

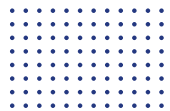
2023

MEMÒRIA SOBRE
LA SITUACIÓ
SOCIOECONÒMICA
I LABORAL DE LA
COMUNITAT VALENCIANA

CESCV

Comité Econòmic i Social

Índex

Presentació

BLOC I.

PANORAMA ECONÒMIC

1. Marc de referència
2. Característiques generals de l'economia valenciana
3. Sector exterior
4. Sector públic
5. Preus i costos
6. Transport i infraestructures de transport
7. Sistema financer en la comunitat valenciana

BLOC II.

MERCAT DE TREBALL, POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ I RELACIONS LABORALS

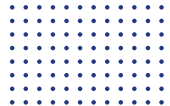
8. Variables bàsiques del mercat de treball
9. Els grans fluxes de l'ocupació
10. Polítiques d'ocupació
11. Relacions laborals
12. Seguretat i salut laboral

BLOC III.

NIVELLS I CONDICIONS DE VIDA

13. Estructura demogràfica en la comunitat valenciana
14. Habitatge
15. Educació
16. Sanitat
17. Medi ambient, recursos naturals i canvi climàtic
18. Consum
19. El sistema de seguretat social en la comunitat valenciana
20. Els serveis socials en la comunitat valenciana
21. Violència de gènere i altres violències sobre la dona
22. Societat digital

Índex. BLOC 1

I. PANORAMA ECONÒMIC

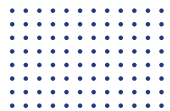
1. MARC DE REFERÈNCIA

- 1.1. 1.1. Conjuntura econòmica internacional
- 1.2. Unió Europea i Zona Euro
 - 1.2.1. Variables econòmiques
 - 1.2.1.1. El creixement del PIB
 - 1.2.1.2. Preus
 - 1.2.1.3. Tipus d'interès
 - 1.2.2. Variables pressupostàries
 - 1.2.3. Variables de caràcter social
 - 1.2.3.1. Ocupació
 - 1.2.3.2. PIB per càpita
 - 1.2.3.3. Protecció social
- 1.3. Economia espanyola.....
 - 1.3.1. Producte Interior Brut (PIB)
 - 1.3.1.1. El PIB des del costat de la demanda
 - 1.3.1.2. El PIB des del costat de l'oferta
 - 1.3.2. Mercat de treball
 - 1.3.3. Tipus d'interès
 - 1.3.4. Inflació
 - 1.3.5. Balançs de pagaments
 - 1.3.6. Sector públic

2. CRACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'ECONOMIA VALENCIANA

- 2.1. Evolució recent de l'economia valenciana
 - 2.1.1. Sector primari
 - 2.1.1.1. Subsector agropecuari
 - 2.1.1.2. Subsector pesquer
 - 2.1.2. Sector industrial
 - 2.1.3. Sector construcció
 - 2.1.4. Sector serveis
 - 2.1.4.1. Indicadors Generals del Sector Serveis
 - 2.1.4.2. El turisme en la Comunitat Valenciana
 - 2.1.4.2.1. Oferta turística en la C. Valenciana. Registre del turisme
 - 2.1.4.2.2. Demanda turística en la Comunitat Valenciana
 - 2.1.4.2.3. Ocupació turística en la Comunitat Valenciana
 - 2.1.4.2.4. Inspecció Turística
 - 2.1.4.2.5. Platges accessibles i banderes blaves

- 2.2. Estructura empresarial de la Comunitat Valenciana
 - 2.2.1. Estructura empresarial segons naturalesa jurídica, grandària i activitat
 - 2.2.2. Economia social
 - 2.2.3. Activitat emprenedora i dinamisme empresarial

2.3. I+D+i

- 2.3.1. Activitats en I+D en la Comunitat Valenciana
 - 2.3.1.1. Despesa interna en Investigació i Desenvolupament (I+D)
 - 2.3.1.2. Personal treballant en I+D
- 2.3.2. Innovació en les empreses
 - 2.3.2.1. Despesa en innovació tecnològica
 - 2.3.2.1.1. Despesa en innovació tecnològica per activitat i grandària empresarial
 - 2.3.2.1.2. Despesa en activitats innovadores per CC. AA.
 - 2.3.2.2. Empreses innovadores en el període 2020-2022
- 2.3.3. Indicadors d'alta tecnologia
- 2.3.4. Plans, polítiques i programes autonòmics d'I+D+i

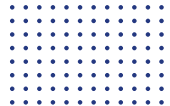
3. SECTOR EXTERIOR

- 3.1. Comerç exterior de la Comunitat Valenciana
 - 3.1.1. Exportacions i expedicions i importacions i introduccions de béns de la Comunitat Valenciana
 - 3.1.2. Exportacions i expedicions i importacions i introduccions per sectors i grups de productes
 - 3.1.3. Exportacions i expedicions i importacions i introduccions de béns per destí geogràfic
- 3.2. Inversió estrangera en la Comunitat Valenciana

4. SECTOR PÚBLIC

- 4.1. Els pressuposts de la Generalitat Valenciana
 - 4.1.1. El pressupost de l'Administració de la Generalitat
 - 4.1.2. Execució del pressupost consolidat de l'Administració general de la Generalitat i entitats autònomes
 - 4.1.3. El pressupost de despeses del Sector Públic Instrumental de la Generalitat
- 4.2. La despesa pública respecte al PIB
- 4.3. El dèficit públic de la Comunitat Valenciana
- 4.4. L'endeutament de la Comunitat Valenciana
- 4.5. El sistema de finançament autonòmic en la Comunitat Valenciana
 - 4.5.1. La població
 - 4.5.2. Les despeses per operacions no financeres
 - 4.5.3. Els ingressos per operacions no financeres
 - 4.5.4. L'infrafinançament de la Comunitat Valenciana
- 4.6. Finançament europeu
 - 4.6.1. Finançament extraordinari: Next Generation EU

5. PREUS I COSTOS

5.1. Preus

5.2. Costos

5.2.1. Costos laborals i costos salarials

5.2.2. Altres preus i costos

5.2.3. Costos financers

6. TRANSPORT I INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT

6.1. Transport per ferrocarril

6.1.1. Transport de persones viatgeres per ferrocarril

6.1.2. Transport de mercaderies per ferrocarril

6.1.3. Actuacions realitzades en infraestructures de transport ferroviari

6.2. Transport per carretera

6.2.1. Transport de viatgers y viatgeres per carretera

6.2.2. Transport de mercaderies per carretera

6.2.3. Trànsit per carretera. Parc de vehicles

6.2.4. Trànsit per carretera. Accidents de trànsit

6.2.5. Actuacions en infraestructures de transport per carretera

6.3. Transport marítim

6.3.1. Transport marítim de passatgers i passatgeres

6.3.2. Transport marítim de mercaderies

6.3.3. Actuacions en infraestructures de transport marítim

6.4. Transport aeri

6.4.1. Transport aeri de passatgers i passatgeres

6.4.2. Transport aeri de mercaderies

6.4.3. Trànsit d'aeronaus

6.4.4. Actuacions en infraestructures de transport aeri

7. SISTEMA FINANCER EN LA COMUNITAT VALENCIANA

7.1. Crèdits i depòsits

7.1.1. Entitats de crèdit i nombre d'oficines

7.1.2. El crèdit de les entitats de depòsit en la Comunitat Valenciana

7.1.3. Depòsits en les entitats de depòsit en la Comunitat Valenciana

7.1.4. Quota de mercat i variació interanual per tipus d'entitat i província

7.1.5. El flux financer en la Comunitat Valenciana

7.1.6. Cooperatives amb Secció de Crèdit en la Comunitat Valenciana

7.2. Altres institucions amb activitat creditícia de la Comunitat Valenciana

7.2.1. Activitat avalística de la Societat de Garantia Recíproca (Afi SGR) de la Comunitat Valenciana

7.2.2. Activitat creditícia de l'Institut Valencià de Finances (IVF)

7.3. El finançament extraordinari de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO)

Índex. BLOC 2

II. MERCAT DE TREBALL, POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ I RELACIONS LABORALS

8. VARIABLES BÀSIQUES DEL MERCAT DE TREBALL

- 8.1. Població activa, ocupada i aturada
 - 8.1.1. Població activa
 - 8.1.2. Població ocupada
 - 8.1.2.1. Dades generals
 - 8.1.2.2. Treball autònom
 - 8.1.3. Població aturada
- 8.2. Atur registrat en la Comunitat Valenciana

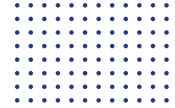
9. ELS GRANS FLUXOS DE L'OCUPACIÓ

- 9.1. Els serveis públics d'ocupació. Labora Servei Valencià d'Ocupació i Formació
 - 9.1.1. Gestió de l'ocupació
 - 9.1.2. Actuacions d'orientació, formació i inserció Laboral
- 9.2. Centres associats de Labora. Centres associats en matèria d'intermediació laboral. Centres col·laboradors d'ocupació i inserció
- 9.3. Les agències de col·locació
- 9.4. Les empreses de treball temporal
- 9.5. Contractació laboral en la Comunitat Valenciana
 - 9.5.1. Contractes de treball inicials
 - 9.5.2. Contractació segons tipus de contracte
 - 9.5.3. Contractes convertits en indefinits
 - 9.5.4. Contractació per tipus de jornada
 - 9.5.5. Bretxa de gènere en la contractació
- 9.6. Mobilitat laboral
- 9.7. Acomiadament laboral i altres causes d'extinció de la relació laboral
 - 9.7.1. Acomiadaments individuals conciliats
 - 9.7.2. Acomiadaments individuals conciliats
 - 9.7.3. Acomiadaments col·lectius tramitats en expedients de regulació d'ocupació (ERO)

10. POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ

- 10.1. Polítiques actives d'ocupació
 - 10.1.1. Formació Professional
 - 10.1.1.1. La Formació Professional en el sistema educatiu
 - 10.1.1.2. Formació Professional per a l'ocupació
 - 10.1.2. Programes mixtos d'ocupació-formació
 - 10.1.3. Altres programes de formació. Formació de la Xarxa de Centres de Turisme
 - 10.1.4. Programes de suport a la creació d'ocupació
 - 10.1.4.1. Programes d'Ocupació de la Generalitat Valenciana
 - 10.1.4.2. Programes d'Ocupació de l'Administració Estatal. Programa d'ajudes del Servei Públic d'Ocupació Estatal-SEPE a les corporacions locals per a creació d'ocupació
- 10.2. Polítiques passives d'ocupació. Protecció per desocupació

11. RELACIONS LABORALS

11.1. Negociació col·lectiva

11.2. Eleccions sindicals

11.3. Conflictes laborals

11.3.1. Conflictes col·lectius. Assumptes sotmesos al Tribunal d'Arbitratge Laboral

11.3.2. Conflictes d'interès

11.3.3. Infraccions en l'Ordre Social

11.3.4. Diàleg social

12. SEGURETAT I SALUT LABORAL

12.1. Siniestralitat laboral

12.1.1. Accidents de Treball

12.1.2. Malalties Professionals

12.1.3. Evolució i anàlisi de la siniestralitat laboral

12.1.3.1 Sinistralitat en els centres de treball per sectors econòmics

12.1.3.2 Sinistralitat en el centre de treball desglossada per activitats econòmiques

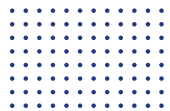
12.2. Actuacions en matèria de prevenció de riscos laborals

12.2.1. Actuacions de les Administracions Públiques en la matèria

12.2.1.1. Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat)

12.2.1.2. Altres actuacions

Índex. BLOC 3

III. NIVELLS I CONDICIONS DE VIDA

13. ESTRUCTURA DEMOGRÀFICA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

- 13.1. Evolució demogràfica
 - 13.1.1. Estructura per sexe i edat
 - 13.1.2. Anàlisi de la població
- 13.2. Distribució territorial de la població
 - 13.2.1. Evolució de la població de la Comunitat Valenciana per comarques
 - 13.2.2. Indicadors de despoblació en la Comunitat Valenciana
- 13.3. Característiques dels moviments migratoris
- 13.4. Altres indicadors: natalitat i fertilitat, mortalitat, creixement vegetatiu i models de relació familiar i unitats familiars
 - 13.4.1. Natalitat, fecunditat, mortalitat i creixement vegetatiu
 - 13.4.2. Models de relació familiar i unitats familiars

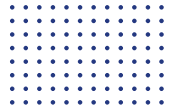
14. HABITATGE

- 14.1. Polítiques públiques en matèria d'habitatge
 - 14.1.1. 14.1.1. Pressupost dedicat a habitatge i principals mesures adoptades
 - 14.1.2. 14.1.2. Principals programes d'ajuda en la Comunitat Valenciana
- 14.2. Accessibilitat a l'habitatge
 - 14.2.1. Principals indicadors relacionats amb l'accessibilitat a l'habitatge
 - 14.2.2. Especial referència a l'accés de la joventut a l'habitatge llibre i protegit

15. EDUCACIÓ

- 15.1. Pressupost, despesa i inversions en educació
- 15.2. Ensenyances No Universitaris
 - 15.2.1. Ensenyances de Règim General
 - 15.2.1.1. Educació Infantil
 - 15.2.1.2. Educació Primària
 - 15.2.1.3. Educació Secundària
 - 15.2.2. Ensenyances de Règim General
 - 15.2.2.1. Ensenyances Artístics
 - 15.2.2.2. Ensenyances d'Idiomes
 - 15.2.3. Ensenyances de Persones Adultes
 - 15.2.4. Resultats acadèmics i abandonament escolar
 - 15.2.5. Assetjament escolar
- 15.3. Ensenyances Universitàries
 - 15.3.1. Evolució del nombre d'alumnes i alumnes, professorat i n° d'alumnes en màsters i terminació d'estudis
 - 15.3.2. Accions que afavoreixen l'accés a les Ensenyances Universitàries

16. SANITAT

16.1. El sistema de Salut en la Comunitat Valenciana

16.1.1. Pressupost, despesa i inversions

16.1.2. Percepció de la ciutadania sobre el sistema sanitari, servei d'atenció i informació al pacient i voluntats anticipades

16.2. Assistència Sanitària

16.2.1. Atenció Primària

16.2.2. Atenció Especialitzada

16.2.3. Emergències Extrahospitalàries

16.2.4. Salut Mental

16.3. Atenció Farmacèutica

16.3.1. Despesa Farmacèutica

16.3.2. Mesures de control i racionalització dels increments de la despesa farmacèutica

16.4. Salut Pública

16.4.1. Malalties de Declaració Obligatoria i principals causes de defunció en la C. Valenciana

16.4.2. Programes de Vacunació

16.4.3. Programes de Prevenció

17. MEDI AMBIENT, RECURSOS NATURALS I CANVI CLIMÀTIC

17.1. Evolució del clima de la Comunitat Valenciana

17.1.1. Temperatures

17.1.2. Precipitacions

17.1.3. Insolació

17.2. Aigua

17.2.1. Estat global de la qualitat de les masses d'aigua

17.2.2. Estat de les reserves d'aigua embassada

17.2.3. Usos de l'aigua. Consum en el sector agrari i consum en les llars

17.2.4. Tractament de les aigües residuals

17.2.5. Qualitat de les aigües de bany

17.2.6. Contaminació aquífera

17.3. Atmosfera

17.3.1. Qualitat de l'aire

17.3.2. Qualitat acústica

17.4. Energia i canvi climàtic

17.4.1. Evolució de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle (GEI)

17.4.2. El comerç de drets d'emissió

17.4.3. Consum energètic: energia primària i final. Eficiència energètica, objectius energies renovables

17.4.3.1. Generació elèctrica

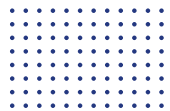
17.4.3.2. Proveïment de gas natural

17.4.3.3. Qualitat i continuïtat del subministrament energètic

17.4.3.4. Energies renovables

17.4.3.5. Estalvi i l'eficiència energètica

17.5. Biodiversitat i Patrimoni Natural

17.5.1. Hàbitats d'interès comunitari

17.5.2. Biodiversitat: estat de conservació de la fauna i flora

17.5.3. Espais Naturals Protegits

17.5.4. Gestió forestal. Superfície forestal. Planificació i gestió forestal Estat fitosanitari dels boscs. Danys forestals

17.5.5. Incendis Forestals. Prevenció d'incendis forestals

17.6. Residus

17.7. Participació i conscienciació

17.7.1. Dret d'accés a la informació ambiental

17.7.2. Educació ambiental i participació pública

18. CONSUM

18.1. La protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries

18.1.1. Informació, formació i consum

18.1.2. Seguretat i vigilància de productes de consum

18.1.3. Inspecció i control

18.1.4. Foment de l'associacionisme i suport financer

18.2. Consultes

18.3. Reclamacions i denúncies

18.4. El sistema arbitral de consum

18.5. El hàbits de consum en la Comunitat Valenciana

19. EL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA

19.1. Situació del sistema de seguretat social en Espanya

19.1.1. Els comptes del Sistema

19.1.2. Afiliació a la Seguretat Social

19.1.3. El Fons de Reserva de la Seguretat Social

19.2. El sistema de seguretat social en la Comunitat Valenciana

19.2.1. Afiliació

19.2.2. Recaptació

19.2.3. Pensions contributives

19.2.4. Pensions no contributives

20. ELS SERVEIS SOCIALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

20.1. Dependència

20.2. Persones majors

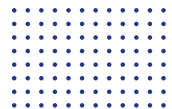
20.2.1. Residències i centres de persones majors dependents

20.2.2. Centres especialitzats d'atenció a majors

20.2.3. Estratègia Valenciana d'envelliment actiu i lluita contra la soledat no desitjada (2023-2027)

20.2.4. Línies de subvenció

20.3. Infància i Adolescència

20.3.1. Ajudes en infància i adolescència

20.3.2. Acolliment familiar

20.3.3. Adopcions

20.3.4. Acolliment residencial

20.3.5. Centres d'atenció diürna

20.3.6. Programes de prevenció, protecció i inserció de xiquets, xiquetes i adolescents en situació de risc o amb mesures jurídiques de protecció, i programes d'emancipació i autonomia personal de joves extutelats que han aconseguit la majoria d'edat

20.3.7. Àrea socieductiva d'infància

20.3.8. Telèfon d'atenció a la infància i la adolescència

20.4. Actuacions en matèria de diversitat funcional

20.5. Actuacions en matèria d'inclusió social

20.6. Exclusió social i pobresa

20.6.1. Risc de pobresa i exclusió social

20.6.2. Pobresa infantil

20.6.3. Pobresa energètica

20.7. Atenció a persones immigrants

21. VIOLÈNCIA DE GÈNERE I ALTRES VIOLÈNCIES SOBRE LA DONA

21.1. Victimes mortals i nivell de risc

21.1.1. Victimes mortals per violència de gènere

21.1.2. Sistema de seguiment integral en els casos de violència de gènere

21.1.3. Altres feminicidis

21.2. Denúncies i mesures penals en matèria de violència de gènere

21.1. Denúncies per violència de gènere

21.2. Tipus de delictes instructius en els jutjats de violència sobre la dona

21.3. Persones enjudiciats en els jutjats de violència sobre la dona i percentatge de condemnes

21.4. Sentències

21.3. Mesures de protecció i tutela judicial a les víctimes de violència de gènere

21.3.1. Ordres de protecció i mesures de protecció i seguretat

21.3.2. Ordres de protecció i mesures de protecció i seguretat (OAVD)

21.4. L'atenció sociosanitària i laboral a les dones víctimes de violència de gènere i d'altres violències sobre la dona

21.4.1. Serveis telefònics d'àmbit nacional

21.4.2. L'atenció a través de la Xarxa Centres Dona en la C. Valenciana

21.4.3. Atenció sanitària i detecció de casos de violència de gènere en la CV

21.5. Drets econòmics i laborals de les víctimes de violència de gènere i violències sexuals

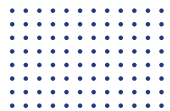
21.5.1. Drets econòmics

21.5.2. Drets laborals

21.5.3. Altres ajudes: Centres residencials i habitatges públics

21.5.4. Programa ALBA

21.6 Prevenció, formació i sensibilització

21.6.1. Mesures de prevenció

21.6.2. Mesures de sensibilització

21.7. Altres actes de violència basats en la discriminació de gènere: agressions sexuals i resta de delictes contra la llibertat sexual

21.8. Òrgans directius i òrgans de participació en matèria de violència sobre la dona i violències sexuals

22. SOCIETAT DIGITAL

22.1. L'Administració Electrònica Valenciana

22.2. Infraestructures TIC en la Comunitat Valenciana

22.3. Equipament i ús de tecnologies de la informació i comunicació en les llars

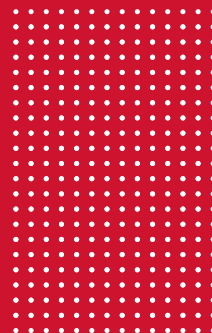
22.4. Ús de tecnologies de la informació i comunicació i comerç electrònic en les empreses.

ÍNDEXS QUADRES I GRÀFICS

B L O C I

Panorama Econòmic

1 Marc de referència

El Capítol I d'aquesta Memòria s'estructura en tres apartats en els quals s'analitza la conjuntura econòmica internacional, l'activitat econòmica de la Unió Europea i l'evolució de les principals variables econòmiques a Espanya durant l'últim any.

Els trets més destacables del panorama econòmic, durant l'any 2023, en aquests tres àmbits poden resumir-se en els següents punts:

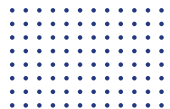
- L'**activitat econòmica mundial ha moderat el seu creixement** i s'ha vist afeblida per l'elevada inflació, la guerra a Ucraïna i el rebrot de COVID-19 a la Xina, que han minvat el creixement del comerç internacional. Malgrat això, algunes economies mundials, inclosa la nord-americana, han mostrat un PIB real més sòlid que les estimacions previstes.
- A la **Unió Europea** s'ha produït una **notable desacceleració de l'activitat econòmica**. La debilitat de l'activitat mundial i l'elevada incertesa geopolítica, juntament amb l'alta inflació i unes condicions de finançament més restrictives, han sigut els principals factors que han moderat el seu creixement.
- L'**economia espanyola** ha alentit el seu creixement, però **ha superat l'avanç mitjà de la Unió Europea**. La inflació i l'enduriment de les condicions financeres han incidit en el consum privat i, especialment, en la inversió, la qual cosa ha afeblit la demanda interna.

1.1 CONJUNTURA ECONÒMICA INTERNACIONAL

L'economia mundial s'ha desaccelerat el 2023, amb un avanç del 3,2 % en el conjunt de l'any, enfront del 3,5 % de l'any anterior, segons les estimacions del Fons Monetari Internacional, tal com es recull en el Quadre 1.1 i en el Gràfic 1.1. La recuperació mundial està sent lenta i desigual després de la pandèmia de COVID-19 i de la invasió russa d'Ucraïna.

L'alentiment d'aquesta recuperació és conseqüència, entre altres factors, dels conflictes geopolítics, dels efectes a mitjà i llarg termini de la pandèmia, de l'enduriment de la política monetària per a controlar l'elevada inflació, de l'eliminació del suport fiscal en un context d'elevat endeutament, i dels greus fenòmens meteorològics esdevenuts com a conseqüència del canvi climàtic.

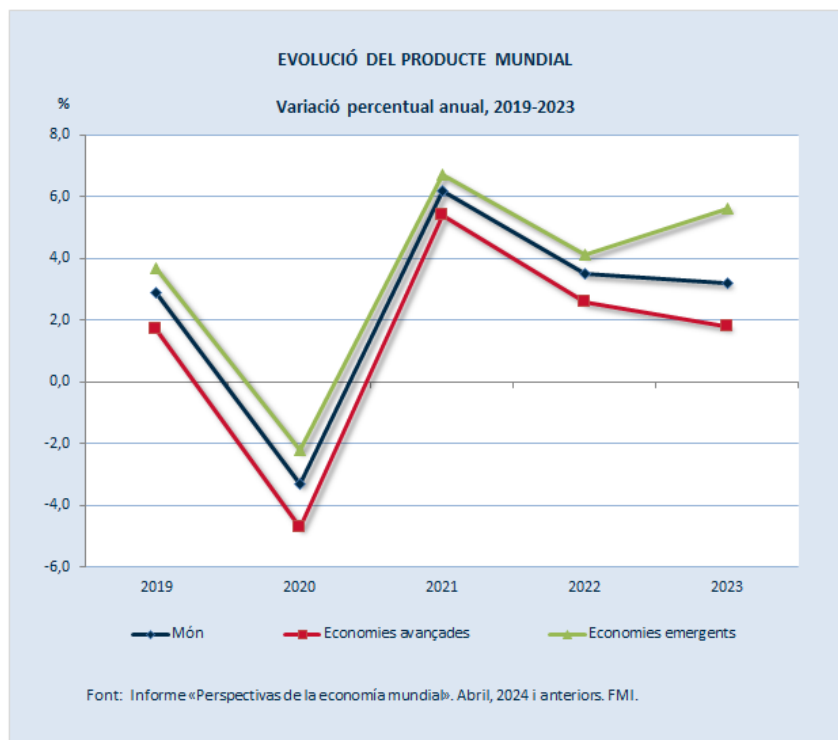
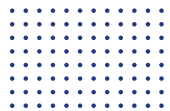

ESTIMACIONS 2023 I PROJECCIONS 2024-2025 DE CREIXEMENT DEL PIB REAL*			
	ESTIMACIONS	PROJECCIONS	
	2023	2024	2025
Producte mundial	3,2	3,2	3,2
Economies avançades	1,6	1,7	1,8
Estats Units	2,5	2,7	1,9
Zona euro	0,4	0,8	1,5
Alemanya	-0,3	0,2	1,3
França	0,9	0,7	1,4
Itàlia	0,9	0,7	0,7
Espanya	2,5	1,9	2,1
Japó	1,9	0,9	1,0
Regne Unit	0,1	0,5	1,5
Canadà	1,1	1,2	2,3
Altres economies avançades	1,8	2,0	2,4
Economies de mercats emergents i en desenvolu	4,3	4,2	4,2
Economies emergents i en desenvolupament d'À	5,6	5,2	4,9
Xina	5,2	4,6	4,1
Índia	7,8	6,8	6,5
Economies emergents i en desenvolupament d'E	3,2	3,1	2,8
Rússia	3,6	3,2	1,8
Amèrica Llatina i el Carib	2,3	2,0	2,5
Brasil	2,9	2,2	2,1
Mèxic	3,2	2,4	1,4
Orient Mitjà i Àsia Central	2,0	2,8	4,2
Aràbia Saudita	-0,8	2,6	6,0
Àfrica subsahariana	3,4	3,8	4,0
Nigèria	2,9	3,3	3,0
Sud-àfrica	0,6	0,9	1,2
Economies emergents i de mitjà ingrés	4,4	4,1	4,1

*Variació percentual anual.

Font: Informe «Perspectivas económicas de la economía mundial». Abril, 2024. FMI.

Gràfic 1.1

L'**activitat econòmica dels Estats Units** en el conjunt de l'any 2023 ha crescut un 2,5 %, amb una clara acceleració respecte a l'any anterior (1,9 %). Aquest avanç, en un entorn d'elevats tipus d'interès, s'ha degut principalment a la positiva evolució del consum privat, afavorit per la solidesa del mercat de treball, i a l'aportació del consum públic. La taxa de variació interanual s'ha situat en el 3,1 % en el quart trimestre, com s'observa en el Quadre 1.2. No obstant això, s'ha produït una desacceleració en termes inter trimestrals, amb un menor ritme d'avanç del consum privat, de les inversions i del consum públic. D'altra banda, la demanda externa ha tingut una aportació positiva al PIB, gràcies al major creixement de les exportacions sobre les importacions.

L'**economia japonesa** ha crescut un 1,9 % el 2023, recuperant els nivells del PIB real previs a la pandèmia. Com va ocórrer l'any anterior, **el consum ha sigut el motor de l'avanç**, que ha compensat una evolució més desfavorable del sector exterior, que s'ha vist afectat per una desacceleració de la demanda global.

L'**economia xinesa** ha experimentat un avanç del 5,2 % en el conjunt de l'any 2023, un creixement similar al registrat en el quart trimestre de l'any i per damunt del 3 % de 2022. Diversos indicadors d'activitat assenyalen una reactivació en l'últim trimestre de l'any, com ara la millora de les vendes minoristes o el creixement de la producció industrial, gràcies a l'efecte de les polítiques de reducció de preus en sectors com l'automòbil o les tecnologies verdes per a guanyar quota de mercat en un entorn d'alentiment econòmic global. Pel que fa al sector exterior, tant les exportacions com les importacions han retrocedit un 5 % en el conjunt de l'any.

Gràfic 1.2

EVOLUCIÓ DEL PIB - PRINCIPALS ECONOMIES MUNDIALS , 2021-2023

Taxes de variació interanual

	2021				2022				2023			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Espanya	-3,6	19,4	5,1	7,0	6,8	7,2	5,4	3,8	4,1	2,0	1,9	2,0
Alemanya	-1,6	10,8	2,4	1,6	4,0	1,6	1,2	0,8	-0,1	0,1	-0,3	-0,2
França	1,5	17,8	3,2	4,5	4,3	3,8	1,4	0,7	0,9	1,2	0,6	0,7
Itàlia	1,5	18,2	6,5	8,1	6,6	5,4	2,8	2,0	2,3	0,6	0,5	0,6
UE	-0,1	14,4	4,9	5,5	5,6	4,2	2,6	1,7	1,2	0,6	0,1	0,2
Zona euro	-0,2	14,8	4,6	5,2	5,4	4,1	2,5	1,9	1,3	0,6	0,1	0,0
Regne Unit	-6,7	25,7	9,5	9,7	11,4	3,9	2,1	0,6	0,3	0,3	0,2	-0,2
Estats Units	1,6	12,0	4,7	5,4	3,6	1,9	1,7	0,7	1,7	2,4	2,9	3,1
Japó	-0,6	8,2	2,0	1,4	0,4	1,2	1,5	0,7	2,4	2,3	1,6	1,3
Xina	20,4	7,2	4,8	4,5	4,8	0,4	3,9	2,9	4,5	6,3	4,9	5,2
OCDE	0,5	13,7	5,2	5,4	4,6	3,3	2,5	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7

n.d.: no disponible

Font: OCDE i Banc d'Espanya. Indicadors Econòmics i Butlletí Estadístic. Elaboració pròpia

Quadre 1.2

El PIB real de la **zona euro** ha crescut un 0,4 % el 2023 (3,4 % en 2022), estancant-se en els últims mesos de l'any. Aquesta debilitat continua, en certa manera, vinculada als efectes negatius provocats per la invasió d'Ucraïna per part de Rússia. A més, l'evolució de l'economia alemanya, amb un pes important en la zona, ha influït en aquesta desacceleració.

El PIB del **Regne Unit** ha registrat un avanç del 0,1 % en el conjunt de l'any i no ha pogut evitar entrar en recessió tècnica, és a dir, dos trimestres consecutius de contracció de l'economia, després de la disminució intertrimestral del 0,3 % del PIB en el quart trimestre, superior a la del 0,1 % del tercer. Entre els components de la demanda agregada, l'únic que va mostrar un cert dinamisme va ser la inversió empresarial, que no va poder compensar el descens del consum.

El volum del **comerç mundial** el 2023 ha retrocedit un 1,2 %, segons l'Organització Mundial del Comerç (OMC), com es pot observar en el Quadre 1.3. La desacceleració del comerç ha afectat molts països i un elevat nombre de productes, especialment determinades manufactures, com ara ferro i acer, equips d'oficina i de telecomunicacions, tèxtils i peces de vestir. Per contra, els vehicles de passatgers han augmentat en el conjunt de l'any. Entre les causes de la caiguda cal destacar la inflació, els elevats tipus d'interès, l'apreciació del dòlar estatunidenc i les tensions geopolítiques.

Quadre 1.3

VOLUM DEL COMERÇ MUNDIAL DE MERCADERIES I PIB REAL, 2022-2023

Taxes de variació interanual

	Exportacions		Importacions		PIB	
	2022	2023(p)	2022	2023(p)	2022	2023(p)
Amèrica del Nord	3,8	3,7	5,7	-2,0	2,1	2,4
Amèrica del Sud	2,9	1,9	4,2	-3,1	4,0	2,0
Europa	3,7	-2,6	6,0	-4,7	3,5	0,9
Comunitats d'Estats Independents	-2,1	-6,2	-6,1	18,8	0,1	3,5
Àfrica	-2,4	3,1	8,8	-2,4	3,7	2,9
Orient Mitjà	6,6	-1,6	14,1	9,8	6,5	1,6
Àsia	0,4	0,1	-0,7	-0,6	3,3	4,2
	Volum comerç mundial				PIB mundial	
	2022	2023(p)	2022	2023(p)	2022	2023(p)
	3,0	-1,2			3,1	2,7

(p): previsió

Font: «Perspectivas del comercio mundial y estadísticas». Organització Mundial del Comerç (OMC). Abril de 2024

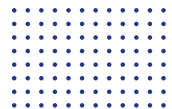
1.3

Segons l'Organització Internacional del Treball (OIT)², els **mercats laborals han mostrat una sorprenent resiliència**, malgrat l'alentiment econòmic. La taxa de desocupació i el dèficit d'ocupació han descendit per davall dels valors anteriors a la pandèmia.

Així, la taxa de desocupació mundial el 2023 ha sigut del 5,1 %, lleugerament inferior a la de l'any anterior (5,3 %), i el dèficit mundial d'ocupació també ha millorat, encara que continua sent elevat, amb prop de 435 milions de persones amb una necessitat insatisfeta d'ocupació. A més, les taxes d'activitat han assolit, en gran part, els nivells previs a la pandèmia, especialment als països d'ingressos mitjans, baixos i alts, tot i que amb grans diferències entre segments, cosa que ha contribuït als desequilibris del mercat laboral, sobretot en les economies avançades.

²Perspectives socials i de l'ocupació en el món. Tendències. OIT. 2024

TAXES DE DESOCUPACIÓ EN DIVERSES ÀREES DEL MÓN(1), 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Mundial	5,6	6,6	6,1	5,3	5,1
Europa					
<i>Economies avançades</i>	6,7	7,0	7,0	6,1	6,0
Àsia					
<i>Economies avançades</i>					
<i>Japó</i>	2,4	2,8	2,8	2,6	2,5
<i>Economies emergents</i>					
<i>Xina</i>	4,6	5,0	4,6	5,5	5,3
Amèrica del Nord					
<i>Estats Units</i>	3,7	8,1	5,4	3,6	3,6
Amèrica del Sud					
<i>Brasil</i>	11,9	13,7	13,2	9,3	8,3
Comunitats d'Estats Independents					
<i>Rússia</i>	4,5	5,6	4,7	3,9	3,3

(1) Percentatge de desocupació total sobre població activa total (estimació modelat OIT).

Font: Banc Mundial i FMI.

Quadre 1.4

Una visió general l'obtenim a partir de l'evolució de la desocupació als **països de l'OCDE**, la taxa d'atur dels quals s'ha situat en el 4,8 %, lleugerament per davall de la registrada el 2022 (vegeu el Quadre 1.5), amb una tendència estable al llarg de tot l'any.

TAXES D'ATUR - PRINCIPALS ECONOMIES MUNDIALS, 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023	2023			
						I	II	III	IV
Espanya	14,1	15,5	14,8	12,9	12,2	12,8	12,0	12,0	11,9
Alemanya	3,4	4,2	3,6	3,1	3,0	2,9	3,0	3,0	3,1
França	9,0	8,2	7,9	7,3	7,3	7,1	7,3	7,4	7,3
Itàlia	9,9	9,2	9,5	8,1	8,1	8,4	8,1	8,0	7,9
Zona euro	7,6	8,0	7,7	6,7	6,5	6,6	6,5	6,5	6,4
Regne Unit	3,8	4,4	4,5	3,7	3,9	3,9	3,9	4,0	4,0
Estats Units	3,7	8,1	5,4	3,6	3,6	3,5	3,6	3,7	3,7
Japó	2,4	2,8	2,8	2,6	2,6	2,6	2,6	2,7	2,5
OCDE	5,4	7,2	6,2	5,0	4,8	4,9	4,8	4,8	4,8

Font: Banc d'Espanya. Butlletí estadístic.

Quadre 1.5

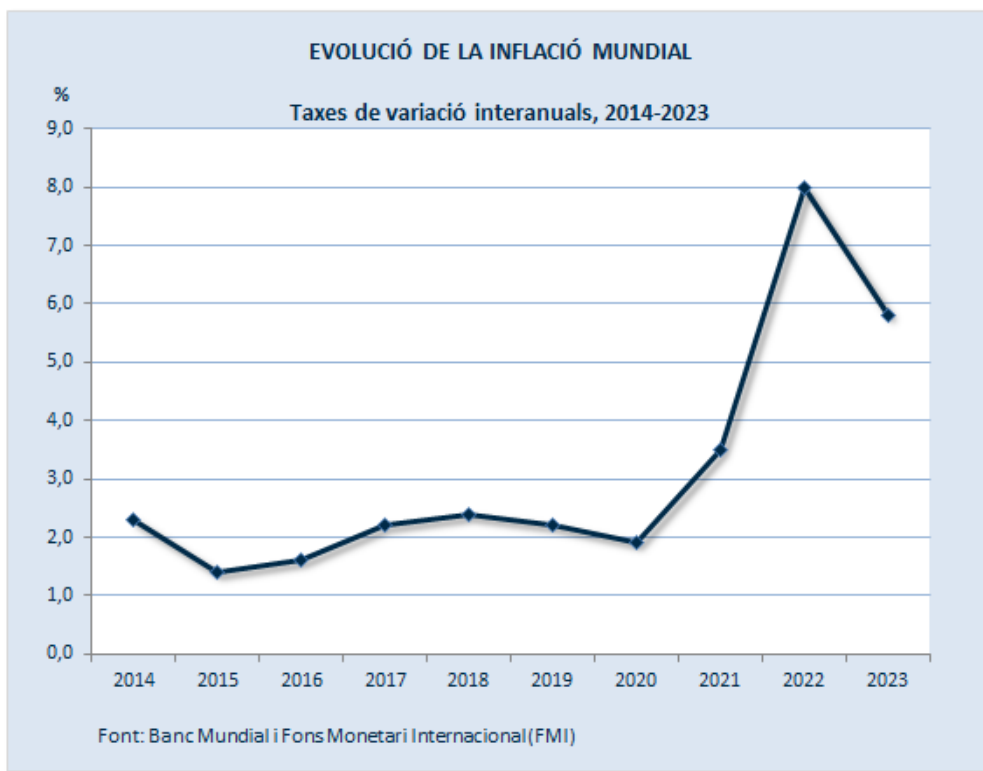
Per països, la taxa d'atur als **Estats Units** s'ha mantingut en el 3,6 % de mitjana el 2023, mentre que l'any anterior es va situar en el 5,4 %, i una dècima per davall de la registrada a l'inici de la crisi sanitària, quan era del 3,7 %, la més baixa del mig segle.

L'**economia nipona** ha assolit una taxa d'atur del 2,6 % de la població activa com a mitjana del 2023, similar al valor estimat el 2022 i amb estabilitat al llarg de tot l'any entorn d'aquesta xifra.

La taxa d'atur a la **zona euro** ha disminuït dues dècimes respecte a la registrada el 2022, situant-se en el conjunt de l'any en el 6,5 %. Entre els principals països de la zona euro, tots presenten descensos de la desocupació.

El **Regne Unit** ha assolit una taxa d'atur del 3,9 %, com a mitjana anual, lleugerament inferior a la registrada en el quart trimestre, però superior a la de l'any anterior (3,7 %).

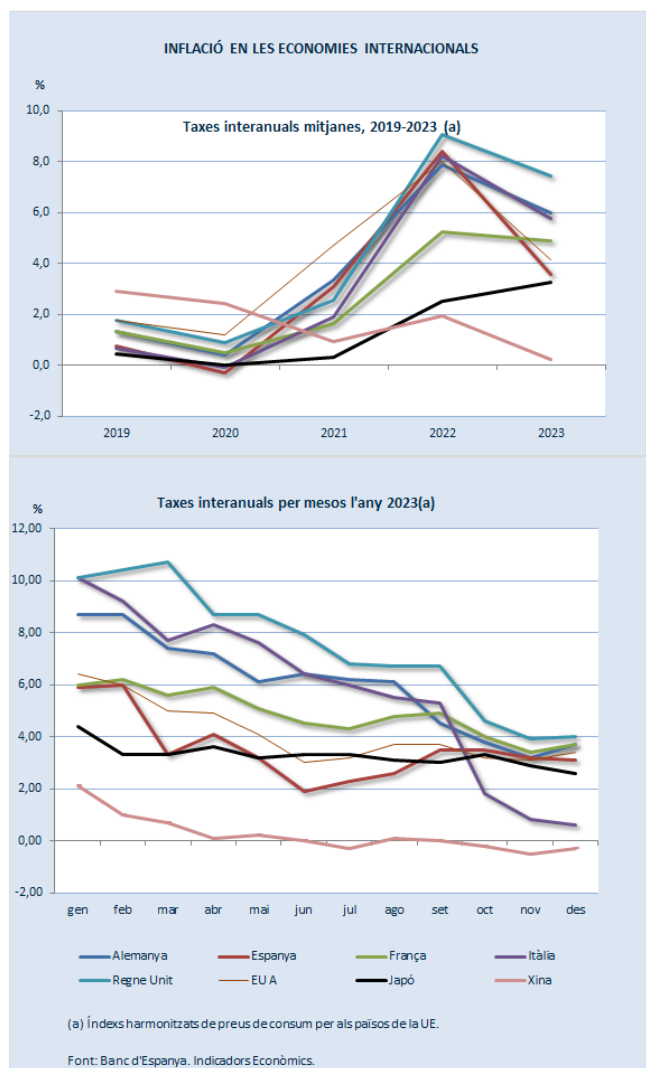
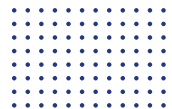
El Gràfic 1.2 mostra el comportament de la **inflació mundial** en els últims anys. El 2022, després dels xocs provocats per la pandèmia i la guerra d'Ucraïna, la inflació, en moltes economies —sobretot en les avançades—, va assolir màxims no registrats en diverses dècades. Des de llavors, la inflació general ha disminuït gràcies a la reducció dels desequilibris en la cadena de subministrament i a la moderació dels preus de les matèries primeres, encara que la inflació subjacent continua sent elevada.

Gràfic 1.2

L'evolució de la inflació en les principals economies es pot observar en el Gràfic 1.3. La inflació mitjana als **Estats Units** ha tancat el 2023 amb un 4,1 % (8 % en 2022), i un increment dels preus al consum del 3,4 % al desembre (6,5 % en el mateix mes de l'any anterior).

Gràfic 1.3

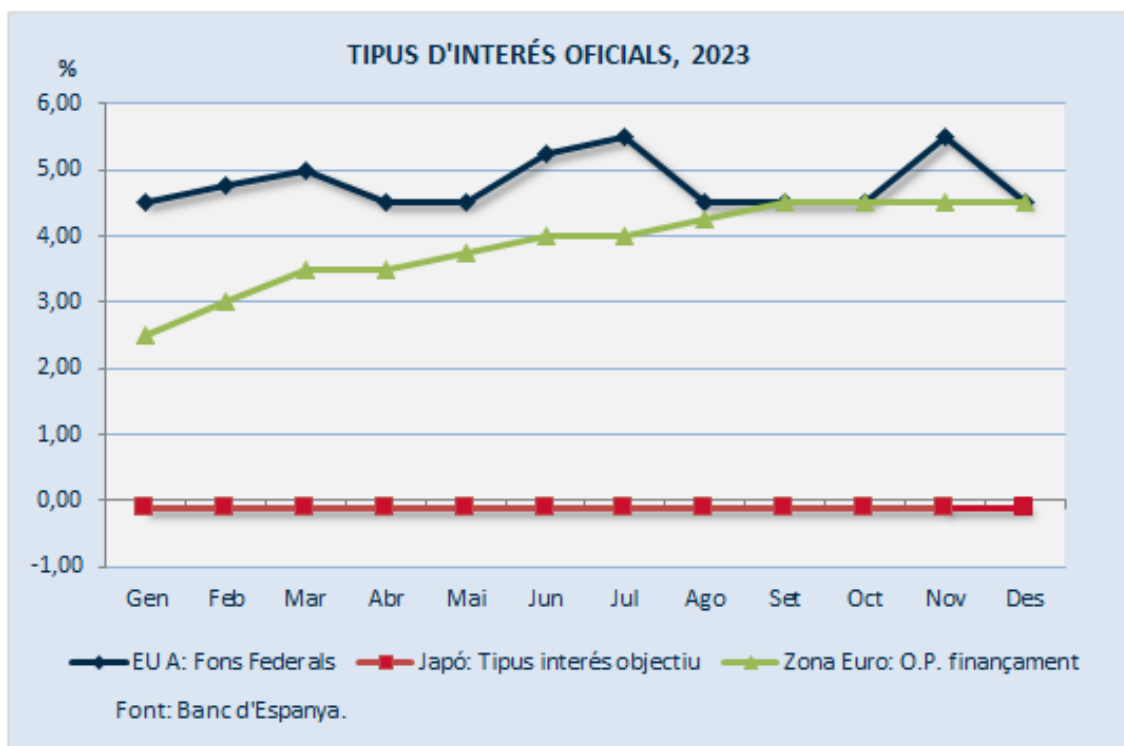
La taxa de variació anual de l'IPC al **Japó** s'ha situat en un 3,3 %, amb una clara desacceleració al llarg de l'any, passant del 4,4 % al gener fins al 2,6 % assolit al desembre.

L'IPC de la **Xina** s'ha incrementat un 0,2 % durant el 2023, molt per davall de l'objectiu oficial del 3 %. L'economia xinesa va entrar en deflació al mes de juliol (-0,3 %) i, des de llavors, s'ha mantingut en taxes de variació pràcticament nul·les o negatives, finalitzant l'any amb una caiguda dels preus del 0,3 %.

La **zona euro** ha tancat el 2023 amb una inflació del 2,9 % (9,2 % al desembre de 2022). La menor caiguda en el cost de l'energia ha provocat un repunt de l'índex general de preus en l'últim mes de l'any. Els preus dels aliments no elaborats van registrar una lleugera acceleració, mentre que es mantenen estables en els serveis.

La taxa de variació anual de l'IPC al **Regne Unit** el 2023 va ser del 7,4 %, 1,7 punts inferior a la registrada l'any 2022. L'IPC ha augmentat al desembre un 4 % (10,5 % a la fi de 2022).

Quant als **tipus d'interès oficials**, cal indicar que s'han mantingut o s'han elevat en la majoria de les economies mundials. Així, la Reserva Federal dels Estats Units (Fed) va començar i va acabar l'any amb tipus del 4,5 %, si bé va arribar a assolir el 5,5 % en els mesos de juliol i novembre, com es recull en el Gràfic 1.4. El tipus de les operacions principals de finançament en la zona euro ha passat del 2,5 % al gener fins al 4,5 % al desembre. Per contra, el Japó ha mantingut, el 2023, el tipus d'interès objectiu en el -0,10 %, el nivell establert el febrer de 2016 i que s'ha elevat al març de 2024.

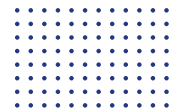

Gràfic 1.4

Als **Estats Units**, els tipus a curt termini s'han incrementat en l'últim trimestre de 2023 fins a assolir una mitjana del 5,51 %, com es pot observar en el Quadre 1.6. En mitjana anual, s'ha passat del 2,6 % el 2022 al 5,28 % el 2023. Pel que fa a la rendibilitat del deute públic a deu anys, s'ha situat en el 4,5 % en el quart trimestre (4,09 % al desembre) i en el 3,99 % com a mitjana anual (2,95 % el 2022).

Al **Japó**, els tipus a curt termini s'han mantingut al -0,15 % durant tot l'any. Els tipus a llarg termini han augmentat en termes mitjans, passant del 0,24 % el 2022 al 0,57 % el 2023.

TIPUS D'INTERÉS EN LES PRINCIPALS ECONOMIES MUNDIALS, 2019-2023

Percentatge anual

	2019	2020	2021	2022	2023	2023			
						I	II	III	IV
<i>Interbancaris a 3 mesos</i>									
Zona Euro	-0,36	-0,43	-0,55	0,34	3,43	2,63	3,36	3,78	3,96
Regne Unit	0,80	0,29	0,09	2,01	4,96	4,18	4,78	5,51	5,37
Estats Units	2,24	0,49	0,09	2,36	5,28	4,83	5,30	5,47	5,51
Japó	-0,38	-0,26	-0,26	-0,20	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15	-0,15
Xina	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
<i>Deute públic a 10 anys</i>									
Zona euro	0,59	0,21	0,20	2,04	3,27	3,16	3,19	3,37	3,34
Espanya	0,66	0,38	0,35	2,18	3,48	3,34	3,40	3,59	3,57
Alemanya	-0,26	-0,51	-0,37	1,14	2,43	2,31	2,36	2,56	2,51
França	0,13	-0,15	0,01	1,70	2,99	2,83	2,92	3,13	3,10
Itàlia	1,95	1,17	0,79	3,16	4,28	4,25	4,20	4,30	4,38
Regne Unit	2,14	0,32	0,73	2,43	4,05	3,51	4,00	4,45	4,23
Estats Units	2,15	0,89	1,43	2,95	3,99	3,70	3,62	4,16	4,50
Japó	-0,09	0,01	0,07	0,24	0,57	0,40	0,48	0,79	0,62
Xina	3,20	2,98	3,04	2,78	2,75	2,90	2,74	2,66	2,68

n.d.: no disponible

Font: Banc d'Espanya. Butlletí estadístic

Quadre 1.6

Des de novembre de 2015, els tipus d'interés a curt termini a la **Xina** s'han mantingut en l'1,1 %. Per la seua banda, el rendiment del deute públic a deu anys, en mitjana anual, ha passat del 2,78 % el 2022 al 2,75 % el 2023, mostrant estabilitat al llarg de tot l'any.

A la **zona euro**, els tipus d'interés dels dipòsits interbancaris a tres mesos s'han elevat fins a assolir un 3,43 %, en termes mitjans, enfront del 0,34 % del 2022, mentre que van finalitzar l'any amb un 3,94 %. El rendiment del deute públic a deu anys ha pujat en termes mitjans, passant del 2,04 % del 2022 al 3,27 % el 2023, i registrant al desembre la xifra més baixa de tot l'any, amb un 2,87 %.

1.2. UNIÓ EUROPEA I ZONA EURO

1.2.1. Variables econòmiques

1.2.1.1. El creixement del PIB

El **creixement del PIB real de la zona euro** s'ha situat en el 0,4 %, 2,9 punts percentuals per davall del de l'any anterior, com s'observa en el Quadre 1.7. A la fi d'any, el producte de la zona euro ha romàs estancat, com a conseqüència de la debilitat del comerç internacional i dels efectes de l'enduriment de la política monetària. En el conjunt de l'any, la demanda interna ha tingut una aportació positiva al creixement, però inferior a la de l'any anterior, amb un clar alentiment en la segona meitat de l'any. Per la seua banda, la demanda externa també ha mostrat una contribució positiva, però amb una caiguda en els últims mesos.

COMPOSICIÓ DEL CREIXEMENT DEL PIB REAL EN LA ZONA EURO, 2022-2023

Taxes interanuals de variació, excepte indicació en contra; dades desestacionalitzades

	2022	2023	2023			
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV
PIB real del qual:	3,4	0,4	1,3	0,6	0,1	0,1
Demanda interna ¹⁾	3,6	0,2	0,7	0,7	-0,5	0,3
- Consum privat	4,2	0,5	1,3	0,6	-0,3	0,6
- Consum públic	1,6	0,7	0,0	0,5	1,2	1,2
- Formació bruta de capital fix	2,5	1,1	2,0	1,7	0,4	1,4
- Variació d'existències ^{1) 2)}	0,4	-0,5	-0,5	-0,1	-0,7	-0,6
Demanda exterior neta ¹⁾	0,0	0,3	0,6	-0,1	0,6	-0,2
- Exportacions ³⁾	7,2	-1,1	2,6	-0,5	-3,0	-2,8
- Importacions ³⁾	7,9	-1,6	1,5	-0,4	-4,1	-2,5

¹⁾ Contribució al creixement del PIB real: en punts percentuals.

²⁾ Incloues adquisicions menys cessions d'objectes valuosos.

³⁾ Les exportacions i importacions corresponen al comerç de béns i de servicis i inclouen també les que es realitzen entre els països de la zona euro.

Font: Butlletí econòmic del BCE, número 3/2024.

Quadre 1.7

El **consum privat** de la zona euro ha crescut un 0,5 % el 2023, amb un avanç intertrimestral del 0,6 % en el quart trimestre. El mercat laboral ha mantingut la seua solidesa i la renda real disponible ha crescut en els últims mesos, en un context de disminució de la inflació i de creixement sostingut dels salaris nominals, fet que ha permès aquest increment intertrimestral.

La **inversió empresarial**, exclosa la construcció, ha disminuït un 1,7 % en taxa intertrimestral en el quart trimestre de 2023. Aquesta caiguda s'ha degut a una contracció significativa de la inversió en maquinària i béns d'equip (especialment a Alemanya), i a un descens més generalitzat de la destinada a material de transport.

Pel que fa a la **demanda exterior**, la seua contribució neta al PIB de la zona euro ha sigut positiva el 2023, amb 0,3 punts. Les exportacions reals han caigut al llarg de l'any, a causa de la debilitat de la demanda externa global. Per la seua banda, les importacions reals també han disminuït, amb una caiguda de l'1,6 % en el conjunt de l'any, superior a la disminució de les exportacions (-1,1 %).

El creixement del PIB el 2023 també ha sigut positiu en la pràctica totalitat dels **sectors econòmics**, amb l'excepció de la indústria (-1,9 %), com es pot observar en el Quadre 1.8. Les activitats d'informació i comunicació han sigut les que més han crescut en el conjunt de l'any (4,2 %), seguides d'altres serveis (3,9 %).

VALOR AFEGIT PER ACTIVITAT ECONÒMICA EN LA ZONA EURO, 2022-2023

(Taxes de variació interanuals)

	2022	2023	2023			
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV
Total	3,4	0,4	1,3	0,6	0,1	0,1
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	-2,4	0,4	0,7	1,0	-0,3	0,2
Indústria, inclosa energia	1,2	-1,9	0,1	-0,7	-2,5	-3,1
Construcció	1,1	0,6	0,9	0,3	1,2	1,2
Comerç, transport i hostaleria	7,7	0,4	2,5	0,2	-0,6	-0,1
Informació i comunicacions	6,0	4,2	5,2	4,8	3,6	3,4
Act. Financeres i assegurances	0,6	0,5	0,6	0,9	0,9	0,0
Act. Immobiliàries	1,8	1,3	1,7	1,2	1,2	1,1
Act. Professionals	4,9	1,4	2,0	1,6	1,1	1,1
Adm. pública, sanitat i educació	1,9	1,1	1,6	1,1	0,8	1,2
Altres servicis	12,1	3,9	6,6	3,3	3,1	3,1
Impostos nets s/ productes	2,6	-1,2	-2,4	-1,2	-0,3	-0,6

Font: Butlletí econòmic del BCE, número 3/2024.

Quadre 1.8

Finalment, cal indicar que la **taxa de variació** interanual del PIB real ha sigut desigual en el conjunt de països de la zona euro, on huit han experimentat un retrocés, amb Irlanda (-3,2 %) i Estònia (-3 %) com a casos destacats, tal com es pot observar en el Quadre 1.9. Per contra, destaquen els increments registrats a Malta, amb un 5,6 %; Croàcia, amb un 2,8 %; i Xipre i Espanya, amb un 2,5 %.

**CREIXEMENT DEL PIB REAL I DE L'ÍNDEX HARMONITZAT DE PREUS AL CONSUM (IAPC)
ALS PAÏSOS DE LA ZONA EURO, 2022-2023**
(Taxes de variació interanual)

País	PIB real		IAPC	
	2022	2023	2022	2023
<i>Bèlgica</i>	3,0	1,3	10,3	2,3
<i>Alemanya</i>	1,8	-0,3	8,7	6,0
<i>Estònia</i>	-0,5	-3,0	19,4	9,1
<i>Irlanda</i>	9,4	-3,2	8,1	5,2
<i>Grècia</i>	5,6	2,0	9,3	4,2
Espanya	5,8	2,5	8,3	3,4
<i>França</i>	2,5	0,7	5,9	5,7
<i>Croàcia</i>	6,3	2,8	10,7	8,4
<i>Itàlia</i>	4,0	0,9	8,7	5,9
<i>Xipre</i>	5,1	2,5	8,1	3,9
<i>Letònia</i>	3,0	-0,3	17,2	9,1
<i>Lituània</i>	2,4	-0,3	18,9	8,7
<i>Luxemburg</i>	1,4	-1,1	8,2	2,9
<i>Malta</i>	8,1	5,6	6,1	5,6
<i>Països Baixos</i>	4,3	0,1	11,6	4,1
<i>Àustria</i>	4,8	-0,8	8,6	7,7
<i>Portugal</i>	6,8	2,3	8,1	5,3
<i>Eslovènia</i>	2,5	1,6	9,3	7,2
<i>Eslovàquia</i>	1,8	1,1	12,1	11,0
<i>Finlàndia</i>	1,3	-1,0	7,2	4,3

Font: Eurostat.

Quadre 1.9

1.2.1.2. Preus

La **inflació general mitjana de la zona euro**, mesurada per l'índex harmonitzat de preus de consum (IAPC), s'ha moderat fins a situar-se en el 5,4 % de mitjana el 2023, des del 8,4 % de l'any anterior (quadre 1.10). Al desembre, la inflació es va situar en el 2,9 %, a causa dels efectes de base relacionats amb l'energia. La tendència a la baixa de la inflació subjacent va continuar, i es va situar en el 3,4 % al desembre, com a conseqüència de la disminució de la taxa de variació dels preus dels béns, si bé el ritme d'increment dels salaris i la caiguda de la productivitat del treball han mantingut les pressions internes sobre els preus.

La taxa de variació dels preus dels **béns industrials no energètics** s'ha moderat a mesura que avançava l'any, però amb una alça del 5 % de mitjana anual, quasi mig punt per damunt de la registrada l'any anterior.

Els preus de **l'energia** han caigut a partir del segon trimestre i, de manera més pronunciada, en els últims mesos de l'any, amb un retrocés del 2 % en el conjunt de l'any, en contrast amb l'augment del 37 % experimentat anterior.

Els preus dels **aliments** també han mostrat una tendència descendent, si bé continuen en nivells elevats, fet que ha donat lloc a una taxa de variació interanual del 10,9 % en el conjunt de 2023, superior en quasi dos punts a la mitjana de l'any precedent.

EVOLUCIÓ DE PREUS I COSTOS EN LA ZONA EURO, 2022-2023

(Taxes de variació interanual)

IPCA I ELS SEUS COMPONENTS	2022	2023	2023			
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV
Índex general	8,4	5,4	8,0	6,2	5,0	2,7
Béns	11,9	5,7	10,3	6,8	4,5	1,7
- Alimentari ¹⁾	9,0	10,9	14,9	12,5	9,8	6,8
Aliments elaborats	8,6	11,4	15,4	13,5	10,3	7,1
Aliments no elaborats	10,4	9,1	13,3	9,5	7,9	5,9
- Béns industrials	13,6	2,9	7,8	3,7	1,7	-1,1
Béns industrials no energètics	4,6	5,0	6,7	5,8	4,6	2,9
Energia	37,0	-2,0	10,0	-1,8	-4,6	-9,8
Servicis	3,5	4,9	4,7	5,2	5,3	4,2
ALTRES INDICADORS	2022	2023	2023			
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV
Preus industrials ²⁾	34,3	-3,1	10,9	-1,3	-10,3	-9,7
Preus del petroli (EUR/barril)	95,0	76,4	75,8	71,6	79,8	78,5
Preus matèries primeres no energètiques	9,6	-14,3	-14,6	-19,9	-13,0	-8,8

¹⁾ Inclou begudes alcohòliques i tabac.

²⁾ Exclosa la construcció.

Font: Publicació 2, 2024 del BCE.

Quadre 1.10

El quadre 1.11 recull la taxa de variació interanual de l'**IAPC dels països de la UE**. La inflació s'ha moderat en tots els països, però amb distinta intensitat. A la zona euro, els increments més elevats corresponen a Eslovàquia (6,6 %), Àustria (5,7 %) i Croàcia (5,4 %), en contrast amb els menors creixements de Bèlgica i Itàlia (0,5 %) i Letònia (0,9 %). La caiguda dels preus de l'energia i la moderació en l'augment dels preus dels aliments expliquen la desacceleració observada en els diferents països.

TAXA DE VARIACIÓ INTERANUAL DE L'ÍNDEX HARMONITZAT DE PREUS AL CONSUM (IAPC) DELS PAÏSOS DE LA UE-27

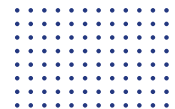
Desembre 2022-2023

	Desembre 2022	Desembre 2023	Variació absoluta 23/22	Diferència respecte a zona euro	Diferència respecte a UE-27
Alemanya	9,6	3,8	-5,8	0,8	0,3
Estònia	17,5	4,3	-13,2	1,3	0,8
Àustria	10,5	5,7	-4,9	2,7	2,2
Bèlgica	10,2	0,5	-9,7	-2,4	-2,9
Xipre	7,6	1,9	-5,7	-1,0	-1,5
Eslovàquia	15,0	6,6	-8,4	3,7	3,1
Eslovènia	10,8	3,8	-6,9	0,9	0,4
Espanya	5,5	3,3	-2,2	0,3	-0,2
Finlàndia	8,8	1,3	-7,5	-1,6	-2,1
França	6,7	4,1	-2,6	1,2	0,7
Croàcia	12,7	5,4	-7,3	2,4	1,9
Grècia	7,6	3,7	-3,9	0,8	0,2
Països Baixos	11,0	1,0	-10,0	-1,9	-2,5
Irlanda	8,2	3,2	-5,0	0,3	-0,2
Itàlia	12,3	0,5	-11,8	-2,4	-2,9
Letònia	20,7	0,9	-19,8	-2,1	-2,6
Lituània	20,0	1,6	-18,4	-1,3	-1,8
Luxemburg	6,2	3,2	-3,1	0,2	-0,3
Malta	7,3	3,7	-3,6	0,8	0,3
Portugal	9,8	1,9	-7,9	-1,0	-1,6
Zona euro	9,2	2,9	-6,3	0,0	-0,5
Bulgària	14,3	5,0	-9,3	2,1	1,5
República Txeca	16,8	7,6	-9,2	4,7	4,1
Dinamarca	9,6	0,4	-9,2	-2,5	-3,0
Hongria	25,0	5,5	-19,5	2,6	2,0
Polònia	15,3	6,2	-9,1	3,3	2,8
Romania	14,1	7,0	-7,1	4,1	3,6
Suècia	10,8	1,9	-9,0	-1,1	-1,6
UE-27	10,4	3,4	-6,9	0,5	0,0

Font: Eurostat.

Quadre 1.11

1.2.1.3. Tipus d'interès

En la reunió de març de 2016, el Consell de Govern va decidir reduir els **tipus d'interès principals de refinançament** fins a mínims històrics del 0 %, nivell en què van romandre fins al juliol de 2022. A partir d'eixe moment, es van elevar en tres ocasions, finalitzant l'any en el 2,5 %. Al llarg de 2023, els tipus han augmentat fins a assolir el 4,5 % al mes de setembre, nivell que s'ha mantingut durant la resta de l'any.

Els **rendiments del deute públic** de la zona euro s'han incrementat al llarg de 2023, tot i que s'han moderat en els últims mesos, registrant el tipus més baix al mes de desembre, com es recull en el quadre 1.12.

RENDIMENTS DEL DEUTE PÚBLIC A llarg termini*, 2019-2023

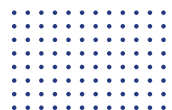
	Zona euro	Alemanya	Àustria	Bèlgica	Eslovàquia	Espanya	Finlàndia	França
2019	0,59	-0,25	0,06	0,19	0,29	0,66	0,07	0,13
2020	0,21	-0,51	-0,23	-0,15	0,00	0,38	-0,22	-0,15
2021	0,20	-0,37	-0,09	-0,01	-0,12	0,35	-0,10	0,01
2022	2,04	1,14	1,71	1,73	1,49	2,18	1,69	1,70
2023	3,27	2,43	3,08	3,09	2,22	3,48	3,04	2,99
2023 Gen	3,04	2,19	2,81	2,79	2,22	3,20	2,77	2,69
Feb	3,22	2,37	3,04	2,96	2,22	3,39	2,94	2,87
Mar	3,23	2,38	3,06	3,04	-	3,43	2,98	2,92
Abr	3,19	2,36	3,03	3,06	-	3,40	2,96	2,90
Mai	3,21	2,34	3,03	3,04	-	3,41	2,98	2,94
Jun	3,16	2,38	3,05	3,05	-	3,40	3,00	2,93
Jul	3,27	2,46	3,12	3,14	2,22	3,49	3,07	3,04
Ago	3,34	2,55	3,18	3,22	2,22	3,57	3,15	3,11
Set	3,51	2,66	3,29	3,32	-	3,71	3,25	3,24
Oct	3,72	2,82	3,49	3,52	2,22	3,95	3,47	3,45
Nov	3,42	2,60	3,21	3,23	2,22	3,65	3,20	3,19
Des	2,87	2,10	2,68	2,70	2,22	3,12	2,68	2,65
	Grècia	Països Baixos	Irlanda	Itàlia	Luxemburg	Portugal	Regne Unit	Suècia
2019	2,59	-0,07	0,33	1,95	-0,12	0,76	0,88	0,04
2020	1,27	-0,38	-0,06	1,17	-0,41	0,42	0,32	-0,04
2021	0,88	-0,33	0,06	0,81	-0,36	0,30	0,74	0,27
2022	3,49	1,38	1,75	3,16	1,73	2,17	2,43	1,53
2023	3,92	2,79	2,87	4,28	2,97	3,24	4,05	2,51
2023 Gen	3,29	2,50	2,65	4,24	2,70	3,13	3,45	2,08
Feb	4,26	2,68	2,86	4,27	2,89	3,27	3,51	2,37
Mar	4,29	2,76	2,86	4,24	2,99	3,27	3,56	2,35
Abr	4,22	2,72	2,77	4,23	2,96	3,20	3,64	2,37
Mai	3,98	2,73	2,79	4,31	2,95	3,16	4,01	2,32
Jun	3,71	2,75	2,78	4,07	2,95	3,09	4,34	2,46
Jul	3,85	2,84	2,90	4,16	3,03	3,23	4,38	2,52
Ago	3,88	2,92	2,96	4,22	3,08	3,31	4,54	2,75
Set	4,08	3,04	3,09	4,51	3,16	3,45	4,43	2,87
Oct	4,30	3,21	3,27	4,89	3,32	3,59	4,59	3,02
Nov	3,88	2,95	3,01	4,43	3,03	3,30	4,26	2,75
Des	3,28	2,42	2,46	3,82	2,53	2,86	3,85	2,21

n.d.: no disponible

Tipus d'interès dels bons a 10 anys.

Font: Banc d'Espanya. Butlletí estadístic

Quadre 1.12

1.2.2. Variables pressupostàries

EA la zona euro, el **saldo pressupostari de les administracions públiques** ha millorat el 2023. La ràtio de **dèficit** de les administracions públiques ha disminuït lleugerament, passant del 3,7 % del PIB el 2022 al 3,6 % el 2023, com es recull en el quadre 1.13. La ràtio de **deute públic** també ha disminuït, fins a situar-se en el 88,6 % del PIB (90,8 % el 2022).

DÈFICIT I DEUTE DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES ZONA EURO, 2019-2023

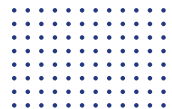
(En percentatge del PIB)

PAÍS	Superàvit (+) o Dèficit (-)					Deute brut				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Bèlgica	-2,0	-9,0	-5,5	-3,9	-3,9	97,6	111,9	107,9	104,3	105,2
Alemanya	1,5	-4,3	-3,6	-2,5	-2,5	59,6	68,8	69,0	66,1	63,6
Estònia	0,1	-5,4	-2,5	-1,0	-3,4	8,5	18,6	17,8	18,5	19,6
Irlanda	0,5	-5,0	-1,5	1,7	1,7	57,1	58,1	54,4	44,4	43,7
Grècia	0,8	-9,8	-7,0	-2,5	-1,6	180,6	207,0	195,0	172,7	161,9
Espanya	-3,1	-10,1	-6,7	-4,7	-3,6	98,2	120,3	116,8	111,6	107,7
França	-2,4	-8,9	-6,6	-4,8	-5,5	97,9	114,9	113,0	111,9	110,6
Croàcia	0,2	-7,2	-2,5	0,1	-0,7	70,4	86,1	77,5	67,8	63,0
Itàlia	-1,5	-9,4	-8,7	-8,6	-7,4	134,2	155,0	147,1	140,5	137,3
Xipre	0,9	-5,7	-1,8	2,7	3,1	93,0	114,9	99,3	85,6	77,3
Letònia	-0,5	-4,4	-7,2	-4,6	-2,2	36,7	42,7	44,4	41,8	43,6
Lituània	0,5	-6,5	-1,1	-0,6	-0,8	35,8	46,2	43,4	38,1	38,3
Luxemburg	2,2	-3,4	0,5	-0,3	-1,3	22,4	24,6	24,5	24,7	25,7
Malta	0,8	-9,4	-7,6	-5,5	-4,9	40,0	52,2	53,9	51,6	50,4
Països Baixos	1,8	-3,7	-2,2	-0,1	-0,3	48,6	54,7	51,7	50,1	46,5
Àustria	0,6	-8,0	-5,8	-3,3	-2,7	70,6	82,9	82,5	78,4	77,8
Portugal	0,1	-5,8	-2,9	-0,3	1,2	116,6	134,9	124,5	112,4	99,1
Eslovènia	0,7	-7,6	-4,6	-3,0	-2,5	65,4	79,6	74,4	72,5	69,2
Eslovàquia	-1,2	-5,3	-5,2	-1,7	-4,9	48,0	58,8	61,1	57,7	56,0
Finlàndia	-0,9	-5,6	-2,8	-0,4	-2,7	64,9	74,7	72,6	73,5	75,8
Zona euro	-0,5	-7,0	-5,2	-3,7	-3,6	84,1	97,2	94,8	90,8	88,6

Font: Eurostat

Quadre 1.13

1.2.3. Variables de caràcter social

1.2.3.1. Ocupació

El **mercat laboral a la zona euro** ha millorat en el conjunt de 2023. Com es pot observar en el quadre 1.14, la **taxa d'ocupació** de la UE-27, per a les persones d'edats compreses entre els 20 i els 64 anys, ha sigut del 75,4 % (74,6 % el 2022). Tanmateix, es poden constatar grans diferències entre països. El 2023, set països han superat el 80 %, destacant els Països Baixos, amb una taxa d'ocupació del 83,5 %; Suècia, amb un 82,7 %; i Estònia, amb un 82,1 %. El grup d'estats que han assolit taxes d'entre el 70 % i el 80 % inclou la gran majoria, i només dos països han quedat per davall del 70 %: Grècia i Romania.

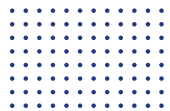
TAXES D'Ocupació PER SEXES, 2022-2023

De 20 a 64 anys

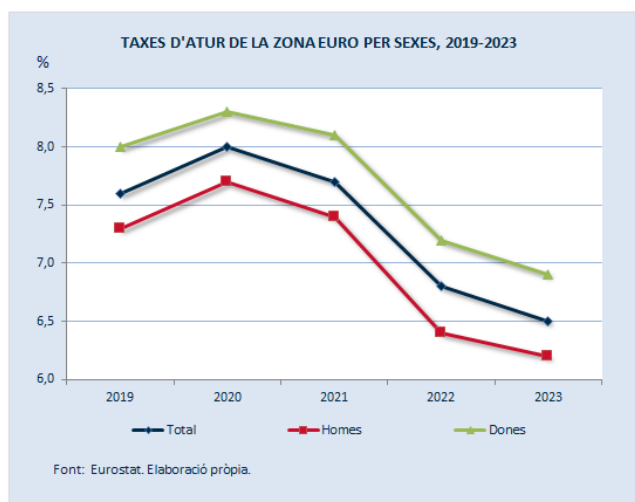
	2022			2023		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Bèlgica	75,7	68,1	71,9	75,9	68,3	72,1
Bulgària	79,6	72,1	75,9	79,9	72,6	76,2
República Txeca	88,6	73,7	81,3	88,4	74,5	81,7
Dinamarca	82,8	77,4	80,1	82,6	77,0	79,8
Alemanya	84,6	76,8	80,7	85,1	77,4	81,3
Estònia	83,3	80,4	81,9	83,3	80,9	82,1
Irlanda	83,9	72,6	78,2	84,1	74,2	79,1
Grècia	76,9	55,9	66,3	77,4	57,6	67,4
Espanya	75,0	64,1	69,5	75,9	65,7	70,7
França	77,0	71,2	74,0	77,2	71,7	74,4
Croàcia	74,5	65,0	69,7	74,6	66,8	70,7
Itàlia	74,7	55,0	64,8	76,0	56,5	66,3
Xipre	84,2	72,1	77,9	83,6	74,6	78,9
Letònia	78,6	75,5	77,0	79,1	76,0	77,5
Lituània	79,4	78,6	79,0	79,2	77,7	78,5
Luxemburg	78,0	71,5	74,8	78,2	71,4	74,8
Hongria	85,1	75,3	80,2	85,3	76,1	80,7
Malta	86,2	72,9	80,1	88,2	74,0	81,7
Països Baixos	86,9	79,0	82,9	87,4	79,6	83,5
Àustria	81,2	73,4	77,3	81,1	73,3	77,2
Polònia	83,1	70,2	76,7	83,7	71,8	77,7
Portugal	80,2	74,3	77,1	81,1	75,5	78,2
Romania	77,7	59,1	68,5	78,2	59,1	68,7
Eslovènia	81,2	74,3	77,9	80,4	74,3	77,5
Eslovàquia	80,7	72,6	76,7	81,3	73,6	77,5
Finlàndia	79,0	77,8	78,4	78,3	78,1	78,2
Suècia	85,0	79,2	82,2	85,0	80,3	82,7
ZONA EURO	79,2	69,0	74,0	79,7	69,9	74,8
UE-27	80,0	69,3	74,6	80,5	70,2	75,4

Font: Eurostat.

Quadre 1.14

De mitjana, la **taxa d'atur** s'ha situat el 2023, a la zona euro, en el 6,5 %, tres dècimes per davall de la registrada l'any anterior, com es pot observar en el Gràfic 1.5. La taxa d'atur entre els homes s'ha reduït fins al 6,2 %, i entre les dones, al 6,9 %, en termes mitjans.

Gràfic 1.5

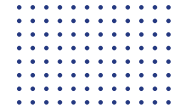
Les taxes d'atur més elevades s'han registrat a Espanya, amb un 12,1 % sobre el total de la població activa, seguida de Grècia, amb un 11,1 %. Per contra, la República Txeca, amb un 2,6 %; Polònia, amb un 2,8 %; Alemanya, amb un 3 %; i Malta, amb un 3,1 %, han sigut els països de la UE-27 amb la taxa de desocupació més baixa, com es pot observar en el quadre 1.15 i en el Gràfic 1.6.

En el quart trimestre de 2023, el nombre de **persones desocupades** se situava en 11.116.200 a la zona euro, amb un descens de 111.000 persones respecte del mateix període de l'any anterior.

Gràfic 1.5

⁵ Considerant la població entre 15 i 75 anys.

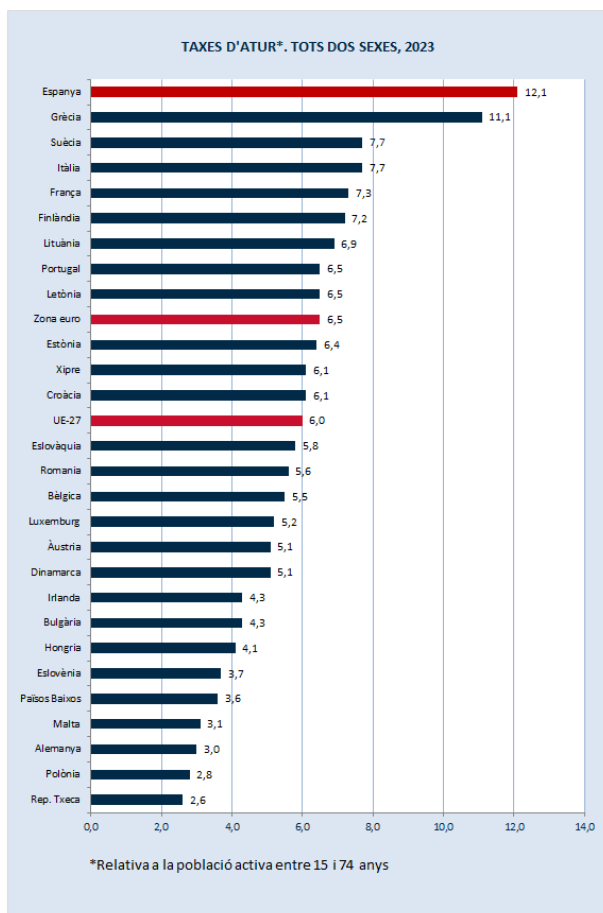
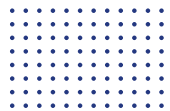
TAXES D'ATUR* PER SEXES, 2022-2023

	2022			2023		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Bèlgica	5,8	5,3	5,6	6,0	5,1	5,5
Bulgària	4,3	3,9	4,2	4,4	4,2	4,3
República Txeca	1,8	2,8	2,2	2,2	3,1	2,6
Dinamarca	4,4	4,5	4,5	5,0	5,3	5,1
Alemanya	3,4	2,9	3,1	3,2	2,8	3,0
Estònia	6,1	5,1	5,6	6,2	6,7	6,4
Irlanda	4,4	4,6	4,5	4,4	4,2	4,3
Grècia	9,3	16,4	12,5	8,5	14,3	11,1
Espanya	11,3	14,8	12,9	10,6	13,8	12,1
França	7,5	7,1	7,3	7,5	7,2	7,3
Croàcia	6,2	7,9	7,0	5,6	6,6	6,1
Itàlia	7,1	9,4	8,1	6,8	8,8	7,7
Xipre	6,0	7,7	6,8	6,1	6,2	6,1
Letònia	8,1	5,6	6,9	7,6	5,4	6,5
Lituània	6,5	5,5	6,0	7,3	6,4	6,9
Luxemburg	4,5	4,7	4,6	5,0	5,4	5,2
Hongria	3,7	3,5	3,6	4,1	4,2	4,1
Malta	3,7	3,1	3,5	3,2	2,9	3,1
Països Baixos	3,3	3,8	3,5	3,4	3,8	3,6
Àustria	4,9	4,5	4,8	5,3	4,9	5,1
Polònia	2,9	2,9	2,9	2,8	2,9	2,8
Portugal	5,7	6,7	6,2	6,2	6,9	6,5
Romania	6,0	5,1	5,6	5,9	5,1	5,6
Eslovènia	3,8	4,3	4,0	3,6	3,7	3,7
Eslovàquia	5,9	6,4	6,1	5,8	5,9	5,8
Finlàndia	7,1	6,4	6,8	7,9	6,5	7,2
Suècia	7,0	8,0	7,5	7,5	7,9	7,7
ZONA EURO	6,4	7,2	6,8	6,2	6,9	6,5
UE-27	5,9	6,5	6,0	5,8	6,3	6,0

*Relativa a la població activa entre 15 i 74 anys

Font: Eurostat.

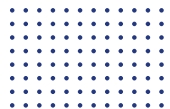
Quadre 1.15

La **població activa** a la zona euro ha augmentat durant 2023, així com la taxa d'activitat, que s'ha elevat fins al 75,1 %.

El quadre 1.16 i els gràfics 1.7 i 1.8 recullen les taxes d'activitat per sexes als països de la zona euro i a la UE-27 els anys 2022 i 2023. Les taxes d'activitat dels homes superen les de les dones en tots els països, si bé les diferències són molt més reduïdes als països nòrdics. A la zona euro, el 79,6 % dels homes d'entre 15 i 64 anys està incorporat al mercat laboral, enfront del 70,6 % de les dones.

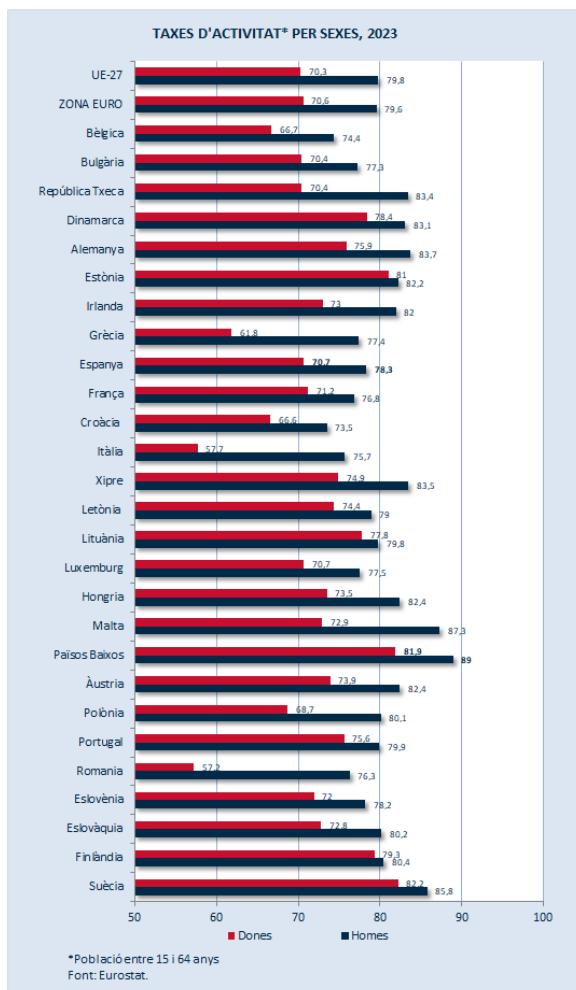
TAXES D'ACTIVITAT PER SEXES, 2022-2023

De 15 a 64 anys

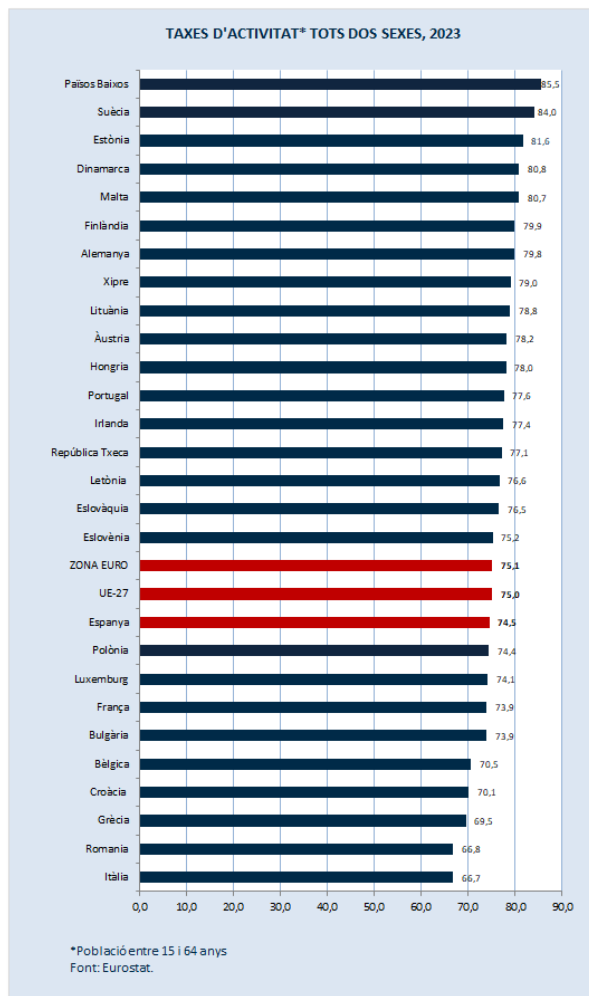
	2022			2023		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Bèlgica	74,2	66,8	70,5	74,4	66,7	70,5
Bulgària	77,4	70,0	73,7	77,3	70,4	73,9
República Txeca	83,7	70,4	77,2	83,4	70,4	77,1
Dinamarca	82,7	78,1	80,4	83,1	78,4	80,8
Alemanya	83,4	75,4	79,4	83,7	75,9	79,8
Estònia	82,7	79,6	81,2	82,2	81,0	81,6
Irlanda	81,8	71,8	76,7	82,0	73,0	77,4
Grècia	77,5	61,4	69,4	77,4	61,8	69,5
Espanya	78,2	69,9	74,0	78,3	70,7	74,5
França	76,6	70,7	73,6	76,8	71,2	73,9
Croàcia	74,1	65,6	69,9	73,5	66,6	70,1
Itàlia	74,6	56,4	65,5	75,7	57,7	66,7
Xipre	83,7	73,0	78,2	83,5	74,9	79,0
Letònia	79,1	74,5	76,8	79,0	74,4	76,6
Lituània	79,2	78,1	78,6	79,8	77,8	78,8
Luxemburg	76,4	70,4	73,5	77,5	70,7	74,1
Hongria	81,9	72,4	77,2	82,4	73,5	78,0
Malta	85,7	71,9	79,3	87,3	72,9	80,7
Països Baixos	88,3	81,1	84,7	89,0	81,9	85,5
Àustria	82,1	73,4	77,8	82,4	73,9	78,2
Polònia	79,6	67,4	73,5	80,1	68,7	74,4
Portugal	78,5	74,0	76,2	79,9	75,6	77,6
Romania	76,1	57,3	66,8	76,3	57,2	66,8
Eslovènia	79,2	72,9	76,2	78,2	72,0	75,2
Eslovàquia	79,8	72,2	76,1	80,2	72,8	76,5
Finlàndia	80,6	79,0	79,8	80,4	79,3	79,9
Suècia	85,5	81,3	83,5	85,8	82,2	84,0
ZONA EURO	79,2	69,8	74,5	79,6	70,6	75,1
UE-27	79,4	69,5	74,5	79,8	70,3	75,0

Font: Eurostat.

Quadre 1.16

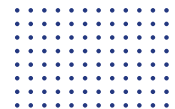

Gràfic 1.7

Gràfic 1.8

Al quadre 1.17 es recull el percentatge de persones assalariades que tenen un contracte de duració determinada, considerant la població d'entre 15 i 64 anys. A la zona euro, aquest percentatge s'ha situat en el 14,4 % el 2023 (13,3 % a la Unió Europea). Espanya ha registrat la tercera taxa de temporalitat més elevada, amb un 17,1 %, si bé durant l'any 2023 s'ha reduït en més de quatre punts percentuals⁶.

PERCENTATGE DE PERSONES ASSALARIADES AMB CONTRACTE DE DURACIÓ DETERMINADA 2022-2023

De 15 a 64 anys

	2022			2023		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Bèlgica	8,6	10,8	9,7	8,3	10,4	9,3
Bulgària	4,2	3,3	3,8	3,2	2,8	3,0
República Txeca	5,0	7,5	6,1	5,5	8,7	7,0
Dinamarca	9,7	12,1	10,9	9,0	11,5	10,2
Alemanya	12,6	12,3	12,4	12,2	11,6	11,9
Estònia	3,1	3,2	3,2	3,3	3,1	3,2
Irlanda	7,6	9,2	8,4	7,5	9,2	8,3
Grècia	8,1	12,6	10,1	8,8	13,1	10,8
Espanya	18,9	23,7	21,2	14,9	19,5	17,1
França	15,5	16,6	16,0	14,8	16,2	15,5
Croàcia	12,2	17,1	14,6	9,4	12,7	11,0
Itàlia	15,7	18,3	16,9	14,8	17,7	16,1
Xipre	8,0	15,3	11,5	10,4	16,0	13,2
Letònia	3,1	2,4	2,7	3,0	2,2	2,6
Lituània	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Luxemburg	6,9	7,8	7,3	6,8	8,2	7,4
Hongria	5,3	5,6	5,4	5,0	5,0	5,0
Malta	6,9	9,7	8,1	8,3	9,6	8,9
Països Baixos	25,5	29,3	27,4	25,0	29,1	27,0
Àustria	8,9	8,6	8,7	9,2	8,8	9,0
Polònia	14,3	16,2	15,2	14,1	16,3	15,2
Portugal	16,5	16,7	16,6	17,0	17,8	17,4
Romania	3,0	1,0	2,2	3,4	1,3	2,5
Eslovènia	10,0	13,3	11,6	9,5	13,2	11,2
Eslovàquia	4,0	4,5	4,3	3,8	4,7	4,2
Finlàndia	13,6	18,2	15,9	13,1	17,3	15,2
Suècia	13,2	16,6	14,8	12,3	15,5	13,9
ZONA EURO	14,5	16,0	15,3	13,6	15,2	14,4
UE-27	13,2	14,8	14,0	12,5	14,2	13,3

Font: Eurostat.

Quadre 1.17

⁶En els capítols 8 i 9 d'aquesta Memòria s'analitza amb més detall l'evolució de la temporalitat.

1.2.3.2 PIB per càpita

El **PIB per càpita** és un dels principals indicadors utilitzats per a l'anàlisi econòmica i per a les comparacions espacials i temporals internacionals. Els valors del PIB nominal per càpita, prenent com a referència la UE-27 = 100, són els que es recullen en el Quadre 1.18 i en el Gràfic 1.9.

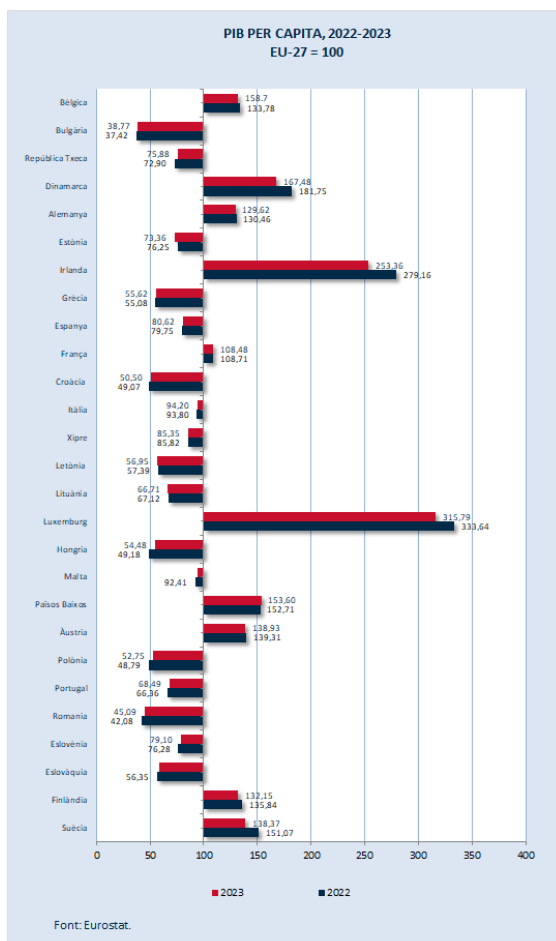
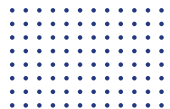
PRODUCTE INTERIOR BRUT PER CAPITA A LA UE, 2019-2023 (EU-27=100)

	2019	2020	2021	2022	2023
Bèlgica	133,1	132,9	134,1	133,8	131,7
Bulgària	28,2	29,6	31,6	37,4	38,8
República Txeca	67,6	67,1	68,1	72,9	75,9
Dinamarca	169,9	177,7	179,2	181,8	167,5
Alemanya	133,5	136,2	133,0	130,5	129,6
Estònia	67,4	68,7	71,7	76,3	73,4
Irlanda	231,0	250,7	264,6	279,2	253,4
Grècia	54,6	51,3	52,2	55,1	55,6
Espanya	84,4	78,6	79,0	79,8	80,6
França	114,9	113,4	112,2	108,7	108,5
Croàcia	43,8	41,6	45,2	49,1	50,5
Itàlia	96,1	93,0	94,2	93,8	94,2
Xipre	83,9	82,4	84,7	85,8	85,3
Letònia	51,0	52,7	54,2	57,4	57,0
Lituània	56,0	59,4	61,5	67,1	66,7
Luxemburg	320,8	340,2	345,2	333,6	315,8
Hongria	47,9	47,1	48,5	49,2	54,5
Malta	90,5	86,2	90,5	92,4	94,0
Països Baixos	149,7	152,0	151,9	152,7	153,6
Àustria	142,9	142,2	138,5	139,3	138,9
Polònia	44,3	45,7	46,2	48,8	52,8
Portugal	66,6	64,8	64,2	66,4	68,5
Romania	36,9	38,0	38,6	42,1	45,1
Eslovènia	74,3	74,4	75,9	76,3	79,1
Eslovàquia	55,3	56,9	56,4	56,3	58,7
Finlàndia	138,7	143,2	138,4	135,8	132,1
Suècia	148,2	154,5	158,8	151,1	138,4

Font: Eurostat.

Quadre 1.18

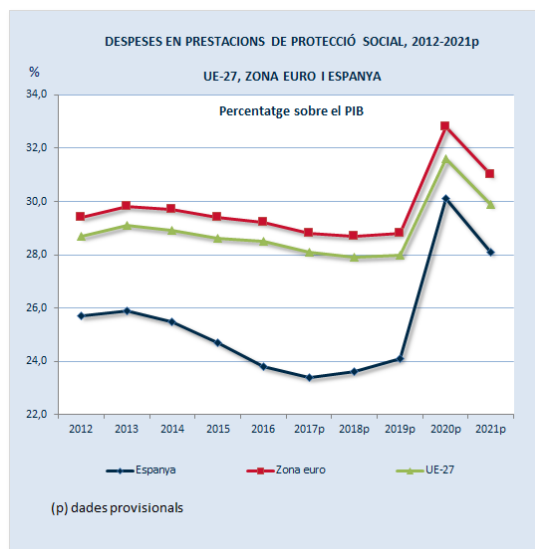

Gràfic 1.9

El 2023, Luxemburg encapçala aquesta classificació, amb un valor de 315,79, seguit d'Irlanda (253,36) i Dinamarca (167,48). A l'extrem oposat es troben Bulgària i Romania, amb 38,77 i 45,09, respectivament. Espanya, amb un valor de 80,62, se situa per davall de la mitjana de la Unió Europea, amb un lleuger augment respecte a l'any anterior (79,75 el 2022).

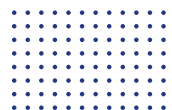
1.2.3.3 Protecció social

Dins de la UE, la mitjana de les **despeses de protecció social³ en percentatge del PIB** l'any 2021, última dada publicada per Eurostat, reflecteix disparitats importants entre els estats membres. Aquest percentatge ha sigut més elevat a França (33,4 %), Àustria (32,3 %), Itàlia (30,7 %), Alemanya i Finlàndia (30,6 %), mentre que Irlanda (13,2 %), Romania (16,3 %) i Estònia (17,1 %) han registrat els valors més baixos. Espanya va assolir un percentatge del 27,6 %, com es pot observar en el Gràfic 1.10 i en el quadre 1.19.

Gràfic 1.10

³Inclou vellesa, supervivència, malalties i cures de la salut, família i infància, invalidesa, desocupació, allotjament i altres prestacions..

DESPESES EN PROTECCIÓ SOCIAL, 2017-2021

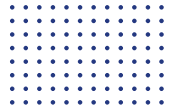
En percentatge sobre el PIB

PAÍS	2017	2018	2019	2020	2021	Dif 21/20
Bèlgica	27,2	27,3	27,3	31,2	28,6	-2,6
Bulgària	16,4	16,4	16,0	18,2	18,3	0,1
República Txeca	17,8	17,9	18,2	21,4	21,2	-0,2
Dinamarca	30,7	30,4	30,3	31,6	29,4	-2,2
Alemanya	28,3	28,4	28,8	31,5	30,6 p	-0,9
Estònia	15,7	16,1	16,2	18,9	17,1	-1,8
Irlanda	14,4	13,6	13,2	14,9	13,2	-1,7
Grècia	25,4 p	25,2 p	25,2 p	29,2 p	26,8 p	-2,4
Espanya	23,0	23,2	23,7 p	29,6 p	27,6 p	-2,0
França	31,7	31,4	31,2	35,1	33,4 p	-1,7
Croàcia	20,8	20,8	20,8	23,7	21,8	-1,9
Itàlia	27,8	27,9	28,3 p	33,2 p	30,7 p	-2,5
Xipre	17,9	17,2	18,2	24,0	21,8	-2,2
Letònia	14,5	15,0	15,4 p	17,2 p	19,1	1,9
Lituània	14,4	15,5	16,1	19,0 p	18,0 p	-1,0
Luxemburg	20,6	21,0	21,4	23,9	21,5	-2,4
Hongria	17,9	17,3	16,3	18,0	17,4	-0,6
Malta	15,2	14,6	14,4	19,5	17,8	-1,7
Països Baixos	27,6	27,1	26,9	29,3	27,9	-1,4
Àustria	28,6	28,3	28,5	33,2	32,3	-0,9
Polònia	19,7	19,1	20,8	23,3	22,5	-0,8
Portugal	23,6	23,1	23,1	26,4	25,6	-0,8
Romania	14,6	14,6	14,9	17,0	16,3	-0,7
Eslovènia	22,3	21,8	21,9	25,8 p	24,8 p	-1,0
Eslovàquia	17,7	17,4	17,3	19,1	18,9	-0,2
Finlàndia	30,0	29,6	29,6	31,4	30,6	-0,8
Suècia	28,1	27,8	27,2	28,8	27,4 p	-1,4
ZONA EURO	27,5 p	27,4 p	27,6 p	31,2 p	29,6 p	-1,6
UE-27	26,8 p	26,7 p	26,8 p	30,2 p	28,7 p	-1,5

(p) Dades provisionals

Font: Eurostat. Elaboració pròpia

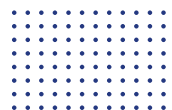
Aquestes xifres reflecteixen, en part, les diferències en els nivells de vida, però també la diversitat dels sistemes nacionals de protecció social, així com de les estructures demogràfiques, econòmiques, socials i institucionals pròpies de cada país, tal com es pot apreciar en el quadre 1.20. Així, els aspectes més destacats són:

- Les despeses en **vellesa** predominaven en la majoria dels estats membres, amb l'excepció d'Irlanda i Croàcia, on destaquen les despeses associades a malaltia i cures de salut. Únicament Grècia i Romania dediquen més de la meitat de les seues despeses en prestacions socials a aquest grup, amb el 52,3 % i el 50,6 %, respectivament.
- Les despeses **en malaltia i cures de salut** entre els estats membres variaven entre un 22,2 % a Grècia i un 41,2 % a Irlanda..
- El percentatge de les despeses destinades a les **famílies i a la infància** oscil·lava entre un 4,1 % a Itàlia i un 15 % a Polònia..

• Les prestacions associades a la situació d'**invalidesa** representaven aproximadament un 16,8 % del total a Dinamarca, enfront del 3,4 % a Xipre i Malta.

• Quant a les despeses en **atur**, el percentatge més elevat corresponia a Malta (13,4 %), mentre que a l'extrem oposat se situava Romania, amb un 0,7 %.

El repartiment de les **prestacions socials per grups de funció a Espanya** es pot observar en el Gràfic 1.11. El percentatge més elevat es destina a vellesa, amb un 39 % del total, seguit de malaltia i cures de salut (29 %), desocupació (9,2 %), supervivència (9 %), invalidesa (6,2 %), família (5,6 %), exclusió social (3,2 %) i allotjament (0,5 %). Les prestacions en els grups de família, exclusió social i allotjament són clarament inferiors a la mitjana de la UE-27. Per contra, les prestacions destinades a desocupació i supervivència se situen en nivells molt superiors a la mitjana comunitària.

REPARTIMENT DE LES PRESTACIONS SOCIALS PER GRUP DE FUNCIONS, 2021

En percentatge

PAÍS	Vellesa	Supervivència	Malaltia, cuidats de salut	Família, infància	Invalides a	Desocupació	Allotjament	Exclusió Social n.a.c.*
Bèlgica	39,5	5,5	28,6	7,4	9,2	6,7	0,8	7,2 p
Bulgària	44,4	4,9	29,2	8,5	8,6	2,8	0,0 p	4,9 p
Rep. Txeca	41,2	2,8	35,4	8,3	5,7	5,1	0,7 p	3,8 p
Dinamarca	38,1	0,7	23,5	10,8	16,8	3,9	2,1 p	8,5
Alemanya	35,5 p	5,6 p	32,7 p	11,8 p	7,0 p	5,1 p	1,8 p	4,6 e
Estònia	40,3	0,3	29,6	12,8	10,9	5,5	0,3 p	2,2 e
Irlanda	27,9	2,5	41,2	8,3	5,0	10,7	3,9 p	4,0
Grècia	52,3 p	9,9 p	22,2 p	5,3 p	3,9 p	3,9 p	0,8 p	2,8 p
Espanya	39,0 p	9,0 p	29,0 p	5,6 p	6,2 p	9,2 p	0,5 p	3,2
França	38,4 p	4,7 p	30,8 p	6,7 p	6,1 p	7,2 p	1,9 p	11,5
Croàcia	34,2	7,7	35,5	9,1	9,0	2,8	0,0 p	3,4 p
Itàlia	47,4 p	8,5 p	22,9 p	4,1 p	5,3 p	6,5 p	0,1 p	8,4 p
Xipre	39,9	6,1	27,6	4,7	3,4	11,7	1,8 p	7,0 p
Letònia	39,7	1,5	33,3	11,0	8,0	5,5	0,3 p	2,0 e
Lituània	36,5 p	2,1 p	30,3 p	11,2 p	7,8 p	10,1 p	0,4 p	4,2 p
Luxemburg	33,4	6,7	26,9	14,8	11,4	4,0	0,4 p	4,0
Hongria	42,4	4,3	32,2	10,6	5,0	2,3	2,3 p	3,0 e
Malta	36,8	6,3	32,7	5,2	3,4	13,4	0,8 p	2,3 p
Països Baixos	37,9	3,3	36,0	4,6	8,7	2,7	1,7 p	15,8
Àustria	42,8	5,0	27,2	8,5	5,4	9,1	0,2 p	3,9 p
Polònia	44,1	6,7	25,8	15,0	4,9	1,9	0,1 p	3,1 e
Portugal	46,2	7,5	27,9	5,1	6,8	5,8	0,0 p	5,7
Romania	50,6	4,3	26,9	11,9	4,9	0,7	0,1 p	2,7
Eslovènia	38,4 p	4,8 p	34,3 p	7,5 p	5,0 p	6,7 p	0,1 p	4,7
Eslovàquia	40,5	4,4	32,3	10,3	7,4	4,0	0,2 p	3,1
Finlàndia	42,5	2,4	23,2	10,3	9,1	6,5	2,9 p	4,8
Suècia	43,9 p	0,8 p	29,4 p	10,1 p	8,9 p	3,7 p	1,4 p	3,7 p
Zona euro	39,3 p	5,9 p	30,0 p	7,8 p	6,6 p	6,3 p	1,3 p	7,4
UE-27	39,8 p	5,6 p	29,7 p	8,3 p	6,9 p	5,9 p	1,3 p	7,0

(*) n.a.c.: altres no coberts

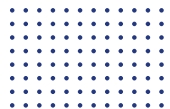
(p) : dades provisionals

(e): estimació

Font: Eurostat.

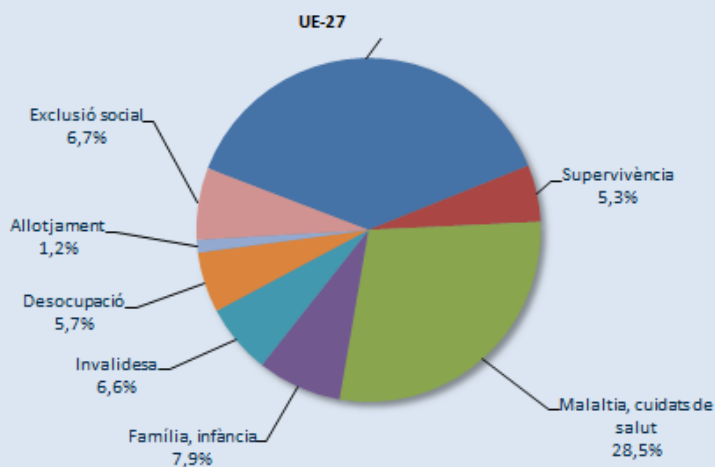
Quadre1.20

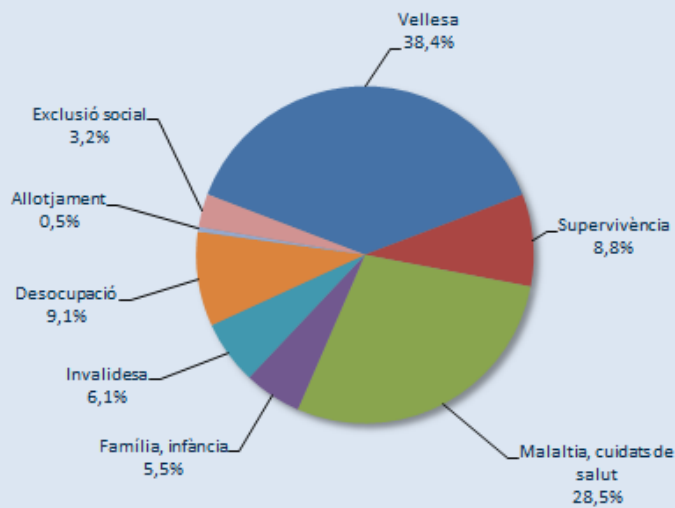

PRESTACIONS SOCIALS PER GRUP DE FUNCIONS. ANY 2021 (p)

(en % sobre el total de prestacions)

ESPANYA

p: Dades provisionals
Font: Eurostat. Elaboració pròpia.

Gràfic1.11

1.3. ECONOMIA ESPANYOLA

1.3.1. Producte interior brut (PIB)

L'economia espanyola ha tancat l'any 2023 amb un **creixement mitjà anual del 2,5 %**, segons les xifres de la Comptabilitat Nacional Trimestral (CNTR), publicades per l'INE, un avanç significativament superior al registrat a la zona euro (0,4 %), com es pot observar en el Quadre 1.21 i en el Gràfic 1.12.

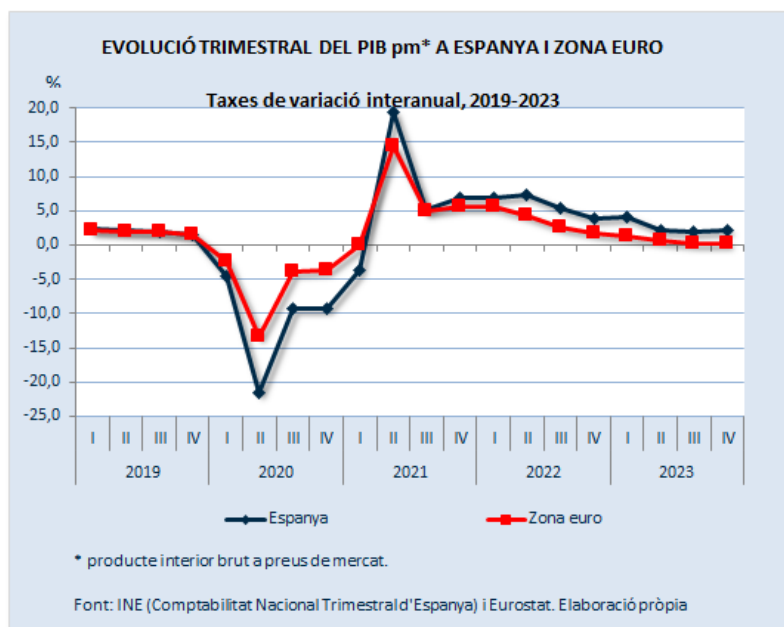
PIB TRIMESTRAL. TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL, 2022-2023

Volum encadenat referència 2015, ajustat d'estacionalitat i calendari

	2022	2023	2022				2023			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Espanya	5,8	2,5	6,8	7,2	5,4	3,8	4,1	2,0	1,9	2,0
Zona euro	3,4	0,4	5,6	4,2	2,6	1,8	1,2	0,6	0,1	0,2

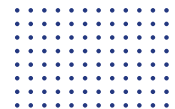
Font: INE (Comptabilitat Nacional Trimestral d'Espanya) i Eurostat. Elaboració pròpia.

Quadre 1.21

Gràfic 1.12

1.3.1.1. El PIB desde el costat de la demanda

La demanda nacional ha tingut una contribució positiva d'1,7 punts percentuals al creixement del PIB en 2023, enfront de l'aportació de 2,9 punts de l'any anterior, amb una desacceleració tant del consum com de la inversió, com es recull en el Quadre 1.22.

EVOLUCIÓ TRIMESTRAL DEL PIB pm - COMPONENTS DE LA DEMANDA, 2022-2023

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari

Volum encadenat referència 2015

Taxes de variació interanuals

OPERACIONS	2022	2023	2022				2023			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Despeses en consum final	3,4	2,3	4,7	3,1	3,7	2,0	2,4	2,5	1,5	2,9
- De les Ilars	4,8	1,8	6,8	5,0	5,4	2,2	2,6	1,7	0,4	2,3
- De les ISFLSH ⁽¹⁾	-0,2	2,2	-2,0	-0,6	0,5	1,5	-1,1	3,5	3,5	2,8
- De les AA.PP. ⁽²⁾	-0,2	3,8	0,0	-1,7	-0,6	1,6	1,9	4,6	4,6	4,4
Formació bruta de capital fix	2,4	0,6	2,8	3,1	4,0	-0,4	-0,2	1,3	-0,1	1,6
- Béns d'equip	1,9	-1,8	3,9	0,8	4,9	-2,0	-4,4	-1,8	-2,0	1,2
- Construcció	2,6	2,2	1,1	4,3	3,7	1,2	3,1	3,6	1,1	1,1
- Prod. prop. Intel·lectual	3,8	-0,3	7,4	5,2	4,6	-1,9	-2,8	-0,8	-0,4	3,0
Variació d'existències ^(*)	-0,2	-0,2	0,6	0,1	-0,6	-0,7	-0,5	-0,3	0,2	-0,4
Demanda nacional ^(*)	2,9	1,7	4,9	3,1	3,0	0,7	1,3	1,9	1,4	2,1
Exportació de béns i servicis	15,4	2,4	18,0	21,9	12,9	8,7	9,7	0,0	-1,1	1,2
Importació de béns i servicis	7,1	0,3	12,2	9,8	6,5	0,1	4,6	-0,3	-2,5	1,7
Demanda exterior neta ^(*)	2,9	0,9	1,9	4,1	2,3	3,1	2,7	0,2	0,6	0,0
PIB a preus de mercat	5,8	2,5	6,8	7,2	5,4	3,8	4,1	2,0	1,9	2,0

⁽¹⁾ ISFLSH: Institucions sense fi de lucre al servici de les Ilars

⁽²⁾ AA.PP.: Administracions Públiques

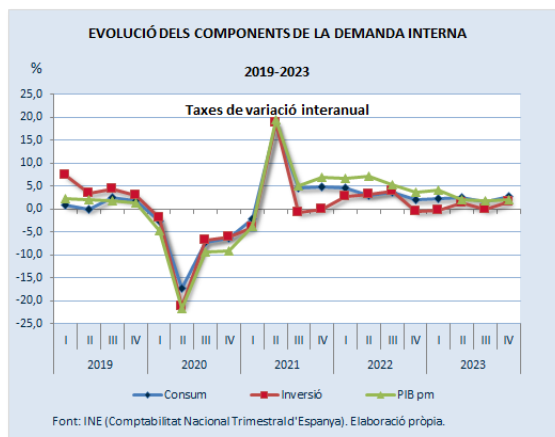
^(*) Aportació al creixement del PIB a preus de mercat

Font: INE (Comptabilitat Nacional Trimestral d'Espanya).

Quadre 1.22

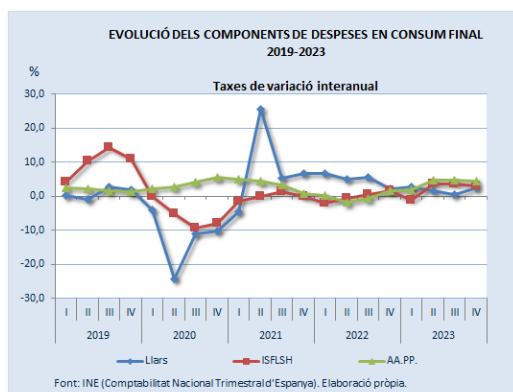

La **despesa en consum final de les llars** ha registrat un augment de l'1,8 % en el conjunt de l'any 2023, amb una acceleració en els últims mesos de l'any, en què ha assolit una variació interanual del 2,3 % (Quadre 1.22 i Gràfic 1.13).

Gràfic 1.13

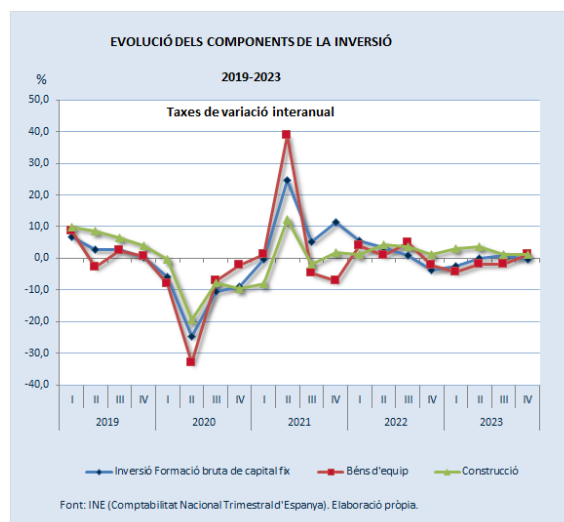
Per la seua banda, la **despesa en consum final de les administracions públiques** ha augmentat un 3,8 % de mitjana anual, registrant taxes de variació interanuals elevades durant els tres últims trimestres, com es pot observar en el Quadre 1.22 i el Gràfic 1.14. En la segona meitat de l'any, les taxes de variació intertrimestrals s'han anat desaccelerant, amb un augment de l'1,7 % i de l'1,5 % en el tercer i quart trimestre, respectivament.

Gràfic 1.14

La **variació d'existències** ha tingut una aportació negativa al creixement de dues dècimes, similar a la de l'any anterior.

Per la seua banda, la **formació bruta de capital fix** ha registrat un augment del 0,6 % en el conjunt de 2023, enfront del 2,4 % de 2022. Per components, la inversió en construcció s'ha incrementat un 2,2 %, amb una desacceleració en el segon semestre, i la inversió en béns d'equip ha caigut un 1,8 %, encara que ha finalitzat l'any amb una taxa de variació interanual positiva de l'1,2 %, com es pot apreciar en el Quadre 1.22 i el Gràfic 1.15. Per la seua banda, la despesa en els productes de la propietat intel·lectual ha retrocedit un 0,3 %, enfront de l'augment del 3,8 % de l'any anterior.

Gràfic 1.15

L'any 2023 es tanca amb una contribució positiva de la **demanda externa** neta al creixement mitjà del PIB de 0,9 punts percentuals, dos punts menys que en 2022, a causa d'un augment del 2,4 % de les exportacions de béns i serveis i del 0,3 % de les importacions.

1.3.1.1. El PIB des del costat de l'oferta

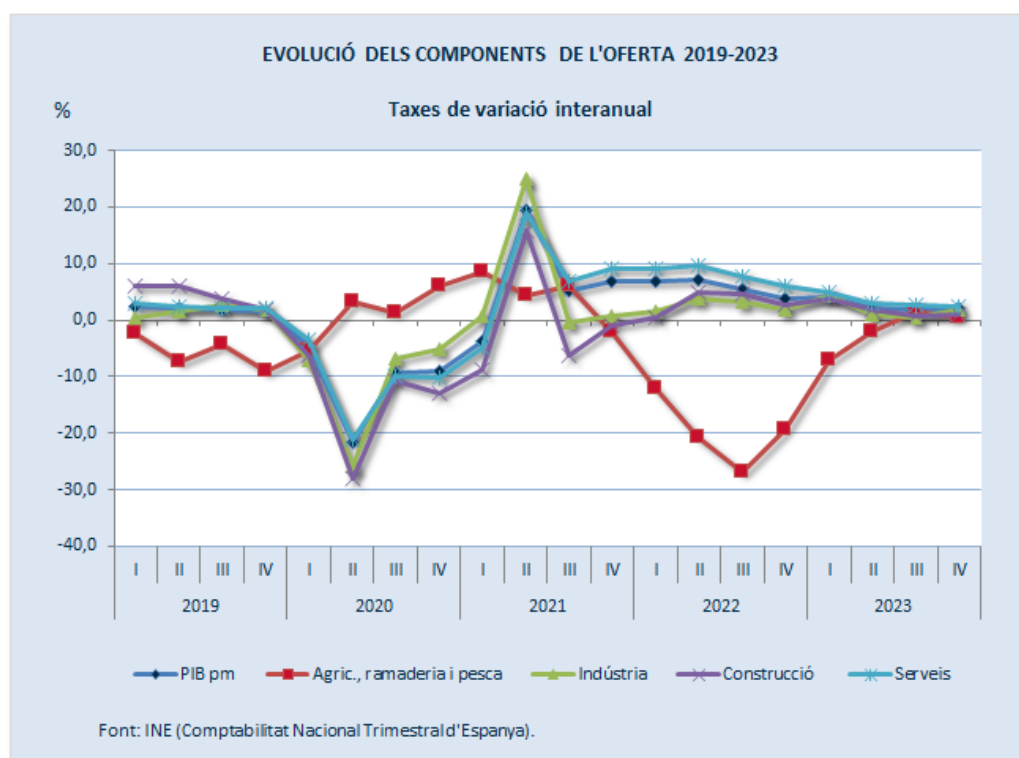
Des de la perspectiva de l'oferta, les activitats productives han tingut un comportament desigual en 2023, com es pot observar en el Quadre 1.23.

L'**agricultura, la ramaderia, la silvicultura i la pesca** han caigut un 1,9 %, enfront del fort descens del 19,8 % de 2022. Al llarg de l'any, s'han registrat taxes de variació interanual negatives en els dos primers trimestres, com s'aprecia en el Gràfic 1.16.

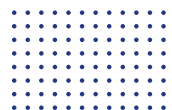
Per contra, la **indústria** ha registrat un augment mitjà anual de l'1,9 %, amb una evolució irregular al llarg de l'any, amb un avanç del 4,3 % en el primer trimestre i del 0,5 % en el tercer trimestre. Per la seua banda, la indústria manufacturera ha crescut un 3,3 %, finalitzant l'any amb un avanç del 3 %.

La **construcció** ha crescut un 1,9 % en el conjunt de 2023 (3,2 % en 2022), amb taxes de variació positives durant tot l'any.

El principal augment sectorial s'ha produït en els **serveis**. En el conjunt de l'any, el sector serveis ha crescut un 3,2 %. Destaquen els increments en altres serveis (9 %), activitats financeres (6,1 %) i informació i comunicacions (5,6 %), mentre que la branca de comerç, transport i hostaleria ha registrat un augment mitjà anual del 4,7 %, l'activitat pública —educació i sanitat— un 3 %, i les activitats professionals un 1,8 %. Per la seua banda, les activitats immobiliàries han presentat taxes de variació interanual negatives (-2,5 %).

Gràfic 1.16

EVOLUCIÓ TRIMESTRAL DEL PIB pm⁽¹⁾ - COMPONENTS DE L'OFERTA, 2022-2023

Volum encadenat referència 2015

Taxes de variació interanuals

OPERACIONS	2022	2023	2022				2023			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Agric., ramad., silvic. i pesca	-19,8	-1,9	-12,2	-20,7	-26,9	-19,3	-7,1	-2,2	1,6	0,3
Indústria	2,6	1,9	1,6	3,6	3,2	1,8	4,3	1,0	0,5	1,9
<i>Indústria manufacturera</i>	4,5	3,3	6,5	6,0	3,1	2,4	5,1	2,2	2,9	3,0
Construcció	3,2	1,9	0,6	4,8	4,7	2,7	3,8	1,9	0,8	1,1
Servicis	8,0	3,2	9,0	9,5	7,6	5,9	4,9	2,9	2,6	2,4
- Comerç, transport i hostaleria.	16,5	4,7	18,8	22,3	15,0	9,9	8,7	4,0	3,2	3,0
- Informació i comunicacions	9,6	5,6	11,0	10,0	9,9	7,5	5,4	5,9	5,6	5,3
- Act. Financeres i assegurances	3,0	6,1	0,8	3,8	5,2	2,1	5,0	6,4	10,2	2,7
- Act. Immobiliàries	4,4	-2,5	6,9	4,4	3,4	2,9	-0,4	-2,4	-3,8	-3,6
- Act. Professionals	8,8	1,8	10,9	10,0	8,5	5,8	3,7	2,0	0,5	0,9
- Adm. Pública, sanitat i educ.	-0,2	3,0	-0,9	-1,7	-0,3	2,0	2,5	2,9	3,0	3,7
- Altres serveis	14,2	9,0	15,3	16,6	13,1	11,7	12,1	6,3	8,7	8,9
Impostos nets s/ productes	4,2	-0,2	8,8	6,1	2,6	-0,7	0,0	-1,3	-0,3	0,9
PIB a preus de mercat	5,8	2,5	6,8	7,2	5,4	3,8	4,1	2,0	1,9	2,0

PIB pm⁽¹⁾: producte interior brut a preus de mercat.

Font: INE (Comptabilitat Nacional Trimestral d'Espanya).

Quadre 1.23

1.3.2. Mercat de treball

La **població activa** ha augmentat un 2,1 % en 2023, enfront de l'increment del 0,9 % de l'any anterior, com es pot observar en el Quadre 1.24. La taxa d'activitat mitjana s'ha elevat quatre dècimes, fins a situar-se en el 59 %.

En el quart trimestre, la **taxa d'activitat femenina** s'ha situat en el 54,6 %, huit dècimes per damunt del seu nivell de finals de 2022; la masculina també ha mostrat un augment, de dues dècimes, en aquest mateix període. En el conjunt de l'any, la taxa d'activitat de les dones ha pujat fins al 54,4 %, sis dècimes per damunt de la registrada un any abans, mentre que entre els homes passava del 63,7 % de 2022 al 63,8 % en 2023, reduint-se així el diferencial entre ambdós.

Per edats, tots dos grups han registrat un augment en les seues taxes d'activitat respecte a l'any anterior, passant del 36,6 % al 37,2 % entre la població més jove, i del 29,3 % al 30,1 % entre la població de 55 anys en avant.

EVOLUCIÓ DE POBLACIÓ ACTIVA I TAXA D'ACTIVITAT A ESPANYA, 2022-2023

	2022	2023	2022				2023			
			I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr	I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr
Població activa.	0,9	2,1	1,7	0,7	0,3	0,9	1,4	1,8	2,5	2,5
Taxes interanuals										
Taxes d'activitat	58,6	59,0	58,5	58,7	58,9	58,5	58,6	59,0	59,4	59,0
- Entre 16 i 64 anys	75,3	75,9	75,1	75,4	75,6	75,2	75,3	75,8	76,4	76,0
- Per sexes:										
* Homes	63,7	63,8	63,5	63,7	64,2	63,5	63,2	63,9	64,4	63,7
* Dones	53,8	54,4	53,8	54,0	53,8	53,8	54,2	54,3	54,7	54,6
- Per edats:										
* Menors de 25 anys	36,6	37,2	34,8	37,3	39,1	35,2	34,9	36,9	40,5	36,4
* De 55 anys d'ara en avant	29,3	30,1	29,1	29,3	29,4	29,4	29,8	30,0	30,4	30,4

Font: INE (Enquesta de Població Activa). Elaboració pròpia

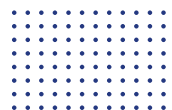
Quadre 1.24

La **població ocupada** ha crescut en 615.000 persones, cosa que representa un augment del 3 % (3,1 % en 2022). Aquesta evolució de l'ocupació ha permès un increment de la taxa d'ocupació fins al 66,3 %, 0,8 punts percentuals per damunt de la de 2022, com es recull en el Quadre 1.25. Al llarg de l'any, s'ha accelerat la generació d'ocupació, finalitzant amb un increment interanual del 3,8 %.

L'ocupació ha experimentat un augment en tots els **sectors productius** excepte en l'agricultura, amb un descens del 4,2 %, superior a la caiguda de l'any anterior (3,5 %). El creixement més gran s'ha registrat en els serveis (3,8 %), seguits de la construcció (3 %) i de la indústria (0,8 %).

Per situació professional, les persones assalariades han registrat, en el quart trimestre, un increment interanual del 3,8 %, i del 3,4 % en el conjunt de l'any, mentre que les no assalariades han crescut un 3,9 % en l'últim trimestre i un 0,9 % de mitjana anual.

Per **tipus de contracte**, s'ha produït un increment interanual de les persones assalariades amb contracte indefinit, que s'ha moderat en els últims mesos, mentre que les amb contracte temporal han descendit fins a un 4,5 % en el quart trimestre. La taxa de variació interanual de les persones assalariades temporals s'ha situat en el -16,4 % en 2023, enfront del -12,6 % en 2022. La ràtio de temporalitat s'ha reduït fins al 17,1 %, prop de quatre punts per davall de la de l'any anterior.

EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ A ESPANYA, 2022-2023

Taxes de variació interanuals

	2022	2023	2022				2023			
			I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr	I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr
Pobl. Ocupada	3,1	3,0	4,6	4,0	2,6	1,4	1,8	2,9	3,5	3,8
- Per sexes										
• Homes	2,9	2,4	3,9	3,5	3,1	1,4	1,2	2,6	2,5	3,2
• Dones	3,3	3,8	5,3	4,7	2,0	1,4	2,5	3,2	4,7	4,6
- Per duració jornada:										
Jornada completa	3,5	3,2	5,1	5,5	3,8	2,4	2,2	3,2	3,7	3,9
• Homes	2,9	2,3	5,3	4,5	4,0	2,4	1,1	2,5	2,4	3,3
• Dones	4,4	4,5	4,9	6,7	3,5	2,4	3,6	4,1	5,6	4,9
Jornada parcial	0,6	1,5	5,2	1,3	-2,4	1,9	-0,1	1,0	2,1	3,1
• Homes	3,6	2,8	3,6	4,7	1,7	10,7	2,5	3,2	4,0	1,7
• Dones	-0,4	1,1	5,7	0,2	-3,7	-0,7	-1,0	0,3	1,4	3,7
- Assalariats	3,8	3,4	5,1	4,8	2,9	2,3	2,5	3,2	4,1	3,8
• Per duració contracte:										
Indefinitos	9,2	8,7	4,5	8,7	11,0	12,6	11,9	9,8	7,9	5,6
Temporals	-12,6	-16,4	7,0	-6,8	-20,2	-27,7	-26,9	-19,8	-11,0	-4,5
- No assalariats	-0,3	0,9	1,7	0,0	0,9	-3,7	-1,6	1,2	0,1	3,9

Ocupació per branques d'activitat

- Agricultura	-3,5	-4,2	3,7	-2,7	-4,3	-10,3	-9,6	-5,0	-3,7	2,3
- Indústria	2,6	0,8	2,1	4,2	3,0	1,3	3,5	-1,8	0,5	1,0
- Construcció	2,3	3,0	4,3	1,0	2,7	1,2	-1,4	1,6	3,7	8,3
- Serveis	3,6	3,8	5,1	4,7	2,8	2,1	2,4	4,2	4,4	4,0
De mercat	4,1	4,4	6,0	5,7	2,8	2,0	2,1	5,3	5,5	4,5
De no mercat (a)	2,7	2,4	3,1	2,4	2,9	2,2	3,2	1,7	1,8	3,0

PRO MEMÒRIA. NIVELLS (%)

Taxa d'ocupació (b)	65,5	66,3	64,7	65,9	65,9	65,4	65,2	67,0	67,3	67,0
Ràtio d'assalariatzació	84,6	84,9	84,3	84,5	84,7	84,9	84,8	84,8	85,2	84,9
Ràtio de temporalitat (c)	21,2	17,1	24,2	22,3	20,2	17,9	17,3	17,3	17,3	16,5
Ràtio de parcialitat (d)	13,5	13,3	14,0	13,8	12,8	13,6	13,7	13,5	12,6	13,5

(a) Serveis de no mercat engloben el sector de l'Administració Pública i Defensa, Seguretat Social Obligatòria, Educació, i Activitats Sanitàries i Serveis Socials. La resta de servicis integra els serveis de mercat.

(b) Població de 16 a 64 anys.

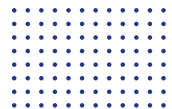
(c) En percentatge de persones assalariades.

(d) En percentatge de persones ocupades.

Font: INE (Enquesta de Població Activa). Elaboració pròpia

Quadre 1.25

La **desocupació** ha disminuït en el conjunt de l'any un 4,6 %, per davall de la caiguda registrada l'any anterior (11,4 %) (Quadre 1.26). En termes absoluts, la desocupació s'ha situat en 2.894.000 persones en 2023, amb un descens de 130.600 persones respecte a l'any anterior, de les quals el 50 % són dones. La taxa d'atur ha descendit fins al 12,1 %, huit dècimes per davall de la registrada l'any precedent.

La taxa d'atur de les dones ha baixat un punt percentual, situant-se en el 13,8 %, mentre que entre els homes ho ha fet set dècimes, reduint-se fins al 10,6 %, en termes mitjans.

Per la seua banda, el nombre de **persones aturades de llarga duració** representava el 40,5 % del total de la població aturada (45 % en 2022). Per sexes, entre els homes aquest percentatge s'ha situat en el 39,5 % (42,6 % l'any anterior), mentre que entre les dones ha arribat al 41,4 %, 5,5 punts menys que en 2022.

EVOLUCIÓ DE POBLACIÓ DESOCUPADA I DE TAXA D'ATUR A ESPANYA, 2022-2023

	2022	2023	2022				2023			
			I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr	I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr
Pobla. desocupada (taxes variació interanual)	-11,4	-4,6	-13,1	-17,6	-12,8	-2,6	-1,5	-5,4	-4,2	-6,4
Taxa d'atur	12,9	12,1	13,7	12,5	12,7	12,9	13,3	11,6	11,8	11,8
- Per sexes:										
* Homes	11,3	10,6	12,0	11,0	10,7	11,3	11,6	10,2	10,3	10,3
* Dones	14,8	13,8	15,4	14,2	14,8	14,6	15,1	13,2	13,6	13,4
- Per edats:										
* Menors de 25 anys	29,8	28,5	30,2	28,5	31,0	29,3	30,0	27,9	27,8	28,4
* De 55 anys d'ara en a	11,4	11,1	12,3	11,7	10,5	11,1	11,8	11,0	10,8	10,7
Atur de llarga duració										
- Incidència (a):	45,0	40,5	47,4	47,8	42,2	42,4	41,7	40,4	39,7	40,3

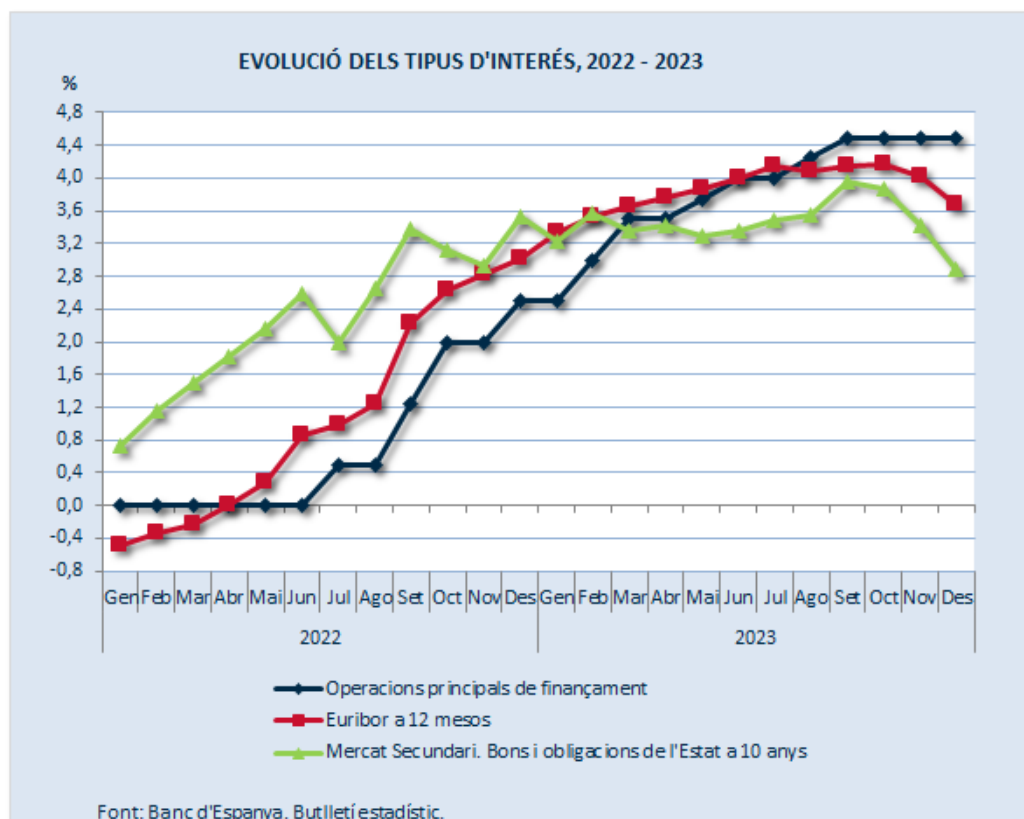
(a) Pes en el total de persones aturades que porten més d'un any en eixa situació.

Font: INE (Enquesta de Població Activa). Elaboració pròpia

Quadre 1.26

1.3.3. Tipus d'interés

Els **tipus d'interés aplicables a les operacions principals de finançament** de l'Eurosistema s'han elevat al llarg de 2023, i han passat del 2,50 % del mes de gener fins a la pujada aprovada al setembre, del 4,50 %, tipus que s'ha mantingut fins a finalitzar l'any (Gràfic 1.17).

Gràfic 1.17

L'evolució dels tipus oficials del BCE s'ha traslladat als tipus d'interés dels mercats monetaris, com es pot observar en el Quadre 1.27.

Pel que fa als tipus d'interés a llarg termini, analitzats a través del **deute públic a deu anys**, al desembre han assolit el 2,88 %, un percentatge inferior al registrat un any abans (3,53 %). La mitjana anual s'ha situat en el 3,45 % (2,30 % en 2022).

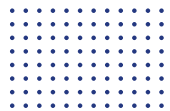
TIPUS D'INTERÉS - 2023

Percentatges

	Subhasta BCE semanal	EURIBOR		Mercat Secundari Deute a 10 anys
		A un mes	A un any	
Desembre 2022	2,50	1,884	3,291	3,53
Any 2023				
Gener	2,50	2,177	3,413	3,22
Febrer	3,00	2,478	3,725	3,58
Març	3,50	2,915	3,622	3,36
Abril	3,50	3,052	3,880	3,42
Mai	3,75	3,211	3,939	3,30
Juny	4,00	3,399	4,134	3,36
Juliol	4,00	3,578	4,064	3,48
Agost	4,25	3,637	4,102	3,55
Setembre	4,50	3,847	4,228	3,96
Octubre	4,50	3,876	4,052	3,86
Novembre	4,50	3,868	3,926	3,43
Desembre	4,50	3,845	3,513	2,88

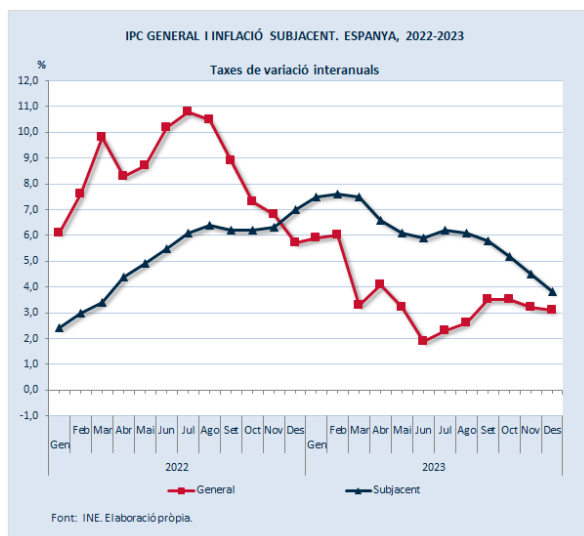
Font: Banc d'Espanya.

Quadre 1.27

1.3.4. Inflació

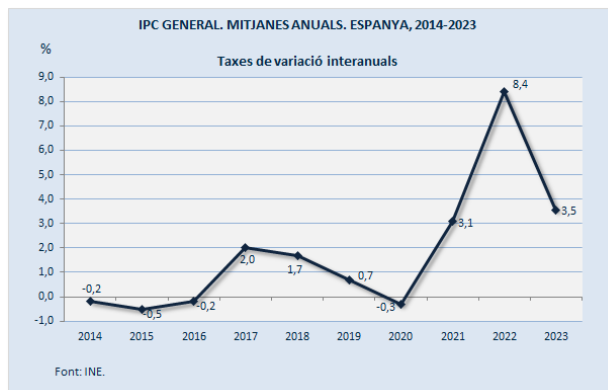
La inflació a **Espanya**, mesurada a través de l'**índex general de preus de consum (IPC)**, ha acabat l'any 2023 en el 3,1 % (5,7 % en 2022). Com es pot observar en el Gràfic 1.18, els preus han registrat taxes de variació positives durant tots els mesos de l'any, amb una moderació respecte als nivells assolits l'any anterior.

Gràfic 1.18

La **inflació subjacent**, que exclou els elements més volàtils (els aliments no elaborats i els productes energètics), s'ha situat, a finals d'any, en el 3,8 %, 3,2 punts per davall de la registrada al desembre de 2022. La inflació subjacent s'ha mantingut per damunt de l'índex general durant tot l'any, amb un diferencial de set dècimes en el mes de desembre, el menor de tot l'any.

La mitjana anual ha sigut del 3,5 % (8,4 % en 2022), com es pot observar en el Gràfic 1.19.

Gràfic 1.19

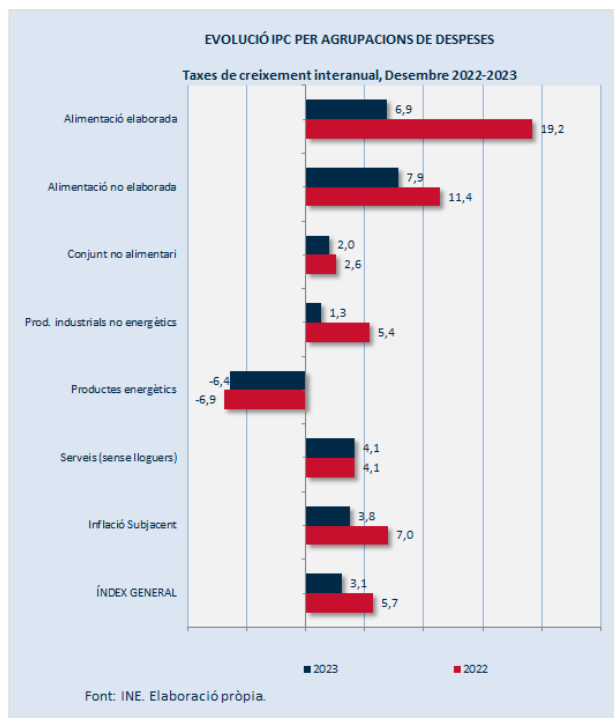
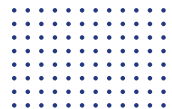
Els preus dels **productes energètics** han tancat 2023 amb una taxa de variació interanual negativa del -6,4 %, enfront del -6,9 % de l'any anterior (Gràfic 1.20).

Els preus dels **aliments** han augmentat en 2023 en menor mesura que l'any anterior, tant per la moderació de l'increment del component d'alimentació elaborada, que s'ha situat en un 6,9 % (19,2 % l'any precedent), com pels preus de l'alimentació no elaborada, que han crescut un 7,9 % (11,4 % en 2022).

Pel que fa als preus dels **serveis**, un dels grups amb més pes dins de l'IPC, han finalitzat l'any amb una variació del 4,1 %, similar a la de l'any anterior.

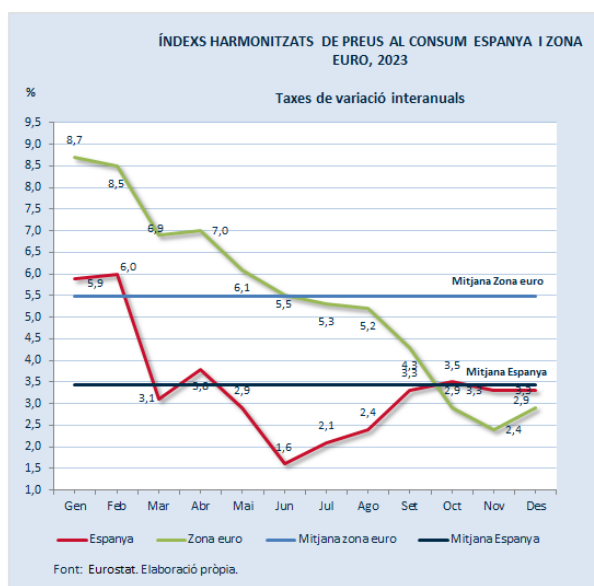
Els preus dels **béns industrials no energètics (BINE)** han mostrat un creixement interanual de l'1,3 %, enfront del 5,4 % de l'any anterior.

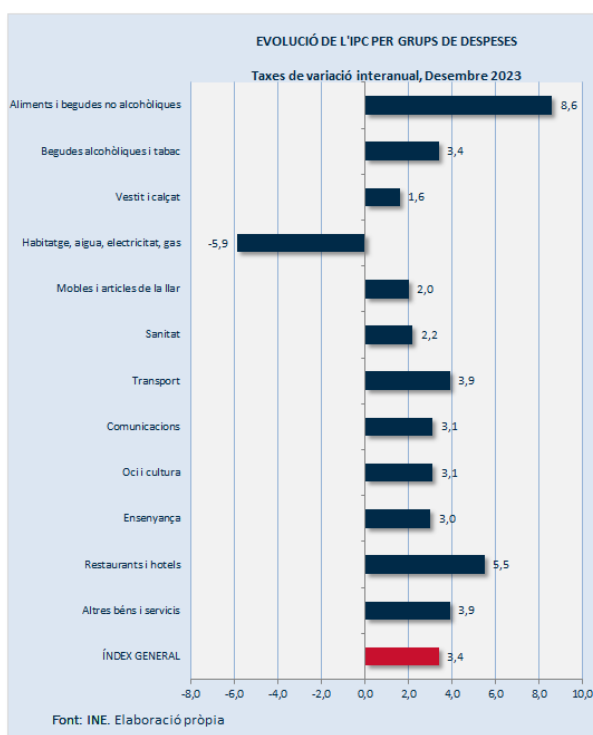
Gràfic 1.20

La taxa de variació anual de l'índex de preus de consum harmonitzat (IPCA), en el mes de desembre, s'ha situat en el 3,3 % enfront del 2,9 % de la zona euro (Gràfic 1.21), és a dir, un diferencial, en aquest cas, a favor d'Espanya de més de tres punts. En mitjana anual, el percentatge de variació de l'IPCA ha sigut del 3,4 % a Espanya i del 5,5 % a la zona euro.

Gràfic 1.21

Per **grups de despesa**, destaca l'increment dels preus dels aliments i les begudes no alcohòliques, amb un 8,6 %; seguit dels restaurants i hotels, amb un 5,5 %; el transport i altres béns i serveis, amb un 3,9 %, i les begudes alcohòliques i el tabac, amb un 3,4 %. Per davall de la mitjana s'han situat les comunicacions i l'oci i la cultura, amb un 3,1 %; l'ensenyament, amb un 3 %; la sanitat, amb un 2,2 %; els mobles i els articles per a la llar, amb un 2 %, i el vestit i el calçat, amb un 1,6 % (Gràfic 1.22). Per la seua banda, els preus han caigut en l'habitatge, l'aigua, l'electricitat i el gas, amb un descens del 5,9 %.

Gràfic 1.22

Finalment, el Quadre 1.28 recull la **repercussió sobre l'índex general dels diferents grups**. El grup dels aliments i les begudes no alcohòliques ha representat, com es pot calcular, el 46 % de l'augment de l'IPC en 2023.

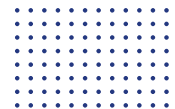
REPERCUSSIÓ PER GRUPS SOBRE L'IPC, 2022-2023

	2022	2023	Dif. 23/22
1. Aliments i begudes no alcohòliques	3,547	1,429	-2,118
2. Begudes alcohòliques i tabac	0,223	0,136	-0,087
3. Vestit i calçat	0,109	0,062	-0,047
4. Habitatge, aigua, electricitat, gas	-0,639	-0,742	-0,103
5. Parament	0,492	0,115	-0,377
6. Medicina	0,044	0,132	0,088
7. Transport	0,434	0,539	0,105
8. Comunicacions	-0,067	0,101	0,168
9. Oci i cultura	0,242	0,242	0,000
10. Ensenyança	0,022	0,059	0,037
11. Restaurants i hotels	1,017	0,729	-0,288
12. Altres béns i serveis	0,282	0,300	0,018
Índex general	5,700	3,100	-2,600

Font: INE. Elaboració pròpia.

Quadre 1.28

1.3.5. Balança de pagaments

En 2023, les operacions corrents i de capital entre residents i no residents han registrat una **capacitat de finançament de l'economia espanyola enfront de l'exterior** de 54.120 milions d'euros, superior als 20.750 milions de l'any anterior. La **balança per compte corrent** ha presentat un superàvit acumulat de 38.183 milions d'euros (2,61 % del PIB), amb un increment del 363,3 % respecte a 2022.

Els **intercanvis de mercaderies** han generat un dèficit comercial de 32.743 milions d'euros, però amb una reducció interanual del 44,7 %.

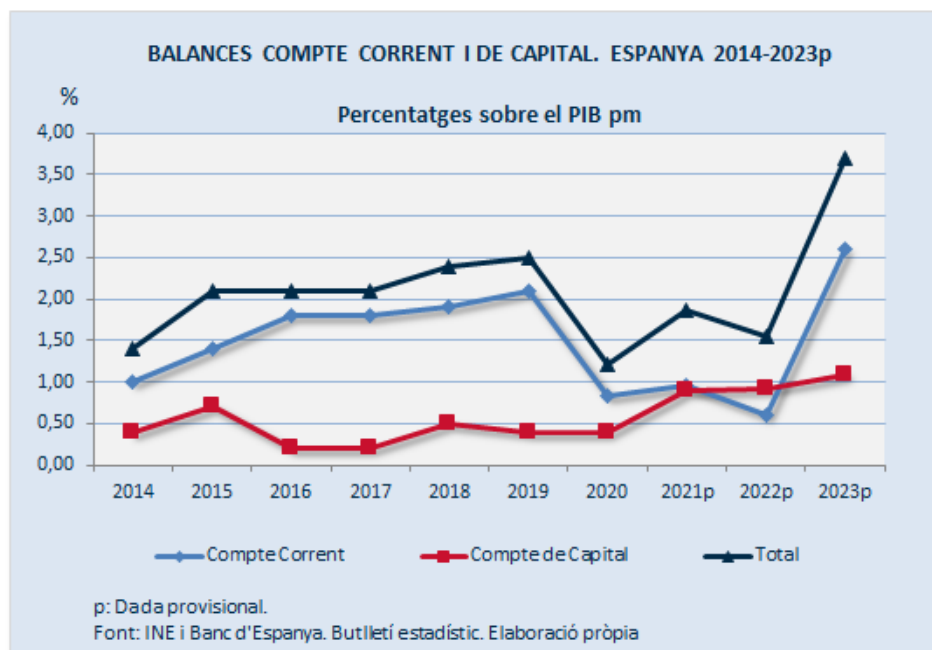
CAPACITAT DE FINANÇAMENT D'ESPANYA ENFRONT DE L'EXTERIOR, 2022-2023

	2022p		2023p		Var. 22-23	
	m	% s/PIB	m	% s/PIB	m	%
Compte Corrent	8.241	0,61	38.183	2,61	29.942	363,3
Bal. Comercial	-59.187	-4,40	-32.743	-2,24	26.444	-44,7
Bal. Serveis	75.502	5,61	93.203	6,37	17.701	23,4
Turisme	48.403	3,60	59.759	4,09	11.356	23,5
Altres	27.099	2,01	33.444	2,29	6.345	23,4
Bal. Rendes Primàries	6.397	0,48	-9.226	-0,63	-15.623	-244,2
Bal. Rendes Secundàries	-14.471	-1,07	-13.051	-0,89	1.420	-9,8
Compte de Capital	12.509	0,93	15.937	1,09	3.428	27,4
Total	20.750	1,54	54.120	3,70	33.370	160,8

m: milions d'euros p: dades provisionals

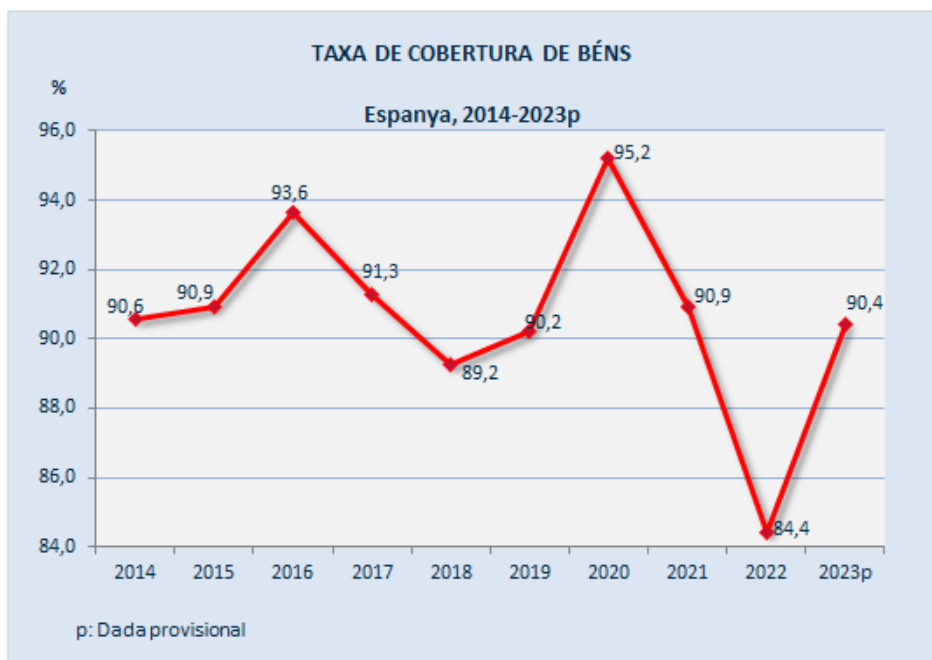
Font: INE i Banc d'Espanya. Butlletí estadístic. Elaboració pròpia

Quadre 1.29

Gràfic 1.23

La **taxa de cobertura de béns** s'ha situat en el 90,4 % en 2023, amb un increment de sis punts respecte a l'any anterior (Gràfic 1.24). Com es recull amb més detall en el Capítol 3 d'aquesta Memòria, el descens de les importacions (-7,6 %), superior al de les exportacions (-1 %), ha donat lloc a aquest augment de la taxa de cobertura.

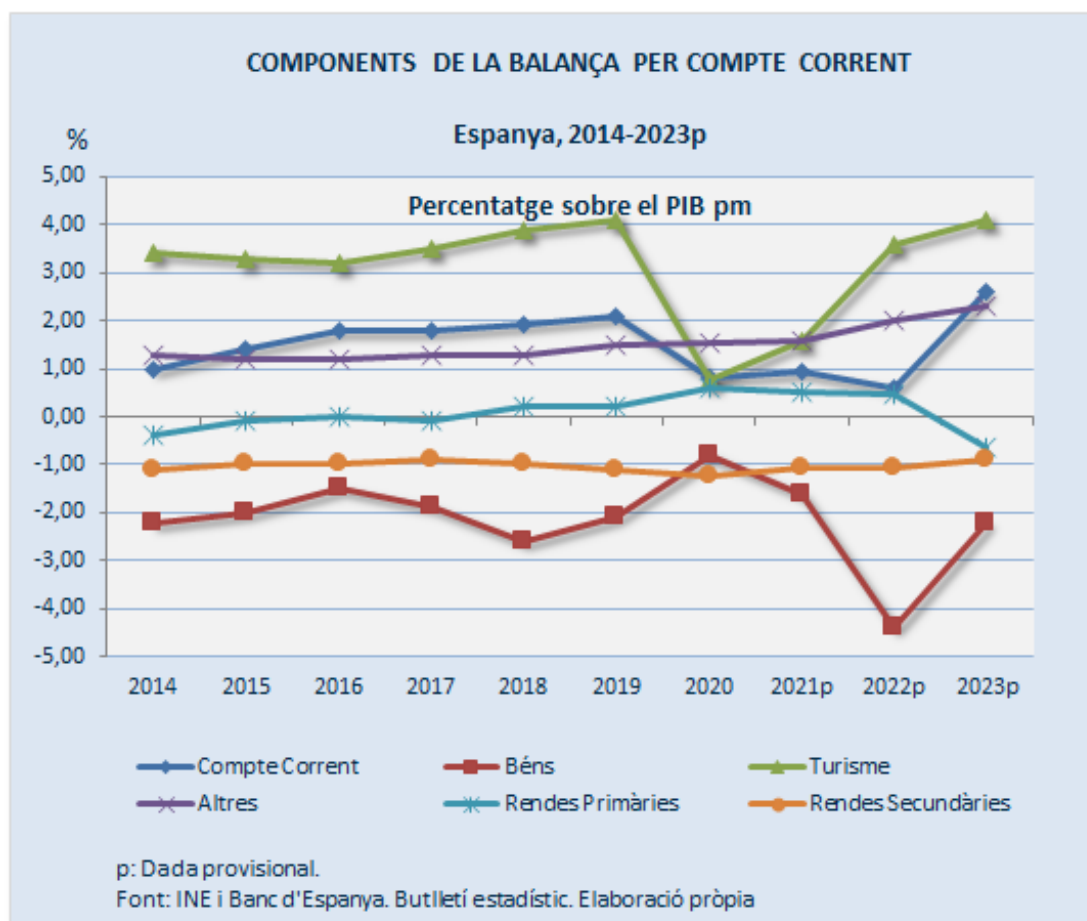
Gràfic 1.24

La **balança de serveis** ha augmentat el seu superàvit fins als 93.203 milions d'euros, un 23,4 % superior al comptabilitzat en 2022, elevant el seu percentatge sobre el PIB fins al 6,37 %. Els ingressos per turisme han crescut un 22,9 %, situant-se en 85.086 milions d'euros, mentre que els pagaments per turisme ho han fet en un 22,5 %. Els serveis no turístics han registrat un superàvit superior al de l'any anterior, amb 33.444 milions, enfront dels 27.099 milions de 2022, i un augment del 23,4 %.

Els **intercanvis amb l'exterior de béns i serveis** conjuntament han generat, en 2023, un superàvit de 60.460 milions d'euros, superior en un 270,6 % al registrat en 2022.

La **balança de rendes primàries** ha comptabilitzat un dèficit de 9.226 milions d'euros, enfront del superàvit de 6.397 registrat l'any anterior. Per la seua banda, la balança de rendes secundàries, el principal component de la qual són les remeses d'immigrants, ha registrat en 2023 un dèficit de 13.051 milions d'euros (14.471 milions en 2022), com queda reflectit en el Gràfic 1.25.

Gràfic 1.25

La **balança de capital** ha generat un superàvit de 15.937 milions d'euros, incrementant la seua representació sobre el PIB fins a l'1,1 %.

El **tipus de canvi de l'euro** ha tingut un comportament dispar en 2023 respecte a les monedes dels principals països amb què Espanya manté relacions comercials, com es pot observar en el Quadre 1.30.

Així, al desembre de 2023, l'euro cotitzava a 1,090 dòlars, per damunt de la cotització de començament d'any (1,2 %) i un 3,5 % superior a la mitjana de l'any precedent.

Pel que fa al ien japonès, a la fi de 2023, l'euro cotitzava a 157,21 iens, per damunt del valor registrat a començament d'any (140,54 iens) i de la mitjana de 2022 (138,03 iens).

D'altra banda, respecte a la lliura esterlina, al desembre, la cotització de l'euro era de 0,862 lliures, enfront de les 0,882 lliures del mes de gener i de les 0,853 lliures de mitjana de 2022.

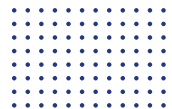
TIPUS DE CANVI DE LES PRINCIPALS MONEDES NO INTEGRANTS DE L'EURO ENFRONT DE L'EURO, 2019-2023

	Dòlar EUA.	Ien japonès	Lliura esterlina	Franco suís	Corona danesa
Mitjana 2019	1,120	122,01	0,878	1,112	7,47
Mitjana 2020	1,142	121,85	0,890	1,071	7,45
Mitjana 2021	1,183	129,88	0,860	1,081	7,44
Mitjana 2022	1,053	138,03	0,853	1,005	7,44
Mitjana 2023	1,082	151,94	0,870	0,972	7,45
2022 Desembre	1,059	142,82	0,870	0,987	7,44
2023 Gener	1,077	140,54	0,882	0,996	7,44
Febrer	1,072	142,38	0,886	0,991	7,44
Març	1,071	143,01	0,882	0,991	7,45
Abril	1,097	146,51	0,881	0,985	7,45
Mai	1,087	148,93	0,870	0,975	7,45
Juny	1,084	153,15	0,859	0,976	7,45
Juliol	1,106	155,94	0,859	0,966	7,45
Agost	1,091	157,96	0,859	0,959	7,45
Setembre	1,068	157,80	0,862	0,960	7,46
Octubre	1,056	158,04	0,868	0,955	7,46
Novembre	1,081	161,84	0,870	0,963	7,46
Desembre	1,090	157,21	0,862	0,944	7,46

Font: Banc d'Espanya. Butlletí estadístic

Quadre 1.29

1.3.6. Sector públic

El dèficit de les **administracions públiques** en el seu conjunt s'ha reduït, en 2023, fins als 53.556 milions d'euros, cosa que suposa un 3,66 % del PIB, inclosa l'ajuda financera, com es pot observar en el Quadre 1.31, amb un descens de més de 10.000 milions i del 16 % respecte a l'any anterior. Excloent l'ajuda financera, el dèficit s'ha situat en el 3,65 % del PIB.

L'**Administració central** ha tancat l'exercici amb un dèficit de 30.828 milions (2,11 % del PIB), un 25,1 % menys que en 2022 i una reducció de quasi un punt percentual del PIB.

Els **fons de la Seguretat Social** han situat el seu dèficit en 8.211 milions, cosa que representa un 0,56 % del PIB, superior al 0,44 % de l'any anterior. En 2023 hi ha hagut diverses disposicions que han incidit en aquest resultat, entre les quals cal destacar: la revaloració de les pensions, d'un 8,5 % amb caràcter general i d'un 15 % en el cas de les pensions no contributives, i l'increment de les prestacions concedides per l'Ingrés Mínim Vital.

Les **comunitats autònomes** han registrat un dèficit de 13.254 milions, equivalent al 0,91 % del PIB, enfront del dèficit de l'1,12 % de l'any precedent, amb una reducció interanual del 12,5 %, deguda en gran part als recursos rebuts a través del sistema de finançament.

Les **entitats locals** han comptabilitzat un dèficit de 1.263 milions, cosa que representa un 0,09 % del PIB, amb una reducció del 18,3 % i de 282 milions, enfront del 0,11 % de desequilibri de 2022. Aquesta disminució del dèficit ha sigut conseqüència del resultat net positiu de la liquidació definitiva del sistema de finançament de 2021, que els va reportar 642 milions, a més de la transferència rebuda de l'Estat per a cobrir el seu saldo negatiu de 2020, per import de 1.586 milions.

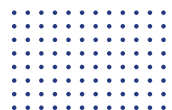
DÈFICIT PÚBLIC, 2022-2023

En percentatge del PIB

	2022	2023
Administracions Públiques	-4,73	-3,66
- Administració central	-3,06	-2,11
- Comunitats autònomes	-1,12	-0,91
- Corporacions locals	-0,11	-0,09
- Fons de Seguretat Social	-0,44	-0,56

Font: Ministeri d'Hisenda.

Quadre 1.30

En **termes de caixa**, l'any 2023 ha finalitzat amb un dèficit de 39.655 milions d'euros, enfront del dèficit de 43.863 milions obtingut l'any anterior, cosa que representa una disminució de més de 4.200 milions (un 9,6 % menys en termes relatius), com es pot observar en el Quadre 1.32.

Els **ingressos no financers de l'Estat**, en termes de caixa, s'han situat en 193.935 milions d'euros, cosa que suposa un descens del 3,7 % respecte als de l'any anterior. Incloent-hi els ingressos cedits als ens territorials (118.710 milions d'euros), la recaptació total acumulada de l'Estat ha assolit els 312.645 milions, un 5,2 % superior a la de 2022.

Els **ingressos pels impostos en conjunt han augmentat un 6,5 %** i, en concret, els procedents de l'IRPF un 9,9 % i els de l'impost de societats un 9 %. Pel que fa a l'IVA, inclosa la participació de les administracions territorials, els ingressos han pujat un 1,6 %, i la recaptació pels impostos especials, un 2,6 %.

OPERACIONS NO FINANCERES DE L'ESTAT EN TERMES DE CAIXA, 2022-2023

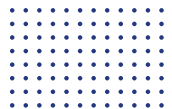
En milions d'euros

	2022			2023			%Var. 23/22	
	Estat	CCAA CCLL	Total	Estat	CCAA CCLL	Total	Estat	Total
1. INGRESOS NO FINANCERS	201.309	95.902	297.211	193.935	118.710	312.645	-3,7	5,2
IMPOSTOS	159.731	95.902	255.633	153.483	118.710	272.193	-3,9	6,5
Directes	96.096	51.057	147.153	100.071	61.797	161.868	4,1	10,0
- IRPF	58.428	51.057	109.485	58.483	61.797	120.280	0,1	9,9
- Societats	32.176	-	32.176	35.060	-	35.060	9,0	9,0
- No residents	2.954	-	2.954	3.218	-	3.218	8,9	8,9
- Quota de drets passius	2.032	-	2.032	2.117	-	2.117	4,2	4,2
- Prod. i emmag. electricitat	128	-	128	290	-	290	126,6	126,6
- Altres	378	-	378	903	-	903	138,9	138,9
Indirectes	63.635	44.845	108.480	53.412	56.913	110.325	-16,1	1,7
- IVA	49.920	32.675	82.595	40.304	43.605	83.909	-19,3	1,6
- Especials	8.054	12.170	20.224	7.450	13.308	20.758	-7,5	2,6
Alcohol i begudes derivades	600	306	906	290	528	818	-51,7	-9,7
Cervesa	158	183	341	137	204	341	-13,3	0,0
Productes intermedis	13	12	25	4	19	23	-69,2	-8,0
Labors del Tabac	2.788	3.894	6.682	3.314	3.398	6.712	18,9	0,4
Hidrocarburs	5.474	6.510	11.984	3.962	8.090	12.052	-27,6	0,6
Electricitat	-1.037	1.265	228	-882	1.069	187	-14,9	-18,0
Carbó	58	-	58	34	-	34	-41,4	-41,4
Envasos plàstic no reutilitzables	-	-	-	591	-	591	-	-
- Imposat s/ primes d'assegurança	2.249	-	2.249	2.353	-	2.353	4,6	4,6
- Trànsit exterior i altres	3.412	-	3.412	3.305	-	3.305	-3,1	-3,1
ALTRES INGRESSOS	41.578	-	41.578	40.452	-	40.452	-2,7	-2,7
- Taxes i altres ingressos	9.370	-	9.370	13.067	-	13.067	39,5	39,5
- Transferències corrents	11.383	-	11.383	9.608	-	9.608	-15,6	-15,6
- Ingressos patrimonials	8.651	-	8.651	10.910	-	10.910	26,1	26,1
- Alienació d'inversions	153	-	153	443	-	443	189,5	189,5
- Transferències de capital	11.942	-	11.942	6.418	-	6.418	-46,3	-46,3
- Sense classificar	79	-	79	6	-	6	-92,4	-92,4
2. PAGAMENTS NO FINANCERS	245.172			233.590			-4,7	
PAGAMENTS CORRENTS	203.982			202.793			-0,6	
Personal	19.399			19.971			2,9	
Compres	7.043			6.064			-13,9	
Interessos	26.529			29.109			9,7	
Transferències corrents	151.011			147.649			-2,2	
PAGAMENTS CAPITAL	41.190			30.797			-25,2	
Inversions reals	10.905			11.313			3,7	
Transferències de capital	30.285			19.484			-35,7	
3. SALDO DE CAIXA (3=1-2)	-43.863			-39.655			-9,6	

Font: IGAE

Quadre 1.31

Pel que fa als **pagaments no financers**, aquests han assolit els 233.590 milions d'euros, amb un descens del 4,7 % respecte a 2022. Les operacions corrents han ascendit a 202.793 milions d'euros, amb una disminució del 0,6 %, i les operacions de capital han caigut un 25,2 %, xifrant-se en 30.797 milions.

Entre **els pagaments corrents**, la partida corresponent al pagament d'interessos ha registrat un increment del 9,7 %, elevant-se a 29.109 milions. Les compres han retrocedit un 13,9 %, situant-se en 6.064 milions d'euros, i els pagaments de personal han assolit els 19.971 milions d'euros, un 2,9 % superiors als de l'any 2022, mentre que les transferències corrents s'han reduït un 2,2 %, amb una xifra de 147.649 milions. Pel que fa als **pagaments de capital**, les transferències de capital han descendit un 35,7 %, amb 19.484 milions d'euros. D'altra banda, les inversions reals s'han xifrat en 11.313 milions, amb un augment del 3,7 %.

A la fi de 2023, el **deute de les administracions públiques** s'ha elevat a 1,574 bilions d'euros (un 4,7 % més que l'any anterior), la xifra més alta de tota la sèrie històrica després de sumar 70.955 milions d'euros. No obstant això, s'ha reduït al 107,7 % del PIB, 3,9 punts menys que a la fi de 2022, gràcies a l'impuls de l'activitat econòmica.

2 Característiques generals de l'Economia valenciana

El segon capítol d'aquesta primera part de la Memòria socioeconòmica descriu els trets generals de l'activitat econòmica de la Comunitat Valenciana l'any 2023. El capítol s'estructura en diversos apartats, en els quals s'analitza l'evolució de l'economia valenciana en el període considerat: des del costat de la demanda, amb indicadors de consum, inversió, despesa pública i demanda externa, i des del costat de l'oferta, amb una anàlisi dels sectors productius. A més, s'hi descriu l'estructura empresarial de la nostra Comunitat, tenint en compte la seua naturalesa jurídica, grandària i activitat.

En aquest sentit, cal destacar alguns aspectes del contingut d'aquest apartat, que es resumeixen a continuació:

- L'economia de la Comunitat Valenciana ha moderat el seu creixement en 2023, amb un repunt en els últims mesos de l'any i un **augment del PIB superior a la mitjana europea però inferior a l'espanyola**.

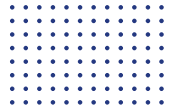
- Des del costat de la demanda, el **consum de les llars i la despesa pública** han sigut els components que més han contribuït al creixement econòmic, davant d'una evolució menys favorable de la **inversió privada**. La **demanda externa** ha mostrat un menor dinamisme que l'any precedent, en un context de desacceleració del comerç internacional. No obstant això, s'ha assolit el segon màxim històric tant en exportacions com en importacions de béns, amb un augment del saldo comercial positiu, gràcies al fet que el descens de les exportacions ha sigut inferior al de les importacions.

- Des del costat de l'oferta, el **sector primari s'ha vist afectat negativament** per diversos factors, com ara l'augment dels costos de producció, les adversitats climàtiques —agreujades pels efectes del canvi climàtic— i els problemes estructurals del sector (grandària de les explotacions, relleu generacional, etc.). La **indústria ha registrat un retrocés** en el conjunt de 2023, amb una **evolució desigual de les seues branques**, destacant l'avanç dels materials i equips electrònics, informàtics i òptics, enfront del retrocés dels sectors ceràmic, de maquinària i equip, i de cuir i calçat. Per la seua banda, els indicadors de la **construcció han presentat un comportament heterogeni**, encara que amb una millora general en els últims mesos de l'any. Finalment, el sector serveis ha mostrat una evolució positiva en determinats subsectors, com ara l'alimentació i altres branques de l'activitat comercial.

- El **turisme ha mostrat una evolució molt favorable**, especialment la demanda estrangera, que ha superat en tots els indicadors (nombre de turistes, despesa total i pernoctacions) els nivells de 2019, un any rècord per al turisme a la nostra Comunitat.

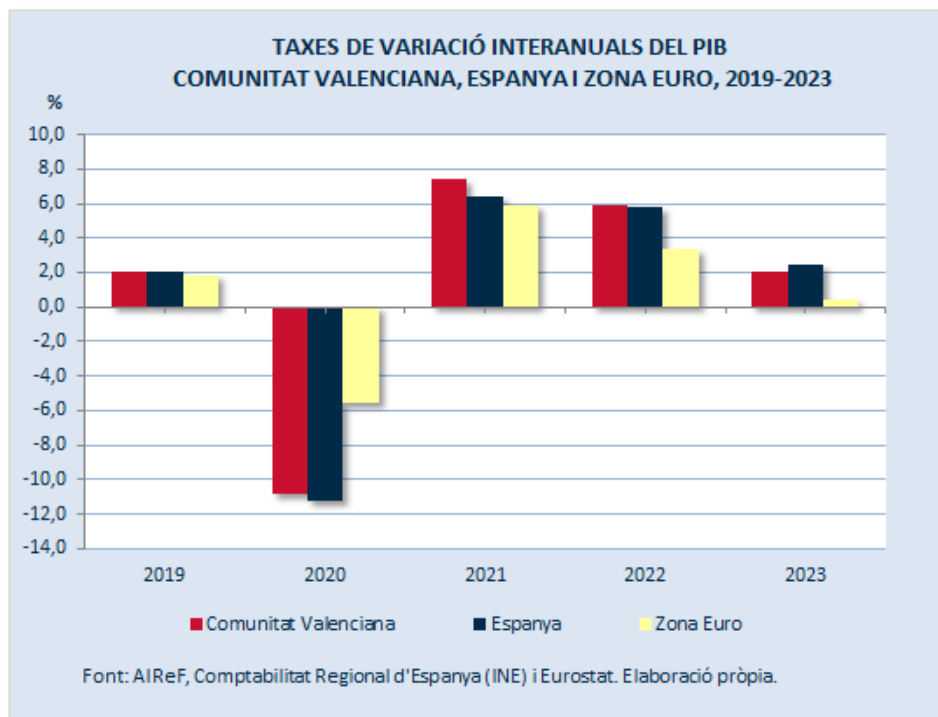
- L'**estructura empresarial** continua caracteritzada pel **predomini de les microempreses i del treball autònom**, fet que, en certa manera, condiciona la productivitat i la competitivitat del teixit empresarial.

2.1 EVOLUCIÓ RECENT DE L'ECONOMIA VALENCIANA

El creixement de l'economia de la Comunitat Valenciana s'ha estimat en un 2 % en 2023, mesurat mitjançant el PIB real a preus de mercat (vegeu el Gràfic 2.1 i el Quadre 2.1). A Espanya, l'avanç del PIB real ha sigut del 2,5 %, segons la informació facilitada per la Comptabilitat Nacional Trimestral (CNTR), elaborada per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), mentre que la zona euro ha registrat un augment més moderat (0,4 %), segons dades d'Eurostat.

Gràfic 2.1

PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023p

	2022	2023	2022				2023			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Comunitat Valenciana										
% variació intertrimestrals	-	-	0,1	2,5	0,4	0,1	0,3	0,5	0,5	0,6
% variació interanuals	5,9	2,0	8,0	7,7	4,9	3,2	3,4	1,4	1,5	1,9
Espanya										
% variació intertrimestrals	-	-	0,3	2,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,7
% variació interanuals	5,8	2,5	6,8	7,2	5,4	3,8	4,0	2,0	1,9	2,1

(p) provisional

Font: Airef a 30 d'abril de 2024. Elaboració pròpia.

Quadre 2.1

Per **comunitats autònomes**, les Illes Balears, amb una taxa de variació interanual del 4,2 %; Canàries, amb un 3,8 %; Madrid, amb un 3 %, i Catalunya, amb un 2,7 %, han sigut les regions que han crescut per damunt de la mitjana espanyola. Els avanços més moderats s'han produït a Astúries, Castella-la Manxa i Extremadura (1,7 %), com es recull en el Quadre 2.2.

VARIACIÓ PERCENTUAL DEL PIB PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2021-2023

Variacions de volum

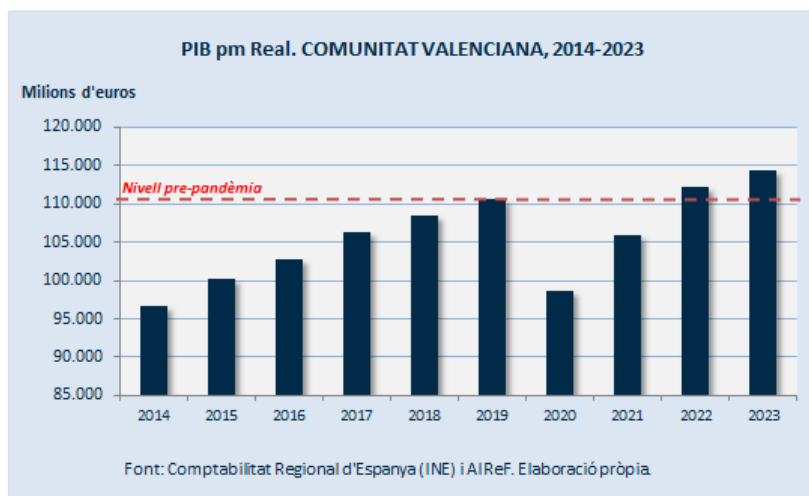
	2021p	2022a	2023e
Andalusia	6,2	5,2	2,4
Aragó	5,1	3,8	2,1
d'Astúries, Principat	5,2	4,1	1,7
Balears, Illes	11,6	12,5	4,2
Canàries	8,5	9,7	3,8
Cantàbria	6,9	4,8	1,9
Castella i Lleó	4,5	3,1	2,2
Castella - la Manxa	5,2	2,2	1,7
Catalunya	7,0	6,0	2,7
Comunitat Valenciana	7,4	5,9	2,0
Extremadura	4,3	2,1	1,7
Galícia	5,6	4,2	2,0
Madrid, Comunitat de	6,0	7,2	3,0
Múrcia, Regió de	6,9	4,0	1,9
Navarra, Comunitat Foral de	6,5	4,7	2,0
País Basc	6,2	6,0	2,2
Rioja, La	4,7	5,5	2,1
Ceuta	3,2	3,5	n.d.
Melilla	2,8	5,8	n.d.
Total	6,4	5,8	2,5

p: provisional a: avanç e: estimat n.d.: no disponible

Font: Comptabilitat Regional d'Espanya i Comptabilitat Nacional Trimestral. INE i Airef. Elaboració pròpia.

Quadre 2.2

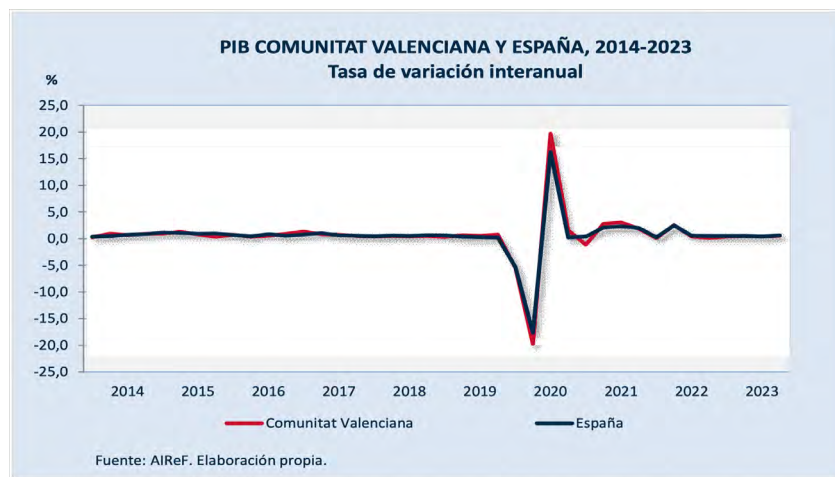
El **volum del PIB**, a la fi de l'any 2023, ha superat els nivells previs a la pandèmia en un 3,5 %, com es pot observar en el Gràfic 2.2..

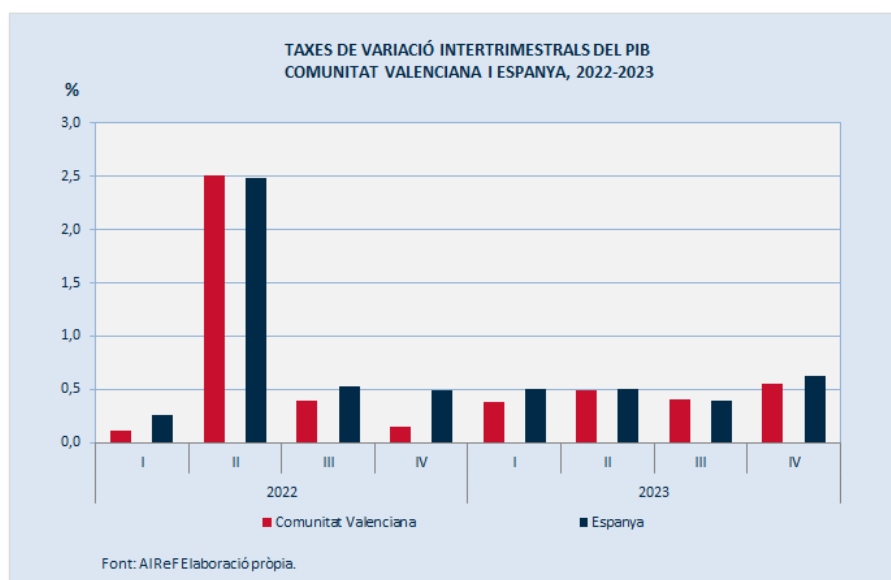
Gràfic 2.2

Al llarg de l'any 2023, s'ha mantingut un avanç moderat del PIB en termes inter trimestrals, amb unes taxes de variació que han oscil·lat entre el 0,4 % del primer i tercer trimestre i el 0,6 % dels últims mesos de l'any. En conjunt, l'evolució del PIB ha mostrat un perfil similar a la nostra Comunitat i a Espanya, com s'aprecia en els Gràfics 2.3 i 2.4.

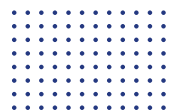
Gràfic 2.3

Gràfic 2.4

L'evolució de l'economia valenciana queda reflectida, des de l'enfocament de la despesa, entre altres indicadors de **consum privat**, en el comportament dels **índexs de comerç al detall i de les matriculacions de turismes**.

Quant a l'**índex general de comerç minorista** (ICM, base 2021), expressat en preus constants, ha registrat una variació mitjana anual del 3,3 %, enfront del 2,3 % de l'any anterior. El mes de desembre, la taxa de variació interanual de l'índex s'ha situat en l'1,5 %. Les dades per a Espanya mostren un comportament menys favorable en el conjunt de l'any, amb un increment del 2,4 % i de l'1,1 % al desembre, com es recull en el Quadre 2.3. Pel que fa a la **variable de personal ocupat d'aquest índex**, s'observa un creixement mitjà anual del 3,1 %, superior al registrat el mes de desembre (1,7 %). A Espanya, l'augment registrat en ambdós períodes ha sigut de l'1,9 % i del 2,2 %, respectivament.

ÍNDEX GENERAL DE COMERÇ MINORISTA. XIFRES DE NEGOCI I PERSONAL OCUPAT
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2021-2023
(Taxes de variació). Base 2021

		Xifra Negoci			Personal ocupat		
		Comunitat Valenciana	Espanya	Diferència	Comunitat Valenciana	Espanya	Diferència
<i>Var. Mitjanes anuals</i>							
2021		3,8	4,0	-0,7	2,1	0,7	1,3
2022		2,3	2,1	0,2	1,7	2,2	-0,7
2023		3,3	2,4	0,9	3,1	1,9	1,2
<i>Var. Interanuals</i>							
2021	Des	-1,5	-3,1	-2,0	2,0	2,6	-0,5
2022	Des	2,5	3,5	2,0	1,7	0,9	0,4
2023	Gen	4,0	2,9	1,1	1,8	1,1	0,7
	Feb	1,6	0,4	1,2	2,3	1,3	1,0
	Mar	4,6	4,3	0,3	3,1	1,9	1,2
	Abr	2,6	1,6	1,0	3,4	2,2	1,2
	Mai	3,3	3,4	-0,1	3,8	2,2	1,6
	Jun	2,6	3,5	-0,9	4,3	2,3	2,0
	Jul	4,1	3,1	1,0	3,7	2,1	1,6
	Ago	4,2	1,1	3,1	3,8	1,9	1,9
	Set	4,2	1,6	2,6	3,6	1,9	1,7
	Oct	2,8	1,8	1,0	3,1	1,8	1,3
	Nov	3,6	3,7	-0,1	2,4	2,3	0,1
	Des	1,5	1,1	0,4	1,7	2,2	-0,5

Font: INE.

Quadre 2.3

El Quadre 2.4 recull l'evolució de les **matriculacions de turismes** a la Comunitat Valenciana i a Espanya. La **matriculació en la nostra Comunitat** s'ha situat en 91.013 turismes, amb un increment interanual, en el conjunt de 2023, del 8,9 %, com es desprén del Gràfic 2.5. El perfil d'aquest indicador ha sigut clarament irregular al llarg de l'any, amb un creixement del 39,8 % en el primer trimestre i un augment més moderat en la resta, fins i tot amb un retrocés de les matriculacions del 3,2 % en el tercer trimestre.

MATRICULACIÓ DE TURISMES. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023p

	2022	2023	2022				2023			
			I Trim	II Trim	III Trim	IV Trim	I Trim	II Trim	III Trim	IV Trim
Comunitat Valenciana										
Turismes	83.539	91.013	16.997	24.708	20.676	21.158	23.760	25.260	20.008	21.985
T ₁	-7,7	8,9	-7,8	-22,0	4,3	2,6	39,8	2,2	-3,2	3,9
Espanya										
Turismes	914.805	1.040.599	190.073	268.288	219.574	236.870	260.704	290.508	223.049	266.338
T ₁	-4,1	13,8	-7,8	-8,2	2,4	-1,6	37,2	8,3	1,6	12,4

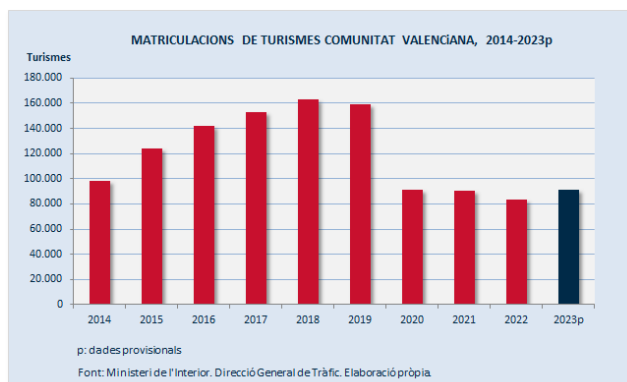
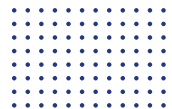
T₁: Taxa de variació interanual

p: dades provisionals

Font: Ministeri de l'Interior. Direcció General de Tràfic. Elaboració pròpia.

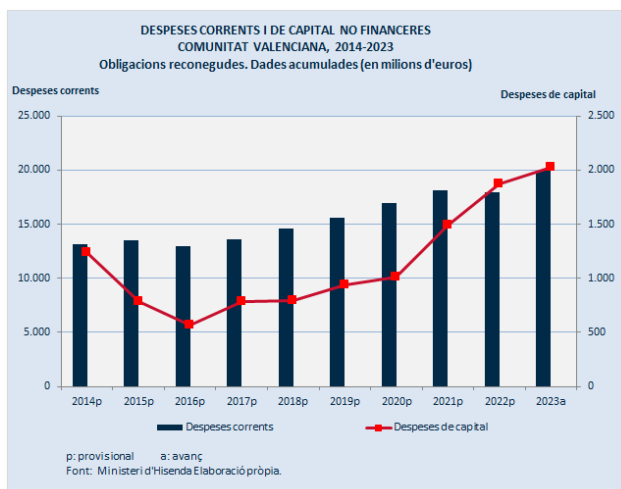
Quadre 2.4

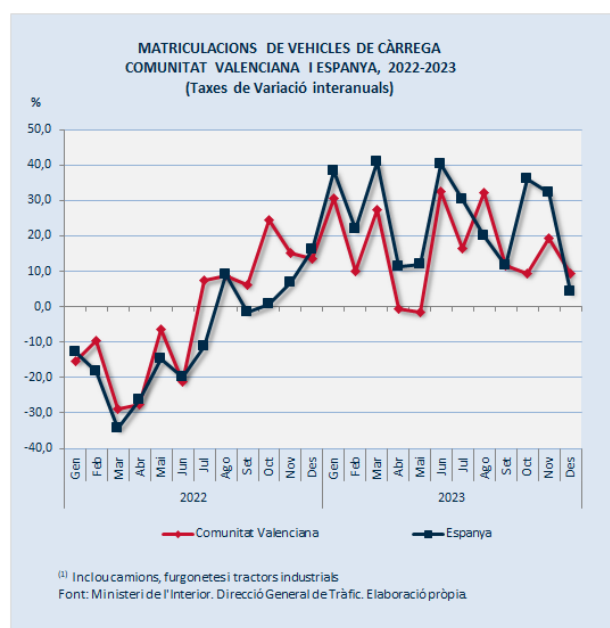
Gràfic 2.5

Pel que fa al component de la **despesa pública** a la Comunitat Valenciana, si ens referim a les **despeses no financeres de la Generalitat**, s'observa que les despeses corrents, en 2023, han ascendit a 19.951,85 milions d'euros, amb un augment interanual de l'11,2 %, mentre que les **despeses de capital** han assolit un valor de 2.025,52 milions d'euros, amb un increment del 8,2 % en termes interanuals, com es pot apreciar en el Gràfic 2.6. En conjunt, les despeses no financeres han ascendit a 21.977,37 milions, amb un augment de l'11 %, enfront del 0,8 % registrat l'any anterior.

Gràfic 2.6

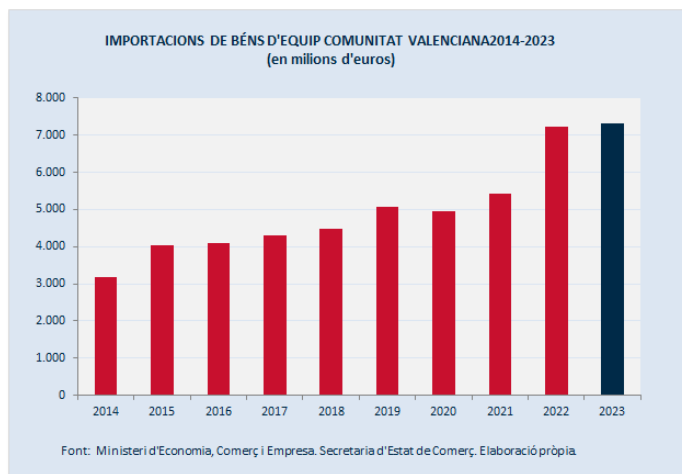
Pel que fa als indicadors d'**inversió privada**, la **matriculació de vehicles de càrrega** mostra un perfil irregular en 2023, tant a la **Comunitat Valenciana** com a **Espanya**, però amb taxes de variació interanuals positives durant pràcticament tot l'any, com es pot observar en el Gràfic 2.7. A la nostra Comunitat, s'ha registrat un augment del 15,2 %, enfront del descens del 5,3 % en 2022. A Espanya, l'increment de les matriculacions de vehicles de càrrega ha sigut superior, amb una variació positiva del 24,2 %, mentre que un any abans experimentaren una caiguda del 10,7 %.

Gràfic 2.7

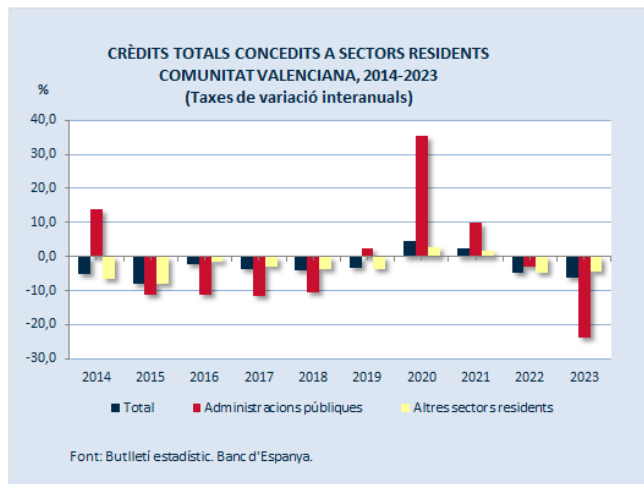
Si s'analitzen les **importacions de béns d'equip** com a indicador de la inversió, es pot comprovar un creixement a la Comunitat Valenciana, en el conjunt de l'any, de l'1,3 %, enfront del 33,1 %² registrat en 2022, amb un volum total de 7.312,31 milions d'euros (vegeu el Gràfic 2.8).

Gràfic 2.8

El **crèdit total concedit als sectors residents** és un indicador de la demanda interna, tant de consum com de formació bruta de capital, i engloba les quantitats concedides a les administracions públiques i a altres sectors residents, referit al crèdit viu (saldo vigent) en l'últim dia de cada trimestre.

Segons les dades facilitades pel Banc d'Espanya, el crèdit total concedit a la Comunitat Valenciana va ascendir a **103.172,60 milions d'euros en 2023**, amb un decrement en termes interanuals del 6,2 %. El volum concedit a **altres sectors residents**, és a dir, sense considerar la quantitat dirigida a les **administracions públiques**, es va xifrar en 95.941,00 milions d'euros, un 4,5 % inferior al registrat un any abans. D'altra banda, la part destinada a les administracions públiques s'ha situat en 7.231,59 milions d'euros, amb un descens del 23,7 % respecte a l'any precedent (Gràfic 2.9).

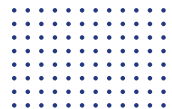
Gràfic 2.9

Pel que fa a l'evolució de la **demanda exterior** — l'anàlisi de la qual es recull amb més detall en el Capítol 3 d'aquesta Memòria— cal indicar que ha experimentat **un menor dinamisme** que l'any anterior, **tot i que s'ha assolit el segon màxim històric en els valors de les exportacions i de les importacions de béns**. Cal destacar la importància de la balança de serveis, gràcies a l'activitat turística de la Comunitat Valenciana, que s'analitza amb detall en aquest mateix capítol.

En el Quadre 2.5 i en el Gràfic 2.10 es recull l'estimació de la **convergència real de les comunitats i ciutats autònomes en termes de producte interior regional brut per habitant**, en comparació amb la mitjana espanyola i europea, corresponent a l'any 2022 (última dada disponible).

²Aquest elevat percentatge es va deure en gran mesura a l'elevada inflació

Pel que fa a la convergència real en termes de PIB per habitant respecte a la mitjana espanyola, les comunitats que la superaren en 2022 van ser: la Comunitat de Madrid (135,9), el País Basc (126,7), la Comunitat Foral de Navarra (119,5), Catalunya (115,1), Aragó (109,8), les Illes Balears (104,7) i La Rioja (104,6). Les comunitats autònomes que no van arribar al 80 % foren Castella-la Manxa (79,8), Canàries (78,9), Extremadura (75,5) i Andalusia (74,6). La Comunitat Valenciana, amb un índex del 86,5 en 2022 —1,1 punts menys que el registrat l'exercici anterior i tretze punts i mig per davall de la mitjana d'Espanya³— continua ampliant la bretxa respecte a la mitjana nacional, com es pot observar en el Gràfic 2.11. A diferència d'altres anys, en 2022 l'ampliació de la bretxa no es va deure a un menor creixement del PIB, sinó a un major augment de la població.

CONVERGÈNCIA REAL DE LES COMUNITATS I CIUTATS AUTÒNOMES, 2020-2022

Índex de producte interior regional brut per habitant (preus corrents)

	2020	2021 (p)	2022 (a)
Mitjana Espanyola= 100			
Andalusia	74,4	74,8	74,6
Aragó	112,9	111,0	109,8
d'Astúries, Principat	88,9	90,5	90,8
Balears, Illes	94,0	98,5	104,7
Canàries	75,0	76,2	78,9
Cantàbria	93,3	92,9	92,5
Castella i Lleó	97,1	96,5	95,4
Castella - la Manxa	81,4	80,9	79,8
Catalunya	116,4	116,0	115,1
Comunitat Valenciana	87,7	87,6	86,5
Extremadura	75,0	75,5	75,5
Galícia	92,0	91,9	91,6
Madrid, Comunitat de	137,8	137,0	135,9
Múrcia, Regió de	83,2	83,2	82,0
Navarra, Comunitat Foral de	121,2	120,2	119,5
País Basc	127,1	126,8	126,7
Rioja(La)	107,5	104,5	104,6
Mitjana UE-27 = 100			
Andalusia	58,48	59,09	59,53
Aragó	88,78	87,68	87,64
d'Astúries, Principat	69,92	71,49	72,47
Balears, Illes	73,91	77,76	83,55
Canàries	58,96	60,15	62,95
Cantàbria	73,35	73,38	73,86
Castella i Lleó	76,38	76,24	76,18
Castella - la Manxa	64,00	63,87	63,71
Catalunya	91,53	91,59	91,87
Comunitat Valenciana	68,95	69,19	69,07
Extremadura	59,01	59,67	60,24
Galícia	72,34	72,55	73,12
Madrid, Comunitat de	108,32	108,23	108,48
Múrcia, Regió de	65,45	65,71	65,47
Navarra, Comunitat Foral de	95,34	94,96	95,39
País Basc	99,95	100,18	101,13
Rioja(La)	84,53	82,52	83,49
Espanya	78,65	78,93	79,49

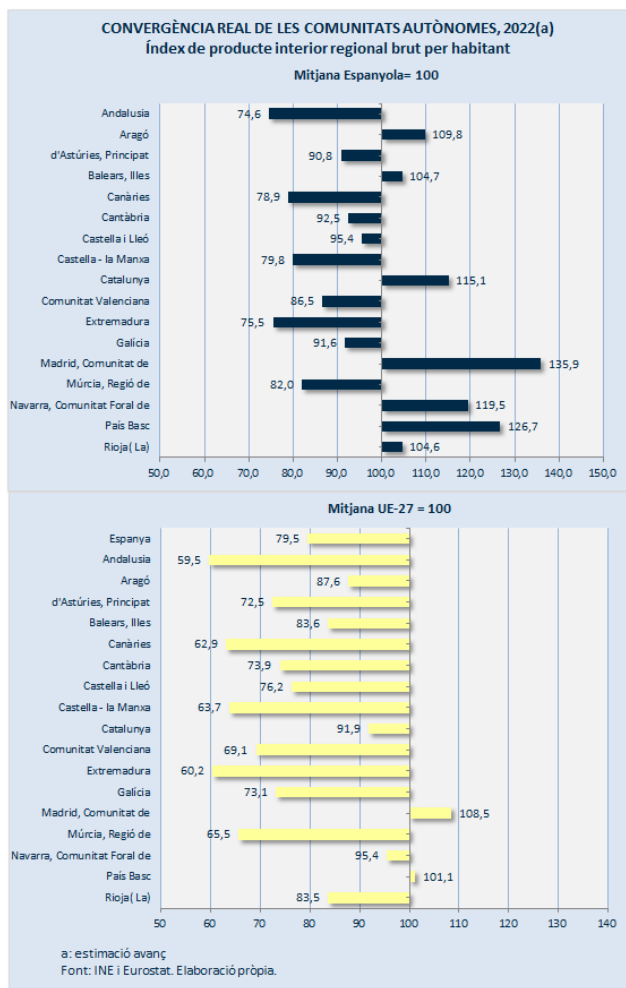
p: previsió. a: estimació avanç

Font: INE i Eurostat. Elaboració pròpia.

ó

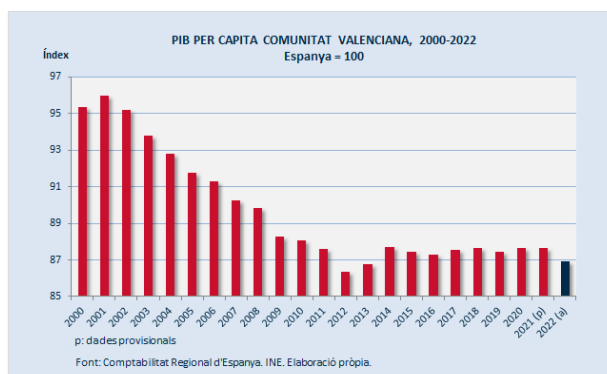
Quadre 2.5

³ El Capítol 4 d'aquesta Memòria recull una anàlisi del sector públic de la Comunitat Valenciana que reflecteix l'infr finançament de la nostra Comunitat, una de les causes que expliquen aquesta divergència del PIB per càpita, ja que limita les possibilitats d'adoptar mesures de política econòmica que impulsen el creixement econòmic.

Gràfic 2.10

Es pot observar que dues comunitats van superar la **mitjana de convergència europea**: la Comunitat de Madrid (108,48) i el País Basc (101,13). Deu comunitats autònomes no van arribar al 80 % de convergència: Andalusia (59,53), Extremadura (60,24), Canàries (62,95), Castella-la Manxa (63,71), Regió de Múrcia (65,47), Comunitat Valenciana (69,07), Astúries (72,47), Galícia (73,12), Cantàbria (73,86) i Castella i Lleó (76,18).

Gràfic 2.11

Per a concloure aquesta primera part de l'apartat dedicat a l'evolució recent de l'activitat econòmica de la **Comunitat Valenciana**, es recull en el Quadre 2.6 un resum dels principals indicadors, que confirmen l'evolució descrita de l'economia valenciana en 2023.

INDICADORS D'ACTIVITAT ECONÒMICA DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2022-2023
(Taxes de variació interanuals)

Activitats	2022	2023	Diferència* 2023/ 2022
<i>Demanda interior</i>			
<i>Consum privat</i>			
Matriculacions de vehicles	-7,7	8,9	16,6
Índex general de comerç minorista	1,0	7,5	6,5
Personal ocupat ICM	1,5	2,9	1,4
<i>Despesa pública</i>			
Operacions no financeres de la Generalitat	0,8	11,0	10,2
<i>Inversió</i>			
Matriculació de vehicles de càrrega	-5,3	15,2	20,5
Importacions de béns d'equip	33,1	1,3	-31,8
 <i>Crèdit concebut a sectors residents</i>	 -4,7	 -6,2	 -1,5
<i>Crèdit concebut a AA. PP.</i>	-3,1	-23,7	-20,6
<i>Crèdit concebut a altres sectors residents</i>	-4,9	-4,5	0,4
<i>Demanda exterior</i>			
Exportacions	21,6	-3,5	-25,1
Importacions	31,1	-12,0	-43,1
Taxa de cobertura	100,0	109,7	9,7

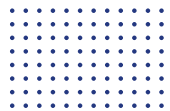
* En punts percentuals

Font: Dades recollides en aquesta Memòria sobre la situació socioeconòmica de la Comunitat Valenciana

Quadre 2.6

Davant l'alentiment de les economies global, nacional i regional en els últims anys; de l'ampliació de la bretxa de creixement per càpita de la Comunitat Valenciana; dels nivells encara elevats d'inflació; dels efectes del canvi climàtic, i de les perspectives de baix creixement econòmic futur, el Comitè insta la Generalitat a adoptar mesures de política econòmica, de caràcter horitzontal, sectorial i territorial, necessàries per a dinamitzar l'activitat i impulsar un creixement econòmic resilient, sostenible i generador de treball digne.

2.1.1. Sector primari

El sector primari exerceix un **paper econòmic i social important a la Comunitat Valenciana** i té un efecte d'arrossegament sobre la resta de les activitats, a més de ser la base sobre la qual se sustenta un gran nombre de nuclis rurals i la font de proveïment d'aliments de primera necessitat i d'elevada qualitat. Encara que la producció agropecuària, la pesca i la silvicultura tenen un pes reduït en el nostre teixit productiu —entorn del 2,5 % del total del valor afegit brut (VAB)— es tracta d'un sector que contribueix a objectius estratègics en matèria de medi ambient i entorn rural, com ara la conservació del patrimoni històric, cultural, arquitectònic i paisatgístic de la nostra Comunitat. Si es té en compte l'entramat d'activitats vinculades a l'agricultura (preparació de productes hortofructícoles, indústries vitivinícoles, fitosanitàries, embalatge, etc.), ja siga de manera directa o indirecta, **el pes del sistema agroalimentari valencià és considerablement superior**. La indústria agroalimentària de la Comunitat Valenciana, juntament amb la de l'automòbil, lidera el rànquing de les exportacions.

2.1.1.1. Subsector agropecuari

El subsector agropecuari, en 2023, s'ha vist **exposat als efectes del canvi climàtic**, especialment a increments tèrmics sense precedents i a fenòmens meteorològics extrems, com ara períodes prolongats de sequera.

Aquest fet, juntament amb l'augment dels costos de producció, els desequilibris en la cadena de valor, la competència deslleial de països tercers i la reduïda dimensió de les explotacions, està **afectant negativament** el conjunt del subsector.

Pel que fa a les dades específiques de l'activitat agrícola en 2023, cal destacar en primer lloc els **cereals**, que ocupen la major part de la superfície cultivada, amb 38.753 hectàrees, un 1,1 % menys que l'any anterior. Quant a la producció, s'observa que **l'arròs**, principal component, ha experimentat un augment del 4,9 %. Com es pot apreciar en el Quadre 2.7, l'evolució, tant en superfície com en producció, ha registrat un descens en gran part dels cultius, encara que amb distinta intensitat.

SUPERFÍCIES I PRODUCCIONS DE CULTIUS HERBACIS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

	Superfícies (ha)				Produccions (t)			
	Mitja 2012/	2022	2023 (a)	% Var 23/ 22	Mitja 2012/	2022	2023 (a)	% Var 23/ 22
Cereals								
Arròs	15.203	15.021	15.264	1,6	120.162	91.343	95.774	4,9
Blat	4.479	5.100	5.046	-1,1	9.462	9.931	3.273	-67,0
Ordi	16.326	13.085	12.176	-6,9	28.675	23.906	8.608	-64,0
Avena	5.428	5.236	5.552	6,0	9.714	10.498	4.990	-52,5
Blat de moro	560	311	305	-1,9	5.335	3.939	3.658	-7,1
Llegums								
Bajoquetes	14	5	0	-100,0	22	6	0	-100,0
Cigrons	15	15	10	-33,3	10	16	2	-87,5
Tubercles								
Patata nova	1.133	1.413	1.469	4,0	37.104	52.938	52.792	-0,3
Patata de mitja estació	573	574	658	14,6	15.158	11.871	17.593	48,2
Patata tardana	412	415	438	5,5	8.500	8.579	32.268	276,1
Xufa	528	610	610	0,0	8.569	9.091	9.091	0,0
Industrials								
Cotó	0	0	0		1	0	0	
Gira-sol	978	1.072	813	-24,2	817	784	710	-9,4
Farratges								
Alfals	1.726	1.405	1.473	4,8	81.892	61.455	66.754	8,6
Hortalissa								
Albergínia	240	261	235	-10,0	10.834	12.742	11.419	-10,4
Mongeta verda	406	259	231	-10,8	6.190	4.341	4.731	9,0
Carxofa	4.121	4.853	4.885	0,7	59.982	75.032	66.644	-11,2
Ceba								
Ceba babosa	1.293	1.386	1.237	-10,8	64.496	66.172	63.778	-3,6
Lliria	25	9	340	3.677,8	1.235	225	216	
Gra i altres	361	328	98	-70,1	12.770	14.760	15.863	7,5
Cogombre	154	138	285	106,5	6.239	5.915	5.652	-4,4
Col arrossada	1.190	1.206	3.865	220,5	42.150	46.481	39.103	-15,9
Bròcoli	2.379	3.198	608	-81,0	50.942	68.806	64.444	-6,3
Coliflor	1.194	1.464	1.776	21,3	29.883	37.982	29.081	-23,4
Lletuga	2.001	1.714	926	-46,0	56.993	57.485	57.217	-0,5
Escarola	439	540	610	13,0	11.855	16.333	13.181	-19,3
Fava	610	520	148	-71,5	6.174	5.449	5.011	-8,0
Maduixa/Fraga	5	16	286	1.687,5	151	464	404	-12,9
Síndria	1.638	1.501	2.054	36,8	66.267	70.246	42.645	-39,3
Meló	1.567	1.201	701	-41,6	35.800	35.108	29.141	-17,0
Pebrot	775	918	695	-24,3	56.309	55.868	66.473	19,0
Pèsols	123	172	374	117,4	959	1.376	1.606	16,7
Tomaca	1.192	1.067	1.037	-2,8	72.443	63.029	57.540	-8,7

(a) avanç ha: hectàrees t: tones

Font: Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

Quadre 2.7

Pel que fa a la producció de **cultius llenyosos**, segons les dades avançades per la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca per a 2023, corresponents a la campanya Primer Aforament 2023/24 i recollides en el Quadre 2.8, els **cítrics** ocupen el primer lloc, amb un total de 2.798.030 tones i una disminució del 3,8 % respecte a la campanya anterior.

Entre els cítrics, la producció de taronja ha descendit un 8,3 %, reduint el seu pes relatiu en aquesta última campanya fins a situar-se en el 46,4 %. Per la seua banda, la producció de mandarina ha disminuït un 7,7 %, minorant el seu pes sobre el total de cítrics fins al 40,6 %. Quant als **fruiters no cítrics**, la producció ha caigut un 19,1 %, mentre que la **vinya** ho ha fet en un 28,3 %.

AVANÇOS DE PRODUCCIÓ DE CULTIUS LLENYOSOS (t)

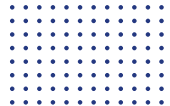
	MITJANA CAMPANYES 2012/ 2013 A 2021/2022	Balanç Campanya 2022/2023	Primer aforament campanya 2023/2024
CÍTRICS	3.477.585	2.907.509	2.798.030
Taronges dolces	1.671.752	1.416.555	1.299.473
Mandarines	1.515.537	1.229.795	1.134.893
Llimones	272.241	242.830	344.689
Pomelos	17.359	17.094	17.631
Altres	696	1.235	1.344
	Mitjana anys 2012 a 2021	2022	Avanç desembre 2023
ALTRES LLENYOSOS			
FRUITERS			
Poma	9.022	4.323	6.570
Pera	5.250	2.630	3.118
Nespla	15.523	14.030	14.172
Albercoc	17.420	14.972	10.548
Melicotó	20.858	17.764	11.563
Nectarina	16.866	12.443	7.582
Cirera	5.454	3.313	2.058
Pruna	10.383	11.675	6.931
Figa	3.057	2.173	3.494
Caqui	329.073	407.085	329.739
Magrana	48.591	56.724	49.710
Ametlla	33.895	33.786	25.603
Avellana	322	396	325
Garrofa	11.234	13.869	9.977
VINYA			
Raïm de taula	87.583	97.231	92.065
Raïm de vinificació	287.779	310.646	200.258
Vi + most (hl)	2.479.783	2.557.901	1.407.140
OLIVES			
Oliva de taula	661	478	766
Oliva de molí	110.565	44.221	121.044
Oli verge (t)	22.582	8.199	21.944

(t): tones (hl): hectolitres

Quadre 2.8

Font: Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

Entre els **problemes** que afecten la situació estructural de les explotacions agràries a la nostra Comunitat destaquen l'abandó de terres, l'excessiva fragmentació de la propietat, l'escassa dimensió econòmica de les explotacions, la falta de relleu generacional i de formació de les persones professionals del sector, així com els problemes en la cadena de valor, la manca de valorització del consum de proximitat i el poc impuls a les varietats amb denominació d'origen.

Les dades recollides en el Cens Agrari de 2020 i en l'Enquesta sobre l'estructura de les explotacions agrícoles de 2016, elaborats per l'INE, corroboren els problemes als quals s'enfronten les explotacions agrícoles de la Comunitat Valenciana. El Cens Agrari de 2020 estima un total de 100.259 explotacions actives (119.451 en el Cens Agrari de 2009) i una superfície agrícola útil (SAU) de 589.311 hectàrees (657.471 en el cens anterior), com es pot observar en el Quadre 2.9. En els últims anys, ha continuat el procés d'abandó de les activitats agràries, conseqüència, entre altres factors, de la **despoblació i l'envelliment del medi rural**.

Cens Agrari 2020	Comunitat Valenciana	Espanya
Nombre d'explotacions	100.259	914.871
Superfície Agrària Útil (SAU) en hectàrees	589.311	23.913.682
Dimensió mitjana de les explotacions (hectàrees)	6,0	26,0
Percentatge d'explotacions menors de 5 hectàrees	78,6	51,8
Titulars menors de 34 anys	2,3	4,0
Percentatge de dones titulars d'explotacions	26,6	29,9
Formació caps d'explotacions ⁽¹⁾	73,7	75,6

⁽¹⁾ Percentatge de persones amb experiència agrària exclusivament.

Font: Cens Agrari 2020. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.9

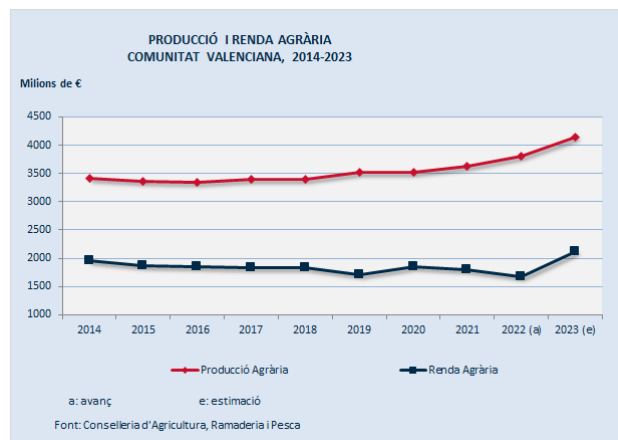

Pel que fa a la **dimensió territorial**, cal indicar que la Comunitat Valenciana se situa com la tercera regió en nombre d'explotacions agràries, darrere d'Andalusia i Castella-la Manxa, i en el penúltim lloc pel que fa a la grandària d'aquestes, només per davant de Canàries. El 78 % de les explotacions a la Comunitat Valenciana compta amb menys de 5 hectàrees, i la grandària mitjana de l'explotació és de 6 hectàrees, molt per davall de la mitjana d'Espanya (26 hectàrees).

D'altra banda, les **persones titulars d'explotacions** majors de 65 anys representen el 50,7 % del total de titulars a la Comunitat Valenciana, percentatge que s'eleva fins al 75,1 % en el cas de titulars majors de 55 anys, enfront del 2,3 % que suposen les menors de 34 anys.

Pel que fa a la **direcció de les explotacions**⁴, en primer lloc, cal assenyalar que el 73,7 % de les persones que exerceixen aquesta funció tenen experiència exclusivament pràctica, és a dir, adquirida mitjançant el treball en una explotació agrària; l'1,4 % compta amb Formació Professional de primer o segon grau en alguna especialitat del sector primari; el 2,2 % disposa de formació universitària agrícola, i la resta, un 22,6 %, té un altre tipus de formació (cursos amb una duració mínima de dues setmanes referents a matèries vinculades amb el sector). Aquestes xifres manifesten que la formació de les persones que estan al capdavant de les explotacions agràries, malgrat haver millorat lleugerament, continua sent baixa. En segon lloc, s'observa que s'ha reduït el percentatge de dones titulars d'explotacions fins al 26,9 %, i el diferencial respecte als homes continua sent elevat.

El Gràfic 2.12 recull l'evolució de la producció agrària i de la renda agrària en el període 2014-2023. S'estima que el **valor de la renda agrària**⁵ de 2023 a la Comunitat Valenciana, en termes corrents, ha sigut de 2.119,19 milions d'euros i ha experimentat un augment del 27 % respecte a l'any anterior, segons l'estimació dels Comptes Econòmics de l'Agricultura (CEA).

Gràfic 2.12

Pel que fa a la **producció de la branca d'activitat agrària**, aquesta va augmentar un 8,9 % en valor, degut principalment a l'increment dels preus (19,9 %), que va compensar la caiguda de la quantitat produïda (-9,1 %). L'avanç en valor de la branca agrària es justifica tant per l'augment del valor de la producció animal (17,3 %) com pel de la producció vegetal (6,3 %), que té un pes percentual sobre el total de la branca agrària del 73,8 %⁶.

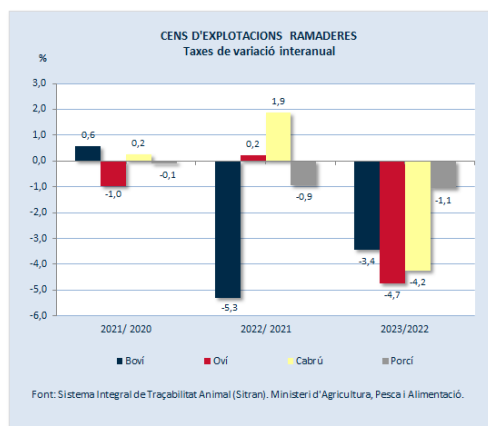
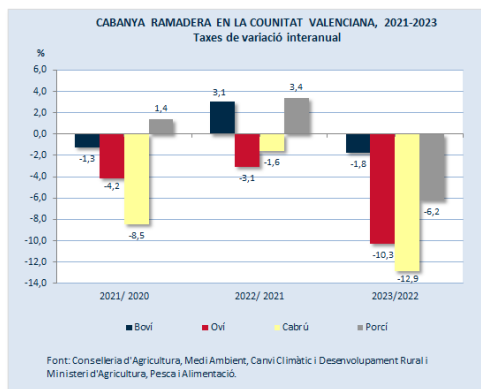
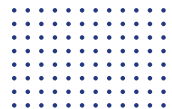
Pel que fa a l'**activitat ramadera**, cal indicar que es tracta d'un sector molt important per al medi rural de la Comunitat Valenciana. El Gràfic 2.13 recull l'evolució del nombre de caps de bestiar que componen la cabana ramadera i el nombre d'explotacions corresponents, a la nostra Comunitat, entre els anys 2021 i 2023. Totes les cabanes ramaderes han reduït el nombre de caps en 2023: la **caprina**, un 12,9 %; l'**ovina**, un 10,3 %; la **porcina**, un 6,2 %, i la **bovina**, un 1,8 %. En el conjunt de l'any, la cabana ramadera s'ha reduït un 6,9 %.

⁴Persona responsable de la gestió corrent i quotidiana de l'explotació agrària. En general, coincideix amb la persona titular.

⁵«Renda Agrària és sinònim de valor afegit net a cost dels factors (VAN c.f. de la branca agrària) i quantifica l'import de les remuneracions percebudes pels "factores originaris" de la producció aplicats a l'activitat agrària l'any de referència, factors que, en un sentit ampli, poden individualitzar-se en: terra, capital, treball, gestió empresarial i Estat», del Llibre blanc de l'Agricultura i el Desenvolupament Rural. Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA).

⁶«Renda agrària a la Comunitat Valenciana. Any 2023. Estimació de desembre de 2023». Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Gràfic 2.13

Segons les dades obtingudes del SITRAN⁷, el cens d'explotacions dedicades a la producció ramadera en 2023 s'ha xifrat en 4.377 explotacions, un 3,5 % menys que l'any anterior, i representa l'1,1 % del total nacional. La distribució de les explotacions és equilibrada en el conjunt de la nostra Comunitat. Les explotacions de bestiar oví representen el 29 %, les de caprí el 27,3 %, les de boví el 22,4 % i les de porcí el 21,3 % (Quadre 2.10).

CABANYA RAMADERA I EXPLOTACIONS RAMADERES. COMUNITAT VALENCIANA 2022-2023

	2022		2023		T ₂
	Núm	T ₁	Núm	T ₁	
Cabanya ramadera	1.840.580	100,0	1.712.965	100,0	-6,9
Boví	58.253	3,2	57216	3,3	-1,8
Oví	256.039	13,9	229732	13,4	-10,3
Cabrú	74.395	4,0	64831	3,8	-12,9
Porcí	1.451.893	78,9	1361186	79,5	-6,2
Explotacions ramaderes	4.538	100,0	4.377	100,0	-3,5
Boví	1.015	22,4	980	22,4	-3,4
Oví	1.332	29,4	1269	29,0	-4,7
Cabrú	1.250	27,5	1197	27,3	-4,2
Porcí	941	20,7	931	21,3	-1,1

T1: Percentatge sobre el total de la cabanya ramadera o del total d'explotacions ramaderes

T2: Taxa de variació interanual

Font: Sistema Integral de Traçabilitat Animal (Sitrán). Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Elaboració pròpia.

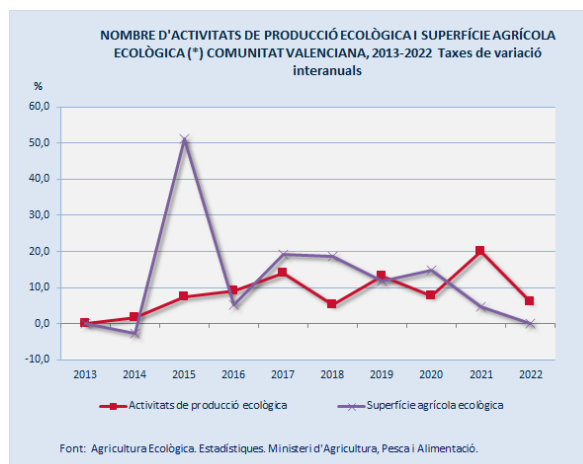
Quadre 2.10

⁷Sistema Integral de Traçabilitat Animal. Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA).

La província de **Castelló** concentrava el 51,7 % de la cabana ramadera de la nostra Comunitat; **València**, el 37,1 %, i **Alacant**, l'11,2 %, segons les dades relatives a 2022. A **Castelló**, el 82,4 % de la seua cabana era porcina, el 12,8 % ovina, mentre que la caprina i la bovina representaven el 2,5 % i el 2,4 %, respectivament. Per la seua banda, a la província de **València** l'estructura és similar, amb un pes important de la cabana porcina (80,8 %), seguida de l'ovina (12,6 %), la bovina (3,6 %) i la caprina (3 %). Finalment, a la província d'**Alacant** hi ha una distribució més equilibrada: 42,4 % de cabana ovina, 35,9 % de porcina, 16,7 % de caprina i 5 % de bovina.

El Gràfic 2.14 confirma **l'avanç experimentat per la producció ecològica**⁸ a la Comunitat Valenciana i a Espanya durant els últims anys. En concret, segons l'última dada disponible relativa a 2022, la superfície agrícola ecològica total⁹ ha augmentat un 0,2 % a la nostra Comunitat i un 1,6 % en el conjunt d'Espanya, mentre que el nombre d'activitats de producció ecològica ha crescut un 6,2 % i un 5 %, respectivament.

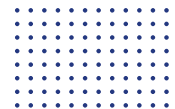

Gràfic 2.14

⁸La producció ecològica, també anomenada biològica o orgànica, és un sistema de gestió i producció agroalimentària que combina les millors pràctiques ambientals amb un elevat nivell de biodiversitat i de preservació dels recursos naturals, així com l'aplicació de normes estrictes sobre benestar animal, amb la finalitat d'obtenir una producció conforme a les preferències de determinats consumidors pels productes obtinguts a partir de substàncies i processos naturals.

⁹S'entén per superfície agrícola utilitzada aquella part de l'explotació en què s'apliquen mètodes de producció ecològica d'acord amb les normes establides en el Reglament (CE) núm. 834/2007 o el Reglament (UE) 2018/848, i en les corresponents normes d'execució nacionals aplicables a l'agricultura ecològica, fins i tot durant el període de conversió.

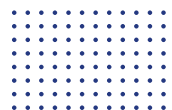
La **Comunitat Valenciana** ocupa el cinqué lloc en el rànquing de comunitats autònomes pel que fa al nombre d'activitats productives ecològiques, amb un pes relatiu sobre el conjunt d'Espanya del 7,5 %, lleugerament superior al de l'any anterior, darrere d'Andalusia (34,5 %), Castella-la Manxa (15,7 %), Catalunya (10,5 %) i Múrcia (7,8 %). A més, se situa com la quarta regió pel que fa al nombre d'hectàrees dedicades a l'agricultura ecològica, amb un percentatge del 5,4 % sobre el total d'Espanya, per darrere d'Andalusia (47,3 %), Castella-la Manxa (15,4 %) i Catalunya (9,6 %), com es recull en el Quadre 2.11.

ACTIVITATS PRODUCTIVES ECOLÒGIQUES I SUPERFÍCIE AGRÍCOLA ECOLÒGICA CC. AA. 2022

	ACTIVITATS		SUPERFÍCIE	
	NÚM.	%	Has	%
Andalusia	22.583	34,5	1.345.805	47,3
Aragó	1.692	2,6	106.717	3,8
d'Astúries, Principat	761	1,2	14.315	0,5
Balears, Illes	1.159	1,8	42.303	1,5
Canàries	2.575	3,9	8.328	0,3
Cantàbria	312	0,5	3.437	0,1
Castella - la Manxa	10.277	15,7	438.467	15,4
Castella i Lleó	1.887	2,9	88.234	3,1
Catalunya	6.871	10,5	272.882	9,6
Comunitat Valenciana	4.921	7,5	153.779	5,4
Extremadura	3.258	5,0	109.879	3,9
Galícia	1.424	2,2	45.627	1,6
Madrid, Comunitat de	507	0,8	13.662	0,5
Múrcia, Regió de	5.074	7,8	117.894	4,1
Navarra, Comunitat Foral de	876	1,3	66.736	2,3
País Basc	718	1,1	9.104	0,3
Rioja, La	529	0,8	6.442	0,2
Total	65.424	100,0	2.843.612	100,0

Font: *Agricultura Ecològica*. Estadístiques. Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Quadre 2.11

El Quadre 2.12 mostra la **superfície d'agricultura ecològica per tipus de cultiu** a la nostra Comunitat. D'un total de 153.779 hectàrees dedicades a l'agricultura ecològica, 72.253 hectàrees corresponen a **cultius permanents**, és a dir, un 49,6 %, destacant dins d'aquest grup el pes de la **vinya**, amb 17.270 hectàrees; la **fruita seca**, amb 17.270 hectàrees; **l'olivar**, amb 7.199 hectàrees, i els **cítrics**, amb 6.115 hectàrees. A continuació, destaquen les **pastures permanents**, amb 69.269 hectàrees, que representen el 45 % del total. Per la seua banda, els **cultius de terres arables** ocupen 8.257 hectàrees i suposen un 5,4 % de la superfície agrícola ecològica, destacant-hi els **cereals**, amb 4.457 hectàrees, i les **hortalisses**, amb 1.110 hectàrees.

SUPERFÍCIE D'AGRICULTURA ECOLÒGICA PER CULTIUS COMUNITAT VALENCIANA, 2021-2022

(Hectàrees)

	2021		2022		T ₂
	Has.	T ₁	Has.	T ₁	
Total cultius (exclosos els horts urbans)	153.502,79	100,0	153.778,93	100,0	0,2
Cultius de terres arables	8.262,07	5,4	8.257,04	5,4	-0,1
Cereals per a la producció de gra	4.271,32	2,8	4.457,76	2,9	4,4
Tubercles i arrels	21,57	0,0	17,15	0,0	-20,5
Cultius industrials	297,25	0,2	236,28	0,2	-20,5
Plantes collides en verd per a alimentació animal	139,54	0,1	120,08	0,1	-14,0
Hortalisses fresques i maduixes	1.111,58	0,7	1.110,03	0,7	-0,1
Altres cultius de terres arables	2.205,84	1,4	2.088,04	1,4	-5,3
Guarets	214,96	0,1	227,29	0,1	5,7
Llavors i plàntules	0,00	0,0	0,41	0,0	-
Pastures permanents	72.346,41	47,0	69.269,38	45,0	-4,3
Terreny forestal amb càrrega ramadera i/o trescament	61.309,46	39,9	58.088,56	37,8	-5,3
Altres	11.036,95	7,2	11.180,83	7,3	1,3
Cultius permanents	72.894,32	47,4	76.252,49	49,6	4,6
Fruïtes de zones climàtiques moderades	701,06	0,5	665,55	0,4	-5,1
Fruïtes de zones climàtiques subtrop. i trop.	1.049,46	0,7	1.356,81	0,9	29,3
Baies cultivades	0,72	0,0	0,32	0,0	-55,5
Fruïtes seques	15.612,98	10,2	17.270,25	11,2	10,6
Cítrics	5.699,98	3,7	6.114,74	4,0	7,3
Vinya	16.691,79	10,9	17.378,98	11,3	4,1
Olivar	6.901,91	4,5	7.198,46	4,7	4,3
Altres cultius permanents	26.236,42	17,1	26.267,38	17,1	0,1
Xampinyons cultivats	0,02	0,0	0,02	0,0	0,0

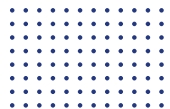
T1: Percentatge sobre el total de superfície ecològica

T2: Taxa de variació interanual

Font: Agricultura Ecològica. Estadístiques. Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Elaboració pròpia.

Quadre 2.12

El Quadre 2.13 recull l'evolució de la **superfície cultivada dels principals cultius ecològics** i, com es pot observar, en tots s'ha produït un augment en el percentatge que representen sobre la superfície total cultivada d'aquests. Destaquen la **vinya**, amb un 27,7 %, seguida dels **cereals** (11 %), l'olivar (7,7 %), les **hortalisses** (4,9 %), els **cítrics** (3,9 %) i els **fruiters** (1,6 %).

**PERCENTATGE SUPERFÍCIE ECOLÒGICA SOBRE SUPERFÍCIE TOTAL CULTIVADA
CULTIUS PRINCIPALS. COMUNITAT VALENCIANA 2018-2022**

	2018	2019	2020	2021	2022p
Cítrics	1,9	2,7	3,0	3,6	3,9
Fruiters	0,9	1,1	1,2	1,3	1,6
Cereals	8,8	9,6	9,1	10,3	11,0
Vinya per a vi	17,9	19,8	21,3	26,3	27,7
Fruita seca	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Olivar	5,0	5,3	5,9	7,3	7,7
Hortalisses	3,5	4,0	4,2	4,7	4,9

p: provisional

n.d: no disponible

Font: Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i *Agricultura Ecològica. Estadístiques*. Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Elaboració pròpia.

Quadre 2.13

El Quadre 2.14 recull diversos indicadors de la **producció ecològica** a la Comunitat Valenciana. En concret, el nombre d'activitats productives ascendeix a 4.921, un 6,1 % superior al de l'any anterior, i la superfície agrícola ecològica total és de 153.778,93 hectàrees, és a dir, un 0,2 % superior a la registrada un any abans.

Pel que fa a la **producció ramadera ecològica**, les dades de l'últim any també han sigut favorables, ja que el nombre d'explotacions ramaderes ha passat de 31 a 35, i s'ha produït un augment en el nombre de caps de bestiar, especialment en aus de corral, amb una única disminució en l'oví.

INDICADORS PRODUCCIÓ ECOLÒGICA COMUNITAT VALENCIANA 2021-2022

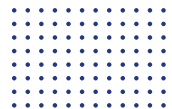
Indicadors	2021	2022	Var. %
Activitats productives (número)	4.636	4.921	6,1
Producció agrària	3.442	3.612	4,9
Elaboració / Transformació	601	541	-10,0
Comercialització	455	490	7,7
Altres	138	278	101,4
Superfície ecològica total (hectàrees)	153.502,79	153.778,91	0,2
Per qualificació			
Qualificat 1r any de pràctiques	5.144,09	14.113,11	174,4
Qualificat en inversió	15.074,00	21.130,48	40,2
Qualificat en agr. ecològica	133.284,71	118.535,33	-11,1
Per tipus de cultiu	153.502,79	153.778,93	
Cultiu de terres arables	8.262,07	8.257,04	-0,1
Pastures permanents	72.346,41	69.269,38	-4,3
Cultius permanents	72.894,32	76.252,49	4,6
Xampinyons cultivats	0,00	0,02	-
Explotacions ramaderes (número)	31	35	12,9
Boví	7	8	14,3
Porcí	0	0	-
Oví	4	5	25,0
Cabré	6	5	-16,7
Aviram	7	8	14,3
Èquids	1	1	0,0
Conills	0	0	-
Apicultura	6	7	16,7
Helicicultura	0	1	-
Caps de bestiar (número)	61.881	66.399	7,3
Boví	373	421	12,9
Porcí			-
Oví	726	291	-59,9
Cabré	2.183	2.722	24,7
Ocell corral	58.584	62.955	7,5
Èquids	15	10	-33,3
Conills			-
Apicultura (Núm. ruscs)	1.560	2.120	35,9
Helicicultura¹ (m²)	0	5.000	-

(1): nombre de metres quadrats de granja dedicada a la cria de caragols

Font: Agricultura Ecològica. Estadístiques 2021-2022 Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació

Quadre 2.14

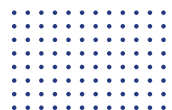
El Quadre 2.15 recull les activitats industrials relacionades amb la producció ecològica vegetal i animal a la Comunitat Valenciana. L'any 2022, el nombre d'**activitats industrials vinculades a la producció vegetal** ascendia a 1.744, la qual cosa suposava un descens mitjà anual del 14,6 %, destacant les 794 activitats destinades a la manipulació i conservació de fruites i hortalisses, que representaven el 45,5 % del total d'aquest grup i que han augmentat un 5,7 % respecte a l'any anterior. Per contra, les **activitats industrials relacionades amb la producció animal** han augmentat, passant de 98 a 190, amb un increment considerable en les dedicades a l'elaboració i conservació de carns (80,6 %).

ACTIVITATS INDUSTRIALS DE PRODUCCIÓ ECOLÒGICA. C. VALENCIANA 2021-2022

Activitats	2021	2022	Var. %
Relacionades amb la producció vegetal	2.043	1.744	-14,6
Elaboració d'olis i greixos vegetals	123	89	-27,6
Manipulació i conserv. fruites i hortalisses	751	794	5,7
Fabricació de productes de molta i similars	21	19	-9,5
Elaboració de productes de fleca i similars	91	143	57,1
Fabricació de pinsos	7	10	42,9
Elaboració de begudes	199	144	-27,6
Elaboració d'altres productes	851	545	-36,0
Relacionades amb la producció animal	98	190	93,9
Elaboració i conserves de carns	67	121	80,6
Elaboració d'olis i greixos animals	0	0	-
Elaboració de productes lactis	4	2	-50,0
Elabor. i produc. de peix, mol·luscs i crustacis	0	2	-
Elaboració d'altres productes	27	65	140,7

Font: Agricultura Ecològica. Estadístiques 2021-2022 Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació

Quadre 2.15

Pel que fa al **comerç exterior agroalimentari**, les exportacions i expedicions del sector primari valencià van assolir un valor de 6.203,29 milions d'euros, un 1,3 % superior al de l'any anterior, com es recull en el Quadre 2.16 i en el Gràfic 2.15. En aquest mateix quadre, es pot apreciar que la partida de major valor dins de les exportacions del sector primari valencià ha sigut la de **fruites comestibles**, que representa un 57,8 % del valor total venut a l'exterior, amb un increment interanual del 5,3 % en el conjunt de l'any 2023. La partida de **llegums i hortalisses**, segona en importància, ha registrat un augment del 14,2 %. Aquests dos grups de productes suposen el 76,4 % del total d'exportacions i expedicions del sector primari de la nostra Comunitat.

EXPORTACIONS DEL SECTOR PRIMARI: DETALL PER PRODUCTES*
COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023p

PRODUCTES	PES ⁽¹⁾			VALOR ⁽²⁾		
	2022	2023p	T ₁	2022	2023p	T ₁
Animals Vius	118	89	-24,8	1.859	982	-47,2
Carns i despulles comestibles	82.252	80.250	-2,4	329.448	354.142	7,5
Peix, crustacis, mol·luscs i altres invert. aquà	50.411	50.134	-0,5	348.561	295.285	-15,3
Llet i productes lactis; ous d'au; mel	70.257	32.996	-53,0	138.059	109.457	-20,7
Resta de productes d'origen animal	8.910	27.706	210,9	26.383	63.648	141,2
Plantes vives; productes de floricultura	228.954	143.108	-37,5	162.977	165.650	1,6
Llegums i hortalisses; plantes; arrels	723.482	703.793	-2,7	1.013.290	1.156.865	14,2
Fruites comest.; escorça de cítrics, melons	2.928.803	2.660.897	-9,1	3.402.556	3.582.887	5,3
Cafè, te, herba mate i espècies	7.939	7.309	-7,9	72.535	71.473	-1,5
Cereals	115.469	103.607	-10,3	99.404	108.393	9,0
Prod. de la molinaria, malta i midó, etc.	104.538	84.477	-19,2	105.453	95.747	-9,2
Llavors, fruits oleaginosos, palla, etc.	50.154	45.890	-8,5	73.775	68.955	-6,5
Sucs i extractes vegetals	19.491	19.815	1,7	347.839	127.883	-63,2
Matèries primeres per a trenar	4.804	3.139	-34,7	2.936	1.926	-34,4
Total C. Valenciana	4.395.582	3.963.211	-9,8	6.125.074	6.203.291	1,3

(*) Taric p: Dades provisionals

T₁: Taxa de variació interanual

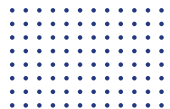
(1): Tones

(2): Milers d'euros

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Elaboració pròpia.

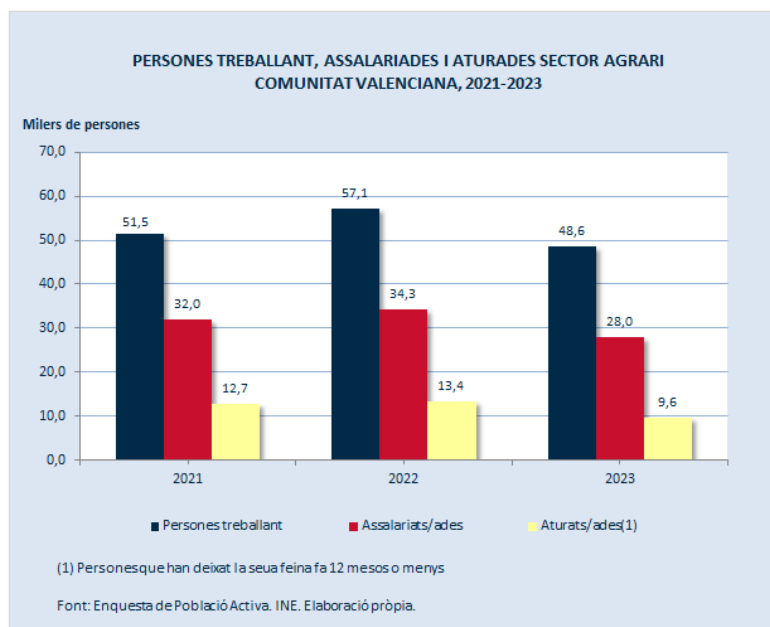
Quadre 2.16

Gràfic 2.15

El **mercant de treball del sector primari** de la **Comunitat Valenciana** ha experimentat un descens de l'ocupació en 2023, en termes mitjans, com s'observa en el Gràfic 2.16. En valors absoluts, s'ha passat de 57.100 persones ocupades en 2022 a 48.600 en 2023, amb una disminució del 14,9 %. La taxa de salarització del sector s'ha reduït fins al 57,6 %, 2,5 punts menys que la registrada l'any anterior. Pel que fa al nombre de persones en situació d'atur, s'ha estimat en 9.600 (13.400 en 2022), amb un descens interanual del 28,4 %.

Gràfic 2.16

Com es recull en el Quadre 2.17, s'ha destruït ocupació en les tres **províncies**: a **Alacant**, un 10,8 %; a **Castelló**, un 28,2 %, i a **València**, un 13,1 %. Pel que fa a la desocupació, a Castelló s'ha produït un augment important del nombre de persones aturades en el sector, mentre que s'ha reduït a Alacant i València.

POBLACIÓ ACTIVA, TREBALLANT I ATURADA SECTOR AGRARI PER PROVÍNCIES, 2022-2023

Taxes de variació interanuals

	2022	2023	2022				2023			
			I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr	I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr
- Alacant										
• Pobl. Activa	29,1	-19,7	73,1	65,2	1,1	-14,3	40,0	28,2	28,8	0,9
• Pobl.Treballant	20,7	-10,8	39,4	42,9	0,0	-24,1	52,9	15,9	6,9	-22,0
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	65,9	-39,6	431,3	190,0	3,3	7,0	13,3	81,3	115,9	84,0
- Castelló										
• Pobl. Activa	-9,8	-19,0	-1,1	-3,5	17,9	30,0	-3,3	61,8	11,2	35,1
• Pobl.Treballant	-15,3	-28,2	18,9	17,0	23,7	25,6	12,8	93,0	20,5	46,3
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	66,7	309,1	-100,0	-100,0	-37,5	200,0	-100,0	-100,0	-54,5	-40,0
- València										
• Pobl. Activa	-0,2	-14,9	7,9	6,9	-4,3	-11,2	15,7	27,3	6,8	22,1
• Pobl.Treballant	1,6	-13,1	36,8	15,6	-12,9	-6,2	31,2	18,0	-5,5	21,0
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	-7,5	-27,3	-82,4	-27,9	68,6	-30,556	-70,0	158,8	145,8	28,2
- Comunitat Valenciana										
• Pobl. Activa	7,0	-17,5	28,3	23,7	0,6	-7,7	22,3	31,8	15,4	15,1
• Pobl.Treballant	4,0	-14,8	34,9	24,9	-3,6	-7,8	35,5	25,6	2,5	7,8
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	21,1	-28,6	-2,0	18,0	17,8	-7,5	-24,2	72,4	101,3	49,5

⁽¹⁾ La població aturada sols inclou a les persones que han deixat la seua feina fa 12 mesos o menys

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.17

El CES CV insta que s'impulsen, des del diàleg social amb els agents socials i econòmics, els processos de transició justa en el sector primari, perquè aquest es puga adaptar als efectes del canvi climàtic. Al mateix temps, continua reclamant reciprocitat en els acords comercials, tant en els estàndards de producció com en la normativa, així com un major equilibri en la cadena de valor.

2.1.1.2. Subsector pesquer

La **pesca i l'aqüicultura** ocupen una posició rellevant en l'economia valenciana, constituint activitats bàsiques per al desenvolupament dels ports pesquers. El valor econòmic de la seua producció en 2023 ha sigut de 136,3 milions d'euros en el cas de l'aqüicultura, i d'un poc més de 81 milions d'euros per a la pesca tradicional.

La **pesca** ha sigut tradicionalment una activitat important en àmplies zones al llarg del litoral. La Llei 5/2017, de 10 de febrer, de pesca marítima i aqüicultura de la Comunitat Valenciana reconeix que el sector pesquer i de l'aqüicultura ocupa una posició destacada en l'economia valenciana. Els seus objectius generals són la protecció i la conservació dels recursos disponibles, basant-se en una explotació racional i sostenible, en condicions econòmiques i socials adequades per al sector. Així mateix, es tenen en compte les repercussions sobre l'ecosistema marí, i es consideren tant les necessitats de les persones productores com les de les consumidores.

L'anàlisi de les dades arreplegades en este capítol es pot resumir en els punts següents:

- Durant 2023 s'observa un **nou descens** en el **nombre d'embarcacions i en el seu arqueig**.
- S'ha produït una **baixada en les captures desembarcades i en el valor en llotja**, amb l'excepció de les dades corresponents a la província de València en 2023.
- S'ha registrat un **increment en el nombre total de persones treballadores** incloses en el Règim Especial de la Mar en 2023, amb augments en el règim per compte d'altri i descensos en el règim per compte propi.

El Quadre 2.18 arreplega, per als anys 2022 i 2023, la composició de la **flota pesquera** a la Comunitat Valenciana, aportant el nombre de vaixells i l'arqueig per a les diferents modalitats de pesca. Es constata una disminució de 23 unitats en el nombre de vaixells (un 4,4 % menys), sent més significatiu el descens a la província de València, tant en termes absoluts com relatius (11 unitats menys, que suposen una reducció del 10,7 %), seguida de la província de Castelló (amb 8 unitats menys i un descens del 5,1 %).

DADES SOBRE LA FLOTA PESQUERA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

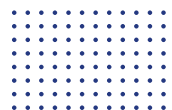
	Arrossegament		Cércol		Altres arts (1)		Totals	
Cofraries	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.
2022								
Alacant	117	8.580,02	12	577,29	131	1.080,67	260	10.237,98
Castelló	63	8.580,02	22	1.478,02	73	566,24	158	5.826,76
València	28	8.580,02	3	118,43	72	51,81	103	1.787,63
Total	208	13.682,77	37	2.173,74	276	1.995,86	521	17.852,37
2023								
Alacant	117	8.624,82	11	532,46	128	1.080,83	256	10.238,11
Castelló	60	3.718,58	22	1.508,60	68	534,53	150	5.761,71
València	26	1.229,38	1	40,09	65	320,47	92	1.589,94
Total	203	13.572,78	34	2.081,15	261	1.935,83	498	17.589,76

(1) Altres arts: tresmall, palangre, draga, potera, arts de fons, marisqueig, línia i ham.

T.R.B. Tones de Registre Brut

Font: Direcció General de Pesca. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Elaboració pròpia.

Quadre 2.18

El Quadre 2.19 desglossa, per **confraries**, la composició de la flota pesquera durant els dos últims exercicis. La província d'Alacant compta amb el major nombre de confraries, representant el 55 % del total, seguida de la de **Castelló** (25 %) i, finalment, la de **València**, amb un 20 % del total.

FLOTA PESQUERA PER MODALITAT EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Arrossegament				Cèrcol				Altres arts (1)				Totals			
	2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023	
	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.
Província d'Alacant	117	8.580,02	117	8.624,82	12	577,29	11	532,46	131	1.080,67	128	1.080,83	260	10.237,98	256	10.238,11
- Dènia	16	979,41	16	1.024,21					12	82,41	12	81,46	28	1.061,82	28	1.105,67
- Xàbia	5	373,80	5	373,80	5	224,48	4	175,26	6	32,92	6	32,92	16	631,20	15	581,98
- Moraira									3	11,16	3	11,16	3	11,16	3	11,16
- Calp	13	796,87	13	796,87					5	14,30	5	14,30	18	811,17	18	811,17
- Altea	11	1.095,21	12	1.129,53	3	142,98	3	142,98	3	9,29	3	9,29	17	1.247,48	18	1.281,80
- Benidorm									3	12,06	3	12,06	3	12,06	3	12,06
- Villajoyosa	34	2.301,89	33	2.267,57					12	39,53	11	38,52	46	2.341,42	44	2.306,09
- El Campell									7	31,86	7	31,86	7	31,86	7	31,86
- Santa Pola	37	2.971,81	37	2.971,81					52	730,52	50	731,68	89	3.702,33	87	3.703,49
- Tabarca									9	40,57	10	42,40	9	40,57	10	42,40
- Alacant									5	19,47	4	16,99	5	19,47	4	16,99
- Guardamar del Segura									10	31,89	10	31,89	10	31,89	10	31,89
- Torrevieja	1	61,03	1	61,03	4	209,83	4	214,22	4	24,69	4	26,30	9	295,55	9	301,55
Província de Castelló	63	3.782,50	60	3.718,58	22	1.478,02	22	1.508,60	73	566,24	68	534,53	158	5.826,76	150	5.761,71
- Benicarló	15	833,35	14	817,06					9	93,15	9	93,15	24	926,50	23	910,21
- Burriana	8	408,62	8	408,62	5	346,56	5	346,56	14	100,81	12	87,63	27	855,99	25	842,81
- Castelló	15	1.261,53	14	1.231,16	14	940,77	14	971,35	16	146,30	14	131,04	45	2.348,60	42	2.333,55
- Peníscola	18	812,13	17	794,87					15	75,64	15	78,08	33	887,77	32	872,95
- Vinaròs	7	466,87	7	466,87	3	190,69	3	190,69	19	150,34	18	144,63	29	807,90	28	802,19
Província de València	28	1.320,25	26	1.229,38	3	118,43	1	40,09	72	348,95	65	320,47	103	1.787,63	92	1.589,94
- València	6	276,09	6	276,09					12	60,46	12	64,71	18	336,55	18	340,80
- Cullera	15	710,49	14	689,08					23	72,75	23	72,75	38	783,24	37	761,83
- Gandia	7	333,67	6	264,21	3	118,43	1	40,09	30	168,99	25	153,03	40	621,09	32	457,33
- Sagunto									7	46,75	5	29,98	7	46,75	5	29,98
Totals	208	13.682,77	203	13.572,78	37	2.173,74	34	2.081,15	276	1.995,86	261	1.935,83	521	17.582,37	498	17.589,76

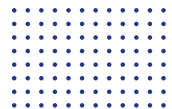
(1) Altres arts: tresmall, palangre, draga, potera, arts de fons, marisqueig, línia i ham.

T.R.B. Tones de Registre Brut

Font: Direcció General de Pesca. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Elaboració pròpia.

Quadre 2.19

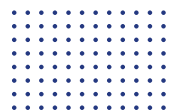
Per la seua banda, el Quadre 2.20 conté el resum de la **pesca desembarcada**, oferint les dades sobre els quilos capturats i el valor de les captures. Al seu torn, en el Quadre 2.21 es poden observar les dades de la flota pesquera corresponents al quinquenni 2019-2023

FLOTA PESQUERA PER MODALITAT EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Quilos Capturats		Valor en euros	
	2022	2023	2022	2023
Província d'Alacant	10.099.047	8.251.282	54.200.594	49.452.114
- Dénia	392.650	373.785	4.189.605	3.548.125
- Xàbia	1.324.522	1.085.184	4.922.016	5.057.921
- Moraira	6.263	6.411	81.859	84.007
- Calp	819.150	832.157	5.757.559	5.555.135
- Altea	938.041	1.801.545	4.440.933	7.172.146
- Villajoyosa	1.218.605	1.090.488	8.266.896	7.694.171
- El Campell	5.984	5.509	54.598	50.230
- Santa Pola	2.415.626	2.072.486	19.864.298	17.965.841
- Torrevieja	2.595.716	980.989	5.525.425	2.299.149
- Guardamar	4.636	2.728	34.140	25.389
- Alacant	377.854		1.063.265	
Província de Castelló	5.680.539	5.257.721	23.784.422	22.889.563
- Benicarló	525.853	506.731	2.910.629	2.752.216
- Burriana	1.171.442	1.031.304	4.265.396	4.217.397
- Castelló	2.460.920	2.280.862	8.972.664	8.651.344
- Peníscola	690.664	719.903	3.664.110	3.536.001
- Vinaròs	831.660	718.921	3.971.623	3.732.605
Província de València	1.453.831	1.491.142	8.804.019	8.836.508
- València	285.667	284.555	2.033.378	1.748.658
- Cullera	570.592	594.190	3.457.740	3.911.095
- Gandia	541.641	612.397	2.887.252	3.176.755
- Sagunto	55.931		425.649	
Total C.V.	17.233.417	15.000.145	86.789.035	81.178.185

Font: Direcció General de Pesca. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Elaboració pròpia.

Quadre 2.20

El nombre de **captures desembarcades** en 2023 ha sigut un 13 % inferior, mentre que el seu **valor en llotja** ha descendit un 6,5 %. Tots dos percentatges són notablement superiors als registrats en l'exercici 2022 respecte al seu precedent (3,2 % i 2,6 %, respectivament).

Novament, cal constatar que, en determinats ports, no coincideixen les dades entre els desembarcaments en llotja i les captures de les flotes. Açò s'explica per les vendes realitzades per la nostra flota en ports d'altres comunitats autònomes, així com per les vendes en les nostres llotges d'embarcacions de cercol procedents d'altres comunitats autònomes que pesquen en les nostres costes.

**DADES SOBRE LA FLOTA PESQUERA EN LA COMUNITAT VALENCIANA
2021- 2023**

	Arrossegament		Cércol		Altres arts (1)		Totals	
	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.	Vaixells	T.R.B.
2021								
Alacant	117	8.530,18	12	577,29	131	1.077,67	260	10.185,14
Castelló	67	3.999,81	22	1.477,29	80	599,09	169	6.076,19
València	26	1.202,53	4	151,73	76	353,29	106	1.707,55
Total	210	13.732,52	38	2.206,31	287	2.030,05	535	17.968,88
2022								
Alacant	117	8.580,02	12	577,29	131	1.080,67	260	10.237,98
Castelló	63	3.782,50	22	1.478,02	73	566,24	158	5.826,76
València	28	1.320,25	3	118,43	72	348,95	103	1.787,63
Total	208	13.682,77	37	2.173,74	276	1.995,86	521	17.852,37
2023								
Alacant	117	8.624,82	11	532,46	128	1.080,83	256	10.238,11
Castelló	60	3.718,58	22	1.508,60	68	534,53	150	5.761,71
València	26	1.229,38	1	40,09	65	320,47	92	1.589,94
Total	203	13.572,78	34	2.081,15	261	1.935,83	498	17.589,76

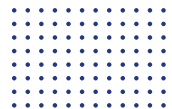
(1) Altres arts: tresmall, palangre, draga, potera, arts de fons, marisqueig, línia i ham.

H.P.: Horse Power T.R.B.: Tones de Registre Brut Trip: Tripulants

Font: Direcció General de Pesca. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca

Quadre 2.21

A la fi de 2023, el **Règim Especial dels Treballadors de la Mar** comptava amb 7.106 persones afiliades (316 més que en 2022, un 4,6 % més en termes relatius), amb un augment de 350 persones (5,5 %) en les afiliacions al règim per comptes d'altri i una disminució de 34 (un 7 % menys) en les del règim per comptes pròpia.

Pel que fa al sexe, els homes representen el 81,5 %, davant del 83,3 % de l'any anterior, en el total d'afiliacions, mentre que les dones representen el 18,5 % (16,7 % en 2022). Dins d'este règim, els homes representen el 80,6 % de les afiliacions en el règim per comptes d'altri i el 95,3 % en el règim per comptes pròpia.

A continuació, s'analitzen les dades de la flota pesquera de cadascuna de les tres províncies.

La flota pesquera a la província d'**Alacant** compta amb quatre vaixells menys que l'any anterior, amb una reducció del 18,3 % en les seues captures i del 8,8 % en el seu valor en llotja, dades totalment oposades a les registrades en 2022, quan es van obtenir saldos positius. Els ports de **Santa Pola, Altea i la Vila Joiosa** ocupen els primers llocs en captures, representant conjuntament el 60,2 % del total d'esta província.

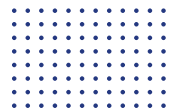
Pel que fa a la província de **Castelló**, la seua flota pesquera ha comptat el 2023 amb 8 vaixells menys que en 2022 (un descens del 5,1 %). El volum total de captures de 2023 s'ha reduït un 7,4 %, 8,8 punts percentuals menys que l'any anterior respecte de 2021. El valor en llotja s'ha reduït un 3,7 %, percentatge inferior al de l'any passat, quan va descendir un 9,7 %. Les confraries de **Castelló i Borriana** continuen sent els ports amb més captures, representant entre totes dues el 63 % del total de captures en esta província, 0,9 punts menys que en 2022.

Per la seua banda, el nombre total de vaixells que componen la flota pesquera de la província de **València** en 2023 ha descendit en 11 unitats (un 10,7 % menys). El volum total de captures desembarcades ha augmentat un 2,6 %, en contrast amb el descens del 6,6 % registrat en 2022, i el valor en llotja s'ha incrementat un 0,4 %, davant de la caiguda del 4,8 % registrada en 2022 respecte del seu precedent. **Gandia i Cullera** són els ports amb més captures, representant el 80,9 % del total en esta província.

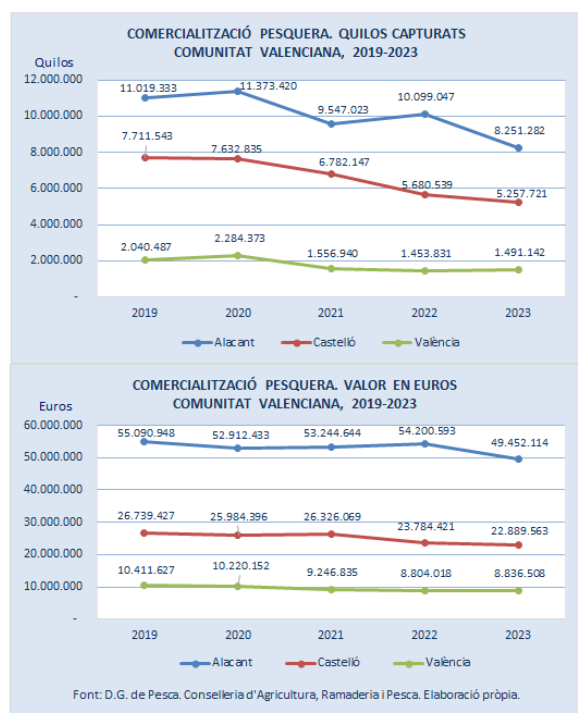
Com venim assenyalant en les diferents memòries socioeconòmiques, la significativa diferència en el valor en llotja de les captures a la província d'Alacant en relació amb les altres dues províncies es deu a l'elevat **valor comercial de les espècies** d'esta zona, tant de peix (anfós, déntol, gall de Sant Pere) com de marisc (gamba roja, escamarlà, gambeta i gamba blanca).

El CES CV reitera la seua preocupació davant del descens continuat en el nombre d'embarcacions i insta l'Administració a adoptar mesures que afavorisquen el relleu generacional en la nostra Comunitat.

El Gràfic 2.17 mostra l'evolució de les captures obtingudes (quilos desembarcats) en els últims cinc exercicis i el seu corresponent valor en llotja, on s'aprecia un descens continuat de tots dos indicadors en totes les províncies, amb l'excepció del repunt experimentat a la província de València en l'últim exercici.

Gràfic 2.17

Com a alternativa a la pesca tradicional, **l'aqüicultura** desenvolupa un paper creixent i significatiu en la producció d'espècies a la nostra Comunitat, aprofitant les condicions especials de les nostres costes i **liderant la producció de peixos al Mediterrani espanyol i al conjunt de l'Estat**, mitjançant la cria de diferents espècies de peixos i mol·luscos, i constituint un complement addicional a la pesca extractiva.

El Quadre 2.22 recull el volum de producció i l'import de les espècies corresponents als dos últims anys. Per la seua part, el Quadre 2.21 inclou el nombre d'instal·lacions autoritzades per al desenvolupament de l'aqüicultura a la Comunitat Valenciana durant l'exercici 2023.

PRODUCCIÓ D'AQUICULTURA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

Espècie	Codi FAO	PES (kg)		IMPORT EN MILERS D'€	
		2022	2023	2022	2023
Peix Ilima Seriola	AMB	142.235	18.460	1.737,46	316,40
Llobarro	BSS	5.306.704	5.818.808	36.719,94	45.825,57
Anguila	ELE	335.507	302.568	3.903,94	3.769,35
Corbina	MGR	2.611.639	4.903.462	13.864,13	27.048,70
Clòxina	MSM	1.865.431	1.956.831	3.411,40	3.506,04
Ostra Arrissada	OYG	41.765	52.645	214,25	294,81
Orada	SBG	5.722.043	9.419.240	32.692,50	55.074,78
Truita marina	TRS	3.926	3.683	13,20	11,25
Truita irisada	TRR	69.000	69.000	413,35	427,65
Espirulina	ULL	283	427	43,63	47,78
TOTAL		16.098.533	22.545.124	93.013,80	136.322,33

Font: Direcció General de Pesca. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Elaboració pròpia.

Quadre 2.22

El **volum de producció** de l'any 2023 s'ha incrementat un 40 %, enfront del 15,6 % registrat en 2022. Per la seua part, l'import de la producció ha augmentat, este últim any, un 46,6 %, enfront del 25,5 % de 2022.

Any rere any, s'alternen increments i descensos en la producció i l'import de les espècies, fet que obeeix als cicles biològics d'estes, que oscil·len entre 20 i 24 mesos. En algunes ocasions, també cal tindre en compte l'efecte dels temporals, que es reflecteixen en un menor nombre de quilos. Tanmateix, portem **dos anys consecutius amb increments**.

D'entre les quantitats produïdes en 2023, la producció majoritària correspon a **l'orada**, que ha augmentat un 64,6 % durant este exercici i representa el 41,8 % del total de la producció, enfront del 35,5 % de 2022. En segon lloc, figura novament el **llobarro**, amb 5.818,8 tones, havent-se incrementat la seua producció en un 9,6 %.

El Quadre 2.23 recull el nombre d'instal·lacions d'aqüicultura en funcionament a la **Comunitat Valenciana** l'any 2023, així com la seua ubicació i tipus d'aqüicultura. La província d'**Alacant** compta amb dues instal·lacions més que en 2022, mentre que **Castelló i València** mantenen el mateix nombre.

INSTAL·LACIONS D'AQÜICULTURA EN SERVEI EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Província	Nº instal·lacions	Ubicació	Tipus d'aqüicultura
ALACANT			
	18	Mar	Marina
	1	Terra	Continental
CASTELLÓ			
	3	Mar	Marina
	1	Terra	Continental
VALÈNCIA			
	27	Mar	Marina
	6	Terra	Continental

Font: Direcció General de Pesca. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Elaboració pròpia.

Quadre 2.23

Ajudes al sector pesquer i aquícola

El Quadre 2.24 recull els imports i les anualitats de les ajudes destinades a **fomentar una pesca i una aquicultura sostenibles** des del punt de vista mediambiental, eficients en l'ús dels recursos, innovadores, competitives i basades en el coneixement.

Segons la informació facilitada per la Direcció General de Pesca, per a l'any 2023 es disposa d'una ajuda de 3.586.000 euros per al foment d'una pesca sostenible, i d'1.246.700 euros per al foment d'una aquicultura sostenible.

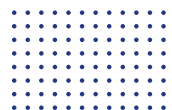
INVERSIONS PRODUCTIVES EN AQÜICULTURA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Anualitat	Mesura 221 Inversions en aqüicultura. Pagat	Variació porcentual 2021-2020	Variació porcentual 2022-2021	Variació porcentual 2023-2022
2019	1.155.000 €			
2020	600.000 €			
2021	1.977.173 €	229,53%		
2022	945.553 €		-52,18%	
2023	1.246.700 €			31,85%

Font: Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. Elaboració pròpia.

El CES CV vol posar de manifest la importància del sector pesquer professional i aquícola de la nostra Comunitat. Els professionals de la mar són qui, aprofitant les condicions especials de les nostres costes i fent-ne un ús responsable i preservador, proporcionen a la població, amb el seu treball diari, un producte alimentari bàsic i d'elevat valor nutricional, constituint un dels pilars fonamentals de la dieta mediterrània i complint amb l'Objectiu 14 dels ODS: «Conservar i utilitzar sosteniblement els oceans, les mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible».

2.1.2. Sector industrial

La indústria té un paper molt rellevant a la Comunitat Valenciana, com es desprén de les principals variables del sector. Així, és la **segona regió amb més ocupació** industrial, per darrere de Catalunya, amb 358.400 persones, és a dir, el 12,8 % del total d'Espanya, com es recull en el Quadre 2.25.

PERSONES TRABALLANT EN LA INDÚSTRIA PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2022-2023

En milers de persones

Comunitats Autònomes	2022		2023		% Var.
	Valor	%	Valor	%	
Andalusia	297,9	10,8	301,5	10,8	1,2
Aragó	109,9	4,0	119,8	4,3	9,0
d'Astúries, Principat	55,6	2,0	57,2	2,0	2,9
Balears, Illes	41,1	1,5	38,6	1,4	-6,1
Canàries	45,8	1,7	50,1	1,8	9,4
Cantàbria	41,6	1,5	40,7	1,5	-2,2
Castella i Lleó	157,3	5,7	163,3	5,8	3,8
Castella - la Manxa	133,3	4,8	139,0	5,0	4,3
Catalunya	604,3	21,8	615,6	22,0	1,9
Comunitat Valenciana	370,6	13,4	358,4	12,8	-3,3
Extremadura	43,3	1,6	46,5	1,7	7,4
Galícia	167,4	6,0	168,1	6,0	0,4
Madrid, Comunitat de	303,4	10,9	305,9	11,0	0,8
Múrcia, Regió de	83,6	3,0	75,2	2,7	-10,0
Navarra, Comunitat Foral de	76,1	2,7	73,4	2,6	-3,5
País Basc	196,9	7,1	197,3	7,1	0,2
Rioja, La	40,9	1,5	40,3	1,4	-1,5
Ceuta	1,0	0,0	1,1	0,0	10,0
Melilla	1,1	0,0	0,7	0,0	-36,4
Espanya	2.771,1	100,0	2.792,7	100,0	0,8

Font: EPA. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.25

A més, és la **tercera comunitat autònoma pel que fa al valor del PIB**, a preus corrents, i representa al voltant de l'11 % del volum total de la indústria espanyola (inclosa l'energia), darrere de Catalunya (22,9 %) i Madrid (12,5 %) ¹⁰ (vegeu Quadre 2.26), ocupant el segon lloc si es considera només la indústria manufacturera.

S C O S O C O S Ó O S

PIB SECTOR INDÚSTRIA PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2021-2022

En milions d'euros

Comunitats Autònomes	2021 (p)		2022 (a)		% Var.
	Valor	%	Valor	%	
Andalusia	17.856,43	9,6	20.906,38	9,8	17,1
Aragó	7.652,56	4,1	8.962,42	4,2	17,1
d'Astúries, Principat	4.572,37	2,5	5.311,40	2,5	16,2
Balears, Illes	1.806,39	1,0	2.236,93	1,0	23,8
Canàries	2.723,63	1,5	3.347,37	1,6	22,9
Cantàbria	2.834,35	1,5	3.239,63	1,5	14,3
Castella i Lleó	11.287,84	6,1	12.617,26	5,9	11,8
Castella - la Manxa	7.700,42	4,2	9.000,18	4,2	16,9
Catalunya	42.503,94	22,9	47.761,84	22,3	12,4
Comunitat Valenciana	20.486,20	11,0	23.476,69	11,0	14,6
Extremadura	2.739,48	1,5	3.238,05	1,5	18,2
Galícia	10.956,42	5,9	12.422,09	5,8	13,4
Madrid, Comunitat de	23.091,42	12,5	27.369,10	12,8	18,5
Múrcia, Regió de	5.608,93	3,0	6.737,30	3,2	20,1
Navarra, Comunitat Foral de	5.498,03	3,0	6.331,79	3,0	15,2
País Basc	15.970,12	8,6	18.289,03	8,6	14,5
Rioja, La	1.987,27	1,1	2.246,24	1,1	13,0
Ceuta	96,75	0,1	124,58	0,1	28,8
Melilla	68,47	0,0	87,71	0,0	28,1
Espanya	185.441,00	100,0	213.706,00	100,0	15,2

p: provisional; a: avanç

Font: Comptabilitat Regional d'Espanya. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.26

¹⁰Percentatges obtinguts a partir de la Comptabilitat Regional d'Espanya relativa a l'any 2022.

El sector industrial¹¹ representa un 20,4 % del Valor Afegit Brut (VAB) total de la nostra Comunitat (19,7 % en 2021), 1,8 punts per damunt de la mitjana espanyola (18,6 %). La **indústria manufacturera** té un pes rellevant en el teixit productiu, ja que representa el 77,3 % del VAB de la indústria i el 15,8 % del VAB total, segons les últimes dades facilitades per la Comptabilitat Regional d'Espanya (INE). Esta mateixa font xifra el percentatge d'ocupació de la indústria manufacturera en prop del 90 % sobre el total de la indústria valenciana, i del 12,3 % sobre el conjunt de l'ocupació total de la nostra Comunitat. En 2023, el volum total exportat per la indústria manufacturera va ascendir a 32.395,87 milions d'euros, fet que suposa el 85,2 % del valor total de les exportacions, amb una taxa de cobertura del 107,8 %.

Dins de la indústria manufacturera, el **sector de l'alimentació** representa un àmbit destacat, en el qual es concentren 2.362 empreses i 45.481 persones treballadores, segons dades de la Seguretat Social, com es recull en el Quadre 2.27. Engloba diferents subsectors, dels quals els tres principals aglutinen el 71,5 % del total. El volum exportat ha assolit els 3.815,37 milions d'euros en 2023, és a dir, el 11,8 % de les exportacions de la indústria manufacturera.

INDICADORS EN LA INDÚSTRIA MANUFACTURERA, D'ALIMENTACIÓ I ENERGIA

	Total Indústria	Indústria Manufacturera	Alimentació ⁽¹⁾	Energia
Núm. Empreses (1-1-2023)	22.155	19.554	2.362	2.601
Afiliació Seguretat Social ⁽²⁾ (persones, 2023)	276.025	252.882	45.481	23.144
Volum d'exportacions (M. €, 2023)	33.038	32.396	3.815	642

(1) CPA: 10, 11, i 12. La indústria de l'alimentació forma part de la indústria manufacturera

(2) Afiliació mitjana. Règim general

Font: INE (DIRCE), Tresoreria de la Seguretat Social, Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme (Datacomex).

Quadre 2.27

Segons la informació del DIRCE, el nombre d'empreses del **sector de l'energia** ascendia a 2.601, i les persones afiliades a la Seguretat Social, a 23.144. A més, el volum exportat s'ha situat en 641,67 milions d'euros, i l'importat, en 2.749,91 milions, cosa que posa de manifest la gran dependència energètica de la Comunitat Valenciana de l'exterior.

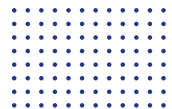
Cal tindre present que l'**energia constitueix un input essencial per a la indústria en tots els processos productius**, en les seues diferents modalitats (electricitat, gas natural, derivats del petroli, biomassa, geotèrmia, etc.), i per tant, incidix enormement en la competitivitat de les empreses industrials, tant per l'efecte sobre el cost final dels béns i serveis, com per la necessitat que el subministrament energètic es produïsca amb garanties, seguretat i qualitat adequades.

Al preu i a la qualitat del subministrament, que en gran part són factors externs a les persones consumidores finals, cal afegir-hi un altre element important en el sector energètic: el mètode d'ús de l'energia, és a dir, l'**eficiència energètica** en la seua transformació (consumir menys amb el mateix efecte útil) i l'**estalvi energètic** (no malgastar l'energia que no és útil), un factor que, en este cas, depén en gran mesura del comportament de les persones consumidores.

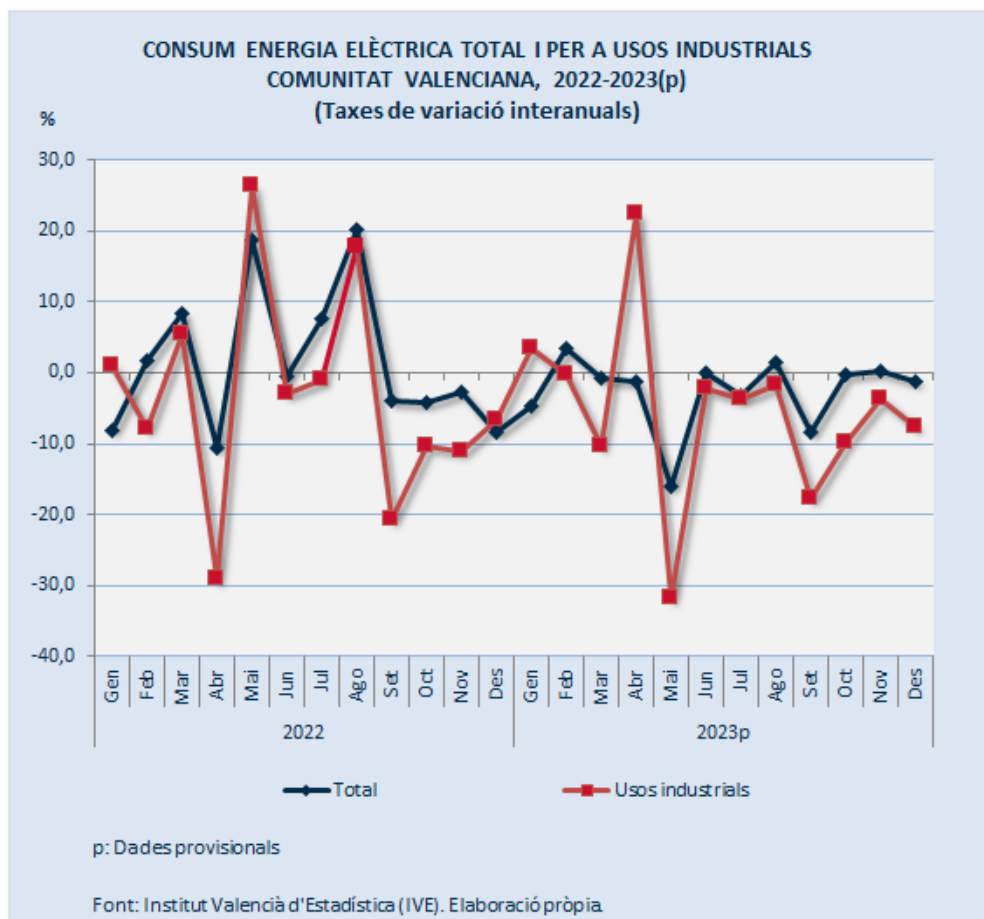

¹¹ Inclou la branca d'energia.

¹² CPA: 10. Alimentació, 11. Begudes i 12. Tabac

En el Gràfic 2.18 s'observa l'evolució d'un altre indicador de l'activitat industrial: el **consum d'energia elèctrica de la indústria valenciana**. La informació disponible mostra que s'han registrat taxes de variació interanual negatives al llarg de tot l'any, amb l'excepció de gener, i amb un perfil marcadament irregular en el segon trimestre, on destaca un augment del 22,5 % a l'abril i una caiguda del 31,8 % al maig. El resultat global per a l'any 2023 ha sigut un descens del 6,4 %, més pronunciat que el de l'any anterior (-3,9 %).

Gràfic 2.18

Segons les dades del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, les **exportacions industrials** de la Comunitat Valenciana en 2023 han ascendit a 33.037,54 milions d'euros, inclosa l'energia, amb un retrocés del 4,9 % respecte de l'any anterior. Els deu primers productes industrials, considerant el seu valor en euros, acumulen el 72,1 % del total de les exportacions i expedicions d'esta mena de productes. Els subsectors industrials amb major representativitat sobre el total de productes industrials exportats continuen sent: els **automòbils**, amb un pes relatiu del 19 % i una taxa de variació interanual del -3,2 %, i la **fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics**, amb un 12,4 % i un descens del 14,5 % respecte de 2022 (vegeu Quadre 2.28).

DEU PRIMERS PRODUCTES INDUSTRIALS MANUFACTURATS* EXPORTATS
COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023p

En milers d'euros

	2023p	2022	% Var. 23p/ 22	% sobre total ⁽¹⁾
Vehicles de motor, remolcs	6.264.514	6.469.440	-3,2	19,0
Altres productes minerals no metàl·lics	4.096.473	4.790.550	-14,5	12,4
Productes químics	3.850.095	4.353.665	-11,6	11,7
Material i equip elèctric	1.899.539	1.298.134	46,3	5,7
Coqueries i productes de refinació de petroli	1.525.715	2.402.586	-36,5	4,6
Articles de cuir i pell	1.503.793	1.601.334	-6,1	4,6
Maquinària i equip n.c.o.p.	1.490.091	1.392.571	7,0	4,5
Productes de cautxú i plàstic	1.162.829	1.156.310	0,6	3,5
Productes de metal·lúrgia i prod. de ferro, acer	1.135.406	1.358.157	-16,4	3,4
Productes informàtics, electrònics	906.345	813.761	11,4	2,7
Total 10 primers productes indústria manufacturera	23.834.798	25.636.509	-7,0	72,1
Resta de partides de manufactures	9.202.742	9.096.563	1,2	27,9
Total indústria manufacturera	32.395.872	34.079.384	-4,9	98,1
Energia	641.668	653.687	-1,8	1,9
Total Indústria	33.037.540	34.733.072	-4,9	100,0

* Segons CPA (Classificació de Productes por Activitats)

p= dades provisionals

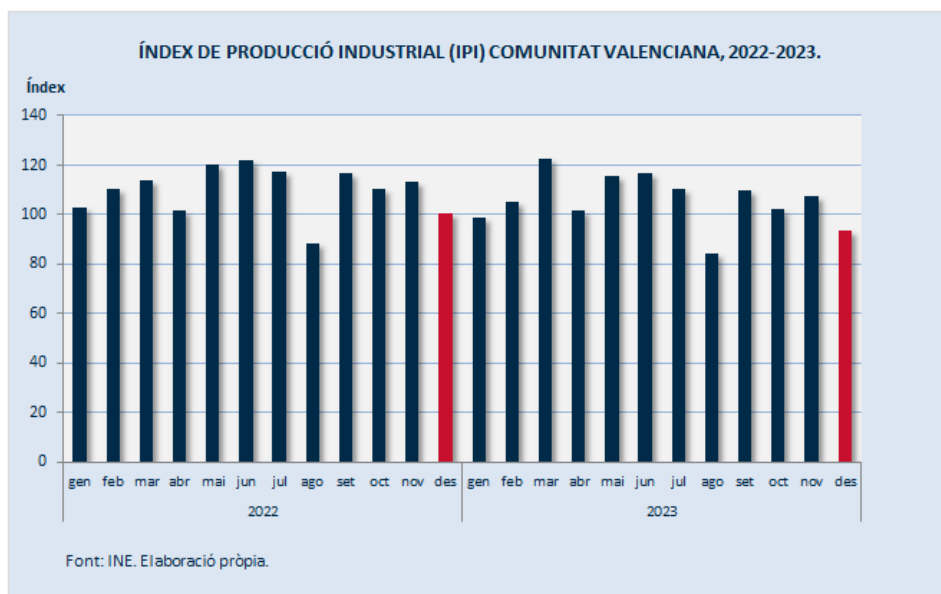
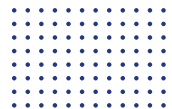
⁽¹⁾ Any 2023

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 2.28

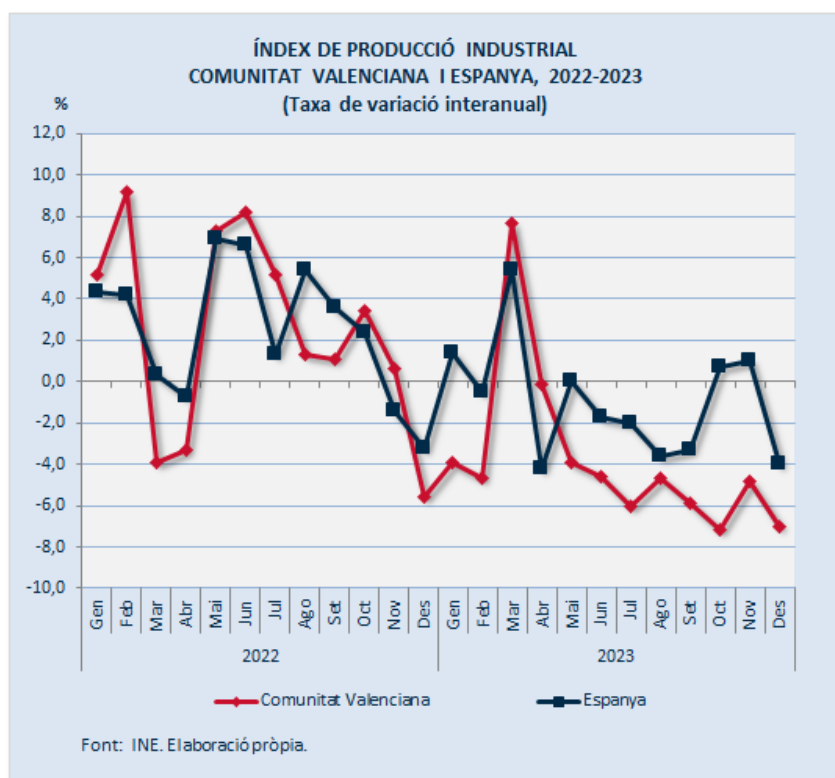
L'Índex de Producció Industrial (IPI, base 2015) és un indicador conjuntural que mesura l'evolució mensual de l'activitat productiva de les branques industrials, amb l'exclusió de la construcció. Com es pot observar en el Gràfic 2.19, l'IPI a la nostra Comunitat ha presentat, al llarg de 2023, un **perfil irregular**.

Gràfic 2.19

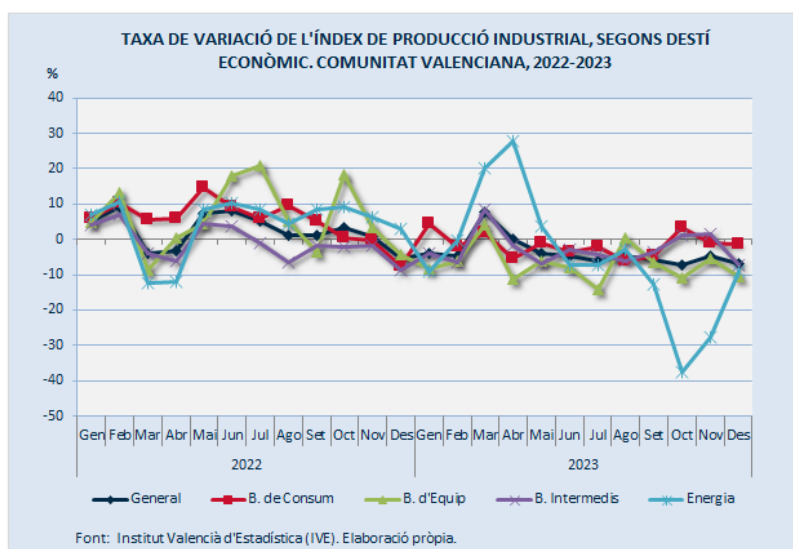
En el Gràfic 2.20 es recullen les **taxes de variació interanual de l'Índex de Producció Industrial (IPI)** durant el període 2022-2023 a la Comunitat Valenciana i a Espanya. S'observa una evolució més desfavorable a la nostra Comunitat, que ha presentat taxes de variació negatives des del mes de maig, i ha finalitzat l'any amb un retrocés del 7 %, enfront de la caiguda del 4 % registrada a Espanya. La variació mitjana anual s'ha situat en el -3,7 % a la Comunitat Valenciana i en el -0,8 % a Espanya, mentre que un any abans la taxa de variació mitjana s'aproximava al 2,5 % en tots dos territoris.

Gràfic 2.20

L'evolució de la indústria per destí econòmic a la Comunitat Valenciana es recull en el Gràfic 2.21 i en el Quadre 2.29, i s'hi aprecia un retrocés generalitzat. Els **béns de consum** han disminuït un 1,7 % en el conjunt de l'any, finalitzant amb un descens de l'1,5 % al desembre. Els **béns de consum no durador** han mostrat el mateix retrocés en termes mitjans, amb una caiguda més moderada en els últims mesos. En canvi, els **béns de consum durador** han registrat una disminució mitjana de l'1,2 %, i una caiguda del 9,4 % al desembre. Els **béns d'equip** en el seu conjunt han experimentat el major retrocés, amb un 7,1 % menys, intensificat en els últims mesos de l'any (-10,4 % al desembre). Els **béns intermedis** han registrat una variació mitjana del -2,6 %, i del -7,4 % al desembre, mentre que l'**energia** ha caigut un -6,4 % de mitjana i un -9,1 % al desembre, respectivament.

Gràfic 2.21

ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER DESTÍ ECONÒMIC COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

Taxes de variació

	Comunitat Valenciana		Espanya	
	T1	T2	T1	T2
Béns de consum	-1,5	-1,7	-7,9	-0,5
Béns de consum durador	-9,4	-1,2	-10,9	-2,4
Béns de consum no durador	-0,6	-1,7	-7,6	-0,3
Béns d'equip	-10,4	-7,1	-4,6	4,5
Béns intermedis	-7,4	-2,6	-3,5	-2,8
Energia	-9,1	-6,4	1,0	-4,3
Total	-7,0	-3,7	-4,0	-0,8

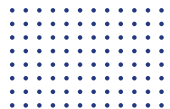
T1: Variació percentual en el període desembre 2022 a desembre 2023

T2: Variació mitjana anual (2023-2022)

Font: INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.29

La majoria de les **branques d'activitat** han mostrat taxes de variació negatives en el conjunt de l'any 2023, amb especial incidència en la indústria del taulell (-21,2 %), maquinària i cuir i calçat (-17,8 %), fusta (-14,6 %) i tèxtil (-9,2 %). Per contra, els dos únics sectors que han crescut han sigut el de material i equip elèctric, electrònic, informàtic i òptic (34,3 %) i el d'alimentació, begudes i tabac (0,6 %), com es pot observar en el Quadre 2.30.

Així mateix, a la fi de l'any s'ha produït un descens en gran part de les branques d'activitat manufactureres, amb l'excepció dels sectors de material i equip elèctric, electrònic, informàtic i òptic (que ha augmentat un 10,3 %), de la química (5,7 %) i de l'alimentació, begudes i tabac (1,6 %).

ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER BRANQUES D'ACTIVITAT COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Taxes de variació

Branques d'activitat	Desembre	Mitjana anual
Extractives i refinació; energia i aigua	-8,9	-5,7
Alimentació, begudes i tabac	1,6	0,6
Indústria tèxtil i de la confecció	-15,5	-9,2
Indústria del cuir i del calçat	-12,3	-17,8
Fusta	-13,0	-14,6
Paper i cartó; arts gràfiques	-11,2	-8,1
Química	5,7	-4,6
Cautxú i plàstic	-2,7	-2,0
Productes minerals no metàl·lics; excepte rajoles	-10,2	-7,5
Rajoles	-43,7	-21,2
Metal·lúrgia i fabricació de productes metàl·lics	-10,2	-3,1
Material i equip elèctric, electrònic, informàtic i òptic	10,3	34,3
Maquinària i equip	-7,6	-17,8
Material de transport	-10,3	-2,7
Manufactures diverses; reparació i instal·lació de maquinària i ec	-8,2	-4,0
Índex General	-7,0	-3,7

Font: INE i Institut Valencià d'Estadística (IVE). Elaboració pròpia.

Quadre 2.30

Per **comunitats autònomes**, s'aprecia una evolució desigual en el conjunt de 2023. S'han registrat caigudes en deu regions: Múrcia (-8 %), Cantàbria (-5,9 %), Astúries (-4,2 %), Andalusia (-4 %), La Rioja (-3,9 %), Comunitat Valenciana (-3,7 %), Navarra (-3,6 %), País Basc (-2,1 %), Illes Balears (-1,1 %) i Catalunya (-0,5 %). Per contra, s'han experimentat increments a: Canàries (5,6 %), Castella i Lleó (3,2 %), Madrid (2,9 %), Castella-la Manxa i Extremadura (2 %), Galícia (1,9 %) i Aragó (1,6 %), com s'observa en el Quadre 2.31.

ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2023

Taxes de variació interanuals

Comunitats Autònomes	Desembre	Mitjana anual
Andalusia	-7,7	-4,0
Aragó	3,5	1,6
d'Astúries, Principat	-1,6	-4,2
Balears, Illes	2,3	-1,1
Canàries	2,4	5,6
Cantàbria	-10,5	-5,9
Castella i Lleó	-2,5	3,2
Castella - la Manxa	-3,1	2,0
Catalunya	-6,1	-0,5
Comunitat Valenciana	-7,0	-3,7
Extremadura	5,6	2,0
Galícia	-1,5	1,9
Madrid, Comunitat de	-3,9	2,9
Múrcia, Regió de	-0,9	-8,0
Navarra, Comunitat Foral de	-9,4	-3,6
País Basc	0,6	-2,1
Rioja, La	3,1	-3,9
Espanya	-4,0	-0,8

Font: INE. Elaboració pròpia.

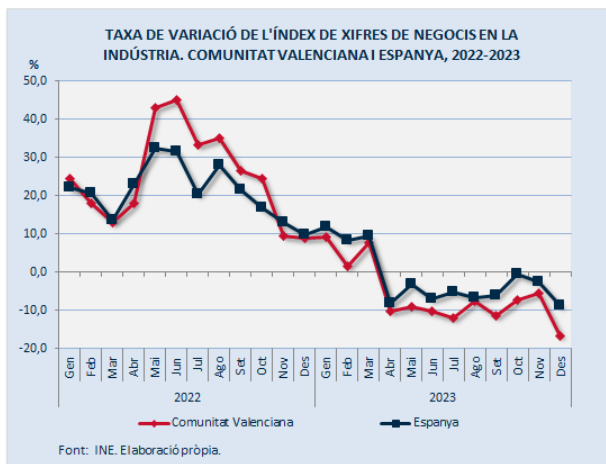
Quadre 2.31

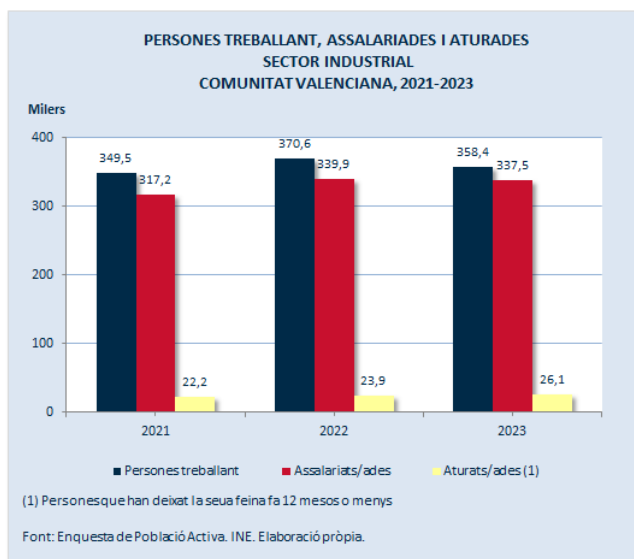
L'Índex de Preus Industrials (IPRI, base 2021)¹³ és un indicador conjuntural de periodicitat mensual que mesura l'evolució dels preus dels productes fabricats per la indústria i venuts en el mercat interior en la primera etapa de comercialització (exclou el transport, la comercialització, l'IVA i altres impostos indirectes facturats). L'IPRI de la **Comunitat** ha registrat una caiguda mitjana anual del 2 %, inferior a l'experimentada a Espanya (-4,7 %), en contrast amb l'increment de l'IPC mitjà (3,5 %).¹⁴

Un altre indicador de l'activitat del sector industrial és l'Índex de Xifres de Negocis (ICN, base 2015), un indicador conjuntural que té per objectiu mesurar mensualment l'evolució de la demanda dirigida a les branques d'activitat industrials, excloent la construcció. En el Gràfic 2.22 es poden observar les taxes de variació de l'ICN a la Comunitat Valenciana i a Espanya durant el període 2022-2023. Tal com ja ha ocorregut amb alguns dels indicadors anteriorment analitzats, es presenta un perfil descendent en els primers mesos i taxes negatives des del mes d'abril fins a finalitzar l'any, més accentuades a la nostra Comunitat. Els majors descensos en ambdós àmbits es registraren al mes de desembre: -16,7 % a la Comunitat Valenciana i -8,7 % a Espanya. El retrocés mitjà en el conjunt de l'any ha sigut del -6,3 % i del -1,9 %, respectivament.

Gràfic 2.22

El **mercado de treball del sector industrial** de la nostra Comunitat ha destruït ocupació en 2023, en termes mitjans, com es pot observar en el Gràfic 2.23. En valors absoluts, s'ha passat de 370.600 persones treballadores en 2022 a 358.400 en 2023, amb una disminució del 3,3 %. La taxa de salarització del sector s'ha reduït fins al 94,2 %, és a dir, 2,5 punts menys que la registrada l'any anterior. Per la seua part, el nombre de persones aturades estimades s'ha situat en 26.100 (23.900 en 2022), amb un augment del 9,1 % en termes interanuals.

Gràfic 2.23

¹³Al gener de 2024 ha entrat en vigor l'Índex de Preus Industrials amb base 2021, substituint l'IPRI que, amb base 2015, va estar vigent fins al desembre de 2023.

¹⁴Una anàlisi detallada de l'IPRI es recull en el capítol 5 (apartat 5.2.2), dedicat a Preus i costos.

La població ocupada en el sector de la indústria ha disminuït a **Alacant** un 2,4 %, a **Castelló** un 7 % i a **València** un 2,9 %. Alhora, la desocupació ha augmentat a Alacant un 1 %, a Castelló un 0,8 % i a València un 18 %, com s'observa en el quadre 2.32.

POBL. ACTIVA, TREBALLANT I ATURADA SECTOR INDÚSTRIA PER PROVÍNCIES, 2022-2023

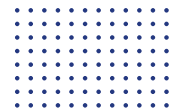
Taxes de variació interanuals

	2022	2023	2022				2023			
			I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr	I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr
- Alacant										
• Pobl. Activa	24,1	-2,2	-19,4	-19,4	-7,4	0,9	8,0	3,8	-2,9	-14,1
• Pobl. Treballant	24,4	-2,4	-23,6	-14,6	0,2	8,8	5,3	1,7	-1,6	-12,8
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	19,8	1,0	52,8	-50,3	-60,9	-45,1	43,6	40,6	-18,0	-25,7
- Castelló										
• Pobl. Activa	-11,2	-6,6	-7,9	2,1	0,7	-3,1	-17,5	-9,5	-7,8	12,3
• Pobl. Treballant	-13,3	-7,0	-7,0	5,3	2,2	-2,9	-19,0	-12,4	-4,8	12,6
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	45,1	0,8	-25,9	-48,6	-28,6	-7,7	23,8	35,5	-42,5	7,4
- València										
• Pobl. Activa	2,2	-1,8	-7,8	-1,3	7,2	5,3	1,5	-5,5	-2,0	-1,1
• Pobl. Treballant	2,7	-2,9	-8,8	2,3	4,3	6,9	-0,6	-7,5	-2,7	-0,5
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	-6,9	18,0	6,7	-51,4	67,7	-18,8	42,3	38,1	10,0	-10,5
- Comunitat Valenciana										
• Pobl. Activa	6,1	-2,5	7,8	6,8	6,2	3,9	0,5	-3,2	-3,0	-4,3
• Pobl. Treballant	6,0	-3,3	10,6	6,3	5,6	2,1	-1,7	-5,4	-2,6	-3,4
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	7,8	8,9	-25,9	17,8	16,3	33,5	40,9	38,5	-9,2	-16,2

⁽¹⁾ La població aturada sols inclou a les persones que han deixat la seua feina fa 12 mesos o menys

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

El Quadre 2.33 recull un resum dels principals indicadors analitzats en aquest apartat dedicat a la indústria a la Comunitat Valenciana.

PRINCIPALS INDICADORS DE LA INDÚSTRIA EN LA COMUNITAT VALENCIANA 2022-2023

Indicadors	2022	2023	Diferència 23-22
Empreses inscrites Seguretat Social	14.777	14.690	-87
Empreses DIRCE (1 de gener de cada any)	23.971	22.155	-1.816
Índex producció industrial (IPI) (% var.)	2,4	-3,7	-6,1
Béns de Consum	5,5	-1,7	-7,2
Béns d'Equip	5,3	-7,1	-12,4
Béns Intermedis	-0,9	-2,6	-1,7
Energia	4,7	-6,4	-11,1
Índex preus industrials (IPRI) (% var.)	26,6	-2,0	-28,6
Béns de Consum	8,9	7,3	-1,6
Béns d'Equip	8,1	4,3	-3,8
Béns Intermedis	18,9	0,8	-18,1
Energia	69,7	-16,5	-86,2
Índex de xifres de negocis (ICN) (% var.)	24,4	-6,3	-30,7
Consum energia electr. ús industrial (MWh)	7.470.506	6.989.999	-480.507
Consum energia electr. ús industrial (% var.)	-3,9	-6,4	-2,6
Persones treballant (milers)	370,6	358,4	-12,2
Taxa generació feina	6,0	-3,3	-9,3
Persones aturades	23,9	26,1	2,2
Persones aturades (% var.)	7,7	9,2	1,5
Volum exportacions manufactures(Mili. euros)	32.841,5	33.037,5	196,0

Font: Dades recollides en aquesta Memòria socioeconòmica Elaboració pròpia.

Quadre 2.33

El CES CV insta l'Administració a desenvolupar una política industrial d'acord amb els reptes climàtics i digitals. Una política industrial que permeta estimular la inversió i genere treball digne. Així mateix, anima a executar els fons assignats pel MRR per a la capacitat en la transició digital i al desenvolupament de les convocatòries dels diferents PERTEs industrials.

Per a concloure, cal fer referència al [Pla Estratègic de la Indústria Valenciana \(PEIV\) 2018-2023](#), que tenia com a objectiu **millorar la competitivitat** dels sectors manufacturers, mitjançant el disseny d'una política industrial enfocada al llarg termini per a possibilitar la reindustrialització. El procés d'elaboració del PEIV 2018-2023 comptà amb la participació de més de 500 empresaris i agents del sector industrial (sindicats, responsables d'instituts tecnològics, associacions empresarials, centres d'investigació públics, etc.), i durant la seua vigència, l'evolució dels principals indicadors del sector s'arregla en el Quadre 2.34.

PRINCIPALS INDICADORS DEL SECTOR INDUSTRIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA 2017-2023

Indicadors	2017	2023	% var. 2017-2023
VAB industrial*	18.606	19.099	2,65
VAB industrial sobre VAB total*	19,30%	18,70%	-
VAB industrial sobre persona treballant*	69.087,0	67.630,0	-2,11
Exportacions industrials	24.860,0	33.038,0	32,90
Importació béns d'equip	4.310,0	7.312,0	69,65
Persones treballant indústria (EPA)	370.600,0	358.400,0	-3,29
Despesa en innovació empr. Innovadores*	935,0	1.791,0	91,55
Despesa en R+D Comunitat Valenciana*	1.082,0	1.485,0	37,25
Afiliats/ades indústria	278.170,0	299.790,0	7,77

*última dada relativa a 2022

Font: Elaboració pròpia partir de dades recollides en aquesta Memòria socioeconòmica i de la informació facilitada per la Direcció general d'Indústria, de la Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme

Quadre 2.34

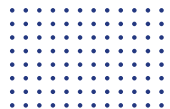
8 TRABAJO DECENTE Y CRECIMIENTO ECONÓMICO

Els principals indicadors del sector industrial han millorat, en termes generals, després del període de vigència del PEIV 2018-2023. No obstant això, cal continuar apostant per la indústria manufacturera a la nostra Comunitat.

En aquest sentit, el Comitè considera que s'ha d'impulsar l'estratègia de reindustrialització, comptant amb la participació dels agents implicats en aquesta, com ara les organitzacions empresarials i sindicals, així com altres agents públics i privats.

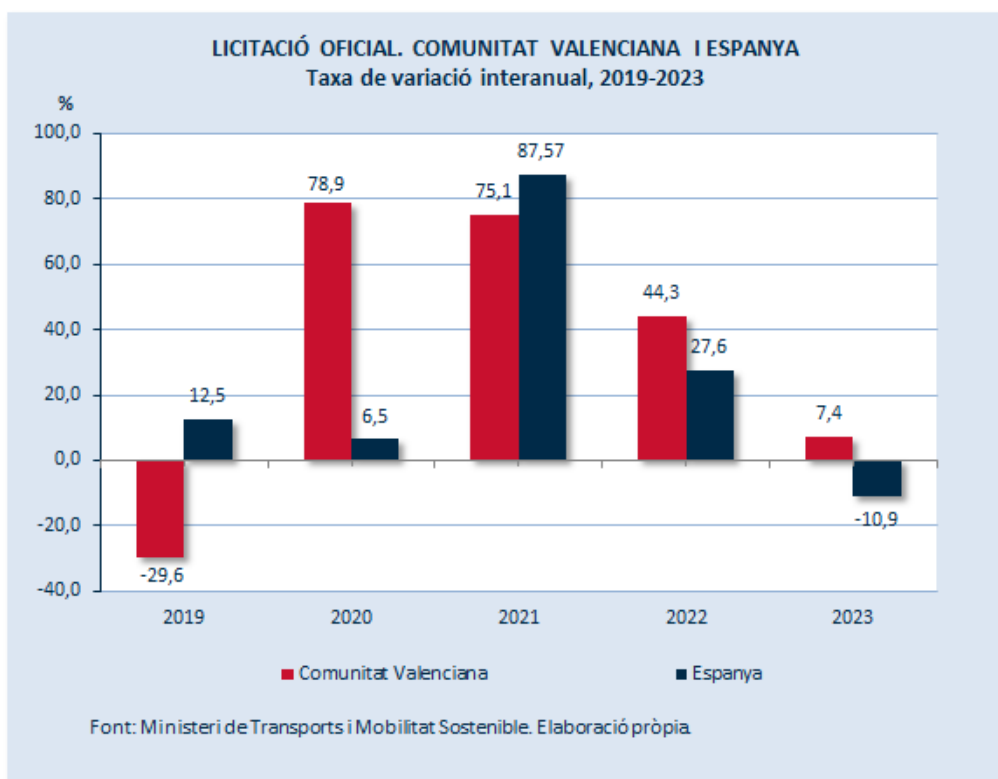

2.1.3. Sector construcció

Els diversos indicadors del sector de la construcció han presentat un comportament heterogeni al llarg de l'any i, en termes generals, **no s'ha mantingut el dinamisme de l'any anterior. Tot i això, ha registrat millors resultats que el conjunt d'Espanya**, en un context marcat per l'afebliment de l'economia i els elevats costos.

L'evolució del sector, mesurada a través de la **licitació pública oficial**¹⁵ en construcció, ha experimentat un increment interanual del 7,4 % (vegeu el Gràfic 2.24), assolint 3.040,39 milions d'euros enfront dels 2.832,08 milions de l'any anterior. A Espanya s'ha registrat un retrocés del 10,9 %, i la Comunitat Valenciana ha representat el 13,7 % del total de la llicitació nacional, 2,3 punts més que l'any 2022.

Gràfic 2.24

¹⁵Segons Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible.

Per **tipus d'obra**, 830,94 milions s'han destinat a edificació, la qual cosa ha suposat un descens del 51,7 % i 2.209,45 milions a enginyeria civil, amb un increment del 98,5 %, com es pot observar en el Quadre 2.35.

LICITACIÓ PÚBLICA COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

(En milions d'euros)

	Total construcció		Edificació		Enginyeria civil	
	Import	T ₁	Import	T ₁	Import	T ₁
Comunitat Valenciana	3.040,39	7,4	830,94	-51,7	2.209,45	98,5
Espanya	22.238,36	-10,9	7.781,31	-11,2	14.457,05	-10,7

T₁: Taxes de variació interanual 2022-2023

Font: Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. Elaboració pròpia.

Quadre 2.35

De la mateixa manera, cal indicar que la licitació de l'Administració general ha crescut un 0,6 % i la dels ens territorials, un 11,7 % respecte a l'any anterior, com es recull en el Quadre 2.36.

LICITACIÓ PÚBLICA PER ORGANISMES. 2022-2023

(En milions d'euros)

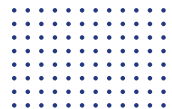
	Total organismes		Estat i Seguretat Social		Ens territorial	
	Import	T ₁	Import	T ₁	Import	T ₁
Comunitat Valenciana	3.040,39	7,4	1.122,68	0,6	1.917,71	11,7
Espanya	22.238,36	-10,9	8.592,28	24,5	13.646,09	-24,4

T₁: Variació interanual 2022-2023

Font: Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. Elaboració pròpia.

Quadre 2.36

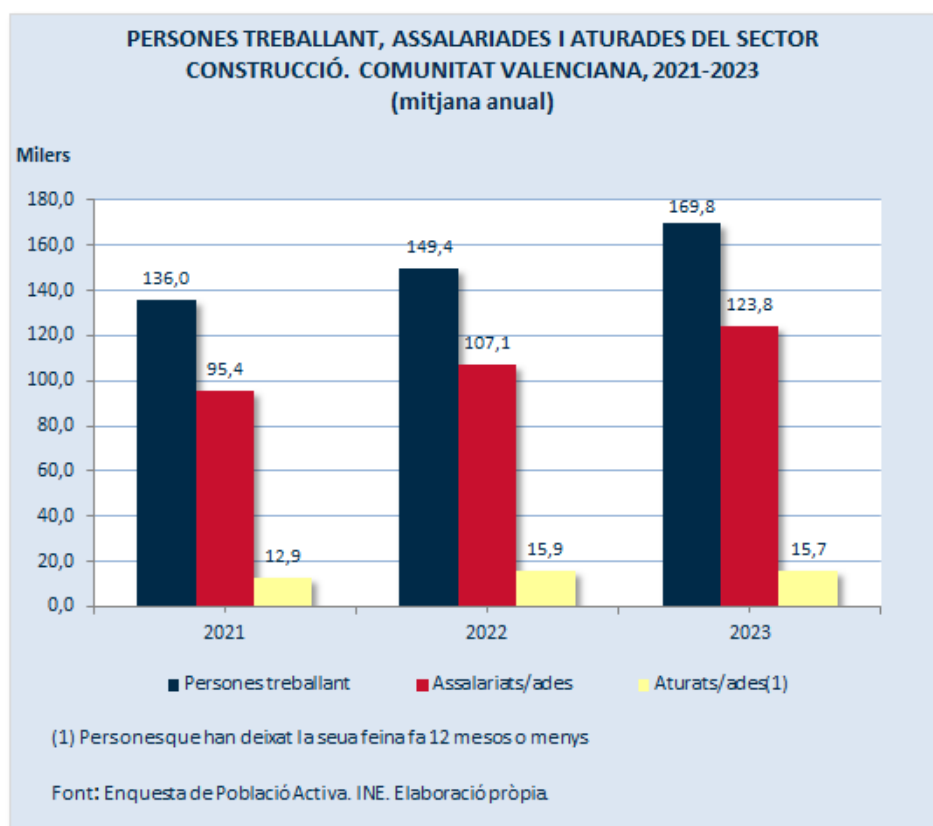

A la nostra Comunitat, els **visats de direcció d'obra** han augmentat l'any 2023 un 21,6 % en relació amb l'any anterior, en contrast amb la caiguda de l'1,3 % registrada a Espanya. El creixement en habitatges nous visats ha sigut del 28,9 % (0,2 % a Espanya), mentre que en els habitatges rehabilitats¹⁶ s'ha produït un lleuger descens del 0,2 % (-7,7 % de mitjana nacional). Finalment, cal indicar que el 14 % dels habitatges rehabilitats a Espanya es localitzen a la Comunitat Valenciana, mentre que les unitats noves representen el 12,3 % del total estatal.

D'altra banda, el nombre de **compravendes d'habitatges** l'any 2023 a la Comunitat Valenciana va ascendir a 96.490 transaccions, enfront de les 100.457 de 2022. Les transaccions immobiliàries realitzades a la nostra Comunitat han representat el 16,4 % del total d'Espanya, 1,1 punts més que l'any anterior. Les compravendes d'habitatge usat s'han situat en 81.930, amb un descens interanual del 6,3 %, mentre que les d'habitatge nou han ascendit a 14.560, amb un augment de l'11,7 %¹⁷.

El **mercat de treball del sector de la construcció a la Comunitat Valenciana** l'any 2023 ha mostrat un augment de l'ocupació en termes mitjans, com s'observa al Gràfic 2.25. En valors absoluts, s'ha passat de 149.400 persones treballant el 2022 a 169.800 el 2023, amb un creixement del 13,7 %. La taxa de salarificació del sector ha assolit el 72,9 %, enfront del 71,7 % registrada l'any anterior. Per la seua banda, el nombre estimat de persones desocupades s'ha situat en 15.700 (15.900 el 2022), amb un descens de l'1,7 % en termes interanuals.

Gràfic 2.25

¹⁶Inclou habitatges a ampliar, reformar i/o rehabilitar.

¹⁷Les dades relatives a visats de direcció d'obra i a compravenda de vivendes es desenrotllen amb més detall en el "Capítol 14. Habitatge" d'esta Memòria, apartat "14.2.1 Principals indicadors relacionats amb l'accessibilitat a l'habitatge".

POBL. ACTIVA, TREBALLANT I ATURADA SECTOR CONSTRUCCIÓ PER PROVÍNCIES, 2022-2023

Taxes de variació interanuals

	2022	2023	2022				2023			
			I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr	I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr
- Alacant										
* Pobl. Activa	23,9	14,2	1,1	19,7	4,2	-7,1	20,0	13,8	19,0	4,9
* Pobl. Treballant	23,1	15,7	-7,8	28,9	3,0	2,1	22,0	14,4	18,3	8,5
* Pobl. Aturada ⁽¹⁾	32,6	-0,4	235,0	-48,3	16,7	-58,5	3,7	8,0	29,3	-36,7
- Castelló										
* Pobl. Activa	2,7	5,1	2,2	2,3	2,3	-9,1	16,4	25,9	3,9	-18,4
* Pobl. Treballant	-1,2	8,2	-7,1	6,3	5,7	1,3	15,1	20,6	10,6	-12,0
* Pobl. Aturada ⁽¹⁾	49,1	-18,3	106,7	-40,0	-33,3	-78,3	26,3	142,9	-100,0	-42,2
- València										
* Pobl. Activa	3,1	11,9	8,5	31,0	-1,0	-1,0	12,7	9,9	4,7	20,9
* Pobl. Treballant	2,3	13,0	2,3	37,9	6,1	0,2	8,3	9,5	10,3	23,9
* Pobl. Aturada ⁽¹⁾	10,7	1,7	80,4	-14,8	-50,6	-12,5	60,7	12,8	-51,3	-3,6
- Comunitat Valenciana										
* Pobl. Activa	11,0	12,2	5,6	1,4	18,2	20,1	16,4	13,2	10,3	9,2
* Pobl. Treballant	9,9	13,6	9,5	-1,9	18,3	15,0	15,1	12,8	13,5	13,2
* Pobl. Aturada ⁽¹⁾	23,0	-1,7	-19,6	46,8	16,4	89,0	28,1	16,3	-29,7	-23,3

⁽¹⁾ La població aturada sols inclou a les persones que han deixat la seua feina fa 12 mesos o menys

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.37

El CES CV destaca l'evolució favorable d'alguns indicadors del sector de la construcció, com ara les licitacions d'obra i els visats de direcció d'obra, i valora positivament la seua repercussió en l'ocupació.

Així mateix, considera que la rehabilitació d'habitatges, que ha experimentat un lleuger descens l'any 2023, és un aspecte clau en l'adaptació dels habitatges a l'impacte del canvi climàtic i per a potenciar-ne l'eficiència energètica. Per això, el Comitè emplaça la Generalitat a impulsar accions de regeneració de zones urbanes que requereixen mesures urgents de rehabilitació, amb l'objectiu de generar nínxols d'ocupació verda.

2.1.4. Sector serveis

2.1.4.1. Indicadors Generals del Sector Serveis

El **sector serveis** representa un 72 % del conjunt de l'economia valenciana, el percentatge més elevat de tots els sectors, igual que en l'economia espanyola, en la qual participa amb un 74,6 %¹⁸. El turisme té una gran importància en l'activitat econòmica de la nostra Comunitat, per la qual cosa en aquest apartat es fa una anàlisi més detallada del mateix.

Els serveis de mercat, segons l'índex de xifra de negocis, han registrat taxes de variació dispars a les diferents regions espanyoles, com es recull en el Quadre 2.38. Aquest índex, a la **Comunitat Valenciana**, s'ha incrementat un 2,6 % el desembre de 2023, mentre que un any abans havia augmentat un 6,6 %. A Espanya, aquest índex ha descendit un 0,7 %, enfront de l'augment de l'11,2 % registrat el 2022.

De mitjana, totes les comunitats autònomes presenten variacions positives, excepte la Comunitat de Madrid (-2,2 %), destacant les Illes Balears (13,3 %), Astúries (7,9 %) i La Rioja (7,1 %). La Comunitat Valenciana, en el conjunt de l'any, ha experimentat un creixement del 2,6 %, lleugerament superior a la mitjana espanyola (2,4 %).

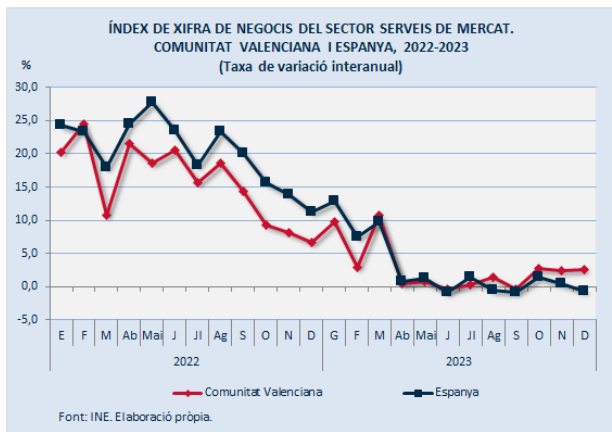
ÍNDEXS DE XIFRA DE NEGOCI DEL SECTOR SERVEIS DE MERCAT PER CC. AA., 2022-2023						
	Índex		% var. desembre		% va. mitjana anual	
	dic-22	dic-23	2022	2023	2022	2023
Andalusia	155,127	161,840	11,2	4,3	17,5	6,4
Aragó	154,484	148,945	9,6	-3,6	16,7	2,0
d'Astúries, Principat	152,432	159,326	9,7	4,5	15,4	7,9
Balears, Illes	116,303	126,226	22,2	8,5	42,5	13,3
Canàries	149,086	153,766	16,8	3,1	32,4	6,9
Cantàbria	158,533	162,193	5,1	2,3	13,9	4,5
Castella i Lleó	146,507	147,441	9,7	0,6	13,4	3,5
Castella - la Manxa	158,652	167,246	7,4	5,4	12,3	6,4
Catalunya	146,761	146,419	10,9	-0,2	18,7	3,4
Comunitat Valenciana	153,120	157,138	6,6	2,6	15,3	2,6
Extremadura	152,458	168,873	4,3	10,8	13,0	5,4
Galícia	171,904	170,484	5,8	-0,8	26,0	3,2
Madrid, Comunitat de	171,656	161,318	14,3	-6,0	23,1	-2,2
Múrcia, Regió de	148,286	154,24	2,8	4,0	10,0	4,8
Navarra, Com. Foral de	159,660	156,322	12,1	-2,1	20,8	0,8
País Basc	158,049	154,303	12,7	-2,4	16,2	1,9
Rioja, La	163,592	176,399	9,8	7,8	13,0	7,1
Total	157,140	156,111	11,2	-0,7	19,9	2,4

Font: INE.

Quadre 2.38

Al Gràfic 2.26 es pot observar que el sector serveis de mercat ha registrat **taxes de variació positives** durant pràcticament tot l'any, tot i que inferiors a les de l'any anterior, i ha mostrat una certa recuperació en l'últim trimestre.

Gràfic 2.26

Al Quadre 2.39 es recullen les taxes de variació mitjana anual de l'**índex de xifra de negocis del sector serveis de mercat** per branques d'activitat l'any 2023. A la Comunitat Valenciana, **totes les branques d'activitat han presentat variacions interanuals positives**, excepte transport i emmagatzematge, que ha retrocedit un 7,9 %, destacant l'ascens experimentat per l'hostaleria, amb un 11,4 %, mentre que el comerç ha crescut un 2,6 %.

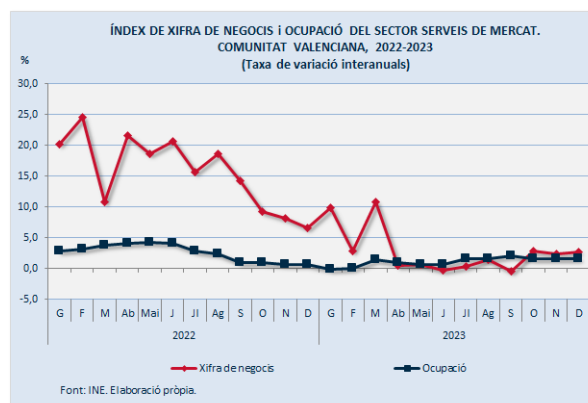
ÍNDEX DE XIFRA DE NEGOCI DEL SECTOR SERVEIS DE MERCAT PER BRANQUES D'ACTIVITAT COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, MITJA 2023
Taxes de variació interanuals

	Comunitat Valenciana	Espanya
Comerç	2,6	0,6
Altres serveis	2,9	6,2
Transport i emmagatzematge	-7,9	0,7
Hostaleria	11,4	10,7
Informació i comunicacions	8,8	6,7
Activ. professionals, científiques i tècniques	6,6	8,3
Activ. administratives i serv. auxiliars	6,8	9,4
General	2,6	2,4

Font: INE i Institut Valencià d'Estadística (IVE).

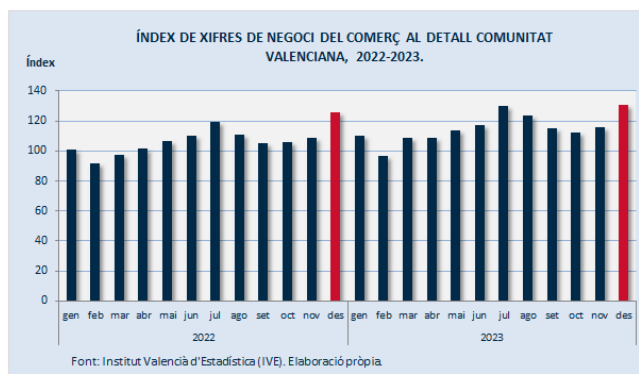
Quadre 2.39

El Gràfic 2.27 mostra l'evolució experimentada per la **xifra de negocis i l'ocupació del sector serveis de mercat** els anys 2022 i 2023 a la Comunitat Valenciana. En aquest darrer any, l'índex d'ocupació ha registrat taxes de variació positives en pràcticament tots els mesos de l'any, però amb una clara moderació respecte a l'any anterior, amb un increment mitjà del conjunt de l'any de l'1,1 %, enfront de l'augment del 2,5 % registrat el 2022.

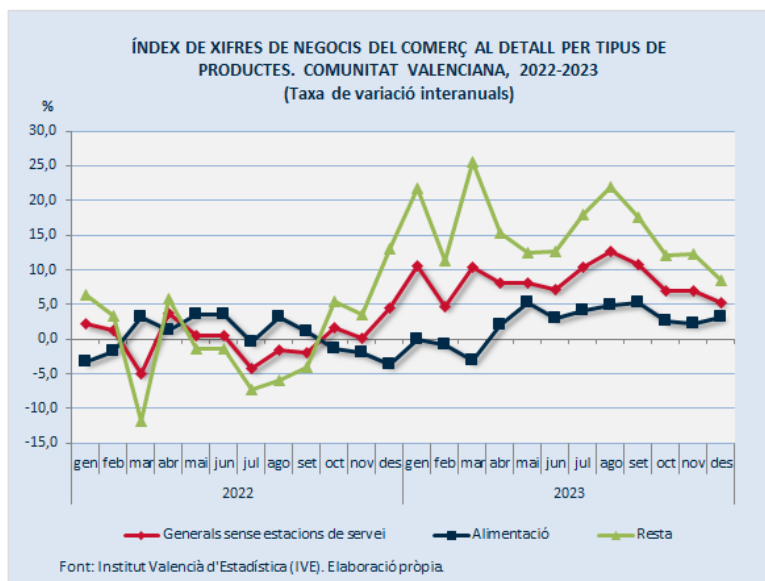
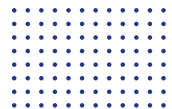
Gràfic 2.27

El **comerç al detall** ha mostrat una evolució irregular al llarg de l'any (Gràfic 2.28), amb taxes de variació interanuals negatives durant el segon trimestre, com s'aprecia al Gràfic 2.29. Els seus components han tingut un comportament desigual, i el comerç minorista d'alimentació ha registrat taxes de variació negatives en els primers mesos de l'any, coincidint amb els preus més elevats de la cistella de la compra, i ha mostrat un creixement durant la resta de l'any, però inferior a l'índex general.

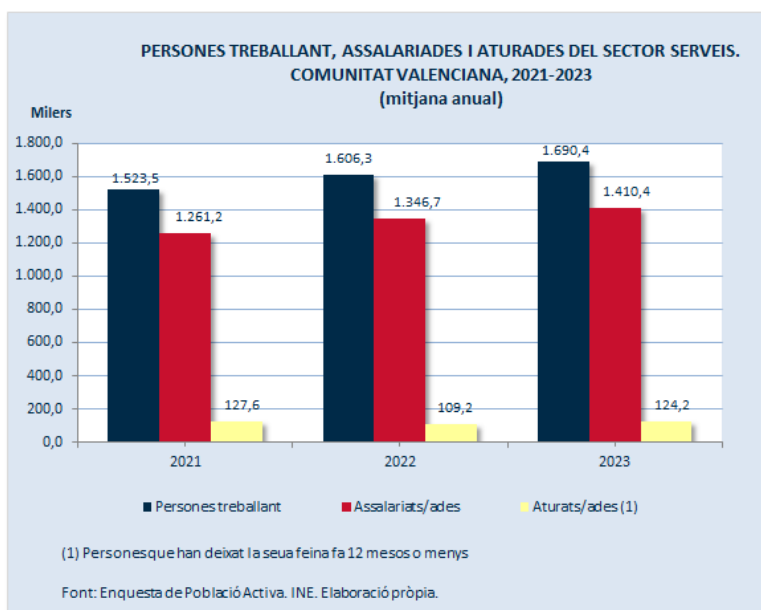
Gràfic 2.28

Gràfic 2.29

El **mercado de treball del sector serveis**, tant de mercado com de no mercado, de la nostra Comunitat ha mostrat un augment de l'ocupació l'any 2023, en termes mitjans, com s'observa al Gràfic 2.30. En valors absoluts, s'ha passat de 1.606.300 persones treballant el 2022 a 1.690.400 el 2023, amb un creixement del 5,2 %. La taxa de salariació del sector ha assolit el 83,4 %, quatre dècimes per davall de la registrada l'any anterior (83,8 %). Per la seua banda, la desocupació estimada s'ha situat en 124.200 persones (109.200 el 2022), amb un increment del 13,8 % en termes interanuals.

Gràfic 2.30

Per províncies, la població ocupada ha augmentat a **Alacant** un 4,6 %, a **Castelló** un 1,3 % i a **València** un 6,5 %. Per la seua banda, la desocupació estimada ha crescut a Alacant un 29 %, a Castelló un 14,3 % i a València un 4,9 % (Quadre 2.40).

POBL. ACTIVA, TREBALLANT I ATURADA SECTOR SERVEIS PROVÍNCIES, 2022-2023

Taxes de variació interanuals

	2022	2023	2022				2023			
			I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr	I Tr	II Tr	III Tr	IV Tr
- Alacant										
• Pobl. Activa	3,1	5,9	-2,3	-1,8	-2,9	0,9	3,7	7,7	8,6	3,8
• Pobl.Treballant	5,5	4,6	-2,2	5,9	1,3	1,7	0,7	5,9	8,0	3,8
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	-26,1	29,0	-3,6	-58,3	-36,3	-7,7	55,5	45,9	19,4	4,3
- Castelló										
• Pobl. Activa	8,2	2,3	-5,0	-2,2	1,2	1,7	7,0	4,0	-2,1	0,8
• Pobl.Treballant	8,9	1,3	-5,4	-0,4	1,8	1,9	6,8	-0,1	-2,6	1,6
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	1,0	14,3	-0,6	-16,8	-5,4	-0,9	9,3	69,1	4,5	-7,5
- València										
• Pobl. Activa	3,6	6,4	-0,6	2,8	2,3	2,5	5,5	6,8	7,0	6,2
• Pobl.Treballant	4,7	6,5	0,1	6,0	3,4	4,7	4,4	6,3	9,2	6,1
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	-9,5	4,9	-8,1	-23,8	-8,5	-23,1	23,9	15,0	-15,7	7,9
- Comunitat Valenciana										
• Pobl. Activa	3,9	5,8	3,5	4,0	3,4	4,7	5,0	6,8	6,6	4,7
• Pobl.Treballant	5,4	5,2	6,6	5,8	4,3	5,1	3,3	5,4	7,5	4,8
• Pobl. Aturada ⁽¹⁾	-14,4	13,8	-29,8	-19,3	-6,9	-0,3	33,0	30,7	-4,5	4,3

⁽¹⁾ La població aturada sols inclou a les persones que han deixat la seua feina fa 12 mesos o menys

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

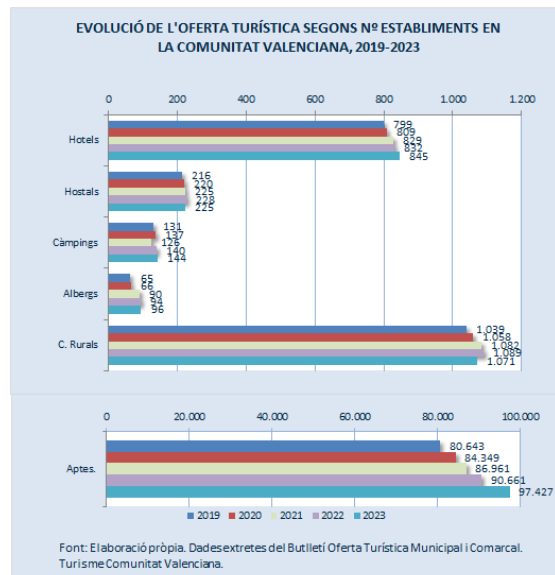
Quadre 2.40

2.1.4.2. El turisme en la Comunitat Valenciana

El **turisme exerceix un paper crucial** en l'economia de la Comunitat Valenciana. La seua contribució és significativa tant per al desenvolupament regional com per a la generació d'ingressos i ocupació, i representa una part considerable del producte interior brut (PIB) de la regió. Tot això impulsa el creixement econòmic i millora el benestar general de la població.

Segons l'*Informe d'Execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència a la Comunitat Valenciana*, elaborat per la Generalitat Valenciana, entre els anys 2021 i 2023 la Comunitat Valenciana, a través dels fons MRR (Mecanisme de Recuperació i Resiliència), ha concedit subvencions a entitats locals d'aquesta regió per un import de 135 milions d'euros. L'objectiu del programa pel qual s'han concedit aquestes subvencions és impulsar la **transformació de les destinacions turístiques** de la Comunitat Valenciana cap a un model basat en la sostenibilitat mediambiental, socioeconòmica i territorial.

Gràfic 2.31

2.1.4.2.1 Oferta turística en la Comunitat Valenciana. Registre de turisme de la Comunitat Valenciana

A 31 de diciembre de 2023, la Comunitat Valenciana contaba con una oferta de 727.184 plazas de alojamiento turístico, un 5,99 % más que el año anterior.

En el Cuadro 2.41 y Gráfico 2.31 se observa la evolución de la oferta turística. Casi todos los establecimientos han aumentado tanto en número como en plazas en el 2023.

EVOLUCIÓ DE L'OFERTA TURÍSTICA EN LA COM. VALENCIANA, 2019-2023

	2019				2020				2021				2022				2023			
	nº	T	places	T	nº	T	places	T	nº	T	places	T	nº	T	places	T	nº	T	places	T
Hotels	799	2,3	128.971	1,6	809	1,3	129.874	0,7	829,0	2,5	132.834	2,3	832	0,4	133.024	0,1	845	1,6	133.880	0,6
Hostals	216	4,3	6.836	1,9	220	1,9	6.845	0,1	225,0	2,3	6.893	0,7	228	1,3	7.018	1,8	225	-1,3	6.753	-3,8
Pensions	nd		nd		nd		nd		nd		5.827	3,1	304		5.835	0,1	325	6,9	6.269	7,4
Apartaments	80.643	9,2	399.659	10,1	84.349	4,6	418.846	-81,4	86.961,0	3,1	431.743	3,1	90.661	4,3	448.862	4,0	97.427	7,5	489.395	9,0
Campings	131	-1,5	71.785	-0,6	137	4,6	74.174	-95,2	126,0	-8,0	74.023	-0,2	140	11,1	77.322	4,5	144	2,9	77.260	-0,1
Albergs	65	1,6	3.411	0,1	66	1,5	3.449	145,3	90,0	36,4	5.026	45,7	94	4,4	5.383	7,1	96	2,1	5.472	1,7
Cases Rurals	1.039	1,3	8.210	-4,4	1.058	1,8	8.368	1,9	1.082,0	2,3	8.592	2,7	1.190	10,0	8.643	0,6	1.071	-10,0	8.500	-1,7
Total	82.893	9,0	618.872	-6,9	86.639	4,5	641.556,0	3,7	89.313,0	3,1	664.938	2,7	93.449	4,6	686.087	3,2	100.133	7,2	727.529	6,0

T: % Taxa de variació.

Font: Elaboració pròpia. Dades extretes del Butlletí Oferta Turística Municipal i Comarcal. Turisme Comunitat Valenciana.

Quadre 2.41

Hotels

La **planta hotelera** de la Comunitat Valenciana disposava, l'any 2023, de 133.880 places, enfront de les 133.024 de 2022. Alacant i València han augmentat el nombre d'establiments en 6 i 7, respectivament.

OFERTA TURÍSTICA: HOTELS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Estrelles d'Or	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
NOMBRE		394	170	281	845
Una		49	29	36	114
Dos		70	56	71	197
Tres		140	43	89	272
Quatre		122	41	76	239
Cinc		13	1	9	23
PLACES		74.029	22.742	37.109	133.880
Una		2.122	900	1.887	4.909
Dos		4.150	2.689	4.111	10.950
Tres		27.345	4.433	11.446	43.224
Quatre		37.123	14.346	17.632	69.101
Cinc		3.289	374	2.033	5.696

Font: Turisme Comunitat Valenciana

Quadre 2.42

Hostals

Pel que fa a l'**oferta dels hostals**, l'any 2023 es comptabilitzaren 225 hostals i 6.753 places, amb una disminució de 265 places i 3 hostals. Alacant ha augmentat en 3 hostals, mentre que Castelló i València han registrat un descens de 5 i 1, respectivament.

OFERTA TURÍSTICA: HOSTALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
NOMBRE	115	44	66	225
PLACES	3.348	1.140	2.265	6.753

Font: Turisme Comunitat Valenciana

Quadre 2.43

Pensions

A la Comunitat Valenciana existeixen **325 pensions** (21 més que l'any 2021). València és la província amb més pensions, amb 144; la segueix Alacant, amb 141, i Castelló, amb 40.

OFERTA TURÍSTICA: PENSIONS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
NOMBRE	141	40	144	325
PLACES	2.612	732	2.925	6.269

Font: Turisme Comunitat Valenciana

Quadre 2.44

Apartaments turístics

L'any 2023 s'oferiren un total de 489.395 places, 40.533 més que l'any 2022, en els 97.427 **apartaments turístics** de tota la Comunitat Valenciana (un augment de 6.766 apartaments respecte de l'any 2022). Alacant i València han augmentat el nombre d'apartaments en 5.062 i 1.741, respectivament, mentre que a Castelló ha descendit en 37.

OFERTA TURÍSTICA: APARTAMENTS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Categoria	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
NOMBRE	66.421	14.180	16.826	97.427
Superior/Luxe	1.477	69	88	1.634
Primera	2.030	241	161	2.432
Estàndard/Segona	62.914	13.870	16.577	93.361
PLACES	330.341	71.655	87.399	489.395
Superior/Luxe	9.209	405	626	10.240
Primera	11.147	1.037	907	13.091
Estàndard/Segona	309.985	70.213	85.866	466.064

Font: Turisme Comunitat Valenciana

Quadre 2.45

Càmpings

El **nombre de places oferides en càmpings** va ser de 77.260, amb un total de 144 instal·lacions (un augment de 4 càmpings i una disminució de 62 places respecte de l'any anterior). Alacant i València han augmentat el nombre de càmpings en 3 i 1, respectivament.

OFERTA TURÍSTICA: CAMPINGS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Categoria	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
NOMBRE	56	44	44	144
Gran Confort 5*	4	2	-	6
Primera 4*	10	15	8	33
Segona 3*	23	23	27	73
2*	13	-	5	18
1*	6	4	4	14
PLACES	35.746	20.268	21.246	77.260
Gran Confort 5*	8.455	3.281	-	11.736
Primera	7.723	8.504	4.258	20.485
Segona	15.891	8.170	15.693	39.754
2	3.071	-	680	3.751
1	606	313	615	1.534

Quadre 2.46

Font: Turisme Comunitat Valenciana

Cases Rurals i Albergs

L'any 2023, l'**oferta d'allotjament rural** (cases rurals i albergs turístics) disminuí en 54 el nombre de places. El nombre de cases rurals ha caigut en 17 establiments: 1.167 establiments enfront dels 1.184 de l'any 2022. Alacant ha disminuït en 10 establiments, València en vuit, i Castelló ha augmentat en un.

OFERTA TURÍSTICA: CASES RURALS I ALBERGS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
NOMBRE	296	457	414	1.167
Albergs	31	22	43	96
Estàndard	15	21	28	64
Ciutat	16	1	15	32
Cases Rurals	265	435	371	1.071
5	1	4	2	7
4	18	23	15	56
3	8	30	19	57
2	212	350	268	830
1	26	28	67	121
PLACES	4.151	4.039	5.782	13.972
Albergs				5.472
Estàndard	770	838	1.671	3.279
Ciutat	970	29	1.194	2.193
Cases Rurals	2.411	3.172	2.917	8.500
5	16	32	15	63
4	219	183	169	571
3	81	224	147	452
2	1.835	2.508	2.094	6.437
1	260	225	492	977

Font: Turisme Comunitat Valenciana

Quadre 2.47

Agencias de Viajes

La Comunitat Valenciana cuenta con un total de **1.275 agencias de viajes**, repartidas entre centrales y sucursales, 106 menos que en 2022. Valencia es la provincia con mayor número de centrales, con 531, y sucursales (135) (ver Cuadro 2.48).

OFERTA TURÍSTICA : AGENCIAS DE VIAJES EN LA C . VALENCIANA , 2023

	Alicante	Castellón	Valencia	C. Valenciana
CASAS CENTRALES	390	82	531	1.003
SUCURSALES	108	29	135	272
TOTAL GENERAL	498	111	666	1.275

Fuente: Turisme Comunitat Valenciana

Cuadro 2.48

Agències de Viatges

En la gestió del **Registre de Turisme de la Comunitat Valenciana**, durant l'any 2023 es dugueren a terme les següents inscripcions d'altres, baixes, modificacions i reclasseficacions (vegeu el quadre 2.49).

REGISTRE DE TURISME DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Tipus d'Empresa Turística	Altes	Baixes	Modificacions	Reclasseficacions	TOTAL	Empresas inscrites en el registre
Establiments hotelers	72	15	175	14	276	1.432
Càmpings i àrees de pernocta	11	4	35	1	51	151
Blocs i conjunts d'habitatges	34	1	27	0	62	169
Allotjaments turístics rurals	81	55	57	8	201	1.113
Turisme actiu	56	33	37	0	126	539
Restauració	228	2	0	0	230	228
Agència de Viatges	96	188	120	0	404	1.417
Empreses gestores d'habitatges turístics	81	89	47	0	217	1.416
Habitatges turístics	13.721	5.364	979	26	20.090	136.176
Albergs turístics	7	1	44	0	52	98
Guies de turisme	0	0	27	0	27	1.411
Empreses de serveis complementaris**	21	24	34	0	79	406
Comunitat Valenciana	14.408	5.776	1.582	49	21.815	144.556

*Adaptacions potestatives durant el 2023 al Decret 36/2023, de 24 de març, del Consell pel qual es regulen els establiments de restauració en la Comunitat Valenciana, la Xarxa Gastronòmica i l'Exquisit Mediterrani.

**Inscripció potestativa d'acord amb la Llei 15/2018, de 7 de juny, de la Generalitat, de turisme, oci i hospitalitat.

Font: Turisme Comunitat Valenciana

Quadre 2.49

2.1.4.2.1 Demanda turística a la Comunitat Valenciana

Turistes procedents de l'estranger

L'acumulat fins al mes de desembre de 2023 mostra una destacada **recuperació en el nombre de turistes procedents de l'estranger** respecte de l'any 2022 (21,8 %) i també un increment respecte de 2019 (10 %).

Entre gener i desembre, la Comunitat Valenciana ha rebut **10.491.985 turistes estrangers**. L'ascens més destacat respecte de 2022 es registra a França, amb una variació del 27,6 %, seguida per Alemanya (18,7 %).

El **Regne Unit**, amb una quota del 24,8 %, ocupa el primer lloc, per davant de França (19,3 %). Totes les principals comunitats autònomes de destí han experimentat creixements, destacant la Comunitat de Madrid, amb un 29,6 %.

Respecte de 2022, l'**estada mitjana** (9,6 nits) ha disminuït un 2,6 %, mentre que la despesa mitjana diària (124 euros) ha augmentat un 5 %. La **despesa total** ha crescut un 24,5 %. Les **entrades** per aeroport s'han incrementat un 20,9 %, i per carretera, un 24,3 %.

L'aeroport d'**Alacant-Elx** ha registrat un creixement del 22,7 %, i el de **València**, del 18,4 %. La demanda en **segones residències**, en habitatges de familiars i amistats, i en habitatges de lloguer ha augmentat un 20,5 %, 31,4 % i 31,8 %, respectivament.

L'any 2023, la Comunitat Valenciana ha sigut destí de 8.506.362 passatgers internacionals en **Companyies de Baix Cost** (CBC), amb un augment acumulat del 23,7 %, fet que la situa com la cinquena comunitat de destí, darrere de Catalunya, Illes Balears, Andalusia i Canàries.

Aquesta xifra representa el 82,7 % del total d'**arribades aèries** rebudes en aquesta destinació. Els passatgers de CBC van arribar majoritàriament a l'aeroport d'Alacant, que va concentrar el 69,5 % del total, mentre que el 30,5 % restant ho va fer per València.

En relació amb l'any anterior, l'aeroport d'Alacant va experimentar un increment del 23,3 %, i el de València, del 24,4 %. En 2023, el Regne Unit va ser el principal mercat emissor, amb el 34,2 % dels passatgers de CBC. El van seguir Itàlia i els Països Baixos, amb pesos respectius de l'11,1 % i el 9,4 %.

TURISME DE PERSONES EXTRANGERES: VIATGES, PERNOCTACIONS, DESPESA. ANY 2023

	Província d'Alacant		Benidorm		Província de Castelló		Província de València		València ciutat		Total Comunitat Valenciana
	2023	T ₁	2023	T ₁	2023	T ₁	2023	T ₁	2023	T ₁	2023
Viatges	6.997.963	25,6	1.761.997	239,5	478.745	20,7	3.015.276	13,8	2.771.049	13,5	10.491.984
Pernoctacions	71.515.422	19,4	10.648.525	9,0	6.386.352	26,6	23.137.683	14,1	20.286.583	16,6	101.039.457
Despesa (milions)	8.757,0	27,4	1.831,1	24,5	544,0	26,3	3.274,1	91,2	3.001,1	17,6	12.575,1

T₁: Taxa de variació interanual

Font: Turisme Comunitat Valenciana a partir de dades d'INE

Quadre 2.50

Turisme de residents

L'any 2023, el **nombre de viatges** de residents a la Comunitat Valenciana ha experimentat un increment del 3,04 % respecte de 2022, mentre que es registra un descens del 6,6 % en comparació amb 2019.

L'**estada mitjana** (4,5 nits) ha disminuït un 3,6 %, mentre que la despesa per viatge ha augmentat un 4,5 %, fet que ha resultat en un increment interanual de la despesa mitjana diària del 8,4 %. En relació amb 2019, la despesa mitjana diària també ha pujat un 27,8 %. Per la seua banda, els viatges per motius d'oci i vacances han disminuït un 3 %.

El nombre de pernoctacions en **allotjaments de mercat** ha crescut un 1,4 %, encara que per davall de la mitjana (un 0,5 % menys). La demanda en **segones residències** ha disminuït tant en nombre de viatges (-17,7 %) com de pernoctacions (-21,1 %). En comparació amb 2019, el nombre de viatges ha caigut un 21,7 %.

L'**emissor valencià** ha representat el 48,3 % dels viatges de l'any, amb un descens del 5 %, mentre que l'**emissor madrileny**, amb una quota del 17,5 %, ha experimentat un increment del 5,7 %. En relació amb 2019, l'emissor valencià ha disminuït un 11,6 % i el madrileny un 11 %.

TURISME DE RESIDENTS: VIATGES,PERNOCTACIONS,DESPESA. ANY 2023

	Província d'Alacant		Benidorm		Província de Castelló		Província de València		València ciutat		Total Comunitat Valenciana
	2023	T _i	2023	T _i	2023	T _i	2023	T _i	2023	T _i	2023
Viatges	7.444.000	2,3	1.469.250	3,1	3.295.387	19,0	7.738.347	-1,9	2.286.584	2,4	18.477.734
Pernoctacions	38.461.934	1,4	8.775.314	15,0	18.010.686	13,0	27.014.161	-10,4	7.548.538	11,7	83.486.781
Despesa (milions)	2.178,7	5,3	665,5	13,0	838,7	15,2	1.498,3	7,3	618,2	20,9	4.515,70

T_i Taxa de variació interanual

Font: Turisme Comunitat Valenciana a partir de dades d'INE

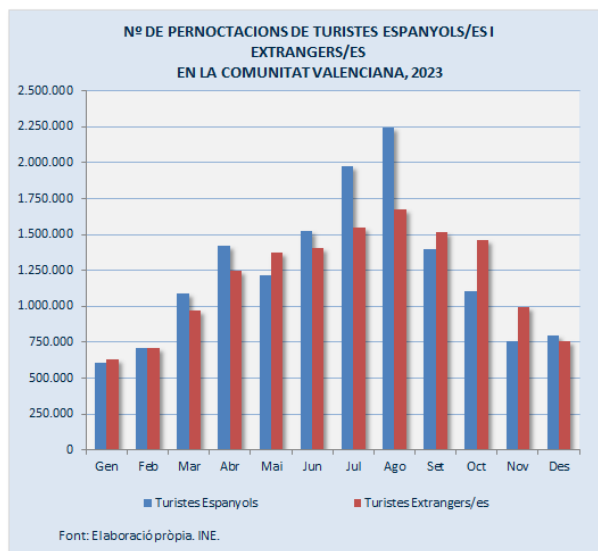
Quadre 2.51

Ocupació hotelera

L'any 2023, s'han registrat un total de 29.164.010 **pernoctacions hoteleres**, un 6,7 % més que en 2022.

Les persones **residents a Espanya** han realitzat 14.843.392 pernoctacions, un 0,6 % menys que en 2022. Pel que fa als principals emissors nacionals, l'emissor madrileny s'ha mantingut pràcticament estable (-0,3 %), mentre que l'emissor valencià ha registrat un descens del 8,3 %.

Les persones **residents a l'estranger** han realitzat 14.320.618 pernoctacions, un 15,5 % més que en 2022. Entre els principals mercats emissors, el britànic ha crescut un 19,4 %, els Països Baixos, un 2,6 %, i el francès, un 0,7 %.

Gràfic 2.32

Un 50,9 % de les persones visitants que van pernoctar a la nostra Comunitat durant l'any 2023 eren turistes procedents d'**Espanya**, i el 49,1 % restant, turistes procedents de l'estranger.

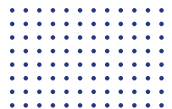
PERNOCTACIONS EN ESTABLIMENTS HOTELERS. 2022-2023
En milers de pernoctacions

	2022	T _i	2023	T _i
C. Valenciana				
Nacionals	14.993,69	156,06	14.843,39	-1,00
Extranjeros/es	12.282,89	329,52	14.320,62	16,59
TOTAL COM. VALENCIANA	27.276,57	212,98	29.164,01	6,92
Espanya				
Nacionals	119.819,78	136,11	121.543,15	1,44
Extranjeros/es	200.979,26	391,29	225.576,34	12,24
TOTAL ESPANYA	320.799,04	250,01	347.119,49	8,20

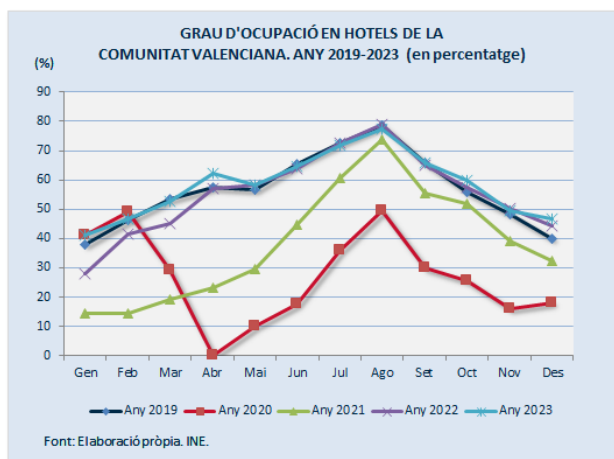
T_i Taxa de variació interanual

Font: Elaboració pròpia. INE.

Quadre 2.52

En el gràfic següent s'observa el grau d'ocupació hotelera per mesos dels quatre últims anys.

Gràfic 2.33

A la **província d'Alacant**, respecte de 2022, el nombre de persones viatgeres en establiments hotelers va augmentar un 7,7 %, i el de pernoctacions, un 8 %. El nombre de pernoctacions va disminuir un 2,5 % en el cas de la demanda nacional i va créixer un 17,9 % en el cas de l'estrangera.

L'**emissor madrileny**, amb una quota del 26,6 %, ha disminuït un 10,7 %, i el valencià, amb una quota del 25,1 %, ho ha fet en un 4,9 %. Tots els principals **mercats estrangers** han crescut, a excepció de França, que ha baixat un 0,9 %.

A la **província de Castelló**, respecte de 2022, el nombre de persones viatgeres en establiments hotelers va augmentar un 3,2 %, i el de pernoctacions, un 1,8 %. El nombre de pernoctacions es va mantindre estable en el cas de la demanda nacional (0,1 %) i va créixer un 10,4 % en el cas de l'estrangera.

L'**emissor madrileny**, amb una quota del 25,8 %, ha crescut un 10,9 %, mentre que el valencià, amb una quota del 23,7 %, ha disminuït un 18,4 %. Tots els principals mercats estrangers han crescut, a excepció d'Itàlia i Bèlgica, que han baixat un 8,1 % i un 11,1 %, respectivament.

A la **província de València**, respecte de 2022, el nombre de persones viatgeres en establiments hotelers va augmentar un 6,9 %, i el de pernoctacions, un 6,2 %. El nombre de pernoctacions va créixer un 2,4 % en el cas de la demanda nacional i un 10,8 % en el cas de l'estrangera.

L'**emissor madrileny**, amb una quota del 31,9 %, ha crescut un 12,8 %, mentre que el valencià, amb una quota del 19,1 %, ha disminuït un 6,9 %. Tots els principals **mercats estrangers** han crescut, a excepció dels Països Baixos, que han baixat un 4,6 %, i de Bèlgica, que ho ha fet en un 11,6 %.

Indicadors de rendibilitat del sector hotel·ler

Segons dades de l'INE, la **facturació mitjana diària dels hotels per cada habitació ocupada** (ADR) a la Comunitat Valenciana, l'any 2023, és de 88,8 euros, la qual cosa suposa un augment del 2,8 % respecte de l'any anterior, però 16,1 euros per davall de la mitjana nacional. Per la seua banda, l'ingrés mitjà diari per habitació disponible (RevPAR), que està condicionat pel grau d'ocupació registrat als establiments hotelers, ha sigut de 57,6 euros, amb una pujada del 32,5 %, tot i que 10,1 euros per davall de la mitjana nacional.

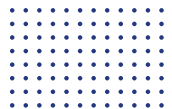
TARIFA MITJANA DIÀRIA (ADR) I INGRÉS PER HABITACIÓ DISPONIBLE (REVPAR) DE COMUNITATS AUTÒNOMES. ANY 2023

	ADR (en euros)	Taxa de variació interanual	RevPAR (en euros)	Taxa de variació interanual
TOTAL	104,9	12,1	67,7	48,9
Andalusia	104,8	4,9	64,4	29,7
Aragó	66,4	5,9	31,5	27,4
Astúries, Principat de	71,4	0,7	34,3	10,0
Balears, Illes	126,6	0,3	98,6	31,9
Canàries	115,2	5,8	89,1	40,3
Cantàbria	84,1	0,9	46,2	12,1
Castella i Lleó	62,2	4,7	27,8	24,6
Castella - La Mantxa	59,6	6,6	23,6	30,6
Catalunya	112,9	25,7	74,9	80,0
Comunitat Valenciana	88,8	2,8	57,6	32,5
Extremadura	63,3	4,2	28,1	31,9
Galícia	67,9	5,9	31,9	31,3
Madrid, Comunitat de	107,1	32,9	69,7	85,8
Múrcia, Regió de	67,1	4,0	36,7	25,1
Navarra, Comunitat Foral de	73,3	15,2	38,6	42,1
País Basc	101,5	18,2	63,1	56,0
Rioja, La	72,4	4,6	35,3	31,5
Ceuta	65,1	1,5	32,0	13,5
Melilla	71,5	6,2	39,4	28,5

Font: Elaboració pròpia. INE.

Quadre 2.53

Ocupació extrahotelera

En 2023, en els **establiments extrahotelers de la Comunitat Valenciana**, entre gener i desembre, s'han registrat un total de 22.497.144 pernoctacions extrahoteleres, un 5,3 % més que en 2022. Les persones residents a Espanya han fet 9,5 milions de pernoctacions, un 1 % menys que en 2022. Les persones residents a l'estranger han fet 12.967.776 pernoctacions, un 7,5 % més que en 2022.

Quant als **apartaments turístics** de la Comunitat Valenciana, el nombre de persones viatgeres totals ha crescut un 4,8 % i el de pernoctacions, un 4,3 %.

El nombre de persones viatgeres totals en **càmpings** ha crescut un 6,1 % i el de pernoctacions, un 6,9 %.

En 2023, els **allotjaments rurals** augmenten la xifra de persones viatgeres (11,5 %) i disminueixen el nombre de pernoctacions (-2 %). El nombre de pernoctacions de persones residents ha disminuït un 2,3 % i el de persones residents a l'estranger s'ha mantingut estable (-0,2 %).

Durant 2023, la província d'**Alacant** ha experimentat un increment interanual del 10,6 % en el nombre de pernoctacions extrahoteleres. Per modalitats, l'increment és generalitzat: en apartaments gestionats per empreses va créixer un 14,1 %, en càmpings un 9,4 % i en allotjament rural un 13,6 %.

Respecte a 2022, la demanda de residents a Espanya va créixer un 7,3 % i la de residents a l'estranger, amb una quota del 67,1 %, va créixer un 12,3 %.

En 2023, la província de **Castelló** ha experimentat un descens interanual del 6,7 % en el nombre de pernoctacions extrahoteleres. Per modalitats, els apartaments gestionats per empreses van disminuir un 21,7 %, els càmpings van créixer un 8,5 % i els allotjaments rurals van baixar un 11,7 %.

La demanda de residents a Espanya va baixar un 12,2 % i la de residents a l'estranger, amb una quota del 41,2 %, va créixer un 2,5 %.

Durant 2023, la província de **València** ha experimentat un increment interanual de l'1,6 % en el nombre de pernoctacions extrahoteleres. Per modalitats, els apartaments gestionats per empreses van disminuir un 4,8 %, els càmpings van créixer un 9,2 % i els allotjaments rurals van baixar un 6,3 %.

La demanda resident a Espanya va caure un 9 % i la de residents a l'estranger, amb una quota del 39,7 %, va créixer un 9 %.

Turisme de creuers

Segons les dades de Dataestur, la Comunitat Valenciana és la regió que més ha incrementat el **nombre de creueristes** des de 2019, pràcticament duplicant les seues xifres i acostant-se, per primera vegada, al milió de creueristes en 2023. Si bé encara està lluny del trànsit de Catalunya i Balears, ha augmentat significativament la recepció de creuers entre maig i novembre, consolidant-se com un destí rellevant en la temporada alta de creuers al Mediterrani espanyol.

En l'últim any, també ha crescut molt la mitjana de passatgers i passatgeres per creuer, prop d'un 40 %, fins a aconseguir més de 2.750 creueristes per embarcació.

Encara que l'àmplia majoria del **trànsit de creuers** es concentra a València (80 % de creueristes de la regió en 2023), en els últims anys és Alacant la que ha pujat de forma més destacada, arribant a triplicar els seus creueristes de 2019 i incrementant la seua representació en la Comunitat en més de 7 punts, fins a suposar el 20 % del trànsit de creueristes. Aquests creixements en el nombre de creueristes es manifesten també en la seua rellevància en el trànsit marítim de passatgers i passatgeres. En 2023, els creueristes van ser majoria (51 %) entre els passatgers i passatgeres marítims de la Comunitat Valenciana (13 punts més que en 2019 i aconseguint una representació de fins al 74 % el mes d'octubre).

En el Quadre 2.53 es fa una comparativa dels principals indicadors de la demanda i de l'oferta turística de l'any 2019, any previ a la pandèmia i en què es va aconseguir el rècord històric del turisme valencià, i de l'any 2023.

INDICADORS D'OFERTA I DEMANDA TURÍSTICA. 2019-2023

	2023	2019	T ₁
OFERTA			
Nombre d'establiments	100.133	82.893	20,80
Nombre de places	727.529	618.872	17,56
DEMANDA			
Turistes estrangers	10.491.984	9.566.566	9,67
Despesa de turistes estrangers (milions d'euros)	12.575,10	9.620,70	30,71
Pernotacions totals turistes estrangers	101.039.457	89.723.324	12,61
Turistes residents	18.477.781	19.779.616	-6,58
Pernotacions totals turistes residents	83.486.781	89.493.557	-6,71
Despesa de turistes residents (milions d'euros)	4.515,70	3.788,10	19,21

T₁ Taxa de variació

Font: Elaboració pròpia.INE.

Quadre 2.54

2.1.4.2.3. Ocupació turística a la Comunitat Valenciana

L'any 2023, la mitjana de persones afiliades a la Seguretat Social en alta laboral en les branques d'hostaleria i agències de viatges a la Comunitat Valenciana va ser de 200.360, xifra que va suposar una **variació interanual positiva** del 6,26 % respecte de l'any 2022, quan la xifra va ser de 188.559 persones afiliades (Quadre 2.55). Comparant-ho amb les dades de l'any 2019, també es produeix un augment del 8,86 %, ja que el nombre de persones afiliades aquell any va ser de 184.048.

Per **províncies**, la que més ha crescut respecte de l'any 2022 ha sigut la província d'Alacant, passant de 83.919 persones afiliades a 89.433 en 2023 (82.189 en 2019), un 6,57 % més. Li segueix València, amb un augment del 6,38 % i 5.295 persones afiliades més (80.930 en 2019). Per la seua part, a la província de Castelló s'ha registrat un increment del 4,58 %, passant de 21.661 persones afiliades l'any 2022 a 22.652 en 2023 (21.816 en 2019).

PERSONES AFILIADES EN ALTA LABORAL EN HOSTALERIA I AGÈNCIES DE VIATGE, PER COMARQUES I BRANCA D'ACTIVITAT. ANY 2022-2023

	ANY 2023				ANY 2022				% 23/ 22
	Serveis d'allotjament	Serveis de menjars i begudes	Agències de viatges / Operadors turístics	Total branques d'activitat	Serveis d'allotjament	Serveis de menjars i begudes	Agències de viatges / Operadors turístics	Total branques d'activitat	
Comunitat Valenciana	29.630	166.222	4.508	200.360	27.493	156.904	4.163	188.559	6,26%
Província d'Alacant	17.427	70.404	1.603	89.433	16.126	66.304	1.490	83.919	6,57%
El Comtat	36	510	19	565	34	509	16	559	1,07%
L'Alcoià	126	2.441	73	2.640	118	2.361	69	2.548	3,62%
L'Alt Vinalopó / Alto Vinalopó	48	958	23	1.029	47	923	22	992	3,70%
El Vinalopó Mitjà / El Vinalopó Medio	90	3.542	136	3.767	94	3.456	127	3.677	2,45%
La Marina Alta	1.698	9.515	96	11.309	1.739	8.841	95	10.675	5,94%
La Marina Baixa	11.624	11.007	433	23.064	10.538	10.103	418	21.058	9,53%
L'Alacantí	2.340	19.109	557	22.007	2.171	17.745	508	20.424	7,75%
El Baix Vinalopó	586	9.516	112	10.213	551	9.551	94	10.196	0,17%
El Baix Segura / La Vega Baja	844	13.369	131	14.344	806	12.452	123	13.381	7,20%
Província de Castelló	3.883	18.422	347	22.652	3.788	17.556	317	21.661	4,58%
Els Ports	57	197	9	263	62	172	8	241	9,02%
L'Alt Maestrat	52	100	152	204	54	86	140	140	8,21%
El Baix Maestrat	1.844	3.533	43	5.420	1.672	3.257	40	4.969	9,08%
L'Alcalatén	16	242	10	267	20	267	11	298	-10,50%
La Plana Alta	1.503	9.158	189	10.849	1.587	8.783	175	10.544	2,90%
La Plana Baixa	211	4.350	72	4.633	192	4.212	69	4.472	3,60%
L'Alt Palància	83	543	13	639	85	524	8	617	3,61%
L'Alt Mijars	91	103	194	288	94	97	191	191	1,57%
Província de València	8.321	77.396	2.558	88.275	7.579	73.045	2.356	82.980	6,38%
El Rincó d'Ademuc	7	40	46	93	9	35	44	44	6,32%
Els Serrans	85	306	7	398	80	294	9	383	3,92%
El Camp de Túria	130	3.233	77	3.440	126	3.161	87	3.374	1,98%
El Camp de Túria	238	1.999	36	2.273	223	1.874	37	2.135	6,46%
L'Horta Nord	476	10.538	177	11.191	307	6.717	112	7.136	56,84%
L'Horta Nord	-	-	-	-	372	9.615	152	10.139	-
València	4.790	32.747	1.687	39.223	4.410	30.436	1.496	36.342	7,93%
L'Horta Nord	599	11.395	236	12.230	266	4.739	122	5.127	138,55%
La Plana d'Utiel-Requena	90	721	11	821	79	695	11	784	4,72%
La Foia de Bunyol	98	872	14	983	95	777	13	885	11,05%
El Vall de Cofrentes-Ayora	68	201	7	276	69	188	6	263	5,14%
La Ribera Alta	59	4.019	55	4.132	52	3.920	54	4.026	2,64%
La Ribera Baixa	273	2.252	39	2.563	240	2.150	38	2.428	5,59%
La Canal de Navarres	24	282	5	310	22	237	5	264	17,63%
La Costera	50	1.456	31	1.537	47	1.384	35	1.467	4,81%
La Vall d'Albaida	124	1.487	34	1.644	112	1.437	35	1.583	3,84%
La Safor	1.198	5.429	129	6.755	1.056	5.062	131	6.249	8,10%

Font: Institut Valencià d'Estadística

Quadre 2.55

2.1.4.2.4. Inspecció turística¹⁹

El nombre de **reclamacions i queixes presentades** a la Comunitat Valenciana durant 2023 ha ascendit a 1.087, d'acord amb el següent desglossament provincial: València, 391; Castelló, 180; i Alacant, 516.

Respecte a l'**activitat inspectora**, s'han realitzat 2.318 actuacions: 872 a Alacant, 736 a València i 710 a Castelló.

S'han tramitat, en 2023, 32 **expedients sancionadors**, 20 més que l'any 2022, dels quals 10 han sigut a València, 5 a Castelló i 17 a Alacant, i dels quals 6 lleus, 11 greus i 8 molt greus. L'import de les sancions va ser de 171.505 euros: 24.502 euros a València, 27.000 euros a Castelló i 120.003 euros a Alacant.

Els **llocs coberts** en inspecció a la Comunitat Valenciana són els següents:

- València: 4 agents d'inspecció (C1) i 1 tècnic d'inspecció (A2).
- Alacant: 4 agents d'inspecció (C1), 2 tècnics d'inspecció (A2) i 1 cap d'equip d'inspecció (C1).
- Castelló: 3 agents d'inspecció (C1) i 1 tècnic d'inspecció (A1 – arquitecte).

Davant l'augment constant de la demanda i de l'oferta turística, i tenint en compte el baix nombre de personal inspector i l'alt nombre d'establiments a inspeccionar, el CES CV sol·licita a l'Administració valenciana que proporcione personal inspector suficient i d'acord amb el volum d'activitat existent, en compliment de la Llei 15/2018, de 7 de juny, de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana. A més, suggereix millorar la col·laboració administrativa amb les diferents entitats del sector públic en la tasca inspectora i avançar cap a un consens en la planificació inspectora anual a través del diàleg social.

2.1.4.2.5. Platges accessibles²⁰ i banderes blaves

Des de la posada en marxa del **Pla Platges Accessibles**, l'any 2004, la Comunitat Valenciana ha passat de tindre 22 punts accessibles al bany a tindre, l'any 2023, 87 punts accessibles (els mateixos que en els dos anys anteriors) en 46 municipis.

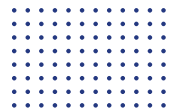
Per províncies, Alacant compta amb 27 platges accessibles en 15 dels seus municipis; **Castelló** té 24 platges accessibles en 14 municipis, i **València** disposa de 36 platges accessibles en 17 municipis.

L'any 2023, la Comunitat Valenciana, un any més, **va ser líder a Espanya en nombre de platges i ports amb Bandera Blava**, amb un total de 153. Aquesta xifra va suposar un descens de cinc banderes respecte de l'edició anterior, quan en va aconseguir 158. Les 135 platges i 18 ports esportius premiats representen el 20,99 % de les banderes atorgades a escala estatal.

La província d'**Alacant** va ser on va onejar el major nombre de banderes blaves, amb 85 ensenyes en 69 platges i 16 ports esportius. Per la seua part, **Castelló** va comptar amb un total de 33 banderes (32 en platges i 1 en ports esportius). Finalment, la província de **València** va aconseguir 35 distincions (34 en platges i 1 en ports esportius).

¹⁹Pla d'inspecció de Turisme 2023

²⁰Pla Platges Accessibles 2023

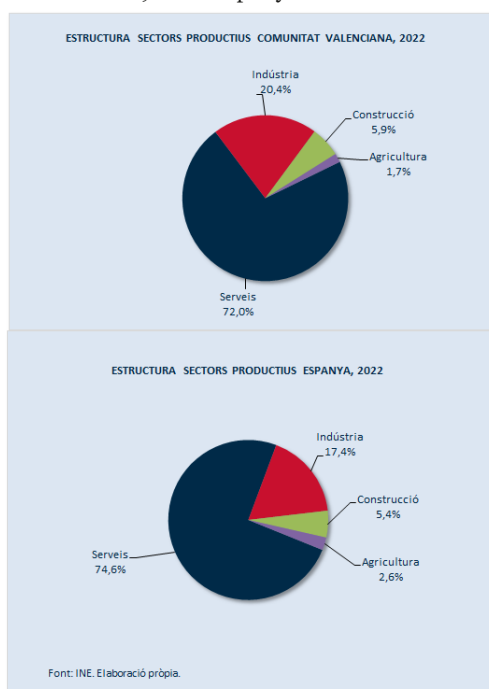

2.2. ESTRUCTURA EMPRESARIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA

2.2.1. Estructura empresarial segons naturalesa jurídica, grandària i activitat

El teixit empresarial és un element essencial per al desenvolupament econòmic i social. En el cas de la nostra Comunitat, es caracteritza per la **diversitat de les seues activitats i per l'important pes que tenen les petites i mitjanes empreses**. Les indústries del calçat, del tèxtil, del joguet, del moble, de la ceràmica, la siderúrgia, la indústria de l'automòbil, química, petroquímica i agroalimentària tenen un pes econòmic considerable i es concentren en diversos punts de la geografia de la Comunitat Valenciana.

Quant al **pes relatiu que cada sector** manté en el conjunt de l'economia valenciana, tal com s'observa en el Gràfic 2.35, la distribució és similar a la del cas espanyol. D'aquesta manera, **agricultura, ramaderia i pesca** és el sector amb menor representativitat: un 1,7 % en la nostra **Comunitat** i un 2,6 % a **Espanya**. La **indústria** representa un 20,4 % en l'economia valenciana i un 17,4 % en el conjunt nacional. El sector de la **construcció** té un pes relatiu del 5,9 % en la Comunitat Valenciana i del 5,4 % en el territori espanyol. Finalment, el sector **serveis** mostra una representativitat del 72 % en l'economia valenciana i del 74,6 % a Espanya.

Gràfic 2.34

A continuació s'analitza l'estructura empresarial, diferenciant les empreses en funció del nombre de persones treballadores, de la seua activitat productiva i de la seua condició jurídica, considerant les últimes dades estadístiques disponibles de l'Enquesta del Directori Central d'Empreses (DIRCE), realitzada per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), a data 1 de gener de 2023, i es posa de manifest **l'important pes que les petites i mitjanes empreses tenen en l'estructura empresarial de la Comunitat Valenciana**.

Es troben registrades **352.990 empreses**, representant un 11 % del total d'empreses espanyoles, lleugerament superior al de l'any precedent (vegeu Quadre 2.56). S'ha produït un descens de 21.927 empreses, un 5,8 % menys en termes relatius.

Per províncies, a **Alacant** hi havia registrades 136.754 empreses, amb una disminució en termes absoluts de 10.532 (un 7,2 % menys en termes relatius); mentre que a **Castelló** es registraven 38.897 empreses, amb un decrement del 5,7 %, i 2.372 empreses menys, i a **València** hi havia 177.339, amb una caiguda de 9.023 empreses, un 4,8 % menys en termes relatius.

En relació amb la **naturalesa jurídica** de les empreses valencianes, una part important es troba inscrita sota la condició jurídica de persona física (56,3 %), com a societat de responsabilitat limitada (34,6 %), les que ho fan amb la denominació de comunitat de béns són un 3,8 % i les societats anònimes representen el 0,9 %.

El percentatge de persones físiques a la província de **València** és del 56,3 %, a **Alacant** del 57,3 % i a **Castelló** del 53,3 %. Aquesta última província registra el major percentatge de societats anònimes (1,3 %) i d'altres figures com les comunitats de béns (4 %), mentre que Alacant es caracteritza per comptar amb una major participació de societats de responsabilitat limitada (35,3 %).

NOMBRE D'EMPRESSES SEGONS NATURALES JURÍDICA, 2022-2023

	Alacant				Castelló				València				C. Valenciana				Espanya			
	2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023	
	m	T1	m	T1	m	T1	m	T1	m	T1	m	T1	m	T1	m	T1	m	T1	m	T1
Persones físiques	80.926	54,9	78.303	57,3	21.551	52,2	20.713	53,3	103.785	55,7	99.887	56,3	206.262	55,0	198.903	56,3	1.912.800	55,8	1.831.133	57,1
Soc. anònimes	1.201	0,8	936	0,7	549	1,3	489	1,3	1.998	1,1	1.788	1,0	3.748	1,0	3.213	0,9	58.860	1,7	49.115	1,5
Soc. resp. limitada	54.684	37,1	48.282	35,3	14.528	35,2	13.614	35,0	63.969	34,3	60.319	34,0	133.181	35,5	122.215	34,6	1.161.848	33,9	1.058.429	33,0
Soc. col·lectives	4	0,0	2	0,0	1	0,0	1	0,0	4	0,0	3	0,0	9	0,0	6	0,0	111	0,0	83	0,0
Soc. comanditària	1	0,0	1	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,0	1	0,0	4	0,0	2	0,0	65	0,0	60	0,0
Com. de béns	5.351	3,6	4.818	3,5	1.698	4,1	1.568	4,0	7.434	4,0	7.071	4,0	14.483	3,9	13.457	3,8	114.621	3,3	107.171	3,3
Soc. cooperatives	775	0,5	696	0,5	340	0,8	336	0,9	1.303	0,7	1.184	0,7	2.418	0,6	2.216	0,6	21.131	0,6	18.743	0,6
Assoc. i altres tipus	4.083	2,8	3.472	2,5	2.499	6,1	2.073	5,3	7.365	4,0	6.610	3,7	13.947	3,7	12.155	3,4	152.263	4,4	134.211	4,2
Org. aut. i altres	261	0,2	244	0,2	103	0,2	103	0,3	501	0,3	476	0,3	865	0,2	823	0,2	8.964	0,3	8.635	0,3
Total	147.286	39,3	136.754	38,7	41.269	11,0	38.897	11,0	186.362	49,7	177.339	50,2	374.917	10,9	352.990	11,0	3.430.663		3.207.580	

m: número d'empreses

T1: Percentatge de cada tipus d'empresa sobre el total

T2: Percentatge d'empreses de la Comunitat Valenciana sobre el total nacional, i de cada província respecte a la Comunitat

Dades a 1 de gener de cada any.

Font: Directori Central d'Empreses (DIRCE) INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.56

El Quadre 2.57 mostra les variacions percentuals del nombre d'empreses, segons la seua naturalesa jurídica, destacant la caiguda del 14,3 % de les societats anònimes, entre les quals tenen un major pes percentual en el conjunt empresarial, i del 50 % en les societats comanditàries.

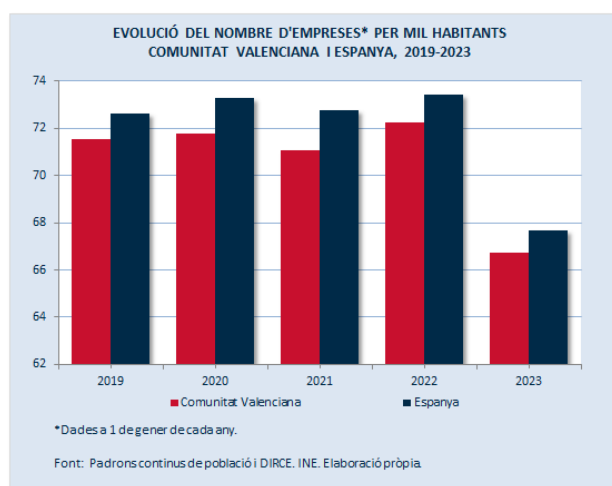
VARIACIÓ PERCENTUAL DEL NÚMERO D'EMPRESSES, 2022-2023

	Alacant	Castelló	València	C. V.	Espanya
Persones físiques	-3,2	-3,9	-3,8	-3,6	-4,3
Soc. anònimes	-22,1	-10,9	-10,5	-14,3	-16,6
Soc. resp. limitada	-11,7	-6,3	-5,7	-8,2	-8,9
Soc. col·lectives	-50,0	0,0	-25,0	-33,3	-25,2
Soc. comanditària	0,0	0,0	-66,7	-50,0	-7,7
Com. de béns	-10,0	-7,7	-4,9	-7,1	-6,5
Soc. cooperatives	-10,2	-1,2	-9,1	-8,4	-11,3
Assoc. i altres tipus	-15,0	-17,0	-10,3	-12,8	-11,9
Org. aut. i altres	-6,5	0,0	-5,0	-4,9	-3,7
Total	-7,2	-5,7	-4,8	-5,8	-6,5

Font: DIRCE. INE. Elaboració pròpia.

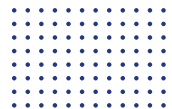
Quadre 2.57

La **densitat empresarial (empreses per mil habitants)** a la Comunitat Valenciana s'ha situat en 68 empreses per mil habitants a 1 de gener de 2023, enfront de les 73 de l'any anterior, com es recull en el Gràfic 2.36.

Gràfic 2.35

Segons les dades estadístiques del DIRCE, que es mostren en el Quadre 2.58, de les 352.990 empreses de la Comunitat Valenciana, el 95,1 % són microempreses (de 0 a 9 persones treballadores), percentatge similar al registrat un any abans, i el 52,3 % són empreses sense persones assalariades (55,2 % l'any precedent), corroborant d'aquesta manera el **clar domini de l'autoocupació** que s'observa en l'estructura jurídica empresarial valenciana.

El **nombre d'empreses amb una plantilla superior a mil persones treballadores** ha augmentat de 74 a 84, de les quals 54 se situen a València, quatre més que l'any precedent; 15 a Alacant (14 en 2022) i 15 a Castelló, cinc més que l'any anterior.

NÚMERO D'EMPRESSES SEGONS ESTRAT DE PERSONES ASSALARIADES, 2023

	<u>Alacant</u>	<u>Castelló</u>	<u>València</u>	<u>C. Valenciana</u>		<u>Espanya</u>			
	m	m	m	m	T1	m	T1		
Sense persones assalariades	71.759	19.137	93.821	184.717	52,3	1.719.297	53,6		
De 1 a 2	39.225	11.814	50.343	101.382	28,7	897.786	28,0		
De 3 a 5	14.017	4.226	17.177	35.420	10,0	309.528	9,6		
De 6 a 9	5.563	1.744	7.135	14.442	4,1	128.079	4,0		
De 10 a 19	3.495	1.023	4.683	9.201	2,6	81.822	2,6		
De 20 a 49	1.945	610	2.653	5.208	1,5	45.896	1,4		
De 50 a 99	447	164	805	1.416	0,4	12.646	0,4		
De 100 a 199	174	85	384	643	0,2	6.373	0,2		
De 200 a 249	29	14	77	120	0,0	1.290	0,0		
De 250o més	100	80	261	441	0,1	4.863	0,2		
		<u>T2</u>	<u>T2</u>	<u>T2</u>	<u>T3</u>				
Total	136.754	38,7	38.897	11,0	177.339	50,2	352.990	11,0	3.207.580

m: nombre d'empreses

T1: Percentatge de cada estrat de persones assalariades sobre el total de la Comunitat Valenciana i d'Espanya

T2: Percentatge d'empreses de cada província respecte de la Comunitat Valenciana

T3: Percentatge d'empreses de la Comunitat Valenciana sobre el total nacional

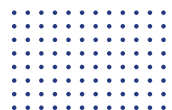
Font: DIRCE. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.58

Analitzant les dades del Quadre 2.59, es pot afirmar que a la Comunitat Valenciana existix un **alt grau de dispersió** quant al nombre d'empreses segons la seua activitat principal, sent aquest molt similar al del conjunt d'Espanya.

El 82 % de les **empreses valencianes** exerceixen l'activitat en el sector dels **serveis** (81,3 % en 2022) i, dins d'aquest sector, destaquen les dedicades al comerç, que representen el 21,2 % del total (22,1 % en 2022); mentre que l'11,7 % desenvolupen la seua activitat en la **construcció**, sis dècimes menys que l'any precedent, i el 6,3 % restant en la **indústria**, percentatge similar al registrat l'any anterior. A Espanya, els percentatges es van situar en: serveis, un 82,7 %; construcció, un 11,8 %; i indústria, un 5,5 %.

De l'anàlisi per activitat es conclou que el percentatge global mitjà del **nombre d'empreses valencianes** sobre el total d'espanyoles s'ha situat en l'11 %. Per branques d'activitat, les que superen àmpliament aquesta mitjana són, entre altres, la indústria del cuir i del calçat, amb un 50,3 %; les de fabricació de productes minerals no metàl·lics (17,5 %); i les de captació, depuració i distribució d'aigua (17,4 %).

NÚMERO D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL, 2023

Activitat	C. V.		Espanya		T3		
	N	T1	N	T1	T2	CV	Esp.
Extracc. minerals, crus de petroli i gas natural	148	0,0	1.564	0,0	9,5	-14,9	-14,0
Indústria de productes alimentaris, begudes i tabac	2.362	0,7	28.370	0,9	8,3	-6,7	-6,1
Indústria tèxtil i confecció i pel·leteria	2.197	0,6	14.016	0,4	15,7	-7,5	-9,8
Indústria del cuir i del calçat	1.742	0,5	3.465	0,1	50,3	-19,7	-16,3
Indústria de fusta i suro (excepte mobles)	1.065	0,3	8.864	0,3	12,0	-8,7	-6,9
Indústria de paper i arts gràfiques	1.698	0,5	14.044	0,4	12,1	-7,0	-9,7
Ind. química, refinació de petroli, fabr. prod. farmac.	532	0,2	3.740	0,1	14,2	-10,0	-7,1
Fabr. prod. min. no metàl·lics, cautxú i mat. plàstique	1.872	0,5	10.724	0,3	17,5	-7,8	-7,8
Metal·lúrgia	127	0,0	1.307	0,0	9,7	0,0	-4,7
Fabric. prod. metàl·lics, excep. maquinària i equip	2.814	0,8	29.731	0,9	9,5	-6,7	-7,0
Fabric. maquinària i equip; prod. Inform; vehicles	1.338	0,4	11.573	0,4	11,6	-4,1	-7,0
Fabricació de mobles	1.173	0,3	10.008	0,3	11,7	-8,1	-9,0
Altres indústries manufactureres	1.142	0,3	9.417	0,3	12,1	-6,5	-6,4
Reparació i instal·lació maquinària i equip	1.492	0,4	13.402	0,4	11,1	-4,8	-5,7
Subministrament electricitat, gas vapor i a.a.	1.272	0,4	10.838	0,3	11,7	-3,0	-7,1
Capt., depur., distr. aigua; recoll. tractam. i elim. resi	1.181	0,3	6.802	0,2	17,4	-1,1	-3,6
Construcció	41.243	11,7	376.996	11,8	10,9	-10,8	-11,3
Venda, rep. de vehic. de motor, venda menor combust.	7.524	2,1	69.089	2,2	10,9	-7,1	-7,6
Comerç a l'engròs i intermed. (exc. vehic. motor)	24.172	6,8	183.963	5,7	13,1	-12,3	-12,7
Comerç al detall (exc. vehic. de motor)	43.068	12,2	393.287	12,3	11,0	-9,0	-8,2
Transport i activitats annexes	15.434	4,4	173.218	5,4	8,9	-6,1	-6,1
Postals i correus	2.492	0,7	24.873	0,8	10,0	6,8	-2,7
Serveis d'allotjament i de menjars i begudes	29.237	8,3	261.160	8,1	11,2	-6,6	-6,2
Edició; actv. cinemat., so i música; ràdio i tv.	1.703	0,5	20.369	0,6	8,4	-10,1	-9,3
Telecomunicacions	626	0,2	5.897	0,2	10,6	-14,6	-12,2
Activitats relacionades amb la informàtica	3.796	1,1	36.913	1,2	10,3	4,9	-3,0
Serveis d'informació, financers i de segurs	9.308	2,6	82.067	2,6	11,3	-5,9	-7,2
Activitats immobiliàries	23.594	6,7	195.428	6,1	12,1	-0,8	-1,4
Actv. jurid., comptab.; consult.; altres activ. prof.	41.481	11,8	396.283	12,4	10,5	-2,7	-5,3
Altres activitats empresarials	21.979	6,2	203.039	6,3	10,8	-4,3	-6,0
Educació	11.528	3,3	109.329	3,4	10,5	-5,0	-4,6
Activitats sanitàries i d'assistència social	17.351	4,9	168.225	5,2	10,3	-3,3	-3,9
Actv. recreatives, culturals i esport.; act. associatives	15.821	4,5	157.871	4,9	10,0	1,3	-0,8
Reparació d'ordinadors i artic. d'ús domèstic	2.805	0,8	26.778	0,8	10,5	-3,6	-5,8
Altres serveis personals	17.673	5,0	144.930	4,5	12,2	0,7	0,0
Total	352.990	100	3.207.580	100	11,0	-5,8	-6,5

T1: Percentatge de cada tipus d'activitat sobre el total.

T2: Percentatge que representa el nombre d'empreses de la C.V. sobre el total de l'Estat, per activitat.

T3: Variació percentual del nombre d'empreses de la C.V. i d'Espanya entre l'any 2022 i 2023, per activitat.

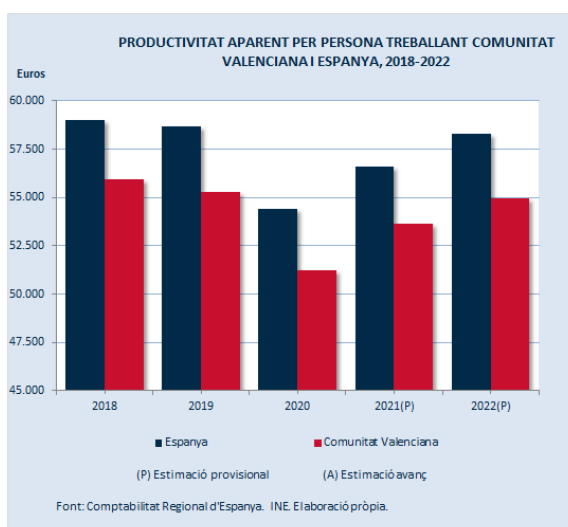
Font: DIRCE. INE. Elaboració pròpia.

Comparant l'evolució del nombre d'empreses respecte de l'any anterior, en les **activitats industrials s'ha observat** un descens generalitzat, però amb distinta intensitat, destacant la indústria del cuir i del calçat, amb una caiguda del 19,4 %; les extractives de minerals (-14,9 %) i la química (-10 %). Per part seua, les empreses de la construcció han retrocedit un 10,8 % i la totalitat del comerç, un 9,9 %. Finalment, entre les activitats del sector serveis, totes han mostrat un descens, excepte postals i correus, amb un augment del 6,8 %, activitats informàtiques (4,9 %), activitats recreatives i culturals (1,3 %) i altres serveis personals (0,7 %).²¹

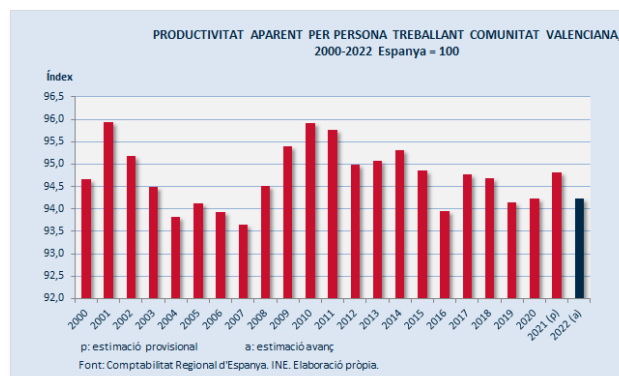
L'estructura empresarial descrita és un dels factors determinants de la **productivitat i competitivitat** de les empreses en el nostre àmbit territorial. Les empreses de la Comunitat Valenciana tenen una productivitat mitjana inferior a la mitjana d'Espanya, fet que llastra la seua competitivitat i limita, amb això, la seua capacitat de creixement i generació d'ocupació.

El Gràfic 2.36 recull la **productivitat per persona ocupada**²² a la Comunitat Valenciana i Espanya, en el període 2018 a 2022, calculada com el quocient entre el PIBpm, a preus constants, i l'ocupació total estimada per l'INE, en la seua Comptabilitat Regional d'Espanya. Com es pot observar, la Comunitat Valenciana ha mostrat, en el període considerat, un valor inferior a l'estimat per al conjunt d'Espanya. En 2022, la producció per persona treballadora a la Comunitat Valenciana representa el 94,3 % de l'estimada per a Espanya.

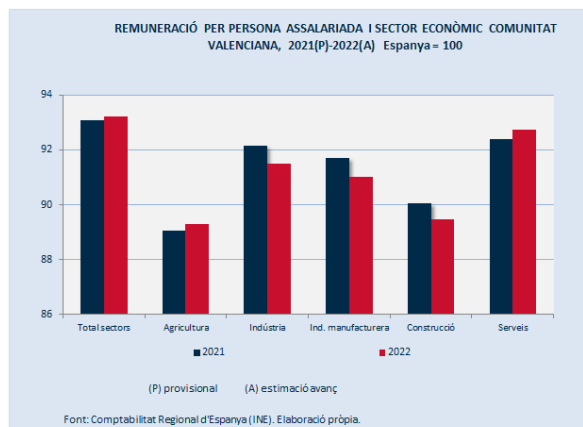

Gràfic 2.36

La **Comunitat Valenciana ha crescut considerablement** en els últims anys en població, ocupació, valor de la producció real i renda per habitant. Malgrat aquests avanços, la posició relativa valenciana en renda per càpita i productivitat per persona treballadora s'ha allunyat de la mitjana, com s'observa en el Gràfic 2.38, perquè les altres regions també han millorat i, algunes d'elles, a un ritme superior al de la nostra Comunitat.

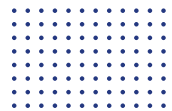
La **remuneració per persona assalariada** a la Comunitat Valenciana, en 2022, es va situar en 33.979,08 euros, enfront dels 36.451,02 euros d'Espanya. Tots els sectors econòmics van registrar una remuneració per persona assalariada inferior a la mitjana espanyola. En concret, **l'agricultura** representa el 89,3 % sobre la mitjana d'Espanya; la indústria, el 91,5 %; la **indústria manufacturera**, el 91 %; la **construcció**, el 89,5 %, i el sector **serveis**, el 92,7 %, valor similar al de la mitjana del total dels sectors productius, com es pot observar en el Gràfic 2.39.

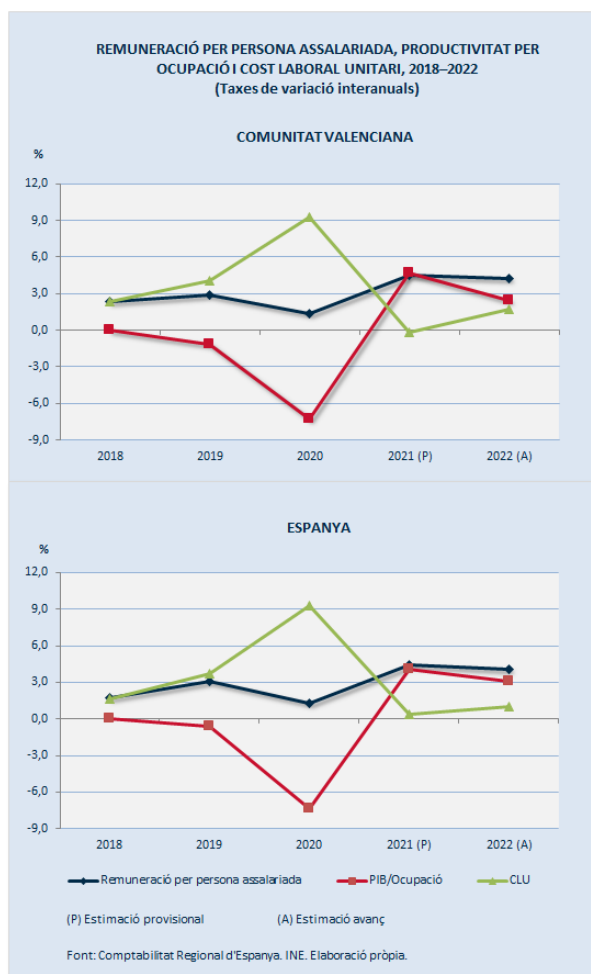
Gràfic 2.38

²¹Les dades del DIRCE (INE) es refereixen a l'1 de gener de 2023.

²²El càlcul de 2022 s'ha realitzat amb dades de l'estimació avançada de la Comptabilitat Regional d'Espanya (CRE) i, per tant, serà revisat en el futur, la qual cosa pot suposar canvis a l'alça o a la baixa en la productivitat calculada en aquesta Memòria.

Els **costos laborals unitaris**²³ (CLU) són un indicador de la competitivitat d'una regió, ja que posen en relació els costos salarials i la productivitat, considerant que, com més alts siguen els CLU, menys competitiva és eixa regió. Els CLU van pujar un 1,7 % en 2022 a la Comunitat Valenciana, com queda recollit en el Gràfic 2.39, a conseqüència de l'augment de la productivitat en un 2,4 % enfront d'un increment superior de la remuneració per persona assalariada, que s'ha situat en el 4,2 %.

Gràfic 2.39

El Quadre 2.60 mostra la informació d'aquests tres indicadors (productivitat, remuneració per persona assalariada i cost laboral unitari) per **comunitats autònomes**. Quatre d'elles —País Basc, Comunitat Foral de Navarra, Madrid i Catalunya— tenen una productivitat i una remuneració per damunt de la mitjana espanyola, i les dues últimes, amb CLU també superior a aquesta mitjana. A la **Comunitat Valenciana**, la productivitat representa el 94,23 % de la mitjana espanyola i la remuneració per persona assalariada, un 93,22 %, la qual cosa situa els CLU en el 98,93 % de la mitjana d'Espanya.

PRODUCTIVITAT, REMUNERACIÓ PER PERSONA ASSALARIADA I COST LABORAL UNITARI PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2022(A)

	Productivitat	Remuneració per assalariat/ada	Cost laboral unitari
Mitjana Espanyola= 100			
Andalusia	87,49	88,82	101,52
Aragó	100,52	98,22	97,72
d'Astúries, Principat	97,60	98,26	100,67
Balears, Illes	101,43	92,33	91,02
Canàries	87,56	87,80	100,27
Cantàbria	101,19	98,52	97,36
Castella i Lleó	96,63	93,72	96,98
Castella - la Manxa	90,91	90,66	99,72
Catalunya	105,23	107,00	101,68
Comunitat Valenciana	94,23	93,22	98,93
Extremadura	83,62	86,64	103,61
Galícia	98,13	94,41	96,20
Madrid, Comunitat de	112,77	114,26	101,32
Múrcia, Regió de	85,16	86,53	101,60
Navarra, Comunitat Foral de	111,79	105,95	94,78
País Basc	117,63	112,95	96,02
Rioja(La)	104,38	94,57	90,60
Ceuta	92,35	106,05	114,85
Melilla	87,87	99,28	112,99

(A): Estimació avanç

Font: Comptabilitat Regional d'Espanya. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.60

Aquesta Memòria inclou, per primera vegada, una anàlisi de l'**excedent d'explotació brut** com a variable d'aproximació als marges empresarials a la Comunitat Valenciana, i convé remarcar, en primer lloc, que els marges empresarials són una variable que no pot observar-se de manera directa i la seua estimació està subjecta a considerables dificultats, per la qual cosa els seus resultats han de valorar-se amb una certa reserva.

L'aproximació per a estimar l'evolució dels **marges empresarials a escala regional** és l'anàlisi de la ràtio entre l'excedent d'explotació brut (EEB) —incloses les rendes mixtes— i el Valor Afegit Brut (VAB), a partir de les dades obtingudes per l'Institut Nacional d'Estadística. És un enfocament amb determinades limitacions, però que permet analitzar l'evolució de l'excedent a escala regional i per branques d'activitat.

²³Percentatge del producte real per ocupació total que es destina a retribuir el treball.

L'**excedent d'exploració brut (EEB)**²⁴, considerat com l'excedent generat per les activitats d'exploració una vegada recompensat el factor treball, constitueix el saldo disponible per a les unitats de producció, que els permet recompensar els seus proveïdors de fons propis i deute, pagar els impostos, finançar tota o part de la seua inversió i, si escau, compensar resultats negatius d'exercicis anteriors.

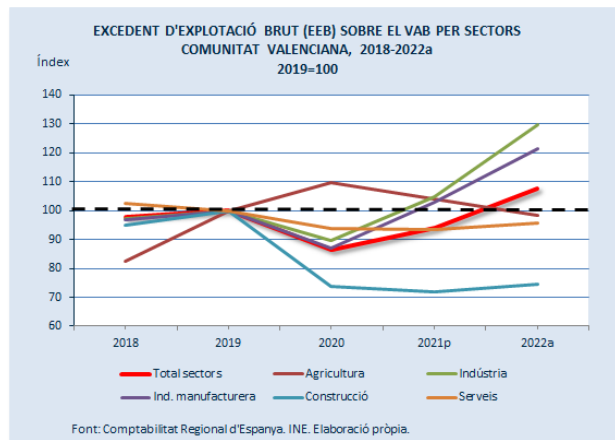
D'acord amb aquest indicador, l'**excedent en termes de VAB** a la Comunitat Valenciana ha augmentat des de la crisi sanitària en termes corrents, però en 2022, última dada disponible, encara se situava entorn d'un punt percentual per davall del seu nivell pre-pandèmia. Per la seua banda, la **ratí de remuneració de les persones assalariades en termes de VAB** també ha augmentat en termes corrents i, en 2022, se situava un punt per damunt dels nivells previs a la crisi, com es pot contrastar en el Quadre 2.60. No obstant això, aquesta evolució ha sigut compatible amb una **elevada heterogeneïtat sectorial**: s'aprecia una evolució menys favorable en la construcció i els serveis, que es van veure més afectats per les restriccions vinculades a la pandèmia i s'han mantingut en nivells inferiors als registrats en 2019. Per contra, l'excedent en les branques industrials s'ha recuperat amb més intensitat i, en 2022, se situaven per damunt dels seus nivells pre-pandèmia, com es pot observar en el Gràfic 2.40.

EXCEDENT D'EXPLORACIÓ BRUT SOBRE VALOR AFEGIT BRUT
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2018-2022

	2018	2019	2020	2021 (p)	2022 (a)
Comunitat Valenciana					
EEB/Renda mixta bruta (M€)	49.660,41	50.873,60	43.999,69	47.881,86	54.720,51
Remun. assalariats/adés (M€)	49.561,35	52.746,96	51.006,10	54.716,66	59.076,03
Valor Afegit Brut (M€)	101.120,96	104.849,45	95.586,76	103.897,80	115.079,11
EEB/ VAB total (%)	49,1	48,5	46,0	46,1	47,6
Rem. assalar./VAB total (%)	49,0	50,3	53,4	52,7	51,3
Espanya					
EEB/Renda mixta bruta (M€)	531.606,00	537.739,00	456.376,00	496.538,00	571.410,00
Remun. assalariats/adés (M€)	546.072,00	580.195,00	560.696,00	599.363,00	643.047,00
Valor Afegit Brut (M€)	1.089.420,00	1.129.619,00	1.021.086,00	1.105.853,00	1.225.632,00
EEB/ VAB total (%)	48,8	47,6	44,7	44,9	46,6
Rem. assalar./VAB total (%)	50,1	51,4	54,9	54,2	52,5

Font: Comptabilitat Regional d'Espanya. INE. Elaboració pròpia.

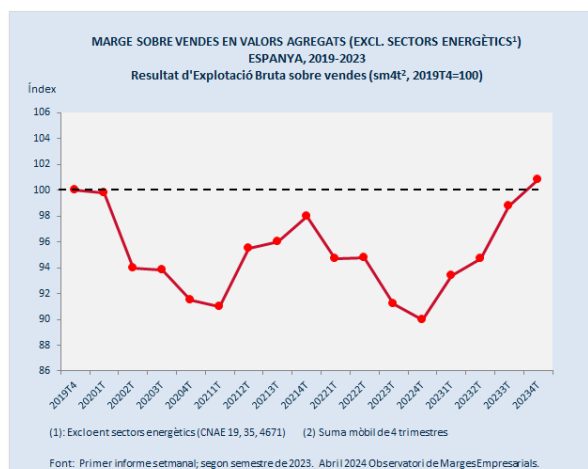
Quadre 2.61

Gràfic 2.40

Una situació similar s'ha experimentat a **Espanya**, que en 2022 encara es trobava un punt percentual per davall del nivell anterior a la pandèmia. La dada relativa a l'any 2023²⁵ mostra que el percentatge de l'excedent brut sobre el VAB encara se situava 1,1 punts per davall del nivell previ a la pandèmia.

Una segona aproximació per al seguiment es realitza a través de l'**Observatori de Marges Empresarials**, amb dades de l'AEAT. Segons es recull en el **Primer Informe Semestral de l'Observatori de Marges Empresarials**, els marges sobre vendes van iniciar en 2023 una tendència de recuperació i van aconseguir, en el quart trimestre de 2023, i després de 15 trimestres consecutius de contracció, els nivells anteriors a la pandèmia, com s'observa en el Gràfic 2.41, amb un repunt en determinats sectors industrials —que havien patit en major grau la crisi energètica— així com en els serveis.

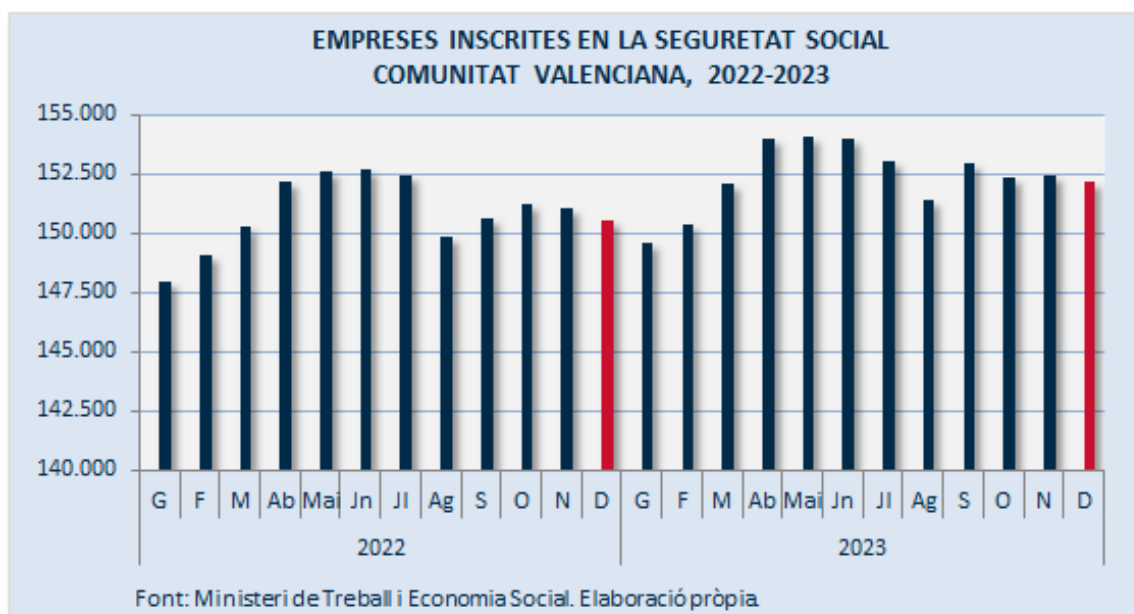
Gràfic 2.41

²⁴Es calcula a partir del valor afegit brut (VAB) a cost dels factors menys els costos de personal.

²⁵S'ha obtingut a partir de l'EEB facilitat per la Comptabilitat Nacional Trimestral (INE) i del VAB estimat per Eurostat.

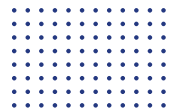
L'anàlisi d'una sèrie de variables com el nombre d'empreses inscrites en la Seguretat Social, les empreses concursades, les societats mercantils constituïdes i dissoltes, i l'índex d'especialització, ens permet, amb alguna excepció, tindre un coneixement aproximat de la situació del **teixit empresarial** de la nostra Comunitat.

La Comunitat Valenciana va tancar l'any 2023 amb un total de 152.150 empreses donades d'alta en la Seguretat Social, segons dades del Ministeri de Treball i Economia Social. Això suposa un creixement de l'1,1 % respecte de les inscrites un any abans, que en termes mitjans se situa en l'1 %. L'**evolució del nombre d'empreses** en 2023 queda reflectida en el Gràfic 2.42, amb un perfil similar al de l'any anterior, però amb un nombre d'empreses superior al llarg de tot l'any.

Gràfic 2.42

El Quadre 2.62 mostra el nombre d'empreses per branques d'activitat en el quart trimestre de 2023, i com es pot apreciar, el comportament ha sigut dispar. Així, les empreses del sector **primari** han disminuït un 2,5 %, i en la indústria manufacturera, un 0,8 %, mentre que en la **indústria extractiva** s'incrementaven un 3,8 % i en la **construcció** un 2,2 %. El sector **serveis** ha augmentat el nombre d'empreses inscrites en un 1,3 %, amb un avanç del 3,2 % en **hostaleria** i de l'1,2 % en **activitats professionals**, enfront de la caiguda del 0,6 % en el **comerç**. El nombre d'empreses d'aquestes tres branques d'activitat representa el 57,5 % del total de les empreses del sector serveis.

**NOMBRE D'EMPRESSES INSCRITES EN LA SEURETAT SOCIAL PER BRANQUES D'ACTIVITAT
COMUNITAT VALENCIANA, 4t trimestre de 2023**

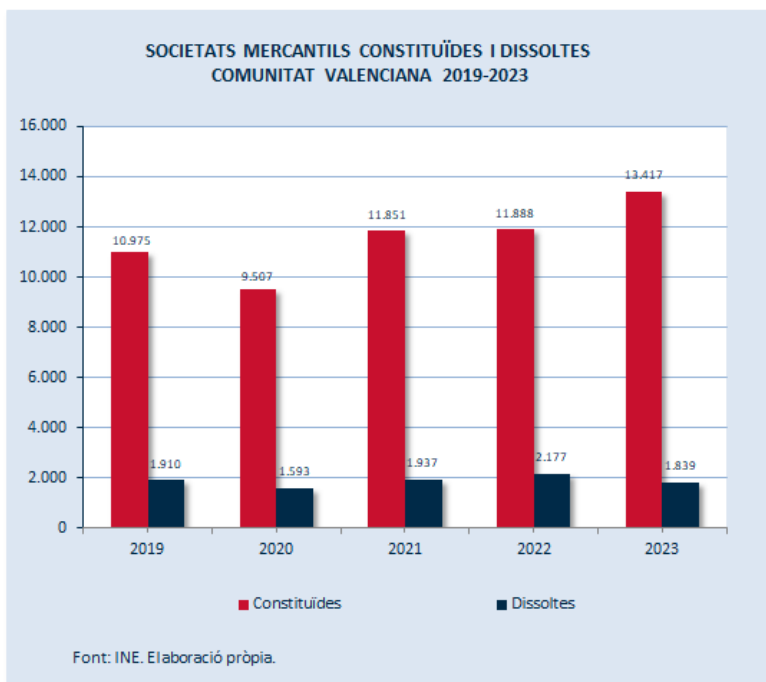
Taxes de variació

	Alacant	Castelló	València	Comunitat Valenciana	
				Total	Var % interanual
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	1.883	1.005	2.538	5.362	-2,5
Indústries extractives	41	23	53	109	3,8
Indústria manufacturera	5.505	1.621	6.542	13.512	-0,8
Subministrament energia elèctrica, gas, vapor i aire condicio	84	41	127	233	-0,4
Submin. aigua, act. sanejam., gest. residus	261	135	484	836	2,0
Construcció	6.966	2.068	7.708	16.495	2,2
Comerç a l'engròs i al detall; repar. vehic. motor i motocic.	13.807	4.391	17.341	34.324	-0,6
Transport i emmagatzemament	2.325	862	4.050	7.016	2,2
Hostaleria	9.180	2.542	9.226	20.793	3,2
Informació i comunicacions	810	267	1.741	2.676	4,2
Activitats financeres i de segurs	821	339	1.283	2.275	1,9
Activitats immobiliàries	2.180	387	2.480	4.999	3,3
Activitats professionals, científiques i tècniques	3.985	1.271	6.312	11.321	1,2
Activ. administratives i serveis auxiliars	2.820	828	3.034	6.112	3,1
Educació	1.518	607	2.643	4.663	0,2
Activitats sanitàries i de serveis social	2.099	721	3.188	5.805	1,7
Activ. artístiques, recreatives i d'entreteniment	1.472	500	2.158	4.045	3,0
Altres serveis	3.570	1.069	4.330	8.835	1,7
Activ. llars com empleats personal domèstic	1.454	353	900	2.707	-2,2
Activ. organitz. i organ. extraterritorials	10	0	17	26	13,0
Total	60.791	19.030	76.155	152.144	1,1

Font: Institut Valencià d'Estadística (IVE). Elaboració pròpia.

Quadre 2.62

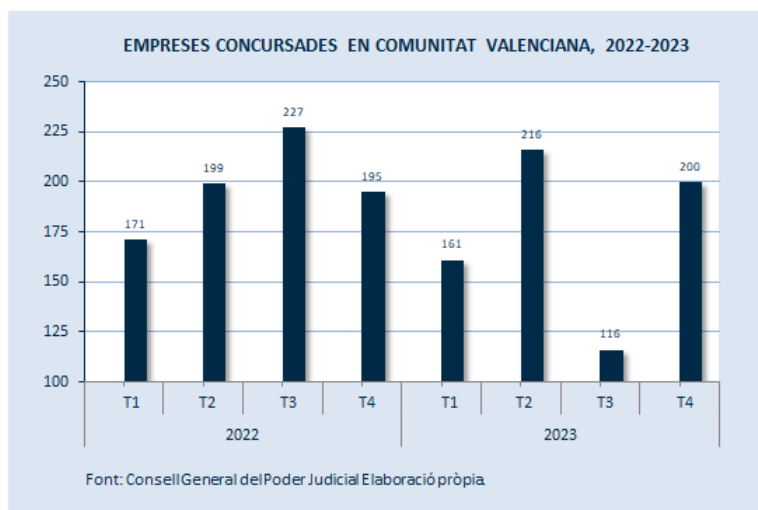
Les **societats mercantils constituïdes i dissoltes** a la Comunitat Valenciana, en el període 2019-2023, estan recollides en el Gràfic 2.43. En 2023, s'han constituït 13.417 societats i se n'han dissolt 1.839, amb un saldo total de 11.578. En concret, s'han constituït 1.529 societats més, un 12,9 %, i les societats dissoltes han disminuït en 338, un 15,5 % menys.

Gràfic 2.43

El Gràfic 2.44 recull l'estadística de **procediments concursals**²⁶, publicada pel Consell General del Poder Judicial, relativa a la Comunitat Valenciana en 2022 i 2023. El nombre d'empreses concursades ha ascendit a 693 en 2023, enfront de les 792 de l'any precedent, amb un perfil irregular al llarg de l'any.

Gràfic 2.44

Per branques d'activitat principal, com es pot observar en el Quadre 2.63, destaca el **comerç**, amb 208 empreses concursades, que representa el 30 % del total; seguit de la **indústria i energia**, amb 119 empreses i un 17,2 %; la **construcció**, amb 108 empreses i el 15,6 %; i l'hostaleria, amb 77 empreses i l'11,1 %.

EMPRESAS CONCURSADES PER ACTIVITAT ECONÒMICA. COMUNITAT VALENCIANA

Nombre d'empreses

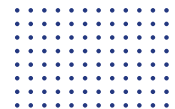
	2022	2023	2022				2023			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Agricultura i pesca	12	10	3	4	4	1	5	4	0	1
Indústria i energia	139	119	33	31	37	38	24	39	18	38
Construcció	130	108	33	34	35	28	24	29	27	28
Comerç	216	208	44	50	67	55	44	67	31	66
Transport i emmagatzemament	41	26	6	15	17	3	10	8	2	6
Hostaleria	77	77	12	23	18	24	16	27	10	24
Informació i comunicacions	27	14	9	8	5	5	5	5	2	2
Immobiliàries financeres i segurs	31	31	4	8	8	11	10	11	5	5
Activitats professionals i tècniques	42	36	12	9	12	9	9	10	9	8
Activ. administr. i serv. auxiliars	28	19	4	8	6	10	4	6	2	7
Resta de serveis	49	45	11	9	18	11	10	10	10	15
Total	792	693	171	199	227	195	161	216	116	200

Font: Consell General del Poder Judicial Elaboració pròpia.

Quadre 2.63

²⁶L'Estadística del Procediment Concursal recull informació mensualment, mitjançant qüestionari, dels Jutjats del Mercantil i dels Jutjats de Primera Instància i dels Jutjats de Primera Instància i Instrucció amb competència mercantil. A més, com a font addicional, recull la informació publicada en el Butlletí Oficial de l'Estat (BOE).
Sobre la base del Reial decret llei 1/2015, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures d'ordre social de segona oportunitat, s'habilita els Jutjats de Primera Instància per a tramitar els concursos de persona natural que no siga empresari o empresària. Per això, es comença a recollir aquesta informació publicada en el BOE.

Finalment, analitzant l'índex d'especialització de les empreses, s'observa l'**elevat grau d'especialització** que té la Comunitat Valenciana en algunes de les branques d'activitat de la indústria manufacturera.

En el cas de la indústria, destaca l'índex d'especialització de la **indústria del cuir i del calçat**, amb un 4; els **productes minerals no metàl·lics** (2,8); **tèxtil i confecció** (2); mobles (1,6); **manufactures de cautxú i plàstic** (1,4); **fusta i suro** (1,3), i **paper i arts gràfiques** (1,2), com es recull en el Quadre 2.64.

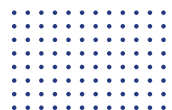
ÍNDEX D'ESPECIALITZACIÓ INDÚSTRIA. COMUNITAT VALENCIANA, 2022

(Valors absoluts en milers d'euros)

	Valors absoluts		Distribució		IE
	Espanya	C.V.	Espanya	C.V.	
Total agrupacions d'activitat	602.148.412	65.060.278	100,0	100,0	1,0
Alimentació, begudes i tabac	134.875.646	11.980.539	22,4	18,4	0,8
Tèxtil i confecció	8.431.521	1.839.062	1,4	2,8	2,0
Cuir i calçat	3.535.731	1.536.766	0,6	2,4	4,0
Fusta i suro	8.058.897	1.145.383	1,3	1,8	1,3
Paper, arts gràf. i reproduc. de suports gravats	23.948.133	3.221.058	4,0	5,0	1,2
Coqueries, refinació, químiques i productes farmacèutics	116.429.951	10.525.142	19,3	16,2	0,8
Manufactures de cautxú i plàstic	22.831.922	3.486.345	3,8	5,4	1,4
Productes minerals no metàl·lics	21.171.460	6.442.648	3,5	9,9	2,8
Producció, 1ª transformació i fosa de metalls	38.181.119	2.239.443	6,3	3,4	0,5
Productes metàl·lics	41.536.487	4.577.240	6,9	7,0	1,0
Prod. informàtics, electrònics, òptics i elèctrics	19.320.019	2.177.230	3,2	3,3	1,0
Maquinària i equip	22.172.006	2.091.681	3,7	3,2	0,9
Material de transport	67.255.700	7.206.586	11,2	11,1	1,0
Mobles i altres indústries manufactureres	12.069.161	2.027.854	2,0	3,1	1,6
Reparació i instal·lació de maquinària i equip	16.464.084	1.531.237	2,7	2,4	0,9
Producció d'energia elèctrica, gas i vapor	45.866.576	3.032.065	7,6	4,7	0,6

Font: Enquesta industrial anual de productes. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.64

El Quadre 2.65 recull els índexs d'especialització del sector **serveis**, exclòs el comerç, relatius a l'any 2021 (última dada disponible), en el qual destaquen les activitats relacionades amb el **transport i l'emmagatzematge**, amb un IE d'1,4; seguides de l'**hostaleria, l'educació i la sanitat** (1,2), i de les **activitats administratives** (1,1).

ÍNDEX D'ESPECIALITZACIÓ SERVEIS. COMUNITAT VALENCIANA, 2021

(Xifra de negocis en milers d'euros)

	Valors absoluts		Distribució		IE
	Espanya	C.V.	Espanya	C.V.	
Total agrupacions d'activitat	587.941.499	47.424.420	100,0	100,0	1,0
Transport i emmagatzematge	114.828.208	12.975.890	19,5	27,4	1,4
Hostaleria	60.151.888	5.954.507	10,2	12,6	1,2
Informació i comunicacions	93.009.327	4.257.040	15,8	9,0	0,6
Activitats immobiliàries	32.859.517	2.355.867	5,6	5,0	0,9
Activitats professionals, científiques i tècniques	105.519.839	6.573.096	17,9	13,9	0,8
Activitats administratives i serveis auxiliars	71.576.424	6.162.293	12,2	13,0	1,1
Educació	16.849.704	1.636.624	2,9	3,5	1,2
Activitats sanitàries i de serveis socials	44.526.284	4.223.212	7,6	8,9	1,2
Activitats artístiques, recreativ. i entreteniment	38.441.192	2.309.522	6,5	4,9	0,7
Altres serveis	10.179.115	976.370	1,7	2,1	1,2

Font: Enquesta estructural d'empreses: Sector serveis. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.65

Per la seua banda, entre les activitats comercials destaca el **comerç al detall**, amb un IE d'1,1, per damunt de la **venda i reparació de vehicles** (0,9) i del **comerç a l'engròs** (1), com s'observa en el Quadre 2.66.

ÍNDEX D'ESPECIALITZACIÓ COMERÇ. COMUNITAT VALENCIANA, 2021

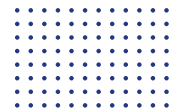
(Xifra de negocis en milers d'euros)

	Valors absoluts		Distribució		IE
	Espanya	C.V.	Espanya	C.V.	
Total agrupacions d'activitat	873.925.815	83.219.090	100,0	100,0	1,0
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	87.215.300	7.226.602	10,0	8,7	0,9
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	532.037.639	49.639.614	60,9	59,6	1,0
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	254.672.877	26.352.874	29,1	31,7	1,1

Font: Estadística estructural d'empreses: Sector comerç. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 2.66

2.2.2. Economia social

Les **societats cooperatives** constituïdes en 2023 a la nostra Comunitat han ascendit a 154, amb un descens del 3,8 % respecte del mateix període de l'any anterior, i representant el 10,4 % del conjunt d'Espanya, com s'observa en el Quadre 2.67.

Quant a les **societats laborals**, a la Comunitat Valenciana s'han registrat 6 centres, la qual cosa suposa el 2,6 % d'Espanya i un descens del 57,1 % en termes interanuals.

COOPERATIVES I SOCIETATS LABORALS CONSTITUÏDES I SOCIS INICIALS PER CC. AA. 2023

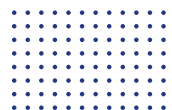
	Societats Cooperatives						Societats Laborals					
	Núm.	T1	T2	Socis	T1	T2	Núm.	T1	T2	Socis	T1	T2
Andalusia	337	22,8	-26,1	953	15,7	-24,2	2	0,9	-85,7	4	0,6	-91,3
Aragó	33	2,2	50,0	111	1,8	-40,3	7	3,0	75,0	24	3,9	118,2
d'Astúries, Principat	8	0,5	300,0	181	3,0	1292,3	10	4,3	-33,3	28	4,5	-26,3
Balears, Illes	13	0,9	-38,1	39	0,6	-29,1	1	0,4	-	3	0,5	-
Canàries	7	0,5	0,0	72	1,2	140,0	6	2,6	-50,0	21	3,4	-44,7
Cantàbria	16	1,1	45,5	46	0,8	-17,9	9	3,9	28,6	27	4,3	28,6
Castella - la Manxa	63	4,3	40,0	237	3,9	32,4	4	1,7	-42,9	13	2,1	-45,8
Castella i Lleó	41	2,8	5,1	143	2,4	-38,6	10	4,3	66,7	28	4,5	115,4
Catalunya	162	11,0	-4,7	750	12,4	-17,1	1	0,4	0,0	4	0,6	33,3
Comunitat Valenciana	154	10,4	-3,8	839	13,8	-21,7	6	2,6	-57,1	17	2,7	-60,5
Extremadura	24	1,6	0,0	338	5,6	-7,7	6	2,6	50,0	13	2,1	-53,6
Galícia	139	9,4	5,3	436	7,2	-15,8	56	24,1	133,3	132	21,2	127,6
Madrid, Comunitat de	51	3,5	-19,0	181	3,0	-27,0	67	28,9	31,4	170	27,3	25,9
Múrcia, Regió de	126	8,5	16,7	296	4,9	1,4	28	12,1	-20,0	72	11,6	-17,2
Navarra, Com. Foral de	97	6,6	21,3	323	5,3	17,9	1	0,4	-	2	0,3	-
País Basc	165	11,2	-4,6	987	16,3	17,9	18	7,8	20,0	65	10,4	66,7
Rioja, La	0	0,0	-100,0	0	0,0	-100,0	0	0,0	-	0	0,0	-
Ceuta i Melilla	0	0,0	-	0	0,0	-	0	0,0	-	0	0,0	-
Registre Central	39	2,6	-2,5	129	2,1	-17,3		0,0	-		0,0	-
Total Espanya	1.475	100	-5,3	6.061	100	-9,4	232	100	10,0	623	100	5,1

T1 Percentatge que representa cada província respecte a la C. Valenciana i de cada CC. AA. sobre Espanya

T2 Variació percentual respecte al mateix període de l'any anterior

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Elaboració pròpia.

Quadre 2.67

Les **persones sòcies incorporades a l'economia social** han sigut 856 a la Comunitat Valenciana, un 23,2 % menys en termes interanuals, corresponent 839 a societats cooperatives, és a dir, un 98 %, i les 17 restants (2 %) a societats laborals, amb un descens interanual del 21,7 % en les cooperatives i del 86 % en les societats laborals.

El Quadre 2.68 recull el **nombre de persones sòcies inicials per societats i sexe**. Es pot apreciar que el 61,2 % de les noves incorporacions a l'economia social han sigut homes i el 38,8 % dones, percentatges similars als registrats en les cooperatives (60,9 % i 39,1 %, respectivament). Per la seua banda, en les societats laborals s'han incorporat 4 dones i 13 homes.

NOMBRE DE PERSONES SÒCIES INICIALS PER SOCIETATS I SEXE, 2023.

	Total			Coop. de treball associat			Resta de Cooperatives		
	Total(1)	Homes	Dones	Total(1)	Homes	Dones	Total(1)	Homes	Dones
Societats Cooperatives									
Comunitat Valenciana	839	511	328	301	134	138	839	511	328
Total Espanya	6.061	3.555	2.255	3.291	1.874	1.368	5.760	3.421	2.117
	Total			Socis/es treballadors/es			Socis/es capitalistes		
	Total	Barons	Dones	Total	Barons	Dones	Total	Barons	Dones
Societats Laborals									
Comunitat Valenciana	17	13	4	17	13	4	0	0	0
Total Espanya	623	381	242	585	363	222	38	18	20

(1) Inclou les entitats que figuren com a socis de cooperatives i que per tractar-se de persones jurídiques no aplicable la distribució per sexe.

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Elaboració pròpia.

Quadre 2.68

Per a concloure aquest subapartat, cal tindre en compte que les cooperatives compten amb registres propis que no ofereixen tota la informació estadística rellevant per a analitzar l'evolució d'aquestes societats, donada la dificultat implícita per a fer-ho, considerant que es tracta d'empreses de capital variable i que es regeixen pel principi de «portes obertes» per a l'entrada i eixida de socis i sòcies. En aquest sentit, l'anàlisi de l'**evolució de les cooperatives** ha de mesurar-se posant en relació diferents variables, com ara la variació global en l'ocupació, la producció o la xifra de negoci, indicadors dels quals no es disposa. El nombre de noves empreses creades i de persones sòcies que les constitueixen no ofereix una imatge fidel de la realitat empresarial de les cooperatives, la vocació de les quals és desenvolupar-se i ampliar la seua base social i econòmica a través de la consolidació de projectes empresarials majoritàriament preexistents, els quals no apareixen reflectits en les dades oferides en els quadres anteriors.

2.2.3. Activitat emprenedora i dinamisme empresarial

Per a finalitzar l'apartat 2.2 d'aquest capítol, cal indicar que diversos indicadors recollits en aquest apartat relatiu a l'estructura empresarial, així com alguns altres inclosos en diversos capítols de la Memòria, poden permetre'ns tindre una idea de l'**activitat emprenedora** de l'economia valenciana, vinculada a la dinàmica empresarial²⁷. Entre altres, hi ha la creació de societats mercantils, les empreses inscrites en la Seguretat Social, les cooperatives constituïdes, així com el treball per compte propi.

L'Institut Nacional d'Estadística (INE) estima que s'han creat 11.886 societats mercantils a la Comunitat Valenciana, 35 més que en 2021. A més, hi havia **inscrites en la Seguretat Social** 152.144 empreses, la qual cosa ha suposat un augment de l'1,1 %. Per la seua banda, s'han constituït 154 cooperatives a la Comunitat Valenciana, amb un descens interanual del 3,8 % i 839 noves persones sòcies inicials, és a dir, una caiguda del 21,7 %. D'altra banda, el treball **per compte propi** ha crescut en 5.130 persones en l'últim any, un 1,4 % més que al desembre de 2022, situant-se en 367.658 persones (vegeu Quadre 2.69).

INDICADORS D'ACTIVITAT EMPRENEDORA I DINAMISME EMPRESARIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

Indicadors	2022	2023	Var. absoluta	Var. percentual
Empreses inscrites Seguretat Social	150.493	152.144	1.651	1,1
Societats mercantils constituïdes	11.888	13.417	1.529	12,9
Cooperatives constituïdes	160	154	-6	-3,8
Afiliació ocupació autònoma	362.528	367.658	5.130	1,4

Font: Dades recollides en aquesta Memòria socioeconòmica. Elaboració pròpia.

Quadre 2.69

El CES CV valora l'increment generalitzat dels indicadors de l'activitat emprenedora i del dinamisme empresarial, però mostra la seua preocupació per la reducció en el nombre d'empreses, tant en termes absoluts com en termes relatius (per mil habitants), en les branques relacionades amb el sector primari, la indústria manufacturera i el comerç al detall.

Per això, i també davant dels baixos nivells de productivitat i de l'increment de costos que estan suportant les empreses (CLU, financers, de matèries primeres i fiscals, entre altres), el Comitè insta a adoptar mesures que incentiven l'emprenedoria i el creixement de la grandària empresarial, d'acord amb la transició ecològica i digital.

2.3. I+D+i

El **desenvolupament d'activitats** d'investigació i innovació és un factor determinant per a augmentar la competitivitat, la productivitat i el creixement econòmic de la Comunitat Valenciana.

Aquest capítol detalla les activitats d'I+D, les dades sobre la innovació en les empreses, els indicadors del sector d'alta tecnologia en la nostra comunitat autònoma i els recursos invertits per la Generalitat Valenciana en el foment d'activitats d'investigació i innovació.

2.3.1. Activitats en I+D a la Comunitat Valenciana

2.3.1.1. Despesa interna en Investigació i Desenvolupament (I+D)

Segons les dades que recull l'Enquesta estadística sobre activitats d'I+D de l'INE, la **despesa interna en Investigació i Desenvolupament (I+D) a la Comunitat Valenciana** va ascendir a 1.485 milions d'euros en 2022, la qual cosa va suposar un augment del 9,7 % respecte de l'any anterior. Espanya ha augmentat un 12 % respecte de l'any anterior, passant de 17.249 milions l'any 2021 a 19.325 milions en 2022.

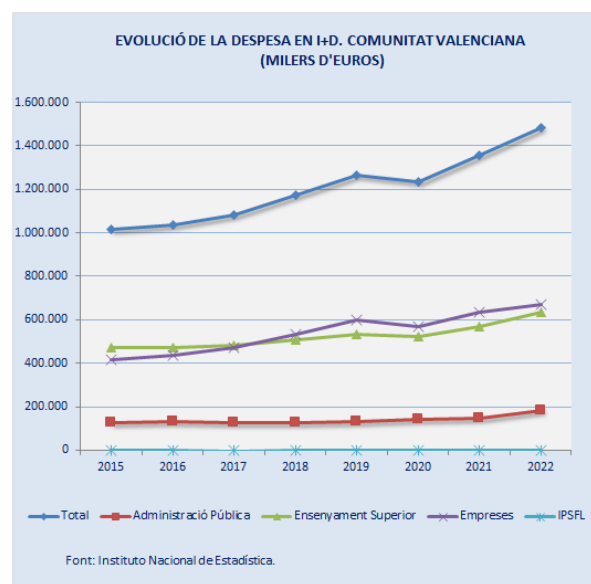
Per sectors d'execució, en 2022, el sector **Empreses** va representar el major percentatge sobre la despesa total en I+D+i, amb un 44,96 %. La despesa va augmentar un 4,9 %, passant de 636.800 milers d'euros en 2021 a 667.797 milers d'euros en 2022. Li va seguir el sector d'**Ensenyament Superior**²⁸, amb un 42,63 % de la despesa total i un augment de l'11,6 % respecte de l'any 2021, passant de 567.644 milers d'euros en 2021 a 633.534 milers d'euros en 2022. El sector de l'**Administració pública**²⁹ va augmentar un 22,8 %, passant de 148.742 milers d'euros en 2021 a 182.584 en 2022. I el sector de les **Institucions Privades Sense Finalitat de Lucre** va augmentar un 36,5 %, passant de 1.009 milers d'euros en 2021 a 1.377 milers d'euros en 2022.

DESPESES INTERNES TOTALES EN I+D PER SECTOR D'EXECUCIÓ. ANYS 2022-21

Sector d'execució	Milers d'euros					
	Comunitat Valenciana		% variació 22/21	Espanya		% variació 22/21
	2022	2021		2022	2021	
Adm. Pública	182.584	148.742	22,8	3.329.694	2.910.025	14,4
Ensenyament Superior	633.534	567.644	11,6	5.026.022	4.586.993	9,6
Empreses	667.797	636.800	4,9	10.901.728	9.696.150	12,4
IPSL*	1.377	1.009	36,5	67.311	56.081	20,0
TOTAL	1.485.292	1.354.195	9,7	19.324.755	17.249.249	12,0

* Institucions Privades Sense Finalitat de Lucre
Font: INE.

Quadre 2.70

Gràfic 3.45

²⁸El sector Ensenyament Superior es compon de totes les universitats, escoles tècniques i altres institucions que ofereixen programes oficials d'ensenyament universitari, siga el que siga la font de finançament o naturalesa jurídica, i tots els instituts d'investigació i entitats que duguen a terme activitats en I+D sota el control directe o l'administració d'una institució d'Ensenyament Superior.

²⁹El sector Administració pública està format pels següents grups d'unitats institucionals residents: totes les unitats de l'Administració central, autonòmica o local, inclosos els fons de la Seguretat Social, excepte: 1. Les unitats que proporcionen serveis d'Ensenyament Superior; 2. Centres en els quals no hi ha un component formatiu, però les activitats d'I+D del qual estan controlades per una institució d'Ensenyament Superior. Totes les institucions sense fins de lucre no de mercat que són controlades per unitats de l'Administració i que no pertanyen al sector de l'Ensenyament Superior. Este sector no inclou a les empreses públiques, ni tan sols quan la totalitat del capital d'esta societat pertany a una unitat de l'Administració.

2.3.1.2. Personal treballant en I+D

Un total de **22.953 persones en equivalència a jornada completa (EJC)** es van dedicar a activitats d'I+D l'any 2022, en la Comunitat Valenciana. Això va suposar un augment del 3,94 % respecte a la dada de l'any anterior. En tots els sectors s'ha experimentat un creixement en el nombre de persones dedicades a I+D en equivalència a jornada completa.

El col·lectiu d'investigadors i investigadores va aconseguir la xifra de 14.311 persones en equivalència a jornada completa, un 2,7 % superior a l'any 2021.

El 41,32 % del personal en I+D en equivalència a jornada completa van ser **dones**. Els percentatges més elevats de participació femenina es van donar en l'Administració pública (59,82 %), seguit del sector IPSFL (46,64 %), Ensenyança Superior (46,19 %) i Empreses (30,99 %).

PERSONAL EMPLEAT EN I+D PER SECTOR D'EXECUCIÓ SEGONS OCUPACIÓ I SEXE. COMUNITAT VALENCIANA ANY 2022

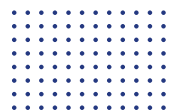
En equivalència a jornada completa

Sector d'execució	Personal Total			Investigadors		
	Total	Taxa de variació (%) 2022-2021	Dones	Total	Taxa de variació (%) 2022-2021	Dones
Admin. Pública	2.727,5	6,88	1.631,5	1.601,3	6,63	933,3
Ensenyament Superic	10.392,3	4,75	4.800,6	7.653,2	3,82	3.241,9
Empreses	9.803,8	2,16	3.038,6	5.031,1	-0,35	1.566,0
IPSFL*	29,8	104,11	13,9	25,8	113,22	9,9
TOTAL	22.953,4	3,94	9.484,6	14.311,4	2,70	5.751,1

* Institucions Privades Sense Finalitat de Lucre

Font: INE.

Quadre 2.71

La **Comunitat Valenciana** continua sent la quinta comunitat en despesa (7,7 %) darrere de Madrid (26,6 %), Catalunya (25 %), Andalusia (9,8 %) i País Basc (9,2 %), i la quarta (9,2 %) en personal total en I+D en EJC, però ha crescut menys que la mitjana nacional, tant en despesa com en personal.

Les comunitats autònomes amb les majors taxes de creixement en despesa d'I+D interna en 2022 van ser La Rioja (26,7 %), Catalunya (18,2 %) i Aragó (15,6 %).

Per contra, les que van tindre menors taxes de creixement en despesa d'I+D interna van ser Castella-la Manxa (-7,6 %) i Cantàbria (4 %).

DESPESES INTERNES TOTALS EN I+D I PERSONAL TOTAL EN EJC* PER COMUNITATS AUTÒNOMES. ANY 2022

	Despesa en I+D			Personal total en I+D en EJC*		
	Total Sectors	Repartiment Despesa	Taxa de variació 2022-2021	Total Sectors	Repartiment personal	Taxa de variació 2022-2021
Andalusia	1.890.566	9,8	11,0	28.518	10,8	5,6
Aragó	447.121	2,3	15,6	7.321	2,8	9,7
Astúries, Principat d	217.867	1,1	6,6	3.618	1,4	2,1
Balears, Illes	164.211	0,9	12,4	3.238	1,2	8,0
Canàries	271.596	1,4	13,9	4.217	1,6	5,2
Cantàbria	138.479	0,7	4,0	2.261	0,9	4,6
Castella i Lleó	866.999	4,5	8,9	11.701	4,4	5,2
Castella-la Manxa	313.897	1,6	-7,6	4.453	1,7	15,3
Catalunya	4.827.232	25,0	18,2	58.771	22,3	5,1
C. Valenciana	1.485.293	7,7	9,7	22.953	8,7	3,9
Extremadura	158.054	0,8	6,0	2.979	1,1	7,7
Galícia	751.045	3,9	8,1	12.350	4,7	8,6
Madrid, Comunitat d	5.130.046	26,6	13,0	64.470	24,5	5,5
Múrcia, Regió de	387.214	2,0	10,2	7.162	2,7	2,6
Navarra, C. Foral de	409.931	2,1	5,1	5.346	2,0	0,9
País Basc	1.772.820	9,2	6,4	22.446	8,5	4,4
Rioja, La	82.328	0,4	26,7	1.471	0,6	12,7
Ceuta	3.992	0,4	-	63	0,0	-
Melilla	6.064	0,4	-	68	0,0	-
TOTAL	19.324.755	100	12,0	263.407	100	5,6

Les dades de les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla no es proporcionen per secret estadístic

* Equivalència a jornada completa

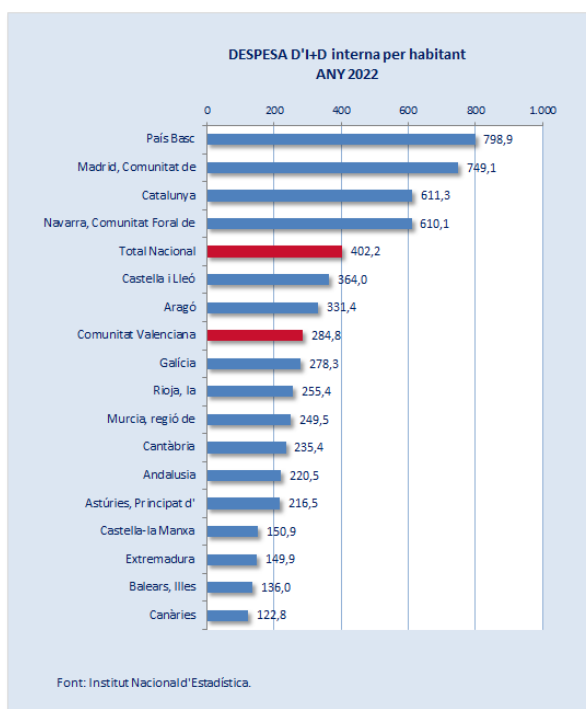
Font: INE.

Les comunitats amb major despesa en activitats d'I+D interna per habitant van ser el País Basc (798,9 euros), la Comunitat de Madrid (749,1) i Catalunya (611,3).

La **Comunitat Valenciana** està 117,4 euros per davall de la mitjana nacional de despesa en activitats d'I+D interna per habitant (Gràfic 2.46).

Per contra, les que van registrar la menor despesa per habitant van ser Canàries (122,8 euros), les Illes Balears (136) i Extremadura (149,9).

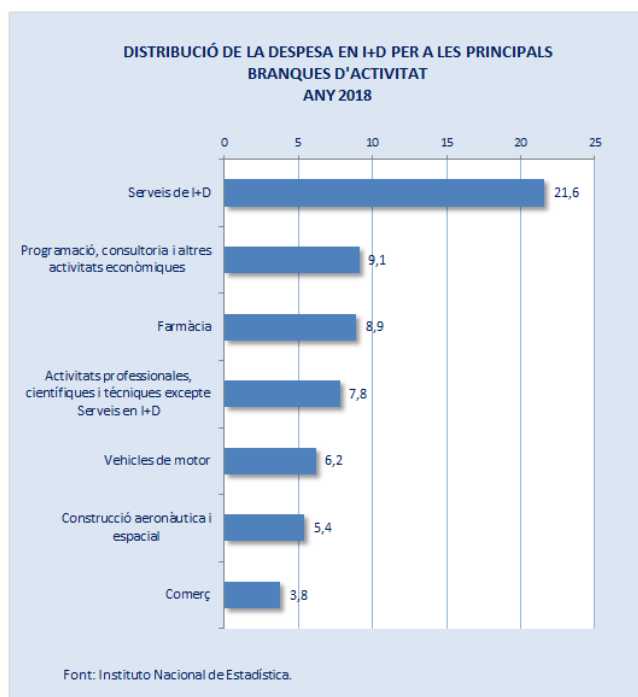
Gràfic 3.46

2.3.2. INNOVACIÓN EN LAS EMPRESAS³⁰

2.3.2.1 Despesa en innovació tecnològica

Segons les dades que recull l'Enquesta sobre innovació en les empreses de l'INE, a **Espanya**, la despesa en activitats innovadores va aconseguir els 20.836 milions d'euros en 2022 (Quadre 2.73). Aquesta xifra va representar el 0,9 % de la xifra de negocis de les empreses espanyoles.

El 50,1 % de la despesa es va deure a la I+D interna, el 9,7 % a la I+D externa i el 40,2 % a altres activitats innovadores.

Gràfic 3.47

³⁰En alguns dels punts no es disposa de dades referides a la Comunitat Valenciana.

La despesa total en activitats innovadores a la Comunitat Valenciana l'any 2022 va ser d'1.815.254 milers d'euros, un 44,59 % menys que l'any 2020.

2.3.2.1.1. Despesa en innovació tecnològica per activitat i grandària empresarial a Espanya

A Espanya, el major percentatge de despesa de les empreses innovadores es concentra en les empreses de 250 o més empleats i empleades, i el major nombre d'empreses amb despesa en activitats innovadores és el de les empreses de 10 a 49 persones treballadores.

DESPESES EN ACTIVITATS INNOVADORES PER GRANDÀRIA DE L'EMPRESA. ESPANYA. ANYS 2020-2022

	Total	10 a 49 empleats/d es	50 a 249 empleats/d es	250 o més empleats/des
Despesa en activitats innovadoras (milers d'euros)	20.836.041	2.739.521	3.848.788	14.247.732
Empreses amb despesa en activitats innovadores	24.065	16.369	5.522	2.174
% de empreses, sobre el total d'empreses amb despesa en innovació en 2022	15,61%	12,79%	25,55%	47,97%

Font: INE.

Quadre 2.73

Les empreses del sector **serveis** van concentrar el 55,8 % de la despesa en activitats innovadores l'any 2022, mentre que les de la **indústria** van representar el 42,6 %.

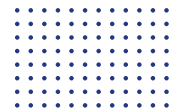
Per **branques d'activitat**, les empreses de programació, consultoria i altres activitats informàtiques van representar el major percentatge del total de la despesa en activitats innovadores, amb un 11,1 % del total. Per darrere es van situar les empreses de serveis d'I+D (10,1 % del total) i les de vehicles de motor (9,3 %).

DESPESES EN ACTIVITATS INNOVADORES PER ACTIVITAT. ESPANYA. ANYS 2020-2022

	2022 M €	%	2020 M €	%	Taxa Anual (%)
Total	20.836.042	100%	17.074.397	100%	22,0%
Agricultura, ganaderia, silvicultura i pesca	134.351	0,6%	160.352	0,9%	-16,2%
Indústria	8.872.359	42,6%	7.653.938	44,8%	15,9%
Construcció	212.436	1,0%	188.238	1,1%	12,9%
Serveis	11.616.896	55,8%	9.071.869	53,1%	28,1%

Fuente: INE.

Quadre 2.74

2.3.2.1.2 Despesa en activitats innovadores per comunitats autònomes

Les comunitats amb major despesa en activitats innovadores en 2022 van ser la Comunitat de Madrid (30,2 % del total), Catalunya (26,2 %), el País Basc (9,1 %) i la **Comunitat Valenciana** (8,7 %).

D'altra banda, les comunitats amb menor despesa en activitats innovadores van ser Ceuta i Melilla (0,1 %), La Rioja (0,4 %) i Extremadura (0,5 %).

DESPEsa EN ACTIVITATS INNOVADORES PER COMUNITATS. ANYS 2020-2022

	Total (milers d'euros)	%
Total nacional	20.836.041	100,0
Andalusia	1.195.516	5,7
Aragó	469.667	2,3
Astúries (Principat de)	204.572	1,0
Balears (Illes)	180.113	0,9
Canàries	230.564	1,1
Cantàbria	120.772	0,6
Castella i Lleó	811.292	3,9
Castella-La Manxa	411.815	2,0
Catalunya	5.452.850	26,2
Comunitat Valenciana	1.815.254	8,7
Extremadura	96.636	0,5
Galícia	823.545	4,0
Madrid (Comunitat de)	6.289.155	30,2
Murcia (Regió de)	364.844	1,8
Navarra (Comunitat Foral de)	362.355	1,7
País Basc	1.900.624	9,1
Rioja (La)	84.048	0,4
Ceuta i Melilla	22.419	0,1

Les dades de les ciutats autònomes de Ceuta y Melilla no es publiquen per secret estadístic
Font: INE.

Quadre 2.75

2.3.2.2 EMPRESAS INNOVADORES EN EL PERÍODE 2020-2022

El 23,9 % de les empreses espanyoles van ser innovadores (de producte o en els seus processos de negoci) en el període 2020-2022. El 12 % van ser innovadores de producte i el 21 % en els processos del seu negoci (Quadre 2.76).

EMPRESAS INNOVADORES EN 2020-2022. ESPANYA Percentatges

	2020-2022	2018-2020
Empreses innovadores*	23,9	22,8
Innovadores de producte*	12,0	12,6
% d'empreses amb despesa en activitats innovad	21,0	19,9

* Definició segons Manual de Oslo de 2018

<https://icono.fecyt.es/sites/default/files/filepublicaciones/manualoslo2018.pdf>

Font: INE.

Quadre 2.76

Per **sectors d'activitat**, el que va tindre el major percentatge d'empreses innovadores en el període 2020-2022 va ser l'industrial (31,1 %), i el que menys, l'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca (13,1 %) (Quadre 2.77).

EMPRESAS INNOVADORES EN 2020-2022 PER BRANCA D'ACTIVITAT. ESPANYA

	Empreses innovadores*	Innovadores de producte*	% de empreses amb despesa en activitats innovadores
Total	23,9	12	21
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	13,1	5,6	10,6
Indústria	31,1	19,3	27,2
Construcció	16,0	4,7	14,4
Serveis	24,1	11,6	21,1

* Definició segons Manual de Oslo de 2018

<https://icono.fecyt.es/sites/default/files/filepublicaciones/manualoslo2018.pdf>

Font: INE.

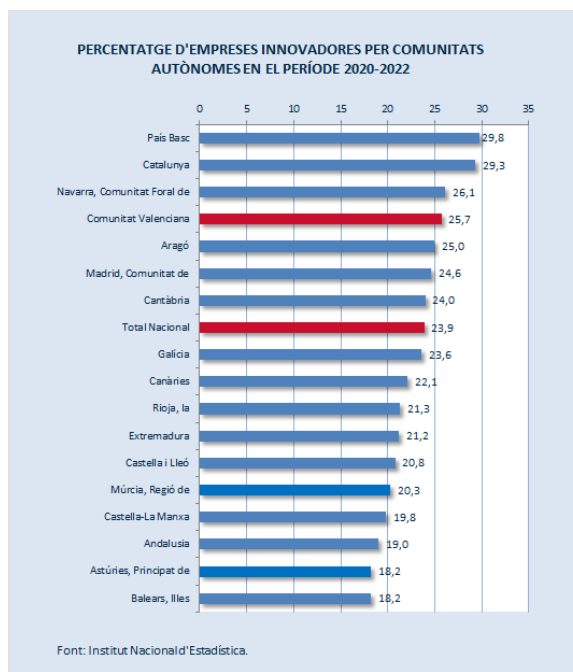
Quadre 2.77

Empreses innovadores en el període 2020-2022 per comunitats autònomes

Les **comunitats autònomes** amb major percentatge d'empreses innovadores en el període 2020-2022 van ser el País Basc (29,8 % de les seues empreses van ser innovadores), Catalunya (29,3 %) i la Comunitat Foral de Navarra (26,1 %).

La **Comunitat Valenciana**, amb un 25,7 %, ocupa el quart lloc en percentatge d'empreses innovadores, per damunt de la mitjana estatal (23,9 %).

Gràfic 2.48

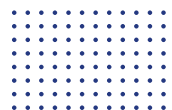
2.3.3. Indicadors d'alta tecnologia

Les **empreses manufactureres** d'alta i mitjana alta tecnologia a la Comunitat Valenciana van obtenir un volum de negocis de 17.994 milions d'euros en 2021, un 2,31 % més que l'any 2020, i van generar un valor afegit de 4.277 milions d'euros, un 8,74 % més (Quadre 2.75). Les **empreses manufactureres d'alta i mitjana alta tecnologia** a Espanya van obtenir un volum de negocis de 198.209 milions d'euros en 2021, un 12,04 % més que l'any 2020, i van generar un valor afegit de 46.448 milions d'euros, un 10,40 % més.

El CES constata que el creixement del volum de negocis de les empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia a la Comunitat Valenciana és considerablement inferior al de la mitjana d'Espanya. L'atracció d'aquest tipus d'empreses i el creixement del seu volum de negocis i del seu valor afegit és un factor determinant i decisiu per a la productivitat i la competitivitat d'un territori, per la qual cosa s'insta el Govern autonòmic a implementar mesures de suport i atracció d'empreses manufactureres d'alta i mitjana-alta tecnologia.

Les **empreses del sector serveis** d'alta tecnologia van obtenir un volum de negocis de 4.208 milions d'euros, generant 2.130 milions d'euros de valor afegit.

INDICADORS ESTRUCTURALS PER AL SECTOR D'ALTA I MITJANA-ALTA TECNOLOGIA PER BRANCA D'ACTIVITAT. COMUNITAT VALENCIANA, 2021

	Nombre d'establiments	Xifra de negocis	Distribució Xifra de negocis (%)	Venda de productes	Valor afegit	Distribució valor afegit (%)
A. Sectors manufacturers d'alta y mitjana-alta tecnologia (B+C)	2.700	17.994.267	100,00	15.505.319	4.277.258	100,00
B. Sectors manufacturers d'alta tecnologia	227	428.249	2,40	338.260	143.043	3,30
B.1 Fabricació de productes farmacèutics (CNAE 21)	*	*	*	*	*	*
B.2 Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics (CNAE 26)	194	362.129	2,00	274.156	120.573	2,80
B.3 Construcció aeronàutica i espacial i la seua maquinària (CNAE 30.3)	4	1.353	0	313	-1	0
C. Sectors manufacturers de tecnologia mitjana-alta	2.473	17.566.017	97,60	15.167.058	4.134.216	96,70
C.1 Indústria química (CNAE 20)	691	5.994.540	33,30	5.611.377	1.481.416	34,60
C.2 Fabricació d'armes i municions. (CNAE 25.4)	*	*	*	*	*	*
C.3 Fabricació de material i equip elèctric, fabricació de maquinària i equip n.o.p., fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs (CNAE 27 a 29)	1.206	10.804.010	60,00	8.805.846	2.436.345	57,00
C.4 Fabricació d'altre material de transport excepte: construcció naval						
construcció aeronàutica i espacial i la seua maquinària (CNAE 30 menys 30.1 i 30.3)	27	589.758	3	589.077	138.383	3
C.5 Fabricació d'instruments i subministraments mèdics i odontològics (CNAE 32.5)	548	176.679	1,00	159.808	77.947	1,80
D. Serveis d'alta tecnologia	8.856	4.208.457	100,00	*	2.130.380	100,00
D.1 Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió, gravació de so i edició musical; programació i emissió de ràdio i televisió; telecomunicacions; programació, consultoria i altres activitats informàtiques; serveis d'informació (CNAE 59 a 63)	7.853	3.985.354	94,70	*	1.970.910	92,50
D.2 Investigació i desenvolupament (CNAE 72)	1.003	223.104	5,30	*	159.470	7,50
TOTAL	11.556	22.202.724	100,00	15.505.319	6.407.638	

Notes:

Sector d'alta tecnologia segons CNAE 2009: 20, 21, 25.4, 26, 27-29, 30 menys 30.1, 32.5, 59-63 i 72

El canvi de nomenclatura en els literals obeeix a una major claredat i no a un canvi metodològic.

Dada protegida per secret estadístic

Font: INE.

L'ocupació en els sectors d'alta i mitjana-alta tecnologia a la Comunitat Valenciana, l'any 2021, va ser de 134,8 milers de persones, un 2,11 % inferior a l'any anterior, quan el nombre de persones ocupades va ser de 137,7 milers, segons l'Enquesta de Població Activa (EPA) (Quadre 2.79).

A la **Comunitat Valenciana**, el nombre de persones ocupades en els sectors manufacturers d'alta tecnologia va ser de 8,8 milers, i en els sectors de tecnologia mitjana-alta, de 78,2 milers de persones. Per la seua banda, l'ocupació en serveis d'alta tecnologia va ser de 47,8 milers de persones.

OCUPATS/DES EN SECTORS D'ALTA TECNOLOGIA PER SECTORS. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2021
(milers de persones)

	Sector serveis d'alta tecnologia	Sector manufacturer d'alta tecnologia	Sector manufacturer mitjana-alta tecnologia	Total sectors	Total
Comunitat Valenciana	47,8	8,8	78,2	134,8	2.060,5
Total nacional	685,6	159,9	653,6	1.499,1	19.773,6

Notes:

1) Font: Enquesta de Població Activa (mitjanes anuals)

Sector Alta Tecnologia segons CNAE 2009: 20, 21, 25.4, 26, 27-29, 30 salvo 30.1, 32.5, 59-63 i 72

El canvi de nomenclatura en els literals obeïx a una major claredat i no a un canvi metodològic.

Font: INE.

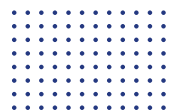
Quadre 2.79

L'any 2021, a la Comunitat Valenciana, la **inversió en I+D** va ser de 411 milions d'euros, un 16,43 % menys que l'any 2020 (Quadre 2.77).

A Espanya, les empreses dels **sectors d'alta i mitjana-alta tecnologia van invertir 6.688,5 milions d'euros en I+D durant 2021**, la qual cosa va suposar un 11,88 % més que l'any anterior.

El **personal en equivalència a jornada completa a Espanya**, dedicat a tasques d'I+D en el sector d'alta i mitjana-alta tecnologia, ha sigut de 75.136,0, amb un augment del 20,8 % respecte a l'any anterior, i a la Comunitat Valenciana de 6.326,1, un 23,55 % superior.

La **Comunitat Valenciana** ocupa, tant en despesa interna com en personal en I+D, la quarta posició en comparació amb la resta de les autonomies.

PRINCIPALS INDICADORS D'I+D EN ELS SECTORS D'ALTA TECNOLOGIA PER COMUNITATS AUTÒNOMES I TIPUS D'INDICADOR. CC. AA., 2021

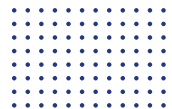
	Despesa interna		Personal en I+D	
	Total (milers d'euros)	%	Total	%
Total nacional	6.688.555	100,0	75.136,0	100,0
Andalusia	320.453	4,8	4.744,7	6,3
Aragó	154.386	2,3	2.028,1	2,7
Astúries, Principat d'	70.180	1,1	1.022,1	1,4
Balears, Illes	36.851	0,6	581,6	0,8
Canàries	38.933	0,6	709,0	0,9
Cantàbria	29.696	0,4	434,5	0,6
Castella i Lleó	366.675	5,5	3.138,9	4,2
Castella-La Manxa	159.775	2,4	1.240,2	1,7
Catalunya	1.811.372	27,1	18.060,8	24,0
Comunitat Valenciana	411.517	6,2	6.326,1	8,4
Extremadura	13.589	0,2	230,1	0,3
Galícia	232.735	3,5	3.340,3	4,5
Madrid, Comunitat de	1.906.216	28,5	19.620,5	26,1
Múrcia, Regió de	64.652	1,0	1.166,6	1,6
Navarra, Com. Foral de	100.425	1,5	1.358,4	1,8
País Basc	961.468	14,4	10.921,4	14,5
Rioja, La	9.632	0,1	212,7	0,3

Notes:

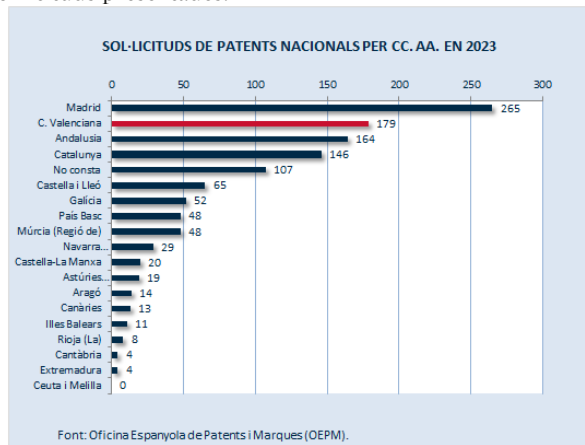
1) Font: Estadística sobre les activitats en Investigació Científica i Desenvolupament Tecnològic
Les dades de Ceuta i Melilla no es proporcionen per falta de significativitat.
Sector Alta Tecnologia segons CNAE 2009: 20, 21, 25.4, 26, 27-29, 30 menys 30.1, 32.5, 59-63 i 72
El canvi de nomenclatura en els literals obeeix a una major claredat i no a un canvi metodològic.
Font: INE.

Quadre 2.80

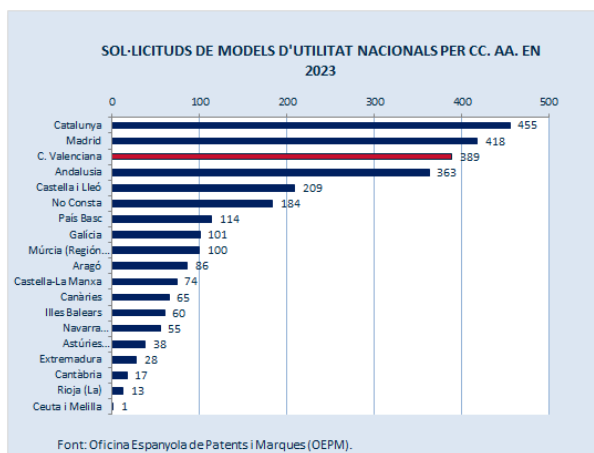

El **nombre total de sol·licituds de patents nacionals** presentades per persones residents en les comunitats autònomes ha sigut de 1.191. Les sol·licituds de patents corresponents a les comunitats autònomes mostren la seua major activitat a Madrid (22,25 %), **Comunitat Valenciana** (15,03 %), Andalusia (13,77 %) i Catalunya (12,26 %), que suposen el 63,31 % de la totalitat de les sol·licituds presentades.

Gràfic 2.49

El **nombre total de sol·licituds de models d'utilitat** presentats per persones residents en les comunitats autònomes ha sigut de 2.770. Les sol·licituds de models d'utilitat corresponents a les comunitats autònomes mostren la seua major activitat a Catalunya (16,43 %), Madrid (15,09 %), **Comunitat Valenciana** (14,04 %) i Andalusia (13,1 %); aquestes abasten el 58,66 % de la totalitat de les sol·licituds presentades, mentre que el 41,34 % es reparteix entre la resta de comunitats autònomes.

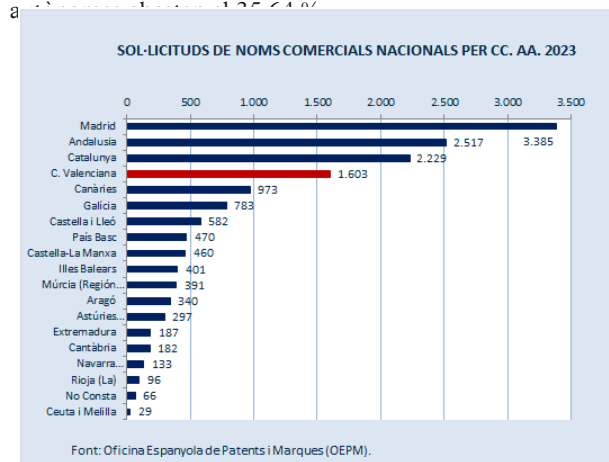
Gràfic 2.50

El **nombre total de sol·licituds de marques nacionals** presentades per persones residents de les **comunitats autònomes** ha sigut de 48.766. Les comunitats autònomes que mostren una major activitat en sol·licituds de marques són Madrid (22,56 %) i Catalunya (17,01 %), seguides d'Andalusia (14,55 %) i **Comunitat Valenciana** (10,63 %). El conjunt d'aquestes quatre autonomies registra el 64,75 %, i la resta de les comunitats autònomes, el 35,97 % restant.

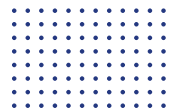

Gràfic 2.51

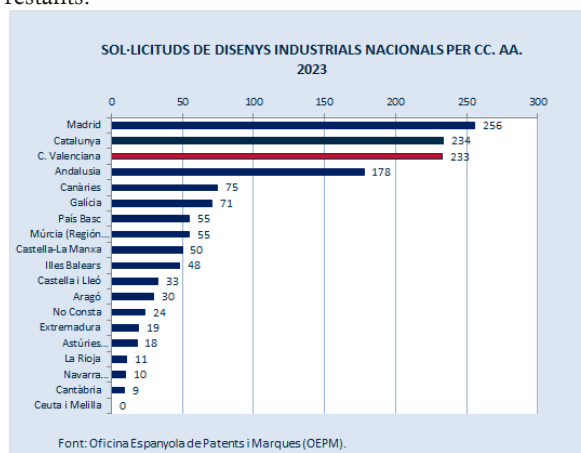
El **nombre total de sol·licituds de noms comercials nacionals** presentats per persones residents en les **comunitats autònomes** ha sigut de 15.124. Les comunitats autònomes que mostren un major registre de sol·licituds de noms comercials són Madrid (22,38 %), Andalusia (16,64 %), Catalunya (14,74 %) i la **Comunitat Valenciana** (10,6 %). El conjunt d'aquestes ha sol·licitat el 64,36 %; la resta de les comunitats autònomes, el 35,64 % restant.

Gràfic 2.52

El nombre total de dissenys industrials nacionals presentats per persones residents en les comunitats autònomes ha sigut de 1.409. Les sol·licituds de dissenys industrials corresponents a les comunitats autònomes mostren la seua major activitat a Madrid (18,17 %), Catalunya (16,61 %), la Comunitat Valenciana (16,54 %) i Andalusia (12,63 %); aquestes abasten el 63,95 % de la totalitat de les sol·licituds presentades, mentre que el 36,05 % es reparteix entre les comunitats autònomes restants.

Gràfic 2.53

2.3.3. Plans, polítiques i programes autonòmics d'I+D+i³¹

Entre els anys 2021 i 2023, s'han **concedit ajudes per valor de 51,46 milions d'euros a la Comunitat Valenciana**, procedents dels fons gestionats per l'Administració General de l'Estat del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, a través del Programa Estatal per a Impulsar la Investigació Científicotècnica i la seua Transferència (Subprograma Estatal de Transferència de Coneixement) i del Pla Estatal d'Investigació Científica, Tècnica i d'Innovació 2021-2023.

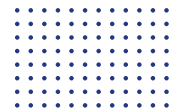
Segons un informe de l'IVIE i Cotec³², a la Comunitat Valenciana s'han executat 539,8 milions d'euros dels fons **Next Generation** per a impulsar la I+D i la digitalització, el 7,2 % dels concedits a Espanya.

Segons l'Informe d'Execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència a la Comunitat Valenciana, elaborat per la Generalitat Valenciana, pel que fa al Kit Digital —la iniciativa del Govern per a subvencionar la implantació de solucions digitals en les empreses mitjançant ajudes europees—, fins a juny de 2023, l'entitat pública Red.es havia concedit un total de 1.173 milions d'euros, la qual cosa suposa el 97,8 % dels 1.200 milions del programa. Més de 250.000 empreses i persones autònomes s'han beneficiat d'aquestes ajudes. Catalunya ha rebut el 19,3 % del total (156 milions), seguida d'Andalusia (116 milions, 14,3 %), Madrid (113 milions, 14 %) i la Comunitat Valenciana (96 milions, 11,9 %). Sense tindre en compte les persones autònomes, el 67,3 % s'ha concedit al sector serveis, destacant el comerç i l'hostaleria, que concentren quasi el 35 % del total.

³¹Estratègia d'Especialització Intel·ligent de la Comunitat Valenciana (S3) per al període 2021-2027

³²Informe sobre els fons Next Generation European Union destinats a actuacions d'I+D i digitalització

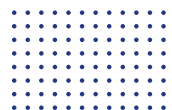
Als Quadres 2.81, 2.82 i 2.83 es detalla un extracte de les **línies pressupostàries de la Generalitat vinculades a polítiques públiques de foment de la I+D+i**, l'any 2023. S'han pressupostat 172.141,00 milers d'euros, entre la Direcció General d'Innovació, l'Agència Valenciana de la Innovació (AVI) i l'Institut Valencià de Competitivitat Empresarial (Ivace).

EXTRACTE DE LÍNIAS PRESSUPOSTÀRIES DE LA GENERALITAT VINCULADES A POLÍTIQUES PÚBLIQUES DE FOMENT A L'I+D+I. D.G D'INNOVACIÓ: DESENVOLUPAMENT TECNOLÒGIC I INNOVACIÓ		
DENOMINACIÓ LÍNIA:	PRESSUPOST 2023 (milers d'euros)	BENEFICIARIS PREVISTOS
S8378000 Impuls a l'actualització de competències i coneixements de professionals en noves tecnologies habilitadores per a la nova economia	175,00	Universitats públiques (UA, UJI, UMH, UPV y UV) 35.000/univ
S8722000 Reforç de l'ecosistema innovador a través de la participació en fires i esdeveniments	50,00	Asociació Valenciana de Startups
S8737000 Càtedra d'especialització intel·ligent de la Comunitat Valenciana	30,00	Universitat Politècnica de València
S8376000 Impuls de la innovació en els municipis de la Comunitat Valenciana	3.500,00	Municipis i mancomunitats de la Comunitat Valenciana, així com organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents de les mateixes.
S8399000 Anàlisi, suport i foment de la cultura de la innovació en territori de la Comunitat Valenciana	420,00	REDIT
S8400000 Ajudes als IITT per a projectes d'innovació en col·laboració amb empreses en el marc de la Especializacin Intel·ligent	2.970,00	Centres Tecnològics de la Comunitat Valenciana (AICE, AIDIMME, AIJU, AIMPLAS, AINIA, AITEX, IBV, INESCOP, ITE, ITENE i ITI)
S8767000 Learning Factory.	100,00	Universitat Miguel Hernández d'Elche.
S8761000 Impuls de la innovació social	35,00	Creu Roja Espanyola
S8738000 Creació d'ecosistemes d'innovació en entorns de l'Estrategia S3.	200,00	Xarxa d'Universitats Valencianes per al foment de la Investigació, el Desenvolupament i la Innovació.
S8739000 Impuls del programa de territoris innovadors en la Comunitat Valenciana.	595,00	Entitats locals de la Comunitat Valenciana, organismes autònoms dependents de les mateixes, universitats i entitats sense ànim de lucre vinculades a la innovació en municipis (AVAESSEN, Federació Valenciana de Municipis i Províncies, Fundació de la CV per a la Promoció Estratègica, el Desenvolupament i la Innovació Urbana, IMPULSALICANTE - Agència Local de Desenvolupament d'Alacant Ajuntament de Castelló, Ajuntament d'Elx i Fundació de la CV El Olmo).
Total	8.075,00	

Font: Pressupostos de la Generalitat Valenciana 2023

Quadre 2.81

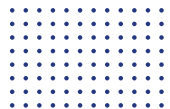

EXTRACTE DE LÍNIES PRESSUPOSTÀRIES DE LA GENERALITAT VINCULADES A POLÍTIQUES PÚBLIQUES DE FOMENT A L'I+D+I. AVI AGÈNCIA VALENCIANA DE LA INNOVACIÓ

DENOMINACIÓ LÍNIA:	PRESSUPOST 2023 (milers d'euros)	BENEFICIARIS PREVISTES
S0701000 Impuls a l'actualització de competències i coneixements de professionals en noves tecnologies habilitadores per a la nova economia	150,00	REDIT
S0648000 Parcs Científics de la Comunitat Valenciana. Foment de l'emprenedoria innovadora	1.750,00	Fundació de la CV Ciutat Politècnica de la Innovació, Fundació General de la Universitat Jaume I, Fundació Parc Científic Universitat de València de la CV, Fundació Universitària Miguel Hernández de la Comunitat Valenciana, Fundació Parc Científic de l'Alacant de la Comunitat Valenciana
S0729000 Potenciament d'unitats científiques de transferència del coneixement cap a l'empresa	4.029,00	Instituts universitaris, organismes públics d'investigació, centres tecnològics, instituts d'investigació sanitària i centres d'I+D sense ànim de lucre
S7061000 Programa d'ajudes per a la valoració de resultats de recerca i la seua transferència a les empreses	5.488,00	Universitats i els seus instituts universitaris, organismes públics d'investigació, centres tecnològics, instituts d'investigació sanitària, centres d'I+D sense ànim de lucre.
S8740000 Conveni amb la Fundació General de la Universitat de València per a donar suport a la posada en marxa de l'Anxiu Valencià del Disseny	130,00	Fundació General de la Universitat de València, de la Comunitat Valenciana
S8755000 Convenis d'ajuda a estudiants en pràctiques, comunicació audiovisual, periodisme i/o ciències de la informació	8,00	Universitat de València. Realització de pràctiques, treballs de comunicació audiovisual, periodisme, i/o ciències de la informació.
S7058000 Enfortiment de les interfícies d'innovació	1.469,00	Entitats sense ànim de lucre que tinguen entre els seus fins la promoció i difusió de la innovació
S0700000 Conveni amb l'Associació de Disenyadors de la CV (ADCV) per la promoció del diseny	150,00	ADCV. Associació de Disenyadors de la Comunitat Valenciana
S7062000 Suport a actuacions de promoció del talent	7.099,00	Universitats i els seus instituts universitaris, organismes públics d'investigació, centres tecnològics, instituts d'investigació sanitària, centres d'I+D sense ànim de lucre i empreses.
S8727000 Suport al desenvolupament i promoció de tecnologies habilitadores	1.150,00	INNDRONEDA: Aliança en Tecnologies Habilitadores per al sistema productiu de la Comunitat Valenciana i el seu sector públic
S7065000 Projectes estratègics col·laboratius entre els agents del Sistema Valencià d'Innovació	43.221,00	Empreses, universitats, organismes públics de investigació, centres tecnològics, instituts d'investigació sanitària, fundacions i associacions empresarials sense ànim de lucre
S7063000 Impuls de la Compra Pública d'Innovació	2.735,00	Empreses, universitats, instituts universitaris, organismes públics d'investigació, centres tecnològics, individualment o en cooperació.
Total	67.379,00	

Font: Pressupostos de la Generalitat Valenciana 2023

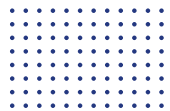
EXTRACTE DE LÍNIAS PRESUPUESTÀRIES DE LA GENERALITAT VINCULADES A POLÍTIQUES PÚBLIQUES DE FOMENT A L'I+D+I. INSTITUT VALENCIÀ DE COMPETITIVITAT INDUSTRIAL (IVACE)

DENOMINACIÓ LÍNIA:	PRESSUPOST 2023 (milers de euros)	BENEFICIARIS PREVISTS
S6722000 Investigació, Desenvolupament i Innovació Empresarial	26.050,00	Empreses, Entitats sense ànim de lucre i Organismes públics.
S0523000 Entitats de suport a l'emprenedoria innovadora en la Comunitat Valenciana	2.000,00	Entitats sense ànim de lucre: CEEI Castelló, CEEI Elx i CEEI València
S0560000 REDIT	750,00	Xarxa d'Instituts Tecnològics de la Comunitat Valenciana
S6724000 Centres Tecnològics de la Comunitat Valenciana. Projectes d'I+D.	20.000,00	Centres Tecnològics de la CV
S8021000 Centres Tecnològics de la Comunitat Valenciana. Suport per objectius.	40.000,00	Centres tecnològics de la Comunitat Valenciana (segons annex). Nota: Els beneficiaris d'aquesta línia no apareixen descrits en el annex
S8029000 Beques exterior/Becas E+E exportació i ocupació/ Beques I+I, internacionalització + innovació	5.637,00	Particulars, empreses i entitats sense ànim de lucre
S9033000 Fons per al suport a empreses d'Innovació Social i/o Tecnològica	500,00	Societat de Garantia Recíproca de la Comunitat Valenciana
W0569000 Transferència corrent a la Societat Anònima de Mitjans de Comunicació de la Comunitat Valenciana	1.250,00	Societat Anònima de Mitjans de Comunicació de la Comunitat Valenciana
S9049000 Programa desenvolupament de tecnologia elèctrica en l'àmbit ceràmic.	500,00	Institut de la Tecnologia Ceràmica.
Total	96.687,00	

Font: Pressuposts de la Generalitat Valenciana 2023

Quadre 2.83

El Quadre 2.84 incorpora les dades de totes les **convocatòries competitives d'ajudes a l'I+D+i**, gestionades per la Direcció General de Política Científica, i inclou el nombre de sol·licituds, la quantitat de diners sol·licitats, el nombre de concessions, els diners concedits, el percentatge entre sol·licituds i concessions, i el percentatge entre diners sol·licitats i concedits, tant de les cinc universitats públiques valencianes com d'altres centres d'investigació.

L'any 2023, s'han concedit un total de 79.775.400 euros entre universitats públiques i privades i la resta d'entitats, la qual cosa suposa un descens del 26,66 % respecte a l'any 2022, en què es van concedir 108.763.730 euros.

L'any 2023, a les **universitats públiques** s'han sol·licitat 4.391 ajudes per un import de 184.304.403 euros, i s'han concedit 1.961 ajudes, amb un import de 59.957.629 euros. Això suposa que s'han concedit 23.693.609 euros menys que l'any 2022, un 28,32 % inferior.

Pel que fa a les **universitats privades** (Universitat Cardenal Herrera-CEU, Universitat Catòlica de València, Universitat Europea de València i Universitat Internacional de València), s'han sol·licitat 235 ajudes per un import de 3.780.821 euros, i s'han concedit 70 ajudes, amb un import de 1.035.869 euros. L'any 2023, els diners concedits han disminuït un 1,66 %, és a dir, 17.417 euros menys en xifres absolutes.

Finalment, les **diferents entitats** han sol·licitat 1.293 ajudes per un import de 60.094.979 euros, i se n'han concedit 497, amb un import de 18.781.942 euros. Això suposa 11.066.056 euros més que en 2022, un increment del 145 %.

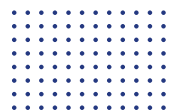

**CONVOCATÒRIES COMPETITIVES D'AJUDA A L'I+D+I GESTIONADES
PER LA D.G. DE CIÈNCIA I INVESTIGACIÓ. ANY 2023
RESUM D'UNIVERSITATS PÚBLIQUES DE LA CV**

	Sol·licitades		Concedides		Cobertura (%)	
	Nº	Euros	Nº	Euros	Nº	Euros
Resum d'Universitats Públiques						
RECURSOS HUMANS D'INVESTIGACIÓ	2.202	43.104.627	1.012	15.178.415	46	35
Subvencions per a la contractació de personal investigador de caràcter abonable (ACIF)	221	613.076	89	252.443	40	41
Subvencions per a la contractació de personal investigador de caràcter abonable (ACIF) Subv. Plurian. Anys anteriors	507	10.655.617	244	5.129.311	48	48
Subvencions estades contractades predoctorals fora de la CV (BEFPI)	64	335.699	58	304.285	91	91
Subvencions Programa Santiago Grisolí a (GRISOLIA)	140	906.206	29	187.714	21	21
Subvencions Programa Santiago Grisolí a (GRISOLIA) Subv. Plurian. Anys anteriors	97	2.113.864	97	2.113.864	100	100
Subvencions per a la contractació p. investigador en fase postdoctoral (APOSTD)	182	2.407.560	59	780.473	32	32
Subvencions per a la contractació p. investigador en fase postdoctoral (APOSTD) Subv. Plurian. Anys anteriors	520	21.151.266	60	2.410.087	12	11
Subvencions contractació doctores subvenciona Ramón y Cajal per als centres d'investigació (ACOND)	78	557.089	78	557.089	100	100
Subvencions contractació personal suport vinculat a un projecte transferència (APOTIP)	13	117.000	13	117.000	100	100
Subvencions contractació personal suport vinculat a un projecte transferència (APOTIP) Subv. Plurian. Anys anteriors	39	516.950	39	516.950	100	100
Subvencions per a la realització d'estades de p. investigador doctor en empreses de la CV (AEST)	81	1.592.600	65	1.285.500	80	81
Subvencions per a la realització d'estades de p. investigador doctor en empreses de la CV (AEST) Subv. Plurian. Anys anteriors	50	947.000	46	867.000	92	92
Subvencions estades p. investigador doctor en centres d'investigació fora de la CV (BEST)	210	1.190.700	135	656.700	64	55
PROJECTES D'I+D+I	1.148	48.536.016	549	26.328.795	492	54
Subvencions projectes d'I+D+I per a grups d'investigació emergents (2022 en 2023)	103	1.010.522	73	658.289	71	65
Subvencions projectes d'I+D+I per a grups d'investigació emergents (2023)	106	980.491	72	683.967		
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2021 en 2023)	276	6.456.743	86	2.398.500	31	37
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2022 en 2023)	223	6.221.340	85	2.411.050		
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2023)	190	4.573.115	80	2.052.254	42	45
Subvencions Programa Prometeo per a grups d'investigació d'excel·lència 2023	46	6.225.439	34	4.692.685	74	75
Programa Prometeo Fase II (2019 en 2023)	2	113.177	2	78.109	100	69
Programa Prometeo Fase II (2020 en 2023)	65	5.708.198	28	1.557.532	43	27
Programa Prometeo Fase II (2021 en 2023)	73	8.786.432	44	5.729.707	60	65
Programa Prometeo Fase II (2022 en 2023)	64	8.460.558	45	6.066.701	70	72
INTERNACIONALITZACIÓ I DIVULGACIÓ DE LA CIÈNCIA	126	1.017.623	99	804.253	79	79
Subvencions per a la captació de projectes europeus i altres programes internacionals (APE) (2023)	19	128.000	14	98.000	74	77
Subvencions per a la captació de projectes europeus i altres programes internacionals (APE) (2022 en 2023)	3	10.080	3	10.080	100	100
Subvencions per a l'organització i difusió de congressos, jornades i reunions científiques (AORG) (2023)	104	879.543	82	696.173	79	79
PROMOCIÓ I DINAMITZACIÓ DELS PARCS CIENTÍFICS	10	1.000.000	8	800.000	80	80
Subvencions per a la promoció i dinamització dels parcs científics (PPC) 2023	10	1.000.000	8	800.000	80	80
GARANTIA JUVENIL	48	889.748	48	889.748	100	100
Subvencions per a millorar la formació i l'ocupabilitat de personal tècnic i de gestió de l'I+D+I (GJDI)	48	889.748	48	889.748	100	100
PLA GENT	857	89.756.388	245	15.956.418	29	18
Subv. per a la contractac. d'investigadores/ors doctores de excel·lència, per a desenv. un proj. d'I+D+I a la CV (CIDEAGENT 2023)	34	5.780.000	13	2.001.109	38	35
CIDEAGENT 2018 EN 2023	10	850.000	10	850.000	100	100
CIDEAGENT 2019 EN 2023	43	3.655.000	12	807.560	28	22
CIDEAGENT 2020 EN 2023	40	3.961.481	10	982.233	25	25
CIDEAGENT 2021 EN 2023	38	5.928.000	12	1.719.529	32	29
Subvencions per a la contractació de doctores i doctores amb experiència internacional (CIDEAGENT 2023)	24	2.040.000	6	396.616	25	19
CIDEAGENT 2018 EN 2023	2	102.363	2	102.363	100	100
CIDEAGENT 2019 EN 2023	18	945.000	4	171.334	22	18
CIDEAGENT 2020 EN 2023	15	952.500	4	253.827	27	27
CIDEAGENT 2021 EN 2023	30	2.220.000	7	526.662	23	24
Subvencions per a la formació de doctores i doctores en empreses valencianes (FIDEAGENT anys anteriors, no convocats en 2023)	13	269.100	5	72.652	18	18
Subvencions a l'excel·lència científica de júnior investigadors (SEJAGENT 2023)	44	3.600.000	8	634.529	11	12
SEJAGENT 2021 EN 2023	38	3.040.000	7	510.419		
SEJAGENT 2022 EN 2023	44	3.520.000	5	398.975	16	15
Ciències marines	30	5.795.123	30	731.704	100	13
Agroalimentació	37	1.277.019	37	1.277.019	100	100
Materials	39	1.551.811	39	1.551.811	100	100
Astrofísica i física d'altres energies	19	870.510	19	870.510	100	100
Comunicació Quàntica	0	0	0	0		
Programa INVESTIGO 2022	339	43.398.480	15	2.097.565	4	5
TOTAL UNIVERSITATS PÚBLIQUES CV	4.391	184.304.403	1.961	59.957.629	45	33

Font: Direcció General de Ciència e Investigació

Quadre 2.84

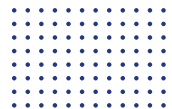
**CONVOCATORIES COMPETITIVES D'AJUDES A L'I+D+I GESTIONADES
PER LA D.G. DE CIÈNCIA I INVESTIGACIÓ. ANY 2023
RESUM D'UNIVERSITATS PRIVADES DE LA CV**

	Sol.licitades		Concedides		Cobertura (%)	
	Nº	Euros	Nº	Euros	Nº	Euros
Resum d'Universitats Privades						
RECURSOS HUMANS D'INVESTIGACIÓ	74	696.866	22	263.573	30	38
Subvencions per a la contractació de personal investigador de caràcter abonable (ACIF)	20	55.482	3	8.322	15	15
Subvencions per a la contractació de personal investigador de caràcter abonable (ACIF) Subv. Plurian. Anys anteriors	24	155.350	3	44.386	13	29
Subvencions estades contractades predoctorales fora de la CV (BEFPI)	1	4.240	1	4.240	100	100
Subvencions Programa Santiago Grisolia (GRISOLIA)	1	6.473	0	0		
Subvencions Programa Santiago Grisolia (GRISOLIA) Subv. Plurian. Anys anteriors	1	22.193	1	22.193	100	100
Subvencions per a la contractació p. investigador en fase postdoctoral (APOSTD)	3	39.685	1	13.228	33	33
Subvencions per a la contractació p. investigador en fase postdoctoral (APOSTD) Subv. Plurian. Anys anteriors	7	231.175	1	46.235	14	
Subvencions contractació doctors subvenciona Ramón y Cajal per a centres d'investigació (ACOND)	3	32.869	3	32.869	100	100
Subvencions per a la realització d'estades de p. investigador doctor en empreses de la CV (AEST)	2	40.000	1	20.000	50	50
Subvencions per a la realització d'estades de p. investigador doctor en empreses de la CV (AEST) Subv. Plurian. Anys anteriors	3	59.900	2	40.000	67	67
Subvencions estades p. investigador doctor en centres d'investigació fora de la CV (BEST)	9	49.500	6	32.100	67	65
PROJECTES D'I+D+I	137	2.406.755	39	696.563	28	29
Subvencions projectes d'I+D+I per a grups d'investigació emergents (GV) (2022 en 2023)	35	284.443	9	67.590	26	24
Subvencions projectes d'I+D+I per a grups d'investigació emergents (2023)	38	308.122	14	111.363	37	36
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2021 en 2023)	27	559.910	5	78.371	19	14
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2022 en 2023)	11	254.891	5	99.950	45	39
Subvencions para grupos de investigación consolidables (2023)	22	548.957	4	79.608	18	15
Programa Prometeus Fase II (2020 en 2023)	2	190.750	0	0	0	0
Programa Prometeus Fase II (2021 en 2023)	2	259.681	2	259.681	100	100
INTERNACIONALITZACIÓ I DIVULGACIÓ DE LA CIÈNCIA	18	133.233	8	51.343	44	39
Subvencions per a la captació de projectes europeus o altres programes internacionals (APE) (2021 en 2023)	4	16.300	4	16.300	100	100
Subvencions per a l'organització i difusió de congressos, jornades i reunions científiques (AORG) 2023	14	116.933	4	35.043	29	30
PLANS COMPLEMENTARIS	6	543.967	1	24.390	17	4
Ciències marines	1	146.660	1	24.390	100	17
Programa INVESTIGO 2023	5	397.307	0	0	0	0
TOTAL UNIVERSITATS PRIVADES CV	235	3.780.821	70	1.035.869	30	27

Font: Direcció General de Ciència i Investigació

Quadre 2.85

**CONVOCATÒRIES COMPETITIVES D'AJUDES A L'I+D+I GESTIONADES
POR LA D.G. DE CIÈNCIA I INVESTIGACIÓ. ANY 2023
RESUM D'ENTITATS**

	Solicitudes		Concedides		Cobertura (%)	
	Nº	Euros	Nº	Euros	Nº	Euros
Resum d'Entitats						
RECURSOS HUMANS D'INVESTIGACIÓ	546	10.438.941	250	4.039.815	46	39
Subvencions per a la contractació de personal investigador de caràcter abonable (ACIF)	53	147.027	21	58.256	40	40
Subvencions per a la contractació de personal investigador de caràcter abonable (ACIF) Subv. Plurian. Anys anteriors	191	3.975.942	71	1.479.369	37	37
Subvencions estànecs contractades predoctorals fora de la CV (BEFPI)	17	92.520	16	92.520	94	100
Subvencions Programa Santiago Grisolí a (GRISOLIA)	45	291.281	12	77.675	27	27
Subvencions Programa Santiago Grisolí a (GRISOLIA) Subv. Plurian. Anys anteriors	28	615.850	28	615.850	100	100
Subvencions per a contractació p. investigador en fase postdoctoral (APOSTD)	39	515.906	5	66.142	13	13
Subvencions per a contractació p. investigador en fase postdoctoral (APOSTD) Subv. Plurias	97	4.027.278	21	870.273	22	22
Subvencions contractació doctores subvenciona Ramón y Cajal per a centres d'investigació (ACOND)	29	254.381	29	254.381	100	100
Subvencions contractació personal suport vinculat a un projecte transferència (APOTIP)	17	153.000	17	153.000	100	100
Subvencions contractació personal suport vinculat a un projecte transferència (APOTIP) Subv. Plurian. Anys anteriors	24	313.600	24	313.600	100	100
Subvencions per a la realització d'estades de p. investigador doctor en empreses de la CV (AEST)	1	20.000	1	20.000	100	100
Subvencions per a la realització d'estades de p. investigador doctor en empreses de la CV (AEST) Subv. Plurian. Anys anteriors	1	20.000	1	20.000	100	100
Subvencions estades p. investigador doctor en centres d'investigació fora de la CV (BEST)	4	12.157	4	18.750	100	154
PROJECTES D'I+D+i	201	9.629.312	98	5.836.983	646	61
Subvencions projectes de I+D+i per a grups d'investigació emergents (2022 en 2023)	75	627.886	15	109.489	20	17
Subvencions projectes de I+D+i per a grups d'investigació emergents (2023)	12	110.265	11	112.865	92	102
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2021 en 2023)	23	489.083	9	256.525	39	52
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2022 en 2023)	17	443.568	10	289.995	59	65
Subvencions per a grups d'investigació consolidables (2023)	17	508.799	16	478.799	94	94
Subvencions Programa Prometeo per a grups d'investigació d'excel·lència 2023	18	2.564.735	16	2.273.097	89	89
Programa Prometeo Fase II (2019 en 2023)	2	130.193	2	88.080	100	68
Programa Prometeo Fase II (2020 en 2023)	12	1.113.849	6	372.166	50	33
Programa Prometeo Fase II (2021 en 2023)	13	1.846.935	7	959.515	54	52
Programa Prometeo Fase II (2022 en 2023)	12	1.793.997	6	896.452	50	50
INTERNACIONALITZACIÓ I DIVULGACIÓ DE LA CIÈNCIA	18	132.050	16	114.050	89	86
Subvencions per a la captació de projectes europeus o altres programes internacionals (APE) 2023	5	21.850	5	21.850	100	100
Subvencions per a la captació de projectes europeus o altres programes internacionals (APE) 2021 en 2023	1	2.300	1	2.300	100	100
Subvencions per a l'organització i difusió de congressos, jornades i reunions científiques (AORG) 2023	12	107.900	10	89.900	83	83
GARANTIA JUVENIL	109	387.080	21	387.080	19	100
Subvencions per a millorar la formació i l'ocupabilitat de personal tècnic i de gestió de I+D+i (GJIDI)	109	387.080	21	387.080	19	100
PLAN GENT	419	39.507.597	112	8.404.015	27	21
Subv. per a la contractac. d'investigadores/s doctores d'excel. per a desenv. un proj. d'I+D+i a la CV (CIDEAGENT 2023)	18	1.935.000	6	781.410	33	40
CIDEAGENT 2018 EN 2023	2	159.164	2	159.164	100	100
CIDEAGENT 2019 EN 2023	22	1.870.000	6	411.321	27	22
CIDEAGENT 2020 EN 2023	17	1.726.000	8	792.362	47	46
CIDEAGENT 2021 EN 2023	21	3.276.000	8	1.205.753	38	37
Subvencions per a la contractació de doctores y doctores amb experiència internacional (CIDEAGENT 2023)	14	1.190.000	3	192.888	21	16
CIDEAGENT 2019 EN 2023	13	682.500	4	178.938	31	26
CIDEAGENT 2020 EN 2023	9	571.500	3	196.000	33	34
CIDEAGENT 2021 EN 2023	9	666.000	3	154.329	33	23
Subvencions per a la formació de doctores i doctores en empreses valencianes	6	124.200	5	97.250	83	78
Subvencions a l'excel·lència científica de juniors investigadors (SEJIGENT 2023)	32	2.560.000	1	80.000	3	3
SEJIGENT 2021 EN 2023	22	1.760.000	2	152.727	9	9
SEJIGENT 2022 EN 2023	22	1.760.000	4	320.000	18	18
Programa INVESTIGO 2023	176	17.920.222	21	2.189.189	12	12
Ciències marines	10	2.058.227	10	243.901	100	12
Agroalimentació	8	297.981	8	297.981	100	100
Materials	6	408.189	6	408.189	100	100
Astrofísica i Física d'altres energies	12	542.615	12	542.615	100	100
TOTAL ENTITATS	1.293	60.094.979	497	8.404.015	38	31

Font: Direcció General de Ciència i Investigació

Quadre 2.86

3 Sector exterior

Aquest tercer capítol de la primera part de la Memòria analitza l'evolució del sector exterior de la Comunitat Valenciana l'any 2023, a través del comportament de les exportacions i expedicions, les importacions i introduccions, i una sèrie d'indicadors com ara la taxa de cobertura, el grau d'obertura exterior o el nombre d'empreses exportadores, així com la seua distribució per grups de productes i per destinacions geogràfiques, i un apartat dedicat a la inversió estrangera a la nostra Comunitat.

El sector exterior de la Comunitat Valenciana en 2023 ha **moderat el seu dinamisme respecte a l'any anterior**, en un context d'incertesa internacional i alentiment del creixement de les principals economies amb les quals manté relacions comercials. L'anàlisi de les dades recollides en aquest capítol pot resumir-se en els punts següents:

- Un **descens de les exportacions i expedicions, així com de les importacions i introduccions**, més intens que el d'Espanya, en un context exterior d'instabilitat i menor dinamisme del comerç internacional. No obstant això, l'activitat exportadora i importadora ha registrat la segona millor xifra de la sèrie històrica.
- Un **augment del superàvit comercial i de la taxa de cobertura**, a conseqüència d'una caiguda menor en les exportacions i expedicions, sent la tercera regió amb el saldo positiu més elevat.
- Un **considerable nivell de resiliència de les empreses que exporten amb regularitat**, que han augmentat en nombre i també en pes relatiu sobre el volum total d'exportacions i expedicions de la nostra Comunitat, malgrat l'alentiment del comerç mundial.
- Un **pronunciat augment de la inversió estrangera a la nostra Comunitat** per tercer any consecutiu, assolint el valor més elevat des que es disposa de dades, amb un alt grau de concentració tant de països inversors com de sectors de destinació.

3.1. COMERÇ EXTERIOR DE LA COMUNITAT VALENCIANA

3.1.1. Exportacions i expedicions i importacions i introduccions de béns de la Comunitat Valenciana

Les exportacions i expedicions de productes de la Comunitat Valenciana, l'any 2023¹, han assolit un valor de 38.014,12 milions d'euros, la qual cosa representa una disminució interanual del 3,5 %, en contrast amb l'augment del 21,6 % registrat el 2022, com es pot observar en el Quadre 3.1. L'aportació de les exportacions i expedicions valencianes al total d'Espanya ha sigut del 9,9 %, tres dècimes per davall de la de l'any anterior.

El valor total de les **importacions i introduccions a la Comunitat Valenciana** ha descendit fins als 34.657,44 milions d'euros, amb una disminució del 12 % respecte a l'any anterior. El pes relatiu de les nostres importacions i introduccions sobre el total espanyol s'ha reduït fins al 8,2

EXPORTACIONS I IMPORTACIONS. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023p
Milions d'euros

	C. Valenciana				Espanya				CV/Espanya	
	Exp.	T1	Imp.	T1	Exp.	T1	Imp.	T1	Exp.	Imp.
2019	31.347,37	2,7	28.609,85	3,5	290.892,81	2,0	322.436,89	0,9	10,8	8,9
2020	29.124,29	-7,1	25.171,09	-12,0	263.628,26	-9,4	276.925,15	-14,1	11,0	9,1
2021	32.386,55	11,2	30.033,45	19,3	314.858,55	19,4	346.283,41	25,0	10,3	8,7
2022	39.383,66	21,6	39.383,84	31,1	387.599,02	23,1	459.202,62	32,6	10,2	8,6
2023p	38.014,12	-3,5	34.657,44	-12,0	383.688,60	-1,0	424.248,75	-7,6	9,9	8,2

p: Dades provisionals

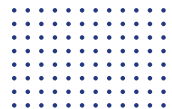
T1: Variació percentual del valor d'exportacions i importacions respecte a l'any anterior

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

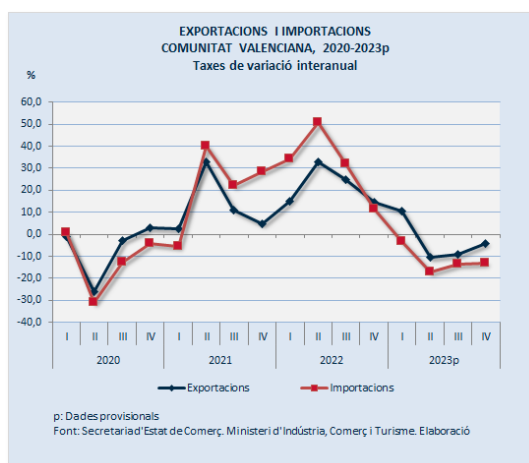
Quadre 3.1

¹Les dades del sector exterior relatives a 2023 són provisionals..

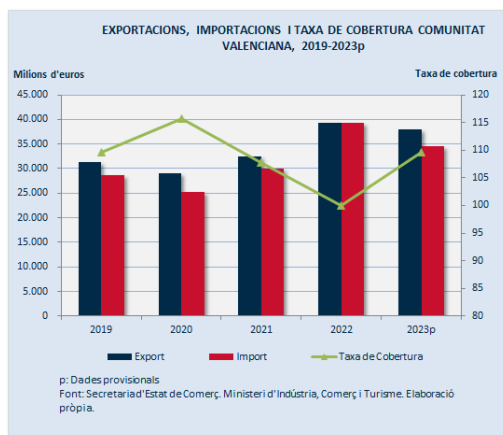

Les **exportacions i expedicions i les importacions i introduccions han mostrat un perfil similar**, amb variacions interanuals negatives al llarg de tot l'any 2023, excepte en les vendes a l'exterior durant el primer trimestre, com s'aprecia en el Gràfic 3.1. En el segon trimestre de l'any, s'han registrat les majors disminucions interanuals, amb un descens del 10,5 % en exportacions i expedicions i del 17,2 % en importacions.

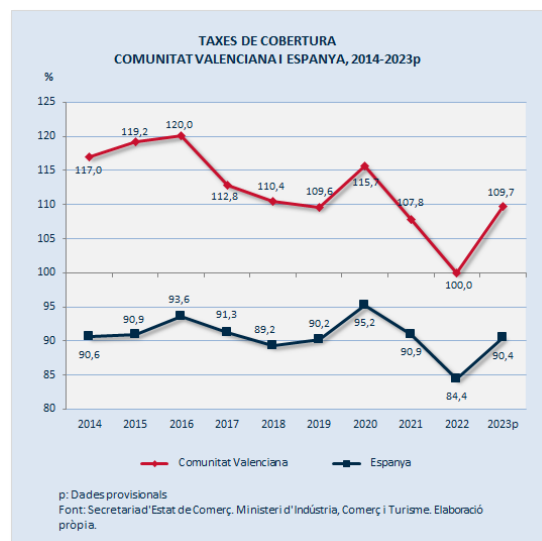

Gràfic 3.1

L'any 2023, el major decreixement de les importacions i introduccions en relació amb les exportacions i expedicions ha provocat un **augment de la taxa de cobertura** de la nostra Comunitat, que s'ha situat en el 109,7 % (enfront del 100 % registrat el 2022), per damunt de la taxa espanyola (90,4 %), com es pot observar en els Gràfics 3.2 i 3.3. Així mateix, s'ha produït un superàvit comercial de 3.356,88 milions d'euros en el saldo de la balança comercial, en contrast amb l'equilibri assolit l'any anterior.

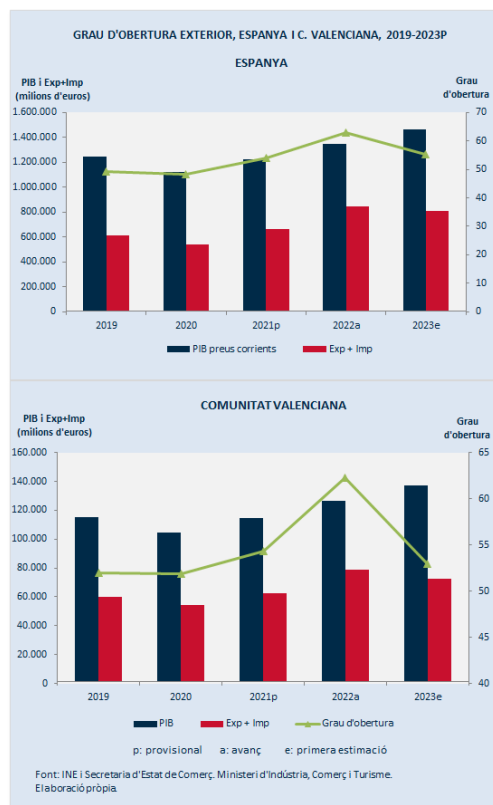

Gràfic 3.2

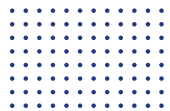

Gràfic 3.3

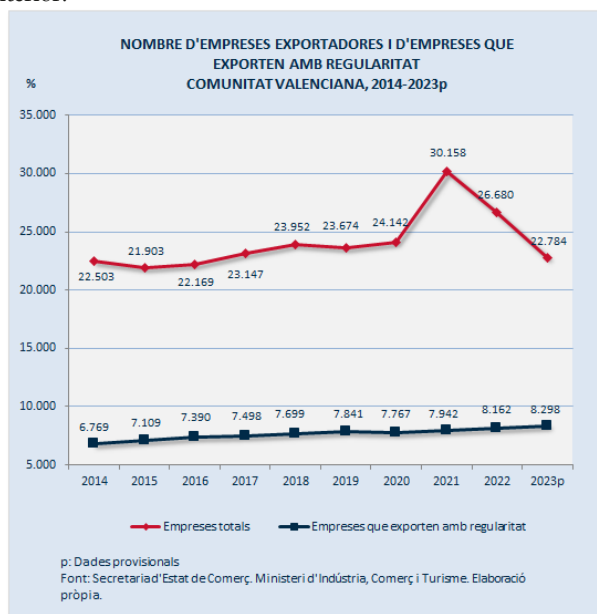
D'altra banda, el **grau d'obertura exterior** de béns de la Comunitat Valenciana, l'any 2023, ha disminuït a causa del retrocés relatiu de les exportacions i expedicions i de les importacions, unit a l'augment de la producció agregada, situant-se en un 52,9 % (enfront del 62,3 % de 2022), un valor inferior al 55,3 % d'Espanya, com es recull en el Gràfic 3.4.

Gràfic 3.4

Altres indicadors del grau d'obertura són el **nombre d'empreses exportadores i el d'aquelles que ho fan de manera regular**. L'any 2023, el nombre d'empreses valencianes que han realitzat activitats d'exportació s'ha situat en 22.784, un 14,6 % inferior al registrat el 2022. El dinamisme del consum privat nacional durant el 2023 ha contrastat amb la debilitat dels mercats exteriors, la qual cosa ha fet que una part important d'empreses que exportaven de manera esporàdica hagen deixat de fer-ho, per a orientar les seues vendes al mercat interior. Per contra, el nombre d'empreses exportadores regulars² a la nostra Comunitat se situa en 8.298, 136 més que l'any anterior, com es recull en el Gràfic 3.5, i aglutinen el 93,3 % del total d'exportacions i expedicions de la Comunitat Valenciana, quasi un punt per damunt del registrat l'any anterior.

Gràfic 3.5

El Comitè valora positivament el nivell de resiliència que mantenen les empreses exportadores valencianes, que, en un entorn de menor dinamisme del comerç internacional, han augmentat en

nombre i també el seu pes relatiu sobre les vendes a l'exterior de la nostra Comunitat.

En aquest sentit, el CES CV insta les administracions públiques a desenvolupar un entorn normatiu, fiscal, financer, etc., que consolide la posició de les empreses exportadores valencianes en els mercats exteriors.

²S'entén, en aquest cas, per empreses exportadores regulars aquelles que fa un mínim de quatre anys consecutius que exporten.

El Quadre 3.2 mostra els **saldos comercials exteriors de les comunitats i ciutats autònomes espanyoles**. Deu comunitats autònomes han registrat saldos positius, entre les quals cal destacar Galícia, amb 9.138,37 milions d'euros; el País Basc, amb 5.852,70 milions d'euros; la Comunitat Valenciana, amb 3.356,68 milions d'euros, i Navarra, amb 3.175,26 milions d'euros.

EXPORTACIONS I IMPORTACIONS PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2023p

	Exportacions		Importacions		Superàvit	Dèficit	T. Cob.
	MII	T1	MII	T1	MII	MII	%
Andalusia	38.537	10,04	41.296	9,73		-2.759	93,3
Aragó	17.625	4,59	18.575	4,38		-951	94,9
Astúries, Principat d'	6.287	1,64	5.512	1,30	775		114,1
Balears, Illes	2.389	0,62	1.902	0,45	487		125,6
Canàries	2.343	0,61	4.342	1,02		-1.999	54,0
Cantàbria	3.360	0,88	2.750	0,65	609		122,1
Castella i Lleó	17.172	4,48	14.832	3,50	2.340		115,8
Castella-La Manxa	9.827	2,56	15.652	3,69		-5.825	62,8
Catalunya	100.684	26,24	109.996	25,93		-9.312	91,5
Comunitat Valenciana	38.014	9,91	34.657	8,17	3.357		109,7
Extremadura	3.022	0,79	2.220	0,52	802		136,1
Galícia	30.038	7,83	20.900	4,93	9.138		143,7
Madrid, Comunitat de	51.592	13,45	98.479	23,21		-46.888	52,4
Múrcia, Regió de	14.020	3,65	14.887	3,51		-867	94,2
Navarra, Comunitat Foral de	10.175	2,65	6.999	1,65	3.175		145,4
País Basc	32.640	8,51	26.787	6,31	5.853		121,8
Rioja, La	2.281	0,59	1.768	0,42	513		129,0
Ceuta	9	0,00	463	0,11		-454	2,0
Melilla	3	0,00	42	0,01		-39	6,4
Sense determinar	3.673	0,96	2.190	0,52	1.482		167,7
Total Supèravit / Dèficit					28.532	-69.092	
Total	383.689		424.249			-40.560	90,4
		T2		T2			
Comunitat Valenciana	38.014		34.657		3.357		109,7
Alacant	6.978	18,4	5.559	16,0	1.419		125,5
Castelló	9.090	23,9	5.567	16,1	3.523		163,3
València	21.946	57,7	23.531	67,9		-1.585	93,3

MII: Milions d'euros

p: Dades provisionals

T1: Percentatge sobre el total de les CC. AA.

T2: Percentatge sobre el total de Comunitat Valenciana.

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.2

Per províncies, les exportacions i expedicions des de **València** han assolit un valor acumulat de 21.946,15 milions d'euros, que corresponen a un 57,7 % de les vendes totals a l'exterior de la nostra Comunitat, mentre que les importacions i introduccions s'han situat en 23.531,47 milions d'euros, donant lloc a un dèficit de 1.585,32 milions d'euros i una taxa de cobertura del 93,3 %. **Castelló i Alacant** han finalitzat l'any 2023 amb una xifra total d'exportacions i expedicions de 9.089,84 i 6.978,13 milions d'euros, respectivament, i amb superàvits de 3.523,20 i 1.418,79 milions d'euros, aconseguint unes taxes de cobertura del 163,3 % (Castelló) i del 125,5 % (Alacant).

L'estructura per sectors econòmics mostra clares diferències provincials, tant en les exportacions i expedicions com en les importacions. A **Alacant** destaquen les exportacions i expedicions de **manufactures de consum** (calçat, tèxtil i joguets, entre altres), que suposen el 30,5 % del valor exportat de la província, amb un retrocés del 7,7 % en el conjunt de l'any. També són les manufactures de consum les principals compres a l'exterior, representant el 40,7 % del total de la província, amb una disminució, l'any 2023, de l'11 %, com es pot observar en el Quadre 3.3.

COMERÇ EXTERIOR PER SECTORS ECONÒMICS. ALACANT, 2023p

	Exportacions			Importacions			T. Cob.
	M	T1	T2	M	T1	T2	%
Alimentació, begudes i tabac	1.971,48	28,3	7,8	937,51	16,9	5,8	210,3
Productes energètics	256,36	3,7	-23,6	4,09	0,1	-65,4	6.268,2
Matèries Primeres	152,15	2,2	2,4	75,40	1,4	-15,6	201,8
Semimanufactures	1.471,00	21,1	-4,1	1.106,19	19,9	-14,9	133,0
Béns d'equip	612,95	8,8	12,3	842,71	15,2	7,6	72,7
Sector automòbil	213,40	3,1	21,8	197,20	3,5	-3,1	108,2
Béns de consum durador	141,31	2,0	-4,9	123,69	2,2	-13,1	114,2
Manufactures de consum	2.131,81	30,5	-7,7	2.263,74	40,7	-11,0	94,2
Altres mercaderies	27,69	0,4	-14,4	8,81	0,2	13,1	314,4
Total	6.978,13	100,0	-1,2	5.559,34	100,0	-6,9	125,5

M: Milions d'euros

p: Dades provisionals

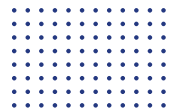
T1: Percentatge que representa cada grup de productes respecte al total d'exportacions i importacions

T2: Percentatge de variació respecte al valor de 2022

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

Quadre 3.3

La província de **Castelló** és la que presenta un major nivell de concentració, tant en les exportacions i expedicions com en les importacions. **Les semimanufactures** (rajoles ceràmiques, fregides, esmalts, entre altres) són les que tenen el major pes relatiu sectorial dins de les exportacions i expedicions (62,1 %), amb un decreixement interanual del 15,9 % al llarg de l'any, i aconseguixen una de les majors taxes de cobertura de la Comunitat Valenciana (417,6 %). Quant a les importacions, els **productes energètics** suposen el 45,4 % de les compres, amb una disminució interanual del 40,3 %, com es pot apreciar en el Quadre 3.4.

COMERÇ EXTERIOR PER SECTORS ECONÒMICS. CASTELLÓ, 2023p

	Exportacions			Importacions			T. Cob.
	M	T1	T2	M	T1	T2	%
Alimentació, begudes i tabac	1.239,75	13,6	5,1	524,48	9,4	-35,6	236,4
Productes energètics	799,79	8,8	-49,7	2.527,57	45,4	-40,3	31,6
Matèries Primeres	134,03	1,5	-10,0	324,83	5,8	-53,6	41,3
Semimanufactures	5.643,72	62,1	-15,9	1.351,44	24,3	-38,7	417,6
Béns d'equip	642,91	7,1	22,0	507,97	9,1	-24,7	126,6
Sector automòbil	354,57	3,9	23,4	164,96	3,0	57,5	214,9
Béns de consum durador	118,98	1,3	-3,9	33,97	0,6	1,2	350,3
Manufactures de consum	144,27	1,6	4,3	126,60	2,3	-8,7	114,0
Altres mercaderies	11,82	0,1	35,4	4,82	0,1	95,0	245,2
Total	9.089,84	100,0	-15,2	5.566,64	100,0	-37,5	163,3

M: Milions d'euros

p: Dades provisionals

T1: Percentatge que representa cada grup de productes respecte al total d'exportacions i importacions

T2: Percentatge de variació respecte al valor de 2022

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

Quadre 3.4

Finalment, a la província de **València**, els **béns d'equip** són els de més importància quantitativa entre les vendes a l'exterior, amb un pes relatiu del 23 % i un increment interanual del 21,8 %, seguits molt de prop pel **sector de l'automòbil** i el d'alimentació, begudes i tabac, que representen cadascun el 22,9 % (Quadre 3.5). Pel que fa a les importacions, també el principal sector correspon als **béns d'equip**, amb un percentatge del 25,3 % del total provincial i un augment del 3,5 % en el conjunt de l'any.

COMERÇ EXTERIOR PER SECTORS ECONÒMICS. VALÈNCIA, 2023p

	Exportacions			Importacions			T. Cob.
	M	T1	T2	M	T1	T2	%
Alimentació, begudes i tabac	5.019,34	22,9	6,0	3.675,78	15,6	0,6	136,6
Productes energètics	660,84	3,0	4,3	522,56	2,2	-27,6	126,5
Matèries Primeres	619,34	2,8	-26,1	483,13	2,1	-16,7	128,2
Semimanufactures	3.580,06	16,3	-8,2	5.325,59	22,6	-15,1	67,2
Béns d'equip	5.057,47	23,0	21,8	5.961,63	25,3	3,5	84,8
Sector automòbil	5.016,78	22,9	-5,7	4.284,88	18,2	2,6	117,1
Béns de consum durador	621,64	2,8	0,4	1.466,74	6,2	5,9	42,4
Manufactures de consum	1.295,89	5,9	-3,0	1.775,69	7,5	-8,0	73,0
Altres mercaderies	74,78	0,3	-2,3	35,47	0,2	2,4	210,8
Total	21.946,15	100,0	1,6	23.531,47	100,0	-4,0	93,3

M: Milions d'euros

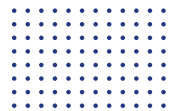
p: Dades provisionals

T1: Percentatge que representa cada grup de productes respecte al total d'exportacions i importacions

T2: Percentatge de variació respecte al valor de 2022

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

Quadre 3.5

3.1.2. Exportacions i expedicions i importacions i introduccions per sectors i grups de productes

Per sectors econòmics, el grup de **béns d'alimentació, begudes i tabac** ha assolit un valor de 8.230,57 milions d'euros, el 21,7 % de les vendes totals, amb un increment interanual del 6,3 %. Per part seua, les compres d'aquesta mena de productes han decreixcut un 4,1 %, amb un valor de 5.137,77 milions d'euros, i representen el 14,8 % del total d'importacions. La seua taxa de cobertura ha sigut del 160,2 %, com es pot observar en el Quadre 3.6.

Les exportacions i expedicions de **productes energètics** han assolit els 1.717 milions d'euros, la qual cosa suposa un decreixement del 32,9 % respecte a l'any anterior, mentre que les compres a l'exterior s'han xifrat en 3.054,21 milions, amb una caiguda del 38,5 %, la més gran entre els sectors econòmics de la nostra Comunitat, amb una taxa de cobertura del 56,2 %, deguda, en gran mesura, a la caiguda dels preus dels productes energètics importats.

Les **matèries primeres** exportades han disminuït un 20,3 %, reduint el seu valor total fins als 905,51 milions d'euros i el seu pes relatiu fins al 2,4 %. Per part seua, les importacions i introduccions han assolit els 883,36 milions d'euros, la qual cosa representa el 2,5 % de les compres a l'exterior i una disminució interanual del 35,5 %. El resultat ha sigut un augment de la taxa de cobertura fins al 102,5 % en finalitzar l'any.

El grup de **semimanufactures** és el principal sector de productes, tant en importacions, amb un 22,5 % del total i un valor acumulat de 7.783,33 milions d'euros (un 20,4 % inferior al registrat el 2022), com en exportacions, amb una xifra de 10.694,78 milions d'euros, un 11,9 % per davall de l'any precedent, que representen el 28,1 % del total d'exportacions i expedicions. La taxa de cobertura d'aquest grup de béns ha assolit el 137,4 %.

Els **béns d'equip** suposen el 16,6 % del total dels béns exportats, amb una xifra de 6.313,33 milions d'euros i un augment del 20,8 %, i el 21,1 % de les compres realitzades, amb 7.312,31 milions d'euros, un increment de l'1,3 % i una taxa de cobertura del 86,3 %.

El **sector de l'automòbil** ha registrat una disminució de les seues vendes del 3,4 %, amb un valor total exportat de 5.584,76 milions, i un pes relatiu del 14,7 %. Quant a les importacions, el sector ha experimentat un augment del 3,6 %, amb un volum de compres de 4.647,04 milions d'euros, que representa el 13,4 % del total. La taxa de cobertura s'ha situat en el 120,2 %.

Les vendes de **manufactures de consum** s'han xifrat en 3.571,97 milions d'euros, amb un decreixement del 5,6 %, mentre que les importacions i introduccions han baixat un 9,7 %, assolint els 4.166,04 milions d'euros, el 12 % del total de compres a l'exterior, amb una taxa de cobertura del 85,7 %.

COMERÇ EXTERIOR PER SECTORS ECONÒMICS. COMUNITAT VALENCIANA, 2023p.

	Exportacions			Importacions			T. Cob.
	M	T1	T2	M	T1	T2	%
Alimentació, begudes i tabac	8.231	21,7	6,3	5.138	14,8	-4,1	160,2
- Productes càrnics	374	1,0	7,2	267	0,8	19,0	140,2
- Lactis i ous	231	0,6	7,1	267	0,8	9,7	86,4
- Productes pesquers	328	0,9	-14,9	723	2,1	-14,8	45,3
- Cereals	134	0,4	15,2	541	1,6	8,9	24,8
- Fruïtes, hortalisses i llegums	5.498	14,5	6,4	1.528	4,4	-5,2	359,9
- Sucre, cafè i cacau	338	0,9	19,8	531	1,5	12,2	63,7
- Preparats alimentaris	591	1,6	22,1	332	1,0	13,8	177,6
- Begudes	493	1,3	-1,3	275	0,8	10,6	179,3
- Tabacs	34	0,1	58,2	9	0,0	-44,7	364,5
- Grasses i olis	123	0,3	-2,6	385	1,1	-37,1	31,9
- Llavors i fruits oleaginosos	10	0,0	-12,7	151	0,4	-8,8	6,6
- Pinsos animals	76	0,2	-7,2	127	0,4	5,5	60,0
Productes energètics	1.717	4,5	-32,9	3.054	8,8	-38,5	56,2
- Carbó	3	0,0	-47,0	13	0,0	-3,6	23,9
- Petroli i derivats	1.515	4,0	-33,3	2.988	8,6	-30,7	50,7
- Gas	199	0,5	-29,6	53	0,2	-91,7	373,6
- Corrent elèctrica	0	0,0	-	0	0,0	-	-
Matèries Primeres	906	2,4	-20,3	883	2,5	-35,5	102,5
- Mat. Primeres animals i veget	499	1,3	-30,1	487	1,4	-19,2	102,6
- Menes i minerals	406	1,1	-3,6	397	1,1	-48,3	102,4
Semimanufactures	10.695	28,1	-11,9	7.783	22,5	-20,4	137,4
- Metalls no ferrosos	469	1,2	-15,5	472	1,4	-45,0	99,4
- Ferro i acer	635	1,7	-16,8	1.418	4,1	-13,8	44,8
- Productes químics	4.991	13,1	-9,6	4.331	12,5	-20,5	115,2
- Altres semifactures	4.600	12,1	-13,3	1.563	4,5	-14,5	294,3
Béns d'equip	6.313	16,6	20,8	7.312	21,1	1,3	86,3
- Maq. específica certes ind.	1.303	3,4	8,9	1.965	5,7	-3,0	66,3
- Equip oficina i telecomunic.	733	1,9	3,5	1.502	4,3	-0,5	48,8
- Material transport	1.573	4,1	18,2	814	2,3	60,4	193,3
- Altres béns d'equip	2.705	7,1	35,9	3.031	8,7	-4,6	89,2
Sector automòbil	5.585	14,7	-3,4	4.647	13,4	3,6	120,2
- Automòbils i motos	4.340	11,4	-4,4	2.622	7,6	19,4	165,5
- Components de l'automòbil	1.245	3,3	0,2	2.025	5,8	-11,5	61,5
Béns de consum durador	882	2,3	-1,1	1.624	4,7	4,1	54,3
- Electrodomèstics	47	0,1	-20,9	522	1,5	33,3	8,9
- Electrònica de consum	62	0,2	31,1	220	0,6	1,9	28,1
- Mobles	725	1,9	-1,6	781	2,3	-5,2	92,8
- Altres béns consum durador	48	0,1	-0,6	101	0,3	-22,1	47,9
Manufactures de consum	3.572	9,4	-5,6	4.166	12,0	-9,7	85,7
- Tèxtils i confecció	1.080	2,8	-2,6	1.518	4,4	-10,4	71,1
- Calçat	1.269	3,3	-7,1	1.057	3,0	-9,7	120,0
- Joguet	231	0,6	-8,5	308	0,9	-21,2	75,2
- Terrisseria	33	0,1	-9,8	26	0,1	-21,6	124,7
- Joieria i rellotges	47	0,1	15,2	49	0,1	12,0	97,3
- Cuir i manufactures del cuir	164	0,4	-11,4	189	0,5	-15,5	86,7
- Altres manufactures de consu	747	2,0	-5,7	1.018	2,9	-3,7	73,4
Altres mercaderies	114	0,3	-2,8	49	0,1	9,3	232,8
Total	38.014	100,0	-3,5	34.657	100,0	-12,0	109,7

M: Milions d'euros

p: Dades provisionals

T1: Percentatge que representa cada grup de productes respecte al total d'exportacions i importacions

T2: Percentatge de variació entre 2022 i 2023p

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

El Quadre 3.7 i els Gràfics 3.6 i 3.7 permeten fer una anàlisi més detallada de les **vendes i les compres a l'exterior per productes**. Els tres grups que han representat el major volum d'exportacions i expedicions, en 2023, han sigut: sector primari, material de transport i maquinària i material elèctric. Les vendes del **sector primari** han assolit un valor de 8.672,66 milions d'euros, un 22,8 % del total exportat. Les vendes de **material de transport** s'han xifrat en 6.492,94 milions d'euros, el 17,1 % del total de vendes a l'exterior, seguits per **maquinària i material elèctric**, amb 4.532,67 milions d'euros i un 11,9 % del total exportat. Entre els tres concentren més de la meitat de les exportacions i expedicions acumulades l'any 2023, la qual cosa posa de manifest que la Comunitat Valenciana continua altament especialitzada, havent augmentat el seu pes relatiu en 4,4 punts, gràcies al creixement del sector primari (3,1 %) i de maquinària i material elèctric (21,7 %), enfront de la lleu caiguda registrada pel material de transport (un 0,5 % menys).

COMERÇ EXTERIOR PER PRODUCTES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023p

	Exportacions			Importacions			T. Cob.
	M	T1	T2	M	T1	T2	%
Pdtes. animals i animals vius	823,51	2,2	-2,5	1.207,68	3,5	-2,6	68,2
Pdtes. Vegetals	5.379,78	14,2	1,9	2.256,65	6,5	-4,7	238,4
Oli, grasses, cerea	140,17	0,4	-18,1	387,89	1,1	-36,8	36,1
Pdtes. alimentaris, beguda, tabac	2.329,20	6,1	10,3	1.614,22	4,7	12,4	144,3
Pdtes. minerals	1.769,67	4,7	-32,5	3.392,99	9,8	-40,4	52,2
Pdtes. de la indústria química	3.450,58	9,1	-9,0	2.448,69	7,1	-22,8	140,9
Plàstic, cautxú	1.757,50	4,6	-6,5	2.323,35	6,7	-16,8	75,6
Plàstic, cuirs	290,61	0,8	-7,9	447,19	1,3	-10,4	65,0
Fusta, suro	307,98	0,8	-19,5	440,88	1,3	-21,7	69,9
Paper	326,37	0,9	-2,0	595,70	1,7	-16,5	54,8
Tèxtil	1.058,95	2,8	-2,7	1.420,71	4,1	-9,7	74,5
Calçat, altres	1.290,34	3,4	-6,8	1.116,58	3,2	-9,9	115,6
Ceràmica, vidre, altres	3.992,01	10,5	-14,8	562,33	1,6	-14,3	709,9
Perles, metalls preciosos	48,35	0,1	1,8	46,92	0,1	-1,3	103,0
Metalls comuns	2.120,91	5,6	-4,4	2.792,67	8,1	-19,8	75,9
Màquines, material elèctric	4.532,67	11,9	21,7	6.505,53	18,8	-2,8	69,7
Mat. de transport	6.492,94	17,1	-0,5	4.929,07	14,2	15,3	131,7
Òptica, rellotgeria, inst. musicals	414,31	1,1	7,0	734,53	2,1	-3,0	56,4
Armes, municions	3,17	0,0	-65,9	2,28	0,0	11,4	138,7
Mercaderies, mobles, joguets, ...	1.212,69	3,2	-3,4	1.386,05	4,0	-9,4	87,5
Art, antiguitats i altres no incl.	272,43	0,7	-16,0	45,52	0,1	18,9	598,4
Total	38.014,12	100,0	-3,5	34.657,44	100,0	-12,0	109,7

M: Milions d'euros

p: Dades provisionals

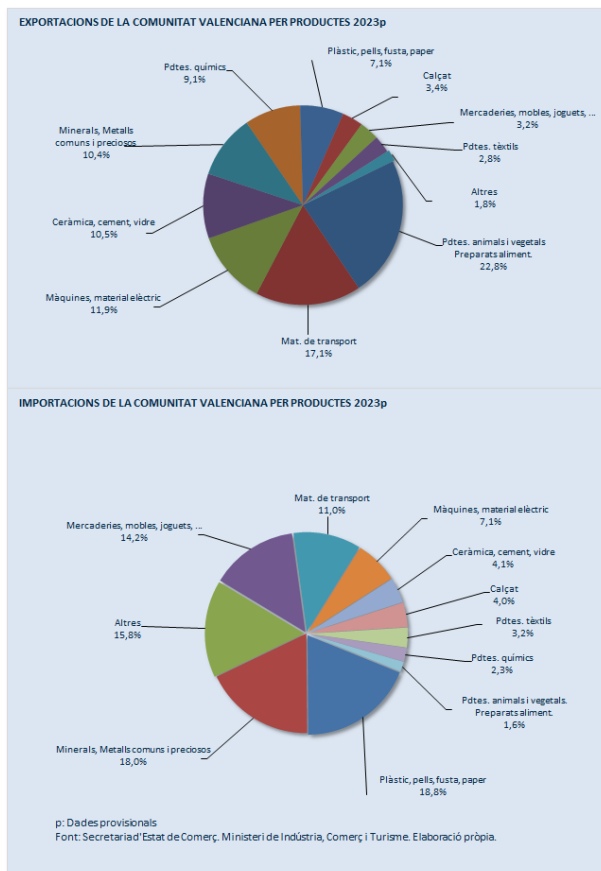
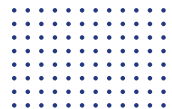
T1: Percentatge sobre el total d'exportacions o importacions

T2: Percentatge de variació respecte al valor registrat en 2022

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.7

Gràfic 3.6 i 3.7

En la distribució sectorial de les importacions i introduccions destaca la maquinària i material elèctric, amb un valor de 6.505,53 milions d'euros i un 18,8 % de les compres totals. També destaquen les compres de material de transport, amb un valor de 4.929,07 milions, representant un 14,2 %. Finalment, el sector primari suposa el 15,8 % de les compres totals, amb un valor de 5.466,44 milions.

El comportament ha sigut dispar en aquests principals productes importats: el sector primari ha disminuït un 3,4 %, i la maquinària i material elèctric, un 2,8 %, mentre que el material de transport s'ha incrementat un 15,3 %.

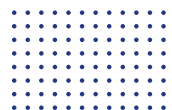
3.1.3. Exportacions i expedicions i importacions i introduccions de béns per destinació geogràfica

Les **ventes a l'exterior amb origen en la Comunitat Valenciana** continuen concentrant-se principalment als països de **la Unió Europea**, que representen el 56,4 % del total (55,8 % en 2022), destacant les vendes a França, amb 4.913,36 milions d'euros, la qual cosa suposa el 12,9 % de les exportacions i expedicions totals; a Alemanya (11 %), i Itàlia (8,8 %), com es recull en el Quadre 3.8 i en els Gràfics 3.8 i 3.9.

Respecte a la resta de les nostres vendes a l'exterior, el **primer mercat no comunitari és el dels Estats Units**, al qual s'ha exportat 3.365,99 milions d'euros en 2023, un 1,5 % més que l'any anterior, seguit del Regne Unit, on les vendes han crescut un 0,2 %.

Quant a les **compres a l'exterior de la Comunitat Valenciana**, les introduccions procedents de la **Unió Europea** representen el 43,8 % del total de les nostres importacions i introduccions (38,8 % en 2022), amb un volum total de 15.186,77 milions d'euros i un descens del 0,7 %. Itàlia és el principal origen, amb un pes relatiu del 7,9 % i un volum de 2.726,76 milions d'euros, la qual cosa suposa una disminució en relació amb l'any anterior del 2,7 %. Li segueixen en importància França, amb 2.700,15 milions d'euros (7,8 % del total importat) i un augment del 3,7 %, i Alemanya, amb 2.621,42 milions d'euros (7,6 %) i una disminució del 2,4 %.

Fora de la Unió Europea, destaca el **valor de les importacions i introduccions de la Xina**, que és el principal proveïdor de la Comunitat Valenciana, amb un import de 5.509,3 milions d'euros, que representa el 15,9 % de les compres exteriors, i una disminució interanual del 10,9 %. Li segueix en importància els Estats Units, amb un valor acumulat de 1.785,78 milions d'euros, que suposen el 5,2 %, amb un notable descens del 38,2 % respecte a l'any anterior. Les compres a Turquia han descendit a 1.598,42 milions d'euros (4,6 % del total), la qual cosa suposa un 12,6 % menys que les comptabilitzades un any abans.

EXPORTACIONS I IMPORTACIONS DE LA COM. VALENCIANA PER PAÏSOS, 2022-2023p

	Destí exportacions de la C.V.					Origen importacions de la C.V.					T.Cob
	2023p		2022		Var 23p/22	2023p		2022		Var 23p/22	2023p
	m	T1	m	T1	T2	m	T1	m	T1	T2	%
Zona Euro	19.023.893	50,0	19.216.999	48,8	-1,0	12.547.647	36,2	12.534.682	31,8	0,1	151,6
	0		0			0		0			
Unió Europea	21.425.018	56,4	21.978.095	55,8	-2,5	15.186.773	43,8	15.292.295	38,8	-0,7	141,1
	0		0			0		0			
Alemanya	4.181.097	11,0	4.409.961	11,2	-5,2	2.621.423	7,6	2.686.956	6,8	-2,4	159,5
Bèlgica	1.039.999	2,7	941.160	2,4	10,5	902.179	2,6	866.773	2,2	4,1	115,3
Frància	4.913.366	12,9	4.855.191	12,3	1,2	2.700.152	7,8	2.602.808	6,6	3,7	182,0
Itàlia	3.356.336	8,8	3.568.475	9,1	-5,9	2.726.761	7,9	2.800.991	7,1	-2,7	123,1
Països Baixos	1.268.855	3,3	1.409.112	3,6	-10,0	1.228.006	3,5	1.098.859	2,8	11,8	103,3
Portugal	2.336.413	6,1	2.164.947	5,5	7,9	1.213.232	3,5	1.296.113	3,3	-6,4	192,6
Resta UE	4.328.953	11,4	4.629.249	11,8	-6,5	3.795.020	11,0	3.939.794	10,0	-3,7	114,1
Altres països:											
Xina	479.025	1,3	472.047	1,2	1,5	5.509.298	15,9	6.180.570	15,7	-10,9	8,7
EE.UU.	3.365.991	8,9	3.315.673	8,4	1,5	1.785.777	5,2	2.890.707	7,3	-38,2	188,5
Regne Unit	2.676.692	7,0	2.672.578	6,8	0,2	743.262	2,1	877.497	2,2	-15,3	360,1
Polònia	805.058	2,1	800.673	2,0	0,5	657.635	1,9	591.704	1,5	11,1	122,4
Marroc	935.054	2,5	925.985	2,4	1,0	404.775	1,2	521.658	1,3	-22,4	231,0
Turquia	862.127	2,3	683.361	1,7	26,2	1.598.428	4,6	1.829.351	4,6	-12,6	53,9
Rússia	104.194	0,3	170.308	0,4	-38,8	26.821	0,1	194.341	0,5	-86,2	388,5
Ucraïna	86.122	0,2	63.501	0,2	35,6	350.176	1,0	263.820	0,7	32,7	24,6
Argèlia	58.287	0,2	268.911	0,7	-78,3	70.346	0,2	236.003	0,6	-70,2	82,9
Resta Món	7.216.553	19,0	8.032.527	20,4	-10,2	8.324.152	24,0	10.505.890	26,7	-20,8	86,7
Total C.V.	38.014.120	100	39.383.660	100	-3,5	34.657.443	100	39.383.836	100	-12,0	109,7

m: Milers d'euros

p: Dades provisionals

T1: Percentatge sobre el total d'exportacions o importacions

T2: Variació percentual entre 2022 i 2023p

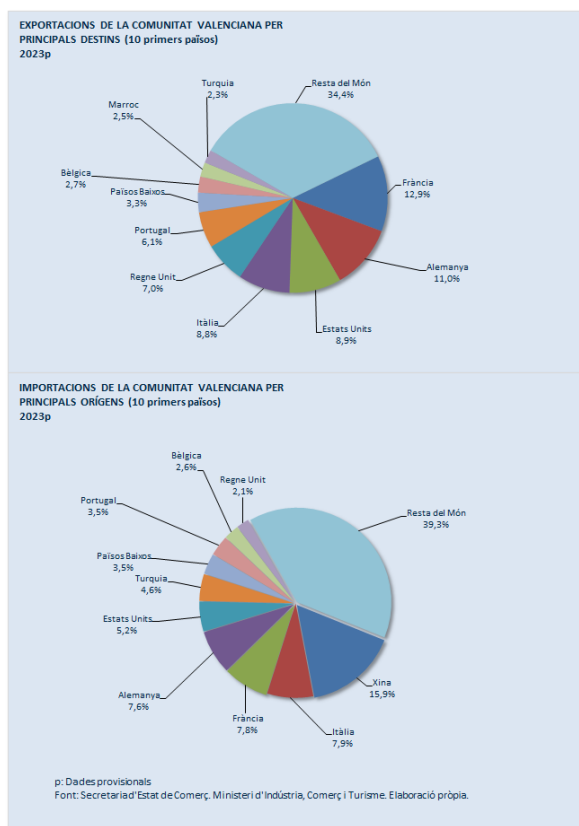
Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.8

S'observa una **clara posició de superàvit** respecte a la majoria dels països, sobretot amb Portugal, França i Alemanya, amb els quals s'aconsegueixen unes taxes de cobertura del 192,6 %, 182 % i 159,5 %, respectivament. Per contra, en el cas de la Xina, la taxa de cobertura s'ha situat en el 8,7 %, quasi un punt superior a la registrada un any abans, a causa del lleuger augment de les exportacions i expedicions i d'una caiguda més pronunciada en les importacions.

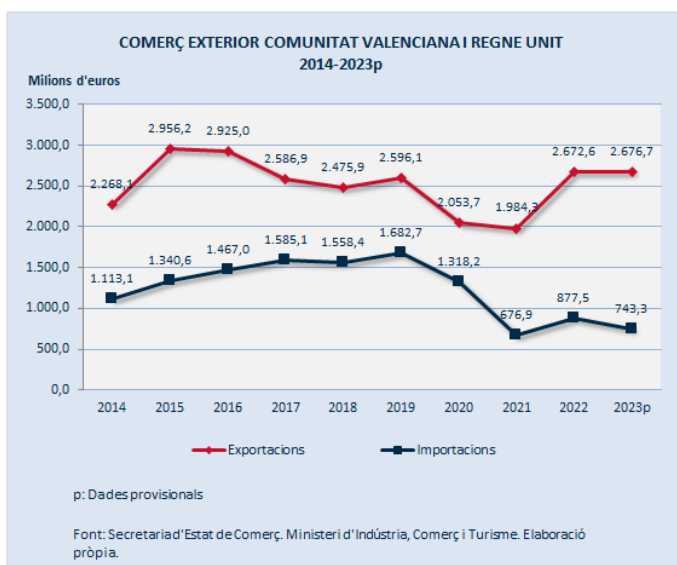

Gràfic 3.8 i 3.9

Tres anys de Brexit

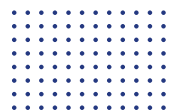
Després de l'**eixida del Regne Unit** de la Unió, l'1 de febrer de 2020, va entrar en vigor l'Acord de Retirada, negociat per les parts durant els dos anys anteriors, que estenia l'aplicació del cabal comunitari³ al Regne Unit fins al 31 de desembre de 2020. L'eixida del Regne Unit de la Unió Europea, una vegada finalitzat el període transitori, va suposar, entre altres qüestions, que els fluxos de mercaderies amb el Regne Unit deixaren de tindre la consideració d'operacions intracomunitàries per a passar a estar subjectes a formalitats duaneres.

En aquest tercer any de vigència de l'Acord, s'ha produït un avanç del 0,2 % en les exportacions i expedicions i un retrocés del 15,3 % en les importacions, com es desprèn del Gràfic 3.10.

Gràfic 3.10

³Comprén la base comuna de drets i obligacions que vincula el conjunt dels països de la Unió Europea, com a membres d'aquesta.

El Regne Unit ocupa el cinqué lloc entre els destins de les exportacions i expedicions de la nostra Comunitat, amb un volum total de 2.676,69 milions d'euros, la qual cosa suposa el 7 % de les vendes de la Comunitat Valenciana, com s'arplega en el Quadre 3.9. Les exportacions i expedicions del sector **alimentari** concentren un 25,5 % de les vendes, amb un valor aproximat de 682,54 milions d'euros, i les del sector de **l'automòbil** estan entorn del 33,8 %, amb 905,48 milions d'euros.

Per part seua, les **importacions i introduccions del Regne Unit** s'han situat en 743,26 milions d'euros, el 2,1 % de les compres a l'exterior, amb un alt grau de concentració en el sector de l'automòbil, que representa el 63,1 % del total, seguit de semimanufactures (13,2 %) i béns d'equip (12,6 %).

COMERÇ EXTERIOR C. VALENCIANA-REGNE UNIT PER SECTORS ECONÒMICS, 2023p

	Exportacions			Importacions			T. Cob.
	m	T1	T2	m	T1	T2	%
Alimentació, begudes i taba	682.543	25,5	-0,5	34.047	4,6	-2,4	2.004,7
Productes energètics	124	0,0	0,3	23.714	3,2	-78,5	0,5
Matèries primeres	25.210	0,9	-17,7	8.683	1,2	-52,4	290,3
Semimanufactures	450.204	16,8	-9,1	98.290	13,2	-2,2	458,0
Béns d'equip	434.871	16,2	8,5	93.436	12,6	-1,7	465,4
Sector automòbil	905.483	33,8	6,7	469.224	63,1	-6,7	193,0
Béns de consum durador	40.208	1,5	-8,7	3.049	0,4	1,7	1.318,9
Manufactures de consum	135.781	5,1	-17,9	12.379	1,7	2,2	1.096,9
Altres mercaderies	2.268	0,1	14,1	439	0,1	-1,9	516,2
Total al Regne Unit	2.676.692	100,0	0,2	743.262	100,0	-15,3	360,1
Total Comunitat Valenciana*	38.014.120	7,0	-3,5	34.657.443	2,1	-12,0	109,7

m: Milers d'euros

T1: Percentatge sobre el total d'exportacions

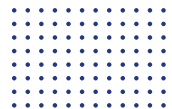
T2: Variació percentual interanual 2022-2023p

*T1 indica el percentatge que suposen les exportacions o importacions al Regne Unit sobre el vol

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

Quadre 3.9

L'anàlisi provincial mostra diferències significatives. Així, **Alacant** ha incrementat les seues vendes al Regne Unit en un 3,7 %, destacant, entre els que tenen un major pes relatiu, el sector d'alimentació (15,1 %) i els béns d'equip (16,8 %). **Castelló** ha registrat un retrocés de les exportacions i expedicions a aquest país del 15,8 %, amb una important disminució del sector de l'automòbil (40,8 %) i de les matèries primeres (24,9 %). En el cas de **València**, s'ha produït un increment del 3,5 % de les seues exportacions i expedicions al Regne Unit, amb un augment de les vendes de béns d'equip del 8,5 %.

La **taxa de cobertura** amb el Regne Unit és una de les més elevades entre els països del nostre entorn, amb un 360,1 %, prop de 250 punts per damunt de la mitjana de les vendes exteriors de la nostra Comunitat (109,7 %).

El **grau de concentració de les exportacions i expedicions** és elevat perquè els deu primers productes exportats representen el 81,2 % del total de les vendes. Entre ells, s'ha incrementat considerablement la partida de vehicles i material ferroviari amb un 349,5 % i la d'aparells i material elèctric, que ha crescut un 61,2 %, com queda arreplegat en el Quadre 3.10 i en el Gràfic 3.11.

DEU PRIMERS PRODUCTES* EXPORTATS AL REGNE UNIT PER LA C.V., 2022-2023p

En milers d'euros

	2023p	2022	% Var. 23p/22	T1	T2
Vehicles automòbils; tractor	1.002.271	1.003.817	-0,2	37,4	2,6
Fruites/Fruits sense conservar	295.093	316.884	-6,9	11,0	0,8
Productes ceràmics	217.534	267.488	-18,7	8,1	0,6
Llegums, hortalisses sense conservar	202.487	172.662	17,3	7,6	0,5
Maquinària i aparells mecànics	117.119	102.593	14,2	4,4	0,3
Aparells i material elèctrics	85.552	57.520	48,7	3,2	0,2
Mat. Plàstiques; les seues manufact.	74.299	79.736	-6,8	2,8	0,2
Vehicles, material ferroviari	72.893	16.218	349,5	2,7	0,2
Calçat; les seues parts	59.009	76.585	-22,9	2,2	0,2
Mobles, cadires, llums	47.058	50.142	-6,2	1,8	0,1
Total deu primers productes	2.173.314	2.143.645	1,4	81,2	5,7
Resta de partides	503.378	528.933	-4,8	18,8	1,3
Total exportat al Regne Unit per la C.V	2.676.692	2.672.578	0,2	100,0	7,0
Total exportacions de la Comunitat Valenciana	38.014.120	39.383.836	-3,5	-	100,0

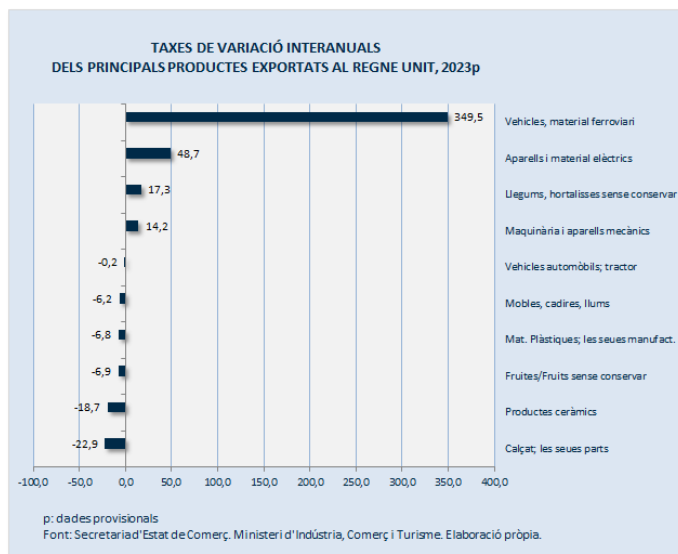
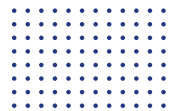
* Productes per partides de la Nomenclatura Combinada (NC) p= dades provisionals

T1: Percentatge sobre el total exportat al Regne Unit per la Comunitat Valenciana en 2023p

T2: Percentatge sobre el total exportat per la Comunitat Valenciana en 2023p

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.10

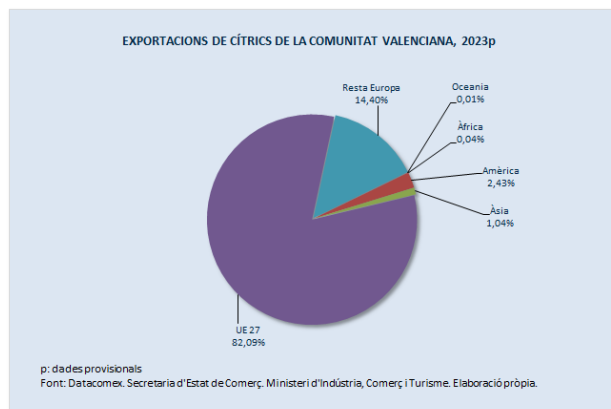
Gràfic 3.11

Protocols de la Unió Europea amb tercers països

Els protocols d'importació de la Unió Europea es negocien des de Brussel·les amb els països tercers i vinculen tots els estats membres. No obstant això, els acords d'exportació s'estableixen mitjançant protocols específics (país a país i producte a producte), en cas de no existir un acord comercial. Aquesta circumstància explica, en gran part, la **manca de reciprocitat entre les exigències establides** a les importacions des de països tercers i les nostres exportacions per a accedir als seus mercats.

En aquest context, alguns països com l'Índia, la Xina o els Estats Units estableixen protocols per a l'entrada de determinats productes europeus en les seues fronteres (cítrics, caquis...), amb rigoroses exigències fitosanitàries i burocràtiques, que eleven els costos de gestió i, de vegades, fan inviable la seua comercialització. Per contra, els costos administratius més reduïts de les importacions a la Unió Europea i les mesures de control menys estrictes, com les fitosanitàries, faciliten l'entrada de cítrics de països no comunitaris i distorsionen els mercats europeus.

Aquesta situació explica, en gran manera, que el 96,5 % de les nostres exportacions i expedicions cítriques es quede a Europa, com es pot apreciar en el Gràfic 3.12. Per a exportar a tercers països com els EUA, la Xina, el Japó, Mèxic, Corea del Sud o Austràlia, aquests països imposen **protocols específics que encareixen els enviaments** en assumir els exportadors, entre altres, els costos de referenciació de camps, de desplaçament (preauditoria, d'inspectors), d'assistència de traductor, de tractament en fred, de gestió addicional al procés fitosanitari en magatzem, d'inspecció in situ o d'enviament de documentació. Entre els protocols més exigents es troben els del Japó i Mèxic, que fan pràcticament impossible l'exportació de cítrics. De fet, les exportacions de la Unió Europea a Mèxic en 2023 van ascendir a 186 tones, mentre que les seues importacions van sumar 7.028 tones, com s'arregla en el Quadre 3.11.

Gràfic 3.12

EMPORTACIONS I IMPORTACIONS DE CÍTRICS DE LA UNIÓ EUROPEA, 2023p

	Exportacions			Importacions			T. Cob.
	Tones	m	T1	Tones	m	T1	%
Àfrica	9.277	11.919	0,2	1.521.618	1.467.829	21,8	0,8
Sudàfrica	907	1.282	0,0	864.274	979.689	14,5	0,1
Amèrica	59.704	83.193	1,4	334.737	375.336	5,6	22,2
Mèxic	186	318	0,0	7.028	12.115	0,2	2,6
Àsia	25.621	36.911	0,6	162.518	212.120	3,1	17,4
Japó	42	148	0,0	12	121	0,0	122,8
Oceania	57	138	0,0	158	284	0,0	48,4
Europa	5.069.077	5.844.568	97,8	3.999.204	4.692.397	69,5	124,6
Total	5.163.737	5.976.729	100,0	6.018.236	6.747.965	100,0	88,6

m: Milers d'euros

T1: Percentatge sobre el total del valor d'exportacions o importacions

Font: Datacomex. Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

Quadre 3.11

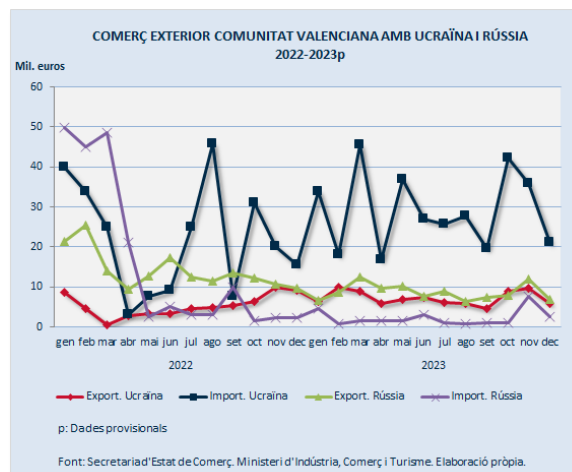
En l'àmbit de les relacions comercials amb tercers països, el Comitè considera que ha d'existir una reciprocitat en les exigències normatives pel que fa als tràmits burocràtics, costos administratius, mecanismes de control i estàndards de les produccions procedents de països tercers.

Relacions comercials amb Rússia i Ucraïna

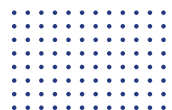
La guerra a Ucraïna, iniciada al febrer de 2022, continua tenint un impacte sobre el comerç global, però amb un nivell d'incidència diferent segons l'àmbit territorial.

El sector exterior de la Comunitat Valenciana no té un pes relatiu important amb Rússia i Ucraïna, ja que les exportacions i expedicions conjuntes als dos països representen el 0,5 % del total de les vendes exteriors de la nostra Comunitat, i les importacions i introduccions, l'1,1 % sobre el total de les compres, com s'observa en el Gràfic 3.13. En aquest context, cal assenyalar que **determinats sectors industrials i zones de la nostra Comunitat mostren un major nivell de dependència**, com és el cas de la ceràmica i la província de Castelló, que ocupen el primer lloc en les exportacions i expedicions valencianes tant a Rússia com a Ucraïna. En 2023, la venda de productes ceràmics a Ucraïna ha augmentat un 25,5 % i ha disminuït un 32,2 % a Rússia, com s'observa en els Quadres 3.12 i 3.13.

Per part seua, les empreses exportadores als dos països s'han reduït, passant de 557 a 215 a Rússia i de 508 a 446 a Ucraïna, com s'aprecia en el Gràfic 3.14.

Gràfic 3.13

DEU PRIMERS PRODUCTES* EXPORTATS A UCRAÏNA PER LA COM. VALENCIANA, 2022-2023p

En milers d'euros

	2023p	2022	% Var. 23p/22	T1	T2
Productes ceràmics	13.205	10.522	25,5	15,3	0,03
Vehicles automòbils; tractor	10.149	5.389	88,3	11,8	0,03
Altres productes químics	8.991	4.857	85,1	10,4	0,02
Fruites/Fruits sense conservar	6.003	5.542	8,3	7,0	0,02
Olis essencials, perfumeria	5.113	2.411	112,1	5,9	0,01
Sucres; articles confiteria	3.540	1.959	80,7	4,1	0,01
Màquines i aparells mecànics	3.540	2.691	31,5	4,1	0,01
Taní; matèries colorants	3.451	2.472	39,6	4,0	0,01
Conserves verdura o fruita, suc	3.182	2.331	36,5	3,7	0,01
Manufactures diverses	3.081	1.342	129,6	3,6	0,01
Total 10 primers productes exportats a Ucraïna	60.257	39.516	52,5	70,0	0,2
Resta de partides	25.865	23.985	7,8	30,0	0,1
Total exportat a Ucraïna per la Comunitat Valenciana	86.122	63.501	35,6	100,0	0,2
Total exportacions de la Comunitat Valenciana	38.014.120	39.383.660	-3,5	-	100,0

* Productes per partides de la Nomenclatura Combinada (NC) p=dades provisionals

T1: Percentatge sobre el total exportat a Ucraïna per la Comunitat Valenciana en 2023p

T2: Percentatge sobre el total exportat per la Comunitat Valenciana en 2023

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.12

DEU PRIMERS PRODUCTES* EXPORTATS A RÚSSIA PER LA COM. VALENCIANA, 2022-2023p

En milers d'euros

	2023p	2022	% Var. 23p/22	T1	T2
Productes ceràmics	19.083	28.158	-32,2	18,3	0,05
Cacau i les seues preparacions	13.138	7.601	72,8	12,6	0,03
Olis essencials, perfumeria	10.757	7.434	44,7	10,3	0,03
Conserves verdura o fruita, suc	10.244	13.409	-23,6	9,8	0,03
Begudes tot tipus (excepte suc)	7.382	11.126	-33,7	7,1	0,02
Altres productes químics	5.592	11.246	-50,3	5,4	0,01
Màquines i aparells mecànics	5.490	8.281	-33,7	5,3	0,01
Preparacions alimentàries diverses	5.140	6.037	-14,9	4,9	0,01
Producte de la molinaria; malta	4.137	2.408	71,8	4,0	0,01
Abons	3.622	7.481	-51,6	3,5	0,01
Total 10 primers productes exportats a Rússia	84.586	103.184	-18,0	81,2	0,2
Reta de partides	19.608	67.124	-70,8	18,8	0,1
Total exportat a Rússia per la Comunitat Valenciana	104.194	170.308	-38,8	100,0	0,3
Total exportacions de la Comunitat Valenciana	38.014.120	39.383.660	-3,5	-	100,0

* Productes per partides de la Nomenclatura Combinada (NC) p=dades provisionals

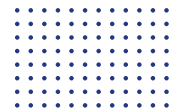
T1: Percentatge sobre el total exportat a Rússia per la Comunitat Valenciana en 2023

T2: Percentatge sobre el total exportat per la Comunitat Valenciana en 2023

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.13

DEU PRIMERS PRODUCTES* IMPORTATS A UCRAÏNA PER LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023p

En milers d'euros

	2023p	2022	% Var. 23p/22	T1	T2
Cereals	259.661	136.580	90,1	74,2	0,7
Vehicles automòbils; tractor	23.001	10.407	121,0	6,6	0,1
Fustes i les seues manufactures	21.354	24.005	-11,0	6,1	0,1
Grasses, oli animal o vegetal	7.795	4.502	73,2	2,2	0,0
Vidre i les seues manufactures	6.013	6.434	-6,5	1,7	0,0
Sal, guix	5.966	39.069	-84,7	1,7	0,0
Mobles, cadires, llums	5.716	6.020	-5,1	1,6	0,0
Manufactures diverses	4.795	4.027	19,0	1,4	0,0
Llet, productes lactis; ous	4.713	5.829	-19,1	1,3	0,0
Productes de la molinaria; malta	1.719	373	360,8	0,5	0,0
Total 10 primers productes importats a Ucraïna	340.732	237.248	43,6	97,3	1,0
Resta de partides	9.444	26.572	-64,5	2,7	0,0
Total importat a Ucraïna per la Comunitat Valenciana	350.176	263.820	32,7	100,0	1,0
Total importacions de la Comunitat Valenciana	34.657.443	39.383.836	-12,0	-	100,0

* Productes per partides de la Nomenclatura Combinada (NC) p=dades provisionals

T1: Percentatge sobre el total importat a Ucraïna per la Comunitat Valenciana en 2023

T2: Percentatge sobre el total importat per la Comunitat Valenciana en 2023

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.14

DEU PRIMERS PRODUCTES* IMPORTATS A RÚSSIA PER LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023p

En milers d'euros

	2023p	2022	% Var. 23p/22	T1	T2
Abons	7.551	11.700	-35,5	28,2	0,0
Cereals	4.913	-	-	18,3	0,0
Productes químics inorgànics	4.731	18.868	-74,9	17,6	0,0
Sal, guix, pedres s/ treballar	3.100	4.457	-30,4	11,6	0,0
Vehicles automòbils; tractor	2.070	2.026	2,2	7,7	0,0
Begudes tot tipus (excepte suc)	1.001	588	70,3	3,7	0,0
Pells (excepte pelleteria); cuirs	946	6.368	-85,1	3,5	0,0
Zinc i les seues manufactures	676	712	-5,0	2,5	0,0
Alumini i les seues manufactures	600	1.238	-51,5	2,2	0,0
Màquines i aparells mecànics	224	2.269	-90,1	0,8	0,0
Total 10 primers productes importats a Rússia	25.813	48.226	-46,5	96,2	0,1
Resta de partides	1.009	146.115	-99,3	3,8	0,0
Total importat a Rússia per la Comunitat Valenciana	26.821	194.341	-86,2	100,0	0,1
Total importacions de la Comunitat Valenciana	34.657.443	39.383.836	-12,0	-	100,0

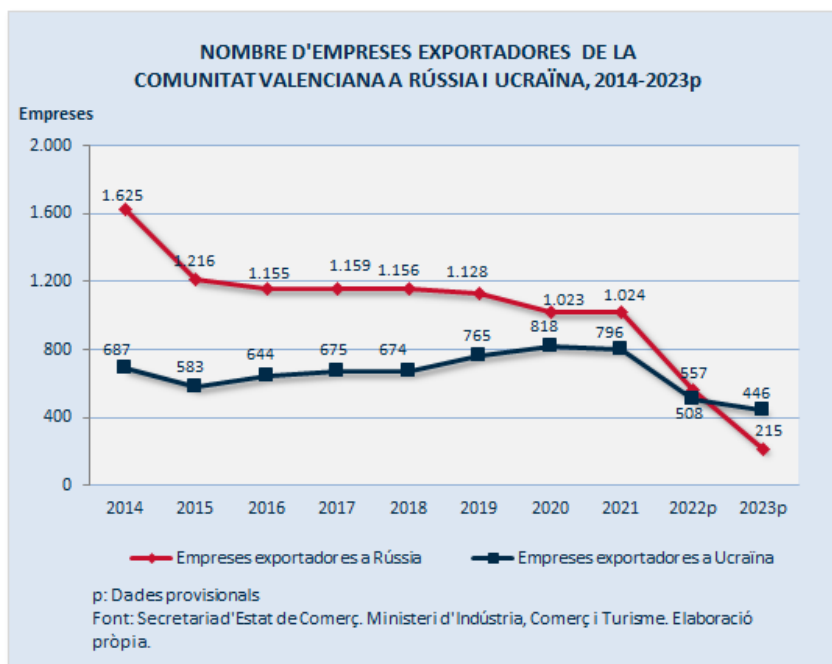
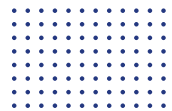
* Productes per partides de la Nomenclatura Combinada (NC) p=dades provisionals

T1: Percentatge sobre el total importat a Rússia per la Comunitat Valenciana en 2023

T2: Percentatge sobre el total importat per la Comunitat Valenciana en 2023

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.15

Gràfic 3.14

Relacions comercials amb Algèria

La suspensió temporal del Tractat d'Amistat i Cooperació entre Espanya i Algèria, que es va produir a mitjan 2022, ha continuat afectant les empreses de la Comunitat Valenciana en 2023. Les **exportacions de la Comunitat Valenciana a Algèria** van aconseguir un import de 58,29 milions d'euros, el 0,2 % del total de les exportacions (Quadre 3.16), mentre que les importacions van suposar un volum de 70,34 milions d'euros, el 0,2 % del total de les compres, com s'observa en el Gràfic 3.15.

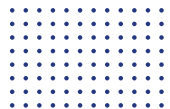
Les exportacions han descendit un 78,3 % en 2023, destacant les caigudes en **màquines i aparells mecànics** (-90,2 %), **productes ceràmics** (-89,3 %), **peces de vestir, no de punt** (-79 %) i **aparells i material elèctric** (-68,8 %), com s'arregla en el Gràfic 3.16.

Cal indicar que les tres províncies de la nostra Comunitat es troben entre les cinc primeres que més han reduït les seues exportacions en termes absoluts. Així, a **Castelló** han caigut un 93 %, passant de 98,57 milions a 6,89 milions; les exportacions **d'Alacant** han passat de 108,28 milions d'euros en 2022 a 47,09 milions en 2023, amb una disminució del 56,5 %; mentre que a **València** el decrement ha sigut del 93,1 %, amb una pèrdua de 57,75 milions.

Les importacions s'han xifrat en 6.424,82 milions d'euros en 2023, en termes corrents, amb una caiguda respecte a l'any anterior del 15,8 %. El principal producte importat és el **gas**, que representa el 72,6 % del valor total importat per la nostra Comunitat d'Algèria en 2023, i que ha caigut un 12 % respecte a l'any anterior, i el petroli, que suposa el 26,3 %, amb un increment del 7,3 % en termes interanuals. Els dos béns aglutinen el 98,9 % de les importacions en 2023.

Quant al **nombre d'empreses exportadores i importadores**, cal indicar que en 2023 hi havia 554 empreses a la Comunitat Valenciana que exportaven a Algèria, enfront de les 1.074 de 2022. Com s'observa en el Gràfic 3.17, les empreses han anat **disminuint en els últims anys**, amb l'excepció de 2021. Per part seua, en 2023, hi havia 53 empreses importadores, 47 menys que l'any precedent.

DEU PRIMERS PRODUCTES* EXPORTATS A ARGÈLIA PER LA COM.VALENCIANA, 2022-2023p

En milers d'euros

	2023p	2022	% Var. 23p/22	T1	T2
Aparells i material elèctrics	14.838	47.624	-68,8	25,5	0,04
Olis essencials; perfumeria	14.025	7.270	92,9	24,1	0,04
Vehicles automòbils; tractor	6.194	10.258	-39,6	10,6	0,02
Sucres; articles confiteria	2.502	1.862	34,4	4,3	0,01
Màquines i aparells mecànics	2.279	23.172	-90,2	3,9	0,01
Peces de vestir, de punt	2.258	3.253	-30,6	3,9	0,01
Mobles, cadires, llums	2.239	2.309	-3,0	3,8	0,01
Cacau i les seues manufactures	1.901	4.378	-56,6	3,3	0,01
Productes ceràmics	1.884	17.678	-89,3	3,2	0,00
Peces de vestir, no de punt	1.694	8.054	-79,0	2,9	0,00
Total 10 primers productes exportats a Argèlia	49.814	125.858	-60,4	85,5	0,1
Resta de partides	8.473	143.054	-94,1	14,5	0,02
Total exportat a Argèlia per la Comunitat Valenciana	58.287	268.911	-78,3	100,0	0,2
Total exportacions de la Comunitat Valenciana	38.014.120	39.383.660	-3,5	-	100,0

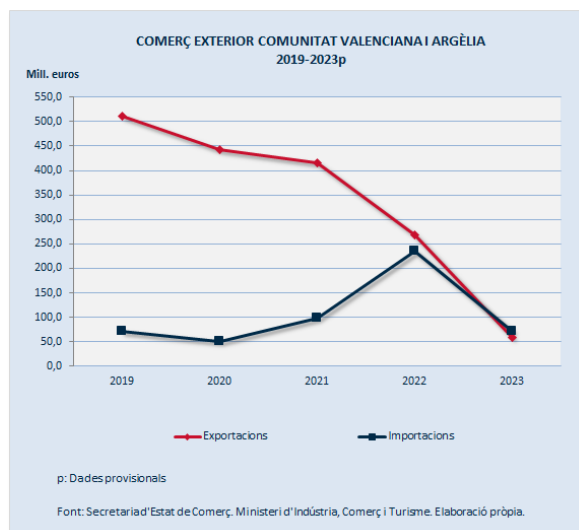
* Productes per partides de la Nomenclatura Combinada (NC) p=dades provisionals

T1: Percentatge sobre el total exportat a Argèlia per la Comunitat Valenciana en 2023

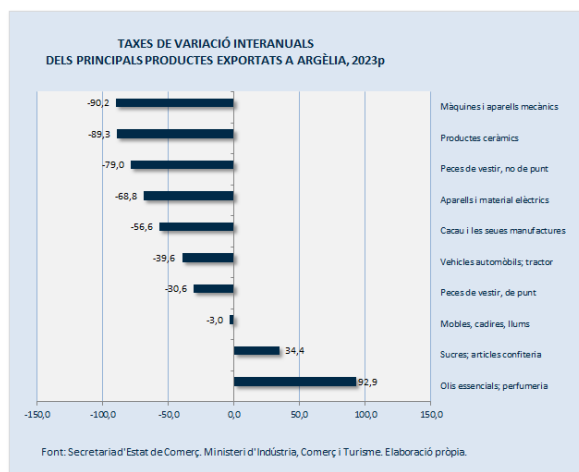
T2: Percentatge sobre el total exportat per la Comunitat Valenciana en 2023

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

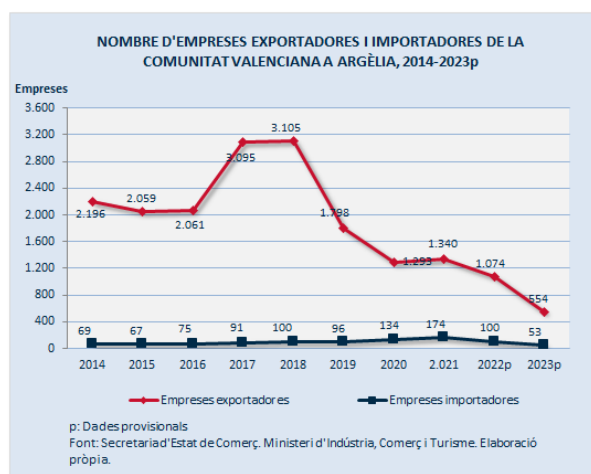
Quadre 3.16

Gràfic 3.15

Gràfic 3.16

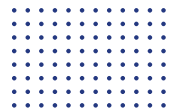
Gràfic 3.17

La guerra d'Ucraïna i la decisió d'Algèria de suspendre el Tractat d'Amistat i Cooperació amb Espanya han continuat afectant negativament les empreses de la nostra Comunitat que

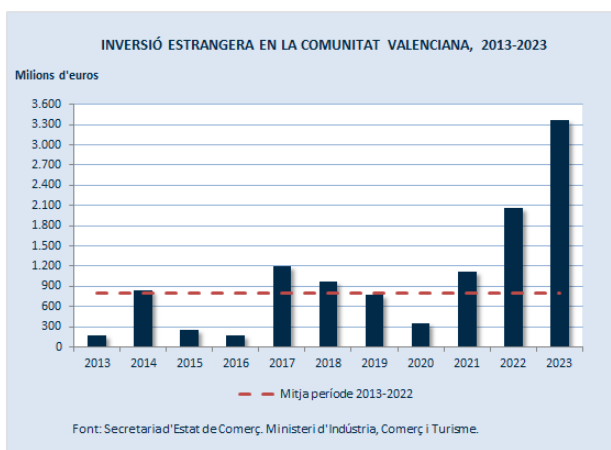
comercialitzen en aquests destins. Si bé el volum de les seues exportacions i importacions no és elevat en termes relatius, el seu grau de concentració és alt, a nivell sectorial i territorial, en una part de la indústria manufacturera de la Comunitat Valenciana.

3.2. INVERSIÓ ESTRANGERA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

La **inversió estrangera directa s'ha incrementat considerablement en la nostra Comunitat**, situant-se en 3.375,41 milions d'euros en 2023, la major xifra des que es disposa de dades i superior en un 324,8 % a la mitjana de l'última dècada, com queda reflectit en el Gràfic 3.18.

Gràfic 3.18

La xifra rècord de les inversions estrangeres que s'ha produït en 2023 en la nostra Comunitat és molt positiva, ja que pot contribuir a millorar la productivitat i la competitivitat de

la nostra economia, al desenvolupament territorial sostenible i a la creació d'ocupació.

Per això, el CES CV considera que la Comunitat Valenciana ha de continuar sent una destinació favorable per al capital estranger i recomana fomentar polítiques per a continuar atraient-lo, amb especial rellevància en municipis en risc de despoblació, impulsant, entre altres mesures, la Llei 19/2018, de 13 de juliol, d'acceleració de la inversió en projectes prioritaris (LAIP).

INVERSIÓ BRUTA ESTRANGERA PER PRINCIPALS SECTORS EN LA C.VALENCIANA, 2023

Milers d'euros

	Fluix d'inversió Bruta	% s/Total
Activitats sanitàries	1.721.736,70	51,01
Comerç al detall i intermediaris, excepte vehicles de motor	333.797,52	9,89
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lic	279.794,00	8,29
Activitats immobiliàries	220.226,93	6,52
Comerç al detall, excepte vehicles de motor	201.061,13	5,96
Programació, consultoria i altres activitats relacionades	123.622,07	3,66
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària	65.706,47	1,95
Indústria fusta i suro, excepte mobles i cistelleria	57.134,36	1,69
Fabricació de productes de caubxú i plàstics	53.363,48	1,58
Fabricació de material i equip elèctric	33.379,96	0,99
Rest sectors	285.590,35	8,46
Total	3.375.412,97	100,00

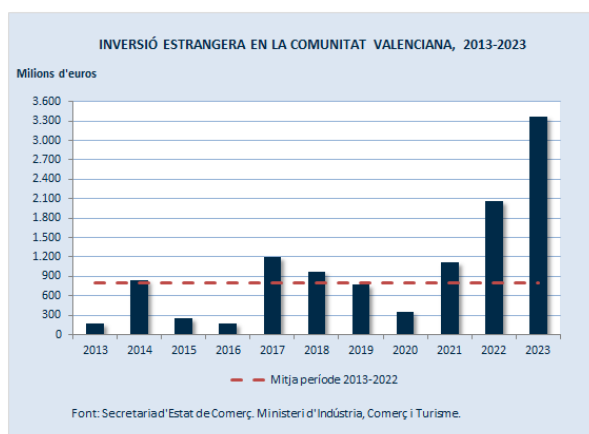
Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.17

3.2. INVERSIÓ ESTRANGERA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

La **inversió estrangera directa s'ha incrementat considerablement en la nostra Comunitat**, situant-se en 3.375,41 milions d'euros en 2023, la xifra més alta des que es disposa de dades i un 324,8 % superior a la mitjana de l'última dècada, com queda reflectit en el Gràfic 3.18.

Gràfic 3.18

El Quadre 3.17 arreplega la inversió bruta estrangera pels **principals sectors de destinació**, segons la informació facilitada per la Secretaria d'Estat de Comerç, del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Es pot observar que el sector de les **activitats sanitàries** ha sigut el que ha aconseguit la major inversió, amb 1.721,73 milions d'euros i un 51 % del total.

Li segueixen en importància el **comerç a l'engròs**, amb una xifra de 333,79 milions i un 9,9 % del total; i la **fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics**, amb el 8,3 % i un import de 279,79 milions d'euros. Aquests tres sectors suposen el **69,2 % del total de la inversió estrangera** registrada en la nostra Comunitat en 2023, lleugerament superior al que representaven un any abans.

INVERSIÓ BRUTA ESTRANGERA PER PRINCIPALS PAÏSOS DE LA C. VALENCIANA, 2023

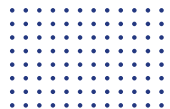
Milers d'euros	Flux d'Inversió Bruta	% s/ Total
Luxemburg	2.014.274,71	59,67
Mèxic	359.653,17	10,66
Regne Unit	340.173,41	10,08
Suïssa	133.642,87	3,96
Països Baixos	95.592,45	2,83
Àustria	71.521,72	2,12
Estats Units	69.258,99	2,05
Itàlia	57.378,31	1,70
Frància	55.515,04	1,64
Bèlgica	37.032,87	1,10
Resta de països	141.369,43	4,19
Total	3.375.412,97	100,00

Font: Secretaria d'Estat de Comerç, Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.18

Per **països inversors**, destaca en primer lloc **Luxemburg**, amb una xifra de 2.014,27 milions d'euros, aglutinant el **59,7 % del total de la inversió**, destinada en un **84,4 % a les activitats sanitàries** i un 6,8 % a activitats immobiliàries. A continuació, se situa la inversió realitzada per **Mèxic**, amb un total de 359,65 milions d'euros, el 75,6 % de la qual s'ha dirigit al sector de fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics. El **Regne Unit** ocupa el tercer lloc amb una inversió de 340,17 milions d'euros, de la qual el 58,9 % s'ha destinat al comerç al detall. La inversió bruta estrangera conjunta d'aquests tres països ha suposat el 80,4 % del total en 2023, com es desprèn de la informació arreplegada en els Quadres 3.18 i 3.19.

INVERSIÓ BRUTA ESTRANGERA PER PRINCIPALS PAÏSOS DE LA C. VALENCIANA, 2023

Milers d'euros

	Flux d'Inversió Bruta	% s/ Total
Luxemburg	2.014.274,71	59,67
Mèxic	359.653,17	10,66
Regne Unit	340.173,41	10,08
Suïssa	133.642,87	3,96
Països Baixos	95.592,45	2,83
Àustria	71.521,72	2,12
Estats Units	69.258,99	2,05
Itàlia	57.378,31	1,70
Frància	55.515,04	1,64
Bèlgica	37.032,87	1,10
Resta de països	141.369,43	4,19
Total	3.375.412,97	100,00

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia.

Quadre 3.18

INVERSIÓ BRUTA ESTRANGERA PER PRINCIPALS SECTORS I PAÏSOS COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Milers d'euros

	Total	Luxemburg	Mèxic	Regne Unit	Suïssa	Països Baixos	Resta països
Activitats sanitàries	1.721.736,7	1.700.000,0		21.586,8			149,9
Comerç al detall i intermediaris, excepte vehicles de motor	333.797,5	126.693,9	83.559,4	1.225,7	9,0	169,6	122.139,9
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lic	279.794,0		271.976,6				7.817,4
Activitats immobiliàries	220.226,9	137.885,0	1,2	42.618,3	3.348,4	5.679,6	30.694,4
Comerç al detall, excepte vehicles de motor	201.061,1			200.259,2	150,0	15,2	636,7
Programació, consultoria i altres activitats relacionades	123.622,1	4.972,6	5,0	6,0	109.806,0	32,5	8.799,9
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària	65.706,5				20,0	65.292,5	394,0
Indústria fusta i suro, excepte mobles i cistelleria	57.134,4			50.410,6			6.723,7
Fabricació de productes de cautxú i plàstics	53.363,5						53.363,5
Fabricació de material i equip elèctric	33.380,0						33.380,0
Resta sectors	285.590,4	44.723,2	4.111,0	24.066,8	20.309,4	24.403,1	167.976,9
Total	3.375.413,0	2.014.274,7	359.653,2	340.173,4	133.642,9	95.592,5	432.076,4

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

Quadre 3.19

D'altra banda, el Quadre 3.20 mostra la inversió estrangera per **comunitats autònomes** en 2022 i 2023. Les tres autonomies que tenen un major pes relatiu, i que aglutinen el 76,3 % de la inversió estrangera a Espanya en 2023, són: Madrid, amb una inversió de 15.323,22 milions d'euros i un 54,3 % del total; Catalunya, amb 4.643,94 milions i un 16,5 % del total, i la **Comunitat Valenciana, amb 3.375,41 milions i un 12 %, superant en 1.311,86 milions la de l'any anterior, un 63,6 % en termes relatius**. El comportament de la inversió estrangera ha donat com a resultat un descens en el conjunt d'**Espanya** de 6.399,30 milions d'euros, amb una disminució del 18,5 % respecte a la registrada en 2022.

INVERSIÓ ESTRANJERA PER COMUNITATS AUTÒNOMES. 2022-2023

	2023		2022		Dif. 2023-2022	
	MII	T1	MII	T1	Absoluta	%
Andalusia	586,18	2,1	1.244,58	3,6	-658,40	-52,9
Aragó	266,16	0,9	484,20	1,4	-218,04	-45,0
Astúries, Principat d'	527,18	1,9	300,72	0,9	226,46	75,3
Balears, Illes	298,44	1,1	486,29	1,4	-187,86	-38,6
Canàries	251,29	0,9	272,31	0,8	-21,02	-7,7
Cantàbria	2,33	0,0	9,81	0,0	-7,48	-76,2
Castella-La Manxa	291,62	1,0	567,09	1,6	-275,47	-48,6
Castella i Lleó	88,58	0,3	476,87	1,4	-388,28	-81,4
Catalunya	4.643,94	16,5	3.936,92	11,4	707,02	18,0
Comunitat Valenciana	3.375,41	12,0	2.063,56	6,0	1.311,86	63,6
Extremadura	101,33	0,4	9,36	0,0	91,97	982,5
Galícia	416,26	1,5	179,21	0,5	237,05	132,3
Madrid, Comunitat de	15.323,22	54,3	17.550,43	50,7	-2.227,20	-12,7
Múrcia, Regió de	475,73	1,7	545,91	1,6	-70,18	-12,9
Navarra, Comunitat Foral de	6,51	0,0	790,88	2,3	-784,37	-99,2
País Basc	1.555,73	5,5	5.516,62	15,9	-3.960,88	-71,8
Rioja, La	0,96	0,0	178,06	0,5	-177,10	-99,5
Ceuta i Melilla	2,85	0,0	0,38	0,0	2,47	657,8
Sense determinar	1,18	0,0	1,02	0,0	0,16	15,6
Total	28.214,90	100	34.614,20	100	-6.399,30	-18,5

MII: Millons d'euros percentatge sobre el total d'Espanya

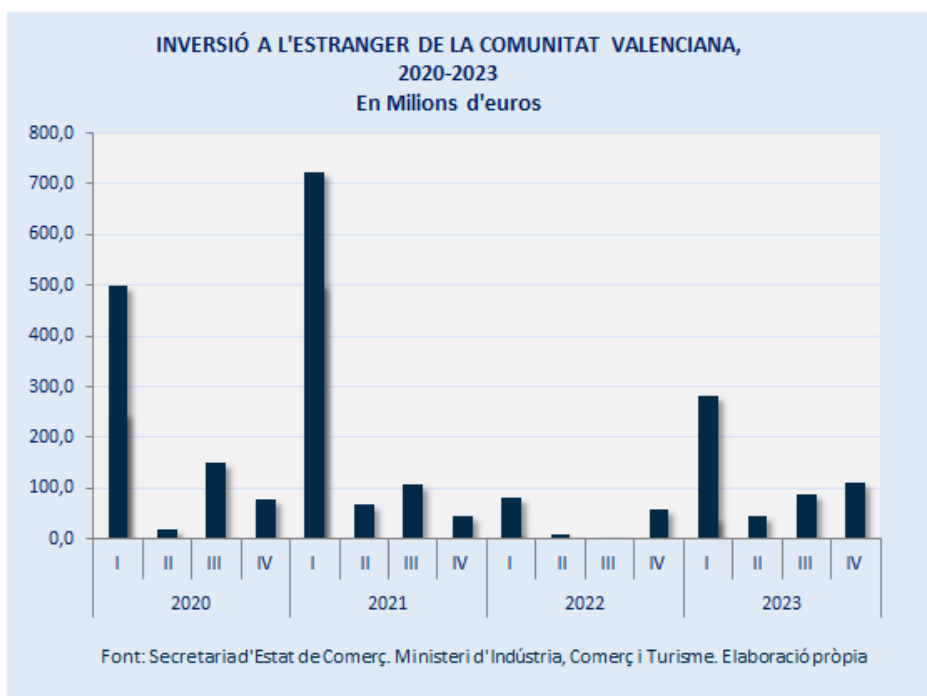
Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Elaboració pròpia

Quadre 3.20

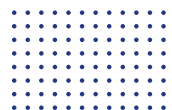

Per part seua, la **inversió de la Comunitat Valenciana a l'estranger** s'ha xifrat en 283,40 milions d'euros, amb un increment del 244,7 % respecte a 2022, com es desprén del Gràfic 3.19.

En termes absoluts, l'augment ha sigut de 201,19 milions d'euros, corresponent 132 milions a **Portugal**, destinats en un 98,5 % al comerç a l'engròs, i 62,24 milions a **Mèxic**, dirigits íntegrament als servicis financers. Entre els dos països han aglutinat el 95,9 % de la pujada de la inversió a l'estranger, com es desprén del Quadre 3.21.

Gràfic 3.19

INVERSIÓ DE LA COM. VALENCIANA ALS PRINCIPALS PAÏSOS ESTRANGERS 2023

Milers d'euros

	2019	2020	2021	2022	2023	T1	T2
Portugal	104.003,42	264.966,72	436.593,18	1.200,00	132.001,50	46,6	10.900,1
Mèxic	2.548,69	45.821,12	2,11	181,09	62.242,10	22,0	34.270,8
Luxemburg	950,00	31.964,80	119.937,58	8.239,75	28.293,85	10,0	243,4
Irlanda	500,00	147,00	0,00	0,00	25.806,52	9,1	-
Frància	9.650,00	17.089,00	81.528,00	94,96	9.256,48	3,3	9.647,8
Turquia	1.001,59	6.118,62	5.000,00	0,00	5.071,36	1,8	-
Alemanya	900,00	476,02	127,57	0,00	3.400,00	1,2	-
Argentina	7,56	0,00	2.300,00	5.611,79	3.362,14	1,2	-40,1
Suïssa	1.340,00	0,00	0,00	20,65	2.539,20	0,9	12.196,4
Xina	2.589,17	2.450,00	8.042,75	3.000,00	2.500,00	0,9	-16,7
Resta països	77.929,85	130.406,46	69.674,20	63.861,17	8.928,56	3,2	-86,0
Total	201.420,28	499.439,74	723.205,39	82.209,41	283.401,71	100,0	244,7

T1: Percentatge sobre el total d'inversió bruta directa en 2023

T2: Taxa de variació interanual 2023-2022

Font: Secretaria d'Estat de Comerç. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

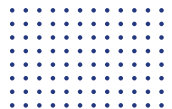
Quadre 3.21

La xifra rècord de les inversions estrangeres que s'ha produït en 2023 en la nostra Comunitat és molt positiva, ja que pot contribuir a millorar la productivitat i la competitivitat de la nostra economia, al desenvolupament territorial sostenible i a la creació d'ocupació.

Per això, el CES CV considera que la Comunitat Valenciana ha de continuar sent una destinació favorable per al capital estranger i recomana fomentar polítiques per a continuar atraent-lo, amb una especial rellevància en municipis en risc de despoblació, impulsant, entre altres mesures, la Llei 19/2018, de 13 de juliol, d'acceleració de la inversió en projectes prioritaris (LAIP).

4 Sector públic

El quart capítol d'aquesta Memòria presenta dades i anàlisis dels pressupostos de la Generalitat, el dèficit públic, l'endeutament i el finançament de la Comunitat Valenciana. En l'últim epígraf es detalla el finançament procedent dels fons europeus Next Generation EU (NGEU) i la seua execució a tancament de 2023. A mode de resum, a continuació, es citen les dades més significatives:

- En 2023, la Comunitat Valenciana ha tornat a presentar un **resultat pressupostari no financer** negatiu (–2.946 milions d'euros) i ha hagut de tornar a fer ús del Fons de Finançament de les Comunitats Autònomes, un mecanisme extraordinari dissenyat per a aportar liquiditat a baix cost.
- El **dèficit**, a tancament de 2023, és de 3.358 milions d'euros i del 2,45 % del PIB, el segon més alt de totes les comunitats autònomes en xifres absolutes i el més elevat en percentatge sobre el PIB.
- El **deute viu** ha augmentat 2.960 milions d'euros en un any, aconseguint, a la fi de 2023, la xifra de 57.993 milions d'euros (xifra només superada per Catalunya), la qual cosa suposa 10.908 euros per habitant, la ràtio més elevada de totes les comunitats autònomes. A més, la Comunitat Valenciana és l'autonomia amb el deute més alt en percentatge sobre el PIB, amb un 42,2 %, malgrat haver reduït aquest indicador durant tres anys consecutius respecte a l'any anterior.
- L'última liquidació definitiva del sistema de finançament autonòmic situa la Comunitat Valenciana un 8 % per davall de la mitjana en **finançament efectiu per habitant** i és la segona comunitat que menys finançament ha rebut per habitant.

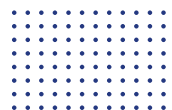
- El 78,6 % del deute viu acumulat de la Comunitat està relacionat amb l'**infrafinançament**, segons l'últim informe, de 31 de gener de 2024, de la Comissió d'Experts nomenada per les Corts Valencianes.

- Els fons del **Next Generation EU** assignats a la Comunitat Valenciana fins al 31 de desembre de 2023 ascendeixen a 2.521 milions d'euros de gestió autonòmica, 2.367 milions d'execució de l'Estat i 1.254 milions d'euros del React-EU. La Generalitat Valenciana ha mobilitzat, fins a la data de tancament, 1.838 milions d'euros del MRR mitjançant licitacions de contractes públics i convocatòries de subvencions i ajudes, dels quals més del 70 % han sigut adjudicats o resolts, segons l'informe d'execució de desembre de 2023 publicat per Presidència.

4.1. ELS PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT VALENCIANA

4.1.1. El pressupost de l'Administració de la Generalitat

El pressupost inicial de l'Administració de la Generalitat per a l'any 2023 ha sigut de 28.438,26 milions d'euros, xifra que suposa un augment de l'1,7 % respecte a l'any anterior. En els epígrafs següents es desglossa l'estructura funcional i orgànica del pressupost de despeses i la seua execució, així com la informació corresponent al pressupost d'ingressos.

Pressupost de despeses

Pel que fa a l'estructura funcional del pressupost, que es pot consultar íntegrament en el Quadre 4.1, la partida amb la despesa més elevada, igual que en exercicis anteriors, correspon a la **producció de béns públics de caràcter social**, amb 15.619,67 milions d'euros, que suposa quasi el 55 % del total del pressupost i quasi dos punts percentuals més que l'any anterior. Dins d'aquest grup funcional, les despeses en programes de sanitat i educació representen el 88 % del seu total, sent, en termes absoluts, 13.765 milions d'euros. D'aquests, 8.244 milions d'euros corresponen a sanitat i 5.521 milions a educació.

El segon grup funcional amb més despesa és el del **deute públic**, amb 6.607,48 milions d'euros, i representa un 23,2 % del pressupost, quan era un 26,5 % en el pressupost de l'any anterior. Un 93,6 % de la despesa pressupostària del servei del deute correspon a operacions financeres i la resta, bàsicament, a interessos.

Quant a la variació interanual, el pressupost de la Generalitat per a l'any 2023 ha augmentat un 1,7 % de manera global (9,1 % l'any anterior). Exceptuant el grup funcional del deute públic i el de regulació econòmica de caràcter general, que veuen reduït el seu pressupost en un 10,8 % i un 0,8 %, respectivament, la resta dels grups funcionals augmenten la seua dotació pressupostària inicial.

ESTRUCTURA FUNCIONAL. PRESSUPOST INICIAL GENERALITAT 2022-2023

	2022		2023		Variació 22/21		Variació 23/22	
	m	%	m	%	m	%	m	%
Deute Públic	7.406.216,73	26,5	6.607.479,25	23,2	507.195,50	7,4	-798.737,48	-10,8
Serveis de Caràcter General	1.065.925,23	3,8	1.212.800,84	4,3	170.192,16	19,0	146.875,61	13,8
Defensa, Protecció Civil i Seguretat Ciutadana	168.068,83	0,6	184.983,66	0,7	22.350,68	15,3	16.914,83	10,1
Seguretat, Protecció i Promoció Social	2.477.267,21	8,9	2.608.897,82	9,2	279.644,53	12,7	131.630,61	5,3
Producció de Béns Públics de Caràcter Social	14.850.133,90	53,1	15.619.670,07	54,9	976.827,19	7,0	769.536,17	5,2
Producció de Béns Públics de Caràcter Econòmic	868.121,29	3,1	958.034,05	3,4	190.957,01	28,3	89.912,76	10,4
Regulació Econòmica de Caràcter General	515.747,19	1,8	511.538,89	1,8	147.124,03	40,0	-4.208,30	-0,8
Regulació Econòmica de Sectors Productius	615.990,96	2,2	734.855,72	2,6	45.629,39	8,0	118.864,76	19,3
TOTAL	27.967.471,34	100,0	28.438.260,30	100,0	2.339.920,49	9,1	470.788,96	1,7

m: milers d'euros

Font: Pressupostos de la Generalitat. Elaboració pròpia.

Quadre 4.1

El Quadre 4.2 detalla la distribució orgànica de la despesa del pressupost de la Generalitat per a l'exercici 2023..

DISTRIBUCIÓ ORGÀNICA DE LA DESPESA. PRESSUPOST INICIAL GENERALITAT 2022-2023
En milers d'euros (m) y percentatges (%)

SECCIONS PRESSUPOSTÀRIES	Pressupost 2022		Pressupost 2023		Variació 23/22	
		% s/Tota		% s/Tota	m	%
01-Les Corts Valencianes	35.879,93	0,1	39.175,78	0,1	3.295,85	9,2
02-Sindicatura de Comptes	9.023,65	0,0	9.940,37	0,0	916,72	10,2
03-Consell Valencià de Cultura	1.586,29	0,0	1.614,04	0,0	27,75	1,7
04-Consell Jurídic Consultiu	2.923,58	0,0	3.109,74	0,0	186,16	6,4
05-Presidència de la Generalitat	226.445,24	0,8	243.474,58	0,9	17.029,34	7,5
06-Hisenda i Model Econòmic	552.826,35	2,0	561.695,32	2,0	8.868,97	1,6
07-Justícia, Interior i Administració Pública	648.229,40	2,3	717.753,49	2,5	69.524,09	10,7
08-Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat	591.162,33	2,1	693.099,00	2,4	101.936,67	17,2
09-Educació, Cultura i Esport	5.202.705,30	18,6	5.520.573,62	19,4	317.868,32	6,1
10-Sanitat Universal i Salut Pública	7.838.826,69	28,0	8.258.826,07	29,0	419.999,38	5,4
11-Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	571.384,10	2,0	702.025,49	2,5	130.641,39	22,9
12-Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició	571.174,98	2,0	617.042,34	2,2	45.867,36	8,0
14-Vicepresidència segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica	357.594,59	1,3	402.322,54	1,4	44.727,95	12,5
16-Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives	2.197.804,01	7,9	2.308.929,21	8,1	111.125,20	5,1
17-Acadèmia Valenciana de la Llengua	3.540,59	0,0	3.658,65	0,0	118,06	3,3
19-Servei del Deute	7.406.216,73	26,5	6.607.479,25	23,2	-798.737,48	-10,8
20-Despeses diverses	393.113,66	1,4	350.976,70	1,2	-42.136,96	-10,7
21-Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital	1.255.682,71	4,5	1.285.182,80	4,5	29.500,09	2,3
22-Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	96.084,00	0,3	105.748,42	0,4	9.664,42	10,1
24-Comité Econòmic i Social	1.269,96	0,0	1.414,18	0,0	144,22	11,4
25-Síndic de Greuges	3.997,25	0,0	4.218,71	0,0	221,46	5,5
TOTAL	27.967.471,34	100,0	28.438.260,30	100,0	470.788,96	1,7

Font: Pressupostos de la Generalitat per a 2022 y 2023. Elaboració pròpia.

Quadre 4.2

Per a l'any 2023, com ja és habitual, la **Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública** figura com l'òrgan amb major despesa pressupostària amb 8.258,83 milions d'euros, cosa que representa el 29 % del total del pressupost (28 % l'any anterior). En segon lloc, i encara que el seu pressupost s'ha vist reduït un 10,8 % respecte a l'any anterior, apareix el **Servei del Deute** amb 6.607,48 milions d'euros, que suposa el 23,2 % del total del pressupost (26,5 % l'any anterior). Entre aquestes dues seccions sumen més de la meitat, el 52 %, del total del pressupost.

En valor absolut, la secció amb major variació pressupostària en 2023 respecte a l'any anterior és el Servei del Deute amb 799 milions d'euros menys. Sanitat Universal i Salut Pública és la que més augmenta, amb 420 milions d'euros més. En termes interanuals, la secció amb major variació és Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, amb un augment interanual del 22,9 %. El detall per a la resta de les seccions es pot consultar en el Quadre 4.2.

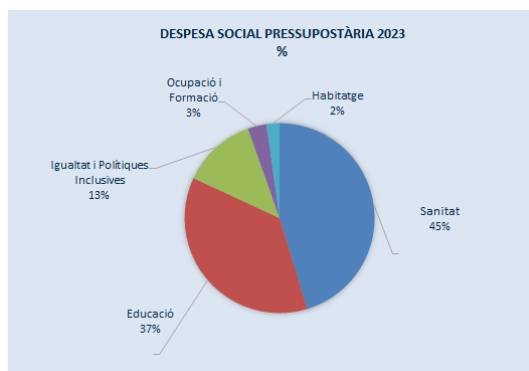
La **despesa social** del pressupost, és a dir, la destinada a polítiques socials com sanitat, educació, igualtat i polítiques inclusives, habitatge i ocupació i formació, ascendeix a 18.232,39 milions d'euros, cosa que representa el 81,16 % sobre el total d'operacions no financeres consolidat i computable a aquest efecte (82,88 % si no es tenen en compte les despeses financeres). Les dades apareixen recollides en el Quadre 4.3 i en el Gràfic 4.1.

DESPESA SOCIAL DEL PRESSUPOSTÀRIA 2023
En milions d'euros

	Crèdits inicials
Sanitat	8.258,18
Educació, Cultura i Esport	6.677,81
Igualtat i Polítiques Inclusives	2.308,93
Ocupació i Formació	585,14
Habitatge	402,32
TOTAL	18.232,39
OPERACIONS NO FINANCERES	22.464,92
PES RELATIU DESPESA SOCIAL (%)	81,16
OPERACIONS NO FINANCERES SENSE CAP. III	21.999,84
PES RELATIU DESPESA SOCIAL (%) SENSE CAP. III	82,88

Font: Presupostos inicials 2023 Generalitat Valenciana.

Quadre 4.3

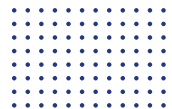
Gràfic 4.1

Quadre 4.4

El Quadre 4.4 recull la distribució de les despeses per capítols. Les **operacions no financeres** sumen el 77,9 % del pressupost i han augmentat un 7 % respecte a l'any anterior. Les **operacions financeres** representen el 22,1 % del total del pressupost i disminueixen un 13,5 % interanual.

El capítol amb més despeses és el de **personal**, amb 8.123,24 milions d'euros, cosa que representa el 28,6 % del total del pressupost. El 88 % de les despeses de personal correspon a les conselleries de Sanitat i Educació.

Ejecución del presupuesto de gastos

El Quadre 4.5 presenta l'estat d'execució provisional del pressupost de despeses de l'Administració General de la Generalitat a 31 de desembre de 2023. En conjunt, les modificacions al pressupost total inicial ascendeixen a 2.609,6 milions d'euros, cosa que suposa un augment del 9 % respecte a les despeses inicialment previstes.

El grau d'execució dels pagaments sobre el pressupost definitiu és del 81,95 % (87,86 % pel que fa a operacions corrents). A final d'exercici queda pendent de pagament un total de 5.604,4 milions d'euros sobre el pressupost definitiu, dels quals el 44 % (2.491,3 milions) correspon a operacions corrents.

EXECUCIÓ PRESSUPOST DE DESPESES A 31 DE DESEMBRE 2023 PER CAPÍTOLS

En milers d'euros i percentatges

	Inicial	Modificac.	Definitiu	Fase AD	Fase OK	Pagaments exercici corrent	% Pagaments/Definitiu
CAP. I Despeses de personal	8.123.241,55	-97.036,92	8.026.204,63	7.982.128,13	7.959.739,10	7.947.773,03	99,02%
CAP. II Despeses de funcions	3.918.004,51	1.003.653,78	4.921.658,29	4.667.710,03	4.509.417,59	4.153.914,82	84,40%
CAP. III Despeses financeres	464.781,04	-16.734,26	448.046,78	444.581,32	444.400,02	443.052,09	98,89%
CAP. IV Transferències corrent	6.454.405,01	658.534,14	7.112.939,15	6.925.619,58	6.804.325,22	5.480.128,69	77,04%
CAP. V Fons de Contingència	9.000,00	-1.648,53	7.351,47	0,00	0,00	0,00	
OPERACIONS CORRENTS	18.969.432,11	1.546.768,21	20.516.200,32	20.020.039,06	19.717.881,93	18.024.868,64	87,86%
CAP. VI Inversions reals	1.492.646,00	310.807,17	1.803.453,17	1.119.737,22	838.360,45	672.104,55	37,27%
CAP. VII Transferències de capital	1.702.898,36	603.570,31	2.306.468,67	1.707.549,04	1.204.913,97	400.303,57	17,36%
OPERACIONS DE CAPITAL	3.195.544,36	914.377,49	4.109.921,85	2.827.286,27	2.043.274,42	1.072.408,12	26,09%
OPERACIONS NO FINANCERES	22.164.976,47	2.461.145,70	24.626.122,17	22.847.325,33	21.761.156,35	19.097.276,76	77,55%
CAP. VIII Actius financers	117.084,90	69.229,34	186.314,24	160.101,54	160.101,54	110.986,19	59,57%
CAP. IX Passius financers	6.156.198,93	79.226,06	6.235.424,99	6.235.201,90	6.235.201,90	6.235.201,90	100,00%
OPERACIONS FINANCERES	6.273.283,83	148.455,41	6.421.739,24	6.395.303,44	6.395.303,44	6.346.188,08	98,82%
TOTAL GENERAL	28.438.260,30	2.609.601,11	31.047.861,41	29.242.628,77	28.156.459,79	25.443.464,84	81,95%

Quadre 4.5 A: Autorització de la despesa D: Disposició de la Despesa O: Ordenació de la Despesa K: Pagaments ordenats
Font: Gva Oberta. Elaboració pròpia.

L'execució del pressupost per funcions, amb dades provisionals, es presenta en el Quadre 4.6.

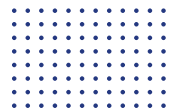
EXECUCIÓ PRESSUPOST DE DESPESES A 31 DE DESEMBRE 2023 PER FUNCIONS

En milers d'euros i percentatges

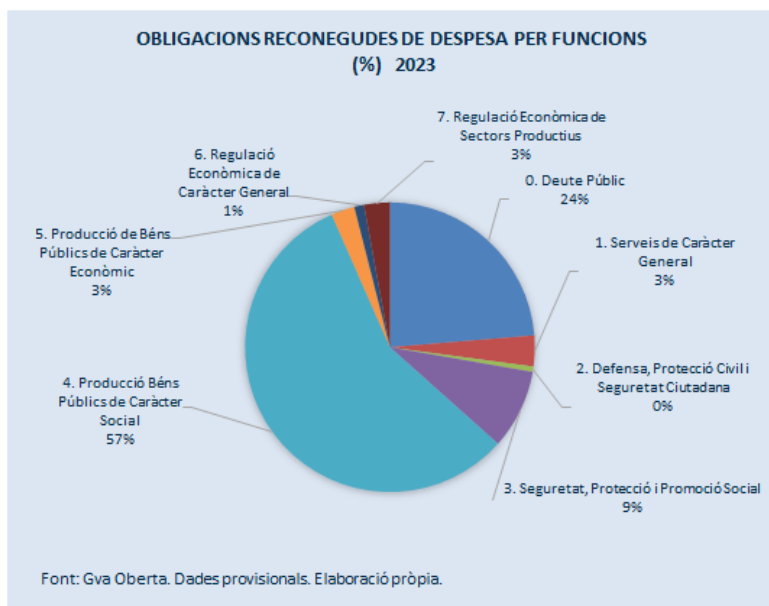
Classificació i descripció	Crèdits inicials	Crèdits definitius	Compromès	Reconegut	Pagat
0. Deute Públic	6.607.479,25	6.673.615,29	6.670.621,19	6.670.608,06	6.670.608,06
1. Serveis de caràcter general	1.212.800,84	1.213.923,62	1.070.628,47	969.530,63	748.417,20
2. Defensa, Protecció Civil i Seguretat Ciutadana	184.983,66	184.719,24	171.332,55	170.975,42	127.627,50
3. Seguretat, Protecció Promoció Social	2.608.897,82	2.832.062,71	2.606.006,31	2.498.182,43	2.042.399,83
4. Producció Béns Públics de Caràcter Social	15.619.670,07	17.513.771,77	16.628.867,98	15.991.917,41	14.869.645,03
5. Producció de Béns Públics de Caràcter Econòmic	958.034,05	1.219.174,20	952.796,86	738.821,90	429.561,14
6. Regulació Econòmica de Caràcter General	511.538,89	430.663,95	318.029,84	305.656,21	203.611,44
7. Regulació Econòmica de Sectors Productius	734.855,72	979.930,62	824.345,57	810.767,75	351.594,65
TOTAL	28.438.260,30	31.047.861,41	29.242.628,77	28.156.459,79	25.443.464,84

Font: Gva Oberta. Elaboració pròpia.

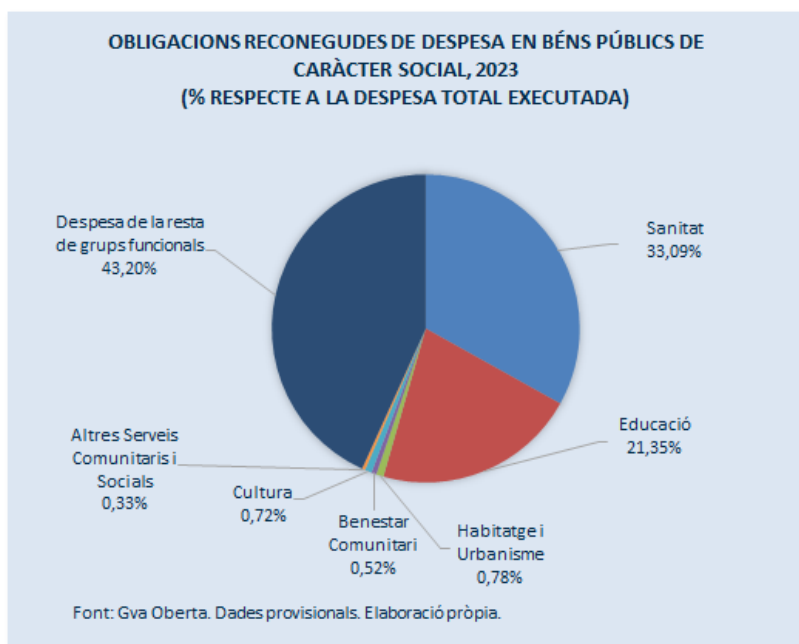
Quadre 4.6

El Gràfic 4.2 reflecteix en quin percentatge s'ha gastat el pressupost de 2023 per funcions. La major despesa executada correspon a la **Producció de béns públics de caràcter social**, amb 15.992 milions d'euros i un 57 % del total d'obligacions reconegudes. El 33,09 % de la despesa total executada en 2023 ha sigut despesa en sanitat, i el 21,35 % en educació. La resta de les obligacions reconegudes en aquest grup funcional correspon a despesa en habitatge i urbanisme, cultura, benestar comunitari i altres serveis comunitaris i socials (Gràfic 4.3).

Gràfic 4.2

Gràfic 4.3

Pressupost d'ingressos

El **pressupost d'ingressos** recull inicialment els diferents recursos econòmics que es preveu obtenir al llarg de l'exercici per al finançament de les despeses. Les estimacions d'ingressos es realitzen a partir de la situació macroeconòmica i del marc jurídic.

PRESSUPOSTOS INICIALS DE LA GENERALITAT, 2022-2023

QUADRE COMPARATIU DE L'ESTAT DE INGRESSOS

En milers d'euros i percentatges

Capítols	Pressupost inicial 2022	% sobre total	Pressupost inicial 2023	% sobre total	Variació absoluta 23-22	% Variació n23/22
Impostos directes	5.256.375,13	18,8	6.049.584,65	21,3	793.209,52	15,1
Impostos indirectes	7.656.575,77	27,4	8.902.567,54	31,3	1.245.991,77	16,3
Taxes i altres ingressos	1.542.509,93	5,5	1.684.844,93	5,9	142.335,00	9,2
Transferències corrents	3.849.413,93	13,8	3.948.839,07	13,9	99.425,14	2,6
Ingressos patrimonials	2.530,00	0,0	2.530,00	0,0	0,00	0,0
Ingressos corrents	18.307.404,76	65,5	20.588.366,19	72,4	2.280.961,43	12,5
Alienació inversions real	42.000,00	0,2	42.000,00	0,1	0,00	0,0
Transferències de capital	1.591.907,23	5,7	1.144.465,85	4,0	-447.441,38	-28,1
Ingressos de capital	1.633.907,23	5,8	1.186.465,85	4,2	-447.441,38	-27,4
Operacions no financeres	19.941.311,99	71,3	21.774.832,04	76,6	1.833.520,05	9,2
Actius financers	8.918,95	0,0	0,00	0,0	-8.918,95	0,0
Passius financers (emiss	8.017.240,40	28,7	6.663.428,26	23,4	-1.353.812,14	-16,9
Operacions financeres	8.026.159,35	28,7	6.663.428,26	23,4	-1.362.731,09	-17,0
Total Pressupost	27.967.471,34	100,0	28.438.260,30	100,0	470.788,96	1,7

Font: Pressupostos de la Generalitat per a 2022 i 2023. Elaboració pròpia.

Quadre 4.7

En l'estat d'ingressos del pressupost de la Comunitat Valenciana (Quadre 4.7) cal diferenciar entre els que procedeixen d'operacions no financeres, que representen més del 76,6 % del total, i els procedents d'operacions financeres, amb el 23,4 % restant. L'augment global del pressupost és de l'1,7 % respecte al pressupost inicial de l'any anterior.

Els **recursos pressupostaris no financers** es poden analitzar establint diversos blocs de finançament. El primer d'aquests blocs es refereix als ingressos de naturalesa tributària, recollits en els Capítols I, II i III de l'estat d'ingressos, relatius als impostos directes, impostos indirectes, taxes, preus públics i altres ingressos, el pes dels quals en el total de recursos previstos per a 2023 és d'un 58,5 %, enfront del 51,7 % de l'any anterior. En el capítol d'impostos directes, el detall d'aquests ingressos es recull en el Quadre 4.8, i correspon a la recaptació pels impostos cedits, com l'impost de successions i donacions, l'impost sobre el patrimoni i l'impost sobre els depòsits en entitats de crèdit, i el tram autonòmic de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

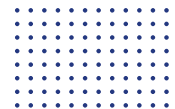
En l'apartat d'**impostos indirectes**, que és la major partida d'ingressos, amb un 31,3 % del total, s'inclouen l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, l'impost sobre el valor afegit, els impostos especials sobre alcohol i begudes derivades, productes intermedis, cervesa, hidrocarburs, i sobre les labors del tabac, l'impost especial sobre determinats mitjans de transport, l'impost especial sobre l'electricitat, l'impost sobre vendes minoristes de determinats hidrocarburs, l'impost autonòmic sobre el joc en línia i els impostos mediambientals. Finalment, per a completar els ingressos tributaris, apareixen les taxes, preus públics i altres ingressos.

El segon bloc el constitueixen les **transferències procedents de l'Estat** i les transferències finalistes en virtut de convenis de col·laboració amb altres entitats o administracions públiques, que representen aproximadament el 13,9 %. En aquest bloc s'inclouen, entre altres, les transferències destinades al Fons de Compensació Interterritorial, fons que té com a objectiu fer efectiu el principi constitucional de solidaritat i que va ser creat per a corregir desequilibris financers entre les diferents comunitats autònomes. El volum total de recursos d'aquest fons assignats a la Comunitat Valenciana per a l'exercici 2023 és de 52,8 milions d'euros. Aquest bloc també inclou els ingressos procedents del Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

El tercer bloc el constitueixen les **transferències de l'exterior**, que corresponen als fons de la Unió Europea i representen al voltant d'un 4 %. Finalment, dins dels recursos no financers també s'inclouen els **ingressos patrimonials**, procedents bàsicament de lloguers i alienació d'actius, que representen el 0,1 % del total.

Els ingressos pressupostats per **operacions financeres** ascendeixen a 6.663,43 milions d'euros i corresponen íntegrament a l'emissió de passius financers o volum d'endeutament pressupostat per a l'any 2023. Això suposa 1.363 milions d'euros menys de recursos financers que l'any anterior i un 17 % menys en termes de variació interanual. El percentatge que representa l'endeutament en relació amb el total d'ingressos previstos, l'any 2023, és del 23,4 %.

Pel que fa a les operacions financeres, cal destacar que els pressupostos inicials per a 2023 recullen l'esmentat endeutament brut de 6.663,43 milions d'euros, enfront de les atencions previstes en el pressupost de despeses, que són de 6.273,28 milions d'euros, per la qual cosa l'**endeutament net** pressupostat inicialment aconsegueix un import de 390,15 milions d'euros. Atés que els ingressos no financers (21.774,83 milions d'euros, Quadre 4.7) són inferiors a les despeses no financeres previstes en l'exercici 2023 (22.164,98 milions d'euros, Quadre 4.4), el dèficit pressupostari previst ascendeix a 390,15 milions d'euros, que es finança mitjançant l'endeutament corresponent.

PRINCIPALS FONTS DE FINANCIACIÓ DE LA GENERALITAT

COMPARACIÓ INGRESSOS 2022-2023

En milers d'euros (m) i percentatges (%)

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA	2022	2023	Variació (m)	Variació (%)
## Sobre la renda	4.673.765,94	5.390.114,50	716.348,56	15,3
## Sobre el capital	582.609,19	659.470,15	76.860,96	13,2
1 Impostos directes	5.256.375,13	6.049.584,65	793.209,52	15,1
## Sobre transmissions patrimonials i Actes Jurídics Documentats	1.679.064,59	2.284.181,14	605.116,55	36,0
## Impost autonòmic sobre el joc	18.354,32	19.455,58	1.101,26	6,0
## Sobre el valor afegit	4.249.566,03	4.853.654,01	604.087,98	14,2
## Sobre consums específics	1.682.424,54	1.689.302,79	6.878,25	0,4
## Impostos Mediambientals	27.166,29	55.974,02	28.807,73	106,0
2 Impostos indirectes	7.656.575,77	8.902.567,54	1.245.991,77	16,3
## Taxes	1.167.729,43	1.266.648,56	98.919,13	8,5
## Preus públics	1.208,03	1.291,78	83,75	6,9
## Taxes i exaccions sobre el joc	153.538,14	159.859,59	6.321,45	4,1
## Altres ingressos de naturalesa tributària	25.279,84	30.350,00	5.070,16	20,1
## Multes i sancions	10.160,00	10.260,00	100,00	1,0
## Reintegrament d'operacions	10,00	10,00	0,00	0,0
## Altres ingressos	184.584,49	216.425,00	31.840,51	17,2
3 Taxes, preus públics i altres ingressos	1.542.509,93	1.684.844,93	142.335,00	9,2
## De l'Administració de l'Estat	3.074.368,49	3.205.644,16	131.275,67	4,3
## De la Seguretat Social	490.799,63	538.190,00	47.390,37	9,7
## De Corporacions Locals	31.100,00	31.100,00	0,00	0,0
## De l'exterior	253.145,81	173.904,91	-79.240,90	-31,3
4 Transferències corrents	3.849.413,93	3.948.839,07	99.425,14	2,6
## Xarxes de Béns immobles	2.500,00	2.500,00	0,00	0,0
## Productes de conces. i aprofit. especials	30,00	30,00	0,00	0,0
## Altres ingressos patrimonials	0,00	0,00	0,00	-
5 Ingressos patrimonials	2.530,00	2.530,00	0,00	0,0
## Alienació d'altres inversions reals	42.000,00	42.000,00	0,00	0,0
6 Alienació de inversions reals	42.000,00	42.000,00	0,00	0,0
## De l'Administració de l'Estat	918.495,37	707.808,53	-210.686,84	-22,9
## De famílies i institucions sense fins de lucre	0,00	0,00	0,00	-
## De l'Exterior	673.411,86	436.657,32	-236.754,54	-35,2
7 Transferències de capital	1.591.907,23	1.144.465,85	-447.441,38	-28,1
## Reintegraments préstecs conc. al sector pco	8.918,95	0,00	-8.918,95	0,0
8 Actius Financers	8.918,95	0,00	-8.918,95	0,0
## De l'Exterior	8.017.240,40	6.663.428,26	-1.353.812,14	-16,9
9 Passius financers	8.017.240,40	6.663.428,26	-1.353.812,14	-16,9
TOTAL GENERAL	27.967.471,34	28.438.260,30	470.788,96	1,7

Font: Pressupostos de la Generalitat. Elaboració pròpia.

Quadre 4.8

Execució del pressupost d'ingressos

A continuació, el Quadre 4.9 mostra l'estat d'execució dels ingressos del pressupost de la Generalitat Valenciana amb dades provisionals a 31 de desembre per a l'exercici 2023.

El 62 % de les modificacions pressupostàries dels ingressos corresponen a generacions de passius financers (deute), amb una quantitat, en termes absoluts, de 1.157 milions d'euros per damunt de la previsió inicial. Els ingressos líquids han sigut de 28.019,26 milions d'euros l'any 2023, amb un grau d'execució del 90,25 % a data de tancament de l'exercici.

EXECUCIÓ PRESSUPOST D'INGRESSOS A 31 DE DESEMBRE 2023 PER CAPÍTOLS

En milers d'euros i percentatges

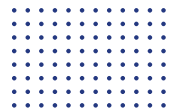
	Inicial	Generacion s/Anulacion s	Definitiu	Fase "DR"	Fase "MI"	% Fase "MI" s/Definitiu
CAP. I Impostos Directes	6.049.584,65	0,00	6.049.584,65	6.609.026,62	6.585.918,54	108,87
CAP. II Impostos Indirectes	8.902.567,54	0,00	8.902.567,54	8.255.729,25	8.230.718,51	92,45
CAP. III Taxes i Preus Públics	1.684.844,93	131.030,07	1.802.653,08	1.019.024,45	932.298,68	51,72
CAP. IV Transferències Corrents	3.948.839,07	60.274,17	4.042.019,26	1.769.868,17	1.734.142,86	42,90
CAP. V Ingressos Patrimonials	2.530,00	0,00	2.530,00	3.668,85	1.540,63	60,89
OPERACIONS CORRENTS	20.588.366,19	191.304,24	20.799.354,53	17.657.317,33	17.484.619,23	84,06
CAP. VI Alienació d'Inversions Reals	42.000,00	0,00	42.000,00	382,74	161,83	0,39
CAP. VII Transferències de Capital	1.144.465,85	183.902,88	1.426.803,87	1.157.057,39	1.057.083,03	74,09
OPERACIONS DE CAPITAL	1.186.465,85	183.902,88	1.468.803,87	1.157.440,13	1.057.244,86	71,98
OPERACIONS NO FINANCERES	21.774.832,04	375.207,11	22.268.158,40	18.814.757,46	18.541.864,08	83,27
CAP. VIII Actius Financers	0,00	331.250,93	1.045.562,78	85.680,40	85.680,40	8,19
CAP. IX Passius Financers	6.663.428,26	1.156.968,75	7.734.140,23	9.391.716,34	9.391.716,34	121,43
OPERACIONS FINANCERES	6.663.428,26	1.488.219,68	8.779.703,01	9.477.396,74	9.477.396,74	107,95
TOTAL GENERAL	28.438.260,30	1.863.426,79	31.047.861,41	28.292.154,20	28.019.260,82	90,25

DR: Drets Reconeputs MI: Ingressos Líquids

Font: Gva Oberta. Elaboració pròpia.

Quadre 4.9

La liquidació del pressupost

Del balanç dels ingressos pressupostaris reconeguts per operacions no financeres (18.815 milions, Quadre 4.9) i les obligacions pressupostàries netes per operacions no financeres (21.761 milions, Quadre 4.5), resulta, l'any 2023, un resultat pressupostari no financer de -2.946 milions d'euros (-3.243 l'any anterior). El romanent de tresoreria de 2023 ha arribat fins als -5.385 milions d'euros (-3.782 milions l'any anterior).

Davant les necessitats de liquiditat, la Comunitat s'ha vist novament obligada a recórrer als **mecanismes extraordinaris de finançament** per a les comunitats autònomes implementats pel Govern central. En aquest marc, a la Comunitat Valenciana, l'any 2023, li han sigut assignats 9.391,9 milions d'euros, segons el Ministeri d'Hisenda. Els fons rebuts per la Comunitat representen un 27 % del total dels recursos repartits a través del Fons de Finançament a les Comunitats Autònomes (FFCCAA) de l'any 2023, que, per tercer any consecutiu, inclou un compartiment destinat a la concessió d'acomptes a càrrec dels fons pendents de rebre del REACT-EU i que aquest any només ha sigut utilitzat per la Regió de Múrcia.

En el Quadre 4.10 apareix representat el repartiment d'aquests fons entre totes les comunitats autònomes. La Comunitat Valenciana és la segona en quantitat assignada, darrere de Catalunya.

FONS DE FINANCIACIÓ CC. AA. 2023

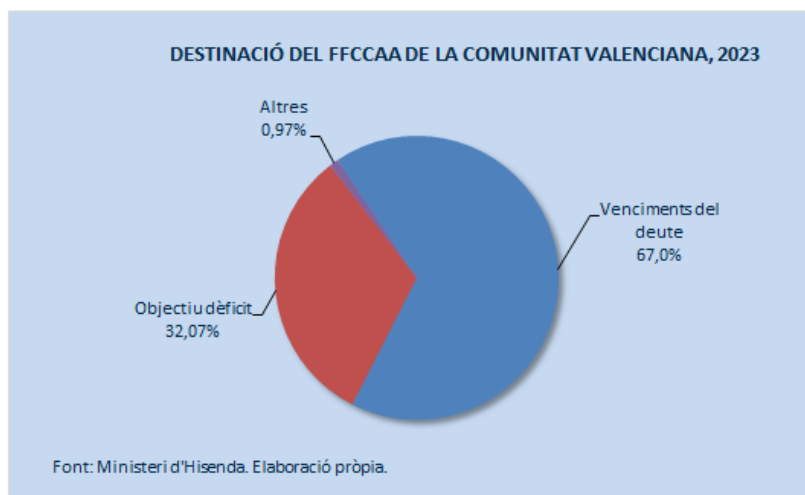
Milions d' euros	Facilitat Financera	Fons de Liquiditat Autonòmic	Fons de Liquiditat REACT-	Total FFCCAA
Andalusia	2.660,0	0,0	0,0	2.660,0
Aragó	0,0	1.574,9	0,0	1.574,9
d'Astúries, Principat	0,0	0,0	0,0	0,0
Balears, Illes	0,0	1.123,2	0,0	1.123,2
Canàries	0,0	0,0	0,0	0,0
Cantàbria	0,0	421,4	0,0	421,4
Castella-la Manxa	0,0	2.832,4	0,0	2.832,4
Castella i Lleó	0,0	0,0	0,0	0,0
Catalunya	0,0	12.646,0	0,0	12.646,0
Comunitat Valenciana	0,0	9.391,9	0,0	9.391,9
Extremadura	0,0	1.047,8	0,0	1.047,8
Galícia	0,0	0,0	0,0	0,0
Madrid, Comunitat de	0,0	0,0	0,0	0,0
Múrcia, Regió de	0,0	2.381,6	9,3	2.390,9
Navarra, Com. Foral de	0,0	0,0	0,0	0,0
País Basc	0,0	0,0	0,0	0,0
Rioja, La	0,0	225,0	0,0	225,0
Total CCAA	2.660,0	31.644,2	9,3	34.313,5

Font: Ministeri d'Hisenda i Funció Pública.

Quadre 4.10

Del total de fons rebuts a la Comunitat Valenciana, el 67 % s'ha destinat al pagament de venciments de deute, el 32 % s'ha utilitzat per al finançament del dèficit, i la resta, a altres conceptes (Gràfic 4.4).

Gràfic 4.4

4.1.2. Execució del pressupost consolidat de l'Administració general de la Generalitat i entitats autònomes

A continuació, es presenten, a efectes comparatius amb l'any anterior, les dades homògenes de l'execució pressupostària de despeses (Quadre 4.11) i d'ingressos (Quadre 4.12) de la Comunitat Valenciana, a nivell consolidat, per a les unitats següents:

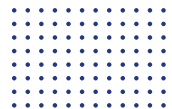
- Generalitat Valenciana i organismes integrats:
 - Institut Superior d'Ensenyances Artístiques de la Comunitat Valenciana.
 - Acadèmia Valenciana de la Llengua.
 - Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana.
 - Agència de Prevenció i Lluita contra el Fraude i la Corrupció de la Comunitat Valenciana.
- Institut Valencià de la Joventut.
- Institut Valencià d'Investigacions Agràries.
- Instituto Cartogràfic Valencià.
- LABORA- Servei Valencià d'Ocupació i Formació.
- Agència Valenciana de Foment y Garantia Agrària.
- Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball.
- Agència Tributària Valenciana.
- Agència Valenciana de Seguretat i Resposta a les Emergències.
- Autoritat de Transport Metropolità de València.

- Agència Valenciana de Seguretat Ferroviària.
- Agència Valenciana de Protecció del Territori.
- Institut Valencià d'Estadística.
- Institut Valencià de la Memòria Democràtica, els Drets Humans i les Llibertats Públiques.

La informació de base utilitzada per a l'elaboració del banc de dades homògenes que publica el Ministeri d'Hisenda és la remesa per les comunitats autònomes amb caràcter mensual, conforme al que s'estableix en l'Ordre HAP/2105/2012, d'1 d'octubre, per la qual es desenvolupen les obligacions de subministrament d'informació previstes en la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera.

Per a aquest nivell de consolidació pressupostària, des del costat dels ingressos, els drets reconeguts per operacions no financeres han augmentat respecte a l'any anterior un 15,4 %. Quant a les despeses, les obligacions reconegudes per operacions no financeres s'han incrementat un 11 % interanual. Els pagaments sobre obligacions reconegudes totals s'han executat, l'any 2023, en un 91,35 %, i la recaptació corrent sobre drets reconeguts s'ha executat en un 97,89 %.

EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA. PRESSUPOST DE DESPESES. ADMINISTRACIÓ GENERAL I ENTITATS AUTÒNOMES

Comunitat Valenciana 2022-2023. Dades consolidades provisionals.

En milers d'euros i percentatges

	Obligacions Reconeugudes		Pagaments exercici corrent		% Pagaments sobre OR		Taxa de variació 2023/2022	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	Obligacions Reconeugudes	Pagaments Corrents
CAP. I Despeses de personal	7.539.753,14	8.091.270,50	7.522.310,13	8.078.787,29	99,77	99,85	7,31	7,40
CAP. II Despeses en béns i serveis	3.806.325,45	4.723.078,82	3.481.763,23	4.347.606,20	91,47	92,05	24,08	24,87
CAP. III Despeses financeres	321.557,67	445.395,94	321.356,05	444.047,14	99,94	99,70	38,51	38,18
CAP. IV Transferències corrents	6.260.642,09	6.692.107,41	5.228.359,18	5.581.889,42	83,51	83,41	6,89	6,76
OPERACIONS CORRENTS	17.928.278,35	19.951.852,67	16.553.788,59	18.452.330,05	92,33	92,48	11,29	11,47
CAP. VI Inversions reals	660.330,55	878.038,51	531.635,16	705.982,48	80,51	80,40	32,97	32,79
CAP. VII Transferències de capital	1.211.112,25	1.147.484,96	420.162,02	413.251,53	34,69	36,01	-5,25	-1,64
OPERACIONS DE CAPITAL	1.871.442,80	2.025.523,47	951.797,18	1.119.234,01	50,86	55,26	8,23	17,59
OPERACIONS NO FINANCERES	19.799.721,15	21.977.376,14	17.505.585,77	19.571.564,06	88,41	89,05	11,00	11,80
CAP. VIII Actius financers	159.347,31	160.101,54	109.225,10	110.986,18	68,55	69,32	0,47	1,61
CAP. IX Passius financers	8.135.965,57	6.235.201,90	8.135.965,57	6.235.201,90	100,00	100,00	-23,36	-23,36
OPERACIONS FINANCERES	8.295.312,88	6.395.303,44	8.245.190,67	6.346.188,08	99,40	99,23	-22,90	-23,03
TOTAL DESPESES	28.095.034,03	28.372.679,58	25.750.776,44	25.917.752,14	91,66	91,35	0,99	0,65

Dades 2022: dades provisionals

Dades 2023: avanç

Font: Ministeri d'Hisenda. Elaboració pròpia.

Quadre 4.11

EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA. PRESSUPOST D'INGRESSOS. ADMINISTRACIÓ GENERAL I ENTITATS AUTÒNOMES

Comunitat Valenciana 2022-2023. Dades consolidades personals

En milers d'euros i percentatges

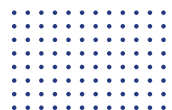
	Drets Reconeuguts		Recaudació exercici corrent		% Recaudació sobre DR		Taxa de variació 2023/2022	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	Drets Reconeuguts	Recaudació Corrent
Impostos directes	5.384.613,55	6.609.026,62	5.370.695,63	6.585.918,53	99,46	99,65	22,74	22,63
Impostos indirectes	7.019.312,66	8.255.729,25	6.998.725,75	8.230.718,51	99,59	99,70	17,61	17,60
Taxes, preus públics i altres ingressos	1.322.290,32	947.781,61	1.046.087,78	849.069,73	89,93	89,58	-28,32	-18,83
Transferències corrents	1.901.241,46	2.326.394,23	1.705.509,74	1.978.183,67	83,14	85,03	22,36	15,99
Ingressos patrimonials	3.840,22	4.103,76	1.571,04	1.884,41	71,27	45,92	6,86	19,95
INGRESSOS CORRENTS	15.631.298,21	18.143.035,47	15.122.589,94	17.645.774,85	96,75	97,26	16,07	16,68
Aline. Inversions reals	4.591,02	382,74	4.591,01	161,83	77,03	42,28	-91,66	-96,48
Transferències de capital	1.120.091,84	1.199.475,04	994.746,08	1.087.838,10	75,18	90,69	7,09	9,36
INGRESSOS DE CAPITAL	1.124.682,86	1.199.857,78	999.337,09	1.087.999,93	88,86	90,68	6,68	8,87
OPERACIONS NO FINANCERES	16.755.981,07	19.342.893,25	16.121.927,03	18.733.774,78	96,22	96,85	15,44	16,20
Actius financers	19.888,77	85.680,40	19.888,77	85.680,40	100,00	100,00	330,80	330,80
Passius financers	9.419.202,23	9.391.716,34	9.419.202,23	9.391.716,34	100,00	100,00	-0,29	-0,29
OPERACIONS FINANCERES	9.439.091,00	9.477.396,74	9.439.091,00	9.477.396,74	100,00	100,00	0,41	0,41
TOTAL INGRESSOS	26.195.072,07	28.820.289,99	25.561.018,03	28.211.171,52	97,58	97,89	10,02	10,37

Dades 2022: dades provisionals Dades 2023: avanç

Font: Ministeri d'Hisenda. Elaboració pròpia

Quadre 4.12

4.1.3. El pressupost de despeses del Sector Públic Instrumental de la Generalitat

El Quadre 4.13 ofereix el pressupost de l'Administració general de la Generalitat i el pressupost del Sector Públic Instrumental de la Generalitat. S'hi recullen les xifres corresponents als dos últims exercicis, a títol comparatiu.

El **Sector Públic Instrumental de la Generalitat**, amb un pressupost de 3.925 milions d'euros, ha augmentat un 5,55 % respecte al de l'any anterior i representa, l'any 2023, un 12,1 % del total del pressupost no consolidat de la Generalitat, mig punt percentual més que l'any anterior.

Dins del Sector Públic Instrumental, els organismes autònoms reben la major assignació de fons, un 35,1 % del total, que correspon a 1.378,82 milions d'euros. A continuació, les societats mercantils, amb un 33,8 %, que correspon a 1.326,34 milions d'euros. Entre les societats mercantils i els organismes autònoms es cobreix el 69 % del total dels fons del Sector Públic Instrumental.

PRESSUPOSTOS INICIALS DE L'ADMINISTRACIÓ GENERAL I DEL SECTOR PÚBLIC INSTRUMENTAL DE LA GENERALITAT, 2022-2023

En milers d'euros i percentatges

	2022	2023	Variació absoluta (m)	Variació (%)	t (%) 2023
Societats Mercantils/Ent. D. Pco. Cont. Empresarial	1.342.870,93	1.326.337,47	-16.533,46	-1,23	33,79
Institut Valencià de Finances	257.943,79	96.813,62	-161.130,17	-62,47	2,47
Stat. Valenciana Gestió Integral Serveis d'Emergències	56.541,56	70.141,56	13.600,00	24,05	1,79
Ferrocarrils de la G. V.	303.656,05	315.590,22	11.934,17	3,93	8,04
CEE-IVASS	3.978,50	3.978,50	0,00	0,00	0,10
Societat Valenciana d'Inspecció Tècnica de Vehicles, S.A.	0,00	65.050,49	65.050,49		1,66
Societat Valenciana Fira València, S.A.	0,00	27.214,26	27.214,26		0,69
Societat Valenciana Fira Alacant, S.A.	0,00	5.733,19	5.733,19		0,15
Espais Econòmics Empresarials, S.L.	0,00	13.405,79	13.405,79		0,34
Entitat Pública de Sanejament d'Aigües residuals de la C. V	277.533,81	285.965,17	8.431,36	3,04	7,29
Valenciana d'Aprofitament Energètic de Residus, S.A.	71.757,77	73.089,35	1.331,58	1,86	1,86
Circuit del Motor i Promoció Deportiva, S.A.	17.284,66	18.969,08	1.684,42	9,75	0,48
Ciutat de les Arts i de les Ciències, S.A	32.194,77	43.885,94	11.691,17	36,31	1,12
Societat Projectes Temàtics de la C.V., S.A.	27.482,74	34.723,08	7.240,34	26,35	0,88
Construccions i Infraestruc. Educatives G.V., S.A.	4.543,40	4.058,90	-484,50	-10,66	0,10
Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl	121.126,48	90.431,02	-30.695,46	-25,34	2,30
Infraestructures i Serveis de Telecomunicacions i Certificac	7.945,66	8.494,34	548,68	6,91	0,22
Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació	78.906,70	83.108,60	4.201,90	5,33	2,12
S. A. de Mitjans de Comunicació de la Comunitat Valencian	67.911,81	69.162,00	1.250,19	1,84	1,76
Aeroport de Castelló, S.L.	14.063,23	16.522,36	2.459,13	17,49	0,42

.../...

.../...

	2022	2023	Variació absoluta (m)	Variació (%)	t (%) 2023
Entitats D^e PCO cont. Pressupostària	467.151,32	567.941,76	100.790,44	21,58	14,47
Turisme Comunitat Valenciana	90.359,58	94.995,00	4.635,42	5,13	2,42
Institut Valencià d'Art Modern	14.596,50	16.387,37	1.790,87	12,27	0,42
Institut Valencià de Cultura	52.729,01	58.710,46	5.981,45	11,34	1,50
Institut Valencià de Competitivitat Empresarial	168.653,87	236.605,42	67.951,55	40,29	6,03
Institut Valencià d'Acció Social-Sanitària	71.341,95	71.341,95	0,00	0,00	1,82
Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana	1.820,00	2.366,50	546,50	30,03	0,06
Institut Valencià de Conservació, Restauració i Investigació	3.927,60	4.167,00	239,40	6,10	0,11
Agència Valenciana d'Avaluació i Prospectiva	1.765,03	1.858,00	92,97	5,27	0,0
Agència Valenciana de la Innovació	56.400,00	75.744,00	19.344,00	34,30	1,93
Agència de Prevenció i Lluita contra el Fraude i la Corrupció de la Comunitat Valenciana	5.173,28	5.342,06	168,78	3,26	0,14
Patronat del Misteri d'Eix	384,50	424,00	39,50	10,27	0,0
Organismes Autònoms	1.271.239,58	1.378.822,47	107.582,89	8,46	35,13
Inst. Cartogràfic Valencià	4.133,85	4.548,26	414,41	10,02	0,12
Agència Valenciana de Seguretat i Resposta a les Emergències	101.290,78	113.090,78	11.800,00	11,65	2,88
Autoritat de Transport Metropolità de València	215.037,63	269.811,86	54.774,23	25,47	6,87
LABORA Servi Valencià d'Ocupació i Formació	528.480,52	552.900,83	24.420,31	4,62	14,09
Institut Valencià de la Joventut	30.580,21	31.842,15	1.261,94	4,13	0,81
Agència Valenciana de Seguretat Ferroviària	1.244,98	1.763,00	518,02	41,61	0,04
Agència Valenciana de Protecció del Territori	3.069,02	3.019,02	-50,00	-1,63	0,08
Institut Valencià d'Estadística	3.074,86	3.616,89	542,03	17,63	0,09
Institut Valencià de la Memòria Democràtica, els Drets Humans	0,00	422,78	422,78		0,01
Agència Tributària Valenciana	54.437,40	55.749,44	1.312,04	2,41	1,42
Institut Valencià d'Investigacions Agràries	17.577,00	18.546,10	969,10	5,51	0,47
Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball	12.137,33	12.988,12	850,79	7,01	0,33
Agència Valenciana de Foment y Garantia Agrària	300.176,00	310.523,24	10.347,24	3,45	7,91
Fundacions de la CV	106.437,61	113.092,76	6.655,15	6,25	2,88
Fund. de la C. V. Inv. Biomèdica DCID Hosp. Clínic Univ. de V	11.541,05	14.486,00	2.944,95	25,52	0,37
Fundació Tribunal d'Arbitratge Laboral	637,20	632,20	-5,00	-0,78	0,02
Fundació ISABIAL	3.867,54	6.406,90	2.539,36	65,66	0,16
Fundació de la C. V. per al Foment dels Estudis Superiors	2.761,97	2.361,97	-400,00	-14,48	0,06
Fundació per a la Investigació de l'Hospital Universitari de La Fe de la C. V.	26.632,02	27.760,40	1.128,38	4,24	0,71
Fundació de la C. V. Centre d'Estudis Ambientals del Mediterrani	2.434,68	2.636,35	201,67	8,28	0,07
Fundació de la C. V. Palau de les Arts Reina Sofia	28.575,18	32.057,35	3.482,17	12,19	0,82
Fundació de la C.V. per a l'Atenció a les Víctimes del Delict	1.440,00	0,00	-1.440,00	-100,00	0,00
Fundació de la Comunitat Valenciana-Regió Europea	629,00	650,00	21,00	3,34	0,02
Fundació per al Foment de la Investigació Sanitària i Bior	27.918,97	26.101,59	-1.817,38	-6,51	0,67
Consorcis	472.312,72	512.091,90	39.779,18	8,42	13,05
Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana	6.968,98	7.885,00	916,02	13,14	0,20
Consorci Hospitalari Provincial de Castelló	104.737,37	110.424,00	5.686,63	5,43	2,81
Consorci de Gestió del Centre d'Artesania de la C. V.	670,00	735,00	65,00	9,70	0,02
Consorci Hospital General Universitari de València	357.295,87	389.669,70	32.373,83	9,06	9,93
Consell de L'Horta de València	1.700,50	2.433,20	732,70	43,09	0,06
Consorci Espacial Valencià, Val Space Consortium	940,00	945,00	5,00	0,53	0,02
Fons Mancats de Personalitat Jurídica	58.737,90	26.759,98	-31.977,92	-54,4	0,68
Fons mancat de personalitat jurídica- FEDER	32.503,95	16.350,70	-16.153,25	-49,7	0,42
Instruments Financers de la Comunitat Valenciana. Fininve	26.217,02	10.391,81	-15.825,21	-60,4	0,26
Fons mancat de personalitat jurídica- FSE	16,93	17,47	0,54	3,19	0,00
TOTAL SECTOR PÚBLIC INSTRUMENTAL	3.718.750,06	3.925.046,34	206.296,28	5,55	100,0
Administració General de la Generalitat	27.967.471,34	28.438.260,30	470.788,96	1,68	
TOTAL PRESSUPOST SENSE CONSOLIDAR	31.686.221,40	32.363.306,64	677.085,24	2,14	

m: milers d'euros.

t: Percentatge respecte al total Sector Públic Instrumental.

Font: Pressupostos de la Generalitat per a 2022 i 2023. Elaboració pròpia.

Quadre 4.13

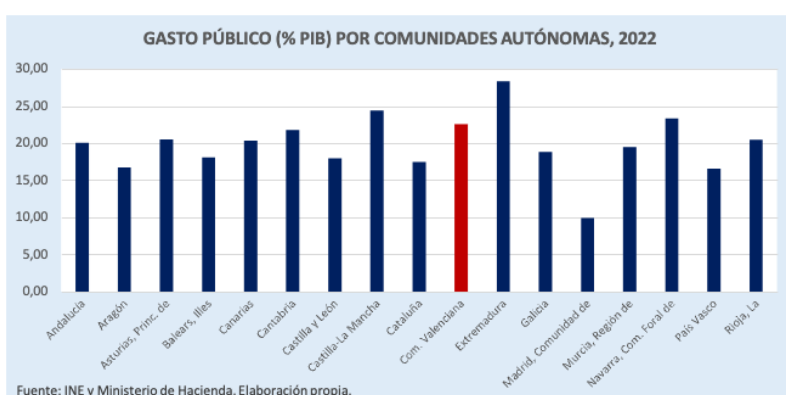

4.2. LA DESPESA PÚBLICA RESPECTE AL PIB

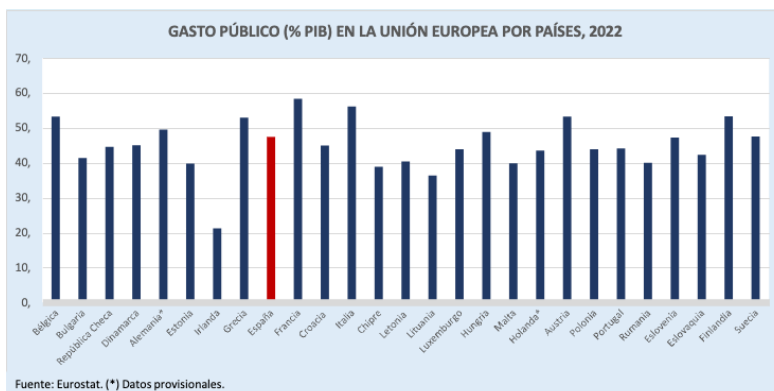
En aquest epígraf s'utilitza un indicador, la despesa pública en percentatge sobre el PIB, per a dimensionar la despesa pública de la Comunitat Valenciana comparativament amb les altres comunitats autònomes (Gràfic 4.5). Per a completar el marc comparatiu, es presenta també el mateix indicador referit a Espanya i la seua posició dins de la Unió Europea (Gràfic 4.6) i de l'OCDE (Gràfic 4.7).

La Comunitat Valenciana, amb un 22,52 %, apareix en quart lloc en despesa/PIB, darrere d'Extremadura (28,32 %), Castella-la Manxa (24,37 %) i Navarra (23,34 %).

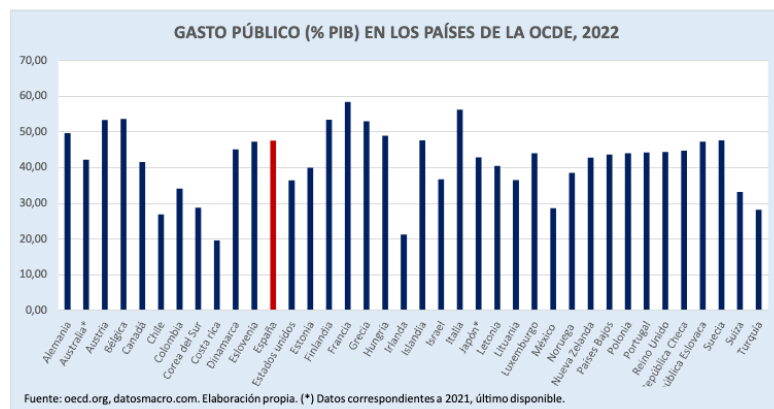
La dimensió de la despesa pública a Espanya és del 47,4 % del PIB i ocupa l'onzena posició entre els països de la UE, per davall de l'indicador global del 49,6 % de la UE-27, i la desena posició entre els països de l'OCDE, la despesa pública dels quals representa, de mitjana, el 43,3 % del PIB l'any 2022.

Gràfic 4.5

Gràfic 4.6

Gràfic 4.7

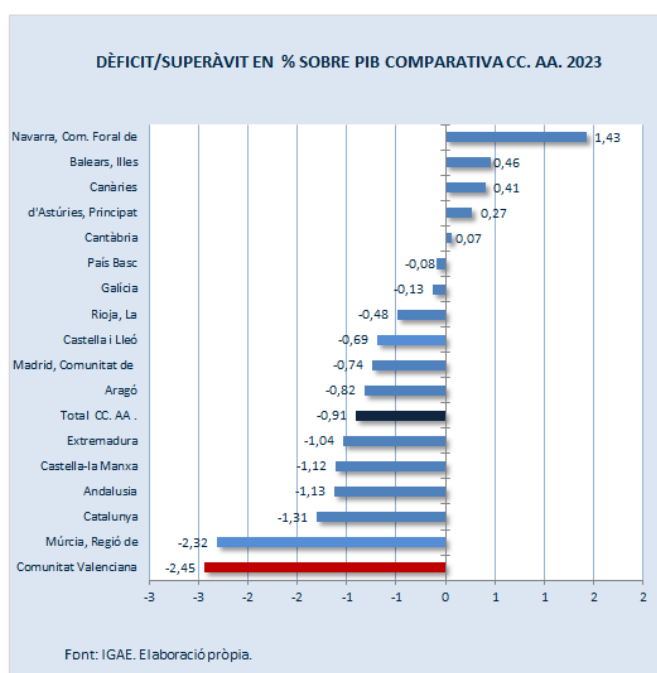

4.3. EL DÈFICIT PÚBLIC DE LA COMUNITAT VALENCIANA

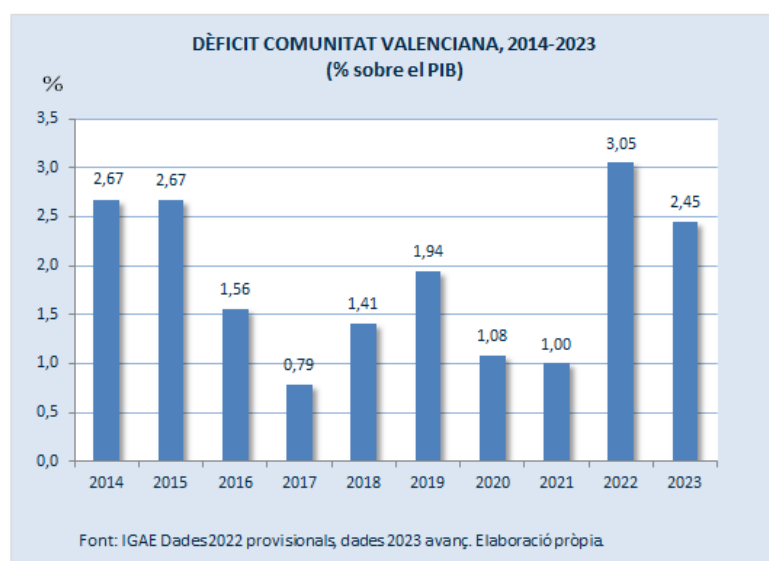
El Quadre 4.14 mostra les dades del **dèficit públic autonòmic** de 2023, en milions d'euros i en percentatge sobre el PIB, amb informació comparativa de l'any anterior. La Comunitat Valenciana és la que presenta, l'any 2023, el nivell de dèficit més elevat de totes les comunitats autònomes en termes de percentatge sobre el PIB (-2,45 %) i la segona, darrere de Catalunya, en valor absolut (-3.358 milions d'euros).

Cinc comunitats presenten superàvit l'any 2023. El rànquing per comunitats es mostra en el Gràfic 4.8. El conjunt de comunitats autònomes ha tancat l'any 2023 amb un saldo negatiu de 13.254 milions d'euros, cosa que suposa un dèficit del 0,91 % del PIB regional, millorant en més de dues dècimes respecte al de l'any anterior.

El Gràfic 4.9 representa l'**evolució del dèficit** de la Comunitat Valenciana en l'última dècada.

Gràfic 4.8

Gràfic 4.9

NECESSITAT O CAPACITAT DE FINANCIACIÓ DE LES CC. AA, 2022-2023

En milions d'euros i percentatges

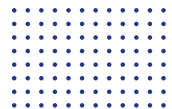
	2022 (p)		2023 (a)	
	Milions de €	% del PIB	Milions de €	% del PIB
Andalusia	-1.347	-0,75	-2.210	-1,13
Aragó	-347	-0,83	-370	-0,82
d'Astúries, Principat	-141	-0,55	76	0,27
Balears, Illes	40	0,11	178	0,46
Canàries	-635	-1,30	216	0,41
Cantàbria	-86	-0,56	11	0,07
Castella-la-Manxa	-898	-1,92	-566	-1,12
Castella i Lleó	-729	-1,14	-479	-0,69
Catalunya	-3.842	-1,51	-3.616	-1,31
Comunitat Valenciana	-3.860	-3,05	-3.358	-2,45
Extremadura	-285	-1,26	-254	-1,04
Galícia	-377	-0,54	-100	-0,13
Madrid, Comunitat de	-1.759	-0,67	-2.108	-0,74
Múrcia, Regió de	-1.060	-2,96	-901	-2,32
Navarra, Com. Foral de	285	1,26	350	1,43
País Basc	-19	-0,02	-73	-0,08
Rioja, La	-59	-0,62	-50	-0,68
TOTAL	-630	-1,12	-15.085	-0,91

(a) avanç; (p) provisional

Font: IGAE. Ministeri d'Hisenda.

Quadre 4.14

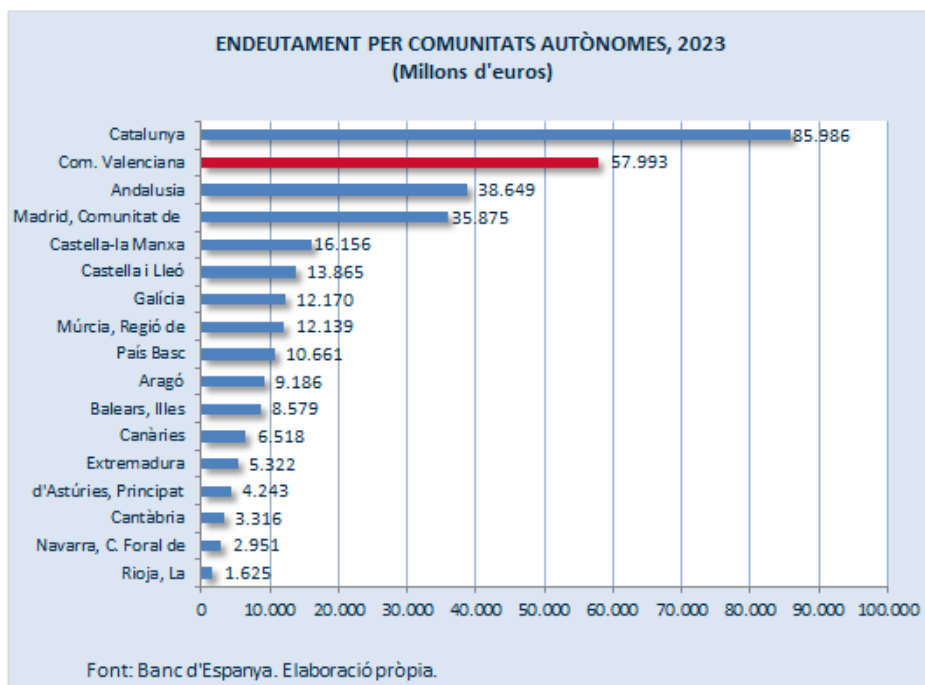

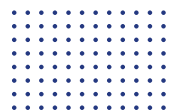
4.4. L'ENDEUTAMENT DE LA COMUNITAT VALENCIANA

La part següent d'aquest Capítol 4 recull un estudi comparatiu del nivell d'**endeutament de la Comunitat Valenciana** respecte a la resta de comunitats autònomes. Prenent com a base les dades del Butlletí Estadístic del Banc d'Espanya, es comparen les dades corresponents al quart trimestre de cada exercici.

El Quadre 4.15 presenta dades del deute dels dos últims anys. El deute públic ha crescut per al conjunt de les comunitats autònomes l'any 2023 un 2,6 %, un punt i dues dècimes més que la taxa de creixement interanual registrada l'any anterior. En valor absolut, el deute del conjunt de comunitats autònomes ha augmentat 8.144 milions d'euros el 2023, situant-se en 325.234 milions d'euros. En el Gràfic 4.10 es mostra la posició de cada autonomia segons el volum de deute. La Comunitat Valenciana és la segona més endeutada en valor absolut, darrere de Catalunya.

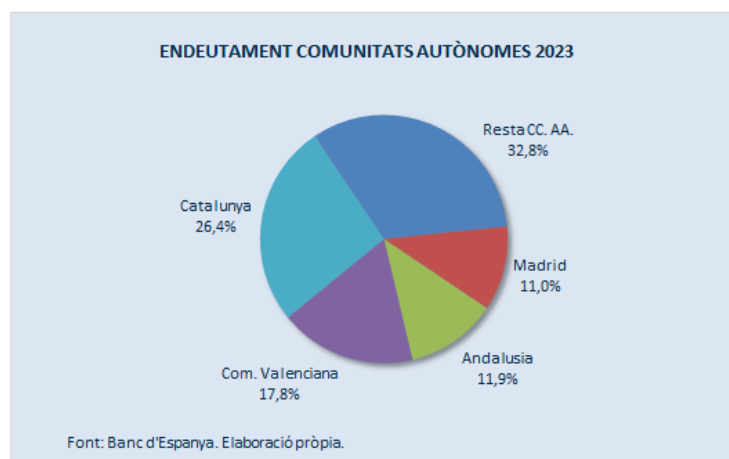

Gràfic 4.10

La Comunitat Valenciana va tancar l'any 2023 amb un deute viu acumulat de 57.993 milions d'euros, 2.960 milions més que l'any 2022. Això suposa un 17,8 % respecte a l'endeutament total del conjunt de comunitats autònomes, sent superada únicament per Catalunya, amb

85.986 milions d'euros (26,4 %), i seguida d'Andalusia i Madrid, amb 38.649 i 35.875 milions d'euros, respectivament (11,9 % i 11 %). Aquestes quatre autonomies sumen el 67 % del total de l'endeutament de les comunitats autònomes (Gràfic 4.11).

Gràfic 4.11

ENDEUTAMENT MATERIALITZAT EN VALORS I CRÈDITS NO COMERCIALS PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2022-2023

	2022 (p)			2023 (a)		
	m	T1	T2	m	T1	T2
Andalusia	37.870	11,9	1,6	38.649	11,9	2,1
Aragó	8.957	2,8	-1,1	9.186	2,8	2,6
d'Astúries, Principat	4.217	1,3	-3,5	4.243	1,3	0,6
Balears, Illes	8.874	2,8	-1,5	8.579	2,6	-3,3
Canàries	6.474	2,0	0,6	6.518	2,0	0,7
Cantàbria	3.378	1,1	-1,4	3.316	1,0	-1,8
Castella-la Manxa	15.520	4,9	0,1	16.156	5,0	4,1
Castella i Lleó	13.322	4,2	0,8	13.865	4,3	4,1
Catalunya	84.518	26,7	2,6	85.986	26,4	1,7
Comunitat Valenciana	55.033	17,4	2,3	57.993	17,8	5,4
Extremadura	5.137	1,6	1,8	5.322	1,6	3,6
Galícia	11.977	3,8	2,2	12.170	3,7	1,6
Madrid, Comunitat de	34.824	11,0	1,2	35.875	11,0	3,0
Múrcia, Regió de	11.396	3,6	4,0	12.139	3,7	6,5
Navarra, Comunitat Foral de	3.158	1,0	0,4	2.951	0,9	-6,6
País Basc	10.821	3,4	-3,2	10.661	3,3	-1,5
Rioja, La	1.615	0,5	-2,2	1.625	0,5	0,6
Total CC. AA.	317.090	100,0	1,4	325.234	100,0	2,6

m: milions d'euros

p: provisional

a: avanç

T1: Percentatge de l'endeutament de cada comunitat sobre el total de CC. AA.

T2: Variació percentual de l'endeutament de cada comunitat i del total CC. AA. pel que fa a l'any

Font: Banc d'Espanya / Dades referides al IV trimestre de cada any. Elaboració pròpia.

Quadre 4.15

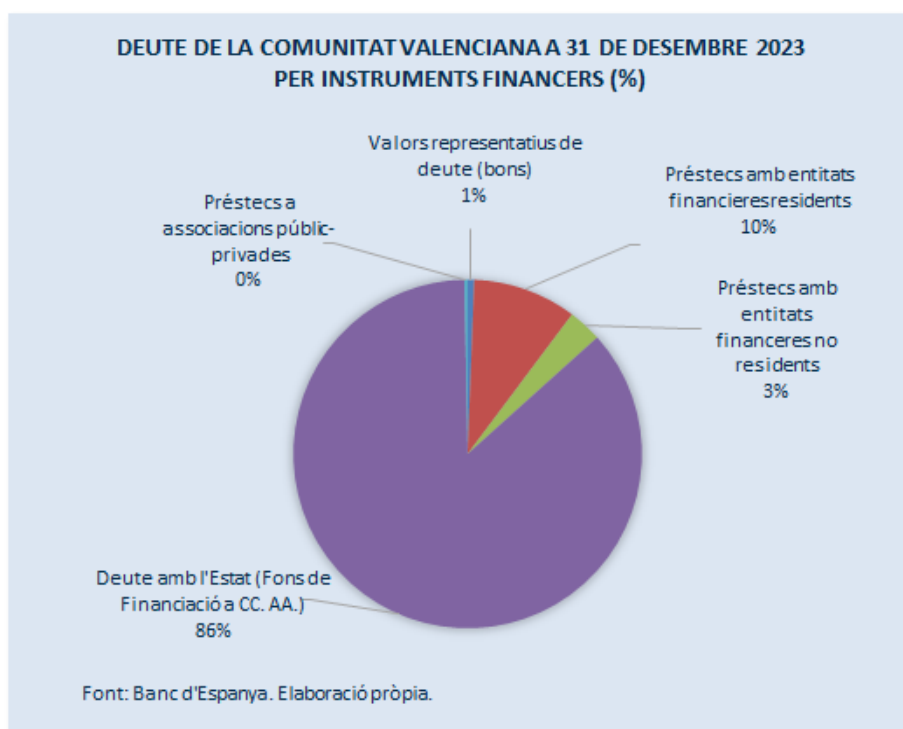

Quant a la **variació interanual del deute** per comunitats, la **Comunitat Valenciana**, amb un 5,4 %, se situa per damunt de la variació mitjana del conjunt de les autonomies (2,6 %) i en segona posició entre les que han incrementat el seu deute, darrere de la Regió de Múrcia (6,5 %). Quatre comunitats han reduït interanualment el seu nivell d'endeutament, el detall del qual es pot consultar en el Quadre

4.15.

Per **instruments financers**, els 57.993 milions d'euros del deute no comercial viu de la Comunitat Valenciana, a 31 de desembre de 2023, es reparteixen de la manera següent: 353 milions en bons i pagarés (0,6 %), 7.388 milions en préstecs amb entitats financeres (12,7 %), 50.083 milions de deute amb l'Estat (86,4 %) i 170 milions d'euros (0,3 %) de deute amb entitats públicoprivades (Gràfic 4.12).

Pel que fa a la **ràtio deute/producte interior brut**, recollida en el Quadre 4.16 amb dades dels últims cinc anys, la **Comunitat Valenciana**, malgrat haver reduït aquesta ràtio durant tres anys consecutius, continua sent l'autonomia amb més deute en percentatge sobre el PIB el 2023, amb un 42,2 %, seguida de Castella-la Manxa (31,9 %), Regió de Múrcia (31,2 %), Catalunya (31 %) i Illes Balears (22,3 %). Com s'observa en el Gràfic 4.13, aquestes cinc comunitats se situen, segons aquest indicador, per damunt de la mitjana. Les comunitats autònomes amb ràtios més baixes són la Comunitat Foral de Navarra (12 %), Canàries (12,2 %), el País Basc (12,4 %) i Madrid (12,6 %). La ràtio deute/PIB per al conjunt d'autonomies s'ha reduït 1,4 punts percentuals respecte a la de l'any anterior i se situa en el 22,2 % l'any 2023.

Gràfic 4.12

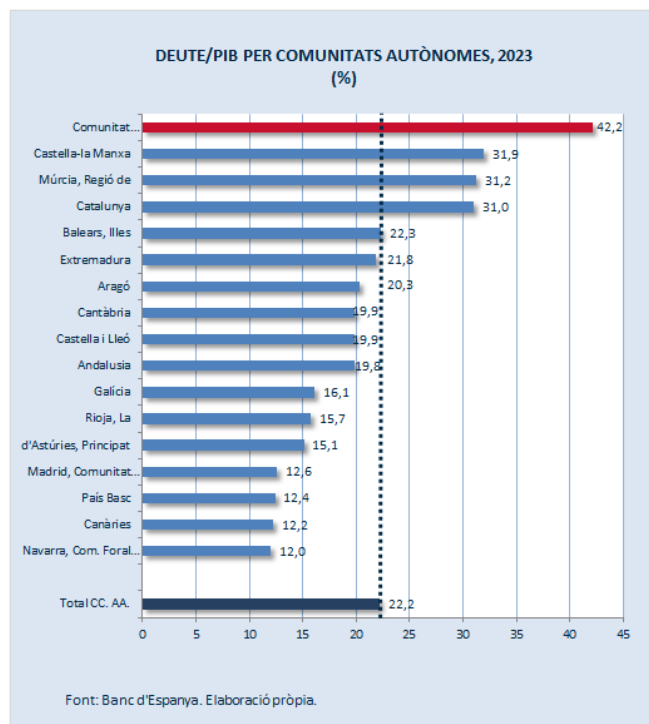

RÀTIO D'ENDEUTAMENT/PRODUCTE INTERIOR BRUT PER CC. AA. 2019-2023
En percentatges

	2019	2020	2021	2022(p)	2023(a)
Andalusia	21,5	24,2	22,7	21,0	19,8
Aragó	21,9	24,6	23,7	21,4	20,3
d'Astúries, Principat	18,4	20,9	18,5	16,3	15,1
Balears, Illes	26,1	34,8	30,0	25,0	22,3
Canàries	14,0	16,6	15,0	13,2	12,2
Cantàbria	22,5	26,0	24,4	22,0	19,9
Castella-la Manxa	35,3	38,9	36,2	33,2	31,9
Castella i Lleó	20,9	23,6	22,3	20,7	19,9
Catalunya	33,2	37,4	35,5	33,1	31,0
Comunitat Valenciana	41,9	48,5	46,9	43,5	42,2
Extremadura	23,1	25,9	24,4	22,8	21,8
Galícia	17,6	19,7	18,4	17,2	16,1
Madrid, Comunitat de	13,8	15,8	14,5	13,3	12,6
Múrcia, Regió de	29,6	34,2	33,5	31,8	31,2
Navarra, Com. Foral de	15,8	19,1	15,3	14,0	12,0
País Basc	12,7	16,2	15,5	13,6	12,4
Rioja, La	18,2	20,4	19,2	17,0	15,7
Total CC. AA.	23,7	27,2	25,6	23,6	22,2

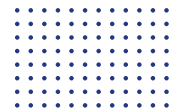
p: provisional a: avanç
Font: Banc d'Espanya.

Quadre 4.16

Gràfic 4.13

El **deute per habitant** a la **Comunitat Valenciana** ascendeix, l'any 2023, a 10.908 euros, i se situa un 63 % per damunt del registrat per al conjunt del territori nacional, amb 6.693 euros per habitant (Quadre 4.17). La Comunitat Valenciana ha passat enguany a ser l'autonomia més endeutada per càpita, desbancant d'aquest lloc Catalunya, que apareix amb 10.720 euros de deute per habitant. Juntament amb la Comunitat Valenciana i Catalunya, altres quatre autonomies presenten aquest indicador per damunt de la mitjana: la Regió de Múrcia, amb 7.736 euros per habitant; Castella-la Manxa, amb 7.691 euros; Illes Balears, amb 6.966 euros per habitant, i Aragó, amb 6.810 euros per habitant. Aquesta situació es representa en el Gràfic 4.14.

Quant a la variació interanual d'aquest últim indicador, a la nostra Comunitat ha sigut del 3,4 %, més del doble de l'1,5 % de mitjana del conjunt de comunitats autònomes. Cinc autonomies han reduït, l'any 2023, el seu deute per càpita respecte a l'any anterior, el detall del qual es pot consultar en l'esmentat Quadre 4.17.

ENDEUTAMENT PER COMUNITAT AUTÒNOMA I HABITANT, 2022-2023

	Població a 01/01/23 Dades definitives	2022		Població a 01/01/24 Dades provisionals	2023		Var. 23/22 Deute per càpita
		IV Trimestre milions €	Deute per Hab. en €		IV Trimestre milions €	Deute per Hab. en €	
Andalusia	8.584.147	37.870	4.412	8.620.120	38.649	4.484	1,6
Aragó	1.341.289	8.957	6.678	1.348.918	9.186	6.810	2,0
d'Astúries, Principat	1.006.060	4.217	4.192	1.008.876	4.243	4.206	0,3
Balears, Illes	1.209.906	8.874	7.334	1.231.487	8.579	6.966	-5,0
Canàries	2.213.016	6.474	2.925	2.236.013	6.518	2.915	-0,4
Cantàbria	588.387	3.378	5.741	591.151	3.316	5.609	-2,3
Castella-la Manxa	2.084.086	15.520	7.447	2.100.523	16.156	7.691	3,3
Castella i Lleó	2.383.703	13.322	5.589	2.389.959	13.865	5.801	3,8
Catalunya	7.901.963	84.518	10.696	8.021.049	85.986	10.720	0,2
Com. Valenciana	5.216.195	55.033	10.550	5.316.478	57.993	10.908	3,4
Extremadura	1.054.306	5.137	4.872	1.053.423	5.322	5.052	3,7
Galícia	2.699.424	11.977	4.437	2.705.877	12.170	4.498	1,4
Madrid, Comunitat	6.871.903	34.824	5.068	7.000.621	35.875	5.125	1,1
Múrcia, Regió de	1.551.692	11.396	7.344	1.569.164	12.139	7.736	5,3
Navarra, C. Foral	672.155	3.158	4.698	678.103	2.951	4.352	-7,4
País Basc	2.216.302	10.821	4.882	2.227.581	10.661	4.786	-2,0
Rioja, La	322.282	1.615	5.011	324.226	1.625	5.012	0,0
Ceuta	83.052			83.284			-
Melilla	85.493			86.056			-
Total CC.AA.*	48.085.361	317.091	6.594	48.592.909	325.234	6.693	1,5

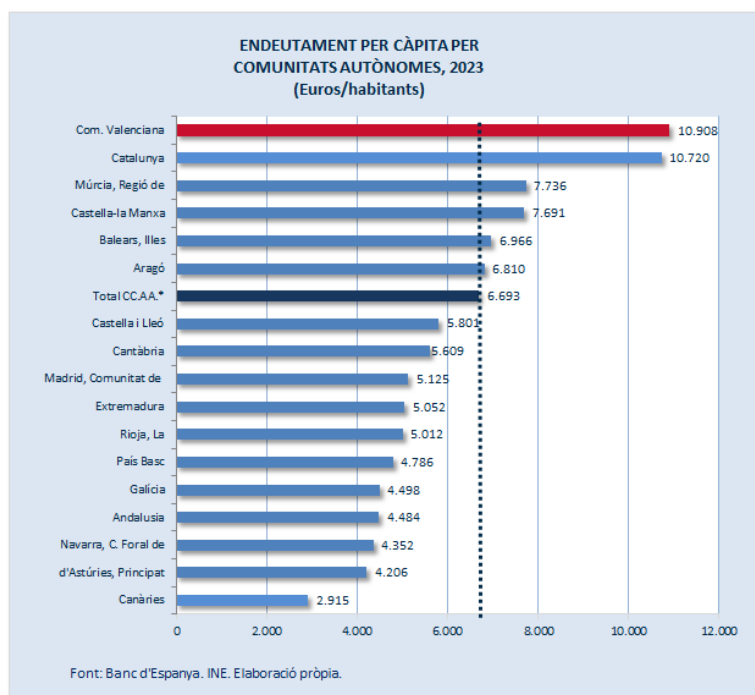
Arrodoniment segons Butlletí estadístic del Banc d'Espanya. (*) CC. AA. i Ciutats Autònomes

Font: Banc d'Espanya. INE. Elaboració pròpia.

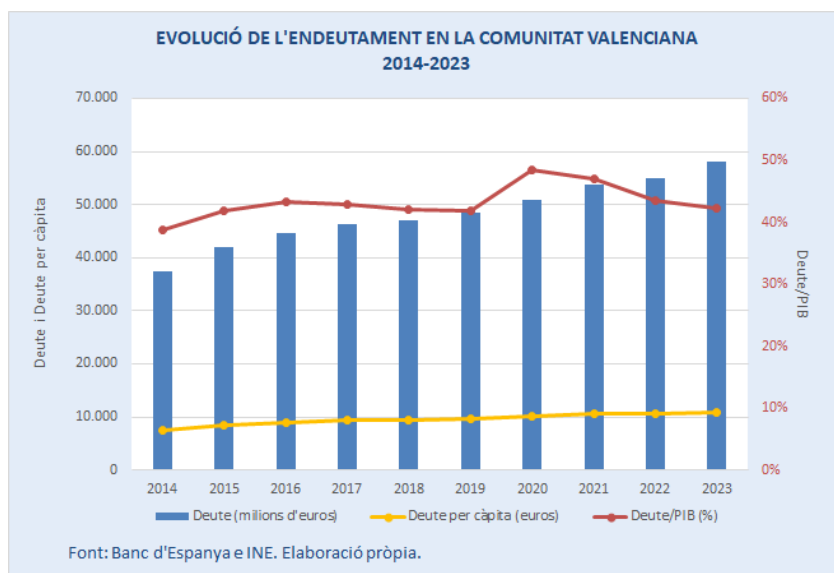
Quadre 4.17

En el Gràfic 4.15 es pot observar conjuntament l'evolució durant l'última dècada del deute viu, la ràtio deute/PIB, que ha iniciat una trajectòria descendent en els tres últims anys, i el deute per càpita a la Comunitat Valenciana.

Gràfic 4.14

Gràfic 4.15

4.5. EL SISTEMA DE FINANÇAMENT AUTONÒMIC A LA COMUNITAT VALENCIANA³

El sistema de finançament autonòmic (SFA) vigent va ser aprovat per la Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el Sistema de Finançament de les Comunitats Autònomes de Règim Comú i de les Ciutats amb Estatut d'Autonomia. Aquesta llei preveia la possible revisió del model als cinc anys de la seua aplicació, és a dir, l'any 2014, una tasca pendent i controvertida que arrossega ja una dècada de retard, amb la conseqüència de la pròrroga continuada, any rere any, d'un model caducat i problemàtic. Els problemes que s'han evidenciat amb el transcurs del temps han sigut d'insuficiència general dels recursos per al conjunt de les comunitats i d'inequitat en la seua assignació a les diferents autonomies, veient-se unes comunitats més penalitzades que altres. En el cas de la Comunitat Valenciana, una de les més perjudicades pel model, el problema no ha fet més que empitjorar amb el prolongat retard de la reforma del sistema. A continuació, s'analitza com afecta aquesta situació de manera particular a la Comunitat Valenciana.

4.5.1. La població

Després de diversos informes i propostes fracassades per a la reforma del model al llarg dels anys, a finals de 2021 el Ministeri d'Hisenda va presentar un informe amb una proposta inicial per a la reforma del model que el Govern central va traslladar a les comunitats autònomes per a la formulació d'al·legacions. Aquesta proposta contenia un nou mètode de càlcul de la població ajustada, considerada la variable més representativa de les necessitats de despesa. La Comunitat Valenciana va presentar l'any 2022 les seues al·legacions, fonamentades en l'Informe sobre el document del Grup de treball del Ministeri d'Hisenda relatiu al càlcul de la població ajustada, elaborat per la Comissió d'Experts nomenada per les Corts Valencianes. Aquestes al·legacions manifesten el desacord de la Comunitat Valenciana amb el mètode de càlcul de la població ajustada, així com el fet que la proposta no resultava suficient per a abordar la necessària i urgent reforma del sistema.

En el Quadre 4.18 es mostra l'increment poblacional per comunitats durant el període 2002-2021, a l'efecte d'estimar l'impacte de l'infrafinançament de la Comunitat Valenciana en relació amb el seu finançament per càpita i la variable poblacional. En aquest període, l'increment poblacional a la nostra Comunitat ha sigut més de sis punts percentuals superior a la mitjana.

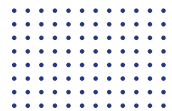
INCREMENT POBLACIONAL PERÍODE 2002-2021 (%)

	Increment
Andalusia	15,13
Aragó	10,50
d'Astúries, Principat	-5,39
Balears, Illes	40,42
Canàries	28,28
Cantàbria	9,18
Castella i Lleó	-3,21
Castella - la Manxa	16,66
Catalunya	21,77
Comunitat Valenciana	21,81
Extremadura	-0,03
Galícia	-0,16
Madrid, Comunitat de	22,79
Múrcia, Regió de	26,91
Navarra, Comunitat Foral de	19,17
País Basc	5,99
Rioja, La	15,00
Total CC. AA.	15,70

Quadre 4.18

Font: INE. Elaboració pròpia.

³En aquest epígraf es pren com a horitzó temporal el període comprès entre 2002 i 2021 quan es tracta de dades comparatives d'anàlisi entre diferents comunitats autònomes. El motiu és garantir l'homogeneïtat: a partir de 2002 (any en què va entrar en vigor l'anterior model de finançament autonòmic), ja es troben completades les transferències de competències educatives i sanitàries a totes les comunitats autònomes; i 2021 es pren com a final del període perquè és l'últim any disponible amb dades de la liquidació definitiva de l'actual sistema de finançament autonòmic. Així mateix, per a una anàlisi comparativa homògena entre les comunitats autònomes, s'utilitzen al llarg d'aquest epígraf, en els gràfics que inclouen dades de diverses CCAA, les despeses i ingressos de les liquidacions pressupostàries anuals oferides pel Ministeri d'Hisenda, amb dades depurades dels efectes comptables de la PAC i de la IFL.

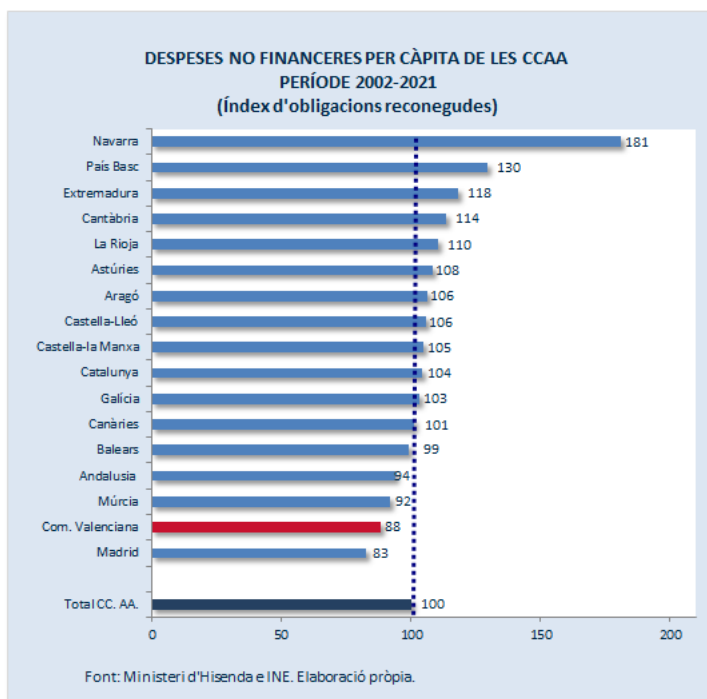
4.5.2. Les despeses per operacions no financeres

La primera conseqüència directa de la insuficiència de recursos del model és l'**ajust i la contracció de les despeses**. No obstant això, corregir els desequilibris financers exclusivament mitjançant la restricció de la despesa pot conduir a assumir uns nivells inferiors de qualitat en la prestació dels serveis públics o en la inversió pública.

En particular, el problema s'accentua quan es tracta de despeses que afecten els anomenats serveis públics fonamentals (SPF): sanitat, educació i protecció social. Per a l'anivellament horitzontal dels recursos destinats a finançar els SPF es va crear en el seu moment el **Fons de Garantia**, amb la finalitat que qualsevol ciutadà o ciutadana poguera rebre aquests serveis essencials en igualtat de condicions en tot el territori espanyol, amb independència de la seua comunitat de residència⁴. La realitat que presenten els informes és que, en aquest tipus de despeses, la Comunitat Valenciana ha de fer un esforç extra, dedicant un percentatge més elevat del seu pressupost total perquè la despesa per unitat de necessitat (habitants ajustats) siga similar a la mitjana. L'últim Informe de la Comissió d'Experts nomenada per les Corts Valencianes estima que la Comunitat Valenciana necessita dedicar el 93 % dels seus recursos als SPF, enfront d'una mitjana del 82 % del conjunt de les comunitats autònomes⁵.

D'això se'n deriven dues conseqüències: d'una banda, queden menys recursos pressupostaris (en comparació amb altres comunitats) per a finançar altres tipus d'activitats, com infraestructures, habitatge, R+D del nostre teixit empresarial o el suport a activitats econòmiques dels sectors productius; d'altra banda, el sobre esforç realitzat tampoc aconsegueix igualar les condicions del servei a la ciutadania, amb independència de la seua comunitat autònoma de residència, ja que es continuen produint desigualtats, especialment en la despesa en SPF entre les comunitats forals i la resta.

Múltiples estudis sobre el Sistema de Finançament Autonòmic (SFA) elaborats durant els últims anys han posat clarament de manifest que el problema de la **insostenible situació financera de la Comunitat Valenciana** té el seu origen, sobretot, en la insuficiència de recursos, en els ingressos, tal com es revela en les dades del període 2002-2021 analitzades en aquest epígraf. Ja ningú discuteix aquest fet, perquè la Comunitat Valenciana és una de les que menys gasta per habitant: un 12 % menys que la despesa mitjana per habitant del conjunt de les comunitats autònomes durant el període 2002-2021 per a les operacions no financeres (Gràfic 4.16). Únicament la Comunitat de Madrid presenta una despesa mitjana per habitant inferior a la de la Comunitat Valenciana en aquest període. Si es compara amb l'autonomia que més gasta per habitant, la Comunitat Valenciana gasta un 51 % menys que Navarra.

Gràfic 4.16

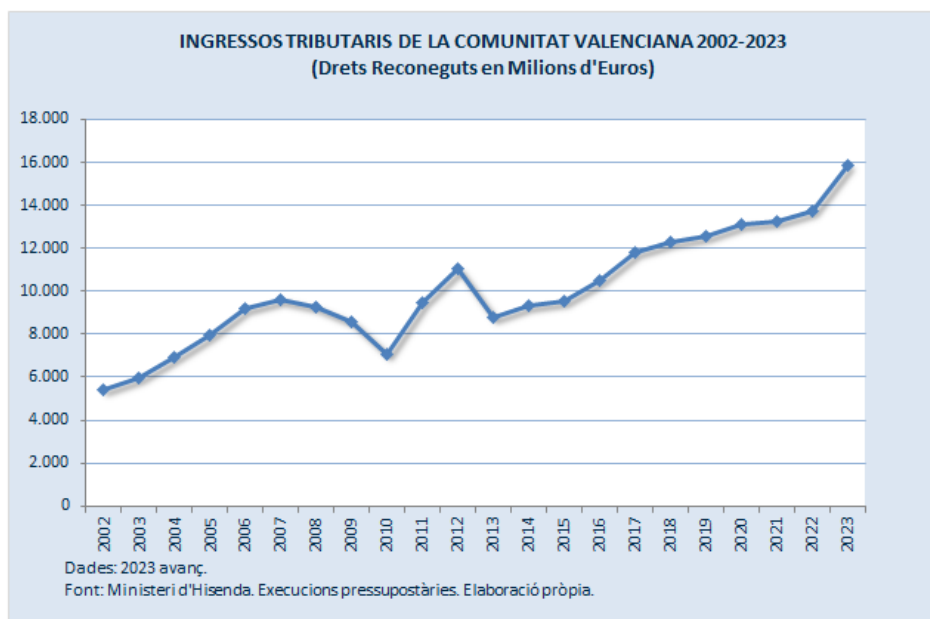

⁴Tot i que el Fons de Garantia aconsegueix reduir les diferències de recursos per habitant ajustat, l'efecte d'altres tres fons —el Fons de Suficiència i els Fons de Convergència (el Fons de Competitivitat i el Fons de Cooperació)— distorsiona el resultat final del sistema, consolidant de nou l'estatu quo a través del Fons de Suficiència i amb una posterior nivellació parcial mitjançant els Fons de Convergència. Tot això es produeix a través d'un sistema molt complex i poc transparent.

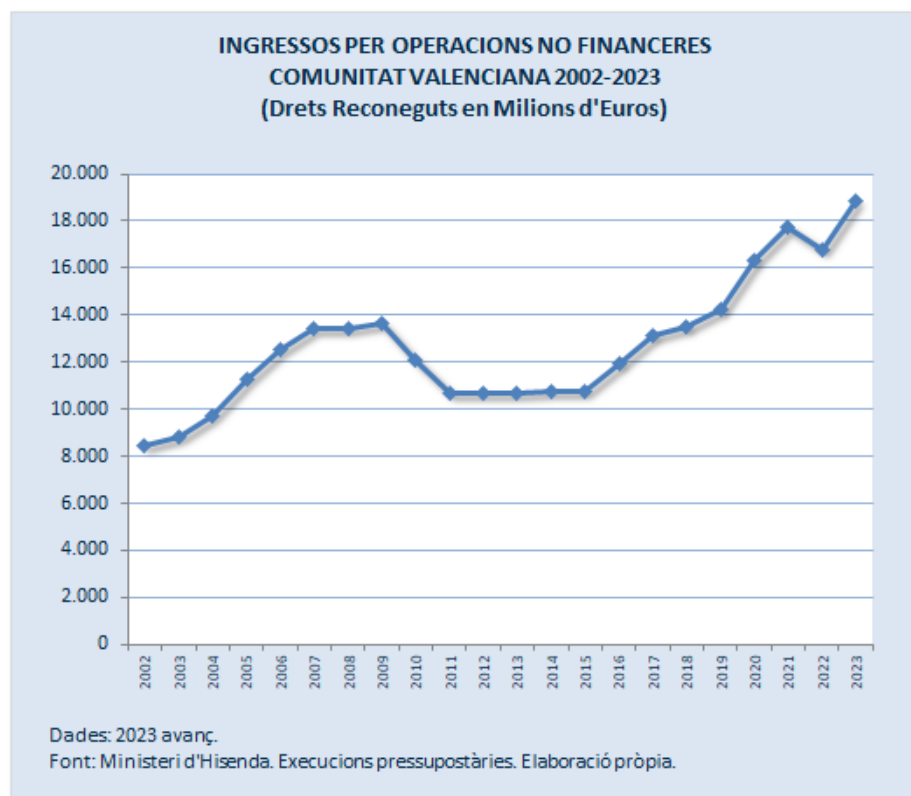
⁵ «Informe de la Comissió d'Experts nomenada per les Corts Valencianes sobre el Fons Transitori de Nivellació i el Deute», 31 de gener de 2024.

4.5.3. Els ingressos per operacions no financeres

A partir de la crisi econòmica de 2008, a més de les mesures adoptades per a la contenció de la despesa, també es va produir una caiguda brusca dels ingressos tributaris (Gràfic 4.17), amb un fort impacte en l'Administració central. A la Comunitat Valenciana, malgrat la **reducció dels ingressos tributaris** iniciada l'any 2008, l'efecte sobre els seus ingressos totals amb prou feines va tindre impacte fins a l'any 2010⁶ (Gràfic 4.18).

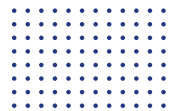

Gràfic 4.17

Gràfic 4.18

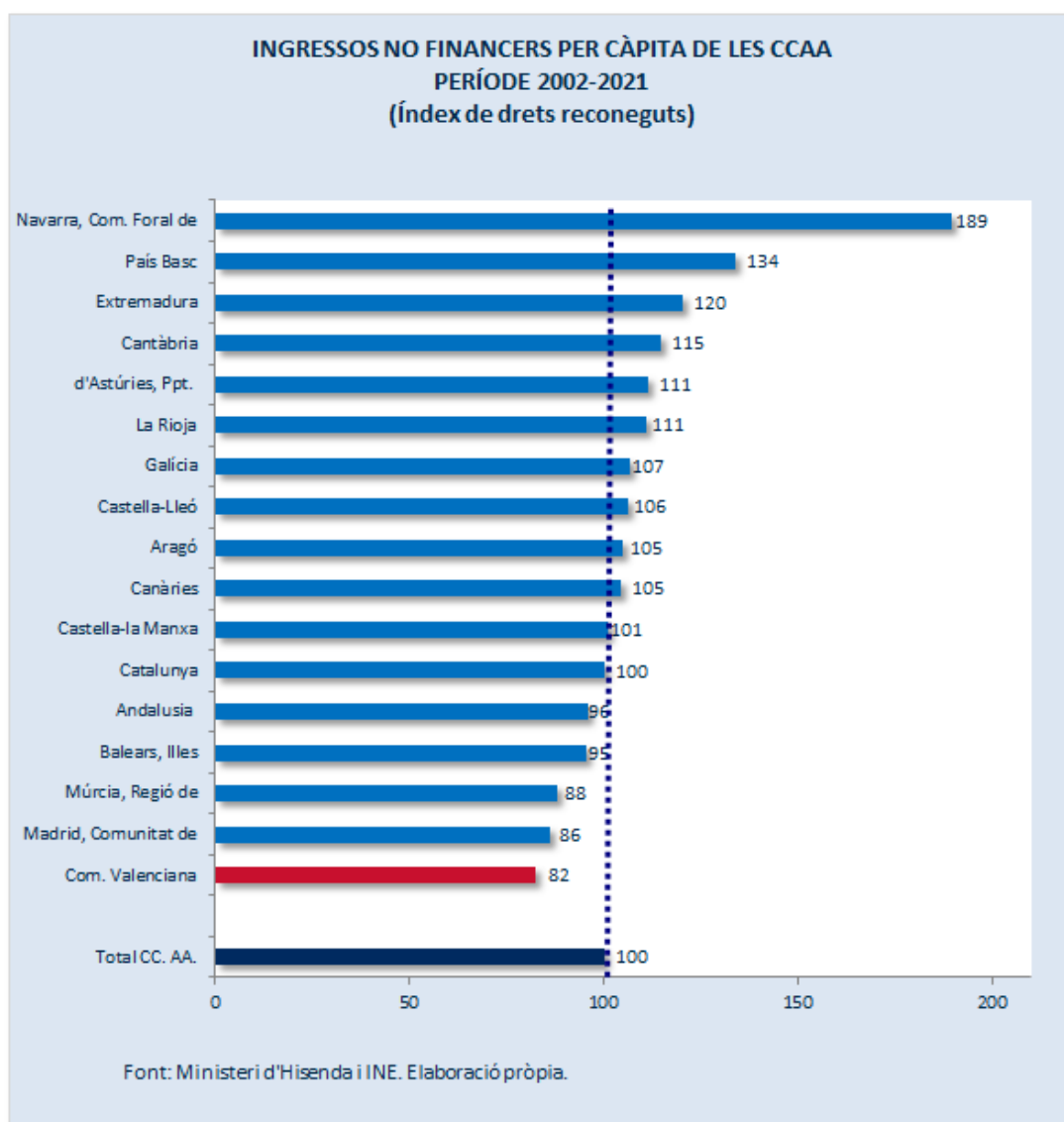
⁶El retard de dos anys en la caiguda dels recursos totals de les comunitats autònomes es deu al fet que el sistema de finançament autonòmic funciona mitjançant lliuraments a compte en funció de la recaptació estimada cada any en el pressupost, i la diferència entre aquesta i la recaptació real es liquida dos anys més tard. Com que la crisi no estava prevista, es va produir una sobreestimació de les previsions dels anys 2008 i 2009 i, per tant, dels lliuraments a compte d'aquells anys, que va haver de corregir-se a partir de 2010.

A començament de la segona dècada del segle XXI es van començar a adoptar mesures compensatòries per a incrementar el nivell d'ingressos tributaris. No obstant això, el disseny tècnic del Sistema de Finançament Autòmic (SFA) va anul·lar l'efecte perseguit i, durant una llarga dècada —que va durar fins a 2019—, els ingressos no van recuperar els nivells anteriors (Gràfic 4.18).

Cal assenyalar ací l'**escàs marge** de maniobra que ofereix la capacitat normativa i de gestió de la majoria de les comunitats autònomes de Règim Comú⁷. Aquesta manca d'instruments i de capacitat per a respondre al problema es va posar de manifest a partir de la crisi econòmica de 2008 i és un altre dels aspectes que s'han posat damunt la taula en l'estudi de la necessària reforma de l'actual sistema de finançament autòmic.

En comparació amb la resta de comunitats, la Comunitat Valenciana és la que compta amb menys ingressos no financers per càpita de mitjana durant el període 2002-2021: un 18 % menys que la mitjana, i un 57 % menys que la comunitat amb més ingressos no financers, Navarra (Gràfic 4.19).

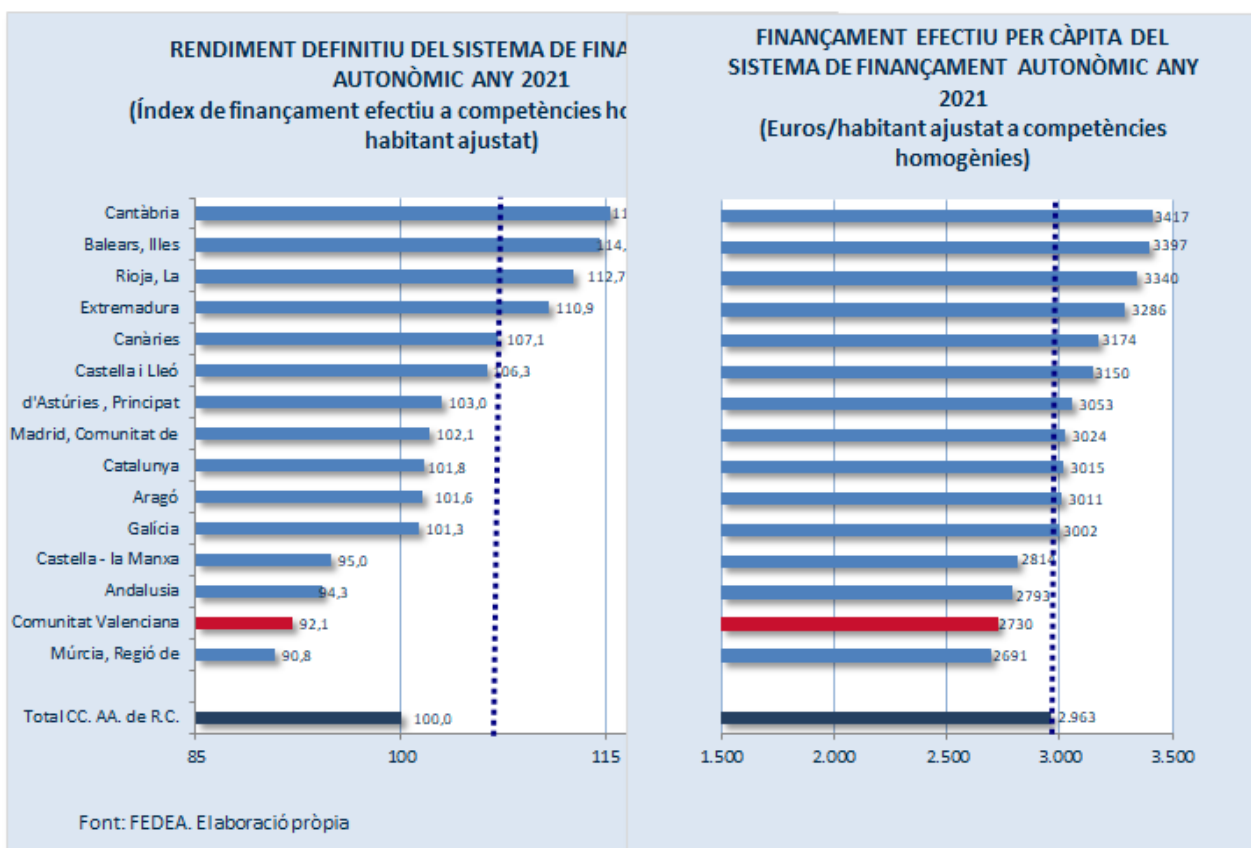
Gràfic 4.19

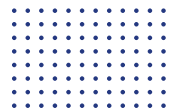
⁷Només Madrid, Catalunya i les Illes Balears (comunitats amb una renda per càpita elevada) tenen més del 50 % de les seues fonts de finançament provinents d'impostos sobre els quals tenen capacitat normativa i, per tant, disposen de major capacitat fiscal.

4.5.4. L'infrafinançament de la Comunitat Valenciana

En el Gràfic 4.20 es representa, en forma d'índex i en euros, el finançament efectiu rebut per les comunitats autònomes l'any 2021, segons l'última liquidació definitiva del sistema de finançament autonòmic, a competències homogènies i per habitant ajustat, segons publica FEDEA a partir de dades del Ministeri d'Hisenda⁸. La **Comunitat Valenciana** ocupa el penúltim lloc en finançament autonòmic, amb un finançament efectiu quasi un 8 % inferior a la mitjana de les comunitats de règim comú i un 20 % inferior al de la comunitat de règim comú més ben finançada l'any 2021, Cantàbria.

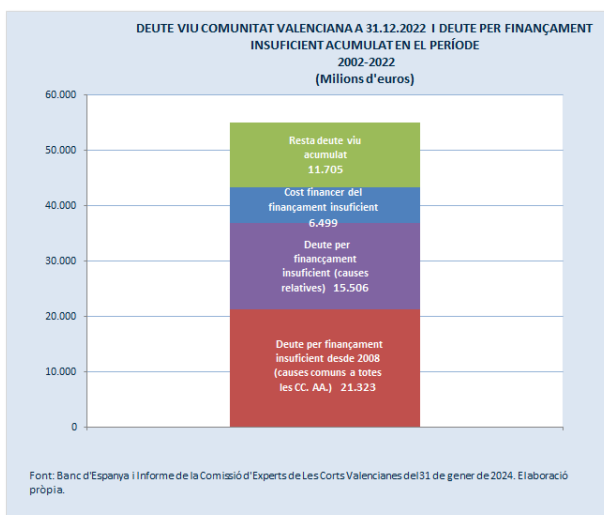

Gràfic 4.20

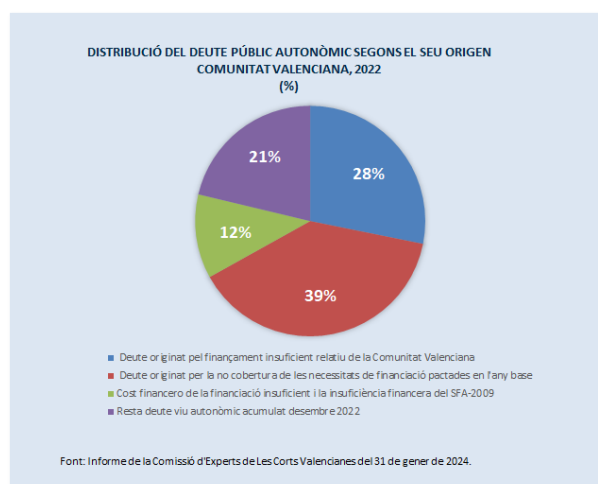

A petició de la consellera d'Hisenda, Economia i Administració Pública, la Comissió d'Experts nomenada per les Corts Valencianes ha elaborat, al gener de 2024, un nou informe sobre la situació actual del SFA i el deute valencià, en el qual s'estima que el 78,6 % del deute viu de la Comunitat existent a la fi de 2022 està relacionat amb l'infrafinançament, a causa de tres tipus de causes: la insuficiència de recursos del sistema patida per totes les comunitats autònomes de règim comú (causa comuna), la derivada d'un finançament per habitant ajustat inferior a la mitjana, que afecta determinades comunitats (causa relativa), i finalment els interessos que genera al llarg del temps el propi deute (Gràfic 4.21)⁹.

El Gràfic 4.22 mostra el pes específic de cada causa respecte als 55.033 milions de deute de la Comunitat Valenciana existents a la fi de 2022: el deute per insuficiència de les necessitats de finançament pactades, prenent com a referència l'any base (2007), representa el 38,7 % del total; el deute acumulat per infrafinançament relatiu entre 2002 i 2022 representa el 28,2 %, i els costos financers un 11,7 %.

Gràfic 4.21

Gràfic 4.22

a la mitjana.

Davant la imprescindible i controvertida reforma del caducat sistema de finançament autonòmic (SFA), el Comitè Econòmic i Social manifesta el seu suport al criteri valencià, fonamentat en els informes de juliol de 2021 i de gener de 2022 de la Comissió d'Experts nomenada per les Corts Valencianes, que reclama, entre altres aspectes, la revisió del mètode de càlcul de la població ajustada. La proposta també inclou un mecanisme de compensació interterritorial per la part del deute acumulat que té el seu origen en l'infrafinançament relatiu que penalitza determinades comunitats, com la valenciana, que compten amb un nivell de finançament per habitant ajustat per davall de la mitjana i amb una despesa per càpita inferior

Davant la urgent necessitat de solucionar els problemes derivats del SFA i atesa l'evident demora de la revisió del sistema, el Comitè dona suport a la Transferència Transitòria d'Anivellament Horitzontal, proposada novament pels experts en el seu recent informe de gener de 2024, que permetria corregir progressivament, durant el període 2024-2027, les importants desviacions regionals de finançament per habitant ajustat existents, facilitant, si és el cas, la futura reforma global del SFA.

⁹La causa que afecta col·lectivament totes les comunitats de règim comú és la insuficiència de recursos derivada de la diferència entre el finançament efectivament rebut cada any i el finançament per habitant ajustat que haurien hagut de rebre si el que es va acordar en l'any base (2007) s'haguera mantingut estable entre 2008 i 2022, segons explica l'«Informe de la Comissió d'Experts nomenada per les Corts Valencianes», de 31 de gener de 2024.

4.6. FINANÇAMENT EUROPEU

4.6.1. Finançament extraordinari: Next Generation EU

El principal instrument utilitzat per la UE per a donar suport a la recuperació després del xoc generat per la pandèmia de la covid és el **Next Generation EU (NGEU)**, dotat amb un import global de 750.000 milions d'euros¹⁰, els mecanismes de finançament més voluminosos del qual són el **Mecanisme per a la Recuperació i la Resiliència (MRR)**¹¹ i el **Fons React-EU**¹². A més, compta amb altres programes addicionals com el **Fons Europeu Agrari de Desenvolupament Rural (FEADER)**, el **Fons de Transició Justa (FTJ)**, **Horitzó Europa**, **InvestEU** o **RescEU**.

A més, arran de la invasió d'Ucraïna en 2022, la Comissió Europea va presentar un pla addicional dins del NGEU per a independitzar la Unió Europea del subministrament energètic rus. El **Pla REPowerEU** inclou un paquet addicional de subvencions per a impulsar la diversificació del subministrament, millorar la seguretat energètica i reduir la dependència dels combustibles fòssils de Rússia. A l'octubre de 2023 es va aprovar la **segona fase** del Pla de Recuperació i l'Addenda al PRTR espanyol, que permetrà mobilitzar nous recursos fins a 2026.

A la **Comunitat Valenciana**, l'**Estratègia Valenciana per a la Recuperació** (EVR) s'emmarca en els objectius establits pel Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR) del Govern d'Espanya. Els fons europeus assignats a la Comunitat Valenciana per a la recuperació són els següents (Gràfic 4.23):

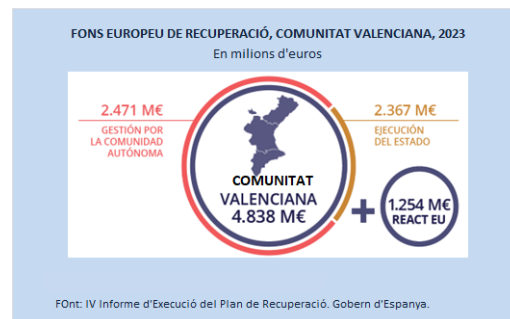
- Del **Fons React-EU** han sigut assignats a la Comunitat 1.254 milions d'euros, és a dir, el 12,5 % del total concedit a les comunitats autònomes. L'assignació dels 10.000 milions entre totes les CCAA es pot consultar en el Gràfic 4.24. L'assignació es va completar l'any 2022, encara que l'elegibilitat de les actuacions s'ha estès fins a finals de 2023. Els fons assignats a la Comunitat Valenciana es distribueixen en 791 milions d'euros (63 %) destinats al programa operatiu FEDER, i 463 milions (37 %) destinats al programa operatiu FSE (Gràfic 4.25). Les principals inversions a càrrec del React-EU, segons la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública, l'any 2023 han sigut:

- **FEDER React:** desenvolupament del Pla d'Emergència d'Infraestructures Sanitàries Postcovid, reforç de la capacitat de resposta a la crisi sanitària provocada per la covid i infraestructures educatives. L'import executat per aquests tres grups d'inversions ascendeix a 620,5 milions d'euros.

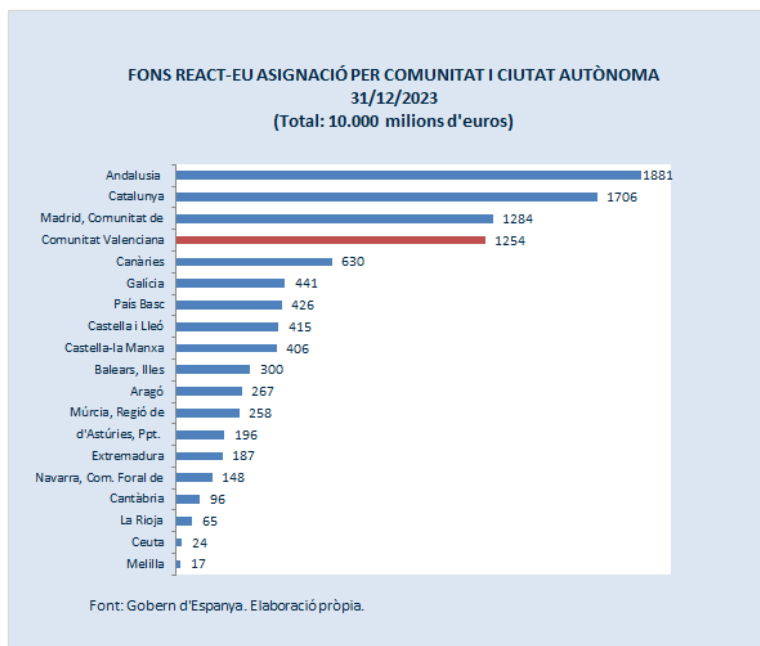
- **FSE React:** ajudes a la contractació de persones desocupades d'almenys 30 anys (en col·laboració amb entitats locals), contractació de joves per entitats locals, formació professional per a l'aprenentatge al llarg de la vida, ajudes a la contractació de personal investigador en fase postdoctoral i itinerari social per a treballar la inclusió sociolaboral de la ciutadania en risc d'exclusió social. L'import conjunt executat per aquestes actuacions ascendeix a 382 milions d'euros.

- Dels **MRR**, el nucli dels fons Next Generation EU, a 31 de desembre de 2023, es van assignar 26.595 milions d'euros a les autonomies en termes acumulats. En termes absoluts, la **Comunitat Valenciana**, amb 2.521 milions d'euros (9,5 %), ha sigut la quarta amb major assignació (Gràfic 4.26).

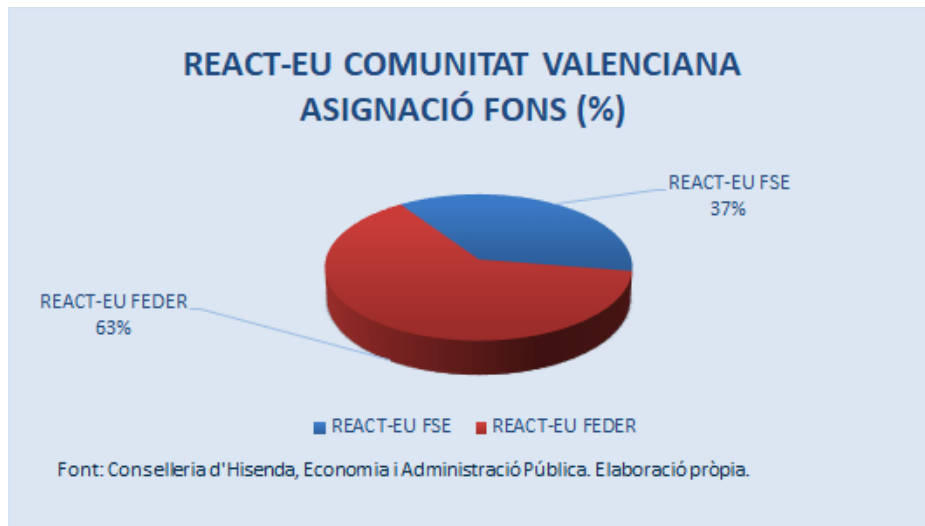
- A més de l'assignació rebuda per a ser gestionada per la Comunitat, l'Administració General de l'Estat (AGE) ha executat a la **Comunitat Valenciana** inversions (en la seua major part destinades a infraestructures de transport) i ha efectuat transferències directes a universitats, entitats locals, al sector públic instrumental i al sector privat. L'import global executat per l'AGE a la Comunitat Valenciana va ser de 2.367 milions d'euros fins a finals de 2023, segons el IV Informe d'execució del PRTR del Govern d'Espanya.

Gràfic 4.23

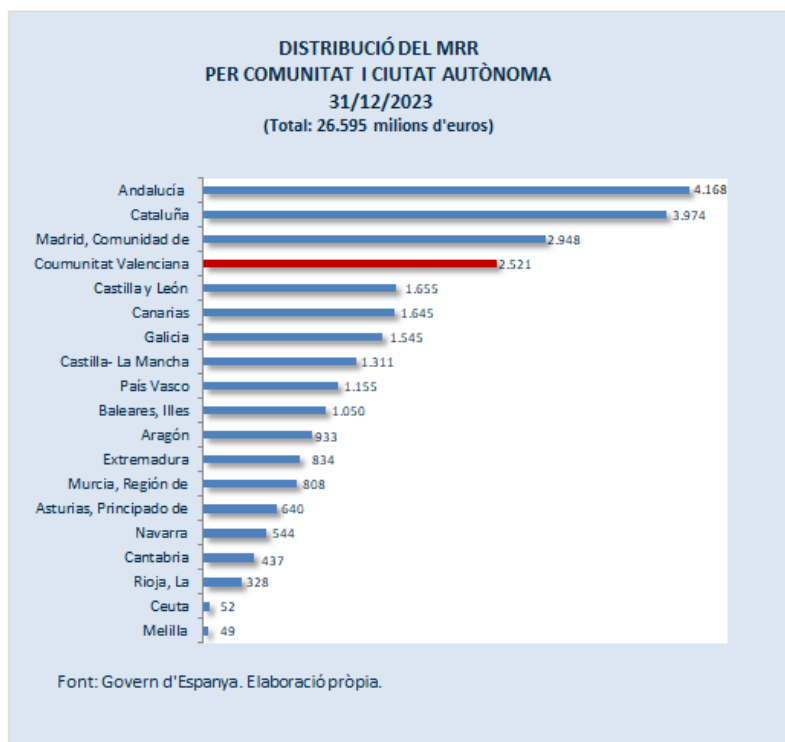

Gràfic 4.24

Gràfic 4.25

Gràfic 4.26

Execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR) a la Comunitat Valenciana a 31 de desembre de 2023

Segons l'Informe d'Execució del PRTR a la Comunitat Valenciana de desembre de 2023, més del 85 % dels recursos MRR assignats a la Generalitat Valenciana han sigut pressupostats durant els anys 2021, 2022 i 2023, i quasi un 70 % dels recursos MRR pressupostats havien assolit, a data de tancament d'aquest últim any, la fase de despesa compromesa. L'import de les obligacions reconegudes suposa un 45 % dels recursos pressupostats, i el 65 % de les obligacions reconegudes havien sigut pagades a tancament de 2023 (Quadre 4.19).

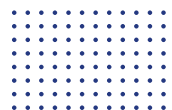
EXECUCIÓ DEL PRESSUPOST MRR EN LA GENERALITAT VALENCIANA, 2021-2023

	Pressupostat	Compromès	Oblig. Recon	Pagat
Presidència de la Generalitat	180,13	178,47	177,58	169,43
Hisenda i Model Econòmic	222,57	126,66	28,46	17,82
Justícia, Interior i Administració Pública	12,27	12,27	3,61	1,47
Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat	162,27	138,22	42,00	18,29
Educació, Cultura i Esport	300,58	215,98	204,42	197,50
Sanitat Universal i Salut Pública	109,86	84,89	83,26	41,88
Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treb	153,55	139,42	139,42	16,69
Agricultura, Des. Rural, Emergència Climàtica i Transició	183,75	104,77	14,51	7,75
Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica	229,31	163,48	79,71	28,60
Igualtat i Polítiques Inclusives	254,54	107,46	52,33	42,97
Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital	100,84	73,49	58,69	4,07
Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democ	0,74	0,74	0,07	0,04
LABORA-Servei Público d'Ocupació i Formació CV	97,10	60,53	52,46	45,81
IVACE- Institut Valencià de la Competitivitat Empresarial	142,74	87,12	31,61	31,61
AVSRE- Agència Val. de Seguretat i Resposta a Emergèn	4,07	3,48	0,02	0,02
TOTAL	2.154,32	1.496,98	968,15	623,95

Quadre 4.19

Dades en milions d'euros.

Font: Informe d'Execució del PRTR a la Comunitat Valenciana. Generalitat Valenciana, desembre 2023.

MMés del 85 % dels **recursos MRR** pressupostats durant el període 2021-2023, per un import de 1.838 milions d'euros, s'han mobilitzat mitjançant licitacions de contractes públics i convocatòries de subvencions i ajudes.

La Generalitat i el seu SPI han licitat, fins a desembre de 2023, un import de 629 milions d'euros, dels quals el 77,7 % ja han sigut adjudicats. El 82 % de l'import total licitat correspon a les conselleries (Quadre 4.20).

LICITACIONS I CONTRACTES MRR EN LA GENERALITAT VALENCIANA, 2021-2023

	Licitacions	Licitat (Milions €)	Adjudicat (Milions €)	Adjudicat (%)
Igualtat i Polítiques Inclusives	31	127,97	90,98	71
Hisenda i Model Econòmic	82	117,25	85,89	73
Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat	41	95,78	79,70	83
Sanitat Universal i Salut Pública	86	90,98	82,36	91
Educació, Cultura i Esport	24	60,08	41,04	68
Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital	2	12,98	7,69	59
Justícia, Interior i Administració Pública	2	4,24	2,72	64
Agricultura, Des. Rural, Emergència Climàtica i Transició	3	2,34	2,31	99
Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Dem	1	0,97	0,97	100
Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treb	3	0,46	0,26	56
Sector Públic Instrumental	64	115,71	94,44	82
TOTAL	339	628,76	488,36	77,7

Font: Informe d'Execució del PRTR en la Comunitat Valenciana. Generalitat Valenciana, desembre 2023.

Quadre 4.20

El Quadre 4.21 recull les **ajudes i subvencions** publicades per la Generalitat Valenciana i el seu sector públic instrumental, finançades amb fons del **MRR**. Les dades corresponen a l'**execució a 31 de desembre de 2023**. El 70 % ja ha sigut resolt. Les ajudes i subvencions convocades es reparteixen quasi al 50 % entre les conselleries i el SPI. Els imports més elevats s'han destinat a la rehabilitació energètica d'edificis, al desenvolupament d'energies renovables, a la instal·lació de punts de recàrrega i a l'adquisició de vehicles elèctrics. Les ajudes de LABORA s'han adreçat a la formació en competències digitals, al foment de l'ocupació juvenil, a l'emprenedoria en municipis amb risc de despoblament, i a l'emprenedoria verda i digital a la Comunitat Valenciana.

AJUDES I SUBVENCIONS MRR EN LA GENERALITAT VALENCIANA, 2021-2023

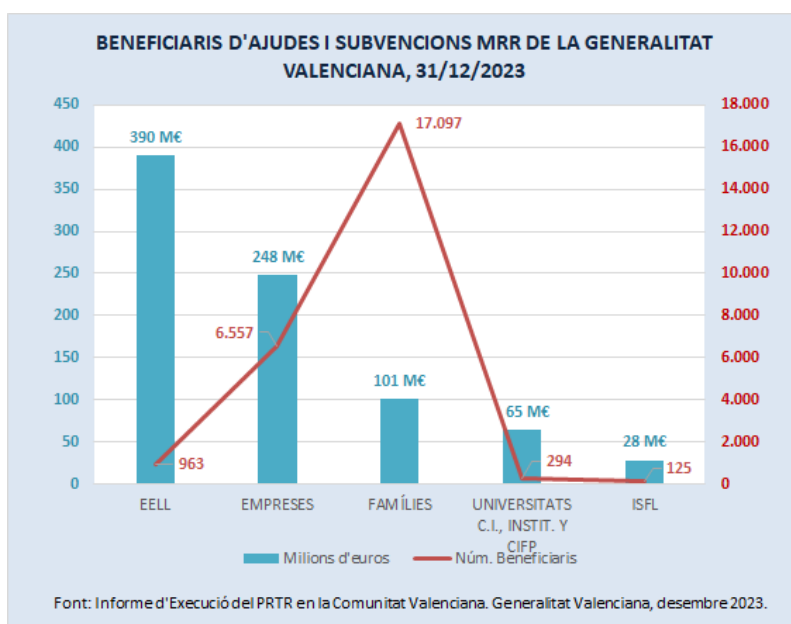
	Convocatòries	Convocat (Milions €)	Resolt (Milions €)	Resolt (%)
Vivenda i Arquitectura Bioclimàtica	3	251,12	214,53	85,4
IVACE- Institut Valencià de la Competitivitat Empresarial	11	236,46	126,33	53,4
Turisme CV	4	149,12	137,25	92,0
LABORA-Servici Públic d'Ocupació i Formació CV	13	143,04	73,34	51,3
Agricultura, Des. Rural, Emergència Climàtica i Transició	20	117,30	82,91	70,7
Igualtat i Polítiques Inclusives	4	79,37	78,32	98,7
Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital	8	62,83	61,81	98,7
Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat	2	54,63	38,23	70,0
EVHA- Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl	1	54,11	0,00	0,0
Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treb	4	30,18	11,75	38,9
Educació, Cultura i Esport	17	26,02	20,69	79,5
IVC- Institut Valencià de Cultura	2	3,79	3,70	97,5
Presidència de la Generalitat	1	1,88	0,89	47,3
TOTAL	90	1.209,85	849,75	70,2

Font: Informe d'Execució del PRTR en la Comunitat Valenciana. Generalitat Valenciana, desembre 2023.

Quadre 4.21

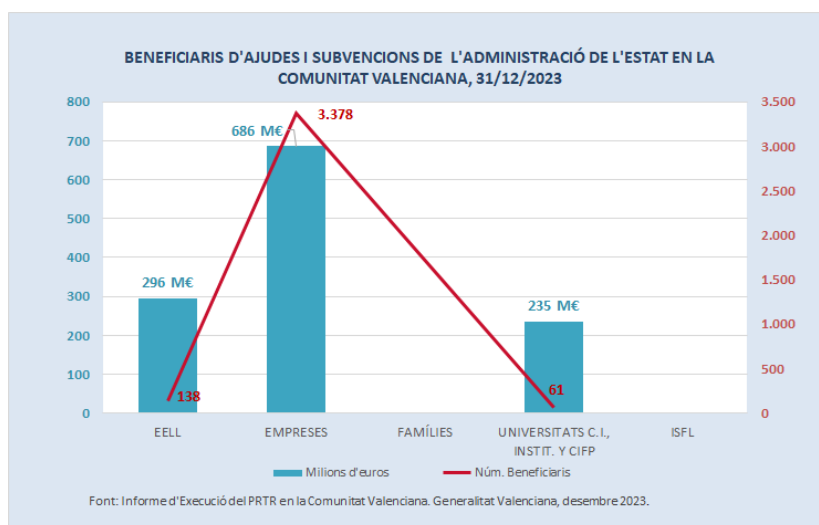

Hasta finales de 2023, 17.097 familias y 6.557 empresas y personas trabajadoras autónomas de la Comunitat han resultado **beneficiarias de subvenciones MRR convocadas por la Generalitat y su SPI**, por un importe global de 349 millones de euros. Además, han resultado beneficiarios 963 entes locales por un importe de 390 millones de euros, 294 universidades, centros de investigación, institutos y centros integrados de formación profesional por un importe global de 65 millones de euros y 125 instituciones sin fines de lucro por 28 millones de euros (Gráfico 4.27).

Gràfic 4.27

Per part de l'Estat, fins a desembre de 2023, 3.378 empreses i persones treballadores autònomes han resultat beneficiàries de 686 milions d'euros en **subvencions MRR convocades per l'Administració General de l'Estat** a la Comunitat Valenciana. A més, han resultat beneficiaris 138 ens locals, per 296 milions d'euros, i 61 universitats, centres d'investigació, instituts i centres integrats de Formació Professional, per 235 milions d'euros (Gràfic 4.28).

Gràfic 4.28

5 Preus i costos

El capítol cinqué de la primera part de la Memòria s'estructura en dos apartats. El primer analitza l'evolució dels preus en l'àmbit de la Comunitat Valenciana l'any 2023, mesurats a través de l'índex de preus de consum (IPC), que elabora l'Institut Nacional d'Estadística (INE). En el segon, s'estudia la situació dels costos laborals i salarials, inclosa una anàlisi de la bretxa salarial, els costos energètics i els costos financers.

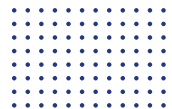
En primer lloc, cal destacar els següents aspectes recollits en els dos apartats que componen aquest capítol::

- La **taxa de variació anual de l'IPC** s'ha moderat gràcies a la caiguda dels preus energètics i a una desacceleració en l'augment dels preus dels aliments, encara que aquests s'han mantingut elevats. Per la seua banda, la **inflació subjacent**¹ s'ha situat per damunt de les taxes de creixement de l'índex general de preus des de finals de 2022, però el seu perfil descendent en la segona meitat de 2023 ha permés reduir el diferencial entre totes dues en finalitzar l'any.
- Els **costos laborals i salarials han augmentat**, si bé la Comunitat Valenciana continuava sent la quarta autonomia amb menors costos salarials, que enguany han crescut percentualment, en termes mitjans, per damunt de l'IPC.

- La **bretxa salarial entre homes i dones continua sent elevada**, així com la que existeix entre la població més jove i la mitjana salarial autonòmica.
- Durant 2023, s'ha produït un **descens dels preus de les matèries primeres**, encara que es mantenen en nivells elevats, i continuen afectant algunes branques de l'activitat productiva de la nostra Comunitat, com és el cas del sector ceràmic.
- Els **tipus d'interés oficials del BCE** han augmentat al llarg de l'any, amb la finalitat d'assegurar que la inflació torne a situar-se en l'objectiu del 2 % a mitjà termini.

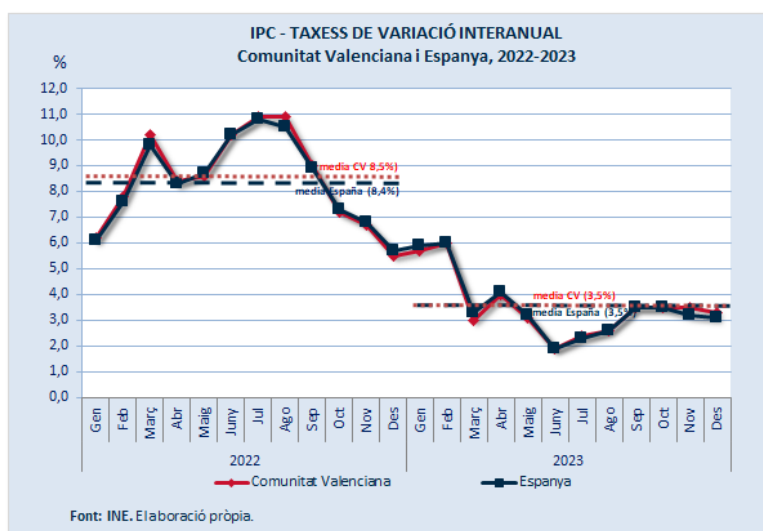
¹Índex general sense incloure aliments no elaborats ni productes energètics

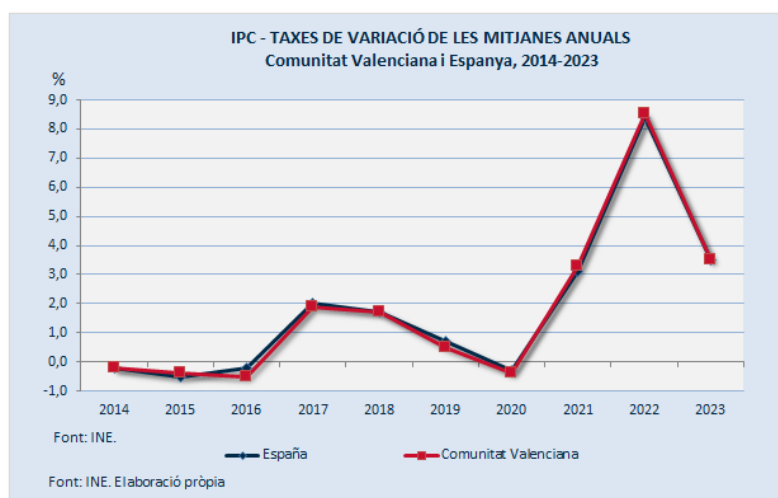
5.1. PREUS

L'evolució dels preus a la **Comunitat Valenciana** durant 2023 ha mostrat taxes de variació positives al llarg de tot l'any, però inferiors a les de l'any precedent. El seu **perfil ha sigut irregular en la primera meitat de l'any**, amb una taxa interanual màxima del 6 % al mes de febrer i una mínima del 2,4 % al juliol, la més baixa des de març de 2021. En l'últim quadrimestre, els preus s'han situat entorn del 3,5 %, finalitzant l'any en el 3,3 %. Una situació similar s'ha produït en el conjunt d'Espanya, que ha acabat l'any amb un encariment dels preus del 3,1 %, com s'observa en el Gràfic 5.1.

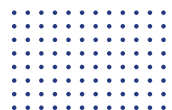
Gràfic 5.1

Així mateix, el comportament de la **taxa de variació mitjana anual² a la Comunitat Valenciana i a Espanya** ha sigut pràcticament el mateix en els últims anys, com es recull en el Gràfic 5.2. L'any 2023, aquesta taxa s'ha situat en el 3,5 % en tots dos territoris, cinc punts per davall de l'estimada l'any 2022 a la nostra Comunitat i una dècima més en el conjunt d'Espanya.

Gràfic 5.2

²Mitjana de la inflació registrada al llarg de tot l'any.

El Quadre 5.1 i el Gràfic 5.3 recullen les **taxes de variació interanual de l'IPC** per comunitats autònomes. S'observa que els augments per damunt de la mitjana espanyola en finalitzar l'any s'han registrat a: Canàries (3,8 %); Castella-la Manxa (3,4 %); Andalusia, Illes Balears, Cantàbria i Comunitat Valenciana (3,3 %), i Catalunya i Galícia (3,2 %). Per contra, els increments menys elevats s'han estimat a: Extremadura (2,4 %), Aragó (2,5 %), Madrid (2,7 %), Castella i Lleó (2,8 %), Astúries i Navarra (2,9 %), i Múrcia (3 %). Per la seua part, el País Basc i La Rioja s'han situat en la mitjana d'Espanya (3,1 %).

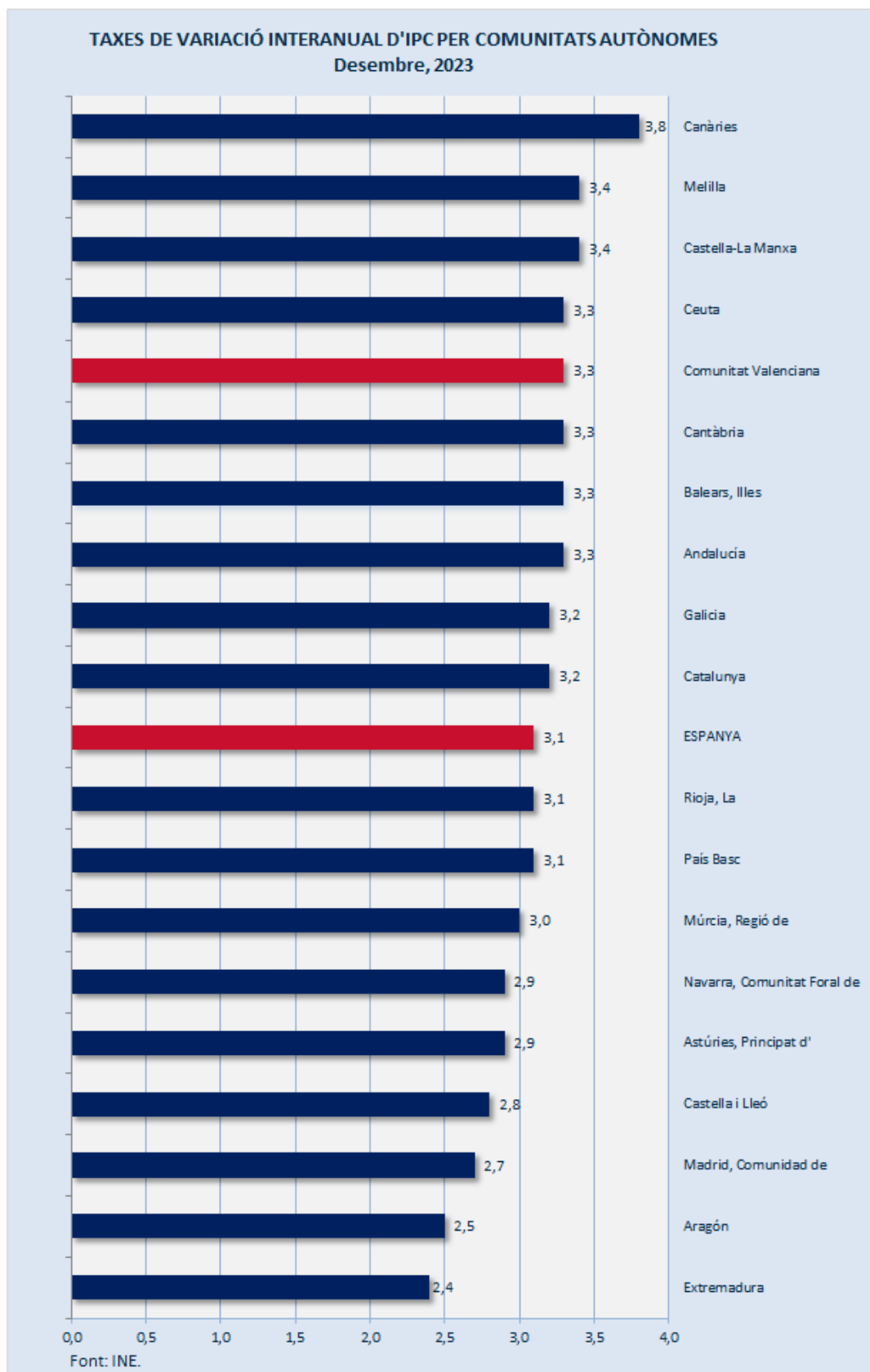
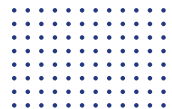
TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL DE L'IPC PER CCAA, 2021-2023

	2021		2022		2023		Dif. 2023-2022	
	Desembre	Mitjana	Desembre	Mitjana	Desembre	Mitjana	Desembre	Mitjana
Andalucía	6,7	3,1	6,2	8,7	3,3	3,9	-2,9	-4,8
Aragó	7,2	3,4	5,9	9,0	2,5	3,0	-3,4	-6,0
Astúries, Principat d'	6,2	3,0	5,8	8,4	2,9	3,4	-2,9	-5,0
Balears, Illes	6,5	3,3	5,5	8,1	3,3	3,9	-2,2	-4,2
Canàries	5,8	2,2	5,8	7,5	3,8	4,6	-2,0	-2,9
Cantàbria	6,8	3,3	5,3	8,3	3,3	3,8	-2,0	-4,5
Castella i Lleó	7,3	3,5	6,5	9,5	2,8	3,4	-3,7	-6,1
Castella-la Manxa	7,6	3,7	6,8	10,1	3,4	3,6	-3,4	-6,5
Catalunya	6,1	2,9	5,2	8,0	3,2	3,4	-2,0	-4,6
Comunitat Valenciana	6,8	3,3	5,5	8,5	3,3	3,5	-2,2	-5,0
Extremadura	7,1	3,4	6,5	8,9	2,4	3,2	-4,1	-5,7
Galícia	6,7	3,5	6,4	9,0	3,2	3,6	-3,2	-5,4
Madrid, Comunitat de	6,2	2,7	4,9	7,5	2,7	3,0	-2,2	-4,5
Múrcia, Regió de	6,3	3,0	6,3	8,8	3,0	3,7	-3,3	-5,1
Navarra, Comunitat Foral de	6,6	3,4	6,4	8,8	2,9	3,6	-3,5	-5,2
País Basc	6,4	3,1	5,4	8,0	3,1	3,6	-2,3	-4,4
Rioja, La	7,0	3,2	5,8	8,9	3,1	3,5	-2,7	-5,4
Ceuta	5,5	2,6	6,2	7,7	3,3	4,4	-2,9	-3,3
Melilla	6,9	3,9	6,6	8,6	3,4	4,9	-3,2	-3,7
ESPANYA	6,5	3,1	5,7	8,4	3,1	3,5	-2,6	-4,9

Font: INE. Elaboració pròpia.

Quadre 5.1

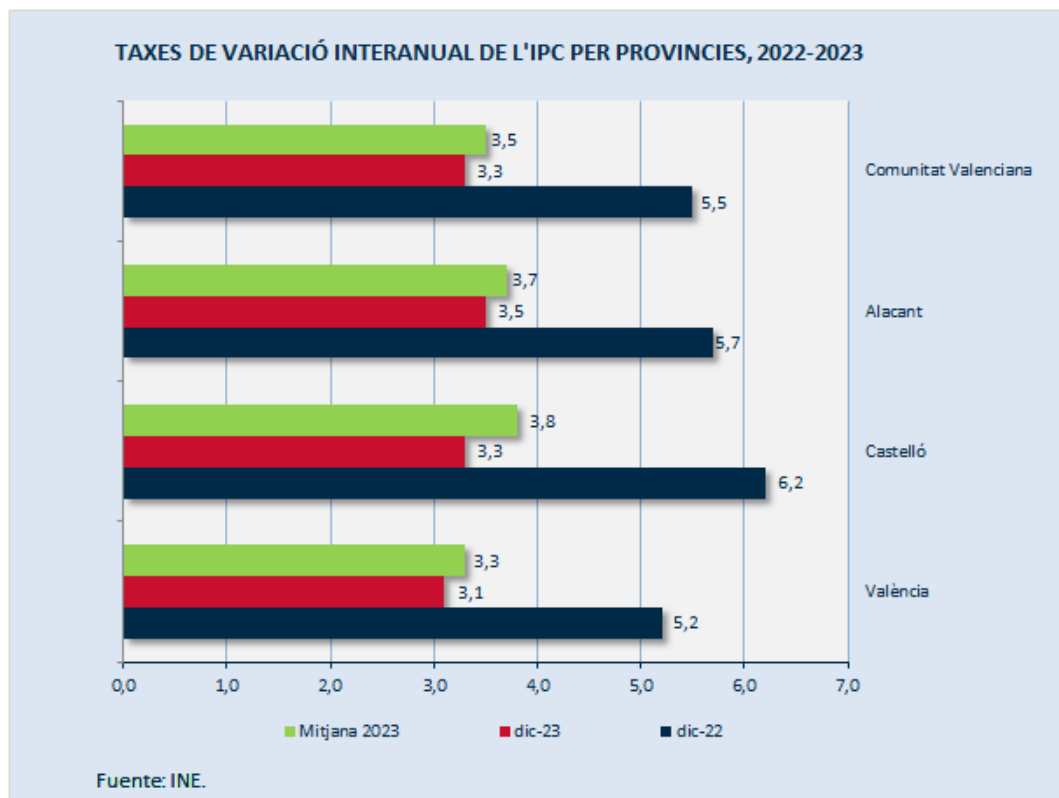

Gràfic 5.3

Les **tres províncies de la nostra Comunitat** han experimentat un increment interanual de l'IPC en l'últim mes de l'any: un 3,5 % a Alacant, un 3,3 % a Castelló i un 3,1 % a València, valors inferiors a les pujades del mateix mes de l'any anterior, com s'aprecia en el Gràfic 5.4. Per la seua banda, les variacions de les mitjanes anuals en les tres províncies també han sigut menys elevades: 3,8 % a Castelló, 3,7 % a Alacant i, una mica més moderada, 3,3 % a València.

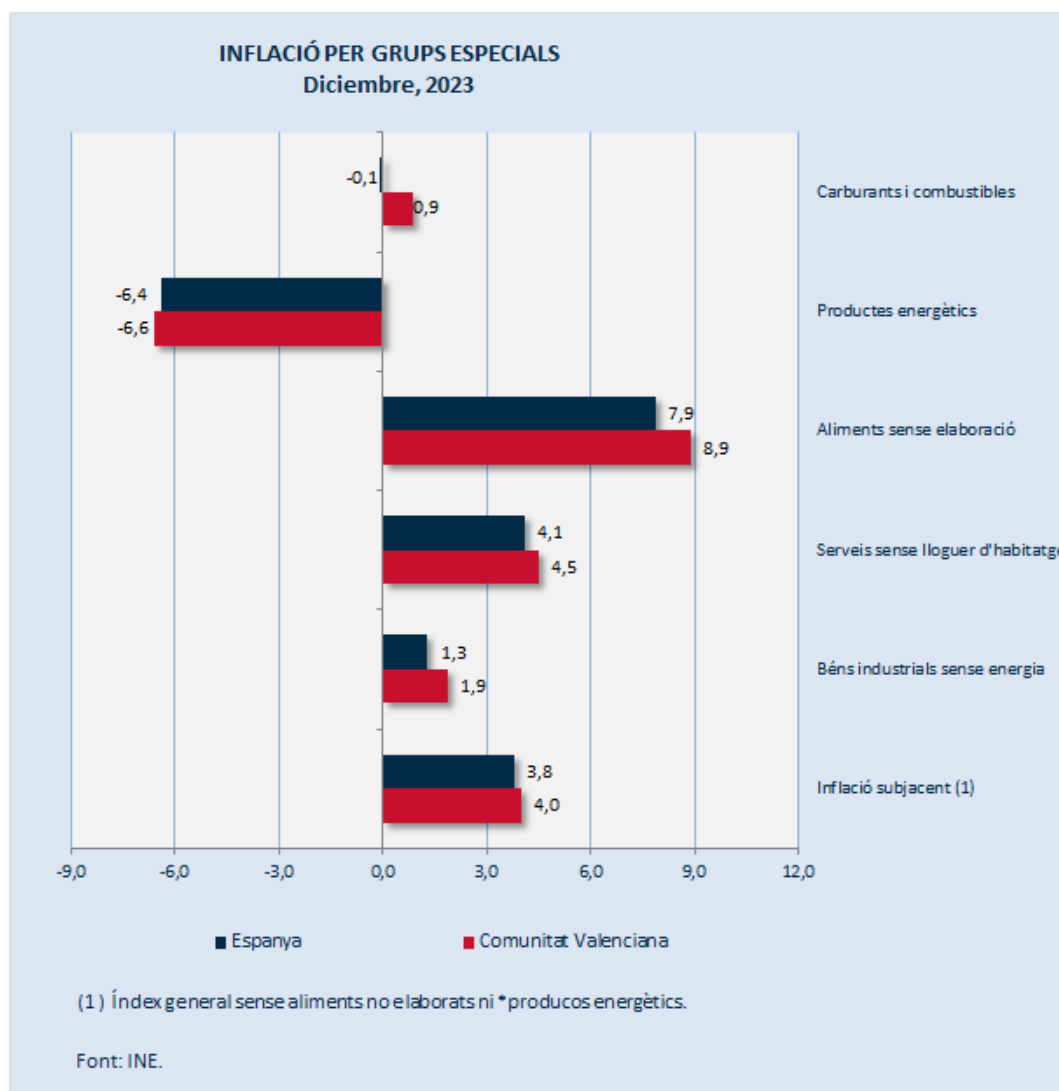

Gràfic 5.4

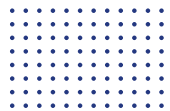

Considerant la **inflació per grups especials**, destaca la pujada dels preus dels aliments sense elaboració, amb un augment del 8,9 %, un punt superior al d'Espanya, com s'observa en el Gràfic 5.5. Per la seua banda, els preus dels combustibles i carburants han augmentat un 0,9 % a la Comunitat Valenciana i han disminuït un 0,1 % a Espanya; els preus dels serveis (sense lloguer d'habitatge) mostraven una pujada del 4,5 % a la nostra Comunitat i del 4,1 % al territori nacional, mentre que els béns industrials sense energia han crescut un 1,9 % i un 1,3 %, respectivament. Finalment, cal indicar que els preus dels productes energètics s'han abaratit un 6,6 % a la Comunitat Valenciana i un 6,4 % en el conjunt d'Espanya.

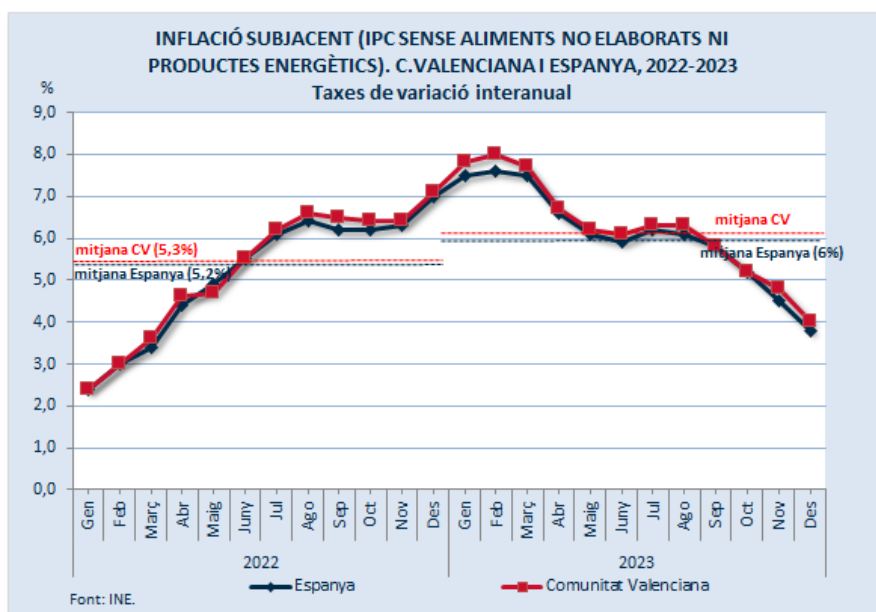

Gràfic 5.5

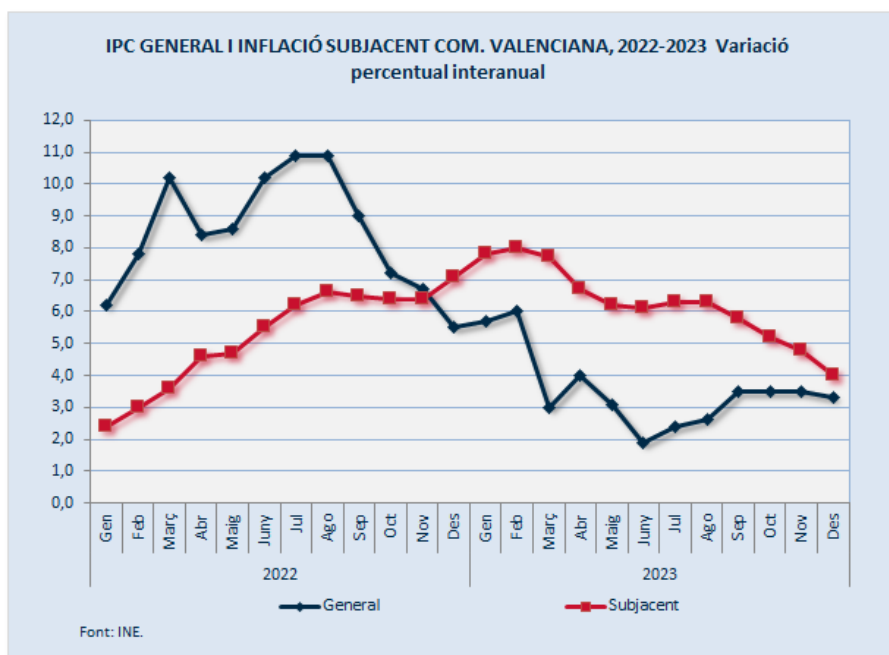

La **inflació subjacent**, que reflecteix l'evolució dels preus segons la cistella de l'IPC general però exclouent els aliments no elaborats i els productes energètics, que són els dos components més inestables i cíclics, s'ha situat en el 4 % a la nostra Comunitat i en el 3,8 % a Espanya, amb una evolució similar en tots dos àmbits al llarg de tot l'any, com s'observa en el Gràfic 5.6. La inflació subjacent mitjana de 2023 ha superat en 0,9 i 0,8 punts, respectivament, la registrada un any abans.

La **inflació subjacent s'ha mantingut en nivells superiors a l'índex general de preus** des de finals de 2022, si bé el diferencial entre totes dues s'ha anat reduint gràcies a la moderació registrada per la inflació subjacent en la segona meitat de 2023, que ha assolit un creixement del 4 % al desembre, el més baix des de març de 2022, com es pot observar en el Gràfic 5.7.

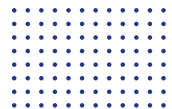

Gràfic 5.6

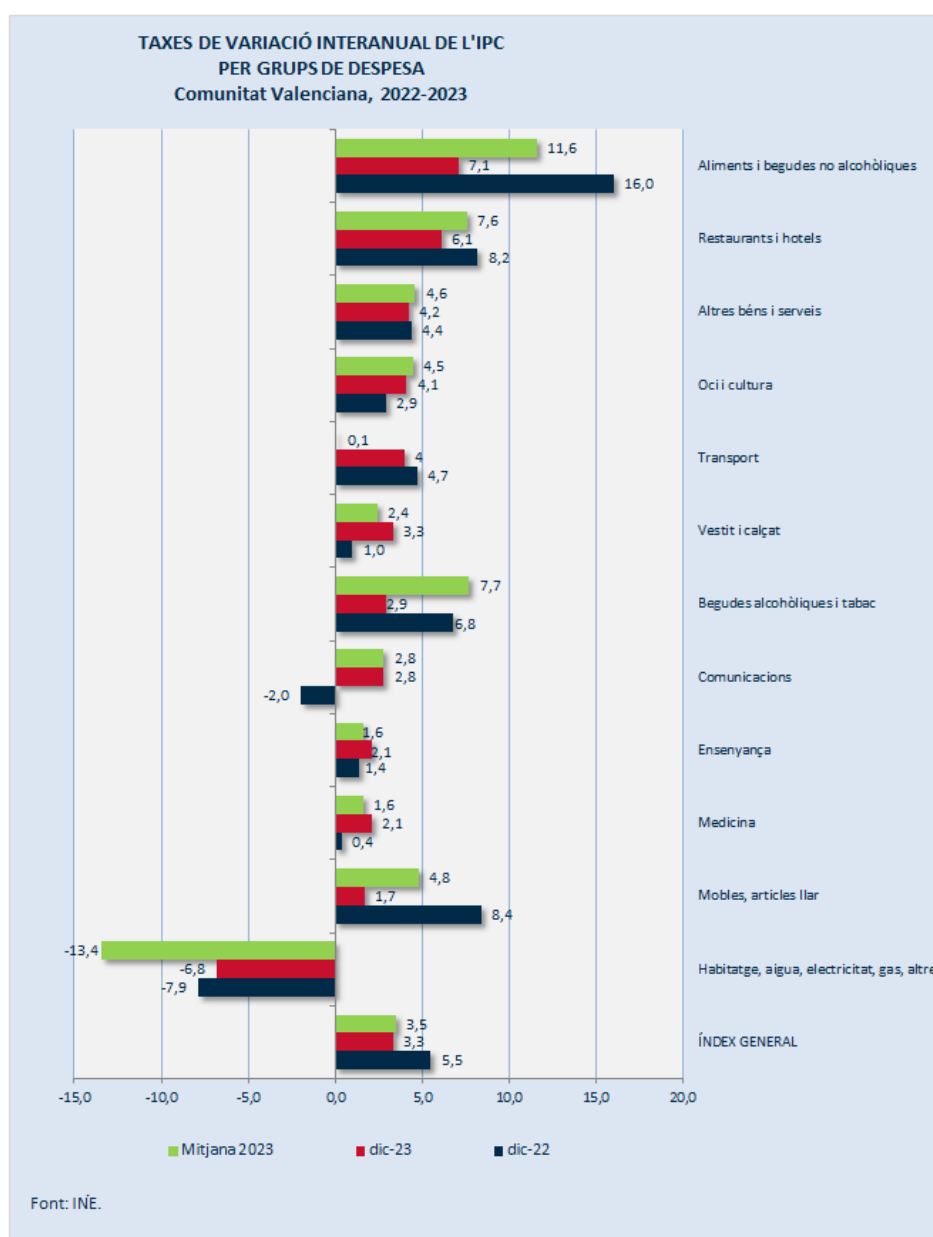

Gràfic 5.7

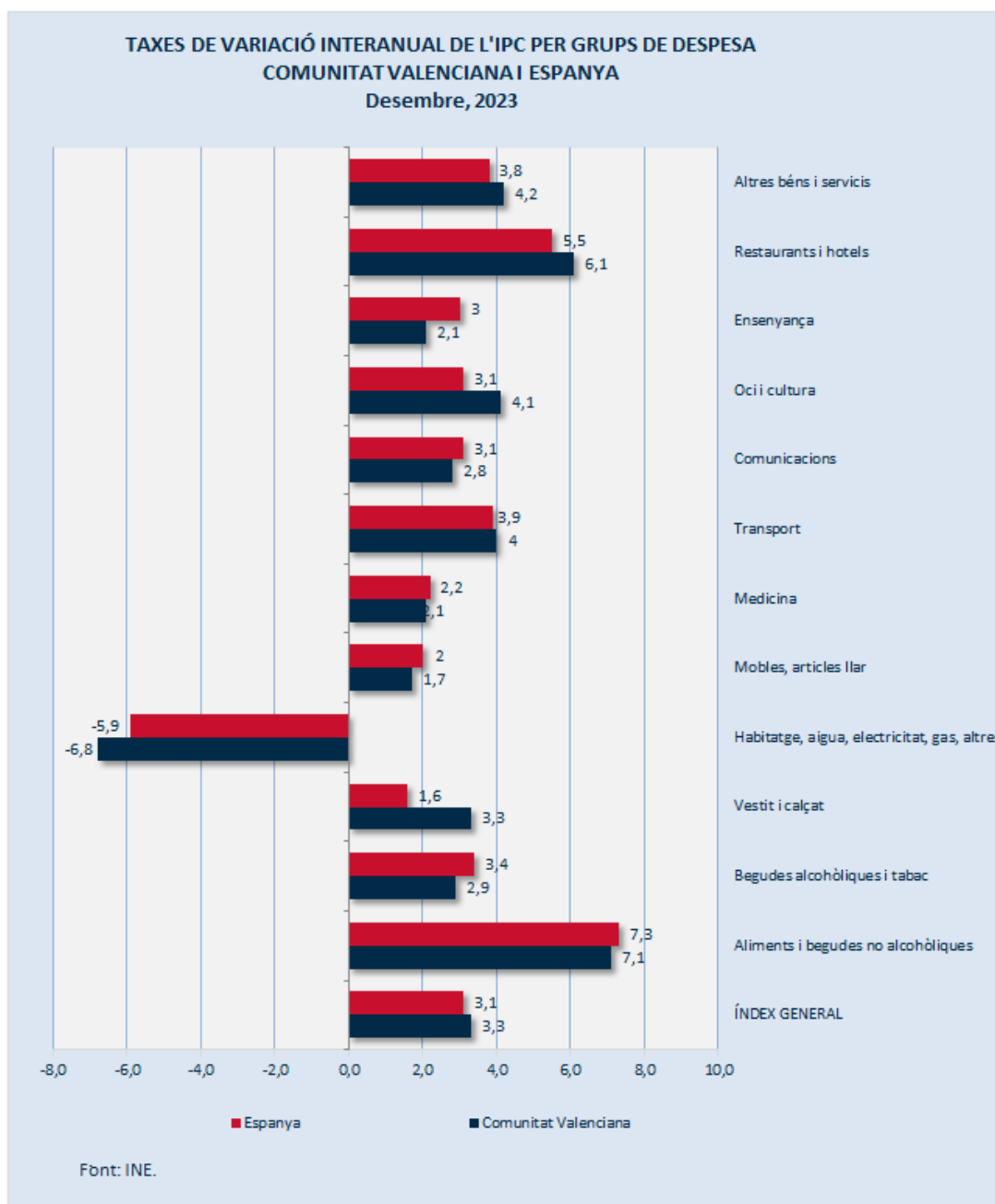
Analitzant el **comportament dels preus per grups** a la Comunitat Valenciana, cal assenyalar que l'evolució ha sigut dispar i cinc grups han crescut per damunt de la mitjana, en algun cas amb pujades importants, encara que inferiors a les de l'any anterior, com el grup aliments i begudes no alcohòliques, que ha experimentat un creixement interanual del 7,1 % al mes de desembre (11,6 % de mitjana anual); restaurants i hotels, amb un augment del 6,1 % (7,6 % de mitjana); altres béns i serveis, un 4,2 % (4,6 % de mitjana); oci i cultura, un 4,1 % (4,5 % de mitjana en 2023); i transports, un 4 % (0,1 % de mitjana). La resta dels grups ha registrat increments inferiors, destacant mobles i articles de la llar, amb un 1,7 %; medicina i ensenyament, ambdues amb un increment del 2,1 %; comunicacions (2,8 %), i begudes alcohòliques i tabac (2,9 %). Els preus del grup vestit i calçat han pujat un 3,3 %, similar a la mitjana de la nostra Comunitat. Només ha disminuït el preu en habitatge, aigua, electricitat i gas, amb un descens del 6,8 %, com es recull en el Gràfic 5.8.

Gràfic 5.8

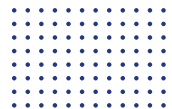

De l'anàlisi de l'**evolució de la inflació per grups** de despesa de l'economia valenciana en relació amb la del conjunt del territori nacional, s'observa una evolució similar (Gràfic 5.9).

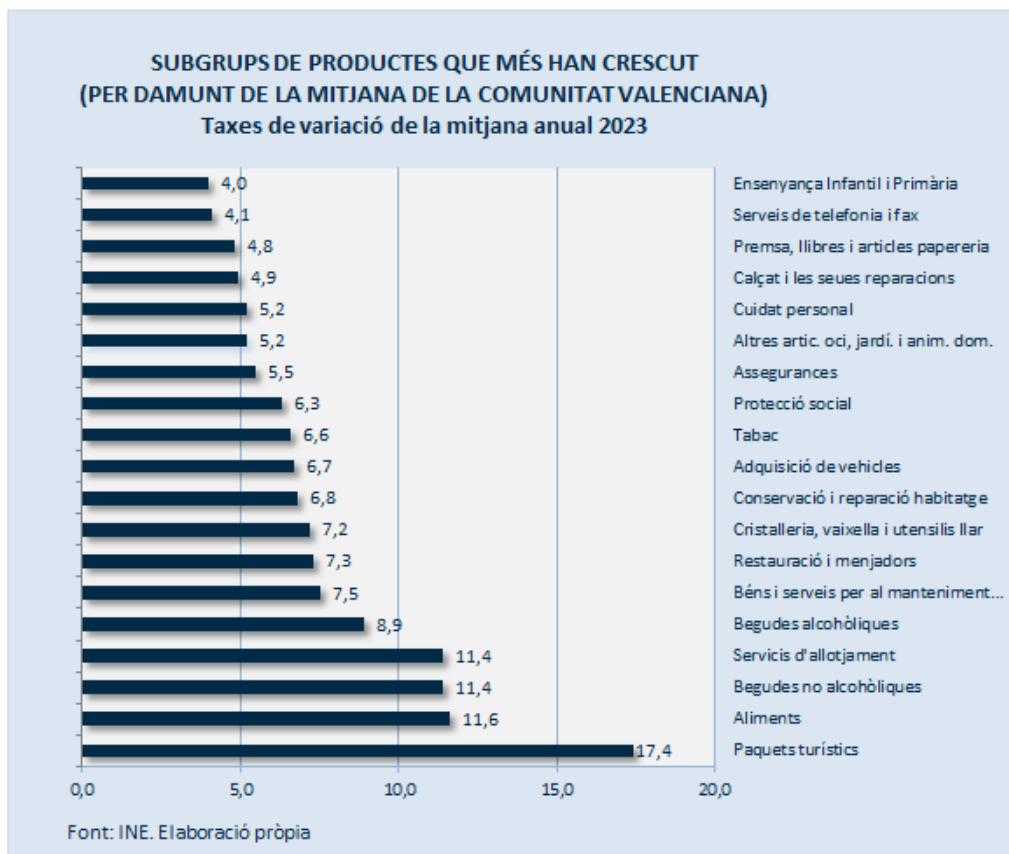

Gràfic 5.9

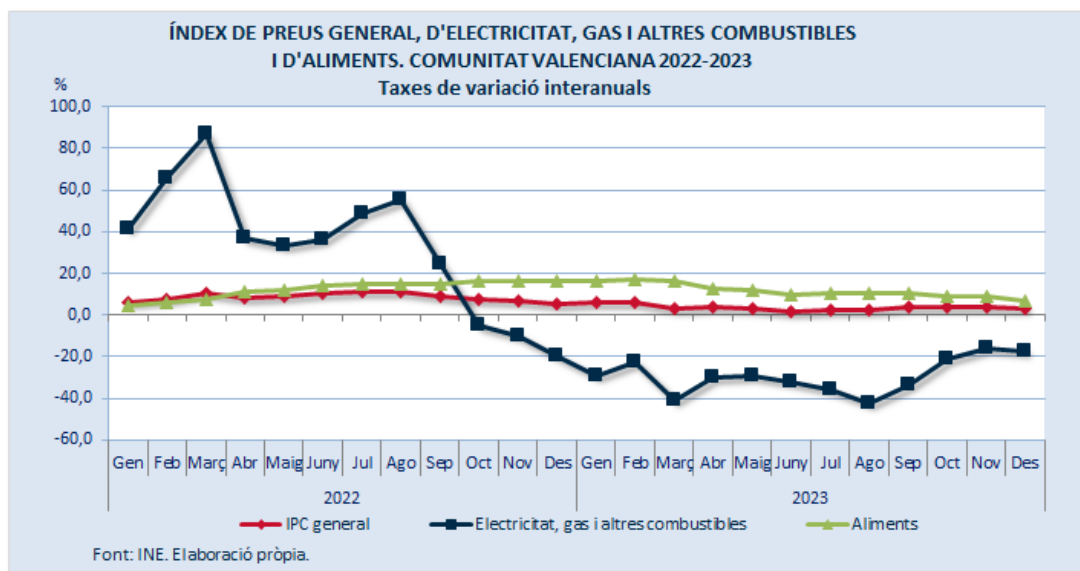
El Gràfic 5.10 recull **els subgrups que més han crescut** l'any 2023, en mitjana anual, entre els quals destaca pel seu elevat repunt paquets turístics (17,4 %), seguit d'aliments (11,6 %) i begudes no alcohòliques i serveis d'allotjament (11,4 %), tots ells molt per damunt de la mitjana autonòmica (3,5 %).

Gràfic 5.10

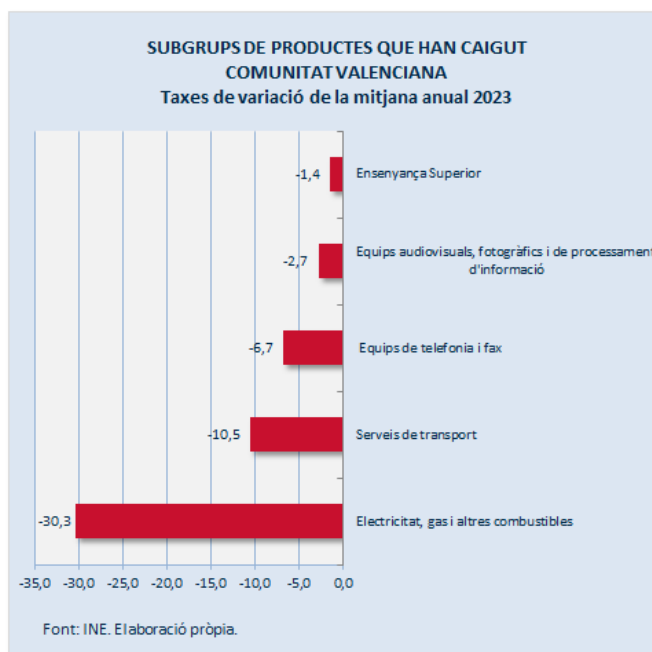

Els **preus del component electricitat, gas i altres** han registrat taxes de variació interanual negatives al llarg de tot l'any, com es pot apreciar en el Gràfic 5.11, la qual cosa ha contribuït a moderar l'avanç de la inflació l'any 2023.

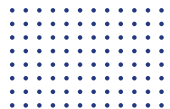
Gràfic 5.11

Por su parte, el Gráfico 5.12 muestra los subgrupos que han registrado caídas, que han sido: electricidad, gas y otros combustibles (un 30,3 % menos) servicios de transporte (un 10,5 % menos) servicios de telefonia y fax (con un descenso del 6,7 %) equipos audiovisuales, fotográficos y de procedimiento de información (2,7 % menos), y enseñanza superior (1,4 % menos).

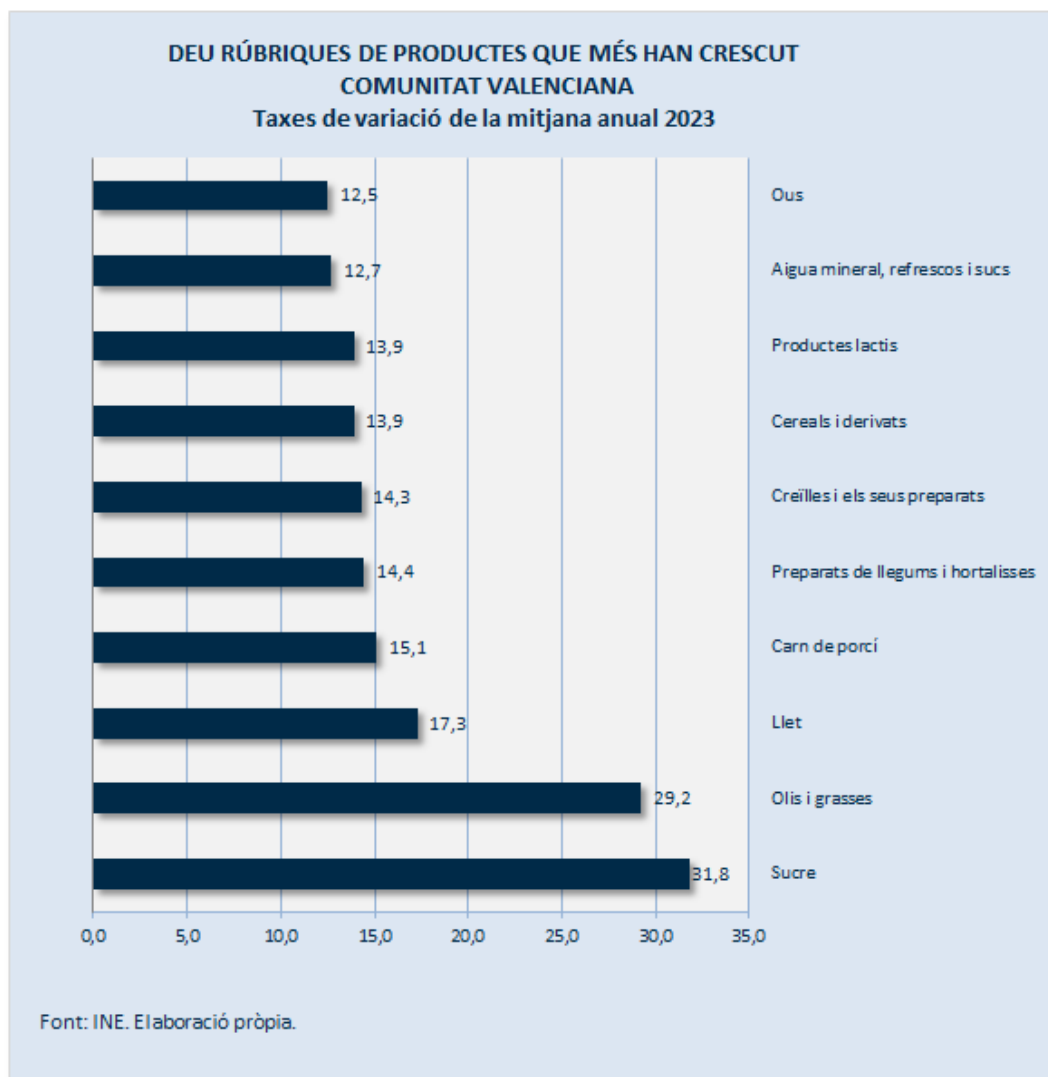

Gràfic 5.12

Finalment, el Gràfic 5.13 recull les rúbriques de **productes que més s'han encarit** l'any 2023. En coherència amb les dades analitzades fins ara en aquest apartat, els preus dels productes alimentaris són els que més han augmentat. Així, els preus del sucre han crescut un 31,8 %; olis i greixos, un 29,2 %; llet, un 17,3 %; i carn de porc, un 15,1 %. Tots aquests productes, excepte olis i greixos, han experimentat taxes de variació interanual al desembre inferiors a les mitjanes anuals, fet que evidencia una moderació al llarg de 2023.

Gràfic 5.13

5.2. COSTOS

5.2.1. Costos laborals i costos salarials

El cost laboral per persona treballadora i mes a la nostra Comunitat s'ha situat en 2.791,9 euros en el quart trimestre de l'any 2023, dels quals 2.064,97 euros corresponen al cost salarial total (74 %) i 1.749,41 euros al cost salarial ordinari (sense pagues extraordinàries ni endarreriments). Els costos per percepcions no salarials ascendeixen a 72,23 euros, el cost per cotitzacions obligatòries a 671,63 euros, i les subvencions i bonificacions de la Seguretat Social s'eleva a 16,93 euros (vegeu Quadre 5.2).

En termes mitjans, el cost laboral ha ascendit fins als 2.677,31 euros, amb un augment de 103,74 euros respecte a l'any anterior (un 4 % en termes relatius), dels quals 67,49 euros corresponen a l'increment dels costos salarials, que han crescut un 3,6 %, i 36,25 euros a altres costos, amb un avanç del 5,4 %.

COST LABORAL PER PERSONA TREBALLADORA PER COMPONENTS DEL COST COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

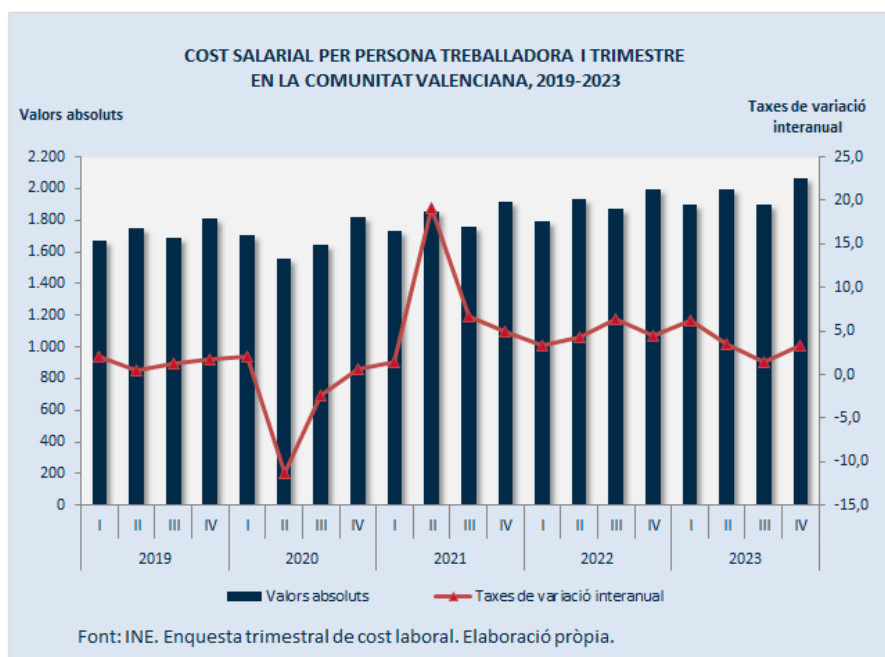
	Mitjanes anuals		2022				2023			
	2022	2023	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Cost laboral total	2.573,57	2.677,31	2.456,58	2.608,54	2.552,09	2.677,06	2.608,65	2.701,96	2.606,72	2.791,90
Cost salarial total	1.896,64	1.964,14	1.789,23	1.930,72	1.868,12	1.998,50	1.899,50	1.997,75	1.894,32	2.064,97
Cost salarial ord.	1.664,75	1.739,27	1.612,49	1.667,14	1.699,19	1.680,18	1.709,88	1.740,35	1.757,45	1.749,41
Altres costos	676,93	713,17	667,35	677,82	683,97	678,56	709,15	704,21	712,40	726,93
Cost percep. no salar	62,21	62,31	64,10	65,28	57,38	62,07	64,61	56,77	55,63	72,23
Cost cotiz. obliga.	627,54	667,65	614,31	624,55	639,01	632,28	657,68	666,93	674,37	671,63
Subv. i bonif. S. Socia	12,83	16,79	11,06	12,02	12,43	15,79	13,15	19,49	17,60	16,93

Font: INE. Enquesta trimestral de cost laboral. Elaboració pròpia.

Quadre 5.2

Com s'acaba d'indicar, el **cost salarial per persona treballadora i mes** a la nostra Comunitat s'ha situat, en el quart trimestre de l'any 2023, en 2.064,97 euros, amb un increment del 3,3 % respecte al mateix període de l'any anterior (vegeu Gràfic 5.14). A Espanya, aquest cost salarial ha sigut de 2.359,38 euros/mes, superior en un 4 % al valor registrat en el mateix període de l'any anterior. Per tant, el cost salarial de la Comunitat Valenciana ha sigut inferior en 294,91 euros al de la mitjana nacional (269,50 euros en 2022).

Gràfic 5.14

El **cost laboral unitari (cost total per hora efectiva)** a la Comunitat Valenciana en el quart trimestre de 2023 va ser de 22,53 euros (20,93 euros en el mateix període de 2022), dels quals 16,67 euros corresponen als costos salarials totals i 5,86 euros a la resta de costos. Així, els costos salarials totals per hora han augmentat un 6,7 % en relació amb el mateix període de l'any anterior, enfront de l'augment del 5,1 % registrat a Espanya, que ha assolit un valor absolut d'aquests costos de 18,74 euros, com es recull en el Quadre 5.3. strado en España, que ha alcanzado un valor absoluto de dichos costes de 18,74 euros, como se recoge en el Cuadro 5.3.

COST LABORAL PER HORA EFECTIVA PER COMPONENTS DEL COST EN LA COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

Quart trimestre

	C. Valenciana			Espanya		
	2022	2023	T1	2022	2023	T1
Cost laboral total per hora	20,93	22,53	7,64	23,55	24,98	6,07
Cost salarial total per hora	15,62	16,67	6,72	17,83	18,74	5,10
Cost salarial ordinari per hora	13,14	14,12	7,46	14,51	15,34	5,72
Altres costos per hora	5,31	5,86	10,36	5,72	6,24	9,09

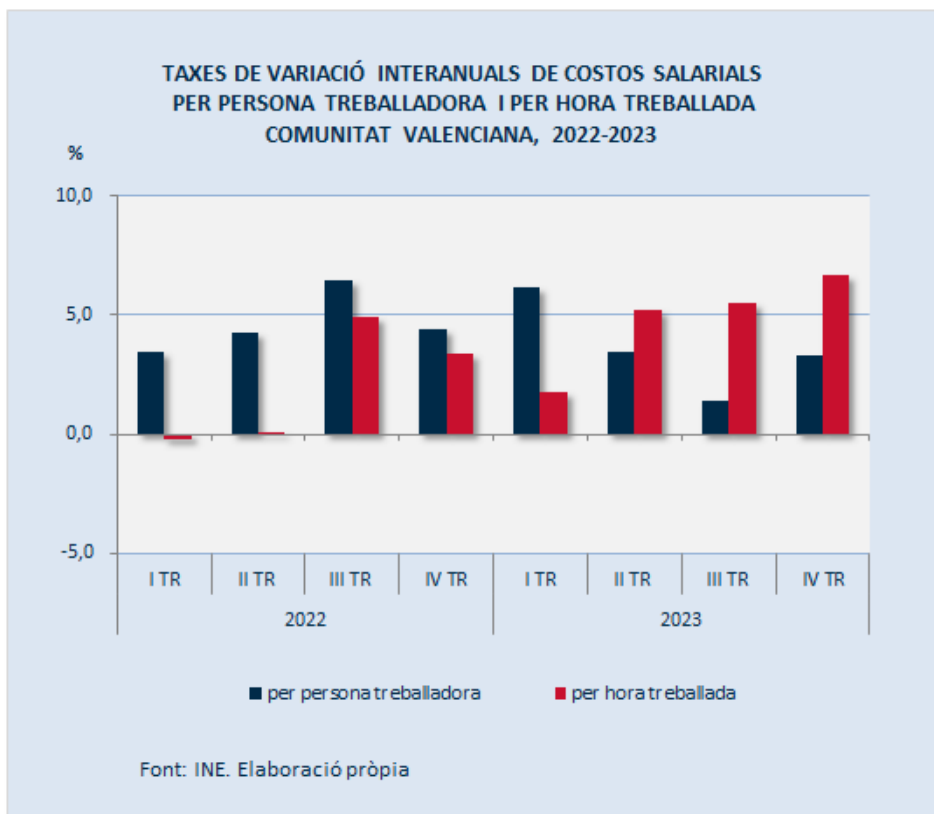
T1: Taxa de variació interanual

Font: INE. Enquesta trimestral de cost laboral. Elaboració pròpia

Quadre 5.3

Com es pot observar en el Gràfic 5.15, l'evolució dels costos salarials per persona treballadora i per hora treballada l'any 2023 ha mostrat taxes de variació positives, amb un perfil ascendent al llarg de tot l'any.

Gràfic 5.15

Els **costos laborals i salarials han crescut en el quart trimestre de 2023 en tots els sectors econòmics**. En concret, els costos laborals en la construcció han augmentat un 6,3 % (percentatge similar al dels costos salarials); en els serveis, un 4,5 % (3,4 % els costos salarials); i, més moderadament, en la indústria, amb un increment del 3,2 % i del 2,4 % en els seus costos salarials, com es recull en el Quadre 5.4.

La indústria continua mantenint els majors costos sectorials, seguida de la construcció i els serveis. Així, en el quart trimestre de 2023, els costos salarials de la indústria se situaven en 2.295,52 euros, superant en un 8,6 % els costos salarials de la construcció i en un 14,2 % els estimats en els serveis.

COST LABORAL I SALARIAL PER SECTOR ECONÒMIC. COM. VALENCIANA, 2022-2023

Quart trimestre

	Cost Laboral			Cost Salarial		
	2022	2023	T1	2022	2023	T1
Total	2.677,06	2.791,90	4,29	1.998,50	2.064,97	3,33
Indústria	3.025,31	3.122,91	3,23	2.241,93	2.295,52	2,39
Construcció	2.729,39	2.901,39	6,30	1.988,54	2.114,60	6,34
Serveis	2.591,60	2.709,39	4,55	1.942,70	2.009,61	3,44

T1: Taxa de variació interanual

Font: INE. Enquesta trimestral de cost laboral. Elaboració pròpia.

Quadre 5.4

En termes mitjans, la **construcció** ha experimentat el major increment interanual (6 %), seguida dels **serveis** (3,6 %) i la **indústria** (3 %). Aquest últim sector continua sent el que presenta els majors costos salarials mitjans l'any 2023, amb 2.159,95 euros, un 15 % per damunt de la construcció i un 12,1 % respecte als serveis, com es desprèn de les dades recollides en el Quadre 5.5.

COST LABORAL I SALARIAL PER SECTOR ECONÒMIC. COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Mitjanes anuals		2022				2023			
	2022	2023	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Costs laborals	2.573,57	2.677,31	2.456,58	2.608,54	2.552,09	2.677,06	2.608,65	2.701,96	2.606,72	2.791,90
Indústria	2.863,73	2.981,13	2.785,48	2.883,56	2.760,58	3.025,31	2.949,65	2.991,97	2.859,97	3.122,91
Construcció	2.509,47	2.662,86	2.373,99	2.590,24	2.344,25	2.729,39	2.448,00	2.811,47	2.490,59	2.901,39
Serveis	2.511,78	2.609,85	2.387,78	2.547,01	2.520,72	2.591,60	2.544,14	2.626,93	2.558,93	2.709,39
Costos salarials	1.896,64	1.964,14	1.789,23	1.930,72	1.868,12	1.998,50	1.899,50	1.997,75	1.894,32	2.064,97
Indústria	2.097,18	2.159,95	2.027,37	2.126,69	1.992,74	2.241,93	2.116,73	2.169,24	2.058,32	2.295,52
Construcció	1.771,49	1.878,08	1.642,37	1.853,93	1.601,12	1.988,54	1.677,78	2.030,25	1.689,69	2.114,60
Serveis	1.860,77	1.927,11	1.746,62	1.892,14	1.861,60	1.942,70	1.868,58	1.956,09	1.874,16	2.009,61

Font: INE. Enquesta trimestral de cost laboral. Elaboració pròpia

Quadre 5.5

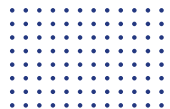

El Gràfic 5.16 recull els **costos laborals per persona treballadora i mes i branques d'activitat** a la Comunitat Valenciana. S'observen notables diferències, sent les activitats financeres i d'assegurances les que presenten els costos laborals més elevats, amb 5.224,68 euros; seguides de l'Administració pública, amb 4.226,13 euros, i la indústria extractiva, amb 3.600,93 euros. Per contra, les branques amb menors costos laborals han sigut l'hostaleria, amb 1.546,92 euros; les activitats artístiques, amb 1.706,44 euros, i les activitats administratives i auxiliars, amb 1.808,84 euros.

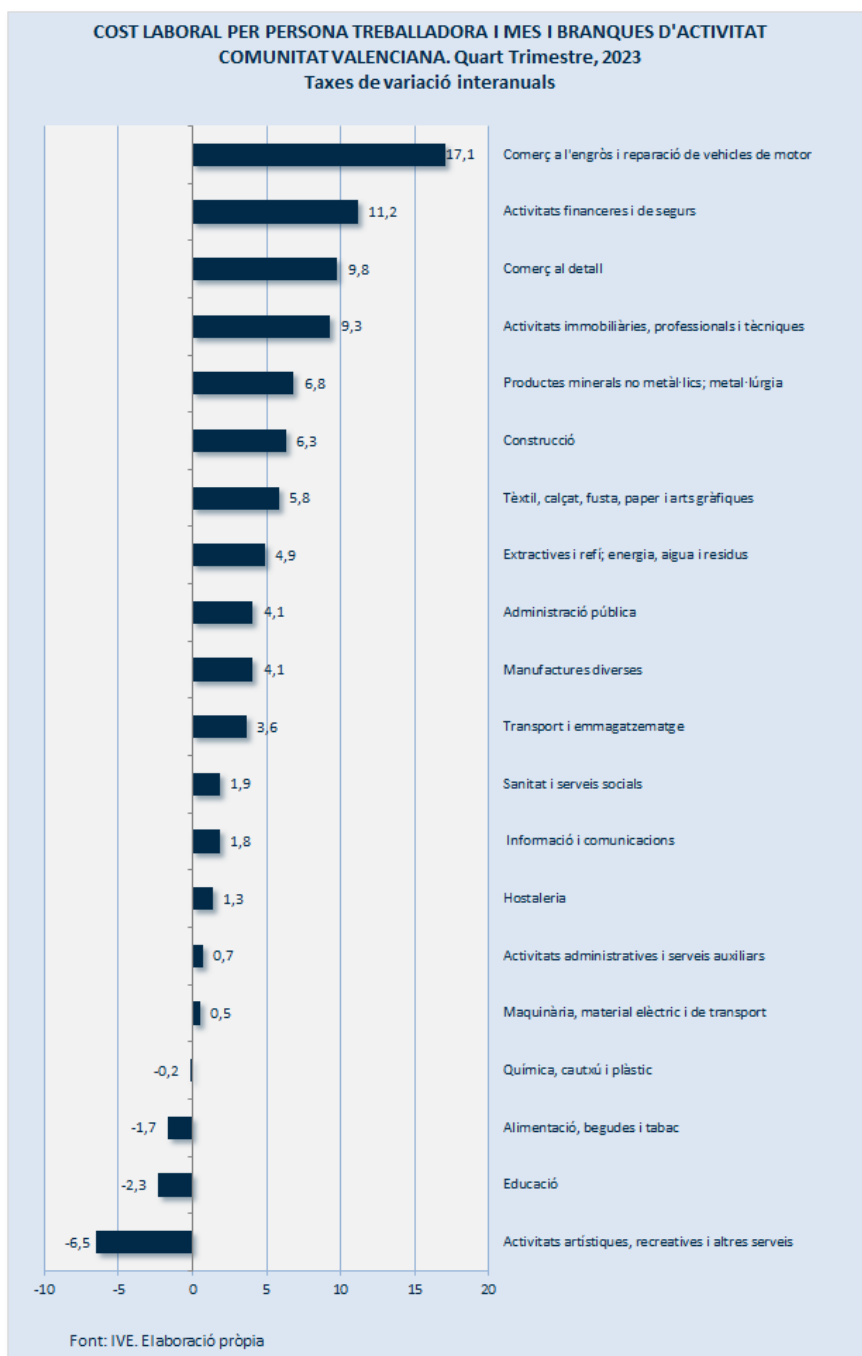

Gràfic 5.16

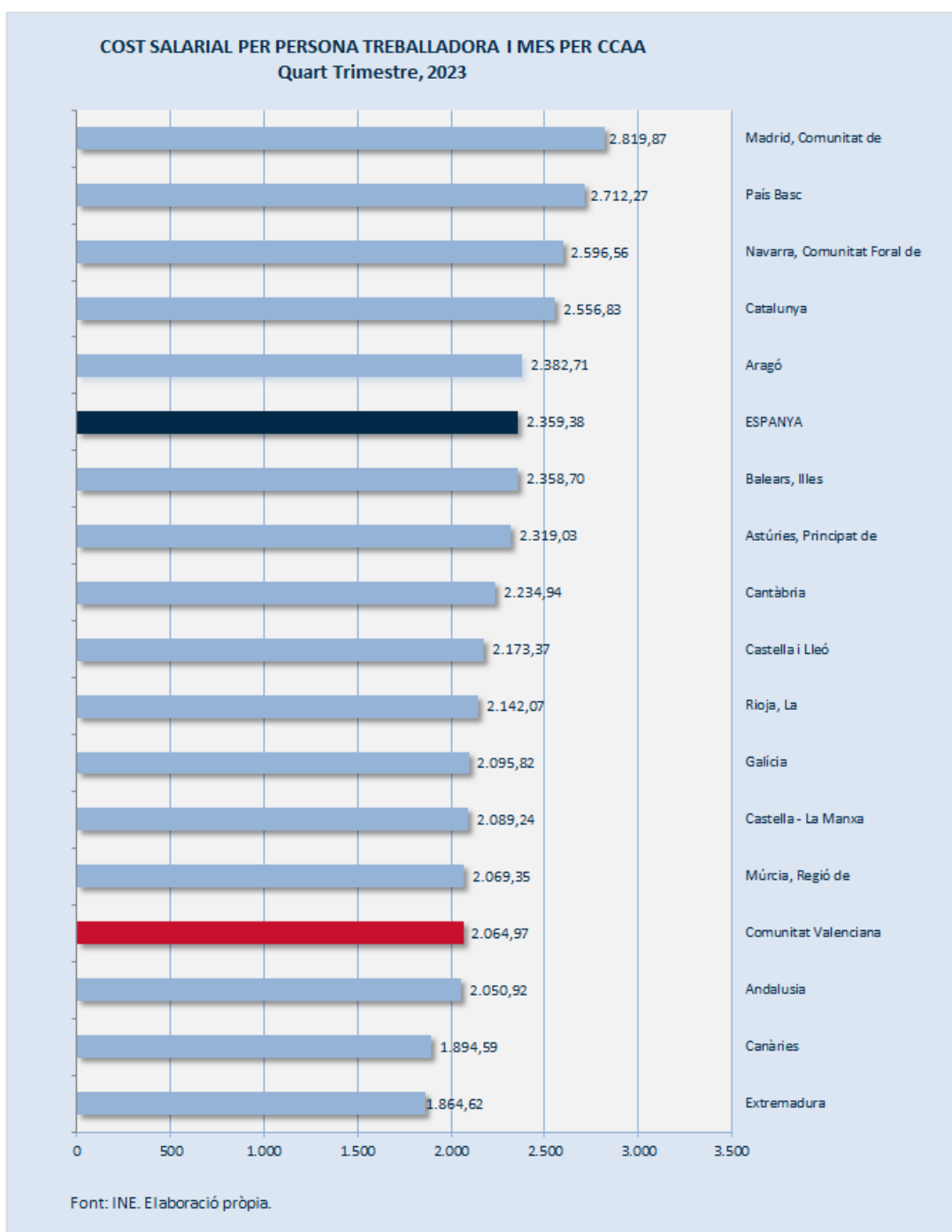
Com es pot observar en el Gràfic 5.17, les branques de comerç a l'engròs, activitats financeres i comerç al detall han registrat els majors augments en els seus costos laborals, amb increments del 17,1 %, 11,2 % i 9,8 %, respectivament, enfront de la caiguda experimentada per les activitats artístiques (-6,5 %), educació (-2,3 %) i alimentació, begudes i tabac (-1,7 %) i química, cautxú i plàstic (-0,2 %).

Gràfic 5.17

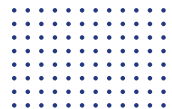

Per **comunitats autònomes**, s'observen també importants diferències, tal com queda reflectit en el Gràfic 5.18. Els costos salarials a Madrid han assolit els 2.819,87 euros, més de 460,49 euros per damunt de la mitjana espanyola, seguida del País Basc, amb 2.712,27 euros, i Navarra, amb 2.596,56 euros. En l'extrem oposat es troben Andalusia, amb 2.050,92 euros; Canàries, amb 1.894,59 euros, i Extremadura, amb 1.864,62 euros, la qual cosa suposa una diferència de 955,25 euros per davall de Madrid, augmentant la bretxa respecte a l'any anterior.

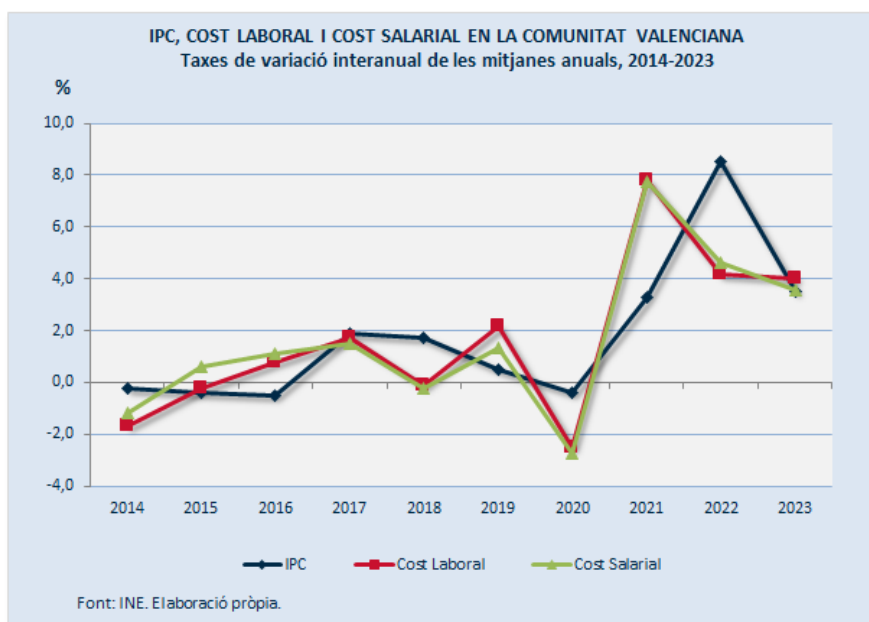
Gràfic 5.18

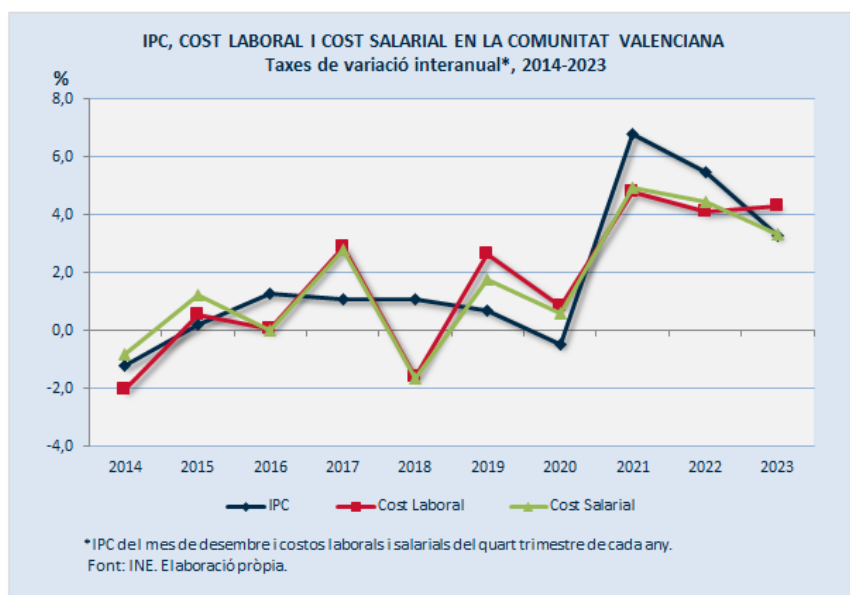

La Comunitat Valenciana és la **quarta comunitat autònoma amb els costos salarials més baixos**, 294,40 euros per davall de la mitjana nacional i entorn de 644,60 euros respecte a la mitjana de les tres autonomies amb els costos salarials més elevats.

Com es pot observar en el Gràfic 5.19, la **variació del nivell de preus** en 2023, mesurada a través de la mitjana anual de l'IPC, s'ha situat en el 3,5 %, enfront de les taxes de variació dels costos laborals i salarials mitjans del 4 % i 4,6 %, respectivament. Aquestes xifres varien si es pren com a referència l'últim període de l'any, en el qual els preus han crescut un 3,3 % respecte a desembre de 2022 i els costos laborals i salarials un 4,3 % i 3,6 %, respectivament, en el quart trimestre, en termes interanuals (Gràfic 5.20).

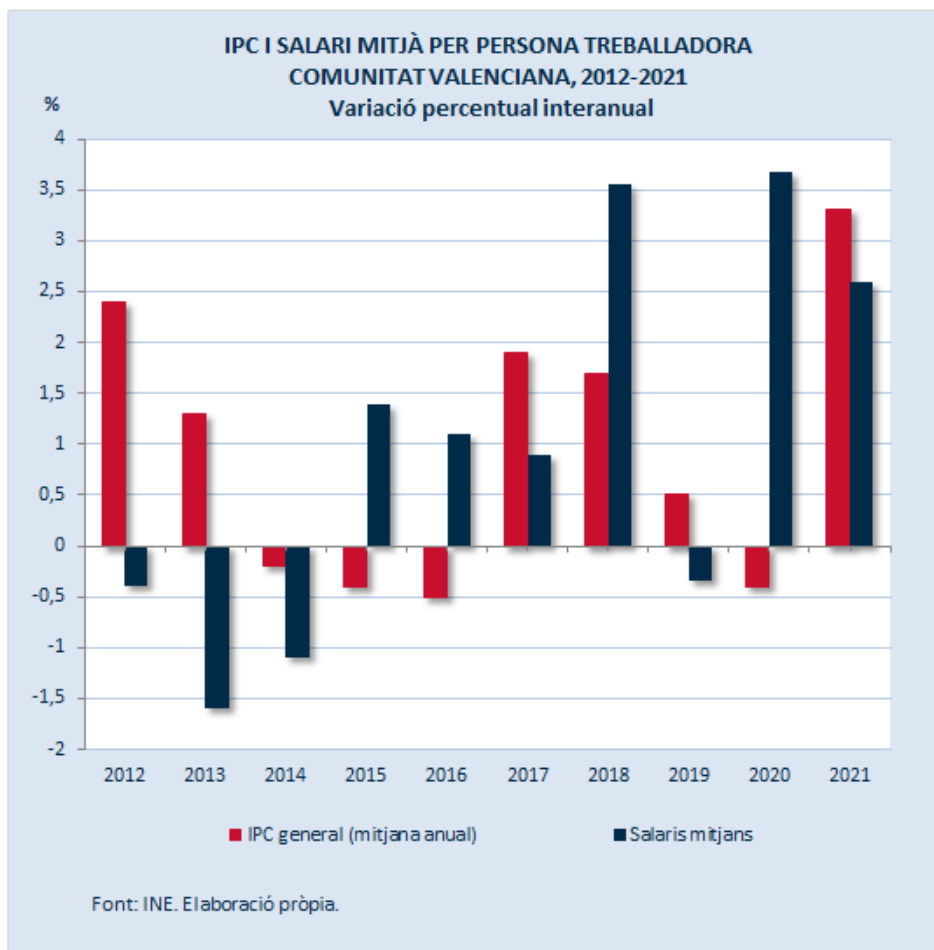
Gràfic 5.19

Gràfic 5.20

El Gràfic 5.21 mostra l'evolució dels preus, mesurats a través de la mitjana anual de l'IPC, i dels salaris per persona treballadora entre els anys 2012 i 2021. En aquest període, els **preus han crescut un 7,4 %, enfront del 10,5 % dels salaris mitjans**.

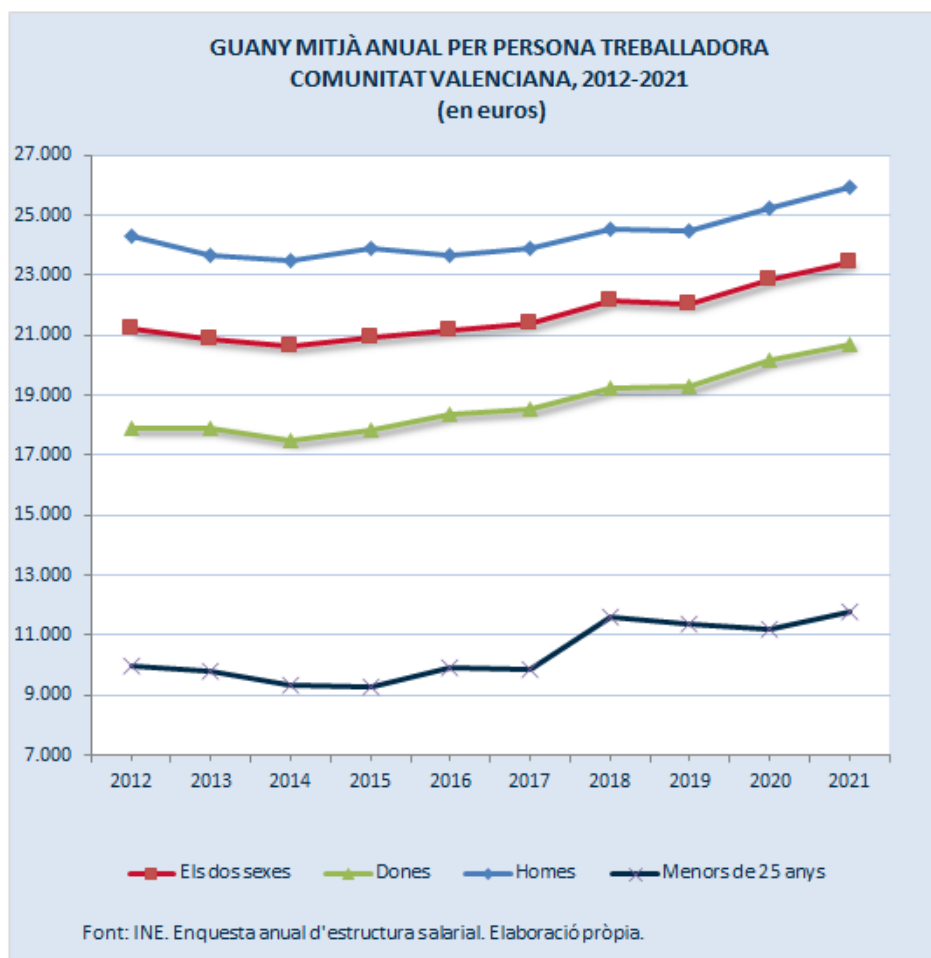
Gràfic 5.21

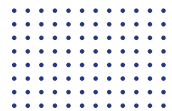

El Gràfic 5.22 reflecteix les dades estimades per l'INE relatives al **guany mitjà anual per persona en el període 2012-2021**. Entre aquests anys, els salaris han augmentat un 10,5 %, però amb una evolució diferent segons els diversos segments de la població. Així, **la població més jove** ha vist augmentar el seu salari en un 17,5 % i reduir la seua bretxa salarial en un punt percentual (50,9 % en 2020 i 49,9 % en 2021). A l'inici del període, els salaris de la joventut representaven el 47,1 % dels salaris mitjans, i aquest percentatge s'ha elevat fins al 50,1 % en 2021.

En aquest període, el salari mitjà va augmentar un 15,7 % entre les **dones** i un 6,7 % entre els **homes**, amb una disminució mitjana del diferencial entre ambdós en termes absoluts de 117,4 euros.

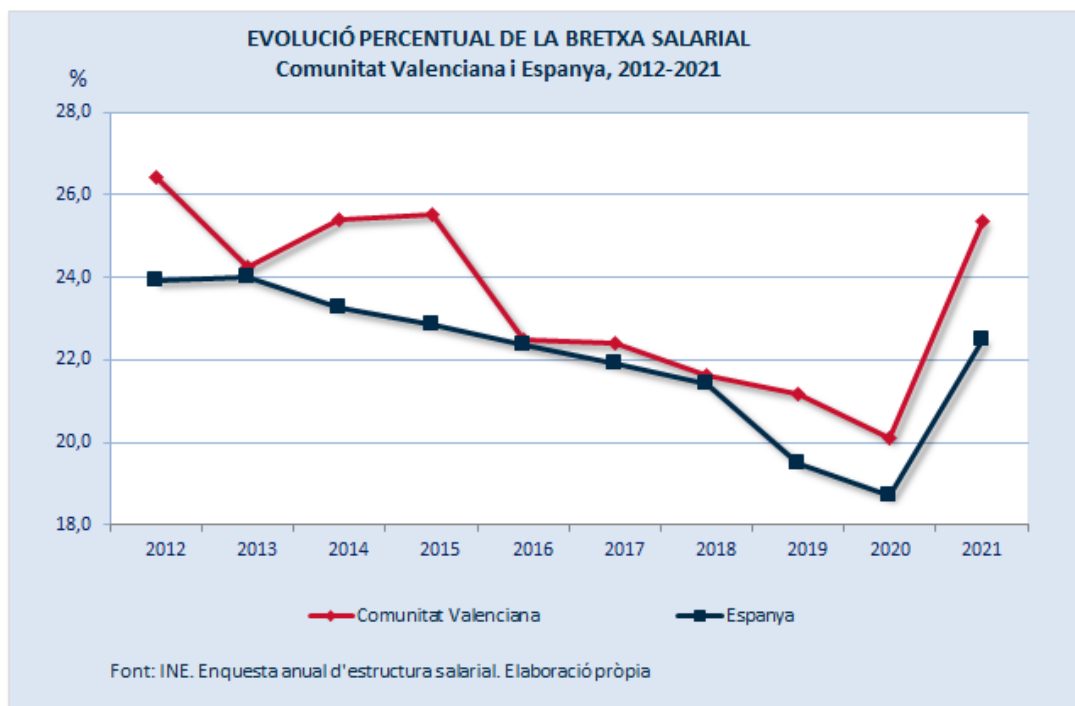
Gràfic 5.22

La **bretxa salarial entre homes i dones**³ va ser del 20,2 % en la Comunitat Valenciana l'any 2021, lleugerament superior a la de l'any anterior, per damunt de la registrada a Espanya (Gràfic 5.23). Les 910.300 dones assalariades aquell any, en termes mitjans, tingueren uns guanys mitjans de 20.670,50 euros bruts anuals, mentre que els 989.400 homes assalariats perceberen, de mitjana, una quantitat de 25.914,86 euros anuals, la qual cosa suposa una bretxa salarial en termes absoluts de 5.244,36 euros, com s'observa en el Quadre 5.6.

La lleugera diferència salarial de 2021 respecte a l'any precedent es deu al fet que el salari mitjà de les dones va augmentar en 504,77 euros (2,5 % en termes relatius), 171,05 euros menys que el dels homes, la pujada mitjana dels quals va arribar als 675,82 euros anuals (2,7 %).

La bretxa salarial s'agreuja en aquells grups d'edat en què es concentra la maternitat i la cura de les persones majors o dependents. En la nostra societat, la dona continua sent, majoritàriament, qui concilia la vida familiar i laboral, de manera que, en general, ha d'optar, voluntàriament o obligatòriament, pel treball a temps parcial.⁴

Gràfic 5.23

³Es computen les meritacions brutes, és a dir, les retribucions abans d'haver practicat les deduccions de les aportacions a la Seguretat Social a càrrec de la persona treballadora o les retencions a compte de l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF).

⁴La bretxa salarial a la Comunitat Valenciana, 2023. Secretaria de Formació, Ocupació i Igualtat. UGT-PV. Febrer de 2023.

Per fer més, guanyem menys. Secretaria Confederal de Dones, Igualtat i Condicions de Treball. CCOO. Febrer de 2023.

Informe sobre la implantació dels plans d'igualtat a les empreses de la Comunitat Valenciana. Confederació Empresarial de la Comunitat Valenciana (CEV). Març de 2023.

**GUANY MITJÀ ANUAL PER PERSONA TREBALLADORA I SEXE I BRETXA SALARIAL PER
COMUNITATS AUTÒNOMES. ANY 2021**

	Els dos sexes	Homes	Dones	Bretxa	% Bretxa	Bretxa dies
Andalusia	23.154,99	25.464,78	20.427,80	5.037	19,78	72
Aragó	25.011,55	27.389,18	22.283,81	5.105	18,64	68
Astúries, Principat de	25.046,60	28.399,51	21.808,96	6.591	23,21	85
Balears, Illes	24.134,73	25.898,51	22.344,76	3.554	13,72	50
Canàries	22.466,23	23.619,76	21.178,57	2.441	10,34	38
Cantàbria	24.470,70	27.233,75	21.532,96	5.701	20,93	76
Castella i Lleó	23.564,33	26.263,49	20.795,39	5.468	20,82	76
Castella-la Manxa	23.234,55	24.897,33	21.154,58	3.743	15,03	55
Catalunya	28.145,02	31.212,67	25.015,94	6.197	19,85	72
Comunitat Valenciana	23.448,29	25.914,86	20.670,50	5.244	20,24	74
Extremadura	21.393,01	22.794,52	19.833,03	2.961	12,99	47
Galícia	23.305,86	25.794,19	20.904,37	4.890	18,96	69
Madrid, Comunitat de	29.512,58	32.213,88	26.578,07	5.636	17,49	64
Múrcia, Regió de	23.281,39	25.674,66	20.189,83	5.485	21,36	78
Navarra, Com. Foral de	28.459,37	31.643,22	24.809,14	6.834	21,60	79
País Basc	31.063,68	33.706,34	28.084,16	5.622	16,68	61
Rioja, La	23.716,88	26.488,06	21.135,77	5.352	20,21	74
Espanya	25.896,82	28.388,69	23.175,95	5.213	18,36	67

Font: INE. Enquesta anual d'estructura salarial. Elaboració pròpia

Quadre 5.6

Les bretxes salarials varien en funció de la variable analitzada. El Quadre 5.7 i el Gràfic 5.24 recullen aquesta bretxa en les diferents comunitats autònomes, considerant el guany per hora treballada⁵, que és la referència utilitzada a escala internacional en l'estadística europea Eurostat. **La bretxa en el guany per hora a la Comunitat Valenciana** se situa en el 10,8 % (12 % en 2020), que és el percentatge que perceben menys les dones respecte als homes, per damunt de la mitjana estatal i més de nou punts per davall de la bretxa del guany mitjà anual.

GUANY PER HORA NORMAL DE TREBALL PER PERSONA TREBALLADORA I SEXE I BRETXA SALARIAL PER COMUNITATS AUTÒNOMES. ANY 2021

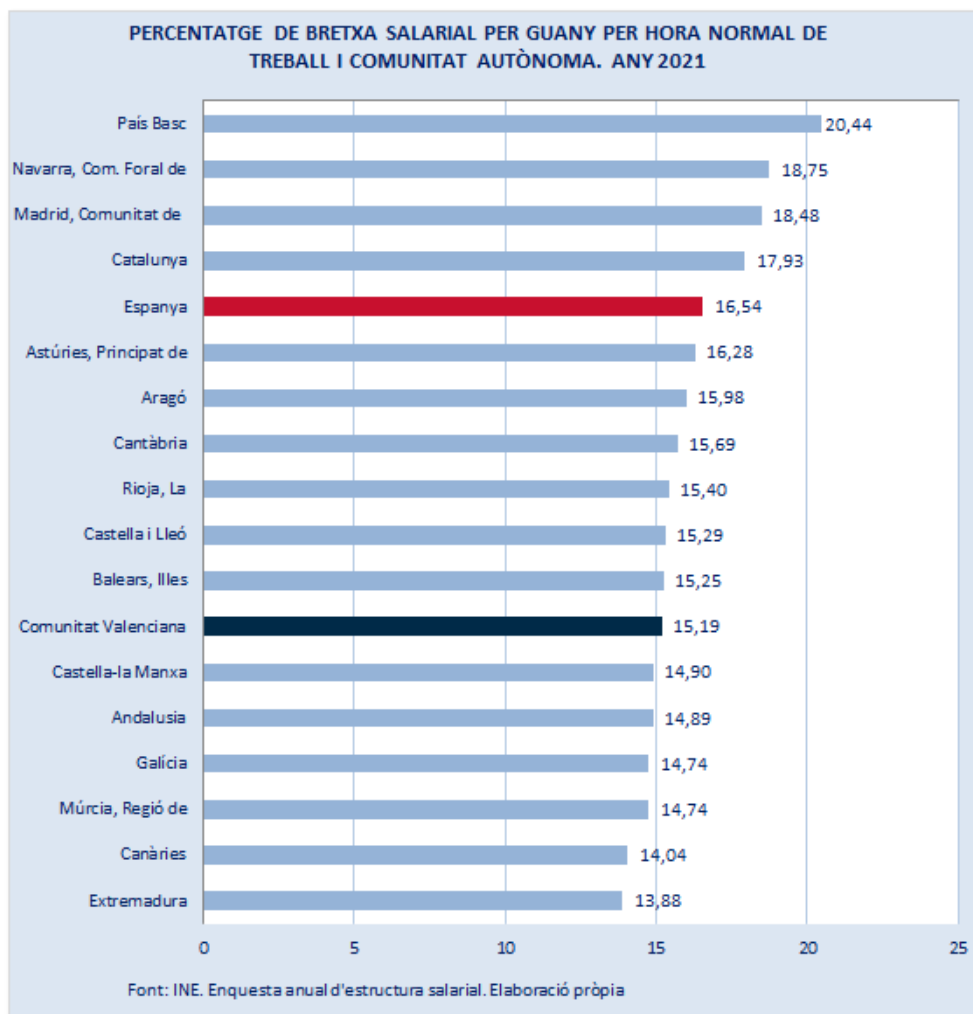
	Els dos sexes	Homes	Dones	Bretxa	% Bretxa	Bretxa dies
Andalusia	14,89	15,50	14,07	1,43	9,23	34
Aragó	15,98	16,69	15,06	1,63	9,77	36
Astúries, Principat de	16,28	17,33	15,14	2,19	12,64	46
Balears, Illes	15,25	15,67	14,78	0,89	5,68	21
Canàries	14,04	14,31	13,73	0,58	4,05	15
Cantàbria	15,69	16,54	14,68	1,86	11,25	41
Castella i Lleó	15,29	16,05	14,41	1,64	10,22	37
Castella-la Manxa	14,90	15,10	14,62	0,48	3,18	12
Catalunya	17,93	19,14	16,59	2,55	13,32	49
Comunitat Valenciana	15,19	15,96	14,23	1,73	10,84	40
Extremadura	13,88	13,78	14,03	-0,25	-1,81	-7
Galícia	14,74	15,43	13,99	1,44	9,33	34
Madrid, Comunitat de	18,48	19,46	17,34	2,12	10,89	40
Múrcia, Regió de	14,74	15,43	13,74	1,69	10,95	40
Navarra, Com. Foral de	18,75	19,76	17,44	2,32	11,74	43
País Basc	20,44	21,12	19,58	1,54	7,29	27
Rioja, La	15,40	16,17	14,58	1,59	9,83	36
Espanya	16,54	17,30	15,61	1,69	9,77	36

Font: INE. Enquesta anual d'estructura salarial. Elaboració pròpia

Quadre 5.7

⁵Permet estudiar, en condicions d'igualtat, a les persones treballadores amb diferents jornades (temps complet i parcial).

Gràfic 5.24

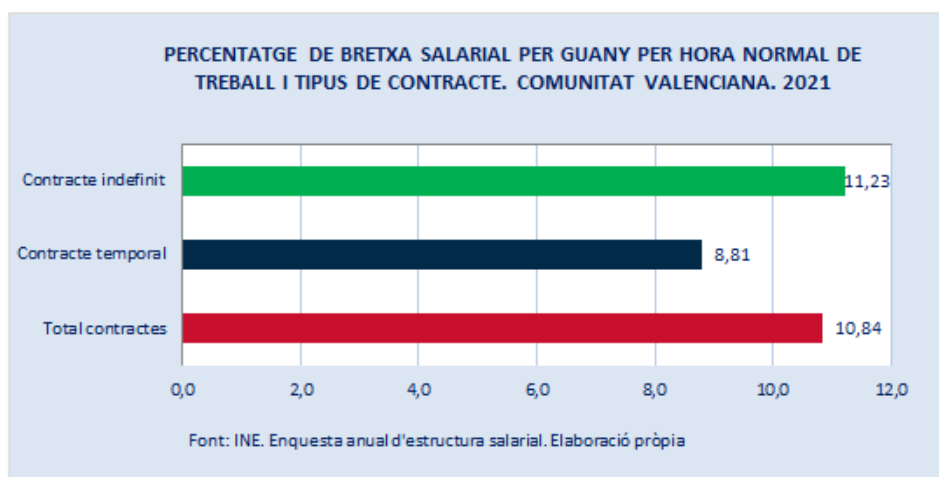
Per **tipus de contractació**, en els contractes indefinits la bretxa salarial s'ha reduït fins a l'11,2 % (12,9 % en 2020) i s'ha incrementat en la contractació temporal fins al 8,8 % (5 % en 2020), com es recull en el Quadre 5.8 i en el Gràfic 5.25.

GUANY PER HORA NORMAL DE TREBALL PER PERSONA TREBALLADORA I SEXE I BRETXA SALARIAL PER TIPUS DE CONTRACTE. COMUNITAT VALENCIANA, 2021

	Els dos sexes	Homes	Dones	Bretxa	% Bretxa	Bretxa dies
Contracte indefinit	15,65	16,48	14,63	1,85	11,23	41
Contracte temporal	12,89	13,40	12,22	1,18	8,81	32
Total contractes	15,19	15,96	14,23	1,73	10,84	40

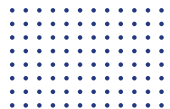
Font: INE. Enquesta anual d'estructura salarial. Elaboració pròpia

Quadre 5.8

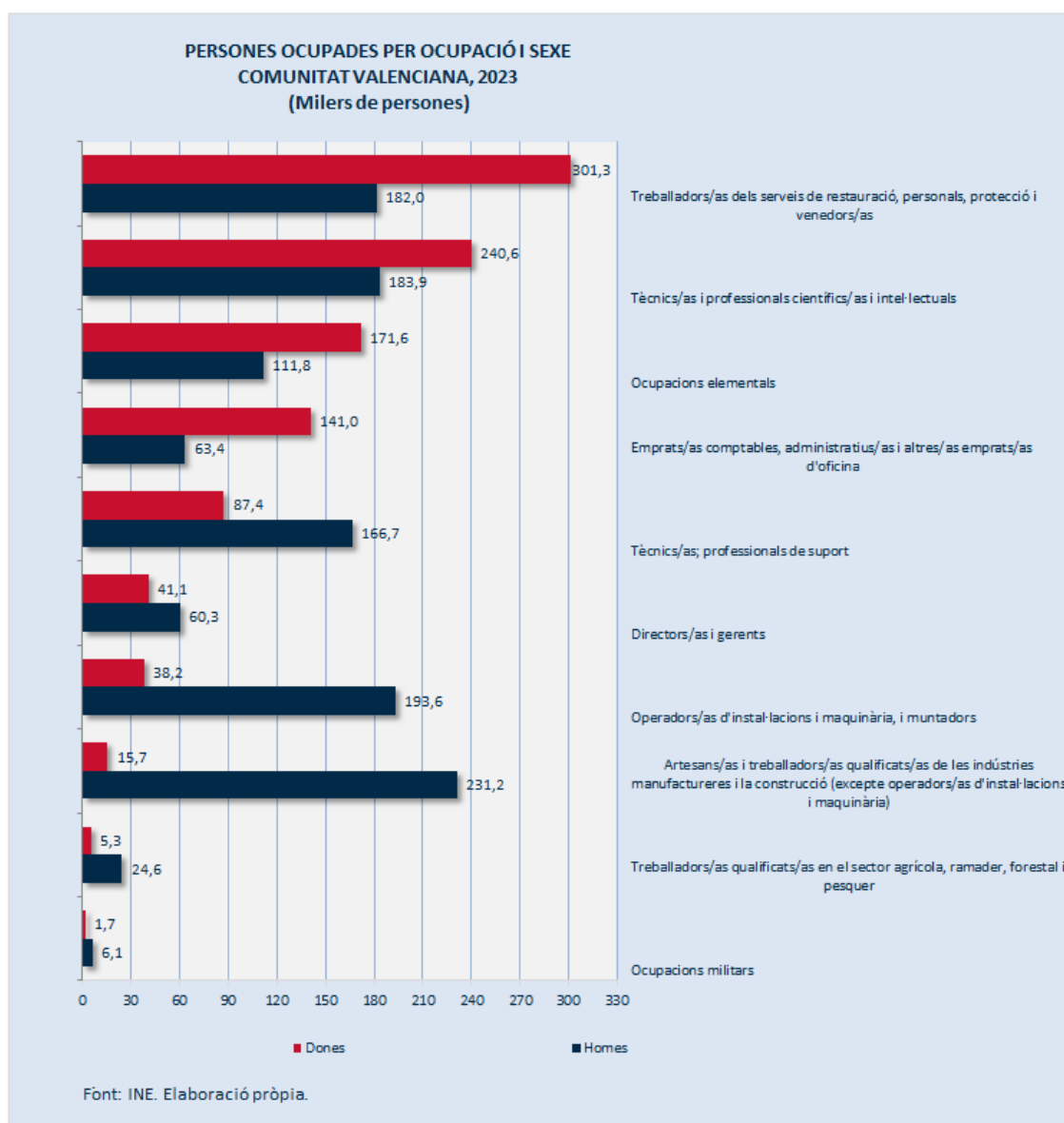

Gràfic 5.25

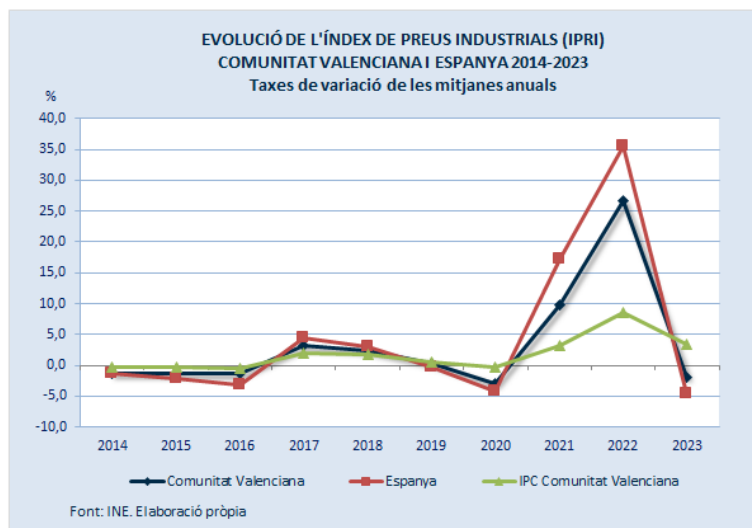
Les **ocupacions de nivell més alt continuen sent exercides pels homes**. Així, en 2023, prop del 60 % dels llocs directius i de gestió estaven ocupats per homes a la nostra comunitat (al voltant de deu punts menys que l'any anterior), mentre que les dones estaven ocupades majoritàriament en els serveis de restauració, personals, de protecció i de comerç o vendes (Gràfic 5.26).

Gràfic 5.26

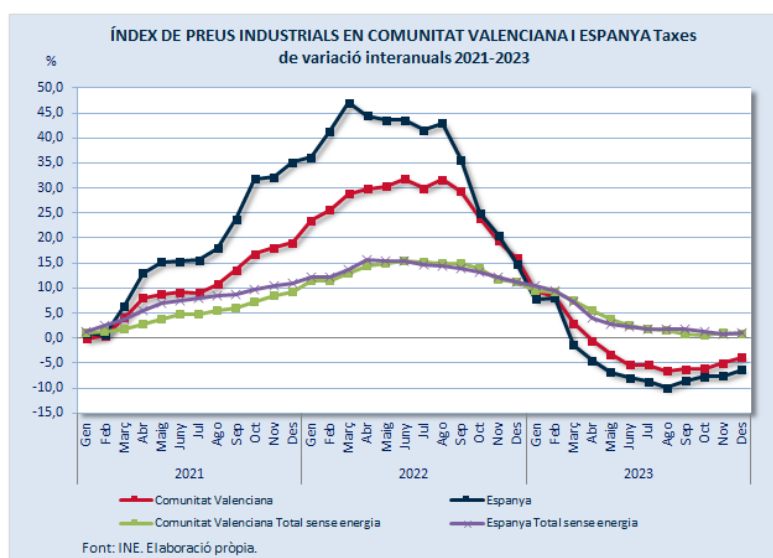
5.2.2. Altres preus i costos

L'índex de preus industrials (IPRI, base 2021), en mitjana anual, ha experimentat un retrocés del 2 %, una caiguda menor que la registrada a Espanya (-4,7 %), enfront de l'augment de l'IPC mitjà (3,5 %), com es pot observar en el Gràfic 5.27. No obstant això, l'IPRI en 2023 ha superat la mitjana de l'última dècada en un 34,9 %.

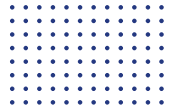

Gràfic 5.27

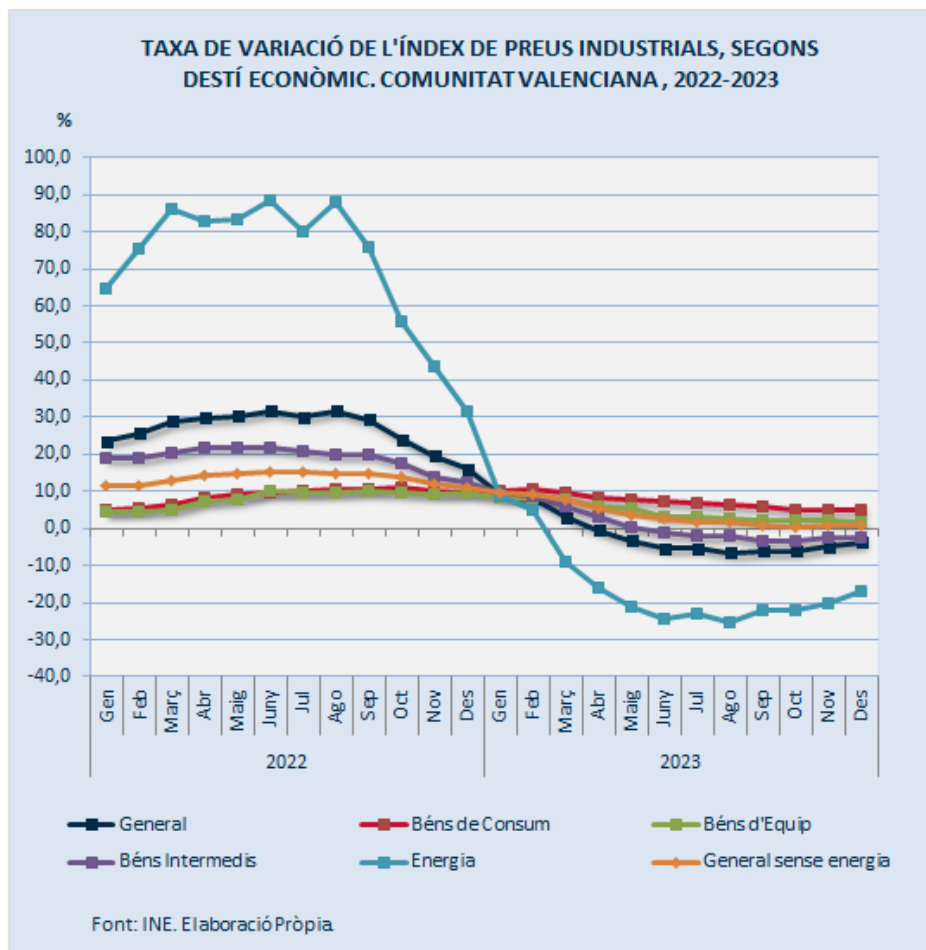
El Gràfic 5.28 recull l'evolució mensual de l'IPRI a la Comunitat Valenciana i a Espanya durant el període 2021-2023, amb taxes de variació interanual positives en el primer trimestre de 2023 i negatives durant la resta de l'any. La caiguda més gran es registrà al mes d'agost (un 6,6 % menys a la nostra comunitat i un 9,9 % menys a Espanya), finalitzant l'any amb un descens del 3,8 % i del 6,3 %, respectivament.

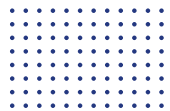
Gràfic 5.28

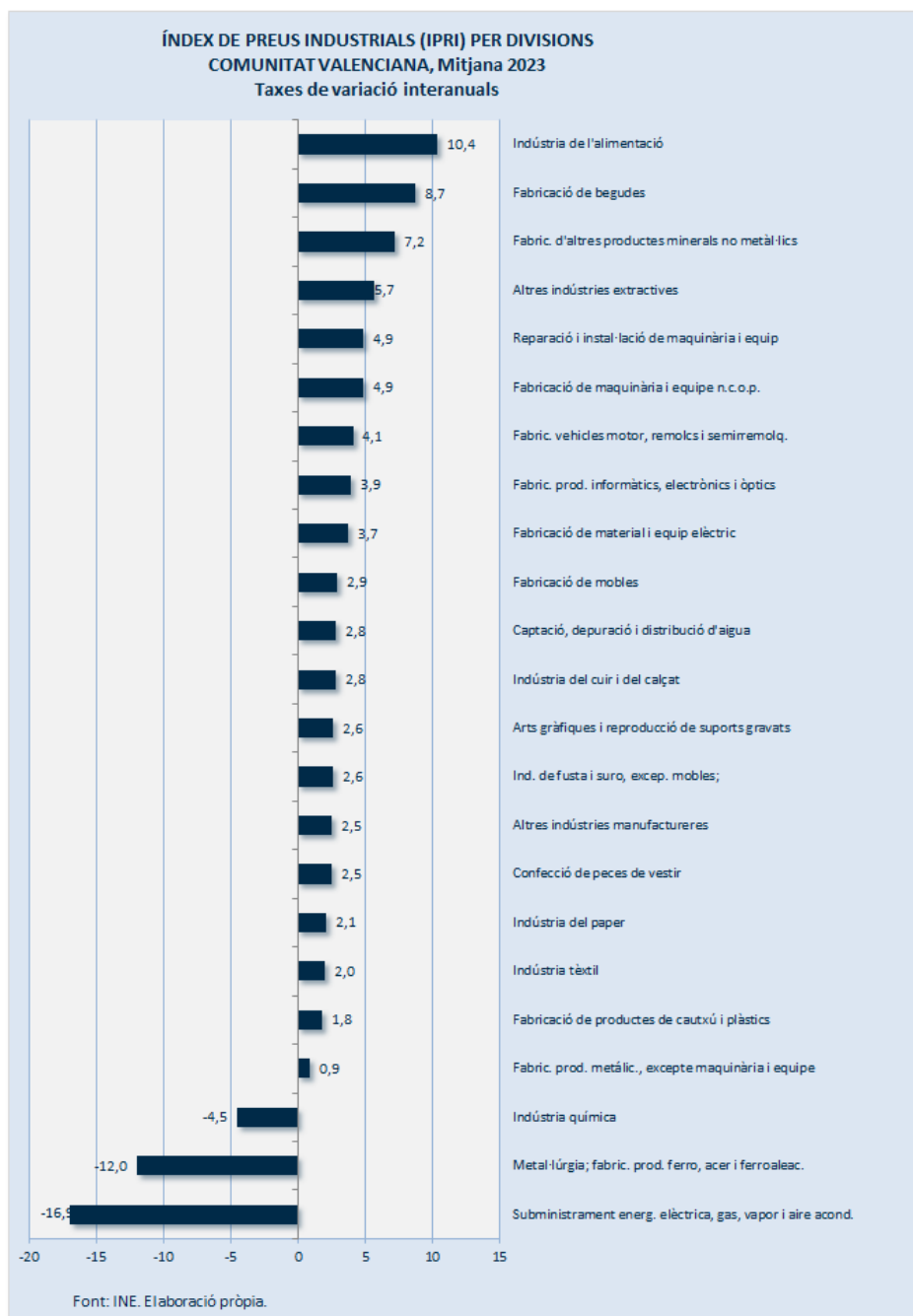
L'anàlisi de l'**IPRI segons el destí econòmic** mostra que els preus dels béns de consum a la Comunitat Valenciana van augmentar un 5,1 % en finalitzar l'any, els béns d'equip un 1,8 %, mentre que els béns intermedis van disminuir un 2,7 % i la branca energètica, un 17 %, com es recull en el Gràfic 5.29.

Gràfic 5.29

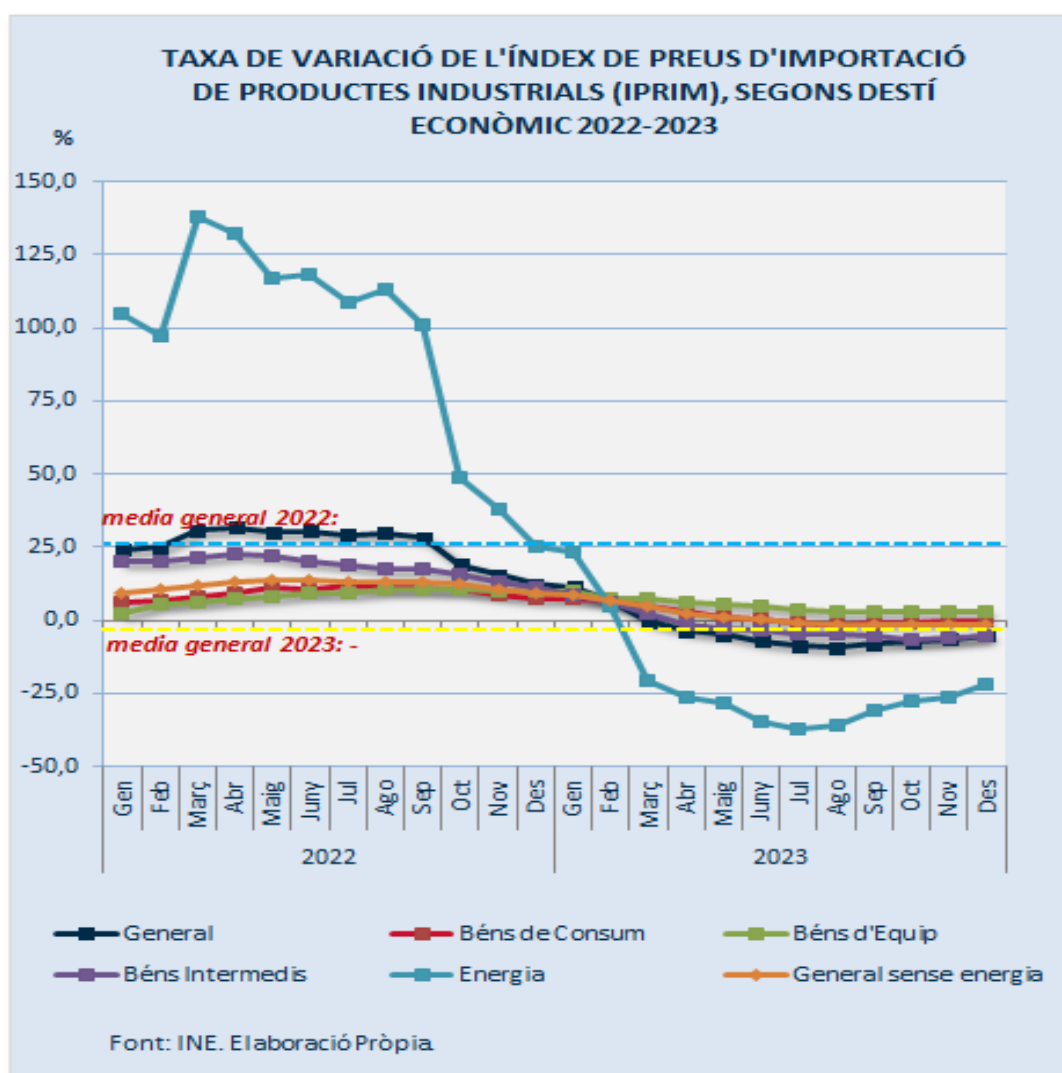
El **comportament de les diferents divisions industrials** ha sigut dispar, com s'aprecia en el Gràfic 5.30. Considerant els valors mitjans, les taxes de variació interanual més elevades s'han produït en: la indústria de l'alimentació (10,4 %), la fabricació de begudes (8,7 %), la fabricació de productes minerals no metàl·lics (7,2 %) i altres indústries extractives (5,7 %). Per contra, han registrat taxes negatives aquelles que, en els dos anys anteriors, havien experimentat els majors augments: el subministrament d'energia elèctrica (-16,9 %), la metal·lúrgia (-12 %) i la indústria química (-4,5 %).

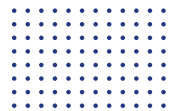
Gràfic 5.30

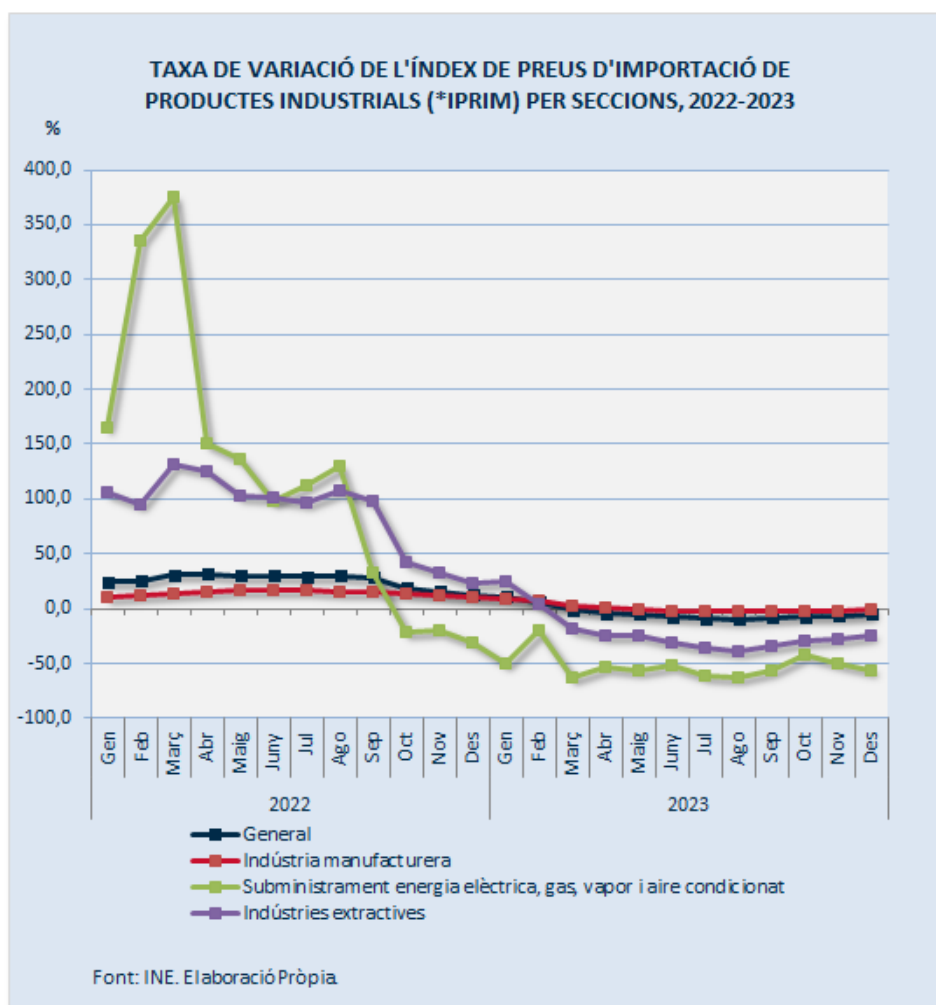
Els Gràfics 5.31 i 5.32 recullen l'**evolució de l'índex de preus industrials importats (Iprim)** per destí econòmic dels béns i per seccions a Espanya, durant els anys 2022 i 2023. Els preus dels productes industrials importats, en el seu conjunt, s'han abaratit un 3,9 % en 2023, en contrast amb l'encariment del 25,2 % registrat l'any anterior, degut principalment a la caiguda dels preus de l'energia, d'un 23,6 %, enfront de l'augment del 87,6 % en 2022, i, en menor mesura, a la disminució dels béns intermedis, que han baixat un 2,1 %. L'increment de l'Iprim, sense considerar l'energia, s'ha situat en l'1,3 %, 10,8 punts per davall de l'augment de 2022.

Gràfic 5.31

L'anàlisi del Iprim per seccions confirma la **caiguda dels preus de les branques energètiques**. Així, el component subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat ha mostrat taxes de variació negatives durant tot l'any, finalitzant amb una caiguda interanual al desembre del 56,6 % (un 30,6 % menys que al desembre de 2022); en les indústries extractives ha retrocedit un 24,8 %, enfront de l'augment del 24 % en el mateix mes de l'any anterior; i en la indústria manufacturera un 1 % menys, quan un any abans augmentava un 10,3 %. Aquest comportament es confirma amb les dades mitjanes que han situat la disminució del subministrament d'energia en el -52,8 %, enfront de l'augment del 66,4 % de 2022, les indústries extractives en el -23,3 % (81,1 % l'any anterior) i la indústria manufacturera ha augmentat un 0,4 % (14,4 % en 2022).

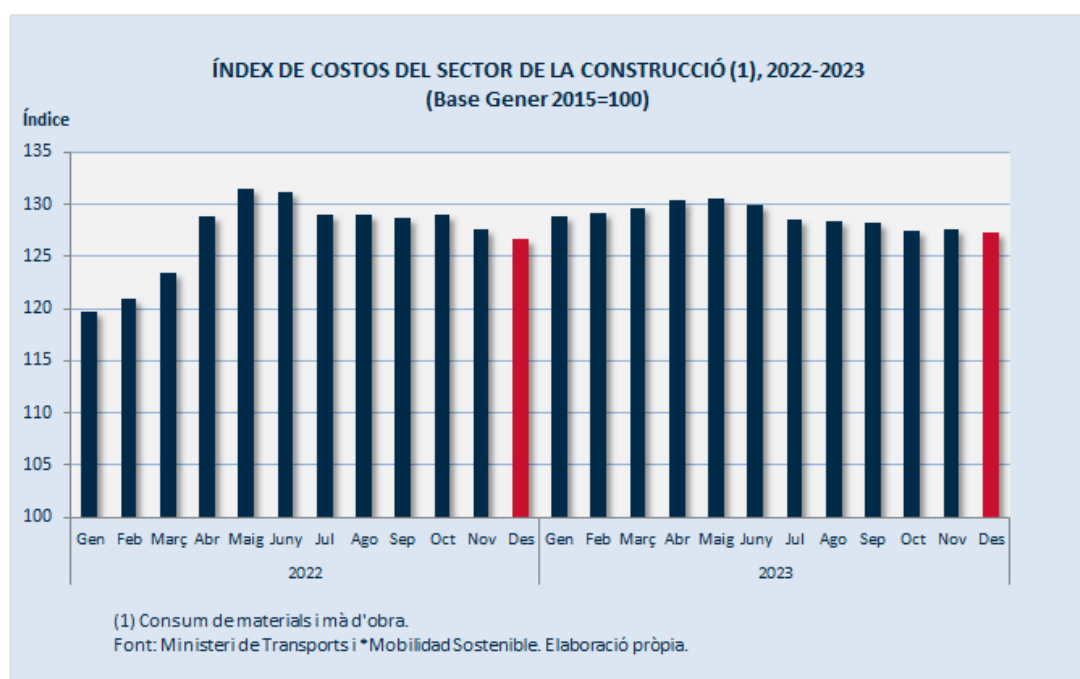
Gràfic 5.32

L'**empresa s'enfronta a una sèrie de costos** en el seu procés productiu que inclou, a més dels costos laborals analitzats en l'apartat anterior, altres despeses necessàries com l'adquisició de les matèries primeres, els costos de les quals s'analitzen a continuació.

La forta pujada dels preus de les matèries primeres, els problemes de subministrament i les elevades despeses energètiques, que van afectar els **costos del sector de la construcció** des de l'inici de la pandèmia, començaren a remetre en els últims mesos de l'any 2022, es van elevar en la primera meitat de 2023 i tornaren a moderar-se a la fi d'any, com es pot apreciar en el Gràfic 5.33. En 2023, construir ha sigut un 1,4 % més car que un any abans i un 23,5 % per damunt dels nivells pre-pandèmia.

A més dels materials i l'energia, la **mà d'obra** és un altre component substancial de l'estructura dels costos de construcció i, des de 2021, també ha seguit una tendència a l'alça, que s'ha prolongat durant 2022 i 2023, amb un increment en el seu índex del 5,2 % en l'últim any.

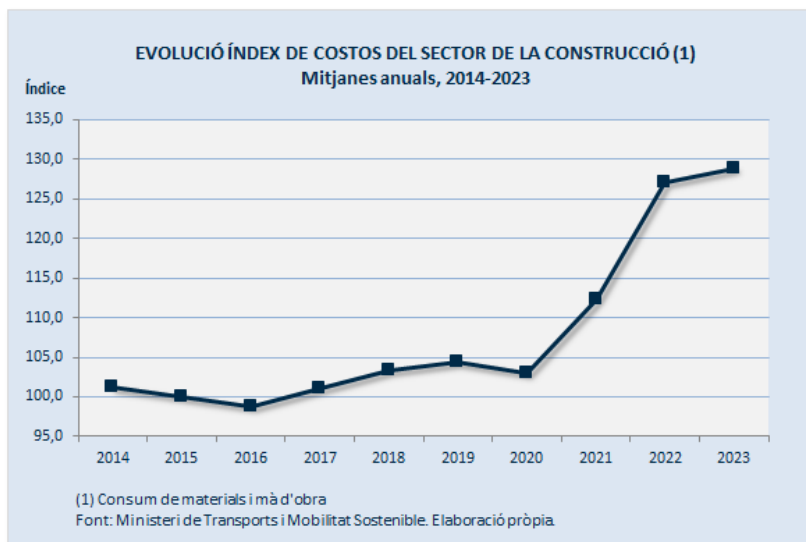

Gràfic 5.33

⁷ Considerant, en l'indicador de costos de la construcció, tant la mà d'obra com el consum de materials.

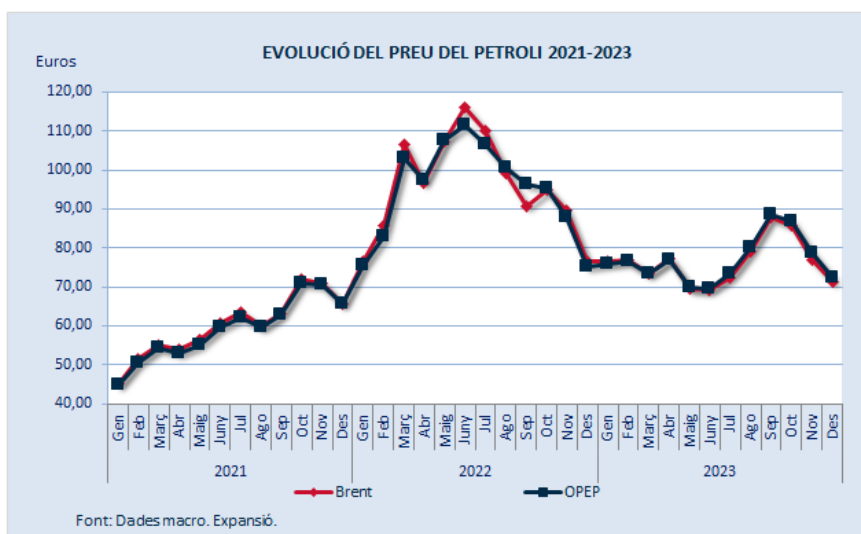

Durant un període de temps relativament llarg, el sector ha mantingut una estabilitat de preus, amb una tendència moderada a l'alça, com es pot apreciar en el Gràfic 5.34, que recull l'**evolució de l'índex de costos del consum de materials ponderat del sector de la construcció**, publicat pel Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. Aquest índex va experimentar un increment significatiu en 2021, que continuà en 2022 i es va moderar en 2023, tot i que en qualsevol cas es manté molt per damunt dels nivells precovid.

Gràfic 5.34

Els **preus del petroli** han tancat l'any 2023 amb una caiguda anual, després de dos anys consecutius d'augment, en un any marcat per importants oscil·lacions a causa de les tensions geopolítiques, la desacceleració del creixement econòmic i les polítiques econòmiques per a contindre la inflació. El preu del Brent, en 2023, es va mantindre estable al llarg de l'any, amb el màxim anual als mesos d'agost i setembre (Gràfic 5.35), i va finalitzar l'any amb una caiguda del 6,8 %, en contrast amb l'augment del 16,5 % en 2021 i del 46,6 % en 2022.

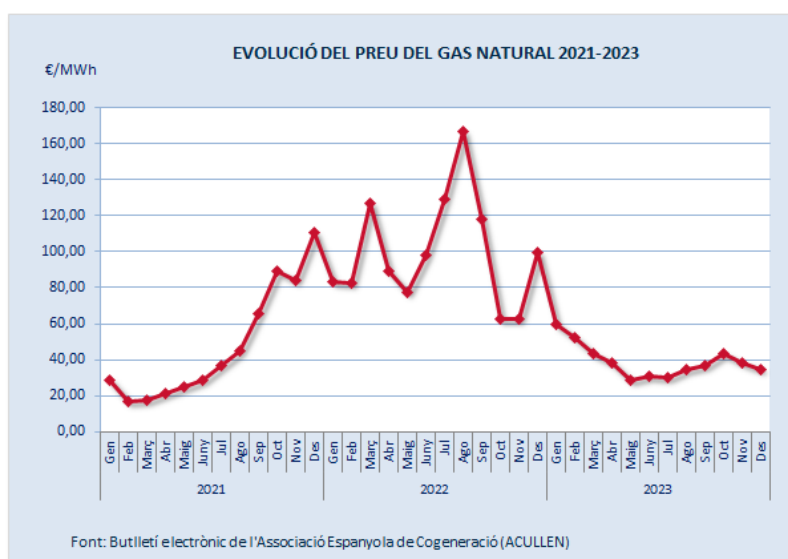

Gràfic 5.35

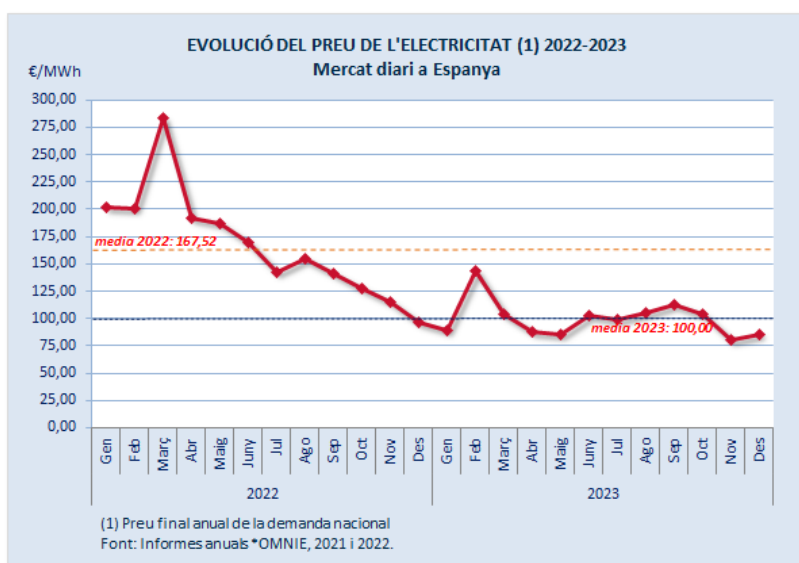
El **preu del gas** està condicionat, en els últims anys, per la situació d'inestabilitat a escala global. A Espanya, el preu del MWh s'ha mantingut en nivells inferiors als de l'any anterior: va assolir el seu punt més alt al gener de 2023, amb un perfil descendent, un repunt fins a octubre i va finalitzar l'any amb una caiguda del 65,6 % respecte al mes de desembre de 2022, com s'observa en el Gràfic 5.36.

El Govern d'Espanya va aprovar, l'1 de setembre de 2022, **la reducció de l'IVA** del gas del 21 al 5 % des d'octubre fins a final d'any, mesura que s'ha prorrogat fins al 31 de desembre de 2023.

Gràfic 5.36

El **preu de l'electricitat** ha seguit una dinàmica similar a la del gas, atesa la correlació entre ambdós preus. El preu de la llum en el mercat majorista es va moderar a Espanya durant l'any 2023, en què s'ha abaratit, de mitjana, un 40,3 % respecte a l'any anterior: 100 euros per megawatt hora, enfront dels 167,52 euros/MWh de l'any anterior.

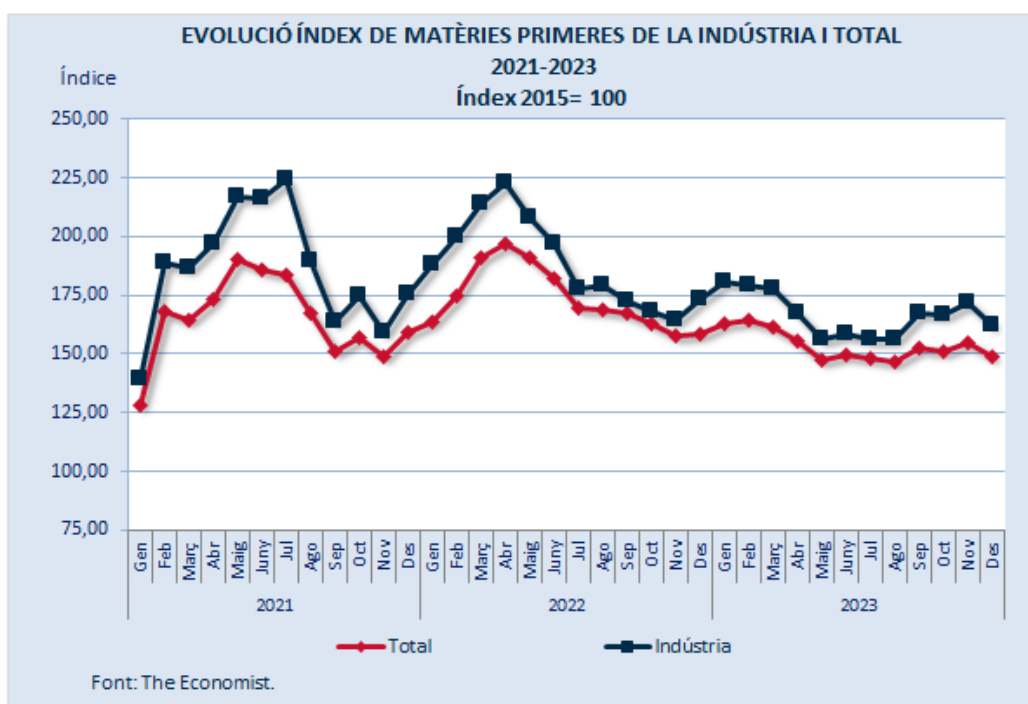

Gràfic 5.37

Quant a l'evolució de l'**índex de matèries primeres**, com s'observa en el Gràfic 5.38, s'ha moderat en 2023. L'augment de la demanda posterior a la pandèmia va generar escassetat en el subministrament, fet que va provocar un fort increment en els preus dels recursos bàsics. A això s'hi afegí, a principis de 2022, la guerra a Ucraïna i la consegüent crisi energètica, que han contribuït a l'augment de la inflació. Des del mes d'abril de 2022, moment en què es va assolir el pic inflacionista de les matèries primeres, s'ha produït una moderació en els preus de la majoria de les matèries cotitzades, que s'ha prolongat al llarg de l'any 2023, tot i que han superat en un 28 % la mitjana de l'última dècada⁸.

L'**índex de matèries primeres industrials** ha presentat un perfil similar al de l'índex general de matèries primeres, però sempre per damunt, amb un diferencial del 8,8 % entre tots dos indicadors.

Gràfic 5.38

⁸Considerant els mesos de desembre dels anys 2013 a 2022.

5.2.3. Costos financers

El Banc Central Europeu ha continuat amb la pujada dels tipus d'interés oficials en 2023, com a principal instrument de la seua política monetària, amb l'objectiu d'assegurar que la inflació torne a situar-se en el 2 % a mitjà termini.

Els **tipus d'interés s'han incrementat al llarg de l'any, amb un cert alentiment en els últims mesos.**

El tipus d'interés efectiu (tipus mitjà ponderat) aplicat als crèdits a les llars per a habitatge ha augmentat, passant del 2,91 % al desembre de 2022 al 3,74 % al desembre de 2023, en el conjunt d'entitats de crèdit, com es pot observar en el Quadre 5.9 i en el Gràfic 5.39.

Per la seua part, el **tipus dels crèdits per a consum** ha passat del 7,13 % al 7,69 %, mentre que els tipus d'interés per a altres finalitats han tancat l'any 2023 amb un 5,68 %, enfront del 4,78 % registrat al desembre de 2022.

TIPUS DE INTERÈS: ENTITATS DE CRÈDIT, 2022-2023

	TEDR (Tipus Mitjà Ponderat) (1)					
	Vivienda		Consum		Altres fins	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Gener	1,44	3,19	6,60	7,67	3,09	5,34
Febrer	1,52	3,43	6,27	7,55	3,07	5,69
Març	1,54	3,55	6,55	7,95	2,75	5,39
Abril	1,55	3,61	6,65	8,07	3,08	5,77
Maig	1,65	3,71	6,64	7,96	3,16	5,75
Juny	1,70	3,75	6,59	7,86	3,03	5,63
Julio	1,80	3,75	6,82	8,05	3,16	5,71
Agost	2,03	3,86	7,09	8,28	3,76	6,02
Setembre	2,21	3,85	7,01	8,14	3,94	5,94
Octubre	2,51	3,86	7,25	8,23	4,84	5,93
Novembre	2,70	3,79	6,89	7,45	4,93	5,98
Desembre	2,91	3,74	7,13	7,69	4,78	5,68

	TEDR (Tipus Mitjà Ponderat) (2)					
	Vivienda		Consum		Altres fins	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Gener	1,54	3,37	7,66	8,91	3,84	6,25
Febrer	1,63	3,66	7,49	8,90	3,53	6,49
Març	1,62	3,73	7,57	9,01	3,18	5,98
Abril	1,65	3,82	7,73	9,20	3,78	6,69
Maig	1,75	3,89	7,69	9,03	3,73	6,47
Juny	1,81	3,86	7,67	8,96	3,53	6,13
Julio	1,91	3,96	7,94	9,21	3,79	6,49
Agost	2,16	4,09	8,26	9,50	4,46	6,75
Setembre	2,36	4,11	8,01	9,15	4,45	6,54
Octubre	2,63	4,09	8,34	9,16	5,74	6,86
Novembre	2,85	4,02	8,10	8,46	5,67	6,57
Desembre	3,12	3,99	8,44	8,84	5,37	6,19

(1) TEDR: Tipus efectiu definició restringida, que equival a TAE sense incloure comissions.

(2) TAE: Taxa anual equivalent.

Font: Banc d'Espanya. Butlletí Estadístic.

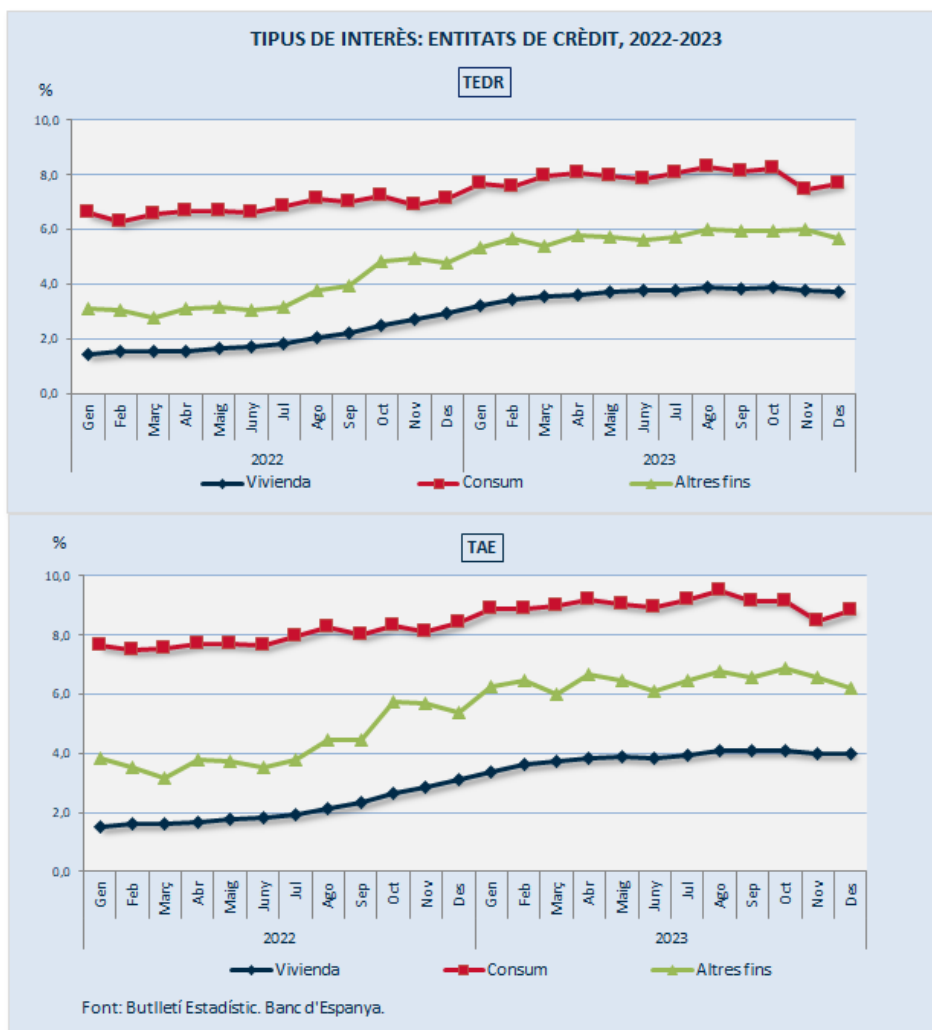
Quadre 5.9

Una anàlisi més exhaustiva de l'evolució dels tipus d'interès i dels préstecs concedits per les entitats de depòsit es presenta en els apartats corresponents a l'evolució de l'economia espanyola, el sistema creditici i l'habitatge.

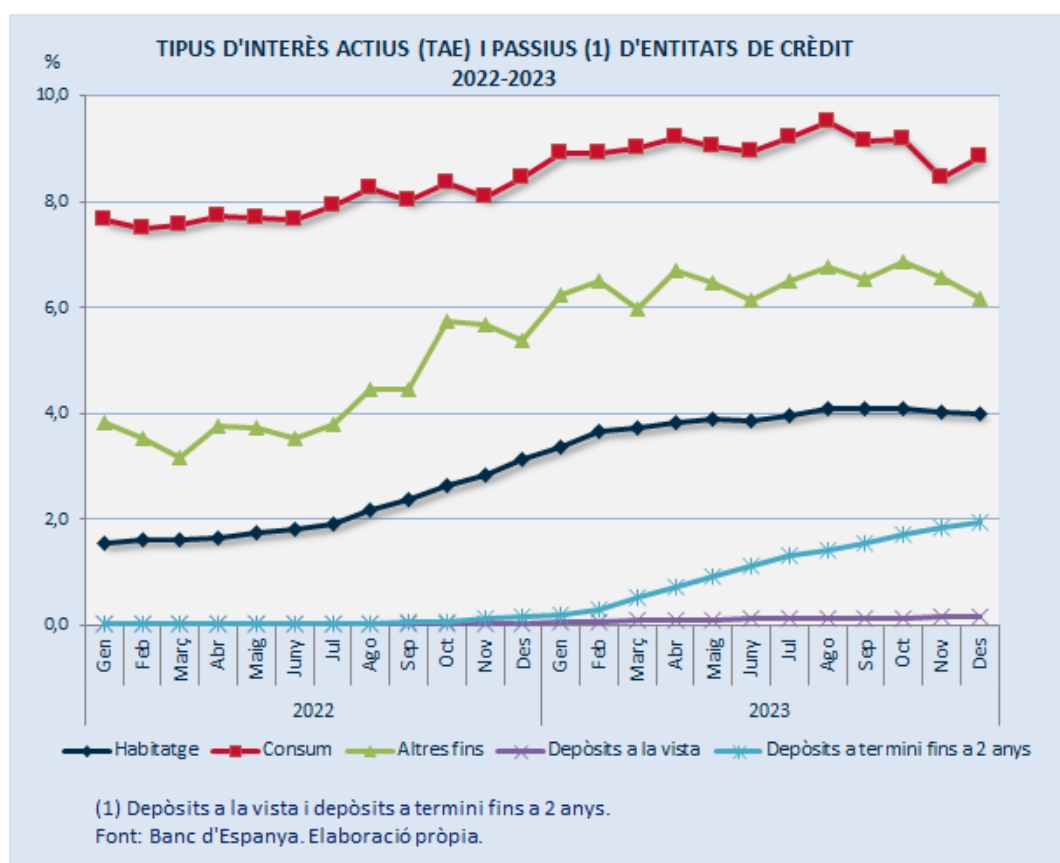
La taxa anual equivalent ha seguit, lògicament, una evolució similar a la descrita anteriorment per al tipus efectiu.

Gràfic 5.39

El Gràfic 5.40 recull l'evolució comparativa entre els **tipus d'interès actius i passius de les entitats de crèdit** en 2022 i 2023. Es pot observar com l'interès pagat pels dipòsits a la vista s'ha mantingut, al llarg de tot l'any 2023, entorn del 0 %, sempre per davall i amb un cert marge respecte als tipus d'interès actius, especialment els aplicats al consum, que continuen sent elevats.

Gràfic 5.40

El Banc Central Europeu ha mantingut mesures monetàries restrictives durant l'any 2023, amb l'objectiu de contindre la inflació a mitjà termini, però aquestes han encarat el finançament de famílies i empreses, elevant-ne els costos. En un context de menor ritme de creixement econòmic generalitzat en 2023, que ha afectat la demanda externa, aquest enduriment de les condicions de finançament ha incidit negativament sobre el consum i especialment, sobre la inversió privada, principals components de la demanda interna. Aquesta situació ha restat dinamisme a l'activitat econòmica i ha incrementat el risc d'impacte en aspectes essencials de la vida de les persones.

Per això, el CES CV insta les administracions públiques a articular mesures concretes que eviten agreujar la vulnerabilitat econòmica dels col·lectius més desfavorits i donen suport al teixit productiu.

6 Transports i infraestructures de transporte

En el present capítol es recull, actualitzada a l'últim exercici, la informació estadística sobre el transport i les infraestructures de transport a la Comunitat Valenciana, amb l'anàlisi de les diferents modalitats: transport ferroviari, per carretera, marítim i aeri¹.

L'exercici 2023 ha suposat una recuperació del trànsit de persones viatgeres i de mercaderies iniciada en 2021, després del període de pandèmia de la COVID-19, encara que no s'han assolit els nivells previs a 2020.

L'anàlisi de les dades recollides en el capítol es pot resumir en els punts següents:

- **Increment del transport de persones viatgeres** en la Xarxa de Ferrocarrils de la Generalitat superior al 40% respecte a l'any anterior, i augment del 33,3% en el nombre de viatgers i viatgeres transportats per l'operador ferroviari Renfe amb origen i destinació a la Comunitat Valenciana.
- **Augment del transport urbà** en un 28,5%, i disminucions significatives en els moviments d'autoritacions per a la gestió del transport per carretera tant de persones viatgeres com de mercaderies. Disminució del 6,1% en les tones de mercaderies transportades per carretera amb origen o destinació a la Comunitat Valenciana.
- **Increment del parc de vehicles en un 1,1% i del 10,9% en el nombre de noves matriculacions.**
- **Descens de la sinistralitat amb víctimes mortals a les carreteres** de la Comunitat Valenciana del 9,3%, percentatge superior a la mitjana espanyola (-0,3%), ocupant el cinquè lloc entre les comunitats autònomes amb major nombre de persones mortes.
- **Nou augment del tràfic de persones viatgeres en el transport marítim (18,8%),** amb un percentatge lleugerament inferior a la mitjana estatal (19,2%), i un descens del 7,3% en el tràfic de mercaderies.
- **Continuïtat en el creixement del transport aeri,** tant pel que fa al volum de persones viatgeres (20,5%) com al nombre d'operacions (11,7%), malgrat el descens del 1,6% en la càrrega transportada als diferents aeroports de la Comunitat.
- **Descens generalitzat del transport de mercaderies en tots els mitjans,** tant en nombre de tones com en tones per quilòmetre, excepte en el transport per carretera dins de l'àmbit intrarregional.

¹Les fonts utilitzades per a la seua elaboració han sigut el Butlletí Estadístic en línia del Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible, la informació procedent de les pàgines web de Renfe-Operadora, per al transport per ferrocarril i de Ferrocarrils de la Generalitat (FGV) per al transport metropolità, les estadístiques de Ports de l'Estat per al transport marítim i, finalment, les estadístiques de l'Ens Aeroports Espanyols i Navegació Aèria (Aena) per al transport aeri.

6.1. TRANSPORT PER FERROCARRIL

Pel que fa a la configuració de la Xarxa Nacional (Renfe Operadora), el CES CV remet a la seua pàgina web per a la seua consulta. Igualment, remet a la pàgina web d'Adif per a conèixer les característiques i l'evolució de les línies ferroviàries segons les companyies.

6.1.1. Transport de persones viatgeres per ferrocarril

El Quadre 6.1 mostra les dades corresponents a la Xarxa de Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana (FGV), que gestiona les línies de ferrocarril i serveis complementaris de Metrovalència a València i Tram Metropolità d'Alacant.

La demanda de persones viatgeres durant l'any 2023 ha augmentat un 41,8% respecte a 2022, enfront del 47,8% registrat en aquell exercici respecte a 2021. Tal com ja es va observar en 2022, aquest increment és superior al de 2019, any immediatament anterior a la pandèmia, superant en xifres absolutes el volum de persones viatgeres transportades.

XARXA DE FERROCARRILS DE LA GENERALITAT VALENCIANA, 2023

	Metrovalència	TRAM	Total FGV
Demanda de persones viatgeres*	90.492.516	18.267.803	108.760.319
Línies*	10 ⁽¹⁾	6 ⁽²⁾	16
Quilòmetres de xarxa*	161,4	111,7	273,1
Núm. d'estacions i baixadors*	146	71	217
Escales mecàniques*	137	14	151
Núm. Trens i Tramvies*	108	43	151
Ascensors*	85	5	90

(1) Sis línies de metro (L1, L2, L3, L5, L7 y L9) i quatre línies de tramvia (L4, L6, L8 y L10).

(2) Quatre línies de tramvia (L2, L3, L4 y L5), una línia de tren-Tram (L1) i una línia de Rodalies (L9).

* Es correspon amb les xifres de 2022, al no haver-se actualitzat per a 2023 a data de tancament d'esta Memòria.

Fonts: Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana (FGV). Elaboració pròpia.

Quadre 6.1

Per la seua banda, en el Quadre 6.2 figura el nombre de persones que han utilitzat els serveis de FGV durant els últims cinc exercicis.

En este sentit, la **Xarxa Metrovalència** ha experimentat un increment de la demanda de persones viatgeres del 42,8%, en comparació amb el 48% registrat en 2022 respecte a l'any anterior, superant ja els nivells de 2019, any previ a la pandèmia.

D'altra banda, els serveis de la **Xarxa Tram d'Alacant** han registrat, en 2023, un augment de la demanda del 37%, enfront del 47% observat en 2022 en comparació amb el seu exercici precedent. Este increment també és superior al de 2019.

TRANSPORT EN FERROCARRIL GESTIONAT PER FERROCARRILS DE LA GENERALITAT VALENCIANA, 2019-2023

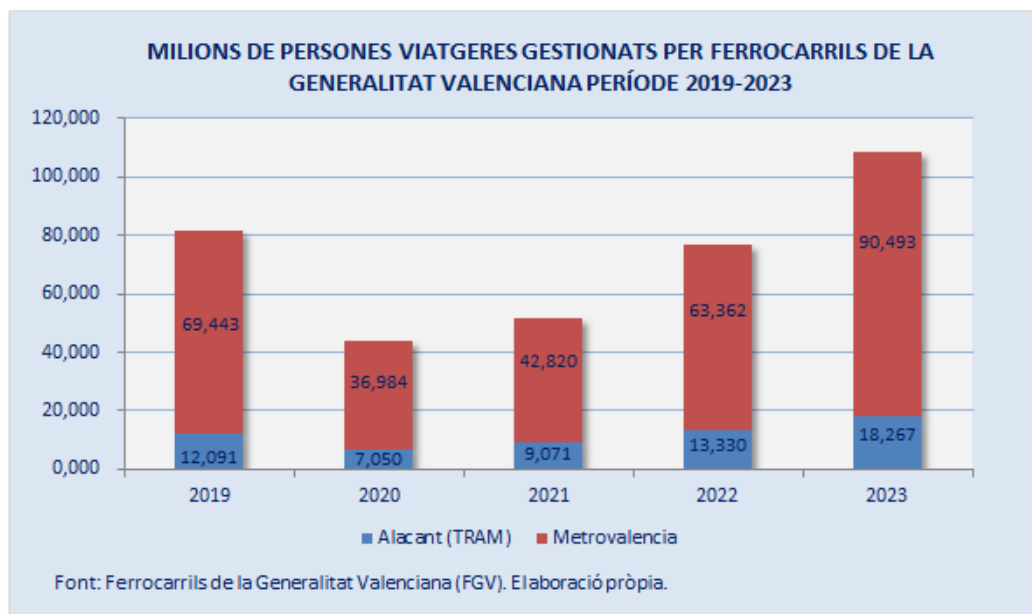
Milions de persones viatgeres	Alacant	València	C. Valenciana
2019	12,091	69,443	81,534
2020	7,050	36,984	44,034
2021	9,071	42,820	51,891
2022	13,330	63,362	76,692
2023	18,268	90,492	108,760

Font: Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana (FGV). Elaboració pròpia.

Quadre 6.2

Com es pot constatar en ambdós serveis, durant 2023 s'han **superat les xifres anteriors a la pandèmia**, en termes del volum de persones viatgeres transportades, corresponents a l'exercici 2019. El Gràfic 6.1 mostra l'evolució del nombre de persones viatgeres d'FGV durant els últims cinc exercicis, amb diferenciació entre els serveis de Metrovalència i Tram d'Alacant. A partir de 2020, s'observa una tendència ascendent continuada.

Gràfic 6.1

Pel que fa al **transport ferroviari de persones viatgeres a Espanya**, el Quadre 6.3 recull, per al període 2019-2023, l'evolució del nombre de viatgers i viatgeres transportats per Renfe-Operadora.

Només es disposa de dades de **Renfe-Operadora**, que en 2023 ha transportat un 19,4% més que en 2022 (dades provisionals), exercici en què ja s'havia registrat un increment del 35,5% en relació amb l'any anterior. Les xifres de 2023 superen les registrades en l'últim exercici anterior a la pandèmia.

Segons el tipus de servei, la **Llarga Distància** d'Alta Velocitat Comercial i Convencional ha experimentat un augment del 2,7% (enfront del 58,7% en 2022), amb 30,8 milions de persones viatgeres, corresponent un 3,4% a l'AVE i un 1,1% a la Llarga Distància Convencional.

En el cas de la **Mitjana Distància**, s'ha registrat un increment del 42,6%, amb un 41,9% per a l'Alta Velocitat Avant (91,1% en 2022) i un 42,9% per a la Mitjana Distància Convencional i Renfe Mètrica (68,2% en 2022).

Per la seua banda, el servei de **Rodalies** ha augmentat un 18,6% en comparació amb 2022, any en què la demanda ja havia crescut un 31,3%.

TRANSPORT FERROVIARI DE PERSONES VIATGERES PER OPERADORS FERROVIARIS* I SERVEIS D'ESPANYA, 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023**
RENFE-Operadora					
Nombre de persones viatgeres (milions)	510,9	265,4	322,9	437,4	522,4
Llarga distància alta velocitat comercial ⁽¹⁾	22,4	7,6	12,3	20,5	21,2
Llarga distància convencional ⁽²⁾	12,2	4,3	6,6	9,5	9,6
Mitjana distància alta velocitat (Avant) ⁽¹⁾	8,9	3,4	4,5	8,6	12,2
Mitjana distància (convencional i Renfe Mè)	24,3	11,3	15,4	25,9	37,0
Rodalies (ample ibèric i Renfe Mètrica)	443,2	238,8	284,1	372,9	442,4

* Només és possible comptar amb dades de RENFE-Operadora, al no disposar dels últims Anuaris Estadístics del Ministeri de Foment.

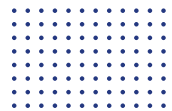
**Dades provisionals.

(1) Només es consideren com trens AVE aquells que circulen íntegrament per ample Unió Internacional de Ferrocarrils (UIC). Inclou els dels corredors d'alta velocitat, de llarga distància i els d'alta velocitat de mitjana distància. El transport de persones viatgeres de «Alta velocitat» comprén els serveis en els quals la velocitat màxima del tren és superior a 200km/h i a més la velocitat mitjana és superior a 150km/h. Les dades de 2023 són provisionals.

(2) El transport de persones viatgeres de «Llarga distància convencional» comprén els serveis en els quals la velocitat màxima del tren és igual o inferior a 200 km/h o la velocitat mitjana és inferior a 150km/h.

Font: Butlletí Estat en línia del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana. Elaboració pròpia.

Quadre 6.3

Segons dades provisionals del Butlletí Estadístic en línia del Mitma, el **nombre de milions de persones viatgeres per quilòmetre a Espanya en 2023** ha sigut de 27.318, enfront de les 24.269 de 2022. Això suposa un increment del 12,6%, corresponent 7.944 als serveis de Rodalia (amb un augment del 12,3%), 4.043 a la Mitjana Distància Convencional (55,6% més), 1.584 a la Mitjana Distància-Alta Velocitat (47,8% més), 9.934 a l'Alta Velocitat (1,9% més), i 3.814 a la Llarga Distància Convencional, amb un increment del 0,9% respecte a l'exercici 2022.

El Quadre 6.4 recull el nombre de persones transportades a la **Comunitat Valenciana** pels ferrocarrils gestionats per Renfe-Operadora durant el període 2019-2023, en els serveis de Rodalia, Mitjana Distància Convencional-Avant i AVE-Llarga Distància.

El **nombre total de persones viatgeres** en l'exercici 2023 ha sigut de 52.593.353, la qual cosa suposa un increment del 33,3% respecte a 2022, superant àmpliament els registres anteriors a la pandèmia de la COVID-19. Este increment es deu principalment a l'**augment significatiu de persones viatgeres que han utilitzat el servei de Rodalia** durant 2023 (especialment en hores punta, amb trens Civis²), com es pot comprovar en el Quadre 6.4, tot i que també s'han incrementat les xifres en els serveis de Mitjana i Llarga Distància.

L'increment del nombre de passatgers i passatgeres en les línies de Rodalia, Mitjana Distància i Alta Velocitat ha estat afavorit pels **abonaments gratuïts i amb descompte de Renfe**, publicats el 18 d'agost de 2022 i vigents des de l'1 de setembre fins al 31 de desembre de 2022³, prorrogats recentment fins al 31 d'agost de 2024. Amb aquesta mesura es pretén fer front a l'increment dels preus derivat de la guerra d'Ucraïna, garantint la mobilitat de la ciutadania, fomentant el transport públic davant el privat i contribuint a reduir tant la dependència energètica com la petjada de carboni.

Analitzant comparativament les dades respecte a l'exercici 2022, el servei de **Rodalia** ha registrat un increment del 36,8% en el nombre de persones viatgeres, un percentatge quatre dècimes superior al de l'any anterior respecte a 2021, i ja molt per damunt dels anys previs a la pandèmia. El nombre de persones que han utilitzat els trens de **Mitjana Distància** s'ha incrementat un 67,1%, enfront del 78,1% registrat en 2022, superant igualment de manera destacada els nivells del període pre-pandèmic. Pel que fa als serveis de **Llarga Distància**, el nombre de passatgers i passatgeres ha augmentat un 35,4%, tot i que s'ha registrat un descens del 3,2% en la demanda dels trens AVE⁴, mentre que s'han registrat increments de l'1,3% als trens Euromed, del 3,8% als Intercity i d'un destacat 46,1% als AV City, que operen amb bitllets a preus reduïts o low cost. En canvi, els trens Alvia han patit un descens del 8,4%.

Pel que fa al servei **AVE de Llarga Distància**, el 90,7% dels passatgers i passatgeres han viatjat entre València i Madrid. El 9,3% restant es distribueix principalment entre trajectes amb destinació a Castella-la Manxa (4,5%) i Andalusia (4,1%), mentre que el 0,7% correspon a persones usuàries amb origen i destinació dins de la Comunitat Valenciana (València-Utiel/Requena).

A diferència de l'any anterior, a principis de 2023 es va restablir el servei AVE directe entre València i Sevilla, inaugurat el 2012, que permet connectar sense parada a Madrid la Comunitat Valenciana amb les comunitats autònomes de Castella-la Manxa i Andalusia⁵. No ha corregut la mateixa sort la connexió directa entre València i Màlaga, mitjançant el servei AV City de Renfe, inaugurat el 2014 i suspès amb motiu de la pandèmia de la COVID-19.

²Servei ferroviari especial que opera en algunes línies de Renfe Rodalia en el qual els trens únicament efectuen parada en les principals estacions del trajecte, constituint un tipus de servei semidirecte que evita detindre's en totes les estacions de la línia com fan la resta de serveis.

³Resolució de 12 d'agost de 2022, de la Secretaria d'Estat de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, per la qual s'estableixen les condicions d'aplicació de les mesures de foment del transport col·lectiu establides en l'article 7 del Reial decret llei 14/2022, d'1 d'agost, en relació amb la reducció del preu dels abonaments i títols multiviatge per part de Renfe Viatgers, S.M.E., S.A., així com les relatives a la creació de títols multiviatge i a la bonificació del seu preu en determinades rutes de serveis ferroviaris prestats sobre la xarxa ferroviària d'alta velocitat.

⁴Cal tindre en compte que esta dada es refereix únicament a persones viatgeres de l'operador Renfe. A estes dades caldria afegir les corresponents als altres dos operadors que realitzen la ruta Madrid-Comunitat Valenciana, per la qual cosa la xifra total de persones usuàries de la línia AVE seria considerablement més elevada.

⁵La demanda de passatgers i passatgeres d'estos serveis en 2019, any anterior a la declaració de la pandèmia de la COVID-19, va ser de 164.000 per a l'AVE València-Sevilla i de 55.000 per al servei AV City València-Màlaga.

El CES CV considera necessari contribuir a la descarbonització de la mobilitat mitjançant la millora de la qualitat i la freqüència del servei de Rodalia. Amb el mateix objectiu, es considera imprescindible la recuperació del tram Buñol-Utiel de la línia C3, així com de la línia de mitjana distància Utiel-Conca-Aranjuez.

TRANSPORT DE PERSONES VIATGERES EN FERROCARRIL GESTIONATS PER RENFE-OPERADORA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

	RODALIA	MITJANA DISTÀNCIA ⁽²⁾	LLARGA DISTÀNCIA (LD)						
	Nucli València ⁽¹⁾	Origen/Destinació Comunitat Valenciana	Origen/Destinació Comunitat Valenciana						
			AV CITY ⁽³⁾	ALVIA	EUROMED	AVE	TALGO	ALTRES/INTERCIT	TOTAL LD
2019	16.184.102	2.584.455	66.945	447.193	1.545.695	4.191.388	1.374.474	327.378	3.954.025
2020	8.872.154	1.262.799	12.265	168.926	579.677	1.491.305	544.329	61.062	2.857.564
2021	21.412.304	1.784.635	0	268.166	962.568	2.495.128		786.193	4.512.055
2022	29.204.908	3.177.953	741.284	458.625	1.382.057	3.472.005		1.023.588	7.077.559
2023	39.954.436	5.311.043	1.082.917	420.084	1.400.416	3.361.569		1.062.888	7.327.874

(1) Persones Viatgeres pujades i baixades.

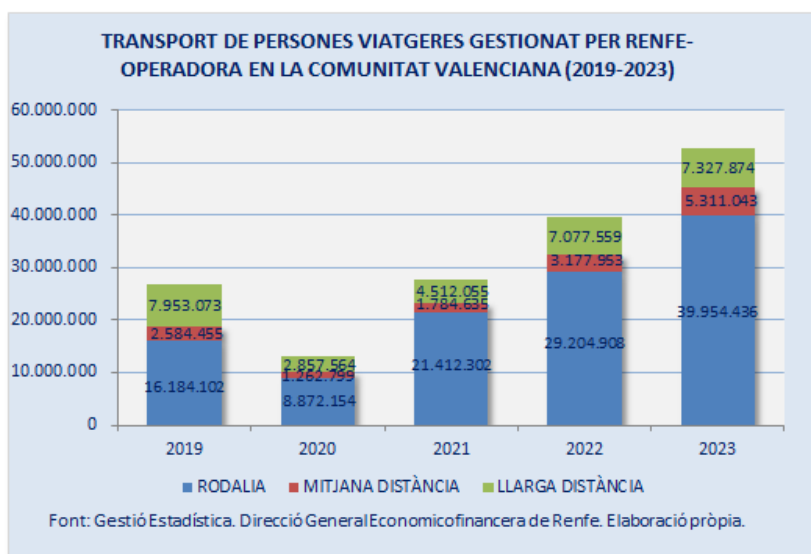
(2) Inclou Mitjana Distància Convencional i Mitjana Distància Avant.

(3) A partir de 2022 el AV City opera com AV Low Cost.

Font: Gestió estadística. Direcció General Económico-financera de Renfe. Elaboració pròpia.

Quadre 6.4

El Gràfic 6.2 mostra l'evolució del transport de persones viatgeres gestionat per Renfe-Operadora a la Comunitat Valenciana, amb el desglossament dels serveis de Rodalia, Mitjana Distància i Llarga Distància.

Gràfic 6.2

El CES CV considera convenient que les dades sobre el nombre de persones transportades per ferrocarril pels diferents operadors privats que presten servei en la Comunitat Valenciana, en les línies de llarga distància i AVE, siguen d'accés públic per a la realització d'estudis i informes sobre mobilitat.

El CES CV valora l'increment sense precedents dels indicadors del transport interurbà per ferrocarril. Com a eina fonamental per a la descarbonització de la mobilitat, s'anima l'Administració a millorar la freqüència de connexió i a continuar amb les mesures de reducció de la política tarifària, dutes a terme des de 2022 i vigents fins al 31 d'agost de 2024, pel benefici econòmic, social i ambiental que suposa per a la ciutadania..

6.1.2. Transport de mercaderies per ferrocarril

El Quadre 6.5 recull les xifres del transport de mercaderies per ferrocarril de l'empresa Renfe-Operadora durant l'últim quinquenni a Espanya, amb la distinció entre l'àmbit nacional i el transport internacional.

TRANSPORT PER FERROCARRIL. MERCADERIES TRANSPORTADES PER RENFE OPERADORA TONES I TONES/KM. ESPANYA, 2019-2023

Unitat: milions

	RENFE-Operadora ⁽³⁾		RENFE-Operadora. Nacional		RENFE-Operadora Internacional	
	Tones Netes ⁽¹⁾	Tones Netes-km ⁽²⁾	Tones Netes	Tones Netes-km	Tones Netes	Tones Netes-km
2019	17,0	6.201	13,9	5151	3,1	1.048
2020	14,3	5.042	11,5	4.124	2,8	918
2021	15,3	5.638	12,5	4.722	2,8	917
2022	14,6	5.493	12,2	4.674	2,4	819
2023*	11,8	4.383	10,2	3.836	1,6	547

* Les dades de 2023 són provisionals.

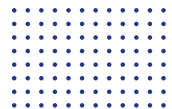
(1) Les tones netes es corresponen a la massa de mercaderies transportable, exclosa la massa dels vagons. Inclou els amples ibèric i estàndard.

(2) Inclou trànsit de servei (proveïdors i interior). Les Tones Netes-Km és el resultat de multiplicar les tones transportades pels km recorreguts.

(3) Inclou Renfe Operadora i Renfe Operadora ample mètric.

Font: Butlletí Estadístic en línia del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana. Elaboració pròpia.

Quadre 6.5

La **dada acumulada de tones netes transportades a Espanya** durant 2023 per Renfe-Operadora, que inclou l'ample mètric (dades provisionals en línia, actualitzades a la data d'elaboració del capítol d'aquesta Memòria), ha sigut d'11,794 milions de tones, enfront dels 14,634 milions de tones de 2022, un 19,4 % inferior. Per part seua, la dada acumulada de tones netes per quilòmetre ha sigut un 20,2 % inferior a la de 2022. Les tones netes per quilòmetre resulten de multiplicar les tones transportades pels quilòmetres recorreguts i permeten fer comparables diferents volums i distàncies. Els descensos s'observen tant en Renfe-Operadora Nacional (un 16,4 % menys en tones netes i un 17,9 % menys en tones netes-quilòmetre) com en Renfe-Operadora Internacional (un 33,3 % menys en tones netes i un 33,2 % menys en tones netes-quilòmetre).

Quant al **transport de mercaderies per ferrocarril amb origen o destinació a la Comunitat Valenciana**, el nombre de tones transportades ha experimentat nous decrements tant en valors absoluts com relatius, com es pot apreciar en el quadre següent.

En aquest sentit, el Quadre 6.6 recull el desglossament del **volum de mercaderies** transportades amb origen i destinació a la Comunitat Valenciana, procedents de les diferents comunitats autònomes, sent molt similar el descens en el volum de tones tant d'origen com de destinació a la Comunitat Valenciana, a diferència de l'exercici anterior, en què el descens de tones amb destinació a la Comunitat Valenciana va ser més pronunciat.

MERCADERIES TRANSPORTADES PER FERROCARRIL AMB ORIGEN I AMB DESTINACIÓ EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2021-2023 (En tones)

	Origen C.V.					Destinació C.V.				
	2021	2022	T1	2023	T2	2021	2022	T1	2023	T2
Andalusia	2.199	179	-91,86	0	-100,00	4.459	1.494	-66,49	0	-100,00
Aragó	2.398	20.599	759,01	0	-100,00	6.336	530	-91,64	0	-100,00
Astúries	36.089	37.553	4,06	26.209	-30,21	528.427	341.918	-35,30	252.375	-26,19
Castella-la Manx	76.878	66.877	-13,01	42.747	-36,08	3.124	3.988	27,66	4.750	19,11
Castella i Lleó	126.332	125.752	-0,46	128.489	2,18	7.925	8.093	2,12	34.325	324,13
Catalunya	444.502	406.023	-8,66	284.392	-29,96	203.609	226.354	11,17	97.534	-56,91
País Basc	111.082	89.622	-19,32	33.175	-62,98	19.784	8.463	-57,22	23.546	178,22
Extremadura	2.067	0	-100,00	0	0,00	0	0	0,00	0	0,00
Galícia	0	0	0,00	528	528,00	0	0	0,00	0	0,00
Madrid	164.369	190.413	15,84	124.510	-34,61	343.222	358.388	4,42	227.029	-36,65
C. Valenciana	6.366	12.864	102,07	1.795	-86,05	6.366	12.864	102,07	1.795	-86,05
TOTAL	972.282	949.882	-2,30	641.845	-32,43	1.118.793	962.092	-14,01	641.354	-33,34

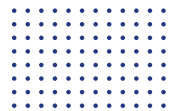
T1: Variació percentual 2021/2022.

T2: Variació percentual 2022/2023.

Font: Gestió estadística. Direcció General Económico-financera de Renfe. Elaboració pròpia.

Quadre 6.6

6.1.3. Actuacions realitzades en infraestructures de transport ferroviari

Entre les diferents actuacions dutes a terme per l'actual Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible durant l'exercici 2023 a la Comunitat Valenciana, figura la **proposta tècnica a l'Ajuntament d'Alacant per a donar continuïtat al Corredor Mediterrani a l'entorn d'aquesta ciutat**, garantint-ne la millor integració urbana fins a la posada en servei de la variant de Torrellano. Durant aquest últim exercici, es destinen 344 milions d'euros al Corredor Mediterrani en la nostra Comunitat.

Cal assenyalar igualment l'**inici de les obres del Canal d'Accés a València per a la integració ferroviària de la ciutat**, que comportaran, en els pròxims cinc anys, el soterrament de totes les vies d'accés a les estacions de València Nord i València Joaquín Sorolla, la transformació d'aquesta última amb noves andanes i la remodelació de les existents, així com l'ampliació del seu aparcament. La inversió prevista supera els 440 milions d'euros, provinents del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), a través dels fons de la Unió Europea NextGenerationEU.

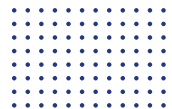
A la ciutat de Castelló s'iniciaren els **treballs de construcció del primer tram d'accés ferroviari sud al Port de Castelló** (4,7 km de longitud), una actuació estratègica que representa una inversió superior als 100 milions d'euros i que permetrà connectar el port amb el Corredor Mediterrani, impulsant el trànsit intermodal de mercaderies, així com una mobilitat més eficient, competitiva i sostenible.

A mitjan juliol de 2023 quedà autoritzada la licitació d'un contracte per a la **construcció de la xarxa ferroviària interior del Port de Sagunt**, amb una inversió estimada de 17,5 milions d'euros i un termini d'execució d'11 mesos. El contracte inclou el disseny d'unes instal·lacions intermodals de mercaderies, amb una platja per a contenidors i una altra per a vehicles, i s'emmarca en l'estratègia de l'Autoritat Portuària de València en matèria de trànsit ferroviari, amb inversions per valor de més de 240 milions d'euros.

A més, cal destacar la posada en servei del **nou traçat en ample convencional entre Xàtiva i el Nus de l'Alzina**. Es tracta d'un tram de 21,5 km, clau per a avançar en el desenvolupament del Corredor Mediterrani, que se suma al traçat entre l'Alcúdia de Crespins i Moixent. En aquesta variant s'han invertit 505 milions d'euros, i representa una infraestructura fonamental per a garantir les connexions entre el sud-est i el nord-est peninsular i amb Europa, i per a aconseguir connectar per alta velocitat les tres capitals de la Comunitat Valenciana, reduint en mitja hora els millors temps de desplaçament entre les localitats.

Finalment, cal fer menció a la licitació de les obres de **renovació integral de 64 km de via de la línia Xàtiva-Alcoi**, amb un valor estimat del contracte superior als 117 milions d'euros, amb actuacions als trams Xàtiva-Ontinyent i Ontinyent-Alcoi. Aquesta actuació s'emmarca en el Pla de Rodalia de la Comunitat Valenciana.

6.2. TRANSPORT PER CARRETERA⁶

6.2.1. Transport de persones viatgeres per carretera

El Quadre 6.7 ofereix l'evolució del nombre de persones transportades mitjançant el **transport urbà d'autobús** a la nostra Comunitat durant els últims cinc anys, així com el seu percentatge de representació respecte d'Espanya. L'any 2023 va registrar un increment del 28,5 %, 3,2 punts percentuals inferior al de l'any anterior, que se situà en el 31,7 %. Les xifres absolutes reflecteixen que encara no s'ha assolit la demanda d'anys anteriors a la pandèmia de la COVID-19.

Per part seua, el nombre de persones viatgeres que utilitzaren el transport urbà d'autobús a **Espanya** s'incrementà un 22,3 % respecte de 2022, tretze dècimes de punt menys que l'increment experimentat aquell any respecte de l'anterior. Igual que en el cas de la Comunitat Valenciana, les xifres recollides en 2023 superen les registrades l'any immediatament anterior a la pandèmia.

TRANSPORT URBÀ DE PERSONES VIATGERES EN AUTOBÚS COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

Milers de persones viatgeres transportades

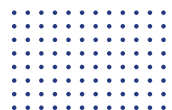
Any	C. Valenciana	Espanya	% CV/ E
2019	148.595	1.826.366	8,1%
2020	82.526	1.009.750	8,2%
2021	95.134	1.235.708	7,7%
2022	125.298	1.527.874	8,1%
2023*	161.063	1.868.370	8,6%

* Dades provisionals

Font: INE. Estadística de Transport de Viatgers. Elaboració pròpia.

Quadre 6.7

⁶Des de l'any 2021 no es publiquen els Anuaris Estadístics de l'actual Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible, per la qual cosa no es disposa de dades actualitzades sobre la xarxa de carreteres, el parc de vehicles autoritzats i les empreses dedicades al transport de persones viatgeres i mercaderies, així com sobre el transport interior de mercaderies a la Comunitat Valenciana corresponents als exercicis 2022 i 2023. Es pot consultar la Memòria 2020 del CES CV per a obtenir les dades referents a la xarxa de carreteres, al parc de vehicles autoritzats, a les empreses de transport de viatgeres i mercaderies, i al transport interior de mercaderies en anys anteriors.

En el Quadre 6.8 figuren els **moviments d'autoritzacions per a la gestió del transport de persones** viatgeres corresponents als anys 2022 i 2023, amb les altes i baixes, així com les autoritzacions visades per a les empreses d'autobusos, ambulàncies, turismes i operadors de transport, tant a la Comunitat Valenciana com a Espanya.

Aquestes dades es troben recollides en el Registre General de Transportistes del Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible.

**MOVIMENTS EN EL REGISTRE GENERAL DE TRANSPORTISTES
GESTIÓ DEL TRANSPORT DE PERSONES VIATGERES, ANYS 2022 I 2023**

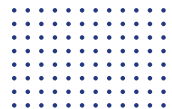
Mov. d'autoritzacions	C. Valenciana		Espanya		% CV/ E	
	Altes i baixes	Autoritzacions visades	Altes i baixes	Autoritzacions visades	Altes i baixes	Autoritzacions visades
2022	7.593	7.657	96.154	106.870	7,9%	7,2%
Empreses d'autobusos	1.458	2.853	24.639	36.729	5,9%	7,8%
Ambulàncies	587	862	8.546	8.589	6,9%	10,0%
Turismes	5.456	3.935	62.242	61.478	8,8%	6,4%
Operadores de transport (1)	92	7	727	74	12,7%	9,5%
2023	5.539	1.111	63.965	7.161	8,7%	15,5%
Empreses d'autobusos	2.019	0	15.462	334	13,1%	0,0%
Ambulàncies	486	129	6.223	126	7,8%	102,4%
Turismes	2.731	62	39.234	639	7,0%	9,7%
Operadores de transport (1)	303	920	3.046	6.062	9,9%	15,2%

(1) Inclou vehicles lleugers i pesats.

Font: Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. Transport terrestre. Estadístiques, estudis i informes. Elaboració pròpia.

Quadre 6.8

6.2.2. Transport de mercaderies per carretera

Pel que fa al transport de mercaderies per carretera, el Quadre 6.9 recull les xifres relatives al nombre de tones transportades per carretera, segons el tipus de desplaçament, amb origen o destinació a la Comunitat Valenciana durant el període 2021-2023. S'hi contemplen les dades per trimestres, amb l'anàlisi del trànsit intraregional, interregional i internacional. El **total de tones transportades amb origen o destinació a la Comunitat Valenciana** ha augmentat un 4,7 %, en contrast amb el descens del 6,1 % registrat en 2022 respecte de 2021.

Aquest increment en el còmput global dels quatre trimestres és conseqüència de l'augment experimentat en el trànsit intraregional (9,6 %), malgrat els descensos registrats en el trànsit interregional (un 1,3 % menys) i, en major mesura, en l'internacional (un 9,3 % menys).

Quadre 6.9

TRANSPORT DE MERCADERIES PER CARRETERA

Tones transportades, segons tipus de desplaçament, amb origen o destinació en la Comunitat Valenciana

	INTRARREGIONAL			INTERREGIONAL			INTERNACIONAL			TOTAL
	Intramunicipal	Intermunicipal	Total	Rebut	Expedit	Total	Rebut	Expedit	Total	
2021										
I TRIM	9.643	29.253	38.896	13.540	11.873	25.413	795	1.996	2.791	67.100
II TRIM	6.226	36.095	42.321	14.039	13.119	27.158	752	1.460	2.212	71.691
III TRIM	7.243	33.225	40.468	13.151	12.731	25.882	575	940	1.515	67.865
IV TRIM	10.017	33.314	43.331	14.459	11.851	26.310	764	1.797	2.561	72.202
TOTAL	33.129	131.887	165.016	55.189	49.574	104.763	2.886	6.193	9.079	278.858
2022										
I TRIM	5.706	29.265	34.971	12.886	12.040	24.926	944	1.432	2.376	62.273
II TRIM	10.709	33.487	44.196	15.399	12.787	28.186	684	1.453	2.137	74.519
III TRIM	6.699	32.513	39.212	12.679	11.122	23.801	912	1.066	1.978	64.991
IV TRIM	6.463	27.210	33.673	12.299	11.658	23.957	781	1.609	2.561	60.191
TOTAL	29.577	122.475	152.052	53.263	47.607	100.870	3.321	5.560	9.052	261.974
2023										
I TRIM	7.738	32.338	40.076	14.540	13.792	28.332	915	1.760	2.675	71.083
II TRIM	9.685	34.785	44.470	11.861	11.661	23.522	815	1.463	2.278	70.270
III TRIM	9.637	29.748	39.385	12.669	11.204	23.873	518	944	1.462	64.720
IV TRIM	8.031	34.620	42.651	11.757	12.034	23.791	563	1.229	1.792	68.234
TOTAL	35.091	131.491	166.582	50.827	48.691	99.518	2811	5396	8.207	274.307

Font: Butlletí Estadístic en línia. Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. Elaboració pròpia.

Quadre 6.9

Per a l'anàlisi de l'exercici 2023 s'ha comptat amb les dades relatives als moviments registrats en el Registre General de Transportistes del Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible, referides a la **gestió del trànsit de mercaderies**. Per als exercicis 2022 i 2023 hi figuren els moviments d'autoritzacions (altes i baixes), les autoritzacions visades tant a la Comunitat Valenciana com a Espanya, així com els percentatges de representació de la nostra Comunitat respecte d'Espanya.

MOVIMENTS EN EL REGISTRE GENERAL DE TRANSPORTISTES GESTIÓ DEL TRANSPORT DE MERCADERIES, ANYS 2022 I 2023

Mov. d'autoritzacions	C. Valenciana		Espanya		% CV/ E	
	Altes i baixes	Autoritzacions visades	Altes i baixes	Autoritzacions visades	Altes i baixes	Autoritzacions visades
2022	24.243	13.786	223.891	146.030	10,8%	9,4%
Servei Públic	14.736	171	126.847	2.629	11,6%	6,5%
Vehicles pesats	10.821	100	84.355	1.450	12,8%	6,9%
Vehicles lleugers	3.915	71	42.492	1.179	9,2%	6,0%
Servei Privat (1)	9.507	13.615	97.044	143.401	9,8%	9,5%
2023	28.878	38.123	275.415	307.559	10,5%	12,4%
Servei Públic	25.907	37.481	245.769	306.504	10,5%	12,2%
Vehicles pesats	16.882	30.331	146.232	231.721	11,5%	13,1%
Vehicles lleugers	9.025	7.150	99.537	74.783	9,1%	9,6%
Servei Privat (1)	2.971	642	29.646	1.055	10,0%	60,9%

(1) Inclou vehicles lleugers i pesats.

Font: Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. Transport terrestre. Estadístiques, estudis i informes. Elaboració pròpia.

Quadre 6.10

6.2.3. Trànsit per carretera. Parc de vehicles

El Quadre 6.11 recull, per al període 2019-2023, les xifres corresponents al parc automobilístic a 31 de desembre de cada exercici, segons tipologia. Aquestes dades inclouen tots els **vehicles de carretera matriculats** en una data determinada i autoritzats per a circular per les carreteres obertes al trànsit públic. No s'hi inclouen les motocicletes de cilindrada inferior a 50 cc (ciclomotors). El nombre total de vehicles **ha augmentat un 1,1 % a la Comunitat Valenciana** en 2023, un percentatge cinc dècimes inferior al de 2022 en relació amb l'any anterior. Per part seua, a Espanya s'ha registrat un increment d'1,1 punts en el parc de vehicles, tres dècimes de punt menys que en 2022 respecte del seu precedent.

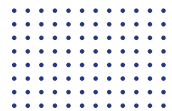
Per tipus, el grup més nombrós és el de **turismes**, amb un 71,6 %, seguit dels **camions i furgonetes** (12,7 %) i les **motocicletes** (12,3 %). En relació amb 2022, a la Comunitat Valenciana s'ha produït una variació negativa de quatre dècimes en el percentatge de representativitat dels turismes, el mateix descens que en el cas dels camions i furgonetes, mentre que el percentatge de les motocicletes ha augmentat en quatre dècimes. Els percentatges d'aquests tres grups a Espanya en 2023 han sigut del 70,3 %, 14,3 % i 11,5 %, respectivament. En comparació amb l'exercici anterior, s'observa una disminució de quatre dècimes en el nombre de turismes, un increment d'una dècima en el de camions i furgonetes, i una pujada de tres dècimes en el de motocicletes.

TRÀNSIT PER CARRETERA. PARC DE VEHICLES A 31 DE DESEMBRE SEGONS TIPOLOGIA. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

	Alacant	Castelló	València	C.V.	Espanya	% CV/ E
2019	1.397.461	446.697	1.746.933	3.591.091	34.437.562	10,5%
2020	1.400.525	447.392	1.793.040	3.640.957	34.768.347	10,5%
2021	1.419.981	452.721	1.806.745	3.679.447	35.179.760	10,5%
2022	1.455.933	457.868	1.822.952	3.736.753	35.670.939	10,5%
2023	1.477.269	462.350	1.838.927	3.778.546	36.075.921	10,5%
Turismes	1.069.713	322.445	1.311.445	2.703.603	25.356.433	10,7%
Motocicletes	186.315	47.965	228.960	463.240	4.162.891	11,1%
Camions i furgonetes	181.608	72.079	225.939	479.626	5.149.186	9,3%
Autobusos	1.807	575	2.496	4.878	66.644	7,3%
Tractors industrials	6.194	5.052	16.838	28.084	253.393	11,1%
Remolcs i semiremolcs	16.415	8.227	32.671	57.313	540.979	10,6%
Altres vehicles	15.217	6.007	20.578	41.802	546.395	7,7%

Nota: Informes predefinitos. Parc de vehicles per tipus de vehicle i província. No inclou ciclomotors.
Font: Direcció General de Trànsit. Ministeri de l'Interior. Elaboració pròpia a partir de dades en l'Inia
DGT

Quadre 6.11

El nombre de **noves matriculacions** durant l'exercici 2023 ha augmentat en 12.797 unitats (10,9 %) a la nostra **Comunitat** i en 191.178 unitats (15 %) a **Espanya**, segons es pot calcular a partir de les dades del Quadre 6.12. S'ha produït un gir positiu en 2023, després del descens registrat en l'exercici 2022 respecte del seu precedent, que va ser del 5 % a la Comunitat Valenciana i del 3,7 % a Espanya. Malgrat una certa recuperació, encara s'està lluny dels registres de l'any 2019, immediatament anterior a la pandèmia.

Segons dades de la Direcció General de Trànsit, l'any 2023 es van matricular a la Comunitat Valenciana un total de 5.100 vehicles elèctrics, enfront dels 4.419 de l'any anterior. El parc de vehicles elèctrics, a data de 31 de desembre, era de 25.540, la qual cosa representa el 0,7 % del total del parc. Per part seua, en 2023 es comptava amb 767 punts de recàrrega ràpida, un 4,1 % més que l'any anterior. Segons la pàgina web Electromaps, la Comunitat Valenciana disposa de 1.820 punts de recàrrega: 859 a la província d'Alacant, 89 a la de Castelló i 872 a la de València.

El CES CV insta la Generalitat Valenciana a desenvolupar totes les accions que siguen necessàries per a la transició cap a una mobilitat sostenible. En aquest sentit, el Comitè considera necessari fomentar una xarxa de punts de recàrrega adequada i suficient per al vehicle elèctric, en compliment de la Llei 6/2022, de 5 de desembre, de la Generalitat, del canvi climàtic i la transició ecològica de la Comunitat Valenciana, així com articular mecanismes que faciliten la presa de decisions per part de la persona consumidora en aquest procés de transició..

El **percentatge de representativitat de les matriculacions** a la nostra Comunitat durant l'any 2023 ha disminuït en tres dècimes de punt respecte de 2022 i en 0,5 punts percentuals respecte de 2021, tal com es pot apreciar en el Quadre 6.12. Encara més significatiu és el descens respecte dels exercicis precedents.

TRÀNSIT PER CARRETERA. MATRICULACIONS DE VEHICLES SEGONS TIPOLOGIA. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

	Alacant	Castelló	València	C.V.	Espanya	% CV/E
2019	98.425	22.468	75.074	195.967	1.793.166	10,9%
2020	53.686	12.807	55.190	121.683	1.283.550	9,5%
2021	54.489	20.373	48.427	123.289	1.325.700	9,3%
2022	59.316	11.167	46.586	117.069	1.276.399	9,1%
2023	70.159	10.763	48.944	129.866	1.467.577	8,8%
Turismes	53.793	6.876	30.344	91.013	1.040.599	8,7%
Motocicletes	9.263	1.517	11.635	22.415	206.941	10,8%
Camions i furgonete	5.950	1.818	4.896	12.664	184.614	6,9%
Autobusos	150	39	171	360	4.411	8,2%
Tractors industrials	553	448	1.617	2.618	22.026	11,9%
Altres vehicles	450	65	281	796	8.986	8,9%

Nota: Informes predefinitos. Matriculacions per tipus de vehicle i província de formalització. No inclou ciclomotors, remolcs i semiremolcs.

Font: Direcció General de Trànsit. Ministeri de l'Interior. Elaboració pròpia a partir de dades en línia DGT.

Quadre 6.12

El Quadre 6.13 recull l'evolució del **nombre mitjà de matriculacions**, tant de turismes com de vehicles de càrrega, durant els cinc últims exercicis i per trimestres. Dins dels vehicles de càrrega s'hi inclouen camions, furgonetes i tractors industrials. No s'hi inclouen ciclomotors, motocicletes, quadricicles lleugers, autobusos, remolcs, semiremolcs ni altres vehicles.

En tots els anys objecte d'estudi es constata que el **nombre més elevat de matriculacions es produeix durant el segon trimestre de l'any**. És possible que això responga, entre altres raons, al fet que aquest període coincideix amb les vacances de primavera i l'inici de l'estiu, en què les empreses de lloguer de vehicles renoven les seues flotes, així com a una major demanda de particulars per a l'adquisició de vehicles. Els efectes de la pandèmia de la COVID-19, amb la disminució de l'activitat durant el segon trimestre de 2020, comportaren que, aquell any, el major nombre de matriculacions es produïra durant el tercer trimestre, una excepcionalitat que queda reflectida en les xifres del Quadre 6.13.

MATRICULACIÓ DE VEHICLES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

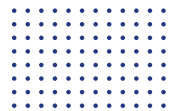
	Total	Turisme	De càrrega ¹
Any 2019			
I Trim	14.646	13.189	1.457
II Trim	20.699	19.265	1.434
III Trim	11.721	10.419	1.302
IV Trim	11.458	10.101	1.357
Any 2020			
I Trim	9.077	7.956	1.121
II Trim	5.422	4.646	776
III Trim	10.560	9.327	1.233
IV Trim	9.836	8.474	1.362
Any 2021			
I Trim	7.414	6.147	1.267
II Trim	11.997	10.553	1.444
III Trim	7.508	6.607	901
IV Trim	7.928	6.872	1.056
Any 2022			
I Trim	6.696	5.666	1.030
II Trim	9.418	8.236	1.182
III Trim	7.859	6.892	967
IV Trim	8.296	7.053	1.243
Any 2023			
I Trim	9.173	7.920	1.253
II Trim	9.708	8.420	1.288
III Trim	7.822	6.669	1.153
IV Trim	8.729	7.328	1.401

Dades expressades en mitjanes. Informes predefinitos. Matriculacions de vehicles.

(1) Inclou camions, furgonetes i tractors industrials.

Font: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior. Elaboració pròpia a partir d'estadístiques i

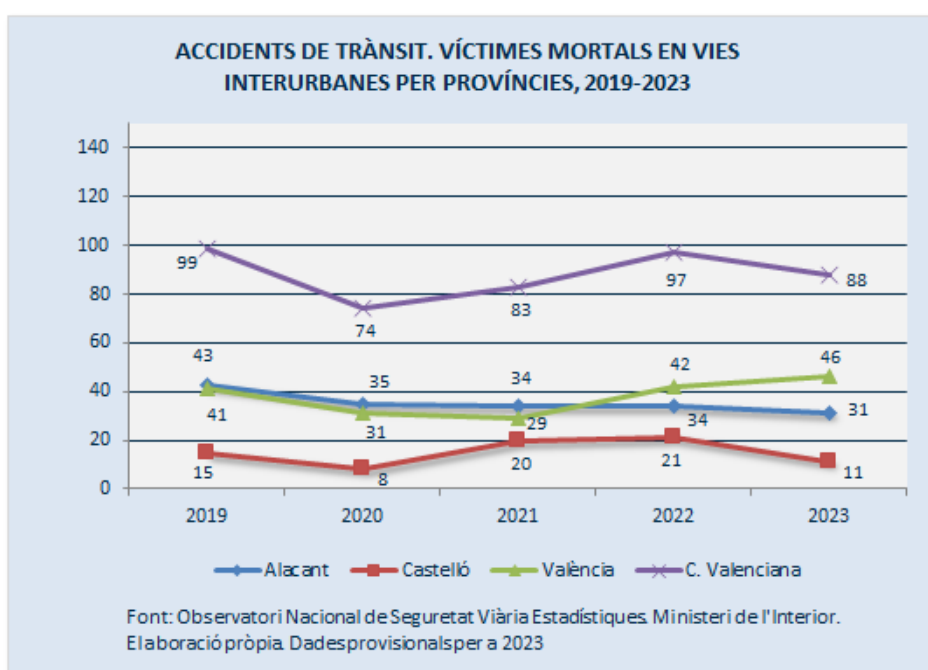
Quadre 6.13

6.2.4. Trànsit per carretera. Accidents de trànsit

El Gràfic 6.3 recull, per als últims cinc anys, el nombre de persones mortes en vies interurbanes durant el quinquenni 2019-2023 a cadascuna de les tres províncies de la nostra Comunitat. Es tracta de persones mortes en el moment de l'accident o dins de les 24 hores següents a aquest.

Pel que fa a l'últim any, la província d'Alacant ha registrat 3 defuncions menys en vies interurbanes, Castelló n'ha registrat 10 menys, i València, 4 més. En conjunt, la Comunitat Valenciana ha registrat en 2023 un descens del 9,3 % en el nombre de persones mortes (9 menys), un descens superior al registrat de mitjana a Espanya, que s'ha situat en el 0,3 %, amb tan sols 3 defuncions menys en total (1.145 enfront de les 1.148 de 2022).

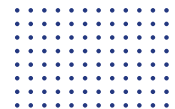

Gràfic 6.3

Resulta preocupant l'**increment de les defuncions entre les persones usuàries vulnerables**, especialment entre els i les motoristes, la mortalitat dels quals ha augmentat a Espanya un 19 % respecte de 2022.

Amb l'objectiu de reduir la sinistralitat viària, durant l'any 2023 s'ha continuat amb la posada en marxa de diverses actuacions en matèria de seguretat viària. Entre aquestes, destaca l'execució del primer **Pla d'Actuacions de Seguretat Viària per al període 2022-2023, emmarcat dins de l'Estratègia de Seguretat Viària 2030**, l'objectiu principal de la qual és reduir en un 50 % el nombre de persones mortes i ferides greus abans de 2030, en línia amb els objectius europeus i mundials. Les actuacions s'estructuren en diferents àrees i línies d'actuació. Entre les àrees estratègiques figuren: persones formades i capaces; tolerància zero amb els comportaments de risc; ciutats segures; vies segures; vehicles segurs i connectats; i administracions, empreses i organitzacions segures.

6.2.5. Actuacions en infraestructures de transport per carretera

El Quadre 6.14 recull la inversió en matèria d'infraestructures realitzada per la Subdirecció General de Mobilitat (Direcció General d'Infraestructures i Projectes Urbans) de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, el pressupost executat de la qual ha disminuït un 10 % en comparació amb el de 2022.

La inversió executada en noves infraestructures viàries presenta una variació negativa del 14,2 %, mentre que la inversió en noves infraestructures ferroviàries ha sigut un 80,9 % inferior a la de 2022. Per part seua, les inversions destinades al manteniment d'infraestructures viàries han descendit un 5,7 %, amb un descens apreciable també en la partida pressupostària per a les expropiacions (un 26,9 % menys).

INVERSIÓ EN MATÈRIA DE NOVES INFRAESTRUCTURES COM. VALENCIANA, 2022-2023

(En milions d'euros)	Inversió executada 2022	Inversió executada 2023	Var. 2023-2022
Noves infraestructures de carreteres	25,77	22,11	-14,20%
Noves infraestructures ferroviàries	3,65	0,70	-80,82%
Expropiacions	3,60	2,63	-26,94%
Manteniment Infraestructures de Carret	99,46	93,76	-5,73%
Altres	0,60	0,60	0,00%
Total Inversió	133,08	119,8	-9,98%

Font: Elaboració pròpia. Subdirecció General de Mobilitat. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 6.14

En el Quadre 6.15 figura el desglossament de **les inversions realitzades** durant l'any 2023, amb una execució total aproximada de 120 milions d'euros, dels quals 11,6 milions procedeixen dels fons Next Generation.

Inversions dutes a terme en 2023

Projecte pressupostari Subdirecció general	Pressupost (milers €)
Manteniment infraestructures de carreteres	93.764,46
Noves infraestructures de carreteres	22.114,23
Noves infraestructures ferroviàries	694,85
Expropiacions	2.625,27
Altres	603,74
Total pagaments	119.802,55

Font: Subdirecció General de Mobilitat. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

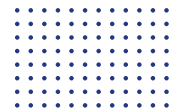
Quadre 6.15

D'altra banda, durant l'any 2023, l'actual Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible va adjudicar un contracte de serveis per valor d'11,56 milions d'euros per a l'execució de diverses operacions de conservació i explotació en carreteres de l'Estat a la província **d'Alacant**, que afecta 85 km de carreteres, dels quals 65 són d'autovia, en diversos trams de les carreteres A-7, CV-80 i N-340.

A la província de **Castelló**, a finals d'any, el Ministeri va licitar un contracte de serveis per valor d'11 milions d'euros per a la conservació i explotació de 99 km de carreteres de l'Estat, incloent-hi 20 km d'autovia, que afecta diversos trams de l'autovia A-7 i de les carreteres CS-22, N-340, N-340a, N-225, així com la connexió entre la CS-22 i la N-225.

De manera similar, a la província de València s'adjudicaren contractes per valor de 17,47 milions d'euros per a l'execució de diverses operacions de conservació i explotació en carreteres de l'Estat, amb un total de 138,6 km de carreteres, la major part dels quals corresponen a autovies. En concret, les actuacions afecten les carreteres A-7, A-33, A-35, N-344 i N-430. Així mateix, aquest Ministeri va licitar un contracte per valor de 33,3 milions d'euros per a actuacions similars en un total de 150 km, incloent-hi 110 km d'autovies, amb afectació a les carreteres E-15/A-7, E-15/AP-7, la carretera d'accés al Port de València, N-332, V-21, V-23, V-30, V-31 i V-31R.

6.3. TRANSPORT MARÍTIM

A continuació, s'analitzen les infraestructures i el trànsit del transport marítim.

El Quadre 6.16 recull les instal·lacions al servei de la navegació en els tres **Ports d'Interés General de l'Estat situats a la nostra Comunitat**. Hi figuren les dades relatives a varadors, molls, dipòsits i ajudes. Les últimes dades disponibles estan actualitzades a 31 de desembre de 2022 i corresponen a l'Anuari Estadístic 2022 de Ports de l'Estat..

INSTAL·LACIONS AL SERVEI DE LA NAVEGACIÓ EN ELS PORTS D'INTERÉS GENERAL DE L'ESTAT. COMUNITAT VALENCIANA (A 31-12-2022)

	Port d'Alacant	Port de Castelló	Port de València
Varadors			
Nombre	-	-	3
Llargària (m)	-	-	40
Màxim tonatge admissible	200	-	330
Nombre de grades	3	-	4
Molls (m)			
En servei	6.968	7.601	29.292
Calat > 4 m	6.018	7.601	26.432
Calat < 4 m	950	-	2.860
Particulars	1.918	1.149	2.478
Calat > 4 m	1.918	1.149	2.478
Calat < 4 m	-	-	-
Magatzems (m ²)	197.349	854.254	4.767.921
Descoberts	93.382	660.577	4.294.552
Coberts i oberts	11.032	19.123	60.338
Tancats	92.935	174.554	413.031
Ajudes lluminoses			
Fars i llums importants (1)	6	6	3
Balises (2)	2	2	-
Balises d'enfilacions	-	-	-
Ajudes cegues	-	-	-
Ajudes sonores	-	-	-
Ajudes radioelèctriques	1	1	-

(1) Fars: Abast nominal nocturn $\geq$ a 10 milles nàutiques.

(2) Balises: (Inclou 100 yds) Abast nominal nocturn < a 10 milles nàutiques.

Font: Ports de l'Estat. Anuari Estadístic 2022.

Quadre 6.16

6.3.1. Transport marítim de persones passatgeres

En el Quadre 6.17 figuren les dades relatives al nombre de persones passatgeres que han transitat pels ports d'Alacant, Castelló i València durant els últims cinc exercicis. Les dades de 2023 reflecteixen un **increment de 304.250 persones viatgeres a la Comunitat Valenciana**, la qual cosa representa un augment del 18,8 % respecte de 2022, exercici en què el creixement va ser del 129,4 % en relació amb l'any anterior.

A **Espanya**, el nombre de persones passatgeres s'ha incrementat en 6,3 milions, cosa que suposa, en termes relatius, un augment del 19,2 %, una millora que es va iniciar ja en 2021 i va continuar en 2022, amb un increment del 82,9 % respecte de 2021.

Per a l'exercici 2023, el percentatge de representativitat de la Comunitat Valenciana se situa en el 4,9 %, sense variació respecte de l'any anterior.

Per províncies, han transitat pel port d'**Alacant** 114.893 passatgers més que en 2022 (un increment del 47 %), mentre que al de **Castelló** s'ha registrat un trànsit lleugerament inferior (463 persones menys), sent encara escàs el nombre de persones passatgeres. Per part seua, el port de **València** ha registrat un augment de 189.820 persones passatgeres, la qual cosa representa un 13,8 % més, en contrast amb el creixement molt significatiu de 2022 (116,1 %), com a conseqüència de la recuperació iniciada ja en 2021 després de la COVID-19.

L'anàlisi d'aquestes dades (les del Quadre 6.17) constata, igual que en el transport per ferrocarril i carretera, una **clara recuperació** del nombre de persones que han utilitzat el transport marítim per als seus desplaçaments, superant, a la nostra Comunitat, les xifres dels anys previs a la pandèmia. En el còmput global d'Espanya, també es constaten xifres superiors a les d'abans de la pandèmia.

Segons Ports de l'Estat, durant l'any 2023, el port d'Alacant va rebre la visita de 85 creuers (25 més que en 2022), el port de Castelló va rebre un únic creuer (igual que l'any anterior), i el port de València va acollir la visita de 269 creuers, enfront dels 298 de 2022. El **nombre total de creuers** que van atracar en les 28 autoritats portuàries que formen part de Ports de l'Estat durant 2023 va ser de 4.501, cosa que suposa una reducció del 0,6 % respecte dels 4.528 registrats en 2022, els quals representaren un increment del 115,2 % en relació amb 2021.

TRÀNSIT DE PASSATGERS I PASSATGERES PER PORTS, EN PORTS D'INTERÉS GENERAL DE L'ESTAT. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

	Alacant	Castelló	València	C.V.	Espanya	%CV/ E
2019	206.457	5.462	1.112.727	1.326.665	37.607.449	3,5
2020	22.340	0	419.121	443.481	13.343.303	3,3
2021	66.709	1.077	635.689	705.496	17.981.420	3,9
2022 (1)	244.420	633	1.373.668	1.618.721	32.886.101	4,9
2023 (1)	359.313	170	1.563.488	1.922.971	39.185.211	4,9

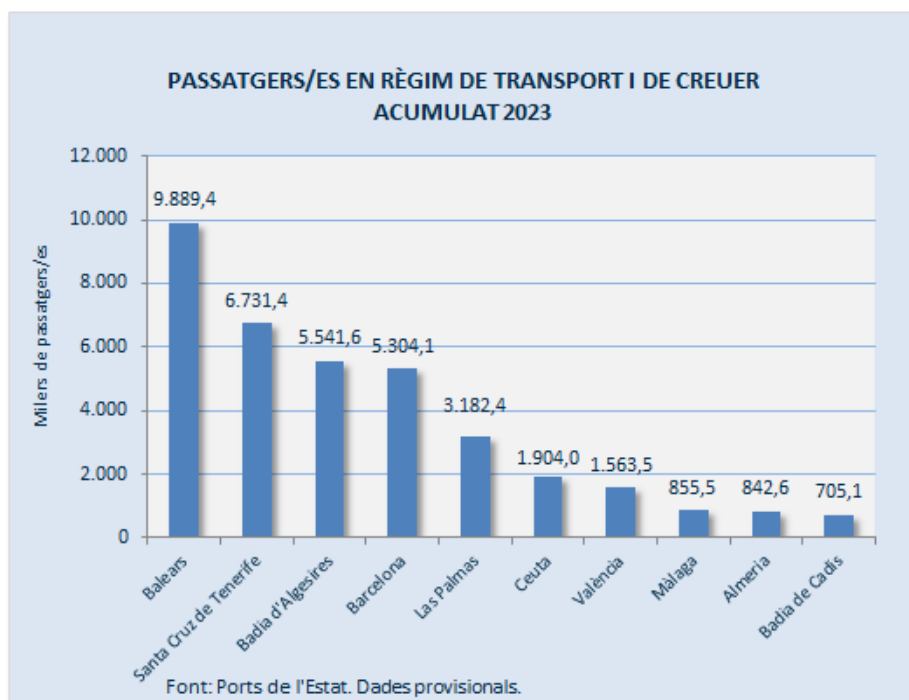
(1) Les dades de 2022 i següents són provisionals. Les dades definitives estan ajustades als Anuaris Estadístics de Ports de l'Estat.

Font: Butlletí Estadístic en línia. Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible.

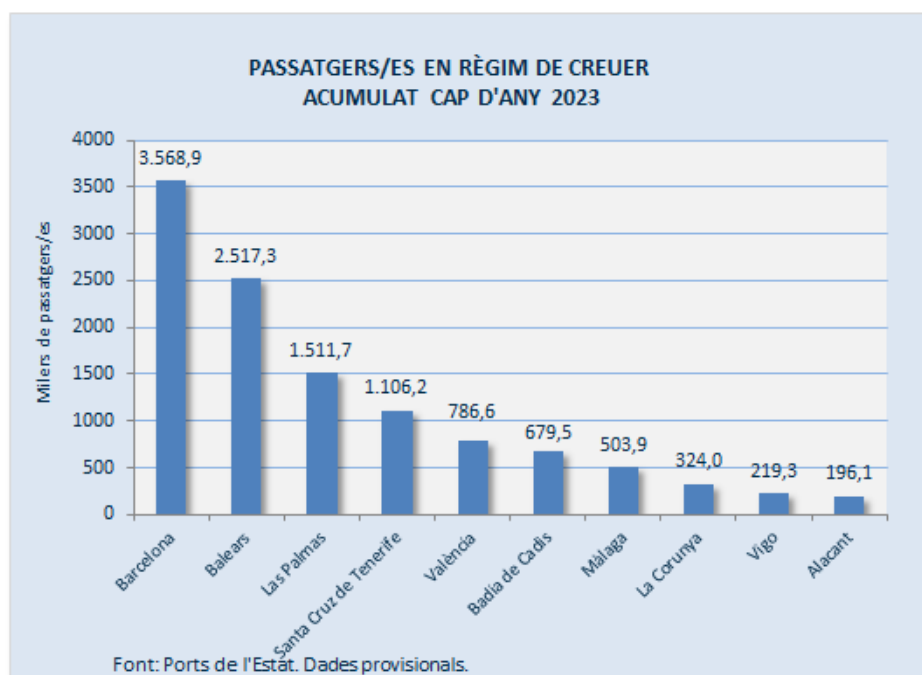
Quadre 6.17

Els Gràfics 6.4 i 6.5 mostren els deu ports amb un major volum de persones passatgeres transportades durant l'any 2023.

Gràfic 6.4

Gràfic 6.5

6.3.2. Transport marítim de mercaderies

Pel que fa al trànsit de mercaderies (Quadre 6.18), els ports de la Comunitat Valenciana han registrat —segons dades provisionals per a 2023— un **descens del 7,3 % en el volum de mercaderies transportades**, enfront del descens del 5 % registrat en 2022. Per volum, el primer lloc l'ocupa el **port de València**, que ha experimentat una disminució del 3 %, per sota de la caiguda del 6,7 % registrada en 2022; el segueix el port de **Castelló**, amb un descens interanual del 24,5 %, en contrast amb el decrement de l'1,8 % de l'any anterior. Finalment, figura el port d'**Alacant**, que ha vist reduït el seu trànsit de mercaderies un 1,3 % durant aquest any, enfront de l'increment del 22,1 % registrat en 2022 respecte de 2021.

El **volum total de tones transitades** pels ports de la Comunitat Valenciana representa, en 2023, el 17,7 % del total estatal, situant-se 0,7 punts per davall del percentatge registrat en 2022. La major part d'aquest trànsit correspon a mercaderies generals, especialment al trànsit de contenidors, en què destaca el port de València amb 53,7 milions de tones transportades i un descens de 4,7 punts percentuals respecte de 2022.

Valenciaport ha gestionat, durant 2023, un total de 4,8 milions de contenidors (un 4,9 % menys que en 2022), mantenint-se com el primer port d'Espanya de l'ens Ports de l'Estat pel que fa a mercaderia general i nombre de contenidors (TEUs), i el segon —després del port d'Algesires— en mercaderies en contenidors, mercaderies en trànsit i mercaderies en contenidors en trànsit.

El **port de Castelló** se situa, l'any 2023, en onzè lloc pel que fa al trànsit portuari (tones), segons Ports de l'Estat, i en quart lloc —després dels ports de Gijón, Tarragona i Cartagena— en el trànsit de sòlids pesants a granel.

El **port d'Alacant** ocupa el lloc 22 (ascendint una posició respecte de 2022) dins la xarxa de Ports de l'Estat pel que fa al trànsit de mercaderies, amb un descens del 0,9 % respecte de desembre de 2022. Al llarg de 2023, ha experimentat un increment en el trànsit de líquids a doll i de sòlids a granel, mentre que ha registrat un descens en les mercaderies generals, les mercaderies en trànsit, les mercaderies en trànsit en contenidors, la mercaderia general en contenidors i el trànsit ro-ro⁷.

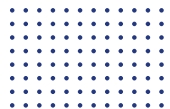
Segons dades de Ports de l'Estat i atenent el **volum de tones**, el primer lloc el manté el port d'Algesires, amb 104.786 milers de tones transportades (dades provisionals per a 2023), tot i una disminució del 2,3 % respecte de 2022. El segueix el port de València, amb 77.233 milers de tones i un descens interanual del 2,7 %. En tercer lloc figura el port de Barcelona, amb 64.018 milers de tones i un decrement interanual del 9,7 %.

A **Espanya**, el trànsit de mercaderies per via marítima ha disminuït un 3,3 % (dada provisional) en relació amb 2022, en contrast amb l'increment del 2,7 % registrat en 2022 (dada definitiva) respecte de 2021.

Igual que en 2022, es constata un nou descens en el volum de mercaderies dels dos principals ports de la nostra Comunitat per a aquest últim exercici. Tot i això, **quasi una de cada cinc tones (17,7 %) que es mouen per via marítima a Espanya ho fa des dels tres ports d'interés general de la Comunitat Valenciana.**

⁷ Roll-on/Roll-off. Es diu d'aquell vaixell que transporta càrrega rodada, com ara automòbils, camions o vehicles industrials, entre altres.

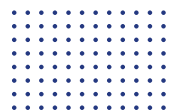
TRÀNSIT PORTUARI DE MERCADERIES, LOCAL I D'AVITUALLAMENT I PESCA, COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

Milers de Tones	Alacant	Castelló	València	C.V.	Espanya	%CV/ E
2019	2.919	20.721	81.064	104.704	564.501	18,5
2020	2.731	18.542	80.882	102.155	515.574	19,8
2021	2.647	21.237	85.270	109.154	544.420	20,0
2022 (1)	3.233	20.861	79.595	103.689	562.266	18,4
2023 (1)	3.190	15.745	77.201	96.136	543.778	17,7
Mercaderies a granel	1.877	14.631	7.762	24.270	266.372	9,1
Líquid	1.830	8.153	5.296	15.279	175.751	8,7
Sòlid	47	6.478	2.466	8.991	90.621	9,9
Mercaderies generals	1.301	1.083	69.039	71.423	262.853	27,2
Contenidors	1.090	1.002	53.716	55.808	178.629	31,2
Convencional	211	81	15.323	15.615	84.224	18,5
Altres trànsit portuari	12	31	400	443	14.553	3,0
Local i avituallament	12	29	399	440	14.425	3,1
Pesquer	0	2	1	3	128	2,3

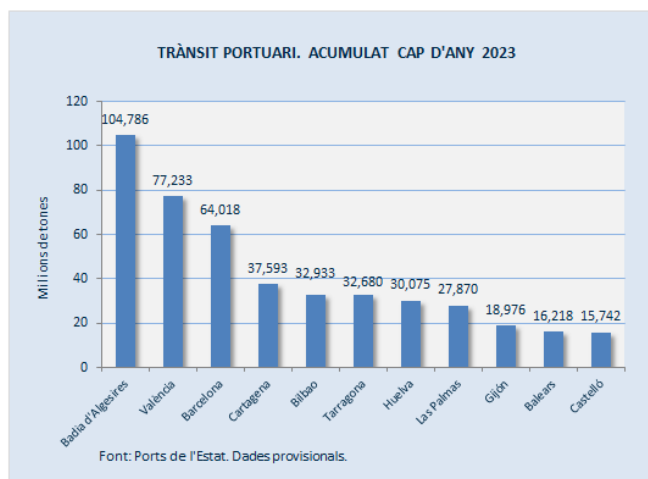
(1) Les dades de 2022 i següents són provisionals. Les dades definitives estan ajustades als Anuaris Estadístics de Ports de l'Estat.

Font: Butlletí Estadístic en línia. Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible.

Quadre 6.18

El Gràfic 6.6 mostra els onze ports amb un major volum de tones transportades durant l'any 2023, amb **València i Castelló situats en el segon i onzè lloc**, respectivament, dins de l'ens Ports de l'Estat pel que fa al volum de mercaderies transportades.

Gràfic 6.6

Quant al nombre de vaixells mercants per ports a la Comunitat Valenciana (Quadre 6.19), la xifra provisional corresponent a l'any 2023 mostra un increment de 7 unitats respecte de 2022. El port d'Alacant registra 200 vaixells més (un 29,8 %), mantenint la tendència ascendent de l'any anterior en el nombre de vaixells mercants. Per part seua, el port de Castelló registra 247 vaixells menys en aquest exercici (un 16,2 % menys). Finalment, el port de València ha experimentat un augment de 54 unitats, la qual cosa suposa una variació positiva del 0,7 %.

Així mateix, es faciliten les dades actualitzades —a data de redacció d'aquest capítol de la Memòria— relatives a les tones de registre brut, que han augmentat a la Comunitat Valenciana un 2,9 %, representant el 12,7 % del total d'Espanya i registrant un descens de quatre dècimes de punt respecte a la representativitat de l'any 2022 (13,1 %).

A nivell estatal, les tones de registre brut han augmentat un 6 % en 2023 respecte de l'exercici anterior. En 2022, aquest indicador ja havia experimentat un increment del 24,4 % en relació amb 2021.

NOMBRE DE VAIXELLS MERCANTS PER PORTS I TRB (EN MILERS)
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

PORTS	2019		2020		2021		2022(1)		2023(1)	
	BUCS	TRB	BUCS	TRB	BUCS	TRB	BUCS	TRB	BUCS	TRB
Alacant	696	10.164	546	5.852	504	8.159	672	11.902	872	14.370
Castelló	1.759	28.995	1.629	21.846	1.666	22.903	1.527	21.959	1.280	17.729
València	7.891	273.705	6.851	243.418	7.295	255.631	7.521	291.258	7.575	302.470
Total CV	10.346	312.864	9.026	271.116	9.465	286.693	9.720	325.119	9.727	334.569
Total Espanya	170.944	2.391.607	117.829	1.774.382	138.889	2.001.189	156.986	2.490.052	164.160	2.638.497

(1) Les dades de 2022 i següents són provisionals. Les dades definitives estan ajustades als Anuaris Estadístics de Ports de l'Estat.

TRB: Tones de Registre Brut

Font: Butlletí Estadístic en línia. Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible.

Quadre 6.19

6.3.3. Actuacions en infraestructures de transport marítim

El Quadre 6.20 recull les **actuacions i inversions realitzades en matèria de ports**, aeroports i costes per la Direcció General de Ports, Aeroports i Costes, de la Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat, durant els exercicis 2022 i 2023. L'import total de les inversions s'ha reduït un 17,4 %, en contrast amb l'augment del 16,1 % registrat en 2022 respecte de l'exercici 2021. Cal destacar el descens considerable en les obres d'emergència i en les actuacions de planificació i estudis. Com a dada positiva, sobresurt l'increment significatiu en conservació i explotació d'infraestructures, amb un augment superior al 200 %.

ACTUACIONS I INVERSIONS EN PORTS I COSTOS DE LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

Actuacions en ports de gestió directa	Inversió 2022 (€)	Inversió 2023 (€)	% Var. 2023/2022
Obres d'emergència	2.800.000	907.129	-67,60
Planificació i estudis	379.906	169.787	-55,31
Manteniment d'instal·lacions elèctriques	273.000	273.581	0,21
Manteniment de senyalització marítima	57.596	41.580	-27,81
Dragatges	682.685	942.724	38,09
Conservació i explotació d'infraestructures	1.000.000	3.104.022	210,40
Resta d'actuacions i inversions			
Projectes/obres noves infraestructures (Ports/Costos	3.256.668	1.539.448	-52,73
TOTAL IMPORT INVERSIONS	8.449.855	6.978.271	-17,42

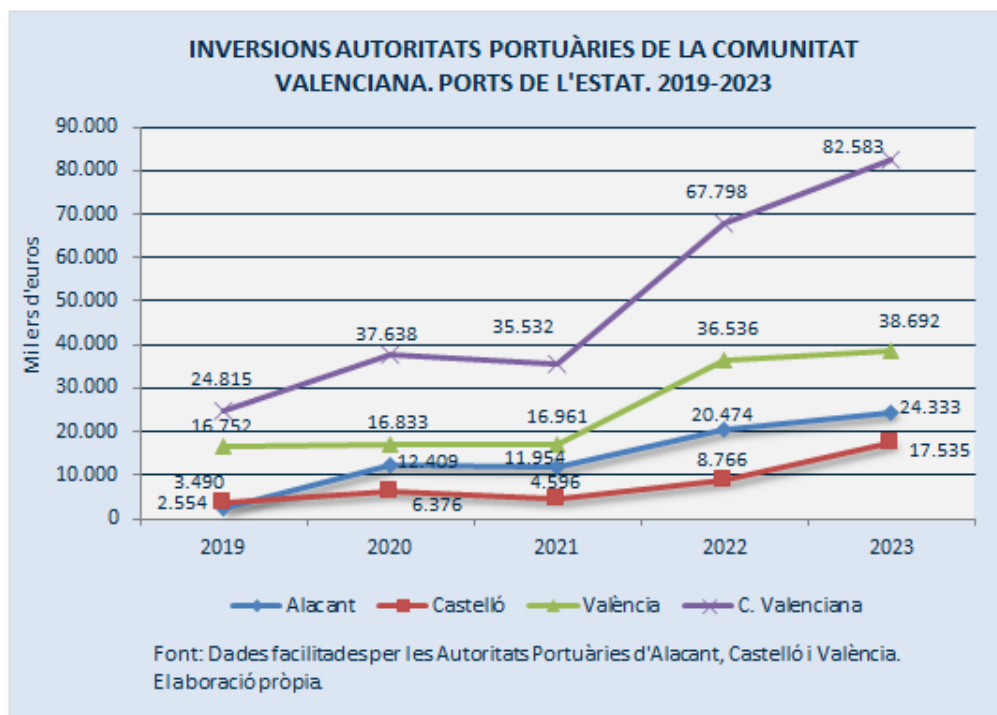
Font: Direcció General de Ports, Aeroports i Costes. Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat.

Quadre 6.20

Segons dades de les autoritats portuàries de la Comunitat Valenciana, la inversió de l'**Autoritat Portuària d'Alacant** per a l'any 2023 ha sigut de 24.333.000 euros (un 18,8 % més), dels quals 4.091.000 euros corresponen a inversió pública i 20.242.000 euros a inversió privada. Per a l'any 2022, es comptava amb una inversió pública de 5.004.000 euros, mentre que la inversió privada reconeguda per a aquell exercici va ascendir a 15.470.000 euros. El total d'inversió per a 2022 va ser de 20.474.000 euros.

La inversió pública de l'**Autoritat Portuària de Castelló**, sense comptar l'immobilitzat financer, ha ascendit en 2023 a 12.890.311 euros, un 47 % més. La inversió privada total ha sigut de 4.645.000 euros. Per a l'exercici 2022, la inversió pública —també sense incloure l'immobilitzat financer— va ser de 8.765.739 euros.

Finalment, les inversions de l'**Autoritat Portuària de València** en immobilitzat intangible, material i inversions immobiliàries per a l'any 2023 han sigut de 38.691.992 euros, enfront dels 36.535.874 euros de l'exercici 2022, la qual cosa representa un increment del 5,9 %.

Gràfic 6.7

El Quadre 6.21 recull les inversions de les autoritats portuàries corresponents als dos últims exercicis, així com la seua diferència percentual

INVERSIONS AUTORITATS PORTUÀRIES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

	Inversió 2022 (€)	Inversió 2023 (€)	% Var. 2023/2022
Autoritat Portuària d'Alacant*	20.474.000	24.333.000	18,85
Autoritat Portuària de Castelló**	8.765.739	17.535.311	100,04
Autoritat Portuària de València ***	36.535.874	38.691.992	5,90
Total Autoritats Portuàries	65.775.613	80.560.303	22,48

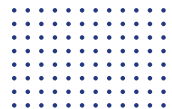
* Inversió pública i inversió privada

** Inversió pública (sense tenir en compte l'immobilitzat financer) i inversió privada. En 2022 no es va facilitar inversió priva

*** Inversions en immobilitzat intangible, material i inversions immobiliàries

Font: Elaboració pròpia a partir de dades facilitades per les diferents Autoritats Portuàries

Quadre 6.21

6.4. TRANSPORT AERI

6.4.1. Transport aeri de persones passatgeres

El Quadre 6.22 detalla les dades corresponents al **nombre de persones passatgeres** (moviments d'entrades i eixides) dels últims cinc anys. El nombre de persones que han transitat pels aeroports de la nostra Comunitat gestionats per Aena ha experimentat un increment interanual de 20,5 punts percentuals, passant de 21.292 milers en 2022 a 25.666 milers en 2023 (dades procedents del Butlletí Estadístic en línia del Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible). A aquesta xifra cal afegir els 283.259 passatgers registrats a l'aeroport de Castelló (149.339 en 2022), amb un increment del 89,7 %. Es tracta d'una infraestructura de titularitat pública i gestió privada, operada per l'empresa Edeis des de gener de 2017.

Com en anys anteriors, **l'aeroport d'Alacant-Elx Miguel Hernández** és el que registra un major trànsit, amb 15.740.082 passatgers en 2023, xifra superior als 13.195.814 de 2022, la qual cosa representa un increment del 19,3 % (2.544.268 més). En 2022 l'increment interanual va ser del 126 %. Segons dades provisionals d'Aena, en l'exercici 2023 aquest aeroport ocupa **el cinquè lloc d'Espanya per volum de passatgers**, el mateix que l'any anterior; el sisé en nombre d'operacions i l'onzé en transport de càrrega aèria, posicions que també manté des de 2022. Més de 30 aerolínies operen en aquest aeroport, amb més de 100 destinacions, predominant el trànsit internacional, tant de vols regulars com de serveis xàrter i aerolínies de baix cost (com Ryanair, Jet2 i Vueling, que disposen de base pròpia).

Per la seua banda, **l'aeroport de València** ha registrat 9.925.582 passatgers en 2023, amb un increment d'1.828.919 persones respecte de l'any anterior, cosa que representa un augment del 22,6 %, enfront del 99,3 % de 2022 i del 9,8 % de 2019.

Segons Aena, en 2023 València ocupa el **vuité lloc per volum de passatgers** (ascendeix una posició respecte de 2022), el nové en operacions (igual que l'any anterior) i el sisé en càrrega aèria (també estable). Més de 30 aerolínies operen a l'aeroport de València, amb més de 80 destinacions. Les connexions nacionals principals són amb Madrid, Palma, Barcelona i Sevilla. L'aerolínia Air Nostrum (franquiciada d'Iberia Regional) hi té la seua base, amb terminal pròpia a Manises, i continua sent la principal operadora nacional, tot i que són les aerolínies de baix cost (com Ryanair, EasyJet, Transavia, Wizz Air, Volotea, Blue Air i Vueling) les que han contribuït més a l'augment del trànsit. Igual que en la resta de modes de transport analitzats, les xifres comencen a igualar o superar les anteriors a la COVID-19.

Finalment, **l'aeroport de Castelló** ha experimentat un increment del 89,7 % en 2023, inferior al 299,3 % de 2022, però molt superior als descensos registrats en 2021 (-7,2 %) i 2020 (-67,9 %), així com a l'increment del 6,9 % en 2019. Els destins són principalment internacionals. Actualment s'hi operen vols regulars a Londres durant tot l'any (Ryanair), i vols estacionals a Bucarest, Budapest, Katowice i Viena (Wizz Air), totes aerolínies de baix cost. Quant al trànsit d'aeronaus, el nombre d'operacions s'ha incrementat en 1.185 (13,8 %) en 2023, després de l'augment de 2.751 operacions en 2022 (un 47,1 % més). **Així, en 2023 es torna a batre el rècord d'operacions anuals.** A més, s'ha consolidat l'activitat de les escoles de vol⁸ que operen a Castelló i s'ha continuat amb l'estratègia de diversificació, incloent el servei d'estacionament i posterior desmantellament d'aeronaus⁹.

⁸En concret, l'escola de pilots Panamedia té la seua base situada en aquesta instal·lació aeroportuària.

⁹Dues empreses es dediquen a l'estacionament, manteniment i desmantellament d'aeronaus: Brok-air Aviation Group i E-Cube Solutions.

Des d'enguany, i en col·laboració amb la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, a través de l'IES de Vall d'Alba, s'imparteixen cicles formatius de Formació Professional en matèria aeronàutica.

Els tres aeroports de la Comunitat Valenciana disposen del **Certificat Europeu de Seguretat Operacional** i se situen en el màxim nivell internacional.

Tal com s'observa en el Quadre 6.22, el nombre total de persones passatgeres que han transitat pels aeroports de la Comunitat Valenciana representa el 9,2 % del total nacional, quatre dècimes de punt més que en 2022. Pel que fa a la destinació, el **79,4 % del trànsit registrat és de caràcter internacional**¹⁰, amb especial rellevància de l'aeroport d'**Alacant-Elx Miguel Hernández**, que concentra el 52,3 % del total internacional de la Comunitat, una dècima menys que en 2022. El trànsit nacional d'aquest aeroport representa el 8,5 % del total autonòmic, sis dècimes menys que l'any anterior.

A l'aeroport de **València**, el trànsit nacional representa l'11,1 % del total autonòmic (−0,7 punts percentuals respecte de 2022), mentre que l'internacional se situa en el 27,1 %, amb un increment d'11 dècimes. Any rere any, el trànsit internacional va guanyant pes en aquest aeroport i representa, per a l'últim exercici, el 71 % del total, 1,2 punts més que en 2022. A València operen 23 aerolínies amb 105 rutes, connectant amb 20 països, 69 ciutats i 75 destinacions. El 67 % del trànsit internacional es concentra en cinc mercats: Itàlia, França, Alemanya, el Regne Unit i els Països Baixos.

Pel que fa a l'aeroport de **Castelló** (amb un 1,1 % de representativitat dins de la Comunitat Valenciana), el trànsit és majoritàriament internacional. Els vols nacionals es limiten a operacions d'aviació general, a les connexions regulars amb Bilbao i Madrid, i a algunes operacions domèstiques puntuals o discrecionals.

TRÀNSIT COMERCIAL PER AEROPORTS. MOVIMENT DE PASSATGERS I PASSATGERES COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

(Milers de passatgers/es	Alacant	València	Castelló	C.V.	Espanya	%CV/ E
2019	15.040	8.510	125	23.675	274.945	8,6%
2020	3.735	2.474	40	6.249	75.907	8,2%
2021	5.838	4.063	37	9.938	118.955	8,4%
2022	13.196	8.097	149	21.442	243.460	8,8%
2023(p)	15.740	9.926	289	25.955	283.085	9,2%
Nacional	2.208	2.881		5.089	92.856	
Internacional	13.572	7.045		20.617	190.230	

(p) Dades provisionals. Les dades de 2022 i 2023 són provisionals. Per a l'aeroport de Castelló no es desglossa el trànsit nacional i l'internacional, per la qual cosa no coincideix el sumatori de vols nacionals i internacionals amb el total per a la Comunitat Valenciana.

Font: Butlletí Estadístic en línia. Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. *EDEIS Aeroport de Castelló. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 6.22

¹⁰ No s'han tingut en compte, per al càlcul dels percentatges, les dades de persones passatgeres de l'aeroport de Castelló-Costa Azahar, ja que, tot i que la majoria corresponen a trànsit internacional, no s'ha pogut disposar de les estadístiques exactes per al seu desglossament. Per aquest motiu, la suma total per a la Comunitat Valenciana no coincideix amb la suma de vols nacionals i internacionals, que sí que inclou les dades dels aeroports d'Alacant i València..

El Quadre 6.23 analitza l'evolució del transport aeri de persones passatgeres a la Comunitat Valenciana durant els tres últims exercicis, amb dades trimestrals expressades en mitjanes mensuals. No s'hi inclouen les dades registrades a l'aeroport de Castelló.

Les dades han sigut extretes de l'estadística de l'ens Aena. En l'exercici 2023 s'hi pot apreciar un **repunt significatiu en el nombre de persones passatgeres**, sent, concretament, el primer trimestre el que ha registrat les taxes de creixement més elevades pel que fa al nombre de persones transportades per via aèria. L'increment experimentat ha sigut superior a la Comunitat Valenciana que al conjunt d'**Espanya** durant els quatre trimestres de l'any.

EVOLUCIÓ DEL TRANSPORT AERI DE PASSATGERS I PASSATGERES COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2021-2023

Milers de passatgers i passatgeres. Dades expressades en mitjanes mensuals

	COMUNITAT VALENCIANA					ESPANYA				
	2021	2022	T1	2023*	T2	2021	2022	T1	2023*	T2
I Trim	122,3	1.052,8	760,6	1.493,1	41,8	2.746,7	12.633,3	359,9	17.882,0	41,5
II Trim	436,0	2.024,9	364,4	2.561,9	26,5	6.275,0	22.347,6	256,1	25.267,1	13,1
III Trim	1.456,9	2.327,9	59,8	2.678,4	15,1	16.488,9	26.419,3	60,2	29.066,9	10,0
IV Trim	1.291,3	1.701,4	31,8	2.027,1	19,1	14.473,6	19.831,1	37,0	22.182,5	11,9

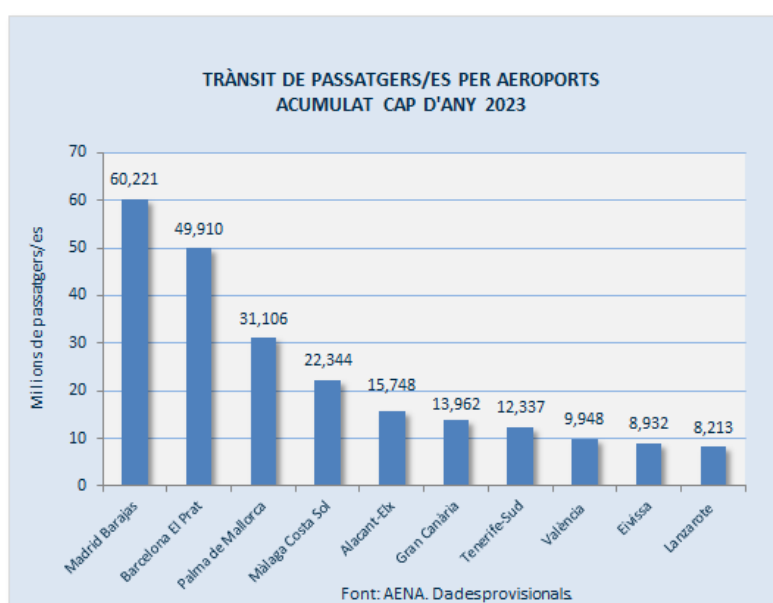
(*) 2022 Dades provisionals.

T1: Taxa de variació interanual 2022/2021 T2: Taxa de variació interanual 2023/2022

Font: Direcció d'Operacions, Seguretat i Servicis. Departament d'Estadístiques. AENA. Elaboració pròpia

Quadre 6.23

En el Gràfic 6.8 figuren els deu aeroports de l'ens Aena amb un major trànsit de persones passatgeres durant l'any 2023. Tant Alacant-Elx Miguel Hernández com València-Manises apareixen en aquest rànquing.

Gràfic 6.8

6.4.2. Transport aeri de mercaderies

El Quadre 6.24 recull les dades sobre el trànsit aeri de mercaderies durant el quinquenni 2019-2023 als aeroports de la nostra Comunitat, així com les dades totals d'Espanya. El trànsit de mercaderies de la **Comunitat Valenciana** representa, per a l'any 2023, una dècima de punt percentual menys que el registrat en l'exercici anterior.

El volum de càrrega ha descendit un 1,6 %, en contrast amb l'augment del 10,3 % registrat en 2022 respecte del seu precedent. A l'aeroport d'**Alacant-Elx Miguel Hernández**, el volum de càrrega ha disminuït un 3,9 %, enfront del creixement del 16,5 % registrat en 2022. Pel que fa a l'**aeroport de València**, el volum de mercaderies ha disminuït un 0,9 %, en contrast amb l'increment del 8,4 % de l'any anterior. L'aeroport de Castelló no registra trànsit de mercaderies.

TRÀNSIT COMERCIAL DE MERCADERIES PER AEROPORTS COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

(En Tones)	Alacant	València	C.V.	Espanya	%CV/ E
2019	4.032	14.516	18.548	1.068.395	1,7
Nacional	3.618	6.142	9.760	125.625	7,8
Internacional	414	8.374	8.788	942.769	0,9
2020	3.520	11.864	15.384	789.177	1,9
Nacional	3.432	5.118	8.550	92.386	9,3
Internacional	88	6.746	6.834	696.791	1,0
2021	3.984	12.723	16.707	998.700	1,7
Nacional	3.849	4.934	8.783	107.005	8,2
Internacional	135	7.789	7.924	891.695	0,9
2022(p)	4.641	13.788	18.429	1.000.356	1,8
Nacional	4.450	6.018	10.468	118.716	8,8
Internacional	191	7.770	7.961	881.640	0,9
2023(p)	4.462	13.665	18.127	1.079.676	1,7
Nacional	4.304	6.652	10.956	114.663	9,6
Internacional	158	7.013	7.171	965.013	0,7

(p) Les dades de 2022 i 2023 són provisionals. La sèrie no inclou altres classes de trànsit.
Font: Butlletí Estadístic en línia. Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible

Quadre 6.24

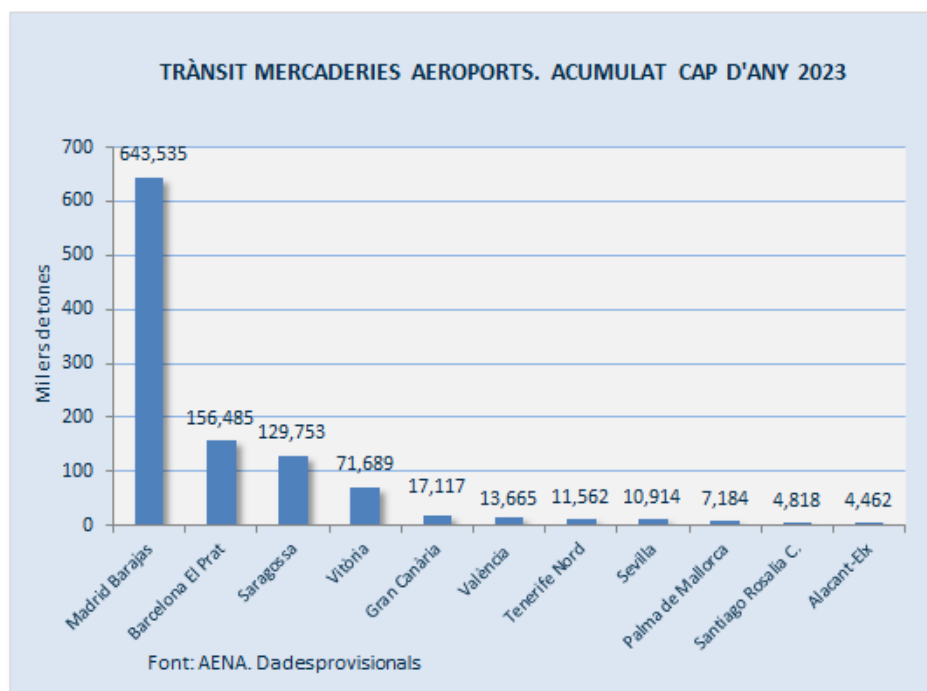
Es constata que el 39,6 % de les mercaderies transportades per via aèria a la nostra Comunitat tenen com a **destinació l'àmbit internacional**, amb una reducció de 3,6 punts percentuals en relació amb l'any anterior. Per part seua, a **Espanya**, el trànsit internacional representa el 89,4 % del total, tretze dècimes de punt més que en 2022.

A l'**aeroport de València**, el volum de mercaderies amb destinació internacional representa el 38,7 % del total de la Comunitat Valenciana (42,2 % en 2022). El trànsit nacional de mercaderies en aquest aeroport representa el 36,7 % del total autonòmic, enfront del 32,7 % de l'any anterior.

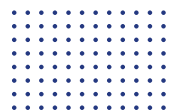
A l'**aeroport d'Alacant-Elx Miguel Hernández**, el trànsit nacional de mercaderies representa el 23,7 %, quatre dècimes de punt percentual menys que en 2022, mentre que el percentatge corresponent al trànsit internacional és del 0,9 %, una dècima menys que l'any anterior.

No es disposa de dades actualitzades sobre el trànsit total de mercaderies per aeroports segons la classe de vol; per tant, es remet al Quadre 6.31 de la **Memòria de 2020**, on figuren les últimes dades disponibles.

En el Gràfic 6.9 figuren les instal·lacions aeroportuàries amb un major volum de mercaderies transportades, amb València i Alacant ocupant els llocs sisé i onzé, respectivament, els mateixos que en 2022.

Gràfic 6.9

6.4.3. Trànsit d'aeronaus

Pel que fa al moviment d'aeronaus, el nombre d'operacions a la nostra Comunitat durant l'exercici 2023 s'ha incrementat un 12,7 %, enfront de l'augment del 62,4 % registrat en 2022 respecte de l'any anterior (Quadre 6.25). Els vols internacionals superen els nacionals en 87.107 operacions, amb un increment del 29,3 % respecte de 2022. El nombre total d'operacions realitzades a la **Comunitat Valenciana** representa el 8,9 % del **total estatal**, tres dècimes de punt més que la xifra registrada al tancament de l'exercici 2022.

TRANSPORT AERI. TRÀNSIT COMERCIAL PER AEROPORTS TRÀNSIT D'AERONAUS. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

	Alacant (L'Altet)	València (Manises)	Castelló (Castelló)	C.V.	Espanya	%CV/ E
2019	100.086	67.504	6.515	174.105	2.040.174	8,5
2020	36.737	29.539	7.750	74.026	854.807	8,7
2021	51.125	42.153	5.844	99.122	1.199.226	8,3
2022 (p)	88.188	64.163	8.595	160.946	1.866.196	8,6
2023 (p)	98.921	72.722	9.780	181.423	2.042.835	8,9
Nacional	17.201	25.067		42.268	828.049	5,1
Internacional	81.720	47.655		129.375	1.214.786	10,7

(p) Les dades de 2022 i 2023 són provisionals. No es pot catalogar en l'Aeroport de Castelló els vols nacionals i internacionals, per la qual cosa els percentatges de representativitat en la Comunitat Valenciana només inclouen València i Alacant.

Font: Butlletí Estadístic en línia. Ministeri de Transports i Mobilitat Sostenible. EDEIS Aeroport de Castelló. Elaboració pròpia.

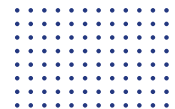
Quadre 6.25

Pel que fa al trànsit per aeroports segons **la classe de vol**, les últimes dades disponibles corresponen a l'any 2019 i ja van quedar recollides en la Memòria de 2020, a la qual es remet per a la seua consulta (Quadre 6.33).

El Quadre 6.26 recull les dades estadístiques dels cinc últims anys sobre el trànsit de persones passatgeres, el nombre d'operacions i els quilos de mercaderies transportades als dos aeroports de la xarxa Aena de la **Comunitat Valenciana**, segons dades de l'ens Aena.

Segons les dades provisionals de l'exercici 2023, la Comunitat Valenciana ha superat els 25,6 milions **de persones passatgeres transportades**, amb un increment del 20,5 %, un percentatge notablement inferior al registrat en 2022 respecte de l'any anterior, que va ser del 114,9 %. Per part seua, Espanya ha registrat més de 283 milions de persones passatgeres transportades en 2023, la qual cosa suposa un augment del 16,2 %, enfront del 103,2 % de creixement de 2022. Es constata que la **Comunitat Valenciana ha crescut proporcionalment més que Espanya** quant al volum de persones transportades.

Pel que fa a la **càrrega aèria**, a la Comunitat Valenciana ha disminuït un 1,6 %, 11,9 punts percentuals menys que en 2022, i representa l'1,7 % del total estatal, una dècima de punt menys que l'any anterior. Segons dades d'Aena, la càrrega aèria a Espanya ha crescut un 7,9 % en 2023, dada que, tot i ser positiva, és significativament superior a la de 2022, que va ser només del 0,2 % en relació amb l'any anterior.

Quant al **nombre d'operacions**, a la Comunitat Valenciana s'han superat les 182.000 (dades provisionals), amb un increment de l'11,7 %, enfront del 61,8 % de 2022. Aquesta xifra representa el 7,6 % del total d'operacions a Espanya, dues dècimes de punt més que en 2022. A nivell estatal, el nombre d'operacions ha crescut un 8,5 %, 37,4 punts percentuals menys que en 2022 respecte del seu precedent, tot i que l'increment és superior al registrat en 2019 respecte de 2018, que es va situar en el 2,6 %.

TRÀNSIT DE PASSATGERS I PASSATGERES, OPERACIONS I CÀRREGA EN ELS AEROPORTS COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA. Arribades i Eixides 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023 (p)
Alacant					
Passatgers/e	15.048.240	3.739.567	5.841.144	13.206.430	15.747.678
Càrrega	4.032.300	3.520.133	3.984.487	4.640.796	4.461.504
Operacions	101.410	37.153	51.505	90.111	100.547
València					
Passatgers/e:	8.539.579	2.487.495	4.078.485	8.114.821	9.948.141
Càrrega	14.515.842	11.863.982	12.723.051	13.788.813	13.665.158
Operacions	77.702	35.901	49.631	73.501	82.234
Comunitat Valenciana					
Passatgers/e:	23.587.819	6.227.062	9.919.629	21.321.251	25.695.819
Càrrega	18.548.142	15.384.115	16.707.538	18.429.609	18.126.662
Operacions	179.112	73.054	101.136	163.612	182.781
Espanya					
Passatgers/e	275.247.387	76.065.601	119.952.578	243.693.689	283.195.399
Càrrega	1.069.556.565	789.176.762	998.699.589	1.000.485.327	1.079.676.272
Operacions	2.361.045	1.101.250	1.518.847	2.216.474	2.403.918

Passatgers i passatgeres i operacions en unitats; Càrrega en kg.

p: Dades provisionals.

Font: Direcció d'Operacions, Seguretat i Servicis. Departament d'Estadístiques. AENA.

Quadre 6.26

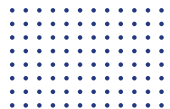
6.4.4. Actuacions en infraestructures de transport aeri

El Pla d'Inversions 2022-2026 per a l'aeroport d'Alacant-Elx Miguel Hernández compta amb un pressupost de 56,3 milions d'euros, destinat a actuacions orientades a incrementar la seguretat operacional i de les persones passatgeres, mitjançant treballs de manteniment i adequació a la normativa vigent. Dins de les inversions emmarcades en el Pla de Regulació Aeroportuària 2022-2026 s'inclou el nou aparcament exprés, inaugurat el 3 d'agost de 2023, que permet la càrrega i descàrrega de persones passatgeres en la zona d'arribades sense necessitat d'accedir a l'aparcament en rotació, fet que millora el trànsit en aquesta àrea. També s'ha adequat l'aparcament de llarga estada. L'aparcament exprés, situat davant de la façana de la terminal, a la planta d'arribades, disposa de 23 places, dues de les quals reservades per a persones amb mobilitat reduïda, i ofereix 10 minuts d'estacionament gratuït. A més, es preveu la millora de l'aparcament de llarga estada i per a abonats situat a l'antiga terminal, amb una inversió de 12 milions d'euros. Aquesta actuació inclourà una nova distribució de places i vials per a millorar el flux de persones i vehicles, així com l'aprofitament de l'espai, amb una capacitat total prevista de 2.367 places (actualment n'hi ha 2.222), de les quals 1.866 estaran destinades a usuaris de llarga estada. Es construiran també nous nuclis d'escals, places reservades per a persones amb mobilitat reduïda i places amb punts de recàrrega per a vehicles elèctrics. A data de tancament d'aquesta Memòria, no es disposa de les dades d'execució corresponents a l'exercici 2023.

Segons el Document de Regulació Aeroportuària d'Aena 2022-2026, la **inversió compromesa per a l'aeroport de València**, a Manises, ascendeix a 33 milions d'euros, i inclou actuacions de modernització de les zones d'accés i embarcament de persones passatgeres, l'ampliació del control de seguretat per a absorbir fins a 2.500 persones per hora, l'adaptació de les màquines de control d'equipatges a l'estàndard europeu, actuacions en el camp de vol, adaptació a normativa i millores operatives en recorreguts de rodament i perimetrals. Tampoc no es disposa de dades d'execució per a l'exercici 2023.

Pel que fa a l'**aeroport de Castelló, continua desenvolupant la seua estratègia de diversificació**, amb l'impuls de noves inversions destinades a reforçar la cartera de serveis de la infraestructura i a implementar noves activitats. En 2023, l'aeroport ha orientat el seu pressupost —de prop de 16,5 milions d'euros— cap a l'expansió del trànsit comercial, el foment de la diversificació i el desenvolupament de l'activitat en diferents àmbits. Destaquen, en particular, les obres per a posar en marxa el futur pol empresarial, logistic i industrial de la Zona d'Activitats Complementàries (ZAC), amb una inversió de 3,4 milions d'euros, que suposa el 76 % del total d'inversions previstes per a 2023 (4,7 milions d'euros en total).

7 Sistema financer en la Comunitat Valenciana

En aquest capítol es presenta una anàlisi del sistema financer en la Comunitat Valenciana a partir d'informació relativa a crèdits i dipòsits, nombre d'entitats, oficines, avals, finançament empresarial i altres indicadors financers. Les dades provenen principalment del Banc d'Espanya, de la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública, de la Societat de Garantia Recíproca de la Comunitat Valenciana (Afi SGR), de l'Institut Valencià de Finances (IVF) i de l'Institut de Crèdit Oficial (ICO). Les dades més rellevants en 2023 són les següents:

- El **nombre d'entitats de dipòsit** amb seu social en la Comunitat Valenciana, a tancament de 2023, és de 3 bancs, 1 caixa d'estalvis i 31 cooperatives de crèdit. Les caixes i les cooperatives representen la meitat de les registrades en tot el territori espanyol.
- El **nombre de seccions de crèdit de cooperatives** a tancament d'exercici és de 33 (una menys que l'any anterior).
- El **nombre d'oficines** ha repuntat un 3,2 % interanual en la nostra Comunitat, amb 53 noves oficines d'entitats de dipòsit.

- Amb l'augment del nombre d'oficines, el percentatge dels municipis de la Comunitat Valenciana que **no disposen d'oficina** s'ha reduït fins al 41 % (50 % l'any anterior) i també ha millorat la situació en els municipis catalogats com a «en risc de despoblació» que no posseeixen cap oficina, el nombre dels quals és de 130 (155 l'any anterior).

- En 2023 ha finalitzat la instal·lació dels 141 **caixers automàtics** finançats per la Generalitat Valenciana en municipis sense serveis bancaris bàsics.

- Els **dipòsits** en la Comunitat Valenciana a 31 de desembre han crescut un 3,2 % interanual i els **crèdits** han disminuït un 6,2 % interanual.

- Els **dipòsits en les cooperatives de crèdit** de la Comunitat han aconseguit xifres de màxims històrics, tant en valor absolut com en quota de mercat.

- L'**IVF** ha concedit 206,2 milions d'euros en finançament en 603 operacions, i **Afin SGR** ha formalitzat risc en avals per 233,5 milions d'euros repartits en 1.320 operacions dirigides al col·lectiu de persones autònomes i a les empreses valencianes.

- La **línia d'avalis Ucraïna de l'ICO** ha sigut sol·licitada per 1.781 empreses valencianes, per un import total de 381,2 milions d'euros.

7.1. CRÈDITS I DIPÒSITS

7.1.1. Entitats de crèdit i nombre d'oficines

Les dades publicades pel Banc d'Espanya posen de manifest que la **reestructuració del sistema financer** ha continuat en 2023, amb un procés de canvis en les entitats de crèdit i tancament d'oficines. El sector financer espanyol ha comptabilitzat, en 2023, un total de 223 entitats de crèdit, quatre menys que l'any anterior, la qual cosa suposa una disminució interanual de l'1,8 % (Quadre 7.1).

NOMBRE D'ENTITATS DE CRÈDIT EN ESPANYA, 2022-2023

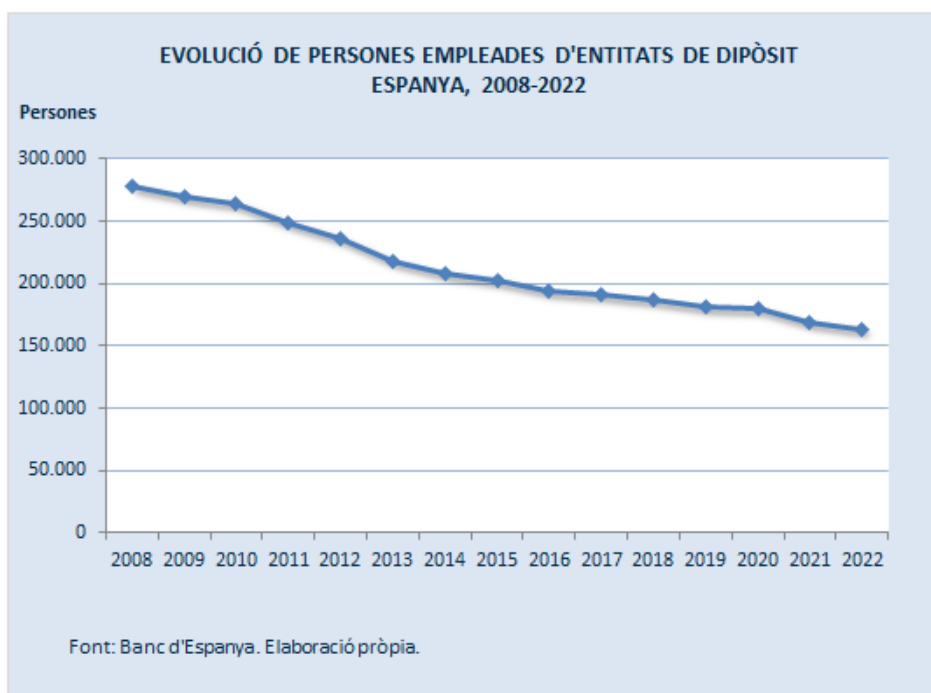
IV Trimestre

	2023	2022	% Var.
Entitats de Dipòsit	185	190	-2,6
- Espanyoles	109	110	-0,9
- Estrangeres	76	80	-5,0
Establ. Financ. de crèdit (EFC)	35	34	2,9
Crèdit oficial	1	1	0,0
Empreses de serveis d'inversió sistèmi	2	2	0,0
Total Entitats de Crèdit	223	227	-1,8

Font: Banc d'Espanya. Butlletí Estadístic.

Quadre 7.1

Amb les últimes dades disponibles del Banc d'Espanya, des de 2008, les persones ocupades en les entitats de dipòsit s'han reduït en 115.561, amb un **descens de la plantilla del 41,5 %** en el període 2008-2022 (Gràfic 7.1).

Gràfic 7.1

Segons dades del Banc d'Espanya, a 31 de desembre de 2023 (Quadre 7.2), tres dels 47 bancs registrats a Espanya tenien la seua seu social en la **Comunitat Valenciana (Banc de Sabadell, Banco Mediolanum i CaixaBank)**. Només queden a **Espanya** dues caixes d'estalvis, una de les quals, **Caixa Ontinyent**, té la seua seu social en la nostra Comunitat. Finalment, de les 61 cooperatives de crèdit registrades a Espanya, 31 tenen la seu social en el nostre territori. Les xifres de bancs, caixes d'estalvis i cooperatives de crèdit són idèntiques a les de l'any anterior en ambdós territoris, excepte pel nombre de bancs amb seu social a Espanya, que és un menys en 2023 respecte a 2022. A més, hi ha 33 entitats registrades en el Registre de Cooperatives amb Secció de Crèdit en la Comunitat Valenciana, una menys que l'any anterior, segons dades de la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública.

ENTITATS DE DIPÒSIT EN LA COMUNITAT VALENCIANA A 31 DE DESEMBRE 2023

PROVÍNCIA	BANCs	COOPERATIVES DE CRÈDIT	CAIXA D'ESTALVIS
Alacant			
	Banc de Sabadell	Caixa Rural Central, Societat Cooperativa de Crèdit. (Orihuela)	
		Caixa de Crèdit de Petrel, Caixa Rural, Coop. de Crèdit Valenciana	
		Caixa Rural Altea, Cooperativa de Crèdit Valenciana	
		Caixa Rural de Callosa d'en Sarrià, Coop. de Crèdit Valenciana	
		Caixa de Crèdit d'Alcoi, Coop. de Crèdit Valenciana (En liquidació)	
Castelló			
		Caixa Rural Sant Roc d'Almenara S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Sant Vicent Ferrer de La Vall D'Uixó, Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Catòlica Agrària, S. Coop. de Crèdit V. (Vila-Real)	
		Caixa Rural La Vall 'Sant Isidre', Soc. Coop. de Crèdit V. (Vall D'Uixó)	
		Caixa Rural Sant Josep de Burriana, S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Sant Josep d'Alcora S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural S. Jaume d'Alqueries Niño Perdido S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Sant Josep d'Almassora, S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Ntra. Caixa Rural Senyora de l'Esperança d'Onda, S. Coop. de Crèdit	
		Caixa Rural Sant Josep de Nules S. Coop. de Crèdit V.	
		RuralNostra, Societat Cooperativa de Crèdit Valenciana (Betxí)	
		Caixa Rural La Junquera de Xilxes, S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Sant Josep de Vilavella, S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Benicarló, S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Sant Isidre de Vilafames S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Les Coves de Vinromà, S. Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural Vinaròs, S. Coop. de Crèdit V.	
València			
	Caixabank	Caixa Rural de L'Alcúdia, S. Cooperativa Valenciana de Crèdit	Caixa Ontinyent
	Banc Mediolanum	Caixa Rural d'Algemesí. S. Coop. V. de Crèdit	
		Caixa Rural Torrent, Cooperativa de Crèdit Valenciana	
		Caixa Rural de Chestre, Societat Cooperativa de Crèdit	
		Caixa Rural de Turís, Cooperativa de Crèdit Valenciana	
		Caixa Rural d'Albal Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Rural de Villar, Coop. de Crèdit V.	
		Caixa Popular-Caixa Rural, S. Coop. de Crèdit V. (Paterna)	
		Caixa Rural d'Algínet, Societat Cooperativa Crèdit Valenciana	

Font: Banc d'Espanya.

Quadre 7.2

Les dades relatives al nombre d'**oficines operatives** a Espanya, arreglades en el Quadre 7.3, permeten realitzar una anàlisi autonòmica i provincial. Crida l'atenció l'augment del nombre d'oficines en la nostra Comunitat, que interromp la tendència decreixent iniciada amb la crisi de 2008. A desembre de 2023, la **Comunitat Valenciana** compta amb un total de 1.714 oficines (1.662 en 2022), la qual cosa representa el **9,8 % del total d'Espanya**, quatre dècimes percentuals més que l'any anterior. Per províncies, a València estan situades 886 oficines, el 51,7 % del total de la Comunitat; a Alacant, 600 oficines (35 %); i a Castelló, 228 oficines (13,3 %).

La majoria de les oficines corresponen a **entitats de dipòsit** i ascendeixen, en la nostra Comunitat, a 1.707, que representen el 9,8 % del total nacional i es reparteixen en: 882 a València, 597 a Alacant i 228 a Castelló.

NOMBRE D'OFICINES PER ENTITATS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Desembre 2023

	Entitats dipòsit			EFC			Banc d'Espanya			Total	
	N	T1	T2	N	T1	T2	N	T1	T2	N	T1
Alacant	597	35,0	99,5	2	40,0	0,3	1	50,0	0,2	600	35,0
Castelló	228	13,4	100,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	228	13,3
València	882	51,7	99,5	3	60,0	0,3	1	50,0	0,1	886	51,7
C. Valenciana	1.707	9,8	99,6	5	6,3	0,3	2	12,5	0,1	1.714	9,8
Espanya	17.458	100,0	99,5	79	100,0	0,5	##	100,0	0,1	#####	100,0

N: Número d'oficines

T1 Percentatge que representa cada província respecte al total de la Comunitat i d'aquesta sobre Esp

T2 Percentatge que representa cada tipus d'entitat respecte al total d'oficines

Font: Banc d'Espanya. Elaboració pròpia.

Quadre 7.3

En el Quadre 7.4 es poden observar les variacions percentuals del **nombre d'oficines** en la Comunitat Valenciana i a Espanya corresponents a 2023 en relació amb l'any anterior. Les **oficines de les entitats de dipòsit han augmentat** un 3,2 % en la Comunitat Valenciana (53 oficines més) i s'han reduït un 1,1 % a Espanya. Per províncies, a València hi ha 32 oficines més que l'any anterior, 14 més a Castelló i 7 a Alacant.

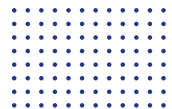
PERCENTATGES DE VARIACIÓ DEL NOMBRE D'OFICINES, 2022-2023

	Entitats de dipòsit	EFC	Banc d'Espanya	Total
Alacant	1,2	0,0	0,0	1,2
Castelló	6,5	0,0		6,5
València	3,8	-25,0	0,0	3,6
C. Valenciana	3,2	-16,7	0,0	3,1
Espanya	-1,1	-9,2	0,0	-1,1

Font: Banc d'Espanya. Elaboració pròpia.

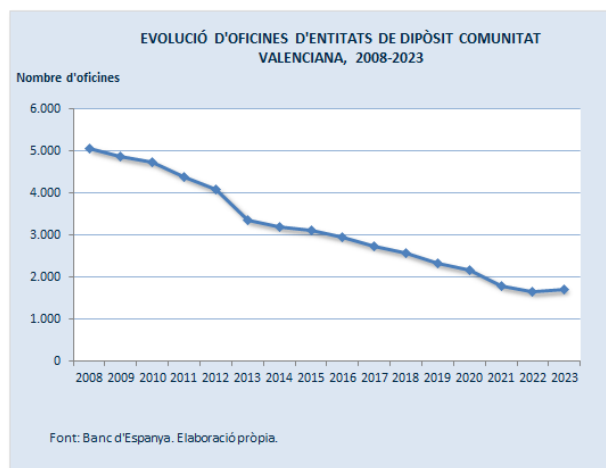
Quadre 7.4

Des del començament de la **crisi financera de 2008 s'han tancat en la Comunitat Valenciana un total de 3.354 oficines** d'entitats de dipòsit, en termes nets. Això suposa una reducció del 66 % respecte de les 5.061 oficines que estaven obertes en 2008. Aquesta evolució es reflecteix en el Gràfic 7.2.

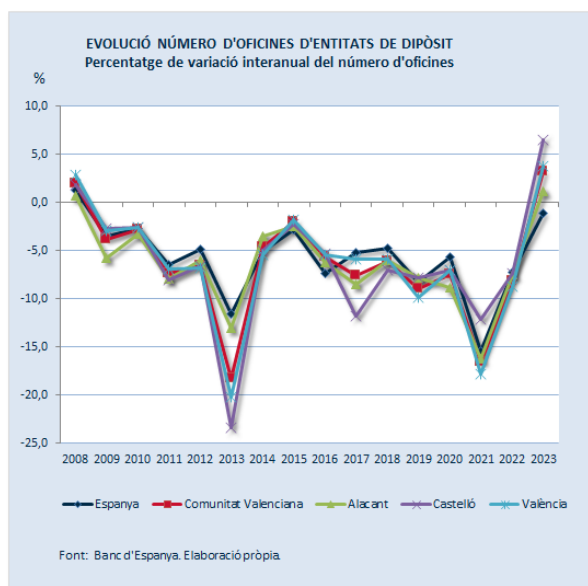
A **Espanya**, en aquest període, s'han tancat 28.204 oficines, la qual cosa ha suposat una disminució del 62 % respecte de les 45.662 oficines que operaven l'any 2008.

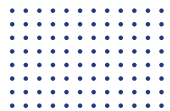
Gràfic 7.2

Per províncies, a **Castelló** s'han tancat, en termes nets, 451 oficines en aquest període, amb una reducció del 67 %. A **València** s'han tancat 1.764 oficines, un 66 % de les 2.646 existents en 2008, i també s'han reduït un 66 % a **Alacant**, amb el tancament de 1.139 oficines d'entitats de dipòsit.

El Gràfic 7.3 arreplega l'evolució del nombre d'oficines de les entitats de dipòsit a Espanya, la Comunitat Valenciana i per províncies en el període 2008-2023. Com es pot observar, el perfil és similar en els diferents àmbits territorials, registrant-se taxes de variació negatives, especialment acusades en 2013 i en 2021, que en conjunt han afectat amb més intensitat la **Comunitat Valenciana**, amb un descens del 66 %, enfront del 62 % d'**Espanya**, com s'ha indicat.

Gràfic 7.3

En el Quadre 7.5 es presenta una relació dels **municipis de la Comunitat Valenciana que no compten amb cap oficina d'entitat de dipòsit** a 31 de desembre de 2023, ordenats per província i per comarca, i distingint aquells municipis de la Comunitat considerats en risc de despoblació, segons els criteris per a poder ser beneficiaris del Fons de Cooperació Municipal per a la lluita contra el despoblament dels municipis de la Comunitat Valenciana¹.

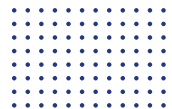
En total, **224 municipis**, el 41 % del total de la Comunitat Valenciana, **no disposen d'oficina** d'entitat de dipòsit (bancs, caixes d'estalvis i cooperatives de crèdit) a la fi de 2023. La situació ha millorat respecte a l'any anterior, en què la meitat de les localitats no disposaven d'oficina. Únicament en dues comarques (València i el Baix Vinalopó) tots els seus municipis compten amb alguna oficina. Les 224 localitats es reparteixen en: 61 a Alacant, 73 a Castelló i 90 a la província de València. Això suposa que el 43 % dels municipis d'Alacant, el 54 % dels de Castelló i el 34 % dels municipis de la província de València no disposen de cap oficina.

El Gràfic 7.4 és un mapa amb la distribució geogràfica dels municipis que manquen d'oficines d'entitats de dipòsit. El major percentatge comarcal es dona a les comarques de l'Alt Millars, l'Alt Palància i els Ports, a Castelló; el Comtat i l'interior de la Marina Alta, a Alacant; i el Racó d'Ademús i el Camp de Morvedre, a València.

Dels 224 municipis sense oficina, 130 (58 %) pertanyen a **zones en risc de despoblació**. Això significa també que el 76 % de les localitats en risc de despoblació no posseeix cap oficina, ni d'entitat bancària, ni de caixa d'estalvis, ni de cooperativa de crèdit. Aquesta situació també ha millorat respecte a l'any anterior, en què aquest últim percentatge va arribar al 87 %.

¹La disposició transitòria tercera de la Llei 5/2023, de 13 d'abril, de la Generalitat, integral de mesures contra el despoblament i per l'equitat territorial en la Comunitat Valenciana, manté vigent transitòriament el Decret 182/2018, de 10 d'octubre, del Consell, pel qual es regula la línia específica del Fons de Cooperació Municipal per a la lluita contra el despoblament dels municipis de la Comunitat Valenciana. Segons els criteris establits en l'article 4 d'aquest decret, el nombre de municipis beneficiaris del Fons en 2023 i, per tant, considerats en risc de despoblament, és de 172, segons l'annex a la Resolució de 23 d'octubre de 2023, de la Presidència de la Generalitat, d'assignació d'aquesta línia específica.

**MUNICIPIIS DE LA COMUNITAT VALENCIANA SENSE OFICINA D'ENTITATS DE DIPÒSIT PER
PROVÍNCIES I COMARQUES, 31/12/2023**

ALACANT		
Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
El Baix Segura/La Vega Baja	Daia Nova Daia Vella Jacarilla Sant Isidre	
El Comptat	Agres Alcosser Alqueria d'Asnar, l' Benimarfull Gaïanes Benilloba	Alcoleja Almudaina Balones Benasau Benillup Benimassot Fageca Quatretondeta Famorca Gorga Lorcha/Orxa, l' Millena Planes Tollos
El Vinalopó Mitjà/El Vinalopó Medio	Alguenya Fondó dels Frares	
La Marina Alta	Atzúbia, l' Alcalalí Beniarbeig Benidoleig Benigembla Benimeli Líber Murla Parcent Poblets, els Ràfol d'Almúnia, el Sagra Sanet i Negrals Senija Tormos Vall de Laguar, la	Castell de Castells Vall d'Alcalà, la Vall de Gallinera, la Vall d'Ebo, la
La Marina Baixa	Benimantell Bolulla Orxeta	Beniardà Benifato Confrides Castell de Guadalest, el Tàrbena
L'Alacantí	Aigües Busot	
L'Alcoià	Tibi	Benifallim Penàguila
Alt Vinalopó/Alto Vinalopó	Campo de Mirra/Camp de Mirra, Canyada	

.../...

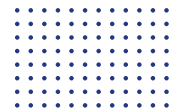

.../...

CASTELLÓ		
Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
El Alto Mijares		Ayódar
		Aranyel
		Argelita
		Castell de Villamalefa
		Cirat
		Corts d'Arenós
		Espadilla
		Fanzara
		Font de la Reina
		Fuentes de Ayódar
		Lludient
		Montán
		Pobla d'Arenós
		Toga
		Torralba del Pinar
		Torrechiva
		Vallat
		Villamalur
		Villanueva de Viver
		Zucaina
L'Alt Palància	Bejís Navajas Sot de Ferrer	Algimia d'Almonacid
		Almedíjar
		Azuébar
		Barracas
		Benafer
		Castellnovo
		Chóvar
		Gaibiel
		Geldo
		Figueres
		Matet
		Pavias
		Pina de Montalgrao
		Sacanyet
		Teresa
		Toràs
		Toro, El
		Vall d'Almonacid
El Baix Maestrat	Jana, La Sant Rafael del Riu Santa Magdalena de Pulpís	Castell de Cabres
		Cervera del Maestre
		Pobla de Benifassà, la
		Xert
Els Ports		Castellfort
		Herbers
		Mata de Morella
		Olocau del Rei
		Palanques
		Portell de Morella
		Todoletlla
		Vallibona
		Villores
		Zorita del Maestrat

.../...

.../...

Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
La Plana Alta	Benlloc	Torre d'en Domènec, la Vilanova d'Alcolea
La Plana Baixa	Alfondegulla Eslida Suera/Sueras	Aín Alcudia de Veo
L'Alcalatén		Chodos/Xodos
L'Alt Maestrat		Ares del Maestrat Benafigos Serratella, la Tirig Torre d'En Besora Vilar de Canes

VALÈNCIA		
Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
El Camp de Morvedre	Abalat dels Tarongers Alfara de la Banoria Algar de Palància Algímia d'Alfara Benavites Benifairó de les Valls Petrés Quart de les Valls Torres Torres	Segart
El Camp de Túria	Benissanó	Gátova
El Racó d'Ademús		Cases Altes Cases Baixes Castielfabib Pobla de Sant Miquel Torrebaixa Vallanca
La Vall d'Aiora Cofrents		Corts de Pallàs Teresa de Cofrents Zarra
La Canal de Navarrés		Millars Quesa
La Costera	Cerdà LLanera de Ranes Llocnou d'En Fenollet Rotglà i Corberà	Estubeny Granja de la Costera, la Torrella Vallés
La Foia de Bunyol		Dos Aigües

.../...

.../...

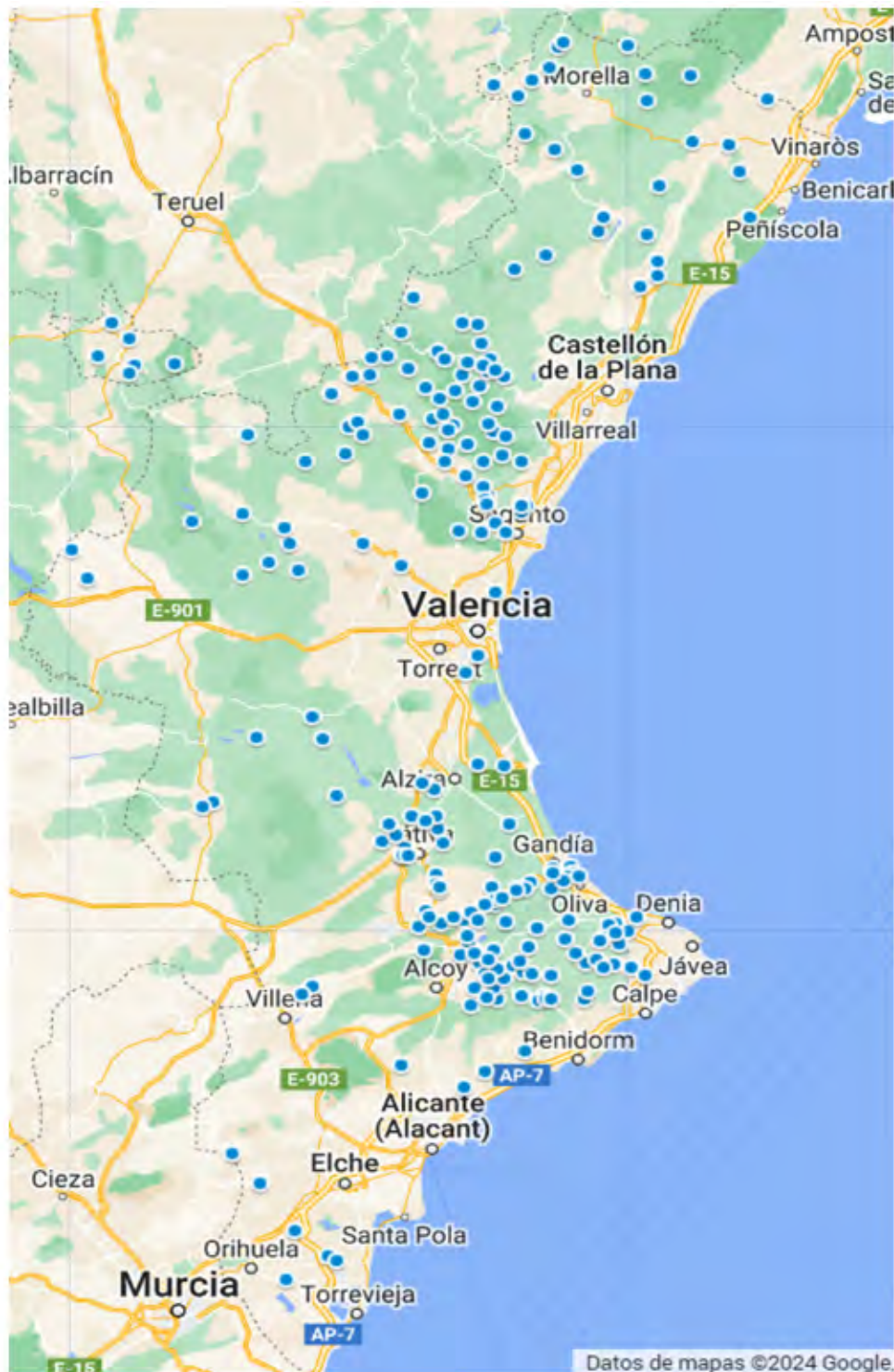
Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
La Plana d'Utiel-Requena	Fuenterrobles	Camporrobles Xera
La Ribera Alta	Beneixida Benimuslem Cotes Énova, l' Massalavés Sant Joanet Sellent Senyera	
La Ribera Baixa	Benicull de Xúquer Fortaleny	
La Safor	Alfahuir Almoines Benifairó de la Valldigna Beniflà Benirredrà Guardamar de la Safor Llocnou de Sant Jeroni Miramar Palmera Piles Potries Rafelcofer Real de Gandia, el	Almiserà Castellonet de la Conquesta
La Vall d'Albaida	Bellús Benicolet Benissoda Guadasséquies Montitxelvo/Montichelvo Palomar, el Ràfol de Salem Salem	Aielo de Rugat Beniatjar Benissuera Bufalí Carrícola Otos Pinet Rugat Sempere Terrateig
L'Horta Nord	Emperador	
L'Horta Sud	Beniparrell	Llocnou de la Corona
Els Serrans		Andilla Benagéber Calles Chulilla Domeño Gestalgar Losa del Obispo Sot de Xera Yesa, La

Font: IVE, DOGV i Banc d'Espanya Elaboració pròpia.

Quadre 7.5

DISTRIBUCIÓ DELS MUNICIPIS SENSE OFICINA EN LA COM.VALENCIANA 31/12/2023

Gràfic 7.4. Font: Elaboració pròpia amb Google Maps a partir de dades de l'IVE, del DOGV i del Banc d'Espanya.

Davant el problema de l'exclusió dels serveis bancaris, especialment en les zones rurals despoblades, el Banc d'Espanya assenyalava com a mètodes alternatius d'accés a l'efectiu les **oficines mòbils** (ofibus) o agents financers que es desplacen a les zones rurals per a facilitar-hi l'accés. Així mateix, algunes entitats financeres estan impulsant l'ús de la **xarxa d'oficines de Correus** (Correus Cash) com a mitjà alternatiu per a disposar d'efectiu. Altres mitjans alternatius són el **cashback** i el **cash-in-shop** (retirada o dipòsit d'efectiu en un establiment comercial), d'implementació recent a Espanya i que només tenen rellevància en grans nuclis urbans. Finalment, la **xarxa d'estancs i els establiments de Loteries i Apostes de l'Estat** també actuen com a punts d'accés, impulsats per les noves modalitats de banca digital. La utilització d'aquests canals alternatius encara és minoritària: només prop de l'1 % els utilitza habitualment per a les seues gestions bancàries, i aproximadament un 4 % els ha utilitzat de manera ocasional².

Precisament, la **situació de vulnerabilitat en l'accés a l'efectiu de la població de les comarques rurals** amb major risc de despoblació ha portat la Generalitat a concedir subvencions per a la **instal·lació de caixers en determinats municipis**³. L'adjudicatària de la corresponent convocatòria va ser CaixaBank, i la iniciativa ha consistit en la instal·lació de 141 caixers en municipis sense serveis bancaris bàsics, especialment en zones en risc de despoblació. El primer caixer es va instal·lar al desembre de 2021 a Vallibona, localitat de la comarca dels Ports, a la província de Castelló, i els últims s'han instal·lat durant l'any 2023. El Quadre 7.6 mostra la relació de pedanies i municipis en què s'han instal·lat els caixers, agrupats per províncies i comarques. Més de la meitat dels caixers automàtics (el 53 %) han sigut instal·lats en municipis considerats en risc de despoblació, segons els criteris de l'Agenda Valenciana Antidespoblament (AVANT).

El **Defensor del Poble** també s'ha pronunciat recentment sobre els reptes de la inclusió financera i ha publicat un informe que inclou 32 recomanacions dirigides a la Secretaria d'Estat d'Economia i Suport a l'Empresa, al Banc d'Espanya, a la Comissió Nacional dels Mercats i de la Competència (CNMC), al Servei Executiu de la Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals i Infraccions Monetàries, i a la Societat Estatal Correus i Telègrafs.

Entre les seues propostes, el Defensor del Poble recomana la possible declaració de determinats serveis bancaris bàsics com a **serveis econòmics d'interés general**, així com la preservació, en la mesura del possible, dels serveis presencials. Aquesta declaració podria modular-se tenint en compte l'entorn geogràfic en què s'ha de prestar el servei i les necessitats especials de determinats col·lectius considerats vulnerables, com ara les persones majors o les persones amb discapacitat. En aquest marc, i davant la **desaparició gradual d'oficines bancàries en nuclis rurals i en l'Espanya menys poblada**, el Defensor del Poble considera que el procés de tancament de l'última sucursal o de l'últim caixer d'una població requereix una anàlisi rigorosa d'impacte i la proposta d'alternatives per a evitar que la ciutadania quede desatada i sense possibilitat de fer ús dels serveis bancaris⁴.

El col·lectiu més vulnerable i afectat pel tancament d'oficines és el de les persones majors i amb escassos coneixements en matèria financera i digital, un col·lectiu que, a més, és majoritari en zones rurals en risc de despoblació. Per això, el Comitè considera necessàries noves accions, així com la continuïtat de mesures per a promoure la inclusió financera, com la duta a terme per la Generalitat mitjançant la instal·lació de caixers automàtics en municipis sense serveis bancaris bàsics.

² Banc d'Espanya. «L'accessibilitat presencial als serveis bancaris a Espanya: informe de seguiment 2023». Disponible en: <https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/PublicacionesSeriadas/DocumentosOcasional/23/Fich/do2320.pdf>

Barreiro, Lorena; Ferrando, Laura; Posada, Diana. «Ús, accés i acceptació de l'efectiu a Espanya: una anàlisi a partir de l'«Estudi sobre hàbits en l'ús de l'efectiu» de 2023». Butlletí Econòmic – Banc d'Espanya, 2024/T1, núm. 01. Disponible en: <https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/InformesBoletinesRevistas/BoletinEconomico/24/T1/Fich/be2401-art01.pdf>

Alonso, María; Gutiérrez, Eduardo; Moral-Benito, Enrique; Posada, Diana; Tello-Casas, Patrocinio. «Un repàs de les diverses iniciatives desplegades a nivell nacional i internacional per a fer front als riscos d'exclusió financera». Banc d'Espanya. Documents Ocasional, núm. 2305, març de 2023. DOI: <https://doi.org/10.53479/29772>

³ Llei 4/2022, de 25 de febrer, de protecció dels consumidors i usuaris enfront de situacions de vulnerabilitat social i econòmica. Aquesta norma reforça la protecció dels col·lectius desvalguts en les relacions de consum, com ara menors, persones d'edat avançada o amb un baix nivell de digitalització, les «persones consumidores vulnerables». Un dels objectius de la llei és augmentar la protecció de les persones majors en els seus tràmits amb les entitats bancàries.

⁴ Defensor del Poble. «Reptes de la inclusió financera. Serveis bancaris i persones vulnerables». Maig de 2024.

PEDANIES I MUNICIPIS DE LA COMUNITAT VALENCIANA EN ELS QUALS S'HA INSTALAT CAIXER AUTOMÀTIC PER PROVÍNCIES I COMARQUES, 2023*

ALACANT		
Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
El Baix Segura/La Vega Baja	El Mudamiento (Orihuela) Sant Felipe Neri (Crevillent) La Matanza (Orihuela) El Escorratei (Orihuela) Barbarroja (Orihuela)	
El Comptat	Alqueria d'Asnar, l' Setla de Nunyes (Muro d'Alcoi)	Almudaina Benasau Fageca Quatretondeta Famorca
Baix Vinalopó	El Realenc (Crevillent)	
La Marina Alta	Atzúbia, l' Benigembla Benimeli Llíber Muria Ràfol d'Almúnia, el Sanet i Negrais Vall de Laguar, la	
La Marina Baixa		Beniardà
CASTELLÓ		
Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
L'Alt Millars		Ayódar Aranyel Argelita Cirat Corts d'Arenós Sant Vicent de Pedrafita (Corts) Espadilla Fanzara Fuentes de Ayódar Lludient Montán Pobla d'Arenós Toga Torrechiva Villanueva de Viver Zucaina
L'Alt Palància	Bejís Sot de Ferrer	Algimia d'Almonacid Almedíjar Benafer Castellnovo Caudiel Chóvar Geldo Matet Pina de Montalgrao Teresa Toràs Toro, El Vall d'Almonacid

.../...

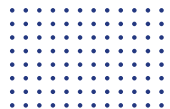

.../...

El Baix Maestrat	Jana, La Sant Rafael del Riu Santa Magdalena de Pulpís	
Els Ports	Xiva de Morella (Morella)	Castellfort Herbers Mata de Morella Olocau del Rei Palanques Portell de Morella Tudolella Vallibona Villores Zorita del Maestrat
La Plana Alta	Venta de Sant Antoni (Cabanès)	
La Plana Baixa	Eslida	Aín Alcudia de Veo
L'Alt Maestrat		Ares del Maestrat Benafígols Serratella, la Tirig Vilar de Canes
VALÈNCIA		
Comarca	Sense risc	En risc de despoblació
Comarca de València	El Saler (València) El Perellonet (València)	
El Camp de Morvedre	Abalat dels Tarongers Alfara de la Banoria Algar de Palància Algímia d'Alfara Petrés Quart de les Valls Torres Torres	
El Camp de Túria		Gátova
El Racó d'Ademús		Castielfabib Torrebaixa
La Vall d'Aiora Cofrents		Corts de Pallàs Jalance Teresa de Cofrents Zarra
La Canal de Navarrés		Millars
La Costera	Barxeta Cerdà Llocnou d'En Fenollet Rotglà i Corberà	Estubeny Granja de la Costera, la Vallès
La Foia de Bunyol		Dos Aigües
La Plana d'Utiel-Requena		Xera

.../...

.../...

La Ribera Alta	Beneixida Benimuslem Cotes Énova, l' La Barraca d'Aigües Vives Sant Joanet Sellent Senyera	
La Ribera Baixa	Benicull de Xúquer El Mareny de Barraquetes El Romaní (Sollana) Fortaleny	Llaurí
La Safor	Almoines Barx Benirredrà Llocnou de Sant Jeroni Palmera Real de Gandia, el	
La Vall d'Albaida	Bellús Benicolet Guadasséquies Montixelvo/Montichelvo Palomar, el Salem	Benissuera Bufalí Carrícola Pinet
L'Horta Nord	Benifaraig (València) Borbotó (València) Cases de Bàrcena (València) Poble Nou (València)	
L'Horta Sud	Forn d'Alcedo (València)	
Els Serrans		Benagéber Calles Chulilla Gestalgar Sot de Xera

(*) La instal·lació va començar en desembre de 2021.

Font: IVE, DOGV i Banc d'Espanya Elaboració pròpia.

Quadre 7.6

7.1.2. El crèdit de les entitats de dipòsit en la Comunitat Valenciana

CRÈDITS DE LES ENTITATS DE DIPÒSIT A ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES (AA. PP.) I ALTRES SECTORS RESIDENTS (O. S. R.) PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Dades a 31 de desembre de 2023

	Total		AA. PP.			O. S. R.		
	m	T2	m	T1	T2	m	T1	T2
País Basc	66.465	5,5	8.809	13,3	11,7	57.657	86,7	5,1
Catalunya	201.238	16,7	5.940	3,0	7,9	195.298	97,0	17,3
Galícia	46.655	3,9	6.299	13,5	8,4	40.357	86,5	3,6
Andalusia	152.099	12,7	7.226	4,8	9,6	144.873	95,2	12,9
Astúries, Principat d'	22.683	1,9	3.576	15,8	4,8	19.106	84,2	1,7
Cantàbria	9.355	0,8	68	0,7	0,1	9.287	99,3	0,8
Rioja, La	6.476	0,5	357	5,5	0,5	6.119	94,5	0,5
Múrcia, Regió de	25.016	2,1	584	2,3	0,8	24.432	97,7	2,2
Comunitat Valenciana	103.173	8,6	7.232	7,0	9,6	95.941	93,0	8,5
Alacant	31.082	30,1	1.407	4,5	19,5	29.675	95,5	30,9
Castelló	10.088	9,8	113	1,1	1,6	9.975	98,9	10,4
València	62.003	60,1	5.712	9,2	79,0	56.291	90,8	58,7
Aragó	31.376	2,6	2.303	7,3	3,1	29.074	92,7	2,6
Castella- la Manxa	33.425	2,8	2.620	7,8	3,5	30.806	92,2	2,7
Canàries	37.980	3,2	4.535	11,9	6,0	33.445	88,1	3,0
Navarra, Comunitat Foral	15.829	1,3	820	5,2	1,1	15.009	94,8	1,3
Extremadura	16.296	1,4	1.266	7,8	1,7	15.030	92,2	1,3
Balears, Illes	31.643	2,6	1.685	5,3	2,2	29.958	94,7	2,7
Madrid, Comunitat de	356.561	29,7	16.700	4,7	22,2	339.861	95,3	30,2
Castella i Lleó	43.458	3,6	5.006	11,5	6,7	38.451	88,5	3,4
Ceuta	1.046	0,1	84	8,0	0,1	962	92,0	0,1
Melilla	984	0,1	57	5,8	0,1	928	94,3	0,1
Sense classificar	193	0,0	0	0,0	0,0	193	100,0	0,0
Espanya	1.201.952	100	75.167	6,3	100	1.126.785	93,7	100

m: Milions d'euros.

Arredoniments del Banc d'Espanya.

T1: % que representa cada tipus de destinatari sobre el total de crèdits concedits en cada C. A. o província.

T2: % que representa cada C. A. sobre Espanya i cada província respecte al total de la Comunitat Valenciana.

Font: Banc d'Espanya. Elaboració pròpia.

La **Comunitat Valenciana** canalitza, a tancament de 2023, el **8,6 % del total del crèdit a Espanya** (Quadre 7.7), sent superada per Madrid, Catalunya i Andalusia, que concentren quasi el 60 % del total nacional.

El crèdit en la nostra **Comunitat** ha ascendit a 103.173 milions d'euros a 31 de desembre, un 6,2 % menys que l'any anterior. S'ha distribuït entre les administracions públiques i la resta dels sectors residents en un 7 % i un 93 %, respectivament.

Els crèdits a **Espanya**, a 31 de desembre de 2023, ascendien a 1.201.952 milions d'euros, la qual cosa suposa una reducció interanual del 3,6 %. Aquest crèdit s'ha distribuït en un 93,7 % a famílies i empreses, i el 6,3 % restant s'ha destinat a les administracions públiques, una distribució similar a la de l'any anterior.

Quant a la **distribució provincial**, València registra el 60 % del crèdit de la nostra Comunitat, mentre que Alacant i Castelló concentren el 30 % i el 10 %, respectivament. Pel que fa al destí, Castelló i Alacant són les províncies que destinen un percentatge més elevat del seu crèdit al sector privat, amb un 99 % i un 96 %, respectivament, mentre que a València aquest percentatge és del 91 %. Aquesta última província, donada la seua major concentració de serveis de les administracions públiques, destina un 9 % del crèdit al sector públic, mentre que a Castelló i Alacant els percentatges són inferiors: un 1 % i un 5 %, respectivament.

Segons els resultats trimestrals de l'Enquesta de Préstecs Bancaris, els criteris de **concessió de crèdit** per part de les entitats bancàries es van endurir durant l'any 2023, encara que en el quart trimestre només es van endurir en el segment de préstecs a famílies per a consum i altres fins, i de forma més moderada que en els trimestres anteriors. L'evolució restrictiva de l'oferta de crèdit en el finançament a les famílies per a consum i altres fins es degué, principalment, a l'augment dels riscos percebuts per les entitats financeres i, en menor mesura, a aspectes relacionats amb el capital bancari i el seu cost, segons el Banc d'Espanya. Quant a les condicions generals aplicades als nous préstecs, s'han continuat enduint de forma generalitzada, encara que en l'últim trimestre de l'any amb una intensitat menor que la registrada en els mesos anteriors⁵.

Pel que fa a la **demanda de préstecs**, aquesta es va reduir de manera generalitzada durant tot l'any 2023, encara que el descens registrat en l'últim trimestre va ser moderat i d'una intensitat inferior a la del trimestre anterior. Segons el Banc d'Espanya, la disminució de les peticions de fons s'explicaria, principalment, per l'elevat nivell dels tipus d'interés: «En el segment de finançament a les empreses, aquest efecte s'hauria vist parcialment contrarestat per unes majors necessitats per a finançar existències i circulant. En el cas de les sol·licituds de préstecs de les llars, el descens també s'explicaria per la menor confiança dels consumidors, el major ús dels estalvis i les pitjors perspectives sobre el mercat de l'habitatge»⁶.

La tendència restrictiva en la concessió de crèdit per part de les entitats bancàries, així com el descens generalitzat en la demanda de préstecs, ha continuat durant l'any 2023, si bé s'ha moderat en el quart trimestre. El Comitè considera que tant l'enduriment de les condicions per a accedir al finançament extern com els elevats tipus d'interés han condicionat la demanda de les empreses i de les llars.

⁵ Els resultats de l'enquesta són publicats pel BCE en <https://sdw.ecb.europa.eu/browse.do?node=9691151>

⁶ Banc d'Espanya (2024)

<https://www.bde.es/f/webde/GAP/Secciones/SalaPrensa/NotasInformativas/24/presbe2024-05.pdf>

7.1.3. Dipòsits en les entitats de dipòsit en la Comunitat Valenciana

Els dipòsits en bancs, caixes d'estalvis i cooperatives de crèdit en la **Comunitat Valenciana representen el 8,9 % del total** de dipòsits del sistema espanyol, amb un total de 134.858 milions d'euros (Quadre 7.8), és a dir, 4.157 milions més que l'any anterior, cosa que suposa un creixement interanual del 3,2 %. Igual com ocorre amb els crèdits, només Madrid, Catalunya i Andalusia superen el volum de dipòsits en les entitats situades en la nostra Comunitat, concentrant aquestes tres autonomies una mica més de la meitat dels dipòsits totals.

Per províncies, a **València** es registren el 60 % dels dipòsits, a **Alacant** el 29 % i a **Castelló** un 11 %. Quant al tipus de dipositant, s'observa que el sector privat efectua el 95,5 % dels dipòsits totals en la Comunitat Valenciana, mentre que el sector públic aporta el 4,5 %, una distribució molt similar a la de l'any anterior.

A **Espanya**, els dipòsits totals van ascendir a 1.509.637 milions d'euros, amb un increment del 0,2 % en termes interanuals. La contribució del sector privat ha sigut del 93,6 %, mentre que els dipòsits públics se situen en el 6,4 %, amb una distribució semblant a la de l'any anterior.

Finalment, cal indicar que el volum de dipòsits efectuats a través de la **banca electrònica a Espanya** ha ascendit a 70.707 milions d'euros en 2023, cosa que representa un 5 % del total, amb un augment interanual del 14 %.

DIPÒSITS D'ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES (AA. PP.) I ALTRES SECTORS RESIDENTS (O. S. R.) EN ENTITATS DE DIPÒSIT PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Dades a 31 de desembre de 2023

	Total		AA. PP.			O. S. R.		
	m	T2	m	T1	T2	m	T1	T2
País Basc	96.298	6,4	9.955	10,3	10,4	86.343	89,7	6,1
Catalunya	216.883	14,4	10.856	5,0	11,3	206.027	95,0	14,6
Galícia	80.000	5,3	4.267	5,3	4,4	75.733	94,7	5,4
Andalusia	163.532	10,8	11.413	7,0	11,9	152.119	93,0	10,8
Astúries, Principat d'	30.592	2,0	1.504	4,9	1,6	29.088	95,1	2,1
Cantàbria	15.917	1,1	873	5,5	0,9	15.044	94,5	1,1
Rioja, La	10.056	0,7	370	3,7	0,4	9.685	96,3	0,7
Múrcia, Regió de	27.348	1,8	832	3,0	0,9	26.516	97,0	1,9
Comunitat Valenciana	134.858	8,9	6.072	4,5	6,3	128.786	95,5	9,1
Alacant	38.494	28,5	1.793	4,7	29,5	36.701	95,3	28,5
Castelló	14.977	11,1	412	2,8	6,8	14.566	97,3	11,3
València	81.388	60,4	3.867	4,8	63,7	77.520	95,2	60,2
Aragó	38.593	2,6	1.862	4,8	1,9	36.731	95,2	2,6
Castella- la Manxa	46.101	3,1	1.932	4,2	2,0	44.169	95,8	3,1
Canàries	42.921	2,8	7.709	18,0	8,0	35.212	82,0	2,5
Navarra, Comunitat Foral d	22.099	1,5	1.367	6,2	1,4	20.733	93,8	1,5
Extremadura	23.462	1,6	1.238	5,3	1,3	22.224	94,7	1,6
Balears, Illes	32.866	2,2	2.114	6,4	2,2	30.752	93,6	2,2
Madrid, Comunitat de	375.646	24,9	29.394	7,8	30,6	346.251	92,2	24,5
Castella i Lleó	79.276	5,3	4.136	5,2	4,3	75.140	94,8	5,3
Ceuta	1.185	0,1	95	8,0	0,1	1.090	92,0	0,1
Melilla	1.296	0,1	131	10,1	0,1	1.165	89,9	0,1
Sense classificar	0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Banca electrònica	70.707	4,7	0	0,0	0,0	70.707	100,0	5,0
Espanya	1.509.637	100	96.123	6,4	100	1.413.514	93,6	100

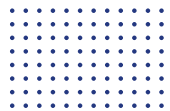
m: Milions d'euros.

Arredoniments del Banc d'Espanya.

T1: % que representen els dipòsits de cada tipus de dipositant sobre el total de dipòsits en cada C. A. o província.

T2: % que representa cada C. A. sobre Espanya i cada província respecte al total de la Comunitat Valenciana.

Font: Banc d'Espanya. Elaboració pròpia.

7.1.4. Quota de mercat i variació interanual per tipus d'entitat i província

El Quadre 7.9 arreplega l'evolució de les quotes de mercat dels dipòsits i dels crèdits en la Comunitat Valenciana durant els últims cinc anys. El Quadre 7.10 mostra, per a l'any 2023, les quotes de mercat i el percentatge de variació interanual dels crèdits i dipòsits segons el tipus d'entitat i la província.

Segons les dades publicades per la Conselleria, el volum de dipòsits en bancs i caixes d'estalvis ha augmentat en els seus balanços, a 31 de desembre de 2023, un 2,57 % interanual, fins a arribar als 113.778 milions d'euros. Tanmateix, han reduït la seua quota de mercat respecte de l'any anterior, situant-se en un 84,37 % (89,85 % a Espanya). Per la seua banda, les cooperatives de crèdit han incrementat l'import en dipòsits un 6,64 % interanual, aconseguint un màxim històric de 21.081 milions d'euros i una quota de mercat que també marca un màxim històric del 15,63 % a data de tancament de 2023 (10,15 % a Espanya).

QUOTA DE MERCAT PER TIPUS D'ENTITAT, C. VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

	Comunitat Valenciana		ESPANYA	
	Bancs i Caixes d'Estalvi	Cooperatives de Crèdit	Bancs i Caixes d'Estalvi	Cooperatives de Crèdit
Depòsits (%)				
2019	86,69	13,31	91,18	8,82
2020	85,80	14,20	90,83	9,17
2021	85,37	14,63	90,65	9,35
2022	84,87	15,13	90,36	9,64
2023	84,37	15,63	89,85	10,15
Crèdits (%)				
2019	89,93	10,07	92,31	7,69
2020	89,91	10,09	92,11	7,89
2021	89,93	10,07	91,87	8,13
2022	89,09	10,91	91,66	8,34
2023	88,80	11,20	91,37	8,63

Font: Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública.

Quadre 7.9

Els **crèdits** s'han reduït en 2023 en les entitats de dipòsit de la Comunitat Valenciana. Els **bancs i les caixes d'estalvis** han vist disminuït l'import en els seus balanços de tancament, amb una reducció interanual del 6,48 %, i han situat la seua quota de mercat en el 88,8 % (91,37 % a Espanya). En el cas de les **cooperatives de crèdit**, el crèdit s'ha reduït un 3,63 % interanual, però la seua quota de mercat s'ha incrementat respecte de l'any anterior fins a arribar a l'11,2 % a 31 de desembre de 2023 (8,63 % a Espanya).

A la **Comunitat Valenciana**, a 31 de desembre de 2023, els bancs i les caixes d'estalvis reflecteixen crèdits per un import de 91.617 milions d'euros, i les cooperatives de crèdit, 11.556 milions d'euros. En total, com s'ha indicat, el **crèdit** registrat per les entitats de dipòsit aconseguix la xifra de 103.173 milions d'euros, i s'ha reduït un 6,2 % respecte de l'any anterior.

Per **províncies**, les tres registren una disminució global dels crèdits a data de tancament de 2023. En canvi, els dipòsits han augmentat interanualment a València i Alacant, mentre que a la província de Castelló han disminuït un 0,55 %.

CRÈDITS I DIPÒSITS PER PROVÍNCIES I TIPUS D'ENTITAT COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

Dades a 31 de desembre

	Depòsits			Crèdits		
	Import	% Quota de mercat	% Variació anual	Import	% Quota de mercat	% Variació anual
Alacant						
Bancs i caixes d'estalvi	33.617	87,33	1,24	28.238	90,85	-7,48
Cooperatives de crèdit	4.877	12,67	8,08	2.844	9,15	-1,81
Total entitats de dipòsit	38.494	100,00	2,06	31.082	100,00	-6,99
Castelló						
Bancs i caixes d'estalvi	9.975	66,60	-1,79	8.090	80,19	-6,22
Cooperatives de crèdit	5.003	33,40	2,02	1.998	19,81	-6,85
Total entitats de dipòsit	14.978	100,00	-0,55	10.088	100,00	-6,34
València						
Bancs i caixes d'estalvi	70.186	86,24	3,87	55.289	89,17	-6,00
Cooperatives de crèdit	11.201	13,76	8,20	6.713	10,83	-3,40
Total entitats de dipòsit	81.386	100,00	4,44	62.003	100,00	-5,73
Comunitat Valenciana						
Bancs i caixes d'estalvi	113.778	84,37	2,57	91.617	88,80	-6,48
Cooperatives de crèdit	21.081	15,63	6,64	11.556	11,20	-3,63
Total entitats de dipòsit	134.858	100,00	3,18	103.173	100,00	-6,17
Espanya						
Bancs i caixes d'estalvi	1.356.443	89,85	-0,33	1.098.168	91,37	-3,89
Cooperatives de crèdit	153.152	10,15	5,53	103.784	8,63	-0,20
Total entitats de dipòsit	1.509.595	100,00	0,23	1.201.952	100,00	-3,58

Milions d'euros i percentatges

Font: Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública i Banc d'Espanya. Elaboració pròpia.

Quadre 7.10

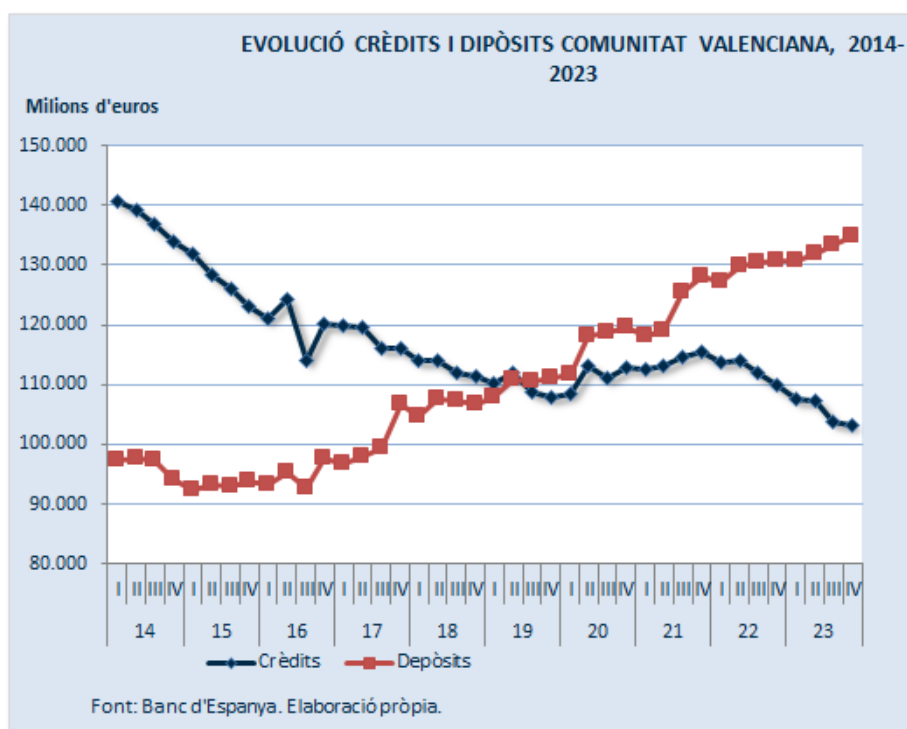
7.1.5. El flux financer en la Comunitat Valenciana

Com s'observa en els Gràfics 7.5 i 7.6, la **Comunitat Valenciana** va iniciar l'última dècada amb un diferencial negatiu entre els dipòsits i els crèdits, que es va anar reduint fins a canviar de signe a mitjan 2019, degut tant a l'augment gradual dels dipòsits com a una tendència a la reducció dels crèdits. A partir d'eixe moment, el diferencial positiu ha anat augmentant fins a finals de 2023, data en què els dipòsits han superat els crèdits en 31.685 milions d'euros.

Durant el període 2020-2021, els crèdits van augmentar, encara que el seu nivell es va mantindre per davall dels dipòsits, i entre 2022 i 2023 els crèdits s'han reduït al mateix temps que els dipòsits han continuat amb la seua tendència ascendent, ampliant així el diferencial positiu, segons dades del Banc d'Espanya.

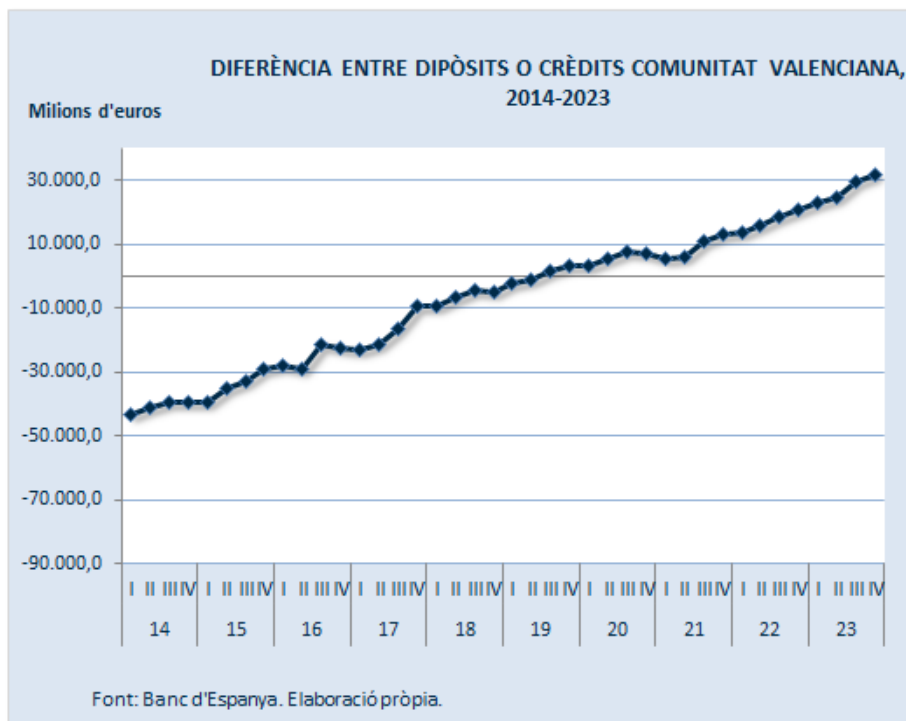
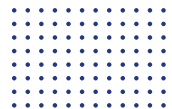
La **caiguda del volum de crèdit** durant els dos últims anys coincideix amb una desacceleració més intensa de l'activitat econòmica, el ràpid creixement dels tipus d'interès i l'enduriment de les condicions imposades per les entitats financeres per a la concessió de préstecs.

En el conjunt de les comunitats autònomes s'ha repetit la mateixa tendència i evolució descrita per a la Comunitat Valenciana, si bé l'ampliació del diferencial positiu durant els dos últims anys ha sigut més acusada en la nostra Comunitat, segons dades del Banc d'Espanya. Aquesta diferència es deu tant a una taxa d'increment interanual més elevada dels dipòsits com a una taxa de disminució més gran dels crèdits respecte de la mitjana estatal en els dos últims exercicis.

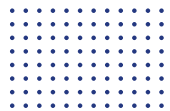

Gràfic 7.5

Gràfic 7.6

7.1.6. Cooperatives amb secció de crèdit en la Comunitat Valenciana

El nombre de cooperatives amb secció de crèdit en la **Comunitat Valenciana**, a 31 de desembre de 2023, és de 33, una menys que l'any anterior. Aquesta reducció correspon a la província de València, mentre que Alacant i Castelló mantenen el mateix nombre (Quadre 7.11).

A tancament de 2023, els **dipòsits** d'aquestes seccions ascendeixen, en la nostra Comunitat, a 252.963 milers d'euros, la qual cosa suposa una disminució interanual del 2,62 %, segons les dades provisionals facilitades per la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública (Quadre 7.12).

Els **crèdits** s'han situat en 73.731 milers d'euros, registrant una disminució pròxima al 6 % respecte de l'any anterior.

Les persones **sòcies** de les seccions de crèdit de les cooperatives de la Comunitat Valenciana han sigut les destinàries de quasi el 70 % dels crèdits concedits en 2023, mentre que el 30 % es va dirigir a les pròpies cooperatives.

La diferència entre els seus dipòsits i crèdits s'ha situat en 179.232 milers d'euros, la qual cosa representa una disminució de l'1,2 % de la capacitat de finançament en termes interanuals.

SECCIONS DE CRÈDIT DE COOPERATIVES C.VALENCIANA PER PROVINCIES, 2019-2023

Dades a 31 de desembre

	Alacant	Castelló	València	C.Valenciana
2019	5	8	28	41
2020	5	8	27	40
2021	5	7	24	36
2022	5	7	22	34
2023	5	7	21	33

Font: Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública.

Quadre 7.11

Per províncies, **València** concentra el 78 % dels dipòsits i el 90 % dels crèdits. Això suposa que el 72 % de la capacitat de finançament d'aquestes seccions correspon a la província de València. Per la seua banda, a **Castelló** es concentra el 17 % dels dipòsits i el 7 % dels crèdits, amb un 21 % de la capacitat de finançament. Finalment, **Alacant** presenta un 6 % dels dipòsits, un 3 % dels crèdits i el 7 % de la capacitat de finançament total de la Comunitat Valenciana.

SECCIONS DE CRÈDIT DE COOPERATIVES COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023 DIPÒSITS I CRÈDITS PER PROVÍNCIES

Dades a 31 de desembre

	Alacant		Castelló		València		C.Valenciana	
	m	T ₁	m	T ₁	m	T ₁	m	T ₁
Dipòsits (1)								
2019	15.674	-2,17	40.691	-11,72	210.504	-0,79	266.869	-2,71
2020	16.770	6,99	40.989	0,73	211.112	0,29	268.871	0,75
2021	15.379	-8,29	42.445	3,55	207.268	-1,82	265.092	-1,41
2022	14.893	-3,16	42.694	0,59	202.188	-2,45	259.775	-2,01
2023 (p)	14.398	-6,38	42.395	-0,12	196.170	-5,35	252.963	-4,58
Crèdits (2)								
2019	3.947	3,43	5.716	0,55	78.084	0,01	87.747	0,19
2020	3.353	-15,05	5.278	-7,66	74.289	-4,86	82.920	-5,50
2021	3.150	-6,05	4.666	-11,60	71.164	-4,21	78.980	-4,75
2022	2.689	-14,63	5.377	15,24	70.365	-1,12	78.431	
2023 (p)	2.222	-29,46	5.149	10,35	66.360	-6,75	73.731	-6,65
A socis	838	-34,43	2.922	-28,31	47.668	-25,39	51.428	-25,73
A cooperativa	1.384	-46,48	2.227	57,39	18.692	23,99	22.303	16,91

p= Dades provisionals

m: milers d'euros

T₁: Taxa de variació interanual

Font: Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració PÚ T₂: -Percentatge respecte al total C. V.

Quadre 7.12

7.2. ALTRES INSTITUCIONS AMB ACTIVITAT CREDITÍCIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA

7.2.1. Activitat avalística de la Societat de Garantia Recíproca (Afi SGR) de la Comunitat Valenciana

ACTIVITAT D'AFÍN SGR COMUNITAT VALENCIANA, 2023

AVALS FORMALITZATS	2023 (p)		2020			2019		
	M	T ₂	M	T ₁	T ₂	M	T ₁	T ₂
Nou risc	233,5	61,45	55	99	90	29	99	103
Formalitzacions acumulades	7.148,2	3,38	6.600		1	6.545		0,45
RISC EN CURS	2023 (p)		2020			2019		
	M	T ₁	M	T ₁	T ₂	M	T ₁	T ₂
Total	560,4	100	206	100	14	180	100	-1
Per procedència:								
Entitats financeres	336,2	60	130	63	137	99	58	-4
Institut Valencià de Finances	224,2	40	76	37	69	81	45	3
Per destinatari								
Treballadors autònoms	32,7	14	4	2	7	4	2	-24
Microempreses	59,5	25,5	43	21	26	34	19	-15
Petites empreses	79,4	34	53	26	-3	55	31	-2
Mitjanes empreses	60,7	26	107	51	22	87	48	7
Grans empreses	1,2	0,5						
Empreses de nova creació	39,0		29		-28	41		-7

M: Milions d'euros. T₁: Percentatge estructural T₂: Variació sobre l'any anterior

(p): Dades provisionals.

Font: Afín SGR.

Quadre 7.13

L'objectiu principal de la Societat de Garantia Recíproca (Afi SGR) és el suport financer mitjançant la garantia per aval a les petites i mitjanes empreses i al col·lectiu de persones treballadores autònomes. En 2023, Afín SGR ha avalat un total de 1.320 operacions i ha **risc en avals per valor de 233,5 milions d'euros**, formalitzat la qual cosa representa les xifres més altes des de 2010 i un augment interanual de quasi el 62 %. Les formalitzacions acumulades des del seu origen ascendeixen a 7.148 milions d'euros a finals d'any. El risc viu assumit per Afín SGR, a tancament de l'exercici 2023, suma 560 milions d'euros, cosa que suposa un increment interanual del 33 % (Quadre 7.13).⁷

⁷ Les dades d'Afi SGR corresponents a 2023 són provisionals i a data de tancament d'aquesta Memòria es troben pendents d'aprovació per part de la Junta General de Socis.

7.2.2. Activitat creditícia de l'Institut Valencià de Finances (IVF)

L'Institut Valencià de Finances (IVF) és el principal instrument de la política financera de la Generalitat Valenciana i es configura com el **banc públic de foment empresarial**. Actua en règim de mercat i canalitza l'oferta pública de finançament procedent de diferents organismes cap a projectes d'inversió estratègics per a l'economia valenciana, destinats a grans empreses, pimes, microempreses i persones treballadores autònomes. L'IVF té també un caràcter social, oferint diverses línies de finançament per a entitats de naturalesa social.

Segons dades publicades per l'Institut, en 2023 l'IVF ha concedit un total de **206,2 milions d'euros** (un 21,9 % més respecte de l'any anterior), repartits en **603 operacions** de finançament, que han beneficiat persones treballadores autònomes i empreses (un 15,5 % més en termes interanuals).

Les línies de finançament obertes en 2023 han sigut les següents (Quadre 7.14):

- **Línia Reactiva-FEDER.** Es tracta d'una línia finançada amb fons del React-EU, dirigida inicialment a empreses del sector HORECA. Posteriorment es va modificar per fer-la extensible a tots els sectors d'activitat. Dos terços de les 422 operacions realitzades a través d'aquesta línia s'han destinat a finançar nous projectes d'inversió per un import de 79,9 milions d'euros. Les 148 operacions restants s'han dirigit a finançar necessitats de capital circulant per un import de 27,6 milions d'euros.
- **Línia Reactiva IVF.** Dirigida a pimes i persones treballadores autònomes que no podien optar inicialment a la línia Reactiva-FEDER per tractar-se de sectors no elegibles. Aquesta línia es va tancar en ampliar-se la línia Reactiva-FEDER. En aquesta línia s'han formalitzat 104 operacions per un import total de 20,9 milions d'euros. Del total, 49 operacions han tingut com a finalitat el finançament de nous projectes d'inversió per 13,6 milions, i les 55 restants s'han destinat a finançar capital circulant per un import de 7,3 milions d'euros.
- **Línia IVF AFIN-Liquidez.** En aquesta línia de l'any 2022 es va sol·licitar una operació que fou aprovada l'any 2023 per un import d'un milió d'euros.
- **Línia Gran Empresa Industrial.** A través d'aquesta línia s'han concedit 11 operacions per un import de 44,4 milions d'euros de finançament
- **Línies de caràcter social.** Durant 2023, s'han aprovat 47 operacions per un import conjunt de 30,7 milions d'euros.
- **Línia IVF de finançament general.** En 2023 s'han aprovat 18 operacions per un import total d'1,5 milions d'euros.

FINANCIACIÓ INSTITUT VALENCIÀ DE FINANCES (OVF), 2023

Línies de financiació	Nº operacions	Import(milions d'euros)
LÍNIA REACTIVA FEDER (HORECA)	422	107,6
LÍNIA REACTIVA IVF	104	20,9
LÍNIA GRAN EMPRESA INDUSTRIAL	11	44,4
FINANCIACIÓ DE CARÀCTER SOCIAL	47	30,7
LÍNIA GENERAL IVF	18	1,5
AVALS AFÍN (A empreses amb financiació banca privada)	709	90,8
LÍNIA IVF AFÍN LIQUIDITAT	1	1,0
TOTAL FINANCIACIÓ IVF	603	206

Font: IVF.

Quadre 7.14

7.3. EL FINANÇAMENT EXTRAORDINARI DE L'INSTITUT DE CRÈDIT OFICIAL (ICO)

L'any 2022, com a resposta a les conseqüències econòmiques i socials derivades de la guerra a Ucraïna, es va posar en marxa la **Línia d'Avals Ucraïna de l'ICO** (Quadre 7.15), un programa que es va desplegar durant el segon semestre de l'any, una vegada finalitzada la vigència de les Línies d'Avals COVID-19. Aquesta iniciativa està dirigida a tots els sectors productius (excepte el sector financer i el d'assegurances) que es troben afectats per les conseqüències de la guerra, com ara l'increment dels preus de l'energia, les matèries primeres o l'electricitat, prèvia sol·licitud. La Línia d'Avals Ucraïna està regulada pel Marc Temporal d'Ajudes d'Estat de la UE. La Comissió Europea va autoritzar-ne la posada en marxa al juny de 2022, amb una vigència inicial de sis mesos —és a dir, fins al desembre de 2022—, termini que posteriorment va ser ampliat pel Govern, en línia amb l'extensió aprovada per la Comissió Europea per al Marc Temporal, fins al desembre de 2023. L'import d'aval sol·licitat en 2023 per la Comunitat Valenciana representa el 8,5 % del total sol·licitat per les comunitats i ciutats autònomes en aquell mateix any.

LÍNIES D'AVALS UCRAÏNA DETALL PER PROVÍNCIES DE LA COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

Dades a 31/12/23	Nº operacions	Nº Empreses	Aval sol·licitat (Milions €)	Financiació (Milions €)
Alacant	657	572	103,0	132,0
Castelló	260	191	74,8	92,7
València	1.302	1.022	203,4	258,9
C.Valenciana	2.219	1.781	381,2	483,6
Total CC. AA.*	26.840	22.312	4.498,6	5.803,1

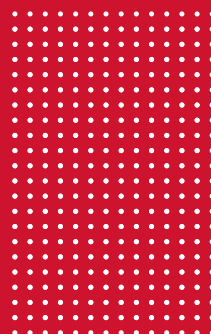
(*) Comunitats i ciutats autònomes.
Font: Institut de Crèdit Oficial (ICO).

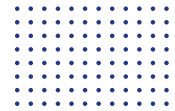
Quadre 7.15

CAPÍTOL II

**Mercat de treball,
polítiques d'ocupació i
relacions laborals**

8 Variables bàsiques del mercat de treball

La segona part de la Memòria sobre la situació socioeconòmica i laboral de la Comunitat Valenciana recull, en el seu primer capítol, el comportament de les principals variables del mercat de treball durant l'any 2023, amb la qual cosa es pot obtindre una visió general de la situació laboral en la nostra Comunitat. En termes mitjans, cal destacar els aspectes següents:

- Ha continuat **millorant la incorporació al mercat de treball**, traduïda en un augment de la població activa, especialment significatiu entre les dones.
- S'ha produït una **generació d'ocupació** i una **reducció de la desocupació**, fet que ha permés assolir les xifres més elevades d'ocupació i els nivells més baixos de desocupació des de l'any 2008.
- **La temporalitat¹** entre la població assalariada ha disminuït entorn de quatre punts i mig en relació amb l'any anterior.
- S'ha registrat un major dinamisme en la creació d'**ocupació** autònoma respecte de l'any precedent, que representa prop d'una tercera part de l'ocupació per compte propi generada en el conjunt d'Espanya.

Aquesta situació queda reflectida, en part, en el Quadre 8.1 i en el Gràfic 8.1, i es desenvolupa amb més detall al llarg d'aquest capítol.

TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL DEL MERCAT DE TREBALL, 2022-2023

	Mitjana Anual.		IV Trimestre	
	C.Valenciana	Espanya	C.Valenciana	Espanya
Població en edat de treballar	2,3	1,5	2,6	1,7
-Homes	2,1	1,5	2,3	1,7
-Dones	2,5	1,5	2,9	1,7
Població Activa	3,2	2,1	2,7	2,5
-Homes	2,4	1,6	1,3	2,0
-Dones	4,0	2,6	4,2	3,1
Població treballant	3,8	3,0	3,7	3,8
-Homes	3,1	2,4	2,0	3,2
-Dones	4,7	3,8	5,8	4,6
Població en atur	-1,4	-4,3	-4,1	-6,4
-Homes	-2,8	-4,7	-3,7	-7,2
-Dones	-0,2	-4,0	-4,3	-5,7

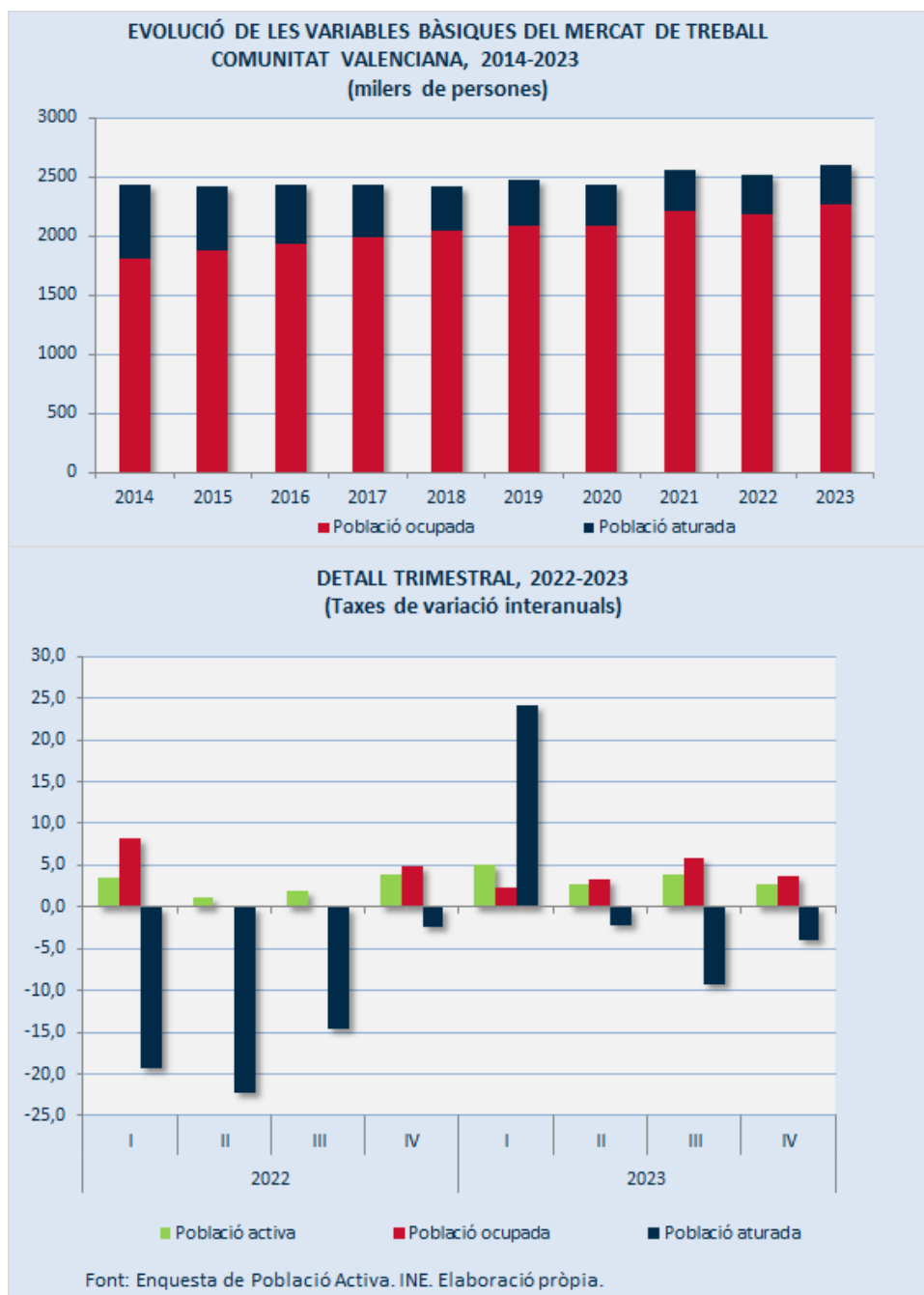
Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

NOTA: Els quadres d'aquest capítol poden tindre desquadraments mínims, per l'arredoniment decimal.

Quadre 8.1

¹ Entesa com el quocient entre la població assalariada temporal i la població ocupada total.

Gràfic 8.1

Les principals variables del mercat de treball a la Comunitat Valenciana mostren una **evolució positiva l'any 2023**, similar a la que s'ha experimentat a Espanya i a les economies del nostre entorn (Quadre 8.2).

VARIABLES BÀSIQUES DEL MERCAT DE TREBALL. UNIÓ EUROPEA, ESPANYA I COM. VALENCIANA, 2022-2023

	Unió Europea (UE-27)		Espanya		Comunitat Valenciana	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Taxa d'ocupació*	69,8	70,4	65,5	66,6	65,5	65,5
Var. % Pobl. Ocupada	2,1	1,1	2,8	3,0	6,0	3,8
Taxa d'atur	6,1	6,0	12,9	12,1	13,2	12,6
Var.% Pobl. Aturada	-11,4	-1,2	-11,8	-4,3	-15,1	-1,4

* Població entre 16 i 64 anys i en el cas de UE-27 població entre 15 i 64 anys

Font: Enquesta de Població Activa. INE i Eurostat

Quadre 8.2

8.1. POBLACIÓ ACTIVA, OCUPADA I ATURADA

La **població en edat de treballar** s'ha situat en 4.433.400 persones a finals de 2023, com es pot observar al Quadre 8.3, experimentant un increment respecte a l'any anterior del 2,6 % en termes relatius. Les dones continuen mantenint un pes superior al 51 % del total

EVOLUCIÓ MITJANA I TRIMESTRAL DE LES VARIABLES BÀSIQUES DEL MERCAT DE TREBALL COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

En milers de persones

	Mitjana		2022				2023			
	2022	2023	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Pobl. de 16 i més anys	4.285,9	4.385,2	4.255,2	4.273,8	4.293,7	4.320,8	4.343,3	4.366,3	4.397,6	4.433,4
-Homes	2.088,4	2.131,8	2.071,1	2.082,6	2.093,5	2.106,2	2.113,2	2.124,6	2.134,5	2.155,0
-Dones	2.197,5	2.253,3	2.184,0	2.191,3	2.200,2	2.214,6	2.230,1	2.241,7	2.263,0	2.278,4
Població Activa	2.514,7	2.594,0	2.473,6	2.486,5	2.533,1	2.565,7	2.558,8	2.551,9	2.631,4	2.633,8
-Homes	1.337,7	1.370,4	1.313,8	1.323,5	1.351,1	1.362,3	1.352,5	1.357,5	1.391,3	1.380,1
-Dones	1.177,1	1.223,6	1.159,8	1.163,1	1.182,0	1.203,4	1.206,3	1.194,4	1.240,1	1.253,7
Població ocupada	2.183,4	2.267,2	2.155,8	2.167,9	2.191,2	2.218,6	2.206,3	2.240,6	2.321,3	2.300,7
-Homes	1.186,5	1.223,5	1.162,2	1.175,4	1.203,5	1.204,9	1.200,4	1.210,0	1.255,0	1.228,6
-Dones	996,9	1.043,7	993,6	992,6	987,7	1.013,7	1.005,9	1.030,6	1.066,3	1.072,1
Població aturada	331,4	326,8	317,8	318,6	341,9	347,2	352,5	311,3	310,2	333,1
-Homes	151,2	146,9	151,6	148,1	147,6	157,4	152,1	147,6	136,4	151,5
-Dones	180,2	179,9	166,2	170,5	194,3	189,7	200,4	163,8	173,8	181,6

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.3

En termes mitjans, la població de 16 anys o més s'ha incrementat un 2,3 %, fins a arribar a les 4.385.200 persones, com es recull al Quadre 8.4. Per sexes, l'increment entre les dones s'ha situat en el 2,5 %, superior al registrat entre els homes (2,1 %).

EVOLUCIÓ DE LA MITJANA ANUAL DE LES VARIABLES BÀSIQUES DEL MERCAT DE TREBALL COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

En milers de persones

	2019	2020	2021	2022	2023
Pobl. de 16 i més anys	4.174,7	4.216,3	4.241,8	4.285,9	4.385,2
- Homes	2.039,3	2.058,7	2.069,6	2.088,4	2.131,8
- Dones	2.135,4	2.157,6	2.172,2	2.197,5	2.253,3
Població Activa	2.430,2	2.410,5	2.450,6	2.514,7	2.594,0
- Homes	1.317,7	1.301,6	1.306,1	1.337,7	1.370,4
- Dones	1.112,5	1.108,9	1.144,5	1.177,1	1.223,6
Població treballant	2.087,3	2.020,4	2.060,5	2.183,4	2.267,2
- Homes	1.162,3	1.115,1	1.123,3	1.186,5	1.223,5
- Dones	925,0	905,2	937,2	996,9	1.043,7
Població en atur	342,9	390,2	390,1	331,4	326,8
- Homes	155,4	186,5	182,8	151,2	146,9
- Dones	187,5	203,7	207,3	180,2	179,9

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.4

8.1.1. Població activa

La **població activa** de la nostra Comunitat ha augmentat fins a un total de 2.633.800 persones en finalitzar l'any, amb un increment interanual del 2,7 %. En termes mitjans, s'ha experimentat un avanç del 3,2 %, arribant a un total de 2.594.100 persones l'any 2023.

Les dones representen el 47,2 % de la població activa, si bé suposen el 51,4 % de la població en edat de treballar, com es desprén de les dades recollides al Quadre 8.5.

MITJANA ANUAL DE LA POBLACIÓ DE 16 I MÉS ANYS SEGONS ACTIVITAT COMUNITAT VALENCIANA, 2023

En milers de persones

	Total	Població Activa			Població Inactiva
		Total	P. ocupada	P. aturada	
Els dos sexes					
Alacant	1.656,5	967,7	839,9	127,8	688,9
Castelló	499,0	280,9	241,4	39,5	218,2
València	2.229,6	1.345,5	1.186,1	159,5	884,1
C.Valenciana	4.385,1	2.594,1	2.267,3	326,8	1.791,1
Homes					
Alacant	811,1	516,5	458,6	57,9	294,6
Castelló	245,1	147,9	129,6	18,3	97,2
València	1.075,7	706,0	635,3	70,7	369,7
C.Valenciana	2.131,9	1.370,4	1.223,5	146,9	761,5
Dones					
Alacant	845,5	451,2	381,3	70,0	394,3
Castelló	253,9	133,0	111,8	21,2	120,9
València	1.153,9	639,5	550,7	88,8	514,4
C.Valenciana	2.253,3	1.223,7	1.043,8	179,9	1.029,6

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.5

L'augment de la població en edat de treballar, junt amb el de la població activa —superior en aquest cas—, ha donat lloc a un increment de cinc dècimes en la **taxa d'activitat**, fins a situar-se en el 59,2 % de mitjana, com s'observa al Quadre 8.6. A Espanya, la taxa d'activitat ha augmentat lleugerament fins al 59 %.

**MITJANA ANUAL DE TAXES D'ACTIVITAT, ATUR I OCUPACIÓ PER SEXE I PER PROVÍNCIES
COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023**

	Alacant		Castelló		València		C. V.		Espanya	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Taxa d'activitat	58,3	58,4	56,8	56,3	59,3	60,3	58,7	59,2	58,7	59,0
- Homes	63,5	63,7	62,0	60,3	64,9	65,6	64,1	64,3	63,7	63,8
- Dones	53,3	53,4	51,8	52,4	54,1	55,4	53,6	54,3	53,8	54,4
Taxa d'atur	14,4	13,2	11,9	14,1	12,5	11,9	13,2	12,6	12,9	12,1
- Homes	12,8	11,2	10,8	12,4	10,3	10,0	11,3	10,7	11,3	10,6
- Dones	16,3	15,5	13,3	15,9	15,0	13,9	15,3	14,7	14,8	13,8
Taxa d'ocupació	49,9	50,7	50,0	48,4	51,9	53,2	50,9	51,7	51,1	51,8
- Homes	55,4	56,5	55,3	52,9	58,2	59,1	56,8	57,4	56,6	57,1
- Dones	44,6	45,1	44,9	44,0	46,0	47,7	45,4	46,3	45,9	46,9

Taxa d'activitat = (Pob. Activa / Pob. > 16 anys) x 100

Taxa d'ocupació = (Pob. ocupada / Pob. > 16 anys) x 100

Taxa d'atur = (Pob. aturada / Actius) x 100

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.6

La població de **dones** en edat de treballar ha augmentat un 2,5 %, mentre que la població activa ho ha fet en un 4 %, fet que ha elevat la seua taxa d'activitat fins al 54,3 % com a mitjana de l'any 2023 (53,6 % en 2022). El comportament entre els **homes** ha sigut similar, amb un increment del 2,1 % de la població en edat de treballar i del 2,4 % de la població activa, augmentant en dues dècimes la seua taxa d'activitat mitjana en relació amb l'any anterior, fins a situar-se en el 64,3 % (64,1 % en 2022). El diferencial entre les taxes d'activitat d'homes i dones s'ha situat en 10 punts percentuals, lleugerament inferior al de l'any anterior.

Per províncies, a **Alacant** s'ha registrat un lleuger augment en la taxa d'activitat, fins a situar-se en el 58,4 % (58,3 % en 2022), a causa d'un increment de la seua població activa (2,6 %), lleugerament superior al registrat per la població en edat de treballar (2,4 %). A **Castelló**, la població en edat de treballar ha augmentat un 2,3 % i la població activa ho ha fet un 1,4 %, la qual cosa ha reduït la taxa d'activitat fins al 56,3 %. Finalment, en el cas de **València**, la taxa d'activitat ha augmentat en un punt, situant-se en el 60,3 %, a causa d'un increment de la població en edat de treballar del 2,2 % i de la població activa del 3,9 %.

Com s'ha comentat anteriorment, la població activa a la Comunitat Valenciana ha augmentat, de mitjana, un 3,2 % al llarg de 2023. Si s'atén a la **nacionalitat**, cal indicar que aquesta evolució ha sigut conseqüència de l'augment registrat tant en la població activa espanyola (1,6 %) com en l'estrangera (11,1 %), que ha representat el 58,2 % de les noves incorporacions. Destaca tant l'increment de l'11 % entre les persones actives no pertanyents a la Unió Europea com el de la població activa procedent de la UE (11,4 %), com es recull al Quadre 8.7.

POBLACIÓ ACTIVA PER NACIONALITAT I SEXE. COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

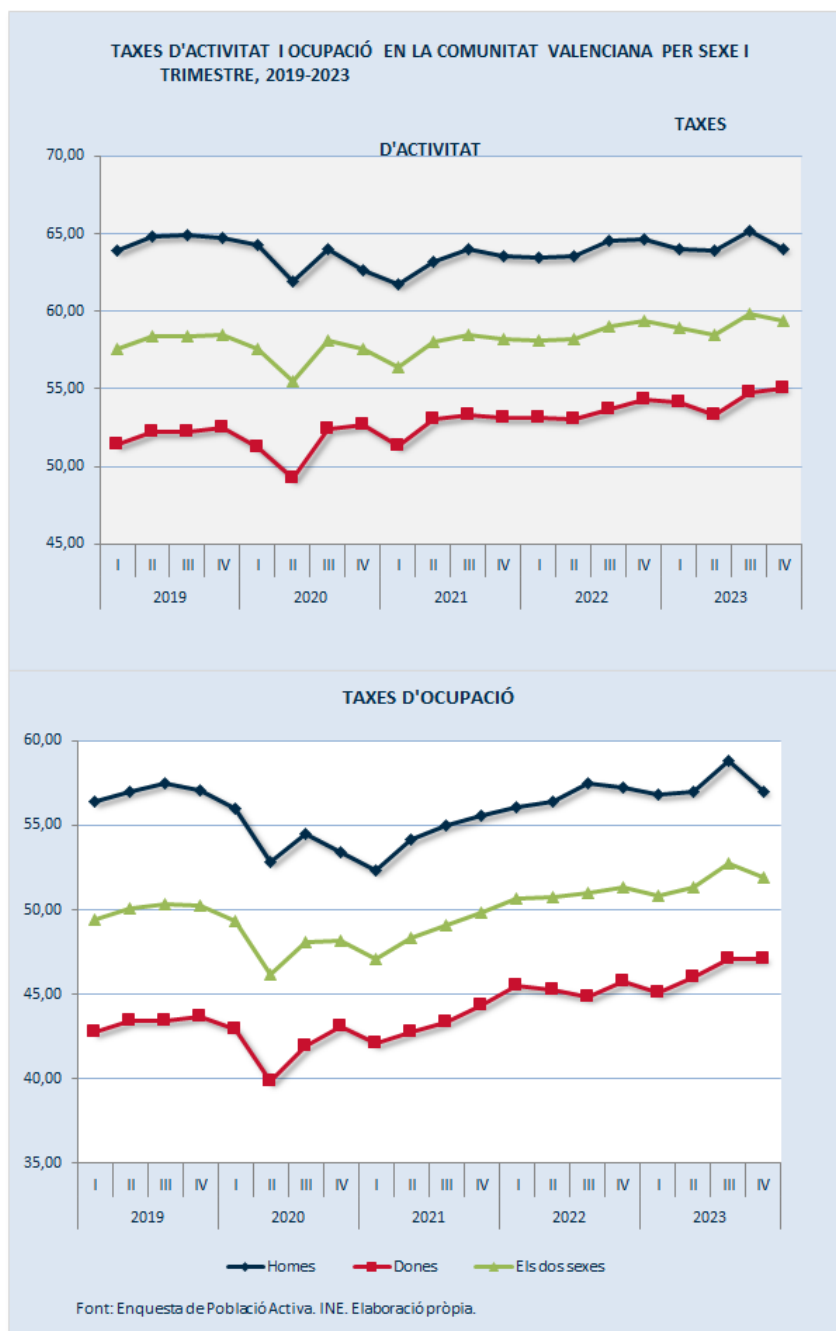
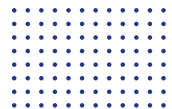
En milers de persones

	2022	2023	Diferència	Var. Percentual
Els dos sexes	2.514,7	2.594,0	79,3	3,2
- Espanyola	2.100,2	2.133,3	33,1	1,6
- Estrangeres	414,5	460,7	46,2	11,1
- Unió Europea (UE)	138,8	154,6	15,8	11,4
- No pertanyents a la UE	275,7	306,0	30,3	11,0
Homes	1.337,7	1.370,4	32,7	2,4
- Espanyola	1.120,6	1.134,3	13,7	1,2
- Estrangeres	217,1	236,1	19,0	8,8
- Unió Europea (UE)	68,6	78,8	10,2	14,8
- No pertanyents a la UE	148,5	157,3	8,8	5,9
Dones	1.177,1	1.223,6	46,5	4,0
- Espanyola	979,7	999,0	19,3	2,0
- Estrangera	197,4	224,6	27,2	13,8
- Unió Europea (UE)	70,2	75,8	5,6	8,0
- No pertanyents a la UE	127,2	148,7	21,5	16,9

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.7

Gràfic 8.2

La **població inactiva** a la Comunitat Valenciana s'ha situat, de mitjana, en 2023 en 1.791.100 persones, cosa que suposa un augment de 20.000 respecte a l'any anterior. Aquest increment és resultat de l'augment de 10.800 homes i 9.250 dones (Quadre 8.8).

POBLACIÓ INACTIVA PER CLASSE PRINCIPAL D'INACTIVITAT I SEXE
COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

En milers de persones

	2022	2023	Diferència	Var. Percentual
Els dos sexes	1.771,1	1.791,1	20,0	1,1
- Estudiant	341,2	358,5	17,4	5,1
- Jubilat/ada	761,0	767,5	6,5	0,9
- Tasques de la llar	332,6	339,2	6,6	2,0
- Incapacitat permanent	105,1	105,9	0,8	0,7
- Percebut una pensió diferent de la jubilació	171,1	166,3	-4,8	-2,8
- Altra situació ⁽¹⁾	60,2	53,8	-6,4	-10,6
Homes	750,7	761,5	10,8	1,4
- Estudiant	161,7	159,7	-2,0	-1,2
- Jubilat/ada	441,6	440,0	-1,5	-0,4
- Tasques de la llar	39,1	51,8	12,8	32,7
- Incapacitat permanent	56,1	55,2	-0,9	-1,6
- Percebut una pensió diferent de la jubilació	18,4	25,2	6,8	37,0
- Altra situació ⁽¹⁾	33,9	29,5	-4,4	-12,9
Dones	1.020,5	1.029,7	9,3	0,9
- Estudiant	179,5	198,8	19,3	10,8
- Jubilat/ada	319,4	327,5	8,1	2,5
- Tasques de la llar	293,5	287,4	-6,1	-2,1
- Incapacitat permanent	49,0	50,7	1,7	3,5
- Percebut una pensió diferent de la jubilació	152,7	141,0	-11,7	-7,6
- Altra situació ⁽¹⁾	26,4	24,3	-2,1	-7,8

(1) persones que, sense exercir cap activitat econòmica, reben ajuda pública o privada i totes aquelles que no estan incloses en cap de les categories anteriors, per exemple rendistes

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.8

La **població classificada com a inactiva continua estant composta majoritàriament per dones**, amb un 57,5% del total, tot i una lleugera disminució d'una dècima respecte a l'any anterior. En termes agregats, de cada 100 dones en edat de treballar, 8 busquen activament treball (en el cas dels homes, 7 de cada 100), 46 estan actives (57 en el cas dels homes) i 46 es consideren estadísticament inactives (estudiants, jubilades, mestresses de casa...), mentre que entre els homes són 36 de cada 100.

En aquest context, s'observa que 46.580 dones s'han incorporat al mercat laboral el 2023, en termes mitjans, mentre que les inactives han augmentat en 920. D'entre aquestes últimes, considerant la classificació per categoria principal, és destacable la disminució de 6.100 dones que exercien tasques domèstiques sense remuneració. No obstant això, continuen representant el 57,5% del total i al voltant del 84,7% de les persones inactives que perceben una pensió diferent de la de jubilació, així com de les classificades dins de les tasques domèstiques, mentre que els homes suposen prop del 57,3% de les persones inactives per jubilació.

8.1.2. Població ocupada

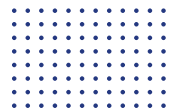
8.1.2.1. Dades generals

La **població ocupada** a la Comunitat Valenciana s'ha situat en 2.267.300 persones, la qual cosa representa un augment mitjà, en termes absoluts, de 83.900 persones, amb un increment de l'ocupació del 3,8% durant l'any 2023, quasi dos punts percentuals per davall del registrat l'any anterior.

Per part seua, la **taxa d'ocupació** a la Comunitat Valenciana ha augmentat huit dècimes, fins al 51,7%, enfront del 51,8% estimat per al conjunt d'Espanya, que ha experimentat un avanç de 0,7 punts percentuals.

La població ocupada i la taxa d'ocupació en la nostra Comunitat han mantingut el perfil de creixement iniciat al segon trimestre de 2021, cosa que ha permés assolir el **nombre de persones ocupades més elevat de la sèrie històrica i la taxa d'ocupació més alta des de 2008**.

La **taxa d'ocupació dels homes** ha pujat sis dècimes, fins al 57,4% (56,8% un any abans), i **la de les dones** ha arribat al 46,3% (45,4% en 2022). Així, la diferència entre ambdues taxes s'ha reduït en tres dècimes i s'ha situat en 11,1 punts.

Per **grups d'edat**, l'ocupació de la **població més jove** (menors de 25 anys) ha augmentat un 9,1% en 2023 i la seua taxa d'ocupació ha pujat fins al 27,8% (27% en 2022), com es pot veure al Quadre 8.9 i al Gràfic 8.3. El comportament d'homes i dones joves ha sigut diferent: mentre els joves experimentaven un augment de la seua taxa d'ocupació, passant del 27,9% de 2022 al 30,1% en 2023, les joves la reduïen mig punt percentual, situant-se en 2023 en el 25,4% (25,9% l'any anterior). Per part seua, la **població major de 55 anys** ha crescut un 4,6%, en termes mitjans, i la seua taxa d'ocupació ha augmentat cinc dècimes percentuals, fins a situar-se en el 26,8% en 2023, com es pot observar al Quadre 8.10.

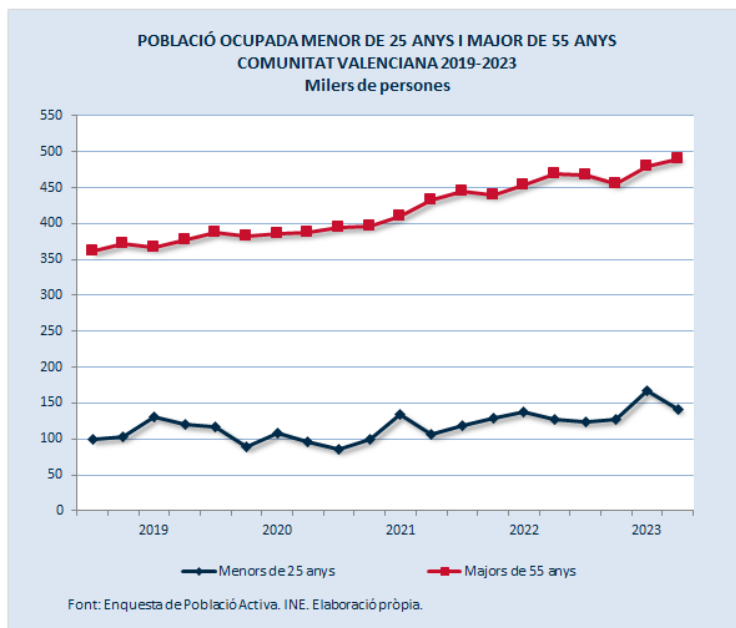
POBLACIÓ OCUPADA MENORS DE 25 ANYS I MAJORS DE 55 ANYS
COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

En milers de persones

	Mitjana		2022				2023			
	2022	2023	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Menors de 25 anys	128,0	139,7	118,3	128,7	138,2	126,9	123,5	126,8	167,5	141,1
-Homes	68,4	77,3	55,7	67,9	78,7	71,1	73,0	76,5	89,8	69,9
-Dones	59,7	62,4	62,5	60,9	59,3	55,9	50,5	50,3	77,6	71,3
Majors de 55 anys	452,3	473,0	445,6	440,3	453,9	469,4	467,9	455,4	479,4	489,1
-Homes	245,7	261,9	239,2	237,7	249,2	256,5	255,5	249,7	273,9	268,3
-Dones	206,6	211,1	206,3	202,5	204,7	212,8	212,4	205,7	205,6	220,7

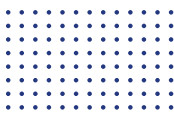
Font: Enquesta de Població Activa. INE.

Quadre 8.9

Gràfic 8.3

MITJANA ANUAL DE LES TAXES D'ACTIVITAT, OCUPACIÓ I ATUR PER SEXE I GRUPS D'EDAT EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Taxa d'activitat		Taxa d'ocupació		Taxa d'atur	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Els dos sexes	58,7	59,2	50,9	51,7	13,2	12,6
Menors de 25	37,8	38,6	27,0	27,8	28,6	27,9
De 25 a 54 anys	86,9	88,0	76,6	78,1	11,8	11,2
De 55 i més anys	30,1	30,4	26,3	26,8	12,5	11,8
Homes	64,1	64,3	56,8	57,4	11,3	10,7
Menors de 25	38,5	42,1	27,9	30,1	27,6	28,5
De 25 a 54 anys	92,2	91,9	83,2	83,4	9,7	9,2
De 55 i més anys	34,8	35,3	30,9	32,1	11,3	9,1
Dones	53,6	54,3	45,4	46,3	15,3	14,7
Menors de 25	37,1	34,9	25,9	25,4	30,0	27,3
De 25 a 54 anys	81,6	84,0	70,0	72,7	14,2	13,4
De 55 i més anys	26,0	26,2	22,4	22,3	14,0	14,9

Font: Enquesta de Població Activa. INE.

Quadre 8.10

En el Quadre 8.11 es recull l'evolució de la població activa **per sectors econòmics**, observant-se un comportament desigual en la generació d'ocupació al llarg de l'any 2023. En l'**agricultura**, l'ocupació ha disminuït un 14,8%, finalitzant l'any amb 46.300 persones treballant, 3.600 menys que en el mateix període de l'any anterior. La **indústria** ha registrat una reducció de 12.600 persones, un 3,4% en termes relatius, situant-se en 362.100 persones actives en el sector. La **construcció** ha experimentat un augment de 20.100 ocupacions respecte a l'any anterior, és a dir, una variació positiva del 13,6%, tancant l'any amb un total de 173.700 treballadors i treballadores. Pel que fa al sector **serveis**, ha crescut en 78.200 persones, un 4,8% en termes relatius, fins a assolir les 1.718.600 persones ocupades.

Els sectors que han generat ocupació durant l'any han sigut la construcció, amb un increment del 13,6%, i els serveis, amb un augment del 5,2%. En canvi, els sectors que han destruït ocupació han sigut la indústria, amb una disminució del 3,3%, i l'agricultura, amb una davallada del 14,8%.

POBLACIÓ OCUPADA PER SECTOR ECONÓMIC EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

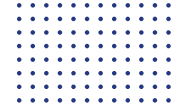
En milers de persones

		Agricultura	Indústria	Construcció	Servicis	Total
Mitjanes Anuals						
	2019	64,6	366,7	135,2	1.520,7	2.042,9
	2020	49,5	356,4	126,6	1.488,0	2.020,4
	2021	51,5	349,5	136,0	1.523,5	2.060,5
	2022	57,1	370,6	149,4	1.606,3	2.183,4
	2023	48,6	358,5	169,8	1.690,4	2.267,2
Dades trimestrals						
2019	1 trim	70,1	349,3	142,5	1.491,4	1.997,7
	2 trim	66,4	363,2	137,0	1.519,6	2.051,6
	3 trim	57,2	382,4	133,0	1.530,3	2.059,6
	4 trim	64,8	371,9	128,3	1.541,4	2.062,7
2020	1 trim	51,4	382,6	134,8	1.505,5	2.074,3
	2 trim	50,8	348,9	114,4	1.431,6	1.945,7
	3 trim	52,2	347,3	124,9	1.503,1	2.027,5
	4 trim	43,5	346,7	132,1	1.511,6	2.033,9
2021	1 trim	45,5	331,6	131,0	1.485,7	1.993,8
	2 trim	50,7	342,3	148,6	1.507,4	2.048,9
	3 trim	55,6	357,2	131,0	1.539,7	2.083,5
	4 trim	54,1	367,0	133,5	1.561,3	2.115,8
2022	1 trim	61,5	366,8	143,3	1.584,2	2.155,8
	2 trim	63,2	363,7	145,8	1.595,2	2.167,9
	3 trim	53,7	377,1	155,0	1.605,4	2.191,2
	4 trim	49,9	374,7	153,6	1.640,4	2.218,6
2023	1 trim	45,3	360,4	165,0	1.635,7	2.206,3
	2 trim	50,4	344,0	164,4	1.681,8	2.240,6
	3 trim	52,4	367,3	176,0	1.725,5	2.321,3
	4 trim	46,3	362,1	173,7	1.718,6	2.300,7

Font: Enquesta de Població Activa. INE.

Quadre 8.11

El Quadre 8.12 recull la **població ocupada per sexe i sector econòmic** a la nostra Comunitat durant els anys 2022 i 2023. S'observa que hi ha 912.700 dones ocupades en el sector serveis, la qual cosa representa el 54% del total de l'ocupació en aquest sector. Aquest percentatge es redueix al 28,6% en la indústria, amb 102.600 dones ocupades; al 28,4% en l'agricultura, amb 13.800 dones, i al 8,6% en la construcció, amb 14.700 empleades. Pel que fa als **homes**, n'hi ha 777.700 treballant en el sector serveis, amb un increment relatiu del 3,5%; 255.800 en la indústria, un 1,3% menys en termes interanuals; 155.100 en la construcció, amb un augment del 17,4%, i 34.800 en l'agricultura, on l'ocupació ha registrat una caiguda del 21,1%, en termes mitjans, durant 2023.

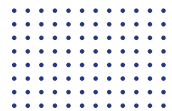
POBL. OCUPADA PER SEXE I SECTOR ECONÒMIC. COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

En milers de persones

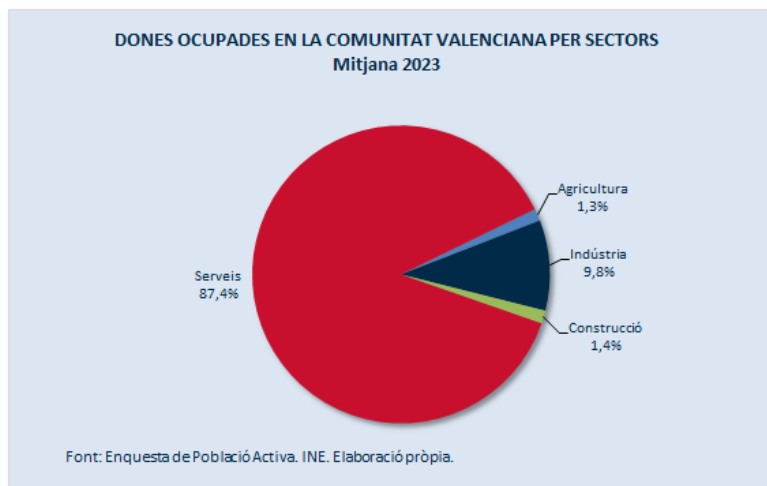
	2023	2022	Diferència	Var. %
Els dos sexes	2.267,2	2.183,4	83,8	3,8
- Agricultura	48,6	57,1	-8,5	-14,8
- Indústria	358,4	370,6	-12,2	-3,3
- Construcció	169,8	149,4	20,4	13,6
- Serveis	1.690,4	1.606,3	84,1	5,2
Homes	1.223,4	1.186,5	36,9	3,1
- Agricultura	34,8	44,1	-9,3	-21,1
- Indústria	255,8	259,3	-3,5	-1,3
- Construcció	155,1	132,1	23,1	17,5
- Serveis	777,7	751,1	26,7	3,5
Dones	1.043,8	996,9	46,9	4,7
- Agricultura	13,8	13,0	0,8	6,4
- Indústria	102,6	111,3	-8,7	-7,8
- Construcció	14,7	17,4	-2,7	-15,5
- Serveis	912,7	855,2	57,5	6,7

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.12

Por su parte, el Gráfico 8.4 muestra que las mujeres están ocupadas mayoritariamente en los servicios (87,4 %) y en determinadas ramas de la industria (9,8 %), mientras que solo el 1,4 % lo hace en la construcción y el 1,3 % en la agricultura.

Gràfic 8.4

El Quadre 8.13 recull l'ocupació per branques d'activitat i per sexe. Les dones treballen, en un 32,1%, en la branca de comerç i hostaleria, i en un 30,1% en l'Administració pública, on representen el 63,2% del total d'ocupacions d'aquesta branca de serveis. En el cas dels homes, el percentatge més elevat també es dona en comerç i hostaleria, amb un 30,5% dels treballadors, seguit de la indústria manufacturera, amb un 19,5%, on tenen un pes relatiu del 71,2%.

OCUPACIÓ PER BRANQUES D'ACTIVITAT EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Branques d'activitat	Total	Homes	Dones	T ₁	T ₂
- Agricultura	48,6	34,8	13,8	28,4	1,3
- Indústria	358,4	255,8	102,6	28,6	9,8
- Energia	23,2	17,1	6,1	26,3	0,6
- Indústria manufacturera	335,2	238,7	96,5	28,8	9,2
- Construcció	169,8	155,1	14,7	8,7	1,4
- Comerç, reparac. vehic.; transp. i emmagatz., hostaleria	707,4	372,8	334,6	47,3	32,1
- Informació i comunicacions	67,3	50,3	17,1	25,4	1,6
- Activitats financeres i de segurs	35,9	18,1	17,8	49,6	1,7
- Activitats immobiliàries	21,2	9,8	11,4	53,8	1,1
- Activ. professionals, científ. i tècniques; activ. admin i serv. aux	197,6	96,1	101,5	51,4	9,7
- Admin Pú., Seg. social obligat.; educ. activ. sanit. i de serv. soc.	496,5	182,8	313,7	63,2	30,1
- Activ. artístiques, recreatives i d'entreteniment; altres servicis	164,4	47,8	116,6	70,9	11,2
Total branques d'activitat	2.267,1	1.223,4	1.043,8	46,0	100,0

T₁: Percentatge de dones treballant per branques sobre el total d'ocupació en cada branca

T₂: Percentatge de dones treballant per branca d'activitat sobre el total de dones treballant

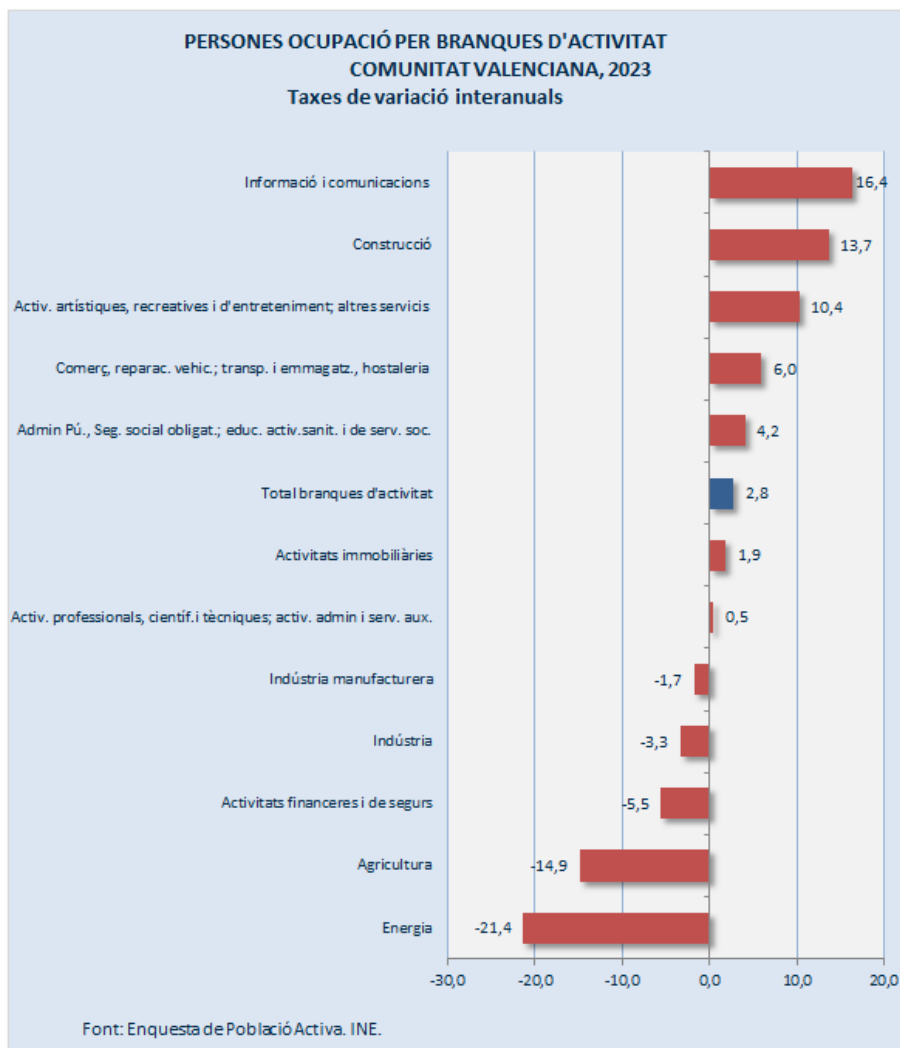
Font: INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.13

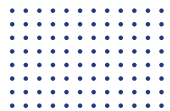

L'evolució de l'ocupació segons les **diferents branques d'activitat** ha sigut desigual, com es pot observar al Gràfic 8.5. Així, han crescut per damunt de la mitjana (2,8%): informació i comunicacions (16,4%), construcció (13,7%), activitats artístiques (10,4%), comerç i hostaleria (6%) i administracions públiques (4,2%). En menor mesura, també han augmentat les activitats immobiliàries (1,9%) i les activitats professionals (0,5%). Per contra, l'ocupació ha disminuït en la indústria manufacturera (-1,7%), en el conjunt de la indústria (-3,3%), en les activitats financeres i d'assegurances (-5,5%), en l'agricultura (-14,9%) i en el sector de l'energia (-21,4%).

Gràfic 8.5

L'any 2023, el **nombre de persones assalariades** a la Comunitat Valenciana ha ascendit a 1.899.700, un 3,9% més que l'any anterior, com es recull al Quadre 8.14, representant les dones el 47,9% del total.

La **taxa d'assalariament**² s'ha situat en el 83,8%, lleugerament per damunt de la de l'any anterior (83,7%). Aquest percentatge ha sigut del 87,2% en el cas de les dones (87,6% en 2022), mentre que entre els homes s'ha situat en el 80,9% (80,5% l'any anterior).

PERSONES ASSALARIADES, OCUPADES I TAXA D'ASSALARIAMENT COMUNITAT VALENCIANA 2022-2023

En milers de persones

	2022			2023			Var. % 23/ 22		
	P.Treb.	P.Assal.	T1	P.Treb.	P.Assal.	T1	P.Ocup.	P.Assal.	T1*
Homes	1.186,5	955,2	80,5	1.223,4	989,4	80,9	3,1	3,6	0,4
Dones	996,9	872,9	87,6	1.043,8	910,3	87,2	4,7	4,3	-0,4
Total	2.183,4	1.828,1	83,7	2.267,2	1.899,7	83,8	3,8	3,9	0,1

T1: Taxa d'assalariament * La variació de la taxa d'assalarització està en termes absoluts

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

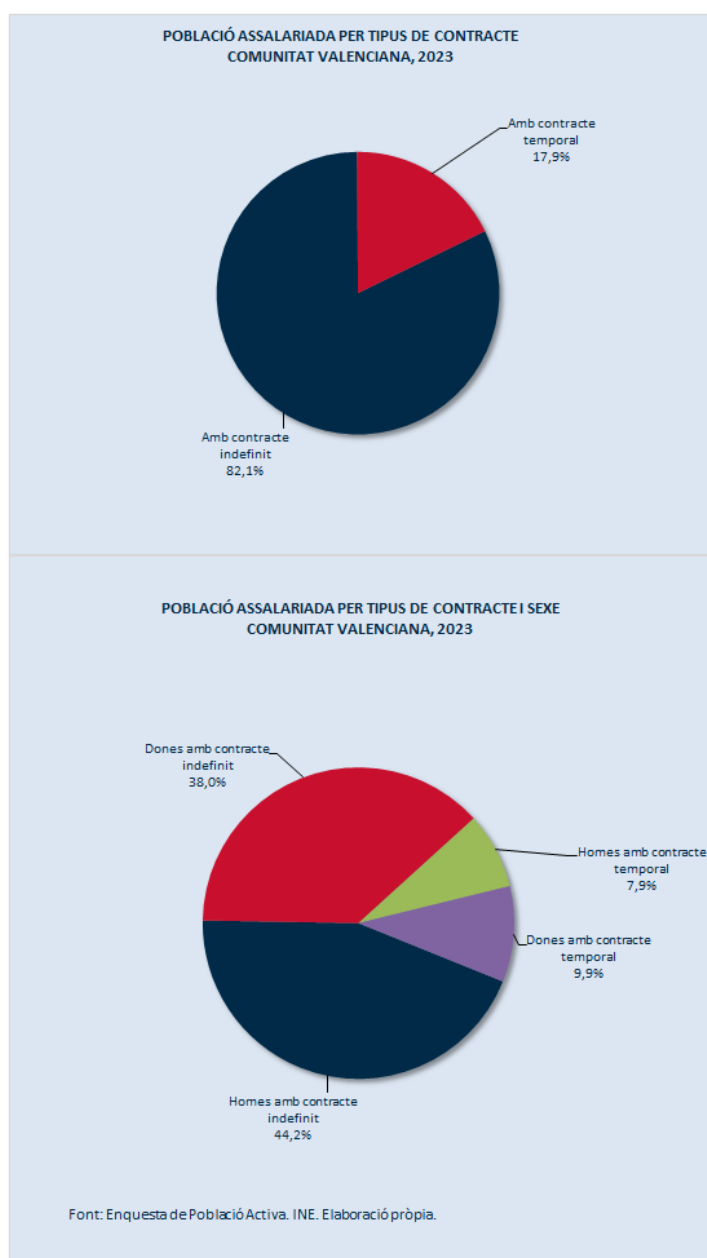
Quadre 8.14

Com es pot observar al Gràfic 8.6, que recull la **població assalariada segons el tipus de contracte**, el 82,1% de les persones assalariades a la nostra Comunitat tenien un contracte de duració indefinida, situant-se la taxa de temporalitat en el 17,9%, quatre punts i quatre dècimes per davall de la registrada l'any anterior. Per sexes, el 79,3% de les dones assalariades tenien un contracte indefinit (74,7% en 2022) i el 20,7% eren contractades temporalment (25,3% en 2022); mentre que els homes presentaven un percentatge de contractes indefinits del 84,8% i de contractes temporals del 15,6%.

² Considerada com la taxa de persones assalariades sobre el total de persones ocupades.

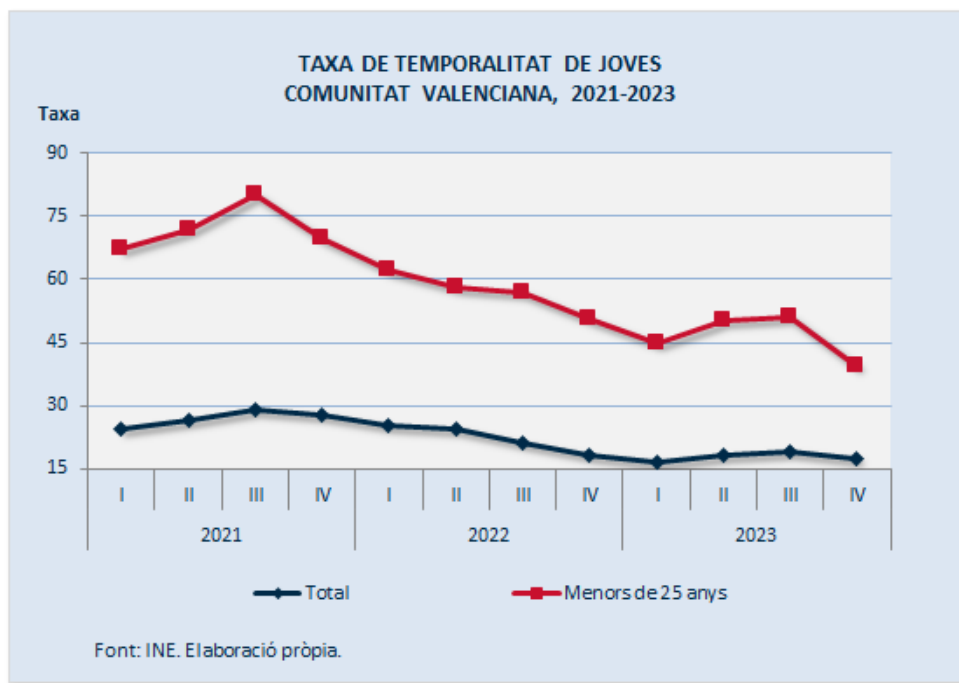
La distribució percentual del total de persones assalariades per tipus de contracte i sexe és la següent: homes amb contracte indefinit, un 44,2% (42% en 2022); dones amb contracte indefinit, un 38% (35,7% en 2022); homes amb contracte temporal, un 7,9% (10,2% en 2022); i dones amb contracte temporal, un 9,9% (12,1% en 2022), cosa que corrobora una **major temporalitat entre les dones**.

Gràfic 8.6

La **taxa de temporalitat de les persones joves** s'ha reduït des de finals de 2022, fins a situar-se en el 39,4% en l'últim trimestre de 2023, com es pot observar al Gràfic 8.7.

Gràfic 8.7

El CES CV destaca la tendència de creixement de la població activa, especialment significativa entre les dones i la població migrant, iniciada l'any 2021, i insta a adoptar polítiques actives d'ocupació focalitzades en la reducció de la bretxa en les taxes d'activitat i d'ocupació.

El Comitè valora els esforços en la reducció de les taxes de temporalitat i fa una crida a desplegar tota la potencialitat de la negociació col·lectiva amb aquest objectiu.

El CES CV vol ressaltar la importància del sector serveis en l'ocupació (especialment en el comerç, l'hostaleria i l'Administració pública), però alerta sobre el descens preocupant de l'ocupació industrial en les seues diferents branques. Per aquest motiu, emplaça la Generalitat a desplegar, amb totes les eines i recursos al seu abast, una política industrial en consonància amb la transició digital i ecològica.

8.1.2.2. Treball autònom

Aquest apartat inclou una anàlisi de l’ocupació autònoma a la Comunitat Valenciana durant l’any 2023, a partir de les dades d’afiliació a la Seguretat Social facilitades pel Ministeri d’Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

L’afiliació de persones autònomes ha ascendit a 367.658 al desembre de 2023 a la nostra Comunitat, amb un augment de 5.129 noves ocupacions autònomes respecte a l’any anterior, la qual cosa representa un increment de l’1,4% en termes relatius, enfront del 0,6% registrat l’any anterior, i superior a l’avanç de mig punt percentual assolit al conjunt d’Espanya (vegeu Quadre 8.15). Per tant, l’ocupació per compte propi ha crescut durant 2023, mostrant una **acceleració en la generació d’ocupació autònoma**, com es pot observar al Gràfic 8.8.

Per províncies, a **Alacant** s’ha produït un increment de 2.736 persones autònomes, un 2% en termes relatius. A la província de **València** s’han registrat 1.994 ocupacions per compte propi més que l’any anterior, la qual cosa suposa un augment de l’1,1%. Finalment, a **Castelló**, l’ocupació autònoma ha crescut un 1%, amb 399 persones més.

AFILIACIÓ OCUPACIÓ AUTÒNOMA, 2022-2023

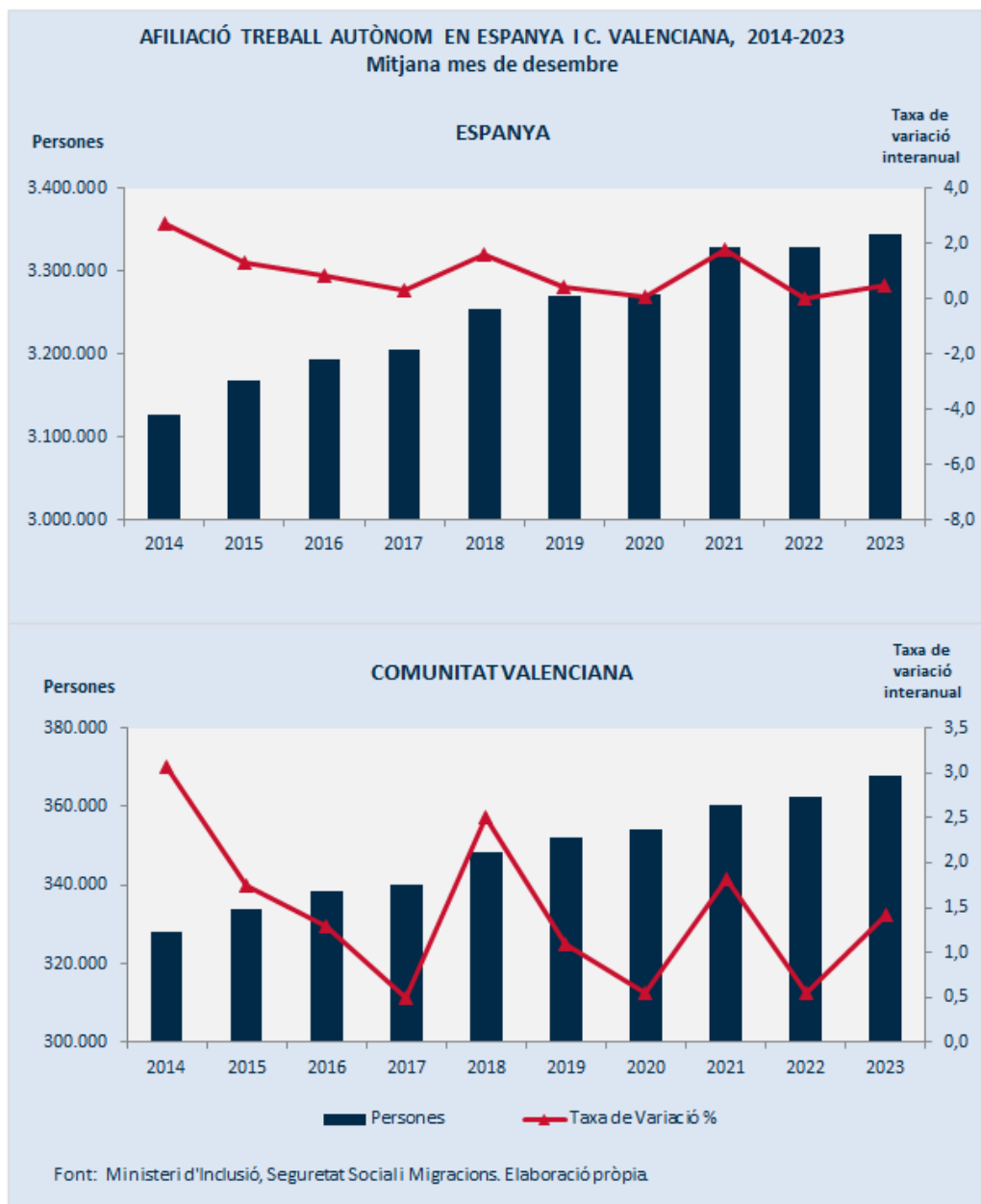
Mitjana del mes de desembre

	2023	2022	Diferència	Var. Percentual
- Alacant	141.187	138.451	2.736	2,0
- Castelló	41.748	41.349	399	1,0
- València	184.723	182.729	1.994	1,1
Comunitat Valenciana	367.658	362.528	5.129	1,4
Espanya	3.344.368	3.328.403	15.966	0,5

Font: Ministeri d’Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

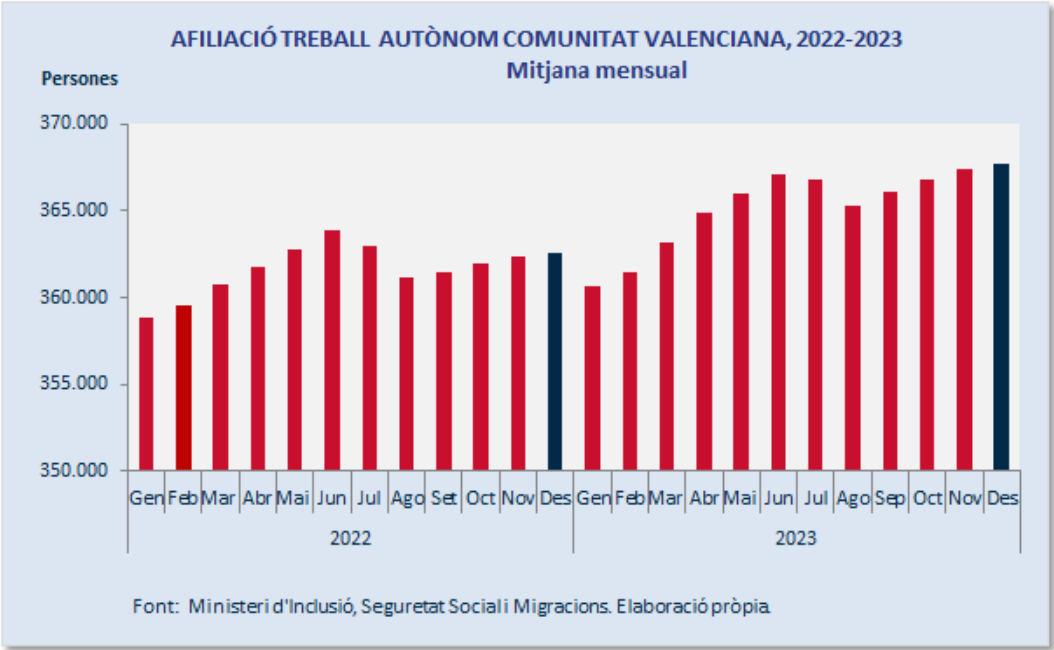
Quadre 8.15

Gràfic 8.8

Gràfic 8.9

El Quadre 8.16 recull l'**afiliació al treball autònom segons el gènere** durant els anys 2022 i 2023, en què s'aprecia una evolució favorable en el cas dels homes, amb un augment de 2.329 nous autònoms i un increment percentual de l'1 %. Per la seua part, les dones han registrat un increment superior, del 2,1 %, amb 2.800 ocupacions més l'any 2023. Així, el treball autònom de les dones en 2023 incrementa la seua representació fins al 37,1 % del total del treball autònom a la nostra Comunitat, enfront del 36,9 % de l'any anterior.

AFILIACIÓ OCUPACIÓ AUTÒNOMA SEGONS GÈNERE. COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023
Mitjana del mes de desembre

	2023	2022	Diferència	Var. %
- Homes	231.218	228.889	2.329	1,0
- Dones	136.440	133.640	2.800	2,1
Total ambdós sexes	367.658	362.528	5.129	1,4

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 8.16

Per sectors, els increments més destacats en termes interanuals s'han produït novament en informació i comunicació (10,4 %) i en activitats immobiliàries (6 %). Per contra, quatre sectors han registrat descensos: la indústria (un 1,6 % menys), l'agricultura i el comerç (un 1,4 % menys) i les activitats financeres (un 0,8 % menys), com es mostra al Quadre 8.17.

AFILIACIÓ OCUPACIÓ AUTÒNOMA PER SECTORS. COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

Mitjana del mes de desembre

SECTORS	2023	2022	Diferència	Var. Percentual
- Agricultura	13.121	13.306	-185	-1,4
- Indústria	24.764	25.156	-393	-1,6
- Construcció	46.485	45.160	1.325	2,9
- Comerç	87.434	88.675	-1.241	-1,4
- Transports	20.831	20.458	373	1,8
- Hostaleria	38.473	38.235	238	0,6
- Informació i comunicacions	9.032	8.182	850	10,4
- Act. Financeres i segurs	6.896	6.955	-58	-0,8
- Act. Immobiliàries	8.206	7.739	467	6,0
- Act. Professionals, Científiques i Tècniques	35.738	34.444	1.294	3,8
- Act. Administratives:	16.996	16.550	447	2,7
- Educació	10.983	10.444	538	5,2
- Act. Sanitàries	14.234	13.660	575	4,2
- Act. Artístiques i Entreteniment	8.939	8.658	281	3,2
- Altres sectors	25.526	24.908	618	2,5
Total Sectors	367.658	362.528	5.129	1,4

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 8.17

Amb les dades estadístiques disponibles, es pot afirmar que el **perfil de l'ocupació autònoma** a la nostra Comunitat s'assembla al del conjunt d'Espanya i correspon a una persona que desenvolupa la seua activitat en el sector serveis, sense personal assalariat al seu càrrec, amb una sola activitat, home, espanyol, d'entre 40 i 54 anys, que porta cinc anys o més en el seu negoci i que cotitza entre la base mínima i una vegada i mitja la base mínima.

En el cas concret de l'**ocupació autònoma de persones físiques**³ a la Comunitat Valenciana, els perfils es poden observar al Quadre 8.18, i coincideixen amb els descrits en el paràgraf anterior. Així, el 78,1 % del total de persones autònomes físiques pertany al sector serveis; el 78,7 % no té personal assalariat; el 93,4 % desenvolupa una sola activitat; el 62,6 % són homes; el 45,8 % té entre 40 i 54 anys; el 79,7 % és de nacionalitat espanyola; el 52,5 % porta cinc anys o més en el negoci, i el 77,2 % cotitza entre la base mínima i una vegada i mitja la base mínima⁴.

PERFIS D'OCUPACIÓ AUTÒNOMA, PERSONES FÍSQUES⁽¹⁾. COM. VALENCIANA, 2022-2023

A 31 de setembre de 2023

SECTORS	2023	% s/total	2022	% s/total	Diferència	Var. Percentual
Per sectors d'activitat						
- Agricultura	10.863	5,3	10.995	5,3	-132	-1,2
- Indústria	8.517	4,1	8.665	4,2	-148	-1,7
- Construcció	25.953	12,6	25.748	12,5	205	0,8
- Servicis	161.453	78,1	160.785	78,0	668	0,4
Per situació professional						
- Sense personal assalariat	162.703	78,7	162.734	78,9	-31	0,0
- Amb personal assalariat	44.083	21,3	43.459	21,1	624	1,4
- Sense pluriactivitat	193.179	93,4	192.683	93,4	496	0,3
- Amb pluriactivitat	13.607	6,6	13.510	6,6	97	0,7
Per sexe						
- Homes	129.426	62,6	129.423	62,8	3	0,0
- Dones	77.360	37,4	76.770	37,2	590	0,8
Per edat						
- Menors de 25 anys	4.411	2,1	4.607	2,2	-196	-4,3
- De 25 a 39 anys	49.766	24,1	50.338	24,4	-572	-1,1
- De 40 a 54 anys	94.646	45,8	95.218	46,2	-572	-0,6
- De 55 i més anys	57.963	28,0	56.030	27,2	1.933	3,4
Per nacionalitat						
- Espanyols	164.754	79,7	166.522	80,8	-1.768	-1,1
- Estrangera	42.032	20,3	39.671	19,2	2.361	6,0
Per antiguitat del negoci						
- Menys de 6 mesos	17.731	8,6	21.023	10,2	-3.292	-15,7
- De 6 a 11 mesos	16.386	7,9	15.070	7,3	1.316	8,7
- De 1 a 3 anys	37.686	18,2	36.891	17,9	795	2,2
- De 3 a 5 anys	26.451	12,8	28.307	13,7	-1.856	-6,6
- De 5 o més anys	108.532	52,5	104.902	50,9	3.630	3,5
Per base de cotització						
- Base mínima (b/m)	31.230	15,1	136.763	66,3	-105.533	-77,2
- Entre b/m i 1,5 b/m	159.606	77,2	55.581	27,0	104.025	187,2
- Entre 1,5 i 2 b/m	8.770	4,2	6.716	3,3	2.054	30,6
- Entre 2 i 3 b/m	5.922	2,9	6.026	2,9	-104	-1,7
- Més de 3 vegades b/m	1.258	0,6	1.107	0,5	151	13,6

⁽¹⁾ Autònoms/as persones físiques, no integrades en societats mercantils, cooperatives o altres entitats societàries, tampoc son col·laboradors familiars ni estan registrats com a part d'algun col·lectiu especial de persones treballadores.

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Elaboració pròpia.

Quadre 8.18

³ Persones treballadores afiliades a algun dels règims per compte propi de la Seguretat Social que no estan integrades en societats mercantils, cooperatives ni en altres entitats societàries. També s'exclouen les persones que figuren com a col·laboradors familiars i aquelles que es registren com a part d'algun col·lectiu especial de treball.

⁴ Dada consultada el dia 5 d'abril de 2024 en la web de Ministeri de Treball i Economia Social.

El Quadre 8.19 recull la situació d'afiliació en alta a la Seguretat Social per règims i comunitats autònomes l'any 2023. Com es pot observar, el pes relatiu més elevat del RETA sobre el total del sistema es registra a les Illes Balears (20,5 %), Extremadura (19,4 %), Castella-la Manxa, Castella i Lleó i Galícia (19,3 %), enfront dels percentatges més baixos de Madrid (11,6 %), Catalunya (15,1 %) i Canàries (15,5 %). Per la seua part, a la Comunitat Valenciana s'ha assolit un 17,2 %, superior a la mitjana del conjunt d'Espanya (16,1 %).

AFILIACIÓ EN ALTA PER RÈGIMS I COMUNITATS AUTÒNOMES, 2023

Mitjana del mes de desembre

	Règ. General	REPTA	Règ. Esp. de la Mar	Règ. Esp. del Carbó	Total Sistema	% REPTA s/Total Sistema
Andalusia	2.795.081	573.178	8.417	0	3.376.677	17,0
Aragó	508.161	99.066	0	10	607.237	16,3
Astúries, Principat d'	307.212	70.543	1.446	873	380.073	18,6
Balears, Illes	373.952	97.068	1.892	0	472.912	20,5
Canàries	762.972	140.732	6.504	0	910.207	15,5
Cantàbria	184.849	41.247	835	0	226.932	18,2
Castella- la Manxa	775.682	185.691	0	14	961.386	19,3
Castella i Lleó	623.287	149.406	0	0	772.693	19,3
Catalunya	3.142.997	560.866	5.946	0	3.709.808	15,1
Comunitat Valenciana	1.759.568	367.658	7.000	0	2.134.226	17,2
Extremadura	332.084	80.132	0	0	412.216	19,4
Galícia	838.717	204.876	18.690	0	1.062.283	19,3
Madrid, Comunitat de	3.230.453	425.278	3.673	0	3.659.405	11,6
Múrcia, Regió de	542.564	102.789	979	0	646.333	15,9
Navarra, Comunitat Foral c	259.043	46.706	0	0	305.749	15,3
País Basc	842.440	167.151	3.356	0	1.012.947	16,5
Rioja, La	112.064	24.491	0	0	136.555	17,9
Ceuta	20.283	3.168	182	0	23.633	13,4
Melilla	20.330	4.324	87	0	24.741	17,5
Espanya	17.431.739	3.344.368	59.007	896	20.836.010	16,1
Comunitat Valenciana	1.759.568	367.658	7.000	0	2.134.226	17,2
Alacant	586.251	141.187	2.578	0	730.016	19,3
Castelló	213.536	41.748	866	0	256.150	16,3
València	959.781	184.723	3.556	0	1.148.060	16,1

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 8.19

La creació d'ocupació per compte propi s'ha dinamitzat durant l'any 2023. Cada dia s'han incorporat 14 noves persones autònomes al mercat de treball a la nostra Comunitat, enfront de les 5 de l'any anterior, la qual cosa representa un terç de l'ocupació per compte propi generada a Espanya.

*El CES CV insta a impulsar i consolidar el treball autònom com a instrument per a una economia sostenible i per a la cohesió social. Per això, considera convenient, entre altres aspectes, impulsar el relleu generacional, donar suport als col·lectius de persones autònomes majors de 52 anys i menors de 30 anys, fomentar la feminització de l'emprenedoria, simplificar la tramitació, promoure la formació especialitzada en gestió i també donar suport a la innovació i a la internacionalització.**

*Objectius plantejats per l'Estratègia Nacional d'Impuls al Treball Autònom 2022-2027 (Endita)

8.1.3. Població aturada

La **desocupació estimada** a la nostra Comunitat s'ha situat en 333.100 persones en el quart trimestre de 2023 (Quadre 8.20), amb una disminució del 4,1% respecte a l'any anterior. De mitjana, la desocupació ha estat de 326.800 persones, amb prop de 4.600 persones desocupades menys que en 2022, la qual cosa suposa una reducció relativa de l'1,4%.

La **taxa d'atur** estimada per als dos sexes s'ha reduït fins al 12,6% de la població activa, sis dècimes menys que la de l'any anterior. La taxa d'atur masculina ha descendit fins al 10,7% i la femenina fins al 14,7%. A Espanya, la taxa de desocupació s'ha situat en el 12,1%, amb una taxa del 10,6% entre els homes i del 13,8% entre les dones.

EVOLUCIÓ MITJANA I TRIMESTRAL DE L'ATUR ESTIMAT COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

En milers de persones

	Mitjana		2022				2023			
	2022	2023	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Població aturada	331,4	326,8	317,8	318,6	341,9	347,2	352,5	311,3	310,2	333,1
-Homes	151,2	146,9	151,6	148,1	147,6	157,4	152,1	147,6	136,4	151,5
-Dones	180,2	179,9	166,2	170,5	194,3	189,7	200,4	163,8	173,8	181,6
Taxa d'atur	13,2	12,6	12,9	12,8	13,5	13,5	13,8	12,2	11,8	12,7
-Homes	14,0	10,7	11,5	11,2	10,9	11,6	11,3	10,9	9,8	11,0
-Dones	18,1	14,7	14,3	14,7	16,4	15,8	16,6	13,7	14,0	14,5

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.20

Com es recull al Quadre 8.21, la taxa d'atur entre la **població més jove** ha descendit en 2023, fins a situar-se, de mitjana anual, en el 28,2%, mig punt percentual menys. No obstant això, en termes absoluts, el nombre de persones joves desocupades ha augmentat en 2.400, resultat d'un increment de 4.900 homes i una disminució de 2.300 dones.

EVOLUCIÓ MITJANA I TRIMESTRAL DE L'ATUR ESTIMAT EN JOVES*
COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

En milers de persones

	Mitjana		2022				2023			
	2022	2023	I	II	III	IV	I	II	III	IV
P. Atur Joves	51,6	54,1	43,4	50,7	50,9	61,4	53,4	58,7	50,3	54,1
-Homes	25,9	30,8	23,4	26,4	24,2	29,6	27,1	32,7	31,3	31,9
-Dones	25,7	23,4	19,9	24,3	26,7	31,8	26,3	26,0	19,1	22,1
Taxa d'atur	28,7	28,2	26,8	28,3	26,9	32,6	30,2	31,7	23,1	27,7
-Homes	27,5	28,6	29,6	28,0	23,5	29,4	27,1	30,0	25,8	31,3
-Dones	30,1	28,0	24,2	28,6	31,0	36,2	34,3	34,1	19,7	23,8

* Menors de 25 anys

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.21

L'**atur entre les persones joves que cerquen el seu primer treball** ha augmentat, de mitjana, en 2023, fins a situar-se en 31.200 persones, com s'observa al Quadre 8.22, la qual cosa suposa un increment relatiu del 17,4%. Per sexes, l'augment ha estat del 24,3% entre els homes i de l'11,1% entre les dones, que representen el 51,3% d'aquest col·lectiu.

MITJANA ANUAL DE PERSONES EN ATUR BUSCANT PRIMERA OCUPACIÓ, 2022-2023.

En milers de persones

	Homes			Dones			Ambdós sexes		
	2022	2023	T ₁	2022	2023	T ₁	2022	2023	T ₁
Alacant	6,5	9,0	38,2	5,7	5,7	0,0	12,2	14,6	20,2
Castelló	0,9	1,0	17,1	1,2	2,5	113,0	2,0	3,5	71,6
València	5,7	6,3	9,6	6,7	6,9	3,0	12,4	13,1	5,8
Comunitat Valenciana	13,1	16,2	24,3	13,5	15,0	11,1	26,6	31,2	17,4
Espanya	153,1	151,6	-1,0	176,1	159,6	-9,4	329,2	311,2	-5,5

T₁ Taxa de Variació Interanual

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.22

Pel que fa a la **duració de la recerca d'ocupació**, les persones desocupades que porten més de dos anys buscant treball representen el 24,9%, 7,2 punts percentuals menys que l'any anterior (Quadre 8.23). El grup de persones en situació d'atur entre un i dos anys suposa el 13,6% (15,2% en 2022), de manera que ambdós col·lectius representen conjuntament el 38,5% de la desocupació total, 8,8 punts percentuals per davall del valor estimat l'any anterior. Per la seua banda, les persones desocupades que porten menys de sis mesos buscant ocupació representen el 38,9% del total (34,8% en 2022), mentre que aquelles que es troben en situació d'atur entre sis mesos i un any han incrementat el seu pes en 2,5 punts percentuals, fins a situar-se en el 13,9% del total.

La població major de 45 anys constitueix un grup especialment vulnerable, ja que sovint és la principal perceptora d'ingressos de la unitat familiar i, alhora, la més afectada per l'atur de llarga duració, amb un pes que supera el 40% del total de la població desocupada.

A més, la població aturada de llarga duració —aquella que porta un any o més en aquesta situació— continua representant un percentatge elevat sobre el total de la desocupació estimada, tot i que s'ha reduït en l'últim any.

Finalment, els col·lectius de joves i dones continuen presentant taxes de desocupació superiors a la mitjana.

Per tot això, el CES CV considera necessari intensificar les polítiques actives d'ocupació dirigides a aquests col·lectius.

PERSONES ATURADES PER TEMPS DE BUSCA D'OCUPACIÓ. COMUNITAT VALENCIANA, 2021-2023

En milers de persones

		Menys de 6 mesos		De 6 mesos a 1 any		D'1 any a 2 anys		Més de 2 anys		No classificables ⁽¹⁾	
		Valor	% sobre Total	Valor	% sobre Total	Valor	% sobre Total	Valor	% sobre Total	Valor	% sobre Total
Mitjanes Anuals											
2021		124,5	32,1	52,1	13,3	83,7	21,4	106,9	27,5	22,9	5,8
2022		115,4	34,8	37,9	11,4	50,2	15,2	106,0	32,2	21,7	6,5
2023		127,0	38,9	45,4	13,9	44,3	13,6	81,5	24,9	28,6	8,7
Dades trimestrals											
2021	Itrim	123,1	31,2	68,5	17,4	86,4	21,9	108,1	27,4	8,2	2,1
	IItrim	114	27,8	56,2	13,7	106,7	26,0	114,6	28,0	18,3	4,5
	IIItrim	127,6	31,9	49,5	12,4	76,1	19,0	98,7	24,7	48,5	12,1
	IVtrim	133,2	37,4	34,3	9,6	65,7	18,5	106,0	29,8	16,5	4,6
2022	Itrim	109,2	34,4	29,7	9,3	52,6	16,6	112,2	35,3	14,0	4,4
	IItrim	99,8	31,3	39,0	12,2	43,6	13,7	120,7	37,9	15,4	4,8
	IIItrim	116,2	34,0	41,3	12,1	52,6	15,4	93,0	27,2	38,8	11,3
	IVtrim	136,5	39,3	41,7	12,0	52,0	15,0	98,2	28,3	18,7	5,4
2023	Itrim	136,7	38,8	41,6	11,8	59,7	16,9	91,4	25,9	23,1	6,6
	IItrim	121,3	39,0	52,5	16,9	32,2	10,3	83,5	26,8	21,9	7,0
	IIItrim	112,8	36,4	49,0	15,8	37,7	12,2	68,5	22,1	42,1	13,6
	IVtrim	137,2	41,2	38,5	11,6	47,7	14,3	82,4	24,7	27,2	8,2

⁽¹⁾ Persones aturades que han trobat una ocupació

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.23

Les **dones aturades de llarga duració** a la Comunitat Valenciana, l'any 2023, s'han xifrat en 72.000, una xifra un 21,2 % inferior a la registrada un any abans, i representen el 39,8 % del total de dones aturades i el 22 % del total de persones que busquen treball. D'aquest total, 48.400 dones porten més de dos anys buscant faena (Quadre 8.24).

DONES ATURADES PER TEMPS DE BUSCA D'Ocupació. COMUNITAT VALENCIANA, 2021-2023

En milers de dones

	Menys de 6 mesos		De 6 mesos a 1 any		D'1 any a 2 anys		Més de 2 anys		No classificables ⁽¹⁾	
	Valor	% s/total	Valor	% s/total	Valor	% s/total	Valor	% s/total	Valor	% s/total
Mitjanes Anuals										
2021	63,6	30,6	25,4	12,2	42,0	20,2	63,2	30,5	13,7	6,5
2022	56,8	31,4	20,7	11,4	27,5	15,2	63,8	35,9	11,4	6,1
2023	64,7	35,7	27,6	15,2	23,6	13,1	48,4	26,7	16,8	9,3
Dades trimestrals										
2021 Itrim	62,3	31,0	29,6	14,7	44,8	22,3	60,3	30,0	3,7	1,8
IItrim	65,6	29,4	28,8	12,9	50,4	22,6	66,9	30,0	11,6	5,2
IIItrim	66,5	31,0	21,1	9,8	36,9	17,2	59,2	27,6	31,0	14,4
IVtrim	59,9	31,1	22,2	11,5	35,8	18,6	66,3	34,4	8,5	4,4
2022 Itrim	49,4	29,7	13,6	8,2	28,1	16,9	69,0	41,5	6,1	3,7
IItrim	44,9	26,3	21,7	12,7	22,5	13,2	74,6	43,8	6,8	4,0
IIItrim	62,5	32,2	23,9	12,3	31,4	16,2	51,8	26,7	24,6	12,7
IVtrim	70,5	37,2	23,5	12,4	27,9	14,7	59,9	31,6	7,9	4,2
2023 Itrim	75,2	37,5	22,5	11,2	28,6	14,3	57,7	28,8	16,5	8,2
IItrim	51,5	31,4	32,7	20,0	17,3	10,6	50,8	31,0	11,5	7,0
IIItrim	57,0	32,8	28,5	16,4	21,3	12,3	40,3	23,2	26,6	15,3
IVtrim	75,0	40,3	26,6	14,3	27,3	14,7	44,6	24,0	12,6	6,8

⁽¹⁾ Aturades que han trobat una ocupació

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.24

Per províncies, **Castelló** ha registrat la taxa d'atur estimada més elevada, amb una mitjana del 14,1 %, 2,2 punts percentuals superior a la de l'any anterior (11,9 %), amb una taxa d'atur entre els homes del 12,4 % i entre les dones del 16 %, com s'arplega en el Quadre 8.25. Per la seua banda, a **Alacant**, l'atur estimat suposa un 13,2 % de la població activa (11,2 % en homes i 15,5 % en dones), amb una reducció d'1,2 punts respecte a 2022. A **València**, la taxa d'atur s'ha situat en l'11,9 % (10 % entre els homes i 13,9 % entre les dones), amb una disminució d'1,6 punts.

EVOLUCIÓ MITJANA I TRIMESTRAL DE TAXES D'ATUR ESTIMAT PER PROVÍNCIES, 2022-2023.

En milers de persones

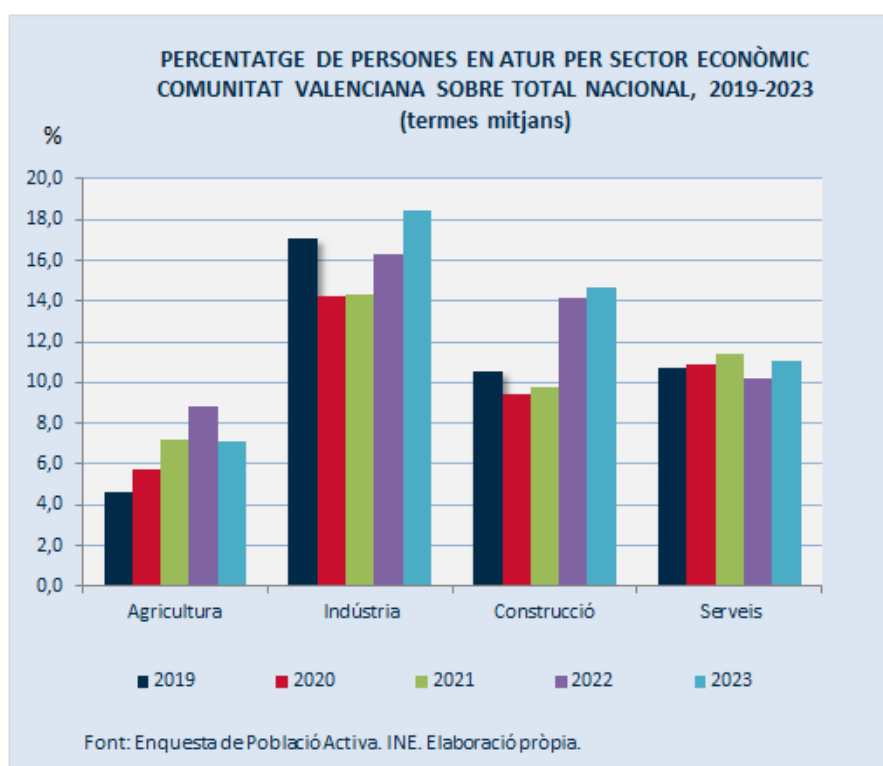
	Mitjana		2022				2023			
	2022	2023	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Alacant	14,4	13,2	14,8	14,1	13,6	15,2	15,5	12,7	11,5	13,3
-Homes	12,8	11,2	14,4	12,3	11,5	13,2	13,7	11,4	10,0	9,9
-Dones	16,3	15,5	15,3	16,2	16,1	17,6	17,5	14,1	13,2	17,3
Castelló	11,9	14,1	11,8	10,6	11,8	13,6	13,8	14,4	14,1	14,0
-Homes	10,8	12,4	10,6	9,1	10,2	13,1	10,6	14,2	11,3	13,5
-Dones	13,3	16,0	13,3	12,3	13,7	14,1	17,6	14,6	17,2	14,4
València	12,5	11,9	11,7	12,4	13,8	12,3	12,5	11,4	11,6	11,9
-Homes	10,3	10,0	9,6	10,9	10,7	10,0	9,6	9,8	9,4	11,3
-Dones	15,0	13,9	13,9	14,1	17,3	14,8	15,8	13,2	13,9	12,6

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.25

Per sectors, la població aturada de l'agricultura a la Comunitat Valenciana representa el 8,3 % del total de persones desocupades que han deixat la seua última ocupació fa menys de 12 mesos, enfront del 10,2 % en el cas espanyol. En la indústria, no obstant això, el pes relatiu de les persones aturades s'ha situat en el 14,7 %, mentre que a Espanya aquest percentatge ha sigut del 9,9 %. En la construcció, el percentatge era del 9,8 % a la Comunitat Valenciana i del 7,6 % a Espanya. Els serveis han suposat, en tots dos territoris, els percentatges més elevats, amb el 67,2 % i el 72,2 %, respectivament.

La desocupació en l'**agricultura** a la Comunitat Valenciana representa el 7,1 % del total de persones aturades d'aquest sector a Espanya (8,9 % en 2022), mentre que en la **indústria** aquest percentatge se situa en el 18,5 % (16,3 % l'any anterior), en la **construcció** en el 14,7 % (14,2 % en 2022), i en els **serveis** en l'11 %, enfront del 10,2 % de l'any anterior (Gràfic 8.10).

Gràfic 8.10

La **taxa d'atur**⁵ en l'agricultura ha assolit el 16,4 % a la nostra Comunitat i el 15,4 % a Espanya; en la indústria, el 6,8 % enfront del 4,8 % del conjunt nacional; en la construcció s'ha situat en el 8,4 % i en el 7,3 % a Espanya, mentre que en els serveis s'ha xifrat en el 6,8 % a la nostra Comunitat, enfront del 6,5 % a Espanya, com s'observa en el Quadre 8.26.

PERSONES ATURADES I TAXA D'ATUR PER SECTOR ECONÒMIC*, 2023

En milers de persones

	Agricultura		Indústria		Construcció		Serveis	
	N	T	N	T	N	T	N	T
Alacant	5,4	23,2	9,9	8,0	6,4	7,9	44,7	6,6
Castelló	1,1	13,8	3,0	6,3	1,7	8,9	16,6	8,7
València	3,0	11,3	13,1	6,2	7,6	8,9	63,1	6,7
Comunitat Valenciana	9,6	16,4	26,1	6,8	15,7	8,4	124,3	6,8
Espanya	135,2	15,4	141,2	4,8	107,0	7,3	1.125,3	6,5

* Sols es classifiquen per sector econòmic les persones aturades que han deixat la seua última ocupació fa 12 mesos o menys

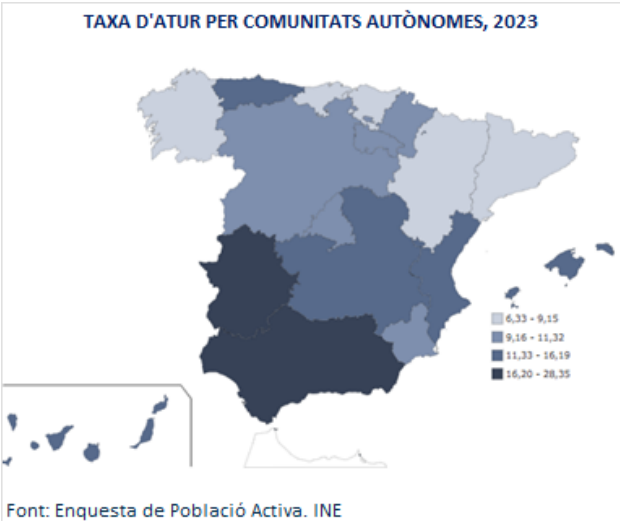
N: valors absoluts

T: taxa d'atur = (Pob. en Atur/Pob. Activa) x 100

Font: Enquesta de Població Activa. INE. Elaboració pròpia.

Quadre 8.26

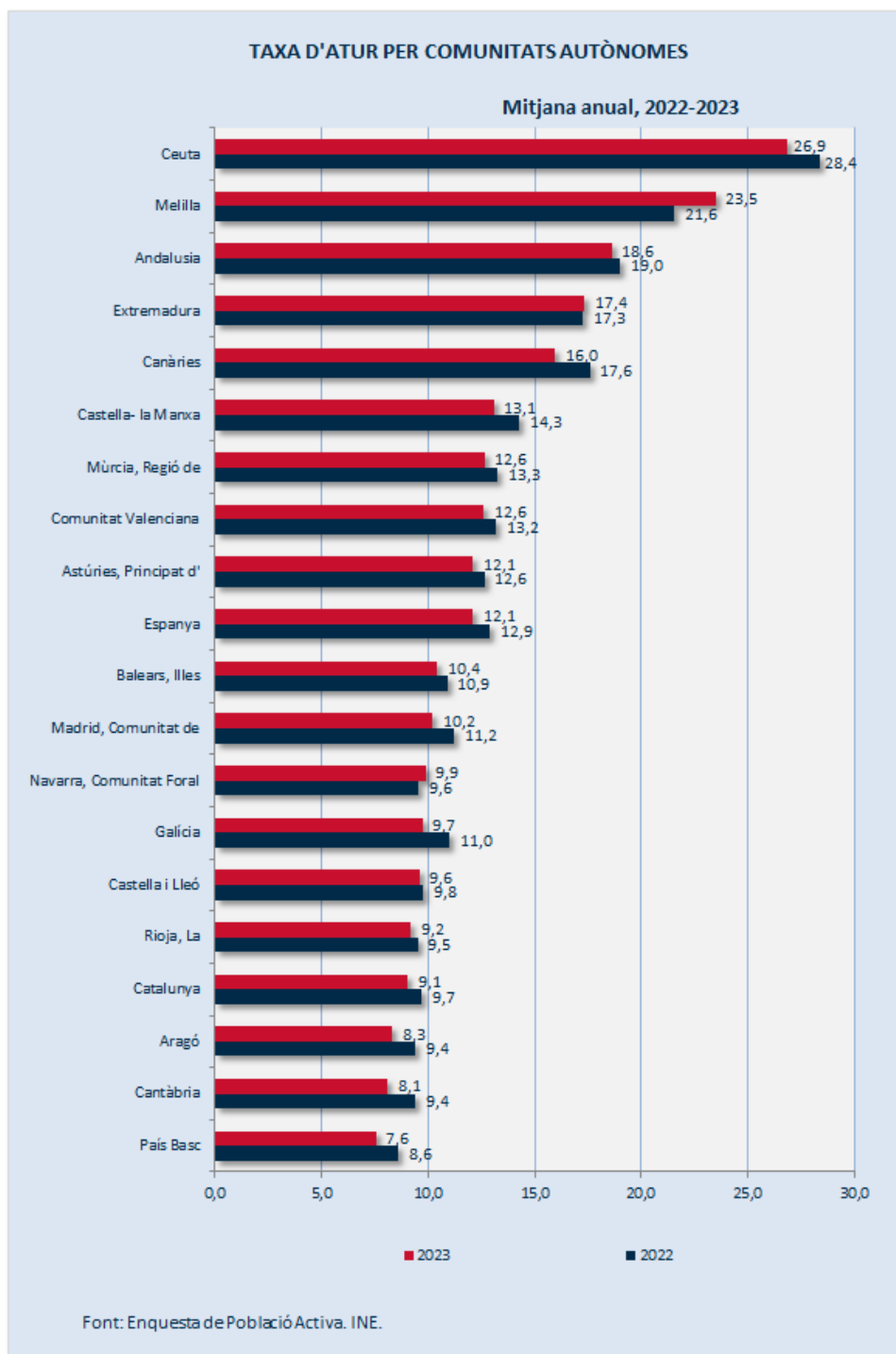
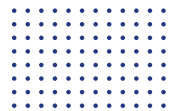
"Per **comunitats autònomes**, les taxes d'atur més elevades han correspost a Andalusia (18,6 %), Extremadura (17,4 %) i Canàries (16 %). Per contra, les autonomies amb la taxa de desocupació més baixa van ser el País Basc (7,6 %), Cantàbria (8,1 %) i Aragó (8,3 %), com queda recollit en els Gràfics 8.11 i 8.12.

Gràfic 8.11

⁵Considerant les persones aturades que han deixat el seu lloc de treball fa 12 mesos o menys.

Gràfic 8.12

8.2. ATUR ESTRANGER A LA COMUNITAT VALENCIANA

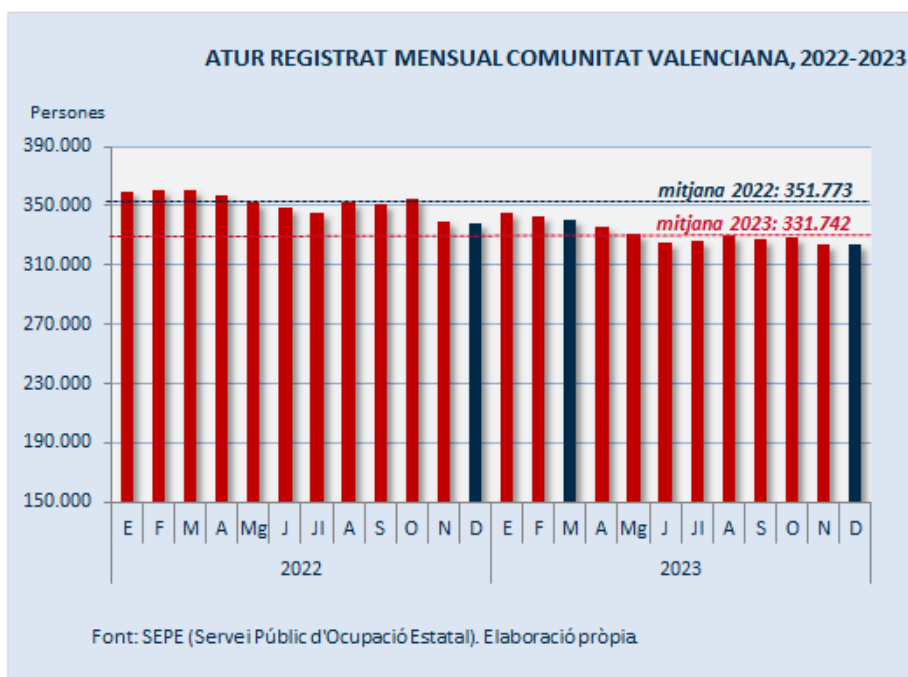
El nombre de **persones inscrites en les oficines de Labora** s'ha situat en 324.521 al desembre de 2023, amb un descens en termes absoluts de 13.722 persones, un 4,1 % menys en termes relatius (Quadre 8.27 i Gràfic 8.13). En termes mitjans, l'atur registrat ha disminuït en 20.331 persones en l'últim any, un 5,7 % menys, fins a situar-se en 331.742 persones desocupades en el conjunt de 2023.

ATUR REGISTRAT EN ESPANYA I EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Desembre-23			Mitjana anual		
	Valor	Dif. Desembre-22		Valor	Dif. any anterior	
		Absoluta	%		Absoluta	%
Espanya	2.707.456	-130.197	-4,6	2.766.894	-195.898	-6,6
Homes	1.090.483	-57.022	-5,0	1.102.440	-96.230	-8,0
Dones	1.616.973	-73.175	-4,3	1.664.454	-99.668	-5,6
Agricultura	97.825	-15.483	-13,7	106.017	-33.031	-23,8
Indústria	216.112	-17.731	-7,6	220.004	-22.108	-9,1
Construcció	213.778	-13.339	-5,9	213.381	-20.565	-8,8
Serveis	1.935.736	-81.333	-4,0	1.976.944	-121.959	-5,8
Sense ocupació anterior	244.005	-2.311	-0,9	250.548	1.765	0,7
Comunitat Valenciana	324.521	-13.722	-4,1	331.742	-20.031	-5,7
Homes	128.482	-4.497	-3,4	129.869	-7.617	-5,5
Dones	196.039	-9.225	-4,5	201.873	-12.414	-5,8
Agricultura	8.894	-1.357	-13,2	9.667	-2.405	-19,9
Indústria	40.438	-1.762	-4,2	40.922	-2.550	-5,9
Construcció	25.485	-579	-2,2	25.532	-1.151	-4,3
Serveis	227.469	-10.230	-4,3	232.374	-14.786	-6,0
Sense ocupació anterior	22.235	206	0,9	23.246	861	3,8
Alacant	132.611	-7.884	-5,6	135.074	-9.431	-6,5
Castelló	35.662	386	1,1	35.607	-625	-1,7
València	156.248	-6.224	-3,8	161.061	-9.974	-5,8

Font: SEPE (Servei Públic d'Ocupació Estatal). Elaboració pròpia.

Quadre 8.27

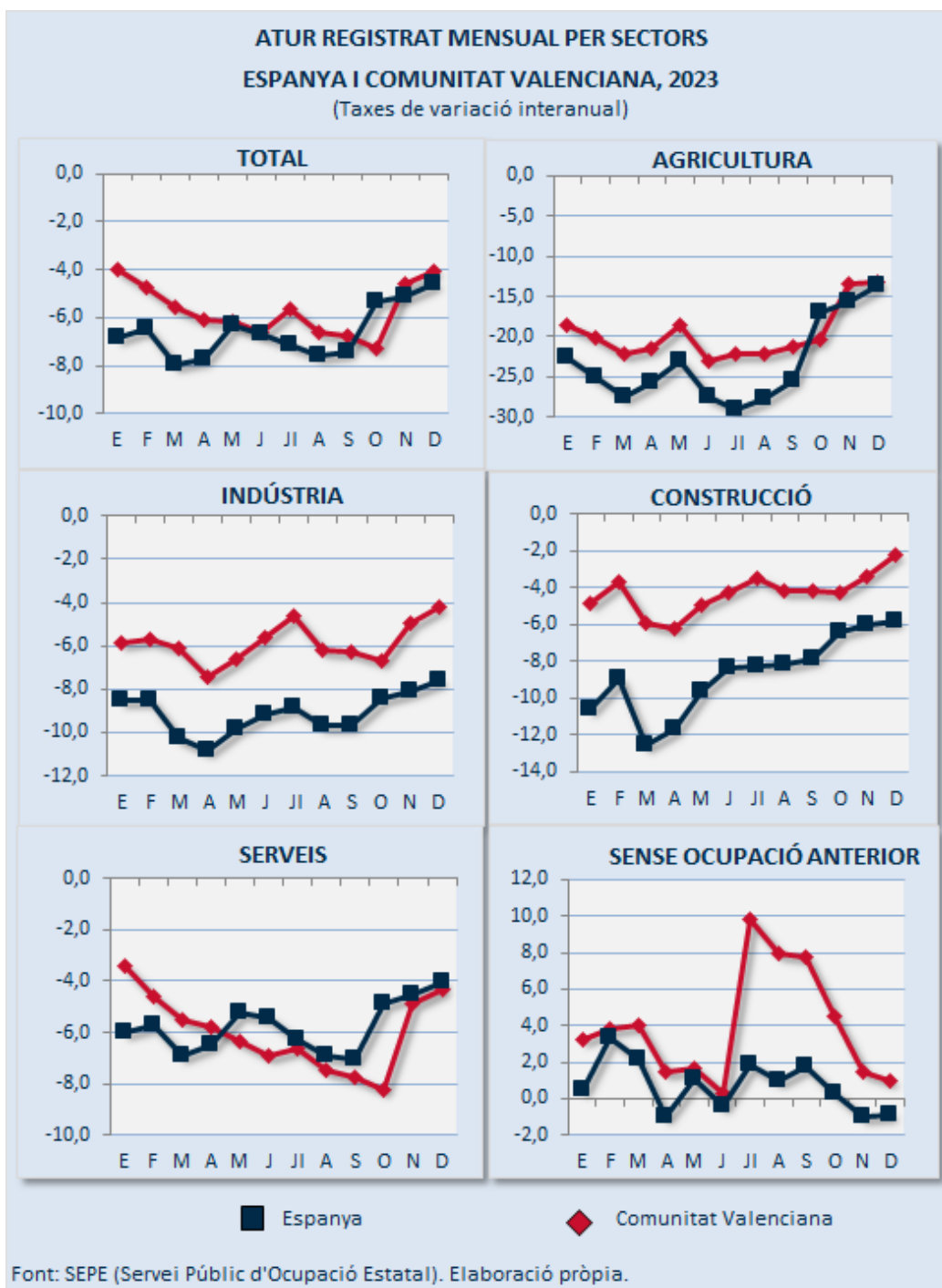
Gràfic 8.13

Per sectors d'activitat, a la Comunitat Valenciana les dades mostren un descens en tots ells, excepte en el **col·lectiu sense ocupació anterior**, que ha experimentat un augment del 0,9 %, amb 22.235 persones registrades en les oficines de Labora al desembre de 2023. S'observa un retrocés de l'atur registrat en el sector agrari del 13,2 %, amb un total de 8.894 persones inscrites. Per la seua banda, en la indústria ha disminuït un 4,2 %, finalitzant l'any amb 40.438 persones. La construcció ha registrat una caiguda del 2,2 %, amb un total de 25.485 inscripcions, mentre que en els serveis s'ha reduït un 4,3 %, acabant l'any amb 227.469 persones aturades, que representen el 70,1 % de la desocupació total.

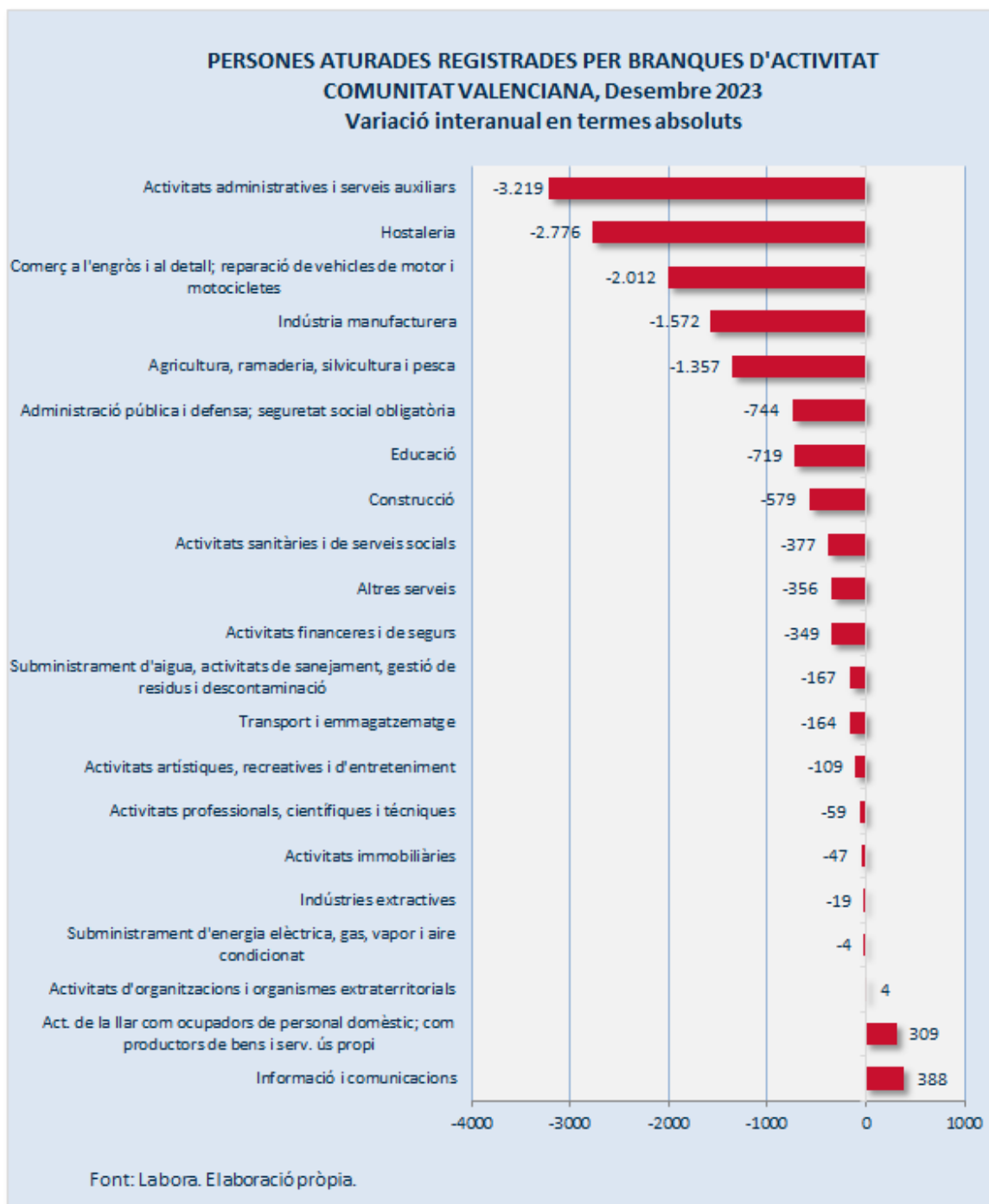
En termes mitjans, **tots els sectors han registrat un descens** en el nombre de persones aturades registrades, excepte el col·lectiu sense ocupació anterior, que ha crescut un 3,8 %. En l'agricultura s'ha reduït un 19,9 %, en la indústria un 5,9 %, en la construcció un 4,3 % i en els serveis un 6 %.

El Gràfic 8.14 representa l'atur registrat a Espanya i a la Comunitat Valenciana durant l'any 2023. En conjunt, **s'han mantingut taxes de variació interanual negatives**, amb l'excepció del col·lectiu sense ocupació anterior.

Gràfic 8.14

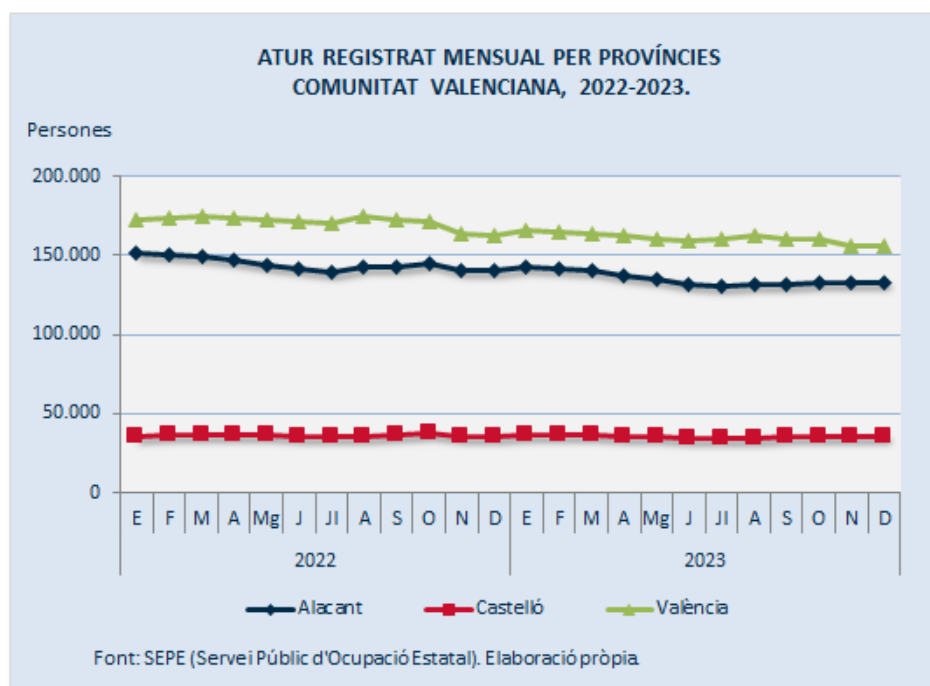

Gràfic 8.15

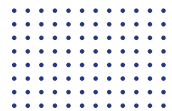

Per **províncies**, **Alacant** ha experimentat un descens mitjà de 9.431 persones aturades (un 6,5 % menys respecte a 2022), mentre que **València** ha registrat una caiguda del 5,8 % (9.974 persones de mitjana) i **Castelló**, de 625 persones, és a dir, un 1,7 % menys, com es pot desprendre del Gràfic 8.16.

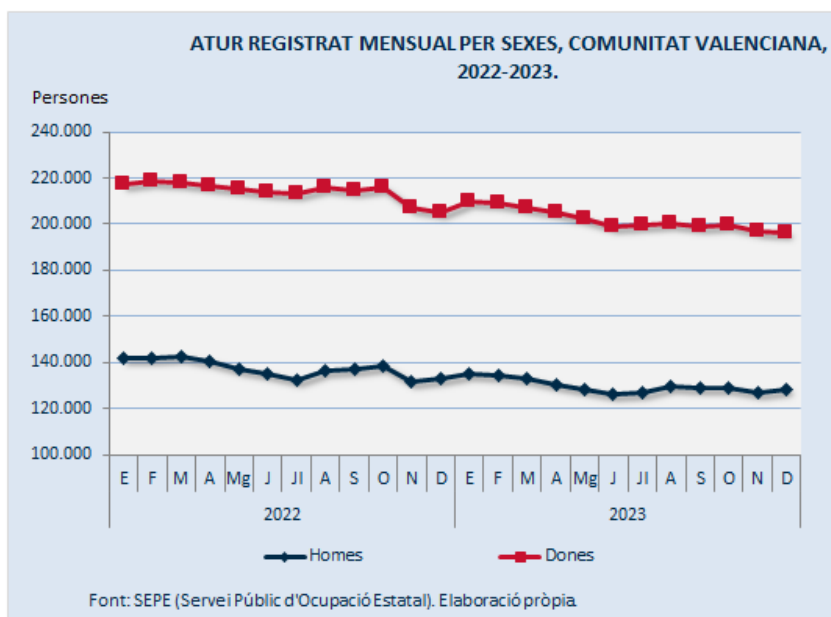

Gràfic 8.16

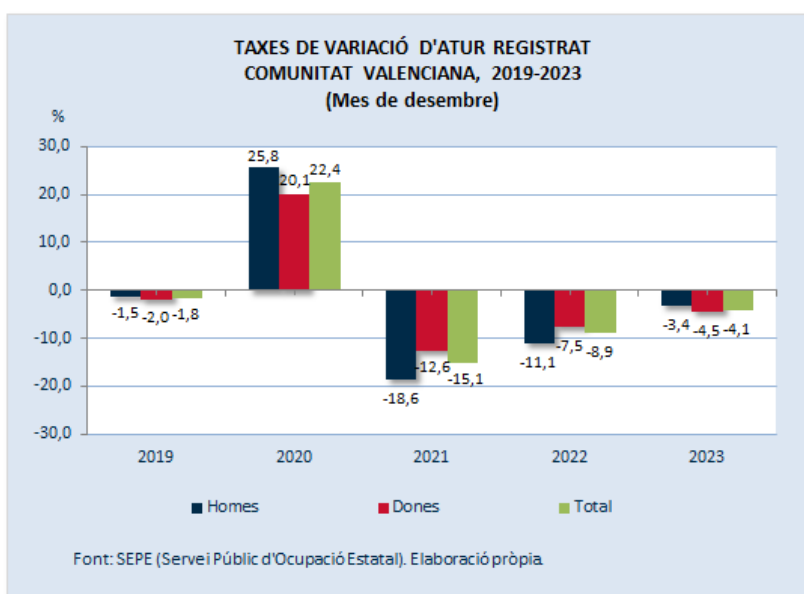

Per **gènere**, la desocupació ha disminuït entre els **homes** en 4.497 persones en finalitzar l'any, és a dir, un 3,4 % menys en relació amb el mes de desembre de l'any anterior. Les **dones** inscrites han descendit en 9.225, un 4,5 % menys en termes relatius, com es recull en els Gràfics 8.17 i 8.18. A Espanya, ha disminuït un 5 % entre els homes i un 4,3 % entre les dones (vegeu Gràfic 8.19), amb descensos inferiors als de la nostra Comunitat.

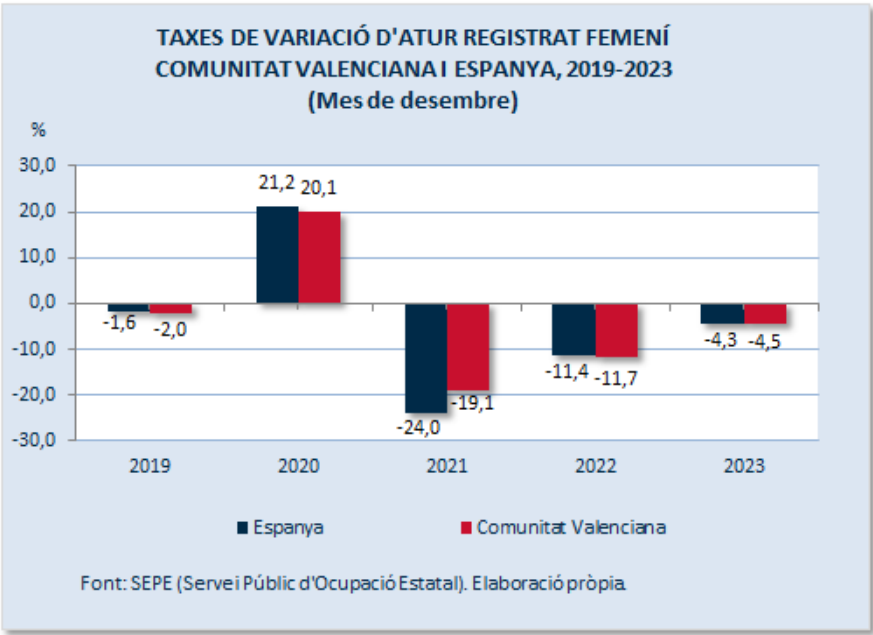
En termes mitjans, la caiguda de l'atur registrat ha sigut més intensa, amb una disminució de 7.617 homes aturats (un descens del 5,5 %) i d'un 5,8 % entre les dones, amb 12.414 parades menys. A Espanya, l'atur ha disminuït entre els homes un 8 % i entre les dones un 5,6 %.

Gràfic 8.17

Gràfic 8.18

Gràfic 8.19

L'atur registrat entre les persones joves menors de 25 anys ha disminuït l'any 2023, de mitjana, un 8,7 % (Quadre 8.28 i Gràfic 8.20), i representa el 6,3 % del total d'atur registrat a la nostra Comunitat, tres dècimes per davall del percentatge de l'any anterior. Entre els homes menors de 25 anys ha disminuït en 868 persones, un 7,3 % menys, i entre les dones joves, un 10,2 %, la qual cosa suposa un total de 1.138 joves aturats menys en termes absoluts, representant el 47,8 % d'aquest col·lectiu.

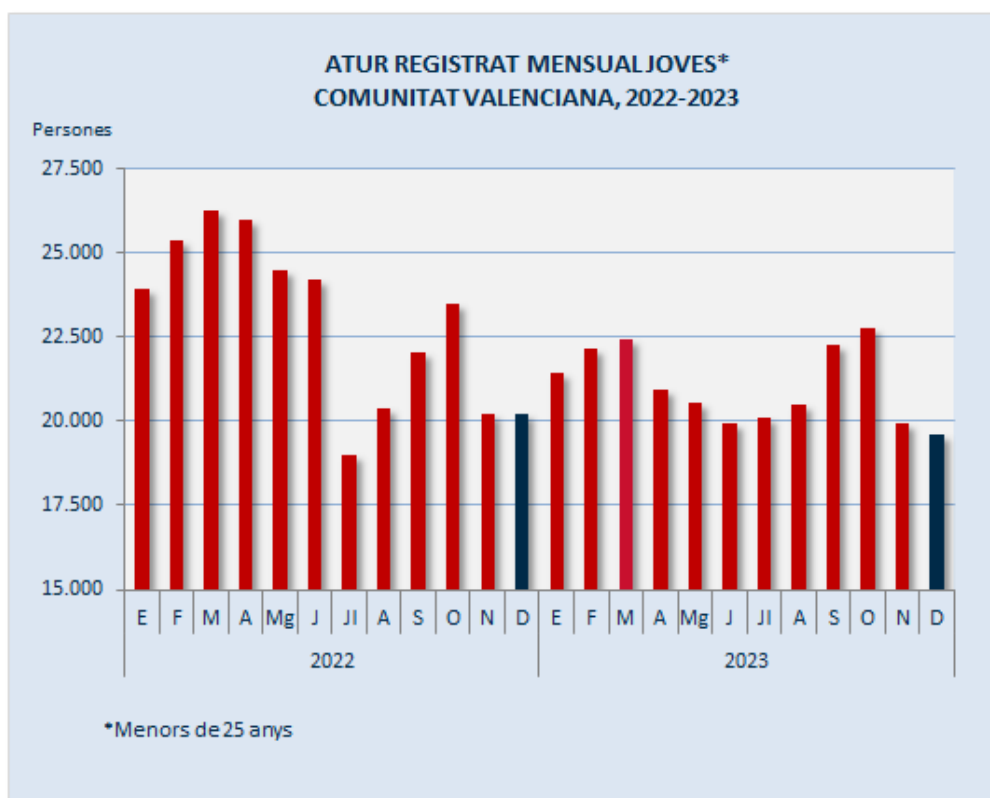
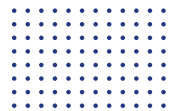
ATUR REGISTRAT MENORS 25 ANYS PER SEXE. COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Desembre-2023			Mitjana anual		
	Valor	Dif. Desembre-2022		Valor	Dif. any anterior	
		Absoluta	%		Absoluta	%
Total	19.592	-619	-3,1	21.043	-2.006	-8,7
Homes	10.364	-93	-0,9	10.992	-868	-7,3
Dones	9.228	-526	-5,4	10.051	-1.138	-10,2

Font: SEPE (Servei Públic d'Ocupació Estatal). Elaboració pròpia.

Quadre 8.28

Gràfic 8.20

Per **comunitats autònomes**, s'observa que totes han registrat descensos en el nombre de persones aturades, corresponent les majors caigudes a les Illes Balears (11,6 %), Aragó (9,5 %) i Galícia (8,9 %), com s'aprecia en el Quadre 8.29. En termes mitjans, destaca la disminució de l'atur a les Illes Balears (un 20,6 % menys), Extremadura (un 8,4 % menys) i Canàries (un 8,2 % menys).

ATUR REGISTRAT PER COMUNITATS AUTÒNOMES, 2023

	Desembre-2023			Mitjana anual		
	Valor	Dif. Desembre-2022		Valor	Dif. any anterior	
		Absoluta	%		Absoluta	%
Andalusia	694.940	-32.157	-4,4	721.273	-52.126	-6,7
Aragó	52.782	-5.526	-9,5	55.096	-4.348	-7,3
Astúries, Principat d'	57.372	-4.515	-7,3	58.922	-3.773	-6,0
Balears, Illes	31.709	-4.142	-11,6	31.998	-8.306	-20,6
Canàries	167.845	-15.315	-8,4	177.807	-15.922	-8,2
Cantàbria	31.809	-1.676	-5,0	32.141	-2.168	-6,3
Castella- la Manxa	134.806	-8.419	-5,9	136.485	-8.119	-5,6
Castella i Lleó	112.623	-9.376	-7,7	114.521	-8.866	-7,2
Catalunya	343.381	-2.957	-0,9	341.382	-13.261	-3,7
Comunitat Valenciana	324.521	-13.722	-4,1	333.695	-18.078	-5,1
Extremadura	76.965	-5.569	-6,7	80.511	-7.402	-8,4
Galícia	129.504	-12.718	-8,9	135.651	-10.516	-7,2
Madrid, Comunitat de	295.865	-1.924	-0,6	306.153	-13.636	-4,3
Múrcia, Regió de	83.879	-6.083	-6,8	88.096	-3.932	-4,3
Navarra, Comunitat Foral de	29.988	-1.622	-5,1	30.500	-1.643	-5,1
País Basc	107.779	-3.019	-2,7	108.940	-4.333	-3,8
Rioja, La	13.315	-1.033	-7,2	13.800	-803	-5,5
Ceuta-Melilla	18.373	-424	-2,3	18.386	-205	-1,1
Espanya	2.707.456	-130.197	-4,6	2.785.356	-177.436	-6,0

Font: SEPE (Servei Públic d'Ocupació Estatal). Elaboració pròpia.

Quadre 8.29

En els Quadres 8.30 i 8.31 es recull l'**atur registrat comarcal** de l'any 2023. Com s'observa, les comarques han experimentat una evolució molt diversa.

Així, a la **província de Castelló** s'ha observat una dispersió percentual significativa, amb cinc comarques que han registrat un augment en el nombre de persones aturades, destacant Els Ports, amb un increment del 147,4 %, mentre que la comarca de l'Alt Maestrat ha registrat un descens del 27,6 %, la caiguda més gran de la Comunitat.

ATUR REGISTRAT PER COMARQUES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2020-2023

Mes de desembre

	2020		2021		2022		2023	
	Valor	%Var.	Valor	%Var.	Valor	%Var.	Valor	%Var.
Província de Castelló	43.194	14,9	36.285	-16,0	35.276	-2,8	35.662	1,1
Els Ports	125	21,4	107	-14,4	116	8,4	287	147,4
L'Alt Maestrat	266	3,5	186	-30,1	290	55,9	210	-27,6
El Baix Maestrat	6.209	19,3	5.228	-15,8	4.558	-12,8	4.184	-8,2
L'Alcalatén	1.032	11,4	883	-14,4	919	4,1	883	-3,9
La Plana Alta	21.251	15,0	17.774	-16,4	17.340	-2,4	17.572	1,3
La Plana Baixa	12.530	12,7	10.640	-15,1	10.544	-0,9	10.997	4,3
L'Alt Palància	1.595	19,1	1.292	-19,0	1.342	3,9	1.351	0,7
L'Alt Millars	186	13,4	175	-5,9	167	-4,6	178	6,6
Província de València	208.398	21,2	178.792	-14,2	162.472	-9,1	156.248	-3,8
El Racó d'Ademús	130	19,3	111	-14,6	123	10,8	131	6,5
Els Serrans	996	18,9	971	-2,5	883	-9,1	897	1,6
El Camp de Túria	12.410	20,6	10.820	-12,8	9.808	-9,4	9.863	0,6
El Camp de Morvedre	6.993	17,8	6.037	-13,7	5.625	-6,8	5.509	-2,1
L'Horta Nord	17.291	20,8	14.553	-15,8	13.433	-7,7	17.859	32,9
L'Horta Oest (1)	33.495	20,5	29.083	-13,2	26.986	-7,2	-	-
València	65.305	25,0	54.424	-16,7	48.394	-11,1	46.942	-3,0
L'Horta Sud	16.356	21,2	14.128	-13,6	12.789	-9,5	33.134	159,1
La Plana d'Utiel-Requer	2.305	17,5	2.121	-8,0	1.917	-9,6	1.884	-1,7
La Foia de Bunyol	3.021	20,0	2.600	-13,9	2.474	-4,8	2.344	-5,3
La Vall d'Aiora Cofrents	719	13,8	613	-14,7	520	-15,2	478	-8,1
La Ribera Alta	15.354	22,8	13.516	-12,0	12.562	-7,1	11.703	-6,8
La Ribera Baixa	6.284	19,7	5.383	-14,3	4.768	-11,4	4.511	-5,4
La Canal de Navarrès	1.143	15,3	1.027	-10,1	969	-5,6	926	-4,4
La Costera	5.698	13,5	4.999	-12,3	4.659	-6,8	4.455	-4,4
La Vall d'Albaida	6.065	10,4	5.392	-11,1	5.199	-3,6	4.996	-3,9
La Safor	14.833	18,5	13.014	-12,3	11.363	-12,7	10.616	-6,6
Província d'Alacant	186.109	25,7	156.407	-16,0	140.495	-10,2	132.611	-5,6
El Comtat	2.218	11,7	1.926	-13,2	1.951	1,3	1.913	-1,9
L'Alcoià	9.936	12,6	8.636	-13,1	8.325	-3,6	8.086	-2,9
L'Alt Vinalopó	5.174	18,7	4.393	-15,1	4.070	-7,4	3.777	-7,2
El Vinalopó Mitjà	18.784	18,5	16.152	-14,0	14.615	-9,5	13.717	-6,1
La Marina Alta	13.903	28,3	11.257	-19,0	9.435	-16,2	8.679	-8,0
La Marina Baixa	20.082	49,1	15.472	-23,0	11.466	-25,9	9.944	-13,3
L'Alacantí	48.726	28,0	41.601	-14,6	38.980	-6,3	37.500	-3,8
El Baix Vinalopó	34.095	18,7	28.997	-15,0	26.144	-9,8	24.569	-6,0
El Baix Segura	33.191	27,9	27.973	-15,7	25.509	-8,8	24.426	-4,2
Comunitat Valenciana	437.701	22,4	371.484	-15,1	338.243	-8,9	324.521	-4,1
Espanya	3.888.137	22,9	3.105.905	-20,1	2.837.653	-12,8	2.707.456	-4,6

% Var: Variació percentual respecte al mateix període de l'any anterior

(1) Desapareix en 2023 amb el nou mapa comarcal de la Comunitat Valenciana

Font: Labora. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 8.30

ATUR REGISTRAT PER GÈNERE I COMARQUES EN LA C. VALENCIANA I ESPANYA, 2023

Mes de desembre

	DONES		HOMES		TOTAL	
	Valor	%Var.	Valor	%Var.	Valor	%Var.
Província de Castelló	21.144	-0,3	14.518	3,2	35.662	1,1
Els Ports	173	203,5	114	93,2	287	147,4
L'Alt Maestrat	125	-28,6	85	-26,1	210	-27,6
El Baix Maestrat	2.493	-8,0	1.691	-8,5	4.184	-8,2
L'Alcalatén	515	-8,4	368	3,1	883	-3,9
La Plana Alta	10.469	0,2	7.103	3,1	17.572	1,3
La Plana Baixa	6.494	2,1	4.503	7,7	10.997	4,3
L'Alt Palància	787	-1,5	564	3,9	1.351	0,7
L'Alt Millars	88	-4,3	90	20,0	178	6,6
Província de València	94.976	-4,2	61.272	-3,2	156.248	-3,8
El Racó d'Ademús	70	4,5	61	8,9	131	6,5
Els Serrans	527	2,3	370	0,5	897	1,6
El Camp de Túria	6.030	-0,4	3.833	2,1	9.863	0,6
El Camp de Morvedre	3.291	-1,1	2.218	-3,5	5.509	-2,1
L'Horta Nord	10.876	34,8	6.983	30,1	17.859	32,9
L'Horta Oest (1)						
València	27.900	-3,2	19.042	-2,8	46.942	-3,0
L'Horta Sud	20.499	160,1	12.635	157,4	33.134	159,1
La Plana d'Utiel-Requena	1.186	-3,5	698	1,5	1.884	-1,7
La Foia de Bunyol	1.439	-2,9	905	-8,8	2.344	-5,3
La Vall d'Aiora Cofrents	294	-7,3	184	-9,4	478	-8,1
La Ribera Alta	7.255	-8,2	4.448	-4,4	11.703	-6,8
La Ribera Baixa	2.683	-4,9	1.828	-6,2	4.511	-5,4
La Canal de Navarrés	536	-6,5	390	-1,5	926	-4,4
La Costera	2.837	-3,9	1.618	-5,3	4.455	-4,4
La Vall d'Albaida	3.166	-4,3	1.830	-3,3	4.996	-3,9
La Safor	6.387	-7,3	4.229	-5,4	10.616	-6,6
Província d'Alacant	79.919	-5,9	52.692	-5,2	132.611	-5,6
El Comtat	1.147	-4,3	766	1,7	1.913	-1,9
L'Alcoià	5.063	-4,0	3.023	-0,9	8.086	-2,9
L'Alt Vinalopó	2.427	-7,4	1.350	-6,8	3.777	-7,2
El Vinalopó Mitjà	8.335	-7,4	5.382	-4,2	13.717	-6,1
La Marina Alta	5.005	-9,0	3.674	-6,6	8.679	-8,0
La Marina Baixa	5.844	-13,9	4.100	-12,3	9.944	-13,3
L'Alacantí	21.873	-3,2	15.627	-4,6	37.500	-3,8
El Baix Vinalopó	15.393	-6,3	9.176	-5,5	24.569	-6,0
El Baix Segura	14.832	-4,2	9.594	-4,2	24.426	-4,2
Comunitat Valenciana	196.039	-4,5	128.482	-3,4	324.521	-4,1
Espanya	1.616.973	-4,3	1.090.483	-5,0	2.707.456	-4,6

% Var: Variació percentual respecte al mateix període de l'any anterior

(1) Desapareix en 2023 amb el nou mapa comarcal de la Comunitat Valenciana

Font: Labora. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 8.31

A la **província de València**, el reajustament comarcal ha provocat que els percentatges d'increment de persones aturades a les comarques de l'Horta Sud i l'Horta Nord s'hagen elevat considerablement. Entre la resta de comarques s'aprecia una bretxa menor, que va des de l'augment del 6,5 % al Racó d'Ademús fins a la caiguda del 8,1 % registrada a la Vall de Cofrents-Aiora.

Per la seua banda, totes les **comarques d'Alacant** han mostrat un descens de l'atur registrat, destacant la caiguda del 13,3 % a la Marina Baixa i del 8 % a la Marina Alta, ambdues amb un pes relatiu elevat del turisme en la seua activitat econòmica.

D'altra banda, a la Comunitat Valenciana hi havia un total de 528.190 **persones demandants d'ocupació** en les oficines d'ocupació (517.953 en 2022), amb un augment del 2 % en un any. D'aquest total de demandes, 324.521 són persones aturades, és a dir, el 61,4 % (65,3 % en 2022). La resta la conformen 37.070 demandants amb disponibilitat limitada (35.390 en 2022), 106.659 amb relació laboral (87.203 en 2022), 31.856 persones en actiu (32.029 en 2022), 4.648 demandes específiques (2.282 en 2022) i 23.436 d'altres persones no actives (22.806 en 2022) (Quadre 8.32).

DEMANDES D'Ocupació PENDENTS I BAIXES DE DEMANDES EN LA C. VALENCIANA, 2023

Mes de desembre

	Homes		Dones		Els dos sexes	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Demanades d'ocupació	220.564	100,0	307.626	100,0	528.190	100,0
- Aturats/ades	128.482	58,3	196.039	63,7	324.521	61,4
- No aturats/ades	92.082	41,7	111.587	36,3	203.669	38,6
- Amb disponibilitat limitada	17.125	7,8	19.945	6,5	37.070	7,0
- Amb relació laboral	52.496	23,8	54.163	17,6	106.659	20,2
- Treballant	10.604	4,8	21.252	6,9	31.856	6,0
- Demanden treball específ.*	2.628	1,2	2.020	0,7	4.648	0,9
- Altres no treballant	9.229	4,2	14.207	4,6	23.436	4,4
Baixes de demanda	22.787	100,0	26.973	100,0	49.760	100,0
- Per col·locació	13.965	61,3	16.832	62,4	30.797	61,9
- Amb oferta prèvia	211	0,9	347	1,3	558	1,1
- Sense oferta prèvia	3.834	16,8	4.421	16,4	8.255	16,6
- Altres col·locacions	9.920	43,5	12.064	44,7	21.984	44,2
- No renovació	6.142	27,0	7.131	26,4	13.273	26,7
- Altres motius	2.680	11,8	3.010	11,2	5.690	11,4

*ex: sols a domicili, teletreball, en el estranger, etc.

Font: SEPE (Servei Públic d'Ocupació Estatal). Elaboració pròpia.

Quadre 8.32

Per la seua banda, les **baixes de demandes** s'han xifrat en 49.760 (55.664 en 2022), és a dir, un 9,4 % del total de demandes (10,7 % en 2022). La principal causa de baixa de demandes ha sigut per col·locació, amb un total de 30.797 (el 61,9 % del total de les baixes), seguida per la no renovació, amb 13.273 (26,7 %).

9 Els grans fluxos de l'ocupació

En aquest capítol, relatiu als grans fluxos de l'ocupació, s'analitza la informació sobre l'entrada al mercat de treball, la mobilitat laboral, la reducció o suspensió de la relació laboral i les estadístiques d'eixida de l'ocupació.

Les principals dades sobre els fluxos de l'ocupació en l'exercici 2023 es poden resumir en els punts següents:

- Augment del 0,21 % de **persones demandants** inscrites en els Espais Labora.
- Increment del percentatge de la **contractació indefinida**, que representa un 48,04 % del total.
- La **contractació de caràcter temporal**, després de la reforma laboral, es concentra en la modalitat de contracte eventual per circumstàncies de la producció. Al SEPE representen un 75,32 %, i els formalitzats per les ETT un 42,78 %.
- Els **contractes convertits en indefinits** provinents de la modalitat de contracte eventual per circumstàncies de la producció suposen el 67,89 % del total.
- Les **ocupacions amb més contractació** han sigut cambrers i cambreres assalariats (11,19 %), peons de les indústries manufactureres (8,48 %) i venedors i venedores en botigues i magatzems (5,74 % del total).
- Increment de quasi un punt percentual en el total de **contractes a jornada parcial formalitzats per dones**.
- Les **conciliacions finalitzades en matèria d'acomiadament amb avenença** representen més del 51 % del total de conciliacions.
- Els **expedients de regulació d'ocupació** han disminuït lleugerament: han passat de 646 expedients l'any 2022 a 641 en 2023.

9.1. ELS SERVEIS PÚBLICS D'OCUPACIÓ. LABORA – SERVEI VALENCIÀ D'OCUPACIÓ I FORMACIÓ

La gestió de les polítiques actives d'ocupació, de formació professional, d'intermediació i d'orientació laboral es desenvolupa a la Comunitat Valenciana a través de **Labora (Servei Valencià d'Ocupació i Formació)**.

En aquest apartat es tracten les dades facilitades pel Servei de Planificació, Anàlisi i Modernització de Labora sobre la gestió de l'ocupació: les demandes d'ocupació en els Espais Labora, les persones demandants aturades inscrites, les persones demandants d'ocupació aturades per nacionalitat i per províncies, així com les accions d'orientació, formació i inserció laboral, entre les quals s'inclouen les estadístiques EURES.

¹Entesa com el quocient entre la població assalariada temporal i la població ocupada total.

9.1.1. Gestió de l'ocupació

Demandes d'ocupació en els Espais Labora

El Quadre 9.1 recull la xifra de persones demandants d'ocupació, amb informació tancada a data de 31 de desembre de 2023, que han estat inscrites en els Espais Labora.

DEMANDADES D'OCUPACIÓ ALS ESPAIS LABORA D'OCUPACIÓ A LA C.V., 2023			
PROVÍNCIA	Persones demandants ocupació inscrites	Persones demandants ocupació aturades	% Aturats-des/Inscrits-es
Alacant	207.162	135.074	65,20%
Castelló	66.558	35.607	53,50%
València	257.846	161.061	62,46%
Total	531.565	331.742	62,41%
- Homes	217.628	129.869	59,67%
- Dones	313.937	201.873	64,30%

Font: Labora.

Quadre 9.1

En relació amb la gestió de les **demandes d'ocupació** en els Espais Labora, sobre la xifra total de persones demandants d'ocupació inscrites, el 62,41 % eren persones demandants aturades, fet que representa un descens de quasi quatre punts respecte al 66,32 % de l'any anterior. No obstant això, suposa un augment del 0,21 % i de 1.126 persones demandants inscrites respecte a les 530.439 de l'any anterior.

Quant als **trets característics** d'aquestes persones demandants aturades, el 48,18 % tenia estudis de la primera etapa de l'Educació Secundària, sense títol de graduat escolar o equivalent. Pel que fa als sectors, un 70,02 % pertanyia al sector serveis, i un 10,37 % a l'activitat econòmica de serveis de menjars i begudes. Pel que fa als grups d'edat, el 16,77 % corresponia al grup de majors de 59 anys.

Demandants d’ocupació per nacionalitat

En el Quadre 9.2 s’indica el total de la Comunitat Valenciana de les persones demandants d’ocupació aturades, per **sexe i nacionalitat**, distribuït per províncies, amb dades del 31 de desembre de 2023. En aquest quadre es comprova que, per nacionalitats, el 82,70 % han sigut persones demandants aturades espanyoles, el 6,53 % procedents de països comunitaris i el 10,76 % persones estrangeres extracomunitàries.

PERSONES DEMANDANTS ATURADES PER PROVÍNCIES I NACIONALITAT								
Desembre 2023								
	Espanyols/es		Comunitaris/ries		Estrangers/es		Total Treballadors/es	
	Aturats/des	%	Aturats/des	%	Aturats/des	%	Aturats/des	%
Alacant	111.439	40,62	7.127	32,88	16.508	46,23	135.074	40,72
Castelló	26.208	9,55	5.247	24,21	4.153	11,63	35.607	10,73
València	136.710	49,83	9.303	42,92	15.048	42,14	161.061	48,55
C.V.	274.357	100,00	21.677	100,00	35.709	100,00	331.742	100,00
- Homes	109.720	39,99	8.549	39,44	11.600	32,48	129.869	39,15
- Dones	164.636	60,01	13.128	60,56	24.109	67,52	201.873	60,85

Font: Labora.

Quadre 9.2

9.1.2. Actuacions d’orientació, formació i inserció laboral

Al desembre de 2023 es va inaugurar el **Centre d’Orientació, Emprenedoria, Acompanyament i Innovació per a l’Ocupació (COE)** de la Comunitat Valenciana, com un espai destinat a impulsar projectes innovadors que fomenten l’eficiència de les accions d’orientació, prospecció i intermediació laboral, així com el foment de l’emprenedoria. Aquest centre s’ha incorporat a la Xarxa de Centres Públics d’Orientació.

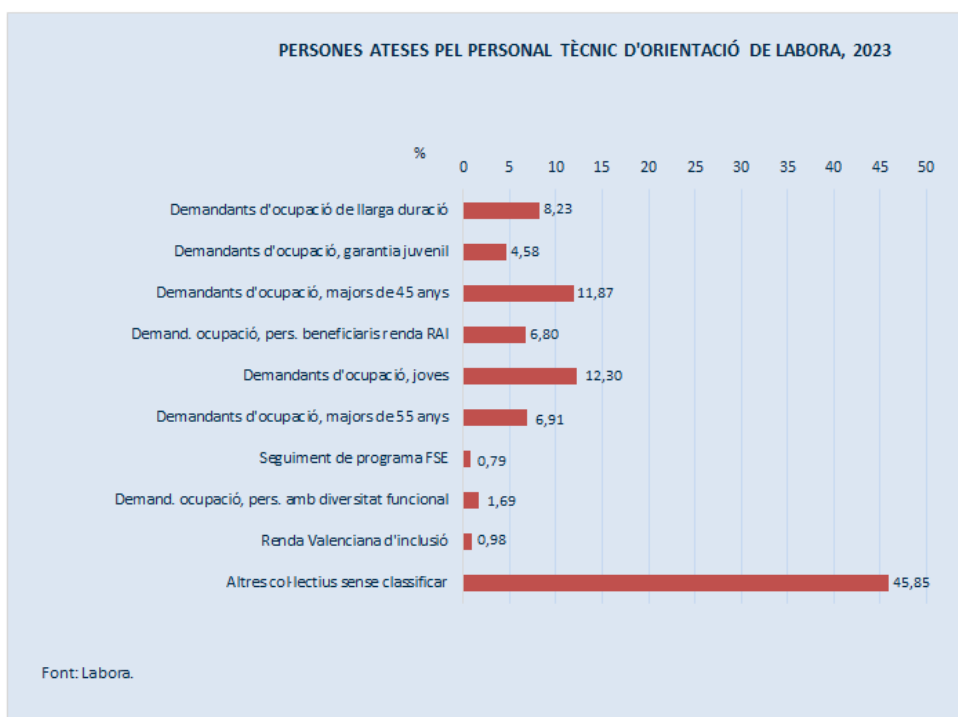
D’aquesta manera, el personal tècnic d’orientació dels **Espais Labora** sol emprar dues eines en la fase de diagnòstic inicial: d’una banda, un qüestionari de cerca d’ocupació i, de l’altra, un qüestionari d’avaluació de competències. Aquests qüestionaris serveixen per facilitar al personal tècnic la tasca d’identificar les carències de les persones demandants d’ocupació en aquestes matèries, així com les seues actituds, competències, motivació i altres aspectes que influeixen decisivament en l’accés al mercat laboral.

L'any 2023, el nombre total de **persones ateses** pel personal tècnic d'orientació va ascendir a 144.882 (83.850 dones i 61.032 homes), cosa que representa un descens del 6,43 % respecte a les 154.841 persones ateses l'any 2022 (89.687 dones i 65.154 homes). El tram d'edat comprés entre 45 i 55 anys va ser el més nombrós, amb un 27,76 % del total. La distribució per províncies va ser del 36,03 % a Alacant, el 14,22 % a Castelló i el 49,75 % a València. Durant aquest any, les persones demandants d'ocupació van emplenar un total de 20.700 qüestionaris de cerca d'ocupació i 2.692 qüestionaris d'avaluació de competències.

El percentatge de les persones ateses es distribueix de la manera següent:

Gràfico 9 .1

Pel que fa a la **formació i orientació laboral**, l'objectiu de la qual és millorar les habilitats i competències en la cerca d'ocupació, l'Aula Moodle d'orientació laboral en línia va realitzar 182 edicions, en les quals es van inscriure 3.637 persones, de les quals 2.066 han participat i han superat un o més mòduls del curs.

Finalment, dins de les actuacions d'orientació, una altra acció destacada és la **Xarxa EURES¹** de la Comunitat Valenciana. En aquesta, es va atendre un 3,04 % menys de persones demandants d'ocupació respecte a les 7.433 de l'any 2022 i, en relació amb les accions de l'aplicació Tauró, es va constatar un augment del 5,75 % respecte a les 1.164 accions registrades l'any 2022.

ESTADÍSTIQUES EURES. COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Persones demandants ocupació inscrites	Nombre d'altres contactes interns +	Nombre de contactes amb persones ocupadores	Ofertes d'ocupació gestionades	Sol·licituds d'ocupació/candidatures gestionades	Col·locacions detectades	Aplicació TAURÓ accions Eures
C. Valenciana	7.207	8.525	110	613	125	217	1.231

Font: Labora.

Quadre 9.3

En relació amb les característiques de totes les persones ateses, dels corresponents processos d'orientació i de les taxes d'inserció laboral, el Comitè constata que no es disposa d'informació suficient, per la qual cosa insta la Generalitat Valenciana a millorar la transparència i la recollida de dades per a garantir l'eficàcia de les polítiques públiques.

A més, el CES CV destaca la necessitat d'intensificar els esforços en matèria d'orientació i inserció laboral, així com de desagregar les dades dels col·lectius sense classificar. També considera imprescindible incrementar les mesures dins de les polítiques actives d'ocupació, especialment dirigides a les persones joves i a les majors de 45 anys, ateses les seues dificultats d'accés al mercat laboral.

9.2. CENTRES ASSOCIATS DE LABORA. CENTRES ASSOCIATS EN MATÈRIA D'INTERMEDIACIÓ LABORAL. CENTRES COL·LABORADORS D'OCUPACIÓ I INSERCIÓ

Els **centres col·laboradors d'ocupació i inserció**² que existeixen a la Comunitat Valenciana són entitats municipals que, mitjançant un acord de col·laboració amb Labora, presten serveis d'informació, renovació i gestió de la demanda a les persones desocupades inscrites com a demandants d'ocupació i que pertanyen al seu àmbit territorial d'actuació.

El Quadre 9.4 recull la informació dels 14 centres col·laboradors de Labora en matèria d'ocupació i inserció que, l'any 2023, tenien un conveni en vigor. Estan distribuïts de la manera següent: tres a la província d'Alacant (als ajuntaments de Santa Pola, Torrevella i Ondara); un a la província de Castelló (Borriana); i deu a la província de València (als ajuntaments de l'Alcúdia, Llíria, Tavernes de la Valldigna, Aielo de Malferit, Oliva, Riba-roja de Túria, la Pobla Llarga, la Pobla de Vallbona, Benigànim i la Mancomunitat de l'Interior de la Terra del Vi, a Utiel).

En aquests **14 centres col·laboradors d'ocupació** d'Espai Labora, durant l'any 2023 es van realitzar 44 entrevistes, un 66,66 % menys que les 132 de l'any anterior, mentre que les renovacions de la demanda van suposar un augment del 31,72 % respecte a les 2.134 renovacions del passat any.

CENTRES COL·LABORADORS AMB CONVENI EN VIGOR EN L'ANY 2023

	Centres Col·laboradors	Entrevistes Realitzades	Renovacions de la demanda
Alacant	3		9
Castelló	1	44	2.353
València	10		449
Total	14	44	2.811

Font: Labora.

Quadre 9.4

²En la [Llei 3/2023, de 28 de febrer, d'Ocupació](#), es regula el Sistema Nacional d'Ocupació, que inclou els serveis públics d'ocupació i el Sistema Públic Integrat d'Informació dels Serveis d'Ocupació, en què s'inclouen les entitats col·laboradores. Aquests centres col·laboradors d'ocupació i inserció són entitats municipals (ajuntaments i/o mancomunitats titulars dels antics centres associats) que, mitjançant un acord de col·laboració amb Labora, tal com s'ha indicat anteriorment, presten els serveis d'informació, renovació i gestió de la demanda a les persones desocupades inscrites com a demandants d'ocupació i que pertanyen al seu àmbit territorial d'actuació. D'aquesta manera, es pretén evitar desplaçaments innecessaris a l'Espai Labora corresponent a la persona usuària, així com facilitar i agilitzar la realització de tràmits mitjançant l'accés, des de les dependències municipals, al sistema informàtic de Labora.

9.3. LES AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ

Les **agències de col·locació**³, segons la Llei d'Ocupació, duen a terme activitats d'intermediació laboral, i l'organisme encarregat del seguiment i de l'avaluació de les activitats desenvolupades per aquestes a la Comunitat Valenciana és Labora⁴.

L'any 2023, hi havia un total de 149 agències de col·locació registrades i en actiu per Labora, de les quals 136 eren agències de col·locació, 12 eren agències de col·locació i empreses de recol·locació, i 1 era exclusivament empresa de recol·locació.

Des de l'entrada en vigor de la **Llei d'Ocupació** de 2023 i de la nova regulació relativa a les agències de col·locació, un total de 9 agències han vist extingides les seues autoritzacions.

El Quadre 9.5 informa de la xifra d'agències que van presentar declaració responsable a la nostra Comunitat, així com dels centres de treball on desenvolupen la seua activitat i de la seua distribució per províncies..

Les agències sumen un total de 13, un 30 % més que les 10 de l'any anterior, de les quals 12 són agències de col·locació, 1 és agència de col·locació i empresa de recol·locació, i no n'hi ha cap que siga exclusivament empresa de recol·locació. Els centres ascendeixen a 15, un 50 % més que els 10 de l'exercici anterior.

AGÈNCIES DE COL·LOCACIÓ AMB DECLARACIÓ RESPONSABLE, 2023

	Alacant	Castelló	València	On line	Total CV
Agències de col·locació					13
Centres de treball	5	1	4	5	15

Font: Labora.

Quadre 9.5

³Les agències privades de col·locació són entitats regulades en la Llei 3/2023, de 28 de febrer, d'Ocupació.

⁴Decret 216/2020, de 29 de desembre, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'Organització i Règim Jurídic de Labora – Servei Valencià d'Ocupació i Formació.

9.4. LES EMPRESES DE TREBALL TEMPORAL

L'activitat principal de les empreses de treball temporal⁵ és posar a disposició d'una altra empresa, denominada usuària, amb caràcter temporal, persones treballadores mitjançant el contracte de posada a disposició, subscrit entre l'empresa de treball temporal i l'empresa usuària.

A més, tenen l'obligació d'informar expressament si l'actuació es realitza com a empresa de treball temporal o com a agència de col·locació.

El Quadre 9.6 compara, entre els anys 2022 i 2023, la

xifra de contractes de posada a disposició per comunitats autònomes, segons la ubicació del centre de treball de l'empresa.

A la **Comunitat Valenciana**, l'any 2023, les empreses de treball temporal amb autorització vigent a data de 31 de desembre sumaven un total de 32, un 3,22 % més que les 31 de l'exercici anterior.

En el conjunt d'**Espanya**, el nombre total d'empreses de treball temporal que operaven al país segons el centre de treball va ascendir, l'any 2023, a 232, un 4,13 % menys que les 242 de l'any 2022.

CONTRACTES DE POSTA A DISPOSICIÓ PER CC.AA. DEL CENTRE DE TREBALL DE L'ETT Desembre, 2022-2023

CC.AA.	Nº de Contractes		
	2022	2023	% Dif.
Andalusia	416.226	412.887	-0,8
Aragó	126.984	134.619	6,0
Astúries, Principat d'	40.676	40.976	0,7
Balears, Illes	19.316	25.137	30,1
Canàries	107.954	120.846	11,9
Cantàbria	47.503	44.901	-5,5
Castella-La Manxa	130.693	132.376	1,3
Castella i Lleó	161.872	170.252	5,2
Catalunya	666.451	704.480	5,7
Comunitat Valenciana	453.386	377.443	-16,8
Extremadura	10.997	10.750	-2,2
Galícia	164.425	173.638	5,6
Madrid, Comunitat de	554.863	573.653	3,4
Múrcia, Regió de	442.910	418.448	-5,5
Navarra, Comunitat Foral de	106.167	87.506	-17,6
País Basc	143.749	163.215	13,5
Rioja, La	20.675	20.544	-0,6
Ceuta i Melilla	5	1	-80,0
Total	3.614.852	3.611.672	-0,1

Quadre 9.6

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística

⁵Llei 14/1994, d'1 de juny, per la qual es regulen les empreses de treball temporal, complementada per altres lleis de modificació i normativa de desenvolupament.

En el Quadre 9.7 s'indiquen les dades relatives als contractes de posada a disposició, segons el sector econòmic del centre de treball de l'empresa usuària i per àmbit territorial, amb informació facilitada per la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

CONTRACTES DE POSTA A DISPOSICIÓ PER ETT, SEGONS SECTOR ECONÒMIC
CENTRE DE TREBALL DE L'EMPRESA USUÀRIA I PER ÀMBIT TERRITORIAL, 2023

	Agricultura	Construcció	Indústria	Serveis	Total CV
Alacant	19.597	167	23.591	31.472	74.827
Castelló	8.224	141	6.034	14.325	28.724
València	46.545	3.556	73.615	150.176	273.892
Total C. V.	74.366	3.864	103.240	195.973	377.443

Font: . de Treball, Benestar i Seguretat Laboral. Cons. d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 9.7

9.5 CONTRACTACIÓ LABORAL A LA
COMUNITAT VALENCIANA

En aquest apartat s'ofereix informació sobre la contractació laboral a la nostra Comunitat, tant pel que fa als contractes inicials —amb dades comarcals— com a la contractació per nivell formatiu, ocupacions amb major volum de contractació, tipus de jornada i de contracte, i la bretxa de gènere en la contractació, entre altres aspectes.

9.5.1. Contractes de treball inicials

El Quadre 9.8 mostra l'evolució de la contractació laboral a la nostra Comunitat en el període comprés entre 2019 i 2023, amb dades del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) sobre els contractes de treball inicials registrats. S'hi constata que, per sexes, el 53,34 % van correspondre a homes i el 46,66 % a dones.

CONTRACTES DE TREBALL INICIALS A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Contractes registrats	1.995.854	1.483.987	1.796.897	1.618.358	1.331.942
Homes	1.123.064	867.500	1.017.294	885.182	710.398
Dones	872.790	616.487	779.603	733.176	621.544

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Estadística de Contractes del SEPE.

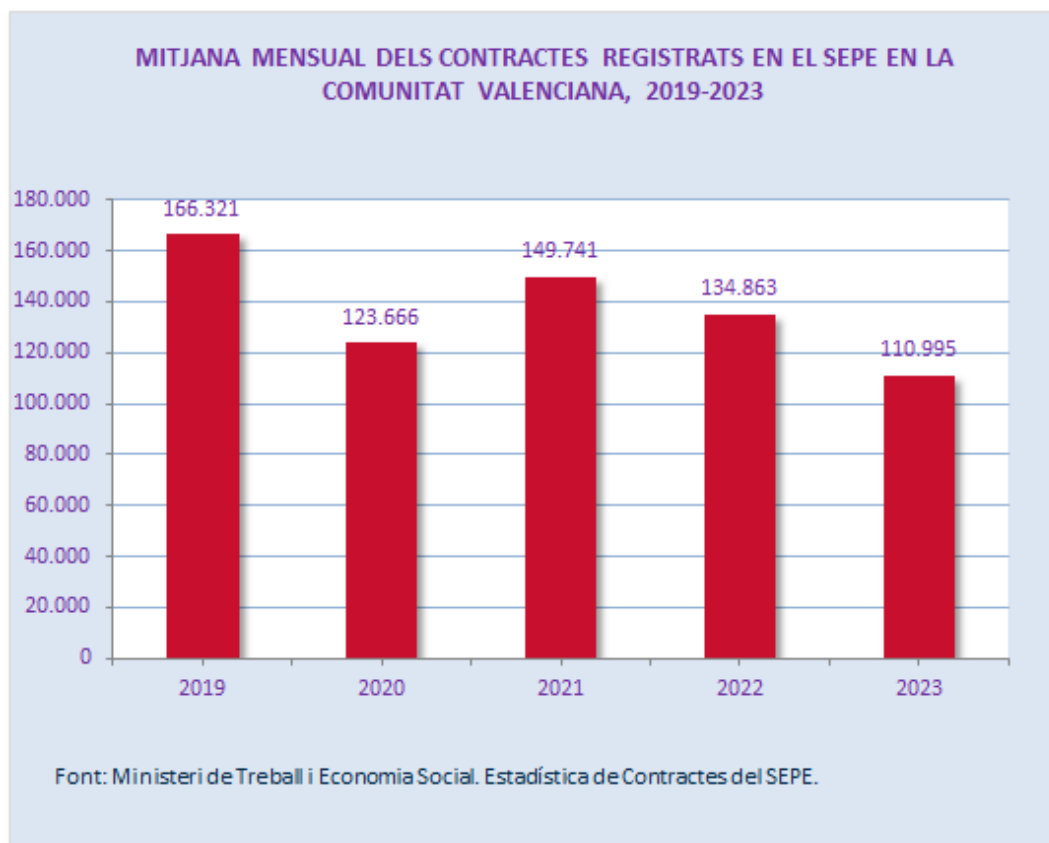
Quadre 9.8

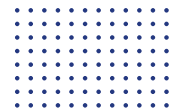
En relació amb l'any anterior, en aquest quadre s'observa una disminució del 17,7 % en la contractació.

En el Gràfic 9.2 s'incorpora, per al període comprés entre els anys 2019 i 2023, la mitjana mensual dels contractes registrats a la nostra Comunitat segons les dades del SEPE.

Gràfic 9.2

El Quadre 9.9 detalla el nombre **total de contractes** que s'han registrat durant els anys 2022 i 2023 a la Comunitat Valenciana, per sector d'activitat i per comarques valencianes, amb dades facilitades per Labora.

En el mateix quadre es comprova que, l'any 2023, hi ha hagut un descens del 22,2 % respecte a la contractació de 2022.

Així mateix, s'aprecia la diferència de les taxes percentuals dels dos anys, tant en les dades sobre el total com en la informació per províncies, dels sectors d'agricultura, indústria, construcció i serveis de la Comunitat Valenciana.

També es pot observar, segons dades de l'Observatori d'Ocupació del SEPE, que, en el conjunt d'Espanya, el total de contractes inicials va ascendir a 14.953.411, dels quals 7.972.962 van ser contractes d'homes (53,32 %) i 6.980.449 de dones (46,68 %), cosa que implica un descens de l'11,92 % respecte dels 16.977.429 contractes de l'any 2022.

CONTRACTES REGISTRATS PER SECTOR D'ACTIVITAT I PER COMARQUES A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Agricultura			Indústria			Construcció			Serveis			Total		
	2022	2023	% de variació	2022	2023	% de variació	2022	2023	% de variació	2022	2023	% de variació	2022	2023	% de variació
Castelló	17.168	15.382	-10,4%	26.111	18.049	-30,9%	11.626	9.726	-16,3%	144.722	113.414	-21,6%	199.627	156.571	-21,6%
Els Ports	126	107	-15,1%	57	63	10,5%	157	117	-25,5%	831	781	-6,0%	1.171	1.068	-8,8%
L'Alt Maestrat	589	62	-89,5%	85	65	-23,5%	79	67	-15,2%	917	801	-12,6%	1.670	995	-40,4%
El Baix Maestrat	2.100	2.148	2,3%	2.704	2.006	-25,8%	1.387	1.071	-22,8%	20.492	17.108	-16,5%	26.683	22.333	-16,3%
L'Alcalatén	69	59	-14,5%	2.274	1.039	-54,3%	255	188	-26,3%	2.093	1.397	-33,3%	4.691	2.683	-42,8%
La Plana Alta	3.488	4.744	36,0%	8.685	5.972	-31,2%	6.643	5.888	-11,4%	77.465	58.808	-24,1%	96.281	75.412	-21,7%
La Plana Baixa	9.931	7.257	-26,9%	10.641	6.894	-35,2%	2.801	2.139	-23,6%	38.049	30.426	-20,0%	61.422	46.716	-23,9%
L'Alt Palància	690	840	21,7%	1.598	1.953	22,2%	274	226	-17,5%	4.012	3.396	-15,4%	6.574	6.415	-2,4%
L'Alt Mijars	175	165	-5,7%	67	57	-14,9%	30	30	0,0%	863	697	-19,2%	1.135	949	-16,4%
València	94.468	55.335	-41,4%	152.078	116.664	-23,3%	46.300	36.802	-20,5%	713.643	550.452	-22,9%	1.006.489	759.253	-24,6%
El Rincó d'Ademuc	22	33	50,0%	461	487	5,6%	74	60	-18,9%	738	673	-8,8%	1.295	1.253	-3,2%
Els Serrans	782	814	4,1%	335	301	-10,1%	210	163	-22,4%	2.679	1.801	-32,8%	4.006	3.079	-23,1%
El Camp de Túria	1.190	1.088	-8,6%	16.414	9.909	-39,6%	3.073	2.301	-25,1%	38.510	30.661	-20,4%	59.187	43.959	-25,7%
El Camp de Túria	969	684	-29,4%	4.206	3.908	-7,1%	1.175	995	-15,3%	23.829	16.484	-30,8%	30.179	22.071	-26,9%
L'Horta Nord	1.693	1.665	-1,7%	11.321	17.177	51,7%	3.364	4.070	21,0%	44.364	53.521	20,6%	60.742	76.433	25,8%
L'Horta Nord	8.118	418	-94,9%	23.471	4.905	-79,1%	7.411	1.560	-79,0%	78.822	15.881	-79,9%	117.822	22.764	-80,7%
València	31.814	19.629	-38,3%	12.878	11.066	-14,1%	15.801	12.764	-19,2%	337.645	243.436	-27,9%	398.138	286.895	-27,9%
L'Horta Nord	8.046	7.303	-9,2%	12.126	14.455	19,2%	4.098	6.072	48,2%	32.986	61.022	85,0%	57.256	88.852	55,2%
La Foia d'Utiel-Requena	3.626	2.579	-28,9%	2.356	2.322	-1,4%	502	366	-27,1%	5.767	4.368	-24,3%	12.251	9.635	-21,4%
La Foia de Bunyol	1.408	1.113	-21,0%	6.923	5.670	-18,1%	620	542	-12,6%	9.511	8.120	-14,6%	18.462	15.445	-16,3%
El Vall de Cofrentes-Ayora	154	115	-25,3%	196	400	104,1%	151	270	78,8%	2.044	2.351	15,0%	2.545	3.136	23,2%
Alacant	48.536	40.751	-16,0%	70.991	52.002	-26,7%	40.878	32.496	-20,5%	411.113	342.647	-16,7%	571.518	467.896	-18,1%
El Comtat	85	85	0,0%	1.860	1.021	-45,1%	457	509	11,4%	4.170	3.054	-26,8%	6.580	4.669	-29,0%
L'Alcoià	411	411	0,0%	13.841	9.503	-31,3%	1.550	1.039	-33,0%	16.816	13.441	-20,1%	32.562	24.394	-25,1%
L'Alt Vinalopó	1.950	1.950	0,0%	4.771	4.211	-11,7%	940	700	-25,5%	6.155	5.479	-11,0%	13.703	12.340	-9,9%
El Vinalopó Mitjà	4.565	4.565	0,0%	9.523	6.797	-28,6%	2.333	1.635	-29,9%	16.448	13.694	-16,7%	34.659	26.691	-23,0%
La Marina Alta	943	943	0,0%	2.378	1.642	-31,0%	4.984	3.692	-25,9%	37.217	30.555	-17,9%	45.758	36.832	-19,5%
La Marina Baixa	1.324	1.324	0,0%	1.388	1.082	-22,0%	4.861	4.034	-17,0%	65.260	56.539	-13,4%	73.359	62.979	-14,1%
L'Alacantí	4.478	4.478	0,0%	14.254	12.253	-14,0%	10.945	8.847	-19,2%	142.134	119.452	-16,0%	175.104	145.030	-17,2%
El Baix Vinalopó	2.638	2.638	0,0%	15.028	9.928	-33,9%	5.439	4.468	-17,9%	54.373	45.204	-16,9%	77.927	62.238	-20,1%
El Baix Segura	24.357	24.357	0,0%	7.948	5.565	-30,0%	9.369	7.572	-19,2%	68.540	55.229	-19,4%	111.866	92.723	-17,1%
Comunitat Valenciana	160.172	111.468	-30,4%	249.180	186.715	-25,1%	98.804	79.024	-20,0%	1.269.478	1.006.513	-20,7%	1.777.634	1.383.720	-22,2%
Espanya. Contractes inicials													16.977.429	14.953.411	-11,9%

Font: Labora i Observatori Ocupacional del SEPE.

Quadre 9.9

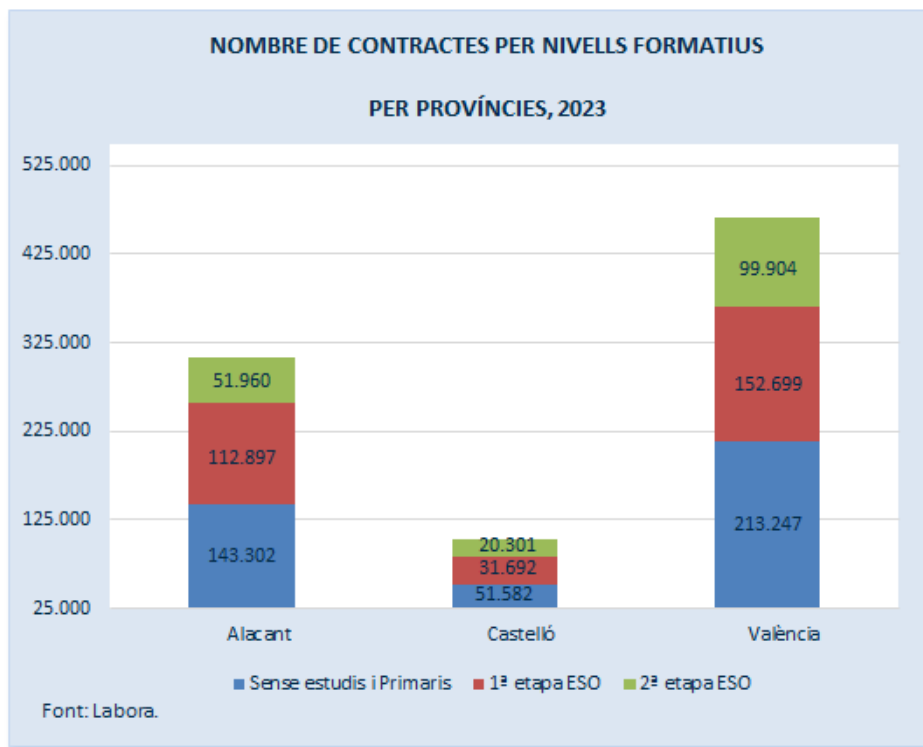

Com a informació complementària, es detallen les dades sobre els **contractes per nivell formatiu**, segons l'Observatori d'Ocupació del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) per a l'àmbit estatal i segons Labora per a l'àmbit de la Comunitat Valenciana i les províncies valencianes.

L'any 2023, en el conjunt d'Espanya, del total de 14.953.411 contractes inicials, els **tres nivells formatius amb més contractació**, com en anys anteriors, van ser els d'Estudis Secundaris, amb els programes de FP i Educació General (ESO), amb 7.386.707 contractes; els d'Estudis Primaris, amb 4.473.598 contractes, i els d'Estudis Postsecundaris, amb tècnics de FP superiors, primer, segon i tercer cicle, i altres, amb 2.228.015 contractes.

A la **Comunitat Valenciana**, segons la informació de Labora, els tres nivells formatius amb més contractació, com l'any 2022, van ser els d'Estudis Primaris i sense estudis, amb 408.131 contractes; els d'Estudis Secundaris de primera etapa, amb 297.288 contractes, i els d'Estudis Secundaris de segona etapa, amb 172.165 contractes, que es distribuïxen per províncies, segons es detalla en el gràfic.

Gràfic 9.3

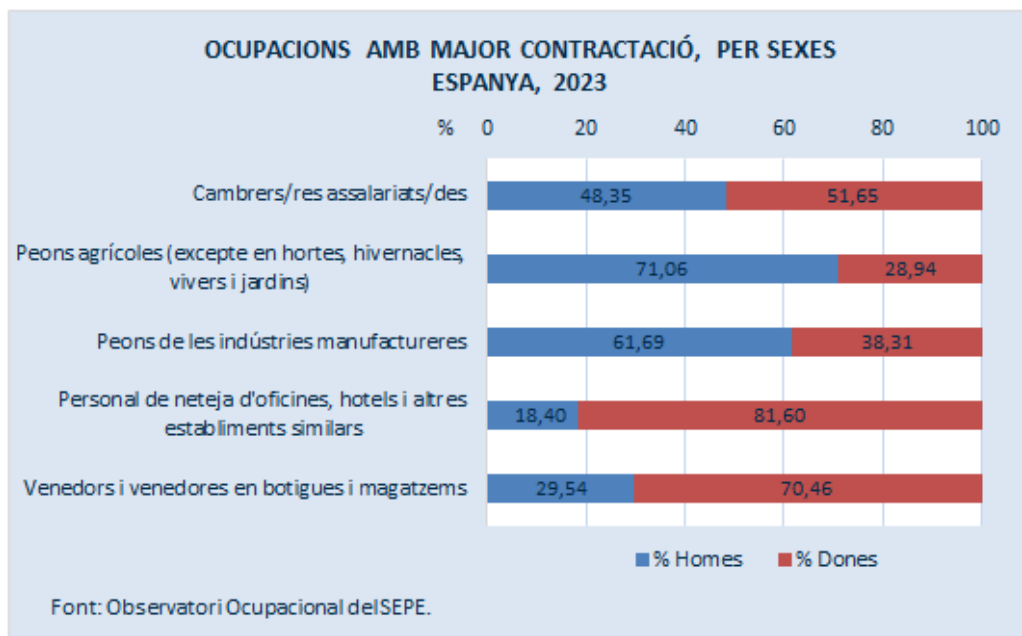

En aquest punt, també s'informa sobre les ocupacions **amb més contractació** tant a Espanya com a la Comunitat Valenciana.

En el conjunt estatal, l'any 2023, segons dades de l'Observatori d'Ocupacions del SEPE, elaborades a partir de la informació del Sistema d'Informació dels Serveis Públics d'Ocupació (Sispe), com l'any anterior, les tres ocupacions amb més contractes, tal com s'aprecia en el Gràfic 9.3, van ser **cambrers i cambreres assalariats**, amb 1.579.822 contractes, que representen un 10,23 % del total, amb un 48,35 % d'homes i un 51,65 % de dones; **peons agrícoles** (excepte en hortes, hivernacles, vivers i jardins), amb 1.082.635 contractes i un 7,01 % del total, i **peons de les indústries manufactureres**, amb 1.034.133 contractes i un 6,7 % del total.

Així mateix, en el mateix Gràfic, s'inclouen altres ocupacions que presenten xifres rellevants de contractació⁶.

Gràfic 9.4

⁶En el Gràfic s'incorporen dues ocupacions més que presenten una contractació rellevant: personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars, amb 841.187 contractes, que representen un 5,45 % del total, amb un 18,40 % d'homes i un 81,60 % de dones; i venedors i venedores en botigues i magatzems, amb 819.109 contractes, un 5,30 % del total, amb un 29,54 % d'homes i un 70,46 % de dones.

Com l'any anterior, a la Comunitat Valenciana, les **tres ocupacions amb més contractació** han sigut cambrers i cambreres assalariats, amb 154.776 contractes i un 11,19 %; peons de les indústries manufactureres, amb 117.392 contractes i un 8,48 %; i venedors i venedores en botigues i magatzems, amb 79.357 contractes i un 5,74 % del total.

A continuació, s'incorporen els Quadres 9.10, 9.11 i 9.12 amb dades sobre les 20 ocupacions amb més contractes a les tres províncies valencianes.

20 OCUPACIONS MÉS CONTRACTADES EN LA PROVÍNCIA D'ALACANT, 2022-2023

OCUPACIONS	Nº Contractes	% sobre el total
2022		
Cambrers/res assalariats/des	70.387	12,32
Venedors/es en botigues i magatzems	37.933	6,64
Peons de les indústries manufactureres	31.390	5,49
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	30.453	5,33
Peons agrícoles (excepte en hortes, hivernacles, vivers i jardins)	29.002	5,07
Peons agrícoles en hortes, hivernacles, vivers i jardins	17.026	2,98
Ajudants de cuina	16.263	2,85
Peons de transport de mercaderies i descarregadores	15.934	2,79
Obrers	14.429	2,52
Empleats/des advos, amb tasques d'atenció públic no classif. altres epígr	14.283	2,50
Cuiners/res assalariats/des	13.836	2,42
Monitors/res d'activitats recreatives i d'entreteniment	10.873	1,90
Sabaters/es i afins	9.969	1,74
Conductors/es assalariats/des de camions	9.367	1,64
Cuidadors/es de xiquets en jardins d'infants i centres educatius	8.381	1,47
Caixers/es i taquillers/es (excepte bancs)	6.468	1,13
Empleats/des advos. sense tasques d'atenció públic no classif. altres epi	6.177	1,08
Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	6.045	1,06
Peons de la construcció d'edificis	5.986	1,05
Empleats domèstics	4.540	0,79
2023		
Cambrers/res assalariats/des	60.646	12,96
Venedors/es en botigues i magatzems	32.785	7,01
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	24.506	5,24
Peons de les indústries manufactureres	22.833	4,88
Peons agrícoles (excepte en hortes, hivernacles, vivers i jardins)	20.466	4,37
Peons agrícoles en hortes, hivernacles, vivers i jardins	16.561	3,54
Ajudants de cuina	14.165	3,03
Cuiners/res assalariats/des	12.216	2,61
Obrers	12.150	2,60
Peons de transport de mercaderies i descarregadors/es	11.972	2,56
Empleats/des administratius amb tasques d'atenció al públic no classific	11.116	2,38
Monitors/res d'activitats recreatives i d'entreteniment	7.915	1,69
Cuidadors/es de xiquets en jardins d'infants i centres educatius	7.321	1,56
Conductors/es assalariats/des de camions	6.875	1,47
Sabaters/es i afins	6.328	1,35
Compositors/es, músics/ques i cantants	5.242	1,12
Conductors/es assalariats/des d'automòbils, taxis i furgonetes	5.197	1,11
Peons de la construcció d'edificis	5.164	1,10
Caixers/es i taquillers/es (excepte bancs)	5.127	1,10
Empleats/des administratius/ves sense tasques d'atenció al públic no cli	4.962	1,06

Quadre 9.10

Font: Labora.

20 OCUPACIONS MÉS CONTRACTADES EN LA PROVÍNCIA DE CASTELLÓ, 2022-2023

OCUPACIONS	Nº Contractes	% sobre el total
2022		
Cambrers/res assalariats/des	28.158	14,11
Peons de les indústries manufactureres	18.752	9,39
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	9.876	4,95
Venedors/es en botigues i magatzems	9.084	4,55
Peons agrícoles (excepte en hortes, hivernacles, vivers i jardins)	7.767	3,89
Peons agrícoles en hortes, hivernacles, vivers i jardins	4.895	2,45
Ajudants de cuina	4.728	2,37
Obrers	4.323	2,17
Monitors/res d'activitats recreatives i d'entreteniment	3.962	1,98
Conductors/es assalariats/des de camions	3.844	1,93
Cuiners/res assalariats/des	3.711	1,86
Cuidadors/es de xiquets/es en jardins d'infants i centres educatius	3.522	1,76
Empleats/des adms, amb tasques d'atenció públic no classif. altres epígrafs	3.389	1,70
Peons agropequaris	3.147	1,58
Treball. qualificats/des actv. agrícoles (excepte hortes, hivern., vivers i jardins)	2.773	1,39
Treballadors/es qualificats/des en hortes, hivernacles, vivers i jardins	2.612	1,31
Operadors de forns i instal·lacions de vidrieria i ceràmica	2.500	1,25
Empleats/des advos. sense tasques d'atenció públic no classif. altres epígrafs	2.394	1,20
Operadors/es de màquines per a fabricar productes de paper i cartó	2.345	1,17
Caixers i taquillers (excepte bancs)	2.316	1,16
2023		
Cambrers/res assalariats/des	23.336	14,90
Peons de les indústries manufactureres	11.411	7,29
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	7.633	4,88
Venedors/es en botigues i magatzems	7.429	4,74
Peons agrícoles en hortes, hivernacles, vivers i jardins	4.513	2,88
Peons agrícoles (excepte en hortes, hivernacles, vivers i jardins)	4.232	2,70
Obrers	3.970	2,54
Ajudants de cuina	3.950	2,52
Peons agropequaris	3.904	2,49
Treballadors/es qualificats/des en activitats agrícoles (excepte hortes, hivernacles, vivers i jardins)	3.612	2,31
Monitors/res d'activitats recreatives i d'entreteniment	3.527	2,25
Cuiners/res assalariats/des	3.049	1,95
Cuidadors/es de xiquets/es en jardins d'infants i centres educatius	2.994	1,91
Empleats/des administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats sota altres epígrafs	2.648	1,69
Conductors/es assalariats/des de camions	2.612	1,67
Treballadors/es qualificats/des en hortes, hivernacles, vivers i jardins	1.977	1,26
Altres personal de neteja	1.932	1,23
Caixers/es i taquillers/es (excepte bancs)	1.911	1,22
Peons de la construcció d'edificis	1.757	1,12
Empleats/des administratius/ves sense tasques d'atenció al públic no classificats sota altres epígrafs	1.692	1,08

Font: Labora.

QuadrE 9.11

20 OCUPACIONS MÉS CONTRACTADES A LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA, 2022-2023

OCUPACIONS	Nº Contractes	% sobre el total
2022		
Peons de les indústries manufactureres	110.433	10,97
Cambrers/res assalariats/des	86.073	8,55
Peons agrícoles (excepte en hortes, hivernacles, vivers i jardins)	53.092	5,27
Venedors/es en botigues i magatzems	46.338	4,60
Ajustadors/es i operadors/es de màquines-ferramentes	42.399	4,21
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	42.076	4,18
Peons agrícoles en hortes, hivernacles, vivers i jardins	30.724	3,05
Peons de transport de mercaderies i descarregadors	25.708	2,55
Empleats/des adms, amb tasques d'atenció públic no classif. altres epígrafs	17.566	1,75
Operadors/es grues, muntacàrregues i maquin. similar moviment materials	17.448	1,73
Ajudants de cuina	17.204	1,71
Monitors/res d'activitats recreatives i d'entreteniment	16.851	1,67
Obrers	16.656	1,65
Conductors/es assalariats/des de camions	15.890	1,58
Cuidadors/es de xiquets/es en jardins d'infants i centres educatius	14.980	1,49
Cuiners/res assalariats/des	14.648	1,46
Empleats/des adms. sense tasques d'atenció públic no classif. altres epígrafs	12.984	1,29
Oficials, operaris/ries i artesans/es d'altres oficis no classificats sota altres epígrafs	12.927	1,28
Empleats domèstics	10.561	1,05
Caixers/es i taquillers/es (excepte bancs)	9.421	0,94
2023		
Peons de les indústries manufactureres	83.148	10,95
Cambrers/res assalariats/des	70.794	9,32
Venedors/es en botigues i magatzems	39.143	5,16
Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	35.383	4,66
Peons agrícoles (excepte en hortes, hivernacles, vivers i jardins)	28.860	3,80
Peons agrícoles en hortes, hivernacles, vivers i jardins	18.445	2,43
Peons de transport de mercaderies i descarregadors	17.095	2,25
Empleats/des administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats sota altres epígrafs	15.199	2,00
Ajudants de cuina	15.127	1,99
Monitors/res d'activitats recreatives i d'entreteniment	14.067	1,85
Cuiners/res assalariats/des	13.263	1,75
Oficials, operaris/ries i artesans/es d'altres oficis no classificats sota altres epígrafs	12.734	1,68
Obrers	12.557	1,65
Conductors/es assalariats/des de camions	12.256	1,61
Cuidadors/es de xiquets/es en jardins d'infants i centres educatius	11.891	1,57
Empleats/des administratius/ves sense tasques d'atenció al públic no classificats sota altre	10.263	1,35
Empleats/des domèstics/ques	9.017	1,19
Caixers/es i taquillers/es (excepte bancs)	8.722	1,15
Altres ocupacions elementals	8.708	1,15
Altres personal de neteja	8.690	1,14

Font: Labora.

Quadre 9.12

En el Quadre 9.13 s'indiquen les dades per províncies i de la Comunitat Valenciana relatives a les **contractacions inicials, segons la secció d'activitat econòmica** i segons la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques (CNAE 2009), per sexes, l'any 2023.

NOMBRE DE CONTRACTACIONS INICIALS SEGONS SECCIÓ D'ACTIVITAT ECONÒMICA 2023

	Alacant	Castelló	València	Comunitat Valenciana		
				Total	Homes	Dones
Total	450.363	150.723	730.856	1.331.942	710.398	621.544
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	40.472	15.115	54.882	110.469	92.877	17.592
Indústries extractives	101	33	132	266	239	27
Indústria manufacturera	45.961	15.803	104.612	166.376	102.246	64.130
Subministrament elèctric, gas, vapor i aire cc	121	32	540	693	382	311
Sumin. aigua, saneja., residus i descontam.	3.062	826	5.478	9.366	6.791	2.575
Construcció	30.792	9.108	34.338	74.238	68.993	5.245
Comerç a l'engròs i al detall; Reparació de vehicles de motor i motocicletes	72.883	21.429	112.389	206.701	92.626	114.075
Transport i emmagatzematge	21.600	6.401	45.207	73.208	57.432	15.776
Hosteleria	103.396	34.721	113.638	251.755	108.060	143.695
Informació i comunicacions	5.067	1.108	21.525	27.700	16.950	10.750
Activitats financeres i d'assegurances	1.965	531	2.793	5.289	2.103	3.186
Activitats immobiliàries	2.222	360	2.549	5.131	2.069	3.062
Activitats professionals, científiques i tec.	8.331	2.807	22.800	33.938	16.112	17.826
Activitats administratives i serveis auxil.	35.177	12.265	65.411	112.853	50.810	62.043
Adm. Pública i Defensa; Seg. Social Obligat.	5.964	3.862	13.322	23.148	10.805	12.343
Educació	14.479	5.287	30.904	50.670	16.289	34.381
Activitats sanitàries i de Serveis Socials	22.512	6.956	39.109	68.577	14.349	54.228
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	24.202	9.831	41.365	75.398	42.383	33.015
Altres serveis	7.917	2.406	10.312	20.635	6.883	13.752
Activitats de les llars com ocupadors de personal domèstic; Act. de les llars com a productors de béns i serveis per a ús propi	4.095	1.838	9.438	15.371	1.942	13.429
Act. d'Organitzacions i Organismes extraterri	44	4	112	160	57	103

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Estadística de Contractes del SEPE.

Quadre 9.13

L'any 2023, pràcticament totes les **contractacions, segons secció d'activitat**, han disminuït, ja que el nombre de contractes també ha descendit. Entre les seccions d'activitat econòmica que més han disminuït destaca la de transports i emmagatzematge, que ha passat de 153.686 l'any 2022 a 73.208 l'any 2023. També es comprova alguna excepció d'activitats econòmiques que han augmentat, encara que lleugerament, com la secció d'informació i comunicacions, que ha passat de 27.612 l'any 2022 a 27.700 l'any 2023, i la d'Administració pública i defensa, que ha passat de 22.786 l'any 2022 a 23.148 l'any 2023.

Enguany, igual que l'any anterior, la **secció d'activitat econòmica** amb més contractació ha sigut la d'hostaleria, amb un 18,90 % del total; i, a diferència de l'exercici anterior, la de comerç a l'engròs i al detall i reparació de vehicles de motor i motocicletes, amb un 15,52 % del total.

9.5.2. Contractació segons tipus de contracte

En el Quadre 9.14 s'indica la informació dels anys 2022 i 2023 sobre la contractació segons el **tipus de contracte**.

En aquest Quadre, atés que la reforma laboral va entrar en vigor a partir del segon trimestre de l'any 2022, encara es contemplen els contractes d'obra o servei, així com noves modalitats contractuals.

A la Comunitat Valenciana, com l'any passat, la taxa percentual de **contractes indefinits** sobre el total de la contractació ha augmentat considerablement.

Com a conseqüència de l'aplicació de l'última reforma laboral, es constata un augment de quasi 10 punts en la contractació indefinida: del 37,17 % de l'any 2022 s'ha passat a un 48,04 % del total l'any 2023. D'altra banda, l'any 2023, la contractació de caràcter temporal ha experimentat una disminució respecte del total de la contractació, ja que del 62,83 % de 2022 s'ha passat al 51,96 % d'enguany.

CONTRACTACIÓ SEGONS TIPUS DE CONTRACTE, 2022-2023

ANY 2022

	Total	Indefinit (Bonif./no Bonif)	Indefinit per. amb discapac.	Obra o Servei	Event. Circunst. producció	Millora ocupabil. insero. laboral	Financ. Fons Europeus	Substitució	Temporal per. amb discapacitat	Relleu	Jubilació parcial	Susbituació jub. 64 anys	Pràctiques	Formació	Investigador predoctoral en formació	Altres contractes
Alacant	513.787	214.007	530	28.974	220.746	1.931	277	40.788	555	132	519		1.459	1.157	141	2.571
Castelló	180.957	78.857	279	8.108	74.735	2.267	195	13.800	243	35	332		420	726	51	909
València	923.614	306.674	1.159	64.985	455.950	4.832	924	68.791	2.656	321	1.290	1	3.511	2.184	368	9.968
C. Valencian	1.618.358	599.538	1.968	102.067	751.431	9.030	1.396	123.379	3.454	488	2.141	1	5.390	4.067	560	13.448

ANY 2023

	Total	Indefinit (Bonif./no Bonif)	Indefinit per. amb discapac.	Circumstàncies de la producció	Millora ocupabil. insero. laboral	Financ. Fons Europeus	Artistes i pers. tècnics o aux.	Substitució	Temporal per. amb discapacitat	Relleu	Jubilació parcial	Susbituació jub. 64 anys	Obten. pràctica professional	Formació en alternança	Personal investigador doctor	Investigador predoctoral en formac.	Altres contractes
Alacant	450.363	234.163	552	161.989	2.370	316	6.180	39.359	495	113	462	0	980	1.681	2	182	1.519
Castelló	150.723	77.735	245	54.435	2.534	177	1.182	12.248	202	49	245	0	300	844	0	62	465
València	730.856	326.071	1.138	304.848	5.754	1.214	14.231	63.267	1.951	317	1.344	0	2.136	3.108	19	475	4.983
C. Valencian	1.331.942	637.969	1.935	521.272	10.658	1.707	21.593	114.874	2.648	479	2.051	0	3.416	5.633	21	719	6.967

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Estadística de Contractes del SEPE.

Quadre 9.14

A més, en aquesta part, en el Quadre 9.15, com a informació complementària, es comparen els **contractes de posada a disposició** formalitzats per les ETT i els contractes temporals subscrits en els serveis públics d'ocupació de la Comunitat Valenciana.

En aquest Quadre, a diferència de l'any anterior, i atesa l'eliminació dels contractes d'obra o servei per la reforma laboral, ja no es diferencien. En les ETT s'indiquen les dades sobre els contractes fixos discontinus, però del SEPE no s'incorporen, atès que no es faciliten.

CONTRACTACIÓ DE CARÀCTER TEMPORAL A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Total contractes	Contractes eventuals per circumstàncies de la producció (%)	Contractes fixos discontinus (%)	Substitució. Contractes formatius (%)
ETT'S	377.443	42,78%	51,95%	3,40%
SEPE	692.038	75,32%		17,91%

Font: MITES I SEPE

Quadre 9.15

A la nostra Comunitat, l'any 2023, en relació amb la contractació temporal en les **ETT**, sobre el total dels contractes de posada a disposició, la modalitat de contracte eventual per circumstàncies de la producció ha disminuït en més de 20 punts respecte del 63,47 % de l'any anterior. Al **SEPE**, s'ha incrementat lleugerament i ha passat del 73,90 % al 75,32 % d'enguany.

A la nostra Comunitat, l'any 2023, del total dels 377.443 contractes de posada a disposició, 195.973 van correspondre al sector econòmic dels serveis, cosa que representa el 51,9 %, quasi sis punts percentuals menys que l'any 2022, quan era del 57,37 %.

En el conjunt dels contractes de posada a disposició gestionats per les ETT, com a conseqüència de l'aplicació de la reforma laboral, es pot apreciar un increment notable de més de 30 punts dels contractes fixos discontinus: del 21,40 % que representaven l'any anterior s'ha passat al 51,95 % enguany.

9.5.3. Contractes convertits en indefinits

En el Quadre 9.16 es fa una comparació dels contractes convertits en indefinits, als anys 2022 i 2023, segons el tipus de contracte inicial, en el total de la nostra Comunitat i per províncies.

CONTRACTES CONVERTITS EN INDEFINITS SEGONS TIPUS DE CONTRACTE I PROVÍNCIES DE LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022- 2023

ANY 2022

	Total	Obra o Servei	Circumstàncies de la producció	Millora ocupab. Inserc. Lab.	Substitució	Temporal Pers. amb Discapacitat	Relleu
Alacant	57.731	12.416	41.888		2.431	187	69
Castelló	18.670	4.451	13.059		857	70	23
València	82.875	20.822	55.992		3.608	651	131
C. Valenciana	159.276	37.689	110.939		6.896	908	223
				Substitució jub. 64 anys	Obten. Pràctica professional	Formació en alternança	Altres Contractes
Alacant				4	635	69	32
Castelló				2	195	11	2
València				2	1.582	73	14
C. Valenciana				8	2.412	153	48

ANY 2023

	Total	Obra o Servei	Circumstàncies de la producció	Millora ocupab. Inserc. Lab.	Artistes i pers. Tècnic o aux.	Substitució	Temp. Persones amb discapacitat
Alacant	17.533	1.585	12.344	6	1	2.524	134
Castelló	5.848	746	3.934	4	0	822	68
València	28.397	2.897	18.878	9	5	4.186	547
C. Valenciana	51.778	5.228	35.156	19	6	7.532	749
		Relleu	Substitució jub. 64 anys	Obten. Pràctica professional	Formació en alternança	Personal investigador doctor	Altres Contractes
Alacant		26	0	828	63	0	22
Castelló		16	0	242	9	0	7
València		88	1	1.692	82	0	12
C. Valenciana		130	1	2.762	154	0	41

Quadre 9.16

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Estadística de Contractes del SEPE.

L'any 2023, en què la reforma laboral va ser aplicada durant tot l'exercici, la conversió de contractes en indefinits ha disminuït en un 67,49 %, ja que s'ha passat de 159.276 contractes l'any 2022 a 51.778. D'entre ells, prevalen els convertits des de la modalitat de contractació eventual per circumstàncies de la producció, que representen un 67,89 % del total.

9.5.4. Contractació per tipus de jornada

En el Quadre 9.17 s'indiquen, a part del moviment laboral registrat, les dades dels contractes de treball inicials, segons tipus de jornada per sexe, en el conjunt estatal i en la nostra Comunitat, on es distingix entre la **jornada completa, parcial i els fixos discontinus**.

CONTRACTES INICIALS DE TREBALL SEGONS TIPUS DE JORNADA PER SEXE EN LA COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

	Total	Jornada completa	Jornada parcial	Fixos discontinus
Comunitat Valenciana				
Homes	706.323	407.233	152.433	146.657
Dones	617.195	259.552	262.757	94.886
Ambdós sexes	1.331.942	668.409	415.707	241.543
Espanya				
Homes	8.239.982	5.163.725	1.686.022	1.390.235
Dones	7.204.223	3.494.530	2.786.162	923.531
Ambdós sexes	15.444.205	8.658.255	4.472.184	2.313.766

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Estadística de Contractes del SEPE.

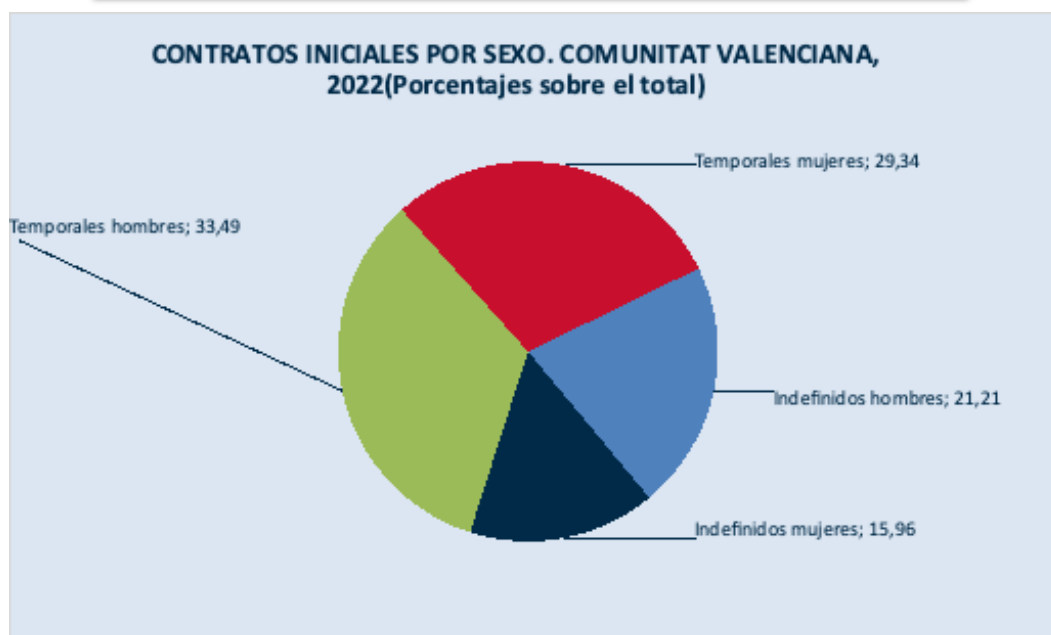
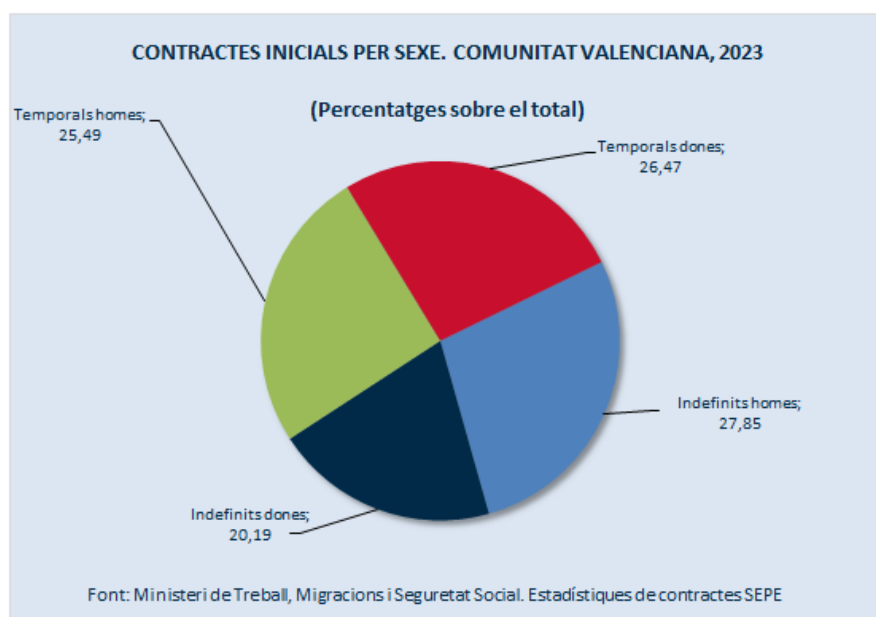
Quadre 9.17

L'any 2023, en relació amb el **tipus de jornada**, el 50,18 % del total de contractes ha sigut de jornada completa, un 31,21 % de jornada parcial i un 18,13 % de contractes fixos discontinus, en contrast amb l'any 2022, en què el 54,06 % del total de contractes va ser de jornada completa, el 30,34 % de jornada parcial i el 15,30 % de contractes fixos discontinus.

9.5.5. Bretxa de gènere en la contractació

En aquesta part s'aborda la **incidència de la contractació en les dones**, on es diferencien la contractació inicial registrada, les ocupacions més contractades i les de major presència femenina, les activitats econòmiques, els tipus de contracte i el tipus de jornada.

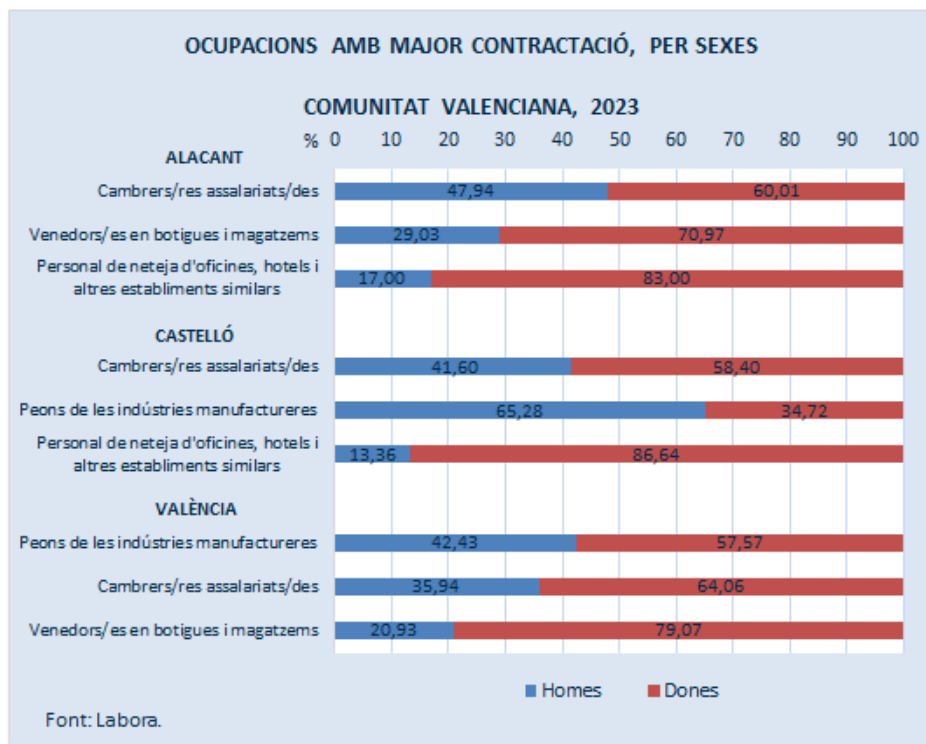
El Gràfic 9.5 recull la informació de la **contractació inicial registrada**, on es constata l'augment de la contractació indefinida.

Gràfic 9.5

El Gràfic 9.6 detalla les **ocupacions més contractades**, distribuïdes per províncies amb els seus respectius percentatges, i constata la bretxa de gènere i la diferència existent quant a les ocupacions entre les tres províncies.

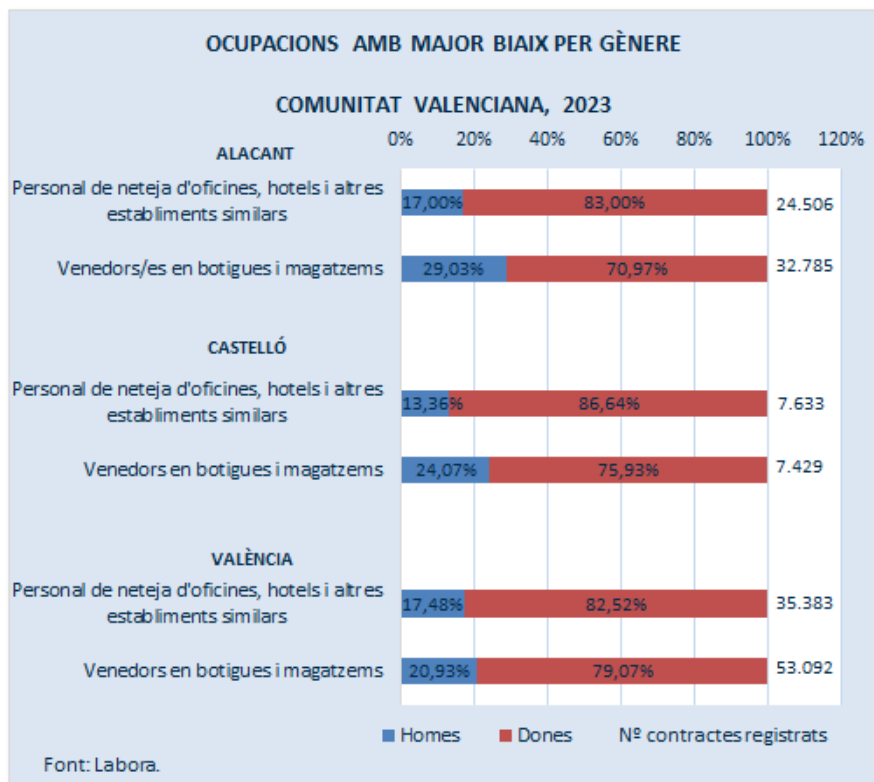
Gràfic 9.6

A la Comunitat Valenciana, en relació amb la **bretxa de gènere en la contractació**, segons s'ha comentat anteriorment, els contractes registrats l'any 2023 van tindre un percentatge del 53,32 % en homes i un 46,68 % en dones. L'any 2022, el percentatge de contractes inicials temporals en dones era del 29,34 % i l'any 2023 va ser del 26,47 %, cosa que representa un descens de quasi tres punts percentuals. La taxa percentual de contractació indefinida en dones va ser del 15,96 % l'any 2022 i del 20,19 % l'any 2023, més de quatre punts percentuals d'increment.

Quant a **les ocupacions amb més biaix de gènere**, a la nostra Comunitat, les que presenten un percentatge més alt de dones són els contractes de personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars, amb un 83,15 %, i venedors i venedores en botigues i magatzems, amb un 71,75 %, la distribució provincial dels quals es pot comprovar en el Gràfic 9.6.

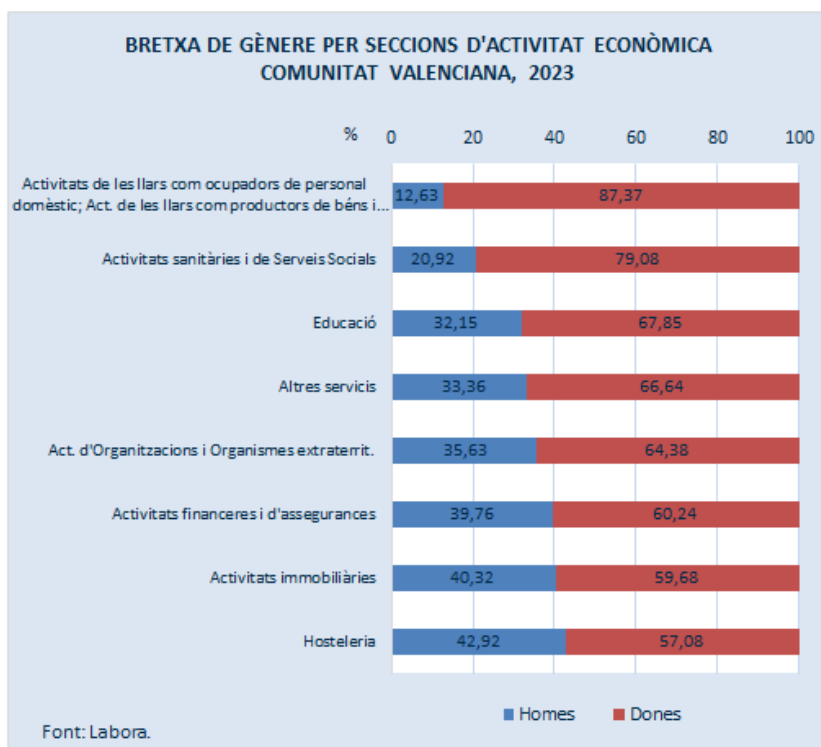

Cal destacar que les dones continuen patint grans bretxes en la contractació, ja que el seu accés a la contractació indefinida és menor: només ocupen el 42 % dels contractes indefinits, mentre que prop del 53 % dels contractes temporals corresponen a dones.

Gràfic 9.7

En el Gràfic 9.8 es mostra la informació sobre la **bretxa de gènere per seccions d'activitat econòmica**, i es constata la bretxa de gènere en els contractes formalitzats per dones en algunes d'aquestes activitats.

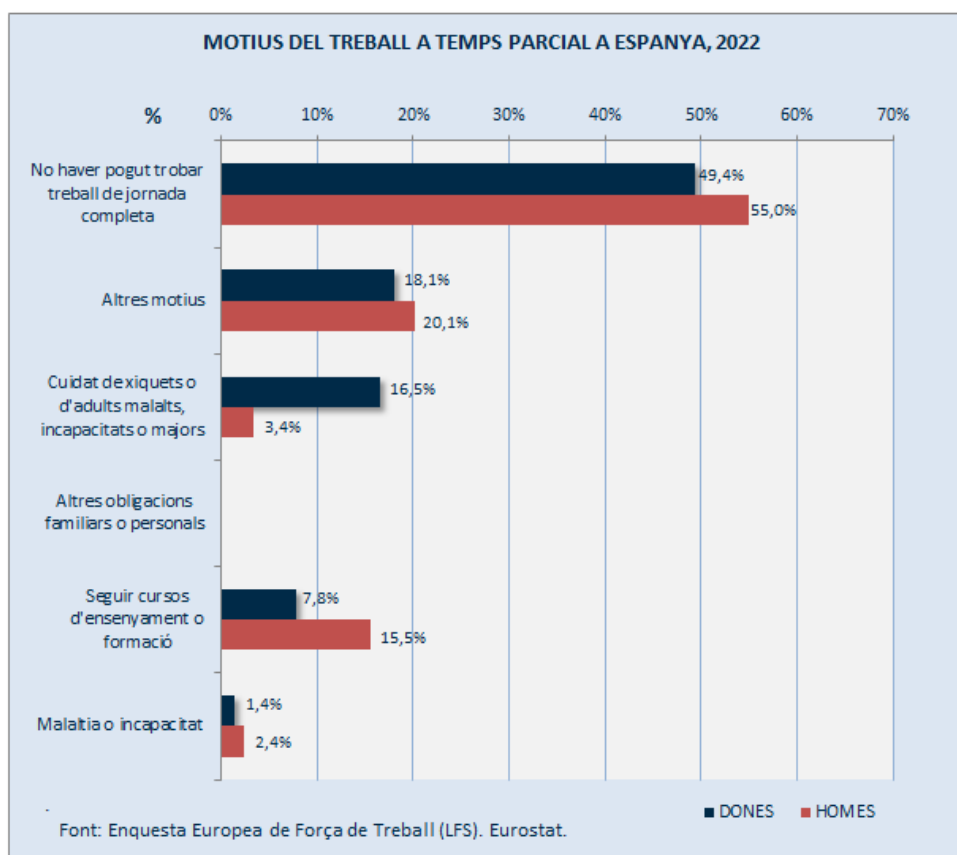

Gràfic 9.8

Un aspecte afegit al **tipus de jornada de treball i al sexe** està relacionat amb els **motius del contracte a temps parcial**, que es poden apreciar en el Gràfic 9.8, amb informació de l'INE i amb les notes de l'Enquesta Europea de Força de Treball (LFS) de 2022, a nivell estatal.

Gràfic 9.9

Quant al **tipus de jornada per sexe**, tal com s'ha descrit en el Quadre 9.17, a la nostra Comunitat, el 31,21 % del total de contractes dels dos sexes corresponia a la jornada parcial, de la qual el 63,21 % eren dones i el 36,67 % homes..

En aquest context, tal com es constata en l'enquesta sobre els motius del temps parcial, en el tram d'edat de 25 a 49 anys, el 24,1 % no treballava a temps complet a causa de la cura de xiquets o xiquetes, adults malalts, persones amb discapacitat o majors.

El Comité vol destacar l'augment de quasi un punt en el total de contractes de jornada parcial en dones, en relació amb l'any passat, així com la gran bretxa de gènere que continua existint en les tres províncies en l'ocupació de dones com a personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars. Destaca la província de Castelló, on les dones representen un 73,28 % més que els homes.

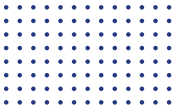
El CES vol alertar sobre la greu bretxa de gènere en aquestes ocupacions i proposa, a tots els agents públics i privats, l'adopció de tota mena de mesures adequades per a la seua erradicació.

Com a dada complementària, s'informa que en el **capítol 5 de la Memòria** (Preus i costos), en l'apartat de costos laborals i salarials, s'analitzen les dades sobre la **bretxa salarial⁷ entre homes i dones** com un altre aspecte que afecta la bretxa de gènere. I en el **capítol 19** (El sistema de Seguretat Social a la Comunitat Valenciana) s'aborda tot allò relatiu a les **pensions**, on es constata que el 57 % de les quanties de les pensions contributives es destinen als homes, mentre que el 43 % a les dones.

A la llum de les dades recollides en aquest punt, es comprova que existeixen **diferents tipus de bretxes de gènere en el mercat de treball**, relatives a la contractació, l'ocupació, l'activitat, la jornada parcial, les activitats relacionades amb les tasques de cures i el treball domèstic, els salaris i les pensions.

⁷El Reial decret 902/2020, de 13 d'octubre, sobre igualtat retributiva entre dones i homes, té com a objecte establir mesures específiques per a fer efectiu el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació entre dones i homes en matèria retributiva.

9.6. MOBILITAT LABORAL

Aquesta part fa referència a la mobilitat laboral geogràfica i, en aquest sentit, s’hi incorpora la informació de l’Observatori d’Ocupacions del Servei Públic d’Ocupació Estatal, de l’any 2023, relativa a la mobilitat de les persones treballadores a la Comunitat Valenciana, per províncies i per àmbit autonòmic.

A la nostra Comunitat, l’any 2023, la **taxa de mobilitat interautonòmica** va ser de l’11,58 % sobre un total de 1.382.630 contractes registrats, una taxa superior al 10,11 % registrada l’any 2022 sobre 1.776.289 contractes.

A continuació, en les pàgines següents, s’incorporen tres Quadres amb les dades relatives a la mobilitat laboral a les tres províncies valencianes, amb el perfil de la mobilitat interprovincial per sexe, per sectors econòmics i per grups ocupacionals.

Un aspecte destacable, l’any 2023, igual que l’any anterior, és que la **mobilitat laboral a les províncies** d’Alacant, Castelló i València presenta taxes més elevades en el col·lectiu d’homes que en el de dones, fet que referma la **bretxa de gènere**.

En analitzar aquestes dades per províncies, es comprova que, a la província d’**Alacant**, les taxes percentuals han sigut semblants en alguns casos i, en altres, superiors a les de l’any 2022: la taxa ha sigut del 22,23 % en homes i del 12,57 % en dones.

A la província de **Castelló**, la taxa va ser del 26,03 % en homes i del 14,76 % en dones; i, a la de **València**, va representar el 16,6 % en el col·lectiu d’homes i el 9,67 % en el de dones.

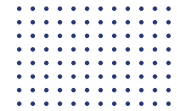
MOBILITAT DELS TREBALLADORS/ES A LA PROVÍNCIA D’ALACANT
Any 2023

	Nombre de contractes				Taxa de mobilitat %
	Permaneixen	Entren	Ixen	Saldo	
Total	393.839	73.779	97.062	-23.283	17,82
Homes	202.601	49.517	66.335	-16.818	22,23
Dones	191.238	24.262	30.727	-6.465	12,57
Sectors econòmics					
Agricultura i pesca	19.046	21.679	29.044	-7.365	57,11
Indústria	48.484	3.452	5.004	-1.552	8,02
Construcció	26.199	6.288	5.257	1.031	18,06
Serveis	300.062	42.359	57.755	-15.396	14,30
Grups ocupacionals					
Directors/es i gerents	913	365	519	-154	32,62
Tècnics/ques i professionals científics i intel·lectuals	25.057	7.225	11.986	-4.761	27,71
Tècnics/ques, professionals de suport	23.729	4.546	7.563	-3.017	20,33
Empleats/des comptables, administratius/ves	28.454	3.591	4.551	-960	12,52
Treballadors/es dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors/es	135.865	16.830	18.461	-1.631	11,49
Treballadors/es qualificats/des en el sector agrícola, ramader, forestal i pesquer	1.995	762	1.310	-548	34,18
Artesans/es i treballadors/es qualificats/des de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors/es d’instal·lacions i maquinària)	39.142	6.307	6.233	74	13,81
Operadors/es d’instal·lacions i maquinària i muntadors/es	27.243	3.974	5.749	-1.775	15,14

Quadre 9.18

Font: Observatori de les Ocupacions del SEPE. Ministeri de Treball i Economia Social.

MOBILITAT DELS TREBALLADORES A LA PROVÍNCIA DE CASTELLÓ

Any 2023

	Nombre de contractes				Taxa de mobilitat %
	Permaneixen	Entren	Ixen	Saldo	
Total	123.038	33.407	30.823	2.584	20,70
Homes	60.511	23.026	19.558	3.468	26,03
Dones	62.527	10.381	11.265	-884	14,76
Sectors econòmics					
Agricultura i pesca	5.360	10.002	6.133	3.869	60,08
Indústria	15.364	2.670	2.488	182	14,37
Construcció	7.592	2.124	1.714	410	20,18
Serveis	94.719	18.611	20.488	-1.877	17,11
Grups ocupacionals					
Directors/es i gerents	266	125	130	-5	32,40
Tècnics/ques i professionals científics i intel·lectuals	6.526	2.802	4.091	-1.289	34,56
Tècnics/ques, professionals de suport	8.662	2.362	2.983	-621	23,58
Empleats/des comptables, administratius/ves	7.229	1.029	1.617	-588	15,47
Treballadors/es dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors/es	41.951	7.248	6.860	388	14,39
Treballadors/es qualificats/des en el sector agrícola, ramader, forestal i pesquer	2.889	3.131	671	2.460	39,69
Artesans/es i treballadors/es qualificats/des de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors/es d'instal·lacions i maquinària)	12.001	3.376	2.121	1.255	18,63
Operadors/es d'instal·lacions i maquinària i muntadors/es	7.501	1.712	2.227	-515	20,80

Font: Observatori de les Ocupacions del SEPE. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 9.19

MOBILITAT DELS TREBALLADORES A LA PROVÍNCIA DE VALÈNCIA

Any 2023

	Nombre de contractes				Taxa de mobilitat %
	Permaneixen	Entren	Ixen	Saldo	
Total	661.172	97.395	106.490	-9.095	13,36
Homes	338.649	63.592	71.256	-7.664	16,60
Dones	322.523	33.803	35.234	-1.431	9,67
Sectors econòmics					
Agricultura i pesca	34.349	20.912	22.019	-1.107	38,46
Indústria	109.521	7.070	5.848	1.222	5,57
Construcció	30.887	5.889	5.617	272	15,70
Servicis	486.404	63.524	73.005	-9.481	12,31
Grups ocupacionals					
Directors/es i gerents	1.971	695	684	11	25,92
Tècnics/ques i professionals científics i intel·lectuals	55.344	11.456	17.244	-5.788	20,59
Tècnics/ques, professionals de suport	46.121	8.725	11.001	-2.276	17,62
Empleats/des comptables, administratius/ves	49.983	6.185	5.527	658	10,49
Treballadors/es dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors/es	173.593	20.314	21.720	-1.406	10,80
Treballadors/es qualificats/des en el sector agrícola, ramader, forestal i pesquer	6.222	2.018	1.289	729	21,00
Artesans/es i treballadors/es qualificats/des de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors/es d'instal·lacions i maquinària)	56.509	7.331	6.086	1.245	10,61
Operadors/es d'instal·lacions i maquinària i muntadors/es	48.305	5.765	5.917	-152	10,79

Font: Observatori de les Ocupacions del SEPE. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 9.20

9.7. ACOMIADAMENT LABORAL I ALTRES CAUSES D'EXTINCIÓ DE LA RELACIÓ LABORAL

Aquest apartat de la Memòria recull les dades relacionades amb els acomiadaments impugnats en totes les fases de la jurisdicció social.

En aquest context, s'analitzen, d'una banda, les conciliacions individuals tramitades en els serveis territorials del Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació (SMAC), que constitueixen un requisit previ a la via laboral davant la jurisdicció social.

D'altra banda, els acomiadaments individuals resolts als jutjats socials. I, finalment, els acomiadaments col·lectius tramitats mitjançant expedients de regulació d'ocupació (ERO).

En el Quadre 9.21 s'indica l'evolució dels últims cinc anys de les conciliacions individuals finalitzades a la Comunitat Valenciana.

9.7.1. Acomiadaments individuals conciliats

EVOLUCIÓ DE LES CONCILIACIONS TERMINADES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019- 2023

(Total Conciliacions)	Conciliacions terminades	Conciliacions terminades matèria d' acomiadament	Conciliacions terminades matèria d'acomiadamen amb avenença	Quantitats acordades acomiadaments amb avenença (milers d'Euros)
2019	34.845	21.002	11.081	147.665,8
2020	31.011	19.179	8.107	108.299,2
2021	40.285	25.271	11.334	148.099,6
2022	40.683	26.725	13.556	140.649,4
2023	51.820	33.194	16.968	153.107,6

Font: Subdirecció Gral. d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 9.21

Les **conciliacions individuals** finalitzades l'any 2023 s'han incrementat en un 27,37 % respecte de l'any anterior.

D'aquesta xifra total de conciliacions, les que havien finalitzat en matèria d'acomiadament van augmentar un 24,2 %. I les finalitzades en matèria d'acomiadament amb avinença es van incrementar en un 25,16 %.

Així mateix, a diferència de l'any passat, l'any 2023, les quantitats acordades en acomiadaments amb avinença han augmentat en un 8,86 % respecte de 2022.

Una vegada més, es constata que el nombre més elevat de conciliacions individuals finalitzades en matèria d'acomiadament ha conclòs amb avinença, ja que de les 33.194 conciliacions finalitzades en matèria d'acomiadament, 16.968 han sigut amb avinença, amb un 51,11 %, per damunt del 50,72 % de l'any 2022, i 7.262 van ser sense avinença, cosa que suposa un 21,88 %, superior al 20,73 % de l'any anterior.

L'any 2023, les conciliacions individuals que han finalitzat en matèria d'acomiadament amb avinença s'han situat en el 51,11 % del total de les conciliacions per acomiadament.

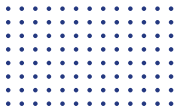
Els Quadres 9.22, 9.23 i 9.24 recullen la informació relativa a les conciliacions individuals finalitzades durant l'any 2023 a les províncies d'Alacant, Castelló i València, en els quals es fa una comparació amb l'any anterior, amb dades estadístiques de la Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral del Ministeri de Treball i Economia Social.

EVOLUCIÓ DE LES CONCILIACIONS INDIVIDUALS TERMINADES EN ALACANT, 2022- 2023

(Total Conciliacions)	Conciliacions terminades	Conciliacions Terminades matèria d' acomiadament	Conciliacions Terminades mat. d'acomiadament amb avinença	Quantitats Acordades acomiadaments amb avinença (milers d'Euros)
2022	14.167	9.568	4.951	48.522,9
2023	19.164	12.134	6.384	53.232,5

Font: Subdirecció Gral. d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 9.22

EVOLUCIÓ DE LES CONCILIACIONS INDIVIDUALS TERMINADES EN CASTELLÓ, 2022- 2023

(Total Conciliacions)	Conciliacions terminades	Conciliacions	Conciliacions	Quantitats Acordades
		Terminades matèria d' acomiadament	Terminades mat. d'acomiadament amb avinença	acomiadaments amb avinença (milers d'Euros)
2022	5.061	3.346	2.038	19.878,6
2023	7.347	4.722	2.679	25.640,8

Font: Subdirecció Gral. d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 9.23

EVOLUCIÓ DE LES CONCILIACIONS INDIVIDUALS TERMINADES A VALÈNCIA, 2022- 2023

(Total Conciliacions)	Conciliacions terminades	Conciliacions	Conciliacions	Quantitats Acordades
		Terminades matèria d' acomiadament	Terminades mat. d'acomiadament amb avinença	acomiadaments amb avinença (milers d'Euros)
2022	21.455	13.811	6.567	72.247,9
2023	25.309	16.338	7.905	74.234,3

Font: Subdirecció Gral. d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 9.24

9.7.2. Acomiadaments individuals mitjançant resolució dels jutjats socials

El Quadre 9.25 incorpora, per al període comprès entre els anys 2019 i 2023, l'evolució dels **assumpes judicials resolts en matèria d'acomiadaments i les quantitats per acomiadament reconegudes** a les persones treballadores a la Comunitat Valenciana.

ASSUMPES JUDICIALS SOCIALS A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

	Assumpes resolts en comiats				Quantitats per acomiadament reconegudes			
	(Total Assumpes)				a persones treballadores (Milers d'Euros)			
	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
2019	3.761	1.090	7.121	11.972	35.820,2	9.608,3	42.833,8	88.262,3
2020	4.340	1.092	7.505	12.937	39.879,8	8.606,8	42.087,6	90.574,2
2021	6.463	1.409	7.853	15.725	49.758,2	11.079,9	44.065,3	104.903,5
2022	4.021	1.199	6.567	11.787	32.567,9	9.313,0	33.971,6	75.852,5
2023	3.719	1.270	7.597	12.586	24.542,5	11.410,1	43.799,7	79.752,3

Font: Subdirecció Gral. d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 9.25

D'aquest, es pot extraure que, l'any 2023, a diferència de l'any anterior, els assumpes judicials resolts en matèria d'acomiadaments han augmentat en un 6,78 % respecte de l'any 2022, i les quantitats per acomiadament reconegudes al personal treballador s'han incrementat en un 5,14 %.

9.7.3. Acomiadaments col·lectius tramitats en expedients de regulació d'ocupació (ERO)

El Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència va incloure un mecanisme permanent de flexibilitat interna i requalificació de treballadors i treballadores, que va suposar la construcció d'un nou model d'ERTO per a facilitar l'adaptabilitat empresarial als cicles de la demanda, el manteniment de l'ocupació i la reducció de la precarietat laboral, amb la regulació de la prestació de sostenibilitat i manteniment de l'ocupació (RED)⁸.

El Quadre 9.26 recull la informació dels **expedients de regulació d'ocupació** registrats l'any 2023, segons l'autoritat laboral competent, tant en les direccions territorials d'Alacant, Castelló i València com en la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació i en el Ministeri de Treball i Economia Social.

EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ REGISTRATS PER AUTORITAT LABORAL COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Autoritat Laboral	Expedients	%	Persones treballadores		Homes	Dones
				%		
Total DT Alacant	136	21,2%	2.409	8,1%	1.601	808
Total DT Castelló	165	25,7%	5.407	18,2%	4.410	997
Total DT València	178	27,8%	3.112	10,5%	1.974	1.138
Total DG	102	15,9%	15.868	53,5%	12.902	2.966
Total MITES	60	9,4%	2.874	9,7%	2.348	526
Total C.V.	641	100,0%	29.670	100,0%	23.235	6.435

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral

Quadre 9.26

La suma total d'**expedients de regulació d'ocupació** registrats l'any 2023, segons l'autoritat laboral, amb informació facilitada per la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral, va ser de 641, una xifra lleugerament inferior als 646 expedients de l'any 2022.

En el Quadre 9.27 s'indiquen les dades dels **expedients de regulació d'ocupació per sectors**, especificats en agricultura, construcció, indústria i serveis.

EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'EMPLEO REGISTRATS PER SECTORS COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Sectors	Expedients	%	Persones treballadores		Homes	Dones
				%		
Agricultura	12	1,9%	259	0,9%	207	52
Construcció	305	47,6%	22.551	76,0%	18.361	4.190
Indústria	18	2,8%	190	0,6%	173	17
Serveis	306	47,7%	6.670	22,5%	4.494	2.176
Total	641	100,0%	29.670	100,0%	23.235	6.435

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral

Quadre 9.27

⁸En la Memòria de l'any anterior, en aquest apartat, es va incorporar el Quadre 9.31 amb el nombre de persones beneficiàries de prestacions per EROTO només fins al mes de març, ja que, a partir d'abril, s'hi inclouen les dades de les persones treballadores afectades pel Mecanisme RED de flexibilitat i estabilització de l'ocupació, que va estar vigent fins al mes de desembre de l'any 2022, motiu pel qual s'ha eliminat aquesta informació en la Memòria actual.

En el Quadre 9.28 es detalla la informació dels **expedients de regulació d'ocupació** per causa, on es distingeix entre força major i causes econòmiques, tècniques, organitzatives i de producció (ETOP).

En aquest exercici, a diferència de l'any anterior, ja no s'incorpora la informació dels expedients del Mecanisme RED de flexibilitat i estabilització en el sector d'agències de viatge, atès que aquests van estar activats des del mes d'abril de 2022 i van tindre vigència fins a desembre d'aquell any.

EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ REGISTRATS PER CAUSA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Causa	Expedients	%	Persones treballadores	%
Força Major	23	3,6%	1.153	3,9%
Causa ETOP	618	96,4%	28.517	96,1%
Total	641	100,0%	29.670	100,0%

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral

Quadre 9.28

En el Quadre 9.29 s'incorpora el nombre total de persones treballadores afectades pels expedients de regulació d'ocupació, segons el tipus de mesura adoptada en l'expedient per a l'exercici de 2023.

TREBALLADORS/ES EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ REGISTRATS PER MESURA ADOPTADA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Mesura	Persones treballadores	%	Homes	%	Dones	%
Comiats col·lectius	6.584	22,2%	4.880	21,0%	1.704	26,5%
Suspensió contracte	21.729	73,2%	17.450	75,1%	4.279	66,5%
Reducció de jornada	1.357	4,6%	905	3,9%	452	7,0%
Total	29.670	100,0%	23.235	100,0%	6.435	100,0%

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral

Quadre 9.29

DDe l'observació de les dades contingudes en els Quadres 9.28 i 9.29, sobre un total de 641 expedients de regulació d'ocupació que han afectat 29.670 persones (23.235 homes i 6.435 dones), es pot extraure informació relativa als **expedients de regulació d'ocupació temporals (ERTO)**, que comporten la reducció o suspensió temporal de la relació laboral, motivada per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció (ETOP), segons el que preveu l'article 47 de l'Estatut dels Treballadors.

En aquest sentit, del total de 23 expedients de regulació d'ocupació registrats per **causa de força major**, que han afectat 1.153 treballadors i treballadores (967 homes i 186 dones), 121 persones han sigut afectades per acomiadaments col·lectius (100 homes i 21 dones), 1.031 (867 homes i 164 dones) per suspensió del contracte i 1 home per reducció de jornada.

Del total de 618 expedients registrats per **causes ETOP**, 214 van ser per **causes econòmiques** i van afectar 6.301 persones (4.723 homes i 1.578 dones), de les quals 3.322 (2.352 homes i 980 dones) per acomiadaments col·lectius, 2.523 (2.084 homes i 439 dones) per suspensió de contracte i 446 (287 homes i 159 dones) per reducció de jornada.

Per **causes tècniques** es van registrar 16 expedients que van afectar 156 persones (83 homes i 73 dones), de les quals 96 (51 homes i 45 dones) per acomiadaments col·lectius, 55 (30 homes i 25 dones) per suspensió de contracte i 5 (2 homes i 3 dones) per reducció de jornada.

Per **causes organitzatives** es van comptabilitzar 55 expedients que van afectar 2.195 persones (1.760 homes i 435 dones), de les quals 259 (149 homes i 110 dones) per acomiadaments col·lectius, 1.898 (1.592 homes i 306 dones) per suspensió de contracte i 38 (19 homes i 19 dones) per reducció de jornada.

I per causes de producció es van registrar 333 expedients que van afectar 19.865 persones (15.702 homes i 4.163 dones), de les quals 2.776 (2.228 homes i 548 dones) per acomiadaments col·lectius, 16.222 (12.877 homes i 3.345 dones) per suspensió de contracte i 867 (597 homes i 270 dones) per reducció de jornada.

El Quadre 9.30 recull les dades sobre els **expedients de regulació d'ocupació segons la grandària de l'empresa** durant l'any 2023.

EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ REGISTRATS PER MIDA DE L'EMPRESA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Grandària d'empresa	Expedients	%	Persones treballadores	%
1- 9 treballadors/es	206	32,1%	872	2,9%
10- 49 treballadors/es	212	33,1%	3.712	12,5%
50- 249 treballadors/es	133	20,7%	8.937	30,1%
250 o més treballadors/e	90	14,0%	16.149	54,4%
Total	641	100,0%	29.670	100,0%

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral

Quadre 9.30

En relació amb els expedients de regulació d'ocupació, es constata una disminució del 29,95 % en el nombre de persones afectades per acomiadaments col·lectius respecte de l'any anterior.

10 Polítiques d'ocupació

En aquest capítol s'analitzen les polítiques d'ocupació. En el primer apartat es tracten les polítiques actives i, en el segon, les polítiques passives d'ocupació.

Quant a les polítiques actives, cal destacar, en l'any 2023, la informació següent:

- Increment del 3,91 % d'alumnes de les modalitats de Formació Professional del sistema educatiu, que representen el 29,45 % del total de l'educació secundària.
- Augment del 4,57 % de participants en la **formació de demanda** i del 27,74 % de participants en la **formació d'oferta**.
- Increment del 4,02 % en el **crèdit de finançament** assignat a la formació professional per a l'ocupació de demanda.
- Les **accions formatives dels programes** de formació per a l'ocupació gestionades per la Generalitat Valenciana han experimentat un increment del 5,2 % en el nombre de cursos, de l'11,64 % en l'alumnat i de l'1,11 % en l'import de la subvenció.
- Augment del 14,69 % en el nombre d'**edicions formatives** per al personal de l'Administració de la Generalitat, gestionades per l'**IVAP**.
- Descens del 20,33 % en els programes de **formació-ocupació**.
- Augment del 13,04 % en les hores d'**accions formatives en matèria de turisme**.
- Descens del 2,87 % en la dotació pressupostària i del 6,29 % en el nombre de persones beneficiàries de les tretze línies de **programes de suport a la creació d'ocupació** de la Generalitat Valenciana.
- El **programa d'ajudes del SEPE a les corporacions locals** per a la creació d'ocupació ha experimentat un increment del 4,97 % en l'import concedit.

10.1. POLÍTIQUES ACTIVES D'OCUPACIÓ

En aquesta part es destaca la informació relativa a les conclusions adoptades pel **Consell Europeu**¹, en les quals es resumeixen les accions que s'han d'emprendre o els objectius a assolir en l'àmbit europeu durant aquest exercici, i que afecten les polítiques a desenvolupar.

En aquest sentit, anualment, en compliment de les obligacions europees, a l'abril, els Estats membres de la Unió Europea han de presentar davant la Comissió Europea els seus Programes Nacionals de Reformes i els seus Programes d'Estabilitat, amb la finalitat de coordinar les polítiques econòmiques nacionals i assolir els objectius establerts per a la Unió Europea en el seu conjunt.

D'aquesta manera, el 28 d'abril de 2023, el Govern va remetre a la Comissió Europea el **Programa d'Estabilitat 2023-2026 i el Programa Nacional de Reformes (PNR) de l'any 2023**. Aquest últim recull les principals reformes estructurals per a augmentar el creixement potencial de l'economia, amb l'objectiu de fer front als reptes presents i futurs, alhora que incorpora les principals inversions que complementen aquestes reformes.

L'any 2023 continuava en vigor l'**Estratègia Espanyola d'Activació per a l'Ocupació (EEAE)**², prevista en el **Reial Decret 1069/2021, de 4 de desembre, pel qual s'aprova l'Estratègia Espanyola de Suport Actiu a l'Ocupació 2021-2024**.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/es/european-council/conclusions/>.

² Els instruments de planificació i coordinació de la política d'ocupació, en el marc del Sistema Nacional d'Ocupació, segons la **Llei 3/2023, de 28 de febrer, d'Ocupació**, són: l'Estratègia Espanyola de Suport Actiu a l'Ocupació, el Pla Anual per al Foment de l'Ocupació Digna i el Sistema Públic Integrat d'Informació dels Serveis Públics d'Ocupació.

En aquest context, es va aprovar el **Pla Anual per al Foment de l'Ocupació Digna 2023**, regulat en la **Resolució de 29 de maig de 2023, de la Secretaria d'Estat d'Ocupació i Economia Social**, per la qual es publica l'Acord del Consell de Ministres de 23 de maig de 2023, pel qual s'aprova el Pla Anual per al Foment de l'Ocupació Digna 2023. L'Annex II recull el resum general per comunitats autònomes i els serveis i programes a realitzar. A la Comunitat Valenciana li corresponen 11 programes i serveis propis i 40 serveis i programes comuns del SNE, que sumen un total de 51. A l'Annex IV s'hi detalla la dotació pressupostària del Pla, amb 6.388.584,34 euros, un 9,84 % més que els 5.816.204,00 euros de l'any anterior.

A la nostra Comunitat, l'organisme autònom encarregat de coordinar i desenvolupar els programes de creació i foment de l'ocupació és Labora, Servei Valencià d'Ocupació i Formació.

10.1.1. Formació Professional

La **Llei Orgànica 3/2022, de 31 de març, d'ordenació i integració de la Formació Professional³**, es va promulgar amb la finalitat d'unificar en un únic sistema la Formació Professional de l'alumnat i de les persones treballadores.

10.1.1.1. La Formació Professional en el sistema educatiu

El capítol 15 d'aquesta Memòria, relatiu a Educació, analitza l'estructura de l'educació secundària: l'Educació Secundària Obligatoria (ESO), el Batxillerat, els cicles formatius, la Formació Professional Bàsica, els Programes Formatius de Qualificació Bàsica i els cursos d'especialització d'FP. En aquesta part de la Memòria, únicament es tracta el que fa referència a la Formació Professional..

ESTRUCTURA DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Curs 2022-2023

	Alumnes (homes)		Alumnes (dones)		Total Alumnat	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
E.S.O.	115.965	54,87	109.459	55,12	225.424	54,99
Batxillerat	28.504	13,49	35.257	17,76	63.761	15,55
Cicles Formatius de Grau Mitjà i Superior	57.809	27,35	50.003	25,18	107.812	26,30
Formació Professional Bàsica	8.145	3,85	3.579	1,80	11.724	2,86
Programes Formatius de Qualificació Bàsica	451	0,21	200	0,10	651	0,16
Cursos d'especialització de FP	489	0,23	69	0,03	558	0,14
Total Ensenyances Mitjanes	211.363	100,00	198.567	100,00	409.930	100,00

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D. G. Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Or

Quadre 10.1

El Quadre 10.1 detalla la informació de la Comunitat Valenciana sobre l'estructura de l'educació secundària dins del sistema educatiu durant el curs 2022-2023, en què s'observa un augment del 2,94 % de l'alumnat respecte als 398.227 del curs anterior.

³El sistema previst en aquesta llei conté tres vèrtexs: la formació; l'orientació professional i l'acreditació de competències professionals.

En relació amb les característiques de totes les persones ateses, dels corresponents processos d'orientació i de les taxes d'inserció laboral, el Comitè constata que no es disposa d'informació suficient, per la qual cosa insta la Generalitat Valenciana a millorar la transparència i la recollida de dades per a garantir l'eficàcia de les polítiques públiques.

A més, el CES CV destaca la necessitat d'intensificar els esforços en matèria d'orientació i inserció laboral, així com de desagregar les dades dels col·lectius no classificats. També considera imprescindible incrementar les mesures en les polítiques actives d'ocupació, especialment dirigides a les persones joves i a les majors de 45 anys, ateses les seues dificultats d'accés al mercat laboral.

Com a dada complementària, s'ofereix informació sobre la **Formació Professional Dual**. Durant el curs 2022-2023 hi va haver 4.062 alumnes matriculats en un programa d'FP Dual, la qual cosa suposa un increment del 19,4 % respecte als 3.402 del curs anterior.

D'aquest total d'alumnat, 2.439 estaven matriculats en centres públics i 1.623 en centres privats. La distribució per sexes era de 1.444 homes i 995 dones en centres públics, i de 821 homes i 802 dones en centres privats.

La participació de **dones** va ser majoritària en els cursos de la família de serveis socioculturals i a la comunitat (els cicles anomenats feminitzats), mentre que els **homes** es concentraven majoritàriament en les famílies professionals d'electricitat i electrònica, informàtica i comunicacions, i instal·lació i manteniment.

El CES CV considera que la Formació Professional, en totes les seues modalitats, és un element clau per al desenvolupament econòmic i social. Per aquest motiu, proposa a tots els organismes, tant públics com privats, la màxima implicació en aquest àmbit. El CES destaca la importància de la Formació Professional per a afrontar els desafiaments del canvi productiu que tenim per davant a la nostra comunitat autònoma.

10.1.1.2. Formació Professional per a l'ocupació

La regulació de la Formació Professional per a l'Ocupació es troba principalment en la **Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la qual es regula el Sistema de Formació Professional per a l'Ocupació en l'Àmbit Laboral**, desenvolupada pel **Reial Decret 694/2017**, de 3 de juliol, amb l'excepció de tot allò que s'opose a la Llei Orgànica d'Ordenació i Integració de la Formació Professional i al que es disposa en la **Llei 3/2023, de 28 de febrer, d'Ocupació**.

L'objectiu principal és formar i capacitar les persones per al treball, i actualitzar les seues competències i coneixements al llarg de la seua vida laboral i professional⁴.

Formació professional per a l'ocupació gestionada per la FUNDAE

L'organisme encarregat de la gestió d'aquesta modalitat de formació és la Fundació Estatal per a la Formació en l'Ocupació (FUNDAE)⁵.

En aquest apartat, pel que fa a aquest sistema de formació, es tracten dues estadístiques. La primera està relacionada amb la formació programada per les empreses, anomenada formació de demanda, que es du a terme mitjançant una assignació anual a les empreses amb un crèdit per a la formació, recollit en les bonificacions a les cotitzacions de la Seguretat Social ingressades per les empreses. La segona inclou les iniciatives de formació d'oferta.

a) Formació de demanda

El Quadre 10.2 detalla les dades de la Formació Professional de demanda⁶, gestionada per la FUNDAE, per **grups d'edat i per sexe**. En aquest quadre es constata que, pel que fa a la distribució per sexe, hi ha hagut un augment de dos punts percentuals en les dones respecte a l'any anterior.

FORMACIÓ DE DEMANDA. SISTEMA DE BONIFICACIONS. FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ

Participants per Grups d'Edat i Sexe. Comunitat Valenciana. Any 2023

	Grup d'edat	Nombre Participants	%
HOMES	16 a 25	18.857	6,4
	26 a 35	58.262	19,8
	36 a 45	86.074	29,3
	46 a 55	96.533	32,8
	> 55	34.194	11,6
	Sense dades	5	0,0
	Total Homes	293.925	53,4
DONES	16 a 25	15.122	5,9
	26 a 35	50.250	19,6
	36 a 45	80.784	31,5
	46 a 55	86.249	33,6
	> 55	24.190	9,4
	Sense dades	1	0,0
	Total dones	256.596	46,6
Total els dos sexes		550.521	100,0

Font: Fundació Estatal per a la Formació en l'Ocupació.

Quadre 10.2

⁴En la normativa de desenvolupament d'aquest sistema es regulen les iniciatives i programes de formació professional per a l'ocupació, els requisits i límits de les accions formatives, les persones destinatàries i la forma d'acreditació de les competències adquirides per les persones treballadores, així com els instruments del sistema integrat d'informació i el règim de funcionament del sistema de formació professional per a l'ocupació.

⁵L'òrgan principal de consulta i participació de les Administracions públiques i interlocutors socials en el sistema de formació per a l'ocupació en l'àmbit laboral és el Consell General del Sistema Nacional d'Ocupació. <https://www.fundae.es/formacion>

⁶La formació de demanda és la que contempla les accions formatives de les empreses i els permisos individuals de formació finançats totalment o parcialment amb fons públics, per a respondre a les necessitats específiques de formació plantejades per les empreses i els seus treballadors.

En el Quadre 10.3 s'informa sobre la modalitat de formació de demanda, que inclou la categoria professional, la mida de l'empresa, el grup de cotització, la modalitat d'impartició, el nivell de formació i el tipus d'acció formativa a la Comunitat Valenciana. La mitjana d'hores és lleugerament inferior a les 12,1 registrades l'any anterior.

FORMACIÓ DE DEMANDA. SISTEMA DE BONIFICACIONS. FP PER A L'OCUPACIÓ

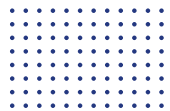
Participants per Categoria, Àrea, Estrat de pers. assalariades i Modalitat. Comunitat Valenciana. Any 2023

	Participants				Hores de Formació		Mitjana d'hores.
	Homes	Dones	Núm. Absolut	%	Núm. Absolut	%	
CATEGORIA PROFESSIONAL							
Directiu/a	8.436	5.803	14.239	2,6%	226.400	3,5%	15,9
Comandament intermedi	34.316	28.876	63.192	11,5%	631.920	9,8%	10,0
Tècnic/a	50.089	54.298	104.387	19,0%	1.325.715	20,5%	12,7
Treballador/a Qualificat/a	145.489	122.578	268.067	48,7%	3.324.031	51,4%	12,4
Treballador/a amb Baixa Qualificació	55.595	45.041	100.636	18,3%	966.106	14,9%	9,6
GRANDÀRIA DE L'EMPRESA							
De 1 a 5	9.989	10.207	20.196	3,7%	777.320	12,0%	38,5
De 6 a 9	7.110	5.385	12.495	2,3%	315.408	4,9%	25,2
De 10 a 49	50.290	31.823	82.113	14,9%	1.374.643	21,3%	16,7
De 50 a 99	30.452	23.766	54.218	9,8%	622.998	9,6%	11,5
De 100 a 249	42.179	30.279	72.458	13,2%	799.688	12,4%	11,0
De 250 a 499	27.292	16.951	44.243	8,0%	454.031	7,0%	10,3
De 500 a 999	25.730	18.776	44.506	8,1%	427.550	6,6%	9,6
De 1.000 a 4.999	38.060	35.432	73.492	13,3%	748.486	11,6%	10,2
Més de 4.999	62.823	83.977	146.800	26,7%	943.016	14,6%	6,4
Altres situacions ⁽¹⁾	0	0	0	0,0%	0	0,0%	0,0
GRUP DE COTITZACIÓ							
1- Enginyeria i Llicenciatura	27.159	26.017	53.176	9,7%	735.816	11,4%	13,8
2- Enginyeria tècnica, Perits i Ajudants amb titulació	19.339	27.229	46.568	8,5%	602.589	9,3%	12,9
3- Caps administratius i de taller	34.576	26.969	61.545	11,2%	586.756	9,1%	9,5
4- Ajudants sense titulació	16.854	14.122	30.976	5,6%	341.670	5,3%	11,0
5- Oficials administratius	39.411	64.448	103.859	18,9%	1.040.023	16,1%	10,0
6- Personal Subaltern	12.947	11.005	23.952	4,4%	247.334	3,8%	10,3
7- Auxiliars administratius/ves	13.357	31.610	44.967	8,2%	736.142	11,4%	16,4
8- Oficials de primera i segona	72.351	14.903	87.254	15,8%	1.162.915	18,0%	13,3
9- Oficials de tercera i especialistes	31.887	16.070	47.957	8,7%	551.985	8,5%	11,5
10- Trabaj. majors de 18 anys no	26.007	24.211	50.218	9,1%	456.696	7,1%	9,1
11- Trabaj. menors de 18 anys	37	12	49	0,0%	1.214	0,0%	24,8
MODALITAT D'IMPARTICIÓ							
Presencial	209.752	146.310	356.062	64,7%	3.290.713	50,9%	9,2
Teleformació	80.496	109.171	189.667	34,5%	2.989.167	46,2%	15,8
Mixta	3.677	1.115	4.792	0,9%	183.260	2,8%	38,2
NIVELL D'ESTUDIS							
1-Menys que primària	6.671	4.280	10.951	2,0%	87.609	1,4%	8,0
2-Educació primària	29.985	16.284	46.269	8,4%	509.525	7,9%	11,0
3-Primera etapa d'educ. secundària (ESO, EGB, Grad. escolar, Cert. Prof.	69.187	38.297	107.484	19,5%	1.192.696	18,5%	11,1
4-Segona etapa d'educ. secundària (Batxillerat, FP grau mitjà, BUP, FPI i	67.657	56.443	124.100	22,5%	1.445.186	22,4%	11,6
5-Ed. postsecundària no superior (Cert. Prof. Nivell 3)	7.578	7.914	15.492	2,8%	130.921	2,0%	8,5
6-Tècnic/a Superior, FP grau superior i	33.508	31.692	65.200	11,8%	765.677	11,8%	11,7
7-E. universitaris 1r cicle (Diplom.-	28.931	39.791	68.722	12,5%	932.686	14,4%	13,6
8-E. univ. 2º cicle (Llicenciatura-Màster)	30.216	34.449	64.665	11,7%	953.811	14,8%	14,8
9-E. universitaris 3r cicle (Doctorat)	972	1.193	2.165	0,4%	28.022	0,4%	12,9
Altres titulacions	19.220	26.253	45.473	8,3%	417.007	6,5%	9,2
TIPUS D'ACCIÓ FORMATIVA							
Pròpia	293.917	256.596	550.513	100,0%	6.462.250	100,0%	11,7
Vinculada a un Certificat de Professional	8	0	8	0,0%	890	0,0%	111,3
TOTAL	293.925	256.596	550.521	100,0%	6.463.140	100,0%	11,7

Quadre 10.3

⁽¹⁾ Altres situacions derivades de fusions o absorcions.
Font: Fundació Estatal per a la Formació en l'Ocupació.

b) Formació d'oferta

En el Quadre 10.4 s'informa sobre la Formació Professional d'oferta⁷, **per grups d'edat i per sexe**, on es constata que la participació de les dones ha augmentat gairebé un punt i mig respecte al 59,4 % de l'any anterior.

FORMACIÓ D'OFERTA. FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ

Participants per Grups d'Edat i Sexe. Comunitat Valenciana. Any 2023

	Grup d'edat	Núm. Participants	%	Hores de mitjar
<u>HOMES</u>	16 a 25	626	6,5	
	26 a 35	2.166	22,5	
	36 a 45	2.916	30,3	
	46 a 55	2.893	30,0	
	> 55	1.029	10,7	
	Sense dades	3	0,0	
	Total Homes	9.633	38,8	79,3
<u>DONES</u>	16 a 25	1.155	7,6	
	26 a 35	3.687	24,3	
	36 a 45	4.685	30,9	
	46 a 55	4.611	30,4	
	> 55	1.022	6,7	
	Sense dades	7	0,0	
	Total dones	15.167	61,2	74,3
Total els dos sexes		24.800	100,0	76,2

Font: Fundació Estatal per a la Formació en l'Ocupació.

Quadre 10.4

Pel que fa a les iniciatives de formació d'oferta, l'any 2023 hi havia diverses convocatòries de formació en tràmit. Entre aquestes destaquen, a la **Comunitat Valenciana**, els compromisos de contractació 2022-2023, el diàleg social i la negociació col·lectiva 2021 i 2023, els programes vinculats als ERTO 2022-2023, el programa de formació TIC de 2021, els programes de formació de 2022 i els programes de turisme de 2021 i 2023.

La modalitat d'impartició d'aquest tipus de formació va ser principalment la teleformació, amb un 89,4 % de les persones assistents i una duració mitjana de 79,4 hores per participant. La família professional amb més participants va ser la d'administració i gestió, amb un 13,83 % sobre el total..

⁷La formació d'oferta és aquella que té per objectiu facilitar a les persones treballadores —tant ocupades com en situació de desocupació— una formació adaptada a les exigències del mercat de treball. Aquesta formació ha de respondre als requeriments de productivitat i competitivitat de les empreses, així com a les necessitats de promoció professional i desenvolupament personal de les persones treballadores, de manera que les capacite per a l'acompliment qualificat de les diferents professions i per a poder accedir a una ocupació en cas que no en tinguén.

Pel que fa a la distribució per **províncies**, la participació va ser de 7.164 persones a Alacant (2.717 homes i 4.447 dones), 2.696 a Castelló (1.032 homes i 1.664 dones) i 14.940 a València (5.884 homes i 9.056 dones).

Cal destacar l'augment del 4,57 % en el nombre de persones participants en la formació de demanda respecte a les 526.473 de l'any anterior, així com la pujada del 2,25 % en el nombre d'hores de formació respecte a les 6.320.880 hores registrades el 2022.

Així mateix, s'ha produït un increment del 27,74 % en el nombre de participants en formació d'oferta respecte a les 19.415 persones de l'any 2022.

A més, es constata una variació positiva del 4,02 % en el crèdit de finançament assignat a la Formació Professional per a l'ocupació de demanda: dels 85 milions d'euros de l'any 2022 es va passar a 88,42 milions d'euros, amb una ràtio de disposició del crèdit del 53 %, similar al 53,1 % de l'any anterior, cosa que implica un crèdit efectivament disposat de 46,85 milions d'euros. Tot això ratifica que la inversió en Formació Professional és una mesura que afavoreix la generació d'ocupació.

Formació Professional per a l'Ocupació gestionada per la Generalitat

En aquest apartat s'informa sobre els programes de Formació Professional per a l'Ocupació que ha gestionat Labora durant l'any 2023 a la Comunitat Valenciana.

En el Quadre 10.5 es detallen les accions formatives per programes a la nostra Comunitat durant l'exercici 2023, amb el nombre total de cursos, l'alumnat resol⁸ i l'import de la subvenció⁹.

En el quadre s'indiquen els programes formatius següents: Formació Professional dirigida prioritàriament a persones desocupades; gestió de formació en la xarxa de centres de titularitat pública de Labora; Formació Professional dirigida prioritàriament a persones ocupades¹⁰; Formació Professional no subvencionada; Formació Professional Dual, i programes d'ocupació-formació, que inclouen les escoles d'ocupació Et Formem, els tallers d'ocupació, els programes T'Avalem i els tallers d'ocupació per a dones.

ACCIONS FORMATIVES PER PROGRAMES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Cursos	Alumnat resol ⁸	Subvenció (En €)
Formació Professional dirigida prioritàriament a persones desocupades	1.307	16.923	51.480.373,86
La Gestió en la Xarxa de Centres de Titularitat Pública Labora Formació	86	1.301	
Formació Professional dirigida prioritàriament a persones ocupades	3.973	63.168	37.822.697,50
Formació Professional no subvencionada	353	5.554	
Formació Professional Dual		912	
Programes d'Ocupació-Formació	192	3.540	94.004.046,70
Total Comunitat Valenciana	5.911	91.398	183.307.118,06

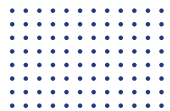
Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

Quadre 10.5

⁸L'alumnat resol⁸ és aquell que correspon al nombre de persones que l'entitat es compromet a formar en cada acció formativa.

⁹Quan no s'indica cap subvenció o aquesta és igual a 0, és perquè l'acció formativa ha estat finançada amb càrrec als capítols I i II.

¹⁰La Formació Professional dirigida prioritàriament a persones en actiu inclou, d'una banda, la regulada per l'Ordre TMS/368/2019, amb un total de 3.017 cursos, 48.607 alumnes i una subvenció de 18.124.437,67 euros; i, d'una altra, la regulada per l'Ordre EFP/942/2022, amb un total de 956 cursos, 14.561 alumnes i una subvenció de 19.698.259,79 euros.

Formació Professional per a l'Ocupació dirigida prioritàriament a les persones desocupades

Aquest apartat tracta sobre la Formació Professional per a l'Ocupació dirigida prioritàriament a les persones desocupades, que té com a objectiu proporcionar la qualificació professional necessària per a l'acompliment d'una ocupació, d'acord amb les necessitats del mercat de treball, i facilitar així la seua inserció laboral.

En el Quadre 10.6 s'informa de les accions formatives dirigides prioritàriament a persones desocupades, per modalitats, incloent-hi les accions de la **xarxa de centres de formació de titularitat pública de Labora**, l'alumnat resolt i l'import de la subvenció.

Les modalitats que integren aquests programes són les següents: modalitat de formació per a la inserció; modalitat de formació a mida de les empreses; modalitat per a col·lectius amb discapacitat; modalitat de formació modular transversal; modalitat per a col·lectius en risc d'exclusió social; modalitat per a completar certificats de professionalitat, i, com a novetat, la modalitat d'itineraris formatius.

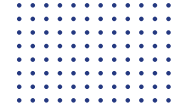
ACCIONS FORMATIVES PRIORITÀRIAMENT PERSONES DESOCUPADES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Cursos	Alumnat resolt	Subvenció (En €)
Modalitat formació per a la inserció	739	11.436	31.353.934,16
Modalitat formació a mesura de les empreses	15	232	3.151.924,40
Modalitat col·lectius. Discapacitat	62	620	2.995.509,80
Modalitat formació modular transversal	71	1.060	593.089,50
Modalitat col·lectius. Exclusió social	251	2.510	10.847.687,10
Modalitat completar certificats de professionalitat	28	420	1.469.454,00
Modalitat itineraris formatius	141	645	1.068.774,90
Total Comunitat Valenciana	1.307	16.923	51.480.373,86

Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

Quadre 10.6

El Quadre 10.7 detalla les dades de l'alumnat que ha participat, durant l'exercici 2023, en els cursos del programa de Formació per a l'Ocupació dirigits prioritàriament a persones desocupades, tant per tram d'edat com per sexe. També s'hi incorpora l'alumnat en alta en els cursos corresponents als anys 2022 i 2023, distribuït per famílies professionals.

En introduir la informació corresponent a dos exercicis, s'evita la disparitat en el nombre real d'alumnat que pot estar d'alta en un curs..

**ALUMNAT PARTICIPANT PER FAMÍLIES PROFESSIONALS EN PROGRAMA FPE DIRIGIT
PRIORITÀRIAMENT A PERSONES DESOCUPADES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023**

	Núm. Total	Per tram d'edat					Per sexe	
		16 a 19	20 a 24	25 a 30	31 a 44	+45	Homes	Dones
ADG Administració i Gestió	2.879	103	214	323	979	1.260	626	2.253
AFD Activ. Físiques i Esportives	225	47	35	26	53	64	114	111
AGA Agrària	251	10	27	22	80	112	154	97
ARG Arts Gràfiques	75	2	12	13	16	32	27	48
COM Comerç i Màrqueting	1.440	114	157	161	478	530	750	690
ELA Electricitat i electrònica	786	75	77	99	253	282	730	56
ENA Energia i Aigua	286	18	33	38	67	130	266	20
EOC Edificació i Obra Civil	149	20	15	17	52	45	129	20
FCO Formació Complementària	63	1	3	4	12	43	19	44
FME Fabricació Mecànica	396	50	72	69	114	91	361	35
HOT Hostaleria i Turisme	882	128	116	99	245	294	385	497
IFC Informàtica i Comunicacions	1.456	90	144	183	403	636	807	649
IMA Instal·lació i Manteniment	530	57	55	64	169	185	512	18
MP Imatge personal	943	112	110	110	334	277	86	857
INA Indústria Alimentàries	14	2	0	0	4	8	5	9
MAM Fusta, Moble i Suro	16	2	0	3	3	8	15	1
MAP Marítim Pesquera	30	1	5	4	13	7	20	10
QUI Química	50	2	5	12	15	16	31	19
SANT Sanitat	159	20	41	21	33	44	84	75
SIGA Seguretat i Medi Ambient	345	21	55	56	98	115	231	114
SSC Serv. Sociocult. i a la Comunitat	4.111	216	324	427	1.341	1.803	1.044	3.067
TCP Tèxtil, Confecció i Pell	171	2	16	13	59	81	39	132
TMV Transport i Mant. de Vehicles	685	112	117	112	165	179	607	78
VIC Vidre i Ceràmica	15	0	0	3	9	3	5	10
Totals	15.957	1.205	1.633	1.879	4.995	6.245	7.047	8.910

Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

Quadre 10.7

L'any 2023, la xifra total d'alumnat participant va ser un 18,07 % inferior respecte als 19.707 de l'any 2022.

Formació Professional per a l'Ocupació dirigida prioritàriament a les persones ocupades

En aquest apartat s'informa sobre els programes de Formació Professional per a l'Ocupació dirigits prioritàriament a persones en actiu, resolts durant l'any 2023.

El Quadre 10.8 inclou les accions formatives regulades per l'[Ordre TMS/368/2019](#), i hi apareixen diferenciats el tipus de pla, l'alumnat resolt i el cost del pla.

PROGRAMES DE FORMACIÓ PRIORITÀRIAMENT PERSONES OCUPADES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Grups	Alumnat resolt	Cost del Pla (En €)
Plans formatius col·lectiu autònoms	80	1.284	539.390,44
Plans formatius economia social	110	1.808	634.609,18
Plans formatius sectorials	1.472	21.964	7.385.686,46
Plans formatius transversals	1.355	23.551	9.564.751,59
Total Comunitat Valenciana	3.017	48.607	18.124.437,67

Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

Quadre 10.8

Pel que fa a aquest tipus de programes, l'any 2023 es va produir un descens del 22,74 % en el nombre de grups respecte als 3.703 de l'any 2022, una disminució del 8,65 % respecte als 53.208 alumnes, i un 44,1 % menys respecte als 32.425.812,25 euros de cost del pla.

En el Quadre 10.9 s'indiquen les dades dels plans formatius resolts per sectors, dins de la formació dirigida prioritàriament a persones en actiu, que inclouen el nombre d'entitats, grups o cursos, alumnat resolt i cost del pla.

**PLANS FORMATIUS PER SECTOR FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ
DIRIGIDA PRIORITÀRIAMENT A PERSONES OCUPADES EN LA COMUNITAT VALENCIANA,
2023**

SECTOR	Nombre Entitats	Nombre Grups	Alumnat resolt	Cost Pla (En €)
Agrari Cítric	14	157	2.291	642.484,92
Agroalimentària	5	70	1.049	439.378,40
Autònoms	6	80	1.284	539.390,44
Ceràmica	7	74	986	310.931,44
Construcció	10	149	2.163	796.385,02
Dependència	7	116	1.742	541.393,84
Economia social	7	110	1.808	634.609,18
Indústries del Metall	11	247	3.584	1.492.464,59
Intersectorial	29	1.355	23.551	9.564.751,59
Moble, Calçat i Tèxtil	10	178	2.739	655.603,65
Química Plàstic	7	126	1.901	517.658,40
Serveis de Transport per Carretera/Marítim	7	109	1.681	613.496,81
Turisme Hostaleria	9	246	3.828	1.375.889,39
Total	129	3.017	48.607	18.124.437,67

Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

Quadre 10.9

En el Quadre 10.10 s'incorpora la informació de la Comunitat Valenciana sobre l'alumnat participant en el programa de Formació per a l'Ocupació, en accions formatives dirigides prioritàriament a persones en actiu, segons família professional, franja d'edat i sexe, durant l'any 2023. També s'hi inclou l'alumnat en alta tant en cursos corresponents a l'exercici de 2022 com al de 2023.

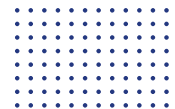
Tal com es constata en el quadre, l'any 2023 el nombre total de participants ha disminuït un 9,22 % respecte als 26.701 de l'any 2022.

ALUMNAT PARTICIPANT PER FAMÍLIES PROFESSIONALS PRIORITÀRIAMENT A PERSONES OCUPADES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Núm. Total	Per tram d'edat					Per sexe	
		16 a 19	20 a 24	25 a 30	31 a 44	+45	Homes	Dones
ADG Administració i Gestió	8.193	73	378	874	3138	3730	2088	6105
AFD Activitats Físiques i Esportives	57	0	4	4	16	33	19	38
AGA Agrària	103	6	6	12	42	37	67	36
COM Comerç i Màrqueting	2.840	58	204	374	1149	1055	1226	1614
ELA Electricitat i electrònica	691	20	45	58	295	283	647	44
ENA Energia i Aigua	160	0	4	9	69	68	146	2
FCO Formació Complementària	2.227	112	155	202	731	1027	797	1405
FME Fabricació Mecànica	337	7	45	67	129	89	316	21
HOT Hostaleria i Turisme	1.212	65	102	142	438	465	383	866
IFC Informàtica i Comunicacions	407	11	30	58	141	167	194	213
IMA Instal·lació i Manteniment	123	15	6	15	51	36	104	5
INA Indústries Alimentàries	49	0	2	11	16	20	19	30
MAP Marítim Pesquera	15	1	1	3	6	4	26	3
QUI Química	82	1	8	12	34	27	53	29
SANT Sanitat	814	4	39	102	317	352	162	652
SIGA Seguretat i Medi Ambient	522	5	26	48	190	253	263	259
SSC Serv. Sociocult. i a la Comunitat	6.106	82	244	727	2346	2707	1910	4196
TCP Tèxtil, Confecció i Pell	151	9	6	12	49	75	31	120
TMV Transport i Mant. de Vehicles	150	6	25	27	40	52	148	2
SIGA Seguretat i Medi Ambient	0	0	0	0	0	0	0	0
SSC Serv. Sociocult. i a la Comunitat	0	0	0	0	0	0	0	0
TCP Tèxtil, Confecció i Pell	0	0	0	0	0	0	0	0
TMV Transport i Mant. de Vehicles	0	0	0	0	0	0	0	0
VIC Vidre i Ceràmica	0	0	0	0	0	0	0	0
Totals	24.239	475	1.330	2.757	9.197	10.480	8.599	15.640

Quadre10.10

Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

En aquest apartat també s'informa sobre dues accions formatives que serveixen per a complementar les citades prèviament.

La primera correspon a les accions formatives no finançades amb fons públics, conduents a l'obtenció de **certificats de professionalitat**, que l'any 2023 van incloure un total de 353 cursos, 88 més que els 265 del 2022, amb un alumnat resolt de 5.554 i 87.409 hores resoltes.

Per **províncies**, a Alacant es van impartir 118 cursos, a Castelló 28 i a València 207. Pel que fa a la **franja d'edat**, el tram amb més participació va ser el comprés entre 31 anys i 44 anys (inclosos), amb 1.007 participants. Per **famílies professionals**, la que va registrar més participació, com l'any anterior, va ser la d'hostaleria i turisme, amb 872 participants.

La segona acció està relacionada amb la **Formació Professional Dual**. L'any 2023, les accions formatives referides a pròrrogues de contractes per a la formació i l'aprenentatge resoltes van ser 37, distribuïdes en 16 a Alacant, 2 a Castelló i 19 a València. Les relatives al contracte de formació en alternança van ascendir a 875, amb 305 a Alacant, 43 a Castelló i 530 a València. Aquesta acció de la FP Dual, l'any 2022, va registrar un total d'alumnat resolt de 755 persones, distribuïdes en 263 a Alacant, 19 a Castelló i 473 a València.

8 TRABAJO DECENTE
Y CRECIMIENTO
ECONÓMICO

Pel que fa a la Formació Professional gestionada per la Generalitat, l'any 2023 es constata que les accions formatives resoltes per modalitats del programa de Formació Professional per a l'Ocupació han experimentat un

lleuger increment del 5,20 % en el nombre de cursos respecte als 5.619 de l'any 2022; un augment de l'11,64 % en l'alumnat respecte als 81.866 de l'any anterior, i un creixement de l'1,11 % en l'import de la subvenció de les accions formatives per programes respecte als 181,29 milions d'euros de 2022.

Formació del personal al servei dels organismes i centres públics

Aquest apartat detalla els programes de formació adreçats al personal de l'Administració de la Generalitat que presta serveis en els diferents organismes i centres públics¹¹.

L'organisme encarregat de la gestió d'aquests programes de formació és l'**Institut Valencià d'Administració Pública (IVAP)**, que en les seues memòries d'activitats en fa un resum i detalla alhora els plans de formació¹².

L'any 2023, el Pla de Formació del Personal al Servei de la Generalitat estructura l'aprenentatge en dues àrees: la formació general i la formació específica.

El **Pla de Formació General**, amb 335 edicions i 106.956 sol·licituds, té com a objectiu millorar les competències del personal empleat públic en matèries transversals, amb la finalitat d'aconseguir una major polivalència i mobilitat del personal en l'exercici professional.

En aquest sentit, la major demanda de cursos, en totes les modalitats d'impartició, es va concentrar en la matèria juridicoprocedimental, amb 27.309 sol·licituds (6.810 homes i 20.499 dones), i en administració digital, amb 19.284 (5.689 homes i 13.595 dones).

El **Pla de Formació Específica** se centra en ampliar i aprofundir els coneixements del personal empleat públic en l'activitat professional que desenvolupa, amb l'objectiu de millorar la qualitat del servei, i inclou també el personal de Justícia gestionat per la Generalitat.

En aquesta àrea, la demanda classificada per conselleries, organismes i col·lectius específics va arribar a la xifra de 30.665 sol·licituds, amb un total de 188 edicions.

8 TRABAJO DECENTE
Y CRECIMIENTO
ECONÓMICO

L'any 2023, la formació del personal de l'Administració de la Generalitat, gestionada per l'IVAP, ha experimentat un increment del 14,69 % respecte a les 456 edicions realitzades l'any 2022, les quals es van adreçar a 42.676 persones al servei de la Generalitat (29 % homes i 71 % dones).

¹¹L'any 2023 es va promulgar la [Resolució de 20 de gener de 2023](#), de la Direcció General de Funció Pública, per la qual es convoquen les accions formatives del Pla de formació del personal al servei de la Generalitat de 2023.

¹²<https://ivap.gva.es/va/memories-d-activitats-del-ivap>

10.1.2. Programes mixtos d'ocupació-formació

Els tallers d'ocupació es defineixen com a programes mixtos d'ocupació i formació, de caràcter temporal¹³.

En el Quadre 10.11 es detallen els programes mixtos d'ocupació-formació de la nostra Comunitat, distribuïts per províncies. S'hi diferencien el programa Escoles d'Ocupació Et Formem – 1a etapa, projecte cofinançat pel Fons Social Europeu i estructurat en dues fases¹⁴; els programes de tallers d'ocupació; el programa mixt d'ocupació-formació Garantia Juvenil T'Avalem, i els tallers d'ocupació per a dones.

PROGRAMES D'OCUPACIÓ-FORMACIÓ EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

PROGRAMA	PROVINCIA	Expedients aprovats	Alumnat resolt	Import concedit (En €)
Escoles d'Ocupació ET FORMEN 1a Etapa	Alacant	5	100	2.641.284,00
	Castelló	9	200	5.255.049,60
	València	13	290	7.659.723,60
Tallers d'Ocupació	Alacant	35	670	17.838.106,80
	Castelló	26	430	11.448.337,20
	València	48	970	25.825.318,80
T'AVALEM	Alacant	12	170	4.490.182,80
	Castelló	3	80	2.113.027,20
	València	11	190	5.018.439,60
Tallers d'Ocupació dones	Alacant	11	150	3.993.606,00
	Castelló	5	80	2.129.923,20
	València	14	210	5.591.048,40
Total CV		192	3.540	94.004.047,20

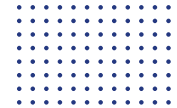
Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

Quadre 10.11

¹³Aquests projectes han de tindre una duració de dotze mesos, equivalents a 1.920 hores de formació en alternança amb el treball o la pràctica professional, orientada, a més, a l'aprenentatge, la qualificació i l'adquisició d'experiència professional. A aquest efecte, es dedicarà a formació per a l'ocupació un mínim del 25 % de la duració del projecte, i s'hauran de desenvolupar exclusivament especialitats dirigides a l'obtenció de certificats de professionalitat complets.

¹⁴En la primera etapa, l'alumnat rep formació en alternança amb el treball i la pràctica professional; en la segona, és contractat per les entitats beneficiàries. Els continguts de les diferents especialitats correspondran als certificats de professionalitat en alta, i la duració de les dues etapes que integren aquest programa, en el seu conjunt, no superarà els dos anys.

En el Quadre 10.12 s'informa del nombre d'alumnat en alta en aquests programes mixtos d'ocupació-formació, concretament en tallers d'ocupació, per família professional, franja d'edat i sexe, corresponents als anys de programació 2022 i 2023.

La xifra total va ascendir a 5.056 persones, de les quals 3.877 corresponen a programes de l'any 2022 i 1.179 a l'any 2023.

ALUMNAT PARTICIPANT PER FAMÍLIES PROFESSIONALS DEL PROGRAMA MIXT D'OCUPACIÓ-FORMACIÓ TALLERS D'OCUPACIÓ EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022

	Íúm. Total	Per tram d'edat					Per sexe	
		16 a <=19	20 a <=24	25 a <=30	31 a <=44	>=45	Homes	Dones
ADG Administració i Gestió	759	2	8	18	146	585	115	644
AFD Activitats Físiques i Esportives	50	0	0	0	8	42	20	30
AGA Agrària	1.634	14	63	85	306	1166	648	986
ARG Arts Gràfiques	20	0	0	1	3	16	2	18
COM Comerç i Màrqueting	0	0	0	0	0	0	0	0
ELE Electricitat i Electrònica	118	0	1	6	25	86	74	44
ENA Energia i Aigua	19	0	0	0	0	19	4	15
EOC Edificació i Obra Civil	1.541	9	29	54	367	1082	814	727
FME Fabricació Mecànica	50	2	9	8	16	15	21	29
HOT Hostaleria i Turisme	198	1	3	6	27	161	29	169
IFC Informàtica i Comunicacions	81	1	3	3	19	55	19	62
Instal·lacions i Manteniment	20	0	0	0	1	19	7	13
MAM Fusta, Moble i Suro	31	0	0	1	8	22	11	20
Seguretat i Medi Ambient	60	0	0	2	10	48	9	51
SSC Serv. Sociocult. i a la Comunitat	475	3	17	47	132	276	64	411
Totals	5.056	32	133	231	1.068	3.592	1.837	3.219

Font: Subdirecció General de Formació Professional per a l'Ocupació. Labora.

Quadre 10.12

Pel que fa als programes de formació-ocupació, l'any 2023 es constata un descens del 20,33 % respecte als 241 expedients de l'any 2022.
El nombre d'alumnat resolt va disminuir un 15,46 % respecte als 5.981 de l'any anterior, i l'import concedit també va disminuir un 1,4 % respecte als 95,34 milions d'euros de 2022.

Els programes de formació-ocupació, com a accions de millora de l'ocupació, han registrat un descens del 20,33 % en el nombre d'expedients, degut principalment a la diferència en la duració dels projectes del programa Et Formem, que en la primera fase és de 6 mesos i en la segona, de 12 mesos.

10.1.3. Altres programes de formació. Formació de la Xarxa de Centres de Turisme

A la nostra Comunitat, la **Xarxa de Centres de Turisme (Xarxa CdT)**, adscrita a Turisme Comunitat Valenciana, és l'encarregada de programar les accions formatives relacionades amb el sector turístic¹⁵.

En el Quadre 10.13 es recull la xifra d'accions de formació turística desenvolupades l'any 2023 per la Xarxa de Centres de Turisme per a la Qualificació Professional a la Comunitat Valenciana.

DADES ESTADÍSTIQUES DE LA XARXA DE CENTRES DE TURISME PER A LA QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Total acciones formació turística per CdT	% Variació 20/21
Nombre de cursos	664	-0,15%
Nombre d'hores	32.595	13,04%
Nombre d'alumnat	10.865	6,46%

Font: Turisme Comunitat Valenciana.

Quadre 10.13

Les línies de formació d'aquests 664 cursos es van desglossar en: 65 cursos de formació per a l'obtenció del certificat de professionalitat en hostaleria i turisme; 6 cursos de formació concertada; 473 cursos de formació no cofinançada pel Fons Social Europeu (FSE); 12 cursos d'un altre tipus i 108 de formació en línia.

El Quadre 10.14 detalla l'activitat formativa dels onze Centres de Turisme de la Xarxa CdT de la Comunitat Valenciana, la informació de la qual es pot consultar al web www.cdt.gva.es.

ACTIVITAT DELS DIFERENTS CENTRES DE TURISME PER A LA QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

ACCIONS DE FORMACIÓ TURÍSTICA

	València	Alacant	Benidorm	Dénia	Gandia	Castelló	Torreveja	E-Formació	Morella	Alcoi	Eix
Cursos	122	63	88	48	40	79	55	81	35	21	32
Alumnat	2.055	968	1.337	626	567	1.146	756	2.361	353	285	411
Hores	5.697	3.578	4.502	3.273	3.883	4.333	3.557	1.135	232	125	2.280

Font: Turisme Comunitat Valenciana.

Quadre 10.14

¹⁵La Xarxa CdT ofereix gratuïtament diferents tipus i metodologies de formació. La impartició de certificats de professionalitat i la formació contínua per a professionals han sigut les línies d'activitat habituals, tot i que altres tipologies, com ara la formació concertada —orientada a col·lectius específics mitjançant acords mutus amb altres entitats— o la formació en línia, van proliferant, així com també les jornades i presentacions.

Com a informació complementària, per províncies, el nombre de cursos es va distribuir de la manera següent: 307 a Alacant, amb 17.314,50 hores i 4.383 participants; 114 a Castelló, amb 4.565 hores i 1.499 participants, i 243 a València, amb 10.715 hores i 4.983 participants.

L'any 2023 es constata un lleuger descens del 0,15 % en el nombre d'accions de formació turística respecte a les 665 de l'any 2022, però amb un augment del 13,04 % en el nombre d'hores. A més, a diferència d'anys anteriors, cal destacar que el centre amb més activitat formativa ha sigut el de València.

Un servei a destacar dins dels centres és la plataforma CdT Jobs, creada amb la finalitat de promoure l'ocupabilitat en el sector turístic. Per a aquest fi, compta amb una eina per posar en contacte les empreses turístiques, a través de les seues ofertes d'ocupació, amb l'alumnat i l'exalumnat de la xarxa que busca feina (<http://cdtjobs.gva.es>).

Un altre espai que ofereixen els centres és **FormaturCV** (<http://www.cdt.gva.es/formatur-cv/>), on s'informa de tota l'oferta formativa en turisme existent a la Comunitat Valenciana, des d'una perspectiva integral, amb l'objectiu de posar a l'abast de les persones usuàries totes les tipologies de formació i centres que ofereixen cursos i titulacions relacionats amb el turisme.

Una altra eina és la web de la **Xarxa de Centres** (<https://cdt.gva.es/red-de-centros/>), amb l'objectiu de millorar l'ocupabilitat i l'eficiència dels recursos humans, l'atracció de talent, la investigació, la innovació i la promoció de la gastronomia, l'hostaleria i el turisme.

10.1.4. PROGRAMES DE SUPORT A LA CREACIÓ D'OCUPACIÓ

10.1.4.1. Programes d'Ocupació de la Generalitat Valenciana

En aquest apartat relatiu als **programes d'ocupació**, es destaca el programa de foment de l'ocupació adreçat a la contractació de persones joves qualificades, en el marc del Sistema Nacional de Garantia Juvenil¹⁶, a través de la línia V, amb una aportació de més de 22,2 milions d'euros. A més, dins de la línia IX, s'hi inclou el programa per a la contractació de persones joves per part de corporacions locals, amb 29,9 milions d'euros.

Un altre programa destacat és el de la línia VIII, destinat al foment de l'ocupació vinculada a l'emprenedoria¹⁷, amb una subvenció concedida de 26.848,00 euros i 8 persones beneficiàries en suport al manteniment del treball autònom de dones.

Com en l'any anterior, en 2023 el **programa amb major dotació** va ser el de la línia III, de foment de l'ocupació pública d'interès general i social per a actuacions en municipis de la Comunitat Valenciana, amb 69,43 milions d'euros i 4.008 persones beneficiàries.

El segon programa amb més dotació ha sigut el de la línia XI, per a persones amb discapacitat en centres especials d'ocupació (CEE) i enclavaments laborals, amb 51,52 milions d'euros i 9.581 persones beneficiàries, orientat també al manteniment de les unitats de suport a l'activitat professional.

El tercer lloc l'ocupa la línia I, de foment de l'ocupació per a la contractació de col·lectius vulnerables en empreses ordinàries, amb 32,43 milions d'euros i 1.221 persones beneficiàries.

L'any 2023, com és habitual, la Conselleria competent en matèria de foment de l'ocupació va promulgar i publicar les corresponents ordres i resolucions anuals per tal de regular les ajudes previstes en els diferents programes.

¹⁶L'any 2023, en la nostra Comunitat, encara estava en vigor el Pla *Avalem Joves 2021-2024*.

¹⁷El Pla Estratègic d'Emprenedoria de la Comunitat Valenciana 2019-2023 estava vigent l'any 2023.

En el Quadre 10.15 es recullen els **tretze programes que incorporen les línies d'ajudes a la Comunitat Valenciana**, diferenciant, per a l'any 2023, l'import de subvenció concedit i les persones beneficiàries. Aquestes ajudes s'han orientat cap als següents set objectius estratègics:

- **Millorar l'accés a l'ocupació de col·lectius amb dificultats d'inserció**, com ara persones joves, persones aturades de llarga duració, majors de 45 anys i millora de les condicions laborals de les persones treballadores.
(Programes ECOVUL, EJORNA, ECOPDE)

- **Facilitar la incorporació de persones joves al mercat de treball.**

(Programes EMPUJU, ECOGJU)

En aquest context, cal destacar que el **PO FSE React-UE CV**, respecte a les inversions de 2023, va programar ajudes per valor de 57.241.895 euros en el programa EMPUJU, amb un grau d'execució del 97 %, equivalent a 55.523.661 euros.¹⁸.

- **Afavorir la inserció i el manteniment de l'ocupació de persones amb diversitat funcional o en situació o risc d'exclusió social.**

(Programes ECOTDI, ECONAP, ECMSAL, ECAUDI, EENCAB, ECMAPT, ECEAPO, ECEMIN-EI, ECEMIN-EK, ECONIM, ETRAME)

- **Fomentar les iniciatives d'emprenedoria social i innovadora** amb potencial de creació d'ocupació.
(Programa EAUTOM)

- **Impulsar el desenvolupament local** i els acords territorials en matèria d'ocupació i desenvolupament local.

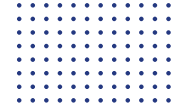
(Programes EMPA01, EMPACE, EMERGE, EMDISC, EMDONA, EXPLUS)

- **Donar resposta a situacions específiques de determinats sectors productius** especialment afectats per canvis estructurals derivats del comerç mundial o de crisis econòmiques.
(Programes SERESI, SSEGSI)

- **Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.**

¹⁸Aplicatiu de gestió Federico/Sofia.

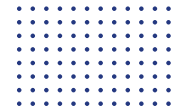

LÍNIES DE PROGRAMES DE SUPORT A LA CREACIÓ D'OCUPACIÓ EN LA C.V., 2023

PROGRAMES D'AJUDES	CONCEDIT 2023 (€)	BENEFICIARIS/ES
I. Foment de l'Ocupació Destinada a la Contractació de Determinats Col·lectius Vulnerables en Empreses Ordinàries		
1. Incentius a les contractacions indefinides inicials	31.280.457,00	1.118
2. Incentius a la racionalització de la jornada laboral	55.944,00	3
3. Incentius a les contractacions temporals	1.097.712,00	100
Total Col·lectius Vulnerables	32.434.113,00	1.221
II. Foment de l'Ocupació per a Persones amb Diversitat Funcional en Empreses Ordinàries		
1. Incentius a les contractacions temporals	89.445,35	10
Total Diversitat Funcional	89.445,35	10
III. Foment de l'Ocupació en el Programa d'Ocupació Pública d'Interés General i Social per a la realització d'Actuacions en Municipis de la Comunitat Valenciana		
1. Foment d'ocupació destinada a la contractació de persones desocupades per corporacions locals per a la realització d'accions previstes en plans o procediments d'emergències en l'àmbit forestal	18.573.287,00	1.455
2. Programa d'incentius a la contractació de persones desocupades d'almenys trenta anys per entitats locals de la Comunitat Valenciana	29.999.999,97	1.448
3. Contractació de dones desocupades, en col·laboració amb corporacions locals de la Comunitat Valenciana	13.999.999,32	802
4. Contractació de persones desocupades amb discapacitat, en col·laboració amb corporacions locals de la Comunitat Valenciana	5.252.999,93	248
5. Contractació de persones desocupades amb trastorn mental greu o problemes de salut mental greu, en col·laboració amb entitats locals de la Comunitat Valenciana	1.606.500,00	55
Total Ocupació Pública	69.432.786,22	4.008
IV. Foment de l'Ocupació amb Suport en Empreses del Mercat Ordinari de Treball		
1. Suport a la contractació indefinida de treballadors amb discapacitat per empreses ordinàries en general	576.301,92	183
Total Ocupació amb Suport Mercat Ordinari	576.301,92	183
V. Foment de l'Ocupació dirigida a la Contractació de Persones Jòvens Qualificades en el Marc del Sistema Nacional de Garantia Juvenil		
1. Incentius a les contractacions indefinides inicials	22.247.568,00	793
Total JOVES	22.247.568,00	793
VI. Foment del Desenvolupament Local		
1. Manteniment d'agents d'ocupació i desenvolupament local	3.956.666,66	273
Total Desenvolupament Local	3.956.666,66	273

.../...

PROGRAMES D'AJUDES		CONCEDIT 2023 (€)	BENEFICIARIS/ES
VII. Foment dels Acords Territorials en Matèria d'Ocupació i Desenvolupament Local			
1.	Programa de projectes experimentals	11.792.911,18	30
Total Acords Territorials		11.792.911,18	30
VIII. Foment d'Ocupació Dirigida a l'Emprenedoria			
1.	Suport al manteniment del treball autònom dones	26.848,00	8
Total Acords Territorials		26.848,00	8
IX. Foment d'Ocupació Destinada a la Contractació de Persones Joves per Corporacions Locals			
1.	Foment d'ocupació per a la contractació de persones joves per corporacions locals	29.999.956,24	1.324
Total Contractació Joves CCLL		29.999.956,24	1.324
X. Ajudes Especials a les Pers. Treballadors Afectades per Expedients de Regulació d'Ocupació (SINTEL)			
1.	Ajudes Especials als treballadors/as afectats per ERE de SINTEL	12.394,08	2
2.	Ajuda Addicional als treballadors/as afectats pels ERE de SINTEL	5.884,06	2
Total SINTEL		18.278,14	4
XI. Foment de l'Ocupació per a Persones amb Discapacitat en Centres Especials d'Ocupació (CEE) i Enclavaments Laborals. Foment de l'Ocupació Destinada a la Creació o Manteniment de les Unitats de Suport a l'Activitat Professional, com a Mesura de Foment de l'Ocupació per a Persones amb Discapacitat en Centres Especials d'Ocupació			
1.	Ajudes destinades al manteniment de llocs i a la creació i/o manteniment de les unitats de suport i eliminació de barreres	51.521.690,45	10.141
Total CEE		51.521.690,45	10.141
XII. Foment de l'Ocupació Destinada a la Integració Sociolaboral de Treballadors i Treballadores en Situació o Risc d'Exclusió Social en Empreses d'Inserció i Empreses Ordinàries de Treball			
1.	Ajudes empreses d'inserció, entitats promotores i empreses ordinàries	2.589.467,15	195
Total integració social empreses d'inserció i ordinàries		2.589.467,15	195
XIII. Pla de Recuperació, Transformació i resiliència (MRR)			
1.	Nous projectes territorials per al reequilibri i l'equitat. - Emprenedoria i microempreses	4.070.000,00	814
Total Col·lectius MRR		4.070.000,00	814
TOTAL:		228.756.032,31	19.004

Quadre 10.15

Font: LABORA.

En relació amb les tretze línies de programes de suport a la creació d'ocupació de la Generalitat Valenciana, l'any 2023 es constata que es van destinar 228.756.032,31 euros, amb 19.004 persones beneficiàries, la qual cosa representa una variació negativa del 2,87 % en la dotació i del 3,45 % en el nombre de persones beneficiàries respecte a les tretze línies de 2022, amb 235.532.312,27 euros i 19.683 persones beneficiàries.

Atesa la importància d'aquests programes i la seua rellevància social i laboral, el CES CV insta la Generalitat a incrementar l'import destinat a aquestes actuacions.

10.1.4.2. Programes d'ocupació de l'Administració estatal. Programa d'ajudes del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) a les corporacions locals per a la creació d'ocupació

En aquest apartat s'indica la informació relativa al programa d'ajudes a les corporacions locals, concedides mitjançant una resolució del director provincial del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE). Aquests programes, des del seu inici, es regulen i fonamenten en normativa dels anys noranta¹⁹. El Quadre 10.16 recull les dades de les ajudes gestionades durant l'any 2023 a la nostra Comunitat, desglossades per províncies.

A **Castelló**, com ja ve sent habitual en els últims anys, el nombre de corporacions locals i municipis beneficiaris va ser de 16, amb ajudes aprovades per la Comissió Provincial de Seguiment, amb l'informe favorable de la Comissió Executiva Provincial, amb càrrec a l'aplicació 461.02, programa 241-A del pressupost de despeses del SEPE. Aquestes ajudes van permetre la contractació de 610 persones treballadores (512 homes i 98 dones), amb un total de 25.088 jornades.

A **Alacant**, els municipis beneficiaris van ser 25, pertanyents al Consell Comarcal d'Orihuela, amb un total de 400 persones treballadores (266 homes i 134 dones) i 27.471 jornades.

A la província de **València** van ser 115 les localitats beneficiàries, compreses dins dels Consells Comarcals del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) d'Alzira, Gandia i Port de Sagunt, amb un total de 1.689 persones treballadores (216 dones i 1.473 homes) i 10.946 dies de contracte.

PROGRAMA DE COL-LABORACIÓ SEPE-CORPORACIONS LOCALS, ANY 2023

	Import Subvencions (en €)
Castelló	1.573.951,39
Alacant	2.296.234,05
València	6.255.292,01
Comunitat Valenciana	10.125.477,45

Font: Direccions Provincials d'Alacant, Castelló i València. Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

Quadre 10.16

l'import concedit va ser un 4,97 % superior als 9.646.083,03 euros de l'any 2022.

Pel que fa al programa d'ajudes del SEPE a les corporacions locals per a la creació d'ocupació, destinat a atendre obres i serveis d'interés general i social, l'any 2023, a la nostra Comunitat

A la Comunitat Valenciana, en els darrers anys, l'import destinat a aquests programes d'ajudes a les corporacions locals ha augmentat de manera reiterada. Per aquest motiu, el CES CV insta les autoritats competents a impulsar i incrementar aquestes iniciatives, atesa la seua rellevància social i laboral, per mitjà d'obres i serveis d'interés general i social executats per persones desocupades.

10.2. POLÍTIQUES PASSIVES D'Ocupació. PROTECCIÓ PER DESOCUPACIÓ

En aquest apartat s'analitzen les polítiques passives d'ocupació, l'objectiu de les quals és garantir la renda de les persones desocupades durant el temps en què no tenen una ocupació.

Juntament amb els dos nivells bàsics de la **Seguretat Social** (el contributiu i l'assistencial), el sistema de protecció per desocupació a Espanya compta amb mecanismes addicionals i accions complementàries, com ara la **Renda Activa d'Inserció** (RAI), el ja extingit **Programa d'Activació per a l'Ocupació** (PAE), el **Subsidi Extraordinari per Desocupació** (SED) —que substituï el PAE—, i des de mitjan 2020, l'**Ingrés Mínim Vital** (IMV) (Reial Decret Llei 20/2020, de 29 de maig), una ajuda especial que garanteix una renda a les persones que viuen soles o formen part d'una unitat de convivència sense recursos suficients per a cobrir les seues necessitats bàsiques.

Per a una anàlisi més detallada de les característiques d'aquestes prestacions, es pot consultar les Memòries Socioeconòmiques dels anys 2019 i 2020.

Les **polítiques passives d'ocupació han mostrat un dinamisme** important, com es desprèn de les dades recollides en aquest subcapítol, que es poden resumir en els punts següents:

- En línia amb l'exercici anterior, es constata un **increment notable del nombre de persones beneficiàries de l'Ingrés Mínim Vital**, amb una taxa de variació positiva del 29,5 %, i un augment de la representativitat dels menors (+30,5 %) i dels adults (+28,7 %) a la nostra Comunitat.

- **Augment, a desembre de 2023, de més de 2 punts percentuals** en el nombre de **persones beneficiàries de prestacions per desocupació**, mantenint-se la tendència ascendent. Augmenten les del nivell contributiu (+4,1 %) i assistencial (+1,3 %), mentre que descendeixen les de la RAI (-5,1 %).

- **Increment de la taxa de cobertura**: +3,7 punts percentuals a 31 de desembre, i +5,6 punts de mitjana anual, consolidant la tendència iniciada el 2022.

- Augment destacat de la representativitat de les **persones majors de 52 anys que cobren subsidi per desocupació**, tant per haver esgotat la prestació contributiva com per no acreditar el període mínim per accedir-hi. La suma d'aquests tres col·lectius representa el 97,04 % del total.

- **Increment del 8,8 % en la despesa en prestacions** a la Comunitat Valenciana l'any 2023, davant del 8 % d'augment registrat el 2022 respecte a 2021.

En el Quadre 10.15 es recull, per a cadascuna de les províncies de la Comunitat Valenciana, el nombre d'expedients aprovats i de persones beneficiàries de l'**Ingrés Mínim Vital**, que augmenta un 29,5 % respecte a 2022. Del total, el 43,81 % són menors (43,47 % l'any anterior).

Per a l'exercici 2023, el nombre de persones beneficiàries de l'IMV a la **Comunitat Valenciana** representa el 10,94 % del total **estatal** (enfront de l'11,82 % de 2022), un percentatge lleugerament superior al pes poblacional de la **Comunitat** sobre el conjunt d'Espanya (10,84 %)²⁰.

INGRÉS MÍNIM VITAL. NOMBRE DE PERSONES BENEFICIÀRIES CV, 2022 ⁽¹⁾

Província	Total Expedients aprovats	Persones adultes	Menors	Total persones beneficiàries	Prestac. Compl. ajuda infància
Alacant	25.130	41.312	30.095	71.407	13.716
Castelló	7.192	11.814	10.273	22.087	4.413
València	31.503	49.930	38.857	88.787	17.672
Comunitat Valenciana	63.825	103.056	79.225	182.281	35.801
Espanya	549.670	883.251	659.424	1.542.675	305.460

INGRÉS MÍNIM VITAL. NOMBRE DE PERSONES BENEFICIÀRIES CV, 2023 ⁽¹⁾

Província	Total Expedients aprovats	Adults	Menors	Total persones beneficiàries	Prestac. Compl. ajuda infància
Alacant	32.969	55.518	41.323	96.841	19.599
Castelló	9.135	15.222	13.395	28.617	5.917
València	38.411	61.914	48.684	110.598	22.941
Comunitat Valenciana	80.515	132.654	103.402	236.056	48.457
Espanya	735.562	1.220.917	936.795	2.157.712	451.190

(1) Dades a mes de desembre de cada exercici.

Font: Revista de la Seguretat Social. Secretaria d'Estat de la Seguretat Social i Pensions. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre10.16

El CES CV destaca, d'una banda, l'increment en la cobertura de les prestacions de l'Ingrés Mínim Vital, que permet atendre un nombre més gran de persones en situació de vulnerabilitat.

D'altra banda, considera necessari activar els mecanismes perquè aquesta prestació garantisca

millora real en les oportunitats d'inclusió social i laboral de les persones beneficiàries, mitjançant polítiques eficaces de recerca activa d'ocupació i una oferta de formació i requalificació ajustada a les necessitats del teixit empresarial. Així mateix, insta a promoure una oferta pública de treballs adreçada a aquests col·lectius, amb l'objectiu de millorar les seues possibilitats d'inserció laboral.

²⁰Dada calculada en base a la població inscrita en el padró. INE. Dades definitives a 1 de gener de 2023

Tal com es pot apreciar en el Quadre 10.18, el nombre total de persones beneficiàries de **prestacions per desocupació**, a data 30 de desembre de 2023, ha augmentat en 4.243 persones (+2,2 %), enfront de l'increment de 4,9 punts percentuals registrat el 2022 respecte a l'exercici 2021.

Pel que fa a la **taxa de cobertura**, aquesta ha augmentat en 3,7 punts percentuals, mentre que l'any anterior ho havia fet en 7,6 punts percentuals respecte a 2021. L'increment ha sigut més destacat a les províncies d'Alacant (+4 punts) i Castelló (+4 punts), i de 3,4 punts percentuals a la província de València.

Del total de persones beneficiàries a la Comunitat Valenciana, 171.258 (85,8 %, set dècimes menys que en 2022) són de **nacionalitat espanyola**, de les quals 77.779 són homes i 93.479 són dones. D'altra banda, 28.320 persones beneficiàries són estrangeres (14,2 %, enfront del 13,5 % de 2022), de les quals 13.767 són homes i 14.553 són dones.

COBERTURA DE LES PRESTACIONS PER DESOCUPACIÓ EN LA COMUNITAT VALENCIANA
Desembre 2022 i 2023

	Persones desocupades ⁽¹⁾	Nivell contributiu	Nivell Assistencial	Renda Activa Inserció	Programa Activació Ocupació	Total persones beneficiàries	Cobertura ⁽²⁾ (%)
Any 2022							
Alacant	140.495	35.534	36.559	6.327	0	78.420	55,82
Castelló	35.276	11.676	9.950	1.147	0	22.773	64,56
València	162.472	44.658	42.835	6.649	0	94.142	57,94
C. Valenciana	338.243	91.868	89.344	14.123	0	195.335	57,75
Any 2023							
Alacant	132.611	36.934	36.618	5.773	0	79.325	59,82
Castelló	35.662	12.594	10.659	1.201	0	24.454	68,57
València	156.248	46.150	43.215	6.434	0	95.799	61,31
C. Valenciana	324.521	95.678	90.492	13.408	0	199.578	61,50

(1) Atur registrat amb criteris SISPE.

(2) Percentatge de persones beneficiàries de prestacions per als períodes analitzats en relació amb l'atur regi

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal. Estadístiques de prestacions per desocupació. Elaboració pròpia.

Quadre 10.17

Desagregant per **sexe** (vegeu el Quadre 10.19), un 45,9 % de les persones beneficiàries són homes (45,8 % en 2022), mentre que un 54,1 % són dones (54,2 % en 2022). En termes absoluts, el nombre d'homes beneficiaris és superior en el nivell contributiu (51,3 % enfront del 50,4 % en 2022). No obstant això, en el nivell assistencial, un 57,5 % són dones (56,6 % en 2022), i el percentatge de dones en el programa de Renda Activa d'Inserció (RAI) s'eleva fins al 70,7 % (69,4 % en 2022), és a dir, més de dos tercers parts.

Cal ressaltar l'increment de la taxa de cobertura de les prestacions per desocupació, que va augmentar, a 31 de desembre, en quasi quatre punts percentuals, i en quasi sis punts en la mitjana anual, mantenint així la tendència ascendent observada el 2022. Aquest augment ha permès reduir considerablement el nombre de persones desocupades que no perceben aquestes prestacions

PERSONES BENEFICIÀRIES DE PRESTACIONS PER DESOCUPACIÓ PER SEXE. C.V., 2023
Dades a mes de desembre

	Persones beneficiàries de prestacions				Total persones beneficiàries
	Prestació Contributiva	Nivell assistencial subsidiari	Renda Activa Inserció	Programa Activació Ocupació	
Dones					
Alacant	18.234	20.558	4.064	0	42.856
Castelló	5.936	6.434	843	0	13.213
València	22.379	25.016	4.568	0	51.963
C. Valenciana	46.549	52.008	9.475	0	108.032
Homes					
Alacant	18.700	16.060	1.709	0	36.469
Castelló	6.658	4.225	358	0	11.241
València	23.771	18.199	1.866	0	43.836
C. Valenciana	49.129	38.484	3.933	0	91.546

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal. Estadístiques de prestacions per desocupació. Elaboració p

Quadre 10.18

De l'anàlisi del quadre anterior es constata un **major percentatge de dones beneficiàries de prestacions per desocupació**, superant els homes en les prestacions assistencials i de Renda Activa d'Inserció (RAI). Tanmateix, a diferència de l'any anterior, s'ha incrementat lleugerament la representativitat dels homes en les prestacions contributives.

Tant en el Quadre 10.18 com en el Quadre 10.19, no figuren persones beneficiàries de l'extint Programa d'Activació per a l'Ocupació (PAE). L'última dada disponible a la Comunitat Valenciana correspon a desembre de 2019, amb dues dones a Alacant i un home a València.

La relació entre el nombre de persones beneficiàries de prestacions per desocupació i el d'atur registrat es coneix com a **taxa de cobertura** del període analitzat. Aquesta dada s'obté dividint el nombre de persones beneficiàries pel nombre d'atur registrat determinat pel SEPE.

El càlcul de la mitjana anual d'aturats mostra una tendència a la baixa en les taxes de cobertura a les tres províncies de la Comunitat Valenciana fins a 2017, any a partir del qual es comencen a registrar increments. El creixement més significatiu es dona en 2020, com a conseqüència de la interrupció de l'activitat derivada de la pandèmia de la COVID-19. L'any 2021, la mitjana de la taxa de cobertura va ser 20,1 punts inferior a la de 2020, per un descens rellevant del nombre de beneficiaris de prestació contributiva, que va disminuir un 45,4 %. El 2022 va registrar la segona xifra més baixa de mitjana d'aturats i la tercera més alta en la taxa de cobertura, només superada per les dades excepcionals de 2020.

L'any 2023 ha continuat amb la tendència de l'any anterior, presentant **la mitjana més baixa d'aturats de l'última dècada i la segona taxa de cobertura més elevada del mateix període**.

La mitjana anual de **persones beneficiàries** en 2023 ha sigut de 199.969 (89.267 homes i 110.702 dones), mentre que la **mitjana d'atur** registrat ha sigut de 331.742 persones (129.869 homes i 201.873 dones). Això representa una **taxa de cobertura del 60,28 %**, superior a la de 2022 (54,69 %), segons es reflecteix en el Quadre 10.20. En aquell exercici, la mitjana d'aturats va ser de 351.773 persones (137.486 homes i 214.287 dones).

En termes relatius, el nombre de persones beneficiàries del nivell contributiu ha augmentat un 8,5 % en relació amb la dada de l'any 2021 (en termes absoluts, 7.326), incrementant-se igualment les persones beneficiàries del nivell assistencial en un 1,2 %, la qual cosa ha suposat, en termes absoluts, 1.181 persones beneficiàries més.

El Quadre 10.20 analitza l'**evolució de les persones beneficiàries** de prestacions per desocupació a la Comunitat Valenciana durant l'última dècada. Fins a 2018, es produeix un descens sostingut en la mitjana de beneficiaris, que s'inverteix el 2019 i, especialment, el 2020, com a resposta a l'increment de la demanda de prestacions provocada per la crisi de la COVID-19. El nombre de beneficiaris torna a disminuir el 2021 i 2022, i es recupera novament el 2023.

Quant a la **taxa de cobertura**, entre 2014 i 2016 presenta una reducció progressiva, però augmenta de manera sostinguda a partir de 2017, amb el màxim històric registrat el 2020. En concret, al mes de maig de 2020, s'assoleix la xifra més elevada de cobertura (117,87 %), superant el nombre de persones beneficiàries (519.201) al d'atur registrat (440.517). L'any 2021, la taxa de cobertura es redueix en 20 punts percentuals, quedant lleugerament per damunt del 51 %, i torna a augmentar 3,1 punts el 2022 i 5,6 punts més el 2023, sent aquest últim el segon millor registre percentual dels últims deu anys analitzats.

PRESTACIONS PER DESOCUPACIÓ EN LA COMUNITAT VALENCIANA
MITJANA ANUAL DE PERSONES BENEFICIÀRIES, 2014-2023

	Mitjana aturats/es ⁽¹⁾	Total persones beneficiàries	Nivell contributiu	Nivell assistencial subsidiari	Renda Activa Inserció	Programa Activació Ocupació	Taxa de cobertura % bruta ⁽²⁾
2014							
Alacant	206.896	98.990	36.659	46.644	15.687		47,85
Castelló	60.056	32.225	13.213	15.318	3.694		53,66
València	269.446	141.118	60.632	62.460	18.026		52,37
C.V.	536.398	272.333	110.504	124.422	37.407		50,77
2015							
Alacant	190.829	87.691	30.097	41.208	14.302	2.084	45,95
Castelló	53.981	27.332	10.285	13.078	3.501	468	50,63
València	243.960	120.979	47.383	54.205	17.214	2.177	49,59
C.V.	488.770	236.002	87.765	108.491	35.017	4.729	48,28
2016							
Alacant	174.306	79.813	28.708	36.949	12.797	1.359	45,79
Castelló	47.604	24.194	9.289	11.439	3.181	285	50,82
València	222.246	108.620	43.059	48.140	15.864	1.557	48,87
C.V.	444.156	212.627	81.056	96.528	31.842	3.201	47,87
2017							
Alacant	159.714	75.036	28.489	33.482	11.138	1.927	46,98
Castelló	42.428	21.611	8.695	9.897	2.634	385	50,94
València	200.557	99.119	40.280	42.512	14.096	2.231	49,42
C.V.	402.699	195.766	77.464	85.891	27.868	4.543	48,61
2018							
Alacant	151.111	73.651	30.793	31.955	9.043	1.860	48,74
Castelló	39.296	20.722	9.172	9.135	2.008	407	52,73
València	185.567	94.849	42.092	39.137	11.492	2.128	51,11
C.V.	375.974	189.222	82.057	80.227	22.543	4.395	50,33
2019							
Alacant	146.869	77.534	33.743	36.054	7.730	7	52,79
Castelló	38.658	22.044	10.171	10.252	1.620	2	57,02
València	177.509	97.668	44.688	43.418	9.554	7	55,02
C.V.	363.036	197.246	88.602	89.724	18.904	16	54,33
2020							
Alacant	174.838	122.879	73.468	42.111	7.300	0	70,28
Castelló	44.218	31.711	18.450	11.843	1.418	0	71,72
València	205.102	148.339	90.991	49.211	8.136	1	72,32
C.V.	424.158	302.929	182.909	103.165	16.854	1	71,42
2021							
Alacant	176.839	86.973	38.284	40.518	8.171	-	49,18
Castelló	42.560	23.523	10.800	11.115	1.609	-	55,27
València	207.074	108.604	50.861	48.713	9.029	-	52,45
C.V.	426.473	219.100	99.945	100.346	18.809	-	51,37
2022							
Alacant	144.506	73.741	30.879	36.385	6.477	-	51,03
Castelló	36.232	21.673	10.227	10.235	1.211	-	59,82
València	171.035	96.956	45.431	44.561	6.964	-	56,69
C.V.	351.773	192.370	86.537	91.181	14.652	-	54,69
2023							
Alacant	135.074	76.078	33.821	36.258	5.999	-	56,33
Castelló	35.607	23.528	11.535	10.838	1.155	-	66,08
València	161.061	100.363	48.507	45.223	6.633	-	62,32
C.V.	331.742	199.969	93.863	92.319	14.562	-	60,28

(1) Atur registrat amb criteris SISPE. Mitjana aturats/es.

(2) Percentatge de persones beneficiàries de prestacions sobre total atur registrat.

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal. Estadístiques. Resums estadístiques mensuals. Elaboració pròpia.

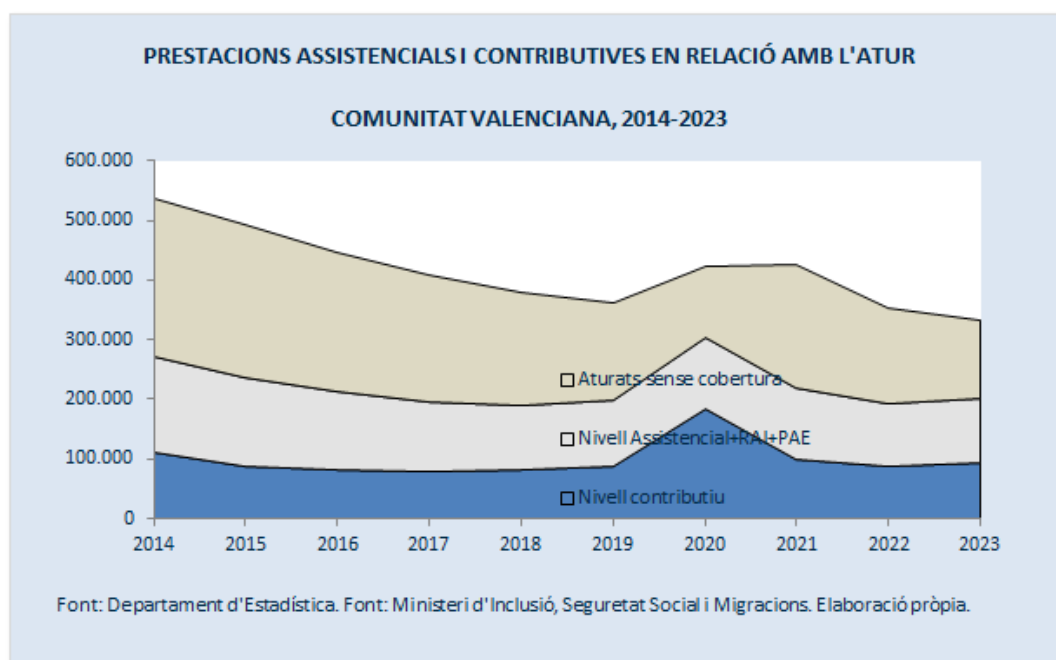
Quadre 10.19

Les xifres corresponents a les prestacions per desocupació ofereixen percentatges diferenciats en cadascuna de les tres províncies de la nostra Comunitat. És una constant que la taxa de cobertura a la província d'**Alacant** se situa per davall de la mitjana de la Comunitat Valenciana i, en 2023, es troba gairebé quatre punts percentuals per sota d'aquesta mitjana. A la província de **Castelló**, la taxa de cobertura en 2023 torna a ser la més elevada de les tres províncies i se situa gairebé sis punts per damunt de la mitjana de la Comunitat. Per la seua banda, a la província de **València**, la taxa de cobertura és la que més s'aproxima a la mitjana, superant-la en una mica més de dos punts percentuals durant aquest últim any.

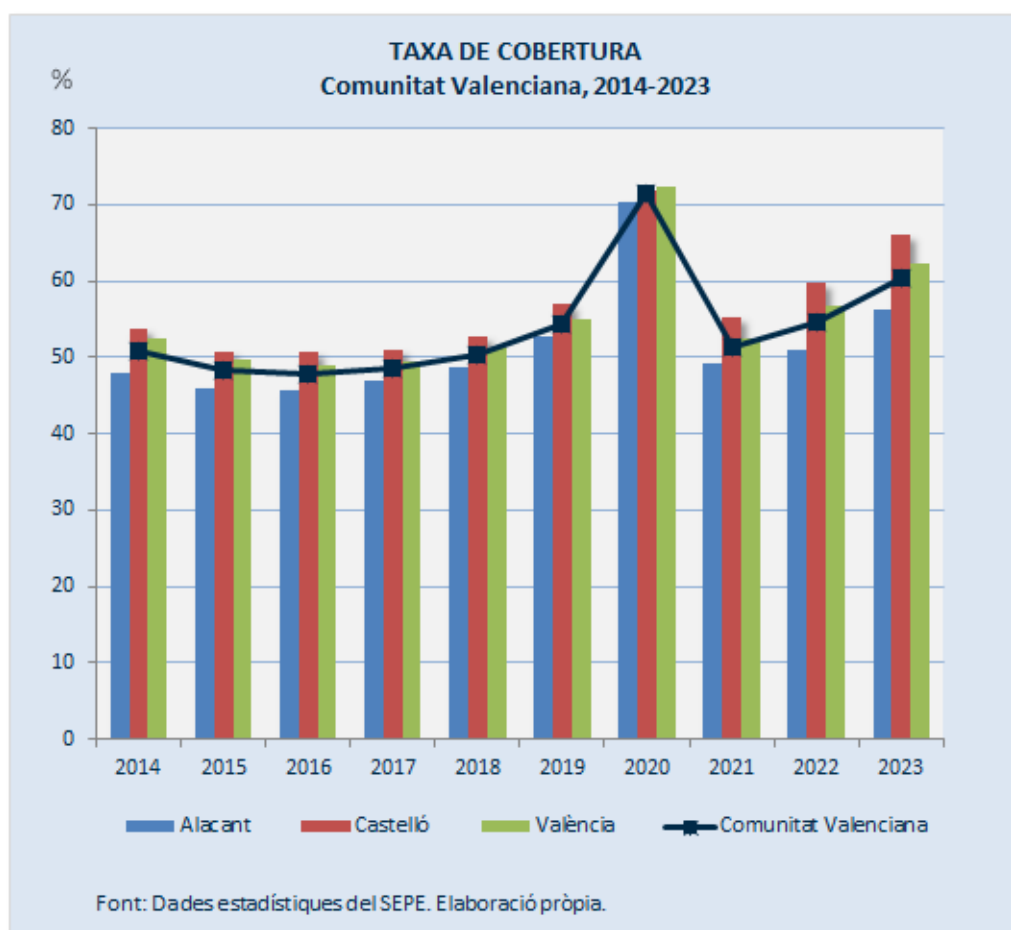
Es torna a constatar, per a aquest exercici, un descens significatiu en les dades mitjanes de persones en situació de desocupació, registrant-se les millors xifres de l'última dècada. Es fa una crida a mantindre aquesta tendència positiva, instaurant la necessitat de desplegar totes les polítiques actives d'ocupació previstes en l'Estratègia Espanyola d'Activació per a l'Ocupació i en els Plans Anuals de Política d'Ocupació de l'Estat.

El Gràfic 10.1 mostra l'evolució de les prestacions assistencials i contributives en relació amb l'atur, durant l'última dècada. Les xifres absolutes emprades per a la seua elaboració provenen del Quadre 10.18.

Gràfic 10.1

El Gràfic 10.2 mostra l'evolució de la taxa de cobertura a cadascuna de les tres províncies de la Comunitat Valenciana durant els últims deu exercicis, sent la província de Castelló la que presenta les taxes més altes i la d'Alacant les més baixes, quedant aquestes sempre per davall de la mitjana de la Comunitat Valenciana (Quadre 10.19).

Gràfic 10.2

El Quadre 10.20 recull el total de persones beneficiàries del subsidi per desocupació (nivell assistencial), segons el **tipus de subsidi**. El col·lectiu més significatiu és el de les persones majors de 52 anys, que representen el 65,4 % del total, enfront del 64 % registrat el 2022. El segueixen les persones que han esgotat la prestació contributiva, amb un 18,7 %, dues dècimes per davall del percentatge de 2022, i les persones amb un període cotitzat insuficient per a accedir a la prestació, amb un 12,9 %, davant del 13,5 % de l'any anterior.

PERSONES BENEFICIÀRIES DE SUBSIDI PER DESOCUPACIÓ PER PROVÍNCIES I TIPUS DE SUBSIDI
Dades a mes de desembre 2023

	Esgotament prestació contributiva	Major de 52 anys	Període cotitzat insuficient per a accedir a prestació	Emigrants retornats	Alliberats/es de presó	Persones treballadores declarades plenament capaces o invàlides	Persones fixes discontinuïdes	Subsidi extraordinari per desocupació (SET)	Altres	Total
Alacant	6.977	23.680	4.843	144	361	62	16	535	0	36.618
Castelló	2.047	6.803	1.571	16	76	8	1	137	0	10.659
València	7.913	28.725	5.258	191	411	79	7	631	0	43.215
C. Valenciana	16.937	59.208	11.672	351	848	149	24	1.303	0	90.492

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal. Estadístiques de prestacions per desocupació. Resum de dades. Elaboració pròpia.

Quadre 10.20

En el Quadre 10.21 figuren desagregades les persones beneficiàries de la **Renda Activa d'Inserció** a la Comunitat Valenciana, per col·lectiu i per províncies. Tal com s'arregla en el Quadre 10.18, el nombre total de persones beneficiàries de la RAI és de 13.408, enfront de les 14.123 de l'any 2022. El col·lectiu més representatiu és el de les persones majors de 45 anys, amb una representativitat del 72,8 %, tres dècimes de punt percentual menys que l'any anterior. El segueixen les dones víctimes de violència de gènere, amb un 18,5 %, enfront del 17,9 % registrat en l'exercici 2022 per a aquest grup.

PERSONES BENEFICIÀRIES DE LA RENDA ACTIVA D'INSERCIÓ PER PROVÍNCIES I COL·LECTIU
Dades a mes de desembre 2023

	Persones majors de 45 anys			Persones discapacitades			Persones emigrants			Víctimes de violència de gènere			Víctimes violència domèstica (%)		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alacant	1.557	2.974	4.531	143	95	238	0	3	3	0	976	976	9	16	25
Castelló	301	507	808	54	55	109	0	1	1	0	276	276	3	4	7
València	1.538	2.881	4.419	312	404	716	2	3	5	0	1.231	1.231	14	49	63
C. Valenciana	3.396	6.362	9.758	509	554	1.063	2	7	9	0	2.483	2.483	26	69	95

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal. Estadístiques de prestacions per desocupació. Resum de dades. Elab

Quadre 10.21

El Quadre 10.22 recull, per als dos últims exercicis, les persones beneficiàries de prestacions per desocupació a la **Comunitat Valenciana i a Espanya**, així com la quantia mitjana de la prestació contributiva per persona beneficiària, que, en el cas de la nostra Comunitat, va ser un 2 % inferior el 2023 a la registrada a Espanya. L'any 2022, aquesta diferència era del 3,3 %. Així mateix, en aquest quadre es pot observar l'import de les despeses per prestacions, tant al conjunt del territori espanyol com a la Comunitat Valenciana, representant aquestes el 10,9 % del total en 2023, enfront del 10,6 % registrat l'any 2022..

La distribució de la **despesa en prestacions per desocupació a la Comunitat Valenciana** l'any 2023 reflecteix que dues terceres parts (66,4 %) corresponen a despeses per prestacions contributives, un 30,5 % a subsidis o prestacions assistencials, i el 3,1 % restant a despeses del programa de Renda Activa d'Inserció. Aquests percentatges varien respecte als de l'any 2022, en què quasi dues terceres parts (65,7 %) corresponien a prestacions contributives, un 30,9 % a prestacions assistencials i el 3,4 % restant al programa de Renda Activa d'Inserció.

PERSONES BENEFICIÀRIES I DESPESES DE PRESTACIONS PER DESOCUPACIÓ A MES DE DESEMBRE 2022-2023

Persones beneficiàries de prestacions							
	Prestació Contributiva	Nivell assistencial subsidiari	Renda Activa Inserció	Programa Activació Ocupació	Renda Agrària	Subsidis Eventuals Agraris	Total persones beneficiàries
2022							
Alacant	35.534	36.559	6.327	0	-	-	78.420
Castelló	11.676	9.950	1.147	0	-	-	22.773
València	44.658	42.835	6.649	0	-	-	94.142
C. Valenciana	91.868	89.344	14.123	0	-	-	195.335
Total Espanya	854.117	724.002	98.278	0	75.601	86.201	1.838.199
2023							
Alacant	36.934	36.618	5.773	0	-	-	79.325
Castelló	12.594	10.659	1.201	0	-	-	24.454
València	46.150	43.215	6.434	0	-	-	95.799
C. Valenciana	95.678	90.492	13.408	0	-	-	199.578
Total Espanya	855.863	733.357	94.790	0	71.719	80.198	1.835.927

Despeses de prestacions (milers €)							Quantia mitja prestació contributiva percebuda per pers. beneficiària (euros/mes)
	Prestació Contributiva	Nivell assistencial subsidiari	Renda Activa Inserció	Programa Activació Ocupació	Subsidis Eventuals Agraris	Total Despeses	
2022							
Alacant	45.422	24.106	2.935	-	-	72.463	877,5
Castelló	18.344	6.881	566	-	-	25.791	931,9
València	62.821	28.474	3.110	-	-	94.405	907,7
C. Valenciana	126.587	59.461	6.611	-	-	192.659	899,1
Total Espanya	1.226.321	506.425	46.329	-	45.271	1.824.346	929,6
2023							
Alacant	51.187	25.697	2.783	-	-	79.667	946,7
Castelló	20.155	7.792	602	-	-	28.549	997,4
València	67.758	30.557	3.107	-	-	101.422	983,2
C. Valenciana	139.100	64.046	6.492	-	-	209.638	971,0
Total Espanya	1.291.321	541.555	46.005	-	44.376	1.923.257	990,5

Notes: Despeses comptabilitzades el mes de gener i generades el mes de desembre.

Les despeses inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social.

Les despeses de subsidi per desocupació inclouen les de renda agrària.

Les quanties mitjanes de prestació contributiva percebudes per persona beneficiària no inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i corresponen a la quantia bruta reconeguda per mes (30 dies).

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal. Estadístiques. Resum estadística mensual. Elaboració pròpia.

Quadre 10.22

Finalment, en el Quadre 10.24 es pot observar la distribució de les despeses en prestacions, en milers d'euros, a Espanya i a les diferents comunitats autònomes corresponent al mes de desembre de 2023. La **Comunitat Valenciana** torna a ocupar el quart lloc en despeses de prestacions i el vuitè lloc —dos posicions per davall respecte a 2022— en la quantia mitjana de la prestació contributiva percebuda per persona beneficiària (euros/mes), exclouent les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla.

DESPESES DE PRESTACIONS PER DESOCUPACIÓ PER COMUNITATS AUTÒNOMES. DESEMBRE 2023

Dades provisionals. Milers d'euros.

	Prestació Contributiv a	Subsidi	Renda Activa d'Inserció	Subsidis Eventuals Agraris	Total Despeses	Quantia mitja prestació contributiva percebuda per persona beneficiària (euros/mes)
Andalusia	237.929	144.030	14.966	38.481	435.406	965,8
Aragó	32.418	11.101	744	-	44.263	989,1
Principat d'Astúries	22.026	10.750	938	-	33.714	939,2
Illes Balears	92.554	14.248	424	-	107.226	1.145,0
Canàries	51.234	31.334	3.289	-	85.857	943,6
Cantàbria	15.149	5.868	521	-	21.538	957,6
Castella-la Manxa	50.293	30.259	2.728	-	83.280	958,1
Castella i Lleó	51.072	22.712	1.693	-	75.477	947,4
Catalunya	232.547	67.026	3.783	-	303.356	1.030,1
Comunitat Valenciana	139.100	64.046	6.492	-	209.638	971,0
Extremadura	28.197	22.911	1.844	5.895	58.847	892,9
Galícia	59.464	28.426	2.089	-	89.979	941,8
Com. de Madrid	158.770	48.444	2.799	-	210.013	1.011,4
Regió de Murcia	44.675	16.790	2.050	-	63.515	950,8
Com. Foral de Navarra	17.309	4.730	290	-	22.329	1.056,2
País Basc	47.478	14.157	888	-	62.523	1.018,4
La Rioja	8.016	2.614	144	-	10.774	997,3
Ceuta	1.386	1.170	224	-	2.780	972,3
Melilla	1.704	939	99	-	2.742	966,6
Total Espanya	1.291.321	541.555	46.005	44.376	1.923.257	990,5

Notes: Despeses comptabilitzades el mes de gener i generades el mes de desembre.

Les despeses inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social.

Les despeses de subsidi per desocupació inclouen les de renda agrària.

Les quanties mitjanes de prestació contributiva percebudes per persona beneficiària no inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i corresponen a la quantia bruta reconeguda per mes (30 dies).

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal. Estadístiques. Resum estadística mensual. Elaboració pròpia.

Quadre 10.23

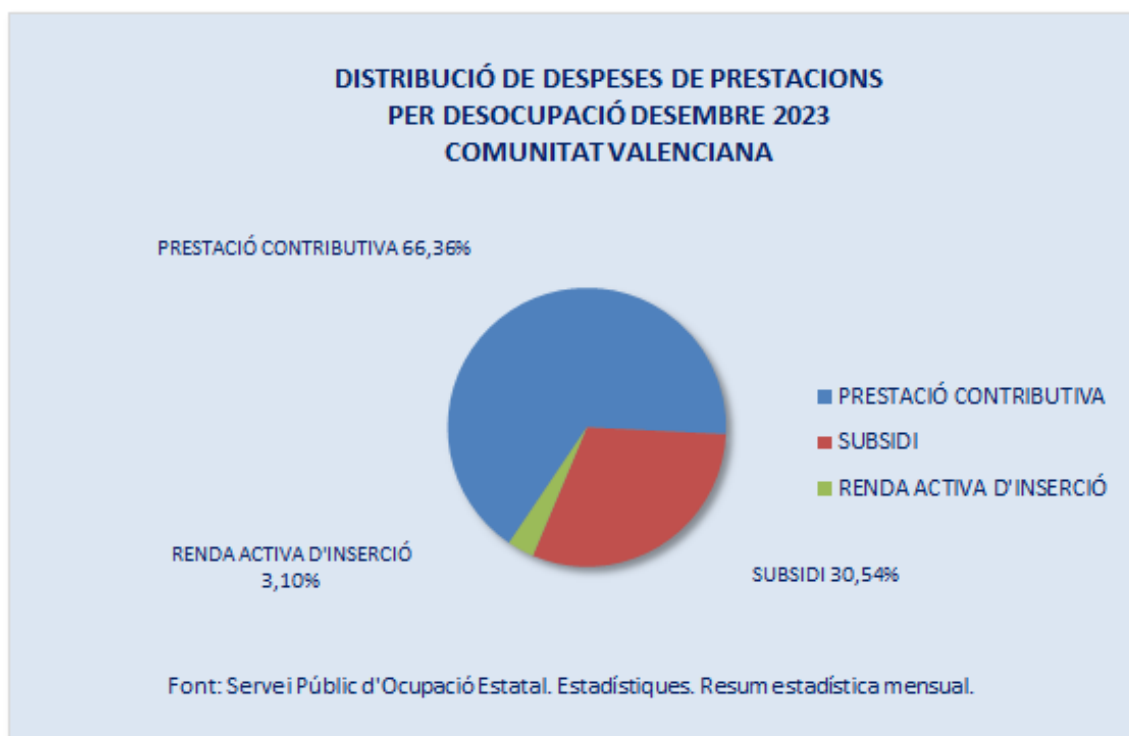
1
FIN
DE LA POBREZA

El CES CV valora positivament l'increment en la quantia mitjana de la prestació contributiva percebuda per persona beneficiària a la nostra Comunitat, que millora la seua posició en dues places dins de la classificació per comunitats autònomes. Tot i això, es manté per davall de la mitjana estatal.

Per la seua banda, el Gràfic 10.3 mostra la distribució de les despeses de prestacions per desocupació a la **Comunitat Valenciana**, corresponent al mes de desembre de 2023. En aquest, dues tercers parts de la despesa es destinen a prestacions contributives, mentre que una mica més del 30 % correspon a prestacions assistencials o subsidis.

Gràfic 10.3

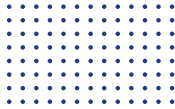

11 Relacions laborals

Aquest capítol de la Memòria tracta sobre les relacions laborals, i s'hi analitzen la negociació col·lectiva, les eleccions sindicals, els conflictes laborals i el diàleg social. Els aspectes més rellevants d'aquestes matèries durant l'exercici 2023 es concreten en els següents:

- En el context de la negociació col·lectiva, l'any 2023 es va signar el V Acord per al Treball i la Negociació Col·lectiva (AENC) per al període 2023-2025.
- Augment del 2,13 % en el nombre de convenis col·lectius registrats el 2023 respecte a 2022.
- L'augment salarial pactat ha sigut, de mitjana, del 2,91 %, lleugerament inferior al 3,3 % de l'IPC.
- La clàusula amb major presència en els convenis ha sigut la d'estructura salarial, recollida en 95 convenis, amb una cobertura del 99,11 %.
- Els plans d'igualtat registrats a les empreses de la Comunitat Valenciana van ascendir a 1.548, un increment del 106,68 % respecte als 749 de 2022.
- En l'àmbit del teletreball, al quart trimestre de 2023, la taxa de persones que van treballar, almenys ocasionalment, des de casa seua es va situar en el 13,26 % del total de persones ocupades, més d'un punt percentual per damunt del 12 % de l'any anterior.
- El tram de jornada laboral pactada més negociat és el comprés entre 1.759 i 1.803 hores anuals, que ha afectat 583.254 persones treballadores, el 68,35 % del total.
- Les organitzacions empresarials vinculades a la CEV han participat en la negociació col·lectiva en un 95 % dels casos, fet que evidencia la seua condició d'organitzacions amb major representativitat.
- A 31 de desembre de 2023, els representants sindicals en els processos d'eleccions sindicals han augmentat un 5,28 % respecte al període anterior, i les dues organitzacions sindicals més representatives continuen sent CCOO-PV i UGT-PV, amb un 71,93 % del total.
- Els conflictes col·lectius de treball presentats davant el TAL van disminuir un 4,16 % respecte a l'any 2022.
- A la Comunitat Valenciana, en el marc del diàleg social, es va signar el VII Acord de Solució Autònoma de Conflictes Laborals de la Comunitat Valenciana (ASAC-CV).

11.1. NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

El Quadre 11.1 recull la xifra de **convenis col·lectius** registrats a la Comunitat Valenciana fins al mes de març de 2024, amb efectes econòmics de 2023, tant per províncies com per àmbit autonòmic i la suma total per a la Comunitat Valenciana¹.

En el quadre es diferencia entre convenis d'empresa i convenis d'àmbit superior a l'empresa (o d'altre àmbit), que corresponen, generalment, als convenis de sector².

CONVENIS COL·LECTIUS REGISTRATS EN LA COMUNITAT VALENCIANA PER PROVÍNCIES EN 2023

	Convenis			Empreses Afectades			Núm. Treballadors/es		
	Conv. d'Empresa	Conv. d'Un altre Àmbit*	Total Convenis	Conv. d'Empresa	Conv. d'Un altre Àmbit*	Total Empreses	Conv. d'Empresa	Conv. d'Un altre Àmbit*	Total Treballadors/es
Alacant	69	34	103	69	40.352	40.421	9.561	285.293	294.854
Castelló	33	11	44	33	2.410	2.443	3.583	50.566	54.149
València	86	27	113	86	41.200	41.286	13.023	311.041	324.064
Àmb. Autonòmic	7	20	27	7	24.828	24.835	2.098	206.491	208.589
Totals	195	92	287	195	108.790	108.985	28.265	853.391	881.656

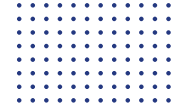
*: Convenis d'àmbit superior a l'empresa

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral.

Quadre 11.1

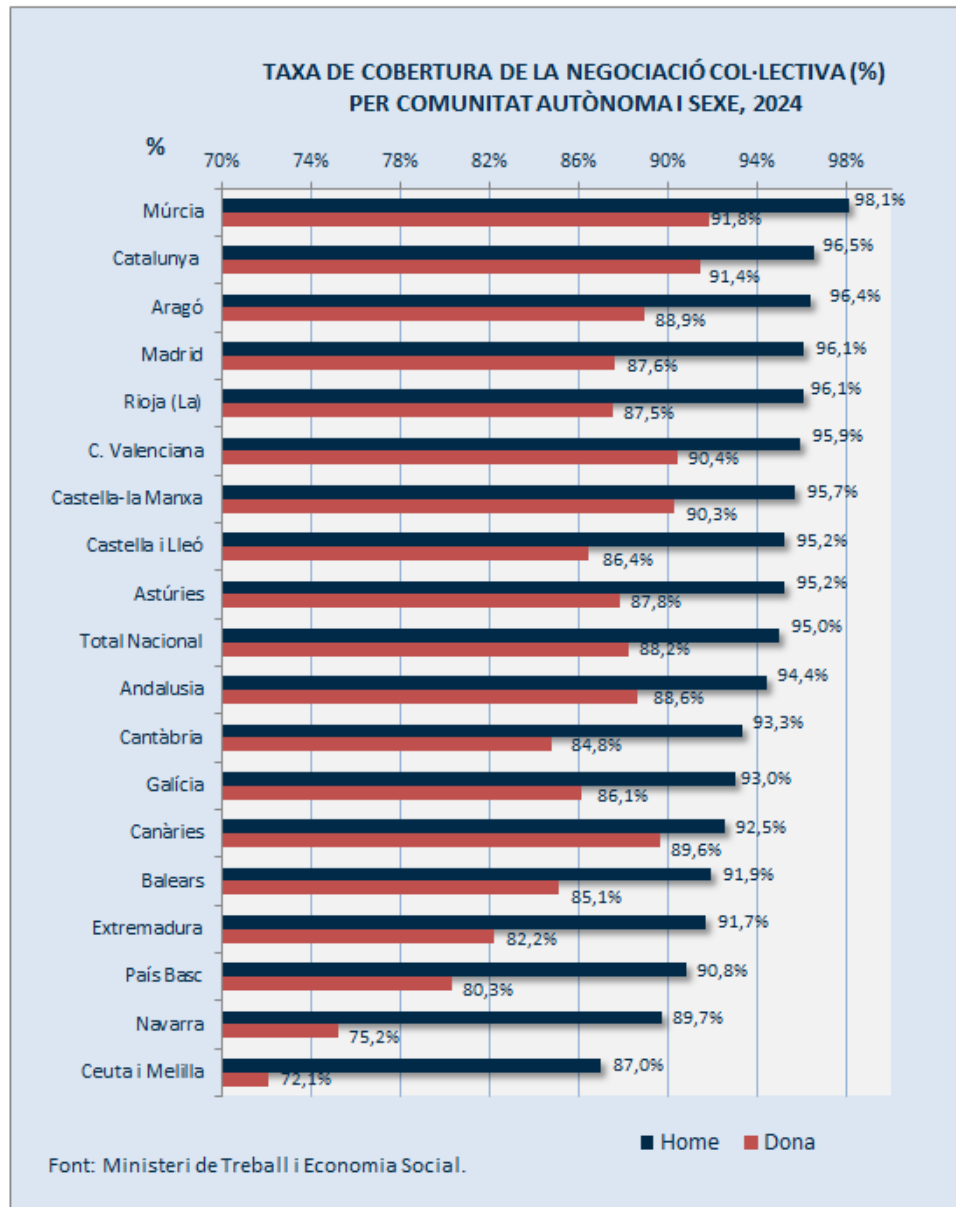
¹ La informació per a l'elaboració dels quadres i gràfics sobre la negociació col·lectiva a la Comunitat Valenciana és facilitada expressament al CES CV per la Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral del Ministeri de Treball i Economia Social, i conté, des dels últims anys, dades tancades a 31 de març de l'any en curs, però amb efectes econòmics de l'any anterior.

² A aquestes dades s'incorporen les relatives als convenis nacionals que afecten tant a les províncies com al total de la Comunitat Valenciana, motiu pel qual la cobertura de la negociació col·lectiva pot presentar xifres superiors, ja que existeixen convenis d'àmbit superior a l'autonòmic, com els dels sectors químic, tèxtil o del calçat, així com convenis amb vigència plurianual que no s'hi inclouen en aquestes estadístiques.

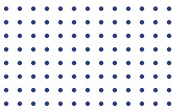

Com a novetat, s'incorpora el Gràfic 11.1, que mostra la taxa de cobertura de la negociació col·lectiva per comunitats autònomes, amb la diferenciació per sexe.

A la Comunitat Valenciana, la **taxa de cobertura mitjana** s'ha situat en el 93,36 %, per damunt de la mitjana espanyola, que va ser del 91,8 %. La taxa dels homes ha sigut del 95,93 % i la de les dones del 90,42 %, mentre que la mitjana nacional ha sigut del 95,02 % per als homes i del 88,25 % per a les dones.

Gràfic 11.1

En aquest context, també s’informa sobre les **inaplicacions de convenis col·lectius** de treball a la nostra Comunitat. L’any 2023, segons dades de la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral, a l’aplicació REGCON es van registrar un total de 66 inaplicacions, que van afectar 4.594 persones treballadores. Desagregant per autoritat laboral, 15 van correspondre a Alacant, amb 846 persones treballadores; 18 a Castelló, amb 1.899 treballadors i treballadores; 28 a València, amb 1.513 persones assalariades, i 5 d’àmbit estatal, amb 336 persones treballadores.

Al Quadre 11.2 i al Gràfic 11.2 s’indica la informació relativa a l’estructura dels convenis col·lectius segons àmbit funcional a la nostra Comunitat. El mateix quadre inclou les dades corresponents al període comprès entre els anys 2019 i 2023.

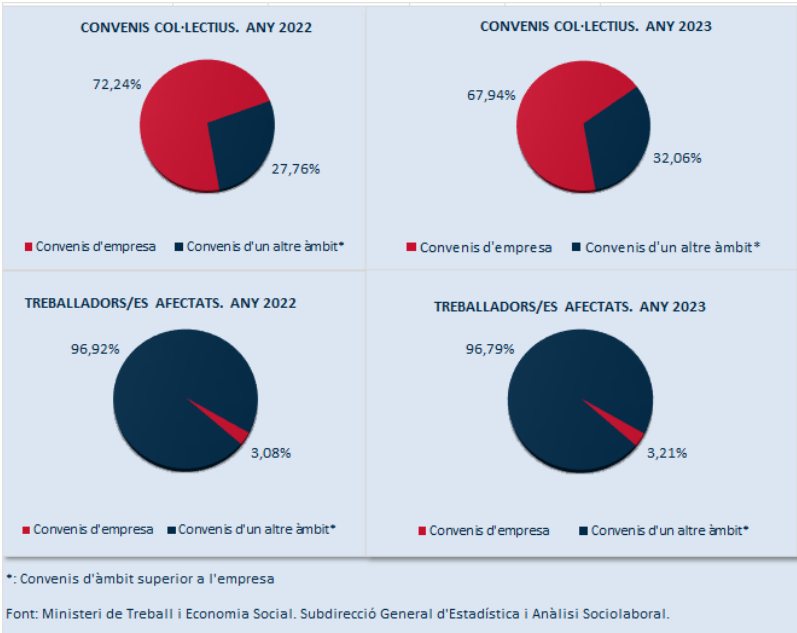
ESTRUCTURA DELS CONVENIS COL·LECTIUS SEGONS ÀMBIT FUNCIONAL
Comunitat Valenciana. Anys 2019-2023. (Dades Percentuals)

	Nombre de Convenis		Treballadors/es afectats	
	Convenis d'empresa (%)	Convenis de altre àmbit* (%)	Convenis d'empresa (%)	Convenis de altre àmbit (%)
2019	75,81	24,19	5,00	95,00
2020	79,17	20,83	5,92	94,08
2021	75,56	24,44	4,33	95,67
2022	72,24	27,76	3,08	96,92
2023	67,94	32,06	3,21	96,79

*: Convenis d'àmbit superior a l'empresa

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral.

Quadre 11.2

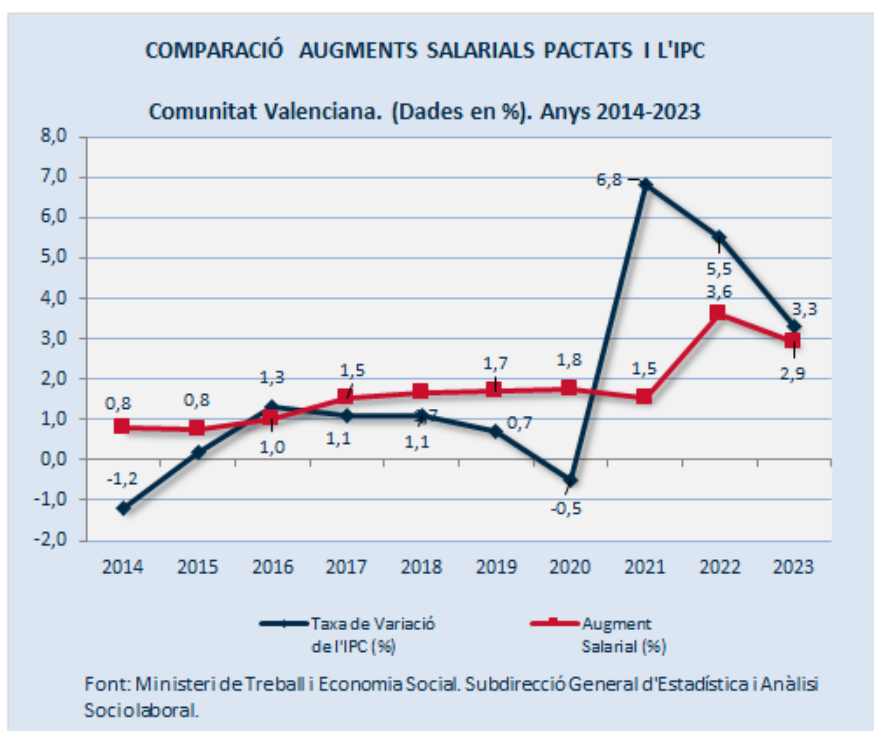
Gràfic 11.2

El Gràfic 11.2 presenta una comparació entre els anys 2022 i 2023 de l'estructura dels convenis col·lectius i de les persones treballadores afectades, i també indica els percentatges corresponents, tant dels convenis d'empresa com dels d'àmbit superior a l'empresa.

El Gràfic 11.3 mostra l'evolució del nombre de convenis col·lectius a la nostra Comunitat durant els últims cinc anys, i constata l'increment registrat enguany respecte a l'anterior en el nombre total de convenis.

Gràfic 11.3

AUGMENTS SALARIALS PACTATS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

	Total Convenis (%)	Convenis d'empresa (%)	Convenis d'un altre àmbit* (%)
2019	1,69	1,57	1,69
2020	1,75	1,36	1,77
2021	1,53	1,51	1,53
2022	3,59	2,82	3,62
2023	2,91	3,13	2,90

*: Convenis d'àmbit superior a l'empresa

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral

Quadro 11.4

Al Quadre 11.4 s'incorporen les dades dels últims cinc anys sobre els augments salarials pactats a la nostra Comunitat, en què s'indica la denominada mitjana ponderada de l'increment salarial (O.S.M.P.), diferenciant, a més, entre els convenis d'empresa i els d'àmbit superior a l'empresa o d'altres àmbits.

En el quadre es comprova que, l'any 2023, l'augment salarial mitjà pactat en el total de convenis ha sigut més de mig punt inferior respecte a l'any anterior.

**COMPARACIÓ AUGMENTS SALARIALS PACTATS I IPC
COMUNITAT VALENCIANA, 2019- 2023**

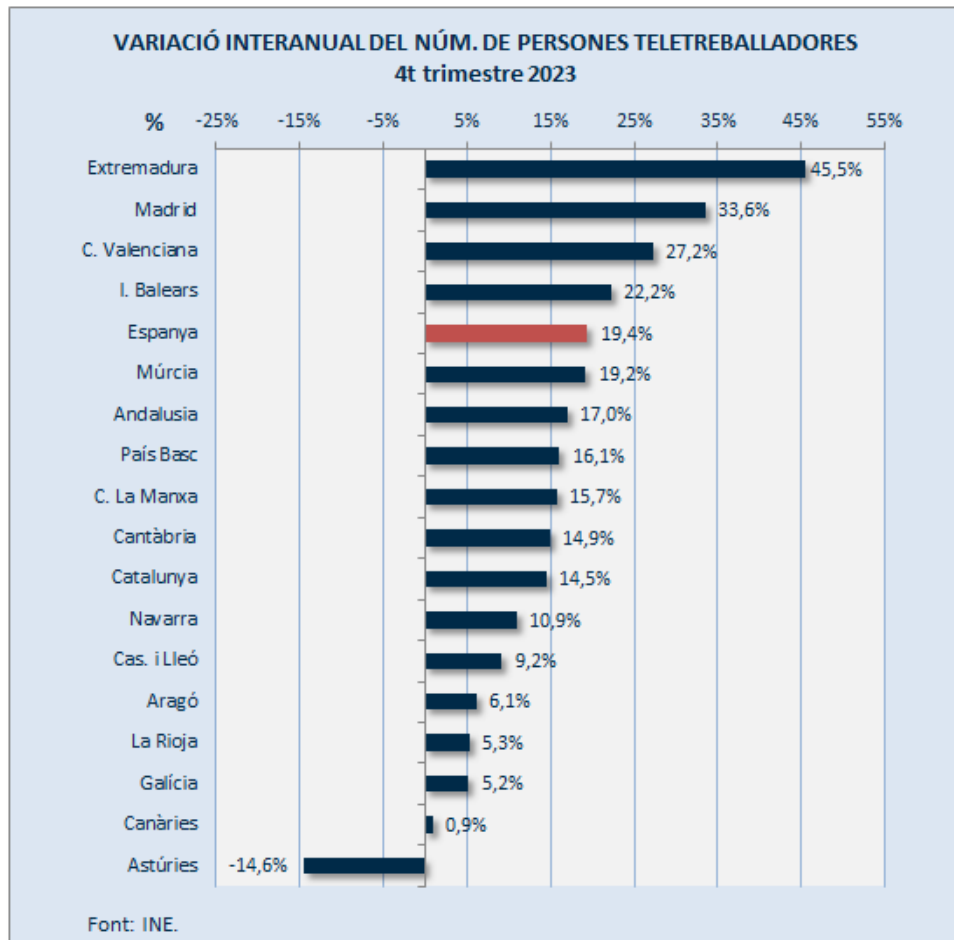
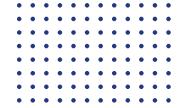
	Taxa de Variació de l'IPC (%)	Augment Salarial (%)
2019	0,7	1,69
2020	-0,5	1,75
2021	6,8	1,53
2022	5,5	3,59
2023	3,3	2,91

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral.

Quadre 11.5

Al Quadre 11.5 es fa, per al període comprés entre els anys 2019 i 2023, una comparació entre els augments salarials pactats en els convenis i l'índex de preus al consum (IPC).

Gràfic 11.4

El Gràfic 11.4 compara, en el període dels últims deu anys, comprés entre 2014 i 2023, els augments salarials pactats i l'IPC, amb els percentatges corresponents a ambdós indicadors.

A la nostra Comunitat, s'observa, d'una banda, una taxa de cobertura elevada, entorn del 94 %. D'altra banda, l'aplicació de la reforma laboral i la prioritat dels convenis sectorials sobre els d'empresa en matèria salarial es reflecteixen en el descens de més de cinc punts percentuals respecte a l'any anterior dels convenis col·lectius d'empresa (67,94 % enfront de 72,24 %). Tot i això, el percentatge de persones treballadores afectades pels convenis d'àmbit superior o sectorial va ser pràcticament el mateix: 96,79 % enfront de 96,92 %

El Quadre 11.6 recull la informació relativa a l'any 2023, referida als convenis col·lectius, per any de signatura i per persones treballadores afectades segons les tretze clàusules d'aspectes relatius al conveni (també anomenades clàusules qualitatives o especials), incloses en la fulla estadística de convenis, segons l'àmbit funcional.

Al quadre, a més dels percentatges de cadascuna de les clàusules i del valor absolut dels convenis registrats, s'indica la taxa percentual de cobertura de les persones treballadores afectades.

En aquest context, el **nombre de convenis amb clàusules** analitzats en els últims anys s'ha situat per sota del centenar. Així, l'any 2021 es van registrar 72 convenis, amb 328.239 persones treballadores afectades; l'any 2022, 89 convenis, amb 342.258 persones assalariades, i l'any 2023, 100 convenis, amb 292.549 persones assalariades.

Com en anys anteriors, la clàusula amb major presència ha sigut, dins de l'àmbit de la retribució salarial, la d'estructura salarial, present en 95 convenis, la qual cosa representa el 95 %, amb 289.944 persones treballadores afectades, que suposen un 99,11 % del total.

La segona clàusula més present ha sigut, també dins de l'àmbit de la retribució salarial, la de **complements salarials**, inclosa en 90 convenis (90 % del total), amb 281.682 persones assalariades, que representen un 96,29 %.

La tercera clàusula amb més presència ha sigut, dins de l'àmbit de **classificació professional i mobilitat funcional, la de classificació professional mitjançant definició i funcions de grups, categories o nivells**, present en 86 convenis (86 %), amb 284.378 persones treballadores afectades, la qual cosa representa un 97,21 % del total.

Per contra, les **clàusules amb menor presència** han sigut: dins de l'apartat d'hores extraordinàries, la clàusula de reducció respecte a l'any anterior, i dins de ocupació i contractació, la de creació d'ocupació neta, totes dues presents només en 1 conveni (1 %), amb 2.670 persones treballadores (un 0,91 % del total) i 65.197 persones treballadores (22,29 %), respectivament.

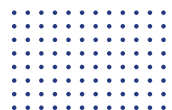

CONVENIS I PERSONES TREBALLADORES AFECTADES PER CLÀUSULES ESPECIALS
Per àmbit funcional i tipus de clàusula (inici efectes econòmics Gener-Desembre 202

TOTAL CONVENIS	Convenis		Treballadors/es	
	N	En %	N	En %
TOTAL	100	100,00	292.549	100,00
RETRIBUCIÓ SALARIAL				
Estructura salarial	95	95,00	289.944	99,11
Complements salarials	90	90,00	281.682	96,29
- Complém. salarials per antiguitat	52	52,00	142.063	48,56
- Altres complém. personals per pers. treballadora	16	16,00	78.456	26,82
- Complém. salarials relacionats amb el lloc de treball	77	77,00	258.771	88,45
- Complém. salarial de penúria	26	26,00	172.814	59,07
- Complém. salarial d'insalubritat	3	3,00	3.086	1,05
- Complém. salarial de treball a torns	25	25,00	104.860	35,84
- Complém. salarial de treball en festius	59	59,00	240.069	82,06
- Complém. salarial de perillositat	9	9,00	180.060	61,55
- Complém. salarial de polivalència funcional	4	4,00	6.531	2,23
- Complém. salarial de treball nocturn	60	60,00	237.478	81,18
- Complém. salarial de responsabilitat	12	12,00	72.079	24,64
- Mesures relacionades amb l'absentisme	20	20,00	7.947	2,72
- Complements salarials relacionats amb la quantitat o qualitat de treball realitzat per la pers. trabaj. o grup de pers. trabaj.	24	24,00	92.585	31,65
- Complém. salarials relacionats amb la sit. i resultats de l'empre	7	7,00	70.087	23,96
Complements o retribucions específiques pel treball nocturn	66	66,00	246.320	84,20
JORNADA LABORAL				
Reducció de jornada respecte a l'any anterior	16	16,00	6.439	2,20
Distribucions irregulars de la jornada al llarg de l'any	48	48,00	185.455	63,39
Participació de repres. de pers. treb. en la distr. irregular de la jor	25	25,00	156.506	53,50
Jornada ordinària superior a nou hores diàries	14	14,00	16.910	5,78
En jornada continuada de més de sis hores, consideració com a temps de trab. efectiu el període de descans legal	49	49,00	109.415	37,40
Compensació del treball nocturn per descans	8	8,00	13.667	4,67
Acumulació del descans de «dia i mig» en períodes de catorze dies	8	8,00	4.755	1,63
Règim de treball a torns	40	40,00	194.485	66,48
Mesures per a conciliar la vida personal, familiar i laboral	39	39,00	151.561	51,81
- Adaptació a la jornada	32	32,00	112.238	38,37
- Reducció de jornada	25	25,00	122.253	41,79
Permisos retribuïts per circumst. fam. o pers. que milloren la legis. i	64	64,00	248.261	84,86
- Duració dels permisos	59	59,00	173.448	59,29
- Inclusió de nous permisos	52	52,00	126.292	43,17
Mes. en mat. d'excedència per cura de fam. que milloren la leg. vig	7	7,00	95.785	32,74
Acumulació de lactància en jornades completes	46	46,00	244.022	83,41

.../...

.../...

TOTAL CONVENIS	Convenis		Treballadors/es	
	N	En %	N	En %
HORES EXTRAORDINÀRIES				
Clàusules relatives a hores extraordinàries	7	7,00	91.075	31,13
- Eliminació d'hores extraordinàries	3	3,00	85.556	29,25
- Reducció respecte a l'any anterior	1	1,00	2.670	0,91
- Reducció respecte al màxim legal	3	3,00	2.849	0,97
Compensació d'hores extraordinàries amb abonament dinerari	79	79,00	139.226	47,59
- Amb valoració superior a la de l'hora ordinària	65	65,00	131.206	44,85
Compensació d'hores extraordinàries amb temps de descans	54	54,00	140.070	47,88
- Amb acumulació i gaudi en períodes superiors als legals	24	24,00	13.390	4,58
Obligatorieta de realitzar hores extraordinàries	18	18,00	69.256	23,67
OCUPACIÓ I CONTRACTACIÓ				
Clàusules relatives a l'ocupació	20	20,00	85.808	29,33
- Creació neta d'ocupació	1	1,00	65.197	22,29
- Creació d'ocupació per jubilació anticipada (contractes de relleu)	10	10,00	4.205	1,44
- Manteniment d'ocupació	10	10,00	16.758	5,73
Definició de llocs de treball destinats amb preferència a treballadors amb discapacitat	3	3,00	4.678	1,60
Clàusules sobre contractació	39	39,00	227.985	77,93
- Conversió de contractes temporals en indefinits	5	5,00	8.976	3,07
- Límit al nombre màxim de contractes temporals	6	6,00	70.057	23,95
- Prevenció encadenament de contractes	5	5,00	73.564	25,15
- Utilització de serveis de les empreses de treball temporals	8	8,00	190.639	65,16
- Externalització de determinats actius (Subcontractació o cooperació de treball)	4	4,00	68.088	23,27
- Duració màxima del període de prova distinta a l'establert en la legislació vigent	18	18,00	124.238	42,47
- Inferior al màxim legal	10	10,00	77.346	26,44
- Superior al màxim legal	9	9,00	49.242	16,83
- Determinació dels treballs o tasques que poden cobrir-se amb contractes d'obra	4	4,00	3.581	1,22
- Contractes eventuais o per circumstàncies de la producció	16	16,00	115.929	39,63
- Activitats en les quals poden contractar-se persones treballadores eventuais	3	3,00	6.565	2,24
- Relació entre el nombre de persones treballadores eventuais i plantilla	2	2,00	2.690	0,92
- Clàusules relatives al contracte de treball en pràctiques	12	12,00	197.139	67,39
- Retribucions distintes a les legalment previstes en el contracte en pràctica	8	8,00	124.848	42,68
- Clàusules relatives al contracte per a la formació	14	14,00	200.321	68,47
- Nombre màxim de contractes de formació en funció de la grandària de la empresa	2	2,00	9.470	3,24
- Temps i forma dedicats a la formació teòrica	4	4,00	123.918	42,36
- Sobre retribucions majors que les previstes legalment	9	9,00	127.698	43,65
- Clàusules relatives al contracte a temps parcial	15	15,00	74.740	25,55
- Elevació del percentatge màxim d'hores complertes per damunt de l'11,11%	8	8,00	4.165	1,42
Subrogació contractual	25	25,00	103.753	35,47

.../...

.../...				
TOTAL CONVENIS	Convenis		Treballadors/es	
	N	En %	N	En %
IGUALTAT I NO DISCRIMINACIÓ				
Med. promoc. igualtat de tracte i oport. entre homes i dones	39	39,00	32.282	11,03
- En matèria de contractació	31	31,00	18.538	6,34
- En matèria de formació	30	30,00	25.678	8,78
- En matèria de promoció	32	32,00	25.611	8,75
- En matèria de salaris	34	34,00	26.569	9,08
- En matèria d'estabilitat en l'ocupació	22	22,00	7.074	2,42
Med. de preferència a favor del sexe menys representat (acc. posi	16	16,00	12.085	4,13
- En matèria de contractació	13	13,00	10.051	3,44
- En matèria de formació	8	8,00	3.633	1,24
- En matèria de promoció	10	10,00	6.933	2,37
- En matèria d'adaptació de la jornada laboral a la vida familiar	9	9,00	8.316	2,84
Mesures per a previndre l'assetjament sexual o a l'assetjament pe	52	52,00	214.787	73,42
Mesures per a la protecció de les víctimes de violència de gènere	42	42,00	157.741	53,92
Mesures de promoció de la igualtat de tracte i oport. no discrimi	42	42,00	157.031	53,68
FORMACIÓ I QUALIFICACIÓ				
Formació professional	25	25,00	163.237	55,80
- Cursos de formació	19	19,00	74.217	25,37
- Permisos retribuïts per a la formació	13	13,00	70.821	24,21
- Vinculats a processos de mobilitat o de promoció	8	8,00	70.525	24,11
Participació de representants de pers. treballadores en formació	17	17,00	161.522	55,21
Adaptació al Sistema Nacional de Qualificacions	4	4,00	4.042	1,38
CLASSIFICACIÓ PROFESSIONAL I MOBILITAT FUNCIONAL				
Clasif. prof. mitjançant definició i funcions de grups, categories o n	86	86,00	284.378	97,21
- Grups professionals	75	75,00	283.883	97,04
- Categories professionals	43	43,00	123.287	42,14
- Nivells retributius	52	52,00	169.427	57,91
Polivalència funcional	22	22,00	158.595	54,21
Mobilitat funcional	41	41,00	143.142	48,93
JUBILACIÓ				
Clàusules sobre jubilació	47	47,00	96.485	32,98
- Jubilació forçosa	14	14,00	12.902	4,41
- Estímul a la jubilació	27	27,00	82.798	28,30
- Per a les pers. que es jubilen amb 65 i més anys	5	5,00	70.308	24,03
- Per a les pers. que es jubilen amb menys de 65 anys	25	25,00	82.193	28,10
- Jubilació parcial	33	33,00	19.445	6,65
- Plans de pensions o altres prestacions relacionades amb la jubi	11	11,00	5.995	2,05
.../...				

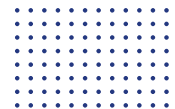

.../...				
TOTAL CONVENIS	Convenis		Treballadors/es	
	N	En %	N	En %
COMPLEMENTES DE PRESTACIONS SOCIALS				
Complements retributius sobre alguna mena de prestació social	85	85,00	272.010	92,98
- Complement a la malaltia comuna	73	73,00	268.240	91,69
- Complement a l'accident de treball i malaltia professional	79	79,00	257.511	88,02
- Altres	19	19,00	10.290	3,52
SEGURETAT, SALUT LABORAL I MEDI AMBIENT				
Sist. de designació de deleg. de prevenció dist. als previstos legalr	11	11,00	76.247	26,06
- Àmbit d'elecció distint al dels òrgans de repres. de personal	5	5,00	7.111	2,43
- Possibilitat d'elecció com deleg. de prevenció a pers. treballadores i/o delegats/as sindicals	10	10,00	76.182	26,04
- Persones treballadores	6	6,00	72.160	24,67
- Delegats/es sindicals	9	9,00	75.882	25,94
Crèdit horari mensual per a Delegats/es de Prevenció	8	8,00	15.962	5,46
Establiment de plans i programes de prevenció de riscos	18	18,00	21.976	7,51
Establiment dels continguts de la form. en mat. de seguretat i salu	15	15,00	9.490	3,24
- Per al conjunt de les pers. treballadores	15	15,00	9.490	3,24
- Per a representants de les persones treballadores	15	15,00	9.490	3,24
Pacte amb repres. de pers. treb. sobre l'elecció del serv. de prever	5	5,00	5.589	1,91
Clàusules específiques de medi ambient	10	10,00	9.037	3,09
ORGANITZACIÓ DEL TREBALL I NOVES TECNOLOGIES				
Participació de les pers. treballadores en l'organització del treball	17	17,00	19.333	6,61
Condicions del teletreball	20	20,00	59.768	20,43
Implantació de noves tecnologies	7	7,00	12.247	4,19
ACTIVITAT SINDICAL				
Garanties i competències superiors al que s'establix legalment	10	10,00	126.968	43,40
Acumulació d'hores sindicals en una mateixa pers. representant	40	40,00	273.030	93,33
APLICACIÓ I INTERPRETACIÓ DEL CONVENI				
Procediments per a la solució de controvèrsies derivades de la aplicació i interpretació	77	77,00	191.171	65,35
- Només procediments de mediació	21	21,00	55.659	19,03
- Procediments de mediació i arbitratge	56	56,00	135.512	46,32

N= Valors absoluts

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral.

Així mateix, en aquesta part relativa a les clàusules especials, es fa un comentari sobre l'evolució d'algunes d'aquestes, considerades rellevants en el conjunt de les relacions laborals. Entre aquestes, destaquen les següents:

- Clàusula de **Retribució Salarial**. Dins d'aquesta clàusula, es troba la relativa als complementos salarials vinculats a la situació i resultats de l'empresa. L'any 2023, aquesta clàusula apareixia en el 7 % dels convenis (7 sobre 100), afectant el 23,96 % de les persones treballadores (70.087 sobre 292.549). L'any 2022, es trobava en el 6,74 % dels convenis (6 sobre 89), amb una cobertura del 0,39 % de les persones treballadores (1.348 sobre 342.258).
- Clàusula de **Jornada Laboral**. Una clàusula destacable dins d'aquesta és la que incorpora permisos retribuïts per circumstàncies familiars o personals que milloren la legislació vigent. L'any 2023, es va incloure en el 64 % dels convenis (64 sobre 100), amb una cobertura del 84,86 % de les persones treballadores (248.261 sobre 292.549). L'any 2022, figurava en el 62,92 % dels convenis (56 sobre 89), donant cobertura al 42,41 % de les persones treballadores (145.149 sobre 342.258). Dins d'aquesta mateixa categoria, destaca també la clàusula que conté mesures en matèria d'excedència per **cures familiars que milloren la legislació vigent**. El 2023, s'havia incorporat en el 7 % dels convenis (7 sobre 100), donant cobertura al 32,74 % de les persones treballadores (95.785 sobre 292.549). L'any 2022, figurava en el 20,22 % dels convenis (18 sobre 89), amb una cobertura de l'11,84 % (40.516 sobre 342.258).

Pel que fa a aquestes clàusules, també s'informa d'altres mesures relacionades, com ara les excedències per **cura familiar reconegudes**. L'any 2023, a la nostra Comunitat, segons dades del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, es van registrar un total de 5.593 excedències (727 més que les 4.866 de 2022, la qual cosa suposa un increment del 14,94 %). D'aquest total, 4.795 (el 85,73 %) corresponen a dones, i 798 (el 14,27 %) a homes, pràcticament la meitat que l'any anterior.

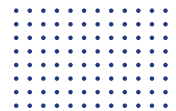
En matèria d'excedències per cures familiars, a la nostra Comunitat el 85,73 % són sol·licitades per dones, un percentatge molt elevat, tot i que han disminuït respecte a l'any 2022.

La negociació col·lectiva incorpora pràcticament tots els supòsits previstos en l'Estatut dels Treballadors, en gran mesura perquè aquesta matèria està ampliament regulada en el nostre ordenament jurídic, i en els últims anys ha integrat nous permisos, excedències, reduccions i adaptacions de jornada, atenent les noves realitats familiars.

A la vista d'aquesta dada, el CES CV recomana promoure la corresponsabilitat entre homes i dones a l'hora de sol·licitar aquests permisos, excedències, reduccions i adaptacions de jornada.

• Clàusula clàusules sobre contractació s'havien incorporat en 39 convenis i, dins d'aquestes, la de conversió de contractes temporals en indefinits es va introduir en un 5 % (5 de 100), amb cobertura per al 3,07 % de les persones assalariades (8.907 de 292.549). El 2022, aquestes clàusules estaven en un 41,57 % dels convenis (37 de 89) i afectaven el 78,89 % de les persones assalariades (270.021 de 342.258), mentre que la de conversió de contractes temporals en indefinits apareixia en un 10,11 % dels convenis (9 de 89) amb cobertura del 42,86 % de les persones treballadores (146.688 de 342.516). El descens d'aquesta clàusula pot explicar-se per l'aplicació completa, l'any 2023, de la reforma laboral pel que fa a la contractació indefinida.

• Clàusula de **Formació i Qualificació**. L'any 2023, la clàusula relativa a formació professional s'havia inclòs en un 25 % dels convenis (25 de 100), amb cobertura per al 55,8 % de les persones treballadores (163.237 de 292.549). El 2022, apareixia en un 31,46 % dels convenis (28 de 89) amb cobertura del 33,33 % (114.069 de 342.258).

- Clàusula sobre **Seguretat, Salut Laboral i Medi Ambient**. El 2023, la clàusula d'establiment de plans i programes de prevenció de riscos apareixia en el 18 % dels convenis (18 de 100), afectant el 7,51 % de les persones assalariades (21.976 de 292.549). El 2022, figurava en un 22,47 % dels convenis (20 de 89), amb una cobertura del 20,74 % (70.992 de 342.258).

Dins d'aquest conjunt de clàusules, destaca la d'establiment dels continguts en formació sobre seguretat i salut per a totes les persones treballadores. El 2023, es trobava en el 15 % dels convenis (15 de 100), afectant el 3,27 % (9.490 de 292.549). El 2022, era present en el 20,22 % (18 de 89), afectant el 26,17 % (89.581 de 342.258).

- Clàusula d'**Organització del Treball i Noves Tecnologies**. El 2023, la participació de les persones treballadores en l'organització del treball apareixia en un 17 % dels convenis (17 de 100), amb cobertura del 3,24 % (19.333 de 292.549). El 2022, figurava en un 16,85 % (15 de 89), amb cobertura del 8,7 % (29.785 de 342.258).

En aquest punt es comenta la clàusula d'**igualtat i no discriminació**, que està vinculada a la promoció de la igualtat en la negociació col·lectiva i a l'elaboració i aplicació de plans d'igualtat a les empreses.

Així, s'analitzen les clàusules sobre mesures de promoció de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, tant les que inclouen mesures de preferència a favor del sexe menys representat (accions positives), com les que preveuen mesures per a prevenir l'assetjament sexual o per raó de sexe, les relatives a la protecció de les víctimes de violència de gènere, o les que estableixen mesures de promoció de la igualtat de tracte i d'oportunitats no discriminatòries.

D'aquesta manera, la clàusula sobre mesures de promoció de la **igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes**, l'any 2023, es trobava en un 39 % dels convenis (39 de 100), amb cobertura a un 11,03 % de les persones treballadores (32.282 de 292.549). L'any 2022, estava present en un 37,08 % dels convenis (33 de 89), amb cobertura a un 43,77 % de les persones treballadores (149.817 de 342.258).

Dins d'aquesta clàusula, en **matèria de contractació**, l'any 2023, es va incorporar en el 31 % dels convenis, que afectaren un 6,34 % de les persones assalariades. L'any 2022, estava present en el 34,83 % dels convenis, amb cobertura al 43,35 % de les persones treballadores.

En **matèria de formació**, l'any 2023 tenien presència en el 30,00 % dels convenis, que afectaven el 8,78 % de les persones treballadores. L'any 2022 es negociaren en un 32,71 % dels convenis, que donaren cobertura al 18,89 % de treballadores i treballadors.

En **matèria de promoció**, l'any 2023 estaven incloses en el 32 % dels convenis, amb una cobertura del 8,75 % de les persones treballadores. L'any 2022 es trobaren en un 32,58 %, amb cobertura per al 18,85 % de les persones assalariades.

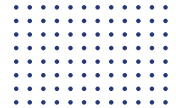
En **matèria de salaris**, l'any 2023 es registraren en un 34 % dels convenis, amb cobertura per al 9,08 % de les persones treballadores. L'any 2022 estaven en un 32,58 % dels convenis, afectant el 12,17 % de les persones treballadores.

I en **matèria d'estabilitat en l'ocupació**, l'any 2023 es trobaren en un 22 % dels convenis, afectant el 2,42 % de les persones treballadores. L'any 2022 estaven presents en un 26,97 % dels convenis, amb una cobertura del 7,72 % de les persones assalariades.

Pel que fa a la clàusula de mesures de preferència a favor del sexe menys representat (també denominada accions positives), l'any 2023 es va registrar en el 16 % dels convenis (16 de 100), afectant el 4,13 % de les persones treballadores (12.085 de 292.549). L'any 2022 va estar present en un 17,98 % dels convenis (16 de 89) i va afectar el 7,61 % de les persones treballadores (26.054 de 342.258).

Dins d'aquestes, les **referides a contractació** es trobaven l'any 2023 en el 13 % dels convenis, amb una cobertura del 3,44 % de persones assalariades. L'any 2022 estaven en el 16,85 % dels convenis, amb un 0,89 % de persones treballadores afectades.

En **matèria de formació**, l'any 2023 es van incloure en el 8 % dels convenis, amb una cobertura de l'1,24 %. L'any 2022, s'havien incorporat en el 15,73 % dels convenis, afectant el 7,54 % de les persones treballadores.

En **matèria de promoció**, l'any 2023 estigueren presents en el 10 % dels convenis, amb un 2,37 % de cobertura. L'any 2022 es van registrar en el 15,73 % dels convenis, donant cobertura al 7,54 % de les persones treballadores.

I en matèria d'**adaptació de la jornada laboral a la vida familiar**, en 2023 estaven presents en el 9 % dels convenis i van donar cobertura al 2,84 % de les persones treballadores. En 2022, s'havien introduït en el 14,61 % dels convenis, afectant el 0,85 % dels treballadors i treballadores.

Quant a la clàusula de mesures per a **prevenir l'assetjament sexual o l'assetjament per raó de sexe**, l'any 2023 es va registrar en 52 convenis, és a dir, el 52 % del total, donant cobertura a 214.787 treballadors i treballadores, amb un 87,47 %. En 2022, es va incorporar en 49 convenis, que representaven el 55,06 %, afectant 210.418 persones treballadores, amb un 61,48 % del total.

Quant a la clàusula de mesures per a la **protecció de les víctimes de violència de gènere**, en 2023 es va introduir en el 42 % dels convenis, amb un 53,92 % de persones assalariades afectades. En 2022, estava en el 40,45 % dels convenis, amb cobertura al 26,9 % de les persones treballadores.

I les mesures per a promoure la **igualtat de tracte i d'oportunitats no discriminatòries**, l'any 2023 estigueren presents en el 42 % dels convenis, amb una cobertura del 53,68 % dels treballadors i treballadores. En 2022, s'havien incorporat en el 43,82 % dels convenis, amb una cobertura del 27,49 % de les persones treballadores.

I per a finalitzar, s'informa sobre els **plans d'igualtat en les empreses**³. L'any 2023, segons dades de la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral, en la nostra Comunitat es van registrar un total de 1.548 plans, distribuïts segons autoritat laboral: 248 a Alacant, 101 a Castelló, 402 a València, 43 en l'àmbit autonòmic i 754 d'àmbit estatal. D'aquests, per sectors econòmics, 20 corresponien al sector de l'agricultura, 328 a la indústria, 69 a la construcció i 1.131 als serveis.

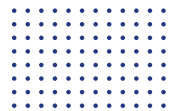
En aquest punt, també s'ofereix informació sobre l'evolució del **treball no presencial o teletreball** i de les persones que treballen a distància, així com de la incorporació de clàusules sobre aquesta matèria en els convenis col·lectius. Pel que fa a la negociació col·lectiva, les clàusules relatives a les condicions del teletreball s'inclouen dins de la clàusula d'**Organització del Treball i Noves Tecnologies**. L'any 2023, aquesta clàusula apareixia en el 20 % dels convenis (20 sobre 100), amb una cobertura del 20,43 % de les persones treballadores (59.768 sobre 292.549). L'any 2022, es trobava en el 15,73 % dels convenis (14 sobre 89), afectant el 16,87 % de treballadors i treballadores (57.739 sobre 342.258).

Pel que fa a aquesta matèria, en el **capítol 21 de la Memòria, dedicat a la Societat Digital**, s'analitza la informació de l'Institut Nacional d'Estadística i de l'Enquesta de Població Activa, relativa al teletreball.

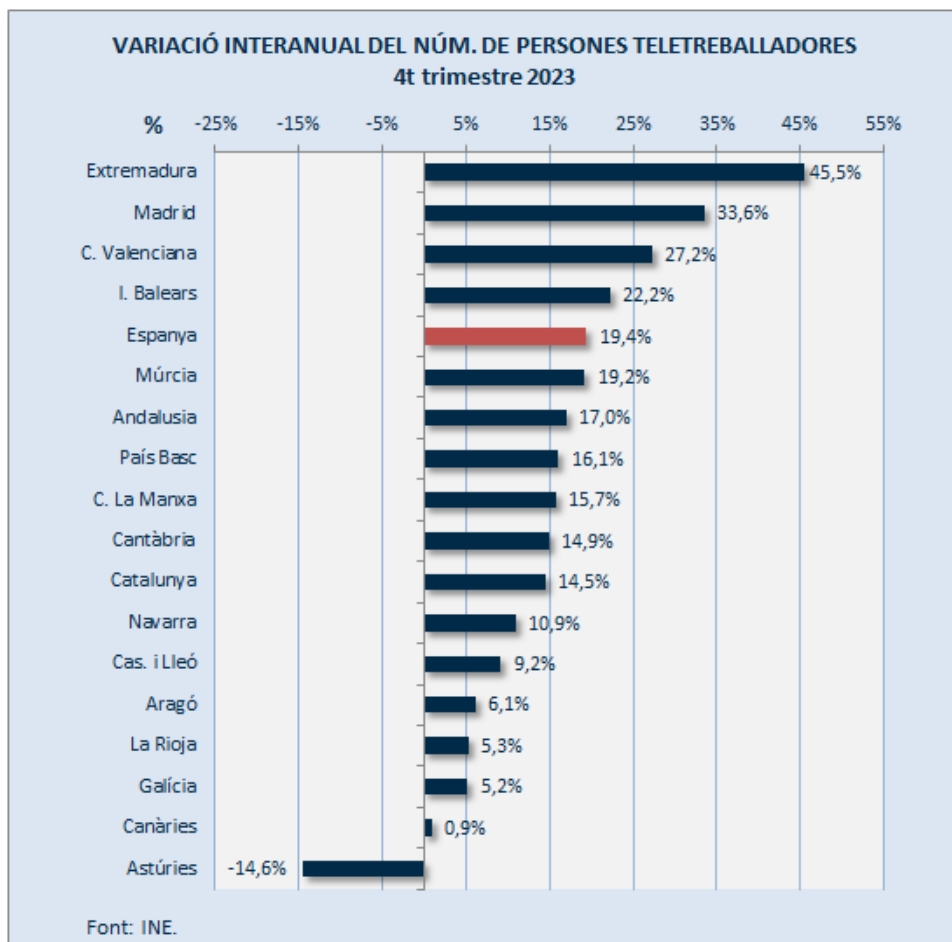
En concret, s'hi tracta la xifra de persones treballadores i la freqüència amb què han treballat des del seu domicili particular, amb dades d'Espanya i de la Comunitat Valenciana, on es constata que, en la **nostra Comunitat, teletreballen un total de 305.500 persones**, la qual cosa representa un 13,26 % sobre el total de persones ocupades, amb un augment del 16,65 % respecte a l'any anterior.

Com a dades complementàries, quant a l'evolució del treball no presencial a les comunitats autònomes, segons informació de l'INE, en el quart trimestre de l'any 2023, es comptaren 3,06 milions de persones que han treballat, almenys ocasionalment, des de casa seua, un 19,4 % més que les 2,56 milions de persones de l'any anterior.

³es empreses amb almenys 50 treballadors i treballadores hauran de tindre elaborat i registrat el seu Pla d'Igualtat, des del 8 de març de 2022, ja que és una exigència progressiva prevista en la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, en el Reial decret llei 6/2019, de l'1 de març, de mesures urgents per a garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en la feina i l'ocupació, en el Reial decret 901/2020, de 13 d'octubre, pel qual es regulen els plans d'igualtat i el seu registre i en el Reial decret 202/2020, de 13 d'octubre, d'igualtat retributiva entre dones i homes, ja que fins llavors només estaven obligades les empreses amb plantilles de 100 o més persones.

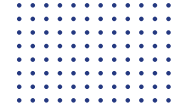

El Gràfic 11.55 recull l'evolució del treball no presencial a les comunitats autònomes, així com la mitjana del conjunt estatal.

Gràfic 11.5

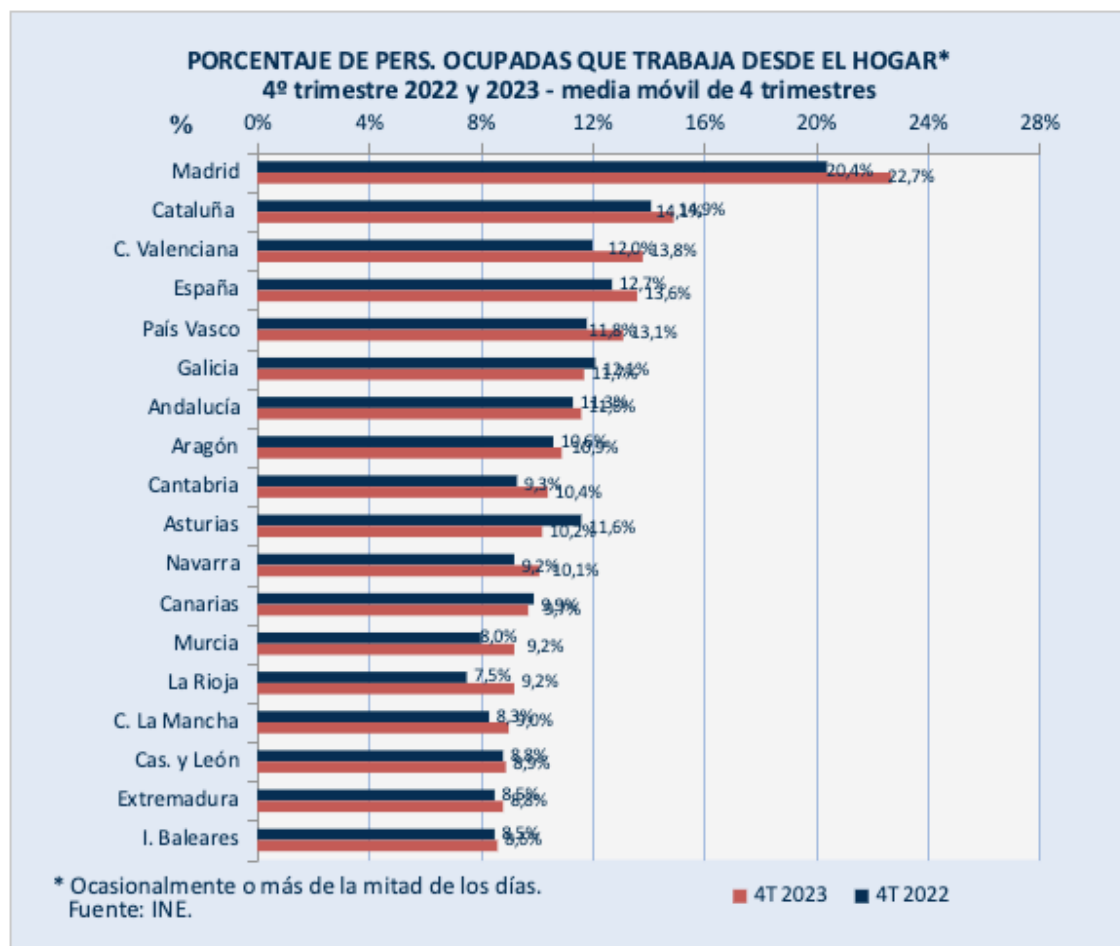

En el període anterior a la pandèmia, el nombre de persones que teletreballaven era d'1,64 milions, xifra que es va més que duplicar, arribant a un màxim de 3,55 milions en el segon trimestre de 2020 (confinament domiciliari). En l'últim trimestre de 2023, com s'ha comentat anteriorment, hi ha 3,06 milions de persones que teletreballen, almenys ocasionalment, la qual cosa suposa que la **proporció de persones teletreballadores, sobre el total d'ocupades, és del 13,6 %**. A més, significa que, del màxim de 1,91 milions de persones que teletreballaven durant la pandèmia, s'han perdut 494.500 (un 25,8 %) i en romanen 1,42 milions.

En analitzar les dades per comunitats autònomes, es constata que existeixen diferències notables i, com ja passava en 2022, el teletreball es du a terme fonamentalment a **Madrid**, que aconsegueix un 22,7 % de persones teletreballadores, i en menor mesura a **Catalunya**, amb un 14,9 %, seguida de la **Comunitat Valenciana** amb un 13,8 %, totes per damunt de la mitjana estatal.

El Gràfic 11.6 incorpora els percentatges de les persones ocupades que treballen des de casa, i es fa una comparació del quart trimestre dels anys 2022 i 2023, amb la mitjana mòbil dels quatre trimestres.

Gràfic 11.6

En el quart trimestre de 2023, un total de 14 comunitats autònomes van mostrar un increment interanual en el nombre de persones teletreballadores. A més de les esmentades anteriorment, s'hi troben el País Basc, Andalusia, Aragó, Cantàbria, Navarra, Múrcia, La Rioja, Castella i Lleó, Extremadura i Castella-la Manxa.

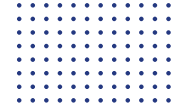
En aquest sentit, destaca el País Basc que, malgrat els increments, es troba per davall de la mitjana estatal amb un 13,1 %. En canvi, tres comunitats van mostrar un descens: el més pronunciat, el d'Astúries, amb una disminució d'1,4 punts percentuals (p. p.) interanuals, que la situen en un 10,2 %; Galícia, amb un descens de 0,4 p. p., i Canàries, amb una disminució de 0,2 p. p.

També en aquest punt, en relació amb la negociació col·lectiva, s'incorporen dos quadres. El primer, el Quadre 11.7, informa sobre l'**augment salarial pactat** segons àmbit funcional i per sector d'activitat, per províncies, amb el total de convenis, i fa distinció entre els convenis d'empresa i els d'un altre àmbit o d'àmbit superior a l'empresa, l'any 2023.

Com es pot observar en aquest quadre, en la nostra Comunitat, la mitjana de l'augment salarial pactat en el total de convenis va quedar per davall, en més de mig punt, del 3,59 % registrat en 2022. Aquesta mitjana també va ser inferior a la taxa interanual de l'IPC, que, tal com s'ha esmentat en paràgrafs anteriors, ha sigut del 3,3 %.

Pel que fa als sectors d'activitat, en aquest exercici, els sectors que van tindre una taxa percentual per damunt de la mitjana salarial pactada van ser el sector de **serveis**, amb un 3,03 %, i el sector de la **construcció**, amb un 3 %. Els sectors que van presentar percentatges per davall de la mitjana van ser el d'indústria, amb un 2,73 %, i l'agrari, amb un 2,31 %.

El segon és el Quadre 11.8, amb informació i xifres totals tant de la Comunitat Valenciana com de les províncies, però en aquest cas relatives a l'any 2023, sobre la **jornada mitjana pactada**, per àmbit funcional.

En aquest, es constata que l'increment en la mitjana de la jornada laboral pactada en el total de convenis de l'any 2023 no ha arribat a dues hores respecte a les 1.771,77 hores anuals de 2022..

CONVENIS, EMPRESES I PERS. TREBALLADORES AFECTADES I AUGMENT SALARIAL PACTAT, SEGONS ÀMBIT FUNCIONAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Total Convenis				Convenis d'empresa			Convenis d'un altre àmbit		
	Convenis	Empreses	Treba.	Augment Salarial (en %)	Convenis	Treba.	Augment Salarial (en %)	Convenis	Treba.	Augment Salarial (en %)
Província d'Alacant										
Total	103	40.421	294.854	3,27	69	9.561	3,18	34	#####	3,27
Agrari	1	500	14.000	3,00	-	-	-	1	14.000	3,00
Indústria	45	7.519	53.582	2,61	34	3.765	2,70	11	49.817	3,11
Construcció	1	6.246	55.961	3,00	-	-	-	1	55.961	3,00
Serveis	56	26.156	171.311	3,91	35	5.796	3,49	21	165.515	3,43
Província de Castelló										
Total	44	2.443	54.149	3,96	33	3.583	2,29	11	50.566	4,08
Agrari	6	47	591	1,59	5	546	1,56	1	45	2,00
Indústria	16	825	13.335	3,78	14	1.772	2,38	2	11.563	3,99
Construcció	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Serveis	22	1.571	40.223	4,06	14	1.265	2,48	8	38.958	4,11
Província de València										
Total	113	41.286	324.064	2,89	86	#####	3,43	27	311.041	2,86
Agrari	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indústria	46	10.112	113.560	3,09	39	6.488	3,86	7	107.072	3,05
Construcció	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Serveis	67	31.174	210.504	2,77	47	6.535	3,00	20	#####	2,77
Àmbit autonòmic										
Total	27	24.835	208.589	2,16	7	2.098	2,43	20	206.491	2,16
Agrari	1	100	30.000	2,00	-	-	-	1	30.000	2,00
Indústria	8	5.426	76.893	1,77	-	-	-	8	76.893	1,77
Construcció	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Serveis	18	19.309	101.696	2,50	7	2.098	2,43	11	99.598	2,50
Comunitat Valenciana										
Total	287	108.985	881.656	2,91	195	#####	3,13	92	853.391	2,90
Agrari	8	647	44.591	2,31	5	546	1,56	3	44.045	2,32
Indústria	115	23.882	257.370	2,73	87	#####	3,28	28	#####	2,71
Construcció	1	6.246	55.961	3,00	-	-	-	1	55.961	3,00
Serveis	163	78.210	523.734	3,03	103	#####	3,06	60	#####	3,03

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral.

Quadre 11.7

CONVENIS, EMPRESSES I TREBALLADORS/ES AFECTATS, JORNADA MITJANA I VARIACIÓ SALARIAL, SEGONS TRAMS DE JORNADA PACTADA, PER ÀMBIT FUNCIONAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

ÀMBIT FUNCIONAL	Trams de jornada pactada (hores/any)					
	Total	Menys de 1.712	De 1.712 a 1.758	De 1.759 a 1.803	De 1.804 a 1.825	Més de 1.825
Província d'Alacant						
Total						
- Convenis	103	21	16	49	6	11
- Empreses	40.421	27	13.032	26.200	128	1.034
- Treballadors/es	294.854	3.605	94.778	188.078	2.209	6.184
- Jornada mitjana (hores/any)	1.774,87	1.656,96	1.741,55	1.791,73	1.818,28	1.826,00
- Augment salarial en %	3,27	2,55	2,90	3,44	5,62	3,31
Convenis d'empresa						
- Convenis	69	19	11	26	4	9
- Empreses	69	19	11	26	4	9
- Treballadors/es	9.561	3.536	1.192	3.800	249	784
- Jornada mitjana (hores/any)	1.731,56	1.656,02	1.737,18	1.775,56	1.808,58	1.826,00
- Augment salarial en %	3,18	2,49	3,27	2,52	4,97	8,78
Convenis d'un altre àmbit						
- Convenis	34	2	5	23	2	2
- Empreses	40.352	8	13.021	26.174	124	1.025
- Treballadors/es	285.293	69	93.586	184.278	1.960	5.400
- Jornada mitjana (hores/any)	1.776,32	1.705,20	1.741,61	1.792,06	1.819,51	1.826,00
- Augment salarial en %	3,27	5,49	2,89	3,45	5,70	2,51
Província de Castelló						
Total						
- Convenis	44	5	10	14	7	8
- Empreses	2.443	34	809	885	7	708
- Treballadors/es	54.149	651	12.837	34.863	455	5.343
- Jornada mitjana (hores/any)	1.776,94	1.619,39	1.746,33	1.783,08	1.820,00	1.826,00
- Augment salarial en %	3,96	3,26	3,83	4,25	3,49	2,50
Convenis d'empresa						
- Convenis	33	4	9	7	7	6
- Empreses	33	4	9	7	7	6
- Treballadors/es	3.583	351	1.337	605	455	835
- Jornada mitjana (hores/any)	1.755,95	1.555,63	1.731,98	1.780,30	1.820,00	1.826,00
- Augment salarial en %	2,29	2,62	2,32	3,00	3,49	0,93
Convenis d'un altre àmbit						
- Convenis	11	1	1	7	0	2
- Empreses	2.410	30,00	800	878	.	702
- Treballadors/es	50.566	300,00	11.500	34.258	.	4.508
- Jornada mitjana (hores/any)	1.778,43	1.694,00	1.748,00	1.783,13	.	1.826
- Augment salarial en %	4,08	4,00	4,00	4,28	.	2,79
Província de València						
Total						
- Convenis	113	20	32	45	8	8
- Empreses	41.286	261	13.401	27.527	8	89
- Treballadors/es	324.064	5.970	142.820	173.915	314	1.045
- Jornada mitjana (hores/any)	1.767,53	1.662,99	1.752,45	1.783,07	1.812,83	1.826,00
- Augment salarial en %	2,89	3,04	2,75	2,99	4,21	2,04
Convenis d'empresa						
- Convenis	86	17	27	27	8	7
- Empreses	86	17	27	27	8	7
- Treballadors/es	13.023	1.829	6.389	3.996	314	495
- Jornada mitjana (hores/any)	1.745,37	1.662,18	1.742,82	1.772,25	1.812,83	1.826,00
- Augment salarial en %	3,43	3,67	2,86	4,33	4,21	2,08
Convenis d'un altre àmbit						
- Convenis	27	3	5	18	0	1
- Empreses	41.200	244	13.374	27.500	.	82,00
- Treballadors/es	311.041	4.141	136.431	169.919	.	550,00
- Jornada mitjana (hores/any)	1.768,46	1.663,34	1.752,90	1.783,32	.	1.826,00
- Augment salarial en %	2,86	2,77	2,75	2,96	.	2,00

.../...

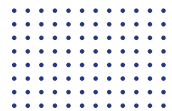

.../...

ÀMBIT FUNCIONAL	Trams de jornada pactada (hores/any)					
	Total	Menys de 1.712	De 1.712 a 1.758	De 1.759 a 1.803	De 1.804 a 1.825	Més de 1.825
Àmbit autonòmic						
Total						
- Convenis	27	3	4	19	0	1
- Empreses	24.835	3	2.367	21.015	.	1.450
- Treballadors/es	208.589	1.825	18.366	186.398	.	2.000
- Jornada mitjana (hores/any)	1.779,72	1.572,51	1.751,82	1.784,01	.	1.826,00
- Augment salarial en %	2,16	1,96	2,75	2,05	.	6,70
Convenis d'empresa						
- Convenis	7	3	2	2	0	0
- Empreses	7	3	2,00	2	.	.
- Treballadors/es	2.098	1.825	109,00	164	.	.
- Jornada mitjana (hores/any)	1.596,73	1.572,51	1.720,93	1.783,76	.	.
- Augment salarial en %	2,43	1,96	6,16	5,09	.	.
Convenis d'un altre àmbit						
- Convenis	20	0	2	17	0	1
- Empreses	24.828	.	2.365	21.013	.	1.450
- Treballadors/es	206.491	.	18.257	186.234	.	2.000
- Jornada mitjana (hores/any)	1.781,58	.	1.752,00	1.784,01	.	1.826,00
- Augment salarial en %	2,16	.	2,73	2,05	.	6,70
Comunitat Valenciana						
Total						
- Convenis	287	49	62	127	21	28
- Empreses	108.985	325	29.609	75.627	143	3.281
- Treballadors/es	881.656	12.051	268.801	583.254	2.978	14.572
- Jornada mitjana (hores/any)	1.773,45	1.645,13	1.748,27	1.786,16	1.817,97	1.826,00
- Augment salarial en %	2,91	2,74	2,85	2,91	5,14	3,38
Convenis d'empresa						
- Convenis	195	43	49	62	19	22
- Empreses	195	43	49	62	19	22
- Treballadors/es	28.265	7.541	9.027	8.565	1.018	2.114
- Jornada mitjana (hores/any)	1.731,01	1.632,63	1.740,20	1.774,51	1.815,00	1.826,00
- Augment salarial en %	3,13	2,65	2,88	3,45	4,07	4,11
Convenis d'un altre àmbit						
- Convenis	92	6	13	65	2	6
- Empreses	108.790	282	29.560	75.565	124	3.259
- Treballadors/es	853.391	4.510	259.774	574.689	1.960	12.458
- Jornada mitjana (hores/any)	1.774,85	1.666,02	1.748,55	1.786,33	1.819,51	1.826,00
- Augment salarial en %	2,90	2,89	2,85	2,90	5,70	3,26

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral.

Quadre 11.8

Així mateix, en aquesta part s'informa sobre la representació de les parts que han intervingut en el procés de negociació col·lectiva, és a dir, les organitzacions empresarials i les sindicals.

El Quadre 11.9 recull les dades de l'any 2023 relatives a la **representació empresarial** en la negociació col·lectiva a la Comunitat Valenciana.

Com s'observa en aquest quadre, les organitzacions empresarials adscrites a la **Confederació Empresarial de la Comunitat Valenciana** (CEV) van participar en els convenis de 98.250 empreses, que han afectat 843.128 persones treballadores, amb un 95,63 % sobre el total de treballadors i treballadores i un percentatge del 90,15 % sobre el total d'empreses. La resta d'organitzacions empresarials van participar en 10.735 empreses que han afectat 38.528 persones treballadores, amb un 9,85 % del total, i cobertura del 4,37 % del total de persones assalariades.

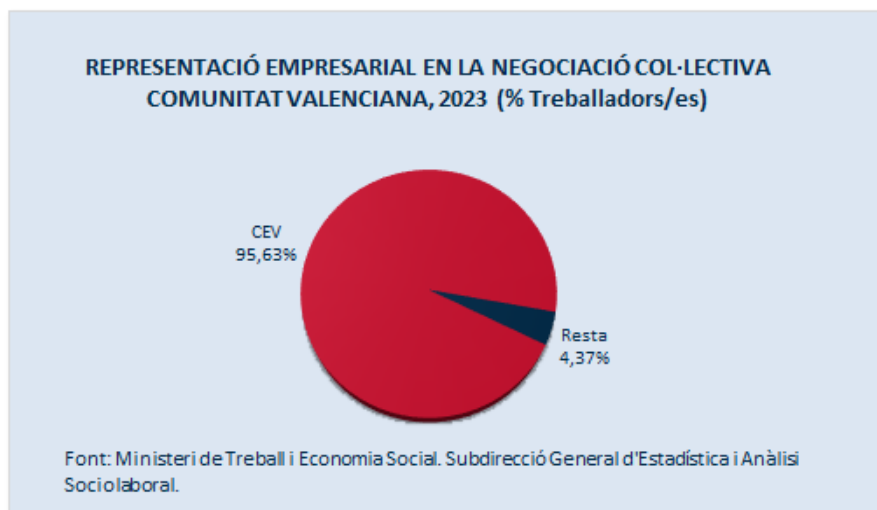
REPRESENTACIÓ EMPRESARIAL EN LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Nombre total de treballadors/es afectats				
	CEV	%	Rest	%	Total
Total CV	843.128	95,63	38.528	4,37	881.656
	Nombre total d'empreses afectades				
	CEV	%	Rest	%	Total
Total	98.250	90,15	10.735	9,85	108.985

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 11.9

Als Gràfics 11.7 i 11.8 s'indiquen els percentatges de la nostra Comunitat sobre la representació empresarial en la negociació col·lectiva.

Gràfic 11.7

Gràfic 11.8

En relació amb la representació institucional de les empreses a la nostra Comunitat, la Resolució de la Direcció General de Treball ha declarat que l'organització empresarial amb més representativitat és la Confederació Empresarial Valenciana (CEV), en la línia del que es preveu en la disposició addicional sisena de l'Estatut dels Treballadors.

El Quadre 11.10 detalla les mateixes dades que s'han analitzat en el total de convenis amb clàusules qualitatives, indicades en el Quadre 11.6, però ara relatives a la **participació en la negociació col·lectiva** de les **organitzacions sindicals** en la nostra Comunitat⁴.

L'any 2023, a la Comunitat Valenciana, a diferència de l'any anterior, el sindicat que va tindre major presència en la negociació col·lectiva i més cobertura mitjana de treballadors i treballadores, com es detalla en el quadre, va ser l'organització sindical UGT-PV, que va signar 75 convenis, seguida per la Confederació Sindical CC.OO.-PV, amb 62 convenis. L'any 2022, la cobertura de CC.OO.-PV va ser del 99,41 % i la d'UGT-PV del 98,97 %.

REPRESENTACIÓ SINDICAL EN LA NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Total Convenis				Convenis d'empresa				Convenis d'un altre àmbit			
	Treballadors/es		Represent.		Treballadors/es		Represent.		Treballadors/es		Represent.	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
CC.OO.-PV	285.794	97,69	198	35,80	7.332	67,97	84	67,97	278.462	98,83 #	114	49,57
UGT-PV	288.900	98,75	272	49,19	9.370	86,86	166	86,86	279.530	99,21 #	106	46,09
Altres sindicats	11.974	4,09	79	14,29	6.499	60,25	69	60,25	5.475	1,94	10	4,35
Grup de treb.	142	0,05	4	0,72	142	1,32	4	1,32	-	-	2	-
Total	292.549	100,00	553	100,00	10.787	100,00	323	100,00	281.762	100,00	230	100,00

Font: Ministeri de Treball i Economia Social. Subdirecció General d'Estadística i Anàlisi Sociolaboral.

Quadre 11.10

⁴En relació amb la composició de les taules negociadores, pot ocórrer que se superposen dades, ja que en el procés de negociació col·lectiva participen diferents organitzacions. Per això, es fa referència a la taxa percentual de les persones que actuen com a representants de cadascun dels grups negociadors, que alhora coincideix amb la xifra de persones representants en la negociació.

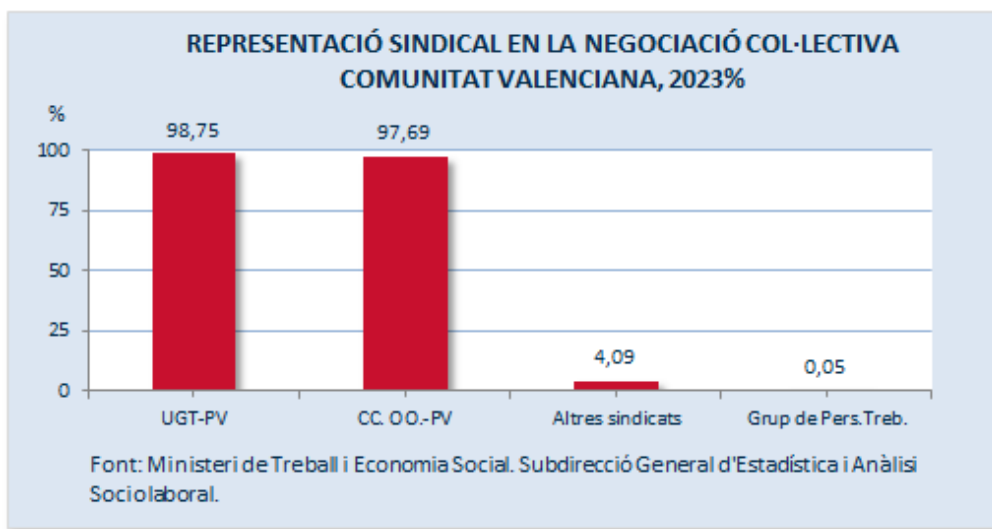

Per províncies, en la d'**Alacant**, la cobertura de treballadors i treballadores ha sigut del 99,47 % per UGT-PV i del 96,99 % per CC. OO.-PV. En la província de **Castelló** va ser del 99,3 % per UGT-PV i del 92,06 % per CC. OO.-PV. En la de **València**, el percentatge ha sigut del 99,72 % per UGT-PV i del 99,14 % per CC. OO.-PV. I en l'àmbit **autonòmic**, la cobertura va ser del 97,30 % per CC. OO.-PV i del 86,98 % per UGT-PV.

La **resta d'organitzacions sindicals**, denominades en el quadre com a «Altres sindicats», van participar en 26 convenis i els «Grups de persones treballadores» en 4 convenis.

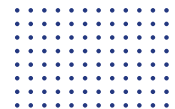
En distribuir-ho per províncies, a **Alacant**, la cobertura que va tindre la participació d'altres sindicats va ascendir al 9,85 % i al 0,02 % per al grup de persones treballadores. En la província de **Castelló**, per a altres sindicats ha sigut del 4,1 % i el grup de persones treballadores no va tindre participació. A **València**, ha sigut del 3,37 % per a altres sindicats i del 0,08 % per al grup de persones treballadores. I en l'àmbit **autonòmic**, la cobertura va ser del 22,49 % per a altres sindicats i tampoc no hi hagué participació del grup de persones treballadores. L'any 2022, la cobertura mitjana d'altres sindicats va ser del 6,95 % i del 0,21 % dels grups de persones treballadores.

En el Gràfic 11.9 s'indiquen els percentatges de la representació en la negociació col·lectiva, a la Comunitat Valenciana, l'any 2023.

Gràfic 11.9

Per a finalitzar aquest capítol, cal tindre en compte el paper institucional important que duen a terme tant les organitzacions empresarials com les sindicals més representatives de la nostra Comunitat. Aquest fet va ser reconegut amb la promulgació de la Llei 7/2015, de 2 d'abril, de participació i col·laboració institucional de les organitzacions sindicals i empresarials representatives en la Comunitat Valenciana i la seua normativa de desenvolupament, que enguany ha tingut una modificació⁵. En aquesta llei es distingeixen dos tipus d'actuacions: d'una banda, la **participació institucional**, amb fons per a la seua execució, i de l'altra, la **col·laboració institucional**.

En coherència amb el que es preveu en aquestes normes, es va constituir la **Mesa de Diàleg Social de la Comunitat Valenciana** com a òrgan col·legiat sense personalitat jurídica, de participació institucional permanent, de caràcter tripartit i paritari, composta per representants del Consell de la Generalitat i de les organitzacions sindicals i empresarials valencianes més representatives. L'objectiu d'aquesta és impulsar la concertació i la coordinació socioeconòmica i la participació institucional. Fruit de la tasca d'aquesta Mesa, es van constituir meses sectorials per a abordar altres àrees de treball, concretades en la Mesa de Desenvolupament Econòmic i Reindustrialització, la Mesa de Cohesió Social, la Mesa de Reforma de Polítiques Públiques i la Mesa per a tractar la Sostenibilitat Mediambiental.

Durant l'any 2023 no s'han celebrat reunions del ple del diàleg social, després de la supressió de la Direcció General del Diàleg Social arran de la conformació del nou Consell. El 30 de gener de 2024 s'ha constituït la nova composició del ple, mantenint-se la mateixa estructura de meses (economia i recuperació social, amb les submeses d'igualtat, sanitat, educació, habitatge, serveis socials i defensa del medi ambient).

11.2. ELECCIONS SINDICALS

Aquest punt recull el referit al que es denomina eleccions sindicals o elecció d'òrgans de representació unitaris, en el qual s'inclouen els resultats, interpretats en el context del conegut com a sistema de còmput dinàmic⁶.

La Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació és el departament competent en matèria de treball, encarregat de publicar els resultats de les eleccions sindicals a la Comunitat Valenciana.

El Quadre 11.11 indica el **nombre de delegats i delegades** que han sigut elegits en els diferents processos d'eleccions sindicals permanents que s'han celebrat a la Comunitat Valenciana fins al 31 de desembre de 2023, amb mandats vigents i no prorrogats, amb una comparació dels totals anuals a aquesta data. No obstant això, es podrien establir comparacions en altres dates, tant a efectes estadístics com per a la fixació de la representació en un determinat sector o empresa.

Aquest quadre detalla les dades sobre la representació legal dels treballadors i treballadores que formen part d'organitzacions sindicals o de grups de treballadors i treballadores, i que en aquest període han obtingut un percentatge de representació superior a l'1,5 % en els diferents processos d'eleccions sindicals celebrats, detallats per províncies i pel total, així com les taxes percentuals.

¹A l'any 2023 s'ha aprovat el Decret 59/2023, de 21 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Reglament de la Llei 7/2015, de 2 d'abril, de la Generalitat, de Participació i Col·laboració Institucional de les Organitzacions Sindicals i Empresarials Representatives en la Comunitat Valenciana.

²En aquest sentit, com que els processos d'eleccions sindicals són continus, el nombre de delegats i delegades sindicals, així com el de cada organització sindical, sol modificar-se en cada procés. En aquest context, per a evitar variacions diàries, es publiquen els resultats a data 31 de desembre de cada any, ja que, d'aquesta manera, la xifra de delegats i delegades sindicals i la taxa percentual de cada organització sindical en eixe període es considera el moment adequat per a l'assignació, si és el cas, de la condició de sindicat més representatiu o majoritari, en l'àmbit de qualsevol part de l'Estat o sector.

RESUM ELECCIONS SINDICALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Mandats Vigents de 1/1/2020 a 31/12/2023

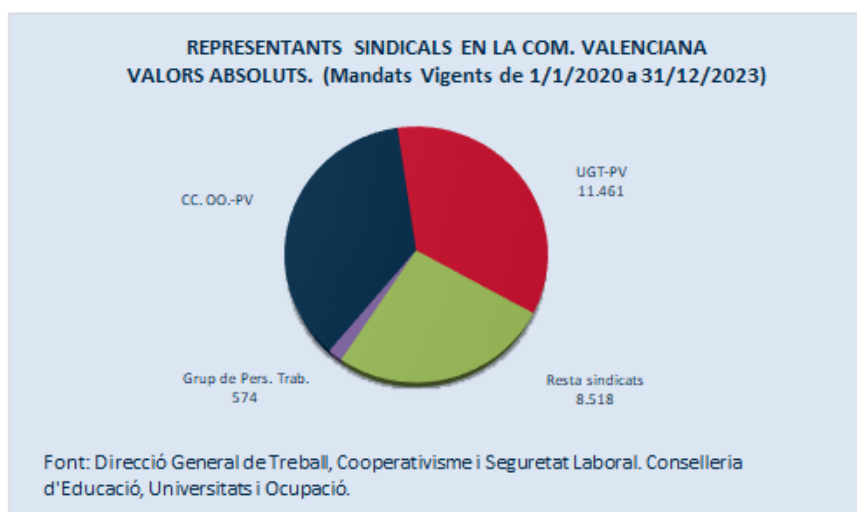
	Alacant		Castelló		València		Comunitat Valenciana	
	Núm. Repr.	%	Núm. Repr.	%	Núm. Repr.	%	Núm. Repr.	%
CC. OO.-PV / Conf. Sind. Comisiones Obreras PV	3.645	36,81%	1.604	35,67%	6.591	36,63%	11.840	36,55%
UGT-PV / Unión General Trabajadores PV	3.398	34,32%	1.811	40,27%	6.252	34,74%	11.461	35,38%
FSIE / Fed. Sind. Independents Ensenyança	317	3,20%	154	3,42%	787	4,37%	1.258	3,88%
CSIF / Conf. Sindical Independiente de Funcionarios	327	3,30%	218	4,85%	662	3,68%	1.207	3,73%
USO-CV / Unión Sindical Obrera	371	3,75%	98	2,18%	487	2,71%	956	2,95%
SI / Sindicato Independiente CV	165	1,67%	81	1,80%	646	3,59%	892	2,75%
FETICO / Fed. Trab. Indep. del Comercio	431	4,35%	85	1,89%	411	2,28%	927	2,86%
Confederación Intersindical Valenciana	176	1,78%	94	2,09%	519	2,88%	789	2,44%
CGT / Conf. General Trabajadores	90	0,91%	42	0,93%	458	2,55%	590	1,82%
Grup de Persones treballadores	136	1,37%	77	1,71%	361	2,01%	574	1,77%
Reste de sindicats	846	8,54%	233	2,35%	820	8,28%	1.899	5,86%
Total	9.902	#####	4.497	#####	17.994	#####	32.393	#####

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

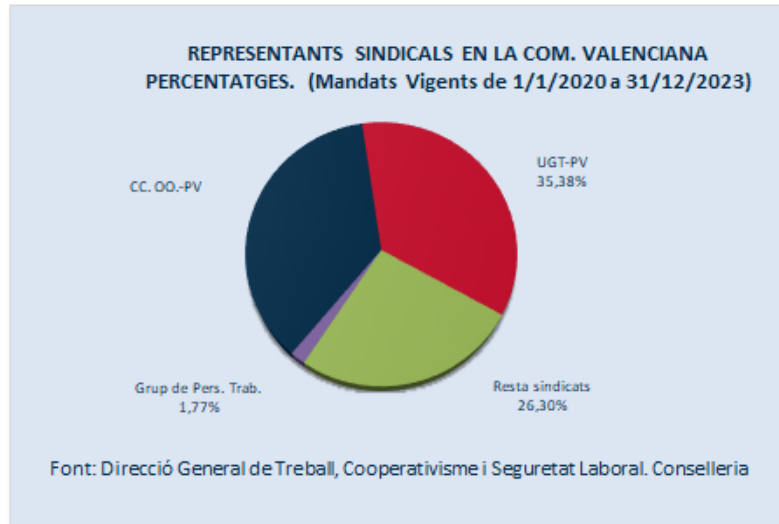
Quadre 11.11

En el quadre anterior, es constata que, en la Comunitat Valenciana, la xifra de mandats a data 31 de desembre de 2023 s'ha incrementat en 1.625 representants respecte al període anterior, la qual cosa suposa un augment del 5,28 %.

Als gràfics 11.10 i 11.11 s'indiquen les dades dels **representants sindicals** que han sigut triats en la nostra Comunitat, en el mandat esmentat, amb vigència dels anys 2020 a 2023, en els quals es distingeix entre valors absoluts i taxes percentuals, i s'exposen tant els percentatges de les organitzacions sindicals CC. OO.-PV i UGT-PV, com els de la resta de sindicats i els dels grups de persones treballadores.

Gràfic 11.10

Gràfic 11.11

En la nostra Comunitat, igual que en anys anteriors, en el procés d'eleccions sindicals, els dos únics sindicats que van obtenir la consideració d'organitzacions sindicals més representatives van ser la Confederació Sindical de Comissions Obreres (CC. OO.-PV) i la Unió General de Treballadors (UGT-PV), amb un percentatge sobre el total del 36,55 % i del 35,38 %, respectivament. Conjuntament, tots dos aconseguixen un 71,93 % de representació, lleugerament inferior al 72,37 % de 2022.

En el marc de la representació sindical, anualment es convoquen, amb càrrec als pressupostos de la Generalitat, una sèrie de **subvencions** amb la finalitat d'atendre la realització dels seus fins propis.

Les ajudes es distribueixen amb criteris d'objectivitat, representativitat i publicitat, que es basen en els resultats electorals obtinguts en l'àmbit del territori de la Comunitat Valenciana, en els processos d'eleccions a representants dels treballadors i treballadores en les empreses i en les eleccions celebrades per a la determinació dels òrgans de representació del personal al servei de les administracions públiques.

Aquest **criteri de representativitat** es certifica per les oficines públiques de Registre d'Actes d'Eleccions Sindicals, adscrites a l'actual Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació, en les quals es computen els mandats vàlids, vigents i no prorrogats, per a poder establir la capacitat de representació de les organitzacions sindicals, conforme al que es preveu en les disposicions addicionals primera i quarta de la [Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical](#).

Les ajudes per a l'any 2023 es van convocar mitjançant la [Resolució de 21 de febrer de 2023, de la Direcció General de Treball, Benestar i Seguretat Laboral, per la qual es convoquen subvencions destinades als sindicats i organitzacions sindicals, en proporció a la seua representativitat, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana per a l'exercici 2023](#), que, de conformitat amb el que s'estableix en la Llei 9/2022, de 30 de desembre, de Pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2023, es finançaran amb càrrec al capítol IV dels Pressupostos de la Generalitat per a l'exercici 2023, del programa pressupostari 315.10 'Condicions de treball i administració de les relacions laborals' de la Direcció General de Treball, Benestar i Seguretat Laboral, línia pressupostària S0230.000, per un import de **3.500.000,00 euros**.

Aquestes subvencions es van completar mitjançant la [Resolució de 24 de maig de 2023, de la directora general de Treball, Benestar i Seguretat Laboral, per la qual es resol la concessió de les subvencions previstes en la Resolució de 21 de febrer de 2023, de la directora general de Treball, Benestar i Seguretat Laboral, per la qual es convoquen subvencions destinades als sindicats i organitzacions sindicals, en proporció a la seua representativitat, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana per a l'exercici 2023](#). Per mitjà d'aquesta s'han concedit les subvencions amb càrrec a la línia de subvenció S0230 del capítol IV, del programa 315.10, 'Condicions de treball i administració de les relacions laborals', del pressupost de la Generalitat per a l'any 2023, aplicació pressupostària 11.03.02.315.10.481.01, a les entitats sol·licitants i pels imports que s'indiquen en l'annex I, destinades als sindicats i organitzacions sindicals, en proporció a la seua representativitat, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb les condicions que s'estableixen en la present resolució de concessió, en la convocatòria respectiva i en les bases reguladores i que es reflecteixen en l'annex I.

La finalitat d'aquestes subvencions és fomentar la realització de qualsevol tipus d'activitat sindical dirigida a la defensa i promoció dels interessos econòmics i socials de les persones treballadores, i garantir el dret a la llibertat sindical i el dret a la igualtat de tracte que aquest comporta. Per tant, són subvencionables les activitats de promoció sociolaboral, sindical i de formació de les persones treballadores, o qualsevol altra que estiga dins dels fins propis de les organitzacions sindicals, desenvolupades dins de l'any natural per al qual es concedeix la subvenció i en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

11.3. CONFLICTES LABORALS

Aquest apartat informa sobre els **conflictes laborals** col·lectius, on, d'una banda, es tracten els conflictes, segons la seua naturalesa o causa, que corresponen als derivats de la interpretació i/o aplicació de normes jurídiques o de convenis o pactes col·lectius que s'han presentat davant del Tribunal d'Arbitratge Laboral de la Comunitat Valenciana (TAL).

I, d'altra banda, els anomenats d'interès o econòmics, basats en interessos de les parts, que solen referir-se a bloquejos de la negociació col·lectiva o a qüestions econòmiques, segons dades facilitades per la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral..

11.3.1. Conflictes col·lectius. Assumptes sotmesos al Tribunal d'Arbitratge Laboral

L'any 2023, es va signar, per part dels representants de la Confederació Empresarial de la Comunitat Valenciana (CEV) i de les organitzacions sindicals UGT-PV i CC. OO.-PV, el VII Acord, publicat mitjançant la [Resolució de 17 de febrer de 2023, de la Subdirecció General de Relacions Laborals, per la qual es disposa el registre i la publicació del seté Acord de Solució Autònoma de Conflictes Laborals de la Comunitat Valenciana \(ASAC-CV\)](#).

En el Quadre 11.12 s'indica la informació sobre els conflictes col·lectius de treball que s'han presentat davant la **Fundació Tribunal d'Arbitratge Laboral de la Comunitat Valenciana** (TAL), l'any 2023, segons distribució geogràfica..

CONFLICTES COL·LECTIUS DE TREBALL PRESENTATS EN 2023 SEGONS DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

	Conflictes	Empreses Afectades	Treballadors/es afectats
Alacant	72	2.071	74.758
Castelló	40	1.160	28.731
València	164	10.916	146.659
Total	276	14.147	250.148

Font: Fundación Tribunal de Arbitraje Laboral de la Comunitat Valenciana.

Quadre 11.12

Al Quadre 11.13 s'informa sobre els **conflictes col·lectius**, segons l'àmbit del conflicte, que distingeix entre l'empresa i el sector.

CONFLICTES COL·LECTIUS DE TREBALL PRESENTATS EN 2023 SEGONS L'ÀMBIT DEL CONFLICTE

	Conflictes	Empreses Afectades	Treballadors/es afectats
D'empresa	261	275	60.653
Sector	15	13.872	189.495
Total	276	14.147	250.148

Font: Fundación Tribunal de Arbitraje Laboral de la Comunitat Valenciana.

Quadre 11.13

El Quadre 11.14 presenta la informació de l'any 2023 sobre l'estat de tramitació dels conflictes col·lectius presentats, al costat de les dades dels procediments, les empreses i el personal treballador afectat en les tres províncies valencianes.

A la Comunitat Valenciana, l'any 2023, la xifra de procediments de conflictes col·lectius de treball que es van presentar davant el TAL va ser de 12 menys que l'any anterior, la qual cosa suposa una disminució del 4,16 % respecte de 2022.

Els treballadors i treballadores afectats van ser un 45,79 % més que els 171.578 de 2022. I les empreses implicades van augmentar un 267,17 % respecte de les 3.853 de l'any anterior.

En aquest context, el nombre de procediments que han finalitzat l'any 2023 va ser de 266, dels quals 265 van ser de mediació i 1 d'arbitratge.

La xifra total de 265 procediments de mediació que van finalitzar va afectar 243.838 persones treballadores, i les empreses afectades van ser 14.133.

I l'únic procediment d'arbitratge que va finalitzar va afectar 187 treballadors i treballadores i una empresa.

Del total de 265 mediacions, 234 han sigut efectives, amb un 87,97 % sobre el total, de les quals 67, un 28,63 %, van ser amb acord, i 167, un 71,37 %, sense acord.

La suma de mediacions no efectives va ser de 31, amb un 11,65 %, de les quals 15 s'han intentat sense efecte, amb un 35,48 %, 14 s'han desistit, amb un 45,16 %, i 6 s'han arxivat, amb un 19,35 %.

I els procediments que han quedat pendents per a l'exercici següent han sigut 24, tots ells de mediació.

TRAMITACIÓ DELS CONFLICTES COL·LECTIUS DE TREBALL, ANY 2023

	Alacant			Castelló			València		
	Expedients	Treballadors/es	Empreses	Expedients	Treballadors/e:	Empreses	Expedients	Treballadors/es	Empreses
Procediments presentats	72	74.758	2.071	40	28.731	1.160	164	146.659	10.916
Arbitratges	1	187	1	0	0	0	0	0	0
Mediacions	71	74.571	2.070	40	28.731	1.160	164	146.659	10.916
Procediments finalitzats	66	72.029	2.063	37	28.458	1.157	163	143.538	10.914
Arbitratges	1	187	1	0	0	0	0	0	0
Mediacions	65	71.842	2.062	37	28.458	1.157	163	143.538	10.914
Mediacions efectives	56	70.679	2.035	33	27.602	1.153	145	140.999	10.896
Acord	14	3.093	14	3	74	3	50	18.373	768
Sense Acord	42	67.586	2.021	30	27.528	1.150	95	122.626	10.128
Mediacions no efectives	9	1.163	27	4	856	4	18	2.539	18
Intentat sense efecte	2	123	2	2	721	2	7	581	7
Desistit	6	940	15	1	100	1	7	1.447	7
Arxiu	1	100	10	1	35	1	4	511	4
Procediments pendents	9	3.108	11	4	393	4	11	3.950	12
Arbitratges	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mediacions	9	3.108	11	4	393	4	11	3.950	12

Font: Fundació Tribunal de Arbitraje Laboral de la Comunitat Valenciana.

Quadro 11.14

Com a dada d'interès, en relació amb els procediments de conciliació-mediació, la xifra de **persones mediadores** va ascendir a 43. Per part de CC. OO.-PV es van designar 16, per part d'UGT-PV, 14, i per part de la CEV, també 14.

El nombre màxim de reunions en una mediació ha sigut de quatre reunions en tres expedients, i el màxim de treballadors i treballadores afectats en una mediació ha sigut de 85.331 en un expedient del sector de la indústria del metall de la província de València.

Pel que fa al nombre màxim d'empreses que s'han vist afectades en una mediació, ha sigut de 9.772, també en el sector de la indústria del metall de la província de València. I el màxim nombre d'expedients de mediació que s'han presentat en l'exercici per part d'una mateixa empresa o sector ha sigut de sis.

En els procediments d'arbitratge, el nombre d'**àrbitres designats** durant l'exercici va ascendir a tres; el nombre màxim de persones treballadores afectades en un arbitratge va ser de 187, i el nombre màxim d'empreses afectades en un arbitratge va ser d'una.

El nombre de sol·licituds d'intervenció de la **Comissió Tècnica d'Organització del Treball** del TAL va ser d'una, amb un dictamen emés, que encara estava pendent al tancament de l'exercici.

Quant a la **celebració presencial i la tramitació telemàtica en línia** dels procediments, del total de 251 procediments finalitzats, el 29 % van ser presencials i el 71 % en línia

L'any 2023, pel que fa als **promotors de mediació**, del total de 275 mediacions, 191 han sigut promogudes per les organitzacions sindicals; 76 pels representants de les persones treballadores; 4 per l'empresa; 1 per les organitzacions empresarials i 4 per acord mutu.

Del total de mediacions promogudes directament per les organitzacions sindicals, 65 han sigut presentades per CC. OO., 43 per UGT, 6 per CC. OO. i UGT conjuntament, 19 per Intersindical Valenciana, 17 per CGT, 6 per USO, 3 per CSI-CSIF, 2 pel Sindicat Independent Ferroviari (SIF), 1 per CNT i 30 per altres combinacions d'organitzacions sindicals.

Pel que fa a les sol·licituds de mediació presentades per la Representació Legal de les Persones Treballadores (RLT) en l'empresa, l'any 2023, l'**assessoria en mediacions** va aconseguir la xifra de 76 mediacions, de les quals 42 van ser presentades per CC. OO., 16 per UGT, 1 per CC. OO. i UGT conjuntament, 3 per CGT, 1 per Intersindical Valenciana, 1 per USO i 12 per altres combinacions sindicals.

Pel que fa al **tipus de conflicte laboral**, de la xifra total de procediments, 203 han sigut procediments d'interpretació i aplicació de normes, en concret de l'article 153 de la Llei 36/2011, de 10 d'octubre, reguladora de la jurisdicció social; 67 de convocatòria de vaga; 2 d'inaplicació del conveni col·lectiu (article 82.3 de l'Estatut dels Treballadors) i 3 de protocol·lització/ratificació d'acords aconseguits.

El Quadre 11.15 informa de la xifra de persones treballadores i empreses que s'han vist afectades en tots els procediments presentats davant del TAL, en els anys 2019 a 2023, tant en els procediments de conciliació i mediació com en els d'arbitratge.

PERSONES TREBALLADORES I EMPRESES AFECTADES EN TOTS ELS PROCEDIMENTS PRESENTATS EN EL TAL. AÑOS 2019-2023

	Persones treballadores	Empreses	Procediments
2019	128.363	8.996	322
2020	103.218	2.297	228
2021	214.612	12.597	301
2022	171.578	3.853	288
2023	250.148	14.147	276

Font: Fundación Tribunal de Arbitraje Laboral de la Comunitat Valenciana.

Quadre 11.15

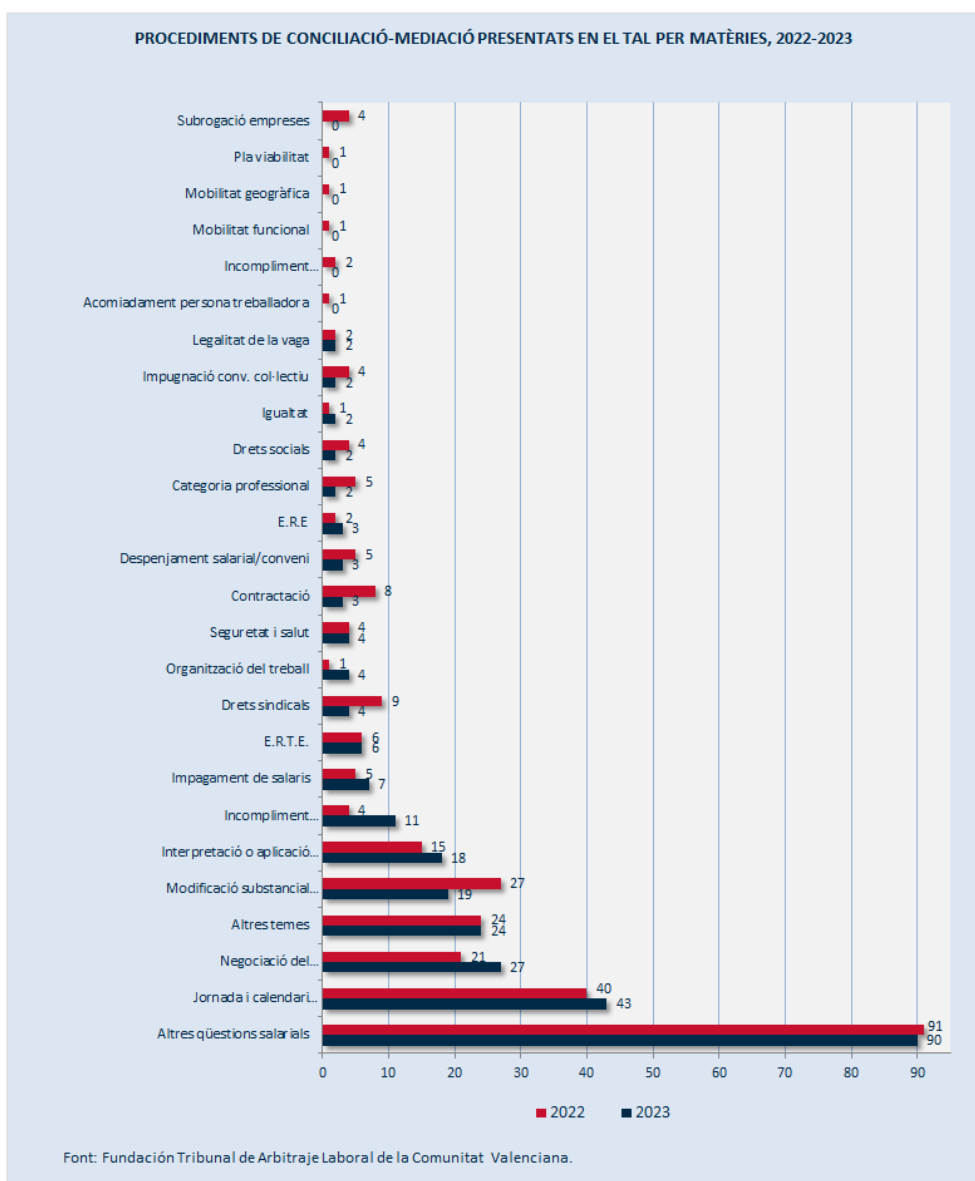

En el Gràfic 11.12 de la pàgina següent es comparen els procediments de conciliació-mediació que s'han tramitat en el TAL, per matèries, entre els anys 2022 i 2023.

D'aquest es desprén que la matèria amb major nombre de procediments, com en anys anteriors, ha sigut la d'altres qüestions laborals que, en 2022, va tindre 91 procediments i, en aquest exercici, en té 90.

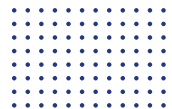
En el Gràfic 11.13 s'informa dels procediments de conciliació-mediació que s'han presentat en el TAL, per sectors d'activitat econòmica, a l'any 2023.

Igual que en anys anteriors, pel que fa al sector d'**activitat econòmica**, el relatiu al sector del transport terrestre també enguany presenta el major nombre de procediments, ja que dels 28 de 2022 ha passat als 33 d'enguany.

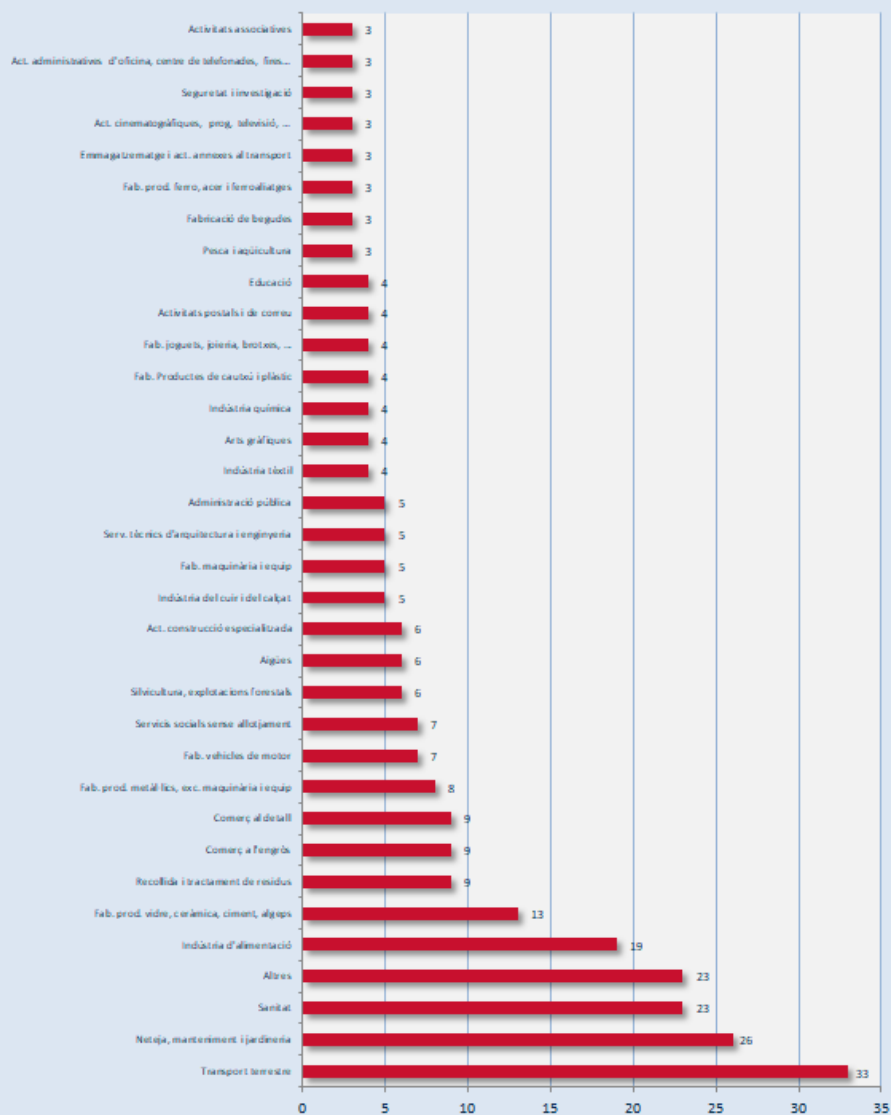

Gràfic 11.12

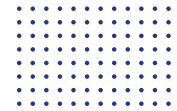
PROCEDIMENTS DE CONCILIACIÓ-MEDIACIÓ PRESENTATS EN EL TRIBUNAL D'ARBITRATGE LABORAL PER SECTORS D'ACTIVITAT, 2023

1) En uns altres, s'inclouen tots amb un procediment en els següents sectors: Indústria del paper; Serveis de menjars i begudes; Telecomunicacions; Act. esportives recreatives i d'entreteniment; Bugaderies, perruqueria, pompes fun.; Agricultura, ramaderia; Indústria de la fusta (excepte mobles); Fab. prod. informàtics, electrònics i òptics; Fab. material i equip elèctric; Fab. mobles; Venda i rep. vehicles de motor; Transport aeri; Publicitat i estudis de mercat; Altres act. professionals disseny, fotografia, traducció, ...; Activitats de lloguer; Assistència residencial; Act. de jocs d'atzar i apostes; i, Reparació i instal·lació de maquinària i equip.

Font: Fundació Tribunal de Arbitraje Laboral de la Comunitat Valenciana.

Gràfic 11.13

El Quadre 11.16 recull la comparació dels procediments de conciliació i mediació entre els anys 2019 i 2023, segons el resultat obtingut en el Tribunal d'Arbitratge Laboral.

**PROCEDIMENTS DE CONCILIACIÓ I MEDIACIÓ SEGONS EL RESULTAT EN EL TRIBUNAL
D'ARBITRATGE LABORAL. AÑOS 2019-2023**

	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%
Acord	80	23,5	40	18,5	60	20,1	54	18,4	67	25,3
Desistit	9	2,6	8	3,7	8	2,7	14	4,8	14	5,3
Sense Acord	211	61,9	138	63,8	198	66,2	205	69,7	167	63,0
Int. Sense efecte	29	8,5	21	9,7	26	8,7	15	5,1	11	4,2
Arxiu	12	3,5	9	4,1	7	2,3	6	2,0	6	2,26
Total	341	100,0	216	100,0	299	100,0	294	100,0	265	100,0

Font: Fundación Tribunal de Arbitraje Laboral de la Comunitat Valenciana.

Quadre 11.16

El Quadre 11.17 compara els procediments de conciliació i mediació en el període comprés entre els anys 2019 i 2023, però referits a les convocatòries de vaga, segons el resultat obtingut en el Tribunal d'Arbitratge Laboral.

**PROCEDIMENTS DE CONCILIACIÓ I MEDIACIÓ EN CONVOCATÒRIES DE VAGA
SEGONS RESULTAT EN EL TAL. ANYS 2019-2023**

	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%
Acord	29	35,8	7	21,9	17	30,4	23	39,7	31	45,6
Desistit	5	6,2	0	0,0	0	0,0	1	1,7	5	7,4
Sense Acord	33	40,7	21	65,6	34	60,7	30	51,7	29	42,6
Int. Sense efecte	9	11,1	1	3,1	2	3,6	1	1,7	0	0,0
Arxiu	5	6,2	3	9,4	3	5,4	3	5,2	3	4,4
Total	81	100,0	32	100,0	56	100,0	58	100,0	68	100,0

Font: Fundación Tribunal de Arbitraje Laboral de la Comunitat Valenciana.

Quadre 11.17

L'any 2023, en la nostra Comunitat, en relació amb els procediments de conciliació i mediació en convocatòries de vaga, la xifra de vagues que es van desconvocar, segons dades acumulades al desembre, va ser de 31 (10 indefinides), que van implicar 100.666 hores desconvocades, amb un valor mensual d'hores desconvocades de 2.226.731,92 euros, que representen 22,12 euros/hora com a cost laboral total per hora efectiva.

11.3.2. Conflictes d'interés

En aquest apartat, s'analitzen els conflictes anomenats d'interés o econòmics, que solen concloure en la convocatòria i celebració de vagues, les quals repercuteixen en el procés productiu, o en la pèrdua de jornades treballades i hores de treball, o en els salaris de les persones treballadores.

El Quadre 11.18 recull la informació de les vagues desenvolupades en la nostra Comunitat l'any 2023, segons distribució geogràfica, amb el nombre de vagues, participants i jornades no treballades, amb dades de la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral.

En relació amb l'any anterior, el nombre de conflictes ha augmentat un 116,66 %, ja que s'ha passat de 30 en 2022 a 65 enguany.

VAGUES DESENVOLUPADES EN 2023 SEGONS DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

	Vagues desenvolupades	Participants	Jornades no treballades
Alacant	31	5.239	15.803
Castelló	11	350	1.058
València	44	6.564	31.160
Comunitat Valenciana	65	12.153	48.021

(1) El total de vagues no coincideix amb la suma de les províncies perquè a cada província se li assigna, a més de les vagues del seu propi àmbit territorial, les vagues d'àmbit autonòmic i nacional

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 11.18

11.3.3. Infraccions en l'Ordre Social

En la Comunitat Valenciana, els procediments administratius relacionats amb les infraccions en l'ordre social es substancien tant en la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació⁷ com en les direccions territorials d'Alacant, Castelló i València, en el servei territorial corresponent⁸.

En aquesta part s'informa de les actuacions de la Inspecció de Treball i Seguretat Social (ITSS) en la nostra Comunitat, en l'àmbit laboral i de la Seguretat Social, durant l'any 2023, any en què encara estava vigent el Pla Estratègic de la Inspecció de Treball i Seguretat Social 2021-2023⁹.

Cal indicar que algunes de les actuacions, com les de l'àrea de prevenció de riscos laborals, es desenvolupen més àmpliament en el capítol 12, dedicat a la Salut Laboral, i les de l'àrea de la Seguretat Social, en el capítol 18, referit al Sistema de la Seguretat Social.

El Quadre 11.19 recull els resultats derivats de les actuacions realitzades per la ITSS en la Comunitat Valenciana durant l'any 2023, amb alguna variació respecte a l'any anterior, ja que es diferencien les ordres de servei finalitzades segons les diferents àrees d'actuació.

RESULTATS DERIVATS DE LES ACTUACIONS SEGUIDES PER LA INSPECCIÓ DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA EN 2023

Concepte	Total Comunitat Valenciana
Total ordres de servei finalitzades	64.793
Actes d'infracció	14.715
Núm. persones treballadores per infracció	109.939
Import infraccions	64.845.517,00 €
Ordres de serveis finalitzades àrea de relacions laborals	10.162
Ordres de serveis finalitzades àrea de prevenció de riscos laborals	28.189
Ordres de serveis finalitzades àrea d'ocupació i estrangeria	792
Ordres de serveis finalitzades àrea de Seguretat Social	24.536
Ordres de serveis finalitzades altres àrees	1.678
Actes d'obstrucció a la labor inspectora	331

Font: Direcció Territorial de l'ITSS en la Comunitat Valenciana

Quadre 11.19

⁷El Reial Decret Legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'Infraccions i Sancions en l'Ordre Social, i la normativa que el desenvolupa, són la base per a la tramitació de les infraccions en l'ordre social.

⁸L'estadística d'infraccions i sancions laborals té per objectiu proporcionar informació estadística sobre les actes d'infracció laboral alçades per la Inspecció de Treball i Seguretat Social i registrades en la Comunitat Valenciana, així com sobre els expedients sancionadors en matèria laboral resolts pels òrgans competents. La Comunitat Valenciana té competències sancionadores en matèria de relacions laborals, prevenció de riscos laborals i ocupació. La competència sancionadora correspon actualment a les direccions territorials d'Ocupació, a la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral, al conseller d'Educació, Universitats i Ocupació, i al Consell, en funció de la gravetat de la sanció.

⁹Resolució de 29 de novembre de 2021, de la Secretaria d'Estat d'Ocupació i Economia Social, per la qual es publica l'Acord del Consell de Ministres de 16 de novembre de 2021, pel qual s'aprova el Pla Estratègic de la Inspecció de Treball i Seguretat Social 2021-2023.

En aquest es destaca un augment del 8,63 % en el total d'**ordres de servei** finalitzades respecte a les 59.648 de l'any 2022, així com un increment en l'**import de les infraccions**, ja que dels 59,37 milions de 2022 s'ha passat a 64,84 milions d'euros en 2023.

Quant a les **actes d'obstrucció** a la labor inspectora, alçades com a conseqüència d'aquelles actuacions que dificulten o impedeixen la tasca de la inspecció, s'observa un increment del 6,09 %, ja que de les 312 actes de 2022 s'ha passat a les 331 actuacions d'enguany.

El Comitè rebutja les obstruccions a la tasca inspectora (331), que s'han incrementat un 6,09 % l'any 2023

El Quadre 11.20 recull la informació sobre l'**activitat sancionadora en matèria laboral** l'any 2023 en la nostra Comunitat, amb alguna variació respecte a l'any anterior.

ACTIVITAT SANCIONADORA EN MATÈRIA LABORAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA EN 2023

Concepte	Total Comunitat Valenciana
Actes d'infracció registrades	2.982
Actes registrades per infraccions en matèria de relacions laborals i ocupació	1.575
Actes registrades per infraccions en matèria de prevenció de riscos	1.407
Empreses sancionades en actes registrades per infraccions	2.470
Sanció total proposada	13.656.357,00 €
Sanció mitjana proposada per acta	4.580,00 €
Infraccions registrades per matèria i motiu de la infracció	3.308
Expedients sancionadors resolts en primera instància	2.809
Expedients sancionadors resolts	3.427
Expedients sancionadors pendents a 31-12-2023 (1)	173
Empreses sancionades	2.315
Import sancions proposades	12.009.406,00 €
Import sancions imposades	9.327.779,00 €
Sanció mitjana imposada per acta	3.321,00 €
Recursos d'alçada resolts a expedients sancionadors	497

Font: Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

(1) Diferència entre actes d'infracció registrades i expedients resolts en primera instància

Quadre 11.20

En primer lloc, s'indica el total d'**actes d'infracció registrades**, on es constata un descens del 6,31 % respecte als 3.183 expedients administratius sancionadors donats d'alta l'any 2022. A més, es distingeix entre les actes registrades en matèria de relacions laborals i ocupació i les de prevenció de riscos.

En aquest sentit, les infraccions en **matèria de relacions laborals i ocupació** han disminuït un 20,93 % respecte a les 1.992 de 2022, mentre que **en matèria de prevenció de riscos** s'ha produït un increment del 13,47 % respecte a les 1.240 de l'any anterior.

En segon lloc, com a novetat, s'informa sobre les empreses sancionades en actes registrades per infraccions, amb la sanció total proposada i la sanció mitjana proposada per acta.

En tercer lloc, es presenten les infraccions registrades per matèria i motiu de la infracció, els expedients sancionadors resolts en primera instància, les infraccions en expedients sancionadors resolts i els pendents, així com les empreses sancionades, l'import de les sancions proposades i les imposades i la sanció mitjana imposada per acta.

L'any 2023, el nombre d'**infraccions en expedients sancionadors resolts** ha disminuït quasi un 10 % respecte als 3.803 expedients de l'any 2022, i l'import de les **sancions imposades** ha sigut un 7,36 % inferior als 10.069.028 euros de l'any anterior.

I, en quart i últim lloc, s'informa sobre els **recursos d'alçada** resolts a expedients sancionadors, que l'any 2023 han disminuït un 21,48 % respecte als 633 recursos resolts l'any passat.

En aquest context, dins de les actuacions de la ITSS, el quadre 11.21 detalla les accions dutes a terme per la Inspecció en la nostra Comunitat durant l'any 2023, que, com és habitual en cada exercici, difereixen de les de l'any anterior. En aquest es comprova que l'ocupació aflorada ha sumat un total de 14.500.

ACCIONS ACONSEGUIDES PER LA INSPECCIÓ DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA EN 2023

Concepte	Total Comunitat Valenciana
Ocupació aflorada	14.500
Núm. persones treballadores infracció clau 26 E	52
Ocupació aflorada per altes d'estrangers	1.402
Ocupació aflorada per altes Seg. Social	12.218
Incrementos parcialitat superiors 50% pas a temps comp	828
% centres de treball amb irregularitats	5,17
% persones treballadores amb irregularitats	5,79

Font: Direcció Territorial de la ITSS en la Comunitat Valenciana

Quadre 11.21

El CES CV destaca el nombre de persones treballadores que han sigut donades d'alta en la Seguretat Social com a conseqüència de la intervenció inspectora, en línia amb el compromís de fer front al treball no declarat.

11.4. DIÀLEG SOCIAL

En aquesta part de la Memòria, es detallen els acords més importants que s'han signat per part del Govern i dels interlocutors econòmics i socials, tant en l'àmbit estatal com en l'autonòmic, que es coneixen com a acords en el marc del diàleg social, com a element fonamental del model social europeu¹⁰, ja que la participació d'aquests en el procés de presa de decisions té com a objectiu la millora de les relacions laborals i de l'ocupació, alhora que s'asseguren els drets de la ciutadania i la millora de la vida de totes les persones.

L'any 2023, en l'àmbit estatal, destaca la signatura, el dia 10 de maig, per part dels secretaris generals de CCOO i UGT i els presidents de la CEOE i la CEPYME, del **V Acord per a l'Ocupació i la Negociació Col·lectiva** (V AENC), amb una vigència de tres anys (2023-2025), publicat mitjançant la **Resolució de 19 de maig de 2023, de la Direcció General de Treball, per la qual es registra i publica el V Acord per a l'Ocupació i la Negociació Col·lectiva.**

Entre altres aspectes, el V AENC recomana una pujada salarial d'almenys entre el 10 % i el 13,56 %, en funció de l'evolució de l'IPC, entre 2023 i 2025. En concret, s'aconsellen pujades salarials del 4 % en 2023 i del 3 % tant per a 2024 com per a 2025, amb una clàusula de salvaguarda de revisió salarial que, en cas de desviació de la inflació, podria implicar increments addicionals de fins a l'1 % per a cadascun dels anys de l'acord.

L'acord recull una **àmplia varietat de matèries** que la negociació col·lectiva de caràcter sectorial pot incorporar, ajustant-les a la realitat de cada unitat de negociació. Entre altres, els criteris i elements essencials per a la transició digital i ecològica, així com aspectes relacionats amb la contractació, la seguretat i salut en el treball, la flexibilitat interna o matèries tendents a aconseguir unes relacions laborals més igualitàries i inclusives, com la ITCC, la diversitat i les persones LGTBI.

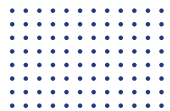
L'AENC és un acord interconfederal, bipartit i obligacional, en què les parts es comprometen a traslladar els seus continguts a les meses de negociació dels convenis col·lectius i posa en valor el diàleg social entre sindicats i empresariat. En aquest sentit, l'acord, en un context d'incertesa econòmica i d'elevades taxes d'inflació, pretén **generar certesa i aportar estabilitat** per a poder continuar amb la senda de creixement econòmic, ja que es persegueix una política salarial que contribuïska, de manera simultània, a la reactivació econòmica, a la creació d'ocupació i a la millora de la competitivitat de les empreses espanyoles.

Una altra mesura, sotmesa a la prèvia consulta de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, ha sigut la fixació del **salari mínim interprofessional**, que ha vist la llum en el **Reial Decret 99/2023, de 14 de febrer, pel qual es fixa el salari mínim interprofessional per a 2023,** el qual estableix el salari mínim per a qualsevol activitat en l'agricultura, la indústria i els serveis, sense distinció de sexe ni d'edat de les persones treballadores, amb un salari mensual de 1.080 euros.

I en l'àmbit autonòmic, destaca la signatura, el dia 8 de febrer de 2023, del **VII Acord de Solució Autònoma de Conflictes Laborals de la Comunitat Valenciana** (ASAC-CV), subscrit per la Confederació Empresarial de la Comunitat Valenciana (CEV) i les organitzacions sindicals UGT-PV i CCOO-PV.

L'objecte d'aquest és el manteniment, desenvolupament, adaptació i millora del sistema de solució autònoma de conflictes col·lectius laborals sorgits entre l'empresa i les persones treballadores o les seues respectives organitzacions, així com facilitar la negociació col·lectiva amb ple respecte a l'autonomia de les parts, mitjançant el Tribunal d'Arbitratge Laboral de la Comunitat Valenciana (TAL), publicat mitjançant la **Resolució de 17 de febrer de 2023, de la Subdirecció General de Relacions Laborals, per la qual es disposa el registre i la publicació del seté Acord de Solució Autònoma de Conflictes Laborals de la Comunitat Valenciana (ASAC-CV).**

¹⁰En aquesta línia s'expressa la [Recomanació del Consell de 12 de juny de 2023 sobre el reforç del diàleg social en la Unió Europea](#).

També cal destacar la firma, l'any 2023, del II Acord sobre matèries concretes, subscrit per la CEV, CCOO-PV i UGT-PV, per a garantir l'estabilitat dels llocs de treball mitjançant la subrogació, en cas de canvi de contracta, licitada per l'Administració de la Generalitat, el sector públic instrumental, les entitats locals i les del seu sector públic, les universitats, així com per l'Administració general de l'Estat i el seu sector públic, quan es tracte de la prestació d'un servei o la realització d'una activitat que opere exclusivament en el territori de la nostra Comunitat¹¹.

El CES CV valora positivament els resultats del diàleg social bipartit i, en concret, la vitalitat dels convenis col·lectius en la nostra Comunitat, com a expressió genuïna del nostre sistema de relacions laborals, basat en l'autonomia de la voluntat de les parts, dels quals els fruits més rellevants són la negociació col·lectiva i els sistemes d'autocomposició de conflictes.

¹¹ L'Acord sobre matèries concretes per a la millora de l'economia i l'ocupació de la Comunitat Valenciana es va subscriure el 21 de març de 2021 i va ser publicat en el DOGV de 21 de maig de 2021. L'any 2023, s'ha signat el II Acord sobre matèries concretes per a la subrogació de les persones treballadores en la contractació pública de la Comunitat Valenciana, publicat en el DOGV mitjançant la Resolució de 9 de maig de 2023, de la Subdirecció General de Relacions Laborals, per la qual es disposen el registre i la publicació del text del II Acord sobre matèries concretes per a la subrogació de les persones treballadores en la contractació pública en la Comunitat Valenciana, que substitueix l'anterior: https://dogv.gva.es/dades/2023/05/22/pdf/2023_5112.pdf

12 Seguretat i salut laboral

El Capítol 12 de la Memòria del CES-CV, que porta per títol Seguretat i Salut Laboral, analitza la sinistralitat laboral i la prevenció de riscos laborals a la Comunitat Valenciana. El Capítol s'estructura en dos apartats: en el primer, es presenten les dades estadístiques relatives a la sinistralitat laboral en jornada de treball a la nostra Comunitat, i en el segon s'analitzen les actuacions en matèria de prevenció de riscos laborals.

L'anàlisi de les dades recollides en aquest Capítol es pot resumir en els punts següents:

- **Descens en termes absoluts de la sinistralitat** laboral, reflectit en la disminució dels accidents laborals, encara que continua constatant-se un increment crònic de les malalties professionals.
- **Disminució en termes absoluts dels accidents laborals** en jornada de treball, especialment destacable en els accidents amb conseqüències mortals i lleus, tot i que es detecta un repunt en els de caràcter greu.
- Nou **increment en termes absoluts dels accidents *in itinere* de caràcter lleu**, amb una reducció dels greus i mortals.

- **Disminució general dels índexs d'incidència** per cada cent mil treballadors i treballadores exposats en els accidents de caràcter greu i mortals, amb un lleuger repunt en els de caràcter greu.
- **Tasca important de l'INVASSAT** en matèria de riscos laborals i d'investigació d'accidents, així com de la Inspecció de Treball en les funcions de vigilància i control, reflectida en Ordres de Servei i nombre d'infraccions en alta.

12.1. SINIESTRALITAT LABORAL

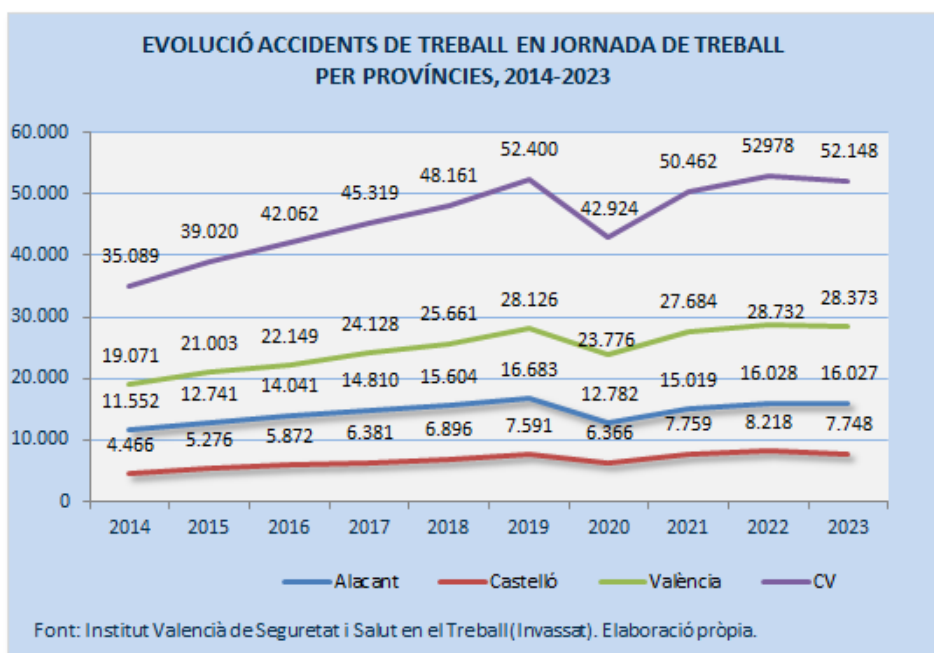
En aquest primer apartat s'arregla la informació corresponent a la sinistralitat laboral, en el qual es detallen els accidents de treball en jornada de treball, els accidents *in itinere* i les malalties professionals. Així mateix, es procedix al desglossament de la sinistralitat laboral segons el gènere.

12.1.1. Accidents de treball

Segons l'Informe Provisional Interanual d'Accidents de Treball gener-desembre 2023 de l'INVASSAT, l'any 2023 s'ha constatat un **decrement d'1,6 punts percentuals en el nombre total d'accidents laborals amb baixa en jornada de treball**, computat per data de baixa mèdica, trencant amb la tendència ascendent experimentada en els últims exercicis.

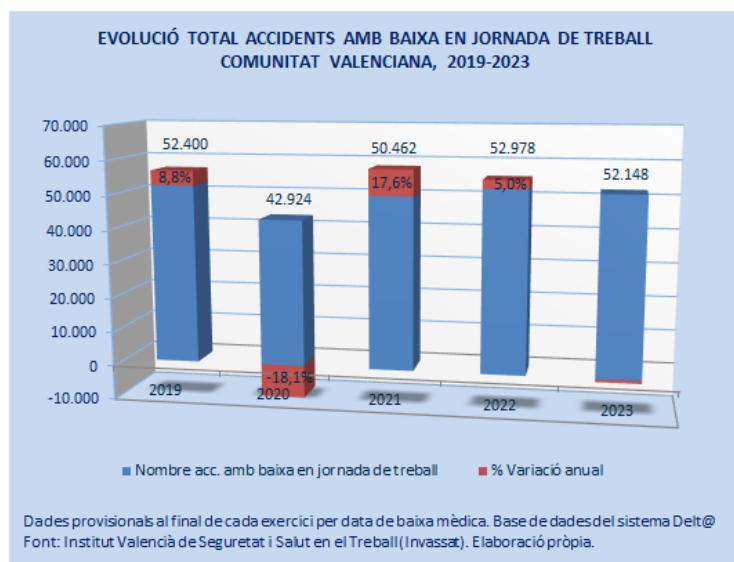
El Gràfic 12.1 mostra l'evolució dels accidents de treball en jornada de treball per data de baixa mèdica durant el període 2014-2023 en cadascuna de les províncies de la Comunitat Valenciana. S'aprecia un increment progressiu en el nombre d'accidents, amb l'excepció dels anys 2020 i 2023, que presenten punts d'inflexió a la baixa.

Gràfic 12.1

Per la seua part, el Gràfic 12.2 mostra l'evolució percentual dels accidents de treball a la Comunitat Valenciana per data de baixa mèdica en els últims cinc anys.

Gràfic 12.2

El Quadre 12.1 recull, per a cadascuna de les tres províncies de la nostra Comunitat, l'evolució del nombre d'accidents amb baixa en la jornada de treball durant els cinc últims exercicis.

Els Quadres 12.2 i 12.17 contenen les dades corresponents al nombre total de sinistres laborals amb baixa en jornada de treball a la nostra Comunitat per data de baixa mèdica, distingint entre **accidents de treball** amb baixa en jornada de treball i les **malalties professionals** declarades (parts amb baixa). Es constata, per a aquest últim exercici, un descens d'1,6 punts percentuals en els accidents de treball i un increment de 14,9 punts percentuals en les malalties professionals amb comunicat de baixa, enfront del 8,2 % de l'any anterior respecte a 2021.

Atenent la seua gravetat, del total d'accidents registrats en jornada de treball, es constata un descens de 20,8 punts percentuals en els accidents mortals (enfront de l'increment del 22,2 % registrat en 2022); un augment de 3 punts en els greus, enfront del 9,2 % experimentat en 2022 per a aquest tipus, i un descens també d'1,6 punts percentuals en els accidents de caràcter lleu (en 2022 es va produir un increment de 4,9 punts percentuals en el nombre d'aquests).

Quadre 12.1

ACCIDENTS LABORALS A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

Nombre d'accidents amb baixa en jornada de treball per data de baixa mèdica

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
2019	16.683	7.591	28.126	52.400
2020	12.782	6.366	23.776	42.924
2021	15.019	7.759	27.684	50.462
2022	16.028	8.218	28.732	52.978
2023	16.027	7.748	28.373	52.148

Dades provisionals al final de cada exercici.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

El CES CV valora positivament el lleu descens en el nombre d'accidents de treball a la Comunitat Valenciana durant 2023, sense perjudici d'instar les institucions sanitàries i laborals a articular polítiques públiques i privades tendents a millorar la formació, la difusió i la conscienciació de la cultura preventiva.

Així mateix, el CES CV emplaça a la renovació de l'Estratègia Valenciana de Seguretat, Salut i Benestar Laboral i a potenciar el Pla d'Actuació enfront dels Accidents Laborals Traumàtics Greus i Mortals ocorreguts en jornada de treball a la Comunitat Valenciana 2023-2025, subscrit el 28 d'abril de 2023, així com a impulsar les ferramentes necessàries encaminades a reduir l'exposició als riscos laborals, basades en el diàleg social i incorporant aquells riscos per a la salut derivats del canvi climàtic i de la digitalització de l'economia.

EVOLUCIÓ DE LA SINISTRALITAT PER LA SEUA GRAVETAT PER DATA DE BAIXA MÈDICA, 2019-2023

	Lleus	Greus	Mortals	Totals		TOTAL SINISTRES
					Malalties	
(Parts)	Accidents	Accidents	Accidents	Accidents	Professionals*	
Any 2019						
Alacant	16.484	176	23	16.683	696	17.379
Castelló	7.540	43	8	7.591	199	7.790
València	27.877	219	30	28.126	623	28.749
C. Valenciana	51.901	438	61	52.400	1.518	53.918
Any 2020						
Alacant	12.642	121	19	12.782	457	13.239
Castelló	6.315	44	7	6.366	149	6.515
València	23.542	204	30	23.776	506	24.282
C. Valenciana	42.499	369	56	42.924	1.112	44.036
Any 2021						
Alacant	14.908	101	10	15.019	438	15.457
Castelló	7.691	51	17	7.759	159	7.918
València	27.464	184	36	27.684	442	28.126
C. Valenciana	50.063	336	63	50.462	1.039	51.501
Any 2022						
Alacant	15.883	116	29	16.028	442	16.470
Castelló	8.185	25	8	8.218	191	8.409
València	28.466	226	40	28.732	491	29.223
C. Valenciana	52.534	367	77	52.978	1.124	54.102
Any 2023						
Alacant	15.872	131	24	16.027	587	16.614
Castelló	7.708	38	2	7.748	175	7.923
València	28.129	209	35	28.373	529	28.902
C. Valenciana	51.709	378	61	52.148	1.291	53.439

Dades provisionals al final de cada exercici per data de baixa mèdica.

(*) Desde l'any 2007, el Ministeri de Treball no desagrega les malalties professionals per raó de la seua gravetat. Es tracta de malalties professionals comunicades amb part de baixa. Parts comunicades amb parts Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.2

En el Quadre 12.3 queden recollits els accidents de treball en jornada de treball per **província i sexe**, atenent la seua gravetat. Es constata, per als **homes**, un descens del 25,3 % en els accidents mortals, del 2,4 % en els de caràcter greu i del 2,3 % en els lleus. En 2022, les dades van reflectir un increment percentual del 25 % en els accidents mortals, un 16,7 % en els de caràcter greu i del 4,6 % en els lleus.

El comportament de l'accidentalitat en el cas de les dones ha mostrat, en canvi, un increment en el nombre d'accidents (0,6 %), amb un augment significatiu dels accidents mortals (en produir-se tres defuncions més que en 2022), un increment en els greus del 50 % (amb 12 casos més) i un augment bastant menys accentuat, del 0,5 %, en els accidents lleus. Per a l'any 2022 es van registrar descensos del 33,3 % en els mortals, del 29,6 % en els greus i un augment del 5,9 % en els de caràcter lleu.

ACCIDENTS AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL PER DATA DE BAIXA MÈDICA I SEXE COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Homes				Dones				Total			
			Total				Total				Total	
	Lleus	Greus	Mortals	mb baixa	Lleus	Greus	Mortals	mb baixa	Lleus	Greus	Mortals	mb baixa
Any 2022												
Alacant	11.399	101	28	11.528	4.484	15	1	4.500	15.883	116	29	16.028
Castelló	6.132	22	7	6.161	2.053	3	1	2.057	8.185	25	8	8.218
València	20.698	206	40	20.944	7.768	20	0	7.788	28.466	226	40	28.732
C. Valencian	38.229	329	75	38.633	14.305	38	2	14.345	52.534	367	77	52.978
Any 2023												
Alacant	11.336	111	21	11.468	4.536	20	3	4.559	15.872	131	24	16.027
Castelló	5.742	35	2	5.779	1.966	3	0	1.969	7.708	38	2	7.748
València	20.260	175	33	20.468	7.869	34	2	7.905	28.129	209	35	28.373
C. Valencian	37.338	321	56	37.715	14.371	57	5	14.433	51.709	378	61	52.148

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.3

A continuació, es comenten les xifres registrades en cadascuna de les tres províncies de la nostra Comunitat. El **sistema Delt@** recull els accidents de treball de persones treballadores exposades, i no de les persones treballadores en actiu, com es feia anteriorment. L'índex d'incidència s'obté dividint el nombre d'accidents pel nombre total de persones treballadores exposades, entenent-se per tals aquelles persones que, afiliades als diferents règims de la Seguretat Social, tenen específicament cobertes les contingències d'accidents de treball i malalties professionals.

ALACANT. En aquesta província s'han declarat un total de 16.614 sinistres laborals amb baixa en jornada de treball (un 0,9 % més que en 2022), dels quals 16.027 han correspost a accidents amb baixa en jornada de treball (11.468 homes i 4.559 dones). Això representa un índex d'incidència de 2.278,5 accidents per cada cent mil persones treballadores exposades, com es pot observar en el Quadre 12.11. Aquest índex és inferior al de 2022 (2.348,1), com a conseqüència de l'increment en el nombre de persones treballadores exposades.

El nombre d'accidents s'ha mantingut pràcticament igual al de l'any anterior, mantenint la tendència descendent iniciada l'any 2021.

Pel que fa a la seua gravetat, s'ha produït un descens del 17,2 % en els accidents mortals en 2023, en contrast amb l'increment del 190 % registrat l'any anterior (19 casos més que en 2021); un augment del 12,9 % en els accidents greus, lleugerament inferior al registrat en 2022 (14,8 %), i una disminució del 0,1 % en els accidents lleus, enfront de la pujada del 6,5 % experimentada en 2022 respecte a l'any precedent.

Segons el sexe, en el cas dels homes, els accidents mortals van disminuir un 25 %, amb 7 casos menys, enfront de l'augment del 180 % registrat en 2022. Els greus han augmentat un 9,9 %, enfront del 18,8 % de 2022. Pel que fa als accidents de caràcter lleu, s'han reduït un 0,6 %, enfront de l'increment del 6,1 % registrat en 2022. En el cas de les dones, es van registrar tres accidents mortals en 2023 (dos més que l'any anterior), cinc casos més en els accidents greus, amb un augment del 33,3 %, i un increment d'1,2 punts percentuals en els accidents lleus, amb 52 casos més en 2023.

CASTELLÓ. En aquesta província es van declarar un total de 7.923 sinistres laborals amb baixa en jornada de treball (un 5,8 % menys respecte a 2022), dels quals 7.748 han correspost a accidents en la jornada de treball (5.779 homes i 1.969 dones), que representen un índex d'incidència de 3.171,1 accidents per cada cent mil persones treballadores exposades, també inferior al de l'any 2022 (Quadre 12.11). El nombre d'accidents en jornada de treball ha disminuït un 5,7 % en relació amb l'any anterior, en contrast amb l'increment del 5,9 % registrat en 2022 respecte al seu precedent.

Pel que fa a la seua gravetat, s'ha produït un descens molt significatiu en els accidents mortals (un 75 % menys, amb sis casos menys), enfront de la caiguda del 52,9 % registrada l'any 2022; un augment del 52 % en els accidents greus, en contrast amb el descens del 51 % en 2022, i un decrement del 5,8 % en els accidents de caràcter lleu, xifra inferior a la registrada en 2022, quan es va produir un increment del 6,4 %.

Segons el gènere, en el cas dels homes s'ha produït un descens del 71,4 % en els accidents mortals (amb cinc casos menys), enfront del descens del 58,8 % de 2022; un increment del 59,1 % en els accidents greus, en contrast amb el decrement del 50 % registrat en 2022, i un descens del 6,4 % en els accidents lleus, el mateix percentatge que en 2022. Pel que fa a les dones, no s'ha constatat cap accident mortal (enfront d'un cas l'any anterior), s'ha mantingut el mateix nombre de casos en els de caràcter greu (3 persones), i s'ha registrat un descens del 4,2 % en els accidents lleus, dada més favorable que la de 2022, quan es va registrar un increment del 6,4 %.

VALÈNCIA. En aquesta província s'han declarat un total de 28.902 sinistres laborals amb baixa en jornada de treball (un 1,1 % menys que en 2022), dels quals 28.373 han correspost a accidents amb baixa en la jornada de treball (20.468 homes i 7.905 dones). Aquests representen un índex d'incidència de 2.611,9 accidents per cada cent mil persones treballadores exposades, índex inferior, com en les altres dues províncies, al de 2022 (Quadre 12.11), com a conseqüència del major nombre de persones treballadores exposades. Durant l'any 2023 s'ha produït un descens d'1,2 punts percentuals en l'accidentalitat, enfront de l'augment de 3,8 punts percentuals registrat en 2022 respecte al seu precedent.

Pel que fa a la gravetat dels accidents, s'ha produït un descens del 12,5 % en els accidents mortals, enfront de l'increment de l'11,1 % de l'exercici anterior, i un descens del 7,5 % en els accidents greus, en contrast amb l'augment del 22,8 % registrat en 2022. L'accidentalitat de caràcter lleu s'ha reduït un 1,2 % en 2023, enfront de l'increment del 3,6 % registrat en 2022 respecte a l'any anterior.

Per sexe, en el cas dels homes s'ha produït un descens del 17,5 % en els accidents mortals, enfront de l'increment del 21,2 % registrat en 2022; i un descens del 15,1 % en els greus, que contrasta amb l'augment d'aquests l'any 2022 (34,6 %) respecte al seu precedent. Els accidents lleus en els homes han disminuït un 2,1 %, enfront de l'augment del 3,2 % en 2022. Pel que fa a les dones, s'han registrat dos accidents mortals en 2023, enfront de cap durant l'exercici anterior; els greus s'han incrementat un 70 % (amb 14 casos més), enfront del descens del 35,5 % en 2022, i els lleus han augmentat un 1,3 %, enfront del descens del 4,8 % registrat en 2022 respecte al seu precedent.

A la Comunitat Valenciana es van declarar un total de 53.439 sinistres laborals amb baixa en jornada de treball (un 1,2 % menys respecte a 2022), dels quals 52.148 han correspost a accidents en la jornada de treball (37.715 homes i 14.433 dones), que representen un índex d'incidència de 2.564,1 accidents per cada cent mil persones treballadores exposades, també inferior al de l'any 2022 (Quadre 12.11). El nombre d'accidents en jornada de treball ha disminuït un 1,6 % en relació amb l'any anterior, en contrast amb l'increment del 5 % registrat en 2022 respecte al seu precedent.

Accidents in itinere

Les dades sobre sinistralitat laboral que s'han analitzat fins ara no inclouen els accidents *in itinere*. Respecte a aquests, com es pot apreciar en el Quadre 12.4 i en el Quadre 12.17, l'any 2023 ha registrat un increment del 5 %, continuant amb la tendència ascendent dels anys anteriors (14,1 % en 2022 i 23,9 % en 2021), amb l'excepció de l'exercici 2020, en què es va produir un descens del 25,2 %. Dels 8.880 accidents in itinere, el 48,52 % van ser patits per homes, mentre que el 51,48 % va correspondre a dones. Aquests percentatges varien lleugerament respecte a 2022, en què van ser del 48,41 % per als homes i del 51,59 % per a les dones.

Pel que fa a la **gravetat** d'aquests accidents, els mortals han experimentat un descens del 35,3 % (6 casos menys), enfront de l'increment del 142,9 % de l'any anterior (amb deu casos més). Per la seua part, els accidents greus han registrat un decrement del 8,2 %, enfront del -11,8 % de l'any 2022. Els accidents lleus han augmentat un 5,3 %, enfront del 14,4 % recollit en l'exercici 2022.

Segons el **sexe**, els accidents in itinere en homes s'han incrementat un 5,3 %, amb un cas menys d'accidents mortals (-9,1 %), una disminució del 3 % en els greus, enfront del -4,3 % de 2022, i un augment del 5,4 % en els lleus, encara que en menor proporció que en 2022, quan va ser del 15,4 %. Pel que fa a les dones, s'ha produït un increment del 4,8 % en termes totals, enfront del 13,2 % de l'exercici 2022, amb una disminució del 83,3 % en els accidents mortals (5 casos menys), en contrast amb l'augment de 5 casos registrat en 2022 respecte al seu anterior. Els accidents greus han disminuït un 20 %, enfront del -25 % de 2022, i els accidents lleus han crescut un 5,1 %, enfront del 13,4 % registrat l'any anterior.

Per províncies, durant l'any 2023, els accidents in itinere han augmentat un 5,5 % a la província d'Alacant (enfront del 17,5 % en 2022), un 6,3 % a la de Castelló (enfront del 6,4 % de l'any anterior) i un 4,6 % a la província de València, enfront del 13,7 % experimentat l'any 2022.

Els accidents in itinere representen, per a aquest exercici, el **14,2 % del total de sinistres a la Comunitat Valenciana**, percentatge que augmenta en set dècimes de punt percentual respecte a l'any anterior (13,5 % en 2022 i 12,6 % en 2021). Aquest percentatge ha anat variant d'un exercici a un altre durant els últims anys, i una de les principals causes continua sent els accidents de trànsit en els desplaçaments als llocs de treball.

El Quadre 12.17 conté un resum amb el nombre total de sinistres amb baixa registrats i declarats a la nostra Comunitat. Als accidents en el centre de treball cal afegir les malalties professionals i els accidents ocasionats durant els desplaçaments al centre de treball. El nombre total de sinistres per data de baixa mèdica s'ha reduït un 0,4 %, enfront de l'increment del 6,2 % experimentat en 2022 respecte al seu precedent.

L'increment més elevat de sinistres totals es dona a la província d'**Alacant**, amb un 1,5 %, seguida de **València** amb un -0,3 % i, finalment, **Castelló** amb un -4,7 %. En l'any 2022, la província d'Alacant ocupava també el primer lloc amb un 7,9 %, seguida de Castelló amb un 6,2 % i, per últim, València amb un 5,2 %. El Quadre 12.4 recull els accidents in itinere per data de baixa mèdica i per sexe per als exercicis 2022 i 2023..

ACCIDENTS IN ITINERE PER DATA DE BAIXA MÈDICA I SEXE COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Homes				Dones				Total			
	Total				Total				Total			
	Lleus	Greus	Mortals	amb baixa	Lleus	Greus	Mortals	amb baixa	Lleus	Greus	Mortals	amb baixa
Any 2022												
Alacant	1.262	25	4	1.291	1.356	13	2	1.371	2.618	38	6	2.662
Castelló	446	2	1	449	407	2	1	410	853	4	2	859
València	2.307	40	6	2.353	2.562	15	3	2.580	4.869	55	9	4.933
C. Valencian	4.015	67	11	4.093	4.325	30	6	4.361	8.340	97	17	8.454
Any 2023												
Alacant	1.371	26	5	1.402	1.400	5	1	1.406	2.771	31	6	2.808
Castelló	443	3	0	446	465	2	0	467	908	5	0	913
València	2.419	36	5	2.460	2.682	17	0	2.699	5.101	53	5	5.159
C. Valencian	4.233	65	10	4.308	4.547	24	1	4.572	8.780	89	11	8.880

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invasat).

Quadre 12.4

12.1.2. Malalties Professionals

Les xifres absolutes per a l'any 2023 estan recollides en els Quadres 12.2 i 12.17, havent-se registrat un **increment del 14,9 %**, enfront del 8,2 % de 2022 respecte al seu precedent. Aquest increment ha sigut del 5,9 % en els homes, enfront del 13,9 % en 2022, i del 22,7 % en les dones, enfront del 3,6 % en 2022, cosa que consolida la tendència ascendent dels exercicis anteriors.

Per províncies, **Alacant** ha registrat el 45,5 % del total de parts amb baixa a la Comunitat (39,3 % en 2022), amb un augment del 32,8 % respecte a l'any anterior. L'any 2022, la província d'Alacant ja havia registrat un increment del 0,9 %.

La província de **Castelló** representa el 13,6 % del total de malalties professionals amb comunicats de baixa (17 % en 2022), havent experimentat un descens del 8,4 % enguany, enfront de l'augment del 20,1 % registrat en 2022 respecte al seu precedent.

Per la seua part, a la província de **València**, les malalties professionals amb comunicats de baixa representen el 41 % del total, 2,7 punts percentuals menys que en 2022 respecte a l'any anterior. Es constata un increment del 7,7 %, enfront de l'11,1 % registrat en 2022 respecte al seu precedent.

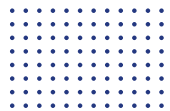
Pel que fa al **sexe**, els homes representen el 43,1 % i les dones el 56,9 % dels comunicats de baixa (557 i 734 parts en termes absoluts, respectivament), amb una variació dels percentatges de representativitat respecte als últims exercicis. Es manté la tendència segons la qual les dones superen els homes en el nombre de comunicats de baixa, amb un augment de la seua representació percentual en aquest exercici. En 2022, els homes representaven el 46,8 %, mentre que el percentatge de les dones era del 53,2 %.

MALALTIES PROFESSIONALS. PARTS AMB BAIXA COMUNICATS, 2022-2023

	2022			2023		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alacant	195	247	442	263	324	587
Castelló	95	96	191	69	106	175
València	236	255	491	225	304	529
C. Valenciana	526	598	1.124	557	734	1.291

Font: Elaboració pròpia. Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.5

Es constata una **major incidència de les malalties professionals en les dones que en els homes**. Tant els homes com les dones estan exposats diàriament, en el seu treball, a diferents riscos laborals, donada l'evident segregació del mercat laboral, tant en l'àmbit vertical (accés a llocs de direcció ocupats principalment per homes) com horitzontal, on determinats sectors es troben altament feminitzats. En aquest sentit, les dones treballen més en activitats o sectors relacionats amb l'educació, la sanitat, l'atenció i la cura a tercers, o en certs sectors específics de la indústria com ara el tèxtil o l'agroalimentari, mentre que els homes estan majoritàriament representats en treballs de direcció, manuals i tècnics, així com en el maneig de maquinària o instal·lacions

Per a previndre els danys a la salut derivats de l'activitat laboral, és imprescindible identificar i avaluar tots els riscos, tant els tradicionals com els emergents, amb la finalitat de poder eliminar-los o reduir-los fins a nivells que no provoquen danys.

En el Quadre 12.6 es recullen els **índexs d'incidència de les malalties professionals comunicades amb baixa** per cada cent mil persones treballadores exposades, i que, per a l'exercici 2023, és 6,8 punts superior al registrat en 2022, any en què va ser 1,8 punts superior al seu precedent.

ÍNDEX D'INCIDÈNCIA DE MALALTIES PROFESSIONALS AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL, 2022-2023

	Nombre de treballadors/es exposats/des*		Nombre de Malalties Professionals**		Incidència per cent mil de treballadors/es exposats/des	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	682,6	703,4	442	587	64,8	83,5
Castelló	242,7	244,1	191	175	78,7	71,7
Valencia	1.055,5	1.086,3	491	529	46,5	48,7
C. Valenciana	1.980,8	2.033,8	1.124	1.291	56,7	63,5

Dades provisionals al final de cada exerci (*) Milers de treballadors/ (**) Parts amb baixes.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat). Elaboració pròpia.

Quadre 12.6

Destaquen les **malalties professionals causades per agents físics**, amb un 91,3 % del total de casos amb baixa registrats (1.179 parts enfront dels 1.060 de 2022) (Quadre 12.7). Dins d'aquestes, predominen les malalties provocades per postures forçades i moviments repetitius en el treball, que representen un 56 % d'aquest total (660 comunicats de baixa registrats: 326 d'homes i 334 de dones), relacionades amb fatiga i inflamació de les beines tendinoses; i un 41,3 % (487 casos: 158 d'homes i 329 de dones) relacionats amb paràlisis dels nervis a causa de la tensió.

A continuació, destaquen les malalties de la pell causades per substàncies i agents no compresos en cap dels altres apartats, amb 37 casos i un 2,9 % de representativitat. El tercer grup el formen les malalties professionals causades per la inhalació de substàncies i agents tampoc compresos en altres apartats, amb 29 casos i una representativitat del 2,2 %.

MALALTIES PROFESSIONALS. NOMBRE DE PARTS AMB BAIXA COMUNICATS, DISTRIBUÏTS PER GRUPS DE MALALTIES PROFESSIONALS. C.V., 2023

GRUPS	Homes		Dones		Total	
	N	%	N	%	N	%
1. Malalties Professionals causades per agents químics	14	2,5	8	1,1	22	1,7
2. Malalties Professionals causades per agents físics	502	90,1	677	92,2	1.179	91,3
3. Malalties Professionals causades per agents biològics	7	1,3	16	2,2	23	1,8
4. Malalties Professionals causades per inhalació de substàncies i agents no compresos en altres apartats	17	3,1	12	1,6	29	2,2
5. Malalties Professionals de la pell causades per substàncies i agents no compresos en un dels altres apartats	16	2,9	21	2,9	37	2,9
6. Malalties Professionals causades per agents carcinògens	1	0,2	0	0,0	1	0,1
Total	557	100	734	100	1.291	100

Dades provisionals.

Font: Invassat (Gener-Desembre de 2023)

Quadre 12.7

El major nombre de parts amb baixa comunicats, distribuïts per seccions d'activitat (CNAE-2009), a la Comunitat Valenciana durant l'any 2023, ha correspost a la **indústria manufacturera**, amb 360 parts (8 més que en 2022) i un 27,9 % de representativitat.

El següent sector és el **comerç a l'engròs i al detall**, amb 203 parts (199 en 2022) i un 15,7 % de representativitat. En tercer lloc, figura l'hostaleria, amb 159 parts i un 12,3 % de representativitat (Quadre 12.8).

Pel que fa a la classificació per activitats segons la CNAE-2009, el major nombre de parts amb baixa comunicats s'ha registrat en els **serveis a edificis i activitats de jardineria**, amb 123 parts, que representen el 9,5 % del total. En segon lloc, apareixen els **serveis de menjars i begudes**, amb 108 parts i un 8,4 % de representativitat, i en tercer lloc, el **comerç al detall —excepte vehicles de motor i motocicletes—**, amb 94 parts i un 7,3 % de representativitat (Quadre 12.9).

D'acord amb la Classificació Nacional d'Ocupacions (CNO-11), el col·lectiu amb més parts de baixa comunicats ha sigut el d'**altre personal de neteja**, amb 176 comunicats (55 més que en 2022) i un 13,6 % de representativitat. El següen les **persones treballadores dels sectors de la fusta, tèxtil, confecció, pell, cuir, calçat i altres operaris**, amb 101 parts (84 en 2022) i un 7,8 % de representativitat, i, en tercer lloc, les **ocupacions de la indústria de l'alimentació, begudes i tabac**, amb 94 parts i un 7,3 % de representativitat. Atenent aquesta classificació, cal deixar constància que 87 parts (39 en 2022) es troben pendents de classificar, representant el 6,7 % del total de parts comunicats amb baixa (Quadre 12.10).

MALALTIES PROFESSIONALS. NOMBRE DE PARTS AMB BAIXA COMUNICATS, DISTRIBUÏTS PER CNAE-2009. C.V., 2023

SECCIONS	CNAE-2009	Homes		Dones		Total	
		N	%	N	%	N	%
A	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	15	2,7	18	2,5	33	2,6
B	Indústries extractives	0	0,0	0	0,0	0	0,0
C	Indústria manufacturera	198	35,5	162	22,1	360	27,9
D	Suministre d'energia elèctrica, gas, vapor o aire acondicionat	0	0,0	0	0,0	0	0,0
E	Suministre d'aigua, activitats de sanejament. Gestió de residus i descontaminació	17	3,1	13	1,8	30	2,3
F	Construcció	138	24,8	2	0,3	140	10,8
G	Comerç a l'engròs i al detall; reparació vehicles de motor i motocicletes	75	13,5	128	17,4	203	15,7
H	Transport i emmagatzematge	14	2,5	4	0,5	18	1,4
I	Hostaleria	33	5,9	126	17,2	159	12,3
J	Informació i comunicacions	2	0,4	1	0,1	3	0,2
K	Activitats financeres i de segurs	0	0,0	2	0,3	2	0,2
L	Activitats immobiliàries	0	0,0	0	0,0	0	0,0
M	Activitats professionals, científiques i tècniques	0	0,0	8	1,1	8	0,6
N	Activitats administratives i serveis auxiliars	30	5,4	117	15,9	147	11,4
O	Administració pública i defensa: seguretat social obligatòria	11	2,0	11	1,5	22	1,7
P	Educació	1	0,2	8	1,1	9	0,7
Q	Activitats sanitàries i de serveis socials	8	1,4	58	7,9	66	5,1
R	Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	5	0,9	13	1,8	18	1,4
S	Altres serveis	7	1,3	49	6,7	56	4,3
T	Activitats de llars com ocupadors i com productors de béns i serveis per al seu ús propi	3	0,5	14	1,9	17	1,3
U	Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	Sense assignar	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total		557	100	734	100	1.291	100

Dades provisionals.

Font: Invasat (Gener-Desembre de 2023)

Quadre 12.8

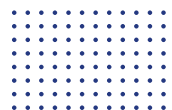

**MALALTIES PROFESSIONALES. NOMBRE DE PARTS AMB BAIXA COMUNICATS,
DISTRIBUÏTS PER CNAE-2009 I SEXE A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023**

CLASSIFICACIÓ NACIONAL D'ACTIVITATS	Homes		Dones		Total	
	N	%	N	%	N	%
Agricultura, ramaderia, caça o serveis relacionats amb les matei	11	2,0	18	2,5	29	2,2
Silvicultura i explotació forestal	2	0,4	0	0,0	2	0,2
Pesca i aquicultura	2	0,4	0	0,0	2	0,2
Extracció d'antracita, hulla i lignit	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Extracció de cru de petroli i gas natural	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Extracció de minerals metàl·lics	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Altres indústries extractives	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats de suport a les indústries extractives	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Indústria de l'alimentació	33	5,9	57	7,8	90	7,0
Fabricació de begudes	1	0,2	1	0,1	2	0,2
Indústria del tabac	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Indústria tèxtil	4	0,7	8	1,1	12	0,9
Confecció de peces de vestir	2	0,4	3	0,4	5	0,4
Indústria del cuir i del calçat	20	3,6	37	5,0	57	4,4
Ind. de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparter	10	1,8	5	0,7	15	1,2
Indústria del paper	1	0,2	5	0,7	6	0,5
Arts gràfiques i reproducció de suports grabats	3	0,5	2	0,3	5	0,4
Coqueries i refinament de petroli	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Indústria química	6	1,1	3	0,4	9	0,7
Fabricació de productes farmacèutics	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	18	3,2	8	1,1	26	2,0
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	24	4,3	5	0,7	29	2,2
Metalúrgia: fabricació de productes de ferro, acer i ferroaleació	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Fabr. de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	23	4,1	7	1,0	30	2,3
Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Fabricació de material i equip elèctric	1	0,5	4	0,5	5	0,4
Fabricació de maquinària i equip n.c.o.p.	7	1,3	1	0,1	8	0,6
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	22	3,9	5	0,7	27	2,1
Fabricació d'altre material de transport	2	0,4	0	0,0	2	0,2
Fabricació de mobles	10	1,8	5	0,7	15	1,2
Altres indústries manufactureres	4	0,7	4	0,5	8	0,6
Reparació i instal·lació de maquinària i equip	7	1,3	0	0,0	7	0,5
Suministre d'energia elèctrica, gas, vapor i aire acondicionat	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Captació, depuració i distribució d'aigua	3	0,5	4	0,5	7	0,5
Recollida, tractament d'aigües residuals	3	0,5	1	0,1	4	0,3
Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització	11	2,0	8	1,1	19	1,5
Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de resid	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Construcció d'edificis	60	10,8	0	0,0	60	4,6
Enginyeria civil	7	1,3	0	0,0	7	0,5
Activitats de construcció especialitzada	71	12,7	2	0,3	73	5,7
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	25	4,5	0	0,0	25	1,9
Comerç a l'engròs i intermediaris, excepte de veh. de motor i...	33	5,9	51	6,9	84	6,5
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	17	3,1	77	10,5	94	7,3

.../...

CLASSIFICACIÓ NACIONAL D'ACTIVITATS	Homes		Dones		Total	
	N	%	N	%	N	%
Transport terrestre i per tuberies	7	1,3	2	0,3	9	0,7
Transport marítim i per vies de navegació interiors	1	0,2	0	0,0	1	0,1
Transporte aeri	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Emmagatzematge i activitats annexes al transport	4	0,7	2	0,3	6	0,5
Activitats postals i de correus	2	0,4	0	0,0	2	0,2
Serveis d'allotjament	11	2,0	40	5,4	51	4,0
Serveis de menjars i begudes	22	3,9	86	11,7	108	8,4
Edició	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats de programació i emissió de ràdio i televisió	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Telecomunicacions	2	0,4	0	0,0	2	0,2
Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb inf	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Serveis d'informació	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Serveis financers, excepte segurs i fons de pensions	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Segurs, reasegurs i fons de pensions, excepte S.S. obligatòria	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats auxiliars als serveis financers i als segurs	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Activitats immobiliàries	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats jurídiques i de contabilitat	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Activ. de les seues centrals; activ. de consultoria de gestió empre	0	0,0	2	0,3	2	0,2
Serveis tècnics d'arquitectura i ingenieria; assajos i anàlisis tèc	0	0,0	4	0,5	4	0,3
Investigació i desenvolupament	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Publicitat i estudis de mercat	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats veterinàries	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats d'alquiler	4	0,7	0	0,0	4	0,3
Activitats relacionades amb l'ocupació	3	0,5	5	0,7	8	0,6
Activ. d'agències de viatges, operadors turístics, serveis de resen	0	0,0	1	0,1	1	0,1
Activitats de seguretat i investigació	1	0,2	0	0,0	1	0,1
Serveis a edificis i activitats de jardineria	21	3,8	102	13,9	123	9,5
Activ. administratives d'oficina i altres activ. auxiliars a les emp	1	0,2	9	1,2	10	0,8
Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria	11	2,0	11	1,5	22	1,7
Educació	1	0,2	8	1,1	9	0,7
Activitats sanitàries	5	0,9	20	2,7	25	1,9
Assistència en establiments residencials	2	0,4	31	4,2	33	2,6
Activitats de serveis socials sense allotjament	1	0,2	7	1,0	8	0,6
Activitats de creació, artístiques i espectacles	3	0,5	3	0,4	6	0,5
Activitats de biblioteques, archius, museus i altres activ. cultura	0	0,0	3	0,4	3	0,2
Activitats de jocs d'atzar i apostes	0	0,0	2	0,3	2	0,2
Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	2	0,4	5	0,7	7	0,5
Activitats associatives	1	0,2	2	0,3	3	0,2
Reparació d'ordinadors, efectes personals i art. ús domèstic	1	0,2	3	0,4	4	0,3
Altres serveis personals	5	0,9	44	6,0	49	3,8
Activitats de les llars com ocupadors de personal domèstic	3	0,5	14	1,9	17	1,3
Activitats de llars como productors de béns i serveis per a ús prc	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Activitats d'organització i organismes extraterritorials	0	0,0	0	0,0	0	0,0
No consta	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total	557	100	734	100	1.291	100

Dades provisionals.

Font: Invassat. (Gener-Desembre de 2023)

Quadre 12.9

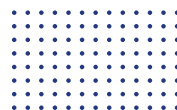

**MALATIES PROFESSIONALS. NOMBRE DE PARTS AMB BAIXA COMUNICATS,
DISTRIBUÏTS PER CNO-11 A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023**

CLASSIFICACIÓ NACIONAL D'Ocupacions 2011	Homes		Dones		Total	
	N	%	N	%	N	%
11 Membres poder executiu, cossos legislatius; directius de l'AAP	0	0,0	0	0,0	0	0,0
12 Directors/es de departaments administratius i comercials	0	0,0	2	0,3	2	0,2
13 Directors/es de producció i operacions	3	0,5	0	0,0	3	0,2
14 Directors/es i gerents d'empreses d'allotjament, restauració i	1	0,2	6	0,8	7	0,5
15 Directors/es i gerents empreses de serv. no classificats sota a	0	0,0	0	0,0	0	0,0
21 Professionals de la salut	2	0,4	6	0,8	8	0,6
22 Professionals de l'enseny. infantil, primària, secundària i post	1	0,2	4	0,5	5	0,4
23 Altres professionals de l'ensenyament	0	0,0	2	0,3	2	0,2
24 Profs. de la ciències físiques, químiques, matemàtiques i de le	0	0,0	0	0,0	0	0,0
25 Professionals en dret	0	0,0	0	0,0	0	0,0
26 Especialistes en organització de l'AAPP i de les emp. i en la co	0	0,0	1	0,1	1	0,1
27 Professionals de les tecnologies de la informació	0	0,0	0	0,0	0	0,0
28 Professionals en ciències socials	0	0,0	1	0,1	1	0,1
29 Professionals de la cultura i l'espectacle	3	0,5	2	0,3	5	0,4
31 Tècnics/ques de les ciències i de les enginyeries	14	2,5	11	1,5	25	1,9
32 Supervisors/es en enginyeria de mines, inds. manufac. i consti	3	0,5	1	0,1	4	0,3
33 Tècnics/ques sanitaris i professionals de les teràpies alterna	1	0,2	2	0,3	3	0,2
34 Professionals de suport en finances i matemàtiques	0	0,0	0	0,0	0	0,0
35 Representants, agents comercials i afins	1	0,2	0	0,0	1	0,1
36 Profs. suport gestió administrativa; tècnics forces i cossos de s	0	0,0	0	0,0	0	0,0
37 Profs. de suport de serveis jurídics, socials, culturals, esportius	1	0,2	0	0,0	1	0,1
38 Tècnics/ques tecnologies de la informació i les comunicacions	1	0,2	0	0,0	1	0,1
41 Empleats/des en serv. contables, finan. i serveis suport a prod	8	1,4	3	0,4	11	0,9
42 Empleats/des de biblioteques, serveis de correus i afins	0	0,0	0	0,0	0	0,0
43 Altres empleats/des administratius sense tasques d'atenció a	0	0,0	0	0,0	0	0,0
44 Empleas/des agenc. viatjes, recepc. i telef.; empleats finestret	1	0,2	3	0,4	4	0,3
45 Empleats/des administ. tasques atenció al púb. no classifs. sc	0	0,0	2	0,3	2	0,2
50 Cambrers/es i cuiners/es propietaris/es	5	0,9	5	0,7	10	0,8
51 Treballadors/es asalariats/des dels serveis de restauració	19	3,4	65	8,9	84	6,5
52 Dependents en botigues i magatzems	3	0,5	24	3,3	27	2,1
53 Comerciants propietaris de botigues	1	0,2	1	0,1	2	0,2
54 Venedors/es (excepte en botigues i magatzems)	2	0,4	1	0,1	3	0,2
55 Caixers/es i taquillers/es (excepte bancs)	0	0,0	5	0,7	5	0,4
56 Treballadors/es de cures a les persones en serveis de salut	5	0,9	27	3,7	32	2,5
57 Altres treballadors/es de les cures a les persones	0	0,0	1	0,1	1	0,1
58 Treballadors/es dels serveis personals	9	1,6	47	6,4	56	4,3
59 Treballadors/es dels serveis de protecció i seguretat	1	0,2	0	0,0	1	0,1

.../...

.../...

CLASSIFICACIÓ NACIONAL D'Ocupacions	Homes		Dones		Total	
	N	%	N	%	N	%
61 Treballadors/es qualificats/des en activitats agrícoles	8	1,4	5	0,7	13	1,0
62 Trebs. qualificats en activ. ramaderes (incloïdes avícoles, apíci	1	0,2	0	0,0	1	0,1
63 Trebs.. qualificats en activitats agropequàries mixtes	0	0,0	2	0,3	2	0,2
64 Trebs. qualificades en activitats forestals, pesqueres i cinegèt	1	0,2	0	0,0	1	0,1
71 Trebs. en obres estructurals de construcció i afins	88	15,8	2	0,3	90	7,0
72 Trab. D'acabat de construc i instal (exc. electric.), pintores i afi	37	6,6	1	0,1	38	2,9
73 Soldadors/es, chapistes, montadors estr. metàl., ferrers, elab.	17	3,1	4	0,5	21	1,6
74 Mecànics/ques i ajustadors/es de maquinària	26	4,7	0	0,0	26	2,0
75 Trebs. especialitzats en electricitat i electrotecnologia	18	3,2	1	0,1	19	1,5
76 Mecànics de precisió en met., ceramistas, vidriers, arts. i arts g	7	1,3	3	0,4	10	0,8
77 Trebs. de la indústria de l'alimentació, begudes i tabac	31	5,6	63	8,6	94	7,3
78 Trebs. fusta, tèxtil, confecció, pell, cuir, calçat i altres operaris	44	7,9	57	7,8	101	7,8
81 Persones operadores d'instal·lacions i maquinària fixes	45	8,1	36	4,9	81	6,3
82 Persones Muntadores i ensambladores en fàbriques	15	2,7	6	0,8	21	1,6
83 Maqu. locomotores, operadores m. agrícola i equ. pesats mòb.	3	0,5	0	0,0	3	0,2
84 Conductors/es de vehicles per al transport urbà o per carretera	10	1,8	2	0,3	12	0,9
91 Empleats/as serv. domèstics	1	0,2	9	1,2	10	0,8
92 Altre personal de neteja	17	3,1	159	21,7	176	13,6
93 Ajudants de preparació d'aliments	5	0,9	26	3,5	31	2,4
94 Recollidors resid. urb., venedors de carrer i altres ocupac. elen	14	2,5	12	1,6	26	2,0
95 Peons agraris, forestals i de la pesca	10	1,8	14	1,9	24	1,9
96 Peons de la construcció i de la mineria	17	3,1	0	0,0	17	1,3
97 Peons de les indústries manufactureres	16	2,9	51	6,9	67	5,2
98 Peons del transport, descarregadors i reponedors	7	1,3	6	0,8	13	1,0
00 Ocupacions militars	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Pendent de classificar	34	6,1	53	7,2	87	6,7
TOTAL	557	100	734	100	1291	100

Dades provisionals.

Font: Ministeri de Treball i Immigració (Observatori d'EP. Gener-Desembre de 2023)

Quadre 12.10

El CES CV anima a l'estudi, detecció i declaració de les malalties professionals que, a la Comunitat Valenciana, presenten dades molt superiors a la mitjana estatal, amb la finalitat d'adequar la política preventiva a la mitigació de l'exposició a aquests riscos.

Com en ocasions anteriors, el Comitè encoratja la Generalitat i els agents econòmics i socials a treballar en les mesures preventives que faciliten una detecció precoç dels riscos ocasionats per agents carcinògens, agents químics (especialment en treballs altament feminitzats), així com en les malalties mentals.

12.1.3. Evolució i anàlisi de la sinistralitat laboral

Reprenent les dades que figuren en el Quadre 12.2, en què es mostra l'evolució de la sinistralitat a la Comunitat Valenciana en els últims cinc exercicis per data de baixa mèdica, s'observa un descens continuat dels índexs d'incidència globals des de 2016, tal com queda reflectit en els quadres següents.

Així doncs, per a l'any 2019, els accidents lleus es van incrementar un 8,7 %, els greus un 24,1 %, i els mortals van descendir un 1,6 %. Durant l'exercici 2020 es va produir una disminució de la sinistralitat, provocada principalment pels efectes de la pandèmia de la COVID-19, que va comportar una reducció dels accidents lleus d'un 18,1 %, dels greus d'un 15,8 % i dels mortals d'un 8,2 %. A partir d'aquell any es torna a manifestar un repunt en la sinistralitat que, en 2021, es va traduir en un augment del 17,8 % en els accidents lleus, un increment del 12,5 % en els accidents mortals i una disminució del 8,9 % en els accidents de caràcter greu. Durant l'exercici 2022 es va intensificar aquest repunt, observant-se augments tant en els accidents mortals (22,2 %), com en els greus (9,2 %) i, en menor mesura, en els lleus (4,9 %). En 2023 s'aprecia un **canvi de tendència**, amb una disminució de l'1,6 % en el nombre total d'accidents, un descens també de l'1,6 % en els accidents lleus, un 20,8 % en els accidents mortals, i un increment del 3 % en els accidents greus.

Pel que fa al **nombre de persones treballadores exposades**, en 2023 (2.033.885) s'ha registrat un increment del 2,7 % respecte a l'any anterior. En l'exercici 2022, el nombre de persones treballadores exposades (1.980.831) ja havia augmentat un 4,6 % respecte al seu precedent (1.893.124 persones).

Desglossant per **sexe**, el nombre de treballadors exposats en 2023 ha sigut d'1.097.358, amb un augment del 2,1 % respecte a l'any anterior (1,8 punts menys que el creixement registrat en 2022 respecte al seu precedent); i el nombre de treballadores exposades ha sigut de 936.527, amb un increment del 3,4 % respecte a 2022, sent aquest increment 2,1 punts percentuals inferior al registrat en 2022 respecte a l'any anterior.

En el Quadre 12.11 es presenta l'índex d'incidència del total d'accidents amb baixa en jornada de treball per cada cent mil persones treballadores exposades; en el Quadre 12.12 s'arplega l'índex d'incidència dels accidents de caràcter greu, i en el Quadre 12.13, l'índex d'incidència dels accidents mortals.

ÍNDEX D'INCIDÈNCIA DEL TOTAL D'ACCIDENTS AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL PER DATA DE BAIXA MÈDICA, 2022-2023

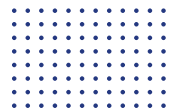
	Nombre de treballadors/es exposats/des*		Accidents amb baixa en jornada de treball		Incidència per cent mil de treballadors/des exposats/des	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	682,6	703,4	16.028	16.027	2.348,1	2.278,5
Castelló	242,7	244,1	8.218	7.748	3.386,1	3.174,1
València	1.055,5	1.086,3	28.732	28.373	2.722,1	2.611,9
C. Valenciana	1.980,8	2.033,8	52.978	52.148	2.674,6	2.564,1

Dades provisionals al final de cada exercici. (*) Milers de treballadors/es.

Font: Invasat. Dades d'accidents: Base de dades Sistema Delt@. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 12.11

Pel que fa al primer d'aquests índexs, la Comunitat Valenciana ha registrat un descens en l'índex d'incidència, amb una taxa de variació percentual de -4,1 punts, enfront del lleuger increment de 0,3 punts registrat en 2022. Per a cadascuna de les tres províncies, el descens percentual en 2023 ha sigut del -3 % a **Alacant** (enfront del 0,9 % en 2022), del -6,3 % a **Castelló** (enfront del 2,7 % de l'any anterior) i del -4 % a la província de **València** (enfront del -0,5 % registrat en 2022 respecte a 2021).

Segons dades de l'INVASSAT, desglossant per sexe, l'índex d'incidència del total d'accidents en els **homes**, en 2023, s'ha situat en 3.436,9 per cada cent mil treballadors exposats, enfront dels 3.594,8 de 2022. En el cas de les dones, l'índex d'incidència s'ha situat en 1.541,1 per cada cent mil treballadores exposades, enfront dels 1.583,1 de l'exercici anterior.

En relació amb l'índex d'accidents de caràcter greu, també s'han produït variacions respecte a l'any anterior en el còmput total de la Comunitat. L'índex d'incidència per cada cent mil persones treballadores exposades ha sigut superior en una dècima de punt, mentre que en 2022 havia augmentat en huit dècimes respecte a 2021. Per províncies, a **Alacant** l'increment ha sigut d'1,6 punts (1,4 punts en 2022); a **Castelló**, de 5,3 punts (enfront del descens d'11,4 punts en 2022); i a **València**, un descens de 2,2 punts (enfront d'un increment de 3,2 punts en 2022 respecte a l'any 2021).

Pel que fa a l'accidentalitat de caràcter greu per sexe, l'índex d'incidència en els **homes** s'ha situat en 29,3 per cada cent mil treballadors exposats (30,6 en 2022), mentre que en les **dones** ha sigut de 6,1 per cada cent mil treballadores exposades (4,2 en 2022).

ÍNDEX D'INCIDÈNCIA DELS ACCIDENTS DE CARÀCTER GREU PER DATA DE BAIXA MÈDICA, 2022-2023

	Nombre de treballadors/es exposats/des*		Nombre d'Accidents Greus		Incidència per cent mil de treballadors/es exposats/des	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	682,6	703,4	116	131	17,0	18,6
Castelló	242,7	244,1	25	38	10,3	15,6
València	1.055,5	1.086,3	226	209	21,4	19,2
C. Valenciana	1.980,8	2.033,8	367	378	18,5	18,6

Dades provisionals al final de cada exercici. (*) Milers de treballadors/es.

Font: Invassat. Dades d'accidents: Base de dades Sistema Delt@. Ministeri de Treball i Economia Social

Quadre 12.12

Per la seua part, l'índex d'incidència dels accidents **mortals** per cada cent mil persones treballadores exposades a la Comunitat Valenciana ha disminuït en tres dècimes de punt (en 2022 havia augmentat en sis dècimes), tal com es pot apreciar en el Quadre 12.13. Per províncies, **Alacant** ha augmentat el seu índex d'incidència en 1,9 punts (en 2022 l'increment va ser de 2,8 punts respecte a l'any anterior). La província de **Castelló** ha reduït l'índex d'incidència en 6,4 punts (enfrent del descens de 3,9 punts en 2022), i la de **València** ha registrat una disminució de 0,3 punts, enfrent de l'increment de 0,2 punts registrat en 2022 respecte a 2021.

Finalment, l'índex d'incidència dels accidents mortals en els **homes** per a l'any 2023 ha sigut de 5,1 per cada 100.000 treballadors exposats (7 en 2022), mentre que en el cas de les dones ha sigut de 0,5 per cada 100.000 **treballadores** exposades, tres dècimes de punt més que en 2022.

ÍNDEX D'INCIDÈNCIA DELS ACCIDENTS MORTALS 2022-2023

	Nombre de treballadors/es exposats/des*		Nombre d'Accidents Mortals		Incidència per cent mil de treballadors/es exposats/des	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	682,6	703,4	29	24	1,5	3,4
Castelló	242,7	244,1	8	2	7,2	0,8
València	1.055,5	1.086,3	40	35	3,6	3,2
C. Valenciana	1.980,8	2.033,8	77	61	3,3	3,0

Dades provisionals al final de cada exercici. (*) Milers de treballadors.

Font: Invassat. Dades d'accidents: Base de dades Sistema Delt@. Ministeri de Treball Economia Soci

Quadre 12.13

En el Quadre 12.14 figuren els índexs d'incidència dels accidents in itinere corresponents als dos últims exercicis, en les tres províncies de la nostra Comunitat. S'observa un increment en valors absoluts i, tot i que també es constata un augment en el nombre de persones treballadores exposades, els índexs d'incidència han experimentat increments en cadascuna de les tres províncies.

ÍNDEX D'INCIDÈNCIA DEL TOTAL D'ACCIDENTS IN ITINERE AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL PER DATA DE BAIXA MÈDICA, 2022-2023

	Nombre de treballadors/es exposats/des*		Accidents in itinere amb baixa en jornada de treball		Incidència per cent mil de treballadors/es exposats/des	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	682,6	703,4	2.662	2.808	390,0	399,2
Castelló	242,7	244,1	859	913	353,9	374,0
València	1.055,5	1.086,3	4.933	5.159	467,4	474,9
C. Valenciana	1.980,8	2.033,8	8.454	8.880	426,8	436,6

Dades provisionals al final de cada exercici. (*) Milers de treballadors/es.

Font: Invassat. Dades d'accidents: Base de dades Sistema Delt@. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 12.14

Pel que fa als **accidents in itinere de caràcter greu** (Quadre 12.15), es constata un descens tant en valors absoluts com en l'índex d'incidència, amb una disminució de quatre dècimes de punt en la Comunitat Valenciana. A nivell provincial, el descens és especialment significatiu a la província d'Alacant, mentre que a la província de Castelló s'observa un repunt.

ÍNDEX D'INCIDÈNCIA DEL TOTAL D'ACCIDENTS *IN ITINERE* GREUS AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL PER DATA DE BAIXA MÈDICA, 2022-2023

	Nombre de treballadors/es exposats/des*		Accidents in itinere amb baixa en jornada de treball		Incidència per cent mil de treballadors/es exposats/des	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	682,6	703,4	38	31	5,6	4,4
Castelló	242,7	244,1	4	5	1,6	2,0
València	1.055,5	1.086,3	55	53	5,2	4,9
C. Valenciana	1.980,8	2.033,8	97	89	4,9	4,4

Dades provisionals al final de cada exercici. (*) Milers de treballadors/es.

Font: Invassat. Dades d'accidents: Base de dades Sistema Delt@. Ministeri de Treball i Economia Social.

Quadre 12.15

Els índexs d'incidència dels **accidents mortals in itinere** també s'han reduït a la nostra Comunitat, amb un descens especialment significatiu a la província de Castelló, on no s'ha registrat cap víctima mortal en 2023. A la província de València, la disminució ha sigut més lleu, mentre que a la d'Alacant s'ha mantingut el mateix percentatge que en l'exercici anterior.

ÍNDEX D'INCIDÈNCIA DEL TOTAL D'ACCIDENTS *IN ITINERE* MORTALS AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL PER DATA DE BAIXA MÈDICA, 2022-2023

	Nombre de treballadors/es exposats/des*		Accidents in itinere amb baixa en jornada de treball		Incidència per cent mil de treballadors/es exposats/des	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	682,6	703,4	6	6	0,9	0,9
Castelló	242,7	244,1	2	0	0,8	0,0
València	1.055,5	1.086,3	9	5	0,9	0,5
C. Valenciana	1.980,8	2.033,8	17	11	0,9	0,5

Dades provisionals al final de cada exercici. (*) Milers de treballadors/es.

Font: Invassat. Dades d'accidents: Base de dades Sistema Delt@. Ministeri de Treball i Economia Social.

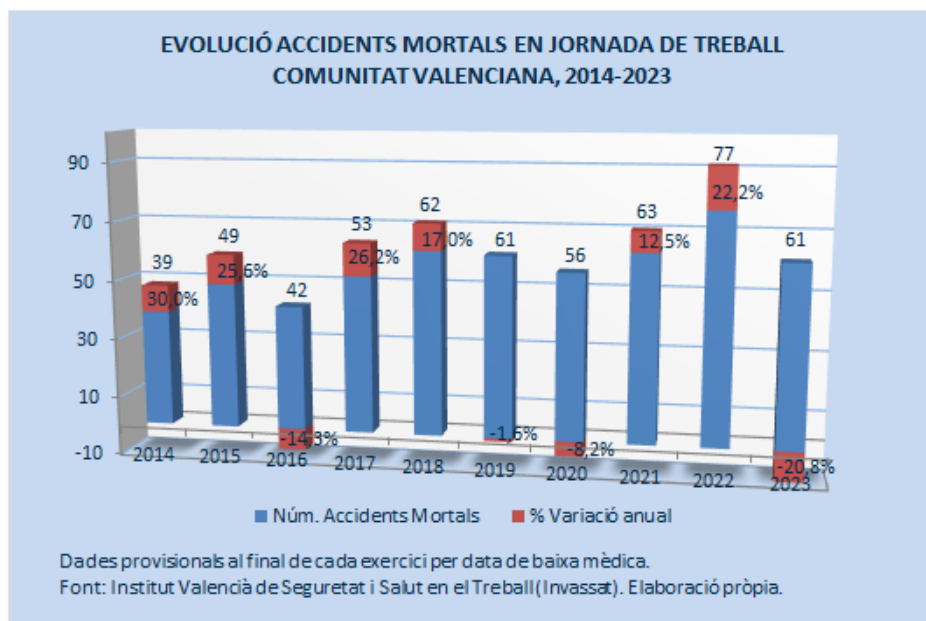
Quadre 12.16

El Gràfic 12.3 mostra l'evolució del **nombre d'accidents mortals** per data de baixa mèdica durant els últims nou exercicis. En els dos primers exercicis s'observa un increment d'aquests sinistres, produint-se un canvi de tendència en l'exercici 2016, amb un nou augment en els exercicis 2017 i 2018. Els anys 2019 i 2020 van experimentar descensos en els accidents mortals, tendència que es va veure truncada en 2021, amb un repunt del 12,5 %, que es va accentuar en 2022 amb un increment del 22,2 %. De manera positiva, l'any 2023 presenta una disminució en el nombre d'accidents mortals. Per a consultar l'evolució dels accidents mortals a més llarg termini, cal remetre's a la Memòria de l'exercici 2014, en la qual es recull l'evolució dels accidents mortals en jornada de treball a la Comunitat Valenciana, si bé per data de recepció de l'Autoritat Laboral.

El CES CV manifiesta su satisfacción por el descenso de los índices de incidencia globales de siniestralidad laboral, si bien subraya el repunte sufrido en el caso de los accidentes graves.

Gràfic 12.3

El Quadre 12.17 recull les dades de **sinistralitat laboral**, per data de baixa mèdica, a la Comunitat Valenciana durant el període 2019-2023. S'hi inclouen els accidents en jornada de treball, així com les malalties professionals i els accidents in itinere produïts durant aquest últim quinquenni.

RESUM SINISTRALITAT LABORAL PER DATA DE BAIXA MÈDICA A LA COMUNITAT VALENCIANA 2019-2023

	Accidents Jornada Treball				Malaltia Professional amb baixa*				Totals Centre Treball				Accidents in itinere				Totals Generals			
	Lleus	Greus	Mortals	Total amb baixa	Lleus	Greus	Mortals	Total mb baixa	Lleus	Greus	Mortals	Total amb baixa	Lleus	Greus	Mortals	Total mb baixa	Lleus	Greus	Mortals	Total (1)
Any 2019																				
Alacant	16.484	176	23	16.683				696	16.484	176	23	17.379	2.619	45	8	2.672	19.103	221	31	20.051
Castelló	7.540	43	8	7.591				199	7.540	43	8	7.790	785	10	6	801	8.325	53	14	8.591
València	27.877	219	30	28.126				623	27.877	219	30	28.749	4.459	57	7	4.523	32.336	276	37	33.272
C. Valenciana	51.901	438	61	52.400				1.518	51.901	438	61	53.918	7.863	112	21	7.996	59.764	550	82	61.914
Any 2020																				
Alacant	12.642	121	19	12.782				457	12.642	121	19	13.239	1.847	40	8	1.895	14.489	161	27	15.134
Castelló	6.315	44	7	6.366				149	6.315	44	7	6.515	571	9	2	582	6.886	53	9	7.097
València	23.542	204	30	23.776				506	23.542	204	30	24.282	3.446	50	8	3.504	26.988	254	38	27.786
C. Valenciana	42.499	369	56	42.924				1.112	42.499	369	56	44.036	5.864	99	18	5.981	48.363	468	74	50.017
Any 2021																				
Alacant	14.908	101	10	15.019				438	14.908	101	10	15.457	2.228	37	1	2.266	17.136	138	11	17.723
Castelló	7.691	51	17	7.759				159	7.691	51	17	7.918	791	16	0	807	8.482	67	17	8.725
València	27.464	184	36	27.684				442	27.464	184	36	28.126	4.274	57	6	4.337	31.738	241	42	32.463
C. Valenciana	50.063	336	63	50.462				1.039	50.063	336	63	51.501	7.293	110	7	7.410	57.356	446	70	58.911
Any 2022																				
Alacant	15.883	116	29	16.028				442	15.883	116	29	16.470	2.618	38	6	2.662	18.501	154	35	19.132
Castelló	8.185	25	8	8.218				191	8.185	25	8	8.409	853	4	2	859	9.038	29	10	9.268
València	28.466	226	40	28.732				491	28.466	226	40	29.223	4.869	55	9	4.933	33.335	281	49	34.156
C. Valenciana	52.534	367	77	52.978				1.124	52.534	367	77	54.102	8.340	97	17	8.454	60.874	464	94	62.556
Any 2023																				
Alacant	15.872	131	24	16.027				587	15.872	131	24	16.614	2.771	31	6	2.808	18.643	162	30	19.422
Castelló	7.708	38	2	7.748				175	7.708	38	2	7.923	908	5	0	913	8.616	43	2	8.836
València	28.129	209	35	28.373				529	28.129	209	35	28.902	5.101	53	5	5.159	33.230	262	40	34.061
C. Valenciana	51.709	378	61	52.148				1.291	51.709	378	61	53.439	8.780	89	11	8.880	60.489	467	72	62.319

Dades provisionals al final de cada exercici.

(1) El total inclou totals d'accidents, totals d'accidents in itinere i malalties professionals.

(*) A partir de l'any 2007, el Ministeri de Treball i Immigració no disgrega les malalties professionals per raó de la seua gravetat.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.17

12.1.3.1. Sinistralitat als centres de treball per sectors econòmics

Els Quadres 12.18, 12.19 i 12.20 recullen les dades de malalties professionals i accidents de treball per sectors econòmics, així com la representació percentual de cada sector sobre el total i la seua comparativa amb l'últim exercici.

Si s'analitzen els sectors econòmics, el **sector agrari** (que inclou agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca, segons la nomenclatura del Catàleg Nacional d'Activitats Econòmiques – CNAE-2009) és el que acumula el menor percentatge de representació, amb un 2,6 % de les malalties professionals i un 5,3 % dels accidents de treball. Aquests percentatges varien lleugerament respecte a 2022, quan van ser del 3,1 % per a les malalties professionals i del 5,2 % per als accidents.

Tant en el cas de les malalties professionals com en el dels accidents laborals, el **sector serveis** és el que presenta el percentatge més elevat de representació, amb un 56,4 % per a les primeres i un 57,5 % per als accidents. En 2022, aquests percentatges es situaven en el 54,8 % i el 58,2 %, respectivament. El segon sector amb més representació és la **indústria**, que representa el 30,2 % de les malalties professionals i el 21,6 % dels accidents. En 2022, aquests valors eren del 32,7 % i del 21,3 %, respectivament. Per la seua part, la **construcció** ocupa el tercer lloc, amb una representació del 10,8 % de les malalties professionals en 2023 (9,4 % en 2022) i del 15,6 % dels accidents laborals (15,2 % en 2022).

MALALTIES PROFESSIONALES (PARTS AMB BAIXA) PER SECTORS ECONÒMICS I PERCENTATGE DE REPRESENTATIVITAT AMB RESPECTE AL TOTAL DE SECTORS

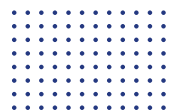
	Agrari			Indústria			Construcció			Serveis			Total Sectors		
	N. casos	%	T1	N. casos	%	T1	N. casos	%	T1	N. casos	%	T1	N. casos	%	T1
2022	35	3,1%	6,1	368	32,7%	15,0	105	9,4%	-4,6	616	54,8%	7	1.124	100%	8,2
2023	33	2,6%	-5,7	390	30,2%	6,0	140	10,8%	33,3	728	56,4%	18,2	1.291	100%	14,9

Dades provisionals al final de cada exercici.

T1: Taxa de variació percentual d'un any amb relació al seu precedent.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.18

EVOLUCIÓ ACCIDENTS EN JORNADA DE TREBALL PER SECTORS ECONÒMICS PER DATA DE BAIXA MÈDICA. ANYS 2022-2023

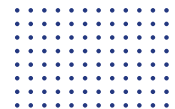
	Agrari		Indústria		Construcció		Serveis		Total Sectors	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant										
Lleus	705	715	2.813	2.932	2.679	2.760	9.686	9.465	15.883	15.872
Greus	5	3	24	29	36	36	51	63	116	131
Mortals	3	0	4	5	8	11	14	8	29	24
Totals	713	718	2.841	2.966	2.723	2.807	9.751	9.536	16.028	16.027
Castelló										
Lleus	678	683	2.388	2.198	1171	1092	3.948	3.735	8.185	7.708
Greus	0	2	5	16	8	8	12	12	25	38
Mortals	1	0	2	1	0	1	5	0	8	2
Totals	679	685	2.395	2.215	1.179	1.101	3.965	3.747	8.218	7.748
València										
Lleus	1.350	1.336	5.994	6.061	4.107	4.163	17.015	16.569	28.466	28.129
Greus	4	15	62	37	58	48	102	109	226	209
Mortals	3	3	9	6	9	6	19	20	40	35
Totals	1.357	1.354	6.065	6.104	4.174	4.217	17.136	16.698	28.732	28.373
Comunitat Valenciana										
Lleus	2.733	2.734	11.195	11.191	7.957	8.015	30.649	29.769	52.534	51.709
Greus	9	20	91	82	102	92	165	184	367	378
Mortals	7	3	15	12	17	18	38	28	77	61
Totals	2.749	2.757	11.301	11.285	8.076	8.125	30.852	29.981	52.978	52.148

Dades provisionals al final de cada exercici.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.19

Atenent la distribució dels accidents per províncies, s'obtenen els percentatges següents per a cadascuna d'elles, tal com es pot apreciar en el Quadre 12.20.

ALACANT. El sector **agrari** ha acumulat el 4,5 % del total d'accidents produïts en aquesta província, registrant-se en aquest sector el 2,3 % dels accidents greus. No s'ha registrat cap accident mortal en aquest exercici, enfront dels tres de 2022.

Pel que fa a la **indústria**, s'hi han produït el 18,5 % del total d'accidents, representant el 22,1 % dels greus i el 20,8 % dels mortals, amb un increment d'un cas respecte a 2022 (cinc en total en 2023).

En el sector de la **construcció** s'ha registrat el 17,5 % del total d'accidents a la província, amb un 27,5 % dels greus i un 45,8 % dels accidents mortals. El nombre d'accidents mortals en aquest sector ha augmentat en tres casos, arribant a un total d'11 en 2023 respecte als 8 registrats en 2022.

Finalment, el sector serveis ha concentrat el 59,5 % del total d'accidents a la província. Del total d'accidents greus, aquest sector ha acumulat el 48,1 %, i del total d'accidents mortals, el 33,3 %. En total, s'han produït 8 accidents mortals en 2023, enfront dels 14 de 2022, cosa que representa un descens del 42,9 %.

CASTELLÓ. El sector **agrari** ha representat el 8,8 % del total d'accidents registrats en aquesta província. No s'ha registrat cap accident mortal en aquest sector durant 2023, enfront d'un únic cas en 2022. El nombre d'accidents greus ha sigut de dos, cosa que representa el 5,3 % del total d'accidents greus a la província.

Pel que fa al sector de la **indústria**, aquest ha comptabilitzat el 28,6 % del total d'accidents en aquesta província. El percentatge dels accidents greus en aquest sector ha sigut del 42,1 %, i el dels mortals, del 50 %, havent-se reduït a la meitat respecte a l'any anterior, amb un únic cas registrat.

En el sector de la **construcció**, el percentatge d'accidents ha sigut del 14,2 %, amb el 21,1 % dels accidents greus i també el 50 % dels mortals, amb un únic cas.

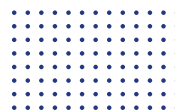
Finalment, el sector **serveis** ha acumulat el 48,4 % del total d'accidents. Del total d'accidents greus a la província, el 31,6 % han tingut lloc en aquest sector. No s'ha produït cap accident mortal en 2023, enfront dels cinc registrats en 2022.

VALÈNCIA. En aquesta província, el sector **agrari** ha representat el 4,8 % del total d'accidents, amb un 7,2 % dels accidents greus i un 8,6 % dels mortals, amb tres casos, la mateixa xifra que en 2022.

En la **indústria** s'ha registrat el 21,5 % del total d'accidents. Del total d'accidents greus, el 17,7 % han ocorregut en aquest sector. El percentatge de representativitat dels accidents mortals ha sigut del 17,1 %, amb tres casos menys que en 2022.

La **construcció** ha acumulat el 14,9 % del total d'accidents. Del total d'accidents greus a la província, el 23 % han correspost a aquest sector. Pel que fa als accidents mortals, el percentatge s'ha situat en el 17,1 %, amb sis casos, tres menys que en 2022.

Finalment, el sector **serveis** ha registrat el 58,9 % del total d'accidents, amb un 52,2 % dels accidents greus i un 57,1 % dels mortals. En aquest sector s'han produït 20 defuncions durant 2023, una més que en 2022.

ACCIDENTS EN JORNADA DE TREBALL: REPRESENTACIÓ PERCENTUAL DE CADA SECTOR ECONÒMIC SOBRE EL TOTAL DE SECTORS PER DATA DE BAIXA MÈDICA, 2022-2023

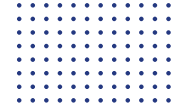
	Agrari		Indústria		Construcció		Serveis		Total Sectors	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant										
Lleus	4,4%	4,5%	17,7%	18,5%	16,9%	17,4%	61,0%	59,6%	100%	100%
Greus	4,3%	2,3%	20,7%	22,1%	31,0%	27,5%	44,0%	48,1%	100%	100%
Mortals	10,3%	0,0%	13,8%	20,8%	27,6%	45,8%	48,3%	33,3%	100%	100%
Totals	4,4%	4,5%	17,7%	18,5%	17,0%	17,5%	60,8%	59,5%	100%	100%
Castelló										
Lleus	8,3%	8,9%	29,2%	28,5%	14,3%	14,2%	48,2%	48,5%	100%	100%
Greus	0,0%	5,3%	20,0%	42,1%	32,0%	21,1%	48,0%	31,6%	100%	100%
Mortals	12,5%	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	50,0%	62,5%	0,0%	100%	100%
Totals	8,3%	8,8%	29,1%	28,6%	14,3%	14,2%	48,2%	48,4%	100%	100%
València										
Lleus	4,7%	4,7%	21,1%	21,5%	14,4%	14,8%	59,8%	58,9%	100%	100%
Greus	1,8%	7,2%	27,4%	17,7%	25,7%	23,0%	45,1%	52,2%	100%	100%
Mortals	7,5%	8,6%	22,5%	17,1%	22,5%	17,1%	47,5%	57,1%	100%	100%
Totals	4,7%	4,8%	21,1%	21,5%	14,5%	14,9%	59,6%	58,9%	100%	100%
Comunitat Valenciana										
Lleus	5,2%	5,3%	21,3%	21,6%	15,1%	15,5%	58,3%	57,6%	100%	100%
Greus	2,5%	5,3%	24,8%	21,7%	27,8%	24,3%	45,0%	48,7%	100%	100%
Mortals	9,1%	4,9%	19,5%	19,7%	22,1%	29,5%	49,4%	45,9%	100%	100%
Totals	5,2%	5,3%	21,3%	21,6%	15,2%	15,6%	58,2%	57,5%	100%	100%

Dades provisionals al final de cada exercici.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.20

El Quadre 12.21 recull l'evolució dels accidents de treball amb baixa en el centre de treball per sectors econòmics durant els últims cinc exercicis, segons la data de baixa mèdica. La suma total d'accidents ja ha quedat reflectida en els Quadres 12.2 i 12.17, i per a l'any 2023 ha sigut de 52.148 en el conjunt del territori de la Comunitat Valenciana, un 1,6 % menys que en 2022. En aquell any, el creixement havia sigut del 5 % respecte a 2021; en 2021, del 17,6 % respecte a 2020, i en 2020 es va registrar un descens del 18,1 % respecte a l'exercici precedent.

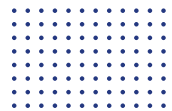
**ACCIDENTS DE TREBALL AMB BAIXA EN EL CENTRE DE TREBALL PER SECTORS ECONÒMICS
PER DATA DE BAIXA MÈDICA. COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023**

	Agrari				Indústria				Construcció				Serveis				Total Sectors			
	Llocs	Greus	Mortals	Totals	Llocs	Greus	Mortals	Totals	Llocs	Greus	Mortals	Totals	Llocs	Greus	Mortals	Totals	Llocs	Greus	Mortals	Totals
Any 2019																				
Alacant	876	10	2	888	3.009	38	5	3.052	2.725	43	9	2.777	9.874	85	7	9.966	16.484	176	23	16.683
Castelló	872	4	0	876	2.200	14	2	2.216	954	8	2	964	3.514	17	4	3.535	7.540	43	8	7.591
València	2.145	10	7	2.162	6.178	44	6	6.228	3.725	60	7	3.792	15.829	105	10	15.944	27.877	219	30	28.126
C. Valenciana	3.893	24	9	3.926	11.387	96	13	11.496	7.404	111	18	7.533	29.217	207	21	29.445	51.901	438	61	52.400
Any 2020																				
Alacant	798	4	1	803	2.504	27	5	2.536	2.284	40	5	2.329	6.974	121	19	7.114	12.560	192	30	12.782
Castelló	725	4	1	730	1.901	11	1	1.913	831	13	0	844	2.858	16	5	2.879	6.315	44	7	6.366
València	1.826	9	4	1.839	5.447	60	9	5.516	3.442	52	6	3.500	12.827	83	11	12.921	23.542	204	30	23.776
C. Valenciana	3.349	17	6	3.372	9.852	98	15	9.965	6.557	105	11	6.673	22.659	220	35	22.914	42.417	440	67	42.924
Año 2021																				
Alacant	810	5	0	815	2.895	17	2	2.914	2.636	38	2	2.676	8.567	41	6	8.614	14.908	101	10	15.019
Castelló	748	0	2	750	2.477	19	7	2.503	994	15	1	1.010	3.472	17	7	3.496	7.691	51	17	7.759
València	1.684	8	2	1.694	6.351	53	6	6.410	4.058	39	3	4.100	15.371	84	25	15.480	27.464	184	36	27.684
C. Valenciana	3.242	13	4	3.259	11.723	89	15	11.827	7.688	92	6	7.786	27.410	142	38	27.590	50.063	336	63	50.462
Any 2022																				
Alacant	705	5	3	713	2.813	24	4	2.841	2.679	36	8	2.723	9.686	51	14	9.751	15.883	116	29	16.028
Castelló	678	0	1	679	2.388	5	2	2.395	1.171	8	0	1.179	3.948	12	5	3.965	8.185	25	8	8.218
València	1.350	4	3	1.357	5.994	62	9	6.065	4.107	58	9	4.174	17.015	102	19	17.136	28.466	226	40	28.732
C. Valenciana	2.733	9	7	2.749	11.195	91	15	11.301	7.957	102	17	8.076	30.649	165	38	30.852	52.534	367	77	52.978
Any 2023																				
Alacant	715	3	0	718	2.932	29	5	2.966	2.760	36	11	2.807	9.465	63	8	9.536	15.872	131	24	16.027
Castelló	683	2	0	685	2.198	16	1	2.215	1.092	8	1	1.101	3.735	12	0	3.747	7.708	38	2	7.748
València	1.336	15	3	1.354	6.061	37	6	6.104	4.163	48	6	4.217	16.569	109	20	16.698	28.129	209	35	28.373
C. Valenciana	2.734	20	3	2.757	11.191	82	12	11.285	8.015	92	18	8.125	29.769	184	28	29.981	51.709	378	61	52.148

Dades provisionals al final de cada exercici.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invasat).

Quadre 12.21

Per la seua part, el Quadre 12.22 presenta la comparativa dels dos últims anys en el nombre d'accidents amb baixa en jornada de treball, per sectors econòmics i per sexe, a la Comunitat Valenciana. En aquest quadre es constata que el sector serveis acapara el 57,5 % del total i que, per sexe, el 59,9 % dels accidents corresponen a homes i el 40,1 % a dones. El 83,3 % dels accidents amb baixa en jornada de treball patits per dones es produeixen en aquest sector, atés que hi ha subsectors dins d'aquest grup amb una elevada feminització.

**ACCIDENTS AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL PER SECTORS ECONÒMICS
PER DATA DE BAIXA MÈDICA I SEXE. COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023**

	Agrari	Indústria	Construcció	Serveis	Total
2022					
Homes	2.365	9.462	7.961	18.546	38.334
Dones	384	1.839	115	12.306	14.644
Total	2.749	11.301	8.076	30.852	52.978
2023					
Homes	2.356	9.421	7.985	17.954	37.716
Dones	401	1.864	140	12.027	14.432
Total	2.757	11.285	8.125	29.981	52.148

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.22

Per la seua part, el Quadre 12.23 recull els accidents in itinere per sectors econòmics, desglossats per sexe. Crida l'atenció que, **en el sector serveis, són les dones les que registren un major nombre d'accidents** (57,9 % enfront del 42,1 % dels homes, dades similars a les de 2022), mentre que en la resta de sectors, tant en jornada de treball com in itinere, són els homes els que presenten valors superiors. Això comporta que, en termes totals, els accidents in itinere patits per dones representen el 51,49 % del total, enfront del 48,51 % dels homes. En 2022, aquests percentatges eren del 52,18 % per a les dones i del 47,82 % per als homes.

**ACCIDENTS IN ITINERE PER SECTORS ECONÒMICS, PER DATA DE BAIXA MÈDICA I SEXE
COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023**

	Agrari	Indústria	Construcció	Serveis	Total
2022					
Homes	112	861	370	2.700	4.043
Dones	50	376	40	3.945	4.411
Total	162	1.237	410	6.645	8.454
2023					
Homes	91	861	377	2.979	4.308
Dones	41	393	41	4.097	4.572
Total	132	1.254	418	7.076	8.880

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.23

TOTAL ACCIDENTS AMB BAIXA EN JORNADA DE TREBALL PER SECCIONS DEL CNAE-2009, A LA COMUNITAT VALENCIANA I PROVÍNCIES
Dades contabilitzades segons data de baixa mèdica, corresponent al període interanual: Gener-Desembre 2023

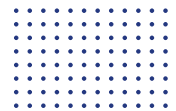
SECCIONS CNAE-2009	ALACANT		CASTELLÓ		VALÈNCIA		COM. VALENCIANA	
	N. Accidents	%	N. Accidents	%	N. Accidents	%	N. Accidents	%
A Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	718	4,5	0,0	0,0	1.354	4,8	2.072	4,0
B Indústries extractives	25	0,2	6	0,1	17	0,1	48	0,1
C Indústria manufacturera	2.580	16,1	2.088	29,6	5.555	19,6	10.223	19,6
D Suministre d'energia elèctrica, gas, vapor i aire acondicionat	10	0,1	5	0,1	21	0,1	36	0,1
E Suministre d'aigua, activ. de sanejament. Gestió de residus i descontamina	351	2,2	116	1,6	511	1,8	978	1,9
F Construcció	2.807	17,5	1.101	15,6	4.217	14,9	8.125	15,6
G Comerç a l'engròs i al detall; reparació veh. de motor i motocicletes	2.402	15,0	1.068	15,1	4.365	15,4	7.835	15,0
H Transport i emmagatzematge	1.153	7,2	432	6,1	2.239	7,9	3.824	7,3
I Hoteleria	2.045	12,8	575	8,1	2.314	8,2	4.934	9,5
J Informació i comunicacions	107	0,7	35	0,5	212	0,7	354	0,7
K Activitats financeres i de segurs	22	0,1	11	0,2	45	0,2	78	0,1
L Activitats immobiliàries	41	0,3	8	0,1	58	0,2	107	0,2
M Activitats professionals, científiques i tècniques	140	0,9	66	0,9	320	1,1	526	1,0
N Activitats administratives i serveis auxiliars	1.314	8,2	549	7,8	3.208	11,3	5.071	9,7
O Administració pública i defensa: seguretat social obligatòria	632	3,9	306	4,3	1.103	3,9	2.041	3,9
P Educació	227	1,4	69	1,0	321	1,1	617	1,2
Q Activitats sanitàries i de serveis socials	846	5,3	284	4,0	1.621	5,7	2.751	5,3
R Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	287	1,8	195	2,8	523	1,8	1.005	1,9
S Altres serveis	254	1,6	132	1,9	296	1,0	682	1,3
T Activ. de llars com ocupadors i com productors de bs i serv per al seu propi	66	0,4	17	0,2	73	0,3	156	0,3
U Activitats d'organitzacions i organismes extraterritorials	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Sense assignar	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	0,0
Total activitats	16.027	100,0	7.063	100,0	28.373	100,0	52.148	98,7

Dades provisionals.

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invasat).

Quadre 12.24

12.1.3.2. Sinistralitat en el centre de treball desglossada per activitats econòmiques

El Quadre 12.24 recull les activitats amb major nombre d'accidents amb baixa en el centre de treball a la Comunitat Valenciana, segons la data de baixa mèdica. La **indústria manufacturera** ocupa el primer lloc, amb un 19,6 %, un punt percentual més que en 2022; relegant al segon lloc la **construcció**, amb un 15,6 %, i al tercer lloc el **comerç a l'engròs i al detall i la reparació de vehicles de motor i motocicletes, amb un 15 %**.

Tot seguit, es presenta l'anàlisi provincial dels accidents amb baixa en jornada de treball al centre de treball, per activitats econòmiques de major perillositat, segons la classificació CNAE-2009.

ALACANT. En aquesta província, l'activitat amb major sinistralitat és la **construcció**, amb un 17,5 % dels accidents, cinc dècimes de punt més que en 2022. En segon lloc se situa la **indústria manufacturera**, amb un 16,1 %, la qual cosa suposa també un increment de 0,5 punts percentuals respecte a l'any anterior. En tercer lloc figura el **comerç a l'engròs i al detall**, amb un 15 %, el mateix percentatge que en 2022.

CASTELLÓ. En aquesta província, l'activitat amb major percentatge de sinistralitat ha sigut la **indústria manufacturera**, amb un 26,9 %, cinc dècimes de punt menys que en 2022. En segon lloc apareix la **construcció**, amb un 13,8 %, reduint-se la seua representativitat en 0,5 punts percentuals respecte a l'any anterior. El **comerç a l'engròs i al detall** ocupa el tercer lloc, amb un 13,8 %, enfront del 12,9 % registrat en 2022.

VALÈNCIA. Finalment, a la província de València, l'activitat amb major taxa de sinistralitat, igual que a Castelló, és la **indústria manufacturera**, amb un 19,6 %, tres dècimes de punt més que en 2022. La segueix el **comerç a l'engròs i al detall**, amb un 15,4 %, quatre dècimes de punt més que l'any anterior. En tercer lloc es troba la **construcció**, amb un 14,9 % de representativitat, també amb un increment de quatre dècimes respecte a 2022.

Una vegada analitzats els quadres sobre accidents en jornada de treball per activitats econòmiques, es constata que la indústria manufacturera, el comerç a l'engròs i al detall, i la construcció continuen ocupant els tres primers llocs en percentatges de representativitat del nombre d'accidents segons les seccions d'activitat CNAE-2009. El nombre d'accidents s'ha incrementat en els últims exercicis, amb l'excepció dels anys 2020 i 2023, anteriorment assenyalats, i obviant l'aturada derivada dels efectes de la pandèmia de la COVID-19 durant l'exercici 2020.

El CES CV considera com a dada molt positiva que les xifres de sinistralitat laboral durant aquest últim exercici hagen millorat, en un context d'expansió econòmica en què s'ha produït un increment notable de les dades d'ocupació.

No obstant això, existeix un ampli marge de millora en l'avaluació dels riscos laborals, així com en la planificació i la gestió preventiva, especialment pel que fa a la vigilància i protecció davant les caigudes en altura i a la protecció específica davant els riscos psicosocials. Aquesta necessitat queda acreditada en el Capítol 13 d'aquesta Memòria, dedicat a la Demografia, en l'apartat corresponent a les causes de mort, així com en les sèries estadístiques de l'INVASSAT i en el Pla de Xoc contra la Sinistralitat Greu i Mortal, signat per les organitzacions empresarials i sindicals més representatives de la Comunitat Valenciana i per la Generalitat l'any passat.

Per aquest motiu, el CES CV torna a incidir en la importància de millorar les condicions de treball i desplegar totes les polítiques preventives des del diàleg social, en compliment del principi i dret fonamental en el treball: el dret a un entorn de treball segur i saludable, reconegut en els marcs estratègics europeu i espanyol de seguretat i salut laboral, consensuats i subscrits en 2021 i 2023, respectivament.

12.2. ACTUACIONS EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

La prevenció de riscos laborals és una disciplina l'objectiu de la qual és promoure la millora de la seguretat i la salut de les persones treballadores dins de l'àmbit laboral, mitjançant l'aplicació de mesures i la realització de les accions necessàries que permeten prevenir els riscos derivats d'aquesta activitat.

12.2.1. Actuacions de les administracions públiques en la matèria

A continuació, es recullen les actuacions dutes a terme per part de l'administració en matèria de prevenció de riscos laborals i investigació d'accidents durant l'exercici 2023.

12.2.1.1. Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (INVASSAT)

Per al desenvolupament de les seues funcions, l'INVASSAT ha comptat l'any 2023 amb un **pressupost d'11.393.470 euros**, un 0,1 % inferior al de l'any anterior, del qual el 87,7 % ha estat destinat a despeses de personal i un 7,1 % a la compra de béns i despeses de funcionament. Durant 2023, aquest òrgan ha comptat amb una plantilla de 219 persones. Del total de places disponibles, el 70,8 % estaven ocupades (enfront del 68,5 % en 2022), i el 29,2 % restant han romàs vacants (Quadre 12.25).

A més d'aquest personal, durant l'any 2023, l'INVASSAT ha comptat amb 32 tècnics i tècniques habilitats en matèria de prevenció de riscos laborals (tres menys que en 2022): 15 d'ells al Centre Territorial de **València**, 8 al Centre Territorial d'**Alacant**, 5 al Centre Territorial de **Castelló** i 4 a la Direcció de l'INVASSAT.

PLANTILLA DE L'INVASSAT A 31 DE DICIEMBRE DE 2023

			En actiu: HOMES		En actiu: DONES		
		Total	Vacants	Func. Carrera	Func. Interí	Func. Carrera	Func. Interí
Personal Funcionari	Direcció de l'INVASSAT	32	6	15	1	7	3
	CT Alacant	52	14	15	4	9	10
	CT Castelló	44	12	12	4	13	3
	CT València	91	32	15	4	18	22
Total places/llocs		219	64	57	13	47	38

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (INVASSAT). Elaboració pròpia

Quadre 12.25

Per la seua part, el Quadre 12.26 mostra l'evolució de la plantilla de l'INVASSAT durant els últims cinc exercicis.

EVOLUCIÓ DE LA PLANTILLA DE L'INVASSAT, 2019-2023

		2019		2020		2021		2022		2023	
		Total	Vacants	Total	Vacants	Total	Vacants	Total	Vacants	Total	Vacants
Personal Funcionari	Grup A1	76	23	64	24	64	23	60	21	60	18
	Grup A2	67	28	78	26	78	26	83	26	83	31
	Grup B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Grup C1	30	7	30	11	30	11	29	10	29	5
	Grup C2	38	12	38	12	38	14	39	10	39	9
	APF	8	4	8	2	7	1	8	2	8	1
Total places/llocs		219	74	218	75	217	75	219	69	219	64

Font: Institut Valencià de Seguretat i Salut en el Treball (Invassat).

Quadre 12.26

El CES CV recomana incrementar els recursos assignats a l'INVASSAT, organisme autònom que es configura com l'òrgan científicotècnic en matèria de prevenció de riscos laborals de l'Administració de la Generalitat.

A més, ressalta que el creixement del nombre d'empreses i de persones treballadores no es correspon amb els mitjans humans de què disposa l'organisme per garantir l'eficàcia de les polítiques públiques. Per això, insta la Generalitat a fer efectiu, tal com està compromés des de fa tres anys, l'augment dels recursos que actualment destina a l'INVASSAT per a la gestió dels serveis de prevenció, i perquè aquest pugui intensificar la seua actuació com a òrgan científicotècnic en matèria de prevenció de riscos laborals.

L'INVASSAT, en l'exercici de les seues funcions, du a terme diferents actuacions en matèria d'assessorament, assistència tècnica, vigilància i control de la prevenció, així com plans d'activitats formatives programades i no programades. Per a un estudi detallat d'aquestes actuacions, es pot consultar la seua Memòria d'Activitats en el següent enllaç: <https://invassat.gva.es/val-memorias-de-actividad>.

La **Inspecció de Treball i Seguretat Social** (ITSS), en col·laboració amb la Direcció General de Treball, Benestar i Seguretat Laboral de la Comunitat Valenciana, desenvolupa una tasca de control del compliment normatiu en matèria de prevenció de riscos laborals.

La Inspecció de Treball comptava, a octubre de 2023, per a l'exercici de les seues funcions, amb 85 inspectors i inspectores de treball, 100 sotsinspectors i sotsinspectores d'Ocupació i Seguretat Social, i 21 sotsinspectors i sotsinspectores de Seguretat i Salut Laboral.

En el Quadre 12.27 es detalla l'evolució de la plantilla durant els dos últims exercicis.

PLANTILLA DE LA INSPECCIÓ DE TREBALL I DE LA SEGURETAT SOCIAL EN LA CV RELACIONADES AMB SEGURETAT SALUT LABORAL

Dades a mes d'octubre de cada exercici

	Plantilla 2022			Plantilla 2023		
	Grup A1 Inspectors/es de treball	Grup A2 Subinspectors/es de Seguretat i Salut Laboral	Total plantilla	Grup A1 Inspectors/es de treball	Grup A2 Subinspectors/es de Seguretat i Salut Laboral	Total plantilla
Alacant	30	42	72	26	43	69
Castelló	9	17	26	9	18	27
València	46	62	108	49	65	114
C. Valenciana	85	121	206	84	126	210

Font: Direcció Territorial de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social de la Comunitat Val

Quadre 12.27

El Quadre 12.28 recull les diferents actuacions i resultats de la Inspecció de Treball en matèria de riscos laborals durant l'exercici 2023.

ACTUACIONS I RESULTATS DE LA INSPECCIÓ DE TREBALL EN MATÈRIA DE RISCOS LABORALS, 2023

Prevenió de Riscos Laborals	Ordres de servei finalitzades	Nombre d'Infraccions en Acta	Import de les sancions proposades	Treballadors/es afectats/des per Infraccions	Paralitzacions	Propostes de recàrrec
Alacant	6.045	704	4.356.772	9.447	6	156
Castelló	2.562	193	635.580	731	0	57
València	13.222	881	4.564.524	8.534	4	211
Total C. Valenciana	21.829	1.778	9.556.876	18.712	10	424

Font: Direcció Territorial de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social de la Comunitat Valenciana.

Quadre 12.28

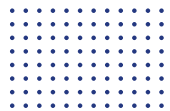
Per la seua part, en el Quadre 12.29 es detallen el total d'investigacions dutes a terme per la ITSS en matèria d'accidents de treball a la Comunitat Valenciana, recollint-se el nombre d'accidents, el nombre d'infraccions i els imports corresponents, així com el nombre de requeriments, paralitzacions, propostes de recàrrec, informes, visites i compareixences.

INVESTIGACIONS D'ACCIDENTS DE TREBALL PER PART DE LA ITSS A LA C. VALENCIANA, 2023

	Accidents mortals	Accidents molt greus	Accidents greus	Accidents lleus	Totals
Nombre Accidents	74	22	336	322	754
Nombre Infraccions	25	14	159	180	378
Import Infraccions	1.042.129	287.750	1.224.091	778.716	3.332.686
Nombre Requeriments	5	4	61	54	124
Nombre Paralitzacions	4	2	0	0	6
Propostes de recàrrec	24	14	173	194	405
Nombre Informes	4	1	1	0	6
Nombre Visites	55	18	215	224	512
Nombre Comparexències	80	18	318	273	689

Font: Direcció Territorial de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social de la Comunitat Valenciana.

Quadre 12.29

12.2.1.2. Altres actuacions

En aquest apartat convé destacar la labor de la Direcció General de Salut Pública, que va posar en marxa el Sistema d'Informació Sanitària i Vigilància Epidemiològica Laboral (SISVEL) l'any 2010ⁱ, un òrgan de participació en el qual es troben representats tots els agents econòmics i socials.
<https://www.sp.san.gva.es/Dgspportal/docs/INFORME SISVEL PRINCIPALES RESULTADOS 2022.pdf>

L'increment registrat en l'estadística de malalties professionals està, en gran part, accentuat per aquest sistema, que permet la detecció i comunicació de possibles casos des de l'atenció primària. A més de funcionar com a sistema de comunicació de sospites de malalties professionals, actua com a eina de suport al personal mèdic i estableix una via de comunicació entre el sistema sanitari públic, el sistema de prevenció de riscos laborals i el sistema d'atenció i reconeixement del mal laboral. Per a un estudi més ampli, es pot consultar el Capítol 16.4 d'aquesta Memòria (Salut Pública).

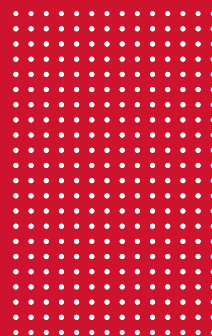
ⁱActivitat pionera en el seu moment, que permet al personal facultatiu d'atenció primària i especialitzada comunicar possibles malalties professionals, millorant el coneixement i l'actuació preventiva i reparadora sobre aquestes patologies. En data 3 de maig de 2012 es publicava en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana l'Orde 6/2012, de 19 d'abril, de la Conselleria de Sanitat, per la qual s'establí el procediment de comunicació de sospites de malalties professionals a la Comunitat Valenciana a través del sistema SISVEL. Aquesta norma tenia com a objecte, d'una banda, establir el sistema de comunicació de sospites de malalties professionals previst en l'article 5 del Reial decret 1299/2006, d'11 de novembre, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana; i, d'una altra, regular el mecanisme de col·laboració entre els serveis de prevenció de riscos laborals i els serveis d'atenció primària i assistència especialitzada per a la detecció de sospites de malalties professionals, segons el que preveu l'article 38 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció.

CAPÍTOL III

Nivells i condicions de vida

13 Estructura demogràfica en la Comunitat Valenciana

En aquest capítol s'analitza l'evolució demogràfica, la població, les característiques dels moviments migratoris i altres indicadors com la natalitat i la fertilitat, la mortalitat, el creixement vegetatiu i els models de relacions familiars a la Comunitat Valenciana. Com és sabut, el creixement i la dinàmica de la població, així com la seua estructura, depenen del comportament de dos elements fonamentals: d'una banda, el creixement vegetatiu —resultat de la diferència entre naixements i defuncions—, i d'altra banda, el moviment migratori, que és el saldo resultant entre el nombre de persones immigrants i el de persones emigrants.

- L'any 2023, el fenomen migratori ha comportat un **augment de 112.633 persones empadronades** a la Comunitat Valenciana.
- L'any 2022, el **saldo vegetatiu** va ser negatiu, ja que es van registrar més defuncions que naixements.
- L'any 2023, **totes les comarques** de la Comunitat Valenciana han augmentat el **nombre de persones empadronades**.
- L'any 2022, a la Comunitat Valenciana hi va haver 35.604 **naixements** (63 menys que l'any 2021).
- Durant 2022 es van produir 49.836 **defuncions** (188 més que en 2021).
- **L'esperança de vida** de la població valenciana va arribar als 82,47 anys l'any 2022.
- Es van celebrar 19.079 **matrimonis** entre parelles de diferent sexe, un 19,86 % més que l'any anterior, i 861 matrimonis entre persones del mateix sexe: 471 entre dones i 390 entre homes.

13.1. EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA

Com es pot observar en el Quadre 13.1, en el qual es recullen les dades del padró municipal dels últims onze exercicis, l'any 2023 s'ha registrat un augment de 112.633 persones empadronades, mantenint-se així la tendència ascendent iniciada l'any 2018 i consolidant-se la població per damunt dels 5 milions d'habitants. **La població de la Comunitat Valenciana representa el 10,8 % del total de la població d'Espanya.**

Segons l'Enquesta de Projecció de Població, l'any 2037 la població a la Comunitat Valenciana augmentarà un 13,47 %, superant els 5,7 milions d'habitants.

Pel **Reial Decret 1085/2023, de 5 de desembre**, es declaren oficials les xifres de població resultants de la revisió del padró municipal referides a l'1 de gener de 2023.

PADRÓ MUNICIPAL CONTINU: REVISIÓ DEL PADRÓ MUNICIPAL

Anys (a 1 de gener)	Alacant	Castelló	València	Comunitat Valenciana	Espanya	%CV/E
2013	1.945.642	601.699	2.566.474	5.113.815	47.129.783	10,9
2014	1.868.438	587.508	2.548.898	5.004.844	47.129.783	10,6
2015	1.855.047	582.327	2.543.315	4.980.689	46.624.382	10,7
2016	1.836.459	579.245	2.544.264	4.959.968	46.557.008	10,7
2017	1.825.332	575.470	2.540.707	4.941.509	46.572.132	10,6
2018	1.838.819	576.898	2.547.986	4.963.703	46.722.980	10,6
2019	1.858.683	579.962	2.565.124	5.003.769	47.007.367	10,6
2020	1.879.888	585.590	2.591.875	5.057.353	47.450.795	10,6
2021	1.881.762	587.064	2.589.312	5.058.138	47.385.107	10,7
2022	1.901.594	590.616	2.605.757	5.097.967	47.475.420	10,7
2023	1.950.357	603.952	2.656.291	5.210.600	48.085.361	10,8
Homes	963.046	299.475	1.298.685	2.561.206	23.565.593	10,9
Dones	987.311	304.477	1.357.606	2.649.394	24.519.768	10,8
2037*	2.257.390	624.916	2.857.019	5.739.325	51.669.141	11,1
Homes	1.112.633	307.821	1.384.201	2.804.655	25.151.959	11,2
Dones	1.144.757	317.095	1.472.818	2.934.670	26.517.182	11,1

Font: Institut Nacional d' Estadística.

* Projecció de Població any 2037

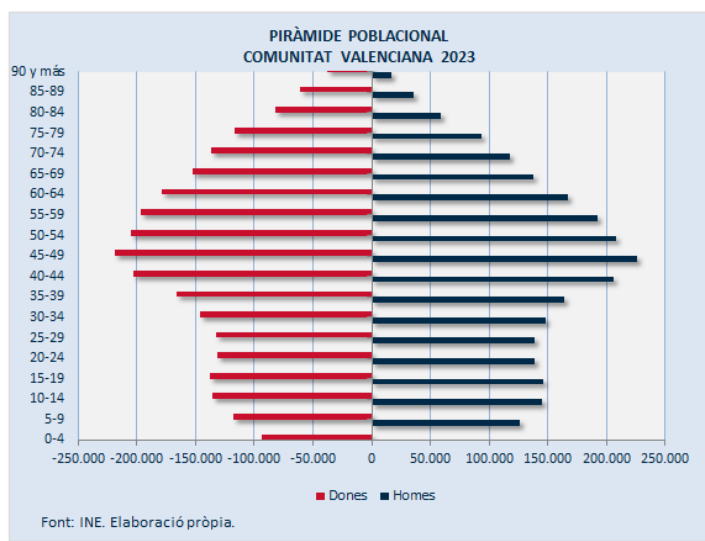
Quadre 13.1

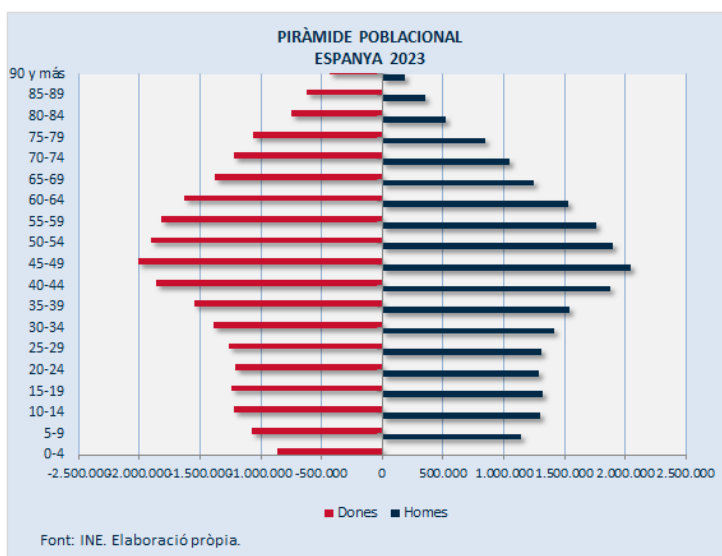
13.1.1. Estructura per sexe i edat

Als Gràfics 13.1 i 13.2 es pot apreciar la població de la Comunitat Valenciana i d'Espanya per edats, representada mitjançant la seua piràmide poblacional. Dels 2.561.206 homes amb què compta la Comunitat, 459.404 tenen més de 65 anys, un total d'1.732.823 es troben entre els 15 i els 64 anys, i 368.979 estan en la franja de 0 a 14 anys. Pel que fa a les dones, de les 2.649.394 registrades, 587.110 tenen més de 65 anys, 1.715.255 estan entre els 15 i els 64 anys, i 347.029 tenen entre 0 i 14 anys.

Amb aquestes dades es pot observar que, a la Comunitat Valenciana, la població major de 65 anys (20,08 % del total) representa 6,34 punts percentuals més que la població menor de 14 anys (13,74 %).

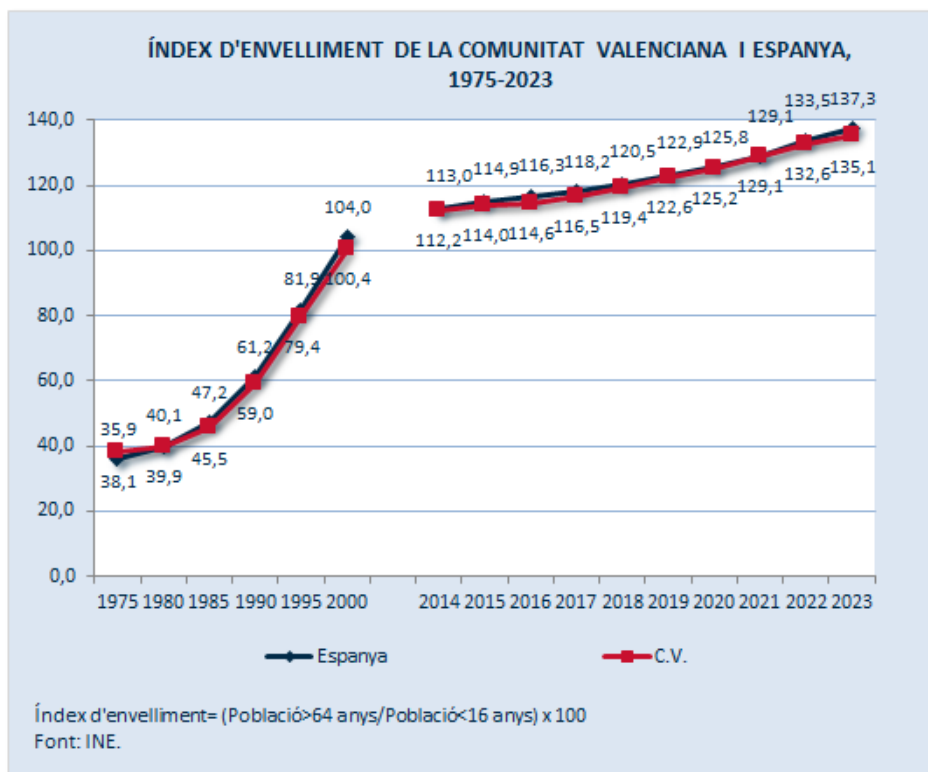
Gràfic 13.1

Gràfic 13.2

13.1.2. Aàlisi de la població

En el Gràfic 13.3 es pot apreciar l'índex d'envelliment de la població, tant a la Comunitat Valenciana com a Espanya. Aquest indicador es calcula dividint la població major de 64 anys entre la població menor de 16 anys. A la Comunitat Valenciana, l'any 1975, per cada 100 persones menors de 16 anys hi havia 38,1 persones amb més de 64 anys. No obstant això, l'any 2023, per cada 100 persones menors de 16 anys hi havia 135,1 persones amb edat superior a 64 anys (amb un increment d'1,5 punts respecte a l'any 2022), fet que continua posant de manifest el considerable envelliment de la població. Aquesta evolució ha sigut, a més, superior a la d'Espanya, on l'augment ha sigut de 3,8 punts respecte a l'any anterior.

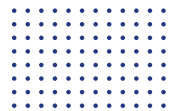

Gràfic 13.3

Al Comitè li preocupa l'envelliment de la població a causa de les repercussions econòmiques, laborals i socials que es deriven de la dificultat de substituir els grups de població activa a mitjà i llarg termini, i emplaça a l'adopció de mesures públiques que aborden el fenomen de la longevitat.

És fonamental que els poders públics establisquen les condicions adequades per a reduir el dèficit demogràfic, mitjançant la implementació de polítiques que fomenten la natalitat, l'adopció i l'acolliment, així com plans que afavorisquen el retorn dels valencians i valencianes que es troben a l'estranger.

13.2. DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE LA POBLACIÓ

13.2.1. Evolució de la població de la Comunitat Valenciana per comarques

El Quadre 13.2 recull l'evolució de la distribució de la població a la Comunitat Valenciana durant el període 2017-2023. L'any 2023, **totes les províncies i totes les comarques han experimentat un augment** en el nombre de persones empadronades a 1 de gener. Alacant suma 48.763 persones més que en 2022, Castelló n'incorpora 13.336 i València, 50.534.

Si s'observa la distribució de la població per comarques costaneres i d'interior, cal destacar que existeix una **forta concentració a les comarques costaneres**, amb un 78,58 % de la població total, superant-se els 4 milions de persones residents en la zona litoral (Quadre 13.3).

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2017-2023
Dades padrons municipals

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Var. % 23/22
Província de Castelló	575.470	576.898	579.962	585.590	587.064	590.616	603.952	2,26
Els Ports	4.434	4.404	4.400	4.357	4.373	6.648	6.674	0,39
L'Alt Maestrat	6.872	6.745	6.657	6.622	6.668	6.299	6.392	1,48
El Baix Maestrat	81.140	81.343	81.871	82.437	83.143	84.062	86.349	2,72
L'Alcalatén	15.777	15.626	15.585	15.613	15.649	13.908	14.050	1,02
La Plana Alta	249.411	250.981	252.828	256.455	256.413	257.573	264.381	2,64
La Plana Baixa	190.174	190.312	191.015	192.283	192.495	193.553	196.605	1,58
El Alto Palancia	23.919	23.703	23.753	23.966	24.401	24.595	25.269	2,74
El Alt Mijares	3.743	3.784	3.853	3.857	3.922	3.978	4.232	6,39
Província de València	2.540.707	2.547.986	2.565.124	2.591.875	2.589.312	2.605.757	2.656.291	1,94
El Racó d'Ademuc	2.289	2.244	2.266	2.235	2.221	2.189	2.221	1,46
Els Serranos	16.237	16.124	16.159	16.131	16.468	16.604	17.115	3,08
El Camp de Túria	158.246	160.266	162.991	165.771	168.624	172.408	177.195	2,78
El Camp de Morvedre	90.370	90.811	91.662	93.019	93.374	94.961	97.826	3,02
L'Horta Nord	225.364	226.513	228.424	231.276	232.150	305.422	311.632	2,03
L'Horta Oest*	348.362	350.258	354.334	359.337	359.890	-	-	-
València	787.808	791.413	794.288	800.215	789.744	792.492	807.693	1,92
L'Horta Sud*	175.053	175.753	178.118	180.943	181.702	472.871	482.569	2,05
La Plana Utiel-Requena	38.073	37.786	37.753	37.820	37.690	37.536	37.926	1,04
La Hoya de Bunyol	42.257	42.205	42.598	43.325	44.020	45.090	46.039	2,10
El Vall d'Aiora	9.940	9.855	9.835	9.745	9.644	9.582	9.656	0,77
La Ribera Alta	220.161	219.838	220.366	222.473	223.502	225.216	228.406	1,42
La Ribera Baixa	79.914	79.579	79.869	80.356	80.789	81.245	82.663	1,75
La Canal de Navarrès	16.019	15.761	15.687	15.715	15.720	15.624	15.754	0,83
La Costera	71.500	71.362	71.522	71.830	71.522	71.697	72.297	0,84
La Vall d'Albaida	87.789	87.532	87.349	87.555	87.674	87.593	88.114	0,59
La Safor	171.325	170.686	171.903	174.129	174.578	175.227	179.185	2,26
Província d'Alacant	1.825.332	1.838.819	1.858.683	1.879.888	1.881.762	1.901.594	1.950.357	2,56
El Comtat	28.161	28.085	28.096	28.047	28.112	28.020	28.119	0,35
L'Alcoià	109.022	108.821	109.193	110.104	110.283	110.639	112.028	1,26
L'Alt Vinalopó	52.305	52.335	52.401	52.604	52.557	52.576	52.905	0,63
El Vinalopó Mitjà	168.220	168.432	169.069	169.848	169.898	170.049	171.828	1,05
La Marina Alta	169.327	171.826	175.156	178.203	179.651	184.284	191.265	3,79
La Marina Baixa	182.196	185.054	188.623	190.968	190.070	192.624	198.888	3,25
L'Alacantí	478.791	481.885	487.113	491.772	491.975	494.685	509.049	2,90
El Baix Vinalopó	288.648	291.327	293.775	297.604	298.070	301.635	306.300	1,55
El Baix Segura	348.662	351.054	355.257	360.738	361.146	367.082	379.975	3,51
Comunitat Valenciana	4.941.509	4.963.703	5.003.769	5.057.353	5.058.138	5.097.967	5.210.600	2,21

Fuente: Portal Estadístico de la Generalitat Valenciana.

* L'informació estadística per comarques, amb referència temporal 2022, segueix l'agrupació de municipis segons les demarcacions territorials que consten en la inscripció de cada municipi en el Registre d'Entitats Locals de la Comunitat Valenciana, regulat pel Decret 15/2011, de 18 de febrer, del Consell. La població de l'Horta Oest passa a l'Horta Sud.

Quadre 13.2

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ PER COMARQUES COSTANERES I INTERIOR, 2017-2023

Dades padrons municipals

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Var. % 23/22
Comarques costeres	3.866.545	3.888.795	3.924.236	3.969.735	#####	3.997.716	4.094.380	2,42
El Baix Maestrat	81.140	81.343	81.871	82.437	83.143	84.062	86.349	2,72
La Plana Alta	249.411	250.981	252.828	256.455	256.413	257.573	264.381	2,64
La Plana Baixa	190.174	190.312	191.015	192.283	192.495	193.553	196.605	1,58
El Camp de Morvedr	90.370	90.811	91.662	93.019	93.374	94.961	97.826	3,02
L'Horta Nord	225.364	226.513	228.424	231.276	232.150	305.422	311.632	2,03
L'Horta Oest*	348.362	350.258	354.334	359.337	359.890	-	-	
València	787.808	791.413	794.288	800.215	789.744	792.492	807.693	1,92
L'Horta Sud*	175.053	175.753	178.118	180.943	181.702	472.871	482.569	2,05
La Ribera Baixa	79.914	79.579	79.869	80.356	80.789	81.245	82.663	1,75
La Safor	171.325	170.686	171.903	174.129	174.578	175.227	179.185	2,26
La Marina Alta	169.327	171.826	175.156	178.203	179.651	184.284	191.265	3,79
La Marina Baixa	182.196	185.054	188.623	190.968	190.070	192.624	198.888	3,25
L'Alacantí	478.791	481.885	487.113	491.772	491.975	494.685	509.049	2,90
El Baix Vinalopó	288.648	291.327	293.775	297.604	298.070	301.635	306.300	1,55
El Baix Segura	348.662	351.054	355.257	360.738	361.146	367.082	379.975	3,51
Comarques d'interior	1.074.964	1.074.908	1.079.533	1.087.618	#####	1.100.251	1.116.220	1,45
El Comtat	28.161	28.085	28.096	28.047	28.112	28.020	28.119	0,35
L'Alcoià	109.022	108.821	109.193	110.104	110.283	110.639	112.028	1,26
L'Alt Vinalopó	52.305	52.335	52.401	52.604	52.557	52.576	52.905	0,63
El Vinalopó Mitjà	168.220	168.432	169.069	169.848	169.898	170.049	171.828	1,05
Els Ports	4.434	4.404	4.400	4.357	4.373	6.648	6.674	0,39
L'Alt Maestrat	6.872	6.745	6.657	6.622	6.668	6.299	6.392	1,48
L'Alcalatén	15.777	15.626	15.585	15.613	15.649	13.908	14.050	1,02
El Alto Palancia	23.919	23.703	23.753	23.966	24.401	24.595	25.269	2,74
El Alto Mijares	3.743	3.784	3.853	3.857	3.922	3.978	4.232	6,39
El Rincón de Ademur	2.289	2.244	2.266	2.235	2.221	2.189	2.221	1,46
Los Serranos	16.237	16.124	16.159	16.131	16.468	16.604	17.115	3,08
El Camp de Túria	158.246	160.266	162.991	165.771	168.624	172.408	177.195	2,78
La Plana Utiel-Requ	38.073	37.786	37.753	37.820	37.690	37.536	37.926	1,04
La Hoya de Bunyol	42.257	42.205	42.598	43.325	44.020	45.090	46.039	2,10
El Valle de Ayora	9.940	9.855	9.835	9.745	9.644	9.582	9.656	0,77
La Ribera Alta	220.161	219.838	220.366	222.473	223.502	225.216	228.406	1,42
La Canal de Navarré	16.019	15.761	15.687	15.715	15.720	15.624	15.754	0,83
La Costera	71.500	71.362	71.522	71.830	71.522	71.697	72.297	0,84
La Vall d'Albaida	87.789	87.532	87.349	87.555	87.674	87.593	88.114	0,59

Font: Portal Estadístic

* L'informació estadística per comarques, amb referència temporal 2022, segueix l'agrupació de municipis segons les demarcacions territorials que consten en l'inscripció de cada municipi en el Registre d'Entitats Locals de la Comunitat Valenciana, regulat pel Decret 15/2011, de 18 de febrer, del Consell. La població de l'Horta Oest passa a l'Horta Sud.

Quadre 13.3

13.2.2. Indicadors de despoblació a la Comunitat Valenciana²

L'any 2023, les funcions de l'Agenda Valenciana Antidespoblament (AVANT), que ha sigut suprimida, han passat a ser competència de la Direcció General d'Administració Local, segons el [Decret 131/2023, de 10 d'agost, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional de la Presidència de la Generalitat](#).

Segons l'article 14 del citat decret, la Direcció General d'Administració Local exerceix, entre altres, les funcions següents:

- Impuls, aplicació i seguiment de mesures de lluita contra el despoblament.
- Gestió de les mesures de foment i dels fons de la Generalitat destinats a la lluita contra el despoblament.

Segons els criteris establits pel Decret 182/2018, de 10 d'octubre, del Consell, pel qual es regula la línia específica del Fons de Cooperació Municipal per a la Lluita contra la Despoblació dels Municipis de la Comunitat Valenciana, es consideren beneficiaris d'aquesta línia d'ajudes aquells municipis que complisquen, com a mínim, 5 dels requisits següents::

- a) Densitat de població:** nombre d'habitants, segons l'últim padró vigent, per quilòmetre quadrat: inferior o igual a 20 habitants/km².
- b) Creixement demogràfic:** taxa de creixement de la població en el període dels últims vint anys: menor o igual al 0 %.

c) Taxa de creixement vegetatiu: percentatge que representa el saldo vegetatiu (naixements menys defuncions) dels últims vint anys sobre la població total, segons l'últim padró vigent: menor o igual al -10 %.

d) Índex d'envelliment: percentatge que representa la població major de 64 anys sobre la població menor de 16 anys, segons l'últim padró vigent: igual o superior al 250 %.

e) Índex de dependència: quocient entre la suma de la població menor de 16 anys i la major de 64 i la població entre 16 i 64 anys, segons l'últim padró vigent, multiplicat per 100: igual o superior al 60 %.

f) Taxa migratòria: percentatge que representa el saldo migratori en el període dels últims deu anys (variacions residencials altes menys baixes) sobre la població total, segons l'últim padró vigent: menor o igual al 0 %.

²No es disposen de les dades actualitzades de municipis en risc de despoblació l'any 2023, ja que encara no s'han publicat en el portal estadístic de la Generalitat Valenciana.

Amb posterioritat, la norma ha sigut modificada per la Resolució de 23 d'octubre de 2023³, que altera el criteri relatiu al nombre d'habitants per a rebre l'ajuda del **Fons de Cooperació Municipal per a la Lluita contra la Despoblació dels Municipis de la Comunitat Valenciana**. D'aquesta manera, ara poden accedir-hi tots els municipis amb menys de 300 habitants (anteriorment, el llindar se situava per davall de 120 habitants).

INDICADORS MUNICIPIS EN RISC DE DESPOBLACIÓ COMUNITAT VALENCIANA ANY 2022.

Criteri	Nombre de municipis que ho complix
Població menor de 300 habitants (a 1-1-2022)	99
Densitat menor o igual a 20 hab/km2 o superfície menor de 1 km2	165
Creixement demogràfic menor o igual a 0 % (2002-2022)	194
Taxa de creixement vegetatiu menor o igual a -10 % (2002-2022)	202
Índex d'envelliment major o igual a 250 % (a 1-1-2022)	175
Índex de dependència major o igual a 60 % (a 1-1-2022)	194
Taxa migratòria menor o igual a 0 % (2012-2022)	194

Font: Portal Estadístic de la GVA

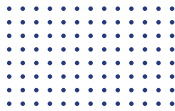
Quadre 13.4

L'any 2023, aquest fons ha dotat amb 4,313 milions d'euros els 172 municipis que complien els requisits establits en la Resolució de 23 d'octubre de 2023, set municipis menys que l'any 2022. Els ajuntaments poden utilitzar aquests fons per a finançar els projectes municipals que consideren convenients i necessaris. Segons la citada resolució, els imports assignats a cada municipi s'abonaran en un únic pagament. Aquest abonament es realitzarà prèvia comprovació del compliment, per part de les entitats beneficiàries, de l'obligació de presentar el compte general davant la Sindicatura de Comptes, en els termes establerts en la normativa reguladora d'aquesta, així com d'haver remés, si escau, el corresponent pla econòmic-financer, segons el que disposa la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, a l'òrgan de la Generalitat competent en matèria de tutela financera de les entitats locals de la Comunitat Valenciana.

La capa de risc de despoblació, amb els indicadors demogràfics i econòmics associats més rellevants, pot consultar-se a l'apartat denominat «Demografia» del visor cartogràfic de la Generalitat Valenciana: <https://visor.gva.es/visor/?idioma=es>

³ Modificat per la Resolució de 23 d'octubre de 2023, de la Presidència de la Generalitat, d'assignació de la línia específica del Fons de Cooperació Municipal per a la Lluita contra la Despoblació dels Municipis de la Comunitat Valenciana a les respectives entitats beneficiàries, per a l'exercici pressupostari 2023.2023

13.3. CARACTERÍSTIQUES DELS MOVIMENTS MIGRATORIS

A data 1 de gener de 2024, 7.311 persones que residien a la **Comunitat Valenciana** han emigrat a l'estranger (en total, 167.887 persones resideixen actualment fora del país), la qual cosa suposa un increment del 4,55 % respecte a l'1 de gener de 2023. Per províncies, han emigrat 92.726 persones des de València, 60.045 des d'Alacant i 15.116 des de Castelló.

RESIDENTS EN EL EXTRANJER PROCEDENTS DE LA
COMUNITAT VALENCIANA Y ESPAÑA, 2019-2024

Padrons municipals a 1 de gener

	Alacant	Castelló	València	C. V.	Espanya	% C.V./ Espanya
Any (a 1 de gener)						
2019	48.844	12.365	78.653	139.862	2.545.729	5,5 %
2020	51.567	12.933	82.259	146.759	2.618.592	5,6 %
2021	52.904	13.362	83.944	150.210	2.654.723	5,7 %
2022	55.669	14.033	87.284	156.986	2.742.605	5,7 %
2023	57.271	14.377	88.928	160.576	2.790.317	5,8 %
2024	60.045	15.116	92.726	167.887	2.908.649	5,8 %
Segons sexe						
Homes	30.280	7.882	46.574	84.736	1.443.156	5,9 %
Dones	29.765	7.234	46.152	83.151	1.465.493	5,7 %
Segons edat						
Menys de 16 anys	11.172	3.279	17.093	31.544	430.946	7,3 %
De 16 a 64 anys	39.846	9.788	61.529	111.163	1.840.842	6,0 %
De 65 i més anys	9.057	2.049	14.104	25.210	636.861	4,0 %
Segons país de residència						
Europa	36.381	10.821	52.814	100.016	1.095.524	9,1 %
Àfrica	873	252	1.286	2.411	31.115	7,7 %
Amèrica	21.443	3.635	35.823	60.901	1.707.606	3,6 %
Àsia	993	297	1.985	3.275	47.739	6,9 %
Oceania	385	111	818	1.314	26.665	4,9 %

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.5

El Quadre 13.6 mostra el **flux d'immigració procedent de l'estranger**, per províncies i nacionalitat, corresponent als anys 2021 i 2022. El nombre de persones immigrants rebudes a la Comunitat Valenciana durant l'any 2022 s'estima en 183.433, cosa que suposa un augment del 44,7 % respecte a l'any 2021. El creixement més destacat correspon al flux procedent de Sud-amèrica, amb un increment del 97,71 % respecte a l'exercici anterior.

D'aquestes 183.433 persones immigrants, 8.643 han adquirit la nacionalitat espanyola, xifra que representa el 4,71 % del total.

El flux d'immigració procedent d'**Ucraïna** ha experimentat un increment del 904,33 % —amb 24.817 persones enfront de les 2.471 registrades l'any anterior— a causa de la guerra d'Ucraïna iniciada al febrer de 2022.

Un altre augment significatiu del flux d'immigració a la Comunitat Valenciana ha sigut el de Colòmbia, amb un creixement del 184,7 % respecte a 2021.

FLUX D'IMMIGRACIÓ PROCEDENT DE L'ESTRANGER PER PROVÍNCIA I NACIONALITAT

	Espanya	Resta de l'Unió Europea	Resta d'Europa	Àfrica	Amèrica del Nord	Centre Amèrica i Carib	Sudamèrica	Àsia	Oceania	TOTAL
Any 2021										
Total Nacional	84.920	156.993	75.989	156.201	22.627	67.894	260.303	62.041	992	887.960
Alacant	2.847	17.580	15.353	9.209	703	1.628	11.737	2.810	45	61.912
Castelló	1.101	3.023	628	2.345	181	420	2.698	531	4	10.931
València	4.949	9.377	4.535	6.899	1.429	3.789	18.661	4.229	57	53.925
Com. Valenciana	8.897	29.980	20.516	18.453	2.313	5.837	33.096	7.570	106	126.768
Any 2022										
Total Nacional	81.604	156.176	152.978	172.058	24.423	106.967	500.179	63.148	1.361	1.258.894
Alacant	2.770	14.513	25.681	10.650	935	2.326	25.039	2.753	78	84.745
Castelló	1.192	3.257	2.541	2.991	229	845	6.686	586	11	18.338
València	4.681	10.090	13.176	7.219	1.448	5.646	33.708	4.292	90	80.350
Com. Valenciana	8.643	27.860	41.398	20.860	2.612	8.817	65.433	7.631	179	183.433

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.6

El **saldo migratori amb l'exterior**, l'any 2022, es compon d'un total d'1.258.894 persones procedents de l'estranger que van establir la seua residència a **Espanya** (un 41,8 % més que en 2021) i de 531.889 persones que van abandonar Espanya amb destinació a algun país estranger (un 23,7 % menys).

L'any 2022 es van registrar 1.725.546 migracions intermunicipals (canvis de municipi), xifra que representa un increment del 3,3 % respecte a 2021. D'aquestes, 678.219 van canviar de província, i 519.976 de comunitat autònoma o ciutat autònoma.

MIGRACIONS INTERIORS. FLUIX DE MIGRACIÓ INTERAUTONÒMICA COMUNITAT AUTÒNOMA DE DESTÍ, SEXE Unitats: Persones. Any 2022

TOTAL NACIONAL	Ambdós sexes	Homes	Dones
Total Nacional	519.976	264.686	255.290
01 Andalusia	63.863	32.555	31.308
02 Aragó	17.439	9.443	7.996
03 Astúries, Principat d'	11.020	5.287	5.733
04 Balears, Illes	21.355	11.019	10.336
05 Canàries	24.238	12.201	12.037
06 Cantàbria	8.346	4.098	4.248
07 Castella i Lleó	34.283	17.484	16.799
08 Castella - La Manxa	49.417	25.732	23.685
09 Catalunya	50.107	25.789	24.318
10 Comunitat Valenciana	54.910	27.940	26.970
11 Extremadura	11.226	5.634	5.592
12 Galícia	20.667	10.434	10.233
13 Madrid, Comunitat de	98.001	48.036	49.965
14 Múrcia, Regió de	18.061	9.712	8.349
15 Navarra, Comunitat Foral de	8.742	4.460	4.282
16 País Basc	18.413	9.422	8.991
17 Rioja, La	5.412	2.836	2.576
18 Ceuta	2.085	1.188	897
19 Melilla	2.391	1.416	975

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

Quadre 13.7

MIGRACIONS INTERIORS. FLUIX DE MIGRACIÓ INTERAUTONÒMICA
COMUNITAT AUTÒNOMA D'ORIGEN, SEXE
Unitats: Persones. Any 2022

TOTAL NACIONAL	Ambdós sexes	Homes	Dones
Total Nacional	519.976	264.686	255.290
01 Andalusia	63.310	33.059	30.251
02 Aragó	17.348	9.231	8.117
03 Astúries, Principat d'	9.986	4.984	5.002
04 Balears, Illes	19.419	10.064	9.355
05 Canàries	22.284	11.614	10.670
06 Cantàbria	8.133	4.055	4.078
07 Castella i Lleó	34.149	16.927	17.222
08 Castella - La Manxa	45.194	22.695	22.499
09 Catalunya	55.972	28.733	27.239
10 Comunitat Valenciana	47.039	23.937	23.102
11 Extremadura	13.641	6.771	6.870
12 Galícia	19.283	9.696	9.587
13 Madrid, Comunitat de	104.883	52.157	52.726
14 Múrcia, Regió de	19.922	10.890	9.032
15 Navarra, Comunitat Foral de	8.682	4.305	4.377
16 País Basc	19.826	9.850	9.976
17 Rioja, La	5.220	2.560	2.660
18 Ceuta	2.682	1.465	1.217
19 Melilla	3.003	1.693	1.310

Font: Institut Nacional d'Estadística (INE).

Quadre 13.8

El CES recomana enfortir les polítiques d'inclusió i evitar qualsevol forma de discriminació cap a les persones migrants estrangeres, especialment aquelles procedents de països extracomunitaris, atès que l'arribada de persones estrangeres ha experimentat un augment del 44,70 % en comparació amb l'any anterior. Aquest increment s'ha degut, en gran part, a l'inici de la guerra d'Ucraïna, que ha provocat un augment del 904,33 % en el flux d'immigració cap a la Comunitat Valenciana, així com a l'increment del flux d'immigració procedent de Colòmbia, que ha crescut un 184,7 %.

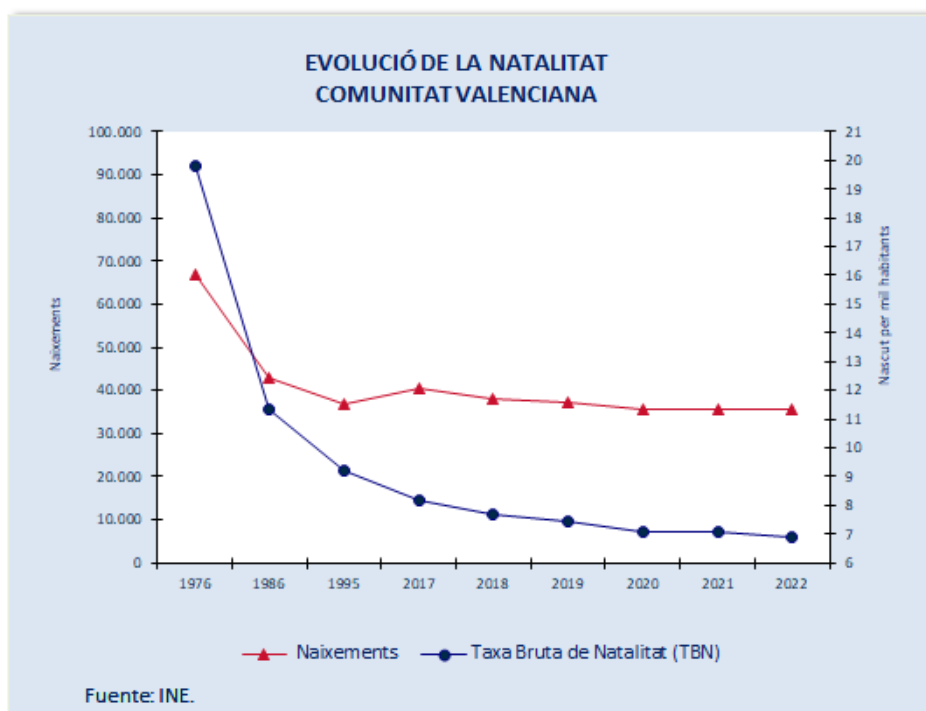
13.4. ALTRES INDICADORS: NATALITAT I FECUNDITAT, MORTALITAT, CREIXEMENT VEGETATIU I MODELS DE RELACIÓ FAMILIAR I UNITATS FAMILIARS⁴

Al llarg d'aquest apartat es mostren dades relacionades amb diversos indicadors de l'**Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 3, relatiu a la Salut i el Benestar**, com ara l'edat mitjana de maternitat, la taxa de fecunditat, l'esperança de vida en nàixer o les defuncions per suïcidi, entre altres.

13.4.1. Natalitat, fecunditat, mortalitat i creixement vegetatiu

Dels 329.251 naixements registrats a **Espanya** l'any 2022, el 10,81 % es van produir a la **Comunitat Valenciana**, amb un total de 35.604 (63 menys que en 2021), dels quals 18.380 van ser xiquets i 17.224 xiquetes. Pel que fa a l'estat civil de la mare, 18.289 naixements van correspondre a mares casades i 17.315 a mares no casades..

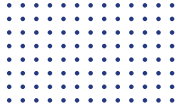
Per províncies, a **València** es van registrar 18.164 naixements, dels quals 9.403 van ser xiquets i 8.761 xiquetes; a **Alacant**, un total de 13.262 naixements, amb 6.842 xiquets i 6.420 xiquetes; i a **Castelló**, 4.178 naixements, amb 2.135 xiquets i 2.043 xiquetes.

Gràfic 13.4

⁴ Les dades són de l'any 2022, els últims disponibles.

PRINCIPALS INDICADORS DE NATALITAT I FECUNDITAT. COMUNITAT VALENCIANA

Anys	Naixements	Taxa Bruta de Natalitat	Indicador Cojuntural de Fecunditat(*)	Edat Mitjana a la Maternitat
1976	67.006	19,79	2,94	28,51
1986	42.937	11,35	1,55	28,59
1995	36.746	9,23	1,16	30,02
2017	40.318	8,18	1,31	31,98
2018	38.018	7,68	1,26	32,14
2019	37.324	7,47	1,25	32,19
2020	35.761	7,10	1,21	32,23
2021	35.677	7,06	1,21	32,52
2022	35.604	6,90	1,19	32,44

(*) L'Indicador Cojuntural de Fecunditat d'un any es el nombre mitja de fills que tindria cada dona al llarg de la seua vida si es mantinguera en la població la mareixa intensitat en la fecunditat que l'observada en eixe any.

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.9

A la Comunitat Valenciana, l'edat mitjana de maternitat se situa en 32,44 anys

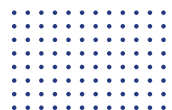
EDAT MITJANA A LA MATERNITAT SEGONS LA NACIONALITAT DE LA MARE. COMUNITAT VALENCIANA

Anys	Total	Espanyola	Estrangera
1976	28,51		
1986	28,59		
1995	30,02		
2017	31,98	32,51	29,69
2018	32,14	32,71	29,89
2019	32,19	32,74	30,13
2020	32,23	32,85	30,07
2021	32,52	33,00	30,68
2022	32,44	33,10	30,29

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.10

El Quadre 13.11 recull una comparativa del nombre de naixements, per **comunitats autònomes** i per a diferents períodes.

NAIXEMENTS PER COMUNITATS AUTÒNOMES

	1976	1986	2005	2021	2022	2022	
						Niños	Niñas
Andalusia	126.555	95.039	91.807	65.650	62.967	32.459	30.508
Aragó	17.754	11.219	11.628	9.463	8.985	4.622	4.363
Astúries, Principat d'	17.857	10.249	7.482	4.785	4.744	2.408	2.336
Balears, Illes	11.169	8.732	10.925	9.520	9.079	4.615	4.464
Canàries	27.657	19.743	20.127	12.732	12.219	6.279	5.940
Cantàbria	9.072	5.375	5.267	3.285	3.224	1.651	1.573
Castella-La Manxa	26.256	20.220	19.007	13.095	13.135	6.810	6.325
Castella i Lleó	37.815	25.158	19.425	14.534	14.511	7.517	6.994
Catalunya	105.266	60.797	79.766	57.634	56.344	29.161	27.183
C. Valenciana	67.006	42.937	50.628	35.677	35.604	18.380	17.224
Extremadura	16.393	14.184	9.993	7.247	6.814	3.596	3.218
Galícia	44.840	26.178	21.097	14.787	14.495	7.376	7.119
Madrid, Comunitat de	93.279	54.631	69.367	51.366	50.961	26.161	24.800
Múrcia, Regió de	19.649	13.958	17.330	13.815	13.387	6.849	6.538
Navarra, Comunitat Foral	8.663	5.168	6.149	5.113	4.759	2.429	2.330
País Basc	41.100	20.260	19.698	14.276	13.663	7.044	6.619
Rioja, La	4.265	2.446	3.038	2.192	2.191	1.105	1.086
Ceuta	1.287	1.031	1.065	719	728	391	337
Melilla	835	978	1.012	933	894	449	445
Extranger				557	547	300	247

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.11

A la **Comunitat Valenciana**, la taxa de mortalitat va ser del 9,65. Les taxes de mortalitat més elevades es van observar, l'any 2022, en regions com el Principat d'Astúries, amb 13,86 persones mortes per cada 1.000 habitants; Castella i Lleó, amb 13,03 persones mortes per cada 1.000 habitants, i Galícia, amb 12,98 persones mortes.

La taxa de mortalitat postneonatal a la Comunitat Valenciana va ser del 0,76, xifra idèntica a la de l'any anterior.

De l'anàlisi de les dades de **mortalitat** de 2022, van morir a **Espanya** 464.417 persones, de les quals 234.362 van ser homes i 230.055 dones, un 3,03 % més que en 2021. Cal tindre en compte que, dels 464.417, 31.697 defuncions han sigut per la COVID-19, de les quals 16.756 eren homes i 14.941 dones.

La **taxa bruta de mortalitat** es va situar, en 2022, en 9,67 persones mortes per cada 1.000 habitants. La taxa de mortalitat infantil es va situar en 2,6 defuncions per cada 1.000 naixements.

INDICADORS DE MORTALITAT. COMUNITAT VALENCIANA

Anys	Defuncions	Taxa Bruta de Mortalitat	Taxa de Mortalitat Infantil
1976	30.575	9,03	14,76
1986	31.741	8,39	8,04
1995	34.757	8,73	5,77
2018	45.330	9,16	2,39
2019	44.016	8,80	2,14
2020	48.549	9,64	2,52
2021	49.648	9,76	2,30
2022	49.836	9,65	2,42

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.12

El Quadre 13.13 recull el nombre de defuncions per comunitats autònomes i diversos períodes.

DEFUNCIONS PER COMUNITATS AUTÒNOMES

	1976	1986	1995	2005	2020	2021	2022
Andalusia	51.279	52.247	57.809	65.904	78.461	79.339	78.962
Aragó	10.794	11.467	12.455	13.682	16.711	14.516	15.376
Astúries, Principat d'	9.715	10.579	11.989	12.703	14.550	13.367	13.936
Balears, Illes	5.760	6.619	6.894	7.361	8.559	8.802	9.320
Canàries	8.784	9.215	10.364	12.799	16.486	17.149	18.712
Cantàbria	4.150	4.408	5.031	5.370	6.467	6.052	6.767
Castella i Lleó	23.168	22.541	24.833	27.468	36.197	29.299	31.017
Castella -La Manxa	15.334	15.280	16.402	18.028	25.835	20.417	20.541
Catalunya	44.791	47.045	54.213	61.777	79.784	69.342	70.706
Comunitat Valenciana	30.575	31.741	34.757	40.240	48.549	49.648	49.836
Extremadura	10.302	10.197	10.357	11.171	13.099	12.318	12.387
Galícia	26.015	26.877	28.464	29.383	32.845	32.853	34.996
Madrid, Comunitat de	28.093	30.045	36.446	40.842	66.648	49.857	51.154
Múrcia, Regió de	7.443	7.779	8.413	9.942	12.392	12.683	13.161
Navarra, Com. Foral de	4.260	4.153	4.593	5.196	6.662	5.771	6.317
País Basc	14.615	15.481	17.507	19.417	24.252	23.086	24.203
Rioja, La	2.235	2.257	2.564	2.862	3.700	3.411	3.464
Ceuta	515	470	451	497	648	674	615
Melilla	391	376	401	414	602	565	484

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.13

A la Comunitat Valenciana van morir 49.836 persones l'any 2022. Per províncies, a **Alacant** van morir 18.027 persones, de les quals 9.623 eren homes i 8.404 dones; a **Castelló**, 5.854 persones, de les quals 3.117 eren homes i 2.737 dones; i a **València** van morir 25.955 persones, de les quals 12.955 eren homes i 13.000 dones.

A la Comunitat Valenciana, l'any 2022, es van produir **1.926 defuncions per causes externes**, 275 més que l'any anterior. Per sexes, van morir per aquestes causes 1.226 homes i 700 dones. **El suïcidi, igual que en el conjunt d'Espanya, va ser la primera causa de mort externa**, amb 445 defuncions, un 10,42 % més que en 2021. Per darrere, es van situar l'ofegament, la submersió i la sufocació (amb 442 morts), i les caigudes accidentals (amb 383 morts). Per accident de trànsit van morir 195 persones.

Per sexes, les principals causes de mort externa en els **homes** van ser el suïcidi (amb 328 morts), l'ofegament, la submersió i la sufocació (233), i les caigudes accidentals (223). En el cas de les dones, les principals causes van ser l'ofegament, la submersió i la sufocació (209), les caigudes accidentals (160) i els suïcidis (117).

3 SALUD Y BIENESTAR

L'any 2022, el suïcidi continuà sent la primera causa de mort per causes externes a la Comunitat Valenciana, amb un increment del 10,42 % respecte a l'any anterior, una xifra molt preocupant. Per aquest motiu, el CES CV recomana accelerar la implantació del Pla Valencià de Salut Mental i Addiccions 2024-2027, presentat el 8 de gener de 2024.

En els Quadres següents es detallen les defuncions per suïcidi que van tindre lloc a Espanya i a la Comunitat Valenciana l'any 2022.

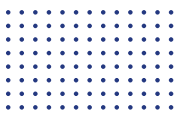
SUÏCIDIS A ESPANYA I LA COMUNITAT VALENCIANA, SEGONS EDAT I SEXE, ANY 2022

	Totes las edats	Menors de 15 anys	De 15 a 29 anys	De 30 a 39 anys	De 40 a 49 anys	De 45 a 54 anys	De 50 a 59 anys	De 55 a 64 anys	De 60 a 69 anys	De 65 a 74 anys	De 70 a 79 anys	De 75 a 84 anys	De 80 a 89 anys	De 85 a 94 anys	De 90 a 99 anys	De 95 anys i més
Total																
Ambdós sexes	4.227	12	341	436	350	444	486	479	385	278	275	212	216	194	94	25
Homes	3.126	9	224	336	273	332	352	354	297	197	188	162	155	159	72	16
Dones	1.101	3	117	100	77	112	134	125	88	81	87	50	61	35	22	9
Com. Valenciana																
Ambdós sexes	445	2	36	35	40	57	55	59	46	23	28	14	19	22	7	2
Homes	328	1	25	25	32	41	41	46	33	17	18	11	13	17	6	2
Dones	117	1	11	10	8	16	14	13	13	6	10	3	6	5	1	0

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 13.14

El Cuadro 13.16 ofrece datos sobre la **esperanza de vida** de la población valenciana, que alcanzó los 82,47 años en 2022.

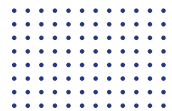
ESPERANÇA DE VIDA DE LA POBLACIÓ. COMUNITAT VALENCIANA

Anys	AL NAIXEMENT			ALS 65 ANYS		
	Ambdós sexes	Homes	Dones	Ambdós sexes	Homes	Dones
1976	73,27	70,41	76,10	14,61	13,09	15,91
1986	76,00	73,13	78,80	16,16	14,53	17,51
1995	77,64	74,34	80,96	17,65	15,74	19,28
2018	82,58	79,97	85,16	20,71	18,90	22,35
2019	83,00	80,33	85,64	21,03	19,06	22,83
2020	82,36	79,76	84,95	20,53	18,59	22,33
2021	82,21	79,44	84,98	20,37	18,35	22,24
2022	82,47	79,84	85,08	20,64	18,71	22,40

Font: Institut Nacional d'Estadística.

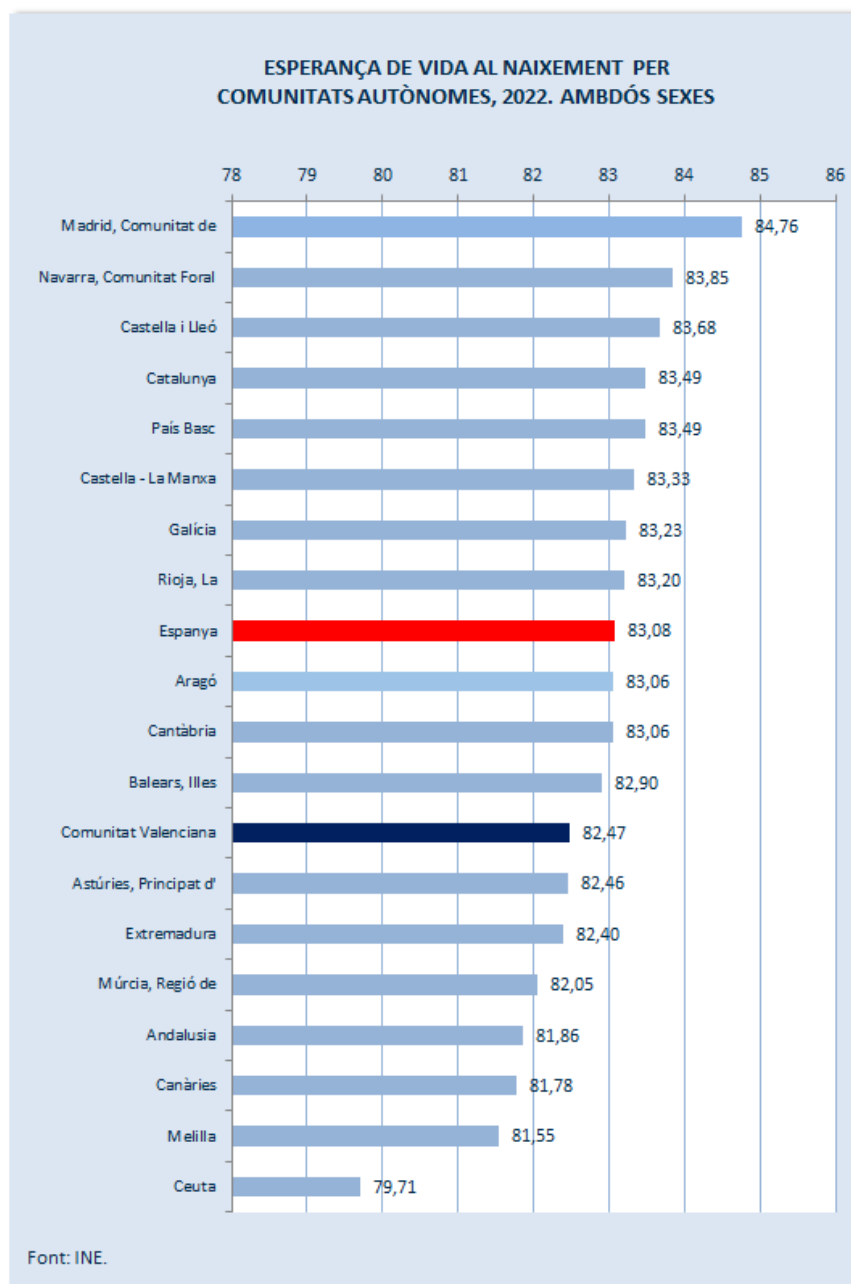
Quadre 13.15

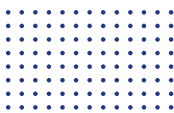
L'esperança de vida en naixer més alta (Gràfic 13.5) es troba a la Comunitat de Madrid, amb 84,76 anys, seguida de la Comunitat Foral de Navarra amb 83,85; Castella i Lleó amb 83,68, i Catalunya i el País Basc amb 83,69.

En l'extrem oposat es troben les ciutats de Ceuta i Melilla, amb 79,71 i 81,55 anys respectivament, i Canàries amb 81,78. La **Comunitat Valenciana**, amb 82,47 anys, se situa per davall de la mitjana estatal, concretament 0,61 punts.

Gràfic 13.5

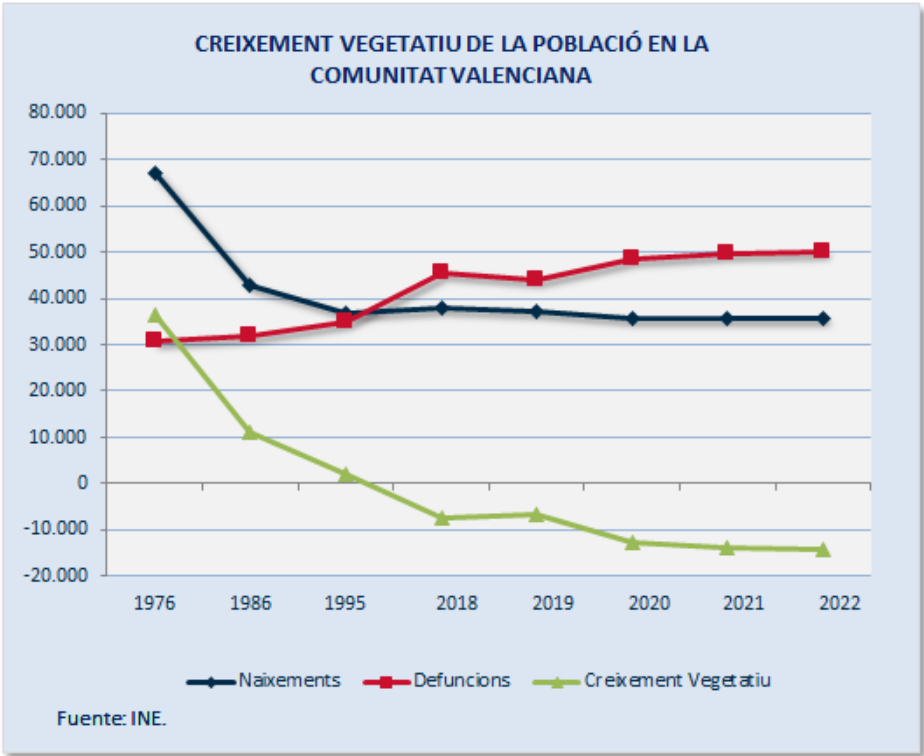
El **creixement vegetatiu** de la població a la **Comunitat Valenciana** va continuar en valors negatius l'any 2022, amb una xifra de -14.232 persones.

CREIXEMENT VEGETATIU DE LA POBLACIÓ. COMUNITAT VALENCIANA

Anys	Naixements	Defuncions	Creixement vegetatiu
1976	67.006	30.575	36.431
1986	42.937	31.741	11.196
1995	36.746	34.757	1.989
2018	38.018	45.330	-7.312
2019	37.324	44.016	-6.692
2020	35.761	48.549	-12.788
2021	35.677	49.648	-13.971
2022	35.604	49.836	-14.232

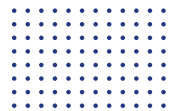
Font: INE.

Quadre13.16

Gràfic 13.6

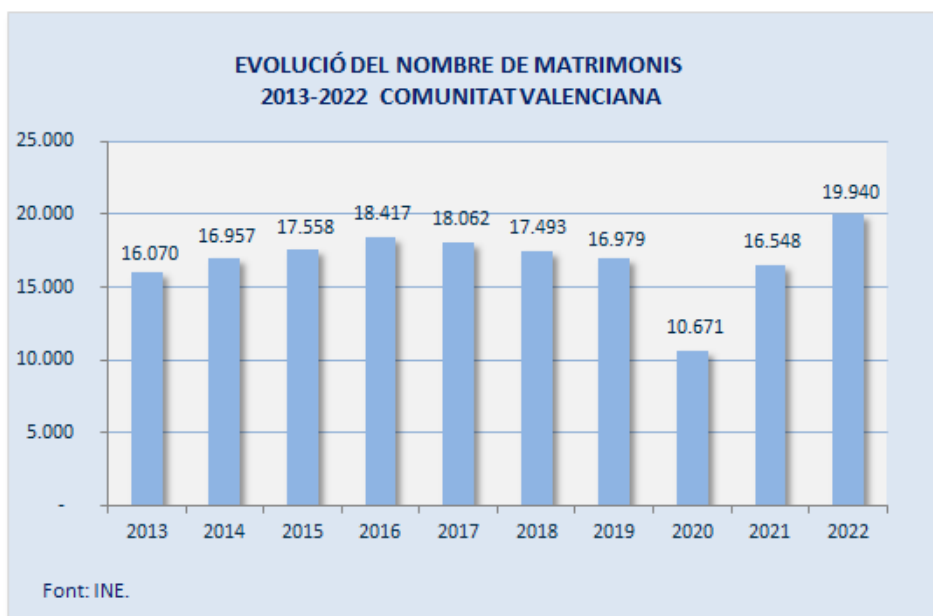

13.4.2. Models de relació familiar i unitats familiars

Matrimonis

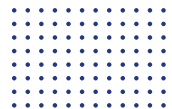
A la **Comunitat Valenciana** es van celebrar 19.079 matrimonis entre parelles de diferent sexe, un 19,86 % més que l'any anterior, i 861 matrimonis entre persones del mateix sexe: 471 entre dones i 390 entre homes.

Per províncies, a **Alacant** es van celebrar 6.663 matrimonis: 6.332 entre persones de diferent sexe i 331 entre persones del mateix sexe (147 entre homes i 184 entre dones). A **Castelló**, dels 2.261 matrimonis, 2.204 es van celebrar entre persones de diferent sexe i 57 entre persones del mateix sexe (23 entre homes i 34 entre dones). Finalment, a **València** es van registrar 10.155 matrimonis: 9.682 entre persones de diferent sexe i 473 entre persones del mateix sexe (220 entre homes i 253 entre dones).

Gràfic 13.7

La Comunitat Valenciana compta amb una taxa de nupcialitat del 3,9, una xifra superior a la registrada a Espanya.

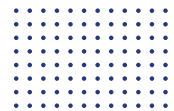
TAXA BRUTA DE NUPCIALITAT PER COMUNITATS AUTÒNOMES

	1976	1986	1995	2005	2020	2021	2022
Andalusia	6,8	6,1	5,4	5,5	1,8	3,2	4,0
Aragó	6,1	5,0	4,5	4,5	1,7	3,2	3,6
Astúries, Principat d'	7,2	5,2	4,2	4,7	1,8	2,9	3,6
Balears, Illes	7,8	6,2	5,5	4,4	2,4	3,6	4,4
Canàries	7,7	6,1	5,2	3,5	2,2	3,0	3,5
Cantàbria	7,5	4,9	4,3	5,2	2,0	3,2	3,7
Castella i Lleó	5,5	4,4	4,1	4,0	1,4	2,6	3,1
Castella-La Manxa	5,4	5,7	5,0	4,8	1,6	3,1	3,9
Catalunya	8,0	5,1	5,3	4,7	2,1	3,1	3,5
Comunitat Valenciana	7,6	5,2	5,5	5,3	2,1	3,3	3,9
Extremadura	5,6	6,1	4,7	4,3	1,5	2,7	3,4
Galícia	6,9	4,7	4,3	4,0	2,1	3,2	3,5
Madrid, Comunitat de	8,4	5,4	5,4	4,9	1,9	3,3	4,0
Múrcia, Regió de	7,0	6,4	5,5	5,1	1,8	2,9	3,8
Navarra, Com. Foral de	7,1	4,8	5,0	4,6	2,0	3,0	3,6
País Basc	8,0	4,7	4,6	4,6	1,8	2,8	3,4
Rioja, La	6,5	5,2	4,5	4,7	2,0	3,1	3,8
Ceuta	6,5	6,2	4,2	5,1	3,1	5,2	6,5
Melilla	5,5	7,7	6,6	4,8	1,9	3,6	4,6
Total Nacional	7,2	5,4	5,1	4,8	1,9	3,1	3,7

Font: INE.

Quadre 13.17

Nul·litat, separació i divorcis

Durant l'any 2022, a **Espanya** es van produir 84.551 casos de **nul·litat, separació i divorci**, la qual cosa va suposar una taxa d'1,8 per cada 1.000 habitants. El total de casos va representar una disminució del 6,7 % respecte a l'any anterior.

La ciutat autònoma de Ceuta (2,6) va registrar la taxa més alta per cada 1.000 habitants. Per contra, Castella i Lleó (1,4) va presentar la més baixa. A la Comunitat Valenciana, l'any 2022, es van registrar 9 nul·litats, 408 separacions i 9.702 divorcis.

NUL·LITATS, SEPARACIONS I DIVORCIS PER COMUNITATS AUTÒNOMES ANY 2022

	Total	Nulidades	Separaciones	Divorcios
Andalusia	15.596	6	776	14.814
Aragó	2.245	0	72	2.173
Astúries, Principat d'	1.858	0	102	1.756
Balears, Illes	2.319	0	84	2.235
Canàries	4.442	0	119	4.323
Cantàbria	1.044	2	45	997
Castella-La Manxa	3.223	1	107	3.115
Castella i Lleó	3.286	0	133	3.153
Catalunya	14.616	10	454	14.152
C. Valenciana	10.119	9	408	9.702
Extremadura	1.519	1	61	1.457
Galícia	4.437	2	149	4.286
Madrid, Comunitat de	11.988	7	435	11.546
Múrcia, Regió de	2.773	0	90	2.683
Navarra, Comunitat Foral de	1.059	0	42	1.017
País Basc	3.167	1	96	3.070
Rioja, La	503	0	22	481
Ceuta	215	0	11	204
Melilla	142	0	5	137
TOTAL	84.551	39	3.211	81.301

Font: INE.

Quadre 13.18

L'any 2022, a la Comunitat Valenciana, de les 408 **separacions** que hi va haver, 362 van ser de mutu acord i 46 contencioses. Pel que fa a la duració del matrimoni, 304 separacions es van produir en matrimonis que havien durat 10 anys o més.

Dels 9.702 **divorcis** registrats l'any 2022 a la Comunitat Valenciana, 3.575 es van produir a Alacant, 1.004 a Castelló i 5.123 a València.

Tipus de llars

El nombre de llars a la Comunitat Valenciana va disminuir un 1,03 %, passant de 2.043.494 l'any 2021 a 2.022.501 l'any 2022.

Les llars més freqüents el 2022 van tornar a ser les formades per dues persones (28,61 % del total), seguides de les unipersonals (27,6 %).

Per la seua banda, les llars de cinc o més persones van constituir el 6,51 % del total, amb un increment del 24,58 % respecte a 2021.

LLARS SEGONS TAMANY DE LA LLAR COMUNITAT VALENCIANA, 2022

	Hogares	%
1 persona	559.478	27,66 %
2 persones	578.561	28,61 %
3 persones	417.213	20,63 %
4 persones	335.633	16,59 %
5 o més persones	131.616	6,51 %
TOTAL	2.022.501	100 %

Font: INE.

Quadre 13.19

A **Espanya**, el tipus de llar més freqüent l'any 2022 va ser el format per una família sense altres persones addicionals i amb un únic nucli, amb un 57,9 %. El segon tipus més comú van ser les llars unipersonals, amb un 27 %.

A la **Comunitat Valenciana**, el tipus de llar més freqüent l'any 2022 també va ser el format per una família sense altres persones addicionals i amb un únic nucli, amb un 57,8 %. En segon lloc es troben les llars unipersonals, amb un 27,7 %.

TIPUS DE LLARS MÉS FREQUENTS, 2021-2020 ESPAÑA

	2021	%	2020	%	Variació absoluta	Variació relativa
TOTAL	18.810.047	100,0%	18.754.800	100,0%	55.247	0,3%
Llar unipersonal	4.981.696	26,5%	4.889.900	26,1%	91.796	1,9%
Parella sense fills o filles que convisquen e	3.952.238	21,0%	3.913.800	20,9%	38.438	1,0%
Parella amb fills o filles que convisquen en	6.210.010	33,0%	6.208.100	33,1%	1.910	0,0%
-Amb un fill o filla	2.878.777	15,3%	2.889.200	15,4%	-10.423	-0,4%
-Amb 2 o més fills o filles	3.331.233	17,7%				
Llar monoparental (un adult amb fills o fille	1.937.451	10,3%	1.944.800	10,4%	-7.349	-0,4%
Altres tipus de llar	1.728.652	9,2%	1.798.200	9,6%	-69.548	-3,9%

Font: INE.

Quadre 13.20

A **Espanya**, les parelles casades van suposar el 62,9% del total en 2022 i les parelles de fet el 13,5%, el 23,6% restant formen un nucli de llar que no és parella.

PARELLES, 2022-2021 ESPANYA

	2022	%	2021	%	Variació absoluta	Variació relativa
TOTAL PARELLES	13.174.873	100,0 %	11.300.529	100,0%	1.874.344	16,6 %
De distint sexe	9.951.511	75,5 %	11.131.722	98,5%	-1.180.211	-10,6 %
Del mateix sexe(*)	108.170	0,8 %	168.807	1,5%	-60.637	-35,9 %
Nucli que no és parella	3.115.192	23,6 %				
Parelles legals	8.282.411	62,9 %	9.493.054	84,0%	-1.210.643	-12,8 %
Parelles de fet	1.777.270	13,5 %	1.807.475	16,0%	-30.205	-1,7 %

(*) Aquestes dades s'han de prendre amb precaució, atès que l'estimació pot estar afectada per un error de mostreig.
Font: INE.

Quadre 13.21

En la **Comunitat Valenciana**, les parelles casades van suposar el 63,4% del total en 2022 i les parelles de fet el 13,2%, el 23,4% restant formen un nucli de llar que no és parella.

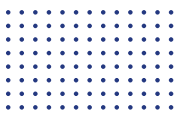
PARELLES, 2022-2021 COMUNITAT VALENCIANA

	2022	%	2021	%	Variació absoluta	Variació relativa
TOTAL PARELLES	1.413.354	100,0 %	1.220.768	100,0 %	192.586	15,8 %
De distint sexe	1.070.016	75,7 %	1.203.304	98,6 %	-133.288	-11,1 %
Del mateix sexe(*)	12.910	0,9 %	17.464	1,4 %	-4.554	-26,1 %
Nucli que no és parell	330.428	23,4 %				
Parelles casades	895.676	63,4 %	1.047.968	85,8 %	-152.292	-14,5 %
Parelles no casades	187.250	13,2 %	172.800	14,2 %	14.450	8,4 %

(*) Aquestes dades s'han de prendre amb precaució, atès que l'estimació pot estar afectada per un error de mostreig.
Font: INE.

Quadro 13.22

A **Espanya** hi havia 5.001.166 persones que vivien soles l'any 2022. D'aquesta xifra, 2.089.175 (un 41,77 %) tenien 65 anys o més. I, d'aquestes, 1.479.441 (un 70,81 %) eren dones.

A la **Comunitat Valenciana** hi havia 559.478 persones que vivien soles l'any 2022. D'aquesta xifra, 231.957 (un 41,45 %) tenien 65 anys o més. I, d'aquestes, 164.088 (un 70,74 %) eren dones.

LLARS UNIPERSONALS PER EDAT I SEXE, 2022 ESPANYA - COMUNITAT VALENCIANA

Edat	Sexe	ESPANYA	COMUNITAT VALENCIANA
Menys de 65 anys	Total	2.911.991	327.521
	Home	1.684.442	194.356
	Dona	1.227.549	133.165
65 i més anys	Total	2.089.175	231.957
	Home	609.734	67.869
	Dona	1.479.441	164.088

Font: INE.

Quadre 13.23

En el següent quadre es fa una comparativa autonòmica del nombre de llars segons el nombre de persones que els habiten.

NOMBRE DE LLARS SEGONS GRANDÀRIA PER CCAA, 2022

	Grandària de la llar				
	1 persona	2 persones	3 persones	4 persones	5 i més
TOTAL NACIONAL	5.001.166	5.203.749	3.837.982	3.123.216	1.373.110
Andalusia	823.848	878.227	680.831	610.950	249.140
Aragó	156.675	154.784	111.080	85.711	31.985
Astúries, Principat d'	144.523	140.057	93.131	51.107	17.751
Balears, Illes	111.992	119.508	91.555	74.188	44.293
Canàries	216.575	214.964	176.944	129.845	82.015
Cantàbria	70.177	67.587	49.865	35.871	14.730
Castella i Lleó	341.878	292.203	201.347	141.619	48.691
Castella-La Manxa	220.286	211.613	162.642	146.128	59.054
Catalunya	762.625	871.500	622.581	500.357	232.296
Comunitat Valenciana	559.478	578.561	417.213	335.633	131.616
Extremadura	127.249	121.860	88.502	73.801	22.952
Galícia	317.763	307.771	231.038	159.814	74.705
Madrid, Comunitat de	635.531	709.352	531.976	452.121	217.863
Múrcia, Regió de	123.574	136.041	111.563	108.652	60.832
Navarra, Com. Foral de	70.724	69.369	50.686	44.265	21.286
País Basc	267.996	282.031	181.280	143.049	45.148
Rioja, La	40.380	37.830	26.086	20.531	7.414
Ceuta	5.254	5.255	4.735	4.763	5.373
Melilla	4.638	5.236	4.927	4.811	5.966

Font: INE.

Quadre 13.24

14 Habitatge

Aquest capítol està dividit en dos apartats: el primer està dedicat al pressupost i a les polítiques públiques en matèria d'habitatge, mentre que el segon versa sobre els principals indicadors relacionats amb l'accessibilitat a aquest, amb una referència especial a la taxa d'emancipació residencial i altres dades relatives a la població jove.

- L'any 2023, cal destacar el **descens** de les **compravendes** i del nombre d'**hipoteques** a la Comunitat Valenciana, tot i que l'**import** d'aquestes ha augmentat.
- L'any 2023 continua marcat pel **deteriorament dels indicadors d'accessibilitat**, derivat de la **pujada** dels **tipus d'interés**, ja que la **quota hipotecària** mensual mitjana —que ha sigut de 554,6 euros— ha augmentat un 13,2 %, i el percentatge que representa aquesta quota respecte al cost salarial, del 28,5 %, ha experimentat un increment anual de 2,35 punts percentuals.

14.1 POLÍTIQUES PÚBLIQUES EN MATÈRIA D'HABITATGE

La Llei 2/2017, de 3 de febrer, de la Generalitat, per la Funció Social de l'Habitatge, té com a objectiu fer efectiu el dret a un habitatge assequible, digne i adequat, així com donar resposta a la demanda ciutadana mitjançant la generació de polítiques públiques d'habitatge, l'ampliació del parc públic i la prevenció, dins de les competències de la nostra autonomia, dels desnonaments que afecten els sectors més desfavorits de la societat. Tot això s'emmarca en el **Pla Estatal d'Habitatge 2022-2025**, regulat pel Reial decret 42/2022, de 18 de gener¹, i en el Conveni amb la Comunitat Valenciana per a l'execució del mateix, aprovat per la Resolució de 12 de juliol de 2022, de la Direcció General d'Habitatge i Sòl².

El 25 de maig de 2023 es va publicar la **Llei 12/2023, de 24 de maig, pel Dret a l'Habitatge**³. El propòsit d'aquesta llei és regular les condicions bàsiques que garantisquen la igualtat en l'exercici dels drets i deures constitucionals relacionats amb l'habitatge, especialment el dret a un habitatge digne i adequat i al seu gaudi en condicions assequibles, d'acord amb el que disposen els instruments internacionals ratificats per Espanya i amb respecte, en tot cas, a les competències de les comunitats autònomes i, específicament, a les que tenen atribuïdes en matèria d'habitatge.

¹ Els diferents programes en què s'estructura el Pla Estatal 2022-2025 poden consultar-se en el següent enllaç:

«Programes d'ajuda» | Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana (mitma.gob.es).

² https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2022-14328

³ Llei 12/2023, de 24 de maig, pel Dret a l'Habitatge.

14.1.1. Pressupost dedicat a habitatge i principals mesures adoptades

L'any 2023, el pressupost de la Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica, amb competències en la matèria, va ser de 402.322,5 milers d'euros, un 12,51 % superior al de l'any 2022.

Els programes pressupostaris amb una major participació en el pressupost de 2023 d'aquesta Vicepresidència Segona són el programa **431.99 «MRR Habitatge i Rehabilitació per a la Recuperació Econòmica i Social»**, amb un percentatge del 28,3 %, i el programa **431.10 «Habitatge i Regeneració Urbana»**, amb una participació del 31,1 %. D'altra banda, els programes que experimenten un major creixement relatiu respecte al pressupost anterior són el programa **431.70 «Coordinació i Avaluació»**, amb un increment del 78,7 % —encara que la seua participació en el pressupost total de la secció no arriba a l'1,1 %—, i el programa **431.40 «Emergència Residencial i Funció Social»**, amb un creixement del 47,9 %.

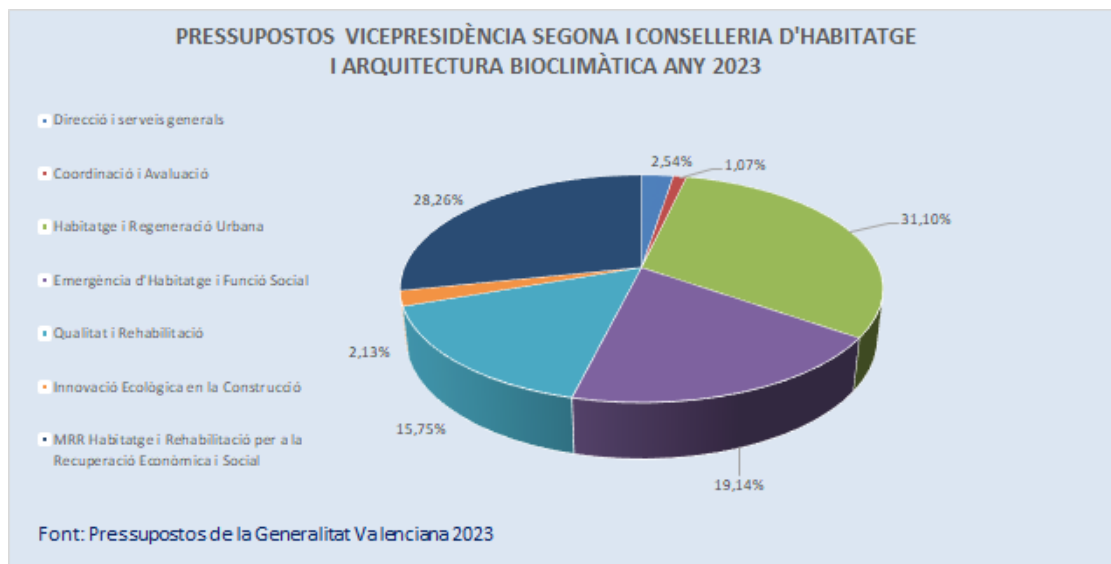
ESTRUCTURA DE LA VICEPRESIDÈNCIA SEGONA I CONSELLERIA D'HABITATGE I ARQUITECTURA BIOCLIMÀTICA PER PROGRAMES PRESSUPOSTARIS, 2023

(En milers d'euros)	2022	2023	% s/Total	% / var 21-22
431,30 Direcció i serveis generals	8.943,51	10.227,47	2,54	14,36
431,70 Coordinació i Avaluació	2.416,11	4.316,95	1,07	78,67
431,10 Habitatge i Regeneració Urbana	118.419,65	125.135,84	31,10	5,67
431,40 Emergència d'Habitatge i Funció Social	52.054,99	76.998,50	19,14	47,92
431,50 Qualitat i Rehabilitació	56.866,74	63.364,09	15,75	11,43
431,60 Innovació Ecològica en la Construcció	6.032,50	8.568,64	2,13	42,04
431,99 MRR Habitatge i Rehabilitació per a la Recuperació Econòmica i Social	112.861,09	113.711,05	28,26	0,75
TOTAL	357.594,6	402.322,5	100,00	12,51

Font: Pressupostos de la Generalitat Valenciana, 2023

Quadre 14.1

Gràfic 14.1

L'Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl (EVha) i l'ampliació del parc públic d'habitatge

La Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge, a través de l'Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl (EVha)⁴, ha adjudicat, al llarg de 2023, un total de **402 habitatges públics de la Generalitat a la Comunitat Valenciana**. D'aquests, 166 corresponen a la província de València, 157 a la d'Alacant i 79 a la de Castelló.

L'any 2023 s'ha adjudicat a l'EVha la reparació de 19 habitatges del parc públic de la Generalitat, que es destinaran a dones víctimes de violència de gènere (al gener de 2023 es va finalitzar la reparació de 23 habitatges més). Es tracta d'immobles propietat d'EVha o adscrits a aquesta, ubicats en 13 municipis de la Comunitat Valenciana. La inversió total d'aquestes obres va ascendir a 216.810 euros (sense IVA), dins de la partida pressupostària que l'EVha té reservada a inversions en habitatge per a dones víctimes de violència.

14.1.2. Principals programes d'ajuda a la Comunitat Valenciana⁵

La Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge concedeix dos tipus d'ajudes: d'una banda, les relatives a l'**accés a l'habitatge i a les solucions davant l'emergència residencial**, i de l'altra, les relacionades amb la **rehabilitació i la innovació en arquitectura**.

Accés a l'habitatge i solucions davant l'emergència residencial⁶

1- Ajudes al lloguer 2023.

Les ajudes al lloguer tenen dues línies diferents. La **primera línia de lloguer jove**, que es dissenya com una ajuda de 250 euros mensuals per a les persones joves que no superen els 35 anys, a fi de facilitar la seua emancipació. Es tracta d'una ajuda total de 6.000 euros, repartida en 24 mensualitats, amb la qual es pretén facilitar l'emancipació d'aquest col·lectiu.

⁴Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl (EVha)

⁵Convocatoria de ayudas convocadas en 2023.

⁶El CES CV no disposa de la quantia de les ajudes ni el nombre de beneficiaris al no haver-se enviat des de la Vicepresidència segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge les dades sol·licitades.

En la **segona línia de lloguer d'habitatge**, la quantia de l'ajuda es calcularà en funció dels ingressos i comprendrà entre el 40 % i el 50 % de la renda de lloguer o cessió de l'habitatge o habitació. Aquestes ajudes van dirigides principalment:

- Afectades per desnonament, execució hipotecària o dació en pagament en els últims 5 anys.
- Famílies monoparentals amb fills, els ingressos de les quals no superen 1 IPREM; famílies nombroses; persones joves extutelades i persones expresidàries, dins dels 5 anys anteriors a la sol·licitud.
- Víctimes de violència de gènere i de terrorisme en els últims 10 anys.
- Persones amb diversitat funcional sensorial o cognitiva amb un grau de discapacitat igual o superior al 33 %.
- Afectades per situacions catastròfiques en els últims 5 anys.
- Unitats de convivència en què alguna persona assumisca la pàtria potestat, com ara la tutela o l'acolliment d'un menor orfe per violència de gènere.
- Dones en situació de necessitat o en risc d'exclusió, especialment quan tinguen fills menors exclusivament a càrrec.
- Persones que visquen soles i els seus ingressos provenien exclusivament de prestacions d'administracions públiques i, en conjunt, no superen anualment 1 IPREM.

La quantia total màxima de les ajudes corresponents al **Programa d'Ajudes al Lloguer d'Habitatges a concedir en l'exercici 2023**, amb càrrec a la línia S1531000, amb la denominació «Ajudes al lloguer d'habitatge. Pla estatal d'accés a l'habitatge 2022-2025», prevista en la Llei de Pressupostos de la Generalitat per a 2023, va ascendir, inicialment, a la quantitat de 18.436.600,00 euros, corresponent a l'aportació del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana la quantitat de 13.981.800 euros i 4.454.800 euros a la Generalitat.

L'any 2023, la quantia total màxima de les ajudes corresponents al **Bo Lloguer Jove**, a concedir en el mateix exercici, va ser inicialment de **22.800.000,00** euros, a càrrec de l'aportació del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana.

A 31 de juliol de 2023, la Comunitat Valenciana comptava amb **2.841 habitatges en lloguer assequible**. D'aquests, 32 es troben a Castelló, 2.184 a València i 685 a Alacant. Del total d'aquests habitatges, 1.667 pertanyen al Pla de Recuperació d'Habitatges.

2- Ajudes a la compra d'habitatges per a joves en municipis menuts i/o en risc de despoblació 2023

Són ajudes que es concedeixen, mitjançant un procediment de concurrència competitiva, a persones físiques menors de 35 anys, amb escassos mitjans econòmics, per a l'adquisició d'un **habitatge en règim de propietat, situat en un municipi de menys de 10.000 habitants a la Comunitat Valenciana, i que constituirà la seua residència habitual i permanent durant almenys cinc anys**.

3- Ajudes per al foment d'allotjaments i habitatges model *Cohousing*⁷ del Programa 8 del Pla Estatal per a l'Accés a l'Habitatge 2022-2025

El **model de cohousing** és una forma de convivència en què els seus integrants comparteixen espais comunitaris, però disposen d'allotjaments o habitatges totalment independents (unitats residencials), on és possible una privacitat completa. Aquestes ajudes estan destinades a arrendaments, cessions d'ús o gaudi temporal no turístic d'unitats residencials.

4- Pla ADHA. Ajudes a entitats locals per a l'adquisició d'habitatges

El programa d'increment del **parc públic d'habitatge** té com a objectiu ampliar el parc públic mitjançant l'adquisició d'habitatges, de manera individual o en bloc, per a ser destinats al lloguer o a la cessió d'ús durant un termini mínim de 50 anys, amb la determinació d'una renda o d'un preu màxim de cessió en ús. Addicionalment, i en cas que siguen necessàries obres d'habilitat, adequació o accessibilitat en aquests habitatges, es podrà rebre una ajuda per a dur-les a terme. Amb això es pretén, fonamentalment, que les entitats locals incrementen el seu parc públic d'habitatge per a atendre situacions d'emergència residencial i que l'augment de l'oferta d'aquest tipus d'habitatge contribuïska a moderar els preus del lloguer per al conjunt de la ciutadania.

5- Ajudes directes a col·lectius vulnerables a través d'entitats locals. Pla 2022-2025

Aquestes ajudes es concedeixen, amb caràcter excepcional i singularitzat, a les **entitats locals perquè faciliten una solució residencial immediata** a les persones víctimes de violència de gènere, de tràfic amb finalitats d'explotació sexual, de violència sexual; a persones desnonades del seu habitatge habitual, sense llar, asilades, refugiades, apàtrides, acollides al règim de protecció temporal o amb altres estatuts de protecció subsidiària, així com a altres persones especialment vulnerables que complisquen les condicions establides en les presents bases, dins de l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

6- Ajudes directes per a solució residencial d'urgència

Són ajudes destinades a **garantir l'efectiva satisfacció del dret a un habitatge assequible, digne i adequat**. Es podran concedir ajudes directes per a solució residencial d'urgència a aquelles persones que es troben en els supòsits de l'article 2.2 de la Llei 2/2017, de 3 de febrer, per la Funció Social de l'Habitatge a la Comunitat Valenciana, i hagen obtingut o puguem obtenir el reconeixement del dret a l'allotjament d'un habitatge.

Rehabilitació i innovació en arquitectura

1- Ajudes per a la implantació de l'IEEV.CV 2023

Són ajudes que tenen per objecte establir el procediment per a la concessió, en règim de concurrència competitiva, de les ajudes en matèria d'habitatge per a la realització de l'**Informe d'Avaluació de l'Edifici d'Ús Residencial Habitatge** (IEEV.CV), amb la finalitat d'impulsar-ne l'elaboració, especialment per part de les comunitats de propietaris, com a pas previ per a emprendre actuacions de rehabilitació. L'any 2023, es van presentar telemàticament 2.616 sol·licituds d'ajuda i l'import total concedit va ser de 906.004,50 euros.

2- Ajudes Pla Renhata 2023

Són ajudes per a facilitar la **intervenció a l'interior dels habitatges**, per a millorar-ne l'estat de conservació — especialment en cuines i banys—, així com per a millorar-ne l'accessibilitat i dinamitzar el sector de la construcció i la producció de materials. L'any 2023, es van presentar telemàticament 1.735 sol·licituds d'ajuda i l'import total concedit va ser de 5.652.685,77 euros.

3- Ajudes Recuperem Llars 2023

Aquestes ajudes estan destinades a **incrementar l'oferta d'habitatges amb finalitats socials**, prioritàriament en municipis amenaçats per la despoblació, per a la recuperació del patrimoni i per a reduir la bretxa creixent entre el món urbà i el món rural. Les sol·licituds totals presentades telemàticament l'any 2023 ascendeixen a 56, de les quals només 36 són vàlides i 20 no ho són, ja que es tracta de sol·licituds improcedents o duplicades d'altres ja presentades. L'any 2022 es van concedir ajudes per un total de 5.476.526,00 euros.

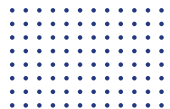
4- Ajudes Pla Conviure 2023

Són ajudes per a la concessió de subvencions a entitats locals per a la **rehabilitació d'edificis i l'adequació de l'entorn** construït en municipis de la Comunitat Valenciana. Les sol·licituds totals presentades telemàticament ascendeixen a 251, de les quals 242 són vàlides i 9 no ho són, ja que són sol·licituds improcedents o duplicades. L'any 2023 es van concedir ajudes per un total de 6.700.000 euros, repartides de la manera següent: 2.993.255,67 euros a València, 1.972.669,92 euros a Alacant i 1.734.074,41 euros a Castelló.

5- Pla IRTA 2023

Són ajudes per a l'impuls de la **innovació i la investigació per a la transició ecològica en l'arquitectura**. L'import de les ajudes concedides l'any 2023 ha sigut de 221.383,52 euros.

6- Pla Verdea 2023

Són ajudes per al **foment d'actuacions SbN (solucions basades en la naturalesa)**, dirigides a la renaturalització i la resiliència de l'entorn urbà a la Comunitat Valenciana. Aquestes ajudes tenen per objecte contribuir a reduir les conseqüències del canvi climàtic i mitigar l'efecte illa de calor, amb la finalitat de millorar l'habitabilitat i la qualitat de vida de les persones que habiten en entorns urbans, tant per a les generacions actuals com per a les futures. L'any 2023 es van presentar 84 sol·licituds, de les quals se'n van admetre 11 i se'n van denegar 73. Es van concedir ajudes per un total de 200.000 euros.

7- Pla Astrea 2023

El Pla Astrea naix amb la vocació de **col·laborar amb micropimes i persones autònomes en la renovació sostenible d'espais**, fomentant la hipocarbonització de l'entorn construït i la necessària transformació dels espais que habitem en una arquitectura que promoga la igualtat i el benestar.

14.2. ACCESIBILITAT A L'HABITATGE

4.2.1. Principals indicadors relacionats amb l'accessibilitat a l'habitatge

Compravenda d'habitatges

Al Quadre 14.2 es detalla el nombre total de compravendes registrades als anys 2022-2023. A la Comunitat Valenciana s'han registrat un **total de 96.490 compravendes d'habitatge**. En habitatge usat, s'han registrat 81.930 compravendes, i en habitatge nou s'han assolit 14.560 compravendes. El nombre de compravendes ha descendit l'any 2023 un 3,95 %, a causa del decrement de l'habitatge usat, que ha caigut un 6,28 %.

**NOMBRE DE COMPRAVENDES REGISTRADES
ANYS 2022-2023**

Comunitats Autònomes	2022			2023			Variació*
	General	Nou	Usat	General	Nou	Usat	
Andalusia	134.647	26.598	108.049	119.479	24.104	95.375	-11,27 %
Aragó	16.745	2.958	13.787	15.404	2.721	12.683	-8,01 %
Astúries	11.331	2.079	9.252	11.962	2.270	9.692	5,57 %
Balears	17.813	3.104	14.709	14.273	2.957	11.316	-19,87 %
Canàries	27.976	5.294	22.682	23.953	5.646	18.307	-14,38 %
Cantàbria	8.768	1.207	7.561	7.975	1.170	6.805	-9,04 %
Castella i Lleó	27.988	5.431	22.557	27.152	5.423	21.729	-2,99 %
Castella-la Manxa	26.864	4.720	22.144	25.812	4.669	21.143	-3,92 %
Catalunya	102.637	16.909	85.728	91.630	15.624	76.006	-10,72 %
Com. Madrid	83.514	18.346	65.168	70.147	15.724	54.423	-16,01 %
Comunitat Valenciana	100.457	13.040	87.417	96.490	14.560	81.930	-3,95 %
Extremadura	10.385	1.303	9.082	9.621	1.159	8.462	-7,36 %
Galícia	21.864	4.768	17.096	19.149	4.316	14.833	-12,42 %
La Rioja	4.966	792	4.174	4.072	593	3.479	-18,00 %
Múrcia	22.694	3.796	18.898	21.571	3.994	17.577	-4,95 %
Navarra	6.799	2.154	4.645	6.522	2.378	4.144	-4,07 %
País Basc	23.651	3.758	19.893	20.696	3.400	17.296	-12,49 %
Ceuta i Melilla	1.166	201	965	1.005	186	819	-13,81 %
Espanya	650.265	116.458	533.807	586.913	110.894	476.019	-9,74 %

(*) Variació amb 2022
Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.2

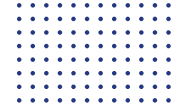
COMPRAVENDA D'HABITATGES PER MESOS ANY 2023

	Desembre	Novembre	Octubre	Setembre	Agost	Juliol	Juny	Maig	Abril	Març	Febrer	Gener
Andalusia	7.519	9.857	8.894	8.554	10.519	9.891	10.753	11.736	8.878	11.310	9.795	11.773
Aragó	1.087	1.310	1.155	1.119	1.303	1.319	1.465	1.481	1.117	1.285	1.272	1.491
d'Astúries, Principat	929	1.037	949	845	1.002	966	1.112	1.101	855	1.145	1.019	1.002
Balears, Illes	955	1.221	1.013	1.081	980	1.248	1.310	1.401	1.003	1.418	1.269	1.374
Canàries	1.462	1.795	1.736	1.590	2.085	1.931	2.509	2.239	1.731	2.734	1.937	2.204
Cantàbria	533	746	552	618	733	656	642	862	637	678	609	709
Castella i Lleó	1.844	2.186	2.107	2.096	2.481	2.220	2.318	2.583	1.974	2.622	2.330	2.391
Castella-la Manxa	1.845	2.194	2.012	2.158	2.243	2.214	2.361	2.364	1.896	2.225	2.118	2.182
Catalunya	5.736	7.445	7.274	6.670	7.208	7.726	8.187	9.000	6.947	8.723	7.857	8.857
Comunitat Valenciana	5.634	7.924	7.299	7.623	8.093	7.973	9.157	9.453	6.742	9.230	8.241	9.121
Extremadura	608	567	982	674	757	782	795	944	781	989	725	1.017
Galícia	1.412	1.538	1.721	1.602	1.692	1.426	1.635	1.644	1.425	1.750	1.515	1.789
Madrid, Comunitat de	4.103	5.064	5.867	5.310	5.518	5.431	6.782	6.478	5.613	6.567	6.388	7.026
Múrcia, Regió de	1.228	1.550	1.828	1.760	1.810	1.819	2.027	1.855	1.520	2.011	1.962	2.201
Navarra, Comunitat Foral	366	505	612	510	635	424	658	616	515	572	531	578
País Basc	1.149	1.562	1.496	1.476	1.755	1.843	1.868	1.875	1.348	2.017	2.160	2.147
Rioja, La	244	292	314	333	359	336	349	360	258	437	381	409
Ceuta	30	53	40	41	46	47	31	80	28	24	45	41
Melilla	14	42	52	26	33	51	40	65	43	41	32	60
Espanya	36.698	46.888	45.903	44.086	49.252	48.303	53.999	56.137	43.311	55.778	50.186	56.372

Font: INE.

Quadre14.3

Habitatges en estoc

Pel que fa a l'estoc d'habitatges nous sense vendre, a 31 de desembre de 2022, a la Comunitat Valenciana hi havia **78.277 habitatges disponibles**. El 17,6 % de l'estoc total nacional d'habitatges nous sense vendre es troba a la nostra comunitat, sent la segona autonomia amb major excedent d'habitatges. Alacant és la tercera província d'Espanya amb el percentatge més alt d'estoc sobre el parc d'habitatges, amb un 7,5 %.

ESTOC D'HABITATGES NOUS SENSE VENDRE PER COMUNITAT AUTÒNOMA. ANY 2022

	Estoc d'Habitatge 2022 sobre total d'habitatge*	% estoc sobre habitatge total	% estoc / parc d'habitatges	d'Habitatge 2021 sobre total	Estoc 2022/Estoc 2021
Andalusia	59.975	13,5	1,5	63.896	-6,1
Aragó	12.122	2,7	1,6	12.283	-1,3
Astúries (Principat d')	10.331	2,3	1,6	10.241	0,9
Balears (Illes)	5.921	1,3	1,6	6.122	-3,3
Canàries	29.987	6,7	2,9	30.253	-0,9
Cantàbria	0	0,0	0,0	0	0,0
Castella i Lleó	30.114	6,8	1,8	30.862	-2,4
Castella-la Manxa	38.283	8,6	3,1	38.884	-1,5
Catalunya	79.721	17,9	1,9	78.670	1,3
Comunitat Valenciana	78.277	17,6	2,6	80.707	-3,0
Alicante/Alacant	33.354	7,5	2,9	35.196	-5,2
Castellón/Castelló	23.486	5,3	5,8	23.955	-2,0
Valencia/València	21.437	4,8	1,5	21.556	-0,6
Extremadura	0	0,0	0,0	0	0,0
Galícia	19.005	4,3	1,3	19.616	-3,1
Madrid (Comunitat de)	48.124	10,8	1,4	45.074	6,8
Múrcia (Regió de)	19.769	4,4	2,6	19.441	1,7
Navarra (Comunitat Foral de)	0	0,0	0,0	0	0,0
País Basc	2.580	0,6	0,3	2.765	-6,7
Rioja (La)	9.436	2,1	4,4	9.083	3,9
Ceuta i Melilla	901	0,2	1,5	912	-1,2
Espanya	444.546	100,0	1,8	448.809	-0,9

(*) Es recorda que el estoc es diferencial sobre l'existent a 1-1-2004, de manera que estocs nuls no significa que no existeixen habitatges nous sense vendre, sino que el seu nombre no ha augmentat des del 1-1-2004.

Font: Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana.

Quadre 14.4

Règim de tinença d'habitatges

Segons les dades de l'INE, a la Comunitat Valenciana un **78,1 % de les persones residents tenen l'habitatge en règim de propietat**.

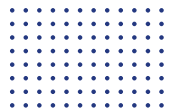
RÈGIM DE TINENÇA DE L'HABITATGE PER COMUNITAT AUTÒNOMA. ANY 2022

	Total	De propietat	Llogat	Altres règims de tinença
Andalusia	3.241.130	2.568.496	368.278	304.356
Aragó	540.225	413.012	84.624	42.589
Astúries (Principat d')	446.569	339.885	58.184	48.500
Balears(Illes)	441.536	292.570	103.526	45.440
Canàries	820.315	531.480	180.186	108.649
Cantàbria	238.230	185.093	27.565	25.572
Castella i Lleó	1.025.679	813.250	121.618	90.811
Castella-la Manxa	799.695	632.107	92.933	74.655
Catalunya	2.989.357	2.066.591	692.285	230.481
Comunitat Valenciana	2.022.501	1.574.856	286.129	161.516
Extremadura	434.364	342.332	39.560	52.472
Galícia	1.091.041	812.235	134.252	144.554
Madrid(Comunitat de)	2.546.489	1.885.554	525.834	135.101
Múrcia(Regió de)	540.497	414.794	84.578	41.125
Navarra(Comunitat Foral de)	256.330	205.146	33.777	17.407
País Basc	919.503	770.296	122.737	26.470
Rioja (La)	132.241	106.949	14.963	10.329
Ceuta i Melilla	50.914	33.981	12.590	4.343
Espanya	18.536.616	13.988.627	2.983.619	1.564.370

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.5

A la Comunitat Valenciana existeixen **2.022.501 habitatges principals**, dels quals un 14,15 % es troben en règim de lloguer (286.129 habitatges).

El **lloguer d'habitatge** a la Comunitat Valenciana ha disminuït un 1,1 % respecte a l'any anterior.

Certificats d'Eficiència Energètica a la Comunitat Valenciana

Durant l'any 2023 s'ha publicat, en dades obertes, la informació pública dels certificats d'eficiència energètica registrats: (<https://gcedadesobertes.aven.es/dadesobertes/>) seguint les directrius establides per la Resolució de 24 de novembre de 2021, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual es desenvolupa el procediment, el contingut i el format d'enviament d'informació al Registre Administratiu Centralitzat d'informes d'avaluació energètica dels edificis en format electrònic.

L'estadística d'**edificis residencials i terciaris** (locals, naus industrials, hotels, complexos d'oficines, centres comercials, hospitals...) registrats i la seua qualificació energètica, a data de desembre de 2023, es detalla en el quadre següent.

EDIFICIS I LOCALS REGISTRATS I LA SEUA QUALIFICACIÓ ENERGÈTICA A 31/12/2023

	EDIFICIS NOUS											
	Qualificació Emissions						Qualificació Consum Energia Primària (EP)					
	TERCIARI	HABITATGES			TOTAL EDIFICIS	TOTAL SUP. (M ²)	TERCIARI	HABITATGES			TOTAL EDIFICIS	TOTAL SUP. (M ²)
	Núm. Edificis	Sup.(m ²)	Núm. Habitatges	Sup.(m ²)			Núm. Edificis	Sup.(m ²)	Núm. Habitatges	Sup.(m ²)		
A	492	934.700	16.642	2.226.121	17.134	3.160.821	395	790.410	8.231	1.156.773	8.626	1.947.183
B	304	569.462	30.458	3.240.670	30.762	3.810.132	376	654.370	25.305	2.990.533	25.681	3.644.903
C	44	38.859	9.799	870.872	9.843	909.731	49	46.774	22.228	2.077.027	22.277	2.123.801
D	240	23.014	5.218	506.701	5.458	529.715	11	16.556	3.589	367.871	3.600	384.427
E	139	33.705	3.531	324.903	3.670	358.608	9	6.059	2.110	193.230	2.119	199.289
F	1	216	27	2.584			6	850	20	1.479	26	2.329
G			111	8.507					37	2.294	37	2.294
(en blanc)					-	0	374	84.938	4.266	391.152	4.640	476.090
TOTAL	1.220	1.599.956	65.786	7.180.358	67.006	8.780.314	1.220	1.599.956	65.786	7.180.359	67.006	8.780.315

	EDIFICIS EXISTENTS											
	Qualificació Emissions						Qualificació Consum Energia Primària (EP)					
	TERCIARI	HABITATGES			TOTAL EDIFICIS	TOTAL SUP. (M ²)	TERCIARI	HABITATGES			TOTAL EDIFICIS	TOTAL SUP. (M ²)
	Núm. Edificis	Sup.(m ²)	Núm. Habitatges	Sup.(m ²)			Núm. Edificis	Sup.(m ²)	Núm. Habitatges	Sup.(m ²)		
A	664	1.116.285	2.523	620.254	3.187	1.736.539	594	887.172	1.850	513.645	2.444	1.400.817
B	4.083	4.244.979	8.085	1.352.819	12.168	5.597.798	3.820	3.786.983	5.214	927.579	9.034	4.714.562
C	18.313	9.113.746	27.524	3.626.374	45.837	12.740.120	15.637	8.939.367	16.501	2.328.101	32.138	11.267.468
D	17.628	5.579.584	128.709	14.269.936	146.337	19.849.520	16.831	5.541.404	79.433	9.861.995	96.264	15.403.399
E	11.526	2.783.552	616.585	56.881.522	628.111	59.665.074	12.288	3.084.593	576.128	55.689.000	588.416	58.773.593
F	5.894	1.158.796	82.419	7.801.743	88.313	8.960.539	7.878	1.520.011	97.077	9.248.382	104.955	10.768.393
G	3.563	568.825	111.425	11.041.531	114.988	11.610.356	4.611	799.640	200.839	16.998.316	205.450	17.797.955
(en blanc)							12	6.599	228	27.162	240	33.761
TOTAL	61.671	24.565.767	977.270	95.594.179	1.038.941	120.159.946	61.671	24.565.768	977.270	95.594.180	1.038.941	120.159.948

Font: Institut Valencià de Competitivitat Empresarial (Ivace)

Quadre14.6

El CES CV recomana que es continuen potenciant i facilitant les ajudes a l'eficiència energètica, per tal de reduir significativament el consum d'energia en les llars. Un 89 % dels habitatges existents tenen una qualificació energètica entre les lletres E i G, que són les que presenten un consum més elevat.

Hipoteques

L'any 2023, a la nostra comunitat s'ha reduït un **18,46 % el nombre d'hipoteques constituïdes** i un **13,54 % l'import** d'aquestes.

HIPOTEQUES ANY 2023

	Número d'hipoteques		Import (milers d'€)	
	Valors absoluts	Taxa (%)*	Valors absoluts	Taxa (%)*
C. Valenciana	58.447	-18,46 %	6.669.952	-13,54 %
Alacant	22.673	-13,36 %	2.440.397	-13,58 %
Castelló	6.712	-20,29 %	649.358	-19,13 %
València	29.062	-21,64 %	3.580.197	-12,41 %
Espanya	497.224	-18,31 %	82.359.859	-14,52 %

(*) Variació amb any 2022

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.7

ESTADÍSTIQUES D'HIPOTEQUES (INE) ANY 2023 DISTRIBUCIÓ EN NOMBRE FINQUES

Comunitats Autònomes	Núm. Finques*	Distribució	Variació**
Andalusia	99.448	20,00 %	-14,01 %
Aragó	13.158	2,65 %	-21,12 %
d'Astúries, Principat	10.028	2,02 %	-14,41 %
Balears, Illes	12.565	2,53 %	-19,31 %
Canàries	19.235	3,87 %	-9,56 %
Cantàbria	6.233	1,25 %	-18,06 %
Castella-la Manxa	21.666	4,36 %	-16,01 %
Castella i Lleó	20.697	4,16 %	-11,25 %
Catalunya	81.752	16,44 %	-19,21 %
Comunitat Valenciana	58.447	11,75 %	-18,46 %
Extremadura	8.154	1,64 %	-19,35 %
Galícia	17.029	3,42 %	-23,97 %
Madrid, Comunitat de	79.908	16,07 %	-23,33 %
Múrcia, Regió de	14.882	2,99 %	-20,57 %
Navarra, Comunitat Foral de	5.730	1,15 %	-14,49 %
País Basc	24.411	4,91 %	-18,22 %
Rioja, La	2.910	0,59 %	-40,11 %
Ceuta i Melilla	971	0,20 %	-25,93 %
Espanya	497.224	100,00 %	-18,31 %

(*) N. Finques inclou Finques Rústiques i Finques Urbanes (Habitatges, Solars i altres)

(**) Variació amb any 2022

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.8

ESTADÍSTIQUES D'HIPOTEQUES (INE) ANY 2023
DISTRIBUCIÓ EN IMPORTS

Comunitats Autònomes	Imports (milers d'€)	Distribució	Variació*
Andalusia	14.861.004	18,04 %	-7,94 %
Aragó	1.598.370	1,94 %	-28,56 %
d'Astúries, Principat	1.139.318	1,38 %	-16,43 %
Balears, Illes	3.944.223	4,79 %	-3,59 %
Canàries	3.238.526	3,93 %	7,21 %
Cantàbria	741.366	0,90 %	-23,04 %
Castella-la Manxa	2.506.189	3,04 %	-14,88 %
Castella i Lleó	2.571.327	3,12 %	-3,32 %
Catalunya	15.451.427	18,76 %	-19,83 %
Comunitat Valenciana	6.669.952	8,10 %	-13,54 %
Extremadura	894.951	1,09 %	-15,35 %
Galícia	2.010.924	2,44 %	-19,94 %
Madrid, Comunitat de	19.010.358	23,08 %	-19,37 %
Múrcia, Regió de	1.577.672	1,92 %	-9,20 %
Navarra, Comunitat Foral de	1.146.412	1,39 %	13,95 %
País Basc	4.589.298	5,57 %	-15,30 %
Rioja, La	291.610	0,35 %	-39,00 %
Ceuta i Melilla	116.932	0,14 %	-24,05 %
Espanya	82.359.859	100,00 %	-14,52 %

(*) Variació amb any 2022
Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.9

A la **Comunitat Valenciana**, l'any 2023 es van cancel·lar 78.818 hipoteques, un 3,37 % més que l'any anterior. Pel que fa a les hipoteques amb canvis registrals, el nombre ha sigut de 14.668, un 37,72 % menys que l'any anterior.

ESTADÍSTIQUES D'HIPOTEQUES (INE) ANY 2023
HIPOTEQUES CANCEL·LADES REGISTRALMENT

Comunitats Autònomes	Núm. Finques	Distribució	Variació*
Andalusia	118.149	19,69%	6,06%
Aragó	15.099	2,52%	1,25%
d'Astúries, Principat	10.896	1,82%	5,09%
Balears, Illes	15.228	2,54%	-3,25%
Canàries	27.163	4,53%	8,90%
Cantàbria	9.350	1,56%	17,08%
Castella-la Manxa	29.371	4,90%	12,53%
Castella i Lleó	24.634	4,11%	15,47%
Catalunya	83.986	14,00%	3,67%
Comunitat Valenciana	78.818	13,14%	3,37%
Extremadura	10.478	1,75%	4,99%
Galícia	24.044	4,01%	9,78%
Madrid, Comunitat de	99.289	16,55%	14,73%
Múrcia, Regió de	19.166	3,19%	-3,20%
Navarra, Comunitat Foral de	6.221	1,04%	6,51%
País Basc	22.049	3,67%	2,31%
Rioja, La	4.869	0,81%	-9,43%
Ceuta i Melilla	1.178	0,20%	-6,73%
Espanya	599.988	100,00%	6,70%

(*) Variació amb any 2022
Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.10

ESTADÍSTIQUES D'HIPOTEQUES (INE) ANY 2023 HIPOTEQUES AMB CANVIS REGISTRALS

Comunitats Autònomes	Nº Finques*	Distribució	Variació*
Andalusia	29.806	21,99 %	9,34 %
Aragó	5.126	3,78 %	8,30 %
d'Astúries, Principat	2.234	1,65 %	-34,37 %
Balears, Illes	3.400	2,51 %	-24,17 %
Canàries	5.095	3,76 %	-26,76 %
Cantàbria	1.239	0,91 %	-25,50 %
Castella-la Manxa	4.648	3,43 %	-6,37 %
Castella i Lleó	4.902	3,62 %	-14,42 %
Catalunya	17.771	13,11 %	-23,67 %
Comunitat Valenciana	14.668	10,82 %	-37,72 %
Extremadura	1.819	1,34 %	11,53 %
Galícia	4.853	3,58 %	6,10 %
Madrid, Comunitat de	30.811	22,73 %	3,45 %
Múrcia, Regió de	2.254	1,66 %	-6,01 %
Navarra, Comunitat Foral de	553	0,41 %	-26,07 %
País Basc	5.412	3,99 %	15,37 %
Rioja, La	816	0,60 %	-9,73 %
Ceuta i Melilla	151	0,11 %	-2,58 %
Espanya	135.558	100,00 %	-10,17 %

(*) Variació amb any 2022

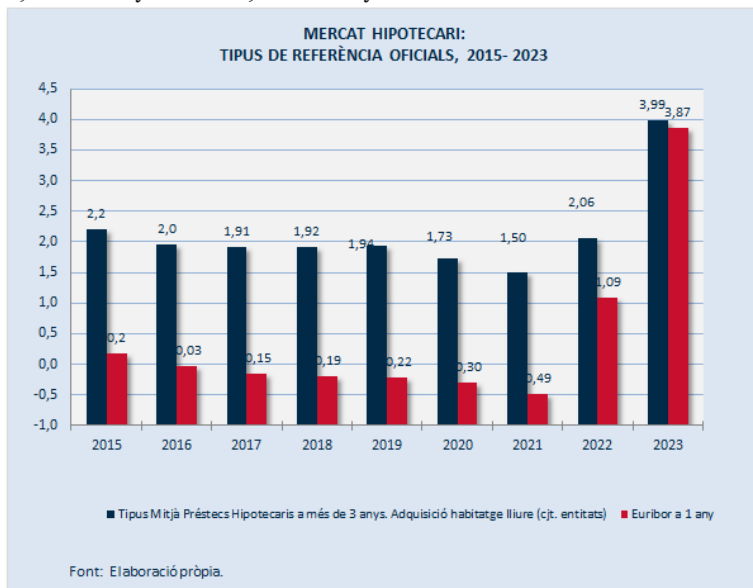
Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.11

Tipus d'interés

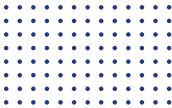
La mitjana dels tipus d'interés, en el conjunt d'entitats a més de 3 anys, era, l'any 2022, del 2,058 %, mentre que l'any 2023 se situava en el 3,987 %, la qual cosa suposa un **increment d'1,929 punts**.

Pel que fa al tipus interbancari **Euribor** (*European Interbank Offered Rate*) a un any, ha experimentat un augment de 2,777 punts, passant de l'1,088 % l'any 2022 al 3,865 % l'any 2023.

Gràfic 14.2

Índex de preus de l’habitatge⁸

Enguany s’introdueixen com a novetat les dades sobre l’índex de preus de l’habitatge (IPV). L’**IPV a la Comunitat Valenciana**, l’any 2023, ha augmentat un 4 % respecte a l’any 2022: un 9 % en habitatge nou i un 3,1 % en habitatge de segona mà.

ÍNDEX DE PREUS D'HABITATGE. MITJANES ANUALS. ANY 2023						
ÍNDEXS PER CCAA: GENERAL, HABITATGE NOU I DE SEGONA MÀ						
	Mitjana anual			Variació anual		
	General	Habitatge nou	Habitatge segona mà	General	Habitatge nou	Habitatge segona mà
Espanya	147,282	167,333	144,191	4,0	8,0	3,2
Andalusia	143,568	170,568	140,039	5,0	7,2	4,4
Aragó	137,114	149,493	133,889	3,9	9,5	2,5
d'Astúries, Principat	130,901	151,061	128,081	3,7	9,4	2,9
Balears, Illes	163,443	183,551	161,790	4,1	9,3	3,4
Canàries	144,510	164,093	142,814	5,3	10,3	4,9
Cantàbria	143,358	156,134	141,614	5,1	11,6	4,2
Castella i Lleó	129,538	153,037	126,254	2,8	7,4	1,9
Castella-la Manxa	120,268	144,620	115,869	1,7	4,6	1,1
Catalunya	157,010	178,701	154,824	3,5	8,2	2,9
Comunitat Valenciana	135,921	159,900	132,181	4,0	9,0	3,1
Extremadura	116,364	147,360	114,126	1,5	2,5	1,5
Galícia	132,306	160,524	127,564	3,6	9,5	2,7
Madrid, Comunitat de	163,414	177,185	159,803	3,9	8,2	2,8
Múrcia, Regió de	132,505	162,674	128,501	2,3	5,7	1,9
Navarra, Comunitat Foral de	132,566	147,134	126,954	5,9	10,9	3,7
País Basc	136,316	159,408	131,576	3,5	6,1	2,9
Rioja, La	133,660	159,515	130,771	2,8	6,2	2,4
Ceuta	162,742			5,5		
Melilla	159,572			5,3		

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Preu mitjà de l'habitatge

EVOLUCIÓ DEL PREU MITJÀ DEL M² D'HABITATGE LLIURE			
Comunitats Autònomes	2022	2023	Variació
Madrid, Comunitat de	2.877,0	3.011,3	4,67 %
Balears, Illes	2.653,9	2.887,6	8,81 %
País Basc	2.510,8	2.546,0	1,40 %
Catalunya	2.143,7	2.197,4	2,51 %
Ceuta i Melilla	1.796,5	1.830,8	1,91 %
Espanya	1.741,0	1.809,1	3,91 %
Canàries	1.604,7	1.711,0	6,62 %
Navarra, Comunitat Foral de	1.519,8	1.579,0	3,90 %
Cantàbria	1.511,2	1.547,1	2,38 %
Andalusia	1.410,6	1.493,1	5,85 %
Comunitat Valenciana	1.316,8	1.391,8	5,70 %
Astúries, Principat d'	1.305,5	1.352,0	3,56 %
Aragó	1.272,9	1.303,4	2,40 %
Galícia	1.256,7	1.298,8	3,35 %
Rioja, La	1.139,7	1.190,3	4,44 %
Castella i Lleó	1.048,7	1.060,0	1,08 %
Múrcia, Regió de	1.029,4	1.057,4	2,72 %
Castella-la Manxa	914,7	939,9	2,76 %
Extremadura	868,3	877,4	1,05 %

Font: Ministeri de Transports Mobilitat Sostenible

Quadre 14.12

⁸ L'Índex de Preus de l'Habitatge (IPH) té com a objectiu mesurar l'evolució dels preus de compravenda dels habitatges de preu lliure, tant nous com de segona mà, al llarg del temps.

El preu mitjà per metre quadrat de l'habitatge lliure s'ha situat en 1.391,8 euros a la **Comunitat Valenciana**, la qual cosa ha suposat un augment de 75 euros respecte a l'any 2022 (un 5,7 % en termes relatius). A **Espanya**, el preu mitjà ha crescut un 3,91 %, fins a assolir els 1.809,1 euros. Enguany, l'increment ha sigut generalitzat en totes les comunitats autònomes.

Per províncies, el preu mitjà per m² de l'habitatge lliure s'ha situat a **Alacant** en 1.488,2 euros, amb un augment del 5,81 % respecte a l'any anterior; a **Castelló**, el preu mitjà ha sigut d'1.112,1 euros, un 3,28 % superior al 2022; i a **València** ha arribat als 1.379,8 euros, un 6,2 % superior a l'any anterior.

A la Comunitat Valenciana, el preu mitjà per m² de l'habitatge protegit és de 1.110,8 euros l'any 2023, 10,4 euros superior al de l'any anterior. La Comunitat es troba per davall de la mitjana nacional, que és de 1.165 euros.

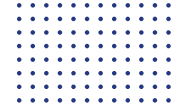
EVOLUCIÓ DEL PREU MITJÀ DEL M² D'HABITATGE PROTEGIT

Comunitats Autònomes	2022	2023	Variació*
Madrid, Comunitat Foral de	1.406,3	1.439,3	2,34 %
Catalunya	1.200,6	1.206,9	0,53 %
Espanya	1.147,0	1.165,0	1,57 %
Andalusia	1.139,0	1.162,5	2,06 %
Navarra, Comunitat Foral de	1.165,5	1.144,4	-1,81 %
País Basc	1.123,4	1.116,1	-0,65 %
Canàries	1.040,5	1.114,9	7,16 %
Aragó	1.089,0	1.114,4	2,33 %
Comunitat Valenciana	1.100,4	1.110,8	0,95 %
Cantàbria	1.077,1	1.098,8	2,01 %
Galícia	1.028,7	1.079,7	4,96 %
Balears, Illes	1.064,5	1.070,5	0,57 %
d'Astúries, Principat	1.075,3	1.067,3	-0,74 %
Rioja, La	1.089,4	1.054,2	-3,23 %
Castella i Lleó	1.019,0	1.033,2	1,39 %
Castella-la Manxa	1.005,2	994,4	-1,07 %
Múrcia, Regió de	989,6	991,0	0,14 %
Extremadura	762,0	748,2	-1,80 %
Ceuta i Melilla	-	-	-

Font: Ministeri de Transports Mobilitat Sostenible

Quadre 14.13

Quota hipotecària mensual i percentatge respecte al cost salarial

La **Comunitat Valenciana** es troba per davall de la mitjana nacional pel que fa a la quota hipotecària mensual mitjana, amb 554,6 euros. El percentatge que representa aquesta quota respecte al cost salarial mitjà mensual també està per davall de la mitjana nacional, tot i haver experimentat un increment del 13,2 % respecte a l'any 2022. No obstant això, el tipus d'interès se situa per damunt de la mitjana nacional, sent el tercer més elevat, només per darrere de Canàries i la Regió de Múrcia.

A **Espanya**, la quota hipotecària mensual mitjana s'ha situat, l'últim any, en 706,3 euros, amb un increment del 5,8 %, mentre que el percentatge d'aquesta quota respecte al cost salarial s'ha situat en el 32,2 %, amb un augment interanual d'1,2 punts.

En totes les comunitats autònomes s'han registrat increments interanuals en la quota hipotecària mensual mitjana, excepte a La Rioja. D'altra banda, el percentatge d'aquesta quota respecte al cost salarial ha presentat augments en quinze comunitats autònomes. En conseqüència, la deterioració territorial ha sigut generalitzada.

QUOTA HIPOTECÀRIA MENSUAL MITJANA I % RESPECTE AL COST SALARIAL. ANY 2023

Comunitats Autònomes	Tipus interès %*	Quota Hipotecària	% Quota sobre cost salarial	Variació Quota Hipotecària 23/ 22
Andalusia	3,37 %	622,7 €	32,3 %	13,5 %
Aragó	3,16 %	562,1 €	27,0 %	4,8 %
d'Astúries, Principat	3,33 %	546,0 €	25,4 %	11,3 %
Balears, Illes	3,41 %	1.144,5 €	54,0 %	4,2 %
Canàries	3,69 %	616,5 €	34,1 %	12,3 %
Cantàbria	3,22 %	567,9 €	28,2 %	10,5 %
Castella-la Manxa	3,48 %	507,0 €	26,1 %	9,7 %
Castella i Lleó	3,23 %	530,6 €	26,9 %	11,5 %
Catalunya	3,46 %	789,2 €	33,3 %	8,4 %
Comunitat Valenciana	3,50 %	554,6 €	28,5 %	13,2 %
Extremadura	3,33 %	424,0 €	24,5 %	6,7 %
Galícia	3,41 %	576,4 €	29,8 %	13,6 %
Madrid, Comunitat de	3,10 %	1.033,8 €	39,0 %	7,8 %
Múrcia, Regió de	3,61 %	457,6 €	23,9 %	9,4 %
Navarra, Comunitat Foral de	3,11 %	653,0 €	27,6 %	14,4 %
País Basc	2,71 %	729,1 €	29,1 %	7,3 %
Rioja, La	3,26 %	498,0 €	25,2 %	-0,1 %
Espanya	3,33 %	706,3 €	32,2 %	9,2 %

*Constitueixen la quantia dels tipus d'interès contractats en els nous crèdits hipotecaris. Els resultats es presenten per al total nacional i desglossats per comunitats autònomes. Així mateix, des del primer trimestre de 2020, es realitza un desglossament addicional, obtenint la quantia dels tipus d'interès contractats en els nous crèdits hipotecaris formalitzats a tipus d'interès fix i a tipus d'interès variable, mostrant igualment els resultats per al total nacional i cada comunitat autònoma.
Font: Col·legi de Registradors

Execucions hipotecàries

El nombre d'habitatges amb execució hipotecària iniciada a la **Comunitat Valenciana** és de 2.503, la qual cosa suposa un descens del 25,1 % sobre el total d'habitatges amb execució hipotecària. La dada d'execucions hipotecàries sobre habitatges de persones físiques, tot i que ha disminuït un 21,7 % respecte a l'any anterior, continua sent preocupant, ja que representa el 89,33 % del total d'habitatges amb execució hipotecària.

Les comunitats amb un major nombre de certificacions per execucions hipotecàries sobre el total de finques l'any 2023 van ser Andalusia (4.862), Catalunya (3.757) i la **Comunitat Valenciana** (3.637).

Així mateix, Andalusia (3.436), Catalunya (2.713) i la **Comunitat Valenciana** (2.503) van registrar el nombre més elevat d'execucions sobre habitatges l'any 2023.

El nombre total d'inscripcions de certificacions per **execucions hipotecàries** a Espanya, iniciades l'any 2023, va ser de 19.270, la qual cosa va suposar una disminució del 24,58 % respecte a 2022.

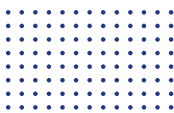
CERTIFICACIONS PER EXECUCIONS HIPOTECÀRIES INICIADES I INSCRITES. COMUNITAT VALENCIANA

	TOTAL	% Variació Anual			
	2023	2023	2022	2021	2020
Finques urbanes	3.440	-25,7	-36,0	4,4	-36,6
-Total habitatges	2.503	-25,1	-26,7	0,7	-16,0
-Habitatges de persones físiques	2.236	-21,7	-0,8	50,8	59,7
-Habitatges de persones jurídiques	267	-45,3	-71,0	-35,8	-37,6
-Solars	49	-39,5	-33,1	-5,5	-48,4
-Altres urbanes*	888	-26,3	-52,3	2,5	-53,6
Finques rústiques	197	-35,0	-39,2	90,1	-61,1
TOTAL FINQUES	3.637	-26,3	-36,0	4,4	-36,6

(*) En l'epígraf "Altres urbanes" s'inclouen les següents partides: locals, garatges, oficines, trasters, naus, edificis destinats a habitatges, altres edificis i aprofitaments urbanístics.
Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.15

CERTIFICACIONS PER EXECUCIONS HIPOTECÀRIES INICIADES I INSCRITES, 2023

Comunitats Autònomes	Habitatges	Habitatges de persones físiques	Habitatges de persones jurídiques	Total de finques
Andalusia	3.436	2.841	595	4.862
Aragó	204	174	30	328
d'Astúries, Principat	173	159	14	259
Balears, Illes	171	126	45	331
Canàries	504	440	64	762
Cantàbria	88	82	6	124
Castella-la Manxa	521	460	61	753
Castella i Lleó	261	208	53	494
Catalunya	2.713	2.294	419	3.757
Comunitat Valenciana	2.503	2.236	267	3.637
Extremadura	152	147	5	305
Galícia	289	263	26	522
Madrid, Comunitat de	1.165	1.078	87	1.831
Múrcia, Regió de	550	494	56	809
Navarra, Comunitat Foral de	55	55	0	72
País Basc	160	137	23	228
Rioja, La	98	81	17	183
Ceuta	7	7	0	8
Melilla	3	3	0	5
Espanya	13.053	11.285	1.768	19.270

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 14.16

Malgrat que el nombre de certificacions per execucions hipotecàries ha disminuït un 25,1 % en el total d'habitatges l'any 2023, la Comunitat Valenciana es troba en tercera posició, per darrere d'Andalusia i Catalunya.

Visats de direcció d'obra

Pel que fa als habitatges visats pels col·legis oficials d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació d'Alacant, València i Castelló, la **Comunitat Valenciana** ha registrat un augment del 21,63 % en el total d'habitatges. Pel que fa als habitatges nous visats, aquests han augmentat un 28,9 %, mentre que els habitatges rehabilitats visats han experimentat un lleuger descens del 0,09 %.

Quant a les obres de rehabilitació, els habitatges visats en actuacions de reforma i restauració pels col·legis oficials d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació d'Alacant, València i Castelló van representar, l'any 2023, el 20,59 % del total d'habitatges visats. El **14,04 % dels habitatges rehabilitats a Espanya es localitzen a la Comunitat Valenciana, mentre que les unitats noves representen el 12,34 % del total nacional.**

Les dades d'obres acabades, a 31 de desembre, segons els certificats finals d'obra dels col·legis oficials d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació d'Alacant, València i Castelló, van registrar un descens del 26,7 %, passant de 9.965 a 7.304 certificats finals d'obra, respecte a les dades de 31 de desembre de 2022.

HABITATGES VISATS PEL COL·LEGI D'APARELLADORS (A 31/12/23)

	VisatsIniciObres			Certificat Final
	Unitats Noves	Rehabilitació	Total	
Alacant	7.222	1.276	8.498	2.889
Castelló	937	290	1.227	620
València	5.308	1.922	7.230	3.795
C. Valenciana	13.467	3.488	16.955	7.304
Espanya	109.175	24.858	134.033	85.566

Font: Ministeri de Transports Mobilitat Sostenible

Quadre 14.17

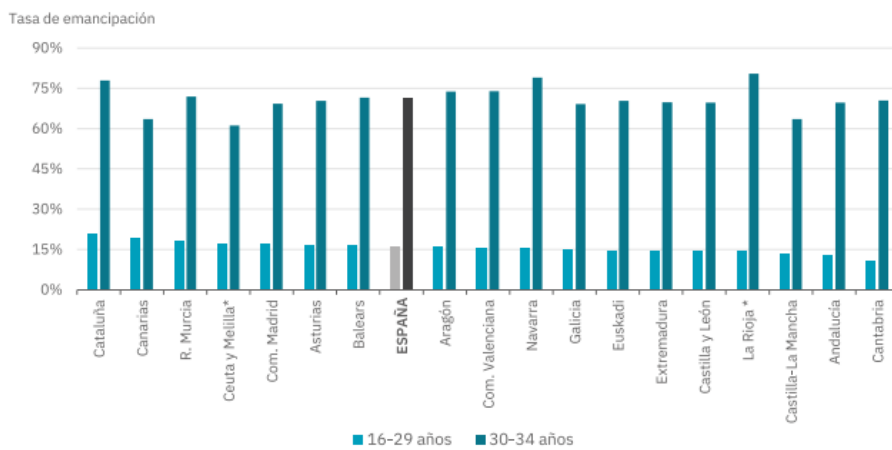
Davant el constant increment dels problemes d'accés a l'habitatge, el CES CV considera necessari intensificar la col·laboració entre les administracions públiques competents, amb la finalitat d'adoptar mesures de polítiques públiques centrades en l'estímul de l'oferta d'habitatges —sobretot de lloguer— i en l'assignació de recursos als col·lectius més vulnerables. Aquestes mesures es troben recollides en la Llei 12/2023, de 24 de maig, pel dret a l'habitatge, com ara el foment de l'habitatge protegit, l'habitatge assequible incentivat o la declaració de zones de mercat residencial tensionades, entre altres.

En aquest sentit, el Banc d'Espanya recomana la col·laboració de la iniciativa privada per tal d'aconseguir un augment significatiu del parc de lloguer social o a preu assequible, així com l'increment de la participació del sector privat institucional en el mercat de lloguer, la millora dels procediments administratius relacionats amb les polítiques de sòl i urbanisme, l'impuls de la rehabilitació d'habitatges, juntament amb altres reformes estructurals relacionades amb la productivitat i l'ocupació, reformes tributàries i millores en les polítiques de transport metropolità.

14.2.2 .Especial referència a l'accés de la joventut a l'habitatge lliure i protegit

Taxa d'emancipació residencial

Segons l'informe de l'Observatori de l'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya, en el primer semestre de 2023, la taxa d'emancipació a la Comunitat Valenciana se situava a mitjan 2023 en el 15,5 %, **nou dècimes per davall de la mitjana estatal** i més de dos punts per damunt de la xifra registrada un any abans. De fet, és el percentatge de persones joves emancipades més alt des de 2020.

Gràfic 14.3 Font: Observatori d'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya.

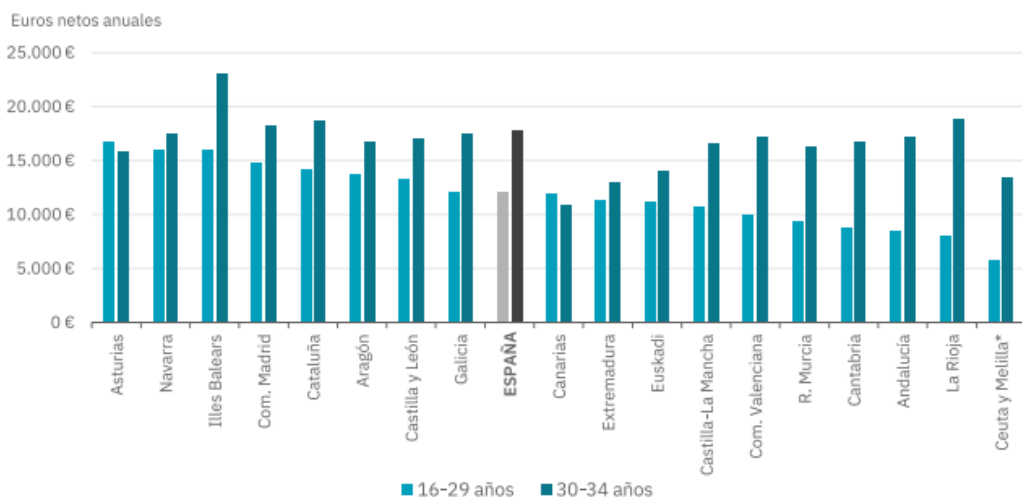
Segons aquest informe, a **Espanya**, després d'un any 2022 en què la taxa d'emancipació es va estancar en el 15,9 %, en el primer semestre de 2023 el percentatge de persones joves que vivien fora de la llar familiar va augmentar fins al 16,3 %. Això sí, encara es trobava per davall dels percentatges registrats abans de la crisi ocasionada per la pandèmia de la COVID-19, i molt lluny dels resultats anteriors a la gran recessió de 2008, quan es superava el 25 % de persones joves emancipades. A més, la taxa d'emancipació continuava molt per davall de la mitjana de la Unió Europea, que era del 31,9 % l'any 2022.

El CES CV recomana la creació de polítiques transversals que vagen més enllà de les ajudes puntuals al lloguer juvenil i contribuïsquen a la inserció estable de les persones joves en el mercat laboral, davant la preocupant situació d'emancipació juvenil a la Comunitat Valenciana.

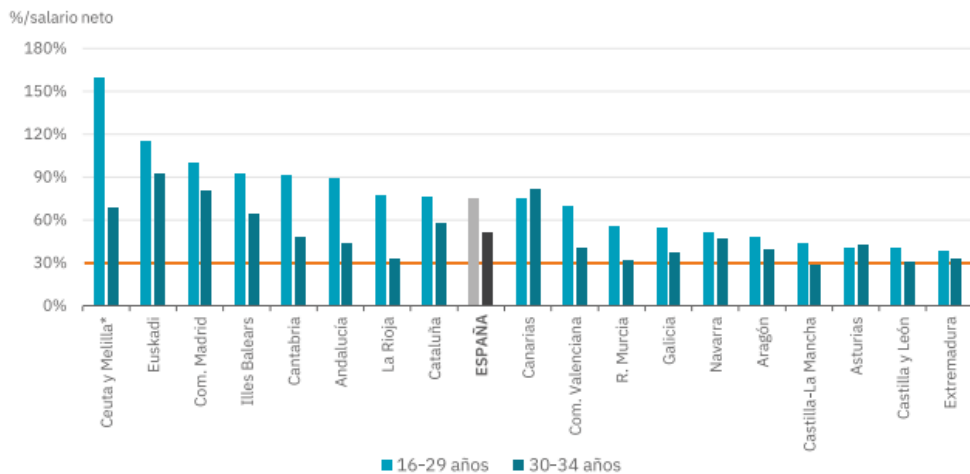

SALARI NET D'UNA PERSONA JOVE ASSALARIADA DE 16 A 34 ANYS

Gràfic 14.4 Font: Observatori d'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya.

COST D'ACCÉS A LA COMPRA D'UN HABITATGE LLIURE PER A UNA PERSONA ASSALARIADA DE 16 A 34 ANYS

Gràfic 14.5 Font: Observatori d'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya.

En el conjunt d'**Espanya**, pel que fa a l'emancipació, a mitjan 2023 el 16,3 % de tota la població jove resident al país estava emancipada. Aquesta dada suposa una millora molt lleugera, de 0,37 punts percentuals respecte a l'any anterior, encara que pot indicar que, des de 2021 —quan la taxa d'emancipació va caure més de tres punts—, la independència domiciliària de les persones joves a Espanya s'està recuperant.

Amb tot, continua lluny dels nivells assolits abans de l'inici de la pandèmia causada per la COVID-19 (18,7 %) i del màxim registrat abans de l'esclat de la crisi econòmica de 2008 (26,1 %). També ha augmentat el nombre de persones joves que vivien en solitari: el 23,1 %, tres punts percentuals més que en el mateix semestre de 2022.

Pel que fa al gènere, **les dones han continuat emancipant-se més que els homes**, com és habitual històricament. De fet, l'increment de la taxa d'emancipació s'ha produït només —i exclusivament— entre les dones joves, ja que entre els homes del mateix grup d'edat la independència residencial ha experimentat un lleuger retrocés, de 0,07 punts percentuals. Així, era més habitual que fa un any que els homes joves visqueren en la llar familiar que no les dones. Malgrat això, la proporció d'homes joves que s'han emancipat en solitari era el doble que la de dones.

POBLACIÓ JOVE ESPANYA PRIMER SEMESTRE 2023

	TOTAL	16 - 24 anys	25 - 29 anys	***Homes	***Dones	30 - 34 anys
Població jove						
Nombre de persones	7.088.690	458.287	2.550.403	3.629.952	3.458.737	2.744.843
% / total població	14,9 %	9,6 %	5,4 %	7,6 %	7,3 %	5,8 %
Variació interanual	2,7 %	2,9 %	2,4 %	2,7 %	2,8 %	1,9 %
Llars unipersonals						
Nombre de llars	266.280	43.644	222.636	157.040	109.240	364.953
Variació interanual	17,3 %	16,0 %	17,6 %	18,4 %	15,8 %	17,8 %
%/ llars de la seua mateixa edat	37,7 %	39,8 %	37,3 %	45,2 %	30,4 %	28,7 %
%/ població emancipada de la seua mateixa edat	23,1 %	20,1 %	20,1 %	27,2 %	14,7 %	15,9 %
Llars joves						
Nombre de llars	706.935	109.707	597.228	347.510	359.425	1.086.427
Taxa de principalitat*	10,0 %	2,4 %	23,4 %	9,6 %	10,4 %	39,6 %
Persones per llar	2,1	2,2	2,0	1,9	2,2	2,2
Variació interanual núm. llars	7,9 %	1,7 %	9,0 %	7,4 %	8,4 %	3,9 %
Població jove emancipada						
Nombre de persones joves	1.153.986	194.971	959.015	481.991	671.995	1.956.391
Taxa d'emancipació**	16,3 %	4,3 %	37,6 %	13,3 %	19,4 %	71,3 %
Var. interanual pobl. emancipad	5,0 %	6,3 %	4,7 %	2,2 %	6,9 %	3,8 %

(*) Taxa de principalitat: percentatge de persones que consten com a persona de referència d'una llar respecte de total de persones de la seua mateixa edat.

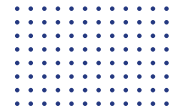
(*) Taxa d'emancipació: percentatge de persones que viuen fora de la llar d'origen respecte del total de persones de la seua mateixa edat.

(***) Només població de 16-29.

Font: Observatori d'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya.

Quadre 14.1o

Cost d'accés a l'habitatge en règim de propietat

A **Espanya**, el **preu mitjà d'un habitatge** nou lliure és de 214.480 euros, mentre que el preu mitjà d'un habitatge lliure de segona mà és de 178.260 euros, i el d'un habitatge protegit és de 104.229 euros.

ACCÉS A L'HABITATGE DE LA POBLACIÓ JOVE Espanya. Primer Semestre 2023

	TOTAL	16 - 24 anys	25 - 29 anys	Homes	Dones	30 - 34 anys
Precio mitjà habitatge lliure (€)	179.320					
Variació interanual	3,0 %					
Preu habitatge lliure nou (€)	214.480					
Variació interanual	5,6 %					
Preu habitatge lliure segona mà (€)	178.260					
Variació interanual	3,0 %					
Preu mitjà habitatge protegit (€)	104.229					
Preu màxim tolerable (Llar jove)	226.964,97	214.227,69	228.655,84	220.355,57	136.783,10	237.452,13
Variació interanual	0,7 %					
Preu màxim tolerable (Assalariat)	111.186,92	62.376,12	135.740,41	119.633,47	103.148,43	164.368,12
Variació interanual	4,7 %					
Cost accés propietat (Llar jove)*	32,2 %	34,1 %	31,9 %	33,1 %	30,8 %	30,7 %
Variació interanual	1,2 %					
Cost accés propietat (Assalariat)*	65,9 %	117,4 %	54,0 %	61,2 %	71,0 %	44,6 %
Variació interanual	13,3 %					

(*) Cost d'accés a un habitatge amb el preu mitjà de mercat.

Font: Observatori d'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya.

Quadre 14.19

Cost d'accés a l'habitatge de lloguer

A **Espanya**, els **lloguers van augmentar un 9,3 %** en un any. Llogar un habitatge lliure suposava un esforç econòmic del 93,9 % del salari net si el llogava una persona assalariada, i del 45,9 % si el lloguer el realitzava una llar jove⁹ (vegeu Quadre 14.20).

POBLACIÓ JOVE I HABITATGE EN LLOGUER Espanya. Primer Semestre 2023

	TOTAL	16 - 24 anys	25 - 29 anys	Homes	Dones	30 - 34 anys
ACCÉS A L'HABITATGE EN LLOGUER						
Renda mitjana habitatge lliure (euros/mes)	944,00					
Variació interanual	9,3 %					
Cost accés propietat (Llar jove)*	45,9 %	48,6 %	45,5 %	47,2 %	44,0 %	43,8 %
Variació interanual	2,0 %					
Cost accés lloguer (Llar jove/)*	93,9 %	167,4 %	76,9 %	87,3 %	101,2 %	63,5 %
Variació interanual	1,7 %					
Renda màxima tolerable (Llar jove)	617,59	58.293,00	622,19	599,61	644,31	646,13
Variació interanual	1,4 %					
Renda màxima tolerable (Assalariat/ada)	301,56	169,18	368,16	324,47	279,76	445,80
Variació interanual	5,0 %					
SUPERFÍCIE MÀXIMA TOLERABLE DE LLOGUER**						
Llar jove	52,3	49,4	52,7	50,8	54,6	54,8
Variació interanual	-7,2 %					
Persona jove assalariada	25,6	14,3	31,2	27,5	23,7	37,8
Variació interanual	-3,9 %					

(*) Cost d'accés a un habitatge en règim de lloguer amb la renda mitjana de mercat.

(**) Superfície màxima tolerable de lloguer: metres quadrats construïts d'un habitatge lliure en lloguer la renda mensual del qual no suposara més del 30% del salari mitjà d'una persona jove o més del 30% dels ingressos mitjans d'una llar jove.

Font: Observatori d'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya.

Quadre 14.20

Superfície màxima d'una llar jove

La superfície màxima d'una llar jove a **Espanya** és de 127,0 m², un 1,4 % inferior a la de l'any anterior. Els ingressos mínims per a poder adquirir un habitatge lliure a **Espanya** són de 30.266,80 euros bruts anuals, i els ingressos mínims mensuals se situen en 2.522,23 euros.

SUPERFÍCIE TOLERABLE I INGRESSOS MÍNIMS PER A UN HABITATGE LLIURE Espanya. Primer Semestre 2023

	TOTAL	16 - 24 anys	25 - 29 anys	Homes	Dones	30 - 34 anys
SUPERFÍCIE MÀXIMA TOLERABLE*						
Llar jove	127,0	119,9	127,9	123,3	132,5	132,9
Variació interanual	-1,4 %					
Persona jove assalariada	62,0	34,8	75,7	66,7	57,5	91,7
Variació interanual	4,7 %					
INGRESSOS MÍNIMS PER A ADQUIRIR UN HABITATGE LLIURE **						
Ingressos mínims (€ anuals)	30.266,80					
Ingressos mínims (€ mensuals)	2.522,23					
Variació interanual	320,6 %					
Diferència amb ingressos mitjans llar jove	22,5 %	29,8 %	21,6 %	26,2 %	17,4 %	17,1 %
Diferència amb ingressos mitjans llar jove	150,9 %	347,3 %	105,5 %	133,2 %	170,5 %	69,7 %

(**) Superfície màxima tolerable: metres quadrats construïts d'un habitatge lliure la compra del qual no suposara més del 30 % dels ingressos d'una persona jove o una llar jove.

(**) Ingressos mínims per a adquirir un habitatge lliure: euros bruts que hauria d'ingressar una persona o una llar per a dedicar el 30% de la seua renda al pagament d'una hipoteca mitjana d'un habitatge lliure.

Font: Observatori d'Emancipació del Consell de la Joventut d'Espanya.

Quadre 14.21

Para regular y ajustar el límite de precios de alquiler según las condiciones de la juventud en cada zona específica, el CES CV considera necesario disponer de estadísticas oficiales fiables, con el mayor nivel de desglose territorial posible en relación con la población joven y el nivel de variación del precio medio de alquiler y sus ingresos.

El primer semestre de 2023 revela algunes dades sobre la joventut espanyola que, tot i ser positives, deixen una sensació agredolça si es considera la situació en el seu conjunt. En primer lloc, hi ha hagut un augment en la taxa d'emancipació, una disminució de l'atur en comparació amb l'any 2008 i un increment del 5 % en el salari mitjà jove. En canvi, no totes les comunitats autònomes han percebut aquestes millores, i el preu dels lloguers —la forma més comuna d'emancipació entre la joventut— ha augmentat més que els salaris.

15 Educació

El capítol d'Educació està dividit en tres apartats. El primer apartat contempla el pressupost, la despesa i les inversions en educació. El segon apartat, sobre ensenyances no universitàries, es divideix en cinc punts dedicats a les dades relatives a ensenyances de règim general, ensenyances de règim especial, ensenyances de persones adultes, alumnat que ha finalitzat els estudis, abandó escolar i assetjament i ciberassetjament. En el tercer apartat es detallen les dades referides a ensenyances universitàries i s'ofereix informació sobre l'evolució de l'alumnat, el professorat, el nombre de màsters i les accions afavoridores de l'accés a aquestes.

- Els pressupostos, tant de la **Conselleria d'Educació, Cultura i Esport** com de la **Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital**, han augmentat, l'any 2023, un 6,11 % i un 2,35 %, respectivament.
- L'alumnat en **Ensenyances de Règim General** ha augmentat un 2,01 %. En aquest curs s'ha incrementat l'alumnat en totes les ensenyances, en un total de 8.763 alumnes.
- En el curs 2022-2023, el **professorat ha augmentat** en 1.979 persones, la qual cosa suposa un increment del 2,48 %.
- L'**abandó primerenc de l'educació i la formació en la Comunitat Valenciana**, l'any 2023, ha disminuït, passant d'una taxa del 15,7 % l'any 2022 a un 14,3 % l'any 2023, però continua estant, un any més, per damunt de la mitjana nacional.
- Durant el curs 2022-2023 s'han comunicat un total de 1.413 **incidències** en centres escolars, amb un descens del 72,03 % respecte al curs anterior.
- El nombre total d'alumnes en les **universitats públiques i privades de la Comunitat Valenciana** en el curs 2022-2023 és de 134.425, un augment de 2.757 persones, la qual cosa representa, percentualment, un increment del 2,09 %.
- En el curs 2022-2023 s'han matriculat en **doctorat** un total de 10.874 alumnes, dels quals el 51,5 % eren dones.

15.1. PRESSUPOST, DESPESA I INVERSIONS EN EDUCACIÓ¹

En l'apartat de pressupost i despesa es detallen els programes de les dues conselleries que inclouen els programes d'Educació. D'una banda, es detallen els programes de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport i, d'altra banda, els de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital.

El **pressupost inicial de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport**, en l'exercici de 2023, va ascendir a 5.520.573,6 milers d'euros, la qual cosa suposa un augment del 6,11 % respecte als pressupostos de 2022. Aquesta conselleria té competències en matèria d'educació, formació professional reglada, cultura i promoció cultural, política lingüística i esport.

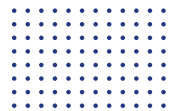
En relació amb la classificació funcional de la despesa, els programes pressupostaris amb una major participació en el pressupost de 2023 són: el programa **422.20 Ensenyança Primària**, amb un pes relatiu en el pressupost de la citada secció del 43,5 %, i el programa **422.30 Ensenyança Secundària**, amb un pes relatiu del 40,2 %.

D'altra banda, el programa que experimenta el major creixement relatiu respecte del pressupost anterior és el programa **422.40 Formació Professional i Ensenyances de Règim Especial** (31 %), si bé la seua participació en el pressupost total de la secció no arriba a l'1 %.

Cal destacar el creixement dels programes **421.20 Administració de Personal** (27 %) i **453.50 Museu de Belles Arts** (19 %).

¹ Les matèries d'Educació i Universitats s'unifiquen en una única conselleria pel Decret 126/2023, de 4 d'agost, del Consell, de modificació de determinats aspectes del Decret 112/2023, de 25 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix l'estructura orgànica bàsica de la Presidència i de les conselleries de la Generalitat.

La **Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital** té competències en matèria d'universitats, ciència, investigació i innovació tecnològica. Per a l'execució de les seues competències, la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital compta, per a 2023, amb un pressupost d'1.285.182,8 milers d'euros, un 2,35 % superior al pressupost de l'any 2022.

En relació amb la classificació funcional de la despesa, cal destacar, quant a la participació en el pressupost de 2023, l'heterogeneïtat entre els diferents programes pressupostaris, atès que només el programa **422.60 Universitat i Estudis Superiors** posseeix un pes relatiu en el pressupost de la citada secció del 80 %.

D'altra banda, en relació amb els programes pressupostaris que experimenten el major creixement relatiu respecte del pressupost anterior, cal ressaltar, en primer lloc, el programa **121.50 Lluita Bretxa Digital** (50,8 %), que treballa per a fer front als reptes que planteja la nova societat digital i reduir la bretxa digital, apostant per una transformació digital sostenible on ningú quede arrere; i, en segon lloc, el programa **121.71 Societat Digital** (25,3 %), destinat a afrontar els objectius d'una Unió Europea plenament immersa en una transformació digital, sent, en aquests moments, una peça clau per a la transformació social i econòmica de la Unió.

En els quadres següents s'observa la comparació del pressupost de les dues conselleries, per programes, entre els anys 2022 i 2023.

**ESTRUCTURA DE LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, CULTURA I ESPORT
PER PROGRAMES PRESSUPOSTARIS, 2022-2023**

(En milers d'euros)	2022	% s/Total	2023	% s/Total	% var. 22/ 23
421,10 Direcció i serveis generals	28.192,86	0,54	28.863,27	0,52	2,38
421,50 Avaluació, Innovació, Qualitat Educ. i Formació del Professorat	22.951,55	0,44	25.552,10	0,46	11,33
421,60 Formació del Professorat	24.277,49	0,47	25.837,92	0,47	6,43
422,70 Consell escolar	437,22	0,01	458,55	0,01	4,88
421,20 Administració de personal	6.307,71	0,12	7.996,88	0,14	26,78
421,30 Ordenació educativa	15.921,39	0,31	16.796,97	0,30	5,50
421,40 Administració educativa i cultural	12.809,68	0,25	14.135,23	0,26	10,35
422,20 Ensenyança primària	2.306.093,26	44,32	2.402.483,38	43,52	4,18
422,30 Ensenyança secundària	2.030.360,04	39,03	2.219.446,35	40,20	9,31
422,40 Formació Professional i Ensenyança de règ. especial	29.877,79	0,57	39.017,48	0,71	30,59
422,50 Promoció del valencià i Gestió del Multilingüisme	18.867,53	0,36	19.425,58	0,35	2,96
421,80 Administració general d'Ensenyança i Relacions Sindicals	9.058,97	0,17	9.760,72	0,18	7,75
421,70 Infraestructures Educatives	388.584,75	7,47	409.939,83	7,43	5,50
422,90 Inclusió Educativa	5.839,37	0,11	5.962,52	0,11	2,11
452,10 Llibres, Arxius i Biblioteques	20.150,02	0,39	21.875,15	0,40	8,56
453,40 Arts Plàstiques i Escèniques	101.056,00	1,94	106.911,27	1,94	5,79
422,99 MRR Educació i Formació Professional	70.459,10	1,35	70.378,15	1,27	-0,11
451,99 MRR Cultura i Esport	9.449,54	0,18	6.834,46	0,12	-27,67
453,50 Museu de les Belles Arts	6.056,65	0,12	7.205,35	0,13	18,97
454,10 Promoció Cultural, Patrimoni Cultural i Museus	59.942,82	1,15	42.517,26	0,77	-29,07
457,10 Foment de l'Activitat Esportiva	36.011,56	0,69	39.175,20	0,71	8,79
TOTAL	5.202.705,3	100,00	5.520.573,6	100,00	6,11

Quadre 15.1

Font: Pressupostos de la Generalitat Valenciana, 2022-2023.

ESTRUCTURA DE LA CONSELLERIA D'INNOVACIÓ, UNIVERSITATS, CIÈNCIA I SOCIETAT DIGITAL, PER PROGRAMES PRESSUPOSTARIS, 2022-2023

(En milers d'euros)	2022	% s/Total	2023	% s/Total	% var. 22/23
542,10 Direcció i serveis generals	6.834,09	0,54	9.187,06	0,71	34,43
422,60 Universitat i Estudis Superiors	1.008.576,37	80,32	1.035.096,44	80,54	2,63
422,80 Institut Sup. d'Ensenyances Art. de la GV	3.476,13	0,28	4.194,90	0,33	20,68
542,50 Investigació, desenvolupament tecnològic i innovació (R+D)	98.653,14	7,86	103.222,44	8,03	4,63
112,00 Agència Valenciana de la Innovació	56.400,00	4,49	75.744,00	5,89	34,30
121,50 Lluïta Bretxa Digital	2.130,44	0,17	3.212,46	0,25	50,79
121,71 Societat Digital	23.173,19	1,85	29.038,23	2,26	25,31
542,99 MRR. Transformació Digital, Ciència i Investigació	47.165,59	3,76	13.900,10	1,08	-70,53
454,10 Desenvolupament Tecnològic i Innovació	9.273,76	0,74	9.506,37	0,74	2,51
420,99 MRR. Altres actuacions educatives sostenibles			2.080,75	0,16	
TOTAL	1.255.682,7	100,00	1.285.182,8	100,00	2,35

Font: Pressupostos de la Generalitat Valenciana, 2022-2023.

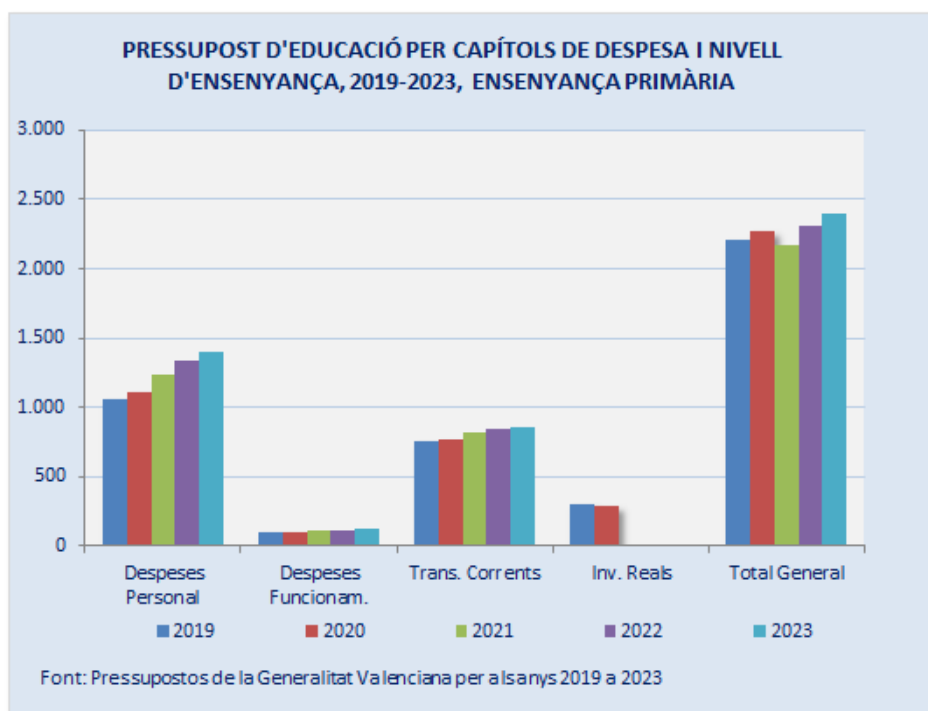
Quadre15.2

Entre els anys 2021 i 2023, s'han invertit a la Comunitat Valenciana 40,5 milions d'euros en formació i capacitació del personal docent i investigador universitari, mitjançant les ajudes gestionades per l'Administració General de l'Estat amb els fons del **Mecanisme de Recuperació i Resiliència**.

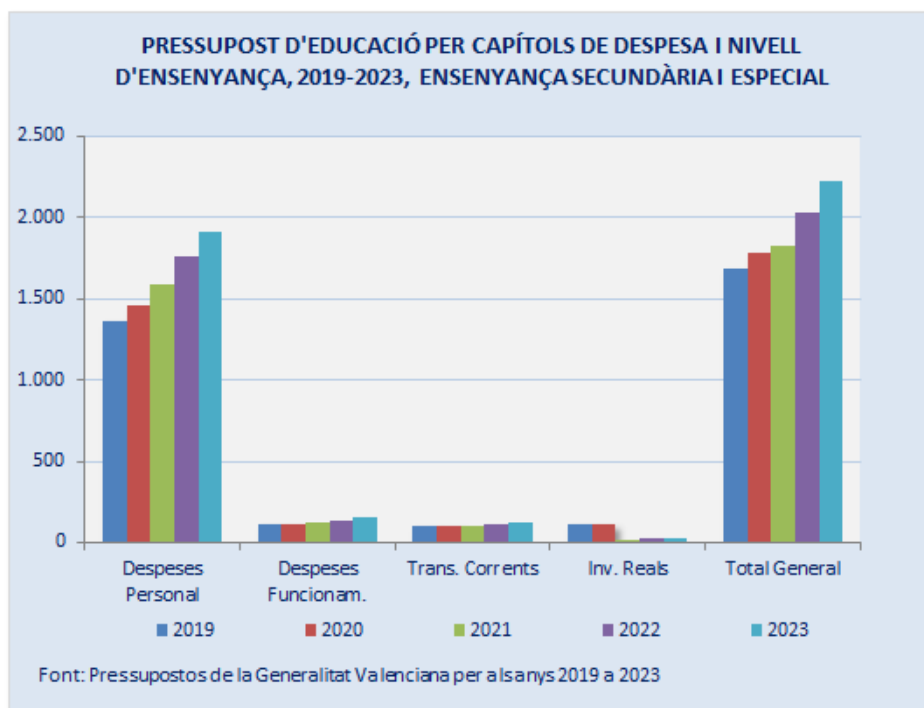
Quant als **fons REACT**², s'han executat 87.519.560 euros en infraestructures educatives a la Comunitat Valenciana, dels 88.055.428 programats en els programes operatius FEDER REACT.

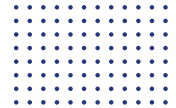
²El Fons REACT-EU forma part d'un paquet d'ajudes europeu més ampli, aprovat per la Comissió Europea al juliol de 2020, denominat Next Generation EU, que aconsegueix una xifra total de 750.000 milions d'euros per al conjunt d'Estat membres, que contribuirà a reparar els danys econòmics i socials immediats causats per la pandèmia de coronavirus. La major part d'eixos recursos s'emmarquen en el Mecanisme de Recuperació i Resiliència, amb una assignació estimada per a Espanya de 140.000 milions.

Gràfic 15.1

Gràfic 15.2

Els Gràfics 15.1 i 15.2 contenen el pressupost del departament d'Educació, per capítols de despesa i nivell d'ensenyament, en el període de 2019 a l'any 2023. El primer gràfic arreplega les dades referides a l'**ensenyança primària**, i s'observa que la major part del pressupost es destina a despeses de personal, seguida de la partida de transferències corrents. En el segon gràfic s'arreplega la informació relativa a l'**ensenyança secundària** i s'observa, també, que la partida principal es destina al personal, seguida igualment de les transferències corrents.

En els Quadres 15.3 i 15.4 s'introdueixen les dades següents: en el primer, les dades sobre l'execució pressupostària per projectes d'inversió en ensenyança primària; i en el segon, les mateixes dades en educació secundària i d'ensenyances de règim especial a la Comunitat Valenciana, durant els anys 2022 i 2023.

El pressupost inicial dels projectes d'inversió en ensenyança primària és de 51.234,6 milers d'euros i, per modificació pressupostària, va augmentar a 53.685,5. La mitjana del nivell d'execució del pressupost va ser del 64,4 %.

La major part del **pressupost inicial** s'ha dedicat a la **construcció de centres d'educació** infantil i primària, amb una xifra de 31.555 milers d'euros (que, per modificació pressupostària, va augmentar a 36.555 milers d'euros), i el nivell d'execució va ser del 67,4 %. El pressupost destinat a la reforma de centres d'educació infantil i primària és el segon en el qual més s'ha invertit, amb 7.300 milers d'euros (que, per modificació pressupostària, es va augmentar a 9.950 milers d'euros) i amb un nivell d'execució del 61,2 %.

El **pressupost inicial dels projectes d'inversió en ensenyança secundària i d'ensenyances de règim especial** a la Comunitat Valenciana, l'any 2023, va ser de 69.610,1 milers d'euros (que, per modificació pressupostària, es va reduir a 51.043,5 milers d'euros). La mitjana d'execució del pressupost va ser del 49,7 %. Del pressupost, la major part s'ha destinat a l'**equipament de centres** d'educació secundària, amb una xifra de 19.548,2 milers d'euros.

El CES CV considera que, en un àmbit tan rellevant com és l'educació, l'execució del pressupost dels projectes d'inversió ha de continuar avançant fins a aconseguir nivells òptims en relació amb els pressupostos inicialment aprovats. En aquest sentit, encara que es produïx una millora respecte a l'any anterior, el CES CV constata que l'execució del pressupost destinat a projectes d'inversió en ensenyament secundari i d'ensenyances de règim especial a la Comunitat Valenciana es troba en nivells per davall del 50 % i, en qualsevol cas, inferiors als d'altres nivells educatius. Per això, insta que s'execute en la major proporció possible.

**EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA PER PROJECTES D'INVERSIÓ EN
ENSENYANÇA PRIMÀRIA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023**
En milers d'euros

	Pressup. Inicial	Modificació	Crèdit a 31 de desembre	Retenció de Crèdit	Adjudicat	Obligat	Crèdit disponible	Nivell execució ⁽¹⁾
2022								
- Construc. C. Ed. Inf. i Primària	43.293,0	-3.244,0	40.049,0	343,1	38.005,0	29.197,3	1.700,86	72,9%
- Reforma C. Ed. Inf. i Primària	9.170,5	1.232,9	10.403,4	50,7	10.352,7	7.538,6	0,00	72,5%
- Equip. Centres Ed. Inf. i Primària	11.346,6	-5.563,6	5.783,0	100,7	5.682,3	4.424,3	0,00	76,5%
Total Capítol VI	63.810,1	-7.574,7	56.235,3	-	54.039,9	41.160,1	1.700,9	73,2%
2023								
- Construc. C. Ed. Inf. i Primària	31.555,0	5.000,0	36.555,0	1.692,7	34.121,6	24.633,3	740,73	67,4%
- Reforma C. Ed. Inf. i Primària	7.300,0	2.650,0	9.950,0	953,0	7.254,1	6.092,1	1.742,91	61,2%
- Equip. Centres Ed. Inf. i Primària	12.379,6	-5.199,1	7.180,5	0,0	7.158,2	3.855,3	22,28	53,7%
Total Capítol VI	51.234,6	2.450,9	53.685,5	2.645,7	48.533,9	34.580,8	2.505,9	64,4%

⁽¹⁾ (Obligat/Import Actual)*100

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Quadre 15.3

**EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA PER PROJECTES D'INVERSIÓ EN
ENSENYANÇA SECUNDÀRIA I DE RÈGIM ESPECIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023**
En milers d'euros

	Pressup. Inicial	Modificació	Crèdit a 31 de desembre	Retenció de Crèdit	Adjudicat	Obligat	Crèdit disponible	Nivell execució ⁽¹⁾
2022								
- Constr. Centres Ed. Secundària	6.162,5	-4.067,1	2.095,4	0,0	1.466,8	151,4	628,59	7,2%
- Reforma C. Ed. Secundària	7.521,7	-1.039,5	6.482,1	248,3	5.911,4	4.075,5	322,50	62,9%
- Equipam. Centres Ed. Secundària	23.206,7	-5.793,9	17.412,8	0,0	17.412,8	5.889,6	0,00	33,8%
Total Capítol VI	36.890,9	-10.900,6	25.990,3	-	24.790,9	10.116,5	951,09	38,9%
2023								
- Constr. Centres Ed. Secundària	24.655,0	-6.589,7	18.065,3	724,4	16.340,9	6.057,6	1.724,44	33,5%
- Reforma C. Ed. Secundària	19.280,0	-5.850,0	13.430,0	111,1	12.010,1	3.505,4	1.308,82	26,1%
- Equipam. Centres Ed. Secundària	25.675,1	-6.126,9	19.548,2	0,0	19.521,2	15.797,6	27,06	80,8%
Total Capítol VI	69.610,1	-18.566,6	51.043,5	835,5	47.872,1	25.360,6	3.060,32	49,7%

⁽¹⁾ (Obligat/Import Actual)*100

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Quadre15.4

15.2. ENSENYANÇES NO UNIVERSITÀRIES³

15.2.1. Ensenyançes de Règim General

Les dades sobre ensenyançes de règim general del curs 2022-2023 es destaquen en els quadres següents⁴.

15.2.1.1. Educació infantil

En el Quadre 15.5 s'observa que l'**alumnat matriculat en educació infantil**, en el curs 2022-2023, ascendeix a 166.528 persones. Això suposa una taxa de variació positiva de l'1,54 %. En el curs 2022-2023 s'han matriculat 2.570 alumnes més en educació infantil que en el curs acadèmic anterior.

ALUMNAT MATRICULAT EN EDUCACIÓ INFANTIL				
	Alacant	Castelló	València	Total
2018- 19	59.937	20.344	94.989	175.270
Centres Públics	43.571	14.699	51.138	109.408
Centres Privats	16.366	5.645	43.851	65.862
2019- 20	60.633	20.300	95.238	176.171
Centres Públics	44.185	14.793	51.915	110.893
Centres Privats	16.448	5.507	43.323	65.278
2020- 21	58.236	19.364	88.839	166.439
Centres Públics	42.933	14.246	49.295	106.474
Centres Privats	15.303	5.118	39.544	59.965
2021- 22	58.284	19.783	88.461	166.528
Centres Públics	42.387	14.352	48.166	104.905
Centres Privats	15.897	5.431	40.295	61.623
2022- 23	59.927	20.066	89.105	169.098
Centres Públics	43.426	14.509	47.988	105.923
Centres Privats	16.501	5.557	41.117	63.175

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.5

En el Quadre 15.6 s'observa l'alumnat matriculat en ensenyança infantil, per edats i per centres.

ALUMNAT MATRICULAT EN EDUCACIÓ INFANTIL PER EDATS				
Curs 2022-23				
	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
0 - 2 anys				
Centres Públics	7.695	2.813	11.575	22.083
Centres Privats	6.650	2.479	16.718	25.847
Total	14.345	5.292	28.293	47.930
3 anys				
Centres Públics	10.965	3.710	11.331	26.006
Centres Privats	3.145	939	7.668	11.752
Total	14.110	4.649	18.999	37.758
4 - 5 anys				
Centres Públics	24.766	7.986	25.082	57.834
Centres Privats	6.706	2.139	16.731	25.576
Total	31.472	10.125	41.813	83.410
Total general en educació infantil				
Centres Públics	43.426	14.509	47.988	105.923
Centres Privats	16.501	5.557	41.117	63.175
Total	59.927	20.066	89.105	169.098

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.6

³ Com en anys anteriors, no es disposa de dades desagregades entre l'alumnat de centres privats i centres concertats, ja que no han sigut enviades per part de la Conselleria.

⁴ Els centres concertats estan inclosos dins de l'estadística dels centres privats.

El total de l'alumnat matriculat en educació infantil es distribueix de la manera següent: 47.930 alumnes de 0 a 2 anys (44.071 en el curs 2021-2022), sent l'únic tram en què els centres privats superen els centres públics en nombre de matricules; 37.758 alumnes de 3 anys, i 83.410 alumnes de 4 a 5 anys (37.421 i 85.036, respectivament, en el curs anterior). Han augmentat tots els cicles, excepte el cicle de 4 a 5 anys, que ha disminuït en 1.626 alumnes.

En l'exercici 2023, cal tindre en compte que s'han convocat **ajudes econòmiques destinades a l'escolarització en centres autoritzats d'educació infantil** i escoles infantils municipals de primer cicle, per al curs escolar 2023-2024.

En particular, són beneficiaris d'aquestes ajudes:

- a) L'alumnat de 0 a 3 anys matriculat en centres, i l'alumnat de 0 a 2 anys matriculat en escoles municipals de la Comunitat Valenciana.
- b) Les escoles municipals de la Comunitat Valenciana, tant de gestió directa com indirecta, per a l'escolarització de l'alumnat de 2 a 3 anys.

15.2.1.2. Educació primària

L'**alumnat** matriculat en ensenyança primària a la Comunitat Valenciana, en el curs acadèmic 2022-2023, ascendeix a 296.323 persones, la qual cosa suposa un augment de 3.294 alumnes respecte al curs anterior, trencant la tendència de descens iniciada en el curs 2017-2018.

ALUMNAT MATRICULAT EN EDUCACIÓ PRIMÀRIA

	Alacant	Castelló	València	Total
2018- 19	111.451	36.784	159.983	308.218
Centres Públics	86.072	29.126	98.104	213.302
Centres Privats	25.379	7.658	61.879	94.916
2019- 20	110.508	36.472	157.486	304.466
Centres Públics	85.711	29.042	96.532	211.285
Centres Privats	24.797	7.430	60.954	93.181
2020- 21	108.168	35.718	153.827	297.713
Centres Públics	84.098	28.489	94.104	206.691
Centres Privats	24.070	7.229	59.723	91.022
2021- 22	106.660	35.323	151.046	293.029
Centres Públics	83.020	28.130	92.232	203.382
Centres Privats	23.640	7.193	58.814	89.647
2022- 23	109.083	35.859	151.381	296.323
Centres Públics	85.685	28.636	92.823	207.144
Centres Privats	23.398	7.223	58.558	89.179

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.7

⁵Resolució de 29 de maig de 2023, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es convoquen les ajudes econòmiques destinades a l'escolarització en els centres autoritzats d'educació infantil i escoles infantils municipals de primer cicle de la Comunitat Valenciana per al curs escolar 2023-2024.

El **nombre de centres** d'educació infantil és de 2.181, i el de centres d'educació primària és de 1.367. Així, el nombre de centres d'educació infantil ha augmentat en 4, mentre que el nombre de centres d'educació primària es manté igual que en el curs anterior.

Quant a les **unitats**, en educació infantil s'ha passat de 9.961 unitats en 2022 a 10.204 en aquest curs; i, pel que fa a les unitats de primària, s'ha passat de 13.633 en el curs anterior a 13.592 en 2023.

CENTRES I UNITATS D'EDUCACIÓ INFANTIL I PRIMÀRIA
Curs 2022-23

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
Centres Públics				
Educació Infantil	446	180	668	1.294
Educació Primària	370	151	480	1.001
Centres Privats				
Educació Infantil	224	81	582	887
Educació Primària	97	33	236	366
Total Centres				
Educació Infantil	670	261	1.250	2.181
Educació Primària	467	184	716	1.367
Unitats Públiques				
Educació Infantil	2.385	907	3.073	6.365
Educació Primària	3.896	1.385	4.604	9.885
Unitats Privades				
Educació Infantil	987	334	2.518	3.839
Educació Primària	995	303	2.409	3.707
Total Unitats				
Educació Infantil	3.372	1.241	5.591	10.204
Educació Primària	4.891	1.688	7.013	13.592

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.8

15.2.1.3. Educació Secundària

Quant a l'educació secundària, a continuació es presenten les dades relatives a l'Educació Secundària Obligatoria (ESO), el Batxillerat i la Formació Professional, tant bàsica com de grau mitjà i superior.

A) Educació Secundària Obligatoria (ESO)

En el Quadre 15.9 s'indica l'alumnat matriculat en ensenyança secundària obligatòria en el curs 2022-2023. El total d'alumnes matriculats és de 225.424 (219.109 en el curs anterior).

S'ha produït un augment del 2,89 % de l'alumnat matriculat en el curs d'ESO respecte a l'any anterior, amb 6.315 alumnes més que en el curs 2021-2022.

ALUMNAT MATRICULAT EN EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Curs 2022-23

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
Centres Públics				
Cicle I	34.356	11.266	37.518	83.140
Cicle II	30.061	9.700	33.044	72.805
Total	64.417	20.966	70.562	155.945
Centres Privats				
Cicle I	9.236	2.921	23.286	35.443
Cicle II	8.953	2.862	22.221	34.036
Total	18.189	5.783	45.507	69.479
Total alumnat				
Cicle I	43.592	14.187	60.804	118.583
Cicle II	39.014	12.562	55.265	106.841
Total	82.606	26.749	116.069	225.424

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.9

B) Batxillerat

L'alumnat matriculat en ensenyança de **Batxillerat** en el curs 2022-2023 se situa en 63.761, la qual cosa suposa 847 alumnes més que en el curs anterior.

ALUMNAT MATRICULAT EN BATXILLERAT. CURS 2022-23

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
Total Règims d'Estudis				
Centres Públics	19.893	6.051	21.750	47.694
Centres Privats	3.821	1.164	11.082	16.067
Total alumnes	23.714	7.215	32.832	63.761

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.10

C) Alumnat que cursa estudis en sistema estranger

Quant a l'alumnat que cursa els seus estudis amb el **sistema estranger**, en el curs 2022-2023 s'han matriculat un total de 22.577 alumnes. Per nivells educatius, s'han matriculat 4.035 alumnes en ensenyança infantil, 9.568 en primària, 6.279 en ensenyança secundària obligatòria i 2.695 en batxillerat. Per províncies, 9.313 alumnes s'han matriculat a Alacant, 1.050 a Castelló i 12.214 a València.

CENTRES QUE IMPARTEIXEN SISTEMA ESTRANGER. COMUNITAT VALENCIANA. CURS 2022-23

Província	Ensenyança	Núm. Centres	Alumnat Total	Alumnes (m)	Alumnes (f)	Unitats
Alacant						
	Infantil	14	1.474	758	716	100
	Primària	18	4.093	2.028	2.065	206
	ESO	15	2.647	1.348	1.299	133
	Batxillerat	14	1.099	539	560	64
Castelló						
	Infantil	2	152	76	76	8
	Primària	2	379	191	188	19
	ESO	2	354	176	178	18
	Batxillerat	2	165	78	87	8
València						
	Infantil	18	2.409	1.187	1.222	130
	Primària	18	5.096	2.482	2.614	224
	ESO	15	3.278	1.621	1.657	134
	Batxillerat	11	1.431	703	728	60

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.11

D) Formació Professional

A la Comunitat Valenciana hi ha implantats més de 170 cicles formatius, agrupats en 25 famílies professionals⁶, que s'organitzen en els nivells següents:

- **Cicles de Formació Professional Bàsica**, que condueixen al títol de professional bàsic corresponent i són ensenyances d'oferta obligatòria i gratuïta.
- **Cicles Formatius de grau mitjà**, que condueixen al títol de tècnic i que formen part de l'educació secundària postobligatòria.
- **Cicles Formatius de grau superior**, que condueixen al títol de tècnic superior i formen part de l'educació superior.

Formació Professional Bàsica

El nombre d'alumnes matriculats en programes de qualificació professional bàsica ha augmentat en 26 alumnes.

CENTRES I ALUMNAT MATRICULAT EN PROGRAMES DE QUALIFICACIÓ PROFESSIONAL BÀSICA. CURS 2022-23

	NÚM. ALUMNES			NÚM. CENTRES		
	Total Alumnat	Centres Públics	Centres Privats	Total Centres	Centres Públics	Centres Privats
Alacant	294	294	0	24	24	0
Castelló	135	135	0	10	10	0
València	222	222	0	15	15	0
Total C.V.	651	651	0	49	49	0

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.12

En el curs 2022-2023 s'han matriculat en **formació professional bàsica**⁷ 11.724 alumnes, 100 més que en el curs anterior, la qual cosa representa un increment del 0,86 %.

CENTRES I ALUMNAT MATRICULAT EN FORMACIÓ PROFESSIONAL BÀSICA CURS 2022-23

	NÚM. ALUMNES			NÚM. CENTRES		
	Total Alumnat	Centres Públics	Centres Privats	Total Centres	Centres Públics	Centres Privats
Alacant	4.878	4.494	384	121	114	7
Castelló	1.569	1.546	23	44	43	1
València	5.277	4.489	788	155	133	22
Total C.V.	11.724	10.529	1.195	320	290	30

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.13

⁶Oferta de Formació Professional (cicles formatius) en la Comunitat Valenciana, curs 2022-2023

⁷Substitueixen als programes de qualificació bàsica. Són cicles formatius d'una duració de 2 anys acadèmics destinats a persones que no han finalitzat l'ESO i vol prosseguir els seus estudis cap a un camp de la Formació Professional. Formen part de l'educació obligatòria i gratuïta.

Formació Professional de grau mitjà i grau superior

En el Quadre 15.14 s'observa que, en el curs 2022-2023, s'han matriculat en cicles formatius de **formació professional o mòduls professionals** 107.812 persones, 4.215 més que en el curs anterior.

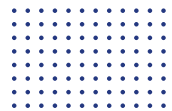
ALUMNAT MATRICULAT EN CICLES FORMATIUS DE F.P. / MÒDULS PROFESSIONALS CURS 2022-23

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
Centres Públics				
Grau Mitjà	13.836	4.707	18.170	36.713
Grau Superior	15.081	4.437	23.250	42.768
Total	28.917	9.144	41.420	79.481
Centres Privats				
Grau Mitjà	3.865	1.408	9.202	14.475
Grau Superior	1.685	909	11.262	13.856
Total	5.550	2.317	20.464	28.331
Total alumnat				
Grau Mitjà	17.701	6.115	27.372	51.188
Grau Superior	16.766	5.346	34.512	56.624
Total	34.467	11.461	61.884	107.812

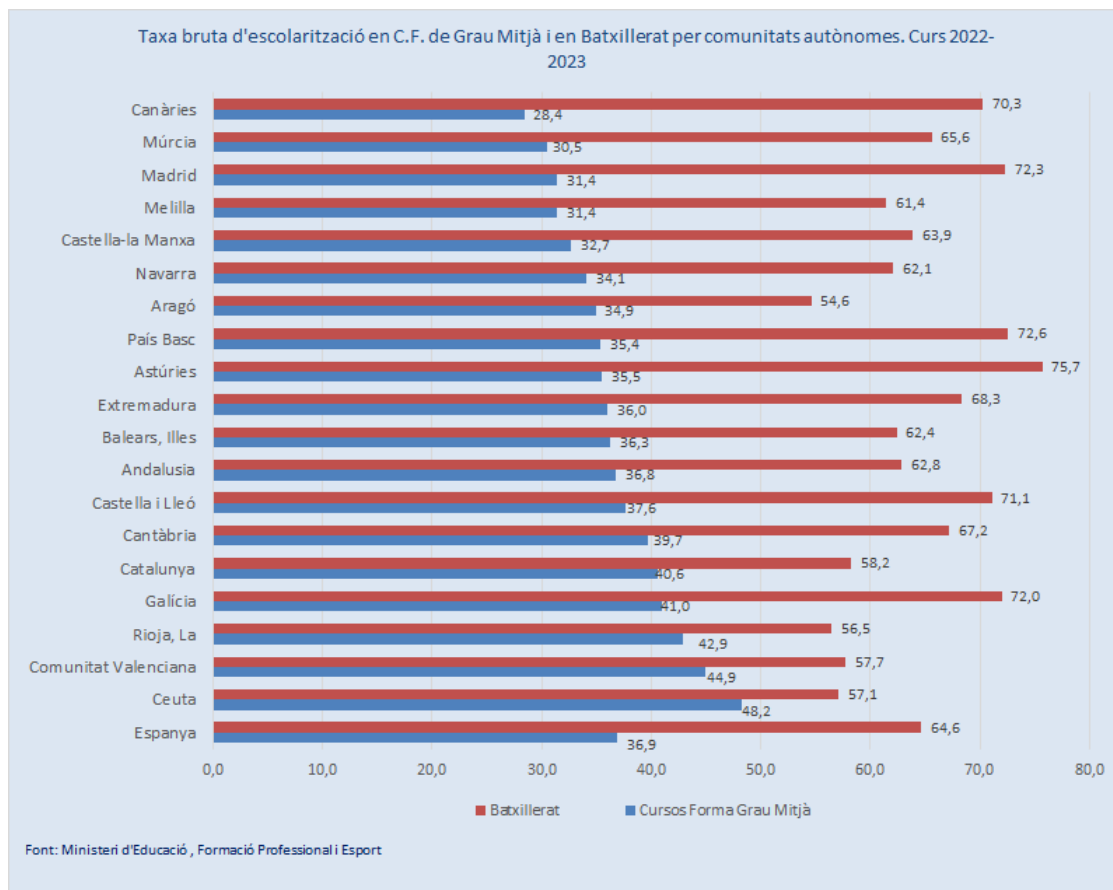
Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.14

El Gràfic 15.3 mostra la comparació entre les **taxes brutes d'escolarització** de grau mitjà (36,9 %) i les de batxillerat (64,6 %), superant aquesta última a la primera per 27,7 punts. En l'anàlisi per comunitat, s'observa, en alguns casos, una certa compensació entre les dues taxes. Per exemple, la Comunitat de Madrid, que presenta una de les taxes d'escolarització més baixes en grau mitjà (31,1 %), té en contrast una taxa elevada en batxillerat (72,3 %); en canvi, Ceuta, amb la taxa més alta en grau mitjà (48,2 %), presenta una taxa inferior a la mitjana en batxillerat (57,1 %). La **Comunitat Valenciana** compta amb una taxa d'escolarització en grau mitjà (44,9 %) superior a la mitjana nacional.

Gràfic 15.3

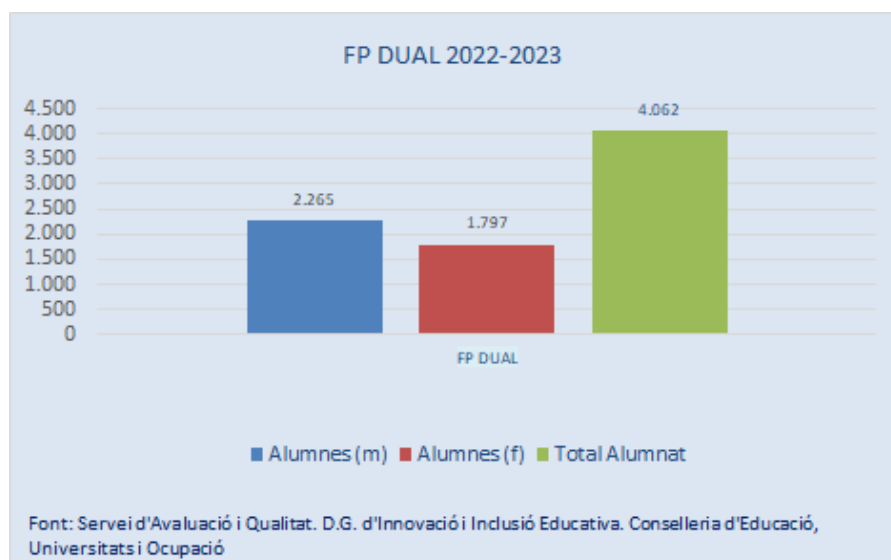
Formació Professional Dual

En el curs acadèmic 2022-2023, el **nombre total d'alumnes** en centres de formació professional dual va ser de 4.062: 2.265 hòmens i 1.797 dones. D'aquest total, 2.439 estaven matriculats en centres públics i 1.623 en centres privats. La distribució entre hòmens i dones és la següent:

- En **centres privats**: 821 hòmens i 802 dones (total: 1.623).

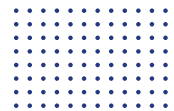
En **centres públics**: 1.444 hòmens i 995 dones (total: 2.439).

L'explicació de per quina raó hi ha tanta diferència de proporció entre hòmens i dones en els centres públics i privats radica en la **naturalesa dels cicles formatius** en els quals se centra la major part de l'oferta de places d'FP DUAL. En la família de servicis socioculturals i a la comunitat, en els centres privats, hi ha 432 dones en FP DUAL, mentre que en aquesta mateixa família, en els centres públics, només hi ha 148 alumnes (són cicles anomenats «feminitzats»); mentre que en els centres públics, l'oferta de places per a hòmens és, majoritàriament, de les famílies professionals d'electricitat i electrònica, informàtica i comunicacions, i d'instal·lació i manteniment (en concret tenen 160, 259 i 148 hòmens, enfront de 7, 41 i 15 dones).

Gràfic 15.4

Quant a les **ajudes** per a finançar pràctiques formatives en el nivell de formació professional, així com els convenis de col·laboració en aquesta matèria, l'any 2023 hi va haver tres partides pressupostàries.

La primera són ajudes destinades a **finançar els programes de qualificació bàsica** d'ajuntaments, centres i institucions destinataris d'aquests programes; en concret, es van pagar 3.359.621,34 euros en 2023.

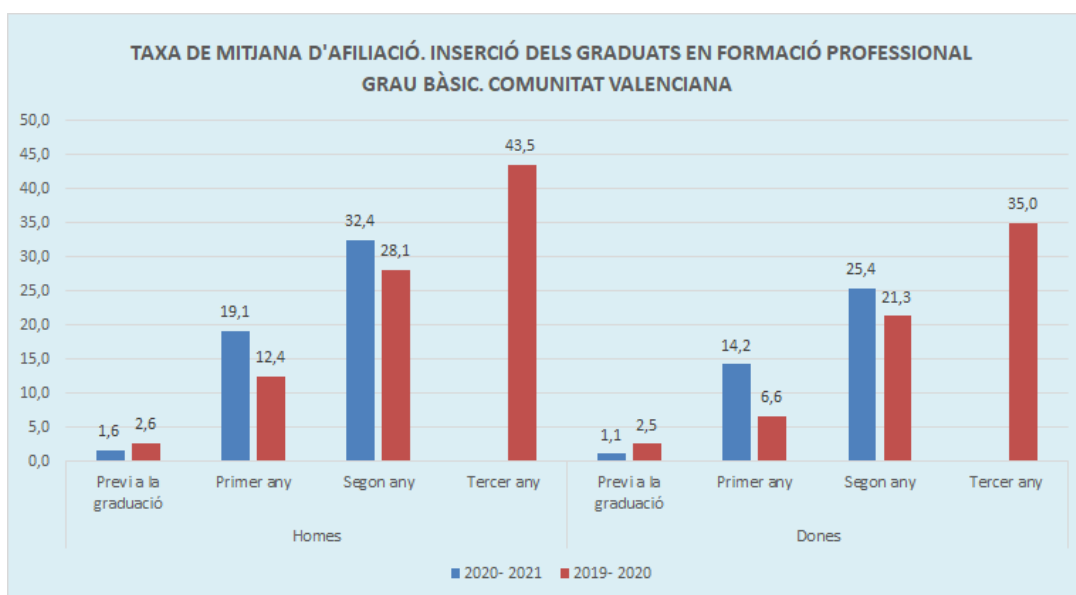
En segon lloc, es van pagar **ajudes per al transport i la manutenció** de l'alumnat de formació professional que realitza els seus estudis allunyats del seu domicili, corresponents a convocatòries anteriors que estaven pendents de pagament, per valor de 977.400 euros.

En tercer lloc, es van pagar **beques a dones** per a incrementar la matrícula en cicles amb escassa presència femenina, per valor de 99.998 euros

Inserció laboral dels graduats en formació professional

En relació amb la **inserció laboral dels graduats i graduades en ensenyances de formació professional a la Comunitat Valenciana**, s'ha estudiat la situació d'afiliació de les cohorts de graduats i graduades al llarg de diferents períodes posteriors a la graduació, així com en el període immediatament anterior a la graduació (o en la matriculació, per a la cohort més recent). Per a això, s'ha utilitzat el concepte de «taxa mitjana d'afiliació⁸», entès com el percentatge de persones de la població de referència que es troben en alta laboral.

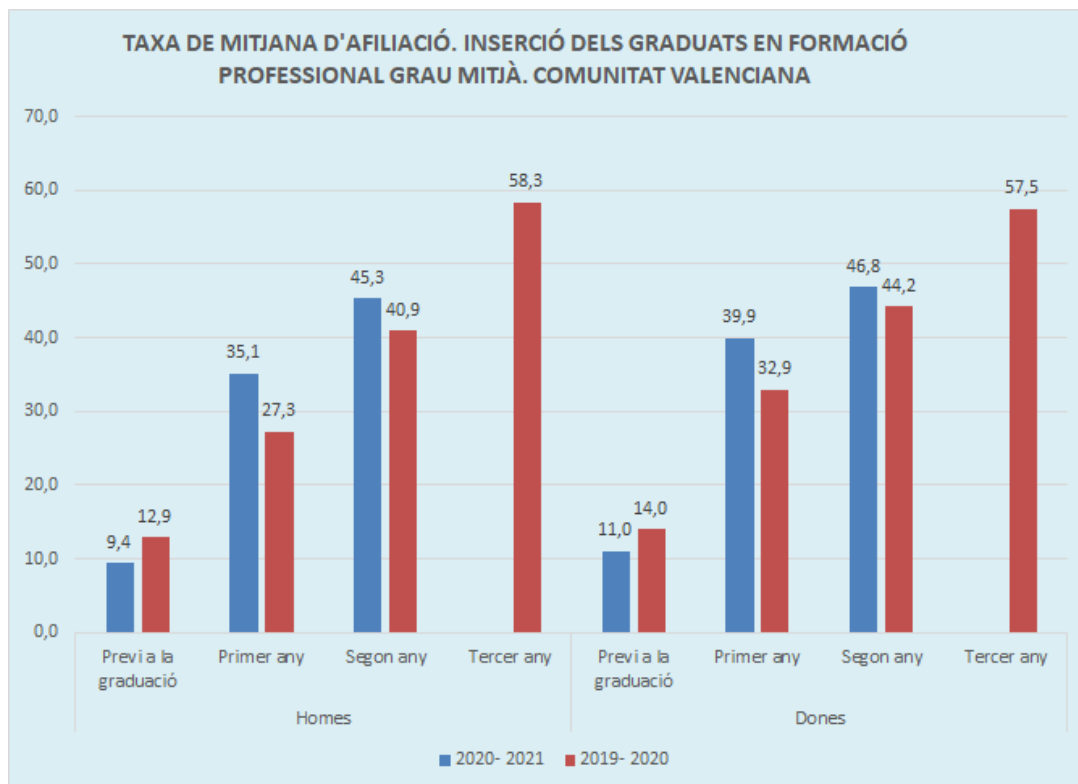
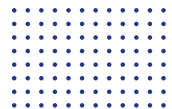
Com es pot observar en els Gràfics 15.4, 15.5 i 15.6, **a major grau de formació, major és la taxa mitjana d'afiliació**. En el grau bàsic, el 43,5 % dels homes i el 35 % de les dones estan afiliats a la Seguretat Social el tercer any després d'acabar el grau. En el grau mitjà, aquesta situació es dona en el 58,3 % dels homes i el 57,5 % de les dones; i, en el grau superior, en el 63,6 % dels homes i el 59,1 % de les dones.

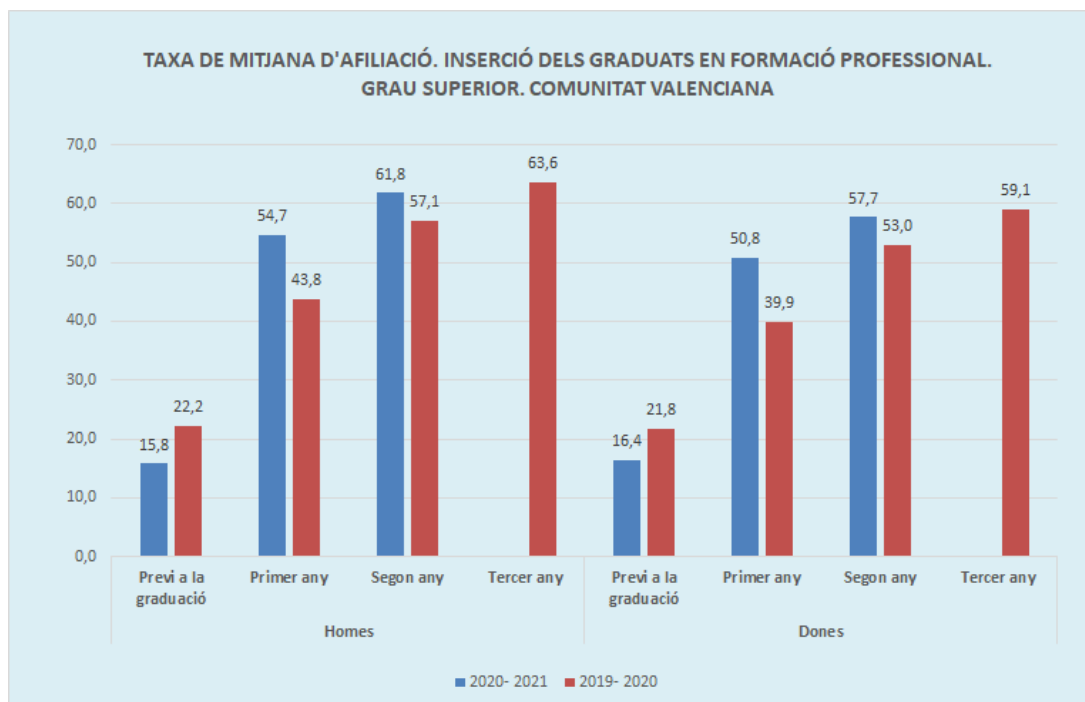
Gràfic 15.5

⁸Aquest concepte és el més pròxim a l'utilitzat en les estadístiques d'afiliació que elabora la Tresoreria General de la Seguretat Social, en concret en les sèries d'afiliació mitjana mensual.

Gràfic 15.6

Gràfic 15.7

E) Ensenyançes de règim general per sexe de l'alumnat

En el Quadre 15.15 es mostra la informació relativa a les ensenyançes de règim general, desglossada per **sexe de l'alumnat**.

ALUMNAT MATRICULAT EN ENSENYANCES DE RÈGIM GENERAL PER SEXE COMUNITAT VALENCIANA. CURS 2022-23

Ensenyança	Alumnes (m)	Alumnes (f)	Total alumnat
Educació Infantil	87.605	81.493	169.098
Centres Públics	55.008	50.915	105.923
Centres Privats	32.597	30.578	63.175
Educació Primària	153.010	143.313	296.323
Centres Públics	107.697	99.447	207.144
Centres Privats	45.313	43.866	89.179
Educació Secundària Obligatòria	115.965	109.459	225.424
Centres Públics	80.420	75.525	155.945
Centres Privats	35.545	33.934	69.479
Batxillerat	28.504	35.257	63.761
Centres Públics	20.993	26.701	47.694
Centres Privats	7.511	8.556	16.067
Cicles Formatius de F.P./Mòduls Professionals	57.809	50.003	107.812
Centres Públics	43.794	35.687	58.565
Centres Privats	14.015	14.316	15.691
Programes de Qualificació Professional Inicial	451	200	651
Centres Públics	451	200	651
Centres Privats	0	0	0
Formació Professional Bàsica	8.145	3.579	11.724
Centres Públics	7.262	3.267	10.529
Centres Privats	883	312	1.195
Cursos d'Especialització d'FP	489	69	558
Centres Públics	489	69	558
Centres Privats	0	0	0
Total	443.833	419.794	863.627
Centres Públics	308.852	288.544	597.396
Centres Privats	134.981	131.250	266.231

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.15

F) Alumnat estranger

En el Quadre 15.16 s'observen les dades referents a l'**alumnat estranger** matriculat en centres de la Comunitat Valenciana. En el curs 2022-2023, l'alumnat matriculat ha augmentat en 21.941 alumnes, un 19,91 % respecte al curs anterior. S'ha passat de 110.208 en el curs 2021-2022 a 132.149 en el curs 2022-2023. Com en cursos anteriors, la majoria de l'alumnat estranger matriculat es concentra en centres públics (83,61 %).

ALUMNAT ESTRANGER EN LA COMUNITAT VALENCIANA

	2017- 18	2018- 19	2019- 20	2020- 21	2021- 22	2022- 23
Centres Públics	72.989	78.047	85.409	88.867	92.749	110.484
Centres Privats	12.509	13.513	15.170	15.778	17.459	21.665
TOTAL	85.498	91.560	100.579	104.645	110.208	132.149

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.16

En el Quadre 15.17 es detalla el **lloc de procedència geogràfica** de l'alumnat estranger, així com la titularitat dels centres. S'observa que, dels 132.149 alumnes estrangers, un 26,17 % procedeix de la Unió Europea, un 25,12 % d'Àfrica i un 23,85 % d'Amèrica del Sud.

ALUMNAT ESTRANGER PER ÀREA GEOGRÀFICA DE PROCEDÈNCIA

Comunitat Valenciana. Curs 2022-23

	EUROPA		ÀFRICA	AMÈRICA			ÀSIA	OCEANIA	No consta país
	U.E.	Resta		Nord	Central	Sud			
Centres Públics	28.602	13.237	31.048	675	4.056	25.163	7.629	26	48
Centres Privats	5.981	2.961	2.147	477	914	6.347	2.784	27	27
TOTAL	34.583	16.198	33.195	1.152	4.970	31.510	10.413	53	75

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.17

En el cuadro 15.18 se detalla la distribución del alumnado extranjero por nivel educativo.

ALUMNAT ESTRANGER PER NIVELL EDUCATIU

Comunitat Valenciana. Curs 2022-23

Província	Titularitat	Ensenyança	TOTAL
Alacant	Públic	Infantil	9.011
		Primària	21.507
		ESO	14.060
		Bat. Logse	2.407
		CFGM	1.734
		CFGS	1.555
		EE específica	302
		PFQB (CEE)	19
		FPB	898
		PFQB	41
	Privat	Infantil	1.011
		Primària	2.026
		ESO	1.353
		Bat. Logse	186
		CFGM	451
		CFGS	137
		EE específica	44
Castelló	Públic	FPB	42
		Infantil	2.750
		Primària	6.467
		ESO	4.170
		Bat. Logse	753
		CFGM	672
		CFGS	564
		EE específica	95
		PFQB (CEE)	9
		FPB	373
	PFQB	8	
	Privat	Infantil	321
		Primària	573
		ESO	458
		Bat. Logse	42
		CFGM	183
		CFGS	107
EE específica		4	
València	Públic	FPB	4
		Infantil	6.881
		Primària	17.468
		ESO	11.285
		Bat. Logse	2.128
		CFGM	1.879
		CFGS	2.450
		EE específica	304
		PFQB (CEE)	15
		FPB	656
	PFQB	23	
	Privat	Infantil	2.722
		Primària	5.293
		ESO	4.098
		Bat. Logse	622
		CFGM	850
		CFGS	1.027
EE específica		39	
Total			132.149

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.18

G) Centres d'ensenyança secundària

En el Quadre 15.19 es mostra la informació relativa als **centres i unitats d'ensenyança secundària**.

UNITATS I CENTRES D'ENSENYANCES MITJANES / SECUNDÀRIA CURS 2022-23

	Alacant		Castelló		València		C. Valenciana	
	U	C	U	C	U	C	U	C
Educació Secundària Obligatòria								
Centres Públics	2.580	138	905	54	3.059	176	6.544	368
Centres Privats	690	90	234	34	1.732	229	2.656	353
Total	3.270	228	1.139	88	4.791	405	9.200	721
Batxillerat								
Centres Públics	729	129	243	44	859	160	1.831	333
Centres Privats	153	35	48	13	412	88	613	136
Total	882	164	291	57	1.271	248	2.444	469
Programes Formatius de Qualificació Bàsica								
Centres Públics	37	24	15	10	24	15	76	49
Centres Privats	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	37	24	15	10	24	15	76	49
Formació Professional Bàsica								
Centres Públics	380	114	133	43	384	133	897	290
Centres Privats	26	7	2	1	54	22	82	30
Total	406	121	135	44	438	155	979	320
Cicles Formatius Grau Mitjà i Superior								
Centres Públics	1.337	100	457	35	1.785	116	3.579	251
Centres Privats	261	29	117	18	901	83	1.279	130
Total	1.598	129	574	53	2.686	199	4.858	381

U: Nombre d'unitats / grups per ensenyança C: Nombre de centres que imparteixen cada ensenyança

Nota: No tenen perquè coincidir les sumes del nombre total de centres amb la suma dels centres classificats pel nivell que imparteixen.

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.19

H) Professorat

En el Quadre 15.20 s'inclouen les dades relatives al **professorat** segons el nivell d'ensenyança que imparteix. Comparant les dades d'aquest curs amb les del curs anterior, s'observa un augment del nombre total de professors i professores, que ha passat de 79.795 en el curs 2021-2022 a 81.774 en aquest curs acadèmic, la qual cosa suposa un increment del 2,48 %.

L'any 2023⁹ s'han convocat 1.695 places corresponents al torn d'ingrés lliure i 154 places que es convocaran per a la seua provisió mitjançant els processos corresponents al torn d'accés a cos superior.

PROFESSORAT SEGONS EL NIVELL D'ENSENYANÇA QUE IMPARTEIX CURS 2022-23

Província	Titularitat	Ensenyança	Professorat
Alicant	Públic	E. Infantil (exclusiv.)	2.850
		E. Primària (exclusiv.)	6.426
		E. Infantil i Primària	1.411
		E. Secundària Obligatòria	8.308
		E. Primària i Secundària Obligatòria	1
		E. Secundària Obligatòria i (Batxillerats o FP)	1.490
		Batxillerat (exclusiv.)	29
		Formació Professional i Cicles Formatius	2.900
		Prog. Garantia Social i altres	86
	Privat	E. Infantil (exclusiv.)	1.391
		E. Primària (exclusiv.)	1.581
		E. Infantil i Primària	69
		E. Secundària Obligatòria	1.791
		E. Primària i Secundària Obligatòria	55
		E. Secundària Obligatòria i (Batxillerats o FP)	71
		Batxillerat (exclusiv.)	66
		Formació Professional i Cicles Formatius	319
		Prog. Garantia Social i altres	-
Castelló	Públic	E. Infantil (exclusiv.)	913
		E. Primària (exclusiv.)	2.332
		E. Infantil i Primària	725
		E. Secundària Obligatòria	2.885
		E. Primària i Secundària Obligatòria	3
		E. Secundària Obligatòria i (Batxillerats o FP)	535
		Batxillerat (exclusiv.)	10
		Formació Professional i Cicles Formatius	947
		Prog. Garantia Social i altres	38
	Privat	E. Infantil (exclusiv.)	501
		E. Primària (exclusiv.)	497
		E. Infantil i Primària	30
		E. Secundària Obligatòria	604
		E. Primària i Secundària Obligatòria	20
		E. Secundària Obligatòria i (Batxillerats o FP)	4
		Batxillerat (exclusiv.)	38
		Formació Professional i Cicles Formatius	186
		Prog. Garantia Social i altres	-
València	Públic	E. Infantil (exclusiv.)	3.713
		E. Primària (exclusiv.)	7.561
		E. Infantil i Primària	1.884
		E. Secundària Obligatòria	9.750
		E. Primària i Secundària Obligatòria	4
		E. Secundària Obligatòria i (Batxillerats o FP)	1.772
		Batxillerat (exclusiv.)	13
		Formació Professional i Cicles Formatius	3.998
		Prog. Garantia Social i altres	40
	Privat	E. Infantil (exclusiv.)	3.446
		E. Primària (exclusiv.)	3.972
		E. Infantil i Primària	142
		E. Secundària Obligatòria	4.697
		E. Primària i Secundària Obligatòria	173
		E. Secundària Obligatòria i (Batxillerats o FP)	128
		Batxillerat (exclusiv.)	133
		Formació Professional i Cicles Formatius	1.235
		Prog. Garantia Social i altres	1
Total Públic			60.624
Total Privat			21.150
Total General			81.774

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.20

⁹Decret 103/2023, de 7 de juliol, del Consell, pel qual s'aprova l'oferta d'ocupació pública de personal docent no universitari dependent de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana per a l'any 2023.

En els Quadres 15.21 i 15.22 es mostren les dades estadístiques sobre les **formacions realitzades pel professorat** en el curs 2022-2023.

ACTIVITATS FORMATIVES DEL PROFESSORAT CURSO 2022-23

ACCIONS FORMATIVES PRESENCIALS

Total d'accions formatives oferides presencials	841
Total de participants en accions formatives presencials	35.672
Participants sexe masculí en accions formatives presencials	9.497
Participants sexe femení en accions formatives presencials	25.119
Participants de centres públics en accions formatives presencials	32.033
Participants de centres concertats privats en accions formatives presencials	1.275

PLA ANUAL DE CENTRE PAF

Total d'Accions Formatives arreglades en els Plans Anuals de Formació (PAF) dels centres educatius	949
Total de participants en els PAF dels centres educatius	76.009
Participants sexe masculí en els PAF dels centres educatius	18.855
Participants sexe Femení en els PAF dels centres educatius	53.721
Participants de centres públics en els PAF dels centres educatius	65.429
Participants de centres concertats privats en els PAF dels centres educatius	6.584

ACCIONS FORMATIVES A DISTÀNCIA

Total d'Accions Formatives oferides a distància	929
Total de participants en accions formatives a distància	95.833
Participants sexe masculí en accions formatives a distància	25.410
Participants sexe Femení en accions formatives a distància	65.965
Participants de centres públics en accions formatives a distància	87.005
Participants de centres concertats privats en accions formatives a distància	5.915

Font: Subdirecció General de Formació del Professorat

Quadre 15.21

En el següent quadre es detallen les dades dels programes d'immersió lingüística del professorat de la Comunitat Valenciana en el curs 2022-2023.

PROGRAMA D'IMMERSIÓ LINGÜÍSTICA DEL PROFESSORAT. CURSO 2022-23

Modalitats	Nombre de places oferides
Places oferides en la convocatòria d'estades a l'estranger	2.500
Estades a l'estranger	1.138
Immersió lingüística en territori nacional	756
Immersió lingüística a distància	142
Total participants en la convocatòria d'estades a l'estranger	2.036
Congressos	13

Font: Subdirecció General de Formació del Professorat

Quadre 15.22

I) Ajudes en ensenyançes de règim general

Enguany s'introdueixen com a novetat les dades desagregades per tipus de centre i tipus d'ajudes en les ensenyançes de règim general.

NÚMERO DE BECARIOS NO UNIVERSITARIOS POR TITULARIDAD DEL CENTRO , SEXO Y NIVEL DE ENSEÑANZA
CURSO 2022-2023*

Centro público			
	Total	Hombres	Mujeres
TOTAL	120.729	63.225	57.504
E. Infantil - 1er ciclo	5.742	2.985	2.757
E. Infantil - 2º ciclo	34.638	17.826	16.812
E. Primaria	74.692	39.069	35.623
E. Especial	3.063	2.058	1.005
ESO	2.373	1.287	1.086
CC FF. de FP Grado Básico	16		16
CC. FF. de FP Grado Medio	80		80
CC. FF. de FP Grado Superior	125		125
Centro privado enseñanza concertada			
	Total	Hombres	Mujeres
TOTAL	31.938	16.410	15.528
E. Infantil - 1er ciclo	0		
E. Infantil - 2º ciclo	9.067	4.635	4.432
E. Primaria	17.172	8.748	8.424
E. Especial	641	421	220
ESO	5.058	2.606	2.452
Centro privado enseñanza no concertada			
	Total	Hombres	Mujeres
TOTAL	25.436	13.226	12.210
E. Infantil - 1er ciclo	25.436	13.226	12.210
	TOTAL	Hombres	Mujeres
TOTAL	178.103	92.861	85.240
E. Infantil - 1er ciclo	31.178	16.213	14.965
E. Infantil - 2º ciclo	43.705	22.461	21.244
E. Primaria	91.864	47.817	44.047
E. Especial	3.704	2.479	1.225
ESO	7.431	3.893	3.538
CC FF. de FP Grado Básico	16		16
CC. FF. de FP Grado Medio	80		80
CC. FF. de FP Grado Superior	125		125

* Incluye los beneficiarios de becas de Enseñanza Comedor, Necesidades educativas específicas y Fomento acceso a las alumnas a determinados ciclos

Fuente: Subdirección General de Coordinación y Normalización de Procesos en Educación Conselleria de Educación Universidades y Empleo

Quadre15.23

IMPORTE DE LAS BECAS NO UNIVERSITARIAS (EUROS) POR TIPO DE BECA Y NIVEL DE ENSEÑANZA. CURSO 2022-2023

	TOTAL	Enseñanza	Comedor	Necesidades educativas específicas	Fomento acceso a las alumnas a determinados ciclos
TOTAL	128.491.569	55.813.566	68.726.522	3.851.483	99.998
E. Infantil - 1 ^{er} ciclo	55.813.566	55.813.566			
E. Infantil - 2º ciclo	21.115.093		21.115.093		
E. Primaria	44.558.609		44.558.609		
E. Especial	3.851.483			3.851.483	
ESO	3.052.820		3.052.820		
CC. FF. de FP Grado Básico	7.240				7.240
CC. FF. de FP Grado Medio	36.198				36.198
CC. FF. de FP Grado Superior	56.560				56.560

Fuente: Subdirección General de Coordinación y Normalización de Procesos en Educación Conselleria de Educación Universidades y Empleo

Quadre15.24

BENEFICIARIOS E IMPORTE DE LIBROS Y MATERIAL ESCOLAR DISTINTOS A BECAS . POR NIVEL DE ENSEÑANZA Y PROVINCIA . CURSO 2022-2023

	Importe (euros) ⁽¹⁾	Total	E. Primaria	ESO	Ed. Especial	FP Grado Básico
	49.645.403	414.077	238.902	163.425	2.496	9.254
ALICANTE	18.407.802	153.547	88.998	59.896	822	3.831
CASTELLÓN	5.911.164	51.047	29.630	19.861	292	1.264
VALÈNCIA	25.326.437	209.483	120.274	83.668	1.382	4.159

1) No conlleva coste económico porque se reutilizan los libros existentes en los centros .

2) Se considerarán todos los alumnos que se benefician del programa mediante financiación de la Comunidad Autónoma , no sólo los beneficiarios de libros repuestos en el curso de referencia.

Fuente : Subdirección General de Coordinación y Normalización de Procesos en Educación . Conselleria de Educación , Universidades y Empleo

Quadre 15.25

15.2.2. Ensenyançes de Règim Especial

Es consideren ensenyançes de **Règim Especial** les artístiques i les d'idiomes. En les primeres s'inclouen les de música, dansa, art dramàtic, arts plàstiques i disseny.

15.2.2.1. Ensenyançes Artístiques

En el Quadre 15.26 s'observen les dades relatives a **ensenyançes de música** a la Comunitat Valenciana. Es detallen les dades de l'alumnat matriculat, dels centres i del professorat. En el curs 2022-2023 s'han matriculat 17.629 alumnes i es compta amb un total de 2.536 docents. Respecte al curs anterior, enguany s'han matriculat 1.096 estudiants menys, i el nombre de professorat ha disminuït en 197.

ENSENYANCES DE LA MÚSICA. CURSO 2022-23

	Grau Elemental			Grau Mitjà			Grau Superior			Total *		
	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats
NOMBRE DE CENTRES												
Alacant	22	20	2	19	18	1	1	1	0	25	22	3
Castelló	9	5	4	8	4	4	1	1	0	10	6	4
València	36	14	22	51	22	29	2	1	1	60	23	37
Total C.V.	67	39	28	78	44	34	4	3	1	95	51	44
ALUMNAT MATRICULAT												
Alacant	1.747	1.696	51	2.858	2.785	73	294	294	0	4.899	4.775	124
Castelló	928	537	391	1.284	934	350	437	437	0	2.649	1.908	741
València	2.760	1.859	901	6.548	4.772	1.776	773	597	176	10.081	7.228	2.677
Total C.V.	5.435	4.092	1.343	10.690	8.491	2.199	1.504	1.328	176	17.629	13.911	3.542
PROFESSORAT												
				Professorat								
				Total	Centres Públics	Centres Privats						
Alacant				661	621	40						
Castelló				358	306	52						
València				1.517	924	593						
Total C.V.				2.536	1.851	685						

*Els centres de Grau Mitjà poden impartir, també, Grau Elemental. Els centres de Grau Elemental i de Grau Superior només poden impartir el seus graus específics. Per tant, els centres de la taula anterior no poden sumar.
Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre15.26

S'observen, en el Quadre 15.27, les dades referents a **ensenyançes de dansa** a la Comunitat Valenciana. En el curs 2022-2023, 1.830 alumnes s'han matriculat en dansa, amb un augment de 17 estudiants respecte al curs anterior. Existeixen 21 centres de dansa de grau elemental, 13 centres de grau professional i 2 de grau superior. Els centres de grau professional poden impartir també grau elemental; els centres de grau elemental i de grau superior només poden impartir els seus graus específics. El nombre de docents que imparteixen les classes de dansa és de 250, 16 docents més que en el curs anterior.

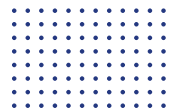
ENSENYANCES DE LA DANSA. CURSO 2022-23

	Grau Elemental			Grau Professional			Grau Superior			Total *		
	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats
NOMBRE DE CENTRES												
Alacant	8	6	2	3	2	1	1	1	0			
Castelló	2	0	2	2	1	1	0	0	0			
València	11	2	9	6	2	4	1	1	0			
Total C.V.	21	8	13	11	5	6	2	2	0			
ALUMNAT MATRICULAT												
Alacant	263	233	30	212	177	35	108	108	0	583	518	65
Castelló	61	0	61	90	78	12	0	0	0	151	78	73
València	415	222	193	547	322	225	134	134	0	1.096	678	418
Total C.V.	739	455	284	849	577	272	242	242	0	1.830	1.274	556
Professorat												
	Total			Centres Públics			Centres Privats					
PROFESSORAT												
Alacant	111			110			1					
Castelló	27			17			10					
València	112			91			21					
Total C.V.	250			218			32					

*Els centres de Grau Mitjà poden impartir, també, Grau Elemental. Els centres de Grau Elemental i de Grau Superior només poden impartir el seus graus específics. Els centres de la taula anterior no poden impartir els seus graus específics.
Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.27

En el Quadre 15.28 s'observen les dades referents a **ensenyançes d'art dramàtic**. A la Comunitat Valenciana existeix només un centre, ubicat a València, que compta amb 132 alumnes matriculats i 28 docents que imparteixen les classes. En 2023 hi ha 8 estudiants i 6 docents menys que en el curs anterior.

ENSENYANCES D'ART DRAMÀTIC CURSO 2022-23

	CENTRES			PROFESSORAT			ALUMNAT		
	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Privats	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats
Alacant	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Castelló	0	0	0	0	0	0	0	0	0
València	1	1	0	28	28	0	132	132	0
Total C.V.	1	1	0	28	28	0	132	132	0

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.28

En el Quadre 15.29 es detallen les dades de les **ensenyançes d'arts plàstiques i disseny** per al curs 2022-2023. En aquest curs acadèmic s'han matriculat 4.354 alumnes entre els cicles formatius i els estudis superiors, 94 menys que en el curs anterior. Existeixen 18 centres a tota la Comunitat i hi ha 559 docents, 18 menys que el curs anterior.

ENSENYANCES D'ARTS PLÀSTIQUES I DISENY. CURSO 2022-23

	Cicles Formatius Grau Mitjà i Superior			Estudis Superiors de:		
	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Disseny	Ceràmica i Cicles Formatius d'Arts Plàstiques
					C.Públics i Privats	C.Públics
NOMBRE DE CENTRES						
Alacant	4	4	0	4	4	0
Castelló	1	1	0	2	1	1
València	2	2	1	4	3	1
Total C.V.	8	7	1	10	8	2
ALUMNAT MATRICULAT						
Alacant	690	690	0	965	965	0
Castelló	222	222	0	324	256	68
València	370	108	262	1.783	1.697	86
Total C.V.	1.282	1.020	262	3.072	2.918	154
Escoles Est. Sup. Arts Plàstiques, Disseny i Ceràmica						
	Total	Centres Públics	Centres Privats			
PROFESSORAT						
Alacant	217	217	0			
Castelló	93	93	0			
València	249	191	58			
Total C.V.	559	501	58			

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.29

15.2.2.2. Ensenyançes d'idiomes

En el curs 2022-2023, a la Comunitat Valenciana, l'alumnat matriculat en **ensenyançes d'idiomes** ha augmentat, passant de 50.830 alumnes en el curs anterior a 52.355 en aquest curs, la qual cosa suposa un increment de 1.525 estudiants. Existeixen 26 Escoles Oficials d'Idiomes on es poden cursar idiomes, dues més que en el curs anterior, i hi ha 841 docents contractats, 9 més que en el curs anterior.

ENSENYANÇA D'IDIOMES CURSO 2022-23

CENTRES PROFESSORAT			ALUMNAT								
			Total	Nivell Bàsic	Nivell Intermedi	Nivell Avançat	C1	C2	Nivell Bàsic Distànci	Nivell Intermedi Distància	Nivell Avançat Distància
Alacant	9	287	17.673	6.777	4.576	3.529	2.122	669			
Castelló	4	138	9.447	1.736	1.336	1.140	733	366	580	2.187	1.369
València	13	416	25.235	8.551	6.504	5.350	3.478	1.352			
Total C.V.	26	841	52.355	17.064	12.416	10.019	6.333	2.387	580	2.187	1.369

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.30

En el quadre següent, encara que es tracte de dades provisionals del curs 2022-2023, s'observa que la **Comunitat Valenciana** continua sent l'autonomia amb el major nombre d'alumnes matriculats en idiomes a les Escoles Oficials d'Idiomes d'Espanya.

ALUMNAT MATRICULAT EN ENSENYANCES D'IDIOMES, COMUNITAT AUTÒNOMA I MODALITAT/NIVELL.
CURSO 2022-23

	Total totes les modalitats	Total ensenyança presencial	Ensenyança presencial. Nivell bàsic(A1-A2)	Ensenyança presencial. Nivell intermedi(B1-B2)	Ensenyança presencial. Nivell c1	Ensenyança presencial. Nivell c2	Total ensenyança a distància (anglès)	Nivell bàsic a distància (anglès) (A1-A2)	Nivell intermedi a distància (anglès) (B1-B2)	Nivell avançat a distància (anglès) (C1-C2)
Andalusia	40.452	31.080	13.232	13.690	3.723	435	9.372	4.105	4.165	1.102
Aragó	12.153	10.049	2.682	4.859	2.016	492	2.104	409	1.142	553
d'Astúries, Principat	5.076	4.472	1.531	2.149	596	196	604	166	323	115
Balears, Illes	9.506	8.759	3.164	4.254	1.005	336	747	112	408	227
Canàries	31.068	28.141	10.227	16.356	1.327	231	2.927	872	1.443	612
Cantàbria	4.890	4.621	1.437	2.022	944	218	269	83	186	0
Castella i Lleó	15.819	13.887	4.737	6.670	2.060	420	1.932	400	1.164	368
Castella-la Manxa	10.786	9.858	3.036	4.685	1.752	385	928	145	550	233
Catalunya	37.053	35.792	14.059	16.294	3.623	1.816	1.261	575	633	53
Comunitat Valenciana	52.355	48.219	17.064	22.435	6.333	2.387	4.136	580	2.052	1.504
Extremadura	8.053	7.321	1.913	4.222	934	252	732	142	490	100
Galícia	22.591	20.845	6.997	9.314	3.409	1.125	1.746	330	1.029	387
Madrid, Comunitat de	41.691	35.537	13.992	13.863	4.903	2.779	6.154	1.661	3.245	1.248
Múrcia, Regió de	7.836	7.836	2.724	3.637	984	491	0	0	0	0
Navarra, Comunitat Forà	16.391	9.597	1.492	5.863	2.031	211	6.794	696	4.665	1.433
País Basc	23.509	23.509	6.897	11.772	4.840	0	0	0	0	0
Rioja, La	2.623	2.260	659	1.114	376	111	363	41	225	97
Ceuta	1.041	963	532	374	57	0	78	25	39	14
Melilla	1.163	1.127	571	497	59	0	36	0	36	0
Espanya	344.056	303.873	106.946	144.070	40.972	11.885	40.183	10.342	21.795	8.046

Font: Subdirecció General d'Estadística i Estudis del Ministeri d'Educació i Formació Professional. Dades provisionals

Quadre 15.31

15.2.3. Enseyances de personas adultes

Com s'observa en el Quadre 15.30, l'alumnat matriculat en **ensenyances de personas adultes** a la Comunitat Valenciana és de 19.629 alumnes. Respecte al curs anterior, s'han matriculat 1.788 estudiants menys, repartits en 209 centres, el mateix nombre que en el curs anterior. Quant al professorat, existeixen un total de 1.826 docents que imparteixen les classes, 42 més que en el curs 2021-2022.

EDUCACIÓ DE PERSONES ADULTES. CURSO 2022-23

	CENTRES			PROFESSORAT			ALUMNAT		
	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats	Total	Centres Públics	Centres Privats
Alacant	62	62	0	452	452	0	7.285	7.285	0
Castelló	26	25	1	259	250	9	2.585	2.571	14
València	121	120	1	1.115	1.111	4	9.759	9.743	16
Total C.V.	209	207	2	1.826	1.813	13	19.629	19.599	30

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.32

En el Quadre 15.33 es detallen les dades d'educació de persones adultes quant a la modalitat d'estudis en què estan matriculats.

EDUCACIÓ DE PERSONES ADULTES. ALUMNAT MATRICULAT PER ENSENYANÇA
Curs 2022-23

	Preparació proves lliures per a Graduat en Secundària	Accés a la Universitat per a majors de 25 anys	Ensenyances inicials E. Bàsica			Educació Secundària per a persones adultes		
			Total	Alfabetització	Consolidació Coneixements	Total	Presencial	Distància
Alacant	453	754	2.249	470	1.779	3.456	2.805	651
Castelló	47	305	1.025	222	803	1.130	959	171
València	381	799	3.367	784	2.583	4.036	3.900	136
Total C.V.	881	1.858	6.641	1.476	5.165	8.622	7.664	958
	Preparació proves d'accés a cicles		Preparació proves Batxillerat	Preparació obtenció Títol Tècnic				
	GRAU MITJÀ	Grau Superior						
Alacant	6	344	9	14				
Castelló	14	64	0	0				
València	255	915	6	0				
Total C.V.	275	1.323	15	14				

Font: Servei d'Avaluació i Qualitat. D.G. d'Innovació i Inclusió Educativa. Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació.

Quadre 15.33

15.2.4. Resultats acadèmics i abandonament escolar

Resultats acadèmics

En el curs 2021-2022 van finalitzar **ensenyançes no universitàries** un total de 160.519 alumnes a la Comunitat Valenciana, amb un augment de 1.330 persones respecte a les dades del curs 2020-2021. Per províncies, en el curs 2021-2022, a **Alacant** van finalitzar 56.103 persones, a **Castelló** 18.374 i a **València** 86.042.

Quant a les **ensenyançes de règim especial**, en el curs 2021-2022 van finalitzar un total de 18.566 estudiants, 2.315 menys que en el curs 2020-2021. Per províncies, a **Alacant** van finalitzar 5.908 estudiants, a **Castelló** 2.262 i a **València** 10.396.

ENSENYANCES NO UNIVERSITÀRIES. ALUMNAT QUE VA ACABAR ELS ESTUDIS. ENSENYANCES DE RÈGIM GENERAL

Cursos	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana	Espanya	%CV/E
2017-18	49.295	16.984	76.025	142.304	1.331.002	10,7
2018-19	51.754	16.798	79.035	147.587	1.372.138	10,8
2019-20	55.436	18.310	84.223	157.969	1.461.608	10,8
2020-21	55.954	18.136	85.099	159.189	1.487.372	10,7
2021-22	56.103	18.374	86.042	160.519	1.487.605	10,8
Segons sexe						
Homes	28.024	9.023	42.926	79.973	738.395	10,8
Dones	28.079	9.351	43.116	80.546	749.210	10,8
Segons titularitat						
Centres Públics	43.057	14.265	51.385	108.707	981.195	11,1
Centres Privats	13.046	4.109	34.657	51.812	506.410	10,2
Centres concertats	9.994	3.110	27.492	40.596	351.600	11,5
Segons ensenyança						
E. Primària ¹	19.685	6.682	28.100	54.467	491.369	11,1
Ensenyança Superior Obligatoria (ESO)	15.642	5.062	23.390	44.094	409.829	10,8
Batxillerat	9.284	2.940	13.673	25.897	270.738	9,6
Batxillerat a distància	0	0	94	94	5.263	1,8
Cicles Formatius de F.P.	11.409	3.664	20.658	35.731	308.784	11,6
Formació Professional Bàsica	1.378	373	1.507	3.258	19.911	16,4
Grau Mitjà	5.409	1.789	8.659	15.857	114.322	13,9
Grau Superior	4.622	1.502	10.273	16.397	141.137	11,6
Grau Mitjà a distància	0	0	0	0	11.869	0,0
Grau Superior a distància	0	0	219	219	21.545	1,0

¹ Es referix a l'alumnat que va promocionar l'últim curs/cicle.

Font: Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Estadística de les Ensenyançes no universitàries. <<http://www.educacion.gob.es/>>

Quadre 15.34

ENSENYANCES NO UNIVERSITÀRIES. ALUMNAT QUE VA ACABAR ELS ESTUDIS.
ENSENYANCES DE RÈGIM ESPECIAL

Cursos	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana	Espanya	%CV/E
2017- 18	8.406	3.965	12.431	24.802	151.854	16,3
2018- 19	8.180	4.981	12.791	25.952	177.377	14,6
2019- 20	7.896	3.299	12.824	24.019	167.305	14,4
2020- 21	6.783	2.749	11.349	20.881	170.410	12,3
2021- 22	5.908	2.262	10.396	18.566	155.094	12,0
Segons sexe						
Homes	2.185	842	4.065	7.092	59.361	11,9
Dones	3.723	1.420	6.331	11.474	95.733	12,0
Segons titularitat						
Centres Públics	5.966	2.174	9.866	18.006	149.566	12,0
Centres Privats	29	102	725	856	6.919	12,4
Segons ensenyança						
Ensenyances A. Plàstiques i	278	95	404	777	6.650	11,7
Cicles Formatius d'Arts	136	68	114	318	4.618	6,9
Plàstiques i Disseny	34	0	35	69	978	7,1
Grau Mitjà	102	68	79	249	3.640	6,8
Grau Superior	142	27	290	459	2.032	22,6
Estudis Sup. A. Plàstiques,						
Diseny i ens. Conserv.						
Restauració Bs. Culturals						
Conservació i Restauració	0	0	0	0	111	0,0
de Béns Culturals (LOGSE)						
Diseny (LOGSE)	142	17	288	447	1.909	23,4
Ceràmica (LOGSE)	0	10	2	12	12	100,0
Ensenyances de la Música	770	386	1653	2809	17.298	16,2
Ensenyances Elementals	377	181	651	1.209	8.595	14,1
Ensenyances Professionals	332	127	871	1.330	7.043	18,9
Grau Superior	61	78	131	270	1.660	16,3
Ensenyances de la Dansa	82	9	139	230	1.870	12,3
Ensenyances Elementals	36	5	61	102	920	11,1
Ensenyances Professionals	31	4	60	95	811	11,7
Grau Superior (LOGSE)	15	0	18	33	139	23,7
Ensenyances d'Art Dramàtic	0	0	20	20	584	3,4
Màster en Ensenyances	26	18	58	102	290	35,2
Artístiques						
Ensenyances d'Idiomes	4.752	1.349	8.122	14.223	124.442	11,4
Ensenyances d'Idiomes	1.548	350	1.723	3.621	36.759	9,9
(Nivell Bàsic)						
Ensenyances d'Idiomes	2.076	417	3.875	6.368	65.329	9,7
(Nivell Intermedi)						
Ensenyances d'Idiomes	1.128	582	2.524	4.234	22.354	18,9
(Nivell Avançat)						
Ensenyances Esportives	0	0	0	0	3.960	0,0
Grau Mitjà	0	0	0	0	3.422	0,0
Grau Superior	0	0	0	0	538	0,0

Font: Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Estadística de les Ensenyances no universitàries. <<http://www.educacion.gob.es/>>

Quadre 15.35

Abandó escolar

L'abandó primerenc de l'educació i la formació a la **Comunitat Valenciana**, l'any 2023, ha disminuït, passant d'una taxa del 15,7 % l'any 2022 a un 14,3 % l'any 2023, però continua situant-se per damunt de la mitjana nacional.

L'any 2023, l'abandó primerenc de l'educació i la formació a **Espanya** se situa en el 13,6 %, la qual cosa suposa, respecte a l'any anterior, una disminució de 0,3 punts percentuals (13,9 % en 2022).

Comparant amb l'any 2013, fa una dècada, quan el percentatge d'abandó era del 23,6 %, s'ha produït una reducció de 10 punts, havent-se reduït el pes del col·lectiu d'abandó en un 42,2 % i deixant en 4 punts la distància respecte a la mitjana de la Unió Europea (9,6 % en 2022), quan la distància en 2013 era de 11,8 punts.

L'any 2023, la diferència entre la dada dels **hòmens** (15,8 %) i la de les dones (11,3 %) continua sent molt significativa (4,5 punts percentuals), encara que s'ha reduït respecte als 7,4 punts percentuals de diferència existents en 2013. No obstant això, considerades les proporcions entre els dos sexes, el percentatge d'abandó dels hòmens supera el de les dones en un 39,7 % en 2023, mentre que en 2013 ho feia en un 37,3 %.

L'any 2023, la Direcció General d'Inclusió Educativa ha implementat el programa d'**Unitats d'Acompanyament i Orientació (UAO)**¹⁰, finançat amb fons europeus i dirigit a l'alumnat educativament vulnerable. Les intervencions realitzades per les UAO tenen com a finalitat evitar l'abandó escolar prematur de l'alumnat de les etapes d'educació primària, secundària obligatòria, formació professional bàsica i cicles formatius de grau mitjà i batxillerat que pateix una major vulnerabilitat; promoure el seu aprenentatge i èxit escolar; col·laborar en el disseny i implementació de mesures per a la inclusió; i garantir l'accés, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat beneficiari del programa.

En aquest component s'aborden, entre altres objectius, la prevenció de l'absentisme, de l'abandó primerenc de l'educació i la millora dels resultats educatius, en particular de l'alumnat amb més dificultats. En concret, la fita C21.13 desenvolupa la creació d'Unitats d'Acompanyament i Orientació Personal i Familiar de l'alumnat educativament vulnerable.

Objectius del programa 422.99 C21.13

UAO (Unitats d'Acompanyament i Orientació Escolar)

1. Previndre l'absentisme escolar des de l'educació primària obligatòria, mitjançant accions coordinades d'acompanyament.
2. Contribuir a la reducció de l'abandó escolar abans de finalitzar l'educació secundària postobligatòria, mitjançant el disseny de propostes formatives personalitzades i activitats de tutorització i orientació acadèmica i professional en el context comunitari.
3. Acompanyar les famílies d'aquest alumnat, oferint-los ferramentes i recursos perquè puguin aconseguir una millor comprensió i una major implicació en els processos educatius dels seus fills i filles.
4. Fomentar la presa de decisions educatives basades en dades, i enfortir les xarxes de col·laboració entre les persones membres i recursos de la comunitat educativa extensa.

Tots els objectius del programa van dirigits a intervencions que complementen i secunden, des d'una perspectiva socioeducativa, la intervenció que realitzen els equips i departaments d'orientació dels centres on es detecta alumnat vulnerable, així com a les seues famílies, perquè reben una resposta que garantisca l'accés, la participació i l'aprenentatge en igualtat de condicions.

El CES CV valora positivament que, l'any 2023, haja disminuït l'abandó escolar primerenc a la Comunitat Valenciana fins al 14,3 %. No obstant això, continua sent superior al registrat per la mitjana nacional, que se situa en el 13,3 %, per la qual cosa cal continuar treballant per a reduir l'abandó escolar primerenc per davall del 10 %, objectiu fixat per a la mitjana de la Unió Europea per a l'any 2030.

¹⁰ Resolució del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'ordena la creació de les Unitats d'Acompanyament i Orientació.

TAXES D'ABANDÓ PRIMERENC DE L'EDUCACIÓ I LA FORMACIÓ PER COMUNITAT AUTÒNOMA

Ambdós sexes EVOLUCIÓ 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total
AMBDÓS SEXES	18,3	17,9	17,3	16,0	13,3	13,9	13,6
Andalusia	23,5	21,9	21,6	21,8	17,7	15,3	16,8
Aragó	16,4	15,8	14,6	14,2	12,4	11,4	10,2
Astúries	14,8	12,6	12,4	8,9	11,8	11,5	10,1
Balears(Illes)	26,5	24,4	24,2	21,3	15,4	18,2	19,1
Canàries	17,5	20,9	20,8	18,2	11,8	11,7	15,1
Cantàbria	8,9	9,8	12,8	9,1	6,4	8,9	7,4
Castella i Lleó	16,7	13,9	14,3	15,4	12,4	9,9	9,9
Castella-la Manxa	22,1	20,5	20,2	18,7	15,5	15,1	15,7
Catalunya	17,0	17,0	19,0	17,4	14,8	16,9	14,0
Com. Valenciana.	20,2	20,2	16,4	15,5	12,8	15,7	14,3
Extremadura	20,3	20,9	20,5	18,4	14,0	10,8	10,3
Galícia	14,9	14,3	12,6	12,0	8,1	9,9	8,8
Madrid	13,9	14,4	11,9	10,0	10,7	13,2	12,6
Múrcia	23,1	24,1	22,6	18,7	17,3	18,7	19,0
Navarra	11,3	11,4	14,0	10,8	9,1	5,7	6,3
País Basc	7,0	6,9	6,7	6,5	4,8	5,6	6,4
Rioja (La)	12,9	17,1	13,9	14,6	12,9	11,3	11,3
Ceuta i Melilla	23,8	26,5	24,4	25,5	10,4	14,2	18,3

NOTES:

- Definició d'Abandó Educatiu Primerenc: Percentatge de la població de 18 a 24 anys que no ha completat el nivell d'ESO 2a etapa i no segueix cap mena d'educació-formació.

- Calculat amb la metodologia establida per Eurostat basant-se en mitjanes anuals de dades trimestrals.

- Les dades han de ser preses amb precaució, perquè els derivats de grandàries mostrals xicotetes estan afectats per forts errors de mostreig.

Font: Enquesta de Població Activa. INE.

Quadre 15.36

TAXES D'ABANDÓ PRIMERENC DE L'EDUCACIÓ I LA FORMACIÓ PER COMUNITAT AUTÒNOMA

HÒMENS. EVOLUCIÓ 2017-2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total
HÒMENS	21,8	21,7	21,4	20,2	16,7	16,5	15,8
Andalusia	28,7	26,0	26,1	26,7	20,9	18,4	20,6
Aragó	17,6	18,1	20,7	19,1	16,0	15,5	11,0
Astúries	18,9	14,8	14,7	11,0	14,8	11,8	12,4
Balears(Illes)	32,4	27,0	28,1	29,4	18,6	22,1	21,1
Canàries	19,9	23,9	24,8	21,8	17,0	16,0	17,7
Cantàbria	12,3	8,9	14,4	11,8	6,8	9,5	9,1
Castella i Lleó	21,8	18,1	17,2	18,6	16,1	12,0	11,6
Castella-la Manxa	27,5	24,8	25,7	23,1	20,3	17,5	20,4
Catalunya	19,6	21,5	24,7	23,2	19,4	19,5	15,8
Com. Valenciana.	24,9	24,2	19,7	19,0	15,5	18,0	15,7
Extremadura	26,7	27,7	27,5	24,4	18,8	14,7	12,6
Galícia	17,9	17,0	16,7	15,5	10,6	11,4	11,3
Madrid	16,1	17,8	13,8	12,6	13,6	14,7	13,0
Múrcia	22,8	30,8	28,5	22,4	21,4	23,5	21,8
Navarra	14,1	12,4	17,8	13,9	12,1	7,9	9,0
País Basc	8,5	9,4	9,1	8,5	4,7	7,0	7,4
Rioja (La)	15,9	18,2	17,7	17,9	13,8	15,7	14,5
Ceuta i Melilla	23,3	27,6	27,8	26,1	10,2	-	-

NOTES:

- Definició d'Abandó Educatiu Primerenc: Percentatge de la població de 18 a 24 anys que no ha completat el nivell d'ESO 2a etapa i no segueix cap mena d'educació-formació.

- Calculat amb la metodologia establida per Eurostat basant-se en mitjanes anuals de dades trimestrals.

- Les dades han de ser preses amb precaució, perquè els derivats de grandàries mostrals xicotetes estan afectats per forts errors de mostreig.

Font: Enquesta de Població Activa. INE.

**TAXES D'ABANDÓ PRIMERENC DE L'EDUCACIÓ I LA FORMACIÓ PER COMUNITAT AUTÒNOMA
DONES. EVOLUCIÓ 2017-2023**

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Total	Total	Total	Total	Total	Total	Total
DONES	14,5	14,0	13,0	11,6	9,7	11,2	11,3
Andalusia	18,0	17,6	16,9	16,8	14,3	12,0	12,7
Aragó	15,0	13,2	8,0	9,1	8,2	6,9	9,3
Astúries	10,8	10,3	10,0	6,8	8,6	11,2	7,5
Balears(Illes)	20,5	21,7	20,3	12,4	11,9	14,3	16,9
Canàries	15,3	18,1	16,7	14,7	6,1	7,3	12,5
Cantàbria	4,9	10,7	11,1	6,5	6,0	8,3	5,6
Castella i Lleó	11,4	9,6	11,3	12,1	8,4	7,8	8,2
Castella-la Manxa	16,3	15,5	14,4	13,9	10,5	12,5	10,4
Catalunya	14,4	12,5	13,0	11,1	9,9	14,2	12,0
Com. Valenciana.	15,4	16,1	12,8	11,6	9,8	13,1	12,8
Extremadura	11,5	13,9	13,0	12,0	8,9	6,9	7,9
Galícia	11,8	11,4	8,2	8,2	5,5	8,4	6,1
Madrid	11,5	11,0	9,9	7,2	7,7	11,8	12,2
Múrcia	23,4	16,7	16,3	14,5	12,7	13,4	15,8
Navarra	8,3	10,3	10,1	7,8	6,0	3,5	3,8
País Basc	5,5	4,5	4,3	4,3	4,9	4,2	5,3
Rioja (La)	9,7	16,1	10,2	10,9	12,0	7,0	3,9
Ceuta i Melilla	24,7	25,2	-	-	10,6	-	-

NOTES:

- Definició d'Abandó Educatiu Primerenc: Percentatge de la població de 18 a 24 anys que no ha completat el nivell d'ESO 2a etapa i no segueix cap mena d'educació-formació.

- Calculat amb la metodologia establida per Eurostat basant-se en mitjanes anuals de dades trimestrals.

- Les dades han de ser preses amb precaució, perquè els derivats de grandàries mostrals xicotetes estan afectats per forts errors de mostreig.

Font: Enquesta de Població Activa. INE.

Quadre 15.38

15.2.5. Assetjament escolar

El **Registre Central d'Incidències** és un instrument en línia, regulat per l'Orde de 12 de setembre de 2007, dissenyat perquè tots els centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics de la Comunitat Valenciana comuniquen totes **aquelles incidències que perjudiquen greument la convivència del centre**.

En el curs 2022-2023 s'han comunicat un total de **1.413 incidències** per part de centres educatius de les tres províncies de la Comunitat Valenciana, un 72,03 % menys que en el curs anterior, en el qual se'n van comunicar **5.051 incidències**.

REGISTRO DE INCIDENCIAS EN LA PLATAFORMA PREVI* POR SEXO Y TIPO DE CENTRO. AÑO 2023

Regimen	Otro	Chico	Chica	Sin especificar	Total
Privado.		2			2
Privado Concertado	4	136	145	78	363
Público	8	383	384	273	1048
Total	12	521	529	351	1413

* Plan de prevención de la violencia y de promoción de la convivencia

Fuente Dirección General de Innovación e Inclusión Educativa

Quadre 15.39

El CES CV valora positivament el descens del 72,03 % en les incidències notificades als centres escolars valencians durant l'any 2023. Al mateix temps, emfatitza la importància de continuar enfortint les mesures educatives que consciencien l'alumnat sobre la prevenció de la violència a les escoles. Això reflecteix un progrés significatiu i posa de manifest la necessitat de mantindre i reforçar els esforços per a garantir entorns educatius segurs i positius per a totes les persones.

15.3. ENSENYANÇES UNIVERSITÀRIES¹¹

15.3.1. Evolució del nombre d'alumnes, professorat i alumnat en màsters, i finalització d'estudis.

L'**alumnat total de grau** en les universitats públiques i privades de la Comunitat Valenciana, en el curs 2022-2023, és de 134.425, cosa que suposa 2.757 més que en el curs anterior i representa, percentualment, un **augment del 2,09 %**.

En el curs 2022-2023, l'alumnat matriculat en les cinc **universitats públiques** de la Comunitat Valenciana va ascendir a 103.835 persones, com es pot apreciar en el Quadre 15.34, un 0,032 % més que en el curs anterior.

Pel que fa a les **universitats privades**, en el curs 2022-2023, l'alumnat total matriculat ha sigut de 30.590, amb un augment del 8,61 % respecte al curs anterior.

Quant a l'**alumnat matriculat en màsters**, ha sigut de 39.496 en aquest curs, amb un increment del 0,75 % respecte al curs anterior.

El **professorat** ha augmentat tant en les universitats públiques com en les privades: s'ha passat de 15.202 docents en el curs 2021-2022 a 15.889 en el curs actual.

EVOLUCIÓ DEL NÚM. ALUMNAT I PROFESSORAT EN LES UNIVERSITATS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

	UA	UJI	UMH	UPV	UV	Total Públiques	UCH- CEU	UCV	VIU	UEV	FLORID A ⁽⁴⁾	Total Univ. Priv.	Total Pub.+ Priv.
ALUMNAT DE GRAU I DE 1r I 2n CICLE⁽¹⁾													
2019-20	21.624	11.253	10.257	19.869	38.126	101.129	7.861	9.290	2.542	1.995	2.010	23.698	124.827
2020-21	21.889	11.497	10.538	19.951	38.035	101.910	8.206	9.675	3.278	2.282	2.383	25.824	127.734
2021-22*	21.661	11.604	10.621	22.322	37.294	103.502	8.671	9.836	4.488	2.682	2.489	28.166	131.668
2022-23**	21.606	11.627	10.787	22.556	37.259	103.835	9.138	10.044	5.844	3.088	2.476	30.590	134.425
ALUMNAT DE MÀSTERS													
2019-20	1.900	1.548	2.464	5.015	6.184	17.111	1.140	1.839	8.477	470		11.802	29.368
2020-21	2.048	1.534	2.234	5.070	6.024	22.934	1.118	1.809	10.156	1.082		13.443	31.324
2021-22*	2.048	1.444	2.125	6.051	5.894	23.636	1.077	1.765	11.339	1.384		15.565	39.201
2022-23**	2.160	1.463	2.286	5.953	6.031	17.893	1.007	1.828	16.735	2.033		21.603	39.496
PROFESSORAT⁽²⁾													
2019-20	2.284	1.293	1.148	2.564	4.494	11.783	978	847	243	251	175	2.494	14.277
2020-21	2.332	1.316	1.184	2.481	4.485	11.798	982	859	268	285	181	2.575	14.373
2021-22	2.428	1.345	1.303	2.667	4.674	12.417	1.005	861	409	317	193	2.785	15.202
2022-23	2.458	1.390	1.348	2.714	4.697	12.607	1.021	964	666	438	193	3.282	15.889
RELACIÓ D'ALUMNAT PER PROFESSORAT⁽³⁾													
2019-20	10,3 #	9,9	11,1	9,7	9,9	10,5	9,2	13,1	52,3	12,3	11,5	14,9	10,9
2020-21	10,3 #	9,9	10,8	10,1	9,8	10,6	9,5	13,3	54,5	12,9	13,2	16,1	11,6
2021-22	9,8 #	9,7	9,8	10,6	9,2	9,8	9,6	13,5	51,9	14,9	12,9	17,9	11,3
2022-23	9,7 #	9,4	9,7	10,5	9,2	9,7	9,9	12,3	33,9	11,7	12,8	15,9	10,9

(1) Inclou també alumnat de centres adscrits.

(2) Inclou sol professorat de centres propis.

(3) La relació alumnat-professorat es refereix només a alumnat i professorat de centres propis en les universitats públiques.

(4) Centre adscrit de la Universitat de València i a la Universitat Politècnica de València

* Dada provisional Sistema Integrat d'Informació Universitària

** Dada SIU no disponible, avança Conselleria

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.40

¹¹ Les ensenyances de grau proporcionen una formació general, d'una o diverses disciplines, orientada a l'exercici d'activitats de caràcter professional. Les ensenyances de màster ofereixen una formació avançada, de caràcter especialitzat o multidisciplinari, orientada a l'especialització acadèmica o professional, o bé a promoure la iniciació en tasques investigadores. Les ensenyances de doctorat aporten una formació avançada en tècniques d'investigació, que inclou l'elaboració i presentació de la corresponent tesi doctoral, consistent en un treball original d'investigació. Els títols obtinguts després de la superació d'aquestes ensenyances tenen caràcter oficial i vàlidesa en tot el territori nacional, tenen efectes acadèmics plens i habiliten, si escau, per a la realització d'activitats de caràcter professional regulades, d'acord amb la normativa que en cada cas resulte d'aplicació

EVOLUCIÓ D'ESTUDIANTS DIPLOMATS EN CICLES, GRAUS I MÀSTERS EN LA COMUNITAT VALENCIANA PER UNIVERSITATS

CURS / UNIVERSITAT	2018- 19	2019- 20	2020- 21	2021- 2022
Universitat de València				
Cicles i graus	6.792	7.192	7.017	6.845
Màster	3.497	3.587	3.370	3.235
TOTAL	10.289	10.779	10.387	10.080
Universitat Politècnica de València				
Cicles i graus	3.254	3.571	3.286	3.314
Màster	1.982	2.116	1.903	1.910
TOTAL	5.236	5.687	5.189	5.224
Universitat d'Alacant				
Cicles i graus	3.347	3.862	3.762	3.456
Màster	1.231	1.238	1.232	1.160
TOTAL	4.578	5.100	4.994	4.616
Universitat Jaume I de Castelló				
Cicles i graus	1.798	1.987	1.840	1.671
Màster	698	876	870	640
TOTAL	2.496	2.863	2.710	2.311
Universitat Miguel Hernández de Elche				
Cicles i graus	1.348	1.462	1.571	1.641
Màster	1.445	1.600	1.293	1.167
TOTAL	2.793	3.062	2.864	2.808
Universitat Cardenal Herrera				
Cicles i graus	1.143	1.381	1.398	1.381
Màster	708	798	781	683
TOTAL	1.851	2.179	2.179	2.064
Universitat Catòlica de València "San Vicente Mártir"				
Cicles i graus	1.521	1.581	1.691	1.702
Màster	1.381	1.393	1.355	1.312
TOTAL	2.902	2.974	3.046	3.014
Universitat Internacional de València (VIU)				
Cicles i graus	207	400	447	519
Màster	4.227	5.921	7.271	6.869
TOTAL	4.434	6.321	7.718	7.388
U.Europea de València (UEV)				
Cicles i graus	242	328	330	379
Màster	223	248	569	872
TOTAL	465	576	899	1.251
Total Comunitat Valenciana:				
Cicles i graus	19.305	19.652	21.342	20.908
Màster	14.263	15.392	18.644	17.848
TOTAL	33.568	35.044	39.986	38.756

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.41

Alumnat universitari que finalitza els seus estudis

Quant a l'alumnat que va finalitzar els seus estudis, tant en graus com en màsters, el total va ser de 38.756 alumnes entre totes les universitats de la Comunitat Valenciana, 1.230 menys que en el curs anterior.

Ensenyançes de màster i doctorat

El nombre total de màsters realitzats en el curs 2022-2023 a les universitats valencianes va ser de 45.824, un 16,89 % més que en el curs anterior. Les universitats públiques han augmentat un 2,48 % i les privades un 38,79 % el nombre de màsters. En valors absoluts, l'increment ha sigut de 585 màsters en les públiques i 6.038 en les privades.

En el curs 2022-2023, s'han matriculat en **doctorat** a les universitats valencianes un total de 10.874 alumnes, dels quals el 51,5 % eren dones, cosa que suposa 573 menys que en el curs anterior.

ESTUDIANTS MATRICULATS PER UNIVERSITAT I BRANCA D'ENSENYANÇA EN DOCTORATS

		2022-2023**		2021- 2022		2020- 2021	
		Total	% Dones	Total	% Dones	Total	% Dones
Total		10.874	51,5 %	11.447	51,2 %	11.116	51,5 %
Universitats Públiques							
Alacant							
Doctorat (*)	Total	1.715	50,2 %	1.650	50,0 %	1.651	50,8 %
Doctorat (*)	Ciències Socials i Jurídiques	600	48,5 %	595	48,2 %	597	49,4 %
	Enginyeria i Arquitectura	163	25,2 %	141	28,4 %	139	29,5 %
	Arts i Humanitats	347	59,4 %	350	57,7 %	364	54,1 %
	Ciències de la Salut	184	63,0 %	174	63,8 %	165	63,6 %
	Ciències	421	49,2 %	390	47,4 %	386	51,8 %
Jaume I de Castelló							
Doctorat (*)	Total	936	56,1 %	902	55,7 %	882	56,0 %
Doctorat (*)	Ciències Socials i Jurídiques	290	53,4 %	282	51,4 %	270	51,1 %
	Enginyeria i Arquitectura	117	34,2 %	111	32,4 %	111	35,1 %
	Arts i Humanitats	171	63,2 %	170	63,5 %	167	63,5 %
	Ciències de la Salut	226	72,1 %	217	74,2 %	217	74,2 %
	Ciències	132	44,7 %	122	42,6 %	117	42,7 %
Miguel Hernández d'Elx							
Doctorat (*)	Total	751	50,6 %	733	50,2 %	712	49,9 %
Doctorat (*)	Ciències Socials i Jurídiques	94	47,9 %	94	41,5 %	87	43,7 %
	Enginyeria i Arquitectura	180	33,3 %	169	34,9 %	170	31,2 %
	Ciències de la Salut	346	58,7 %	343	58,3 %	331	59,8 %
	Ciències	131	55,0 %	127	55,1 %	124	53,2 %
Politécnica de València							
Doctorat (*)	Total	2.421	43,5 %	2.828	44,4 %	2.573	44,3 %
Doctorat (*)	Ciències Socials i Jurídiques	186	52,2 %	210	53,8 %	177	52,5 %
	Enginyeria i Arquitectura	1288	34,5 %	1508	34,7 %	1381	33,8 %
	Arts i Humanitats	497	55,3 %	581	55,8 %	506	56,7 %
	Ciències	450	52,2 %	529	55,8 %	509	57,6 %
València (Estudi General)							
Doctorat (*)	Total	4.612	55,1 %	4.908	54,7 %	4.865	55,0 %
Doctorat (*)	Ciències Socials i Jurídiques	1509	53,8 %	1654	53,1 %	1649	53,6 %
	Enginyeria i Arquitectura	240	33,3 %	221	31,7 %	194	28,9 %
	Arts i Humanitats	560	54,5 %	570	53,7 %	589	53,3 %
	Ciències de la Salut	1875	62,9 %	2011	63,0 %	1991	63,4 %
	Ciències	428	38,6 %	452	36,7 %	442	36,0 %
Universitats Privades							
Cardenal Herrera-CEU							
Doctorat (*)	Total	131	61,8 %	124	53,2 %	133	51,9 %
Doctorat (*)	Ciències Socials i Jurídiques	18	66,7 %	20	40,0 %	25	44,0 %
	Enginyeria i Arquitectura	3	33,3 %	6	33,3 %	6	16,7 %
	Arts i Humanitats	6	16,7 %	7	57,1 %	8	62,5 %
	Ciències de la Salut	104	64,4 %	91	57,1 %	94	55,3 %
Catòlica de València San Vicente Màrtir							
Doctorat (*)	Total	307	52,1 %	302	54,0 %	300	52,3 %
Doctorat (*)	Ciències Socials i Jurídiques	115	43,5 %	111	45,9 %	105	49,5 %
	Ciències de la Salut	142	63,4 %	144	62,5 %	149	57,7 %
	Ciències	50	40,0 %	47	46,8 %	46	41,3 %

(*) Doctorats RD 99/2011. Dades disponibles a partir del curs 2014/2015

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.42

En el quadre següent es detallen les dades de l'alumnat matriculat en **graus i màsters d'enginyeria i arquitectura i de ciències**, tant en modalitat presencial com a distància, així com el percentatge de dones matriculades en cadascun d'ells.

ESTUDIANTS MATRICULATS DE GRAU PER BRANCA D'ENSENYANÇA (ENGINYERIA I ARQUITECTURA I CIÈNCIES) PER UNIVERSITAT

TITULACIONS DE GRAU

	2022- 2023		2021- 2022		2020- 2021		2019- 2020	
	Total	% Dones	Total	% Dones	Total	% Dones	Total	% Dones
Enginyeria i Arquitectura								
Total C.Valenciana U.Presencials: Enginyeria i Arquitectura	27.294		26.604		24.404		24.046	
Total Alacant Enginyeria i Arquitectura	3.622	30,5 %	3.516	29,6 %	3.507	29,0%	3.448	28,2%
Total Cardenal Herrera-CEU. Enginyeria i Arquitectura	274	51,5 %	270	44,8 %	247	47,4%	243	50,6%
Total Europea de València. Enginyeria i Arquitectura	140	28,6 %	106	25,5 %	90	35,6%	53	43,4%
Total Jaume I de Castelló. Enginyeria i Arquitectura	2.670	28,6 %	2.697	27,4 %	2.538	26,4%	2.497	25,4%
Total Miguel Hernández d'Eix. Enginyeria i Arquitectura	1.961	19,7 %	1.860	19,3 %	1.865	20,3%	1.847	19,8%
Total Politècnica de València. Enginyeria i Arquitectura	16.316	32,3 %	16.037	30,7 %	14.124	28,6%	14.112	28,4%
Total València (Estudi General). Enginyeria i Arquitectura	1.762	23,4 %	1.757	22,8 %	1.871	22,9%	1.846	21,8%
Internacional Valenciana (No Presencial)	549	8,4 %	361	17,5 %	162	8,6 %	112	10,7 %

CIÈNCIES

Total C. Valenciana U.Presencials: Ciències	7.398		7.372		7.279		7.300	
Total Alacant. Ciències	1.760	47,3 %	1.750	48,5 %	1.730	48,7 %	1.618	52,5 %
Total Catòlica de València San Vicente Màrtir. Ciències	492	60,0 %	458	57,6 %	444	58,3 %	413	54,2 %
Total Jaume I de Castelló. Ciències	351	57,0 %	270	57,0 %	270	58,5 %	270	53,3 %
Total Miguel Hernández d'Eix. Ciències	525	56,0 %	53.257	54,6 %	551	54,1 %	543	54,7 %
Total Politècnica de València. Ciències	934	63,0 %	999	63,3 %	962	63,9 %	1.013	64,6 %
Total València (Estudi General). Ciències	3.336	51,4 %	3.363	51,2%	3.332	50,5 %	3.443	50,3 %
Internacional Valenciana (No Presencial)	95	35,8 %	85	23,5 %	-	-	-	-

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.43

ESTUDIANTS MATRICULATS DE MÀSTER PER BRANCA D'ENSENYANÇA (ENGINYERIA I ARQUITECTURA I CIÈNCIES) PER UNIVERSITAT

TITULACIONS DE MÀSTER

	2022- 2023		2021- 2022		2020- 2021		2019- 2020	
	Total	% Dones	Total	% Dones	Total	% Dones	Total	% Dones
ENGINYERIA I ARQUITECTURA								
Total C.Valenciana U.Presencials: Enginyeria i Arquitectura	5.352		5.842		5.243		4.965	
Total Alacant. Enginyeria i Arquitectura	391	35,3 %	374	31,8 %	364	30,8 %	345	31,9 %
Total Cardenal Herrera-CEU. Enginyeria i Arquitectura	129	50,4 %	162	45,1 %	165	39,4 %	103	46,6 %
Total Catòlica de València San Vicente Màrtir. Enginyeria i Arquitectura	-	-	-	-	2	50,0 %	14	57,1 %
Total Europea de València. Enginyeria i Arquitectura	7	28,6 %	19	26,3 %	14	35,7 %	18	27,8 %
Total Jaume I de Castelló. Enginyeria i Arquitectura	199	26,1 %	185	24,3 %	228	22,5 %	264	23,1 %
Total Miguel Hernández d'Elx. Enginyeria i Arquitectura	372	28,2 %	375	27,7 %	397	25,2 %	284	26,4 %
Total Politècnica de València. Enginyeria i Arquitectura	4.409	33,2 %	4.496	31,5 %	3.855	30,6 %	3.735	31,6 %
Total València (Estudi General). Enginyeria i Arquitectura	236	29,2 %	231	29,0 %	218	30,7 %	202	31,2 %
Internacional Valenciana (No Presencial)	1.604	22,7 %	858	19,3 %	194	37,6 %	-	-
CIÈNCIES								
Total C. Valenciana U.Presencials: Ciències	1.207		1.176		1.108		972	
Total Alacant. Ciències	127	48,8 %	126	50,0 %	120	45,8 %	93	48,4 %
Total Catòlica de València San Vicente Màrtir. Ciències	42	69,0 %	26	38,5 %	22	40,9 %	17	70,6 %
Total Jaume I de Castelló. Ciències	88	50,0 %	87	42,5 %	99	38,4 %	73	45,2 %
Total Miguel Hernández d'Elx. Ciències	60	63,3 %	45	60,0 %	54	68,5 %	25	48,0 %
Total Politècnica de València. Ciències	471	52,0 %	468	57,7 %	384	56,0 %	391	54,7 %
Total València (Estudi General). Ciències	419	51,6 %	424	50,5 %	429	49,7 %	373	47,7 %
Internacional Valenciana (No Presencial)	149	16,1 %	196	16,3 %	125	21,6 %	136	19,1 %

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.44

15.3.2. Accions afavoridores de l'accés a les ensenyances universitàries

Entre els factors que faciliten l'accés a l'educació universitària destaquen les ajudes econòmiques que es regulen anualment per part de l'Administració.

Ajudes per a la realització d'estudis universitaris

L'any 2023 destaca la [Resolució de 27 de desembre de 2022, de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital, per la qual es convoquen beques per a la realització d'estudis universitaris –exempció de taxes– durant el curs acadèmic 2022-2023 en les universitats que integren el Sistema Universitari Valencià.](#)

Es tracta d'ajudes amb les quals la Generalitat pretén facilitar l'accés als estudis superiors, i tenen un caràcter complementari a les que presta l'Administració de l'Estat.

En el Quadre 15.45 s'inclouen les **beques de la Generalitat** per a la realització d'estudis universitaris a la Comunitat Valenciana. En el curs 2022-2023, s'han concedit 4.692 beques, un 29,22 % més que les concedides en el curs anterior.

L'import total de les beques concedides ha ascendit a 4.125.128 euros, un 27,29 % superior a l'import del curs 2021-2022.

BEQUES DE LA GENERALITAT VALENCIANA PER A REALITZACIÓ D'ESTUDIS UNIVERSITARIS EN LA COMUNITAT VALENCIANA Curs 2022-2023

UNIVERSITAT	Persones Beneficiades	Import
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA	1.494	1.335.241
UNIVERSITAT POLITÈCNICA	980	885.754
UNIVERSITAT D'ALACANT	893	674.594
UNIVERSITAT JAUME I	459	375.692
UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ	406	355.954
UNIVERSIDAD CATÒLICA DE VALÈNCIA	368	383.946
UNIVERSITAT CARDENAL HERRERA - CEU	51	52.738
UNIVERSITAT EUROPEA	11	10.641
UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE VALÈNCIA - VIU	30	50.568
TOTAL	4.692	4.125.128

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.45

En relació amb l'educació a distància, l'import de les **beques de la UNED**¹², s'han beneficiat 67 alumnes, per un valor de 34.258,47 euros.

Ajudes al transport¹³

AJUDES AL TRANSPORT UNIVERSITARI EN LA COMUNITAT VALENCIANA

	Import Pressupost	Municipis beneficiats	Estudiants beneficiats
Curs 2017-18	400.000	179	9.100
Curs 2018-19	400.000	179	8.870
Curs 2019-20	400.000	179	9.066
Curs 2020-21	400.000	179	9.050
Curs 2021-22	470.454	179	7.259
Curs 2022-23	451.884	179	8.650

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.46

¹ Resolució de 23 de març de 2023, de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital, per la qual es convoquen beques per a l'alumnat que vaja a realitzar estudis en els centres associats de la Universitat Nacional d'Educació a Distància a la Comunitat Valenciana durant el curs acadèmic 2022-2023.

² Resolució de 21 de febrer de 2023, de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital, per la qual es convoquen subvencions per al transport universitari a la Comunitat Valenciana per al curs 2022-2023.

Durant el curs 2022-23 s'han beneficiat 179 municipis i 8.650 alumnes de la **Comunitat Valenciana**. L'import de les ajudes va ser 451.884 euros.

Ajudes a Erasmus¹⁴

RESUM DE LA CONVOCATÒRIA D'AJUDES COMPLEMENTÀRIES DE BEQUES DE MOBILITAT D'ESTUDIANTS UNIVERSITARIS DEL PROGRAMA ERASMUS

UNIVERSITAT	Persones Beneficiades Ajuda Complem.	Import (€)
Curs 2022-23		
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA	212	275.338
UNIVERSITAT POLITÈCNICA	93	121.680
UNIVERSITAT D'ALACANT	45	57.393
UNIVERSITAT JAUME I	31	39.702
UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ	21	26.156
UNIVERSIDAD CATÒLICA DE VALÈNCIA	29	32.429
UNIVERSITAT CARDENAL HERRERA - CEU	13	15.740
UNIVERSITAT EUROPEA	4	4.297
ENSENYANCES ARTÍSTIQUES	31	27.266
TOTAL	479	600.000

En l'actualitat el programa Erasmus està inclòs dins del Programa d'Aprenentatge Permanent (LLP) de la Unió Europea, una vegada finalitzat el període de vigència de l'anterior Programa Sòcrates-Erasmus.

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.47

Beques finalització d'estudis¹⁵

BEQUES FINALITZACIÓ D'ESTUDIS. CURSO 2022-23

UNIVERSITAT	Persones Beneficiades	Import (€)
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA	24	14.373,22
UNIVERSITAT POLITÈCNICA	18	13.390,08
UNIVERSITAT D'ALACANT	63	42.412,77
UNIVERSITAT JAUME I	8	5.363,18
UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ	18	11.302,80
TOTAL	131	86.842,06

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.48

¹⁴ Resolució de 19 de desembre de 2022, de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital, per la qual s'adjudiquen les ajudes per a complementar les beques complementàries a les beques per a l'activitat de mobilitat d'estudiants per estudis del Programa ERASMUS+, corresponents a entitats d'educació superior de la Comunitat Valenciana.

¹⁵ Resolució de 27 de desembre de 2022, de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital, per la qual es convoquen beques per a l'alumnat que finalitze els seus estudis universitaris durant el curs 2022-2023 en les universitats que integren el Sistema Universitari Valencià.

Beca Salari¹⁶

BEQUES SALARI CURS 2022-23

UNIVERSITAT	Persones Beneficiades	Import
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA	1.466	6.557.200
UNIVERSITAT POLITÈCNICA	733	3.342.300
UNIVERSITAT D'ALACANT	1.265	5.595.900
UNIVERSITAT JAUME I	314	1.426.600
UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ	437	1.938.600
UNIVERSIDAD CATÒLICA DE VALÈNCIA	92	399.800
UNIVERSITAT CARDENAL HERRERA - CEU	47	219.100
UNIVERSITAT EUROPEA	11	49.000
TOTAL	4.365	19.528.500

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.49

Beques per a l'exempció completa de taxes acadèmiques¹⁷

BEQUES COMPLEMENTÀRIES A LES DEL MECD PER A L'EXEMPCIÓ COMPLETA DE TAXES ACADÈMIQUES. CURS 2022-23

UNIVERSITAT	Persones Beneficiades	Import
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA	845	397.919
UNIVERSITAT POLITÈCNICA	428	145.495
UNIVERSITAT D'ALACANT	215	97.827
UNIVERSITAT JAUME I	137	48.707
UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ	234	95.611
UNIVERSIDAD CATÒLICA DE VALÈNCIA	115	50.426
UNIVERSITAT CARDENAL HERRERA - CEU	21	9.204
UNIVERSITAT EUROPEA	53	27.267
UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE VALÈNCIA - VIU	896	387.486
TOTAL	2.944	1.259.942

Font: Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

Quadre 15.50

¹⁶ Resolució de 3 d'octubre de 2023, de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació, per la qual es complementa l'import de les beques salari vinculades a la renda per a la realització d'estudis universitaris en el curs acadèmic 2022-2023 en les universitats que integren el Sistema Universitari Valencià.

¹⁷ Resolució de 11 d'octubre de 2023, de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació, per la qual es compensa, a les persones beneficiàries de les universitats de la Comunitat Valenciana, la part no finançada amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat de les beques de matrícula de la convocatòria aprovada per la Resolució de 10 de març de 2022, de la Secretaria d'Estat d'Educació, per la qual es convoquen beques de caràcter general per al curs acadèmic 2022-2023 per a estudiants que cursen estudis postobligatoris.

16 Sanitat

El capítol de Sanitat¹ s'estructura en quatre apartats: en el primer d'ells, denominat «El sistema de salut en la Comunitat Valenciana», s'arreglen les dades relatives al pressupost, despeses i inversions en aquesta matèria, així com les relatives a la percepció de la ciutadania sobre els serveis sanitaris públics; en el segon dels apartats s'arreglen les dades de l'assistència sanitària (indicadors d'atenció primària i atenció especialitzada); en el tercer s'estudien les dades de l'atenció farmacèutica; i en l'últim apartat s'arreglen les dades de Salut Pública, analitzant les principals malalties i causes de mortalitat, així com els programes de salut en la Comunitat Valenciana.

- El pressupost de Sanitat ha augmentat un 5,4 % en 2023.
- El nombre de consultes realitzades en medicina familiar i comunitària ha sigut un 2,81 % inferior al de 2022, i en pediatria un 7,12 % inferior.
- El nombre de parts ha disminuït un 0,61 %.
- Les llistes d'espera per a una primera consulta han augmentat un 20,09 % respecte a l'any anterior, mentre que les llistes d'espera quirúrgica han disminuït un 2,72 %.
- Les despeses farmacèutiques en atenció primària han augmentat en 96,5 milions d'euros, i les despeses en atenció especialitzada s'han incrementat en 96,9 milions d'euros.

16.1. EL SISTEMA DE SALUT EN LA COMUNITAT VALENCIANA

16.1.1. Pressupost, despesa i inversions

A la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública li corresponen les competències en matèria de sanitat, salut pública, farmàcia, avaluació, investigació, qualitat i atenció a la persona pacient. Per a l'exercici de les seues competències, aquesta secció compta, per a 2023, amb un pressupost de 8.258,83 milions d'euros, **un 5,4 % superior al pressupost de l'any anterior**, i amb una estructura pressupostària composta per quatre serveis pressupostaris: Secretaria Autonòmica de Salut Pública i del Sistema Sanitari Públic, Secretaria Autonòmica d'Eficiència i Tecnologia Sanitària, la Subsecretaria i el corresponent al Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

Quant a la classificació funcional de les despeses, **els programes pressupostaris amb una major participació** en el pressupost de 2023 són el programa 412.22 «Assistència Sanitària», amb un pes relatiu del 69,5 % en el pressupost de la secció esmentada, i el programa 412.23 «Prestacions Farmacèutiques», amb un percentatge del 15 %.

Juntament amb els anteriors, els **programes que experimenten un major creixement** respecte a 2022 són el 411.60 «Planificació i Atenció a la Persona Pacient» (31 %), el 412.24 «Prestacions externes» amb un creixement del 27,1 %, i el programa 412.26 «Personal Sanitari Resident» (24,8 %).

D'altra banda, els **pressupostos participatius**, que en aquesta secció es concreten en 1,15 milions d'euros, s'han destinat a diferents actuacions com la posada en marxa de centres de detecció i diagnòstic dels trastorns del neurodesenvolupament, la construcció del pàrquing per a l'hospital d'Alcoi i la finalització de la planta de rehabilitació comarcal del centre de salut de Navarrés.

¹ Enguany no es disposa de les dades referents als programes de prevenció del càncer de mama i del càncer de pròstata, atés que no han sigut remeses per la Conselleria de Sanitat.

Finalment, **els fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència** es concentren, en aquesta secció, en el programa 412.99 «MRR. Assistència Sanitària», amb un import de 23,13 milions d'euros, i el programa 413.99 «MRR. Salut Pública», amb un pressupost de 641,68 mil euros.

Entre els anys 2021 i 2023 s'han concedit ajudes per valor de 81,17 milions d'euros a la Comunitat Valenciana, provinents dels fons gestionats per la Generalitat Valenciana del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, per a l'adquisició i posada en funcionament de 79 equips d'alta tecnologia en 22 centres sanitaris de la Comunitat Valenciana, per al diagnòstic i tractament en estadis primerencs de patologies cròniques, oncològiques, rares o neurològiques, que ajudaran a optimitzar la qualitat de

l'assistència que reben les persones pacients. L'any 2023, el 72 % de les infraestructures necessàries per a la posada en marxa dels equips ja estaven instal·lades. El 33 % dels equips estaven instal·lats i el 28 % ja estaven en funcionament.

Quant als **fons React²**, s'han executat 356.811.058 euros en reforç de la capacitat de resposta a la crisi sanitària provocada per la COVID-19 a la Comunitat Valenciana, dels 346.412.730 programats en els programes operatius Feder React (una execució del 103 %), i s'han executat 176.357.174 euros en el desenvolupament del Pla d'Emergència d'Infraestructures Sanitàries postCOVID-19, dels 180.335.327 programats.

**ESTRUCTURA DE LA CONSELLERIA DE SANITAT UNIVERSAL I SALUT PÚBLICA
PER PROGRAMES PRESSUPOSTARIS 2022-2023**

(En milers d'euros)	Pressupost 2022	% s/Total	Pressupost 2023	% s/Total	% Var. 22/23
411,10 Direcció i Serveis Generals	26.820,62	0,3	28.794,99	0,3	7,4
411,20 Administració Econòmica Financera	7.490,77	0,1	7.872,69	0,1	5,1
411,30 Administració de Recursos Humans	8.291,14	0,1	8.012,84	0,1	-3,4
411,40 Escola Valenciana d'Estudis de la Salut	4.622,37	0,1	5.293,06	0,1	14,5
412,10 Centres de Salut Pública	67.736,83	0,9	70.511,46	0,9	4,1
411,70 Inspecció	15.496,75	0,2	16.202,44	0,2	4,6
413,10 Salut Pública	76.275,60	1,0	84.464,50	1,0	10,7
313,20 Drogodependències i Altres Addiccions	13.310,67	0,2	14.765,42	0,2	10,9
411,60 Planificació i Atenció al Pacient	22.601,46	0,3	29.538,76	0,4	30,7
412,22 Assistència Sanitària	5.429.591,29	69,3	5.738.163,19	69,5	5,7
412,23 Prestacions farmacèutiques	1.248.437,07	15,9	1.235.240,34	15,0	-1,1
412,24 Prestacions Externes	278.219,00	3,5	353.658,16	4,3	27,1
412,25 Serveis Generals de la Secretaria Autonòmica	79.962,11	1,0	78.628,44	1,0	-1,7
412,26 Personal Sanitari Resident	144.934,14	1,8	180.868,77	2,2	24,8
412,27 Prestacions Externes Complementàries Salut Mental i Atenció	166.951,61	2,1	169.749,97	2,1	1,7
412,28 Sanitària de Mitjana i Llarga Estada	115.978,83	1,5	122.153,35	1,5	5,3
413,99 MRR. Salut Pública	37.420,00	0,5	23.129,42	0,3	-38,2
412,99 MRR. Assistència Sanitària		0,0	641,68	0,0	
411,50 Investigació en Ciències de la Salut	28.714,07	0,4	15.063,81	0,2	-47,5
411,90 Serveis Generals de la Secretaria Autonòmica d'Eficiència i Tecnologia Sanitària	537,44	0,0	565,27	0,0	5,2
412,29 Informació per a la Salut	65.434,92	0,8	75.507,51	0,9	15,4
TOTAL PRESSUPOST	7.838.826,69	100,0	8.258.826,07	100,0	5,4

Quadre 16.1

Font: Pressuposts de la Generalitat Valenciana, 2022-2023.

² El Fons React-EU forma part d'un paquet d'ajudes europeu més ampli aprovat per la Comissió Europea al juliol de 2020, denominat Next Generation EU, que ascendeix a un total de 750.000 milions d'euros per al conjunt dels Estats membres. Aquest fons contribuirà a reparar els danys econòmics i socials immediats causats per la pandèmia de coronavirus. La major part d'aquests recursos s'emmarquen en el Mecanisme de Recuperació i Resiliència, amb una assignació estimada per a Espanya de 140.000 milions d'euros.

EXECUCIÓ PRESSUPOSTÀRIA. DESEMBRE DE 2023
RESUM PER PROGRAMES I PROJECTES D'INVERSIÓ

Projecte	Total
412.22 ASSISTÈNCIA SANITÀRIA. FASE "O"	
AT000 Assistències Tècniques	964.097,26
EC120 Construcció de Centres de Salut	14.826.920,12
ER120 Reforma/Ampliació de Centres de Salut	12.241.206,24
QN120 Equipament Posada en Marxa de Centres de Salut	1.569.427,31
QR120 Equipament reposició de Centres de Salut	2.973.165,61
EC140 Construcció de Centres Hospitalaris	32.826.319,80
ER140 Reforma/Ampliació de Centres Hospitalaris	71.663.201,86
QN150 Equipament Nous Centres Hospitalaris	1.577.599,67
QR150 Equipament reposició Centres Hospitalaris	64.219.716,91
RA140 Adquisició terrenys	2.988.638,21
QI150 Reposició equips informàtics	99.740,30
EE120 Eficiència energètica Atenció Primària	783.247,61
EE124 Eficiència energètica Hospitals	7.890.081,60
Total:	214.623.362,50
412.28 ASSISTÈNCIA SANITÀRIA DE MITJANA I LLARGA ESTADA. FASE "O"	
ER140 Reforma/Ampliació de Centres Hospitalaris	16.203.036,29
QR140 Equipament reposició Centres Hospitalaris	1.380.382,61
EE140 Eficiència energètica Hospitals	7.872.013,87
EA140 Adquisició immobles	1.537.928,15
Total:	26.993.360,92
412.23 PRESTACIONS FARMACÈUTIQUES. FASE "O"	
QR140 Equipament Reposició Centres Hospitalaris	2.782.883,00
QR141 Equipament Farmàcia Sociosanitària	45.744,05
Total:	2.828.627,05
412.29 INFORMACIÓ DE LA SALUT. FASE "O"	
QI000 Equips i material informàtic	29.539.989,82
Total:	29.539.989,82
412.99 MECANISME RECUPERACIÓ I RESILIÈNCIA. ASSISTÈNCIA SANITÀRIA. FASE "O"	
QR150 Equipament Reposició Centres Hospitalaris	56.695.782,99
EE120 Eficiència energètica At.. Primària	25.119,55
Total:	56.720.902,54
412.10 CENTRES INTEGRATS DE SALUT PÚBLICA. FASE "O"	
ER130 Reforma de Centres de Salut Comunitària	357.286,08
QR130 Equipament reposició Centres de Salut Comunitar	257.735,54
Total:	615.021,62
413.10 SALUD. FASE "O"	
ER270 Reforma Edificis Administratius	3.218,13
QR130 Equipament reposició Centres de Salut Comunitar	939.690,44
Total:	942.908,57
411.50 INVESTIGACIÓ I INNOVACIÓ FASE "O"	
DI400 Investigació, desenvolupament i innovació	4.920.395,17
Total:	4.920.395,17
413.99 EQUIPS I MATERIAL INFORMÀTIC CENTRES SALUT. FASE "O"	
qi130 Equips i material informàtic Centres Salut	29.539.989,82
Total:	1.148.333,56
TOTAL CONSELLERIA	338.332.901,75

Font: Conselleria de Sanitat. Direcció General de Recursos Econòmics.

16.1.2. Percepció de la ciutadania sobre el sistema sanitari, servei d'atenció i informació a la persona pacient i voluntats anticipades

Enquesta de satisfacció de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública³

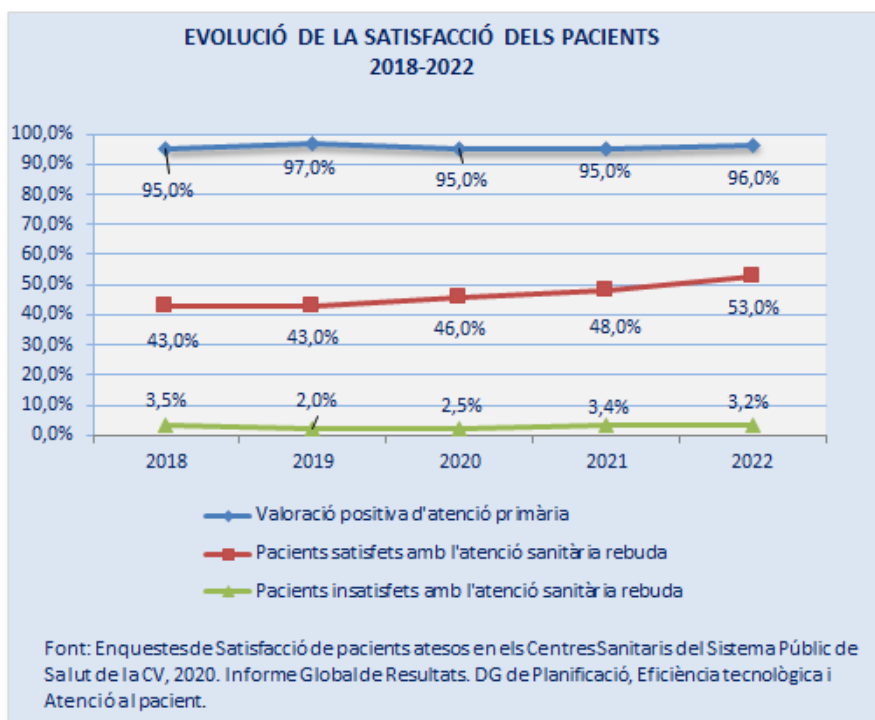
Els diferents plans estratègics de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública incorporen indicadors per a mesurar la satisfacció de les persones pacients, com a element per a l'avaluació de la qualitat i la identificació d'àrees d'actuació orientades a millorar l'atenció prestada.

Des que es van iniciar les enquestes de satisfacció de les persones pacients a la Comunitat Valenciana, s'han realitzat **685.711 enquestes**, de les quals 12.361 corresponen a l'any 2022.

En aquest estudi es valora el percentatge de persones que es declaren «molt satisfetes», «satisfetes» o bé «ni satisfeta ni insatisfeta» amb l'atenció sanitària rebuda en cadascun dels àmbits assistencials analitzats: atenció hospitalària, atenció primària, servei d'atenció i informació a la persona pacient (SAIP) i hospital d'assistència a la cronicitat i llarga estada (HACLE). En 2022, **el 96 % de les persones enquestades van expressar una valoració positiva de l'atenció sanitària rebuda.**

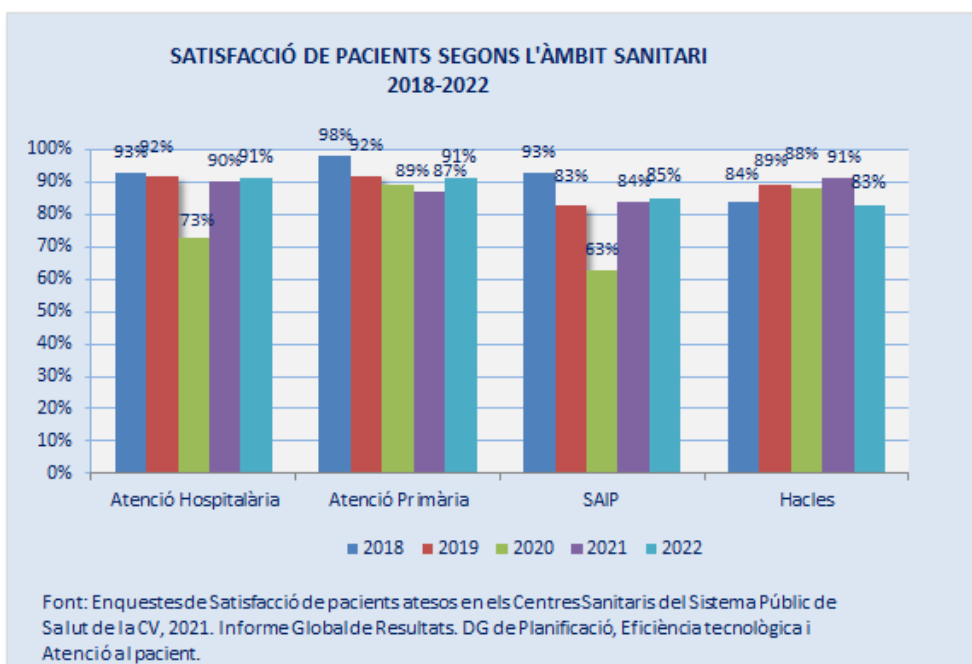
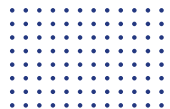
Les persones que valoren l'atenció rebuda amb una puntuació d'entre 9 i 10, en una escala de 0 a 10, representen un 53 %, mantenint-se per damunt del rang òptim establert entre el 40 % i el 50 %.

Un altre dels aspectes rellevants és la valoració de la insatisfacció. En l'any 2022 es va observar una lleugera disminució, situant-se en un 3,2 %.

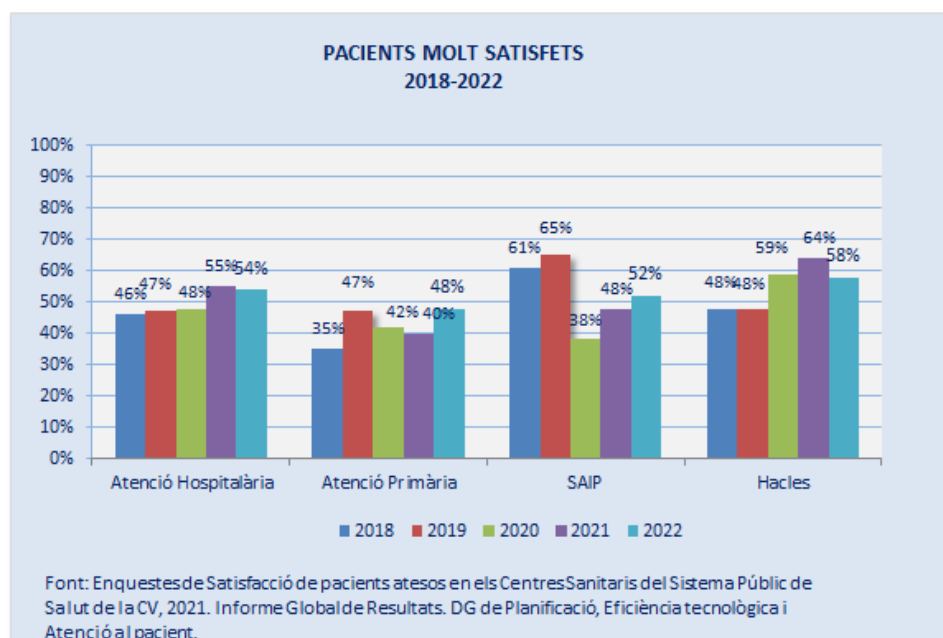

Gràfic 16.1

³Aquesta ferramenta de gestió s'utilitza des de l'any 2001 i, excepte en el bienni 2014-2015, en què el procés es va dur a terme conjuntament per a les dues anualitats, aquests estudis s'han realitzat sobre persones ateses en un o més períodes dins de la mateixa anualitat. Dades de l'any 2022

Gràfic 16.2

Gràfic 16.3

Activitat dels Serveis d'Atenció i Informació a la Persona Pacient (SAIP)

L'any 2022 es van registrar un total de 363.015 gestions d'atenció a persones pacients, entre sol·licituds, peticions d'informació, suggeriments, queixes, etc., la qual cosa suposa un increment de l'11,24 % respecte a 2021. S'han mantingut i millorat les facilitats de comunicació tecnològica implementades durant l'any 2021, pel que fa als canals de comunicació amb la ciutadania per a aquests tràmits.

Aproximadament el 80,37 % de les gestions corresponen als SAIP dels hospitals, i el 19,63 % a la resta de dispositius. Disminueixen les gestions en atenció especialitzada respecte a 2021, mentre que augmenten les d'atenció primària i hospitals, sent l'increment més destacat en atenció primària, amb un 31,24 %.

El nombre absolut de queixes ha sigut de 35.463, la qual cosa representa un increment del 28,46 % respecte a l'any anterior. El nombre absolut d'agraïments ha sigut de 11.829, amb un increment del 5,73 % en relació amb les dades de 2021.

Voluntats anticipades⁴

El nombre d'inscripcions en el Registre de Voluntats Anticipades durant l'any 2022 ha sigut de 2.838, la qual cosa suposa un augment del 26,41 % respecte a 2021.

El total de persones vives amb voluntats anticipades inscrites en el Registre de la Comunitat Valenciana, a data de 31 de desembre de 2022, és de 31.753.

En el Registre de Voluntats Anticipades, a més d'inscriure l'atorgament, es poden dur a terme modificacions, substitucions o revocacions, així com canviar la persona representant o introduir qualsevol modificació o nous criteris.

L'any 2022 s'han registrat un total de 4.385 actuacions en el Registre de Voluntats Anticipades, la qual cosa representa un increment de 830 actuacions respecte a l'any 2021, equivalent a un 23,3 % d'augment en relació amb l'any anterior.

Oficina Autònoma de Coordinació i Integració Sociosanitària de la Comunitat Valenciana

Mitjançant la Resolució de 3 d'octubre de 2023, del conseller de Sanitat, es crea l'Oficina Autònoma de Coordinació i Integració Sociosanitària de la Comunitat Valenciana, l'objectiu principal de la qual és la culminació i avaluació d'una estratègia valenciana de coordinació sociosanitària.

Per a dur a terme aquest objectiu, l'Oficina podrà exercir les funcions següents:

- a) Promoure l'organització i definició d'**instruments de participació** dels diferents departaments de la Generalitat, municipis, operadors econòmics i representants de la societat.
- b) Realitzar el seguiment i la dinamització del **projecte «Història Sociosanitària»**, destinat a ser utilitzat pels diferents agents de l'àmbit sociosanitari.
- c) Establir, en col·laboració amb els diferents actors, un **quadre de comandament integral** que permeta el monitoratge i l'avaluació dels diversos àmbits de gestió en què participen diferents departaments i operadors del sector.
- d) Potenciar i dinamitzar la **interoperabilitat dels recursos sanitaris** amb l'àmbit de les residències de persones majors i de persones amb diversitat funcional, incorporant-hi, entre altres, els recursos d'atenció hospitalària a domicili i en residències.
- e) Potenciar i establir, juntament amb els operadors econòmics i els departaments competents de la Generalitat en matèria d'investigació i innovació, un **marc específic d'R+D destinat al col·lectiu de persones majors i amb diversitat funcional**, entre altres.
- f) Proposar i participar en l'elaboració d'un **portal d'atenció sociosanitària** que done visibilitat a la població, professionals i gestors.
- g) Promoure i monitorar l'elaboració d'un **mapa de recursos sociosanitaris** per part dels diferents departaments de Salut.

⁴Mitjançant el document de voluntats anticipades, una persona major d'edat o menor emancipada, amb capacitat legal suficient, pot manifestar lliurement les instruccions que s'han de tindre en compte sobre les actuacions mèdiques quan es trobe en una situació en què les circumstàncies concurrents no li permeten expressar la seua voluntat de manera lliure.

16.2. ASSISTÈNCIA SANITÀRIA

16.2.1. Atenció Primària⁵

El dispositiu més pròxim a la ciutadania per a atendre les seues necessitats de salut són els serveis d'atenció primària, que constitueixen el primer nivell d'accés al sistema sanitari. La cobertura⁶ en la Comunitat Valenciana és del 94,77 % de les persones incloses en el SIP.

COBERTURA POBLACIONAL PER GRUPS D'ASSEGURAMENT (SIP. SERECI D'ASSEGURAMENT SANITARI) ANY 2023

COBERTURA FUNDACIONAL PER GRUPS D'ASSEGURAMENT (SIF. SELECT D'ASSEGURAMENT SANITARI) ANY 2023																
Assegurament amb empadronament						Cobertura Conselleria			No assegurament			Desplaçament				
Departament de salut	Seguretat social activa	Seguretat social pensionista	Conveni internacional (residents)	Seguretat social exemptes (Farmàcia Gratuïta)	Mutualisme administratiu públic	ASU i sol·licituds	Cobertura RDL grups especials	Altres cobertures	Mutualisme administratiu privat	No assegurats irregulars	No assegurats	Targeta altra CCAA	TSE - Conveni internacional	% de cobertura	Total	Amb assistència
Població no assignada	1.196	80	1	562		57	5	4	13	55	1.062	1.244	7		4.286	3.156
Vinaròs	52.005	13.040	1.147	17.110	734	3.419	1	107	1.945	420	1.423	3.690	735	96,04	95.776	91.988
Castelló	178.112	42.162	569	41.568	2.771	8.629	82	448	10.037	1.473	4.090	6.325	1.337	94,76	297.603	282.003
La Plana	118.908	26.846	186	31.709	1.611	4.394	18	201	4.208	574	2.087	3.019	226	96,46	193.987	187.118
Sagunt	96.652	25.630	376	24.499	2.133	5.131	196	221	3.489	946	2.855	2.774	463	95,59	165.365	158.075
València – Clínic – Malva-ros	216.601	52.489	454	44.382	4.408	7.701	327	471	12.848	1.915	6.877	9.558	2.287	93,99	360.318	338.678
València – Arnau de Vilanova	214.162	43.540	813	51.002	2.681	6.612	290	475	11.379	1.721	6.321	4.226	773	94,35	343.995	324.574
València – La Fe	184.097	41.771	240	41.709	2.896	9.812	558	339	8.717	1.702	5.098	5.090	563	94,87	302.592	287.075
Requena	27.551	7.135	220	9.738	715	1.176	12	50	981	242	387	4.064	55	96,92	52.326	50.716
València – Hospital General	230.990	53.200	513	55.124	2.862	11.816	1.011	558	11.666	2.003	6.993	5.469	957	94,61	383.162	362.500
València – Doctor Peset	172.954	42.612	345	37.747	2.549	8.404	431	463	10.252	1.560	5.258	4.781	707	94,07	288.063	270.993
La Ribera	159.879	36.590	578	48.596	2.187	5.501	364	396	7.160	1.250	3.299	2.482	573	95,64	268.855	257.146
Gandia	108.579	24.430	1.594	33.151	1.918	4.954	171	290	4.953	1.107	2.882	2.589	1.037	95,23	187.655	178.713
Dénia	107.104	18.297	11.455	22.408	896	8.332	216	447	3.513	198	9.014	3.153	3.653	93,26	188.686	175.961
Xàtiva – Ontinyent	118.123	26.919	684	34.817	2.829	3.695	84	219	4.557	632	2.327	1.800	365	96,19	197.051	189.535
Alcoi	86.219	20.111	609	22.913	2.143	3.142	58	152	2.047	202	1.658	1.051	150	97,22	140.455	136.548
Marina Baixa	117.785	21.726	6.210	23.507	1.020	7.646	123	303	3.614	2.659	7.965	7.075	1.907	92,94	201.540	187.302
Alacant – Sant Joan d'Alacant	144.303	30.404	2.128	28.810	2.702	8.052	392	335	8.769	1.742	8.036	5.192	1.499	92,35	242.364	223.817
Elda	113.436	22.454	1.076	41.740	1.780	3.447	74	281	3.423	560	2.175	2.177	293	96,81	192.916	186.758
Alacant – Hospital Gral.	171.046	35.291	529	48.869	2.920	11.484	548	499	9.427	2.240	5.728	5.248	605	94,09	294.434	277.039
Elx – Hospital Gral.	109.051	18.445	1.464	30.361	2.130	4.467	142	238	4.073	921	3.225	3.031	1.728	95,42	179.276	171.057
Oriola	104.970	16.171	3.187	37.485	1.342	3.428	119	438	3.373	1.322	1.618	2.208	1.016	96,43	176.677	170.364
Torreval·la	98.381	15.210	23.475	24.744	471	11.203	275	774	2.482	2.726	13.717	8.362	9.120	91,03	210.940	192.015
Manises	134.705	30.077	367	33.110	1.210	5.702	321	298	5.814	866	2.506	2.064	348	95,77	217.388	208.202
Elx-Crevillent	94.738	15.539	1.395	36.707	1.118	4.667	89	272	2.161	843	2.338	1.176	372	96,49	160.557	154.928
Total			4.771.725				167.057			279.719		128.624		94,77	5.346.267	5.066.261

Font: Conselleria de Sanitat. Dades SIP Totes situacions d'empadronament

Quadre 16.3

⁵ Les dades d'aquest apartat fan referència tant a l'any 2023 com, en alguns casos, a 2022.

⁶ No es considera dret a l'assistència sanitària pública gratuïta el mutualisme administratiu privat (MUFACE, MUGEJU i ISFAS), ni tampoc les modalitats de «no assegurats/ades».

A 31 de desembre de 2023, la **Comunitat Valenciana** comptava amb 42 centres sanitaris integrats, 244 centres de salut, 570 consultoris auxiliars, 32 consultoris auxiliars de temporada, 526 unitats de salut i 5 punts d'atenció sanitària, repartits entre els 24 departaments de salut.

L'any 2022, els departaments d'atenció primària comptaven amb **3.159 professionals de medicina familiar i comunitària**, xifra que representa un increment del 7,48 % respecte al nombre de professionals de l'any anterior, és a dir, 220 professionals més en nombres absoluts. La ràtio mitjana de targetes SIP assignades per professional se situava en 1.319, un 5,52 % inferior a la de l'any anterior.

PROFESSIONALS MEDICINA FAMILIAR I COMUNITÀRIA EN ATENCIÓ PRIMÀRIA EN 2022

Departament	MFC	Homes	Dones	% homes	% dones	Targetes	Ràtio targeta
						SIP assignades	
Vinaròs	63	26	37	41,3	58,7	73.359	1.164
Castelló	178	69	109	38,8	61,2	230.335	1.294
La Plana	128	55	73	43,0	57,0	154.708	1.209
Sagunt	115	46	69	40,0	60,0	130.871	1.138
València – Clínic Malva-rosa	207	60	147	29,0	71,0	279.286	1.349
València – Arnau – Lliria	221	71	150	32,1	67,9	265.158	1.200
València – La Fe	171	48	123	28,1	71,9	234.426	1.371
Requena	40	13	27	32,5	67,5	40.457	1.011
València – Hospital General	227	71	156	31,3	68,7	299.796	1.321
València – Doctor Peset	169	61	108	36,1	63,9	225.554	1.335
La Ribera	154	40	114	26,0	74,0	214.430	1.392
Gandia	107	40	67	37,4	62,6	148.518	1.388
Dénia	95	36	59	37,9	62,1	145.277	1.529
Xàtiva – Ontinyent	138	63	75	45,7	54,3	162.853	1.180
Alcoi	97	35	62	36,1	63,9	116.449	1.201
Marina Baixa	124	54	70	43,5	56,5	151.602	1.223
Alacant – Sant Joan d'Alacant	141	53	88	37,6	62,4	183.113	1.299
Elda	114	49	65	43,0	57,0	156.875	1.376
Alacant – Hospital Gral.	164	56	108	34,1	65,9	226.454	1.381
Elx – Hospital Gral.	107	40	67	37,4	62,6	137.824	1.288
Oriola	108	54	54	50,0	50,0	138.441	1.282
Torrevel·la	97	32	65	33,0	67,0	146.699	1.512
Manises	116	42	74	36,2	63,8	174.175	1.502
Elx-Crevillent	78	33	45	42,3	57,7	128.596	1.649
Total	3.159	1.147	2.012	36,3	63,7	4.165.256	1.319

Font: SIP i CIRO desembre 2022

Glossari: MFC - Medicina Familiar i Comunitària

Quadre16.4

L'any 2022, en l'àmbit de la pediatria, el nombre de professionals en atenció primària era de 873, nou més que l'any anterior. Aquests professionals tenien assignades 666.431 targetes SIP, amb una ràtio de 763 targetes per pediatra, la qual cosa representa una disminució de l'1,43 % respecte a l'any anterior.

PROFESSIONALS PEDIATRIA EN ATENCIÓ PRIMÀRIA EN 2022

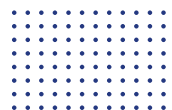
Departament	Pediatrí a EAP	Homes	Dones	% homes	% dones	Targetes SIP assignades	Ràtio targeta
Vinaròs	17	2	15	11,8	88,2	12.180	716
Castelló	52	7	45	13,5	86,5	37.489	721
La Plana	38	6	32	15,8	84,2	26.142	688
Sagunt	29	5	24	17,2	82,8	21.118	728
València – Clínic Malva-rosa	57	11	46	19,3	80,7	42.029	737
València – Arnau – Lliria	62	13	49	21,0	79,0	46.876	756
València – La Fe	51	6	45	11,8	88,2	38.555	756
Requena	9	2	7	22,2	77,8	5.697	633
València – Hospital General	63	11	52	17,5	82,5	46.189	733
València – Doctor Peset	46	10	36	21,7	78,3	31.968	695
La Ribera	43	3	40	7,0	93,0	35.452	824
Gandia	29	5	24	17,2	82,8	23.399	807
Dénia	21	3	18	14,3	85,7	20.856	993
Xàtiva – Ontinyent	35	10	25	28,6	71,4	23.962	685
Alcoi	27	9	18	33,3	66,7	17.726	657
Marina Baixa	29	9	20	31,0	69,0	22.306	769
Alacant – Sant Joan d'Alacant	37	5	32	13,5	86,5	28.558	772
Elda	34	13	21	38,2	61,8	24.874	732
Alacant – Hospital Gral.	53	15	38	28,3	71,7	37.769	713
Elx – Hospital Gral.	31	12	19	38,7	61,3	24.291	784
Oriola	33	14	19	42,4	57,6	26.713	809
Torrevel·la	22	7	15	31,8	68,2	21.365	971
Manises	31	1	30	3,2	96,8	28.068	905
Elx-Crevillent	24	12	12	50,0	50,0	22.849	952
Total	873	191	682	21,9	78,1	666.431	763

Font: SIP i CIRO desembre 2022

Glossari: EAP – Equip d'Atenció Primària

Quadre 16.5

L'any 2022, en **pediatria**, el nombre de professionals en atenció primària és de 3.604 i tenen assignades 4.975.938 targetes SIP i la ràtio per targeta és de 1.381 targetes per infermeria.

PROFESSIONALS INFERMERA EN ATENCIÓ PRIMÀRIA EN 2022

Departament	Infermeria	Homes	Dones	% homes	% dones	Targetes SIP assignades	Ràtio targeta
Vinaròs	82	13	69	15,9	84,1	85.539	1.043
Castelló	212	34	178	16,0	84,0	267.824	1.263
La Plana	143	33	110	23,1	76,9	180.850	1.265
Sagunt	127	21	106	16,5	83,5	151.989	1.197
València – Clínic Malva-rosa	240	51	189	21,3	78,8	321.315	1.339
València – Arnau – Lliria	236	53	183	22,5	77,5	312.315	1.322
València – La Fe	201	35	166	17,4	82,6	312.034	1.358
Requena	48	8	40	16,7	83,3	272.981	962
València – Hospital General	251	41	210	16,3	83,7	46.154	1.378
València – Doctor Peset	199	29	170	14,6	85,4	345.985	1.294
La Ribera	188	36	152	19,1	80,9	257.522	1.329
Gandia	129	29	100	22,5	77,5	249.882	1.333
Dénia	96	10	86	10,4	89,6	171.917	1.731
Xàtiva – Ontinyent	153	24	129	15,7	84,3	166.133	1.221
Alcoi	112	23	89	20,5	79,5	186.815	1.198
Marina Baixa	129	35	94	27,1	72,9	134.175	1.348
Alacant – Sant Joan d'Alacant	159	39	120	24,5	75,5	173.908	1.331
Elda	139	35	104	25,2	74,8	211.671	1.308
Alacant – Hospital Gral.	197	46	151	23,4	76,6	181.749	1.341
Elx – Hospital Gral.	121	25	96	20,7	79,3	264.223	1.340
Oriola	124	34	90	27,4	72,6	162.115	1.332
Torrevel·la	139	38	101	27,3	72,7	165.154	1.209
Manises	118	21	97	17,8	82,2	202.243	1.714
Elx-Crevillent	61	10	51	16,4	83,6	151.445	2.483
Total	3.604	723	2.881	20,1	79,9	4.975.938	1.381

Font: SIP i CIRO desembre 2022

Glossari: EAP – Equip d'Atenció Primària

Nota: * Plantilla estructural: inclou infermeria, unitats de suport y punts d'atenció urgent extra-hospitalària. Per tant, el ràtio s'ha de considerar "teòric"

PROFESSIONALS D'INFERMERIA OBSTETRICOGINECOLÒGICA EN ATENCIÓ PRIMÀRIA EN 2022

Departament	Coma res	Homes	Dones	% homes	% dones	Targetes SIP assignades	Ràtio targeta
Vinaròs	6	1	5	16,7	83,3	28.849	4.808
Castelló	17	-	17	-	100,0	98.691	5.805
La Plana	15	-	15	-	100,0	63.676	4.245
Sagunt	17	1	16	5,9	94,1	53.049	3.121
València – Clínic Malva-les	21	-	21	-	100,0	122.884	5.852
València – Arnau – Lliria	22	-	22	-	100,0	117.328	5.333
València – La Fe	19	1	18	5,3	94,7	102.809	5.411
Requena	4	-	4	-	100,0	15.007	3.752
València – Hospital Gen	22	2	20	9,1	90,9	130.694	5.941
València – Doctor Peset	17	-	17	-	100,0	98.828	5.813
La Ribera	17	1	16	5,9	94,1	89.016	5.236
Gandia	13	-	13	-	100,0	61.465	4.728
Dénia*	3					60.906	20.302
Xàtiva – Ontinyent	21	4	17	19,0	81,0	64.959	3.093
Alcoi	11	-	11	-	100,0	44.842	4.077
Marina Baixa	11	2	9	18,2	81,8	65.613	5.965
Alacant – Sant Joan d'Al	12	1	11	8,3	91,7	82.774	6.898
Elda	14	1	13	7,1	92,9	62.670	4.476
Alacant – Hospital Gral.	16	2	14	12,5	87,5	100.631	6.289
Elx – Hospital Gral.	10	1	9	10,0	90,0	59.472	5.947
Oriola	10	1	9	10,0	90,0	56.910	5.691
Torrevella	8	-	8	-	100,0	60.695	7.587
Manises*	3					72.988	24.329
Elx-Crevillent*						53.362	
Total	309					1.768.118	

*No es disposen les dades d'estos hospitals

Font: SIP i CIRO desembre 2022

Glossari: EAP – Equip d'Atenció Primària

Quadre 16.7⁷

PROFESSIONALS AUXILIAR D'ADMINISTRACIÓ EN ATENCIÓ PRIMÀRIA EN 2022

Departament	Auxiliar EAP	Homes	Dones	% homes	% dones	Targetes SIP assignades	Ràtio targeta
Vinaròs	35	5	30	14,3	85,7	85.539	2.444
Castelló	99	21	78	21,2	78,8	267.824	2.705
La Plana	71	15	56	21,1	78,9	180.850	2.547
Sagunt	57	12	45	21,1	78,9	151.989	2.666
València – Clínic Malva-rosa	126	35	91	27,8	72,2	321.315	2.550
València – Arnau – Lliria	111	21	90	18,9	81,1	312.034	2.811
València – La Fe	104	27	77	26,0	74,0	272.981	2.625
Requena	20	1	19	5,0	95,0	46.154	2.308
València – Hospital General	195	34	161	17,4	82,6	345.985	1.774
València – Doctor Peset	136	38	98	27,9	72,1	257.522	1.894
La Ribera	100	21	79	21,0	79,0	249.882	2.499
Gandia	86	28	58	32,6	67,4	171.917	1.999
Dénia*	16					166.133	10.383
Xàtiva – Ontinyent	82	27	55	32,9	67,1	186.815	2.278
Alcoi	60	21	39	35,0	65,0	134.175	2.236
Marina Baixa	58	16	42	27,6	72,4	173.908	2.995
Alacant – Sant Joan d'Alacant	83	21	62	25,3	74,7	211.671	2.550
Elda	90	36	54	40,0	60,0	181.749	2.019
Alacant – Hospital Gral.	116	30	86	25,9	74,1	264.223	2.278
Elx – Hospital Gral.	65	21	44	32,3	67,7	162.115	2.494
Oriola	73	23	50	31,5	68,5	165.154	2.262
Torrevel·la	61	13	48	21,3	78,7	168.064	2.755
Manises*	22					202.243	9.193
Elx-Crevillent*	6					151.445	
Total	1.872					4.831.687	

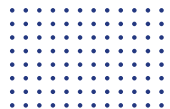
*No es disposen les dades d'estos hospitals

Font: SIP i CIRO desembre 2022

Glossari: EAP – Equip d'Atenció Primària

Quadre 16.8

En relació amb l'anàlisi de l'activitat desenvolupada en el nivell d'atenció primària a la Comunitat Valenciana durant l'any 2023, els quadres següents detallen les consultes realitzades en medicina familiar i comunitària i en pediatria d'atenció primària, les consultes en atenció continuada d'infermeria i medicina, així com el nombre de consultes per persona.

El nombre de consultes realitzades en **medicina familiar i comunitària** ha sigut de 21.787.801, un 2,81 % inferior al de 2022, i en **pediatria**, de 3.832.765, un 7,12 % inferior. En **atenció continuada**, el nombre de consultes ha sigut d'1.757.838 en **infermeria** (un 7,05 % superior) i de 4.099.479 en **medicina general** (un 30,23 % superior). El nombre de consultes per persona en atenció primària ha sigut de 9,20.

NOMBRE DE CENTRES DE SALUT I CONSULTORIS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

NOM DE CENTRES DE SALUT I CONSULTORIS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

Departament	Centres Sanitaris Integrats	Centres de Salut	Consultoris Auxiliars	Consultoris Auxiliars de Temporada	Unitats de Salut Mental	Unitats de Salut Mental Infantil	Unitats de Salut Sexual i Reproductiva	Unitats d'Odontologia	Unitats de Conductes Addictives	Unitats de Rehabilitació	Unitats de Prevenció de Càncer de mama	Unitats d'Atenció Precoc	Punts d'Atenció Sanitària
DEPARTAMENT DE SALUT DE VINARÓS	1	7	29	3	5	1	1	6	1	3	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE CASTELLÓ	2	22	38	10	5	2	3	9	2	9	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA PLANA	4	10	30	2	4	1	4	4	1	5	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE SAGUNT	1	10	49	2	6	1	3	4	1	3	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE VCIA CLÍNIC-LA MALVA-ROSA	0	17	16	0	2	1	4	3	2	10	2	1	1
DEPARTAMENT DE SALUT VCIA ARNAU DE VILANOVA LLÍRIA	3	15	42	0	5	1	4	4	3	11	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - LA FE	0	12	8	0	3	2	4	4	3	9	1	0	1
DEPARTAMENT DE SALUT DE REQUENA	0	5	41	0	1	0	1	3	1	2	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - HOSPITAL GENERAL	5	12	10	0	2	1	5	6	3	7	1	0	1
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - DOCTOR PESET	0	11	10	0	3	1	3	3	1	8	1	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA RIBERA	4	11	26	4	3	1	3	8	1	10	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE GANDIA	3	6	42	3	3	1	3	3	2	1	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE DÉNIA	4	9	33	4	2	1	1	5	1	6	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE XÀTIVA - ONTINYENT	0	19	52	0	3	1	2	3	1	5	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALCOI	1	10	30	0	3	4	2	8	2	3	1	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA MARINA BAIXA	2	7	20	0	6	1	7	7	2	8	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT-SANT JOAN D'ALACANT	1	8	11	0	4	1	2	6	2	4	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELDA	2	10	11	0	5	1	5	5	2	5	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT - HOSPITAL GENERAL	0	12	5	1	6	2	3	11	5	7	1	0	2
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELX - HOSPITAL GENERAL	1	5	9	3	3	1	4	6	2	4	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ORIOLA	0	7	29	0	3	1	2	6	2	6	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE TORREVELLA	5	6	11	0	1	1	1	3	1	2	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE MANISES	1	9	11	0	4	1	6	4	1	7	1	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE ELX-CREVILLENT	2	4	7	0	3	1	3	5	1	5	0	0	0
TOTAL COMUNITAT VALENCIANA	40	244	570	32	85	29	76	126	43	140	24	3	5

Font: Conselleria de Sanitat

Quadre 16.9

CONSULTES REALITZADES. ANY 2023

DEPARTAMENT	MEDICINA FAMILIAR I COMUNITÀRIA	PEDIATRIA PRIMÀRIA	INFERMERIA PRIMÀRIA (NO COMPRÉS EN ALTRES UNITATS)	COMARE PRIMÀRIA	TREBALL SOCIAL PRIMÀRIA (NO COMPRÉS EN ALTRES UNITATS)
DEPARTAMENT DE SALUT DE VINARÓS	283.162	10.956	429.496	67.976	8.508
DEPARTAMENT DE SALUT DE CASTELLÓ	631.707	35.225	1.199.020	214.270	34.002
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA PLANA	511.475	43.207	898.300	167.396	20.845
DEPARTAMENT DE SALUT DE SAGUNT	414.979	32.467	755.082	130.943	20.021
DEPARTAMENT DE SALUT DE VCIA CLÍNIC-LA MALVA-ROSA	694.810	55.144	1.415.050	253.843	34.092
DEPARTAMENT DE SALUT VCIA ARNAU DE VILANOVA LLÍRIA	876.559	54.848	1.436.891	261.329	24.618
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - LA FE	720.083	54.648	1.125.687	209.852	29.277
DEPARTAMENT DE SALUT DE REQUENA	182.148	6.546	256.641	27.161	4.518
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - HOSPITAL GENERAL	900.007	71.993	1.504.422	284.265	36.568
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - DOCTOR PESET	661.357	42.399	1.099.296	188.215	22.086
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA RIBERA	825.707	42.045	1.112.864	188.300	23.931
DEPARTAMENT DE SALUT DE GANDIA	552.915	28.994	804.306	147.038	12.197
DEPARTAMENT DE SALUT DE DÉNIA	323.396	3.406	609.065	91.208	12.041
DEPARTAMENT DE SALUT DE XÀTIVA - ONTINYENT	635.960	41.870	956.833	143.066	11.731
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALCOI	338.627	22.842	631.097	104.477	20.212
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA MARINA BAIXA	472.286	31.572	817.561	121.041	23.570
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT-S. JOAN D'ALACANT	530.065	36.849	921.869	162.964	23.557
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELDA	548.357	41.647	820.262	148.476	17.288
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT - HOSPITAL GENERAL	785.979	45.884	1.178.931	236.260	26.922
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELX - HOSPITAL GENERAL	451.380	20.418	729.427	145.721	13.724
DEPARTAMENT DE SALUT D'ORIOLA	443.649	24.013	744.453	142.277	14.321
DEPARTAMENT DE SALUT DE TORREVELLA	480.780	23.547	780.466	108.159	12.433
DEPARTAMENT DE SALUT DE MANISES	585.949	46.741	868.768	163.380	19.900
DEPARTAMENT DE SALUT DE ELX-CREVILLENT	383.028	19.306	692.014	125.148	20.476
TOTAL	13.234.365	836.567	21.787.801	3.832.765	486.838

Font: Direcció General d'Assistència Sanitària. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.10

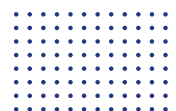
NOMBRE DE CONSULTES EN ATENCIÓ CONTINUADA. ANY 2023

DEPARTAMENT	INFERMERIA ATENCIÓ CONTINUADA	MEDICINA ATENCIÓ CONTINUADA
DEPARTAMENT DE SALUT DE VINARÒS	39.623	91.484
DEPARTAMENT DE SALUT DE CASTELLÓ	91.579	236.652
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA PLANA	77.898	221.264
DEPARTAMENT DE SALUT DE SAGUNT	47.680	176.687
DEPARTAMENT DE SALUT DE VCIA CLÍNIC-LA MALVA-	47.561	139.495
DEPARTAMENT DE SALUT VCIA ARNAU DE VILANOVA	127.748	339.654
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - LA FE	72.589	180.240
DEPARTAMENT DE SALUT DE REQUENA	28.257	57.953
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA -HOSPITAL	77.626	253.371
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - DOCTOR PESET	26.419	86.486
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA RIBERA	217.919	319.164
DEPARTAMENT DE SALUT DE GANDIA	65.693	188.049
DEPARTAMENT DE SALUT DE DÉNIA	101.373	199.180
DEPARTAMENT DE SALUT DE XÀTIVA - ONTINYENT	103.838	183.917
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALCOI	49.394	115.676
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA MARINA BAIXA	71.745	144.701
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT-S. JOAN D'ALACANT	40.184	91.276
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELDA	115.007	177.847
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT - HOSPITAL	69.708	190.541
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELX - HOSPITAL GENERAL	34.534	99.361
DEPARTAMENT DE SALUT D'ORIOLA	78.360	183.138
DEPARTAMENT DE SALUT DE TORREVELLA	91.071	166.505
DEPARTAMENT DE SALUT DE MANISES	82.010	256.166
DEPARTAMENT DE SALUT DE ELX-CREVILLET	22	672
TOTAL	1.757.838	4.099.479

Font: Direcció General de Assistència Sanitària. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.11

NOMBRE DE CONSULTES PER PERSONA EN ATENCIÓ PRIMÀRIA. ANY 2023

DEPARTAMENT	Consultes realitzades	Població assignada a l'àmbit	Taxa de Freqüentació (consultes per pacient)
DEPARTAMENT DE SALUT DE VINARÒS	931.195	89.526	10,40
DEPARTAMENT DE SALUT DE CASTELLÓ	2.442.432	278.494	8,77
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA PLANA	1.940.341	186.012	10,43
DEPARTAMENT DE SALUT DE SAGUNT	1.577.817	158.029	9,98
DEPARTAMENT DE SALUT DE VCIA CLÍNIC-LA MALVA-ROSA	2.639.941	334.121	7,90
DEPARTAMENT DE SALUT VCIA ARNAU DE VILANOVA LLÍRIA	3.121.431	322.456	9,68
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - LA FE	2.392.250	283.674	8,43
DEPARTAMENT DE SALUT DE REQUENA	563.218	47.165	11,94
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA -HOSPITAL GENERAL	3.128.080	359.658	8,70
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - DOCTOR PESET	2.125.900	267.449	7,95
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA RIBERA	2.729.690	255.540	10,68
DEPARTAMENT DE SALUT DE GANDIA	1.798.973	177.879	10,11
DEPARTAMENT DE SALUT DE DÉNIA	1.339.507	174.602	7,67
DEPARTAMENT DE SALUT DE XÀTIVA - ONTINYENT	2.077.153	189.440	10,96
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALCOI	1.282.324	136.374	9,40
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA MARINA BAIXA	1.682.465	184.653	9,11
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT-S. JOAN D'ALACANT	1.806.762	222.047	8,14
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELDA	1.868.878	185.344	10,08
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT - HOSPITAL GENERAL	2.534.220	274.745	9,22
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELX - HOSPITAL GENERAL	1.494.552	169.487	8,82
DEPARTAMENT DE SALUT D'ORIOLA	1.630.191	169.763	9,60
DEPARTAMENT DE SALUT DE TORREVELLA	1.662.949	177.493	9,37
DEPARTAMENT DE SALUT DE MANISES	2.022.834	207.206	9,76
DEPARTAMENT DE SALUT DE ELX-CREVILLET	1.240.666	155.061	8,00
TOTAL	46.033.769	5.006.218	9,20

Font: Direcció General de Assistència Sanitària. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.12

16.2.2 Atenció Especialitzada

A 31 de desembre de 2023, la Comunitat Valenciana disposava de 24 hospitals de referència i d'àrea, 4 hospitals complementaris, 22 centres d'especialitats i 6 hospitals d'atenció a persones cròniques i de llarga estada.

Pel que fa a l'àrea d'hospitalització, el nombre mitjà de llits instal·lats durant l'any 2023 ha sigut de 10.054 en el conjunt dels hospitals, cosa que suposa una disminució de 207 llits respecte a l'any 2022, quan n'hi havia 10.261. Els indicadors de gestió dels centres d'atenció especialitzada es mostren en el quadre 16.14.

NOMBRE DE CENTRES D'ATENCIÓ ESPECIALITZADA PER DEPARTAMENTS EN LA C. VALENCIANA A DATA 31-12-23

Departament	Hospitals de referència i d'àrea	Hospitals complementaris	Centres d'Especialitats	Hospitals d'Atenció a Crònics i Llarga Estada
DEPARTAMENT DE SALUT DE VINARÒS	1	0	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE CASTELLÓ	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA PLANA	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE SAGUNT	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE VCIA CLÍNIC-LA MALVA-ROSA	1	1	2	0
DEPARTAMENT DE SALUT VCIA ARNAU DE VILANOVA LLÍRIA	1	1	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - LA FE	1	0	2	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE REQUENA	1	0	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - HOSPITAL GENERAL	1	0	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - DOCTOR PESET	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA RIBERA	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE GANDIA	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE DÉNIA	1	0	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE XÀTIVA - ONTINYENT	1	1	2	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALCOI	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA MARINA BAIXA	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT-SANT JOAN D'ALACANT	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELDA	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT - HOSPITAL GENERAL	1	0	2	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELX - HOSPITAL GENERAL	1	0	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT D'ORIOLA	1	0	1	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE TORREVELLA	1	0	0	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE MANISES	1	0	2	0
DEPARTAMENT DE SALUT DE ELX-CREVILLEN	1	0	0	0
Sense departament	0	1	0	6
TOTAL COMUNITAT VALENCIANA	24	4	22	6

Font: Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.

Quadre 16.13

Al CES CV li preocupa el descens produït en la mitjana de llits instal·lats als hospitals públics valencians, que l'any 2023 ha sigut de 10.054 en el conjunt dels hospitals, és a dir, 207 llits menys respecte a l'any 2022, quan n'hi havia 10.261. Aquesta disminució repercuteix en la qualitat i l'accessibilitat de l'atenció mèdica, per la qual cosa és necessari establir un sistema de monitoratge continu del nombre de llits disponibles i de l'ocupació hospitalària, amb l'objectiu d'ajustar ràpidament les estratègies segons les necessitats..

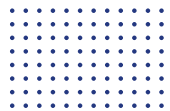
INDICADORS D'HOSPITALITZACIÓ EN HOSPITALS D'AGUTS. 31-12-23

CENTRES	Llits instal·lats	Estades	Estada Mitjana (dies)	Índex d'Ocupació (%)	Índex de Rotació (enf/llit/mes)	Interval de Substitució (dies)	Altes	Percentatge d'altes
H. COMARCAL DE VINARÒS	171	35.194	5,63	58,44	3,23	4,01	6.419	1,46
H.GRAL.UNIV. DE CASTELLÓ	520	126.067	6,61	70,66	3,31	2,74	19.404	4,43
H. UNIVERSIT. DE LA PLANA	371	73.040	5,32	65,66	3,85	2,78	14.052	3,21
H. DE SAGUNT	264	63.557	5,66	68,03	3,76	2,66	11.542	2,63
H. CLÍNIC DE VALÈNCIA	586	166.268	6,44	81,77	4,02	1,44	26.838	6,12
H. ARNAU DE VILANOVA	412	109.700	6,30	82,70	4,30	1,32	18.688	4,26
H. UNIV. I POLITEC. LA FE	980	289.848	6,75	84,21	3,89	1,27	44.002	10,04
H. GENERAL DE REQUENA	119	14.475	4,31	43,25	3,16	5,66	3.470	0,79
C.H.GRAL.UNIV.DE VALÈNCIA	514	150.233	6,51	85,85	4,02	1,07	23.260	5,31
H.UNIVERSIT. DOCTOR PESET	514	118.599	5,69	63,97	3,53	3,20	21.499	4,90
H.UNIVERSIT. DE LA RIBERA	370	107.301	4,64	81,65	5,52	1,04	23.785	5,43
H. FRANCESC DE BÒRJA	313	84.483	5,54	77,87	4,35	1,57	15.487	3,53
H. DÉNIA	260	66.432	5,05	86,26	5,43	0,80	13.741	3,13
H. GNRAL. D'ONTINYENT	50	8.872	4,08	48,91	3,78	4,26	2.246	0,51
H. LLUIS ALCANYIS	282	65.515	5,87	69,24	3,75	2,61	11.622	2,65
H. MARE DE DÉU DELS LLIRIS	351	52.554	4,58	62,06	4,22	2,80	11.723	2,67
H. DE LA MARINA BAIXA	290	76.544	6,07	76,60	4,06	1,85	13.329	3,04
H. UNIVERSITARI SANT JOAN	422	101.483	4,97	71,83	4,46	1,95	20.651	4,71
H.GRAL.UNIVERSIT. D'ELDA	528	100.307	5,59	68,03	3,85	2,63	18.634	4,25
H. GRAL.UNIV. DR. BALMIS	825	178.300	5,61	63,37	3,53	3,24	32.589	7,43
H.GRAL.UNIV.ELX	448	105.293	6,01	69,94	3,64	2,58	17.952	4,09
H. VEGA BAJA	327	81.473	5,76	69,75	3,75	2,50	14.364	3,28
H.UNIVERSIT.DE TORREVELLA	290	88.701	7,18	89,61	4,45	0,83	14.464	3,30
H. DE MANISES	383	95.291	4,65	98,12	6,42	0,09	20.976	4,78
H. UNIVERSIT. VINALOPÓ	232	72.973	4,96	97,71	5,49	0,12	13.399	3,06
C.H. PROVINCIAL CASTELLÓ	231	54.987	11,36	69,31	1,63	5,03	4.253	0,97
TOTAL	10.054	2.487.490	6,08	69,45	3,55	2,68	438.389	100,00

Font: Direcció General d'Assistència Sanitària. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.14

L'any 2023 hi havia **3.492 persones contractades** en les diferents branques de l'administració en atenció especialitzada, un 8,14 % més que l'any 2022, en què hi havia 3.222 professionals.

PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ EN ATENCIÓ ESPECIALITZADA. AÑO 2023

ESPECIALITAT	PROFESSIONALS
ADMINISTRATIU/VA	739
AUXILIAR ADMINISTRATIU/VA	2250
ADMINISTRATIU/VA ESPECIALISTA	263
GESTIÓ FUNCIO ADMINISTRATIVA	114
TÈCNIC/A FUNCIO ADMINISTRATIVA	126
TOTAL	3.492

Font: Servei d'Avaluació Assistencial. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.15

La plantilla d'**infermeria i de fisioterapeutes** ha augmentat un 2,64 % respecte a l'any anterior, en què era de 12.856 professionals.

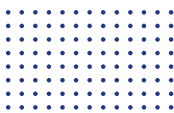
PERSONAL D'INFERMERIA I FISIOTERAPEUTES ANY 2023

ESPECIALITAT	PROFESSIONALS
ADJUNT/A INFERMERIA HOSPITAL	95
ADJUNT/A INFERMERIA II.AA	18
ADJUNT/A INFERMER/A GINECOLOGIA	9
ADJUNT/A FISIOTERAPEUTA	14
DIRECTOR/A INFERMERIA	20
DIRECTOR/A INFERMERIA CENTRE	6
INFERMER/A CONSULTES EXTERNES	538
INFERMER/A EMPRESA	24
INFERMER/A EQUIP MÒBIL	57
INFERMER/A ESPECIALISTA DEL TREBALL	4
INFERMER/A ESPECIALISTA OBSTÈTRIC-GINECOLÒGICA	366
INFERMER/A ESPECIALISTA SALUT MENTAL	80
INFERMER/A CAP S.A.I.P.	42
INFERMER/A SERVEIS ESPECIALS	3.424
INFERMER/A UNITAT HOSPITALÀRIA	7.437
FISIOTERAPEUTA	414
SUPERVISOR/A INFERMERIA	647
TOTAL	13.195

Font: Servei d'Avaluació Assistencial. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.16

La plantilla de facultatius i facultatives sense via MIR ha augmentat un 4,25 % respecte a l’any anterior, en què era de 869 professionals.

FACULTATIUS SENSE VIA MIR. ANY 2023

SENSE ESPECIALITAT	PROFESSIONALS
METGE/ESSA DOCUMENTACIÓ CLÍNICA I ADMISSIÓ	86
METGE/ESSA TREBALL	32
METGE/ESSA UNITAT CURTA ESTADA	36
METGE/ESSA UNITAT HOSPITALITAZCIÓ DOMICILI	123
METGE/ESSA URGÈNCIA HOSPITALÀRIA	629
TOTAL	906

Font: Servei d’Avaluació Assistencial. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.17

La plantilla de **facultatius especialistes** ha augmentat un 2,88 % respecte a l’any anterior, en què era de 6.973 professionals.

FACULTATIUS ESPECIALISTES (MIR) PLANTILLA ESTRUCTURAL. ANY 2023

ESPECIALITAT	PROFESSIONALS	ESPECIALITAT	PROFESSIONALS	ESPECIALITAT	PROFESSIONALS
ALERGOLOGIA	60	FARMACOLOGIA	6	PSICOLOGIA CLÍNICA	254
ANÀLISIS CLÍNICS	159	FONIATRIA I LOGOPÈDIA	1	PSIQUIATRIA	334
ANATOMIA PATOLÒGICA	134	GERIATRIA	11	RADIOLOGIA	413
ANESTESIOLOGIA I REANIMACIÓ	626	HEMATOLOGIA	167	RADIOFARMÀCIA	10
ANGIOLOGIA I CIRURGIA VASCULAR	52	HEMODONACIÓ	1	RADIOFÍSICA	41
APARELL DIGESTIU	209	IMMUNOLOGIA	6	REUMATOLOGIA	85
BIOQUÍMICA CLÍNICA	17	MEDICINA FÍSICA	154	UCI PEDIÀTRICA	1
CARDIO-ESTIMULACIÓ	2	MEDICINA INTENSIVA	217	UNITAT CIRURGIA SENSE INGRÉS	1
CARDIOLOGIA	229	MEDICINA INTERNA	351	UROLOGIA	193
CENTRES D'INVESTIGACIÓ	12	MEDICINA NUCLEAR	29		
CIRURGIA MAXILOFACIAL	45	MEDICINA PREVENTIVA	60		
CIRURGIA CARDIOVASCULAR	27	MICROBIOLOGIA	109		
CIRURGIA GENERAL I DE L'APARELL DIGESTIU	355	NEFROLOGIA	128		
CIRURGIA ORTOPÈDICA	394	NEUMOLOGIA	159		
CIRURGIA PEDIÀTRICA	34	NEUROCIRURGIA	54		
CIRURGIA PLÀSTICA I REPARADORA	40	NEUROFISIOLÒGIA	71		
CIRURGIA TORÀCICA	26	NEUROLOGIA	154		
COORDINACIÓ TRANSPLANTAMENTS	2	OBSTETRÍCIA I GINECOLOGIA	378		
DERMATOLOGIA	122	OFTALMOLOGIA	250		
DIETÈTICA I NUTRICIÓ	1	ONCOLOGIA	132		
ENDOCRINOLOGIA	106	ONCOLOGIA RADIOTERÀPICA	56		
ESTOMATOLOGIA	1	OTORRINOLARINGOLOGIA	178		
FARMÀCIA HOSPITALÀRIA	179	PEDIATRIA	334		
		PROTECCIÓ RADIOLÒGICA	4		
TOTAL			7.174		

Font: Servei d’Avaluació Assistencial. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.18

L'any 2023, el nombre de **primeres consultes externes** va ser un 3,87 % inferior al de l'any anterior, amb un total de 3.373.863 consultes. Pel que fa a les consultes externes successives, es va registrar un increment del 5,12 % respecte a l'any 2022, amb un total de 5.614.241 consultes.

RELACIÓ SUCCESSIVES / PRIMERES DE CONSULTES EXTERNES. ANY 2023

	Primeres	Successives	Relació Successives/Primeres
DEPARTAMENT DE SALUT DE VINARÒS	52.110	72.426	1,39
DEPARTAMENT DE SALUT DE CASTELLÓ	136.028	287.196	2,11
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA PLANA	149.314	118.320	0,79
DEPARTAMENT DE SALUT DE SAGUNT	64.104	174.975	2,73
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - CLÍNIC - MALVA-ROSA	180.497	455.751	2,53
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - ARNAU DE VILANOVA - LLÍRIA	162.958	296.108	1,82
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - LA FE	169.146	585.659	3,46
DEPARTAMENT DE SALUT DE REQUENA	31.443	56.101	1,78
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - HOSPITAL GENERAL	337.193	534.924	1,59
DEPARTAMENT DE SALUT DE VALÈNCIA - DOCTOR PESET	151.786	386.739	2,55
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA RIBERA	100.872	368.849	3,66
DEPARTAMENT DE SALUT DE GANDIA	87.247	179.637	2,06
DEPARTAMENT DE SALUT DE DÉNIA	83.325	136.283	1,64
DEPARTAMENT DE SALUT DE XÀTIVA - ONTINYENT	110.865	196.861	1,78
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALCOI	142.944	122.364	0,86
DEPARTAMENT DE SALUT DE LA MARINA BAIXA	88.001	152.010	1,73
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT - SANT JOAN D'ALACANT	155.447	206.578	1,33
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELDA	162.713	214.551	1,32
DEPARTAMENT DE SALUT D'ALACANT - HOSPITAL GENERAL	239.453	363.618	1,52
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELX - HOSPITAL GENERAL	158.446	234.700	1,48
DEPARTAMENT DE SALUT D'ORIOLA	133.748	134.840	1,01
DEPARTAMENT DE SALUT DE TORREVELLA	59.283	142.578	2,41
DEPARTAMENT DE SALUT DE MANISES	130.408	226.897	1,74
DEPARTAMENT DE SALUT D'ELX-CREVILLEN	73.833	178.488	2,42
H. PROVINCIAL CASTELLÓ I HACLES	82.276	75.055	1,24
Total	3.243.440	5.901.508	1,82

Font: Direcció General d'Assistència Sanitària. Conselleria de Sanitat

Quadre16.19

Enguany s'introdueixen com a novetat les dades d'**intervencions quirúrgiques** en hospitals públics de la Comunitat Valenciana. L'any 2023 es van realitzar un total de 379.813 intervencions quirúrgiques en aquests centres. Respecte a l'any anterior, s'ha produït un augment en el nombre d'intervencions realitzades, amb un increment del 9,82 % en comparació amb les efectuades en 2022.

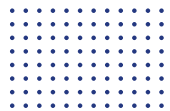
INTERVENCIONS QUIRÚRGIQUES REALITZADES EN 2023

CENTRES	Intervencions registrades	Intervencions realitzades	Intervencions suspeses	Intervencions programades	Intervencions urgents
H. COMARCAL DE VINARÒS	4.324	4.222	102	3.424	798
H.GRAL.UNIV. DE CASTELLÓ	14.515	14.079	436	10.789	3.290
H. UNIVERSIT. DE LA PLANA	8.930	8.834	96	7.514	1.320
H. DE SAGUNT	9.674	9.360	314	8.368	992
H. CLÍNIC DE VALÈNCIA	28.304	27.922	382	23.873	4.049
H. ARNAU DE VILANOVA	16.802	16.011	791	13.344	2.667
H. UNIV. I POLITEC. LA FE	33.015	32.272	743	26.985	5.287
H. GENERAL DE REQUENA	2.792	2.743	49	2.038	705
C.H.GRAL.UNIV.DE VALÈNCIA	20.936	20.019	917	17.745	2.274
H.UNIVERSIT. DOCTOR PESET	28.052	26.727	1.325	24.240	2.487
H.UNIVERSIT. DE LA RIBERA	19.143	18.483	660	16.719	1.764
H. FRANCESC DE BÒRJA	10.740	10.317	423	8.542	1.775
H. DÉNIA	12.810	12.308	502	10.943	1.365
H. GNRAL. D'ONTINYENT	3.250	3.158	92	2.809	349
H. LLUIS ALCANYIS	9.719	9.359	360	8.200	1.159
H. MARE DE DÉU DELS LLIRIS	10.544	10.171	373	9.231	940
H. DE LA MARINA BAIXA	14.356	13.836	520	12.276	1.560
H. UNIVERSITARI SANT JOAN	16.634	16.616	18	14.334	2.282
H.GRAL.UNIVERSIT. D'ELDA	14.278	13.960	318	12.458	1.502
H. GRAL.UNIV. DR. BALMIS	26.872	25.907	965	22.033	3.874
H.GRAL.UNIV.ELX	17.057	16.508	549	14.620	1.888
H. VEGA BAJA	8.375	7.996	379	6.720	1.276
H.UNIVERSIT.DE TORREVELLA	12.810	12.597	213	10.481	2.116
H. DE MANISES	15.969	15.346	623	14.059	1.287
H. UNIVERSIT. VINALOPÓ	13.876	13.670	206	11.982	1.688
C.H. PROVINCIAL CASTELLÓ	6.036	5.744	292	5.646	98
TOTAL	379.813	368.165	11.648	319.373	48.792

Font: SISAL

Quadre 16.20

També s'introdueixen com a novetat les dades d'**urgències registrades**. L'any 2023 s'han registrat 2.548.069 urgències, un 3,97 % més que les registrades l'any anterior, que van ser 2.450.772. El nombre d'urgències amb ingrès ha sigut de 299.272, un 1,07 % superior a les ingressades en 2022, que van ser 296.124.

URGÈNCIES HOSPITALÀRIES 2023

CENTRES	Urgències	Urgències ingressades	% Urgències ingressades	Temps mitjà de permanència
HOSPITAL COMARCAL DE VINARÒS	42.869	4.512	10,53	223,51
HOSPITAL GENERAL UNIVERSITARI DE CASTELLÓ	113.162	13.074	11,55	214,44
HOSPITAL UNIVERSITARI DE LA PLANA	69.463	10.308	14,84	220,69
HOSPITAL DE SAGUNT	80.254	8.264	10,30	206,70
HOSPITAL CLÍNIC UNIVERSITARI DE VALÈNCIA	191.593	15.531	8,11	206,27
HOSPITAL ARNAU DE VILANOVA	117.332	13.657	11,64	218,96
HOSPITAL UNIVERSITARI I POLITÈCNIC LA FE	220.492	25.418	11,53	215,47
HOSPITAL GENERAL DE REQUENA	27.227	2.540	9,33	177,14
CONSORCI HOSPITAL GENERAL UNIVERSITARI DE VALÈNCIA	150.820	14.868	9,86	222,75
HOSPITAL UNIVERSITARI DOCTOR PESET	147.195	15.611	10,61	174,88
HOSPITAL UNIVERSITARI DE LA RIBERA	130.482	16.277	12,47	188,84
HOSPITAL FRANCESC DE BORJA DE GANDIA	90.236	11.972	13,27	184,44
HOSPITAL DE DÉNIA	68.216	9.772	14,33	343,79
HOSPITAL GENERAL D'ONTINYENT	35.106	1.589	4,53	120,14
HOSPITAL LLUÍS ALCANYÍS DE XÀTIVA	68.685	7.941	11,56	190,54
HOSPITAL MARE DE DÉU DELS LLIRIS	55.185	8.195	14,85	163,91
HOSPITAL DE LA MARINA BAIXA DE LA VILA JOIOSA	71.459	10.149	14,20	300,90
HOSPITAL UNIVERSITARI SANT JOAN D'ALACANT	108.364	14.258	13,16	145,45
HOSPITAL GENERAL UNIVERSITARI D'ELDA - VIRGEN DE LA :	87.800	15.016	17,10	237,76
HOSPITAL GENERAL UNIVERSITARI DR. BALMIS	178.273	18.740	10,51	166,49
HOSPITAL GENERAL UNIVERSITARI D'ELX	94.657	12.690	13,41	213,35
HOSPITAL VEGA BAIXA D'ORIOLA	92.721	11.108	11,98	164,68
HOSPITAL UNIVERSITARI DE TORREVELLA	75.971	11.280	14,85	445,05
HOSPITAL DE MANISES	120.433	15.061	12,51	209,31
HOSPITAL UNIVERSITARI VINALOPÓ	89.987	9.508	10,57	271,43
CONSORCI HOSPITALARI PROVINCIAL DE CASTELLÓ	20.087	1.933	9,62	178,94
HOSPITAL SANT VICENT DEL RASPEIG	244	4	1,64	447,33
TOTAL	2.548.069	299.272	11,74	213,54

Font: SISAL

Quadre 16.21

L'any 2023, el nombre de **parts en la Comunitat Valenciana** va ser de 27.388, un 0,61 % inferior a la dada de l'any anterior, en el qual va haver-hi un total de 27.556.

INDICADORS DE PARTS, CESÀRIES, ANESTÈSIA EPIDURAL I NOUNATS, 2023

CENTRES	Parts Totals	Cesàries	Parts amb vaginals amb anestèsia epidural	Nounats vius
H. VINARÒS	456	115	211	454
H. GNRAL. DE CASTELLÓ	1.316	374	853	1.350
H. LA PLANA (CASTELLÓ)	1.305	215	757	1.309
H. SAGUNT	689	165	407	692
H. CLÍNIC UNIVERSITARI+H.MALVA-ROSA (VLC)	1.209	330	796	1.212
H. LA FE	4.224	1.201	2.165	4.363
H. REQUENA	232	60	149	232
H. GNRAL. UNIVERSITARI	1.151	325	650	1.153
H. DR. PESET	1.227	337	672	1.238
H. LA RIBERA	1.235	257	746	1.252
H. FRANCESC DE BORJA (GANDIA)	970	298	543	956
H. DÉNIA	1.014	323	432	1.032
H. ONTINYENT	196	80	82	197
H. LLUÍS ALCANYÍS (XÀTIVA)	585	160	300	601
H. VERGE DELS LLIRIS (ALCOI)	819	206	389	828
H. VILA-JOIOSA	883	257	557	892
H. SANT JOAN (ALACANT)	960	239	638	950
H. GRAL. D'ELDA	1.165	240	798	1.182
H. GRAL. D'ALACANT	2.028	509	1.270	2.077
H. GENERAL D'ELX	1.042	258	645	1.068
H. VEGA BAIXA (Oriola)	1.223	318	685	1.237
H. TORREVELLA	1.086	232	656	1.090
H. MANISES	1.129	189	316	1.135
H. VINALOPÓ	1.244	272	667	1.267
TOTAL	27.388	6.960	15.384	27.767

Font: SISAL

Quadre 16.22

Enguany s'introdueixen com a novetat les dades relatives a la **interrupció voluntària de l'embaràs (IVE)**. El nombre absolut d'IVE notificades durant l'any 2022 al registre va ser de 8.755, de les quals 8.680 es van realitzar a la Comunitat Valenciana, i 8.556 van correspondre a dones residents en aquesta comunitat.

**DISTRIBUCIÓ DE LES INTERRUPCIONS VOLUNTÀRIES D'EMBARÀS. COMUNITAT VALENCIANA
ANYS 2018-2022**

Any	Realitzades en la Comunitat Valenciana	Residents en la Comunitat Valenciana	%	No residents	%	Residents fora de la Comunitat Valenciana
2018	8.301	8166	98,40	135	1,60	72
2019	8.564	8413	98,20	151	1,80	41
2020	7.540	7432	98,60	108	1,40	48
2021	8.057	7937	98,50	120	1,50	42
2022	8.680	8556	98,60	124	1,40	64

Font: Registre d'Interrupcions Voluntàries de l'Embaràs de la CV

Quadre 16.23

L'any 2022, el 90,2 % de les interrupcions voluntàries de l'embaràs (IVE) es van realitzar en **centres privats** i el 9,8 % en **centres públics**, percentatge que augmenta respecte a l'any anterior. El finançament amb càrrec als pressupostos de la Conselleria de Sanitat —tant per les IVE realitzades en centres públics com en centres privats concertats— ha representat el 71,1 % del total d'IVE.

**NOTIFICACIÓ DE LES INTERRUPCIONS VOLUNTÀRIES D'EMBARÀS PER TITULARITAT DEL CENTRE
COMUNITAT VALENCIANA ANYS 2018-2022**

Any	Centres Públics		Centres Privats	
	Freqüència	%	Freqüència	%
2018	616	7,5	7550	92,5
2019	719	8,5	7694	91,5
2020	624	8,4	6808	91,6
2021	683	8,6	7254	91,4
2022	839	9,8	7717	90,2

Font: Registre d'Interrupcions Voluntàries de l'Embaràs de la CV

Quadre 16.24

En cuanto a la **morbilidad hospitalaria** en 2022, el Cuadro 16.23 establece la distribución de las altas de las 25 categorías diagnosticadas más frecuentes. El mayor número de altas por categorías diagnosticadas ha correspondido a partos con 19.621, lo que representa un 4,7 %. Las infecciones e inflamaciones pulmonares mayores con 19.485 casos, lo que representa el 4,6 % del total general. La insuficiencia cardiaca ocupa el tercer lugar, con 12.071 casos, el 2,9 % del total de altas.

MORBIDITAT HOSPITALÀRIA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022

CDM	Descripció	Altes		Estades		EM
		N	%	N	%	
01	PART	19.621	4,7	53.872	2,1	2,75
02	MAJORS	19.485	4,6	152.679	6,1	7,84
03	INSUFICIÈNCIA CARDÍACA	12.071	2,9	83.963	3,3	6,96
04	INFECCIONS DE RONYÓ I TRACTE URINARI	11.036	2,6	63.898	2,5	5,79
05	ALTRA NEUMONIA	9.823	2,3	66.964	2,7	6,82
06	MALALTIES MISCEL·LÀNIES, SIGNES I SÍMPTOMES DE L'APARELL RESPIRATORI	6.531	1,6	35.758	1,4	5,48
07	MALALTIA PULMONAR OBSTRUCTIVA CRÒNICA	6.430	1,5	43.196	1,7	6,72
08	ACVA I OCLUSIONS PRECEREBRALS AMB INFART	6.325	1,5	55.659	2,2	8,80
09	SEPTICÈMIA I INFECCIONS DISSEMINADES	6.096	1,4	57.110	2,3	9,37
10	CESÀRIA SENSE ESTERILITZACIÓ	5.815	1,4	23.939	0,9	4,12
11	TRASTORNS DEL TRACTE I VESÍCULA BILIAR	5.390	1,3	36.456	1,4	6,76
12	ALTRES GASTROENTERITIS, NÀUSEES I VÒMITS PROCEDIMENTS SOBRE MUSCLE, COLZE I	5.352	1,3	22.591	0,9	4,22
13	AVANTBRAÇ EXC. SUBSTITUCIÓ D'ARTICULACIÓ	5.176	1,2	11.876	0,5	2,29
14	COLECISTECTOMIA	4.959	1,2	15.490	0,6	3,12
15	ALTRES DIAGNÒSTICS DE L'APARELL DIGESTIU	4.874	1,2	21.626	0,9	4,44
16	PROCEDIMENTS URETRALS I TRANSURETRALS	4.620	1,1	11.224	0,4	2,43
17	REPARACIÓ DE FRACTURA DE MALUC I FÈMUR	4.605	1,1	37.659	1,5	8,18
18	DE LA CAMA EXCEPTE PEU	4.409	1,0	17.038	0,7	3,86
19	INFECCIONS DE VIES RESPIRATÒRIES SUPERIORS	4.363	1,0	18.106	0,7	4,15
20	FALLADA RESPIRATÒRIA	4.073	1,0	31.225	1,2	7,67
21	ARRÍTMIES CARDÍAQUES I TRASTORNS DE LA CONDUCCIÓ INTERVENCIIONS CARDÍAQUES PERCUTÀNIES	4.045	1,0	16.249	0,6	4,02
22	SENSE IAM APENDICECTOMIA SENSE DIAGNÒSTIC PRINCIPAL	3.893	0,9	11.498	0,5	2,95
23	COMPLEX	3.841	0,9	10.421	0,4	2,71
24	CONVULSIONS	3.752	0,9	17.699	0,7	4,72
25	NEOPLÀSIES RESPIRATÒRIES	3.552	0,8	28.781	1,1	8,10
Total		170.137		944.977		

N: Nombre de casos observats. %: Percentatge de casos o estades respecte al total.

EM: Estada mitjana. Emd: Estada mitjana depurada (excloent casos extrems)

Font: Direcció General d'Assistència Sanitària. Agència Valenciana de Salut.

Quadre 16.25

LISTA D'ESPERA CONSULTES EXTERNES PER ESPECIALITATS. ANY 2023

Especialitat	Nombre de pacients en espera estructural per a una primera	%	Temps mitjà d'espera per a primera consulta
OFTALMOLOGIA	60.133	19,38%	105
CIRURGIA ORTOPÈDICA I TRAUMATOL	58.511	18,86%	100
DERMATOLOGIA	45.889	14,79%	102
OTORRINOLARINGOLOGIA	30.769	9,92%	78
GINECOLOGIA-OBSTETRÍCIA	24.500	7,90%	74
NEUROLOGIA	22.763	7,34%	109
UROLOGIA	19.816	6,39%	87
CIRURGIA GENERAL	17.692	5,70%	60
CARDIOLOGIA	15.423	4,97%	98
MEDICINA DIGESTIVA	14.777	4,76%	70
TOTAL	310.273	100,00%	

Font: Conselleria de Sanitat

LLISTA D'ESPERA QUIRÚRGICA. ANY 2023

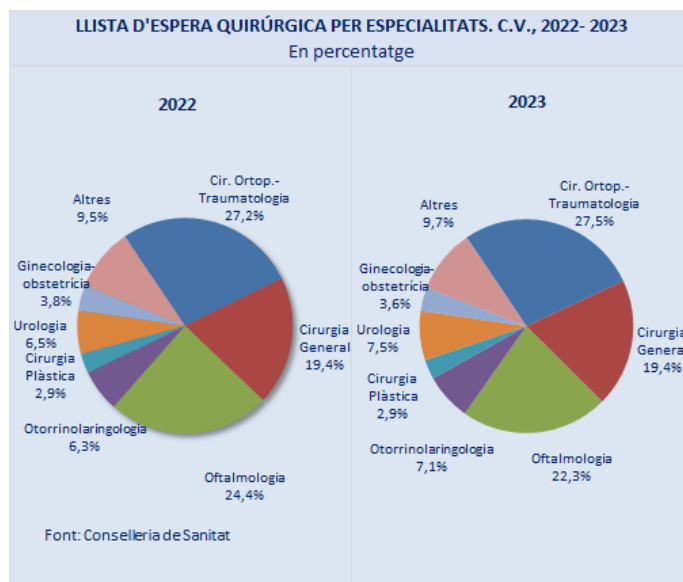
Especialitat	Actives totals	%	Demora total (dies)
CIRURGIA ORTOPÈDICA I TRAUMATOLOGIA	17.874	27,50 %	97
OFTALMOLOGIA	14.519	22,33 %	72
CIRURGIA GENERAL	12.604		
		19,39 %	81
UROLOGIA	4.868	7,49 %	102
OTORRINOLARINGOLOGIA	4.617	7,10 %	91
GINECOLOGIA-OBSTETRÍCIA	2.324	3,57 %	81
CIRURGIA PLÀSTICA	1.911	2,94 %	147
CIRURGIA VASCULAR	1.837		
		2,83 %	76
CIRURGIA MAXIL-LOFACIAL	1.601	2,46 %	69
CIRURGIA PEDIÀTRICA	1.346	2,07 %	105
NEUROCIRURGIA	995		
		1,53 %	119
CIRURGIA CARDIOVASCULAR	234	0,36 %	53
CIRURGIA TORÀCICA	203	0,31 %	120
DERMATOLOGIA	75	0,12 %	59
TOTAL	65.008	100,00 %	

Font: Conselleria de Sanitat

Quadre 16.26

L'any 2023 hi havia **310.273 persones en llista d'espera per a una primera consulta**. L'especialitat amb major nombre de persones en espera era Oftalmologia, amb 60.133, seguida de Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia, amb 58.511. Respecte a l'any anterior, hi ha 51.904 persones més esperant una primera cita en atenció especialitzada, la qual cosa suposa un increment del 20,09 %.

Gràfic 16.4

En el Gràfic 16.8 es mostren els percentatges de la llista d'espera quirúrgica per especialitats a la **Comunitat Valenciana**. En valors absoluts, l'any 2023 hi havia **65.008 pacients en llista d'espera quirúrgica**, un 2,72 % menys que l'any anterior. L'especialitat amb més pacients en espera va ser Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia, amb 17.874 pacients i una demora mitjana de 97 dies, la qual cosa suposa una disminució de l'1,66 % respecte a l'any 2022. La següent especialitat va ser Oftalmologia, amb 14.519 pacients i una demora de 72 dies, un 10,96 % inferior. La tercera especialitat amb major nombre de pacients en espera va ser Cirurgia General, amb 12.604 pacients i una demora mitjana de 81 dies, una reducció del 2,71 %. L'especialitat amb la demora mitjana més alta és Cirurgia Plàstica, amb 147 dies.

Davant la repercussió negativa que representa l'increment continuat de les llistes d'espera per a una primera consulta en la salut de les persones, el Comitè manifesta la seua preocupació per la possibilitat que aquestes es convertisquen en estructurals. Per aquest motiu, recomana a la Conselleria que adopte totes les mesures al seu abast, incloent-hi el redimensionament de les plantilles, per tal de resoldre aquesta carència del sistema.

16.2.3. Emergències extrahospitalàries

El **Sistema d'Emergències Sanitàries** de la Comunitat Valenciana està constituït pel conjunt d'unitats i serveis de caràcter públic de la Conselleria de Sanitat, encarregats de la planificació, gestió, coordinació i avaluació de l'atenció a les urgències i emergències extrahospitalàries en tot l'àmbit de la Comunitat. Aquest sistema s'estructura en un servei central, un Servei d'Atenció Sanitària a les Urgències i les Emergències (SASUE) i un Servei d'Emergències Sanitàries (SES).

Les diferents categories professionals que integren el sistema d'emergències sanitàries són les següents:

PERSONAL DEL SERVEI D'EMERGÈNCIES SANITÀRIES PER PROVÍNCIES I SEXE, 2023

	Documental i Personal Assistencial	Mèdics/es Coordinadors CICU	Locutors/ es CICU	Infermers/ es CICU	Mèdics/es SAMU	Infermers /es SAMU	Tècnic/es en Emergències SAMU	Tècnics/es en Emergències Assistència Primària Urgències	Conductors/es vehicles atenció urgències domicili Atenció Primària	TOTAL
Alacant					94	100	83	288	21	565
Home					41	34	79	219	17	373
Dona					53	66	4	69	4	192
Castelló					57	62	48	179	0	346
Home					28	26	42	104	0	200
Dona					29	36	6	75	0	146
València					98	126	98	369	46	737
Home					55	38	92	248	34	433
Dona		13	6	27	43	88	6	121	12	304
Total CV	46	28	34	36	249	288	229	836	67	1.813
Home	29	10	15	27	124	98	213	571	51	1.138
Dona	17	18	19	9	125	190	16	265	16	675

Font: SASUE - SES 2023

Quadre 16.27

A la Comunitat Valenciana hi ha **1.813 professionals en emergències sanitàries** repartits entre les tres províncies, un 4,14 % més que l'any anterior, en què es comptava amb 1.741 professionals.

En el següent Quadre es detalla, per províncies, l'activitat registrada durant l'any 2023 dels diferents tipus de serveis gestionats als Centres d'Informació i Coordinació d'Urgències.

Quadre 16.28

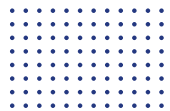

ACTIVITATS DELS RECURSOS D'EMERGÈNCIES SANITÀRIES PER PROVÍNCIES, 2023

Tipus d'activitat	Total		Alacant		Castelló		València	
	Núm. Absolut	mitjana/dia	Núm. Absolut	mitjana/dia	Núm. Absolut	mitjana/dia	Núm. Absolut	mitjana/dia
Núm. Total de trucades rebudes	673.756	1.846	249.313	683	81.802	224	342.641	939
Núm. d'Emergències	224.183	614	91.970	252	24.157	66	108.056	296
Núm. d'Urgències Mèdiques	104.785	287	38.584	106	8.972	25	57.229	157
Núm. de Consultes Mèdiques	83.557	229	26.180	72	6.315	17	51.062	140
Núm. de Transports Secundaris	15.193	42	5.416	15	2.799	8	6.978	19
Núm. de Transports Urgents No Assistit:	157.018	430	52.182	143	26.945	74	77.891	213
Alertes	23.813	65	5.746	16	1.137	3	16.930	46
Trucades Associades	43.035	118	9.200	25	5.510	15	28.325	78
Informació/Multidisciplinàries Indefinide	50.658	139	19.564	54	4.548	12	26.546	73

Font: C ICU SIS 2023

16.2.4. Salut Mental

En el Quadre 16.21 es detallen les dades de la plantilla de professionals dels dispositius de **salut mental** l'any 2023, que va ser de 1.477 professionals repartits entre tots els departaments de salut, un 0,89 % més que l'any 2022, quan la plantilla era de 1.464 professionals.

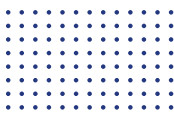
PLANTILLA DE PROFESSIONALS EN ELS DISPOSITIUS DE SALUT MENTAL EN 2022-2023

Departament de salut	Medicina Psiquiàtrica	Psicologia	Infermeria	Treball Social	Auxiliar Infermeria	Teràpia Ocupacional	Total
Vinaròs	8	6	2	1	0	1	18
Castelló	14	13	37	5	28	3	100
La Plana	7	8	7	4	7	1	34
Sagunto	11	7	10	2	7	0	37
València – Clínic – Malva-rosa	30	17	18	5	10	1	81
València – Arnau – Lliria	30	17	20	7	27	1	102
València – La Fe	33	20	35	7	41	2	138
Manises	3	3	6	3	3	0	18
Requena	3	4	1	1	0	0	9
València – Hospital General	24	16	18	7	29	3	97
València – Doctor Peset	26	20	14	5	20	2	87
La Ribera	17	13	12	3	7	1	53
Gandia	10	9	16	2	10	1	48
Dénia	5	6	6	4	0	1	22
Xàtiva – Ontinyent	14	11	12	2	11	1	51
Alcoi	11	7	11	1	6	2	38
Marina Baixa	12	10	11	2	7	1	43
Alacant – Sant Joan d'Alacant	20	16	19	7	33	1	96
Elda	14	10	17	3	9	2	55
Alacant – Hospital Gral.	20	16	11	9	15	2	73
Eix – Hospital Gral.	14	10	14	5	12	2	57
Eix-Crevillent	6	9	3	4	0	0	22
Oriola	11	10	14	2	9	1	47
Torrevel·la	8	10	5	3	3	0	29
UME H Pare Jofré	5	3	13	2	22	5	50
Consorci Hospital Prov. Castelló	17	11	15	1	19	2	65
HACLES		7					7
Total 2023	373	289	347	97	335	36	1.477
Total 2022	346	276	347	97	335	36	1.464

Font: Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Dades declaratives dels departaments sanitaris.

Quadre16.29

En el Quadre 16.30 es detallen les consultes en salut mental, tant en psiquiatria i psicologia com en infermeria i treball social. L'any 2023, el **nombre total de consultes ha augmentat un 4,58 %** respecte a l'any anterior.

EVOLUCIÓ DE LES CONSULTES EN SALUT MENTAL 2017-2023							
ESPECIALITAT	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PSIQUIATRIA	734.728	722.329	597.891	551.202	748.950	735.333	737.709
PSICOLOGIA	200.057	212.171	172.011	150.686	241.867	259.382	296.962
INFERMERIA	44.519	44.353	26.449	28.602	188.152	199.599	203.155
TREBALL SOCIAL	176.016	178.244	150.843	141.857	60.148	62.092	76.040
TOTAL	1.155.320	1.157.097	947.194	872.347	1.239.117	1.256.406	1.313.866

Font: Direcció General Assistència Sanitària

Quadre 16.30

Al gener de 2024 es va presentar el nou **Pla de Salut Mental i Addiccions 2024-2027**⁹, que compta amb diversos eixos i línies estratègiques i comprén un total de 80 accions:

Línia Estratègica	Denominació	Nombre d' Accions
1	Promoure una salut mental positiva i prevenir la malaltia mental, els trastorns addictius i el suïcidi	10
2	Model assistencial equitatiu i basat en les necessitats reals de la població	14
3	Atenció a la infància i a l'adolescència	8
4	Atenció al trastorn mental greu	12
5	Drets i qualitat dels serveis	10
6	Formació sanitària especialitzada, activitat investigadora i docent	16
7	Accés a ajudes socials, ocupació i habitatge	4
8	Estructures de coordinació	3
9	Cooperació internacional	3
Totals		80

⁹ Pla de Salut Mental i Addiccions 2024-2027

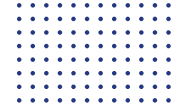
La Generalitat destinarà 283,8 milions d’euros addicionals a l’execució del Pla Valencià de Salut Mental i Addiccions 2024-2027.

Línia Estratègica	Denominació	2024	2025	2026	2027	Total
1	Promoure una Salut Mental positiva i previndre la Malaltia Mental, els Trastorns Addictius i el Suïcidi	6.769.505	6.769.505	6.769.505	6.769.505	27.078.018
2	Model assistencial equitatiu i basat en les necessitats reals de la població	11.792.295	19.129.796	24.974.757	30.294.185	86.191.034
3	Atenció a la infància i l'adolescència	6.907.992	20.631.966	21.385.304	21.545.316	70.470.578
4	Atenció al Trastorn Mental Greu	3.276.438	11.853.750	13.982.863	17.285.400	46.398.450
5	Drets i qualitat de serveis	250.000	250.000	250.000	250.000	1.000.000
6	Formació sanitària especialitzada, activitat investigadora i docent	650.000	890.698	1.486.460	2.479.285	5.456.443
7	Accés a ajudes socials, ocupació i habitatge	11.170.000	11.420.000	11.670.000	11.920.000	46.180.000
8	Estructures de coordinació	25.000	25.000	25.000	25.000	100.000
9	Cooperació internacional	25.000	300.000	300.000	300.000	1.000.000
Totals		40.866.229	71.270.715	80.843.888	90.868.691	283.874.523

El CES CV considera necessari que les mesures del nou Pla de Salut Mental 2024-2027 s’enfoquen a millorar l’atenció a les persones amb malalties mentals. L’any 2023, les plantilles de personal han romàs pràcticament sense canvis, mentre que el nombre de consultes ha augmentat aproximadament un 5 %. Davant d’aquestes mancances, que es consideren estructurals, és crucial adaptar les plantilles de personal a les necessitats actuals per tal d’assegurar una atenció adequada i efectiva.

16.3. ATENCIÓ FARMACÈUTICA

16.3.1. Despesa farmacèutica

En el Quadre 16.31 es recull una comparativa de la despesa farmacèutica i sanitària per comunitats autònomes. L'any 2023, la **Comunitat Valenciana** continua ocupant la quarta posició, amb un augment del 7,26 % en la despesa respecte a l'any 2022, passant de 3.183.045 milers d'euros a 3.414.170 milers d'euros.

DESPESES EN PRODUCTES FARMACÈUTICS I SANITARIS PER CC. AA. 2022- 2023

	2022	2023	
	DESPESES FARMACÈUTICA I SANITÀRIA (milers de €)	DESPESES FARMACÈUTICA I SANITÀRIA (milers de €)	TAXA DE VARIACIÓ INTERANUAL (%)
Andalusia	4.658.499	4.857.770	4,28 %
Aragó	831.509	896.628	7,83 %
d'Astúries, Principat	747.278	785.527	5,12 %
Balears, Illes	629.290	674.531	7,19 %
Canàries	1.332.886	1.397.912	4,88 %
Cantàbria	417.540	442.144	5,89 %
Castella i Lleó	1.646.902	1.726.176	4,81 %
Castella-la Manxa	1.168.081	1.298.747	11,19 %
Catalunya	4.028.441	4.285.600	6,38 %
Comunitat Valenciana	3.183.045	3.414.170	7,26 %
Extremadura	721.990	772.198	6,95 %
Galícia	1.722.026	1.795.165	4,25 %
Madrid, Comunitat de	3.799.334	3.825.360	0,69 %
Múrcia, Regió de	1.001.108	1.063.711	6,25 %
Navarra, Com. Foral de	402.211	416.178	3,47 %
País Basc	1.256.021	1.286.489	2,43 %
Rioja, La	187.540	202.826	8,15 %
Total CCAA	27.733.702	29.141.130	5,07 %

Font: Elaborat pel CES CV a partir de dades del Minhafp

Quadre 16.31

El Quadre 16.32 recull la despesa farmacèutica per habitant i àrea de salut en atenció primària a la Comunitat Valenciana l'any 2023. L'import de la despesa ascendeix a 1.640,5 milions d'euros (96,5 milions d'euros més que l'any 2022), i la **despesa farmacèutica mitjana per habitant ha sigut de 328 euros**, la qual cosa suposa 15 euros més que l'any 2022, quan era de 313 euros.

**DESPESA FARMACÈUTICA PER HABITANT I DEPARTAMENT.
ATENCIÓ PRIMÀRIA. COMUNITAT VALENCIANA, 2023**

Departament	Import/ Persona Protegida	Import
Departament de Salut de Vinaròs	307 €	27.667.365 €
Departament de Salut de Castelló	313 €	87.009.361 €
Departament de Salut de la Plana	342 €	63.484.301 €
Departament de Salut de Sagunt	333 €	52.626.256 €
Departament de Salut de Vic–Clínic–Malva-rosa	324 €	108.411.139 €
Departament de Salut de Vin–Arnau Vilanova–Llíria	299 €	96.486.670 €
Departament de Salut de València – La Fe	313 €	88.696.674 €
Departament de Salut de Requena	390 €	18.378.354 €
Departament de Salut de Vic–Hospital General	340 €	122.146.956 €
Departament de Salut de Vic–Doctor Peset	344 €	91.868.975 €
Departament de Salut de la Ribera	309 €	79.014.534 €
Departament de Salut de Gandia	343 €	61.032.234 €
Departament de Salut de Dénia	284 €	49.562.221 €
Departament de Salut de Xàtiva – Ontinyent	365 €	69.227.651 €
Departament de Salut d'Alcoi	333 €	45.357.156 €
Departament de Salut de la Marina Baixa	299 €	55.150.539 €
Departament de Salut d'Alacant–S. Joan d'Alacant	299 €	66.298.227 €
Departament de Salut d'Elda	324 €	60.020.566 €
Departament de Salut d'Alacant–Hospital General	304 €	83.585.717 €
Departament de Salut d'Eix – Hospital General	292 €	49.523.215 €
Departament de Salut d'Oriola	305 €	51.756.744 €
Departament de Salut de Torrevella	318 €	56.486.692 €
Departament de Salut de Manises	338 €	69.959.446 €
Departament de Salut Eix-Crevillent	332 €	51.547.957 €
Població sense metge assignat*		35.240.029 €
Comunitat Valenciana	328 €	1.640.538.979 €

Es correspon amb la facturació de les dispensacions a través de recepta mèdica oficial del SNS

Font d'informació Alumbra

Aquestes quantitats corresponen a PVP+IVA (esta inclosa l'aportació de les

Font: Direcció General de Farmàcia i Productes Sanitaris.

*Aquesta població es correspon principalment a població desplaçada a la Comunitat Valenciana.
Conselleria de Sanitat

La **despesa farmacèutica en atenció especialitzada ha sigut de 238 euros per habitant** l'any 2023, és a dir, 16 euros més que l'any 2022. La despesa farmacèutica total per departaments ha ascendit a 1.138.106.430 euros.

DESPESES FARMACÈUTICA PER DEPARTAMENT DE SALUT, HOSPITAL PÚBLIC I PER HABITANT EN LA C.V. ATENCIÓ ESPECIALITZADA, 2023

DEPARTAMENT	IMPORT/ DEPARTAMENT*	POBLACIÓ TOTAL/ DEPT**	IMPORT/ POBLACIÓ TOTAL	HOSPITAL***
VINARÓS	15.062.589	96.335	156	HOSPITAL DE VINARÓS
CASTELLÓ	52.045.806	298.985	174	HOSPITAL GENERAL DE CASTELLÓ HOSPITAL LA MAGDALENA
LA PLANA	26.442.191	193.841	136	HOSPITAL LA PLANA DE VILA-REAL
SAGUNT	33.236.615	165.365	201	HOSPITAL DE SAGUNT
VALÈNCIA - CLÍNICA - MALVA-ROSA	109.291.832	360.319	303	HOSPITAL CLÍNICA UNIVERSITARI HOSPITAL LA MALVA-ROSA
VALÈNCIA- ARNAU DE VILANOVA- LLÍRIA	63.897.312	343.994	186	HOSPITAL ARNAU DE VILANOVA HOSPITAL DR. MOLINER. SERRA
VALÈNCIA - LA FE	193.348.212	302.592	639	HOSPITAL LA FE
REQUENA	7.605.539	52.326	145	HOSPITAL DE REQUENA
VALÈNCIA- DR. PESET	75.667.363	381.760	198	HOSPITAL DR. PESET HOSPITAL PARE JOFRE
HOSPITAL GENERAL DE VALÈNCIA	71.019.699	288.063	247	HOSPITAL GENERAL DE VALÈNCIA
LA RIBERA	50.649.396	268.855	188	LA RIBERA
GANDIA	34.757.420	188.686	184	HOSPITAL S. FCO. DE BORJA. GANDIA
XÀTIVA - ONTINYENT	37.721.166	197.052	191	HOSPITAL LLUIS ALCANYIS. XÀTIVA HOSPITAL GENERAL D'ONTINYENT
ALCOI	32.758.022	140.456	233	HOSPITAL MARE DE DÉU DELS LLIRIS. ALCOI
MARINA BAIXA	42.482.447	201.546	211	HOSPITAL MARINA BAIXA VILA JOIOSA
SANT JOAN D'ALACANT	47.297.807	242.395	195	HOSPITAL SANT JOAN D'ALACANT
ELDA	37.813.656	192.928	196	HOSPITAL GENERAL D'ELDA
ALACANT - HOSPITAL GRAL	91.215.553	294.529	310	HOSPITAL GENERAL D'ALACANT HOSPITAL SANT VICENT DEL RASPEIG
ELX - HOSPITAL GENERAL	50.772.909	179.276	283	HOSPITAL GENERAL D'ELX
ORIOLA	33.050.998	176.677	187	HOSPITAL VEGA BAJA. ORIOLA
TORREVELLA	31.969.898	210.940	152	HOSPITAL TORREVELLA
TOTAL	1.138.106.430	4.776.920	238	

(*) Inclou dades del HACLE situat en departament de salut. (**) Població total inclosa no assignada a dept. 0 Fte: SIP Informe mensual desembre.
Font: Direcció General de Farmàcia i Productes Sanitaris. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.33

L'**import de les receptes dispensades** per les oficines de farmàcia de la Comunitat Valenciana, desglossat per províncies i diferenciant entre persones pensionistes i actives, es recull en el Quadre 16.30.

L'any 2023 s'han facturat quasi **128,2 milions de receptes** (4,4 milions més que en 2022), per un import de 1.838,1 milions d'euros (72,7 milions més que en 2022) i una despesa de 1.680,1 milions d'euros (57,9 milions més). Cal recordar que el terme import inclou l'aportació del pacient, mentre que el terme despesa fa referència al cost assumit per la Conselleria.

RECEPTES DISPENSADAS EN LA COMUNIDAD VALENCIANA, 2023

CCTSI	RAF	Núm. DE RECEPTES FACTURADES			IMPORT			DESPESES		
		ALC	CS	VLC	ALC	CS	VLC	ALC	CS	VLC
Actiu amb Règim	Actiu amb Règim	648	411	630	8.035	5.544	8.387	5.788	4.313	5.855
Aportació d'un 10 %	Pensionista RD 1088/89	31.080	5.436	20.023	431.401	68.911	294.562	395.516	62.893	270.449
	Pensionista renta <18000	9.991.244	3.479.068	15.205.724	159.448.313	53.733.916	#####	151.396.939	51.070.150	219.881.116
	Pensionista renta <10000	6.203.426	2.289.539	9.846.015	99.971.677	35.584.049	#####	92.588.955	32.970.614	140.948.030
Aportació d'un 40 %	Actiu renta <18000	9.521.224	2.908.766	12.844.200	120.914.500	35.100.946	#####	94.713.568	27.401.317	119.917.268
Aportació d'un 50 %	Actiu renta <100000	3.467.693	1.554.749	6.222.130	46.666.097	19.820.928	80.172.633	34.398.319	14.433.242	58.431.465
Aportació d'un 60 %	Actiu renta > 100000	80.421	41.402	175.052	1.268.245	628.815	2.670.166	897.734	434.901	1.859.488
	Pensionista renta > 10000	96.072	35.426	162.273	1.654.070	593.357	2.734.659	1.241.708	439.245	2.062.140
Exempts d'aportació	Exempts d'aportació	14.676.583	4.956.855	22.224.912	219.293.482	72.594.234	#####	219.293.481	72.593.535	319.770.072
NA aportació 100%	NA aportació 100%	3	10	26	60	148	562	54	115	447
NA aportació 40%	NA aportació 40%	487.897	154.374	607.506	5.526.573	1.673.769	6.620.061	4.306.981	1.299.273	5.136.667
NA aportació 50%	NA aportació 50%	124		174	777		1.052	515		667
Pensionista amb Règim d'Assistència Farmacèutica desconegut	Pensionista amb Règim d'Assistència Farmacèutica desconegut	949	373	683	10.228	2.903	7.463	9.283	2.566	6.750
		556.444	145.031	249.217	7.846.431	2.108.626	3.369.560	7.052.213	1.878.475	2.965.299
		45.113.808	15.571.440	67.558.565	663.039.889	#####	#####	606.301.055	202.590.638	871.255.712

(*) El terme import inclou l'aportació del pacient i el terme despesa no.
Font: (Dades de facturació en oficina de farmàcia d'ALUMBRA). Direcció General de Farmàcia i Productes Sanitaris.

Quadre 16.34

En el següent Quadre s'observen les **prestacions complementàries** que s'han dut a terme durant l'any 2023. El nombre total de reintegraments de despesa per assistència sanitària ha sigut de 175 (26 estimats i 149 desestimats), amb un import total de 62.936,42 euros. D'altra banda, la despesa en ortopèdia externa ha ascendit a 33,4 milions d'euros i la d'ortopèdia interna a 160,9 milions d'euros.

ALTRES PRESTACIONS EXTERNES A L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA. C.V., 2023

ORTOPÈDIA EXTERNA

Despesa total d'exopròtesi	33.439.410
Despesa per habitant	6,25
Núm. d'articles	153.685
Núm. d'articles per 1000 habitants	28,74

ORTOPÈDIA INTERNA

Despesa total d'exopròtesi	160.866.985
Despesa per habitant	30,08
Núm. d'articles	153.685
Núm. d'articles per 1000 habitants	23,60

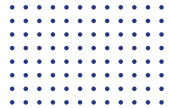
REINTEGRAMENTS DE DESPESA PER ASSISTÈNCIA SANITÀRIA

Núm. Total reintegraments en la C. Valenciana	175
Núm. estimats:	26
Núm. desestimats:	149
Import estimats per Àrea :	
València	49.477,76
Alacant	13.458,66
Castelló	0,00
Total Comunitat Valenciana	62.936,42

Font: Direcció General de Farmàcia i Productes Sanitaris.
Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.

Quadre 16.35

16.3.2. Mesures de control i racionalització dels increments de la despesa farmacèutica

La despesa farmacèutica és un dels apartats amb més pes en els pressupostos de la Generalitat Valenciana i requereix una gestió que permeta oferir la màxima cobertura de prestacions i, alhora, contindre el creixement.

La Conselleria de Sanitat, compromesa amb l'eficiència i la sostenibilitat del sistema sanitari, desenvolupa accions orientades a promoure un **ús racional i eficient dels medicaments i productes sanitaris**.

En matèria de farmàcia, la Conselleria ha impulsat i incrementat l'**autonomia i la responsabilitat de les persones pacients en la gestió dels seus tractaments farmacològics**. Per a això, es requereix una millora substancial en la flexibilitat de les dispensacions dels tractaments prescrits. En aquest sentit, s'ha implantat un nou model de planificació de receptes que elimina els calendaris rígids de dispensació i anul·la la caducitat de les receptes dins del seu període de vigència. Així, el model ha estat dissenyat perquè les persones pacients tinguen disponibles els seus tractaments i els retiren quan els necessiten.

D'altra banda, cal destacar les accions orientades a la prescripció basada en protocols i guies, fonamentades en l'**avaluació dels medicaments segons criteris de cost-efectivitat i impacte pressupostari**, així com les actuacions de revisió i seguiment de pacients. Altres iniciatives s'han dirigit a l'optimització dels sistemes d'informació.

A mode de resum, es detallen a continuació les accions i iniciatives, la competència de les quals recau totalment o parcialment en la Conselleria de Sanitat, desenvolupades durant l'any 2023:

MESURES ESTRUCTURALS EN SISTEMES D'INFORMACIÓ

- a. Modificació de la planificació del calendari de dispensació de medicaments.
- b. Promoció, dins del sistema d'informació, de la prescripció per principi actiu.
- c. Identificació i oferta, durant la prescripció, dels productes amb preu més baix en els casos en què, per a una mateixa presentació farmacèutica, existisquen diferents productes a preus diferents.

MESURES QUE GARANTIXEN LA QUALITAT I L'HOMOGENEÏTAT DE LES PRESCRIPCIONS I VINCULEN LA RESOLUCIÓ DE LA COMISSIÓ INTERMINISTERIAL DE PREUS (CIPM) A LA PRESCRIPCIÓ ADEQUADA

- d. Prescripció electrònica que relaciona obligatòriament el medicament amb un diagnòstic.
- e. Formularis específics de prescripció.

AJUDES I ASSISTENTS A LA PRESCRIPCIÓ

- f. Guia farmacoterapèutica SEMFYC (Societat Espanyola de Medicina Familiar i Comunitària) i guia sociosanitària de la Comunitat Valenciana, incloses en l'assistent de prescripció.
- g. Algoritmes de prescripció corporatius per a diferents patologies, consensuats per comissions multidisciplinàries d'experts.
- h. Altres assistents de prescripció.

INDICADORS DE CALITAT DE PRESCRIPCIÓ INCLOSOS EN L'ACORD DE GESTIÓ DE 2023 (Retribució variable anual en funció dels objectius fixats l'any anterior):

- i. Índex de qualitat de prescripció de fàrmacs.
- j. Consum d'antibiòtics d'ús sistèmic (J01).
- k. Evolució de la despesa en adquisicions de farmàcia hospitalària i evolució del cost mitjà d'intervenció d'endopròtesi ponderat.

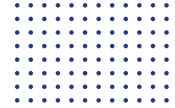
SEGUIMENT I OPTIMITZACIÓ FARMACOTERAPÈUTICA

- l. Programa de revisió farmacèutica a càrrec de professionals farmacèutics i personal mèdic d'atenció primària.
- m. Intervencions corporatives.
- n. Informes específics sobre patologies d'interès.
- o. Informes de gestió de la prestació farmacèutica i d'utilització de medicaments biosimilars.

PLANS D'EDUCACIÓ SANITÀRIA A LA POBLACIÓ:

- p. Campanya «Coneix el teu principi actiu».
- q. Web «Medicamentica».
- r. Aplicació mòbil +Salut.

En el marc del **Programa d'Optimització i Integració Terapèutica (POIT)**, durant l'any 2023 es van dur a terme set reunions ordinàries de la Comissió Permanent Coordinadora de Farmàcia i Terapèutica (CPFT). Al llarg d'aquestes reunions, es van establir noves estratègies per a abordar diferents grups terapèutics i/o patologies, així com es van informar els acords rellevants adoptats en les subcomissions assessores. Destaquen les estratègies relacionades amb salut mental, analgèsics i ús segur de la medicació en pacients amb múltiples tractaments. També es van actualitzar cinc estratègies iniciades l'any anterior: Alzheimer, dermatitis atòpica, fàrmacs per a malalties respiratòries obstructives, inhibidors de la bomba de protons i ostomies.

En compliment de l'Ordre 2/2021 de la Conselleria de Sanitat, cal destacar l'activitat de les **subcomissions assessores** per al tractament de l'esclerosi múltiple, la utilització de l'hormona del creixement, les teràpies hematològiques i les teràpies oncològiques. A més, l'any 2023 es va constituir la subcomissió de Medicaments Òrfens i Malalties Rares, i es va aprovar la creació de les subcomissions d'Immunomodulació i de Salut Mental, amb l'objectiu d'optimitzar la utilització de teràpies d'alt impacte sanitari i/o econòmic en l'àmbit hospitalari.

D'altra banda, enguany s'ha continuat amb l'**assessoria dels grups d'experts clínics** en l'ús de determinats medicaments d'alt impacte i en hepatitis víriques. Així mateix, s'han conformat nous grups d'experts per a l'abordatge de medicaments o patologies amb una major necessitat d'intervenció corporativa a nivell ambulatori (salut mental, asma i MPOC, medicaments subjectes a visat, ACO, queratitis actínica i osteoporosi).

16.4. SALUT PÚBLICA

16.4.1. Malalties de declaració obligatòria i principals causes de defunció a la Comunitat Valenciana

Malalties de declaració obligatòria

En el Quadre 16.32 s'observa el nombre total de Malalties de Declaració Obligatòria (EDO), que ha sigut de 189.186, amb un descens del 83,81 % respecte a les notificades l'any 2022. Aquesta reducció s'explica pel descens dels casos de **COVID-19**, que han passat d'1.090.560 casos en 2022 a 92.551 en 2023, encara que aquesta malaltia continua sent la primera en nombre de casos. En segon lloc, es troba la **grip**, amb 57.181 casos; en tercer lloc, l'**herpes zòster**¹⁰, amb 18.677 incidències; i en quart lloc, la **campilobacteriosi**¹¹, amb 5.114 casos.

MALALTIES DE DECLARACIÓ OBLIGATÒRIA EN LA C.V., 2020-2022

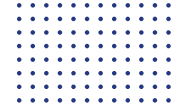
	Casos ¹			Taxes*10 ²		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Botulisme			1			0,20
Brucel·losi			5	0,06		0,10
Campilobacteriosi			4.623	89,85		89,27
Chlamydia Trachomatis	1.241	1.634	2.260	34,23	24,82	43,64
Coronavirus			1.090.560			21.058,92
Criptosporidiosis			77	1,60		1,49
Dengue Importat	21	9	40	0,70	0,42	0,77
Disenteria	25	51	64	0,94	0,51	1,24
E-coli Verotoxígena			83			1,60
Encefalopatia Espongiforme			7			0,14
Inf. Inv. Haemophilus Infla	43	24	74	0,85	0,47	1,43
Inf. Meningocòccica	23	2	17	0,46	0,04	0,33
Inf. Per virus Chikungunya	2	0	3	0,04	0,00	0,06
Inf. Per virus Zika	1	1	3	0,02	0,02	0,06
F. Tifoide	2	1	1	0,04	0,02	0,02
F. Exantemàtica Med.	29	79	58	0,58	1,55	1,12
F. Recurrent Paparra	0	1	2	0,00	0,02	0,04
Febra Q			31			0,60
Giardiosi			441			7,94
Grip			44.704			863,24
Hepatitis A	38	34	22	0,75	0,67	0,42
Hepatitis B	33	48	32	0,65	0,94	0,62
Hepatitis C	398	561	87	7,90	11,01	1,68
Hepatitis víriques altres			13			0,25
Herpes Zòster	13.857	15.717	17.552	275,01	308,50	338,93
Hidatidosi	7	13	7	0,14	0,26	0,14
Infecció Gonocòccica	926	1.287	2.090	18,38	25,26	40,36
Legionel·losi	204	264	236	3,90	5,00	4,56
Leishmaniosi	127	150	118	2,27	2,94	2,28
Lepra			1			0,02
Leptospirosi			9			0,17
Paludisme Importat	18	45	58	0,36	0,88	1,12
Listeriosi Invasiva			38			0,73
Parotiditis	331	190	203	6,57	3,73	3,92
Salmonel·losi			1.808			34,91
Sífilis	460	682	730	9,13	13,39	14,10
Sífilis Congènita	0	0	1	0,00	0,00	0,02
Strep Pneumoniae			360			6,95
Tos ferina	121	11	11	2,40	0,22	0,22
Tuberculosi Respiratòria	382	367	292	7,50	7,20	5,64
Tètanus			1			0,02
Varicel·la	1.803	1.238	1.163	35,78	24,30	22,46
Sida	387	447	495	7,60	8,77	9,56
Verola del mico			489			9,44
Yersiniosi			159			3,07
Total	20.479	22.856	1.169.028			

Quadre 16.36

¹No es disposen de dades d'algunes malalties de declaració obligatòria
Font: Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.

¹⁰L'herpes zòster és una malaltia infecciosa freqüent, dolorosa i debilitant.
¹¹Els bacteris del gènere Campylobacter són una de les principals causes de gastroenteritis en els països desenvolupats.

Causas de Defunció

En els següents Quadres es mostren les tres primeres causes de defunció en dones, homes i en el conjunt de la població a la **Comunitat Valenciana**¹², segons els XXI grans grups de la Classificació Internacional de Malalties (CIM-10), així com les deu primeres causes de mortalitat a la nostra Comunitat.

TRES PRIMERES CAUSES DE DEFUNCIÓ EN DONES PER ALS XXI GRANS GRUPS EN LA C. VALENCIANA PER GRUPS D'EDAT, 2022

EDAT	GRANS GRUPS DE CAUSES	Defuncions	Taxa * 10 ⁵
0 - 4 anys			
	XVI. Unes certes afeccions originades en el període perinatal	23	24,9
	XVII. Malformacions congènites, deformacions i anomalies crom	9	9,7
	XX. Causes externes de mortalitat	4	4,3
5 - 14 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	5	2,0
	II. Tumors	3	1,2
	IV. Malalties endocrines, nutricionals i metabòliques	2	0,8
15 - 24 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	16	6,2
	II. Tumors	9	3,5
	VI. Malalties del sistema nerviós	6	2,3
25 - 34 anys			
	II. Tumors	22	8,1
	XX. Causes externes de mortalitat	22	8,1
	IX. Malalties del sistema circulatori	4	1,5
35 - 44 anys			
	II. Tumors	105	28,4
	XX. Causes externes de mortalitat	40	10,8
	IX. Malalties del sistema circulatori	20	5,4
45 - 54 anys			
	II. Tumors	328	79,4
	IX. Malalties del sistema circulatori	92	22,3
	XX. Causes externes de mortalitat	62	15,0
55 - 64 anys			
	II. Tumors	744	204,9
	IX. Malalties del sistema circulatori	234	64,4
	XI. Malalties del sistema digestiu	69	19,0
65 - 74 anys			
	II. Tumors	1.136	404,1
	IX. Malalties del sistema circulatori	510	181,4
	VI. Malalties del sistema nerviós	184	65,5
> = 75 anys			
	IX. Malalties del sistema circulatori	6.125	2.110,4
	II. Tumors	2.647	912,0
	VI. Malalties del sistema nerviós	1.805	621,9

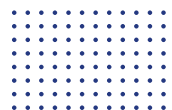
Les estadístiques de defuncions per causa de mort s'obtenen a partir de la certificació de la causa bàsica de la defunció que realitza el personal mèdic quan es produïx la defunció d'una persona. El temps requerit per a la revisió i processament de la informació arreglada en els certificats mèdics de defunció, suposa que les dades definitives sobre les causes de mort per a un any determinat es publiquen mesos després del final de l'any calendari. A Espanya el retard en la publicació de les estadístiques de causa de mort, amb les xifres definitives de defuncions, oscil·la entorn dels 12 mesos. Per això es presenten les últimes dades disponibles, corresponents a 2022.

Font: Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat.

Quadre 16.37

¹²Les dades comentades són de l'any 2021, que són les últimes dades disponibles.

**TRES PRIMERES CAUSES DE DEFUNCIÓ EN HOMES PER ALS XXI
GRANS GRUPS EN LA C. VALENCIANA PER GRUPS D'EDAT, 2022**

EDAT	GRANS GRUPS DE CAUSES	Defuncions	Taxa * 10 ⁵
0 - 4 anys			
	XVI. Unes certes afeccions originades en el període perinatal	27	27,4
	XVII. Malformacions congènites, deformacions i anomalies crom	8	8,1
	XX. Causes externes de mortalitat	5	5,1
5 - 14 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	15	5,6
	II. Tumors	7	2,6
	VI. Malalties del sistema nerviós	3	1,1
15 - 24 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	45	16,5
	II. Tumors	9	3,3
	IX. Malalties del sistema circulatori	6	2,2
25 - 34 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	68	24,4
	II. Tumors	22	7,9
	IX. Malalties del sistema circulatori	17	6,1
35 - 44 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	126	33,6
	IX. Malalties del sistema circulatori	76	20,3
	II. Tumors	61	15,7
45 - 54 anys			
	II. Tumors	421	101,1
	IX. Malalties del sistema circulatori	273	65,6
	XX. Causes externes de mortalitat	217	51,0
55 - 64 anys			
	II. Tumors	1.229	353,0
	IX. Malalties del sistema circulatori	693	199,1
	XI. Malalties del sistema digestiu	240	68,9
65 - 74 anys			
	II. Tumors	2.063	831,9
	IX. Malalties del sistema circulatori	1.099	443,2
	X. Malalties del sistema respiratori	377	152,0
> = 75 anys			
	IX. Malalties del sistema circulatori	4.409	2.216,7
	II. Tumors	3.726	1.873,3
	X. Malalties del sistema respiratori	1.874	942,2

Les estadístiques de defuncions per causa de mort s'obtenen a partir de la certificació de la causa bàsica de la defunció que realitza el personal mèdic quan es produïx la defunció d'una persona. El temps requerit per a la revisió i processament de la informació arreplegada en els certificats mèdics de defunció, suposa que les dades definitives sobre les causes de mort per a un any determinat es publiquen mesos després del final de l'any calendari. A Espanya el retard en la publicació de les estadístiques de causa de mort, amb les xifres definitives de defuncions, oscil·la entorn dels 12 mesos. Per això es presenten les últimes dades disponibles, corresponents a 2022.

Font: Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat.

Quadre 16.38

**TRES PRIMERES CAUSES DE DEFUNCIÓ TOTS DOS SEXES PER ALS XXI
GRANS GRUPS EN LA C. VALENCIANA PER GRUPS D'EDAT, 2022**

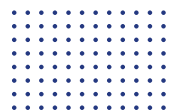
EDAT	GRANS GRUPS DE CAUSES	Defuncions	Taxa * 10 ⁻⁵
0 - 4 anys			
	XVI. Unes certes afeccions originades en el període peri	50	26,2
	XVII. Malformacions congènites, deformacions i anomalies	17	8,9
	XX. Causes externes de mortalitat	9	4,7
5 - 14 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	20	3,9
	II. Tumors	10	1,9
	VI. Malalties del sistema nerviós	5	1,0
15 - 24 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	61	11,5
	II. Tumors	18	3,4
	IX. Malalties del sistema circulatori	10	1,9
25 - 34 anys			
	XX. Causes externes de mortalitat	90	16,4
	II. Tumors	44	8,0
	IX. Malalties del sistema circulatori	21	3,8
35 - 44 anys			
	II. Tumors	177	23,8
	XX. Causes externes de mortalitat	166	22,3
	IX. Malalties del sistema circulatori	96	12,9
45 - 54 anys			
	II. Tumors	687	82,1
	IX. Malalties del sistema circulatori	385	46,0
	XX. Causes externes de mortalitat	279	33,3
55 - 64 anys			
	II. Tumors	1.973	277,4
	IX. Malalties del sistema circulatori	927	130,3
	XI. Malalties del sistema digestiu	309	43,4
65 - 74 anys			
	II. Tumors	3.199	604,6
	IX. Malalties del sistema circulatori	1.609	304,1
	X. Malalties del sistema respiratori	532	100,5
> = 75 anys			
	IX. Malalties del sistema circulatori	10.534	2.153,6
	II. Tumors	6.373	1.302,9
	X. Malalties del sistema respiratori	3.380	691,0

Les estadístiques de defuncions per causa de mort s'obtenen a partir de la certificació de la causa bàsica de la defunció que realitza el personal mèdic quan es produïx la defunció d'una persona. El temps requerit per a la revisió i processament de la informació arreglada en els certificats mèdics de defunció suposa que les dades definitives sobre les causes de mort per a un any determinat es publiquen mesos després del final de l'any calendari. Este retard en la publicació de les estadístiques de causa de mort, amb les xifres definitives de defuncions, oscil·la entorn dels 12 mesos. Per això es presenten les últimes dades disponibles, corresponents a 2022.

Font: Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat.

Quadre 16.39

PRINCIPALS CAUSES DE MORTALITAT EN LA C. VALENCIANA, ANY 2022

CAUSA DE DEFUNCIÓ LLISTA DE LA CV	Mortalitat proporcional	Defuncions	Taxa *10 ⁵
Homes			
1. Malalties isquèmiques del cor	8,4	2.151	85,7
2. Tumor maligne de la tràquea, bronquis i pulmó	7,3	1.877	74,8
3. COVID-19. Virus identificat	5,7	1.472	58,6
4. Psicosi orgànica senil i presenil	5,1	1.311	52,2
5. Malalties cerebrovasculars	4,8	1.223	48,7
6. Bronquitis, emfisema i altres malalties pulmonars obstructives cròniques	3,5	905	36,1
7. Tumor maligne d'intestí gros	2,9	742	29,6
8. Malalties hipertensives	2,8	716	28,5
9. Diabetis	2,8	710	28,3
10. Tumor maligne de la pròstata	2,7	684	27,3
Dones			
1. Psicosi orgànica senil i presenil	11,1	2.684	103,7
2. Malalties cerebrovasculars	6,2	1.501	58,0
3. COVID-19. Virus identificat	5,4	1.300	52,2
4. Malalties hipertensives	5,4	1.296	50,1
5. Malalties isquèmiques del cor	5,0	1.200	46,4
6. Diabetis	3,4	814	31,5
7. Tumor maligne de la mama femenina*	3,0	719	27,8
8. Tumor maligne de la tràquea, bronquis i pulmó	2,9	692	26,7
9. Nefritis, síndrome nefròtica i altres nefrosi	2,2	540	20,9
10. Tumor maligne d'intestí gros	2,0	486	18,8
Tots dos sexes			
1. Psicosi orgànica senil i presenil	8,0	3.995	78,4
2. Malalties isquèmiques del cor	6,7	3.351	65,7
3. COVID-19. Virus identificat	5,6	2.772	54,4
4. Malalties cerebrovasculars	5,5	2.724	53,4
5. Tumor maligne de la tràquea, bronquis i pulmó	5,2	2.569	50,4
6. Malalties hipertensives	4,0	2.012	39,5
7. Diabetis	3,1	1.524	29,9
8. Bronquitis, emfisema i altres malalties pulmonars obstructives cròniques	2,5	1.233	24,2
9. Tumor maligne d'intestí gros	2,5	1.228	24,1
10. Pneumònia	2,0	996	19,5

Les estadístiques de defuncions per causa de mort s'obtenen a partir de la certificació de la causa bàsica de la defunció que realitza el personal mèdic quan es produïx la defunció d'una persona. El temps requerit per a la revisió i processament de la informació arrellegada en els certificats mèdics de defunció suposa que les dades definitives sobre les causes de mort per a un any determinat es publiquen mesos després del final de l'any calendari. Este retard en la publicació de les estadístiques de causa de mort, amb les xifres definitives de defuncions, oscil·la entorn dels 12 mesos. Per això es presenten les últimes dades disponibles, corresponents a 2022.

* Font: Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat.

Quadre 16.40

Segons les dades facilitades per la Direcció General de Salut Pública de la Conselleria de Sanitat, a la Comunitat Valenciana, **la psicosi orgànica senil i presenil i les malalties isquèmiques del cor han sigut les dues primeres causes de defunció** amb major nombre de casos l'any 2022, amb un total de 3.995 i 3.351 defuncions respectivament. La COVID-19 ocupa el tercer lloc, amb 2.772 casos registrats.

Per grups d'edat i en ambdós sexes, **de 0 a 4 anys**, les afeccions originades en el període perinatal i les malformacions congènites, deformacions i anomalies cromosòmiques són les dues primeres causes de defunció en aquest grup d'edat. **De 5 a 14 anys**, les causes externes de mortalitat, els tumors i les malalties del sistema nerviós constitueixen les tres primeres causes de mortalitat en 2022. En el rang d'edat de **15 a 44 anys**, les causes externes i els tumors són les dues primeres causes de defunció. En els grups de **45 a més de 75 anys**, els tumors i les malalties del sistema circulatori són les dues primeres causes de mortalitat, tant en dones com en homes.

16.4.2. Programes de vacunació

Els programes de vacunació a la Comunitat Valenciana es dirigeixen tant a la població infantil com a la població adulta¹³.

Les cobertures vacunals a la Comunitat Valenciana es monitoren en tres etapes de la vida: infantil, adolescència i adulta. L'**etapa infantil** comprén des del naixement fins a l'any de vida, per a l'administració de les pautes vacunals de primovacunació, i des de l'any de vida fins als 5-6 anys, per a l'administració de les vacunes de reforç. L'**etapa d'adolescència**, des dels 12 fins als 14 anys, inclou l'administració de les vacunes contra la varicel·la, meningococ A, C, W, Y, tètanus-diftèria i el virus del papil·loma humà (aquesta última només en xiquetes). En l'**etapa adulta**, entre les cobertures que es monitoren destaca la vacunació contra la grip, dirigida als grups de risc. Les defuncions per tumors malignes continuen afectant més els homes que les dones, amb 7.487 casos en ells davant dels 4.994 en elles. No obstant això, les malalties del sistema circulatori afecten més les dones, amb 7.731 casos, davant dels 6.573 registrats en homes.

¹³<http://www.sp.san.gva.es/sscc/opciones4.jsp?Opcion=VACALVACUNA&MenuSup=VACUNAS&Seccion=VACCADULTOCALV&Nivel=2>

Vacunació Infantil 2023

En el Quadre 16.37 es detallen les vacunes incloses en el calendari de vacunació infantil de l'any 2023.

COBERTURES DE VACUNACIÓ ANY 2023

VACUNA	POBLACIÓ OBJECTE	Núm. DE DOSIS	COBERTURA (%)
Primovacunació: 0 a 1 any (persones nascudes en 2022)			
VPI (2 dosis)	36.603	35.243	96,28
DTPa (2 dosis)	36.603	35.243	96,28
Hib (2 dosis)	36.603	35.241	96,28
Hepatitis B (2 dosis)	36.603	36.341	99,28
Meningitis C (1 dosis)	36.603	34.992	95,60
Vacunació de reforç: 1 a 2 anys (persones nascudes en 2021)			
Varicel·la	36.613	34.625	94,57
Meningitis C	36.613	31.945	87,25
Vacunació de reforç: 6 anys (persones nascudes en 2017)			
dTpa	46.676	41.275	88,43
Vacunació d'adolescents, persones nascudes en 2009 i 2011			
Td	57.854	34.142	59,01
Varicel·la (pauta completa)	55.521	11.776	21,21
Meningitis ACWY	55.521	38.488	69,32
VPH (pauta completa)	27.540	23.563	85,56
Meningitis ACWY (2008)	56.633	50.196	88,63
Vacunació de triple vírica, persones nascudes en 2022 i 2019			
1ª dosi	36.654	30.690	83,73
2ª dosi	41.522	36.184	87,14

Font: Servei de Promoció de la Salut i Prevenció en les Etapes de la Vida. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. VPI: vacuna pòlio injectable, DTPa: diftèria tètanus pertussis acel·lular d'alta càrrega, Hib: Haemophilus influenzae tipus b, dTpa: diftèria tètanus pertussis acel·lular de baixa càrrega, Td: tètanus diftèria, VPH: virus papil·loma humà

Les cobertures de **vacunació infantil** l’any 2023 (segons el calendari vigent per Resolució d’1 de gener de 2017) són superiors al 95 % per a les dosis de primovacunació. Pel que fa a les dosis de reforç administrades entre el primer i el segon any de vida, presenten valors inferiors.

Quant a la **vacunació en persones adolescents**, les tres vacunes recomanades són: la vacuna contra tètanus-diftèria, la vacuna contra la varicel·la, la vacuna contra el meningococ ACWY i, en el cas de les xiquetes adolescents, la vacuna contra el virus del papil·loma humà (VPH).

La cobertura vacunal contra la **varicel·la** en 2023, per als nascuts i nascudes l’any 2011 que no havien sigut vacunats amb dues dosis (a l’edat de 12 anys), i que bé havien passat la malaltia o bé no havien completat la pauta vacunal, ha sigut del 21,21 %. Aquesta cobertura s’explica pel fet que la varicel·la és una malaltia freqüent en edats anteriors a l’adolescència i, per tant, entre el 80 i el 90 % de les xiquetes i els xiquets ja han patit la malaltia o han sigut vacunats amb anterioritat.

La cobertura de la vacunació contra el **VPH** per a les xiquetes nascudes l’any 2009 ha sigut del 85,56 % per a la pauta completa de dues dosis. A la tardor de 2023 es va iniciar una campanya d’immunització contra el virus respiratori sincicial mitjançant un anticòs monoclonal, dirigida als nadons nascuts entre l’1 d’abril de 2023 i el 31 de març de 2024, seguint les recomanacions aprovades per la Comissió de Salut Pública del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut. Els nascuts fins al mes de setembre, inclòs, s’han immunitzat als centres de salut, mentre que els nascuts a partir d’aquesta data han sigut immunitzats a les pròpies maternitats.

Les cobertures aconseguides per als nascuts entre abril i setembre han sigut del 87,18 %, mentre que les cobertures dels nascuts a partir d’octubre han assolit el 92,85 %.

Vacunacions de grip 2022-2023

Les cobertures de les vacunacions contra la grip durant la campanya 2022-2023 a la Comunitat Valenciana es poden consultar en el Quadre 16.38.

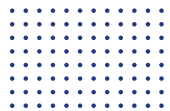
COBERTURES DE VACUNACIÓ DE GRIP 2023-2024			
Grup de Risc	POBLACIÓ OBJECTE	Núm. DE DOSIS	COBERTURA (%)
De 6 a 23 mesos	54.441	24.391	44,80
De 24 a 59 mesos	118.099	40.881	34,62
De 5 a 14 anys	514.906	40.433	7,85
De 15 a 59 anys	3.084.116	270.388	8,77
De 60 a més anys	1.399.615	783.690	55,99
Personal Sanitari	82.014	62.789	76,56
Residents en centres d'atenció a majors	34.878	31.607	90,62
Embarassades	26.100	23.062	88,36

Font: Direcció General de Salut Pública i Addiccions

Quadre 16.42

Durant la campanya de vacunació contra la grip 2023-2024 s’ha incorporat la vacunació de les persones menors de 5 anys i s’ha ampliat la cobertura a partir dels 60 anys (en campanyes anteriors s’oferia a partir dels 65 anys).

Vacunació contra la COVID-19, 2023

Pel que fa a la vacunació contra la COVID-19, la campanya ha consistit en l'administració d'una dosi de vacuna a les persones residents en centres d'atenció a persones majors, al personal sanitari i a les persones de 60 anys o més, posposant la vacunació almenys tres mesos en cas d'haver patit la malaltia.

La **cobertura aconseguida** en residents ha sigut del 70,31 %, mentre que en el personal de residències i en el personal dels centres sanitaris ha sigut del 44,98 % i del 41,8 %, respectivament.

El 48,98 % de les persones de 60 anys o més van rebre una dosi de vacuna durant la campanya.

Vacunació contra l'herpes zòster 2023

Finalment, l'any 2023 es va iniciar la vacunació contra l'herpes zòster en les persones de 65 i 80 anys, seguint l'estratègia aprovada per la Comissió de Salut Pública, amb una pauta de dues dosis. Les **cobertures aconseguides** de vacunació completa han sigut del 23,32 % per a les persones de 65 anys i del 24,85 % per a les de 80 anys.

16.4.3. Programes de prevenció

En els programes de prevenció del càncer de mama i del càncer de còlon no es disposa de dades corresponents a l'exercici 2023, i es reproduïxen les dades recollides en la memòria de l'any anterior.

Programa de Prevenció del Càncer de Mama

L'any 2022 es va citar un total de 329.858 dones d'entre 45 i 69 anys de la Comunitat Valenciana, i a 228.525 dones se'ls va realitzar un estudi mamogràfic com a prova de cribratge del càncer de mama. Aquesta xifra representa una **participació del 69,28 %, una adhesió al programa del 88,04 % i una taxa de detecció de càncer de 5,47 casos per mil dones estudiades**. Aquests indicadors aconseguïxen els nivells acceptables establits per les Guies Europees de Cribratge.

Durant l'any 2022, el **Programa de Prevenció del Càncer de Mama** va celebrar una jornada commemorativa pel seu 30è aniversari, des de l'inici del programa l'any 1992. Aquest programa, altament consolidat entre la població, s'anirà adaptant a l'evidència científica amb l'objectiu de millorar la qualitat de l'atenció prestada a les dones.

PARTICIPACIÓ DE LES DONES EN EL PROGRAMA DE CÀNCER DE MAMA

	Dones participants	Taxa de participació	Evolució Obertures (núm. unitats)
2018	233.851	72,15 %	29
2019	242.270	71,21 %	29
2020*	156.865	71,50 %	29
2021	228.193	68,77 %	29
2022**	228.525	69,28 %	29

*Estat d'alarma: interrupció de l'activitat i reinici de citació amb mesures de prevenció i control per COVID-19

** Resultats provisionals

Font: Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.43

Programa de Prevenció del Càncer de Còlon

El **Programa de Prevenció del Càncer Colorectal de la Comunitat Valenciana** (PPCCR-CV) té com a objectiu disminuir la incidència i la mortalitat per càncer colorectal en homes i dones d'entre 50 i 69 anys, mitjançant la detecció precoç de lesions que encara no han manifestat símptomes i que, per tant, són susceptibles de ser tractades amb procediments menys agressius, amb menys efectes secundaris i una major taxa de supervivència.

Les dades corresponents a l'any 2022 són provisionals i estan pendents d'actualització. Durant aquest any, en el marc del PPCCR, es va convidar un total de 600.795 homes i dones de 50 a 69 anys de la Comunitat Valenciana, dels quals **van participar 259.175**, la qual cosa representa un 43,14 % de la població convidada (homes: 40,89 %, dones: 45,24 %). El 4,93 % de les mostres de TSOH remeses van resultar positives (homes: 5,91 %, dones: 4,09 %), amb una taxa d'acceptació per a la realització de la colonoscòpia diagnòstica del 97,79 %. Es van detectar 4.642 persones amb adenomes, amb una taxa del 17,55 % (homes: 23,87 %, dones: 12,16 %). Així mateix, es van diagnosticar 280 casos de càncer en diferents estadis, amb una taxa de detecció de l'1,06 % (homes: 1,42 %, dones: 0,75 %).

Les dades provisionals disponibles per a l'any 2022 permeten observar una **recuperació dels principals indicadors fins a nivells previs** a la crisi sanitària provocada per la COVID-19, destacant l'increment tant en els nivells d'invitació com en el nombre total de participants respecte a l'any 2021. Pel que fa a la detecció d'adenomes i de càncers, s'espera un augment de les taxes a mesura que es complete la informació diagnòstica dels episodis corresponents a 2022. Per a l'any 2023 es preveu continuar amb la recuperació progressiva fins a aconseguir els valors assolits abans de la pandèmia..

PARTICIPACIÓ EN EL PROGRAMA DE CÀNCER DE CÒLON

Anys	Participants	Taxa de participació
2018	258.470	48,82 %
2019	255.418	47,52 %
2020*	164.300	44,62 %
2021	234.945	52,48 %
2022**	259.175	43,12 %

*Estat d'alarma: interrupció de l'activitat i reinici de citació amb mesures de prevenció i control per COVID-19

** Resultats provisionals

Font: Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat

Quadre 16.44

Programa de Salut Sexual

El **Programa d'Intervenció en Educació Sexual (PIES)** té com a objectiu general promoure l'educació en valors que afavorisquen una vivència positiva de la pròpia sexualitat i uns comportaments sexuals concordes amb les opcions més saludables.

Durant el curs 2022-2023, un total de 467 centres docents d'ESO de la Comunitat Valenciana es van adherir al programa, la qual cosa representa el 65,41 % del total.

Prevenió d'infeccions de transmissió sexual

En les estratègies de prevenició de les infeccions de transmissió sexual (ITS), és fonamental el **diagnòstic primerenc i el tractament precoç**, ja que, juntament amb les estratègies orientades a reduir l'exposició al risc d'infecció, contribueixen significativament a disminuir la incidència de la malaltia. Les ITS —entre les quals destaca de manera significativa el VIH per la seua gravetat i impacte social— constitueixen un problema de salut pública de creixent incidència i prevalença, tant a escala mundial com en el nostre entorn. Cal destacar que, en l'últim lustre, la gran majoria de les noves infeccions per VIH diagnosticades a la Comunitat Valenciana són atribuïbles a la via de transmissió sexual.

L'any 2023 s'ha registrat un increment de les malalties de transmissió sexual, com ara la infecció gonocòccica o els casos de sífilis. Per aquest motiu, el CESCV recomana continuar

implementant programes d'educació sexual integral, promoure l'accés universal a proves de detecció i tractament oportú, així com fomentar l'ús consistent i correcte dels mètodes de protecció. Només mitjançant un enfocament integral i col·laboratiu és possible abordar, de manera efectiva, el repte que representen les ITS i avançar cap a comunitats més saludables i segures.

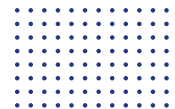
A la Comunitat Valenciana hi ha tres unitats de referència, una per província, per a la prevenició del VIH i de les infeccions de transmissió sexual (les denominades **Unitats de Prevenició de la Sida i Infeccions de Transmissió Sexual –UPS-ITS–**, també conegudes com a CIPS), que lideren la coordinació de l'activitat preventiva comunitària, així com l'atenció a les poblacions amb elevada vulnerabilitat davant de les ITS i el VIH.

En el Quadre 16.45 es detallen les proves per a ITS realitzades en les UPS-ITS durant l'any 2023.

PROVES D'INFECCIONS DE TRANSMISSIÓ SEXUAL REALITZADES EN ELS CENTRES UPS/ITS. COMUNITAT VALENCIANA 2023				
Prova	Alacant	Castelló	València	Comunitat Valenciana
Any	2023	2023	2023	2023
Sífilis	2.147	1456	2.925	6.528
Hepatitis B	629	1390	2.383	4.402
Hepatitis C	1008	1281	2.585	4.874
Hepatitis A	602	1104	2.281	3.987
Gonocòccia faríngia	1040	1098	192	2.330
Gonocòccia coll de l'úter	266	204	311	781
Gonocòccia anal	865	947	149	1.961
Gonocòccia uretral	1454	836	180	2.470
Clamídies	2.532	2.124	2.387	7.043
Total	10.543	10.440	15.416	34.376

Font: Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

Quadre 16.45

Programa de Salut Bucodental Infantil (PSBI) en Centres Docents

L'objectiu del **Programa de Salut Bucodental Infantil de la Comunitat Valenciana** és millorar l'estat de salut bucodental infantil mitjançant activitats de promoció de la salut, prevenció dels problemes bucodentals més freqüents (càries, malaltia periodontal, etc.) i l'atenció sanitària corresponent, dirigides a xiquets i xiquetes de 0 a 14 anys.

El PSBI centra la seua actuació en:

- **Promocionar la salut bucodental entre l'alumnat**, intensificant les accions en els grups d'edat amb major impacte preventiu, especialment en menors de 6 anys (Educació Infantil), i incidint en l'alumnat dels centres docents amb major risc de càries dental, amb la participació activa de les famílies.
- **Mantindre un bon nivell de salut bucodental en la dentició permanent** (Educació Primària i ESO).
- **Prevenir la patologia oral**, especialment les càries, mitjançant l'adquisició d'hàbits higiènics per part de l'alumnat.

La **participació dels centres docents** en les activitats de promoció de la salut bucodental, realitzades pel professorat a l'aula, ha sigut del 33 % durant el curs 2022-2023, enfront del 7 % del curs anterior, afectat per la situació d'emergència sanitària derivada de la COVID-19.

Per a la realització d'aquestes activitats, s'han proporcionat als centres docents i a les Unitats de Salut Bucodental diversos **materials** com raspalls dentals, pasta dental fluorada, arcades retallables, fantomes, infografies i material didàctic.

La **participació de l'alumnat** en les activitats del Programa de Salut Bucodental ha sigut més elevada en Educació Infantil i en els centres d'Educació Especial (amb un 28 % i un 27 % de l'alumnat respectivament), seguida per Educació Primària (20 %) i, finalment, l'ESO (només un 5 %).

El personal higienista dental, d'acord amb el que estableix el programa, realitza la detecció de riscos i problemes de salut bucodental mitjançant exploracions orals a l'alumnat de l'últim curs d'Educació Infantil (5 anys). En els centres docents amb major risc de càries dental, es realitzen exploracions en tots els cursos del segon cicle d'Educació Infantil.

La **cobertura de la revisió oral** durant el curs 2022-2023 ha sigut del 74 % de l'alumnat de 3r d'Infantil, enfront del 66,35 % del curs anterior, i s'ha remés a la Unitat de Salut Bucodental (USBD) el 58 % de l'alumnat explorat.

El CES CV destaca la participació desigual de l'alumnat en les activitats de promoció de la salut bucodental, observant-se una major implicació en Educació Infantil i en

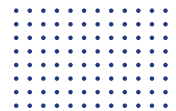
els centres d'Educació Especial (amb un 28 % i un 27 % de l'alumnat respectivament), seguida per Educació Primària (amb un 20 %) i, finalment, Educació Secundària Obligatòria (ESO), amb només un 5 % de participació. És essencial promoure de manera més efectiva la participació i la implementació d'activitats de promoció de la salut bucodental en tots els nivells educatius.

Programa de Prevenció de la Violència en la Infància

El Servei de Programes de Salut i Avaluació de Polítiques de Salut ha recollit i analitzat la informació sobre les **situacions de violència en la infància i l'adolescència** detectades des de l'àmbit sanitari a la Comunitat Valenciana durant l'any 2023, a partir del Full de Notificació per a l'Atenció Sociosanitària Infantil i la Protecció de Menors (FNASIPM).

A la Comunitat Valenciana, durant aquest període, s'han registrat **2.509 notificacions** sobre situacions de violència en la infància i l'adolescència, amb una taxa de notificació de 280,7 per cada 100.000 menors-any. Aquesta taxa és significativament superior en les xiquetes i adolescents (329,9 per 100.000 menors-any) en comparació amb els xiquets i adolescents (234,5 per 100.000 menors-any).

El país d'origen de la mare es coneix en el 53 % de les notificacions, de les quals el 63 % corresponen a dones espanyoles.

Les taxes de notificació més elevades s'observen en el grup d'edat de menors d'1 any, i són superiors en les xiquetes i adolescents en tots els grups d'edat, excepte en el grup d'1 a 4 anys. Destaquen la taxa de 911,3 per 100.000 en xiquetes menors d'1 any i la de 481,7 per 100.000 en adolescents d'entre 15 i 17 anys.

Control sanitari de productes químics i biocides

El nombre total d'**incidències** generades sobre el control sanitari de productes químics i biocides durant l'any 2023 ha sigut de 2.391. D'aquestes incidències, es van avaluar 2.203 productes químics, obtinguts majoritàriament a partir de les inspeccions realitzades per les Unitats de Salut Laboral dels centres de Salut Pública.

Les sol·licituds d'informes d'avaluació de productes químics per a **autoritzacions ambientals integrades** han continuat augmentant durant l'any 2023. En total, el Servei de Prevenció en l'Entorn Laboral ha rebut 58 sol·licituds i s'han analitzat 547 productes químics.

D'altra banda, es van rebre 38 alertes de **seguretat química** originades en la Xarxa Nacional d'Inspecció i Control de Productes Químics espanyola i es van notificar 37 alertes procedents de la Comunitat Valenciana a altres comunitats autònomes.

Vigilància dels problemes de salut d'origen laboral en les persones que treballen

El **Sistema d'Informació Sanitària i Vigilància Epidemiològica Laboral** (Sisvel) és un sistema informatitzat des de l'any 2010 que permet interconnectar el sistema públic de salut amb els serveis de prevenció de riscos laborals, les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social i l'Institut Nacional de la Seguretat Social. Té com a finalitat facilitar el diagnòstic de les malalties professionals (MMPP), el reconeixement del mal laboral i l'avanç de l'acció preventiva en les empreses.

A la **Comunitat Valenciana**, durant l'any 2023 es van comunicar a través del Sisvel un total de 7.432 casos de sospita de malalties professionals (MMPP). Això es tradueix en una taxa global de 164,39 casos per cada 100.000 habitants, la qual cosa representa un increment del 6,5 % respecte a l'any anterior. Desglossant per sexe, les taxes de comunicació, derivació i acceptació van ser superiors en les dones (193,76; 160,05 i 20,64) respecte als homes (133,28; 103,72 i 14,80).

Un total de 3.941 casos van ser estudiats per les Unitats de Salut Laboral dels centres de Salut Pública, a petició dels metges d'atenció primària o hospitalària, abans de ser derivats a les mútues corresponents perquè s'encarregaren de l'atenció sanitària. Els 3.491 casos restants van ser enviats directament a aquestes entitats col·laboradores de la Seguretat Social.

L'**increment en la declaració de sospites de MMPP** es va traduir en un augment de les declaracions al sistema nacional (Cepross). Durant l'any 2023 es van declarar un total de 5.462 casos de malalties professionals, amb una pujada interanual del 4,82 %.

L'augment en la declaració de sospites de malalties professionals (MMPP) es tradueix en un increment de les declarades al sistema nacional (Cepross), cosa que significa que s'ha continuat millorant la detecció d'aquestes malalties, no que haja augmentat aquest tipus de mal laboral.

17 Medi ambient, recursos naturals i canvi climàtic

El Capítol 17 de la Memòria, distribuït en set apartats, aborda el medi ambient, els recursos naturals i el canvi climàtic a la Comunitat Valenciana. El capítol s'inicia amb l'anàlisi de l'evolució del clima, mitjançant l'estudi de les temperatures i precipitacions durant l'últim any. En segon lloc, es presenta l'estat de l'aigua, incloent-hi la qualitat global de les masses d'aigua, l'estat de les reserves, els usos de l'aigua, les aigües residuals i de bany, així com la contaminació aquífera. A continuació, s'ofereixen les dades relatives a la qualitat de l'aire i la qualitat acústica, per continuar amb un apartat dedicat a l'energia i al canvi climàtic. El cinquè apartat analitza la biodiversitat i el patrimoni natural, per a abordar tot seguit la situació dels residus a la Comunitat Valenciana. El capítol finalitza amb un apartat dedicat a la participació i conscienciació ciutadana.

A principis de desembre de 2022, es publicà i entrà en vigor la **Llei 6/2022, de 5 de desembre, de la Generalitat Valenciana, del canvi climàtic i la transició ecològica a la Comunitat Valenciana**. L'objectiu d'aquesta norma és establir un marc jurídic, en coherència amb la legislació estatal¹ i la normativa de desenvolupament, per a l'adopció de mesures dirigides a la mitigació i adaptació al canvi climàtic, que garantisquen una transició ordenada cap a un model social, econòmic i ambiental resilient i neutre en carboni. No obstant això, cal assenyalar que els desenvolupaments reglamentaris previstos en la llei no s'han posat encara en funcionament, així com tampoc les modificacions del Títol VI de la mateixa.

L'anàlisi de les dades d'aquest capítol es pot resumir en els punts següents:

- **Increment mitjà de les temperatures de 1,3 graus centígrads des que hi ha registres i una disminució del 33 % en la precipitació** acumulada durant l'últim exercici, considerant-se 2023 com un any extremadament sec a la Comunitat Valenciana.

- **Descens del 18,9 % en el nivell dels embassaments** pertanyents a la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, situant-se, a finals de 2023, al 45,96 % de la seua capacitat.

- **Increment dels resultats de producció i abocaments de les plantes dessaladores** en funcionament a la Comunitat Valenciana, expressats en metres cúbics.

Qualitat excel·lent de les aigües de bany durant l'últim exercici.

Reducció del 2 % en les tones de CO₂ assignades i disminució del 16,7 % en les emissions totals.

Bona qualitat de l'aire segons les dades de les estacions de mesurament de la Comunitat Valenciana.

Increment del 0,2 % en la potència elèctrica instal·lada a la Comunitat Valenciana.

Augment de l'1,2 % en la potència instal·lada d'energies renovables i increment del 13,7 % en l'energia generada durant l'últim any.

¹ Llei 7/2021, de 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica, l'objecte de la qual és assegurar el compliment dels objectius de l'Acord de París, adoptat el 12 de desembre de 2015 i signat per Espanya el 22 d'abril de 2016.

- **Increment de les inversions i ajudes** destinades a programes d'estalvi i eficiència energètica, així com a l'impuls de la mobilitat sostenible i el vehicle elèctric.

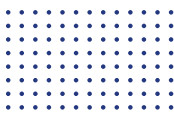
- En matèria de biodiversitat, **augment del 51,2 % en les inversions destinades als Espais Naturals Protegits (ENP)** i de l'1,7 % en les inversions en la Xarxa Natura 2000, hàbitats naturals i espècies protegides.

- En relació amb els ENP, **no s'ha produït cap modificació respecte a 2022** pel que fa al nombre de zones humides, monuments naturals, paisatges protegits i paratges naturals.

- **Increment del 45,5 % en el nombre d'incendis forestals** registrats a la Comunitat Valenciana, **tot i que amb una reducció significativa** del 80,5 % en les hectàrees afectades. La **intencionalitat** continua sent la principal causa, juntament amb la **negligència**, representant conjuntament el **60 % de les causes** dels incendis ocorreguts durant 2023.

- **Increment del 6 % en el nombre de consultes** rebudes pel Centre d'Informació i Documentació Ambiental de la Comunitat Valenciana, **la qual cosa reflecteix una millora en la participació i la conscienciació ciutadana en matèria de medi ambient.**

17.1. EVOLUCIÓ DEL CLIMA A LA
COMUNITAT VALENCIANA

17.1.1. Temperatures

En els últims 20 anys, les temperatures a la Comunitat Valenciana s’han mantingut majoritàriament per damunt dels valors normals per a la regió. En concret, l’any 2023 ha sigut un any extremadament càlid i extremadament sec a la Comunitat Valenciana, amb una temperatura mitjana 1,3 graus centígrads superior a la mitjana climàtica normal i una precipitació un 33 % inferior. Es tracta, després del 2022, de l’any més càlid des que hi ha registres (1950) i el més sec dels últims 40 anys, des de 1983.

El Quadre 17.1 recull la temperatura mitjana registrada per mesos i la mitjana anual, que s’ha situat **1,3 graus per damunt de la mitjana normal**. L’any 2023 va registrar una temperatura mitjana estimada de 16,8 graus en el conjunt del territori de la Comunitat Valenciana. En aquest període, es va registrar un mes extremadament càlid (novembre), huit mesos molt càlids (març, abril, juny, juliol, agost, setembre, octubre i desembre), dos mesos amb caràcter normal (gener i maig) i un mes fred (febrer), que va presentar l’anomalia tèrmica freda més acusada des de febrer de 2018.

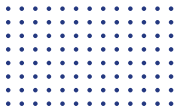
TEMPERATURES REGISTRADES DURANT 2023

Mes	Temperatura mitjana registrada °C	Mitjana normal temperatura °C	Anomalia °C
Gener	8,0	8,1	-0,1
Febrer	7,6	8,9	-1,3
Març	13,7	11,3	+2,4
Abril	16,1	13,4	+2,7
Mai	17,0	17,0	0,0
Juny	22,1	21,2	+0,9
Juliol	26,3	24,2	+2,1
Agost	26,1	24,4	+1,7
Setembre	21,7	20,7	+1,0
Octubre	18,9	16,6	+2,3
Novembre	14,3	11,7	+2,6
Desembre	10,2	8,9	+1,3
Hivern	9,0	8,6	+0,4
Primavera	15,6	13,9	+1,7
Estiu	24,8	23,3	+1,5
Tardor	18,3	16,3	+2,0
ANUAL	16,8	15,5	+1,3

Font: Agència Estatal de Meteorologia (AEMET) Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

Quadre 17.1

17.1.2. Precipitacions

En el Quadre 17.2 figura la **precipitació mitjana acumulada** l'any 2023 (334,4 l/m² fins al 19 de desembre), que ha sigut un 33 % inferior a la mitjana climàtica del període 1991-2020 (498,6 l/m²). Aquestes xifres qualifiquen el 2023 com un any **extremadament sec, el més sec dels últims 40 anys, des de 1983, i el sisé més sec des de 1950.**

El Quadre 17.2 recull les precipitacions acumulades per mesos. La meitat dels mesos de l'any han tingut un caràcter molt sec o extremadament sec (gener, març, abril, octubre, novembre i desembre); agost va ser un mes sec, febrer va presentar un caràcter normal, i maig, juny, juliol i setembre es van classificar com a molt humits.

PRECIPITACIÓ ACUMULADA DURANT 2023

Mes	Precipitació acumulada 2023	Precipitació normal	Anomalia
Gener	5,7	43,6	-87%
Febrer	36,7	33,3	+10%
Març	2,3	48,7	-95%
Abril	3,8	50,7	-92%
Mai	108,3	44,5	+143
Juny	48,3	25,3	+91%
Juliol	15,6	12,0	+30%
Agost	12,9	22,7	-43%
Setembre	87,0	57,9	+50%
Octubre	7,5	58,6	-87%
Novembre	2,9	53,5	-95%
Desembre	3,7	47,7	-92%
Hivern	80,6	124,7	-35%
Primavera	114,4	143,9	-20%
Estiu	76,9	60,0	+28%
Tardor	97,4	170,0	-43%
ANUAL	334,4	498,6	-33%

Font: Agència Estatal de Meteorologia (AEMET). Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

Quadre 17.2

Per la seua part, el Quadre 17.3 conté l'estadística de precipitació mitjana en cadascuna de les comarques de la nostra Comunitat, incloent-hi la precipitació acumulada, la quantitat considerada normal i l'anomalia registrada (dèficit o superàvit), ordenades de major a menor superàvit. **Totes les comarques han registrat dèficit pluviomètric durant l'any 2023, amb valors superiors al 10 %, i amb un dèficit que supera el 50 % en el Camp de Morvedre**

ESTADÍSTICA DE PRECIPITACIÓ ACUMULADA PER COMARQUES, 2023

Comarca	Precipitació acumulada 2023	Precipitació normal (mitjana 1991-2020)	Anomalia
El Camp de Túria	207,0	471,0	-56%
La Serrania	250,8	476,2	-47%
La Foia de Bunyol	279,9	523,5	-47%
L'Alt Palància	291,7	541,8	-46%
L'Alcalatén	295,3	543,7	-46%
L'Alt Mijars	313,2	556,0	-44%
El Camp de Túria	240,8	420,6	-43%
La Safor	461,7	789,5	-42%
La Marina Alta	433,2	739,2	-41%
L'Horta Nord	245,4	415,2	-41%
La Plana d'Utiel-Requena	269,8	443,7	-39%
La Ribera Alta	357,7	577,0	-38%
El Vall de Cofrentes-Ayora	298,7	475,6	-37%
La Plana Baixa	325,6	502,9	-35%
L'Alt Maestrat	413,2	624,3	-34%
València	323,6	487,2	-34%
La Canal de Navarrés	376,5	558,3	-33%
La Marina Baixa	324,8	478,0	-32%
El Comtat	486,5	695,5	-30%
L'Horta Nord	338,6	483,1	-30%
El Baix Segura / La Vega Baixa	211,6	298,2	-29%
El Rincó d'Ademuc	326,7	454,8	-28%
La Ribera Baixa	444,1	617,8	-28%
La Costera	430	586,6	-27%
El Baix Maestrat	449,2	601,2	-25%
El Baix Maestrat	449,2	601,2	-25%
Els Ports	452,2	604,4	-25%
La Vall d'Albaida	474,5	625,8	-24%
L'Alt Vinalopó / El Alto Vinalopó	270,8	353,3	-23%
La Plana Alta	423,3	529,9	-20%
L'Alacantí	253,0	310,7	-19%
El Baix Vinalopó	231,7	269,6	-14%
El Vinalopó Mitjà / El Vinalopó	268,9	303,3	-11%

Quadre 17.3 Font: Agència Estatal de Meteorologia (AEMET). Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

17.1.3. Insolació

D’acord amb les dades del producte SDU (sunshine duration) del Servei d’Aplicacions Satel·litàries d’EUMETSAT per a la vigilància del clima (CM SAF), l’any 2023 va concloure amb un total de **3.172 hores de sol** de mitjana al territori de la Comunitat Valenciana, una quantitat un 5,4 % superior al valor mitjà del període 1991-2020 (3.010 hores de sol).

El Quadre 17.4 recull les dades estadístiques dels nivells d’insolació en les tres províncies de la Comunitat Valenciana durant l’any 2023, així com el seu percentatge d’anomalia respecte a la mitjana del període 1991-2020. **S’aprecien anomalies positives en totes tres províncies, sent la més elevada la registrada a Castelló**, que supera en un punt percentual les de València i Alacant.

En coherència amb el caràcter extremadament sec de l’any i amb els llargs períodes sense precipitacions, el 2023 ha presentat una anomalia positiva d’insolació destacada, sent el tercer any més assolellat a la Comunitat Valenciana des de 1983, només superat per 2012 i 2017, ambdós amb més de 3.200 hores de sol.

NIVELLS D'INSOLACIÓ EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Província	Insolació normal Mitjana 1991-2020	Insolació 2023	Anomalia 2023 respecte a mitjana Percentatge %
Alacant	3.118	3.279	5,2
Castelló	2.913	3.089	6,1
València	3.012	3.165	5,1

Font: Agència Estatal de Meteorologia (AEMET) Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

Quadre 17.4

Per la seua part, el Quadre 17.5 presenta els nivells d’insolació per mesos. Destaca el mes d’abril, que va ser el **més assolellat de tota la sèrie històrica**, fet que coincideix amb el seu caràcter extremadament sec. També cal destacar els mesos de març, novembre i gener, que se situen entre els cinc mesos amb més hores de sol registrades. En l’altre extrem, el final de la primavera i l’inici de l’estiu van presentar nivells d’insolació inferiors a la mitjana climàtica normal, com a conseqüència de la nuvolositat i les arruixades que van afectar aquests mesos.

NIVELLS D'INSOLACIÓ DURANT 2023

Mes	Insolació total 2023	Mitjana normal 1991-2020	Anomalia
Gener	233	196	+19%
Febrer	179	194	-8%
Març	288	233	+23%
Abril	319	254	+25%
Maig	258	287	-10%
Juny	292	327	-11%
Juliol	335	357	-6%
Agost	355	318	+12%
Setembre	243	253	-4%
Octubre	230	222	+4%
Novembre	226	185	+22%
Desembre	214	182	+18%
Hivern	571	571	0%
Primavera	865	775	+12%
Estiu	982	1.002	-2%
Tardor	699	659	+6%
ANUAL	3.172	3.010	+5%

Font: Agència Estatal de Meteorologia (AEMET) Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

Quadre 17.5

13

ACCIÓN POR EL CLIMA

El CES CV torna a destacar la necessitat de reafirmar el compromís amb la transició cap a una economia sostenible, resilient, climàticament neutra i eficient en l’ús dels recursos, que permeta fer front a l’amenaça del canvi climàtic en què estem immersos, amb una intensificació de l’aridesa del nostre clima.

Per això, insta la Generalitat a adoptar totes les mesures necessàries per a situar la salut de les persones en el centre de l’acció climàtica, a la vista de les conseqüències del canvi climàtic i de l’augment de les temperatures en els índexs de mortalitat i en la deterioració de la salut.

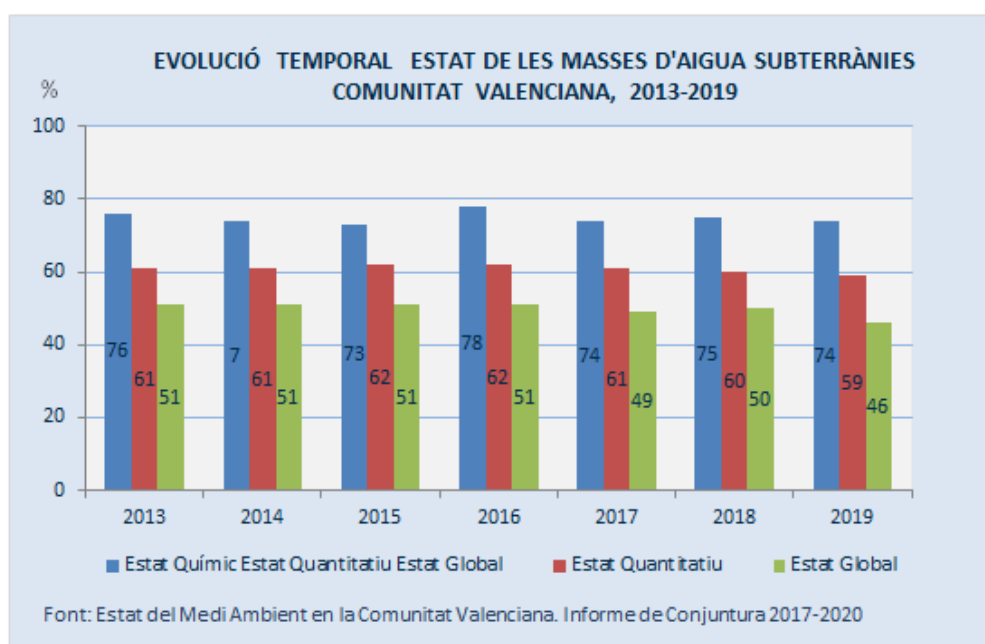
Així mateix, reitera la necessitat de posar en marxa, de manera àgil, totes les ferramentes per a una transició ecològica ordenada dels sectors productius, que prioritze les persones i la protecció de l’entorn ambiental.

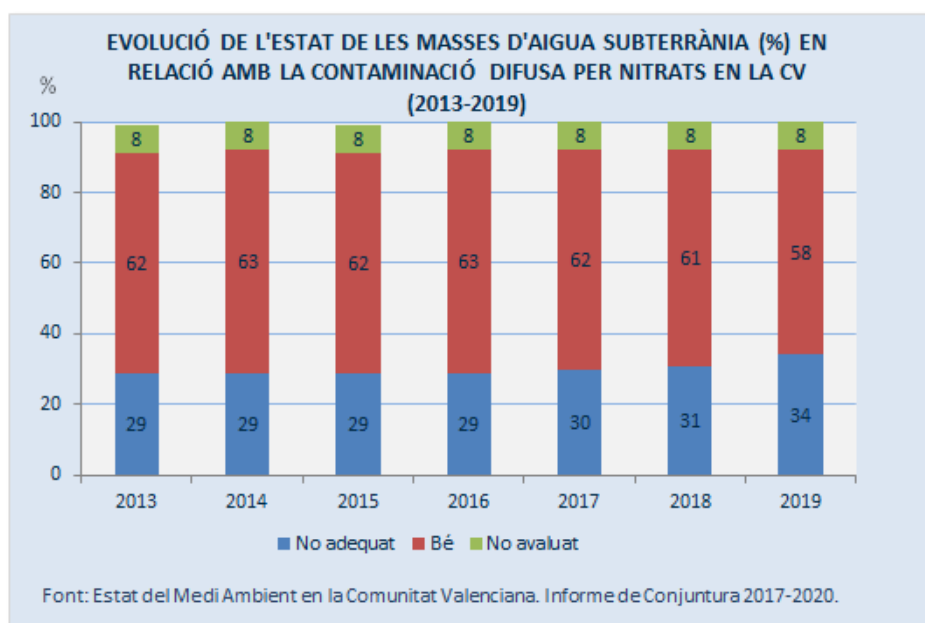
17.2. AIGUA

17.2.1. Estat global de la qualitat de les masses d'aigua²

A continuació, es presenten les dades sobre l'estat de les masses d'aigua subterrànies corresponents al període 2013-2019, recollides en l'últim Informe de Conjuntura 2017-2020. Estat del Medi Ambient a la Comunitat Valenciana, així com l'estat qualitatiu de les masses d'aigua superficials per a l'any 2023.

Gràfic 17.1

Gràfic 17.2

² L'avaluació de l'estat de les masses d'aigua superficials implica l'anàlisi del seu estat químic (composició i nivells de contaminació) i del seu estat ecològic (capacitat per a complir la seua funció com a hàbitat o dins d'un ecosistema). Es considera que una massa d'aigua superficial es troba en estat bo o millor només si tant l'estat químic com l'ecològic són qualificats com a bons. N'hi ha prou que un dels dos no siga valorat com a bo perquè l'estat global siga classificat com a «pitjor que bo».

El Quadre 17.6 recull l'estat qualitatiu de les masses d'aigua a la Comunitat Valenciana per a l'any 2023. Segons les dades procedents de les Confederacions Hidrogràfiques del Xúquer, del Segura i de l'Ebre, emeses en els esborranys dels plans hidrològics per al cicle 2022-2027, les **dades no han variat respecte a l'exercici 2021**.

ESTAT QUALITATIU DE LES MASSES D'AIGUA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	EMBASSAMENT S	LLACS NATURALS	LLACS MOLT MODIFICATS	RIUS NATURALS	RIUS ARTIFICIALS*	MASSES DE TRANSICIÓ	D'AIGUES DE COSTA	PORTS
POTENCIAL ECOLÒGIC								
Bé o superior	20	4	1	84	-	3	7	2
Moderat	3	3	2	63	12	-	8	4
Deficient	1	1	-	36	3	-	2	-
No adequat	-	1	1	17	5	1	1	-
No avalua	-	1	-	-	-	-	-	-
Sense aigua en els mos	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	24	10	4	200	20	4	18	6
ESTAT QUÍMIC								
Bé	21	7	4	164	10	3	18	6
No arriba a bé	3	3	-	32	10	1	-	-
No avalua	-	-	-	-	-	-	-	-
Sense aigua en els mos	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	24	10	4	196	20	4	18	6
ESTAT GLOBAL								
Bé o millor	20	5	1	82	-	1	15	2
Pitjor que bé	4	5	3	118	20	3	3	4
No avalua	-	-	-	-	-	-	-	-
Sense aigua en els mos	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	24	10	4	200	20	4	18	6

Rius artificials o molt modificats
Font: Confederació Hidrogràfica del Xúquer. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic. Elaboració pròpia.

Quadre 17.6

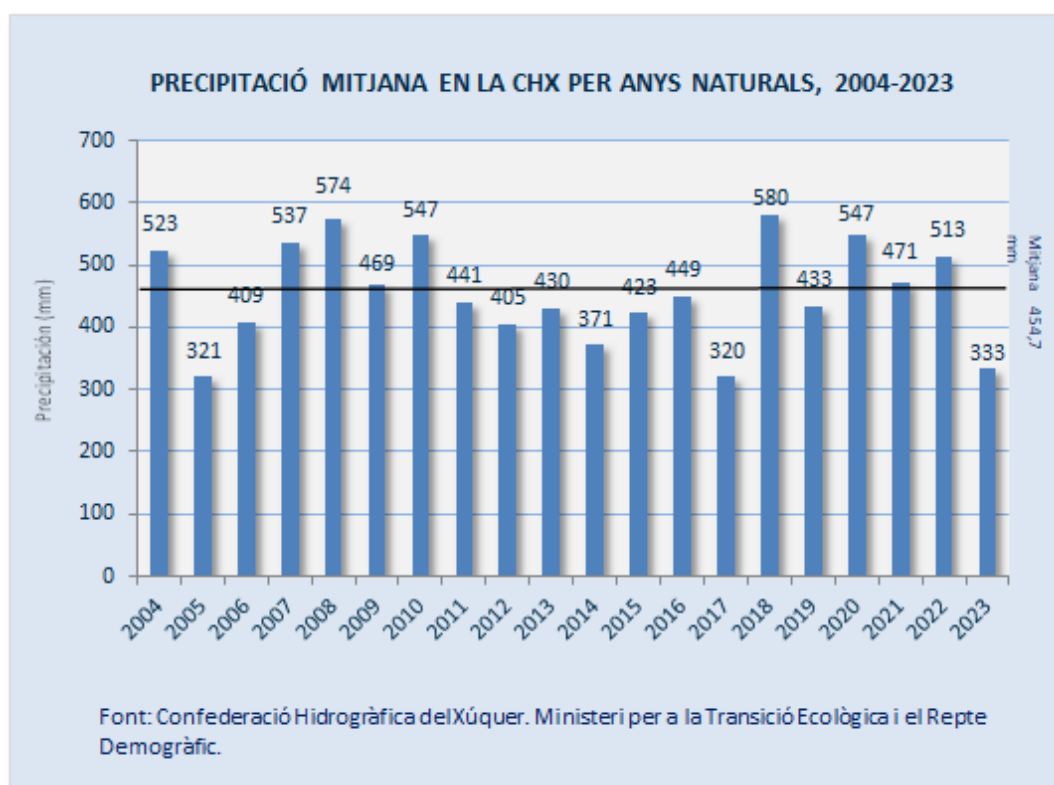

17.2.2. Estat de les reserves d'aigua embassada

A continuació, s'ofereixen les dades corresponents a l'estat dels embassaments a la Comunitat Valenciana a data 25 de desembre de 2023.

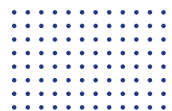
Els embassaments de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer (CHX) es trobaven, a finals de 2023, 10,7 punts percentuals per davall del nivell registrat l'any 2022, en el qual estaven al 56,66 % de la seua capacitat. El volum d'aigua embassada ha sigut 305,34 hectòmetres cúbics inferior respecte a l'exercici anterior.

El Gràfic 17.3 mostra la precipitació mitjana anual a la CHX per anys naturals, durant el període 2004-2023.

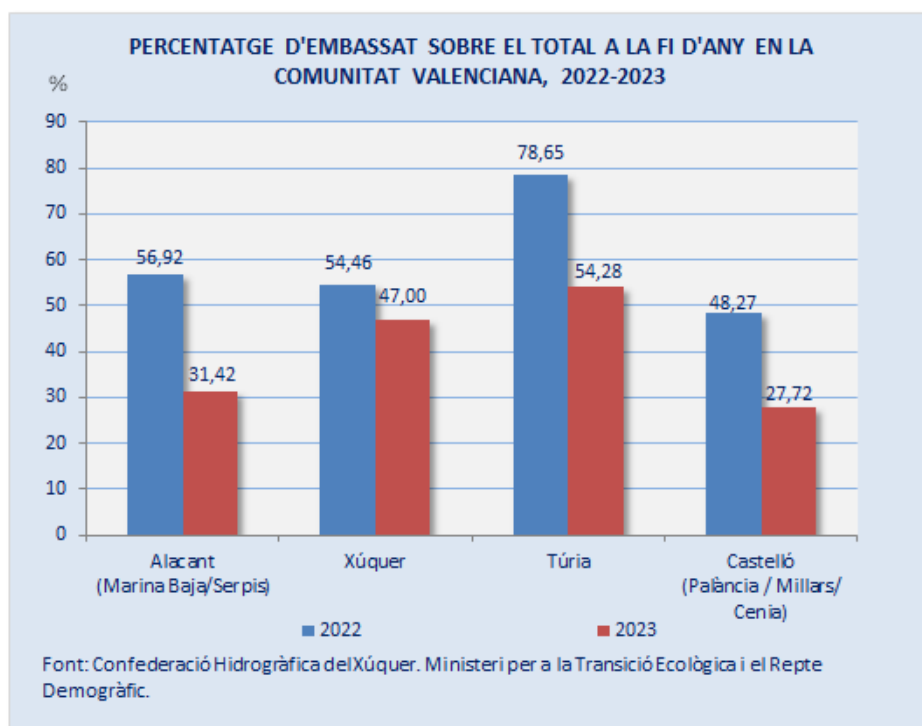

Gràfic 17.3

Per part seua, el Gràfic 17.4 arreplega la situació de l'aigua embassada per a cada un dels sistemes per als dos últims exercicis.

Gràfic 17.4

Durant els últims anys s'han produït constants oscil·lacions en el nivell d'aigua embassada, tant a l'alça com a la baixa. A data 25 de desembre de 2023, els embassaments de la Comunitat Valenciana es trobaven per davall del 46 % de la seua capacitat mitjana. Els dos embassaments més importants del sistema Xúquer, Alarcón i Contreras, presentaven nivells del 52,07 % i 63,72 %, respectivament, enfront del 53,83 % i 90,53 % registrats l'any 2022.

Malgrat aquestes variacions, no es pot ignorar la situació deficitària estructural que afecta la Comunitat Valenciana, marcada per la irregularitat de les pluges i la seua distribució territorial. A més, la concentració de les precipitacions en determinats períodes de l'any, que no coincideixen amb els moments de major demanda hídrica, dificulta la satisfacció de les necessitats d'aigua. A això cal afegir el fenomen de la DANA, que en moltes ocasions impedeix l'emmagatzematge de l'aigua per al seu ús posterior i pot provocar greus perjudicis, especialment per a l'agricultura.

Segons dades de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer (CHX), i de la seua xarxa SAIH (Sistema Automàtic d'Informació Hidrològica) amb 182 pluviòmetres, durant l'any 2023 es va registrar, en el seu àmbit territorial, una precipitació mitjana de 333 mm, equivalent a 13.562 hm³. En comparació, l'any 2022 es van registrar 513 mm (20.893 hm³), fet que suposa un descens del 35,1 % en el volum de precipitació.

El volum disponible en els embassaments a 1 de gener de 2024 era de 1.313 hm³, una xifra un 19,4 % inferior al volum emmagatzemat a l'inici de l'any anterior (1.629 hm³) i només un 3,2 % superior a la mitjana del primer de gener dels últims 10 anys naturals (1.272 hm³). Això situa el volum de 2024 com el nové més alt dels últims 30 anys.

Si es consideren només els embassaments gestionats directament per la CHX, el volum disponible a 1 de gener de 2024 era de 1.163 hm³, un valor un 21,2 % inferior al registrat a l'inici de 2023 (1.476 hm³) i només un 3,8 % superior a la mitjana de l'última dècada (1.120,8 hm³).

L'any 2023 ha sigut excepcionalment escàs en precipitacions, tal com es pot observar en el Gràfic 17.3, que mostra la precipitació mitjana anual dels últims vint anys. Les dades reflecteixen un comportament cíclic, amb alternança de períodes de diversos anys amb altes precipitacions i altres amb valors molt baixos. El 2023 ocupa el tercer lloc més baix per precipitació mitjana en els embassaments de la CHX, sent l'any més humit 2018, amb 580 mm, i el més sec 2017, amb 320 mm.

El Quadre 17.6 recull la situació de cadascun dels embassaments de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.

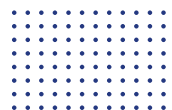
Per la seua part, el Quadre 17.7 presenta una comparativa anual de l'estat dels embassaments de la CHX per als dos últims exercicis, amb indicació de la taxa de variació.

**ESTAT D'EMBASSAMENTS PERTANYENTS A LA CONFEDERACIÓ
HIDROGRÀFICA DEL XÚQUER (A 25/12/23)**

Embassament			Capacitat Hm ³	Embassat Hm ³	% s/ Total
Sistema Marina Baixa					
	Amadorio	Alacant	15,8	3,67	23,23
	Guadalest	Alacant	13,0	6,22	47,85
Sistema Serpis					
	Beniarrés	Alacant	27,0	7,64	28,30
Sistema Xúquer-Túria					
Xúquer					
	La Toba	Conca	9,7	5,16	53,20
	Alarcón	Conca	1.118,0	582,10	52,07
	Contreras	València	360,8	229,91	63,72
Complex Cortes					
	El Molinar	València	4,0	2,52	63,00
	Cortes II	València	118,0	113,61	96,28
	La Muela	València	20,0	2,45	12,25
	El Naranjero	València	29,0	23,10	79,66
Baix Xúquer					
	Tous-La Ribera	València	378,6	64,54	17,05
	Escalona	València	98,7	4,52	4,58
	Bellús	València	69,2	16,14	23,32
Magre					
	Forata	València	37,3	10,25	27,48
Túria					
	Arquillo de S. Blas	Terol	21,0	13,82	65,68
	Benaixeve	València	221,3	138,59	62,63
	Loriguilla	València	73,2	21,65	29,58
	Buseo	València	7,5	1,28	17,07
Sistema Palància					
	Regajo	Castelló	6,0	1,39	23,01
	Algar	Castelló	6,3	0,01	0,16
Sistema Mijares					
	Alcora	Castelló	1,4	0,55	39,29
	Arenós	Castelló	136,9	47,57	34,75
	María Cristina	Castelló	18,4	1,71	9,29
	Sitjar	Castelló	49,3	10,41	21,12
	Balaguèras	Castelló	0,1	0,09	90,00
	Valbona	Castelló	0,5	0,23	46,00
	Móra de Rubiols	Terol	1,0	0,21	20,19
Sistema Sénia					
	Ulldescona	Castelló	11,0	1,86	16,91
Sistema Altres					
	Almansa	Albacete	1,6	1,11	69,38
	Onda	Castelló	1,0	0,31	29,81
TOTAL GENERAL			2.855,8	1.312,62	45,96

Quadre 17.7 Font: Confederació Hidrogràfica del Xúquer. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

**ESTAT D'EMBALLAMENTS PERTANYENTS A LA CONFEDERACIÓ
HIDROGRÀFICA DEL XÚQUER. VARIACIÓ. COMPARATIVA ANUAL A 25 DE DESEMBRE**

Emballament			Volum 2022*	Volum 2023*	Increment %
			Hm3	Hm ³	
Sistema Marina Baixa					
	Amadorio	Alacant	7,53	3,67	-51,26
	Guadalest	Alacant	7,81	6,22	-20,36
Sistema Serpis					
	Beniarrés	Alacant	16,44	7,64	-53,53
Sistema Xúquer-Túria					
Xúquer					
	La Toba	Conca	8,39	5,16	-38,50
	Alarcón	Conca	601,85	582,10	-3,28
	Contreras	València	326,64	229,91	-29,61
Complex Cortes					
	El Molinar	València	2,51	2,52	0,40
	Cortes II	València	105,93	113,61	7,25
	La Muela	València	14,68	2,45	-83,31
	El Naranjero	València	17,88	23,10	29,19
Baix Xúquer					
	Tous-La Ribera	València	104,65	64,54	-38,33
	Escalona	València	4,65	4,52	-2,80
	Bellús	València	18,80	16,14	-14,15
Magre					
	Forata	València	15,69	10,25	-34,67
Túria					
	Arquillo de S. Blas	Terol	17,51	13,82	-21,07
	Benaixeve	València	203,26	138,59	-31,82
	Loriguilla	València	30,55	21,65	-29,13
	Buseo	València	2,80	1,28	-54,29
Sistema Palància					
	Regajo	Castelló	3,66	1,39	-62,02
	Algar	Castelló	0,10	0,01	-90,00
Sistema Mijares					
	Alcora	Castelló	1,18	0,55	-53,39
	Arenós	Castelló	52,82	47,57	-9,94
	María Cristina	Castelló	5,49	1,71	-68,85
	Sitjar	Castelló	35,39	10,41	-70,58
	Balaguèras	Castelló	0,11	0,09	-18,18
	Valbona	Castelló	0,30	0,23	-23,33
	Móra de Rubiols	Terol	0,20	0,21	5,00
Sistema Sénia					
	Ulldecona	Castelló	9,14	1,86	-79,65
Sistema Altres					
	Almansa	Albacete	1,17	1,11	-5,13
	Onda	Castelló	0,83	0,31	-62,65
TOTAL GENERAL			1.617,96	1.312,62	-18,87

* Les dades de 2022 són a data 26 de desembre

Font: Confederació Hidrogràfica del Xúquer. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

Quadre 17.8

Segons dades facilitades per la CHX, els certificats de les **actuacions en infraestructures hidràuliques** durant l'any 2023 en la Comunitat Valenciana, per part de la Direcció Tècnica (actuacions ordinàries), han ascendit a 11.642.856 euros, un 41,2 % més que en 2022, any en què es va comptabilitzar un total de 8.243.111 euros.

En el Quadre 17.9 es pot apreciar la distribució provincial, tant de la inversió ordinària com de les obres d'emergència.

A aquest import cal afegir les **actuacions i inversions en neteja de llits i obres d'emergència**, destinades a la reparació dels danys ocasionats per les pluges torrencials. El desglossament es realitza en funció de si es tracta de treballs de manteniment o conservació ordinària, o bé d'obres d'emergència per a reparar els danys produïts en els llits com a conseqüència de les avingudes generades durant episodis de precipitacions torrencials. L'import de les obres d'emergència s'ha reduït molt significativament respecte a 2022, any en què va quedar situat en 2.301.741 euros.

ACTUACIONS EN INFRAESTRUCTURES HIDRÀULIQUES DURANT L'ANY 2023 (en euros)

	Alacant	Castelló	València	C.V.	Total
Inversió ordinària	1.076.032	1.326.431	5.824.034	3.416.359	11.642.856
Obres d'emergència			374.825		374.825
Total	1.076.032	1.326.431	6.198.859	3.416.359	12.017.681

Font: Confederació Hidrogràfica del Xúquer. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic

Quadre 17.9

El Cuadro 17.10 detalla las actuaciones e inversión llevada a cabo en las tres provincias de nuestra Comunitat, en conservación de cauces para el ejercicio 2023.

Con relación al ejercicio 2022, el número de **actuaciones en restauración** se ha reducido en una unidad, si bien la inversión ha aumentado un 30,1 %.

Por lo que respecta a **actuaciones en conservación ordinaria**, su número se ha reducido casi a la mitad (68 en 2022), reduciéndose en un 6 % la inversión.

Por último, el número de **actuaciones en obras de emergencia** se ha reducido en 10, disminuyendo la inversión en un 3,3 %.

ACTUACIONS I INVERSIONS EN CONSERVACIÓ DE LLITS, 2023

		Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
Restauració	Inversió	838.743 €	1.081.880 €	3.212.806 €	5.133.429 €
	Nom. Actuacions	7	6	18	31
Conservació ordinària	Inversió	492.112 €	501.256 €	727.511 €	1.720.879 €
	Nom. Actuacions	8	10	19	37
Obres d'emergència	Inversió	416.159 €	527.512 €		943.671 €
	Nom Actuacions	11	2	0	13

Font: Confederació Hidrogràfica del Xúquer. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic

Quadre 17.10

El CES CV mostra la seua preocupació davant un nou dèficit en el nivell d'aigua dels embassaments integrats en la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, que ha comportat una reducció de les reserves en més de deu punts percentuals, situant-se, a la fi de 2023, en el 45,96 % de la seua capacitat.

Davant aquesta greu i reiterada situació en el nivell d'aigua emmagatzemada en els embassaments de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, el CES CV insta a potenciar mesures encaminades a una adaptació dels sectors productius a la situació d'escassetat hídrica, garantint el dret humà a l'aigua.

17.2.3. Usos de l'aigua. Consum en el sector agrari i en les llars

L'agricultura és una de les activitats amb major consum d'aigua en la nostra Comunitat, fet que fa necessària la utilització del sistema de reg localitzat i la reutilització de l'aigua procedent de plantes depuradores.

Segons l'última modificació de l'Enquesta sobre l'ús d'aigua en el sector agrari de l'INE, de data 16 de juliol de 2020, **la Comunitat Valenciana va augmentar el consum d'aigua en regadiu en 2018** (última dada disponible) un 8,3 %, enfront de l'1,4 % de 2016 respecte al seu precedent. Al llarg de l'últim decenni, s'han registrat, any rere any, descensos continus en el consum d'aigua en regadiu, amb l'excepció dels exercicis 2014, 2016 i 2018. Així doncs, amb un consum en regadiu de 1.337,4 milions de m³ d'aigua en 2018, la Comunitat Valenciana ocupa el sisé lloc en consum d'aigua de regadiu a Espanya, representant el 8,6 % del total nacional.

D'aquests 1.337,4 milions de m³, la distribució de l'aigua per tipus de cultiu va ser de 688.768 milers de m³ per a **fruiters**, 433.322 milers de m³ per a **herbacis**, 133.741 milers de m³ per a **crelles i hortalisses**, 78.907 milers de m³ per a **vinya i olivar**, i 2.675 milers de m³ per a **altres tipus de cultius**.

Pel que fa a la **tècnica de reg**, la distribució d'aigua en les explotacions agrícoles de la Comunitat Valenciana va ser de 684.513 milers de m³ per la tècnica de la **gravetat**, 645.914 milers de m³ per **degoteig** i 6.986 milers de m³ per **aspersió**.

Fins a l'any 2005, en cada comunitat autònoma el consum d'aigua per hectàrea estimat en la mostra s'elevava a la superfície total de regadiu de l'Enquesta sobre Superfícies i Rendiments de Cultiu a **Espanya** (ESYRCE). En anys posteriors, s'han utilitzat com a variables auxiliars d'elevació les superfícies de regadiu per les tres tècniques: aspersió, degoteig i gravetat.

A la justificada importància del regadiu en la Comunitat Valenciana, necessari per a la seua competitivitat, s'hi uneix l'**escassetat dels recursos hídrics existents**. Per això, el mètode utilitzat en el funcionament del nostre regadiu constitueix un element rellevant. D'ací ve que, en gran part, els projectes de modernització del regadiu vagen dirigits a optimitzar l'ús d'un recurs tan escàs i, en conseqüència, tan valuós com és l'aigua.

Cal assenyalar que el **consum mitjà d'aigua requerit** és d'aproximadament 4.200 m³/ha i any en el cas del reg localitzat (tenint com a dada de referència el consum mitjà d'aigua en el cultiu de cítrics). En el cas del reg a manta, els consums varien molt en funció de l'estat de les conduccions, l'anivellament del terreny, les característiques edafològiques, etc., però, en tot cas, són molt superiors als del reg localitzat.

La Generalitat Valenciana dona **suport al sector del reg³** mitjançant dues vies d'inversió. D'una banda, s'han atorgat subvencions del 50 % a les inversions en racionalització de l'ús de l'aigua per a reg, efectuades per les comunitats de regants. D'altra banda, s'han executat inversions directes, finançades al 100 % per la via de la declaració d'interès general.

Un tercer pilar, de creació més recent, és el finançament d'operacions de modernització de regadius en el marc del **Programa de Desenvolupament Rural (PDR) de la Comunitat Valenciana 2014-2020**, per a inversions proposades per les comunitats de regants, amb l'objectiu d'incrementar la rendibilitat de les explotacions del regadiu valencià, disminuir el consum d'aigua, redotar els cultius infradotats i reduir tant els costos de cultiu com la contaminació. Les inversions es financen amb una aportació pública del 70 %, i el 30 % restant és assumit per les pròpies comunitats de regants.

Mitjançant aquestes actuacions, s'ha aconseguit, en 2023, la **modernització de 2.350 ha amb reg localitzat** i l'adequació i instal·lació de conduccions a tota la Comunitat Valenciana, amb una longitud total de 20,4 km.

³La política de la Generalitat en matèria de gestió de recursos hídrics per a usos agrícoles té com a objectius, a més d'un millor aprofitament dels recursos hídrics i l'estalvi d'aigua de reg, la millora de la qualitat de vida de l'agricultor i de l'agricultura, la reducció dels costos de cultiu, el manteniment de l'activitat agrària i l'estabilització de la població rural, així com la preservació de les aigües subterrànies —gràcies a una menor sobreexplotació dels aqüífers— i la disminució de la contaminació dels sòls per excés d'adob, i de les costes mitjançant la reutilització d'aigües residuals.

En el Quadre 17.11 pot apreciar-se la **inversió generada i aprovada per a aquestes actuacions en 2023** (Capítol VII, transferències de capital), la qual s'ha reduït un 32,4 % respecte a l'any anterior. En el mateix quadre figuren les actuacions en matèria de modernització del regadiu, de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca per a l'exercici 2023, contemplades en el Capítol VII del pressupost de la Generalitat aplicat a aquest departament.

ACTUACIONS EN MATÈRIA DE MODERNITZACIÓ DEL REGADIU, 2023

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
	CAPÍTOL VII	CAPÍTOL VII	CAPÍTOL VII	CAPÍTOL VII
Nom. Sol·licituds o obres	2	1	8	11
Subvenció Aprovada*	420	335	3.460	4.215
Inversió Generada Aprovada*	840	670	6.920	8.430
Tipus d'Actuació:				
Canvi a reg localitzat (HA)	600	300	1.450	2.350
Basses (m ³)				
Grups Bombament C.V.				
Instal·lació solar fotovoltaica	700	400	2.000	3.100
Conduccions (m.l.)	3.200	1.400	15.800	20.400

(*) En milers d'euros.

Font: Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Quadre 17.11

En el Quadre 17.12 figuren les actuacions executades, tenint en compte tant les incloses en el Capítol VI (inversions reals), finançades al 100 % per la Generalitat, com les contemplades en el PDR 2014-2020. La **inversió generada en 2023 s'ha reduït un 19,8 % respecte a l'any anterior**, en què es va comptar amb 23,23 milions d'euros.

S'ha aconseguit adequar i instal·lar conduccions a tota la Comunitat Valenciana, amb una longitud de 22 km. En l'actualitat, existeixen en la Comunitat Valenciana **més de 204.245 ha amb reg localitzat**, la qual cosa suposa el 73 % de la superfície de reg d'aquesta.

ACTUACIONS EN MATÈRIA DE MODERNITZACIÓ DEL REGADIU, 2023

	Alacant		Castelló		València		C. Valenciana		C. Valenciana
	CAPÍTOL VI	PDR	CAPÍTOL VI	PDR	CAPÍTOL VI	PDR	CAPÍTOL VI	PDR	TOTAL (VI+PDR)
Nom. Solicit. o obres en exec 2023	3	4	2	2	7	10	12	16	28
Subvenció 2023		741.793		407.461		2.891.160		4.040.414	4.040.414
Inversió executada en 2023	7.192.881	1.059.704	445.100	582.087	5.234.290	4.130.228	12.872.271	5.772.019	18.644.290
Tipus d'Actuació:									
Canvi a reg localitzat (HA)									
Basses (m ³)			112		21.850	8.500	21.962	8.500	30.462
Grups Bombament C.V.	4		39	76		295	43	371	414
Conduccions (m.l.)	138	3.500	1.279		10.260	7.000	11.722	10.500	22.222
Adequació séquies	5.273						5.273		5.273
Instal·lac. solar fotovoltaica (kwp)		442	80	946	945	2.088	1.025	3.475	4.500

Font: Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Quadre 17.12

Els Quadres 17.13 i 17.14 contenen els resultats de les **huit plantes dessaladores** amb què compta la nostra Comunitat. El primer arreplega les dades de producció i el segon, les d'abocaments.

PLANTES DESSALADORES EN SERVICI EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2014-2023

Producció en metres cúbics (m³)

Any	OROPESA	MONCOFA	SAGUNT	XÀBIA	MUTXAMEL	ALACANT I	ALACANT II	ALACANT I+II	TORREVELLA
	PROVE.	PROVE.	PROVE. INDUSTRIAL	PROVE.	PROVE.	PROVE.	PROVE.	PROVE.	PROVE. AGRÍCOLA
2014				4.200.000					
2015				4.800.000	4.100.280	7574965	2850695	10425660	11468775
2016				5.900.000	6.621.843	10.207.405	7.470.049	17.677.454	33.523.905
2017				3.200.000	-	12.962.479	10.106.123	23.068.602	44.259.703
2018				3.168.037	-	14.831.187	10.275.778	25.106.965	42.474.682
2019	1.314.077	100.000		3.310.758	555.835	10.260.691	10.451.869	20.712.560	269.030
2020	3.935.643	78.887	41.942	2.791.401	212.944	7.825.436	12.547.656	20.373.092	6.605.684
2021	4.963.565	222.775	174.915	2.652.527	6.795.040	6.304.361	10.729.310	17.033.671	7.351.525
2022	4.612.455	225.119	168.449	2.453.543	7.035.497	8.943.698	12.456.607	21.400.305	8.541.200
2023	4.286.067	311.450	170.821	2.470.728	10.802.962	11.377.961	12.484.743	23.862.704	8.574.890

Font: Direcció General de l'Aigua. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Quadre 17.13

PLANTES DESSALADORES EN SERVICI EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2014-2023
Abocament en metres cúbics (m³)

Any	OROPESA	MONCOFA	SAGUNT	XÀBIA			MUTXAMEL			ALACANT I		ALACANT II	ALAC. I-II	TORREVELLA		
				Salmorra	Dilució	Abocament fin	Salmorra	No salmorra	Abocament fin	Salmorra	Dilució (1)	Salmorra	Salmorra	Salmorra	No salmorra	Total
2014				5231886	37370612	42.602.498				4.061.722		1.456.181	5.517.903			
2015				6.679.955		36.480.000	5.587.492			10.224.636		3.627.933	13.852.569	16037743		
2016				6.880.860	37.119.140	44.000.000	8.126.262	121.784	8248046	12.810.140	74.002.560	9.615.555	22.425.695	41.485.613		
2017				4.204.583	33.336.217	37.450.800	-			17.015.676		11.674.827	28.690.503	57.857.367		
2018	4239251	1842082		3.964.776	16.400.350	20.365.126	-			19.105.408		12.288.869	31.394.277	60.791.318		
2019	3.528.870	2.001.973		4.046.482			8.294.853			14.012.198	54.719.658	13.282.626	27.294.824	93.141.130	11.611.586	104752716
2020	3.935.643	78.887	41942	3.815.399			212.944			11.216.601	89.688.135	16.539.617	27.756.218	47.074.615	11.750.430	58.825.045
2021	5.168.547	298.380	164.391	3.844.790			8.152.826	778.813	8.990.639	7.839.636		14.971.551	22.811.187	46.827.657	7.299.173	54.126.830
2022	5.697.773	286.873	199.336	3.532.489			8.494.964	9.484.498	9.443.412	11.006.928		17.391.675	28.398.603	82.375.083	11.923.282	94.298.365
2023	5.191.415	385.307	205.510	2.674.077	9.359.269	12.033.346	13.298.747	1.270.612	14.569.359	11.006.928		17.391.675	31.561.326	101.013.308	13.633.230	114.646.538

(1) Les dessaladores Alacant I i Alacant II compartixen el punt d'abocament i la dilució és comuna també.
Font: Direcció General de l'Aigua. Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

Quadre 17.14

17.2.4. Tractament de les aigües residuals

L'Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana (EPSAR) té per objecte la gestió i explotació d'instal·lacions i serveis, així com l'execució d'obres d'infraestructura en matèria de proveïment d'aigua, tractament, depuració i, si escau, reutilització de les aigües depurades, així com de totes aquelles mesures que puguin contribuir a la millora de l'eficiència dels recursos hídrics de la Comunitat Valenciana. També li correspon la gestió tributària del cànon de sanejament.

Construcció d'instal·lacions

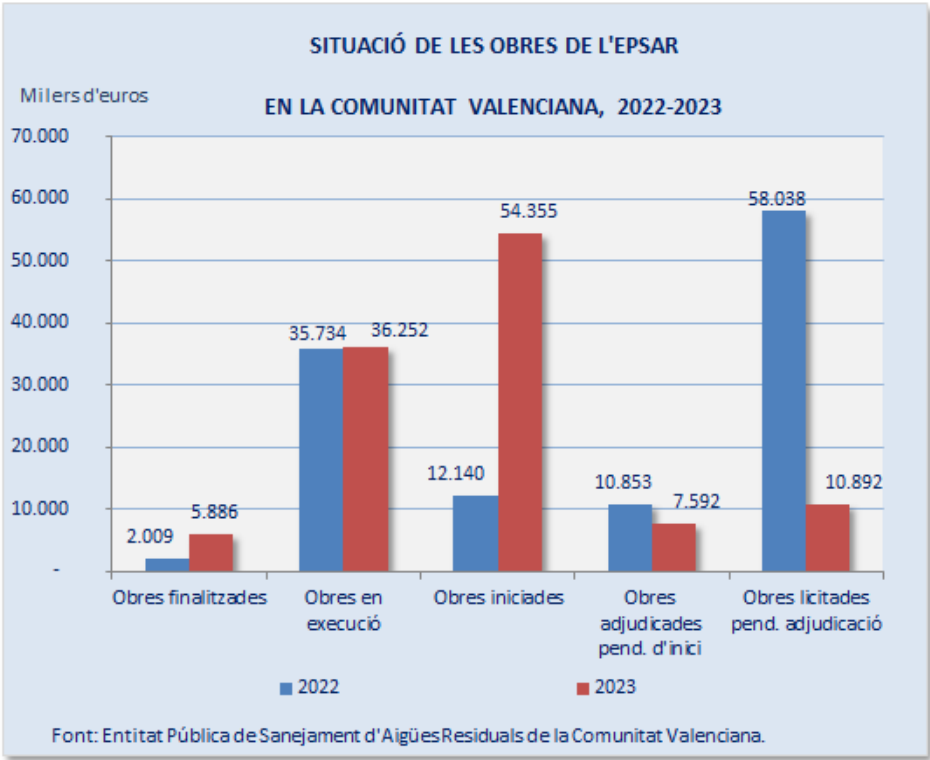
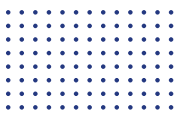
Pel que fa a les actuacions realitzades en les instal·lacions durant l'any 2023, el Gràfic 17.5 arreplega el volum d'inversió dels últims cinc anys.

Pel que respecta a l'estat de les diverses actuacions del Pla d'obres gestionades al llarg de l'exercici 2023, el Gràfic 17.6 mostra'n el detall i presenta un estudi comparatiu dels dos últims exercicis.

Gràfic 17.5

Gràfic 17.6

Explotació d’instal·lacions de sanejament i proveïment

El Quadre 17.15 recull, per als anys 2022 i 2023, el **finançament** amb què s’ha comptat per a l’explotació i funcionament de les EDAR, la variació del qual **s’ha incrementat** un 3,5 %. El 55,02 % del finançament és gestionat per la pròpia entitat, un 32,16 % correspon a finançament ordinari, i el 12,82 % restant prové de convenis.

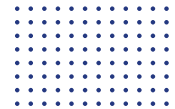
MODEL DE FINANÇAMENT DE L'EXPLOTACIÓ I FUNCIONAMENT EDAR, 2022-2023

Tipus de finançament	2022	2023	Percentatge de variació (%)
Finançament ordinari	45.572.675	53.340.542	17,05
Finançament per conveni	19.345.464	21.271.426	9,96
Gestió directa EPSAR	95.320.514	91.261.585	-4,26
TOTAL	160.238.653	165.873.553	3,52

Font: Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.15

El Quadre 17.16 conté el nombre d'instal·lacions de sanejament i depuració en servei durant els dos últims exercicis, així com els percentatges de distribució de les despeses d'explotació segons la modalitat de finançament.

DESPESES D'EXPLOTACIÓ DE LES ESTACIONS DEPURADORES D'AIGÜES RESIDUALS (EDAR), 2022-2023

Tipus de finançament	Nom. Instal·lacions 2022	% total 2022	% Distribució despeses segons modalitat de finançament	Nom. Instal·lacions 2023	% sobre total 2023	% Distribució despeses segons modalitat de finançament
Finançament ordinari	176	36,14	29	177	34,84	32
Finançament per conveni	126	25,87	11	145	28,54	13
Gestió per l'EPSAR	185	37,99	60	186	36,61	55
TOTAL	487	100,00	100	508	100,00	100

Font: Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.16

INSTAL·LACIONS DE DEPURACIÓ D'AIGUA EN FUNCIONAMENT EN 2023

EDAR	Nombre d'instal·lacions	Volum tractat (hm³/any)	He tractats
Alacant	168	132	2.305.559
Castelló	124	52	532.027
València	216	263	2.414.582
TOTAL EDARs:	508	447	5.252.168

Font: Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.17

En relació amb els **indicadors de depuració** en la Comunitat Valenciana, la ràtio del consum energètic (energia comprada a la xarxa) manté la tendència a la baixa dels últims anys, encara que s'ha produït un lleuger increment en 2023 respecte a l'any anterior, a causa de la inclusió de xicotetes instal·lacions que disposen d'un sistema de tractament antiquat (primari). De la mateixa manera, el tractament d'un cabal menor ha provocat una reducció en la quantitat de biogàs generat per a la cogeneració. No obstant això, el valor mitjà assolit ha sigut de 0,34 kWh/m³ d'aigua tractada, fruit de les actuacions **d'optimització energètica** que es duen a terme en les depuradores de la Comunitat Valenciana, com ara la **cogeneració** i l'ús d'**energies renovables** com la fotovoltàica.

Pel que fa a la **producció de llots per metre cúbic depurat**, es manté en valors similars als registrats en anys anteriors, tot i que s'ha detectat un lleuger repunt respecte a l'any anterior, amb un valor mitjà de 0,16 kg de **matèria seca per metre cúbic** (kg MS/m³) d'aigua tractada.

Quant al **cost de l'aigua depurada per metre cúbic**, el cost mitjà del tractament en tota la Comunitat Valenciana durant l'any 2023 ha sigut de 0,37 euros/m³, lleugerament superior al cost específic registrat en l'exercici anterior, a conseqüència de l'increment dels costos d'explotació i el descens del cabal tractat.

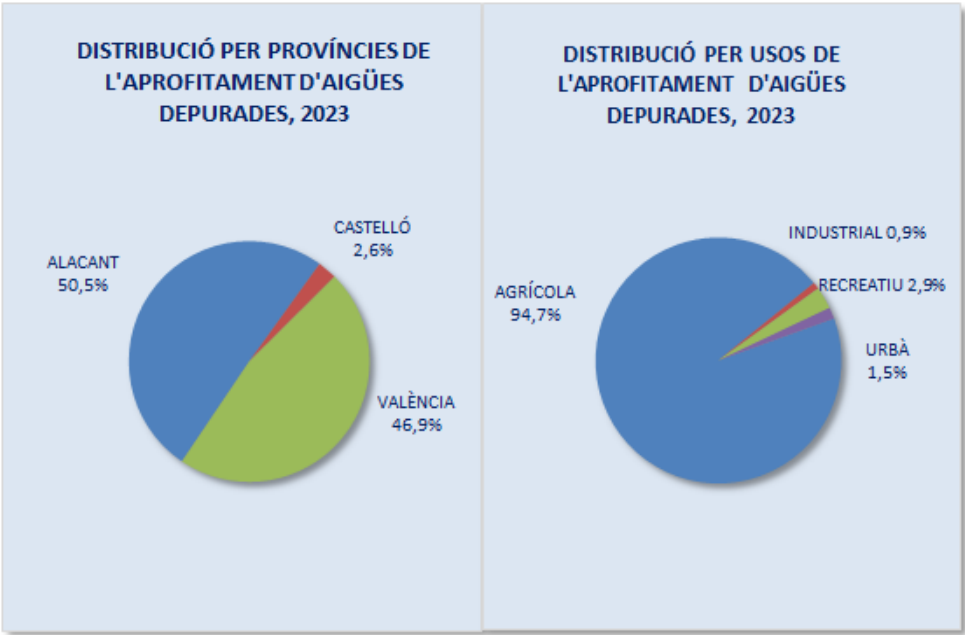
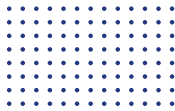
Pel que fa a la qualitat de les aigües i al compliment de la Directiva 91/271/CEE, sobre el tractament de les aigües residuals urbanes, cal destacar la **bona qualitat de les aigües depurades en la nostra Comunitat**, amb valors inferiors als límits establits en la normativa comunitària. Aquest resultat és fruit de les inversions dutes a terme en els últims anys i de l'elevat grau d'especialització de les empreses encarregades de l'operació i el manteniment de les depuradores. En aquest sentit, el 99,43 % dels he màxims setmanals tractats compleixen amb els requisits d'abocament establits en la citada Directiva durant l'any 2023.

Finalment, durant l'any 2023 s'han realitzat **106 intervencions de reforma, millora o reparació** en les instal·lacions (78 en 2022), amb una inversió un 36,4 % superior a la de l'any anterior (9,662 milions d'euros), dels quals 8,09 milions s'han destinat a l'execució de 78 millores amb càrrec als contractes d'explotació.

El CES CV vol constatar els esforços de tots els agents implicats per a reduir el consum d'aigua i el seu millor aprofitament.

Gràfic 17.7

En el Quadre 17.18 figuren les depuradores que han registrat un major nombre d'incidències per la recepció d'abocaments amb alta càrrega contaminant, i que representen quasi el 55,4 % del total d'incidències reportades (6,3 punts percentuals menys que en 2022). La **major part d'aquestes incidències s'han produït per conductivitat elevada i per abocaments procedents d'indústries agroalimentàries**, localitzant-se principalment a la província d'**Alacant**. Es tracta de plantes amb un nombre elevat d'incidències, la qual cosa no implica necessàriament una major gravetat d'aquestes.

EDARS AMB MAJOR NOMBRE D'INCIDÈNCIES PER RECEPCIÓ D'ABOCAMENTS D'ALTA CÀRREGA CONTAMINANT, 2023

EDAR	Nom. Incidències	Problemàtica	Origen
VILA JOIOSA, LA	342	Conductivitat	Abocaments de pous salins
DÈNIA-ONDARA-PEDREGUER	197	Conductivitat i matèria orgànica	Infiltrac. Salinas i Ind. Agroaliment.
FONT DE LA PEDRA	186	Sòlids i matèria orgànica	Indústria tèxtil
ASPE	102	Sòlids, matèria orgànica i greixos	Desconegut i safareig industrial
SISTEMA CALLOSA	93	Matèria orgànica i nutrients	Ind. Agroalimentària
CARLET	82	Matèria orgànica i detergents	Ind. Agroalimentària i química
CHIVA	80	Matèria orgànica	Desconegut
SANTA POLA	76	Conductivitat	Infiltracions salines
BÉTERA	69	Matèria orgànica, nutrients i greixos	Ind. Agroalimentària
COMUNITAT DEL MARQUESAT	67	Matèria orgànica	Ind. Agroalimentària

Font: Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.18

El Comitè crida l'atenció sobre la baixa taxa registrada a la província de Castelló en la distribució de l'aprofitament d'aigües depurades (un 2,6 %, enfront de més del 46 % a la província d'Alacant i del 50 % a la de València).

Així mateix, subratlla el nombre d'incidències de les EDAR (quasi 1.300 en les 10 amb major nombre) per recepció d'abocaments amb alta càrrega contaminant, tot i que ha sigut un 31,6 % inferior respecte a l'exercici precedent.

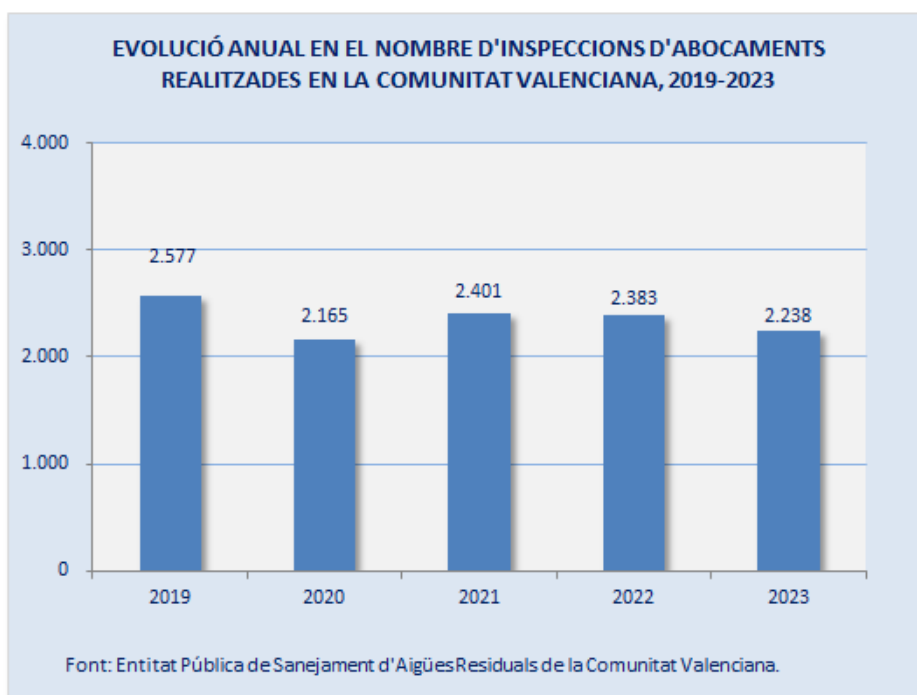
Autorización Ambiental Integrada (AAI)

L'EPSAR emet els corresponents **informes relatius a la generació d'abocaments d'aigües residuals dels diferents establiments industrials** afectats per la Llei 6/2014, de 25 de juliol, de prevenció, qualitat i control ambiental d'activitats de la Comunitat Valenciana.

En el Gràfic 17.8 es pot comprovar l'**evolució anual del nombre d'inspeccions d'abocaments** durant els últims cinc exercicis. Ara bé, el resum general de les actuacions d'inspecció en tot el territori de la Comunitat Valenciana durant l'any 2023 és el següent:

S'han realitzat 2.237 inspeccions, i han sigut supervisades 1.435 empreses valencianes, de les quals 34 van cessar la seua activitat al llarg de l'any i 53 més van ser detectades com a noves activitats. Així mateix, es van prendre 1.414 mostres i es va comptar amb 15.322 paràmetres analítics caracteritzats.

Aquestes dades varien sensiblement respecte a 2022, any en què es van realitzar 2.383 inspeccions i es van supervisar 1.413 empreses valencianes, de les quals 59 van cessar la seua activitat al llarg de l'any i 76 van ser detectades com a noves activitats. Es van prendre 1.488 mostres i es va comptar amb 15.392 paràmetres analítics caracteritzats.

Gràfic 17.8

El Quadre 17.19 recull les **instal·lacions de cogeneració** existents (biogàs), així com l'energia generada durant els anys 2022 i 2023.

APLICACIÓ DE LES ENERGIES RENOVABLES EN EL SECTOR DE LA DEPURACIÓ. COMUNITAT VALENCIANA, 2022- 2023

Instal·lació	Potència instal·lada (Kw elèctrics)		Energia generada (kWh/any)	
	2022	2023	2022	2023
ALBUFERA SUD	300	550	1.340.410	1.654.133
ALCOI	311	311	485.397	573.929
ALZIRA-CARCAIXENT	700	700	1.497.961	1.670.766
BENIDORM	1.132	660	1.485.372	2.116.834
CASTELLÓN DE LA PLANA	500	500	1.926.703	1.494.000
CUENCA DEL CARRAIXET	660	330	2.063.372	2.196.021
ELX-ALGORÓS	647	647	2.816.500	2.132.500
GANDÍA-LA SAFOR	330	641	1.907.643	1.966.325
MONTE ORGEGIA	450	450	572.439	1.483.308
NOVELDA - MONFORTE DEL CII	261	261	207.271	305.698
ONTINYENT-AGULLENT	100	100	214.440	80.310
PATERNA-FUENTE DEL JARRO	325	325	963.037	1.142.157
PINEDO 1	2.023	2.023	6.291.300	6.418.100
PINEDO 2	2.589	2.589	8.986.500	12.469.200
POBLA DE FARNALS	330	330	1.356.100	1.520.300
QUART-BENAGER	1.090	1.090	1.142.502	1.500.753
RINCÓN DE LEÓN	460	460	1.936.628	2.113.496
SAGUNT	330	330	813.528	1.098.548
UTIEL	65	65	17.741	39.779
TOTAL	12.603	12.362	36.024.844	41.976.157

Font: Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.19

En l'actualitat, **19 EDAR de la Comunitat Valenciana** disposen de sistemes de cogeneració per a l'aprofitament del biogàs generat en el procés de digestió anaeròbia. De l'estudi comparatiu d'aquest quadre, es pot apreciar que la potència instal·lada ha disminuït un 1,9 %, mentre que l'energia generada en 2023 ha augmentat un 16,5 %.

El Quadre 17.20 conté les dades relatives a la generació d'energia a partir de **plaques solars**. Durant 2023, la producció d'energia fotovoltaica s'ha incrementat un 118 %, i el nombre d'instal·lacions ha augmentat fins a les 49, amb una potència superior als 5.000 kWh, la qual cosa corrobora l'interès per la implantació d'energies renovables.

GENERACIÓ D'ENERGIA A PARTIR DE PLAQUES SOLARS, COMUNITAT VALENCIANA 2023

Instal·lació	Potència instal·lada (Kw elèctrics)	Energia generada (kWh/any)
ADEMUZ	4,55	2.073
AGOST	20,48	13.614
AIELO DE MALFERIT	18,00	24.451
ALBAIDA	40,50	51.834
ALBUFERA SUD	166,00	242.882
ALCÁNTERA-CÁRCER	15,00	15.769
ALCORA (LA-FOIA)	1,68	2.650
ALMASSORA	99,99	164.273
ANTELLA	5,00	5.032
AYORA	36,00	46.652
BANYERES DE MARIOLA	15,47	14.609
BENIGAGOS	6,75	0
BENICARLÓ	99,00	117.097
BENIDORM	40,00	38.870
BÉTERA	75,24	113.699
BÍAR	35,49	15.868
BUNYOL	99,00	131.178
CANALS	62,00	75.463
CASTELLÓ DE RUGAT	9,63	13.805
CASTIELFABIB	6,37	4.505
CHERA	5,05	4.004
CORBERA-LLAURÍ	21,00	5.695
CREVILLENTE	149,00	189.241
EBAR BENIESMA	6,75	5.546
EBAR NORD II	4,50	4.779
EBAR NORD III	6,75	7.383
ELX-ARENALES	206,00	126.717
ELX-CARRIZALES	26,46	2.994
ENGUERA	31,00	35.543
ETAP SAGUNT	120,40	185.621
FAVARA	15,00	11.892
FOIA DE CASTALLA	67,08	90.490
FUENTERROBLES	5,00	3.733
GENOVÉS	6,42	4.955
GUADASSÉQUIES	9,10	2.506
GUADASSUAR	44,00	50.460
GUARDAMAR DEL SEGURA	39,24	50.010
IRAD BENIDORM	40,00	65.120
LA SERRATELLA	3,00	2.135
MONCÓFA	59,04	61.666
MONTESA	10,00	7.466
NÁQUERA-SERRA	15,51	27.609

NAVARRÉS	11,00	11.918
NOVELDA-MONFORTE DEL CID	106,20	175.356
NULES VILLAVIEJA	72,60	102.275
ONDA-BETXI-VILAREAL	99,99	150.613
PALMA DE GANDÍA	10,00	7.856
PEDRALBA	8,19	12.413
PENYÍSCOLA	64,66	92.524
PILAR DE LA HORADADA	111,00	137.358
RAFELGUARAF	16,00	15.915
REALENGO	4,00	3.810
RELLEU	4,50	2.536
REQUENA	95,20	107.127
RINCÓN DE LEÓN	35,00	38.530
RIOLA	30,00	29.074
ROTGLÀ I CORBERÀ	20,02	24.797
SALINAS	20,93	10.717
SEGORBE	61,00	9.388
SELLA	7,20	3.862
SIETE AGUAS	4,55	11.512
SISTEMA PINENO	2.240,00	1.275.089
TÁRBENA	6,37	1.654
TIBI	7,28	6.463
TORREBAIXA	8,19	5.935
TUEJAR	5,46	6.571
VALL DELS ALCALANS	50,00	53.585
VALLADA	20,00	10.576
VENTA DEL MORO	6,83	12.247
VILLAGORDO DEL CABRIEL	5,46	3.855
VILLENA	157,68	214.310
XÁTIVA	63,00	82.703
TOTAL	5.098,76	4.660.458

Font: Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.20

Per la seua banda, el Quadre 17.21 conté dades estadístiques sobre l'avaluació de la **petjada de carboni** associada a la depuració de les aigües residuals, corresponents al període 2018-2022.

AVALUACIÓ DE LA PETJADA DE CARBONI ASSOCIADA A LA DEPURACIÓ D'AIGÜES RESIDUALS, 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
	Gg CO ₂ eq	Gg CO ₂ eq	Gg CO ₂ eq	Gg CO ₂ eq	Gg CO ₂ eq
Combustibles fòssils	1,62	1,16	2,45	1,33	0,00
Emissions CH ₄ *	5,75	6,54	6,35	6,10	5,50
Emissió de N ₂ O*	2,26	2,35	2,13	2,18	2,21
Total emissions directes	9,64	10,05	10,93	9,62	7,71
Consum electricitat. Emissió indirect	51,54	51,55	48,71	48,15	48,29
TOTAL	61,18	61,61	59,63	57,77	56

* Estimades

Font: Entitat Pública de Sanejament d'Aigües Residuals de la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.21

17.2.5. Qualitat de les aigües de bany⁴

La Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, a través de la Direcció General de l'Aigua, és l'organisme competent per al control i la vigilància de la qualitat de les aigües de bany de la Comunitat Valenciana.

Novament, per a la temporada de bany de 2023, es troben censades 243 zones de bany en la Comunitat Valenciana (229 zones de bany marítimes i 14 zones de bany continentals), que es controlen mitjançant 274 punts de mostreig (260 marítimes i 14 continentals).

La temporada de bany en zones de bany marítimes comprén el període entre l'1 de juny i el 15 de setembre, i els mostrejos es realitzen amb la següent periodicitat: un mostreig previ abans de l'inici de la temporada, entre el 15 i el 30 de maig; mostreig quinzenal durant la primera quinzena de juny; i mostrejos setmanals durant les segones quinzenes de juny, juliol, agost i la primera quinzena de setembre. En el cas de les zones de bany continentals, el període comprén de l'1 de juliol al 31 d'agost, amb un mostreig previ entre el 15 i el 30 de juny, i mostrejos setmanals durant els mesos de juliol i agost.

S'han realitzat un total de 4.800 anàlisis d'aigües de bany, 430 anàlisis de punts de control ambiental en aigües de bany i 370 anàlisis d'efluents que aboquen a la mar i que podrien tindre una influència en la qualitat de les platges.

En el Quadre 17.22 es resumeixen les qualificacions actualment vigents per a les 229 zones de bany marítimes censades l'any 2023. De l'estudi d'aquest quadre es dedueix que el **93,45 % de les zones de bany marítimes tenen una qualitat excel·lent**, un 5,24 % posseeixen una qualitat bona i un 1,31 % una qualitat suficient. No s'ha classificat cap zona de bany com de qualitat insuficient.

Igualment, s'hi recullen les qualificacions actualment vigents per a les 14 zones de bany continentals censades l'any 2023. En aquestes zones, un **21,43 % s'han classificat com de qualitat excel·lent**, un 42,86 % com a bona i un 14,3 % com a suficient. Tres zones, que representen el 21,43 % del total (el riu de Bolbaite, a Bolbaite; la Platgeta de Chelva; i el Gorgo de l'Escala, a Anna), s'han classificat com de qualitat insuficient.

QUALIFICACIÓ DE LES AIGÜES DE BANY EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Alacant	Castelló	València	Comunitat Valenciana
Zones de bany marítimes				
Excel·lent	106 (93,80%)	54 (98,10%)	54 (88,52%)	214 (93,45%)
Bona	7 (6,20%)	1 (1,82%)	4 (6,56%)	12 (5,24%)
Suficient	0 (0,00%)	0 (0,00%)	3 (4,92%)	3 (1,31%)
Insuficient	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)
Total	113	55	61	229
Zones de bany continental				
Excel·lent	0 (0,00%)	1 (20,00%)	2 (25,00%)	3 (21,43%)
Bona	0 (0,00%)	3 (60,00%)	3 (37,50%)	6 (42,86%)
Suficient	1 (100%)	1 (20,00%)	0 (0,00%)	2 (14,30%)
Insuficient	0 (0,00%)	0 (0,00%)	3 (37,50%)	3 (21,43%)
Total	1	5	8	14

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre17.22

⁴ La qualitat de les aigües es determina conforme a la Directiva 2006/7/CE, transposada a la legislació espanyola mitjançant el Reial decret 1341/2007, d'11 d'octubre, sobre la gestió de la qualitat de les aigües de bany. L'objectiu d'aquest Reial decret és establir els criteris sanitaris que han de complir les aigües de bany per tal de garantir-ne la qualitat, amb la finalitat de protegir la salut humana dels efectes adversos derivats de qualsevol tipus de contaminació; conservar, protegir i millorar la qualitat del medi ambient; i establir disposicions mínimes per al control, classificació, adopció de mesures de gestió i subministrament d'informació al públic sobre la qualitat de les aigües de les zones de bany..

17.2.6. Contaminació aquífera⁵

En la Comunitat Valenciana, els rius només aporten la meitat dels recursos hídrics, i el 50 % restant prové dels aquífers. **D'ací la importància que tenen les aigües subterrànies en la nostra Comunitat**, especialment a la província de Castelló, on representen el 75 % dels recursos, arribant fins al 85 % en períodes de sequera, la qual cosa les converteix en una reserva estratègica.

Un dels problemes principals que presenta l'estat de les aigües subterrànies és la seua **sobreexplotació, intensa i sostinguda**, especialment en els aquífers situats a la costa. En aquests casos, el descens del nivell freàtic a causa de la sobreexplotació ha provocat la intrusió marina i la consegüent salinització. És el cas de les aigües subterrànies de Vinaròs, Orpesa, Castelló i Alacant, que han hagut de recórrer a plantes dessalinitzadores.

Un altre dels principals problemes d'aquestes masses d'aigua és la **contaminació causada per l'activitat agrícola**, tant per nitrats com per plaguicides. La contaminació per nitrats constitueix un dels problemes més greus de les aigües subterrànies, amb un origen divers: activitats industrials i urbanes (abocaments líquids i lixiviats de

residus sòlids), així com l'activitat agrícola i ramadera. D'altra banda, els productes químics utilitzats en l'agricultura intensiva poden acabar filtrant-se al subsol i arribar fins al nivell freàtic. El risc que presenten aquests compostos és que, en dissoldre's en l'aigua de consum humà, poden passar a la cadena tròfica.

La Comunitat Valenciana és la comunitat autònoma espanyola on la fase subterrània del cicle hidrològic adquireix major importància qualitativa i on l'explotació de les aigües subterrànies és més intensa. La major part del territori valencià pertany a la **conca hidrogràfica del Xúquer**, que és, al seu torn, la conca amb major explotació quantitativa d'aigües subterrànies.

La intensa explotació dels aquífers planteja nombrosos **problemes**, com ara la sobreexplotació d'aquests, les afeccions als rius i brolladors, o la degradació de la qualitat de les aigües subterrànies.

⁵S'entén per contaminació aquífera com la presència de productes químics tòxics i o agents biològics en l'aigua, tant subterrània com superficial. Es tracta de la contaminació de l'aigua generalment causada per activitats humanes que impliquen un canvi en les propietats físiques, químiques o biològiques de l'aigua, amb conseqüències perjudicials per a qualsevol organisme viu..

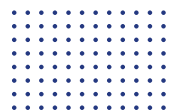
El Quadre 17.23 recull l'estat de les masses d'aigua subterrània en la Comunitat Valenciana corresponents al cicle del Pla Hidrològic de la Demarcació Hidrogràfica del Xúquer 2021-2025. S'hi indica l'estat quantitatiu, químic i global.

El Consell de Ministres, en la seua reunió del 24 de gener de 2023, va aprovar el **Pla Hidrològic de Conca de la Demarcació del Xúquer⁶**, corresponent al tercer cicle (2022-2027), i actualment es troba en fase d'elaboració el I Informe de seguiment d'aquest cicle. Per això, les dades disponibles i que figuren en el Quadre 17.23 corresponen al segon cicle (2016-2021). Per a la Memòria de l'any 2024 es preveu disposar del I Informe de seguiment del tercer cicle, i es podran actualitzar les dades relatives a l'estat quantitatiu de les masses d'aigua.

ESTAT DE LES MASSES D'AIGUA SUBTERRÀNIES EN LA COMUNITAT VALENCIANA CICLE DE PLANIFICACIÓ 2015-2021

DenMassa	Estat Quantitatiu	Estat Químic	Estat Global
Foia d'Alfambra	Bé	Bé	Bé
Javalambre Occidental	Bé	No adequat	No adequat
Javalambre Oriental	Bé	Bé	Bé
Mosquerola	Bé	Bé	Bé
Ports de Beceite	Bé	Bé	Bé
Plana de Sénia	Bé	Bé	Bé
Plana de Vinaròs	No adequat	No adequat	No adequat
Maestrat Occidental	Bé	Bé	Bé
Maestrat Oriental	Bé	Bé	Bé
Plana de Oropesa - Torreblanca	No adequat	No adequat	No adequat
Lucena - l'Alcora	Bé	Bé	Bé
Foia de Terol	Bé	Bé	Bé
Arquillo	Bé	Bé	Bé
Gea de Albarracín	Bé	Bé	Bé
Monts Universals	Bé	Bé	Bé
Triásico de Boniches	Bé	Bé	Bé
Juràsic d'Ungla	Bé	Bé	Bé
Cretàcic de Conca Nord	Bé	Bé	Bé
Terciari d'Alarcón	Bé	Bé	Bé
Cretàcic de Conca Sud	Bé	Bé	Bé
Juràsic de Cardenete	Bé	Bé	Bé
Vallanca	Bé	Bé	Bé
Alpont	Bé	Bé	Bé
Serra del Toro	Bé	Bé	Bé
Xèrica	Bé	Bé	Bé
Onda - Espadà	Bé	Bé	Bé
Plana de Castelló	No adequat	No adequat	No adequat
Plana de Sagunt	No adequat	No adequat	No adequat
Manxa Oriental	No adequat	No adequat	No adequat
Mig Palancia	No adequat	No adequat	No adequat
Lliria - Casinos	Bé	No adequat	No adequat
Les Serranies	Bé	Bé	Bé
Requena-Utiel	No adequat	Bé	No adequat
Mira	Bé	Bé	Bé
	Bé	Bé	Bé
Lezuza-El Jardín	Bé	No adequat	No adequat
Arc d'Alcaraz	Bé	No adequat	No adequat
Alpera (Carcelén)	Bé	Bé	Bé
Cabrillas-Malacara	Bé	Bé	Bé
Bunyol-Cheste	No adequat	No adequat	No adequat
Plana de València Nord	Bé	No adequat	No adequat
Plana de València Sud	Bé	No adequat	No adequat
La Contienda	No adequat	No adequat	No adequat
Sierra del Ave	Bé	Bé	Bé
Caroch Nord	Bé	Bé	Bé
Almansa	No adequat	No adequat	No adequat
Caroch Sud	Bé	Bé	Bé
Hoya de Xàtiva	Bé	No adequat	No adequat
Sierra de les Agulles	No adequat	No adequat	No adequat
Bàrig	Bé	No adequat	No adequat

⁶Real Decret 35/2023, de 24 de gener, pel qual s'aprova la revisió dels plans hidrològics de les demarcacions hidrogràfiques del Cantàbric Occidental, Guadalquivir, Ceuta, Melilla, Segura i Xúquer i de la part espanyola de les demarcacions hidrogràfiques del Cantàbric Oriental, Miño-Sil, Duero, Tajo, Guadiana i Ebre.

.../...

DenMassa	Estat Quantitatiu	Estat Químic	Estat Global
Plana de Xeraco	Bé	No adequat	No adequat
Plana de Gandía	No adequat	No adequat	No adequat
Plana de Xeraco	No adequat	No adequat	No adequat
Marxuquera - Falconera	Bé	No adequat	No adequat
Serrad'Ador	Bé	Bé	Bé
Valle d'Albaida	Bé	Bé	Bé
Serra Grossa	No adequat	Bé	No adequat
Serra de l'Oliva	No adequat	Bé	No adequat
Cuchillo-Moratilla	No adequat	Bé	No adequat
Rocín	No adequat	Bé	No adequat
Villena - Beneixama	No adequat	Bé	No adequat
Volcadors - Albaida	Bé	Bé	Bé
Almirant Mustalla	Bé	Bé	Bé
Oliva - Pego	No adequat	No adequat	No adequat
Ondara - Dénia	No adequat	No adequat	No adequat
Montgó	Bé	Bé	Bé
Penyó-Bernia	Bé	Bé	Bé
Alfaro-Segaria	Bé	Bé	Bé
Migdia	Bé	Bé	Bé
Mura d'Alcoi	Bé	Bé	Bé
Salt-San Cristóbal	Bé	Bé	Bé
Sierra Mariola	No adequat	Bé	No adequat
Serra Làcera	No adequat	Bé	No adequat
Sierra del Castellar	No adequat	Bé	No adequat
Peñarrubia	No adequat	Bé	No adequat
Foia de Castalla	Bé	Bé	Bé
Barrancones-Carrasqueta	Bé	Bé	Bé
Serra Aitana	Bé	Bé	Bé
Serrella-Aixorta-Algar	Bé	Bé	Bé
Depresió de Benisa	Bé	Bé	Bé
Xàbia	No adequat	Bé	No adequat
Serral - Salinas	No adequat	Bé	No adequat
Orxeta - Relieu	Bé	Bé	Bé
Sant Joan - Benidorm	Bé	No adequat	No adequat
Agost - Monnegre	Bé	Bé	Bé
Serra del Cid	No adequat	Bé	No adequat
Serra del Reclot	No adequat	Bé	No adequat
Serra d'Argallet	No adequat	Bé	No adequat
Serra de Crevillent	No adequat	Bé	No adequat
Baix Vinalopó	Bé	No adequat	No adequat

Font: Confederació Hidrogràfica del Xúquer.

Quadre 17.23

17.3. ATMÒSFERA

17.3.1. Qualitat de l'aire

En relació amb la contaminació atmosfèrica, i tenint en compte la normativa europea i estatal sobre qualitat de l'aire, es presenten les dades recollides per les estacions automàtiques de control de contaminació atmosfèrica, integrades en la **Xarxa Valenciana de Vigilància i Control de la Contaminació Atmosfèrica**⁷.

A continuació figuren els quadres corresponents a l'anàlisi dels paràmetres de contaminació durant l'any 2023 en les diferents estacions de control de la nostra Comunitat.

En el Quadre 17.24 s'arreglen les **estacions automàtiques de control** de contaminació atmosfèrica en servei a la Comunitat Valenciana⁸ durant l'exercici 2023.

Els Quadres 17.25 a 17.31 analitzen els diferents paràmetres de contaminació (arsènic, benzé, cadmi, diòxid de sofre, diòxid de nitrogen, monòxid de carboni, níquel, ozó, partícules en suspensió i plom), la presència dels quals per damunt dels nivells legalment establits pot tindre greus conseqüències per a la salut.

Torna a constatar-se, per a l'any 2023, segons els Quadres 17.25 i 17.26, que els nivells d'arsènic, cadmi, níquel i benzé es troben **molt per davall dels llindars establits en la normativa europea**.

Les estacions **Borriana-Residència i Vila-real PM** presenten els nivells més elevats d'arsènic, tot i que molt lluny dels límits legals, oferint dades inferiors a les registrades en 2022, quan es va arribar a superar el valor objectiu d'1 ng/m³. En el cas del **cadmi**, no se supera el llindar d'1, i tan sols l'estació d'**Agost** registra, pel que fa al valor mitjà de **níquel**, la dada més significativa, tot i que continua molt per davall del llindar permés, encara que superior al valor de 2022, que va quedar situat en 4,51 ng/m³ de mitjana.

⁷L'avaluació de la qualitat de l'aire ambient es realitza sobre la base de la normativa derivada de la Directiva 2008/50/CE, relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta a Europa, transposada a l'ordenament jurídic estatal mitjançant el Reial decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire.

Aquesta normativa estableix valors límit i llindars d'alerta per als diferents paràmetres, amb l'excepció de l'ozó, per al qual s'estableixen valors objectius, llindars d'informació i d'alerta. També s'hi regula l'avaluació, el manteniment i la millora de la qualitat de l'aire en relació amb aquestes substàncies.

⁸Totes les estacions automàtiques de control de la contaminació atmosfèrica es troben equipades amb monitors de mesura i un sistema d'adquisició de dades que recull la informació registrada per cada monitor. Les dades es transmeten al Centre de Contaminació Atmosfèrica —adscrit a la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica fins al mes de juliol de 2023, i a la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori des d'eixa data—, on s'analitza i s'avalua la informació rebuda.

ESTACIONS AUTOMÀTIQUES CONTROL DE CONTAMINACIÓ ATMOSFÈRICA

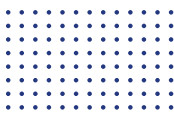
Comunitat Valenciana, 2023

ALACANT		CASTELLÓ		VALÈNCIA	
Nom	Municipi	Nom	Municipi	Nom	Municipi
EL PLA	Alacant	ALMASSORA-	Almassora	ALBALAT DELS T.	Albalat dels Tarongers
FLORIDA-BABEL	Alacant	C.P. OCHANDO		ALGAR DE PALÀNCIA	Algar de Palància
RABASSA	Alacant	ALMASSORA PLA	Almassora	ALZIRA	Alzira
PARC-MAR-PROV	Alacant	BENICÀSSIM	Benicàssim	BENIGÁNIM	Benigànim
MET MOLL 17	Alacant	BURRIANA	Burriana	BUNYOL CEMEX	Bunyol
AP-ISM	Alacant	PENYETA	Castelló	FACULTATS	Burjassot
AP-T-FRUTERO	Alacant	ERMITA	Castelló	CAUDETE	Caudete de las Ftes.
AP-D-PESQUERA	Alacant	GRAU	Castelló	CORTS DE PALLÀS	Cort de Pallàs
V. DELS LLIRIS	Alcoi	P. D'ESPORTS	Castelló	GANDIA	Gandia
BENIDORM	Benidorm	AP TRAMUNTANA	Castelló	ONTINYENT	Ontinyent
ELDA - LACY	Elda	AP GREGAL	Castelló	PATERNA-CEAM	Paterna
ELX-AGROALIMENTARI	Eix	AP LLEVANT	Castelló	QUART	Quart de Poblet
ELX - PARC BOMBERS	Eix	AP PONENT	Castelló	PORT DE SAGUNT	Sagunt
ORIHUELA	Orihuela	AP XALOC	Castelló	SAGUNT-NORD	Sagunt
EL PINÓS	Pinoso	CIRAT	Cirat	CEA-SAGUNT	Sagunt
TORREVELLA	Torrevel·la	CORATXAR	P. Benifassar	TORREBAIXA	Torrebaixa
AGOST	Agost	LA VALL D'UIXÓ	Vall d'Uixó	TORRENT-EL VEDAT	Torrent
VILLENA PARQUE FERIA	Villena	L'ALCORA	L'Alcora	P. SILLA	València
		MORELLA	Morella	NAZARET-MET-2	València
		ONDA	Onda	VIVERS	València
		SANT JORDI	San Jorge	POLITÉCNICA	València
		T. ENDOMÉNECH	Torre Endoménech	AVD. FRÀNCIA	València
		VALL D'ALBA PM	Vall d'Alba	MOLÍ DEL SOL	València
		VILAFRANCA	Villafranca del Cid	Cª METEO.	València
		VIVER	Viver	VALÈNCIA AP MT POI	València
		ZORITA	Zorita del Maestraz	BULEVARD SUD	València
		VILA-REAL PM	Vila-Real	VLC-CENTRE	València
		CEIP MARINA CS	Castelló	VILAMARXANT	Vilamarxant
		CASTELLÓ ITC	Castelló	VILLAR DEL ARZ.	Villar
		L'ALCORA PM	L'Alcora	SUECA TM MARJAL	Sueca
		BURRIANA RESIE	Burriana	VALÈNCIA P.TÚRIA	València
				VALÈNCIA OLIVERET,	València

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.24

NIVELLS D'ARSÈNIC (As), CADMI (Cd) I NÍQUEL (Ni) 2023, SEGONS NORMATIVA VIGENT TANT ESTATAL COM A EUROPEA

Estació	Valor mitjà d'Arsènic (ng/m³)	Valor mitjà de Cadmi (ng/m³)	Valor mitjà de Níquel (ng/m³)
AGOST	0,23	0,05	6,65
ALACANT - EL PLA	0,19	0,05	2,57
ALCOI - VERGE DELS LLIRIS	0,12	0,05	1,49
ALZIRA	0,22	0,06	1,74
BURJASSOT - FACULTATS	0,25	0,06	1,49
BURRIANA - RESIDÈNCIA	0,74	0,22	1,61
CASTELLÓ - PATRONAT D'ESPORTS	0,37	0,09	0,98
CIRAT	0,31	0,06	0,85
EL PINÓS	0,15	0,05	1,64
ELX-AGROALIMENTARI	0,22	0,05	1,98
ELX - PARC DE BOMBERS	0,17	0,06	3,68
GANDIA	0,12	0,05	1,57
L'ALCORA - PM	0,64	0,12	1
MORELLA	0,13	0,03	0,68
ONDA	0,41	0,08	0,89
PATERNA-CEAM	0,2	0,05	1,07
SAGUNT-NORD	0,25	0,06	1,00
SANT JORDI	0,18	0,04	0,74
TORREBAIXA	0,19	0,02	0,6
VALÈNCIA - BULEVARD SUD	0,34	0,1	2,69
VALÈNCIA - VIVERS	0,27	0,07	1,72
VALL D'ALBA PM	0,37	0,09	1,06
VILA-REAL-PM	0,56	0,12	1,07
VALORS OBJECTIU/UMBRAL	6	5	20

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.25

NIVELLS DE BENZÉ (C6H6) 2023, SEGONS NORMATIVA VIGENT ESTATAL I EUROPEA

Estació	Valor Mitjà
Alacant - El Pla	0,10
Almassora Platja	0,90
Castelló - Patronat d'Esports	0,20
Castelló CEIP La Marina	0,20
Elx - Parc de Bombers	0,3
Torrent-El Vedat	0,05
València - Pista de Silla	0,4
LÍMIT	5

Tots els valors s'indiquen en micrograms per metre cúbic. (ug/m³)
Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.26

NIVELLS DE DIÒXID DE NITROGEN, ANY 2023 SEGONS NORMATIVA VIGENT ESTATAL I EUROPEA

Estació	Valor Mitjà de NO ₂ (µg/m ³)	Nom. Superacions horàries de 200 µg/m ³ d'NO ₃
ALACANT - EL PLA	18	0
ALACANT - FLORIDA BABEL	14	0
ALACANT - RABASSA	7	0
ALBALAT DELS TARONGERS	9	0
ALCOI - VERGE DELS LLIRIS	7	0
ALGAR DE PALÀNCIA	5	0
ALMASSORA - C.P.OCHANDO	21	0
ALMASSORA - PLATJA	16	0
ALMASSORA UM	-	-
ALZIRA	8	0
BENICÀSSIM	13	0
BENIDORM	4	0
BENIGÀNIM	4	0
BUNYOL - CEMEX	9	0
BURJASSOT - FACULTATS	11	0
BURRIANA	9	0
CASTELLÓ - ERMITA	15	0
CASTELLÓ - GRAU	13	0
CASTELLÓ - PATRONAT D'ESPORTS	17	0
CASTELLÓ PENYETA	6	0
CASTELLÓ CEIP LA MARIANA	16	0
CAUDETE DE LAS FUENTES	5	0
CIRAT	4	0
CORATXAR	2	0
EL PINÓS	3	0
ELDA - LACY	9	0
ELX-AGROALIMENTARI	7	0
ELX - PARC DE BOMBERS	11	0
GANDIA	9	0
LA VALL D'UIXÓ	7	0
L'ALCORA	10	0
MORELLA	3	0
ONDA	8	0
ONTINYENT	2	0
ORIHUELA	8	0
PATERNA-CEAM	8	0
QUART DE POBLET	15	0
SAGUNT - CEA	9	0
SAGUNT-NORD	8	0
SAGUNT - PORT	9	0
SANT JORDI	5	0
TORRE ENDOMÉNECH	4	0
TORREBAIXA	4	0
TORRENT-EL VEDAT	11	0
TORREVELLA	12	0
VALÈNCIA - AVD. FRÀNCIA	16	0
VALÈNCIA - BULEVARD SUD	18	0
VALÈNCIA CENTRE	28	0
VALÈNCIA - MOLÍ DEL SOL	16	0
VALÈNCIA - PISTA DE SILLA	16	0
VALÈNCIA - POLITÈCNIC	12	0
VALÈNCIA - VIVERS	12	0
VALÈNCIA - OLIVERETA	34	0
VALÈNCIA PORT LLIT ANTIC TÚRIA	21	0
VALÈNCIA PORT MOLL TRANS. PONENT	15	0
VILAFRANCA	4	0
VILAMARXANT	5	0
VILLAR	5	0
VIVER	7	0
ZORITA	4	0
LÍMIT	40	18

Tots els valors s'indiquen en micrograms per metre cúbic.

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.27

NIVELLS DE MONÒXID DE CARBONI, ANY 2023 SEGONS NORMATIVA VIGENT ESTATAL I EUROPEA

Estació	Nom. Superacions Màximes Octohoràries de 10 mg/m³ de CO	Media Octohoraria	Màxim Octohorari
ALACANT - EL PLA	0	0,1	1,3
ALACANT FLORIDA BABEL	-	-	-
ALACANT - RABASSA	0	0,1	0,2
ALBALAT DELS TARONGERS	0	0,1	0,3
ALCOI - VERGE DELS LLIRIS	0	0,1	0,2
ALGAR DE PALÀNCIA	-	-	-
ALMASSORA - C.P.OCHANDO	0	0,2	0,8
ALZIRA	0	0,1	0,5
BENICÀSSIM	0	0,2	0,5
BENIGÀNIM	0	0,1	0,2
BUÑOL - CEMEX	0	0,1	0,1
BURRIANA	0	0,2	0,8
CASTELLÓ - PATRONAT D'ESPORTS	0	0,1	1,6
CIRAT	0	0,1	1,1
EL PINÓS	0	0,1	0,2
ELX-AGROALIMENTARI	0	0,1	0,3
ELX - PARC DE BOMBERS	0	0,1	0,3
GANDIA	0	0,1	0,7
LA VALL D'UIXÓ	0	0,1	0,2
L'ALCORA	0	0,1	0,4
ONTINYENT	0	0,1	0,2
ORIHUELA	0	0,1	0,2
PATERNA-CEAM	0	0,1	0,5
SAGUNT - CEA	0	0,1	0,5
SAGUNT - PORT	0	0,2	0,4
SILLA_UM_2	0	0,12	0,33
TORRE ENDOMÉNECH	0	0,1	0,5
TORREBAIXA	0	0,1	0,2
TORRENT-EL VEDAT	0	0,1	0,4
TORREVELLA	-	-	-
VALÈNCIA - AVD. FRÀNCIA	0	0,1	0,3
VALÈNCIA - MOLÍ DEL SOL	0	0,1	0,7
VALÈNCIA - PISTA DE SILLA	0	0,2	0,8
VALÈNCIA VIVERS	-	-	-
VALÈNCIA PORT LLIT ANTIC TÚRIA	0	0,2	0,7
VALÈNCIA PORT MOLL TRANS. Ponent	0	0,1	0,8
VILAMARXANT	0	0,1	0,2
VIVER	0	0,1	0,4
LÍMIT	-	-	-

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

NIVELLS D'OZÓ(O₃), 2023. SEGONS NORMATIVA ESTATAL

	Nom. Superacions Octohoràries de 120 µg/m³	Nom. Superacions horàries de 180 µg/m³	Nom. Superacions horàries de 240 µg/m³ d'O ₃
	d'O ₃	d'O ₃	
ALACANT - EL PLA	0	0	6
ALACANT - FLORIDA BABEL	0	0	13
ALACANT - RABASSA	0	0	6
ALBALAT DELS TARONGERS	0	0	1
ALCOI - VERGE DELS LLIRIS	0	0	4
ALGAR DE PALÀNCIA	0	0	1
ALMASSORA - C.P.OCHANDO	0	0	3
ALMASSORA- PLATJA	2	0	3
ALZIRA	0	0	9
BENICÀSSIM	0	0	0
BENIDORM	0	0	2
BENIGÀNIM	0	0	8
BUNYOL - CEMEX	0	0	3
BURJASSOT - FACULTATS	0	0	0
BURRIANA	0	0	1
CASTELLÓ - ERMITA	0	0	1
CASTELLÓ - GRAU	0	0	2
CASTELLÓ - PATRONAT D'ESPORTS	1	0	3
CASTELLÓ- PENYETA	0	0	0
CASTELLÓ CEIP LA MARINA	1	0	2
CAUDETE DE LAS FUENTES	0	0	1
CIRAT	0	0	3
CORATXAR	0	0	4
CORTS DE PALLÀS	0	0	1
EL PINÓS	0	0	1
ELDA - LACY	0	0	6
ELX-AGROALIMENTARI	0	0	3
ELX - PARC DE BOMBERS	0	0	4
GANDIA	0	0	7
LA VALL D'UIXÓ	0	0	3
L'ALCORA	0	0	0
MORELLA	0	0	1
ONDA	0	0	1
ONTINYENT	0	0	3
ORIHUELA	0	0	3
PATERNA-CEAM	0	0	0
QUART DE POBLET	0	0	5
SAGUNT - CEA	0	0	0
SAGUNT-NORD	0	0	2
SAGUNT - PORT	0	0	2
SANT JORDI	0	0	2
SILLA_UM_2	0	0	0
TORRE ENDOMÉNECH	0	0	0
TORREBAIXA	0	0	2
TORRENT-EL VEDAT	0	0	0
TORREVELLA	0	0	6
VALÈNCIA - AVD. FRÀNCIA	0	0	2
VALÈNCIA - BULEVARD SUD	0	0	0
VALÈNCIA - MOLÍ DEL SOL	0	0	0
VALÈNCIA - PISTA DE SILLA	0	0	1
VALÈNCIA - POLITÈCNIC	0	0	3
VALÈNCIA - VIVERS	0	0	1
VALÈNCIA PORT LLIT ANTIC TÚRIA	0	0	1
VALÈNCIA PORT MOLL TRANS. PONENT	0	0	2
VILAFRANCA	0	0	3
VILAMARXANT	0	0	13
VILLAR	0	0	9
VILLENA PARQUE FERIA	0	0	5
VIVER	0	0	6
ZORITA	0	0	0
LÍMIT	0	0	25

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.29

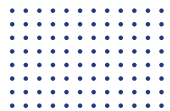
VALORS DE PM10*, 2023 SEGONS NORMATIVA EUROPEA

Estació	Nom. Superacions diàries de 50 (µg/m³) d	Valor mitjà de PM10 (µg/m³)
AGOST	11	25
ALACANT - EL PLA	3	21
ALACANT - RABASSA	1	10
ALACANT_AP_D_PESQUERA	0	11
ALACANT_AP_ISM	0	6
ALACANT_AP_T_FRUTERO	1	11
ALACANT_PARC_MAR_PROV	9	15
ALBALAT DELS TARONGERS	0	11
ALCOI - VERGE DELS LLIRIS	6	13
ALGAR DE PALÀNCIA	0	9
ALMASSORA - C.P.OCHANDO	3	17
ALMASSORA-PLATJA	0	15
ALMASSORA UM	-	-
ALZIRA	0	17
BENICÀSSIM	0	8
BENIGÀNIM	0	13
BUNYOL - CEMEX	0	7
BURJASSOT - FACULTATS	3	22
BURRIANA	0	11
BURRIANA RESIDENCIA	2	22
CASTELLÓ - GRAU	0	7
CASTELLÓ - PATRONAT D'ESPORTS	0	15
CASTELLÓ PENYETA	0	5
CASTELLÓ AP GREGAL	0	9
CASTELLÓ AP LLEVANT	0	13
CASTELLÓ AP PONENT	1	10
CASTELLÓ AP TRAMUNTANA	2	16
CASTELLÓ AP XALOC	0	9
CASTELLÓ CEIP LA MARINA	0	6
CAUDETE DE LAS FUENTES	0	8
CIRAT	6	16
CORATXAR	-	-
EL PINÓS	9	14
ELDA - LACY	1	7
ELX-AGROALIMENTARI	9	21
ELX - PARC DE BOMBERS	7	22
GANDIA	0	12
LA VALL D'UIXÓ	-	-
L'ALCORA	7	21
L'ALCORA-PM	1	18
MORELLA	2	9
ONDA	3	18
ONTINYENT	1	11
PATERNA-CEAM	0	17
QUART DE POBLET	22	26
SAGUNT - CEA	3	13
SAGUNT-NORD	0	17
SAGUNT - PORT	0	8
SANT JORDI	0	12
TORREBAIXA	0	12
TORRENT-EL VEDAT	0	15
TORREVELLA	4	18
VALÈNCIA - AVD. FRÀNCIA	5	18
VALÈNCIA - BULEVARD SUD	2	25
VALÈNCIA- CENTRE	4	24
VALÈNCIA - MOLÍ DEL SOL	0	14
VALÈNCIA - PISTA DE SILLA	5	16
VALÈNCIA - POLITÈCNIC	0	13
VALÈNCIA - VIVERS	1	23
VALÈNCIA - OLIVERETA	14	27
VALENCIA PORT LLIT ANTIC TÚRIA	5	20
VALÈNCIA PORT MOLL TRANS. PONEI	3	19
VALL D'ALBA PM	2	18
VILAMARXANT	1	15
VILA-REAL-PM	0	20
VILLAR	0	10
VILLENA PARQUE FERIA	8	19
VIVER	0	10
ZORITA	0	7
LÍMIT	35	40

(*) Partícules en suspensió.

Quadre 17.30 Tots els valors s'indiquen en micrograms per metre cúbic.
Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

NIVELLS DE PLOM (Pb) 2023, SEGONS NORMATIVA VIGENT TANT ESTATAL COM EUROPEA

Estació	Valor medio de Pb. Any civil
AGOST	0,01
ALACANT - EL PLA	0,01
ALCOI - VERGE DELS LLIRIS	0,01
ALZIRA	0,01
BURJASSOT - FACULTATS	0,01
BURRIANA - RESIDÈNCIA	0,0126
CASTELLÓ - PATRONAT D'ESPORTS	0,01
CIRAT	0,01
ELX-AGROALIMENTARI	0,01
ELX - PARC DE BOMBERS	0,01
GANDIA	0,01
LA VALL D'UIXÓ	-
L'ALCORA - PM	0,0103
MORELLA	0,01
ONDA	0,0101
PATERNA-CEAM	0,01
SAGUNT-NORD	0,0101
SANT JORDI	0,01
TORREBAIXA	0,01
VALÈNCIA - BULEVARD SUD	0,01
VALÈNCIA - VIVERS	0,0101
VALL D'ALBA PM	0,01
VILA-REAL-PM	0,01
LÍMIT	0,5

Tots els valors s'indiquen en micrograms per metre cúbic.

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.31

De l'anàlisi dels quadres anteriorment exposats, es constata que, per a l'exercici 2023, **els nivells dels paràmetres es troben, un any més, per davall dels llindars establits en la normativa corresponent.**

Com a conseqüència de la disminució de partícules contaminants durant l'any 2023, **s'ha produït una millora en la qualitat de l'aire**, la qual cosa ha fet que els valors de tots els paràmetres es mantinguen novament molt per davall de la mitjana.

Un any més, es confirma que els nivells de contaminació atmosfèrica se situen dins dels llindars tolerats per la normativa. No obstant això, el CES CV considera necessari continuar en la senda de la reducció de partícules contaminants per tal de preservar la qualitat de l'aire. Per tant, des d'aquesta institució s'insta la Generalitat i les entitats locals a implantar de manera eficaç zones de baixes emissions en els nuclis urbans obligats per la normativa.

17.3.1. Qualitat acústica

La contaminació acústica s'ha convertit en un dels problemes mediambientals més importants en l'actualitat.

Entre els instruments de planificació i gestió acústica, el Decret 104/2006, de 14 de juliol, de planificació i gestió en matèria de contaminació acústica, preveu el **Pla Acústic d'Acció Autònoma i els Plans Acústics Municipals (PAM)**¹⁰.

Un total de **23 municipis de la Comunitat Valenciana han presentat un PAM**: Onda, Vinaròs, Castelló de la Plana, Petrer, Pilar de la Horadada, Llíria, València, Vila-real, Xàtiva, la Vila Joiosa, Almassora, Torrent, la Vall d'Uixó, Dénia, Elx, Burjassot, Elda, Alzira, Sagunt, el Campello, Gandia, Xàbia i Alboraia, aquest últim aprovat pel seu ple municipal al desembre de 2022.

Dins d'aquestes actuacions, figura la declaració de **Zones Acústicament Saturades (ZAS)**¹¹. En la Comunitat Valenciana s'han declarat **15 zones**: a Peníscola, la zona platja i el carrer Major i el seu entorn; a Benicàssim; Formentera del Segura; Cullera; a València, les zones Woody, Juan Llorens i del Carme; a Castelló, les zones de les Tavernes i Lagasca (modificada en 2017); a Calp, el carrer Castelló i el seu entorn; al Perelló (Sueca), el carrer Isaac Peral i altres; a Xàtiva, la plaça del Mercat; a Dénia, el carrer Loreto; i a Gandia, la plaça del Castell i zones adjacents (al novembre de 2019).

Pel que fa a la comprovació sonora de vehicles¹², el Decret 19/2004, de 13 de febrer, de la Generalitat, pel qual s'estableixen normes per al control del soroll produït pels vehicles de motor, disposava, en el seu article 5.5, que els centres d'inspecció tècnica de vehicles (centres ITV) havien de remetre anualment a la conselleria competent un informe relatiu als resultats obtinguts en les comprovacions sonores realitzades. Fins a la Memòria socioeconòmica del CES CV de l'exercici anterior es va poder comptar amb les dades facilitades per les diferents concessionàries.

Tanmateix, i de conformitat amb l'article 161 de la Llei 8/2022, de 29 de desembre, aquest article queda suprimit. Per tant, les ITV, que només realitzen les comprovacions sonores de motos i motocicletes, tal com estableix la legislació estatal, ja no remeten els resultats corresponents a la direcció general competent de la Generalitat Valenciana, per la qual cosa ja no és possible disposar-ne.

⁹L'objectiu del Pla Acústic d'Acció Autònoma és coordinar les actuacions de les administracions públiques en la lluita contra el soroll, fomentar l'adopció de mesures per a la seua prevenció i la reducció d'emissions sonores per damunt dels màxims legalment establits, conscienciar i formar la ciutadania, i potenciar la investigació i la implantació de noves tecnologies per a aconseguir la reducció o eliminació de la contaminació acústica.

¹⁰L'objectiu del Pla Acústic Municipal és la identificació de les àrees acústiques existents en el municipi, en funció de l'ús que sobre aquestes existisca o estiga previst, i de les seues condicions acústiques, així com l'adopció de mesures que permeten la progressiva reducció dels seus nivells sonors fins a situar-los per davall dels previstos en la Llei 7/2002.

¹¹Segons l'article 28 de la Llei 7/2002, es tracta de zones on es produeixen nivells sonors elevats a causa de la presència de nombroses activitats recreatives, espectacles o establiments públics, l'activitat de les persones que les freqüenten, el soroll del trànsit en aquestes zones, així com qualsevol altra activitat que contribueix a la saturació del nivell sonor d'aquestes.

¹²Decret 43/2008, d'11 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Decret 19/2004, de 13 de febrer, del Consell, pel qual s'estableixen normes per al control del soroll produït pels vehicles a motor.

17.4. ENERGIA I CANVI CLIMÀTIC

17.4.1. Evolució de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle

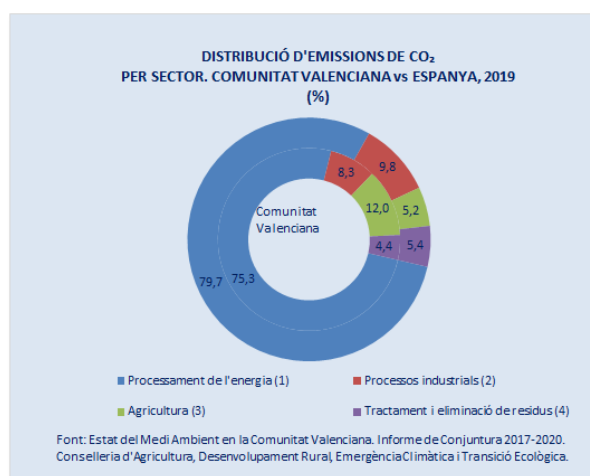
El terme **efecte d'hivernacle** fa referència a la retenció de la calor solar en l'atmosfera terrestre per part d'una capa de gasos, entre els quals es troben el diòxid de carboni, el metà, l'òxid nitrós, els hidrofluorocarbons, els perfluorocarbons i l'hexafluorur de sofre. Sense aquests gasos, la vida no seria possible, ja que el planeta seria un lloc fred i erm.

L'efecte d'hivernacle és el responsable que el clima de la Terra siga apte per a la vida. Aquest fenomen és provocat pels anomenats GEH o gasos d'efecte d'hivernacle¹³, que són aquells components gasosos de l'atmosfera, tant naturals com d'origen antropogènic, que absorbeixen i tornen a emetre radiació infraroja procedent de la fracció d'energia solar prèviament absorbida per la superfície terrestre i posteriorment emesa cap a l'atmosfera, provocant un escalfament addicional de l'escorça terrestre i de la troposfera.

L'emissió de GEH causa alteracions duradores en tot el sistema climàtic, amb impactes importants tant sobre les persones com sobre els ecosistemes. **La Comunitat Valenciana es troba en un territori altament vulnerable al canvi climàtic provocat pels GEH**, amb evidències com ara l'augment de les temperatures, la disminució de les precipitacions, l'aridificació del territori, l'augment del nivell de la mar, l'aparició de noves espècies invasores i malalties, així com l'increment en la intensitat d'esdeveniments extrems com les onades de calor.

Segons dades de l'Informe de Conjuntura 2017-2020 sobre l'Estat del Medi Ambient a la Comunitat Valenciana, les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle van experimentar una forta disminució amb la crisi econòmica i financera de 2008. Per al període 2015-2019, es van mantindre estables entorn de les 25.000 tones de CO₂ equivalents anuals. L'any 2019, últim exercici del qual es disposen dades, es va registrar una **disminució del 4 % respecte a l'any anterior**, mentre que a escala estatal la reducció va ser del 6 %.

D'acord amb aquest informe, el sector que més contribueix a les emissions de GEH a la Comunitat Valenciana és el sector de l'**energia**, responsable de quasi el 80 % de les emissions el 2019. Aquest sector, juntament amb el de **residus**, són els únics que no han experimentat una reducció respecte a l'any de referència (1990). En canvi, els sectors de l'**agricultura i dels processos industrials** (IPPU) van experimentar una reducció del 10 % respecte a les emissions de 1990. El **sector agrícola** ha sigut l'únic que ha reduït les seues emissions de manera sostinguda des de l'any 2008.

Gràfic 17.9

¹³Des de l'època de la Revolució Industrial, la quantitat de GEH presents en l'atmosfera ha augmentat considerablement, provocant una intensificació de l'efecte d'hivernacle i una alteració de les condicions climàtiques de la biosfera. Així doncs, la concentració de CO₂ ha augmentat un 40 % des de l'era preindustrial, principalment a causa de les emissions procedents de l'ús de combustibles fòssils i, en segon lloc, per les emissions netes derivades dels canvis en els usos del sòl. L'oceà ha absorbit aproximadament el 30 % del diòxid de carboni antropogènic emès, fet que ha provocat l'acidificació oceànica.

17.4.2. El comerç de drets d'emissió

El règim de comerç dels drets d'emissió¹⁴ de gasos d'efecte d'hivernacle és un instrument de mercat previst en el Protocol de Kyoto, la finalitat del qual és **fomentar la reducció d'aquest tipus de gasos d'una manera eficaç i econòmicament eficient**. Es basa en l'establiment d'un sistema *cap and trade*¹⁵.

El comerç de drets d'emissió es va posar en marxa a Espanya l'any 2005¹⁶. Aquesta normativa va ser modificada per la Llei 13/2010, de 5 de juliol¹⁷, que va ampliar de 9 a **28 les activitats afectades pel règim de comerç de drets d'emissió**. Aquestes activitats pertanyen a diversos sectors industrials, entre els quals es troben la producció d'energia elèctrica de servei públic, la fabricació de paper, vidre, clínquer, materials ceràmics i refineries de carburs, entre altres.

Després d'aquesta modificació, es van incloure en el règim de comerç les instal·lacions de fabricació de productes ceràmics mitjançant enforat, amb una capacitat de producció superior a 75 tones/dia¹⁸, fet que va suposar que en la nostra Comunitat es duplicara el nombre d'instal·lacions incloses en aquest règim.

El balanç de resultats del conjunt dels exercicis de verificació de l'actual període de comerç (2014-2023) apareix en el Quadre 17.32. En relació amb l'any 2022, **el nombre de tones de CO₂ assignades ha disminuït un 2 %, i les tones de CO₂ emeses s'han reduït significativament en un 16,7 %** durant aquest últim exercici.

EMISSIONS DE CO₂ DE LES INSTAL·LACIONS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Any	Tones de CO ₂ assignades	Tones de CO ₂ emeses
2014	7.120.724	8.475.933
2015	6.982.034	9.061.736
2016	6.842.775	9.034.760
2017	6.734.061	8.679.224
2018	6.516.445	8.936.768
2019	6.640.511	8.725.623
2020	6.474.217	8.160.260
2021	4.843.237	8.005.744
2022	4.984.875	7.839.637
2023	4.884.709	6.527.806

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.33

¹⁴Llicència per a emetre una determinada quantitat de gasos d'efecte d'hivernacle (GEH).

¹⁵Recurs administratiu utilitzat per al control d'emissions de GEH. Una autoritat central (govern o organisme internacional) estableix un límit sobre la quantitat de gasos contaminants que poden ser emesos. Per la seua banda, un esquema cap and trade és un mecanisme de mercat per a incentivar la reducció d'emissions de GEH al mínim cost. El funcionament d'aquest esquema es basa en dos conceptes clau: la fixació d'un topall d'emissions i la transferència, amb valor econòmic, dels drets d'emissió entre agents.

¹⁶Llei 1/2005, de 9 de març, per la qual es regula el règim del comerç de drets d'emissió de GEH.

¹⁷Llei 13/2010, de 5 de juliol, per la qual es modifica la Llei 1/2005, de 9 de març, per tal de perfeccionar i ampliar el règim general de comerç de drets d'emissió i incloure-hi l'aviació.

¹⁸Fins a l'any 2012, només s'hi incloïen les instal·lacions que complien un triple llistat: una capacitat de producció superior a 75 t/dia, una capacitat d'enforat superior a 4 m³ i una densitat de càrrega per forn major de 300 kg/m³.

Per la seua banda, el Quadre 17.33 recull la distribució de les emissions verificades de CO₂ per sectors productius durant el període 2015-2023.

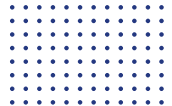
DISTRIBUCIÓ DE LES EMISSIONS VERIFICADES DE CO₂ PER SECTORS PRODUCTIUS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Sector	Emissions CO ₂ (t)								
	Anys								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Combustió	217.646	202.154	208.783	213.772	202.589	181.568	211.913	198.114	146.360
G. elèctrica	1.899.645	1.868.024	1.611.667	1.617.601	1.779.721	1.601.428	1.386.212	1.778.450	1.317.420
Ceràmic	2.530.916	2.725.725	2.906.478	2.960.228	2.885.736	2.728.344	2.847.866	2.493.606	1.999.316
Cal	47.677	50.124	44.014	50.592	46.288	48.686	47.339	45.423	44.877
Clinker	2.213.348	2.036.146	1.889.653	1.905.916	1.524.672	1.452.538	1.446.979	1.365.446	1.382.951
Fregides	370.130	368.004	372.659	370.690	352.893	330.720	319.293	237.913	162.296
Paper- Cartó	57.896	52.710	54.484	61.820	50.699	60.000	45.146	41.976	37.338
Refinaria	1.176.916	1.165.464	1.015.671	1.201.340	1.281.569	1.206.522	1.152.334	1.244.557	1.075.259
Texas, rajoles	128.914	136.859	134.629	130.851	146.609	126.434	106.281	83.897	60.143
Vidre	111.130	110.949	110.026	82.020	112.529	107.389	110.365	105.488	97.583
Alumini secundari	16.476	17.656	18.840	20.309	22.670	17.582	16.800	15.842	12.031
Metalls ferris	71.519	78.127	99.028	100.357	95.394	71.604	86.890	76.349	79.820
Química	175.697	175.610	170.722	172.236	179.715	183.527	181.336	138.099	111.389
Prod. a. nítric	43.826	48.208	42.570	49.036	44.539	43.918	46.990	14.477	1.023
Totals	9.061.736	9.035.760	8.679.224	8.936.768	8.725.623	8.160.260	8.005.744	7.839.637	6.527.806

Font: Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.34

Des de l'any 2018, pot apreciar-se un descens **continu en el total de les emissions verificades**. El sector ceràmic és el que presenta el major volum d'emissions de CO₂, representant el 30,63 % del total en 2023, amb una reducció d'1,2 punts percentuals respecte a l'exercici 2022. El segueix el sector del **clinker (ciment)**, amb un 21,2 % del total.

Balanç d'emissions de gasos d'efecte d'hivernacle 2023, de les instal·lacions de la Comunitat Valenciana amb autorització administrativa d'emissió de GEH¹⁹

Enguany, han sigut **172 les instal·lacions de la Comunitat Valenciana** (10 menys que en 2022) obligades a presentar l'informe verificat d'emissions corresponent a l'any 2023, de les quals 103 són instal·lacions subjectes al Règim de Comerç de Drets d'Emissió (RCDE)²⁰ i 69 es troben en règim d'exclusió²¹.

De l'anàlisi de les emissions de CO₂ de l'any 2023 s'extrauen les conclusions següents:

- **Les emissions verificades han sigut de 6.527.806 tones.** Si es té en compte el preu de l'EUA (59,98 €/t de CO₂) a data de 28 de març de 2024²², aquestes emissions equivalen a unes transaccions de 685,81 milions d'euros en el Registre de la Unió per al Comerç dels Drets d'Emissió de GEH, la qual cosa representa un increment del 42,9 % respecte a 2022. Aquestes emissions verificades han sigut un 34 % superiors a la quantitat assignada gratuïtament per a l'exercici, adoptada pel Consell de Ministres per a les instal·lacions de la Comunitat Valenciana (4.884.709 t).

• Tenint en compte aquestes dades, s'observa **un dèficit de 1.643.097 tones de CO₂** respecte als drets assignats. Els drets d'emissió assignats constitueixen la quantitat global de tones equivalents de diòxid de carboni que l'Estat permet emetre gratuïtament a les instal·lacions afectades pel comerç de drets d'emissió, amb l'objectiu de complir els compromisos de reducció de GEH assumits en el marc del Protocol de Kyoto. Cal assenyalar que, en el nou període 2021-2030, quan el nivell d'activitat d'una instal·lació —avaluat segons una mitjana mòbil de dos anys— haja augmentat o disminuït més del 15 % respecte al nivell d'activitat utilitzat inicialment per a determinar l'assignació gratuïta, s'ajustarà la quantitat de drets d'emissió assignats d'acord amb el que establisca la normativa de la Unió Europea..

• Si es transforma aquest **dèficit de drets**, que haurà de ser assumit per les empreses valencianes, en unitats monetàries, s'obté un valor de 98.552.958 euros, un 60,5 % inferior al de 2022.

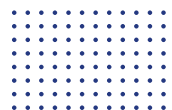
¹⁹D'acord amb la Llei 1/2005, de 9 de març, cada anualitat, abans del 28 de febrer, les instal·lacions afectades han de presentar un informe amb les emissions de l'any precedent, que ha de ser verificat per una entitat de verificació independent. Aquesta entitat s'encarrega de comprovar que les emissions s'han calculat segons el que ha establert l'empresa en el seu Pla de Seguiment d'Emissions. El Reglament (UE) 600/2012 regula la verificació dels informes d'emissions de GEH i dels informes de dades sobre tones-quilòmetre, així com l'acreditació dels verificadors, de conformitat amb la Directiva 2003/87/CE del Parlament Europeu i del Consell.

²⁰La Directiva 2018/410 del Parlament Europeu i del Consell, de 14 de març de 2018, per la qual es modifica la Directiva 2003/87/CE, estableix el marc legislatiu de la UE per al període de comerç 2021-2030 (quarta fase) del Règim de Comerç de Drets d'Emissió de la Unió Europea (RCDE UE), i es configura com un dels principals instruments de la UE per a assolir l'objectiu de reduir les emissions de GEH almenys en un 40 % l'any 2030 respecte als nivells de 1990, d'acord amb els compromisos assumits pel Consell Europeu el 2014 i com a part de la contribució de la UE a l'Acord de París, adoptat el 2015.

²¹Instal·lacions amb emissions inferiors a 25.000 i superiors o iguals a 2.500 tones equivalents de CO₂, subjectes a mesures equivalents en termes de reducció d'emissions de diòxid de carboni equivalent a la participació en el RCDE UE, i instal·lacions amb menys de 2.500 tones equivalents de CO₂, que no estan obligades a aplicar mesures equivalents de mitigació.

²²Es pren com a referència el valor del preu de l'EUA (evolució dels preus dels drets d'emissió) del dia següent a la data límit per presentar l'informe verificat i anterior a l'obligació de lliurar els drets corresponents a les emissions verificades en el Registre de la Unió.

A continuació, en el Quadre 17.34 figura la distribució de les emissions verificades de CO₂ per sectors productius.

BALANÇ EMISSIONS DE GASOS EFECTE D'HIVERNACLE 2022-2023 C. VALENCIANA
DISTRIBUCIÓ DE LES EMISSIONS VERIFICADES DE CO₂ PER SECTORS PRODUCTIUS

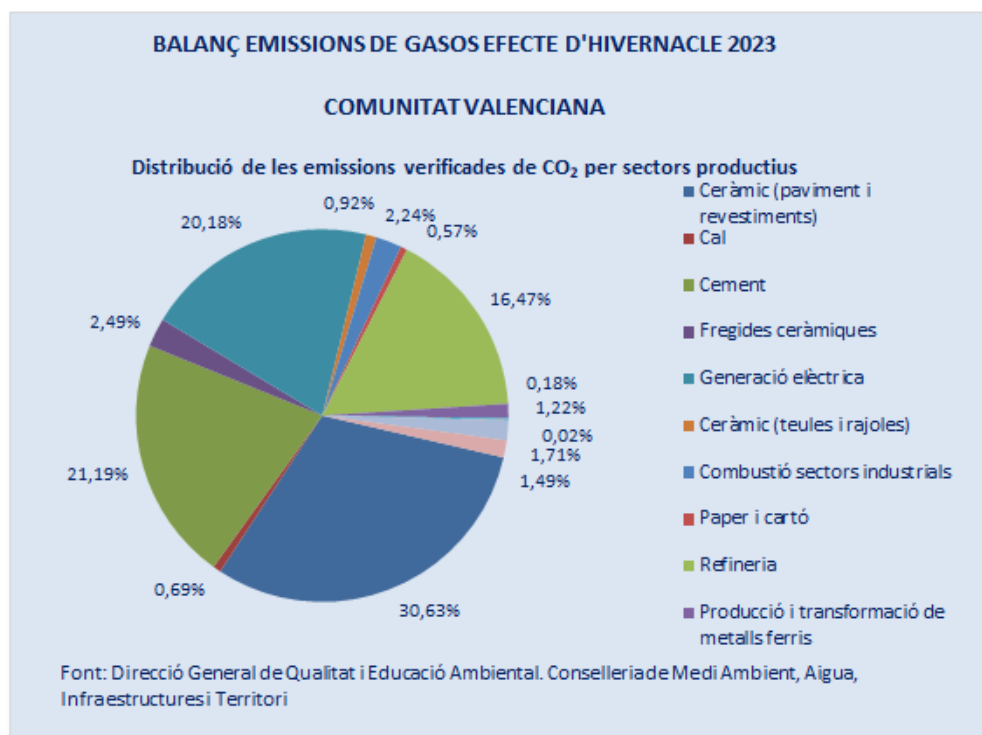
Sector	Emissions CO ₂				
	2022		2023		% Variació
	Tones	%	Tones	%	Variació 2023-2022
Ceràmic (paviment i revestiments)	2.493.606	31,8	1.999.316	30,6	-19,82
Cal	45.423	0,6	44.877	0,7	-1,20
Cement	1.365.446	17,4	1.382.951	21,2	1,28
Fregides ceràmiques	237.913	3,0	162.296	2,5	-31,78
Generació elèctrica	1.778.450	22,7	1.317.420	20,2	-25,92
Ceràmic (teules i rajoles)	83.897	1,1	60.143	0,9	-28,31
Combustió sectors industrials	198.114	2,5	146.360	2,2	-26,12
Paper i cartó	41.976	0,5	37.338	0,6	-11,05
Refineria	1.244.557	15,9	1.075.259	16,5	-13,60
Producció i transformació de metalls ferriis	76.349	1,0	79.820	1,2	4,55
Producció d'alumini secundari	15.842	0,2	12.031	0,2	-24,06
Producte d'àcid nítric	14.477	0,2	1.023	0,0	-92,93
Químic	138.099	1,8	111.389	1,7	-19,34
Vidre	105.488	1,3	97.583	1,5	-7,49
TOTALS	7.839.637	100,0	6.527.806	100,0	-16,73

Font: Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.35

El Gràfic 17.10 detalla el balanç de les emissions de GEH per a l'any 2023 a la Comunitat Valenciana.

Gràfic 17.10

Per tal de fer el seguiment de les emissions de GEH i planificar les polítiques de mitigació, la recent **Llei de Canvi Climàtic i Transició Ecològica de la Comunitat Valenciana** preveu l'elaboració d'un Inventari de GEH com a instrument de suport en la lluita contra el canvi climàtic. Aquest inventari tindrà caràcter anual i s'elaborarà d'acord amb els criteris definits per la Unió Europea i el Grup Intergovernamental d'Experts sobre Canvi Climàtic. Haurà d'incloure tant les emissions naturals com les d'origen antropogènic per fonts d'emissió, així com les absorcions per embornals. Serà públic i accessible per via telemàtica. Actualment, és possible accedir a l'[inventari d'emissions de GEH per municipi](#).

L'article 18 de la Llei 6/2022, de 5 de desembre, de Canvi Climàtic i Transició Ecològica de la Comunitat Valenciana disposa que els municipis de la Comunitat Valenciana, en el marc de les seues competències, hauran d'**aprovar plans d'acció pel clima i l'energia sostenible (PACES)**, d'acord amb la metodologia adoptada en l'àmbit de la Unió Europea. En cas que existisca una entitat de gestió territorial supramunicipal, aquesta podrà elaborar els plans tenint en compte el conjunt de municipis que integren l'entitat, així com les mancomunitats de municipis o les àrees metropolitanes.

En aquest context, les diputacions són les principals entitats dedicades a aquesta tasca de coordinació, suport i assessorament.

L'estudi dels avanços i de l'efectivitat dels PACES es duu a terme mitjançant l'anàlisi de l'evolució d'uns determinats indicadors, amb l'elaboració d'informes de seguiment cada dos anys, tal com estableix el Pacte de les Alcaldies per a l'Energia i el Clima.

Cal assenyalar que les convocatòries d'ajudes publicades per la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, i dirigides a l'elaboració i actualització dels PACES, així com a l'execució de les actuacions que hi estan contingudes, es financen amb fons propis. En l'actualitat, aquestes ajudes no inclouen la redacció dels informes de seguiment; tanmateix, l'Orde 1/2024, de bases reguladores, sí que en preveu la inclusió en la respectiva convocatòria quan siga procedent (enllaç a les convocatòries al web de la Conselleria: [Subvencions – Canvi Climàtic – Generalitat Valenciana \(gva.es\)](https://gva.es/subvencions-canvi-climatic-generalitat-valenciana)).

El CES CV desitjaria poder comptar, en futures memòries, amb dades sobre el nombre de municipis adherits als plans d'acció pel clima i l'energia sostenible (PACES), així com sobre els seus indicadors de seguiment.

17.4.3. Consum energètic: energia primària i final. Eficiència energètica: objectius d'energies renovables

Dins de l'**Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana**, l'objectiu 15 consisteix a afavorir la posada en valor de les noves potencialitats energètiques del territori, sent els punts més importants els següents:

17.4.3.1. Generació elèctrica²³

A l'espera de confirmació oficial, encara continua vigent el rècord de 2007 de potència màxima demanada en la nostra Comunitat, que era de 5.680 MW. No obstant això, esta continua sent inferior a la que aporta el parc generador situat en ella, amb una **potència instal·lada de 8.341 MW l'any 2023**. Esta potència elèctrica actualment instal·lada garanteix, així mateix, la connexió i el subministrament amb les Illes Balears, deixant de ser una «illa elèctrica».

GENERACIÓ ELÈCTRICA. POTÈNCIA INSTAL·LADA (*MW) EN LA COMUNITAT VALENCIANA 2021-2023

	2021	2022	2023
Hidràulica	642	642	642
Turbinació bombament	1.512	1.512	1.512
Nuclear	1.064	1.064	1.064
Fuel + Gas	8	8	8
Cicle combinat	2.854	2.854	2.854
Eòlica	1.243	1.243	1.243
Solar fotovoltaica	407	427	453
Solar tèrmica	50	50	50
Altres renovables	13	13	13
Cogeneració	451	446	439
Residus no renovables	63	63	63
Potència total	8.307	8.322	8.341

Font: Direcció General d'Indústria, Energia i Mines. Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme. Xarxa Elèctrica Espanyola (REE).

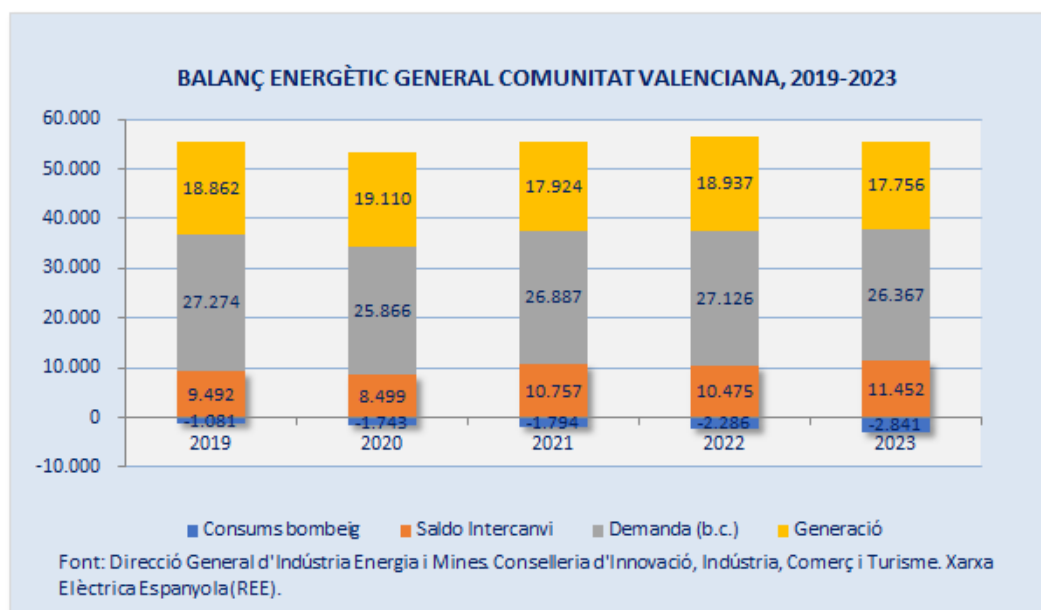
Quadre 17.36

²³La política energètica de la Generalitat en matèria de generació elèctrica es desenvolupa entorn de l'objectiu d'aconseguir i mantindre un equilibri entre la capacitat de generació elèctrica i la demanda elèctrica en l'àmbit geogràfic de la Comunitat. Açò és el que es denomina «autosuficiència energètica». El fet que la generació elèctrica siga pròxima al seu consum (denominada «generació distribuïda») redueix l'impacte de la construcció de línies elèctriques i les pèrdues energètiques ocasionades en el transport elèctric, així com el risc de patir talls de subministrament elèctric. Així mateix, redueix els costos de manteniment d'estes infraestructures, que repercuteixen en el cost i la qualitat del servei.

Respecte a l'energia demanada, segons les dades de Red Eléctrica de España, operador del sistema elèctric nacional, per a l'any 2023 la **ràtio entre generació i demanda en la Comunitat Valenciana es situa en el 67,34 %**, sent l'energia demanada de 26.366,65 MWh i la generada pel parc situat en el territori de 17.755,79 MWh.

Gràfic 17.11

L'any 2023, el 46,9 %²⁴ d'esta potència instal·lada va correspondre a la generació mitjançant l'ús d'**energies renovables**, i un 34,2 % a la generació amb tecnologia de **cicle combinat**, l'energia utilitzada del qual és el gas natural.

El Quadre 17.36 recull els percentatges de potència instal·lada de **generació elèctrica** durant els últims tres exercicis. El cicle combinat presenta la major representativitat, seguit de la turbina per bombament (bombament hidràulic) i la generació eòlica.

GENERACIÓ ELÈCTRICA. POTÈNCIA INSTAL·LADA (%) EN LA COMUNITAT VALENCIANA 2021-2023

	2021	2022	2023
Hidràulica	7,7	7,7	7,7
Turbinació bombament	18,2	18,2	18,1
Nuclear	12,8	12,8	12,8
Fuel + Gas	0,1	0,1	0,1
Cicle combinat	34,3	34,3	34,2
Eòlica	15,0	15,0	14,9
Solar fotovoltaica	4,9	5,0	5,4
Solar tèrmica	0,6	0,6	0,5
Altres renovables	0,2	0,2	0,2
Cogeneració	5,4	5,3	5,3
Residus no renovables	0,8	0,8	0,8
Potència total	100,0	100,0	100,0

Font: Direcció General d'Indústria, Energia i Mines. Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme. Xarxa Elèctrica Espanyola (REE).

Quadre 17.37

Aquestes tecnologies de generació elèctrica, donat el seu elevat rendiment, són **altament eficients**. Igualment, des del punt de vista de l'emissió de gasos d'efecte d'hivernacle (GEH), són o bé gens contaminants —com és el cas de l'ús de les energies renovables—, o bé notablement menys contaminants que les centrals tèrmiques convencionals, com ocorre amb els cicles combinats, per l'ús de gas natural, que és el recurs energètic actual d'origen fòssil menys contaminant.

Durant el període 2020-2030, es preveu que el parc generador de la **Comunitat Valenciana** s'amplie amb la **nova generació elèctrica prevista** (principalment mitjançant instal·lacions eòliques, fotovoltaïques sobre sòl²⁵ i de biomassa, entre altres), a més de l'augment de les instal·lacions d'autoconsum sobre cobertes. Si es compleix esta previsió, es contribuirà a garantir la situació d'autosuficiència energètica, tenint en compte els increments de la demanda previstos per a este període.

Davant el previsible augment d'instal·lacions fotovoltaïques o d'energies renovables en municipis del medi rural, és necessària una coordinació entre les administracions estatal i autonòmica, per tal d'avaluar el nombre total d'hectàrees de terreny agrícola ocupades per aquestes instal·lacions en un mateix municipi o en municipis confrontants.

Així mateix, des del CES es recomana continuar incidint en polítiques dirigides a incrementar l'autoconsum i la instal·lació de plaques fotovoltaïques sobre les envolupants de les edificacions, amb la finalitat de preservar el territori.

²⁴Inclou el bombament hidràulic (turbina per bombament).

²⁵Segons la informació disponible en el visor de l'Institut Cartogràfic Valencià, pel que fa a les plantes solars en tramitació i la seua superposició amb la cartografia de capacitat agrològica del sòl, actualment s'estan tramitant sol·licituds per a la instal·lació de plaques solars sobre cultius que ocuparien 16.438.693 m² (16.439 ha), de les quals 669 ha estarien ubicades sobre sòls de Molt Elevada Capacitat Agrològica (MECA), 3.995 ha sobre sòls d'Elevada Capacitat Agrològica (ECA) i 11.775 ha sobre sòls de Moderada Capacitat Agrològica (MCA).

17.4.3.2. Proveïment de gas natural

La **Comunitat Valenciana** es manté entre les autonomies amb un major consum de gas natural de l'Estat, segons dades del gestor tècnic del sistema, Enagás.

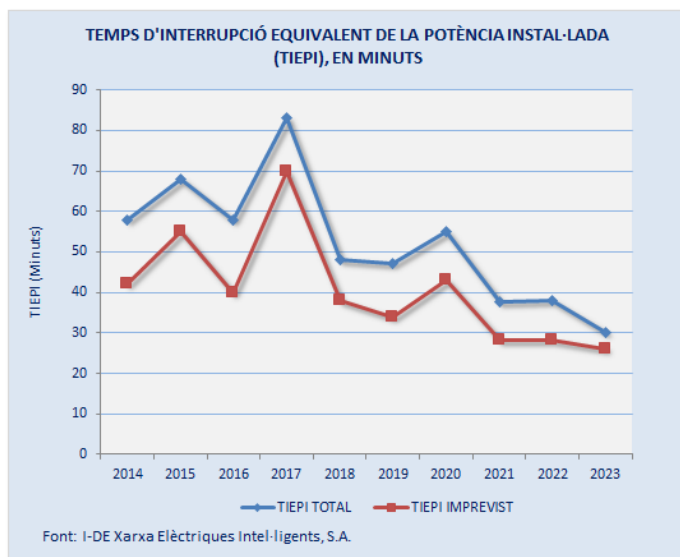
Així mateix, disposa d'una xarxa gasista robusta, amb un **alt grau de seguretat i amb la capacitat suficient per atendre la demanda** en els pròxims anys, no sols de la nostra regió, sinó també de les Illes Balears, que estan connectades singularment a través d'un gasoducte que ix del municipi de Dénia.

Cal tindre en compte que el vector energètic del gas natural ha detingut el seu creixement en l'últim lustre com a conseqüència de les polítiques de descarbonització de l'economia. Açò ha tingut com a resultat no sols que la demanda haja deixat de créixer, sinó que, lògicament, el ritme de construcció d'infraestructures també haja quedat alentit.

17.4.3.3. Qualitat i continuïtat del subministrament energètic

Un principi estratègic bàsic del model energètic consistix a **millorar contínuament la qualitat del subministrament energètic**, especialment l'elèctric, en tot l'àmbit territorial de la Comunitat, homogeneïtzant els nivells de qualitat, de manera que es puga disposar de l'energia necessària en les millors condicions.

Un dels paràmetres que permeten determinar la qualitat del servei elèctric és el TIEPI (temps d'interrupció equivalent de la potència instal·lada, en hores), mitjançant el qual es mesura la duració de les interrupcions del subministrament i, per tant, la continuïtat del mateix. Com s'aprecia en el gràfic facilitat per l'empresa distribuïdora i-DE Xarxes Elèctriques Intel·ligents, SAU, distribuïdora majoritària en la **Comunitat Valenciana**, **l'evolució històrica del TIEPI ha anat disminuint de manera constant durant els últims anys**, malgrat l'augment moderat durant l'any 2017, degut a l'excepcional onada de fred, vent i neu que va assotar la Comunitat Valenciana el mes de gener d'aquell any. El valor corresponent a l'any 2023 es xifra en 30 minuts, mantenint-se pràcticament invariable respecte als 37,9 minuts de 2022. Aquests valors es troben molt per davall dels límits exigits per la seua regulació.

Gràfic 17.12

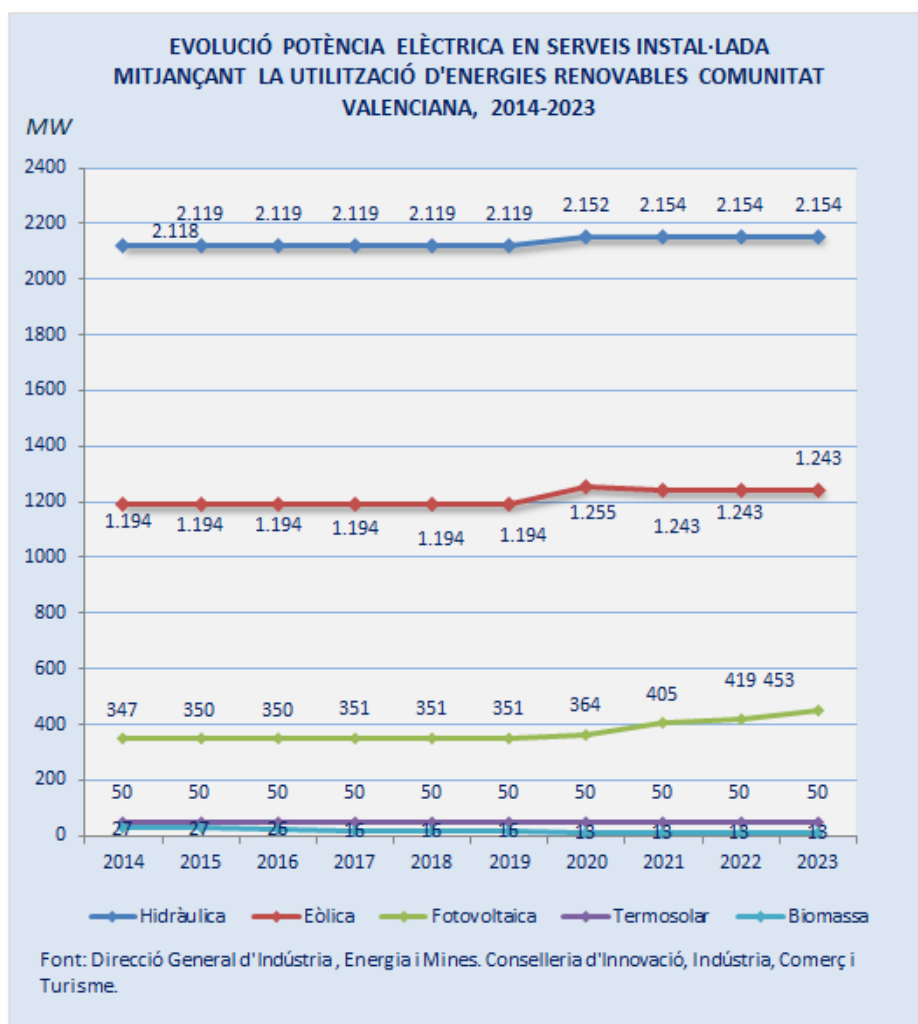

17.4.3.4. Energies renovables²⁶

Fins al mes de desembre de 2023, segons les últimes dades publicades disponibles, la potència elèctrica en servei instal·lada mitjançant l'ús d'energies renovables en la Comunitat Valenciana va ser de 3.912 MW, que generaren 3.451.043 MWh, cosa que suposa un **augment del 13,7 % respecte a l'any anterior.**

Les fonts utilitzades van ser: hidràulica (inclou bombament hidràulic), amb 2.154 MW; eòlica, amb 1.243 MW; solar fotovoltaica, amb 453 MW; solar tèrmica, amb 50 MW, i altres renovables, amb 13 MW. L'any 2023 es posaren en explotació 15 **instal·lacions singulars de generació**, amb una potència total de 66,88 MW.

El Gràfic 17.13 recull l'evolució de la potència elèctrica en servei instal·lada mitjançant l'ús d'energies renovables: hidràulica, eòlica, fotovoltaica, termosolar i biomassa. Es pot constatar que ocupa el **primer lloc l'energia hidràulica**, actualment amb 2.154 MW, que experimentà un increment significatiu entre 2012 i 2014.

Gràfic 17.13

²⁶El desenvolupament de les energies renovables com a forma de generació energètica constitueix un factor clau per al desenvolupament sostenible de la nostra societat, i comporta nombrosos avantatges: són fonts inesgotables, aprofiten els recursos autòctons, disminueixen la dependència energètica de l'exterior i milloren la balança de pagaments, a més d'incidir en la generació d'ocupació i en el desenvolupament tecnològic en l'àmbit regional, alhora que compten amb un alt grau d'acceptació i demanda social.

Les energies renovables han de jugar un paper rellevant per al compliment dels objectius de reducció d'emissions compromesos per Espanya, per la qual cosa, des del CES CV, es fa una nova crida per al seu impuls i desenvolupament en la nostra Comunitat durant els pròxims anys.

17.4.3.5. Estalvi i eficiència energètica²⁷

Les actuacions realitzades en els diferents objectius estratègics han sigut:

A. Autosuficiència en la generació elèctrica

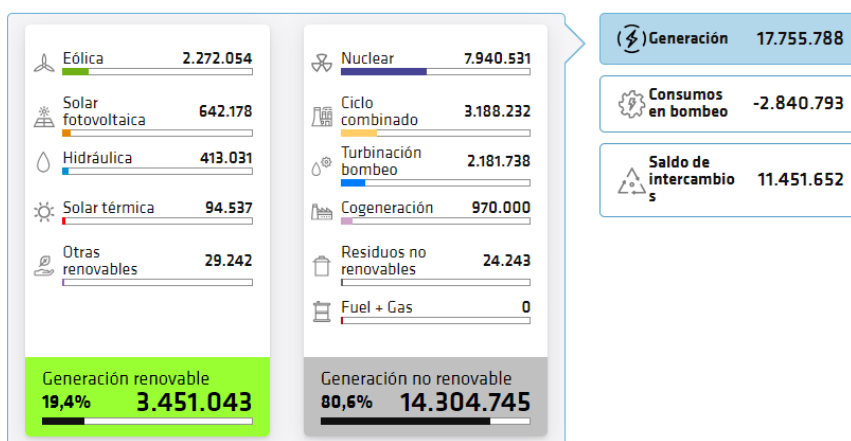
Les energies renovables han de jugar un paper rellevant per al compliment dels objectius de reducció d'emissions compromesos per Espanya, per la qual cosa s'imposa el seu impuls i desenvolupament en els pròxims anys. S'ha fet referència a aquestes en el punt 17.4.3.4.

La generació elèctrica que utilitza energia d'origen no renovable ha de basar-se principalment en **centrals de cycle combinat** (règim ordinari), per presentar elevats nivells de rendiment energètic i per consumir gas natural. Actualment, en la Comunitat Valenciana hi ha instal·lades dues centrals amb aquesta tecnologia: una ubicada al **port de Sagunt** i una altra al **port de Castelló**, que sumen una potència conjunta de **2.854 MW**.

Segons les últimes dades disponibles per a la Comunitat Valenciana, l'any 2023 la demanda en barres de central —és a dir, abans de les pèrdues fins al punt de consum— va ser de 26.366.647 MWh. Tenint en compte que l'energia produïda pel nostre parc generador va ser de 17.755.788 MWh, i que el bombament hidràulic per a l'emmagatzematge energètic va suposar un consum de 2.840.793 MWh, **la Comunitat Valenciana va necessitar una aportació addicional de 11.451.652 MWh procedent de la resta del sistema elèctric.**

BALANCE ELÉCTRICO (MWh) |

2023

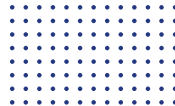
Demanda (b.c.)

26.366.647

Gràfic 17.14

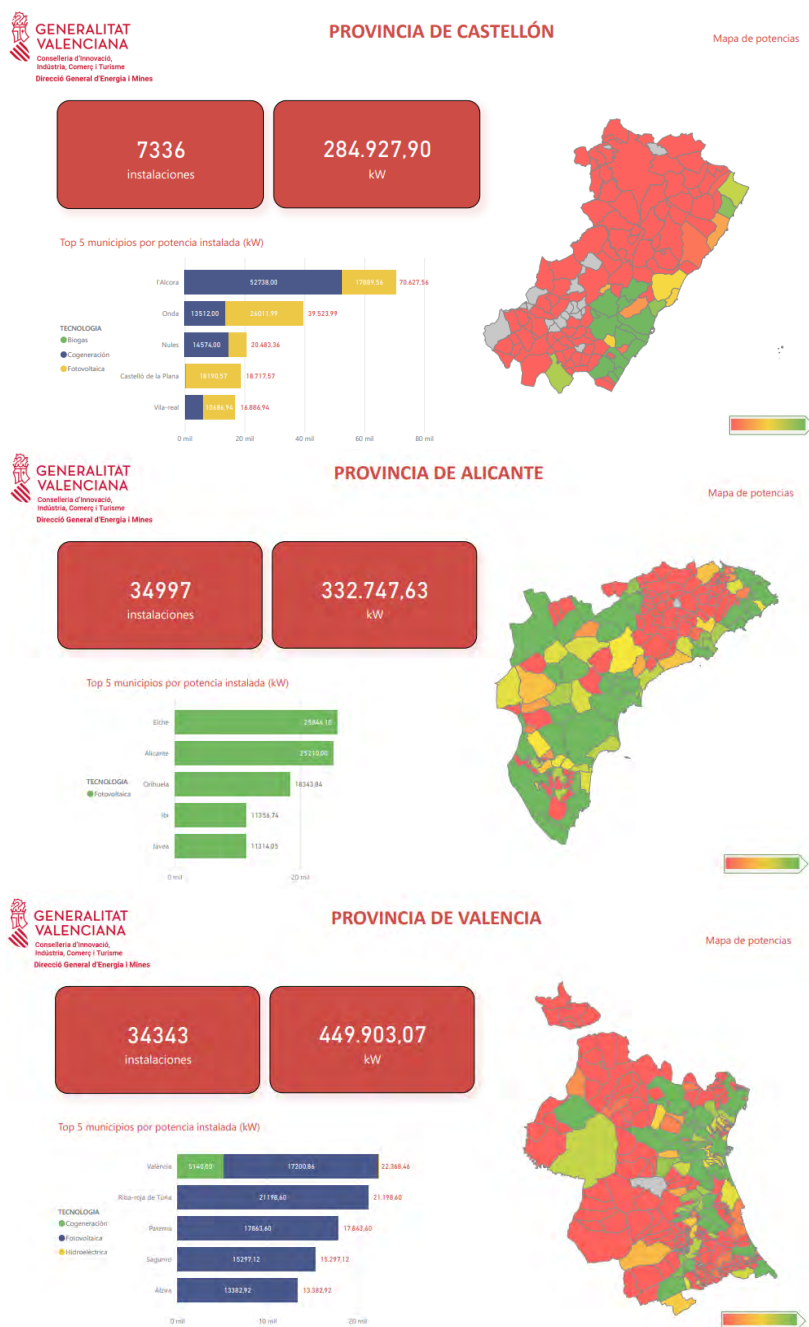

²⁷ L'impuls tant de l'estalvi energètic (deixar de consumir quan aquest consum no és necessari) com de l'eficiència energètica (optimitzar el consum d'energia per a disminuir-ne l'ús, però obtenint els mateixos resultats finals) són objectius estratègics de la Generalitat. Per això, es duen a terme una sèrie de mesures horitzontals i sectorials, dirigides als diversos consumidors i consumidors finals, amb la finalitat d'aconseguir una reducció del consum energètic, millorar la competitivitat de les empreses valencianes i reduir l'impacte mediambiental, facilitant així el compliment dels compromisos adquirits per la UE en la Cimera de Kyoto de 1997 i en el més recent Acord de París, que va entrar en vigor el 4 de novembre de 2016, mitjançant un ús més racional de l'energia.

Menció a banda mereix el fort increment de les instal·lacions d'autoconsum. A finals de l'any 2023, **s'havien inscrit 76.676 instal·lacions d'autoconsum en la Comunitat Valenciana, cosa que suposa un augment del 65,54 %** respecte a l'any anterior. La potència instal·lada en aquella data era d'1.067,58 MW. La distribució provincial de l'autoconsum es pot observar en els gràfics adjunts²⁸.

En els tres gràfics següents s'hi mostra, per a les províncies de Castelló, Alacant i València, el nombre d'instal·lacions d'autoconsum i la potència instal·lada en cadascuna d'elles.

Gràfic 17.15, 16, 17

Font: Informe estadístic 4t trimestre de 2023. Direcció General d'Energia i Mines

²⁸ Veure informe estadístic de la Comunitat Valenciana de l'any 2023, disponible en <https://cindi.gva.es/es/web/energia/autoconsum-electric>

B. Garantia del proveïment de gas natural

Les polítiques de descarbonització de l'economia han tingut com a resultat la desacceleració de la demanda. Per tant, i malgrat l'actual conjuntura geopolítica, les infraestructures gasistes actuals (especialment la planta regasificadora de Sagunt) possibiliten disposar d'una major diversitat de països d'origen del gas natural i, per tant, una millor **garantia de proveïment**.

El CES CV considera que s'hauria de disposar de dades que permeteren constatar la garantia del proveïment de gas natural en la nostra Comunitat..

C. Millora de la qualitat i de l'accés al subministrament energètic per a tota la ciutadania

Les actuacions més importants durant l'any 2023 han sigut les següents:

1) Xarxes de gas

Les infraestructures gasistes més pròximes a la ciutadania són les extensions de ramals de distribució a partir del gasoducte de la xarxa de transport.

Durant l'any 2023, s'han realitzat extensions de **xarxes de distribució** en diversos municipis de la Comunitat.

2) Xarxes elèctriques

A continuació, es presenten les **actuacions més destacades** en infraestructures elèctriques que s'han autoritzat durant l'exercici 2023:

- Modificació per ampliació de la transformació i dels sistemes de 20 i 132 kV a la «ST Alcúdia».
- Modificació per ampliació de la transformació a la «ST Betxí»
- Renovació amb ampliació de la transformació i dels sistemes de 66 i 132 kV a la «ST Alcoi».
- Renovació i adequació dels sistemes de 66 i 132 kV de la «ST Corral del Cuervo».
- Ampliació del sistema de 220 kV per a l'evacuació d'energia renovable del parc de transformació «ST Beneixama».
- Renovació i ampliació de la transformació del parc de distribució «ST Sagunt».

D'altra banda, les infraestructures elèctriques la **posada en servei** de les quals ha sigut autoritzada durant l'exercici 2023 han sigut les següents:

- Repotenciació de la línia aèria a 132 kV «ST Rocamora - ST Carrús».
- Renovació amb ampliació de la transformació a la «ST Castelló El Ingenio».
- Nova subestació transformadora de 220/20 kV «ST Sancho Llop».
- Nova subestació transformadora de 220/66 kV «ST El Serrallo».
- Renovació del sistema de 132 kV «ST Elx Sud».

Així doncs, considerant aquestes actuacions significatives, les inversions en infraestructures elèctriques autoritzades per a la seua execució l'any 2023 han ascendit a més de **10,1 milions d'euros**, i el cost de les infraestructures elèctriques autoritzades per a la seua posada en servei ha sigut de **13,3 milions d'euros**. A aquestes quantitats cal sumar les inversions realitzades en la resta d'actuacions a les xarxes de distribució i transport.

La **Planificació Elèctrica en l'Horitzó 2026**, aprovada l'any 2022, inclou per a la Comunitat Valenciana actuacions orientades a un reforç estructural de la xarxa, amb l'objectiu d'optimitzar-ne la robustesa i la fiabilitat en el conjunt del territori. D'una banda, aporta un impuls decidit a la transició ecològica en facilitar la integració de nous projectes d'energies renovables. D'una altra, fomenta el desenvolupament econòmic lligat a la demanda industrial i als corredors ferroviaris.

Pel que fa a les actuacions previstes a la Comunitat Valenciana en la xarxa de transport per a aquest període regulador, la **planificació contempla una inversió superior als 332 milions d'euros**.

D) Promoció de les energies renovables²⁹

Pel que fa a les actuacions més importants en la **promoció de les energies renovables**, cal destacar la promoció de les instal·lacions d'autoconsum d'energia elèctrica, els programes d'ajudes per al foment de les energies renovables, les deduccions fiscals a les instal·lacions d'energies renovables en l'àmbit domèstic, la promoció de les comunitats energètiques d'energies renovables i la gestió dels fons de compensació i promoció vinculats al Pla Eòlic de la Comunitat Valenciana.

1) Promoció de les instal·lacions d'autoconsum d'energia elèctrica

L'autoconsum constitueix un pilar fonamental en el nou model energètic impulsat per la Generalitat.

L'Institut Valencià de Competitivitat Empresarial (Ivace), amb l'objectiu d'impulsar l'autoconsum en la Comunitat Valenciana, va desenvolupar, l'any 2017, un Pla per al Foment de l'Autoconsum, integrat en el Pla d'Energia Sostenible (PES) de la Comunitat Valenciana.

Entre les actuacions contemplades en aquest pla destaquen:

- **Aplicació de deduccions fiscals en l'IRPF** per a les persones que compten amb instal·lacions domèstiques d'autoconsum, consistent en una deducció del 20 % de les inversions realitzades, amb una base màxima de deducció de 8.800 euros anuals. Va entrar en vigor en la campanya de 2017 i continuava vigent per a la campanya de 2023. Durant l'any 2023 es van emetre 15.459 certificats acreditatius (un 113,1 % més que en 2022) per a la deducció fiscal en l'IRPF.

- Establiment d'una **línia de finançament «blana»** destinada als ajuntaments que opten per aquesta modalitat de producció energètica. L'any 2023 va comptar amb un pressupost de 3 milions d'euros. Prèstecs bonificats al 0 % d'interès, amb un màxim de 300.000 euros a retornar en 8 anys, en quotes semestral.

• Línia d'autoconsum per a empreses i entitats.

L'any 2021 es va llançar una convocatòria destinada a donar suport a projectes d'autoconsum d'energia elèctrica a partir d'energies renovables. La convocatòria roman oberta fins al 31 de desembre de 2023. El pressupost d'aquesta convocatòria és de 110.408.950 euros, tenint en compte les ampliacions pressupostàries aprovades o en tramitació. Aquesta línia està cofinançada amb el Mecanisme de Recuperació i Resiliència establert pel Reglament (UE) 2021/241. Més avant, en aquest document, es mostren els resultats.

- **Línies d'ajudes a comunitats locals per a instal·lacions d'autoconsum col·lectiu.** L'objecte d'aquest programa és impulsar actuacions d'instal·lació d'energia solar fotovoltaica per a la generació i autoconsum col·lectiu d'energia elèctrica en règim de comunitats d'energies renovables. S'estableix un màxim d'ajuda de 200.000 euros per projecte. El pressupost per a la convocatòria de 2023 ha sigut de 5 milions d'euros.

- **Instal·lacions d'energies renovables tèrmiques en diferents sectors de l'economia.** Convocatòria oberta fins al 31 de desembre de 2023, amb un pressupost de 12.689.125 euros. Aquesta línia està cofinançada amb el Mecanisme de Recuperació i Resiliència, establert pel Reglament (UE) 2021/241.

• Instal·lacions d'autoconsum elèctric en edificis de la Generalitat.

- **Actuacions de difusió** mitjançant el desenvolupament d'una plataforma web per a la promoció i difusió de l'autoconsum en tots els sectors econòmics i productius de la Comunitat Valenciana.

²⁹ Les energies renovables representen l'única possibilitat d'autoabastiment en energia primària a la Comunitat Valenciana. El seu ús suposa una reducció dels impactes mediambientals associats als processos de generació i transformació energètica. Això els confereix un especial interès dins del disseny de polítiques de desenvolupament energètic sostenible. Per al seu desplegament es tenen en compte factors com ara els recursos existents (hidràulics, biomassa, residus sòlids urbans, solar fotovoltaica, solar tèrmica, eòlica i geotèrmica), les tecnologies disponibles i els requeriments de consum, conjugant diferents polítiques com ara l'energètica, la mediambiental, la industrial i l'agrícola.

2) Programes d'ajuda al foment de les energies renovables

Actualment, Ivace-Energia disposa d'una línia d'ajudes dins del Programa d'Energies Renovables, l'objectiu de la qual és impulsar **actuacions encaminades a l'explotació dels recursos energètics renovables**. Amb aquest programa es pretén facilitar l'assoliment dels objectius autonòmics establits en l'Estratègia Valenciana d'Energia i Clima 2030 i, a escala nacional, dels contemplats en el Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima (PNIEC) 2021-2030.

El Quadre 17.37 recull el resum global de les **ajudes concedides** en la convocatòria de 2023. Només es van incloure en la convocatòria les actuacions de tractament en el camp de la biomassa i les actuacions de producció de biomassa. Açò va ser perquè estava previst llançar una convocatòria específica per a altres sectors de l'economia amb fons PRTR, que incloïa la resta d'actuacions destinades al foment de l'ús d'energies renovables en aplicacions tèrmiques.

Per a aquest exercici es va comptar amb el mateix nombre de projectes, però amb una inversió associada inferior a la de 2022, que va ser d'1,52 milions d'euros. L'import de la subvenció ha sigut pràcticament el mateix que el de 2022, que va ser de 749.520 euros.

AJUDES IVACE-ENERGIA 2023 ALS TIPUS D'ENERGIES RENOVABLES EN LA C.V.

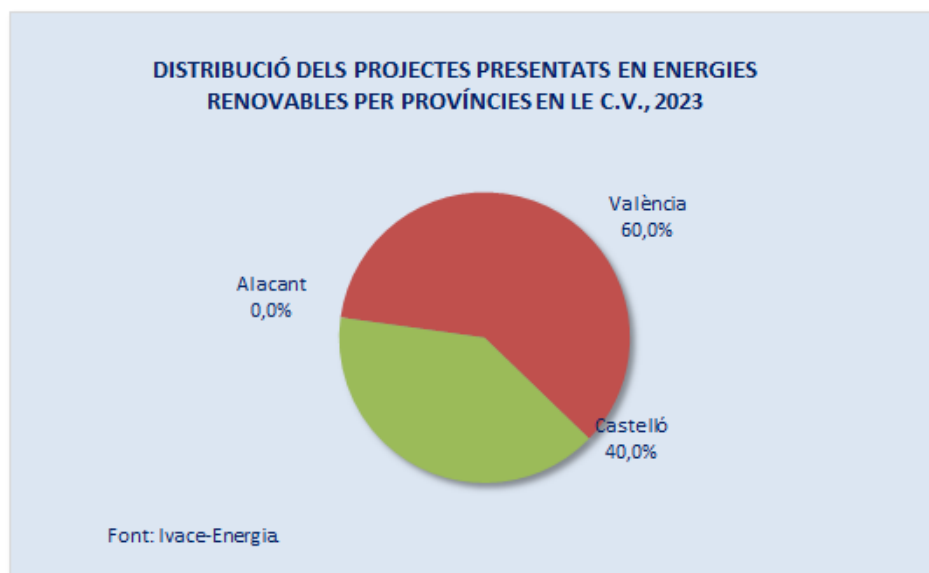
	Nom. Projectes	Inversió (Euros)	Subvenció (Euros)
Província de Castelló			
Tractament en camp biomassa	1	337.500	188.422
Producció d'estelles i pèl·lets	2	587.250	360.480
Província de València			
Tractament en camp biomassa	1	15.000	9.908
Producció d'estelles i pèl·lets	1	400.000	192.000
Total Comunitat Valenciana	5	1.339.750	750.810

Font: Ivace-Energia.

Quadre 17.38

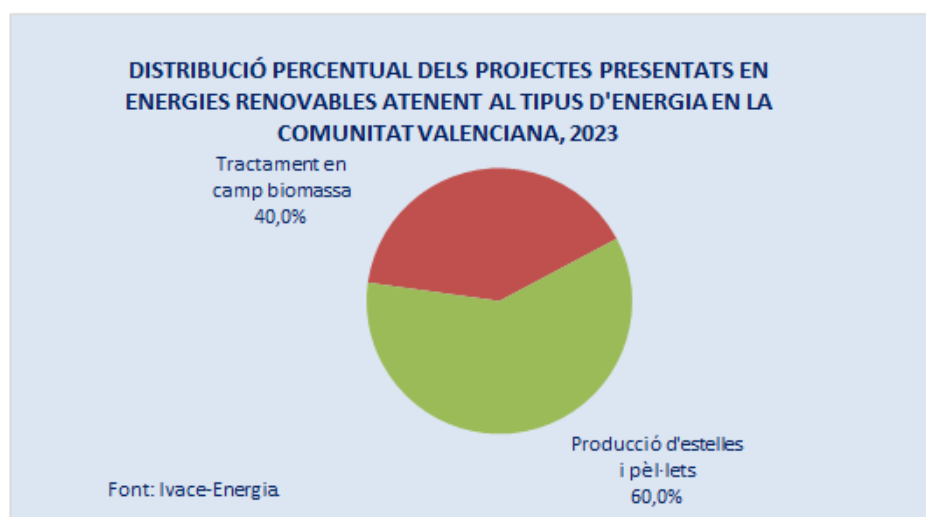

El Gràfic 17.18 mostra la distribució percentual dels projectes presentats en energies renovables per províncies l'any 2023.

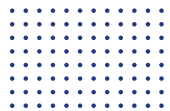

Gràfic 17.18

Per la seua banda, el Gràfic 17.19 mostra la distribució percentual dels projectes presentats per tecnologies.

Gràfic 17.19

A continuació, es presenten les línies d'ajudes següents:

- **Línia d'ajudes a comunitats locals en instal·lacions d'autoconsum col·lectiu.** S'han executat 56 projectes més que en 2022, amb una inversió superior en un 126,5 %.

AJUDES IVACE-ENERGIA A COM. LOCALS EN INTAL·LACIONS D'AUTOCONSUM COL·LECTIU

	Nom. Projectes	Inversió (Euros)	Subvenció (Euros)
Alacant	31	2.806.432	1.169.732
Castelló	40	3.412.354	1.513.561
València	55	5.402.162	2.316.707
Comunitat Valenciana	126	11.620.948	5.000.000

Font: Ivace-Energia.

Quadre 17.39

- **Línia d'ajudes destinades al foment d'instal·lacions d'autoconsum per a empreses i entitats de la Comunitat Valenciana, a l'emmagatzematge amb fonts d'energia renovable i a la implantació de sistemes tèrmics renovables en el sector residencial.** S'ha comptat amb 1.182 projectes més, i la inversió s'ha incrementat un 74,8 % en relació amb 2022, any en què va ser de 101,27 milions d'euros.

AJUDES IVACE-ENERGIA 2023 AL FOMENT D'INSTAL·LACIONS D'AUTOCONSUM I EMMAGATZEMATGE I A LA IMPLANTACIÓ DE SISTEMES TÈRMICS D'ÚS RESIDENCIAL PER PROVÍNCIES

	Nom. Projectes	Inversió (Euros)	Subvenció (Euros)
Alacant	723	43.779.450	12.128.850
Castelló	322	51.362.011	10.911.823
València	1.006	81.844.083	20.603.173
Comunitat Valenciana	2.051	176.985.544	43.643.846

Font: Ivace-Energia

Quadre 17.40

AJUDES IVACE-ENERGIA 2023 AL AUTOCONSUM I EL EMMAGATZEMATGE I A LA IMPLANTACIÓ DE SISTEMES TÈRMICS EN EL SETOR RESIDENCIAL PER PROGRAMES

	Nom. Projectes	Inversió (Euros)	Ajuda (Euros)
Programa I *	710	46.598.850	11.594.048
Programa II**	583	118.953.283	26.480.394
Programa III***	58	4.481.281	1.922.586
Programa IV GVA	36	1.378.226	1.001.533
Programa V *****	436	2.758.038	1.667.490
Programa VI*****	228	2.815.866	977.795
TOTAL	2.051	176.985.544	43.643.846

* Realització d'instal·lacions d'autoconsum, amb fonts d'energia renovable en el sector serveis, amb o sense emmagatzematge.
** Realització d'instal·lacions d'autoconsum, amb fonts d'energia renovable en altres sector productius de l'economia, amb o sense emmagatzematge.
*** Incorporació d'emmagatzematge en instal·lacions d'autoconsum, amb fonts d'energia renovable ja existeixen en el sector serveis i en altres sectors productius.
***** Incorporació d'emmagatzematge en instal·lacions d'autoconsum, amb fonts d'energia renovable ja existents n el sector residencial, les administracions públiques i el tercer sector.
***** Realització d'instal·lacions d'energies renovables tèrmiques en el sector residencial.
Font: Ivace-Energia.

Quadre 17.41

- **Línia d’ajudes destinades al foment d’instal·lacions d’autoconsum en ajuntaments.** L’any 2023 es va comptar amb 34 projectes menys, i la inversió es va reduir un 66,5 % respecte a l’any anterior, en què la inversió va ser de 2.205.399 euros.

AJUDES IVACE-ENERGIA 2023 AL FOMENT D'INSTAL·LA. D'AUTOCONSUM EN AJUNTAMENTS

	Nom. Projectes	Inversió (Euros)	Prèstam bonificat(Euros)
Alacant	6	231.231	231.231
Castelló	6	211.050	209.791
València	6	296.148	277.440
Comunitat Valenciana	18	738.429	718.462

Font: Ivace-Energia.

Quadre 17.42

- **Línia d'ajudes destinada a la implantació d'instal·lacions d'energies renovables tèrmiques en diferents sectors de l'economia.** Aquesta convocatòria es va aprovar a l'octubre de 2022, però no es va arribar a emetre cap resolució de concessió d'aquestes ajudes. L'any 2023 es va comptar amb 36 projectes menys i una inversió pròxima als sis milions d'euros.

AJUDES A LA IMPLANTACIÓ RENOVABLES D'INSTAL·LACIONS RENOVABLES TÈRMiques PRTR, 2023

	Nom. Projectes	Inversió (Euros)	Subvenció (Euros)
Alacant	15	1.959.601	505.010
Castelló	10	325.789	140.393
València	11	3.666.814	1.746.853
Comunitat Valenciana	36	5.952.204	2.392.256

	Nom. Projectes	Inversió (Euros)	Ajuda (Euros)
Programa 1 *	34	4.187.933	1.209.742
Programa 2 **	2	1.764.270	1.182.513
TOTAL	36	5.952.203	2.392.255

* Realització d'instal·lacions d'EE. RR. tèrmiques en els sectors industrial, agropecuari, servicis i altres sectors de l'economia incloent el residencial

** Realització d'instal·lacions d'EERR tèrmiques en edificis no residencials, establiments i infraestructures del sector públic.

Font: Ivace-Energia.

Quadre 17.43

3) Gestió dels fons de compensació i promoció vinculats al Pla Eòlic de la Comunitat Valenciana³⁰

Durant l'any 2023 es va gestionar la convocatòria del Fons de Compensació corresponent als ingressos de 2022, mitjançant la publicació d'una resolució de l'Ivace, de data 6 de juliol de 2023, en la qual es convocava el Fons de Compensació per a l'exercici 2022, i que va comptar amb un pressupost de 7.378.324 euros, un 12,7 % inferior al de 2022 (8.451.019 euros). El Quadre 17.43 mostra el nombre de projectes, la inversió induïda i l'ajuda concedida.

GESTIÓ DEL FONS DE COMPENSACIÓ VINCULAT AL PLA EÒLIC COMUNITAT VALENCIANA

	2022 Nom. Projectes	2023 Nom. Projectes	2022 Inversió (Euros)	2023 Inversió (Euros)	2022 Subvenció (Euros)	2023 Subvenció (Euros)
Alacant	0	0	0	0	0	0
Castelló	31	18	4.156.384	1.638.283	3.778.144	1.489.187
València	25	17	3.906.865	4.630.716	3.550.632	4.205.969
C. Valenciana	56	35	8.063.249	6.268.999	7.328.776	5.695.156

Font: Ivace-Energia.

Quadre 17.44

³⁰Aprobat per Acord de 26 de juliol de 2001, el Pla Eòlic de la Comunitat Valenciana és un Pla d'Acció Territorial de caràcter sectorial —en aquest cas, d'energia eòlica— promogut per l'aleshores Conselleria d'Indústria, Comerç i Energia, i coordinat conjuntament amb la Conselleria d'Obres Públiques i Urbanisme i la Conselleria de Medi Ambient.

E. Impuls de l'estalvi i l'eficiència energètica

A continuació, es descriuen les actuacions més significatives realitzades per Ivace-Energia en matèria d'estalvi i eficiència energètica durant l'any 2023.

1. Programes d'ajudes a l'eficiència en els sectors productius

- Estalvi i eficiència energètica en els sistemes d'enllumenat públic exterior.
- Eficiència energètica en pimes i grans empreses del sector industrial.
- Programa d'ajudes per a actuacions de rehabilitació energètica en edificis existents en municipis de repte demogràfic (programa PREE5000).
- Eficiència energètica en explotacions agropecuàries.
- Eficiència energètica en les empreses.

2. Programes d'ajuda a l'impuls de la mobilitat sostenible i la mobilitat elèctrica

- Programa de mobilitat sostenible i eficiència energètica en el transport.
- Programa MOVES III a la Comunitat Valenciana.
- Programa d'electrificació d'embarcacions adscrites als parcs naturals de la Comunitat Valenciana.

El Quadre 17.44 presenta el pressupost d'Ivace-Energia per a 2023 destinat a les ajudes a l'estalvi i l'eficiència energètica. Aquest pressupost és un **9,6 % superior al de 2022**, que va ascendir a 133.347.314 euros.

Aquest increment és conseqüència de l'augment del 59,4 % en els diferents programes i ajudes en matèria de mobilitat sostenible i foment del vehicle elèctric. Per contra, en els programes i ajudes d'eficiència energètica en els sectors productius s'ha produït un descens del 29,6 %, tenint en compte que el pressupost de 2022 va ser de 74.546.470 euros.

PRESSUPOST IVACE-ENERGIA 2023 AJUDES A L'ESTALVI I LA EFICIÈNCIA ENERGÈTICA

	Pressupost (€)	% del pressupost
EFICIÈNCIA ENERGÈTICA EN ELS SECTORS PRODUCTIUS		
PROGRAMA EFICIÈNCIA PYME I GRAN INDUSTRIAL (*)	35.310.000	67,3
PROGRAMA DE REHABILITACIÓ ENERGÈTICA D'EDIFICIS (PRE5000)*	7.581.860	14,4
AJUDES AEE ENLLUMENAT PÚBLIC	5.000.000	9,5
EFICIÈNCIA ENERGÈTICA EN LES EXPLOTACIONS AGROPECUÀRIES (*)	2.386.540	4,6
EFICIÈNCIA ENERGÈTICA EN EMPRESES (*)	1.500.000	2,9
ELECTRIFICACIÓ EMBARCACIONS PARCS NATURALS	700.000	1,3
TOTAL	52.478.400	100,0
MOBILITAT SOSTENIBLE I FOMENT DEL VEHICLE ELÈCTRIC		
MOBILITAT SOSTENIBLE(**)	3.000.000	3,2
PROGRAMA MOVES III (*)	90.733.178	96,8
TOTAL	93.733.178	100,0
TOTAL ESTALVI I EFICIÈNCIA	146.211.578	100,0

(*) Programes oberts fins al 31 de juliol de 2024. El Pressupost d'aquests programes han sigut aportats pel Ministeri per a la Transició Ecològica a través de l'I.D.A.E.

(**) Programa obert fins febrer de 2024 amb fons de la GVA finançats amb FEDER 2021-2027

Font: Ivace-Energia.

Quadre 17.45

El Quadre 17.45 recull el resum de les ajudes d'Ivace per a l'any 2023 destinades a l'estalvi i l'eficiència energètica per províncies, amb dades sobre el nombre de projectes, la inversió i les ajudes concedides.

El **nombre de projectes gairebé s'ha duplicat en relació amb 2022**, any en què se'n van comptabilitzar 6.530, la qual cosa ha comportat enguany un increment de la inversió del 44,8 % i de la subvenció corresponent, amb un augment del 24,3 % respecte a 2022.

Des del Comitè es valora positivament l'increment en el nombre de projectes i en la inversió dels programes d'estalvi i eficiència energètica a la nostra Comunitat, els quals han impulsat l'ús d'energies més respectuoses amb el medi ambient i han portat a gairebé duplicar el nombre de projectes, amb un increment de la inversió superior al 40 % en aquest últim any. Per això, el CES CV anima a executar les inversions i subvencions del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència per a afavorir la transició energètica en compliment dels objectius de descarbonització.

Així mateix, s'ha incrementat un 74,8 % la inversió en les línies d'ajudes al foment d'instal·lacions d'autoconsum per a empreses i entitats, i més d'un 125 % en la línia d'ajudes a comunitats locals amb instal·lacions d'autoconsum col·lectiu.

RESUM DE LES AJUDES IVACE-ENERGIA 2023 A L'ESTALVI I LA EFICIÈNCIA ENERGÈTICA

	Núm. Projectes	Inversió (€)	Subvenció (€)	Préstec (€)
Província d'Alacant				
ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA EN EMPRESES	4	390.072	167.989	0
EU EN EXPLOTACIONS AGROPECUOLIARS*	4	130.532	39.160	0
ELECTRIFICACIÓ D'EMBARCACIONS	1	12.727	10.181	0
PROGRAMA MOVES III-IDAE*	4.032	110.247.514	17.967.908	0
PROGRAMA PYME-GRAN EMPRESA INDUSTRIAL	105	28.176.943	7.263.490	0
REHABILITACIÓ ENERGÈTICA EDIFICIS (PREE5000)*	13	880.256	687.673	
AJUDES AEE ENLLUMENAT PÚBLIC	10	1.532.133	766.067	1.532.133
MOBILITAT SOSTENIBLE**	0	0	0	0
Total	4.169	141.370.177	26.902.468	1.532.133
Província de Castelló				
ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA EN EMPRESES	1	54.063	13.728	0
EU EN EXPLOTACIONS AGROPECUOLIARS*	4	1.007.435	301.697	0
PROGRAMA MOVES III-IDAE*	1.347	34.387.982	5.371.771	0
PROGRAMA PYME-GRAN EMPRESA INDUSTRIAL	113	33.502.713	8.157.934	
REHABILITACIÓ ENERGÈTICA EDIFICIS (PREE5000)*	28	1.591.200	1.174.791	
AJUDES AEE ENLLUMENAT PÚBLIC	10	864.721	432.361	864.721
MOBILITAT SOSTENIBLE**	0	0	0	0
Total	1.503	71.408.114	15.452.282	864.721
Província de València				
ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA EN EMPRESES	6	893.463	294.658	0
EU EN EXPLOTACIONS AGROPECUOLIARS*	8	274.629	80.689	0
ELECTRIFICACIÓ D'EMBARCACIONS	15	571.083	456.866	
PROGRAMA MOVES III-IDAE*	6.083	170.647.271	27.919.853	
PROGRAMA PYME-GRAN EMPRESA INDUSTRIAL	141	50.667.136	10.907.934	0
REHABILITACIÓ ENERGÈTICA EDIFICIS (PREE5000)*	24	1.804.076	1.204.033	
AJUDES AEE ENLLUMENAT PÚBLIC	16	1.954.161	977.081	1.954.161
MOBILITAT SOSTENIBLE**	0	0	0	0
Total	6.293	226.811.819	41.841.114	1.954.161
Comunitat Valenciana				
ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA EN EMPRESES	11	1.337.598	476.375	0
EU EN EXPLOTACIONS AGROPECUOLIARS*	16	1.412.596	421.546	0
ELECTRIFICACIÓ D'EMBARCACIONS	16	583.810	467.047	
PROGRAMA MOVES III-IDAE*	11.462	315.282.767	51.259.532	0
PROGRAMA PYME-GRAN EMPRESA INDUSTRIAL	359	112.346.792	26.329.358	
REHABILITACIÓ ENERGÈTICA EDIFICIS (PREE5000)*	65	4.275.532	3.066.497	
AJUDES AEE ENLLUMENAT PÚBLIC	36	4.351.015	2.175.509	4.351.015
MOBILITAT SOSTENIBLE**	0	0	0	0
Total	11.965	439.590.110	84.195.864	4.351.015

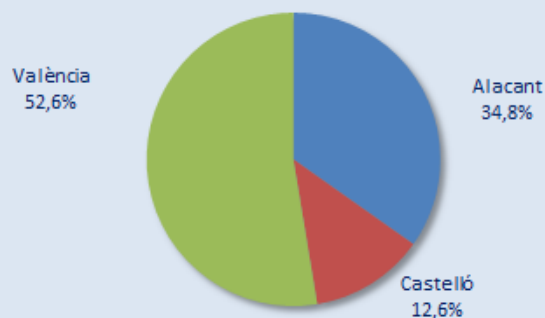
(*) Programes oberts fins 2023

Font: Ivace-Energia.

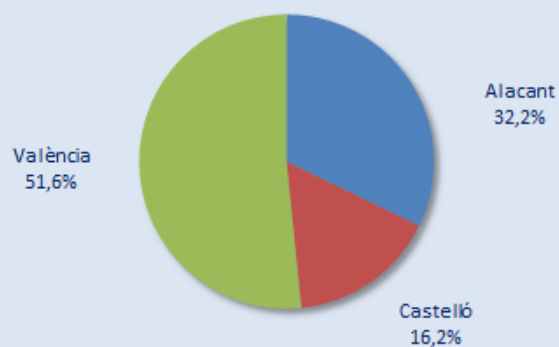

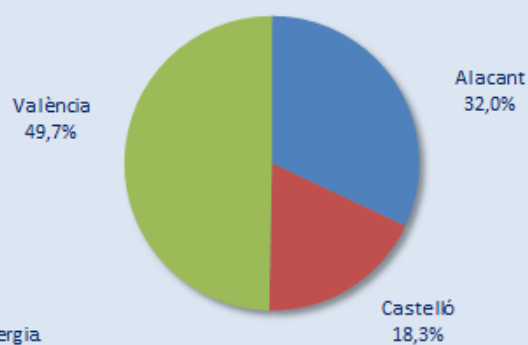
DISTRIBUCIÓ DEL NUM D'EXPEDIENTS EN ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA DEL PROGRAMA «ESTALVIA AMB ENERGIA» PER PROVÍNCIES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

DISTRIBUCIÓ DE LA INVERSIÓ EN ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA DEL PROGRAMA «ESTALVIA AMB ENERGIA» PER PROVÍNCIES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

DISTRIBUCIÓ D'AJUDES DEL PROGRAMA «ESTALVIA AMB ENERGIA» PER PROVÍNCIES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Font: Ivace-Energia

Gràfic 17.20

3) Pla d'impuls del vehicle elèctric i desplegament de la infraestructura de recàrrega a la Comunitat Valenciana

El Pla analitza la situació actual de la **mobilitat elèctrica** a la nostra Comunitat (nombre de vehicles elèctrics, estacions de recàrrega, gestors de càrrega, etc.), així com l'estat de la tecnologia associada i les barreres existents per al desplegament de la infraestructura del vehicle elèctric³¹.

Els indicadors de resultat de l'evolució del Pla, pel que fa a la **implantació d'infraestructures** l'any 2023, han sigut els següents:

- Nombre de punts de recàrrega ràpida l'any 2023: 767, enfront dels 737 de 2022.
- Objectiu de punts ràpids per a 2023: 168.

- Estimació de compliment: 456 %.
- Nombre de punts de recàrrega semirràpida l'any 2023: un total de 1.882, enfront dels 2.015 de 2022.
- Objectiu de punts semirràpids per a 2023: 710, enfront dels 480 de l'any anterior.
- Estimació de compliment: 265 %.

Durant l'exercici 2023, el nombre de matriculacions de **vehicles elèctrics** va ascendir a 15.392 unitats, amb una quota de mercat del 12,8 % i una estimació de compliment del 136 %.

A la vista de la ràpida evolució de la mobilitat elèctrica a la Comunitat Valenciana, des de l'Administració s'està modificant el **Pla d'impuls del vehicle elèctric i desplegament de la infraestructura de recàrrega**, incrementant-ne els objectius i harmonitzant-lo amb el Pla nacional desenvolupat posteriorment.

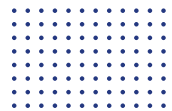
És molt positiu l'increment del 4,1 % en el nombre de punts de recàrrega ràpida durant enguany, fet que demostra una aposta decidida per la mobilitat elèctrica a la nostra Comunitat i fomenta l'ús d'energies netes. A més, aquesta línia d'actuació contribueix al compliment de l'ODS 11: «Ciutats i comunitats sostenibles i resilients amb el medi ambient».

4) Assessorament en l'optimització de la tarifa elèctrica als edificis de l'Administració autonòmica

L'increment important experimentat per les tarifes elèctriques en els últims anys ha fet que l'optimització d'aquestes es convertisca en un dels objectius bàsics per a la contenció de la despesa per part de l'Administració. En aquest sentit, s'ha habilitat una **línia d'assessorament per a l'optimització de la tarifa elèctrica**, que es divideix en tres grans actuacions:

- **Elaboració dels nous plecs de condicions tècniques per als concursos de contractació del subministrament d'energia elèctrica.**
- **Assessorament als subministraments de la Generalitat Valenciana en l'actual acord marc.**
- **Anàlisi de l'execució del concurs de contractació del subministrament d'energia elèctrica.**

³¹El Pla recull els objectius del Consell per als anys 2020, 2025 i 2030 en matèria de mobilitat elèctrica. Així, estableix que, l'any 2030, la quota de mercat del vehicle elèctric siga del 25 % del total de vehicles venuts en el nostre territori, amb una xarxa de carregadors ràpids que permeta disposar de dues estacions de recàrrega ràpida estàndard (tres mànagues) cada 50 km en les principals vies de circulació interurbana i en les àrees perifèriques de les ciutats principals. Aquesta xarxa es complementaria amb estacions semirràpides als principals nuclis urbans, distribuïdes segons factors socioeconòmics i en centres del sector terciari tractors de mobilitat.

El Quadre 17.47 mostra els resultats de les licitacions dutes a terme. Durant l'any 2023 s'han realitzat 61 assessoraments a les diferents entitats que els han sol·licitat.

S'han assessorat **1.550 punts de subministrament**, amb un consum anual estimat de 597.747.475 kWh. Aquest consum estimat ha sigut un 4,36 % superior al que es va estimar l'any 2022.

**CONSUM ANUAL ESTIMAT E ELS PUNTS DE SUMINISTRE D'ENERGIA ELÈCTRICA EN 2023,
ASSESSORATS PER IVACE-ENERGIA**

Conselleria/Entitat	SUMINISTRE kWh
C. SANITAT UNIVERSAL I SALUT PÚBLICA	290.069.376
FGV	102.282.330
C. IGUALTAT I POLÍTiques INCLUSIVES	22.306.895
CONSORCI I HOSPITALS VALÈNCIA	21.878.194
JUSTÍCIA	21.605.039
C. VERTEBRACIÓ DEL TERRITORI (POLÍTICA TERRITORIAL)	16.314.777
C. EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT	12.565.824
SOCIETAT PROJECTES TEMÀTICS DE LA COMUNITAT VALENCIANA	12.372.963
CACSA	9.421.592
CONSORCI I HOSPITALS CASTELLÓ	8.687.838
PALAU DE LES ARTS	7.785.871
HISENDA I MODEL ECONÒMIC (9 D'OCTUBRE)	7.046.465
VAERSA-PLANTAS	6.379.748
LABORA	5.363.344
RTVV	4.888.673
IVC (INSTITUT VALÈNCIÀ DE CULTURA)	4.002.016
IVASS	3.854.475
IVIA	3.814.875
AEROPORT DE CASTELLÓ	2.678.632
CONSELLERIA DE PRESIDÈNCIA	2.676.954
C. AGRICULTURA, MEDI AMBIENT, CANVI CLIMÀTIC O DESENVOLUPAMENT RURAL (Ed. Agri.)	2.622.969
IVAM	2.390.624
ITV	2.374.233
LES CORTS	2.150.298
ISTEC	2.067.272
TURISME	1.971.640
AGÈNCIA DE EMERGÈNCIES	1.949.925
CIRCUIT MOTOR	1.845.893
PROP- ECONOMIA	1.499.938
EVha	1.298.904
IVAJ	1.291.854
CONSELLERIA D'HABITATGE	1.044.897
CONSELLERIA D'AGRICULTURA, MEDI AMBIENT, CANVI CLIMÀTIC O DESENVOLUPAMENT RURA	988.652
AGÈNCIA VALENCIANA DE TRIBUTS- PROP	934.291
FISABIO	793.146
CONSELLERIA I TRANSPARÈNCIA, RESPONSABILITAT SOCIAL, PARTICIPACIÓ I COOPERACIÓ	788.018
CONSELLERIA D'HISENDA I MODEL ECONÒMIC (EDIFICIS CONSELLERIA)	735.849
CONSORCI DE MUSEUS	672.218
CONSELLERIA D'HISENDA I MODEL ECONÒMIC (EDIFICIS PATRIMONI)	517.842
VAERSA OFICINES	479.458
INVASSAT	425.947
IVACE	417.265
CEAM	410.707
C. ECONOMIA SOSTENIBLE, SECTORS PRODUCTIUS, COMERÇ I TREBALL	234.865
SINDICATURA DE COMPTES	231.937
CONSELL JURÍDIC CONSULTIU	226.252
AGÈNCIA VALENCIANA DE TRIBUTS	226.117
CONSELLERIA D'INNOVACIÓ	208.964
INSTITUT VALÈNCIÀ DE FINANCES	184.269
CIEGSA	168.057
INSTITUT VALÈNCIÀ D'ESTADÍSTICA	121.765
EPSAR	120.666
CENTRE ARTESANIA	79.698
AGÈNCIA ANTIFRAUDE	75.600
SINDICATURA GREUGES	70.066
CONSELL VALÈNCIÀ DE CULTURA	39.579
AGÈNCIA SEURETAT FERROVIÀRIA	27.550
COMITÉ ECONÒMIC I SOCIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA	26.551
AUTORITAT TRANSPORT METROPOLITÀ	18.700
FUNDACIÓ DE LA C.V. D'INVESTIGACIÓ D'EXCEDÈNCIA	11.718
CONSELL DE L'AUDIOVISUAL	7.400
TOTAL GENERALITAT	597.747.475

Quadre 17.47

Font: Institut Valencià de Competitivitat Empresarial (Ivace)

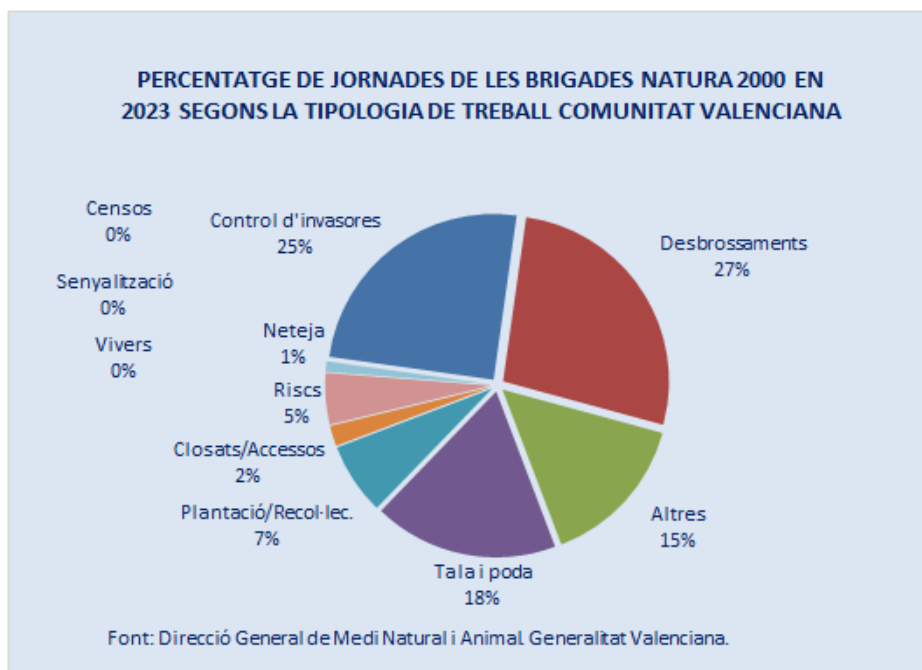
17.5. BIODIVERSITAT I PATRIMONI NATURAL

17.5.1. Hàbitats d'interés comunitari³²

En aquest apartat es proporciona la informació corresponent a l'exercici 2023.

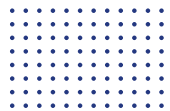
Durant l'any 2023 han estat contractades 15 **brigades per a la gestió dels hàbitats**, cinc més que en l'exercici anterior. Aquestes brigades estaven compostes per un capatàs i tres peons, amb l'objectiu principal de gestionar la Xarxa Natura 2000. S'han emprat un total de 9.377 jornals, un 29,3 % més que en 2022, quan van ser 7.254.

El Gràfic 17.21 mostra la tipologia dels treballs realitzats per les brigades.

Gràfic 17.21

³²La Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, defineix els hàbitats naturals com aquelles zones terrestres o aquàtiques diferenciades per les seues característiques geogràfiques, abiòtiques i biòtiques, tant si són enterament naturals com seminaturals. Vegeu també el Decret 33/2020 i el Decret 160/2020, del Consell.

En el marc dels projectes FEDER, durant l'any 2023 s'han executat actuacions de restauració d'hàbitats com a part del Programa Operatiu FEDER 2014-2020 de la Comunitat Valenciana, amb la restauració d'un total de 139,37 hectàrees i una inversió de 282.372 euros. Això representa un descens significatiu tant en el nombre d'hectàrees restaurades com en l'import executat respecte a 2022, any en què es van restaurar 1.000 hectàrees amb una inversió de 2.189.296 euros.

El Quadre 17.47 recull les actuacions en execució durant 2023.

**ACTUACIONS DE RESTAURACIÓ D'HÀBITATS EN EXECUCIÓ DURANT 2023.
PROGRAMA OPERATIU FEDER 2014-2020 DE LA COMUNITAT VALENCIANA**

Tipus d'Actuació	Imports executats en 2023	Hectàrees en 2023
Actuacions de restauració d'hàbitats d'interès comunitari en els LICs Dunes de Guardamar i Salines de Santa Pola	109.379,17 €	65,90
Actuacions de restauració d'hàbitats d'interès comunitari: 9530* pinars (sud-) mediterranis de pins negres endèmics en els MUP Boalar-Sabinar, LIC i ZEPA Penyagolosa	138.223,85 €	73,47
Actuacions de restauració d'hàbitats d'interès comunitari en el ZEC Llacunes de la Mata i Torrevella	34.768,79 €	0,00
TOTAL	282.371,81 €	139,37

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.48

17.5.2. Biodiversitat. Estat de conservació de la fauna i flora

En matèria de biodiversitat, la **Comunitat Valenciana és un dels territoris amb més biodiversitat d'Europa**, situant-se el nombre d'espècies per damunt de la mitjana de les regions d'Espanya.

El **Banc de Dades de la Biodiversitat de la Comunitat Valenciana** (BDBCVC)³³, creat l'any 2003 i administrat pel Servei de Vida Silvestre (Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Transició Ecològica), és la principal plataforma de recopilació de dades sobre la distribució geogràfica de les espècies silvestres a la Comunitat Valenciana.

L'augment del coneixement registrat durant l'any 2023 es reflecteix en el Quadre 17.48 i en el Quadre 17.49.

El Quadre 17.48 recull, per als exercicis 2022 i 2023, el **nombre d'espècies silvestres**. Per a aquest últim exercici s'observa un increment de l'1,1 % en el nombre d'aquestes, sent els més significatius, en termes absoluts, els augments experimentats en fongs, líquens i invertebrats.

BANC DE DADES DE LA BIODIVERSITAT. ESPÈCIES SILVESTRES COMUNITAT VALENCIANA 2022-2023

Espècies	2022	2023	diferència
Invertebrats	10.077	10.137	60
Vertebrats	925	936	11
Flora no vascular	1.715	1.752	37
Flora vascular	4.767	4.799	32
Fongs i Líquens	3.342	3.433	91
TOTAL	20.826	21.057	231

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.49

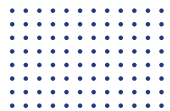
En el Quadre 17.50 figuren el nombre de cites per als exercicis 2022 i 2023. Aquestes s'han incrementat un 2,8 % per a l'últim exercici.

BANC DE DADES DE LA BIODIVERSITAT. NOMBRE DE CITES. COMUNITAT VALENCIANA 2022- 2023

Cites	2022	2023	Diferència
Invertebrats	186.752	199.019	12.267
Vertebrats	316.850	329.400	12.550
Flora no vascular	54.820	58.307	3.487
Flora vascular	1.984.622	2.028.640	44.018
Fongs i Líquens	62.065	64.088	2.023
TOTAL	2.605.109	2.679.454	74.345

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.50

La **Xarxa de Microreserves de Flora (MRF)** està constituïda per 312 MRF (114 a Alacant, 83 a Castelló i 115 a València), que cobreixen una superfície total de 2.467,9 hectàrees. Aquesta superfície, que amb prou feines representa el 0,1 % de la superfície regional, alberga 2.052 tàxons (espècies, subespècies i híbrids), la qual cosa equival al 58,1 % del total de la flora valenciana i al 70,4 % de la flora autòctona.

L'any 2023 no s'han declarat noves microreserves ni s'han introduït modificacions en els límits de les ja existents.

Flora

El Quadre 17.51 mostra les dades aconseguides durant l'any 2023. Aquesta xifra presenta una variació a l'alça respecte a la registrada el 2022 en tots i cadascun dels indicadors d'activitat.

PRODUCCIÓ DE FLORA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Indicador d'activitat	CIEF ¹ (flora terrestre)	CIP ² El Palmar (flora aquàtica)	Total CIEF+CIF
Nom. d'espècies recol·lectades	75	24	99
Nom. de llavors conservades	4.694.216	683.300	5.377.516
Nom. d'espècies recol·lectades	46	45	91
Nom. de plantes produïdes	21.049	30.154	51.203
Nom. d'espècies plantades	31	47	78
Nom. d'exemplars plantats	13.368	21.638	35.006

(1) CIEF: Centre d'Investigació i Experimentació Forestal.

(2) CIP: Centre d'Investigació Piscícola.

* No s'inclouen les espores de fongues amenaçats, de grandària microscòpic

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.51

D'altra banda, la **protecció de la flora amenaçada** de la Comunitat Valenciana deriva del Decret 70/2009, els annexos del qual han sigut recentment actualitzats³⁴. Aquest decret contempla 50 espècies en perill d'extinció, 44 vulnerables, 125 protegides no catalogades i 192 en vigilància. El programa de seguiment de la flora amenaçada inclou un total de 156 espècies en 1.092 unitats de seguiment. Durant la campanya de 2023, s'han censat un total de 149 espècies en 637 unitats de seguiment. Aquesta dada és lleugerament inferior a la de la campanya de 2022, en què es van censar 123 espècies en 405 unitats de seguiment.

³⁴Ordre de 16 de febrer de 2023, de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per la qual s'actualitzen els llistats valencians d'espècies protegides de flora i fauna.

El Quadre 17.52 recull les xifres del programa de seguiment de la flora amenaçada i les dades corresponents a la campanya de 2023.

SEGUIMENT DE LA FLORA AMENAÇADA EN LA COMUNITAT VALENCIANA. CAMPANYA 2023

Programes de Seguiment			Campanya 2023			
	Espècies	Unitats de seguiment	Espècies	Percentatge	Unitats de seguiment	Percentatge
Espècies catalogades	94	512	73	77,7%	335	65,4%
Espècies en perill d'extinció	50	254	41	82,0%	182	71,7%
Espècies vulnerables	44	258	32	72,7%	153	59,3%
Espècies protegides no catalogades	58	563	32	55,2%	174	30,9%
DH	4	17	2	50,0%	7	41,2%
Total PS Flora amenaçada	156	1.092	107	68,6%	516	47,3%
Altres espècies			42		121	
Total Campanya 2023			149		637	

Seguiment de la Flora Amenaçada en la campanya 2023. Nombre i percentatge d'espècies i unitats de seguiment conegudes incloses en el Programa de Seguiment de Flora Amenaçada (PSFA) censades per a cada categoria de protecció i de la resta d'espècies censades. El valor indicat per a les espècies protegides no catalogades es limita a les incloses en el Programa de Seguiment, no a la totalitat de tàxons inclosos en aquesta categoria.

Quadre 17.52

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Fauna

De les **69 espècies de fauna catalogades** (llistat actualitzat per Ordre 2/2022), l'any 2023 es va realitzar el seguiment d'un total de 54 (dues menys que en 2022), de les quals 25 pertanyien a la categoria en perill d'extinció (EPE, una més que en 2022) i 29 (tres menys que l'any anterior) a la de vulnerable (VU).

A més, durant l'any 2023 es van atendre 9.011 exemplars (la mateixa xifra que en 2022) als **centres de recuperació de fauna**, un 33,2 % menys que l'any anterior. D'aquests, 4.319 es van atendre al centre d'**Alacant**, 1.025 al de **Castelló** i 3.667 al de **València**.

Finalment, pel que fa a la **cria en captivitat d'espècies amenaçades**, la producció de 2023 ha ascendit a 5.940 exemplars, un menys que en 2022. Les espècies amb major nombre d'exemplars han sigut el **fartet**, amb 2.039 exemplars; l'**espinós**, amb 1.025, i el **samaruc**, amb 1.568.

Xarxa Natura³⁵

Al llarg de 2023, s'han aprovat les normes següents que afecten la **Xarxa Natura 2000**:

- Decret 12/2023, de 10 de febrer, del Consell, pel qual es declaren com a Zones Especials de Conservació (ZEC) els Llocs d'Importància Comunitària (LIC) Laguna de Salinas, Saler i Cabecicos de Villena, Maigmo i Serres de la Foia de Castalla, Arenal de Petrer i Sierra de Salinas, i s'aprova la norma de gestió d'aquestes ZEC i de les Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA) Sierra de Salinas, Maigmo i Serres de la Foia de Castalla, Riu Montnegre i Cabeçó d'Or i la Grana.

Decret 67/2023, de 5 de maig, del Consell, pel qual es declaren com a Zones Especials de Conservació (ZEC) els Llocs d'Importància Comunitària (LIC) Serra de la Safor (ES5233041), Valls de la Marina (ES5213042), Aitana, Serrella i Puigcampana (ES5213019), Serres de Bèrnia i El Ferrer (ES5213020) i Riu Gorgos (ES5212004), i s'aprova la norma de gestió d'aquestes ZEC i de la Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA) Muntanyes de la Marina (ES0000453).

³⁵Ens remetem, per a aquest epígraf, al que es recull en la [Memòria de 2020](#). Atés que no s'ha produït cap diferència significativa en la distribució provincial de la Xarxa Natura a la Comunitat Valenciana per a l'exercici 2022 respecte d'anys anteriors, es remet al contingut del Quadre III.5.23 de la [Memòria de l'any 2017](#).

Amb l'aprovació d'aquests decrets, 44 dels 93 Llocs d'Importància Comunitària han sigut declarats **Zones Especials de Conservació** (ZEC), en disposar de normes de gestió aprovades. D'entre les 40 ZEPA inicials, 17 compten també amb les corresponents normes de gestió.

De la mateixa manera, durant l'any 2023 es va continuar treballant activament en la redacció i tramitació de diverses normes de gestió. En aquest marc, s'ha completat la tramitació (pendent encara de l'aprovació pel Ple del Consell) d'una norma que afecta conjuntament quatre Llocs d'Importància Comunitària.

El Quadre 17.53 recull les inversions en la **Xarxa Natura 2000** (hàbitats naturals i espècies protegides) durant l'any 2023, les quals s'han incrementat un 1,7 % respecte a l'any anterior, en què la inversió va ser de 6.212.500 euros.

D'altra banda, dins de la Xarxa Natura 2000 es troben representats els 65 hàbitats que la Directiva Hàbitats identifica com d'interès comunitari a la Comunitat Valenciana, la qual cosa suposa prop del **10 % dels 634 hàbitats d'interès comunitari identificats fins al moment a la regió mediterrània**. D'aquests 65 hàbitats, 18 estan classificats com a prioritaris en trobar-se en risc de desaparició a la Unió Europea.

INVERSIONS EN LA XARXA NATURA 2000. PRESSUPOST GENERALITAT 2023

PROGRAMA 442.40 MEDI NATURAL	IMPORT 2023
Actuacions en vida silvestre:conservació hàbitats i espècies protegides, fauna	2.821.000 €
TOTAL CAPÍTOL 6	2.821.000 €
Projecte LIFE PARDILLA	20.000 €
Projecte LIFE Wetlands4 Climate	25.000 €
Transferència a l'Agència de Foment i Garantia Agrària per a actuacions de conservació i desenvolupament de la Xarxa Natura 2000 PDR CV 2014-2020	3.496.000 €
TOTAL CAPÍTOL 7	3.496.000 €
TOTAL XARXA NATURA 2000, HÀBITATS NATURALS I ESPÈCIES PROTEGIDES	6.317.000 €

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.53

A continuació, s'ofereix la informació corresponent al **servei de caça i pesca**, facilitada per la Direcció General del Medi Natural, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Espais cinegètics declarats

Pel que fa als **espais cinegètics** (EECC), el 82 % del territori valencià —incloent-hi la major part del terreny forestal— forma part d'algun espai cinegètic declarat i gestionat per una persona titular, conforme a un pla d'ordenació dels recursos cinegètics: vedats de caça, zones de caça controlada i reserves valencianes de caça. Així mateix, es practica la caça en les zones comunes, regulades conforme a l'Ordre anual de vedes. La figura més important, tant en nombre com en superfície, és el vedat de caça, que representa el 97,8 % dels espais cinegètics declarats.

Per a l'any 2023, la **superfície total** inclosa dins d'algun EECC és d'1.914.216 hectàrees. El Quadre 17.53 detalla el nombre i l'extensió dels espais cinegètics declarats. Respecte a l'any 2022, la superfície cinegètica declarada ha augmentat en 3.941 hectàrees i el nombre d'espais cinegètics ho ha fet amb dos vedats més.

NOMBRE I EXTENSIÓ DELS ESPAIS CINGÈTICS DECLARATS (EECC), 2023

	ALACANT		CASTELLÓ		VALÈNCIA		C. VALENCIANA	
	Sup (ha)	lom. EEC	Sup (ha)	lom. EEC	Sup (ha)	lom. EEC	Sup (ha)	lom. EEC
Vedat de caça	385.054	350	571.849	205	885.526	425	1.842.429	980
Zona de caça controlada	7.300	5	5.814	4	21.733	11	34.847	20
Reserva Valenciana de ci	0	0	1.427	1	35.513	1	36.940	2
TOTAL	392.354	355	579.090	210	942.772	437	1.914.216	1.002

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.54

El 61,3 % de la **superfície dels vedats és sòl forestal** (un 3,5 % més que en 2021), ocupant 1.172.815 hectàrees a tota la Comunitat Valenciana, amb **una extensió un 0,2 % inferior a la de 2022**. Quant al tipus d'aprofitament, hi ha 779 vedats de caça menor (set menys que en 2022), 147 de caça major (nou més que en 2022) i 54 de caça d'aus aquàtiques, la mateixa xifra que en 2022.

Pel que fa a la **gestió dels espais cinegètics**, en què s'inclouen els declarats com a reserva valenciana de caça o zona de caça controlada, tan sols el 3,6 % és de gestió pública, enfront del 96,4 % que correspon a gestió privada, el mateix percentatge que en els dos últims exercicis.

Llicències de caça

Les llicències de caça expedides **durant l'any 2023 han sigut 35.653**, enfront de les 34.274 de l'any 2021. Considerant la vigència de les llicències expedides per a tres anys durant 2021 i 2022, el nombre total de llicències vigents de caça el 2023 ascendeix a 53.583, és a dir, 2.308 llicències menys (un descens del 4,1 %) respecte de 2022. En els últims cinc anys, el nombre de llicències expedides (persones caçadores en actiu) s'ha reduït un 16,9 %, és a dir, 10.933 menys en termes absoluts.

El 29,6 % de les llicències de caça expedides el 2023 (29,8 % en 2022) corresponien a persones titulars majors de 67 anys. Pel que fa als ingressos en concepte de taxes per l'expedició de llicències de caça, l'any 2023 van ascendir a 458.113 euros, un 12,4 % menys que el 2022, quan foren 522.707 euros.

El **valor total de les rendes cinegètiques** en els espais cinegètics de la Comunitat Valenciana per a la temporada 2022-2023 ha ascendit a 22.310.903 euros, un 19,2 % més que en l'exercici anterior, dels quals 17.865.940 euros corresponen a caça menor (80,1 %, enfront del 78,6 % de 2022) i 4.444.963 euros (19,9 %) a caça major (21,4 % en 2022).

El nombre més gran de captures de **caça major** a la Comunitat Valenciana ha sigut el senglar, amb 48.189 exemplars (13,9 % més que en 2022), seguit de la **cabra muntesa**, amb 1.909 exemplars (15,9 % menys).

En **caça menor** destaca el **tord comú**, amb 601.682 exemplars (8,5 % més que en 2022), relegant al segon lloc el **conill**, amb 448.396 exemplars (14,7 % més), i **altres espècies de caça menor**, amb 172.029 exemplars (6,8 % menys). El **todó** ocupa el quart lloc, amb 144.103 exemplars, un 2,5 % menys que l'any anterior.

Pel que fa a l'evolució de les espècies objecte de caça, destaca el creixement **intens de les poblacions de caça major**, especialment del **senglar**, del qual se sacrifiquen ja més de 45.000 exemplars a l'any i les poblacions del qual superen els 170.000 individus a la Comunitat. En l'última dècada, les captures anuals d'aquesta espècie han crescut un 239 %, tot i que el nombre de persones caçadores es redueix de manera constant. S'estima que **en el 75 % dels municipis de la Comunitat Valenciana existeix una situació de sobreabundància de senglar**³⁶, entesa com l'existència de poblacions excessives que poden comprometre la conservació d'altres espècies o valors naturals, i generar un nivell d'impactes incompatible amb el desenvolupament normal de la resta d'usos legítims del territori.

El CES CV aprofundeix novament en la necessitat d'intensificar els esforços per al control dels impactes de la fauna salvatge. En el cas del porc senglar, es corre el risc que les col·lisions amb vehicles, els danys a l'agricultura o la transmissió de malalties al bestiar arriben a magnituds molt elevades en algunes zones..

³⁶Segons dades de la DGT, l'any 2022 es van registrar un total de 1.375 accidents amb animals a les carreteres valencianes, 993 dels quals van ser provocats per senglars. Els sinistres causats per espècies cinegètiques s'han incrementat un 92 % en els últims cinc anys, la majoria relacionats amb senglars.

Llicències de pesca

D'altra banda, a la Comunitat Valenciana hi ha declarades **24 zones de pesca controlada (mateixa xifra que en 2022), 46 zones de pesca vedades i 15 refugis o zones de reserva**. Açò representa una part mínima de les aigües continentals de la Comunitat, que en la seua major part es classifiquen com a zones de pesca regulades exclusivament per la normativa de caràcter general i no subjectes a cap pla d'ordenació, seguiment i gestió. Aquesta situació contrasta amb la caça i amb els espais cinegètics declarats, la qual cosa suposa un problema per a la gestió del recurs.

Les **licències de pesca** expedides el 2023 han ascendit a 15.430, un 7,9 % més que l'exercici anterior (14.295). En els últims cinc anys, el **nombre de llicències expedides ha augmentat** un 12,7 %. Els ingressos en concepte de taxes per l'expedició de llicències de pesca en 2023 han ascendit a 208.283 euros, un 1,9 % menys que en 2022. El nombre de llicències de pesca vigents el 2023, considerant les expedides en anys anteriors, ha sigut de 30.041, enfront de les 29.934 vigents el 2022. El nombre de pescadors i pescadores amb llicència vigent el 2023 és un 6,9 % superior al de fa cinc anys.

El Quadre 17.55 recull el conjunt d'**inversions** realitzades pels titulars dels espais cinegètics declarats (EECC). Per a l'any 2023, la inversió s'ha situat en 16,5 milions d'euros, la qual cosa suposa una mitjana de 16.494 euros per espai cinegètic declarat i any (8,65 euros per hectàrea delimitada), dada inferior a la de l'exercici anterior, que va ser de 15.620 euros. Considerant que el nombre de persones caçadores amb llicència vigent a la Comunitat Valenciana durant 2023 es va situar en 53.583, la inversió mitjana per caçador o caçadora en millores d'hàbitat i poblacions s'estima en 308,13 euros, un 10,3 % menys que en 2022.

INVERSIÓ REALITZADA PER LES PERSONES TITULARS DELS ESPAIS CINÈTICS DECLARATS.

Inversió en Euros.

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Alacant	5.195.920	6.950.099	10.109.840	6.520.711	5.038.728
Castelló	2.911.062	3.192.490	3.106.843	2.783.334	2.684.826
València	7.061.283	7.350.777	12.901.775	6.316.042	8.787.094
Com. Valenciana.	15.168.265	17.493.366	26.118.458	15.620.087	16.510.648

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.55

Les **inversions en matèria de caça i pesca continental** per part del Servei de Caça i Pesca es detallen en el Quadre 17.55, i registren un increment del 3,1 % en l'últim exercici. L'import corresponent a l'exercici 2022 va ser de 1.458.599 euros.

INVERSIONS EN MATÈRIA DE CAÇA I PESCA CONTINENTAL. ANUALITAT 2023
COMUNITAT VALENCIANA

Títol	Import (€)
Suport tècnic a l'ordenació, planificació estratègica i seguiment	188.972
Gestió de piscifactories i poblacions de peixos en aigües continentals	179.003
Gestió de Reserves Valencianes de Caixa i Espais Cinegètics Públics	573.907
Suport tècnic a la gestió sanitària de la fauna salvatge (veterinaris)	30.486
Suport tècnic i veterinari en matèria de caça i pesca continental	62.480
Control de sarna sarcòptica en les poblacions de cabra salvatge	144.275
Control de porc senglar i arruï (conservació d'espècies amenaçades)	324.067
TOTAL	1.503.190

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori

Quadre 17.56

17.5.3. Espais Naturals Protegits (ENP)³⁷

Segons dades de la Direcció General del Medi Natural i Animal, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, actualment 1.004.177 hectàrees (ha) —que equivalen al **41 % del territori valencià**— estan protegides mitjançant alguna figura jurídica de protecció d'espais naturals (incloent-hi els espais de la Xarxa Natura 2000 i excloent-ne els solapaments entre ells), de les quals 939.316,93 ha són terrestres i 64.859,72 ha són marines.

En l'actualitat, la **distribució dels ENP** a la Comunitat Valenciana és la següent: 21 parcs naturals, 79 paratges naturals municipals, 9 paisatges protegits, 55 zones humides, 1 reserva natural, 3 reserves naturals marines, 5 monuments naturals i 134 coves. Aquestes dades no varien respecte de l'exercici anterior, en què es van incrementar en un els paratges naturals municipals, concretament amb el **Bec de l'Àguila** a Mutxamel

(Alacant), amb una extensió de 467 ha; també en un els paisatges protegits, amb la inclusió de la **Serra Escalona i el seu entorn**, amb una superfície de 48.119,65 ha; i es van sumar **quatre monuments naturals**, amb una superfície de 11.360,19 ha. Pel que fa a la resta d'ENP, ens remetem a les dades que figuren en la **Memòria de 2020**. El Decret 65/2006, de 12 de maig, del Consell, desenvolupa el règim de protecció de les coves i aprova el **Catàleg de Coves de la Comunitat Valenciana**.

Pel que fa a les **zones humides**, tots els aiguamolls valencians estan protegits per la Llei 11/1994, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana (article 15), i compten amb un Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana, que inclou 55 aiguamolls amb una extensió de 46.553,18 hectàrees, corresponents a sis tipologies: embassament, fluvial, llacunes, litoral, brollador i saladar.

Atès que no s'ha produït cap modificació respecte d'exercicis anteriors, ens remetem al Quadre III.5.25 de la **Memòria de 2017** per a la seua consulta.

El Quadre 17.57 recull l'import de les inversions consignades en els Pressupostos de la Generalitat en matèria d'Espais Naturals Protegits (ENP). Pel que fa al total d'actuacions en espais naturals, la **inversió per a 2023 s'ha incrementat un 51,2 %**, enfront del 27,7 % d'increment registrat en 2022 respecte de l'any anterior, en què la inversió va ser de 8.124.800 euros.

INVERSIONS EN ESPAIS NATURALS PROTEGITS. PRESSUPOST GENERALITAT 2023

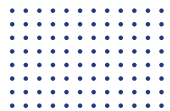
PROGRAMA 442.40 MEDI NATURAL	IMPORT 2023
Educadors dels Centres d'Interpretació dels ENP	1.950.037 €
Projecte de rutes pedalables en PN i inventari proves competitives en terreny fr	79.942 €
Actuacions de manteniment en centres d'Interpretació dels ENP	9.674 €
TOTAL CAPÍTOL 2	2.039.653 €
Contribució quota Comunitat Valenciana Europark Espanya	10.561 €
Contribució quota Comunitat Valenciana Europark Espanya	2.720 €
Contribució quota reserva a la biosfera de la Vall del Cabriel	18.976 €
TOTAL CAPÍTOL 4	32.257 €
Actuacions en Esp i els seus Centre d'Interpretació	9.796.161 €
TOTAL CAPÍTOL 6	9.796.161 €
Actuacions millores infraestructures hidràuliques en Zones Humides de la CV	415.800 €
TOTAL CAPÍTOL 7	415.800 €
TOTAL ESPAIS NATURALS PROTEGITS	12.283.871 €

Font: Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental. Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Quadre 17.57

³⁷D'acord amb el que es preveu en la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals protegits i de la flora i fauna silvestres, i en la Llei 11/1994, de 27 de desembre, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana —que desenvolupa la llei bàsica estatal en matèria d'espais naturals protegits—, es defineixen a la Comunitat Valenciana diverses categories d'espais naturals protegits en funció dels seus recursos naturals o biològics i dels valors a protegir: parcs naturals, reserves naturals, monuments naturals, paisatges protegits, paratges naturals municipals i zones humides catalogades.

Per la seua banda, el Quadre 17.58 recull la distribució provincial dels Espais Naturals Protegits (ENP) de la Comunitat Valenciana durant l'exercici 2023. No s'ha produït cap modificació respecte de l'any 2022.

DISTRIBUCIÓ PROVINCIAL D'ESPAIS NATURALS PROTEGITS, 2023

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana
Parcs Naturals ¹	8	7	6	21
Monuments Naturals	4	1		5
Reserves Naturals Marines	2	2		4
Paisatges Protegits ²	7	1	1	9
Zones Humides Catalogades	23	13	19	55
Coves Catalogades	28	37	69	134
Paratges Naturals Municipals	18	21	40	79

(1) Els Parcs Naturals de Serra Mariola i Marjal de Pego-Oliva es distribueixen entre les províncies Alacant i València La Serra Calderona entre les de València i Castelló.

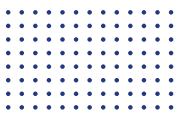
(2) El Paisatge del Riu Serpis es distribueix entres les províncies d'Alacant i València.

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.58

Un total de 140 empreses ja han obtingut la llicència d'ús de la marca **Parcs Naturals** (dues menys que en 2022), algunes d'elles amb diverses llicències i amb al voltant de 450 productes certificats conforme a la marca. La distribució d'aquestes empreses per tipus de producte és la següent: un 48,6 % es dedica al **turisme de naturalesa**, un 48,6 % al **producte natural**, i un 10,7 % al **producte artesà**. Per províncies, **Alacant** acull el 22,9 % d'aquestes empreses, **Castelló** el 30,7 %, i **València** el 46,4 %.

17.5.4. Gestió forestal. Superfície forestal. Planificació i gestió forestal. Estat fitosanitari dels boscos. Danys forestals

El Quadre 17.59 recull la distribució de la superfície forestal (ha) de la Comunitat Valenciana corresponent a l'exercici 2023.

DISTRIBUCIÓ DE LA SUPERFÍCIE FORESTAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA EN Ha, 2023						
	Forestal			Cultius	Aigua	Improductiu
	Arboreda	Desarbrat	Total forestal			
Alacant	132.786	117.534	250.320	269.577	51.229	10.531
Castelló	270.718	152.395	423.113	214.720	17.932	7.420
València	350.955	230.950	581.905	432.729	53.337	12.637
Com. Valenciana	754.459	500.879	1.255.338	917.026	122.498	30.588

Dades obtingudes de l'III Inventari Forestal Nacional en la Comunitat Valenciana
Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Dades obtingudes del III Inventari Forestal Nacional en la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.59

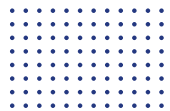
El Quadre 17.60 recull la distribució de la superfície forestal per ús a la Comunitat Valenciana.

DISTRIBUCIÓ DE LA SUPERFÍCIE PER ÚS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023		
Usos	Total	Percentatge de representativitat
Forestal arbrat	754.459	32,4
Forestal desarbrat	500.879	21,5
Cultius	917.027	39,4
Superfície d'aigües	122.498	5,3
Superfície improductiva	30.588	1,3
TOTAL	2.325.451	100,0

Dades obtingudes del III Inventari Forestal Nacional en la Comunitat Valenciana
Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Dades obtingudes del III Inventari Forestal Nacional en la Comunitat Valenciana

Quadre 17.60

En l'actualitat, la superfície gestionada per la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori ascendeix a 430.157 hectàrees, la qual cosa suposa el **33,18 % de la superfície forestal** contemplada en la cartografia del Pla d'Acció Territorial Forestal de la Comunitat Valenciana (PATFOR), amb un total de 1.296.428 hectàrees.

SUPERFÍCIES FORESTAL GESTIONADA PER LA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AIGUA, INFRAESTRUCTURES I TERRITORI, 2023

Província	Total	Percentatge de representativitat
Alacant	65.095	15,1
Castelló	62.509	14,5
València	302.553	70,3
Comunitat Valenciana	430.157	100,0

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Dades obtingudes de l'III Inventari Forestal Nacional en la Comunitat Valenciana.

Quadre 17.61

El Quadre 17.62 recull les **Muntanyes Catalogades d'Utilitat Pública**. Tant aquestes com les vies pecuàries tenen la consideració de béns de domini públic, i és l'Administració qui té la competència sobre la seua conservació, millora, recuperació, tutela i defensa, competència que correspon al Servei d'Ordenació i Gestió Forestal.

La correcta gestió i defensa d'aquests béns implica una sèrie de treballs el volum dels quals no és possible cobrir amb el personal fix existent, fet que ha requerit la **tramitació d'una assistència tècnica amb l'ens instrumental VAERSA**, amb un import que, per a l'any 2023, ha ascendit a 1.090.522 euros (100 % finançat pel Fons Generalitat), un 8,1 % més que en 2022.

MUNTANYES CATALOGATS D'UTILITAT PÚBLICA 2022-2023 Superfície en Ha.

	Nombre de muntanyes Catalogats 2022	Superfície forestal Catalogada en 2022	Nombre de muntanyes Catalogats en 2023	Superfície forestal Catalogada en 2023
Alacant	132	50.140	132	50.140
Castelló	128	44.882	128	44.774
València	189	287.789	190	287.898
Com. Valenciana.	449	382.811	450	382.812

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.62

El nombre de muntanyes catalogades ha augmentat en una unitat, sense que s'aprecie una variació significativa en el nombre total d'hectàrees.

El nombre total de **projectes d'ordenació i plans tècnics de gestió forestal** aprovats i vigents és de 381, 17 més que en 2022, dels quals 287 ordenen terrenys de titularitat privada i 94 ordenen terrenys de titularitat pública, tant catalogats com no catalogats d'utilitat pública. No s'hi inclouen els plans tècnics de gestió forestal simplificats.

A data 31 de desembre de 2023, el nombre de **muntanyes gestionades per la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori** que es troben ordenades era de 116 (11 més que en 2022), amb una superfície de 144.622 hectàrees, un 7,6 % més que en 2022. D'altra banda, les **muntanyes privades amb plans tècnics de gestió forestal** aprovats fins al 31 de desembre de 2023 eren 287 (15 més que en 2022), amb una superfície de 89.743 hectàrees, un 1,7 % més que en 2022.

L'**import destinat a la prospecció fitosanitària** prové de l'expedient de prospeccions d'organismes regulats per la Unió Europea i de la prospecció de l'estat fitosanitari de les muntanyes de la Comunitat Valenciana, 2021-2025 (del 23/07/2021 al 22/07/2025). La totalitat de la inversió en sanitat forestal es realitza amb fons propis de la Generalitat.

L'import per a l'any 2023 s'ha reduït un 13,5 % respecte de l'any anterior, en què la inversió va ser d'1.711.631 euros.

INVERSIÓ EN PROSPECCIÓ FITOSANITÀRIA I CONTROL DE PLAGUES, 2023

Destí d'inversió	Total inversió (en €) Comunitat Valenciana
Prospecció fitosanitària	492.758
Materials i mitjans per a sanitat forestal	76.503
Utilitats control de plagues	905.686
Seguretat i Salut	5.498
Total	1.480.445

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.63

El Quadre 17.64 recull els **vivers forestals** dependents de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori per a l'exercici 2023. S'hi inclouen, a més, les inversions realitzades en cadascuna de les tres províncies, dirigides al cultiu en vivers i a les tasques de suport i manteniment. El nombre de vivers i les seues superfícies, tant productiva com total, no ha variat respecte d'exercicis anteriors. La **inversió total per a l'exercici 2023 s'ha reduït un 30,9 %** respecte de l'any 2022, en què va ser de 221.235 euros.

VIVERS FORESTALS DE La CONSELLERIA DE MEDI. AMBIENT, AGUA, INFRAESTRUCTURES I TERRITORI, 2023

VIVERS	Província	Superfície Total**	Superfície productiva m2
GUARDAMAR DEL SEGURA (GUARDAMAR	Alacant	21.545	16.395
CAMP DE MIRRA (CAMP DE MIRRA)	Alacant	5.850	4.500
FONT ROJA (ALCOI)	Alacant	5.000	130
"FORN DEL VIDRE" (POBLA BENIFASSAR)	Castelló	30.000	29.680
"LOS LLANOS" (EL TORO)	Castelló	9.080	6.160
"LA GARROFERA" (ALZIRA)	València	20.990	17.970
"LA HUNDE" (AIORA)	València	38.000	37.639
"EL HONTANAR" (CASTIELFABIB)	València	17.000	16.859
"EL CARRASCAL" (LA IESA)	València	17.600	13.626
TOTAL		165.065	142.959
Tipus d'Actuació	Inversió Alacant	Inversió Castelló	Inversió València
CULTIU DE VIVERS	85.381 €	77.403 €	143.227 €
LABORS DE SUPORT I MANTENIMENT	17.245 €		9.680 €
TOTAL	102.626 €	77.403 €	152.907 €

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.
100% Fons GV.

Quadre 17.64

En relació amb les actuacions realitzades en la **xarxa d'instal·lacions recreatives**, durant l'any 2023 s'ha invertit en **Unitats Mòbils de Control de Senda Verda** un 12,3 % menys que l'any anterior, en què la inversió va ser d'1.032.773 euros. El Quadre 17.65 recull les inversions en instal·lacions recreatives, totes elles finançades amb fons propis de la Generalitat. L'import de les subvencions ha sigut un 1,1 % superior al de 2022, any en què va ascendir a 1.458.301 euros.

INVERSIONS EN INSTAL·LACIONS RECREATIVES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Destí d'inversió	Total Inversió (en €) Fons Propis GV
Unitats mòbils de gestió forestal: Senda Verd	905.686
Materials i mitjans manteniment d'àrees recreatives	281.528
Seguretat i salut	5.498
Tancaments	27.700
Treballs d'obra civil	61.144
Centres d'interpretació forestal	48.181
Senders i gestió d'homologació GR	145.198
Total	1.474.935

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.65

Dins de les inversions en obres i treballs silvícoles, s'inclouen actuacions d'ajuda a la regeneració, repoblacions forestals, tractaments silvícoles, manteniment de camins, i accions per a la protecció de la fauna (abeuradors i mallades), així com de restauració hidrològicoforestal, com ara dics, parets seques i murs de maçoneria.

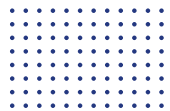
Les inversions per a l'any 2022 es detallen en el Quadre 17.65. S'ha comptat amb fons propis, Fons FEDER i els Fons MRR – NextGenerationEU. **L'import de la inversió en 2023 s'ha incrementat un 9 %**, amb una dotació de més de 12,6 milions d'euros destinada a tractaments silvícoles i al voltant de 3 milions d'euros a ajudes per a la regeneració natural.

INVERSIONS INSTAL·LACIONS RECREATIVES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Típus d'Actuació	Fons Propis (en €) GV	Fons FEDER (en €)	MRR (PRTR) (en €)	Total Inversió (en €) CV
Repoblacions forestals	726.677	917.935	195.006	1.839.618
Tractaments silvícoles	11.499.186	1.053.841	88.029	12.641.056
Ajuda a la regeneració natural	1.186.744	1.780.116		2.966.860
Control progressius erosius (dics, parapets, esculleres i murs de maçoneria)	804.456	192.685		997.141
Protecció de fauna (pletes i navajos)	69.089	103.633		172.722
Manteniment de camins	225.136	142.888	30.866	398.890
Manteniment dipòsits d'aigua	21.408			21.408
Total	14.532.696	4.191.098	313.901	19.037.695

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.66

Per part seua, el Quadre 17.67 contempla les inversions destinades a la redacció de projectes de diversa índole forestal, servicis de coordinació en seguretat i salut, i suport a la direcció d'obra, realització d'estudis, així com investigació i publicitat de la gestió forestal i adquisicions generals L'import total de la inversió ha sigut finançat en un 91,9 % amb fons propis de la Generalitat, el 5,8 % a fons del MRR, un 2 % amb Fons Feder i la resta pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

**ESTUDIS I PROJECTES REALITZATS DURANT 2023 EN LA COMUNITAT VALENCIANA
FINANÇATS PER LA GENERALITAT, MAPA I FONTS FEDER**

Destí Inversió	Fons propis GV (en €)	MAPA (en €)	Fons FEDER (en €)	MRR (PRTR) (en €)	Total Inversió en (€) CV
Servici de coordinació de seguretat i salut i suport a la direcció d'obra per al projecte de restauració ambiental dels MUP afectats per l'incendi forestal de Xulilla en 2012, Lot 1, 2, 3, 4 i 5	106.411				106.411
Coordinació de seguretat i salut i suport a la direcció d'obra per al projecte de restauració ambiental dels monts V3061, V043 i V050 afectats per l'incendi forestal de Xelva 2012	4.053				4.053
Servici de coordinació de seguretat i salut i suport a la direcció d'obra per a la restauració ambiental en MUP de la demarcació forestal d'Alcoi i Altea, afectats pels incendis de 1994-2005	2.655				2.655
Servici de coordinació de seguretat i salut i suport a la direcció d'obra per a la restauració ambiental de les muntanyes afectades pel incendi forestal de Xulilla en 2012, Lots 1 i 2	30.903				30.903
Servici de coordinació de seguretat i salut i suport a la direcció d'obra per a projecte de restauració ambiental de les muntanyes afectades per l'incendi de Cortes de Pallars, 2012	116.403				116.403
Servici de coordinació de seguretat i salut i suport a la direcció d'obra per a diversos projecte de restauració ambiental en muntanyes públiques afectades pels incendis forestals de 1994 a 2005	215.507				215.507
Redacció del pla d'ordenació dels recursos forestals de la demarcació forestal de Creixell (Alacant)	6.978				6.978
Redacció del Pla d'ordenació de recursos forestals de la demarcació forestal de Llíria (València)	71.472				71.472
Redacció del pla d'ordenació de recursos forestals de la demarcació forestal de Chelva (València)	27.580				27.580
Redacció del pla d'ordenació de recursos forestals de la demarcació forestal de Requena (València)	33.385				33.385
Redacció del pla d'ordenació de recursos forestals de la demarcació forestal de Segorbe (Castelló)	2.929				2.929
Redacció de diversos projectes d'ordenació de muntanyes d'Utilitat Pública en la Comunitat Valenciana	48.675			48.675	97.350
Redacció del Pla d'aprofitament sostenible de biomassa agrícola i forestal mancomunitat Massís Penyalosa i comarques centrals.	6.897				6.897
Actualització del projecte d'adequació del MUPnº 152 "Riberes del Riu Palància" en la desembocadura del Riu Palància.	17.250				17.250
Redacció del projecte per a reforma del campament del Moragete en el T.M. de Jalanc	7.744				7.744
Projecte de restauració de l'explotació minera cabezo-bis nom. 1887 en el T.M. d'Alponte (València)	4.882				4.882
Redacció del projecte per a la substitució de l'escomesa d'aigua, remodelació dels lavabos i altres infraestructures del campament de "Les Moratillas" en el Terme Municipal de Bunyol (València)	6.752				6.752
Redacció de dos projectes de restauració ambiental de superfícies incendiades en MUP de les províncies de Castelló i València	29.813				29.813
Suport tècnic al disseny de la revegetació i millora del substrat en la redacció dels projectes de restauració dels buits miners abandonats situats en muntanyes d'utilitat pública de la Comunitat Valenciana	8.954				8.954
Suport tècnic al disseny de la restauració geomorfològica en la redacció de projectes de restauració dels buits miners situats en muntanyes d'utilitat pública de la Comunitat Valenciana	8.972				8.972
Redacció del projecte d'ordenació dels MUP del T.M. d'Andilla	5.126	1.191	7.124		13.441
Redacció del projecte d'ordenació dels MUP del T.M. de Castellfabib, Ademús i Cases Altas	6.755	1.569	9.387		17.711
TOTAL	770.096	2.760	16.511		838.042

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Quadre 17.67

Així mateix, cal assenyalar que, al llarg de 2023, s'han dut a terme **treballs compensatoris al cànon d'ocupació dels parcs eòlics**. La Llei 3/1993, Forestal de la Comunitat Valenciana, en el seu article 12.2, estableix la possibilitat d'autoritzar ocupacions en muntanyes de domini públic i catalogades d'utilitat pública. Així s'ha fet a les zones eòliques 11 (Ayora) i 12 (la Matea-Enguera), on el cànon anual d'ocupació dels parcs eòlics ha sigut substituït per una brigada de treball en cadascuna de les zones.

El Quadre 17.67 recull les actuacions realitzades durant l'any 2023, la inversió de les quals ha sigut un 5,7 % superior a la de l'exercici anterior, en què es va situar en 577.829 euros.

**TREBALLS COMPENSATORIS AL CANON D'OCUPACIÓ PARCS EÒLICS 2023
FINANÇATS PER LA GENERALITAT**

Tipus d'Actuació	Inversió (en euros) C.V.
Tractaments silvícoles	264.407
Condicionament de fonts	5.749
Manteniment de faixes auxiliars i tallafocs	10.600
Manteniment de camins	3.128
Instal·lació d'abeuradors fauna	1.863
Manteniment i millora d'àrees recreatives	127.034
Labors de suport i manteniment de viviers	126.589
Control de processos erosius (Murs de maçoneria)	34.412
Treballs d'obra civil	26.244
Seguretat i salut	11.054
TOTAL	611.080

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

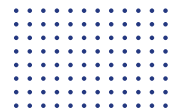
Quadre 17.68

Durant l'any 2023 s'ha continuat amb l'execució de les actuacions del Servei d'Ordenació i Gestió Forestal incloses en el Programa de Desenvolupament Rural de la Comunitat Valenciana 2014-2020.

Inversions:

Operació 8.5.1. Instruments de gestió forestal sostenible. S'ha finalitzat l'execució de la redacció dels projectes d'ordenació de muntanyes d'utilitat pública de Castielfabib, Ademús i Cases Altas. Així mateix, s'ha completat la redacció dels projectes d'ordenació de les muntanyes d'Andilla.

Ajudes:

Mitjançant Resolució de 27 d'abril de 2023, del director general de Medi Natural i Avaluació Ambiental, es va resoldre la **convocatòria d'ajudes corresponent a l'any 2022 per a l'aplicació de mesures de gestió forestal sostenible en el marc del Programa de Desenvolupament Rural de la Comunitat Valenciana 2014-2020**.

En aquesta convocatòria s'han acceptat un total de 365 sol·licituds, amb un import global de 6.921.240 euros, i s'han concedit 164 sol·licituds (el 45 % del total), per un import de 3.508.592 euros.

AJUDES PER A L'APLICACIÓ DE MESURES DE GESTIÓ FORESTA SOSTENIBLE EN EL MARC DEL PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT RURAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2014-2022 PDR FEADER

Operació	Resolució 27 d'abril de 2023
8.5.1. Instruments de gestió forestal sostenible	420.742,28 €
8.5.2. Gestió forestal sostenible per a la millora ambiental, paisatgística i foment dels ecosistemes forestals	5.052.002,54 €
8.6.1. Comercialització de productes forestals	1.448.495,52 €
TOTAL	6.921.240,34 €

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

Cuadro 17.69

Mitjançant la Resolució de 16 d'octubre de 2023, del director general de Medi Natural i Animal, es van concedir determinades ajudes incloses en la llista de reserva de la Resolució de 27 d'abril de 2023, corresponent a la convocatòria d'ajudes per a l'any 2022 per a l'aplicació de mesures de gestió forestal sostenible en el marc del **Programa de Desenvolupament Rural de la Comunitat Valenciana 2014-2020**, amb una ajuda total de 63.894,23 euros.

Així mateix, es van resoldre favorablement els recursos presentats per diverses persones beneficiàries, en considerar-se mal valorats els seus expedients, la qual cosa va suposar un increment de 207.872 euros.

El Quadre 17.70 recull el pressupost aprovat en la convocatòria 2022-2023, que ha comptat amb un total de 192 expedients. No s'ha efectuat cap pagament en 2023 corresponent a aquesta convocatòria.

Mitjançant la Resolució de 22 de novembre de 2023, del director de l'Agència Valenciana de Foment i Garantia Agrària (AVFGA), es va convocar anticipadament per als anys 2024 i 2025 les ajudes finançades pel FEADER per a l'aplicació de mesures de gestió forestal sostenible, prorrogades mitjançant Resolució de 19 de desembre de 2023.

AJUDES PER A L'APLICACIÓ DE MESURES DE GESTIÓ FORESTA SOSTENIBLE EN EL MARC DEL PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT RURAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA 2014-2022 PDR FEADER

Operació	Convocatòria 2022-2023
8.5.1. Instruments tècnics de gestió forestal	285.507,75 €
8.5.2. Gestió forestal sostenible per a la millora ambiental, paisatgística i foment dels ecosistemes forestals	2.822.845,80 €
8.6.1. Comercialització de productes forestals	672.004,54 €
TOTAL	3.780.358,09 €

Font: D.G. de Medi Natural i Animal. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori.

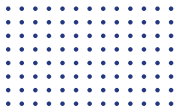
Quadre 17.70

El **Programa Operatiu del Fons Europeu de Desenvolupament Regional 2021-2027** de la Comunitat Valenciana va ser aprovat per Decisió de la Comissió Europea de data 16 de desembre de 2022. Al llarg de 2023, s'han dut a terme diversos projectes, entre els quals destaquen la continuació dels projectes de restauració ambiental de les muntanyes d'utilitat pública afectades pels incendis forestals de Chulilla, Cortes de Pallars i Andilla l'any 2012, i l'inici de la tramitació per a la redacció dels projectes de restauració ambiental dels incendis ocorreguts a la Vall d'Ebo, Bejis i Venta del Moro el 2022.

D'altra banda, les activitats realitzades durant el 2023 relatives a l'**aplicació del Reglament Europeu EUTR³⁸ i al control de la legalitat de la fusta** han donat com a resultat 178 declaracions registrades a la Comunitat Valenciana a través de l'aplicació del MAPA. D'aquestes, 44 contenien errors o omissions, que van ser esmenats. Del total d'empreses que van presentar la declaració responsable, una mica més del 85 % es van identificar com a importadores de fusta i productes derivats, mentre que poc menys del 15 % es van identificar com a productores nacionals de fusta.

Així mateix, es van emetre **43 informes de control** (13 a Alacant, 9 a Castelló i 21 a València), amb el següent resultat: 3 informes no conformes, 3 informes amb notificació de mesures correctores i 37 informes conformes.

Pel que fa a la labor d'**inspecció**, cal destacar que durant el 2023 es va acordar l'inici de 31 expedients sancionadors nous, i es van finalitzar 30, alguns dels quals havien estat iniciats en l'anualitat anterior. A data 31 de desembre de 2023, quedaven pendents de finalitzar 21 expedients sancionadors. Es van efectuar 44 controls, un més del mínim establert per a la Comunitat Valenciana segons el Pla Nacional elaborat pel MAPA.

17.5.5. Incendis forestals. Prevenció d’incendis forestals

Durant l’any 2023, la superfície forestal de la Comunitat Valenciana s’ha vist afectada per **425 incendis forestals**, 133 més que en 2022, segons l’estadística provisional d’incendis tancada a 31 de desembre de 2023. El Quadre 17.70 recull la distribució del nombre d’incendis per províncies i la superfície afectada per aquests.

SUPERFÍCIE AFECTADA I NOMBRE D'INCENDIS FORESTALS, 2023*						
	Nom. d'incendis	Superfície afectada en Has.				Total Ha
		No arboreda		Arboreda		
		Ha	%	Ha	%	
Alacant	96	88,20	72,27	33,85	27,73	122,05
Castelló	80	698,38	20,38	2.728,57	79,62	3.426,95
València	249	2.133,47	91,19	206,20	8,81	2.339,67
Com. Valenciana.	425	2.920,05	49,59	2.968,62	50,42	5.888,67

(*) Dades provisionals.
Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior

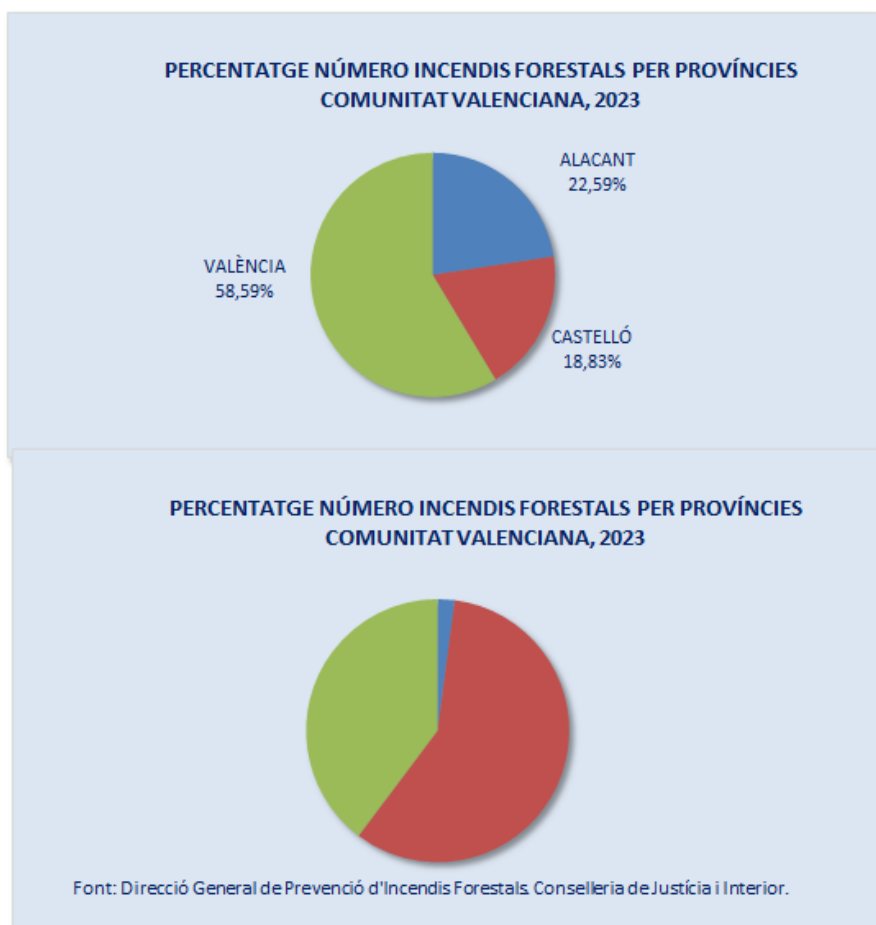
Quadre 17.71

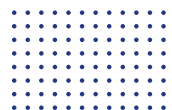
El Gràfic 17.22 mostra els percentatges dels incendis forestals i de la superfície afectada per províncies. Quasi un 60 % d'aquests incendis van tindre lloc a la província de **València**, si bé ha sigut la província de **Castelló** la més afectada, amb més del 58 % de la superfície arrasada.

Per la seua banda, el Quadre 17.71 recull l'evolució dels incendis forestals a la Comunitat Valenciana durant els últims deu anys. Durant l'any 2023 s'han comptabilitzat 133 incendis més que en l'exercici anterior, segons les dades provisionals dels dos últims exercicis. En termes relatius, això ha suposat un **augment del 45,5 % en el nombre d'incendis respecte de 2022**, mantenint-se la tendència ascendent iniciada l'any anterior. En canvi, la superfície afectada s'ha reduït de manera molt significativa respecte de l'any anterior.

A partir de les dades exposades en l'esmentat quadre, es pot constatar que, per al període 2014-2023, l'any 2023 ocupa el segon lloc pel que fa al nombre d'incendis i el tercer lloc en superfície afectada.

Gràfic 17.22

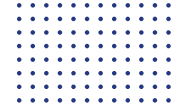
INCENDIS FORESTALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2014-2023*

	Nom. d'incendis	Superfície afectada en Has.
Alacant		
2014	118	658,94
2015	89	1.851,34
2016	95	1.247,98
2017	81	39,53
2018	93	113,34
2019	69	884,47
2020	88	499,09
2021*	71	47,93
2022*	70	10.735,66
2023	96	122,05
Castelló		
2014	123	456,10
2015	87	494,83
2016	70	1.539,66
2017	62	1.704,29
2018	89	376,58
2019	50	32,67
2020	43	86,35
2021*	53	432,33
2022*	81	16.653,93
2023*	80	3.426,95
València		
2014	258	766,78
2015	139	71,68
2016	175	4.132,18
2017	204	153,64
2018	192	3.230,40
2019	155	52,36
2020	122	113,32
2021*	116	304,91
2022*	141	2.831,03
2023	249	2.339,67
C. Valenciana		
2014	499	1.881,82
2015	315	2.417,85
2016	341	6.919,82
2017	347	1.897,46
2018	374	3.720,32
2019	274	969,50
2020	253	698,75
2021*	240	785,17
2022*	292	30.220,61
2023*	425	5.888,67

(*) Dades provisionals.

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior.

Convé ressaltar els resultats que es dedueixen del Quadre 17.72, en el qual s'analitzen de manera comparativa les causes dels incendis forestals durant els dos últims exercicis. Per a l'exercici 2023, la **intencionalitat** es manté com la primera causa dels incendis, representant més d'una tercera part del total, seguida pels **raigs**, el percentatge dels quals s'acosta al 30 %. En tercer lloc es troba la **negligència**, amb un pes lleugerament inferior a una quarta part dels incendis produïts. Malgrat les modificacions introduïdes en la legislació penal, que sancionen amb penes severes els actes intencionats, els incendis d'origen intencionat continuen ocupant els primers llocs en la casuística dels incendis forestals. Aquest greu problema ve accentuant-se des de fa anys i sense aparents perspectives de solució.

La intencionalitat i la negligència representen, en 2023, el 60 % del total d'incendis, un percentatge superior al registrat l'any 2022, que va ser del 54,46 %.

CAUSES D'INCENDIS FORESTALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023*

	Raig		Intencionat		Negligència		En investigació/ Desconegudes		Altres		Total	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
2. Valenciani	97	115	86	159	73	96	14	25	22	30	292	425
%	33,22	27,06	29,46	37,41	25,00	22,59	4,79	5,88	7,53	7,06	100,00	100,00

(*) Dades provisionals per a tots dos exercicis.

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior

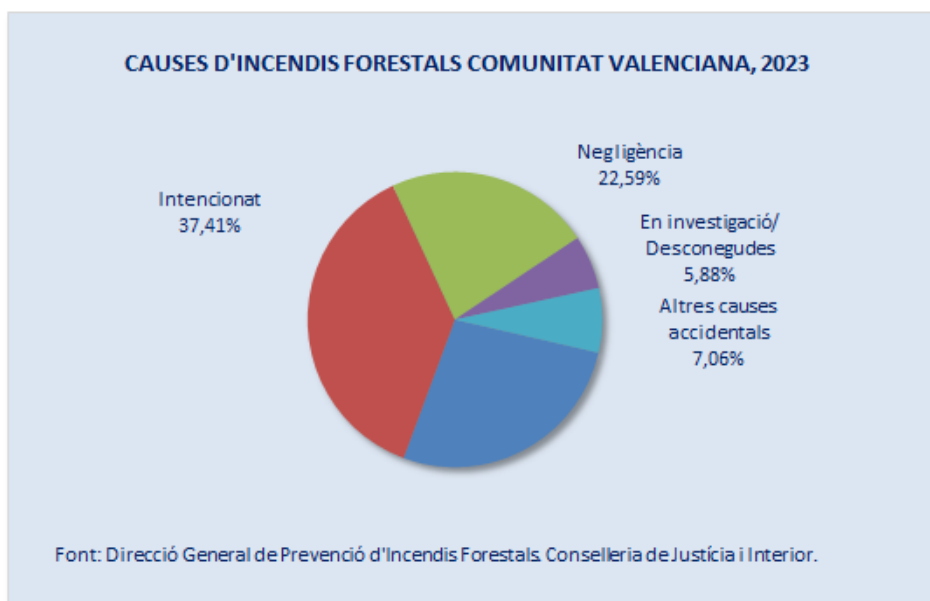
Quadre 17.73

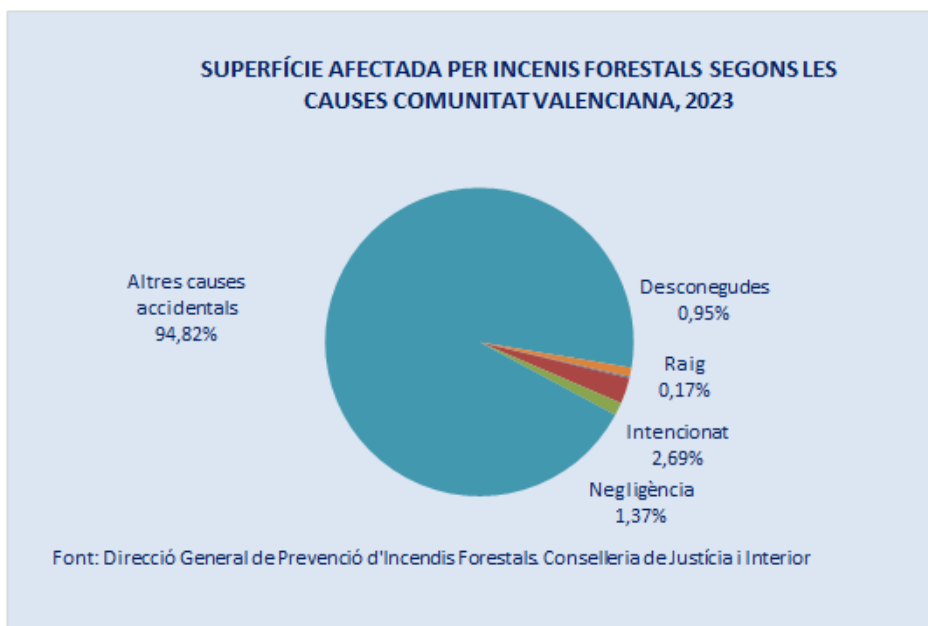

El Gràfic 17.23 presenta la distribució percentual de les causes dels incendis forestals.

Per la seua banda, el Gràfic 17.24 mostra la **superfície afectada** per incendis forestals segons les causes. Es pot constatar que un 94,8 % correspon a altres causes accidentals. Concretament, en l'exercici 2023, aquest percentatge respon principalment a dos grans incendis (amb més de 500 hectàrees arrasades): l'incendi del 23 de març de 2023, iniciat al terme de Villanueva de Viver (Castelló), a causa d'un accident per ús autoritzat d'una desbrossadora manual durant treballs forestals, i l'incendi del 2 de novembre de 2023, iniciat al terme de Montitxelvo (València), provocat per un arc elèctric en una línia d'alta tensió sobre la vegetació.

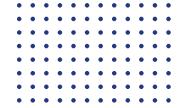

Gràfic 17.23

Gràfic 17.24

El Quadre 17.74 inclou el resum d'activitats de l'Agència de Seguretat i Emergències en matèria d'extinció d'incendis forestals, amb els objectius previstos i realitzats per a l'any 2023.

ACTIVITATS REALITZADES PER L'AGÈNCIA DE SEGURETAT EMERGÈNCIES EN MATÈRIA D'EXTINCIÓ D'INCENDIS FORESTALS. COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Tipus d'actuació	Objectiu 2023	
	Previst	Realitzat
1.5.4 En matèria d'extinció d'incendis	18	18
Pla de Vigilància i mesures especials Setmana Santa i Pasqua	1	1
Coordinació de mitjans aeris	3	3
Coordinació de mitjans i serveis d'extinció	10	10
Comitè heliport de Tírig	2	2
Comitè de lluita contra incendis forestals	2	2
3.1. Servei Bombers Forestals		
Unitats Bombers Forestals anuals	40	40
Unitats Bombers Forestals d'esforç	16	16
Autobombes anuals	40	40
Autobombes de reforç	5	5
Unitats Helitransportades de Bombers forestals	6	6
Import contractació		
3.2. Mitjans Aeris lluita Incendis Forestals		
Helicòpters coordinació anuals	2	2
Helicòpters extinció anuals	6	3
Helicòpters extinció reforç	1	4
Import contractació helicòpters	11.755.704 €	9.673.972 €
Avions càrrega en terra anuals	3	3
Avions càrrega en terra reforç	4	4
Avions amfibis reforç	2	2
Import contractació avions	5.876.950 €	5.589.255 €
3.3. Infraestructures lluites Incendis Forestals		
Manteniment de locals, parcs i bases aèries (electricitat, aigua, reparacions, gasoil calefacció)	80.000 €	89.113 €
Gestor Heliport de Tírig	11.180 €	11.180 €
3.4. Parc mòbil		
Manteniment Vehicles T.T. Subdirecció General	10.500 €	7.928 €
Manteniment vehicles turisme i furgonetes Sub. G.	3.500 €	2.642 €
Manteniments camions Subdirecció General	4.500 €	3.398 €
Neumàtics autobombes		
Adquisició autobombes		
Adquisició vehicles tot terreny		
3.5. Encomandes gestió Servei Bombers Forestals		
Amb el Consorci Provincial Bombers Castelló	1.030.000 €	1.030.000 €
Amb el Consorci Provincial Bombers València	1.340.000 €	1.340.000 €
3.7. Valoracions de despeses		
Relacions amb expedients judicials		9
Relacions amb expedients sancionats		78
Altres motius		
Imports valorats		257.960 €

Font: Servei d'extinció d'incendis forestals. Agència de Seguretat i Emergències. Generalitat Valenciana

Quadre 17.74

Per la seua banda, els Quadres 17.75 i 17.76 recullen l'evolució mensual del nombre d'incendis, registrant-se les xifres més elevades durant el mes d'abril, seguides dels mesos de juliol i maig. Els incendis que han ocasionat la major superfície afectada s'han produït durant el mes de març, en què es va cremar el 58,5 % de la superfície total afectada.

EVOLUCIÓ MENSUAL DEL NOMBRE D'INCENDIS PER PROVÍNCIES, 2023

Mes	Alacant	Castelló	València	C.V.
Gener	9	4	18	31
Febrer	5	3	8	16
Març	12	4	30	46
Abril	15	9	29	53
Mai	9	17	23	49
Juny	3	14	28	45
Juliol	12	7	31	50
Agost	5	4	19	28
Setembre	5	4	11	20
Octubre	3	4	18	25
Novembre	11	4	17	32
Desembre	7	6	17	30
TOTAL	96	80	249	425

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior

Quadre 17.75

EVOLUCIÓ MENSUAL DE LA SUPERFÍCIE AFECTADA (Ha) PER PROVÍNCIES, 2023

Mes	Alacant	Castelló	València	C.V.
Gener	40,95	0,97	1,56	43,48
Febrer	1,63	1,94	1,77	5,34
Març	1,29	3.380,85	62,15	3.444,29
Abril	18,02	4,34	113,14	135,50
Mai	0,94	4,64	25,38	30,96
Juny	0,02	1,36	1,30	2,68
Juliol	2,77	0,53	2,51	5,81
Agost	1,32	0,22	9,72	11,26
Setembre	0,13	0,17	8,73	9,03
Octubre	0,08	2,07	21,20	23,35
Novembre	54,47	0,70	2.082,24	2.137,41
Desembre	0,43	29,16	9,97	39,56
TOTAL	122,05	3.426,95	2.339,67	5.888,67

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior

Quadre 17.76

Al Quadre 17.77 figuren els incendis forestals per comarques, destacant els que es van produir a l'Alt Millars, que representen el 57,4 % del total de la superfície afectada.

INCENDIS FORESTALS PER COMARQUES

(Parts provisionals)	Sup (Ha)	Nom. d'incendis	Raig	Intencionat	Negligència	Desconegut	Altres
Alacant	122,05	96	11	39	29	8	9
EL COMPTAT	1,16	3	0	1	2	0	0
L'ALCOIÀ	1,44	8	3	4	0	1	0
L'ALT VINALOPÒ	2,42	7	2	2	1	0	2
EL VINALOPÒ MITJÀ	0,24	7	3	3	1	0	0
LA MARINA ALTA	69,52	11	0	5	2	1	3
LA MARINA BAIXA	3,09	17	1	4	8	3	1
L'ALACANTÍ	42,16	15	0	6	7	1	1
BAIX VINALOPÓ	0,33	14	0	9	4	0	1
BAIX SEGURA-VEGA BAIXA	1,69	14	2	5	4	2	1
Castelló	3.426,95	80	48	7	9	8	8
ELS PORTS	0,01	4	3	0	1	0	0
L'ALT MAESTRAT	20,49	13	8	0	3	1	1
EL BAIX MAESTRAT	1,76	10	3	3	0	4	0
L'ALCANTÉN	12,57	9	5	0	1	1	2
LA PLANA BAIXA	3,95	15	7	3	2	2	1
LA PLANA BAIXA	1,41	10	8	1	0	0	1
L'ALT PALÀNCIA	5,71	11	8	0	2	0	1
L'ALT MILLARS	3.381,05	8	6	0	0	0	2
València	2.339,68	249	56	113	58	9	13
RACÓ D'ADEMÚS	0,04	1	0	0	0	0	1
ELS SERRANS	1,40	17	11	3	2	1	0
EL CAMP DE TÚRIA	19,52	15	5	3	6	0	1
EL CAMP DE MORVERDRE	10,26	20	3	11	3	2	1
L'HORTA NORD	0,65	2	0	1	0	1	0
L'HORTA NORD	0,00	1	0	0	1	0	0
VALÈNCIA	16,58	9	0	8	0	0	1
L'HORTA SUD	11,21	9	0	6	3	0	0
PLANA D'UTIEL-REQUENA	4,24	23	8	7	7	0	1
LA FOIA DE BUÑOL	7,49	14	3	5	4	1	1
EL VALL D'AIORA	1,95	16	11	3	1	0	1
LA RIBERA ALTA	95,23	51	1	37	10	2	1
LA RIBERA ALTA	6,45	7	0	2	5	0	0
LA CANAL NAVARRÉS	2,72	10	8	2	0	0	0
LA COSTERA	11,80	15	2	9	2	0	2
A VALL D'ALBAIDA	2.129,94	19	2	8	5	1	3
LA SAFOR	20,20	20	2	8	9	1	0
TOTAL	5.888,68	425	115	159	96	25	30

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior.

Quadre 17.77

Així mateix, el Quadre 17.78 recull el nombre d'incendis produïts als parcs naturals de la Comunitat Valenciana. S'han registrat 11 incendis més que en 2022, amb una superfície afectada de tan sols 31,69 hectàrees, en contrast amb les 1.359,65 hectàrees de l'any anterior.

INCENDIS EN PARCS NATURALS, 2023*

Parcs	Sup (Ha)	Nom. d'incendis	Raig	Intencionat	Negligència	Desconegut	Altres
SERRA CALDERONA	8,14	6	5	1	0	0	0
SERRA MARIOLA	0,00	1	0	0	0	1	0
SERRA D'ESPADÀ	0,28	6	5	0	1	0	0
EL MONTGÓ	0,23	3	0	0	0	1	2
SERRA GELADA	0,03	1	0	0	1	0	0
SERRA D'IRTA	1,08	1	0	1	0	0	0
CHERA-SOT DE CHERA	0,02	2	2	0	0	0	0
L'ALBUFERA	21,52	11	0	8	2	0	1
GORGES DEL CABRIOL	0,16	4	2	0	1	0	1
LES LLACUNES DE LA MATA I	0,07	2	0	2	0	0	0
EL TÚRIA	0,16	5	1	4	0	0	0
TOTAL	31,69	42	15	16	5	2	4

* Dades provisionals

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior.

Quadre 17.78

El Quadre 17.78 recull, per al quinquenni 2019-2023, les xifres relatives a la superfície afectada i al nombre d'incendis produïts als parcs naturals de la Comunitat Valenciana. El **nombre total d'incendis ha ascendit a 124, amb una superfície afectada de 985,56 hectàrees**. El menor nombre d'incendis es va registrar durant l'exercici 2021, amb 15 incendis, mentre que l'any 2019 va ser el que va comptabilitzar la menor superfície arrasada, amb 2,55 hectàrees.

EVOLUCIÓ INCENDIS EN PARCS NATURALS, 2019-2023

PARCS	Sup (Ha)					Nom. d'incendis				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
CHERA-SOT DE CHERA					0,02					2
EI HONDO		0,50	0,18				1	1		
EL MONTGÓ		0,02		6,67	0,23		2		2	3
FONT-ROJA										
GORGES DEL CABRIOL	0,04		19,52	1.330,59	0,16	1		2	1	4
LES LLACUNES DE LA MATA I TORREVELLA	0,10		8,68		0,07	3		1		2
L'ALBUFERA	0,01	0,64		0,43	21,52	1	3		4	11
LA MARJAL DE PEGO OLIVA	0,85		1,88	0,71		1		1	2	
PRAT DE CABANES-TORREBLANCA										
SALINES DE SANTA PAOLA										
PENYAGOLOSA										
SERRA CALDERONA	0,10			7,94	8,14	1			3	6
SERRA D'ESPADÀ	0,12	1,71	231,48	3,27	0,28	3	3	3	3	6
SERRA D'IRTA		0,88			1,08		2			1
SERRA GELADA	0,50		0,19	1,58	0,03	2		3	2	1
SERRA MARIOLA	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	1	2	1	3	1
TINENÇA DE BENIFASSÀ				0,55					2	
TORREVELLA										
TÚRIA	0,84	26,20	0,70	7,90	0,16	3	5	3	9	5
DESERT DE LES PALMES		0,02					2			
TOTAL ANUAL	2,55	29,97	52,28	1.359,65	31,69	16	20	15	31	42
TOTAL 2019-2023	1.476,14 Sup (Ha)					124 Nom. d'incendis				

Font: Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Conselleria de Justícia i Interior.

Quadre 17.79

13 ACCIÓN POR EL CLIMA

Dels valors acumulats a 31 de desembre per a l'últim decenni, l'any 2023 se situa molt per damunt de la mitjana en el nombre d'incendis forestals, establida en 272. La superfície afectada acumulada en aquest exercici és la tercera més elevada de l'últim decenni, a conseqüència de les hectàrees arrasades durant el mes de març en els incendis ocorreguts a la comarca de l'Alt Millars. Segons el parer del CES CV, ens trobem davant d'una situació d'increment del risc d'incendis forestals, agreujada per l'estrès hídric de les masses forestals, que fa aconsellable reforçar no sols els mitjans d'extinció, sinó també les actuacions de prevenció al llarg de tot l'any, així com ajustar els mitjans destinats a la temporada crítica a la realitat actual.

17.6. RESIDUS

La generació i gestió dels residus constitueix un greu problema ambiental en les societats avançades, per la qual cosa la reducció en la generació i la gestió adequada dels mateixos són elements clau per a la consecució dels objectius climàtics de l'Acord de París.

El **model de recollida selectiva de residus a la Comunitat Valenciana** es basa fonamentalment en la recollida mitjançant contenidors ubicats a la via pública. Des que es va iniciar la recollida selectiva, s'ha anat fomentant la posada a disposició de la ciutadania d'un parc de contenidors, incrementant-se any rere any. Aquest augment respon a la voluntat d'oferir uns nivells òptims de qualitat del servei, afavorint una correlació positiva entre la població i el nombre de contenidors en servei.

Els Quadres 17.79 a 17.84 mostren la **situació de la recollida selectiva** de paper, vidre i envasos lleugers, oferint les dades corresponents als últims cinc exercicis (2019-2023). Les taules contenen el nombre de quilograms recollits i contenidors existents, així com la ràtio d'aquests per nombre d'habitants. Pel que fa als resultats del Centre d'Envasos de Vidre, des de l'entrada en vigor de la Llei 11/1997 d'Envasos i Residus d'Envasos, la responsabilitat en aquesta matèria correspon als Sistemes Integrats de Gestió: Ecoembes (envasos lleugers), Ecovidrio (vidre), Sigfito (envasos fitosanitaris) i Sigre (envasos de productes farmacèutics). De conformitat amb la llei esmentada, una vegada recollits aquests residus de manera selectiva, són enviats a les diferents plantes de classificació i selecció d'envasos (Castelló, Benidorm, Alzira, Villena) i, posteriorment, als recicladors.

Analitzant les dades d'aquests quadres, es pot apreciar que **durant els últims cinc anys s'ha incrementat el parc de contenidors** de paper un 15,2 %, de vidre un 11,5 % i d'envasos lleugers un 23,2 %.

Per la seua banda, la **recollida selectiva de paper, vidre i envasos lleugers s'ha vist incrementada** un 18,2 %, un 3,7 % i un 30,8 %, respectivament, durant el mateix període.

La **recollida selectiva d'envasos de medicaments ha experimentat un increment del 7,7 % fins a l'any 2022, i la d'envasos fitosanitaris ho ha fet en un grau més elevat, amb un augment del 28,2 %.**

En un marc global de crisi ambiental i de consum de recursos naturals, resulta imprescindible apostar per un canvi d'hàbits tant en la societat com en els processos productius i de serveis. En aquest sentit, cal destacar que la nostra

Comunitat mostra tendències optimistes pel que fa a la quantitat de residus urbans recollits de manera separada (envasos, paper i cartó, vidre i, especialment, fracció orgànica).

Els Quadres 17.79 a 17.84 contenen la ràtio entre el nombre de contenidors i els quilograms recollits anualment i el nombre d'habitants, prenent com a referència les dades de població de l'Estadística de Població Contínua de l'INE.

El parc de contenidors de **paper** en 2023 ha experimentat un increment del 7,5 % respecte de l'exercici 2022, si bé la ràtio de contenidors per habitant s'ha reduït en un 5,2 %, davant del 9,4 % menys registrat en 2022. Quant a la recollida selectiva, s'ha produït un increment del 2,5 % en el nombre de quilos recollits, sis dècimes menys que en 2022, i s'ha registrat un augment del 0,5 % en la ràtio kg/any per habitant, davant del 0,9 % de l'any anterior.

Pel que fa al **vidre**, s'ha produït un increment del 3 % en el parc de contenidors, quatre dècimes més que en 2022, mentre que la ràtio de contenidors per habitant ha disminuït un punt percentual. La recollida selectiva d'aquest material ha disminuït un 1 %, en contrast amb l'increment del 9,1 % registrat en 2022 respecte de l'any anterior. Així mateix, la ràtio de recollida selectiva ha descendit un 3 %, enfront de l'augment del 6,9 % registrat en 2022 respecte de 2021.

En el cas dels **envasos lleugers**, s'observa un increment del 7,1 % en el parc de contenidors, molt superior al 1,6 % de 2022, mentre que la ràtio contenidors/habitants ha descendit un 4,8 %, enfront de l'increment del 0,5 % de l'any anterior. Per la seua banda, la recollida selectiva s'ha incrementat un 3,3 %, passant la ràtio de quilograms per habitant i any de 14,77 en 2022 a 14,96 en 2023.

CONTENEDORS DE PAPER I CARTÓ

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*
Alacant	1.877.627	7.143	262,9	1.887.036	6.522	289,3	1.907.494	7.034	271,2	1.955.268	7.344	266,2	1.994.108	7.962	250,5
Castelló	584.201	2.479	235,7	587.632	2.515	234,8	591.300	2.559	231,1	604.086	2.772	217,9	615.515	3.110	197,9
València	2.584.654	10.644	242,8	2.593.243	10.198	255,5	2.609.322	11.140	234,2	2.656.841	11.600	229,0	2.709.825	12.281	220,7
C. Valencian:	5.046.482	20.266	249,0	5.067.911	19.235	265,0	5.108.116	20.733	246,4	5.216.195	21.716	240,2	5.319.448	23.353	227,8

* Ràtio = Habitants / Contenidors

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.80

RECOLLIDA SELECTIVA DE PAPER I CARTÓ

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*
Alacant	1.877.627	26.670.381	14,20	1.887.036	26.277.788	13,93	1.907.494	27.759.653	14,55	1.955.268	28.830.272	14,74	1.994.108	30.979.333	15,54
Castelló	584.201	6.848.930	11,72	587.632	7.034.363	11,97	591.300	7.466.989	12,63	604.086	7.614.733	12,61	615.515	8.010.282	13,01
València	2.584.654	38.393.708	14,85	2.593.243	40.918.248	15,78	2.609.322	45.250.003	17,34	2.656.841	46.497.021	17,50	2.709.825	46.028.720	16,99
C. Valencian:	5.046.482	71.913.019	14,25	5.067.911	74.230.399	14,65	5.108.116	80.476.645	15,75	5.216.195	82.942.026	15,90	5.319.448	85.018.335	15,98

* Ràtio = (kg./any) / Habitants

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.81

CONTENEDORS DE VIDRE

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*
Alacant	1.877.627	10.787	174,1	1.887.036	11.030	171,1	1.907.494	11.348	168,1	1.955.268	11.607	168,5	1.994.108	11.985	166,4
Castelló	584.201	3.112	187,7	587.632	3.257	180,4	591.300	3.420	172,9	604.086	3.720	162,4	615.515	3.732	164,9
València	2.584.654	11.342	227,9	2.593.243	11.706	221,5	2.609.322	11.885	219,5	2.656.841	12.009	221,2	2.709.825	12.439	217,8
C. Valencian:	5.046.482	25.241	199,9	5.067.911	25.993	195,0	5.108.116	26.653	191,7	5.216.195	27.336	190,8	5.319.448	28.156	188,9

* Ràtio = Habitants / Contenidors

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.82

RECOLLIDA SELECTIVA DE VIDRE

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*
Alacant	1.877.627	41.153.190	21,92	1.887.036	37.600.882	19,93	1.907.494	39.005.798	20,45	1.955.268	44.157.505	22,58	1.994.108	44.433.409	22,28
Castelló	584.201	7.927.290	13,57	587.632	7.801.920	13,28	591.300	7.964.320	13,47	604.086	8.374.680	13,86	615.515	8.113.520	13,18
València	2.584.654	39.541.903	15,30	2.593.243	37.636.380	14,51	2.609.322	38.099.700	14,60	2.656.841	40.293.360	15,17	2.709.825	39.330.320	14,51
C. Valencian:	5.046.482	88.622.383	17,56	5.067.911	83.039.182	16,39	5.108.116	85.069.818	16,65	5.216.195	92.825.540	17,80	5.319.448	91.877.249	17,27

* Ràtio = (kg./any) / Habitants

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.83

CONTENIDORS D'ENVASOS LLEUGERS

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants**	Cont.	ratio*	Habitants	Cont.	ratio*
Alacant	1.877.627	7.531	249,3	1.887.036	7.262	259,9	1.907.494	7.987	238,8	1.955.268	8.258	236,8	1.994.108	8.907	223,9
Castelló	584.201	2.495	234,1	587.632	2.550	230,4	591.300	3.526	167,7	604.086	3.019	200,1	615.515	3.320	185,4
València	2.584.654	11.768	219,6	2.593.243	11.706	221,5	2.609.322	13.160	198,3	2.656.841	13.793	192,6	2.709.825	14.615	185,4
Valenciana	5.046.482	21.794	231,6	5.067.911	21.518	235,5	5.108.116	24.673	207,0	5.216.195	25.070	208,1	5.319.448	26.842	198,2

* Ràtio = Habitants / Contenidors

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.84

RECOLLIDA SELECTIVA D'ENVASOS LLEUGERS

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants	(kg/any)	ratio*
Alacant	1.877.627	22.521.930	11,99	1.887.036	24.257.250	12,85	1.907.494	25.761.066	13,51	1.955.268	27.062.299	13,84	1.994.108	28.662.463	14,37
Castelló	584.201	5.351.558	9,16	587.632	6.122.797	10,42	591.300	6.375.868	10,78	604.086	6.614.807	10,95	615.515	6.992.658	11,36
València	2.584.654	32.982.109	12,76	2.593.243	38.173.431	14,72	2.609.322	41.383.150	15,86	2.656.841	43.380.178	16,33	2.709.825	43.946.261	16,22
Valenciana	5.046.482	60.855.598	12,06	5.067.911	68.553.478	13,53	5.108.116	73.520.084	14,39	5.216.195	77.057.280	14,77	5.319.448	79.601.382	14,96

* Ràtio = (kg./any) / Habitants

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.85

RECOLLIDA SELECTIVA ENVASOS DE MEDICAMENTS

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*
Alacant	1.877.627	177.470	0,09	1.887.036	167.013	0,09	1.907.494	185.017	0,10	1.955.268	187.983	0,10	1.994.108	181.590	0,09
Castelló	584.201	49.355	0,08	587.632	48.695	0,08	591.300	56.163	0,09	604.086	59.943	0,10	615.515	60.549	0,10
València	2.584.654	312.878	0,12	2.593.243	288.066	0,11	2.609.322	313.578	0,12	2.656.841	319.509	0,12	2.709.825	312.172	0,12
Valenciana	5.046.482	539.703	0,11	5.067.911	503.774	0,10	5.108.116	554.758	0,11	5.216.195	567.435	0,11	5.319.448	554.311	0,10

* Ràtio = (kg./any) / Habitants

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.86

RECOLLIDA SELECTIVA ENVASOS DE FITOSANITARIS

	2019			2020			2021			2022			2023		
	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*	Habitants**	(kg/any)	ratio*
Alacant	1.877.627	118.420	0,06	1.887.036	146.480	0,25	1.907.494	141.505	0,07	1.955.268	165.600	0,08	1.994.108	153.070	0,08
Castelló	584.201	90.340	0,15	587.632	112.160	0,04	591.300	120.439	0,20	604.086	125.680	0,21	615.515	127.290	0,21
València	2.584.654	316.830	0,12	2.593.243	370.530	0,07	2.609.322	383.554	0,15	2.656.841	365.780	0,14	2.709.825	393.320	0,15
Valenciana	5.046.482	525.590	0,10	5.067.911	629.170	0,12	5.108.116	645.498	0,13	5.216.195	657.060	0,13	5.319.448	673.680	0,13

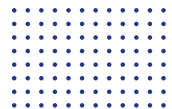
* Ràtio = (kg./any) / Habitants

** Estadística de població contínua INE. Dades definitives fins a 2022. Dades provisionals per a 2023.

Font: INE i Direcció General de Qualitat i Educació Ambiental. Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori. Elaboració pròpia.

Quadre 17.87

El Quadre 17.87 conté les dades corresponents als **residus municipals** a la Comunitat Valenciana per als exercicis 2021 i 2022, així com la seua variació percentual. Inclou tant el nombre de contenidors com les xifres relatives a la recollida selectiva, la recuperació total en les plantes de residus mesclats i el percentatge de rebuig a abocador dels residus municipals.

RESIDUS MUNICIPALS LA COMUNITAT VALENCIANA 2021-2022

	2021	2022	Variació% 2022-2021
Contenidors/any paper-cartó	20.733	21.716	4,74
Contenidors/any vidre	26.653	27.336	2,56
Contenidors/any envasos lleugers	24.673	25.070	1,61
Recogida selectiva cartó ton/any	80.477	86.736	7,78
Recogida selectiva vidre ton/any	85.070	92.826	9,12
Recogida selectiva envasos lleugers ton/any	73.520	77.057	4,81
Recogida selectiva de fitosanitaris ton/any	645	853	32,25
Recogida selectiva de medicaments ton/any	555	567	2,16
Recogida de residus mesclats (ton)	2.214.022	2.263.689	2,24
Altres recogides separades (ton)	422.074	543.022	28,66
Recuperació total plantes residus mescla (ton)	1.023.211	1.077.031	5,26
% Rebuig a verteder residus municipals	43,50	38,72	-10,99

Font: Direcció General de Qualitat Ambiental. Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Quadre 17.88

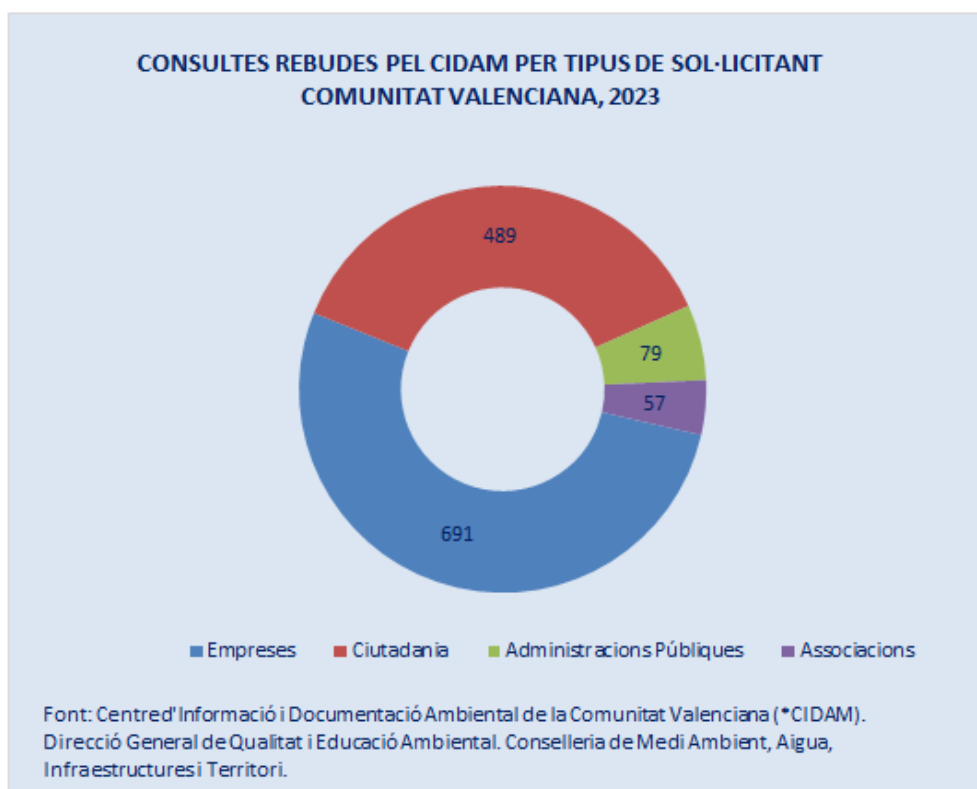
17.7. PARTICIPACIÓ I CONSCIÈNCIA CIUTADANA

17.7.1. Dret d'accés a la informació ambiental

La [Llei 27/2006](#), de 18 de juliol, va establir el marc de regulació per a garantir els drets d'accés a la informació, la participació pública i l'accés a la justícia en matèria de medi ambient.

L'òrgan encarregat de canalitzar les consultes de la ciutadania en aquesta matèria és el Centre d'Informació i Documentació Ambiental (CIDAM)³⁹.

Al Gràfic 17.25 es recull el **nombre de consultes** rebudes pel CIDAM, classificades segons el tipus de sol·licitant per a l'exercici 2023.

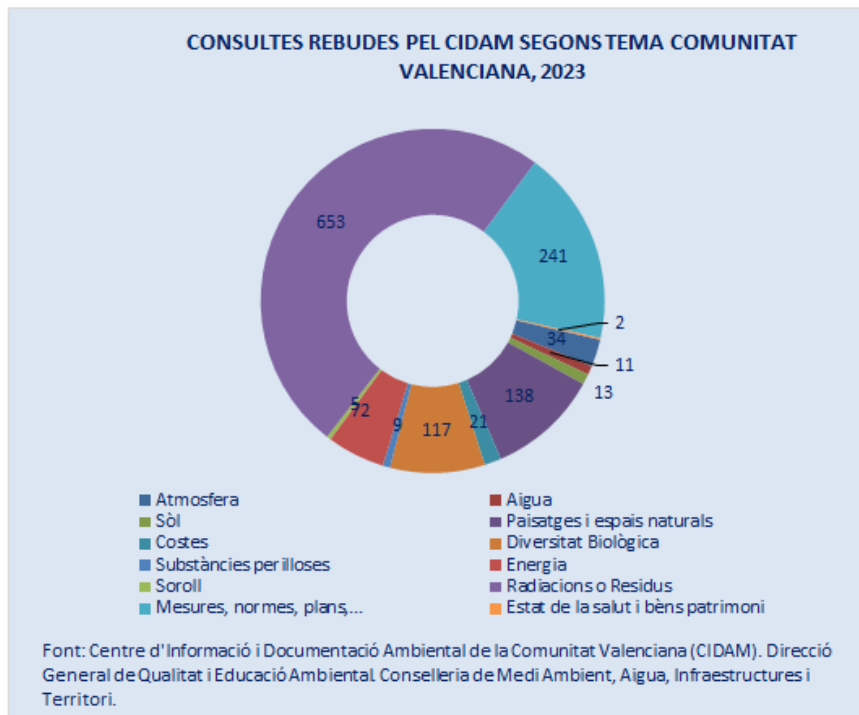

Gràfic 17.25

El nombre total de **consultes ha sigut de 1.316, la qual cosa representa 74 més que l'any anterior**, és a dir, un increment del 6 %. El 52,5 % de les consultes correspon a empreses (2,7 punts percentuals més que en 2022), mentre que el segon lloc l'ocupen les consultes realitzades per **la ciutadania**, amb un 37,1 %, tres dècimes de punt menys que en l'any precedent.

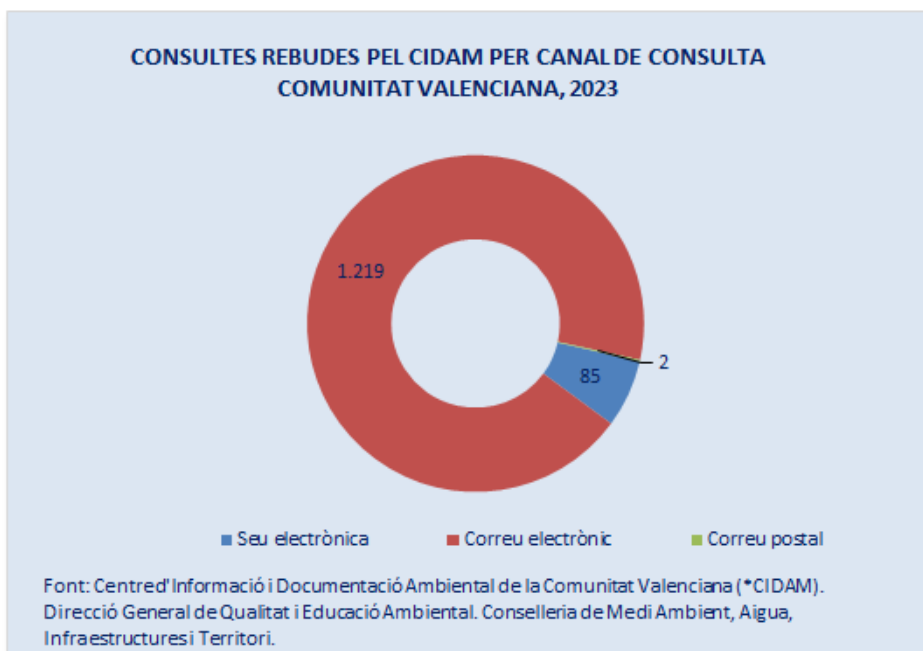
³⁹ Els objectius del CIDAM són els següents: donar una resposta eficaç a les demandes sobre l'estat del medi ambient en la Comunitat Valenciana; atendre els compromisos i peticions que en matèria d'informació ambiental li siguen requerits per les diferents administracions i institucions públiques; normalitzar el tractament de la informació ambiental en tot l'àmbit de la Comunitat Valenciana per tal de facilitar-ne la difusió i l'accés; donar a conèixer de manera sistemàtica la informació més rellevant sobre l'estat del medi ambient en la nostra Comunitat, col·laborant en les campanyes d'educació i participació pública; gestionar de manera conjunta i integrada tots els fons documentals de la conselleria competent en matèria de medi ambient i dels centres dependents d'aquesta.

Per part seua, el Gràfic 17.26 contempla les consultes rebudes segons temàtica per a l'exercici 2023.

Gràfic 17.26

Finalment, el Gràfic 17.27 conté les consultes rebudes pel Cidam pel canal de consulta per a l'exercici 2023.

Gràfic 17.27

17.7.2. Educació ambiental i participació pública

El **Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana** (CEACV) compleix amb aquesta funció posant a disposició de les persones usuàries diversos recursos i activitats formatives i de temps lliure⁴⁰. A continuació, es presenten les principals xifres de les activitats del CEACV durant l'últim any.

RESUM D'ACTIVITATS DEL CEACV, 2023

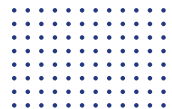
Centre d'Informació i Documentació Ambiental de la Comunitat Valenciana	
Programa de visites	
Visitants del Centre d'Educació Ambiental	10.803
Programa de foment i suport a les accions educatives en medioambient	
Nombre de programes d'organitzacions, coordinadors i en els que col·labora el CEACV	4
Campanyes d'educació ambiental	
Nombre de campanyes organitzades/coordinades pel CEACV	4
Exposicions en prestam	
Nombre d'entitats que han tingut exposicions en el CEAV	33
Nombre de dies totals que s'han presentat les exposicions del CEAV	490
Centre de Documentació	
Nombre de persones usuàries del Centre de Documentació del CEACV	190
Nombre de documents en préstec	99
Programes formatius	
Nombre d'accions formatives desenvolupades pel *CEACV	24
Nombre d'hores de formació	432
Nombre de participants en accions formatives CEAV	2.505
Sessions tècniques	
Nombre d'accions Sessions tècniques desenvolupades pel CEACV	6
Nombre de participants en les sessions tècniques	333
Comunicació i difusió	
Nombre de visites a la web del CEACV	46.898
Nombre de seguidors/es en xarxes socials	9.562
Nombre de subscriptors/es (notícies del CEACV)	4.984

Font: Centre d'Informació i Documentació Ambiental de la Comunitat Valenciana(CEACV).

Quadre 17.89

⁴⁰Entre les seues activitats el CEAV ofereix: Itineraris guiats per a la divulgació i sensibilització sobre el medi ambient i la seua protecció; formació ambiental per a diferents sectors de la població; biblioteca d'accés públic especialitzades en temes de medi ambient; reunions tècniques, seminaris i jornades; activitats lúdiques i d'oci enfocades a conscienciar sobre la necessitat de conservació del medi ambient i els recursos naturals.

El Quadre 17.89 arreplega les xifres de l'activitat duta a terme pel CEACV durant els cinc últims exercicis.

RESUM D'ACTIVITATS DEL CEACV. PERÍODE 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Centre d'Informació i Documentació Ambiental de la Comunitat Valenciana					
Visitants del Centre d'Educació Ambiental	10.050	3.119	3.291	4.565	10.803
Nombre de programes de participació social en temes ambientals organitzats/coordinats pel CEACV	8	8	8	5	4
Centre de Documentació					
Nombre d'usuàries del Centre de Documentació del CEACV	360	72	115	134	190
Nombre de documents en préstec	181	55	72	74	99
Accions formatives					
Nombre d'hores de formació	215	155	350	422	432
Nombre d'accions formatives desenrotllades pel *CEACV	14	9	9	24	24
Nombre de participants en accions formatives	710	351	560	915	2.505
Sessions tècniques					
Nombre d'accions Sessions tècniques desenvolupades pel CI	9	1	7	7	6
Nombre de participants en les sessions tècniques	497	30	321	555	333
Comunicació i difusió					
Nombre de visites a la web del CEACV	121.863		125.776	161.583	46.898
Nombre de seguidors en xarxes socials		7.000	8.400	8.958	9.562
Nombre de subscriptors/es (notícies del CEACV)				5.649	4.984

Font: Centre d'Informació i Documentació Ambiental de la Comunitat Valenciana(CEACV).

Quadre 17.90

18 Consum

Aquest capítol presenta una síntesi de les actuacions realitzades durant l'any 2023 per les administracions públiques i les associacions en el marc del model de protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries de la Comunitat Valenciana. La informació s'ha elaborat a partir de les dades estadístiques disponibles, procedents de la Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme, de les associacions, de les oficines municipals d'informació, així com d'altres òrgans i institucions, com ara el Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors i la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.

El consum ha augmentat al llarg de 2023 lleugerament per damunt del que s'havia previst, impulsat per l'increment de la **renda disponible de les llars**, malgrat l'augment generalitzat dels preus, especialment en el sector de l'alimentació. A continuació, es presenta una síntesi de les dades i de les actuacions més significatives desenvolupades durant l'any a la Comunitat Valenciana en aquesta matèria:

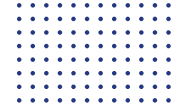
- Pel que fa a les accions de **formació**, destaquen, tant pel nombre d'actuacions com per la població a la qual arriben, les activitats desenvolupades per les associacions i les oficines municipals d'informació a les persones consumidores i usuàries.
- El 71 % dels productes retirats a través de la **Xarxa d'Alertes** de Productes No Alimentaris han sigut joguets.
- L'import assignat en **ajudes econòmiques** concebudes per la Conselleria a les corporacions locals, federacions i associacions de consum ha disminuït un 2 % interanual.

- El nombre de **consultes** presentades davant els serveis territorials de consum de la Conselleria s'ha mantingut pràcticament constant respecte a l'any anterior, mentre que les reclamacions han disminuït un 10,2 %. La telefonia continua sent el sector més consultat i reclamat, també en les oficines municipals. Malgrat liderar el rànquing, el sector de les telecomunicacions ha registrat una important reducció tant en el nombre de consultes com de reclamacions en els dos darrers anys consecutius. El sector de bancs i entitats financeres ha sigut el més reclamat en les associacions, mentre que la telefonia ocupa el segon lloc.

- Les **sol·licituds d'arbitratge** presentades davant les Junes Arbitrals de Consum han augmentat un 6 % interanual, i el 80 % dels laudes dictats per aquestes Junes a la Comunitat Valenciana han resultat favorables per a la part reclamant (totalment o parcialment) o han sigut de caràcter conciliatori.

- Les persones consumidores valencianes són, entre totes les de l'Estat espanyol, les que donen més importància a la informació sobre la composició del producte que figura a l'**etiquetatge**.

18.1. LA PROTECCIÓ I DEFENSA DE LES PERSONES CONSUMIDORES I USUÀRIES

La protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries és una matèria sobre la qual la **Comunitat Valenciana ostenta competència exclusiva**, en incloure's literalment la «defensa del consumidor i de l'usuari» entre les matèries recollides a l'article 49.1, ordinal 35, de l'Estatut d'Autonomia.

Dins de l'àmbit competencial de la Generalitat, correspon al Consell la planificació general de la **política de protecció, defensa i promoció** de les persones consumidores i usuàries, i, principalment, a la Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme la seua gestió i execució, per ser l'òrgan que té atribuïda la competència específica en matèria de consum.

En l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana, a més de la Generalitat (i en particular, del Consell i de l'Administració de la Generalitat a través de les conselleries amb competència específica o concurrent en matèria de consum), **formen part del sistema de protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries els següents agents:**

- El **Consell de Persones Consumidores i Usuàries de la Comunitat Valenciana**, òrgan de consulta i assessorament de la Generalitat en matèria de protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries.

- Les **Juntes Arbitrals de Consum**, òrgans administratius creats mitjançant convenis entre l'Administració General de l'Estat i les administracions públiques de la Comunitat Valenciana competents en matèria de consum, a través dels quals s'articula i es gestiona l'arbitratge institucional de consum.

- Les **entitats locals**, especialment a través de les oficines d'informació a les persones consumidores i usuàries. La Generalitat, per mitjà de la conselleria competent en matèria de consum, coordina la tasca d'aquestes oficines i els ha de prestar el suport necessari. Les oficines acreditades han d'estar inscrites en un registre públic dependent d'aquesta conselleria.

- Les **associacions de persones consumidores i usuàries**, que poden integrar-se en unions, federacions o confederacions.

En qualsevol cas, la finalitat fonamental de les actuacions de les administracions públiques i de la resta d'agents del sistema de protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries és **garantir la seguretat, protegir la salut i salvaguardar els drets econòmics i socials de la ciutadania**. A continuació, a partir de les dades disponibles, s'ofereix una anàlisi de les actuacions implementades durant l'any 2023 a la Comunitat Valenciana.

18.1.1. Informació, formació i consum

Pel que fa a les activitats més destacades en matèria d'**informació, formació i consum** dutes a terme per la Generalitat Valenciana, a través de la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum durant l'any 2023, cal assenyalar la realització d'una nova edició del **concurs de consum responsable Consumópolis 18**: A internet, et creus tot el que veus? Aquest concurs promou l'educació de les persones consumidores mitjançant l'ús de les tecnologies i una metodologia cooperativa. Es desenvolupa gairebé íntegrament a través d'internet i ofereix diferents tipus d'activitats plantejades en diverses situacions relacionades amb el consum, com ara hàbits de consum, productes i serveis, transport, publicitat, noves tecnologies, alimentació o consum ètic. Es tracta d'una iniciativa de la Direcció General de Consum del Ministeri de Consum, amb la participació de les comunitats autònomes, i consta d'una fase autonòmica i una altra de caràcter estatal. L'objectiu del concurs és **fomentar una reflexió conscient, crítica i solidària sobre diferents aspectes del consum responsable**, i està adreçat a l'alumnat des del tercer cicle d'Educació Primària fins al quart curs d'Educació Secundària Obligatoria. En l'edició de 2023, un equip valencià del CEIP Vilamar del Port de Sagunt ha estat guardonat amb un dels tres premis nacionals. La Generalitat ha donat suport econòmic a aquest concurs amb una aportació de 6.000 euros.

Quant al **Pla de Formació Contínua Interadministrativa** de 2023, s'han impartit dos cursos: La protecció de les persones consumidores en els sectors estratègics i Marc competencial de consum. Aquesta formació s'adreça al personal funcionari que treballa o col·labora en l'àmbit del consum en les diferents administracions públiques, com ara ajuntaments, diputacions i serveis territorials.

La Conselleria té en marxa l'**Estratègia d'Educació per al Consum Sostenible de la Comunitat Valenciana (EECS) 2021-2024**, en el marc de l'Objectiu 12 de l'Agenda 2030: Producció i consum responsables. L'estratègia es fonamenta en tres pilars bàsics i set **línies estratègiques**: col·laboració institucional i entre entitats; formació i sensibilització; comerç; desenvolupament econòmic; producció agroalimentària i salut; eficiència energètica i canvi climàtic; i sostenibilitat ambiental i residus.

En compliment de la línia d'acció 2.2 «Organització de fires» d'aquesta Estratègia, al desembre de 2023 es va celebrar la **3a Fira de Consum Responsable en la Comunitat Valenciana**, Consum responsable, vida saludable, amb la participació de les associacions de persones consumidores, entitats i empreses relacionades amb la venda de productes sostenibles i de proximitat, i la realització de tallers i conferències per a la sensibilització i conscienciació de la ciutadania.

Activitats de formació en associacions i oficines municipals d'informació a les persones consumidores i usuàries

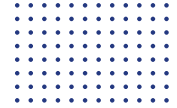
Respecte a la formació en matèria de consum, les associacions i organitzacions de persones consumidores i usuàries desenvolupen una tasca constant mitjançant campanyes informatives, jornades, tallers i xarrades sobre temes molt diversos.

En 2023, les **associacions** que han remés dades al Comitè¹ han dut a terme **activitats formatives molt diverses**, majoritàriament de caràcter presencial, tot i que també s'han realitzat algunes en línia i a través de seminaris web. Els continguts han abordat temes com els drets de les persones consumidores i usuàries, economia domèstica, cura del sol pelvià, ús responsable de pantalles i xarxes socials, consum responsable, hàbits alimentaris saludables, aliments ecològics, economia circular, factura elèctrica i estalvi energètic, etiquetatge de productes, elaboració de la declaració de la renda, estalvi per a xicotets inversors, educació financera, sector financer en línia i seguretat a internet, entre d'altres. Amb les dades disponibles al Comitè en el moment d'elaboració d'aquesta Memòria, les activitats formatives organitzades per les associacions durant 2023 ascendeixen a 286, amb una participació superior a les 5.100 persones².

A més, les associacions publiquen tríptics, guies i fullets divulgatius, així com revistes i butlletins informatius tant en format paper com en línia, i participen diàriament en mitjans de comunicació (premsa, ràdio, televisió i internet). La **difusió i la informació** al consumidor per part de les **associacions de la Comunitat Valenciana** es realitza també a través de les xarxes socials i dels seus llocs web.

¹ Les associacions d'àmbit autonòmic que han remés dades al Comitè són: Associació Valenciana de Consumidors i Usuaris (Avacu), Associació d'Usuaris de Bancs, Caixes i Assegurances de la Comunitat Valenciana (Adicae), Associació de Consumidors i Usuaris en Acció Facua Comunitat Valenciana, Unió Associativa de la Comunitat Valenciana especialitzada en consum i qualitat de vida (Unae), Consum Societat Cooperativa Valenciana, i Federació Autonòmica de Mestresses de Casa, Consumidors i Usuaris de la Comunitat Valenciana (Tyrius).
² Les dades aportades per les associacions en matèria de formació no són homògenes.

A més, les **associacions participen en el sistema d'arbitratge de la Comunitat Valenciana**, i algunes col·laboren entre si mitjançant convenis de cooperació, així com amb múltiples empreses, entitats socials, centres educatius, col·legis professionals, fòrums, fundacions, universitats i institucions públiques i privades d'àmbit local, autonòmic, nacional, europeu i internacional.

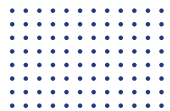
Així mateix, les **OMIC** dels ajuntaments també duen a terme una **intensa activitat de formació**. Les dades rebudes de 12 d'aquestes oficines mostren un total de 263 activitats, algunes de les quals s'han realitzat en línia, i que han anat dirigides a unes 9.000 persones aproximadament. Les temàtiques tractades en aquestes activitats formatives han sigut, entre altres: ús responsable de l'aigua, alimentació i hàbits saludables, drets de les persones consumidores, consum responsable, cuida el teu planeta, eliminació de plàstics, reducció del consum de productes processats i foment del consum de productes locals.

El Comitè considera molt important potenciar les activitats de formació i informació dirigides a les persones consumidores i usuàries, especialment als col·lectius més vulnerables (menors, adolescents, persones amb discapacitat, persones majors, etc.), especialment en temes relacionats amb les noves tecnologies i el comerç electrònic, amb la finalitat de millorar la seua capacitat de resposta en cas de ser víctimes de males pràctiques.

Així mateix, el foment de la formació en àmbits com el consum responsable, els hàbits alimentaris o el reciclatge, entre altres, contribuirà a desenvolupar actituds crítiques envers l'entorn i els hàbits de vida, així com una major consciència a l'hora de prendre decisions encaminades a un consum més responsable, sostenible i solidari, optant per alternatives amb un impacte positiu. Tot això permetrà, sens dubte, assolir uns estàndards de qualitat més elevats en els serveis i productes adquirits.

18.1.2. Seguretat i vigilància de productes de consum

La **xarxa d'alertes** és un sistema d'intercanvi ràpid d'informació entre les autoritats competents en matèria de consum de les comunitats autònomes, l'Estat i els països membres de la Unió Europea, davant l'existència d'un producte que puga suposar un risc greu per a les persones consumidores³.

El Quadre 18.1 recull la informació de la xarxa d'alertes de productes de consum no alimentaris corresponent a l'any 2023, en el qual s'observa que la xifra de productes retirats va ascendir a 51.087 (enfront dels 23.364 de l'any anterior). L'any 2023, **el 71 % dels productes retirats van ser joguets**.

XARXA D'ALERTES. PRODUCTES RETIRATS A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

SECTOR	Total	%
Il·luminació elèctrica	114	0,22
Equip i material esportiu	754	1,48
Vehicles i accessoris pera vehicles	95	0,19
Aparells elèctrics	10.129	19,83
Productes de puericultura	10	0,02
Llums	13	0,03
Accessoris per a equipatge	1	0,00
Calçat	1.910	3,74
Bricolatge	91	0,18
Vestimenta infantil	15	0,03
Articles de joieria	52	0,10
Petits electrodomèstic	227	0,44
Articles per a la festa i carnestoltes	17	0,03
Productes químics d'ús domèstic	524	1,03
Utensilis de cuina	1	0,00
Material elèctric	415	0,81
Articles de decoració	6	0,01
Mobles	350	0,69
Joguets	36.204	70,87
Altres	159	0,31
TOTAL	51.087	100,00

Font: Direcció General de Comerç, Artesania i Consum. Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme

Quadre 18.1

³A Espanya existeixen diverses xarxes d'alerta en matèria de consum. En aquest epígraf s'ofereixen les dades relatives a les alertes de productes de consum no alimentaris. Altres xarxes d'alerta són la d'aliments de l'Agència Espanyola de Seguretat Alimentària i Nutrició (AESAN), la Xarxa d'Alerta Alimentària i la Xarxa d'Alerta Ràpida de Pinsos Nacional, regulada pel Reial decret 1471/2008, de 5 de setembre.

18.1.3. Inspecció i control

La Direcció General de Comerç, Artesania i Consum, a més de desenvolupar programes en matèria de consum, exerceix també la funció del **Servei d’Inspecció i Sancions**. A continuació, en el Quadre 18.2, s’indiquen les dades relatives a les inspeccions realitzades durant l’any 2023, que van ascendir a un total de 29.347 actes, xifra que representa un increment interanual del 36 %.

En el quadre es distingeixen els tipus d’actes: positius, negatius i de presa de mostres, i s’observa que el **97 % van ser actes negatius**. El detall per províncies pot consultar-se al mateix Quadre 18.2.

Els **tipus d’infracció** que van donar lloc a actes positius es concreten en les següents categories: normalització i condicions de venda, adulteració i frau en la qualitat, transaccions comercials, preus, i altres infraccions. La majoria dels actes positius —excepte els que fan referència a altres infraccions— van correspondre a la categoria de normalització i condicions de venda, amb un total de 114 actes.

SERVEI D'INSPECCIÓ, INSPECCIONS REALITZADES, COMUNITAT VALENCIANA, 2023				
	Alacant	Castelló	València	Total
Tipus infracció				
- Adulteració i frau en la qualitat	15	-	-	15
- Fraus en el pes	-	-	-	-
- Transaccions comercials	12	-	-	12
- Preus	3	-	-	3
- Normalització i condicions de venda	56	-	58	114
- Altres infraccions	216	61	239	516
Total Actes Positius	302	61	297	660
Actes Negatius	8.355	12.549	7.674	28.578
Actes de Totes Mostres	25	37	47	109
Total Actes	8.682	12.647	8.018	29.347

Font: Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme.

Quadre 18.2

El Quadre 18.3 recull el nombre total d'**expedients sancionadors** tramitats durant l'any 2023 a la nostra Comunitat. En aquest exercici, la xifra total va ascendir a 277 expedients (52 menys que l'any anterior), amb un import total de sanció de 667.035 euros (15.654 euros més que l'any anterior). El detall per províncies pot consultar-se en el mateix quadre.

Els **tipus d'infracció** recollits en aquests expedients sancionadors van ser: normalització i condicions de venda, adulteració i frau en la qualitat, preus i altres infraccions.

L'any 2023, la majoria dels expedients —sense comptar l'epígraf d'«Altres infraccions»— corresponien a la categoria de **normalització i condicions de venda**, amb 80 expedients i un import sancionador de 107.455 euros. L'epígraf «Altres infraccions», amb 191 expedients (el 69 % del total) i un import de 554.280 euros (el 83 % del total), inclou infraccions no esmentades expressament en els punts anteriors, com ara conductes discriminatòries en l'accés als béns i la prestació dels serveis, especialment aquelles recollides en la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes; la negativa a atendre les demandes de les persones consumidores o usuàries, siga quina siga la seua nacionalitat o lloc de residència, sempre que la seua atenció estiga dins de les possibilitats de l'empresari o empresària; així com qualsevol forma de discriminació en relació amb aquestes demandes; la resistència, negativa o obstrucció a facilitar les labors d'inspecció, i la manipulació o subministrament d'informació inexacta o incompleta, entre altres.

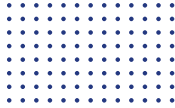
SERVEI INSPECCIÓ, EXPEDIENTS SANCIONADORS, COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Alacant		Castelló		València		Total C.V.	
	Exped.	Import	Exped.	Import	Exped.	Import	Exped.	Import
Tipus infracció								
- Adulteració i frau en la qualitat	-	-	-	-	4	4.000	4	4.000
- Fulles de reclamacions	-	-	-	-	-	-	-	-
- Clàusules abusives	-	-	-	-	-	-	-	-
- Incompliment de requeriment	-	-	-	-	-	-	-	-
- Incompl. serv. atenció al client	-	-	-	-	-	-	-	-
- Transaccions comercials	-	-	-	-	-	-	-	-
- Preus	1	300	-	-	1	1.000	2	1.300
- Normalització i cond. de venda	23	19.600	15	#####	42	51.700	80	107.455
- Pràctiques deslleials	-	-	-	-	-	-	-	-
- Garanties	-	-	-	-	-	-	-	-
- Etiquetat	-	-	-	-	-	-	-	-
- Molt greus	-	-	-	-	-	-	-	-
- Altres infraccions	51	157.719	17	#####	123	360.556	191	554.280
Total Sancionats	75	177.619	32	#####	170	417.256	277	667.035

Font: Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme.

Quadre 18.3

18.1.4. Foment de l'associacionisme i suport financer

Segons la legislació vigent, correspon a la **Generalitat**, a través de la conselleria competent en matèria de consum, el foment de l'associacionisme en l'àmbit del consum.

En el Quadre 18.4 es presenten les associacions de persones consumidores i usuàries d'àmbit autonòmic que consten inscrites en el **Cens d'Associacions de la Comunitat Valenciana**, segons dades facilitades per la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum.

ASSOCIACIONS DE PERSONES CONSUMIDORES I USUÀRIES DE LA COMUNITAT VALENCIANA D'ÀMBIT AUTONÒMIC, 2023

DENOMINACIÓ
Unió de Consumidors de la Comunitat Valenciana UCCV
Associació Valenciana de Consumidors i Usuaris (AVACU)
Federació Autonòmica de Mestreses de Casa, Consumidors i Usuaris de la Comunidad Valenciana
Unió Asociativa de la Comunidad Valenciana especialitzada en consum i qualitat de vida - UNAI CONSUM, S.COOP. V.
Associació de Consumidors i Usuaris en acció FACUA Comunitat Valenciana
Consumidors i Usuaris en España - ACUSE
Associació d'Usuaris de Bancs, Caixes i Segurs de la Comunitat Valenciana - ADICAE CV
Associació de Telespectadores i Radiooients, Consumidors i Usuaris de mitjans de la C. Valenci
Associació Ciutadania i Comunicació (ACICOM)

Font: Cens d'associacions, Direcció General de Comerç, Artesania i Consum.

Quadre 18.4

Una de les actuacions que duu a terme la Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme per al foment de l'associacionisme, així com per a prestar el **suport financer** adequat a les entitats locals, d'acord amb els principis establerts en la legislació vigent, és la convocatòria anual de subvencions en matèria de consum.

El Quadre 18.5 recull la informació relativa al nombre d'actuacions subvencionades durant l'any 2023 i a l'import concedit. El nombre total d'accions secundades per la Conselleria va ser de 45 (3 més que l'any anterior), amb un import total de subvenció de 917.494,90 euros, un 2 % menys que l'any anterior.

SUPORT FINANCER DE LA GENERALITAT VALENCIANA A PROJECTES DE CONSUM, 2023

	Actuacions subvencionades	Import (€)
Ajudes a corporacions locals	35	316.247,60
Ajudes a federacions i associacions	10	601.247,30
TOTAL	45	917.494,90

Font: Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme.

Quadre 18.5

D'altra banda, els **fons Next Generation** destinats al comerç van ser llançats amb la finalitat de reactivar el consum a la Comunitat Valenciana després de la COVID. En suport al comerç, la Generalitat ha gestionat ajudes en forma de subvenció dirigides a mercats, zones comercials, comerç no sedentari i canals curts de comercialització, per tal de finançar el desenvolupament de plans i projectes amb contingut tecnològic, innovador o relacionat amb la sostenibilitat. També s'han concedit ajudes per a la millora d'equipaments destinats al sector comercial i al foment de l'activitat comercial en zones rurals. En el període comprès entre 2021 i 2023, segons l'Informe d'Execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència en la Comunitat Valenciana de desembre de 2023, l'import total de les **ajudes** gestionades per la Generalitat ha sigut de 20,26 milions d'euros. Per la seua part, les inversions de l'Administració General de l'Estat a la Comunitat Valenciana en matèria de comerç han ascendit a 0,32 milions d'euros⁴.

18.2. CONSULTES

A la nostra Comunitat, les consultes en matèria de consum poden presentar-se davant les **Oficines Municipals d'Informació al Consumidor** (OMIC), davant els **Serveis Territorials de la Generalitat Valenciana** competents en matèries de turisme, comerç o consum, així com a les **seus de les associacions i organitzacions** de protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries.

Consultes als Serveis Territorials de Consum (STC)

Als STC es van presentar, durant l'any 2023, un total de **8.682 consultes, la qual cosa representa un increment del 0,64 % respecte a l'any anterior**. Per províncies, les consultes van augmentar a Alacant un 39 % interanual i a Castelló un 17 %, mentre que a València van disminuir un 14 % interanual (Quadre 18.6).

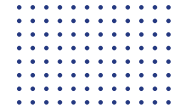
SERVEIS TERRITORIALS DE CONSUM. CONSULTES PER PROVÍNCIES EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023-2022

	2023	2022	Variació 23/22 (%)
Alacant	1.303	935	39,36
Castelló	2.849	2.434	17,05
València	4.530	5.258	-13,85
Comunitat Valenciana	8.682	8.627	0,64

Font: Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme.

Quadre 18.6

⁴La distribució anual dels 20,26 milions d'euros en subvencions ha sigut la següent: 5,94 milions d'euros en 2021, 14,32 milions d'euros en 2022 i 0 euros en 2023.

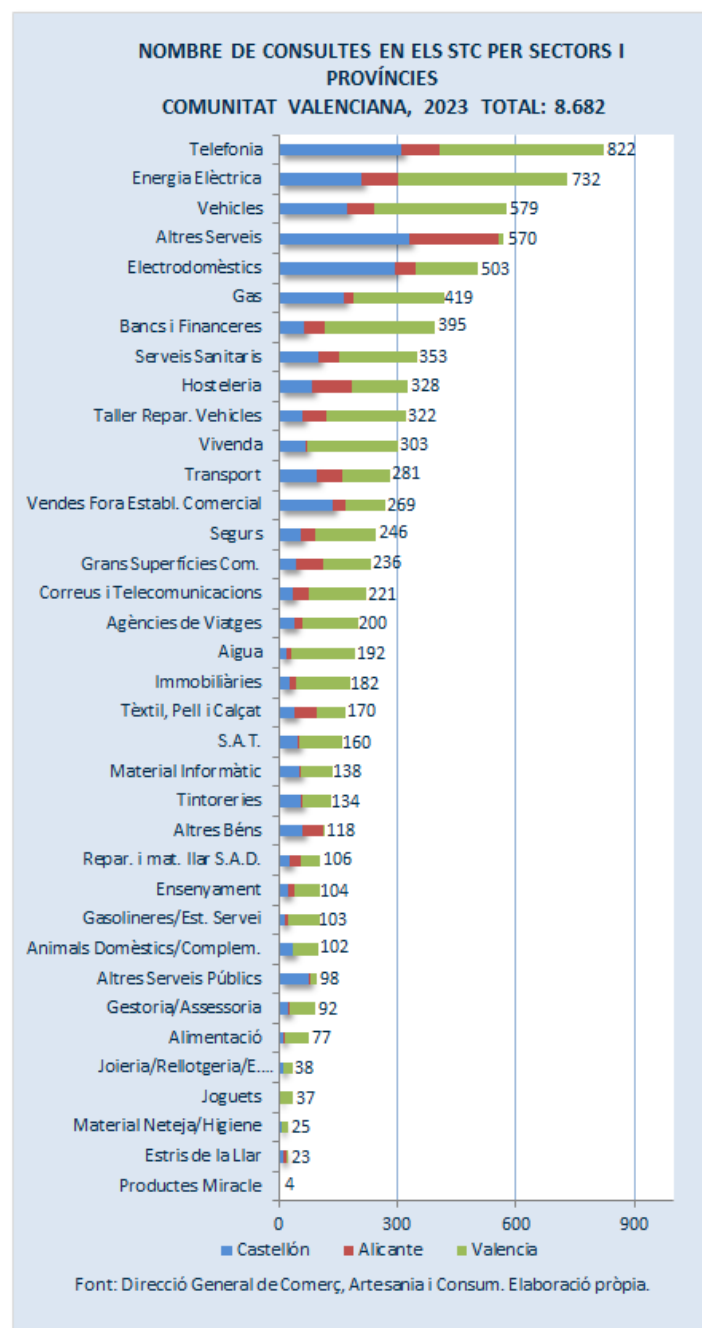
El Quadre 18.7 mostra el nombre de **consultes per sectors** realitzades durant l'any 2023 per part de les persones consumidores davant els serveis públics autonòmics competents. Com en anys anteriors, **el sector amb més consultes va ser el de telefonia**, amb un total de 822 consultes, que representen el 9,5 % del total. En el Gràfic 18.1 es representa, ordenat de major a menor, el nombre de consultes per sectors i, al mateix temps, dins de cada sector, les consultes corresponents a cadascuna de les tres províncies de la Comunitat.

NOMBRE DE CONSULTES PER SECTORS EN ELS STC, COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023					
Sectors	2022		2023		Tasa Var. 23/22
	Nº	%	Nº	%	
Aigua	221	2,56	192	2,21	-13,12
Gas	536	6,21	419	4,83	-21,83
Energia Elèctrica	671	7,78	732	8,43	9,09
Transport	217	2,52	281	3,24	29,49
Telefonia	1.219	14,13	822	9,47	-32,57
Correus i Telecomunicacions	136	1,58	221	2,55	62,50
Altres Serveis Públics	40	0,46	98	1,13	145,00
Alimentació	64	0,74	77	0,89	20,31
Productes Miracle	10	0,12	4	0,05	-60,00
Tèxtil, Pell i Calçat	116	1,34	170	1,96	46,55
Electrodomèstics	305	3,54	503	5,79	64,92
Vehicles	606	7,02	579	6,67	-4,46
Vivenda	206	2,39	303	3,49	47,09
Estris de la Llar	39	0,45	23	0,26	-41,03
Material Neteja/Higiene	14	0,16	25	0,29	78,57
Material Informàtic	71	0,82	138	1,59	94,37
Animals Domèstics/Complem.	64	0,74	102	1,17	59,38
Altres Béns	118	1,37	118	1,36	0,00
Joguets	49	0,57	37	0,43	-24,49
Tintoreria	96	1,11	134	1,54	39,58
Grans Superfícies Com.	245	2,84	236	2,72	-3,67
Taller Repar. Vehicles	516	5,98	322	3,71	-37,60
S.A.T.	176	2,04	160	1,84	-9,09
Gasolineres/Est. Servei	108	1,25	103	1,19	-4,63
Serveis Sanitaris	305	3,54	353	4,07	15,74
Hosteleria	221	2,56	328	3,78	48,42
Ensenyament	65	0,75	104	1,20	60,00
Agències de Viatges	231	2,68	200	2,30	-13,42
Repar. i mat. Il·lar S.A.D.	72	0,83	106	1,22	47,22
Joieria/Rel·lotgeria/E. Fotogràfics	15	0,17	38	0,44	153,33
Vendas Fora Establ. Comercial	83	0,96	269	3,10	224,10
Bancs i Financeres	489	5,67	395	4,55	-19,22
Segurs	248	2,87	246	2,83	-0,81
Gestoria/Assessoria	75	0,87	92	1,06	22,67
Immobiliàries	148	1,72	182	2,10	22,97
Altres Serveis	832	9,64	570	6,57	-31,49
Total	8.627	100,00	8.682	100,00	0,64

Font: Direcció General de Comerç, Artesania i Consum.

Quadre 18.7

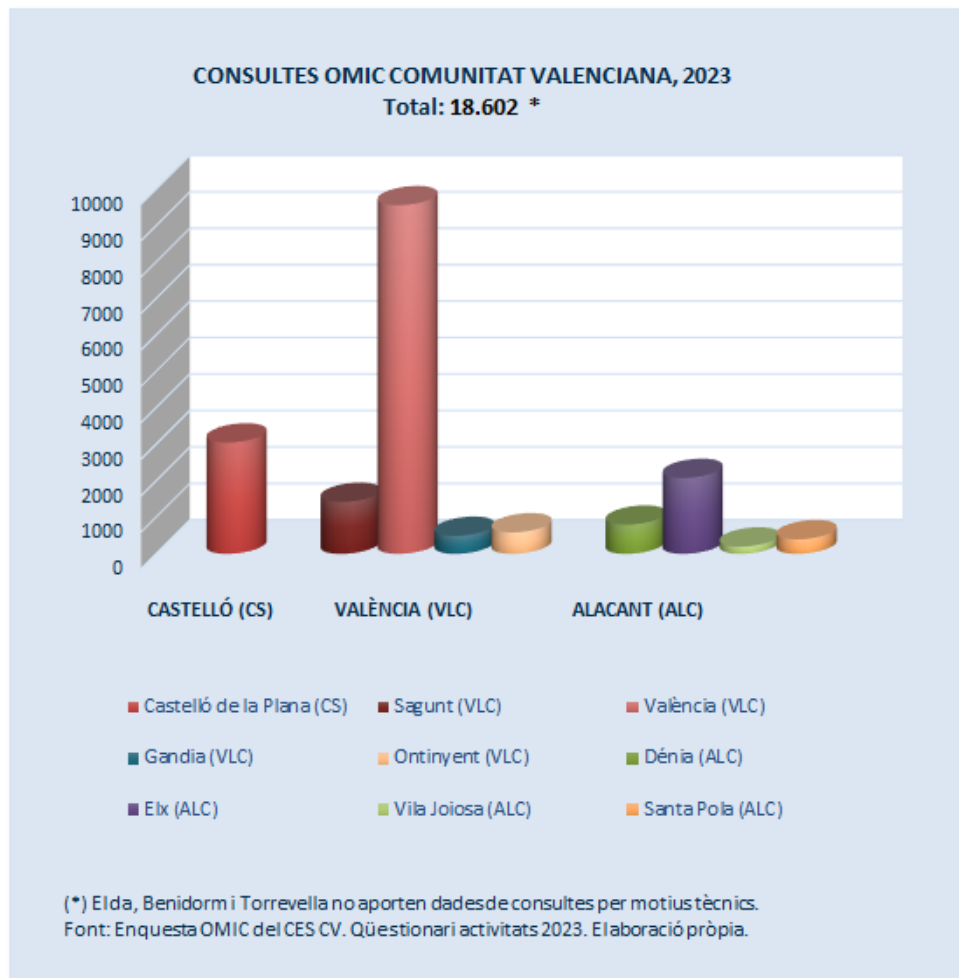

Gràfic 18.1

Consultes en les oficines municipals d'informació a les persones consumidores i usuàries (OMIC)

Les dades rebudes de les OMIC dels municipis de la Comunitat Valenciana que han facilitat informació per a l'elaboració d'aquesta Memòria sumen un **total de 18.602 consultes** (Gràfic 18.2)⁵. El sector més consultat durant l'any 2023 ha sigut el de la **telefonía**, amb 2.857 consultes, seguit del sector d'**Altres serveis públics**, amb 918 consultes.

Gràfic 18.2

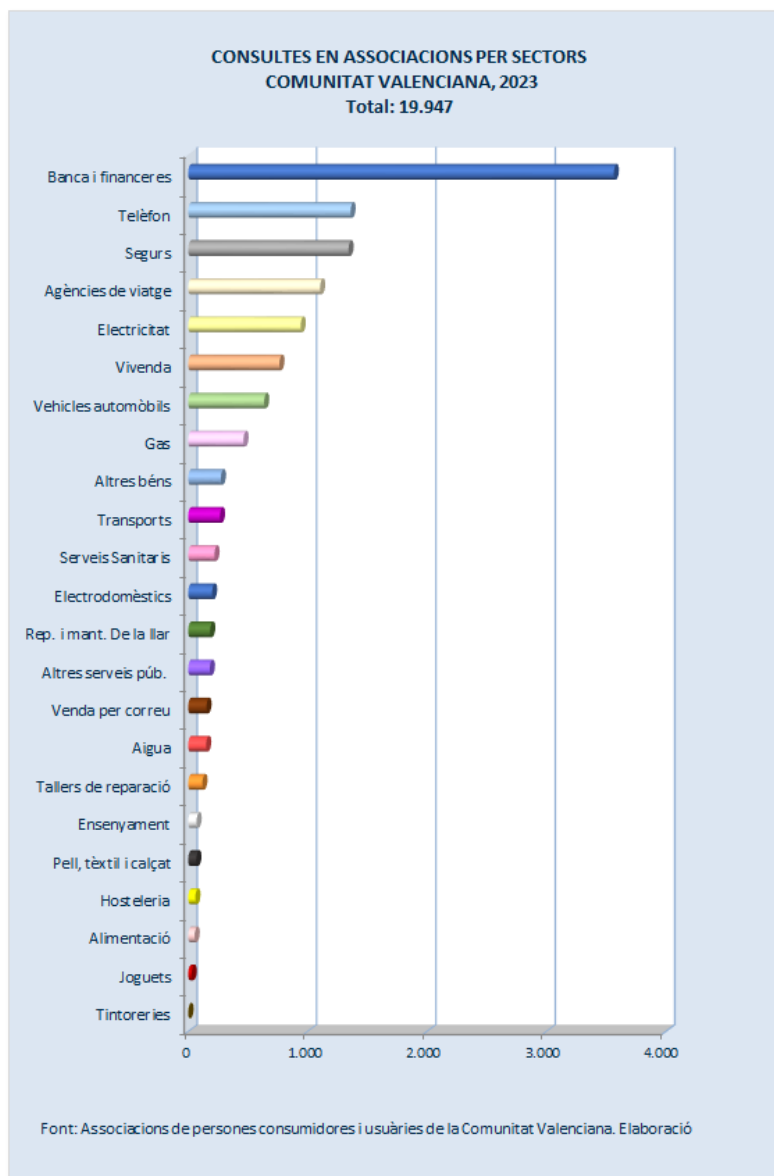
⁵El Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana ha recopilat les dades de l'activitat de les OMIC corresponents a l'any 2023 mitjançant una enquesta en línia, enviada per correu electrònic a les oficines dels ajuntaments de tots els municipis de la Comunitat Valenciana amb més de 35.000 habitants. S'han rebut 12 respostes. La població dels municipis que han respost l'enquesta representa aproximadament una tercera part de la població total de la Comunitat Valenciana l'any 2023.

Consultes en associacions

Les consultes presentades durant l'any 2023 a les sis associacions d'àmbit autonòmic de persones consumidores i usuàries de la Comunitat Valenciana que han remés dades al Comitè van sumar un **total de 19.947**.

Els sectors més consultats han sigut: **Bancs i entitats financeres**, amb 3.565 consultes (17,9 %); **Telefonia**, amb 1.360 consultes (6,8 %), i **Assegurances**, amb 1.343 consultes (6,7 %). Aquestes dades, juntament amb la resta de sectors, es presenten en el Gràfic 18.3.

Gràfic 18.3

L'any 2023, l'**atenció a les consultes** per part de les associacions de persones consumidores i usuàries es va dur a terme principalment per correu electrònic o a través de les seues pàgines web, i en menor mesura per telèfon o de manera presencial. Algunes associacions han incorporat com a novetat la possibilitat de formular consultes mitjançant WhatsApp o a través d'un bot de conversa integrat als seus llocs web.

18.3. RECLAMACIONS I DENÚNCIES

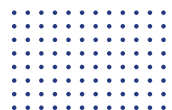
Reclamacions i denúncies als Serveis Territorials de Consum

El Quadre 18.8 mostra el nombre de reclamacions i denúncies per sectors a la Comunitat Valenciana. Durant l'any 2023 es van presentar un total de **11.546 denúncies i reclamacions**, xifra que suposa una disminució del 8 % respecte a l'any anterior. Cal destacar en aquest epígraf que es tracta de dos procediments diferents. La denúncia té com a objectiu defensar els interessos generals —no individuals— i corregir o prevenir conductes il·lícites contràries a la normativa de consum; en cas que s'hi aprecie una infracció, pot derivar en la imposició d'una sanció. Per la seua part, la **reclamació**, a més de ser d'interès i caràcter individual, és el procediment mitjançant el qual una persona consumidora o usuària sol·licita a una empresa o professional una compensació o actuació determinada, en considerar que els seus drets no han sigut respectats.

Les **reclamacions** van ascendir a 10.578, un 10,2 % menys que l'any anterior, i es van distribuir de la manera següent: 2.259 a Alacant, 1.667 a Castelló i 6.652 a València. Per sectors, el més nombrós va ser el de **Telefonia**, amb 1.212 reclamacions (11,5 % del total); seguit de **Bancs i entitats financeres**, amb 1.015 reclamacions (9,6 %), i **Tallers de reparació de vehicles**, amb 704 reclamacions (6,7 % del total). La participació de cada sector en el total es representa en el Gràfic 18.4.

Quant a les **denúncies**, que han augmentat un 21,5 % interanual, a la província d'Alacant se'n van registrar 497, a la de Castelló 160 i a la de València 311. Per sectors, el més denunciat va ser el d'**Altres Béns**, amb 245 denúncies, que representen una quarta part del total. La distribució per sectors es mostra en el Gràfic 18.5.

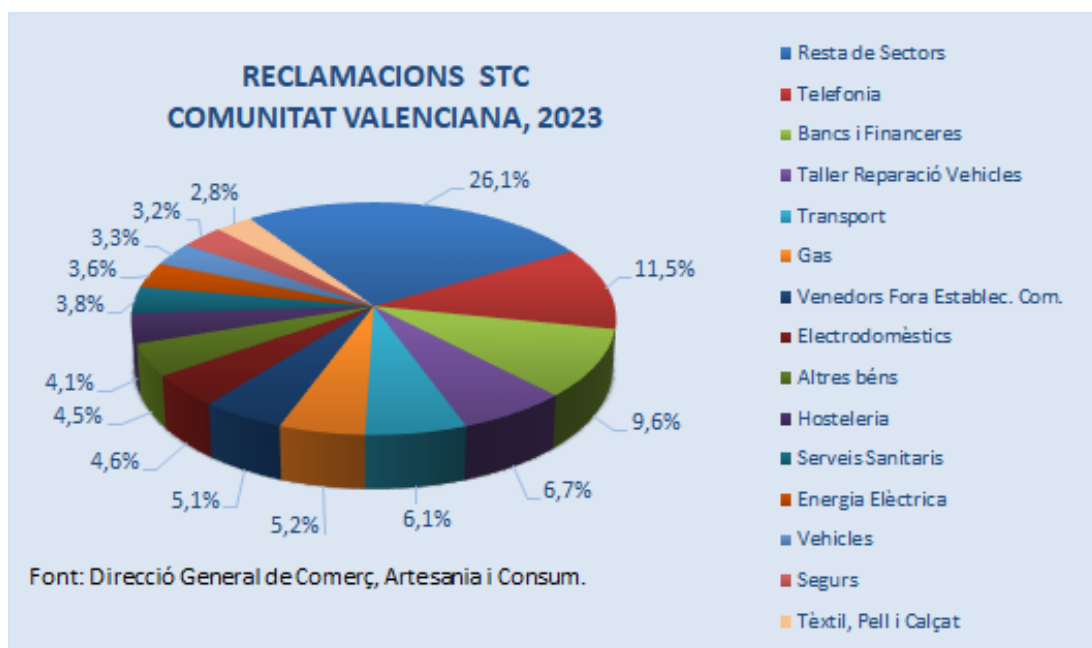
DENÚNCIES-RECLAMACIONS PRESENTADES EN SERVEIS TERRITORIALS DE CONSUM COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Sectors	Denúncies				Reclamacions			
	Alacant	Castelló	València	Total	Alacant	Castelló	València	Total
Sense Sector	15			15	17	8	84	109
Aigua			1	1	16	2	33	51
Gas	6	3	1	10	41	141	367	549
Energia Elèctrica		1	5	6	166	41	169	376
Transport	6	9	6	21	112	77	458	647
Telefonia	12	8	11	31	175	242	795	1.212
Correus i Telecomunicacions					70	17	60	147
Altres Serveis Públics					4	3	29	36
Alimentació	13	4	20	37	8	12	47	67
Productes Miracle								
Tèxtil, Pell i Calçat	25	7	34	66	97	44	154	295
Electrodomèstics		9	16	25	86	72	325	483
Vehicles	22	8	16	46	120	44	181	345
Vivenda		3	5	8	10	6	50	66
Estris de la Llar	28	2	11	41	15	4	127	146
Material Neteja/Higiene							2	2
Material Informàtic		1		1	7	10	9	26
Animals Domèstics/Complem.					3	9	25	37
Altres Béns	200	14	31	245	85	45	348	478
Joguets	17	2	60	79	1	3	34	38
Tintorereries		6		6	3	12	16	31
Grans Superfícies Com.	15	17	19	51	120	5	36	161
Taller Repar. Vehicles	12	22	12	46	106	119	479	704
S.A.T.	7	1	5	13	8	5	88	101
Gasoliners/Est. Servei					14	11	23	48
Serveis Sanitaris		2	5	7	115	65	218	398
Hosteleria	10	1	4	15	171	40	225	436
Ensenyament		1	2	3	28	26	86	140
Agències de Viatges	0	2	1	3	31	24	93	148
Repar. i Mat. Llar S.A.D.	11	1	9	21	52	3	113	168
Joieria/Rellotgeria/E. Fotogràfic		1		1	5	9	31	45
Vendes Fora Establ. Comercial	21	1	6	28	87	3	446	536
Bancs i Financeres		3	1	4	84	314	617	1.015
Segurs					44	40	257	341
Gestoria/Assessoria		1		1	2	2	12	16
Immobiliàries		2	5	7	27	15	19	61
Altres Serveis	77	28	25	130	329	194	596	1.119
Total	497	160	311	968	2.259	1.667	6.652	10.578

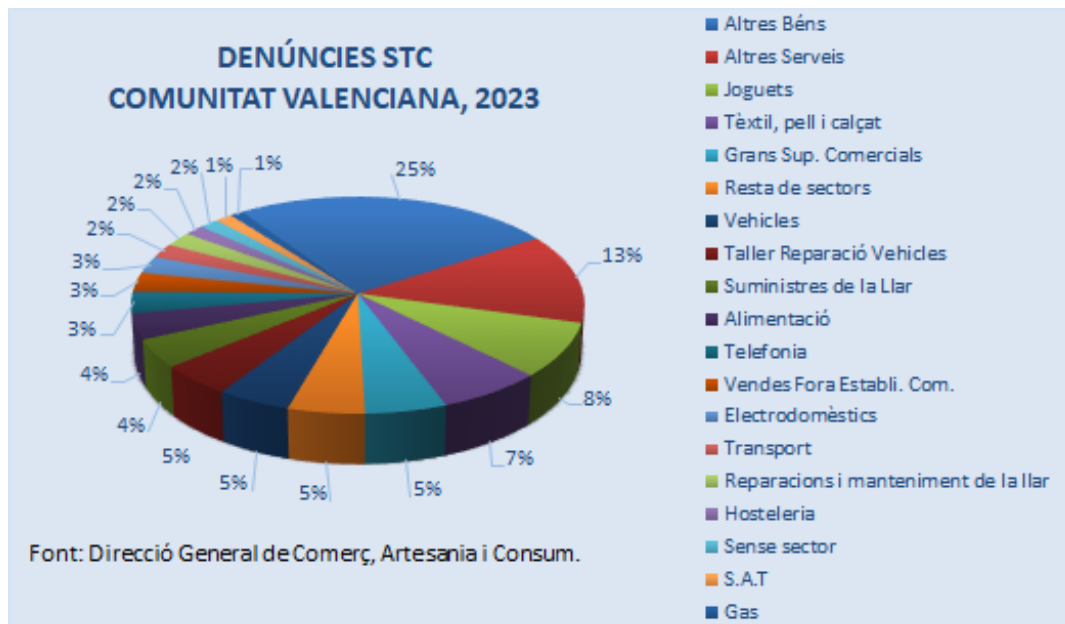
Font: Direcció General de Comerç, Artesania i Consum.

Quadre 18.8

Gràfic 18.4

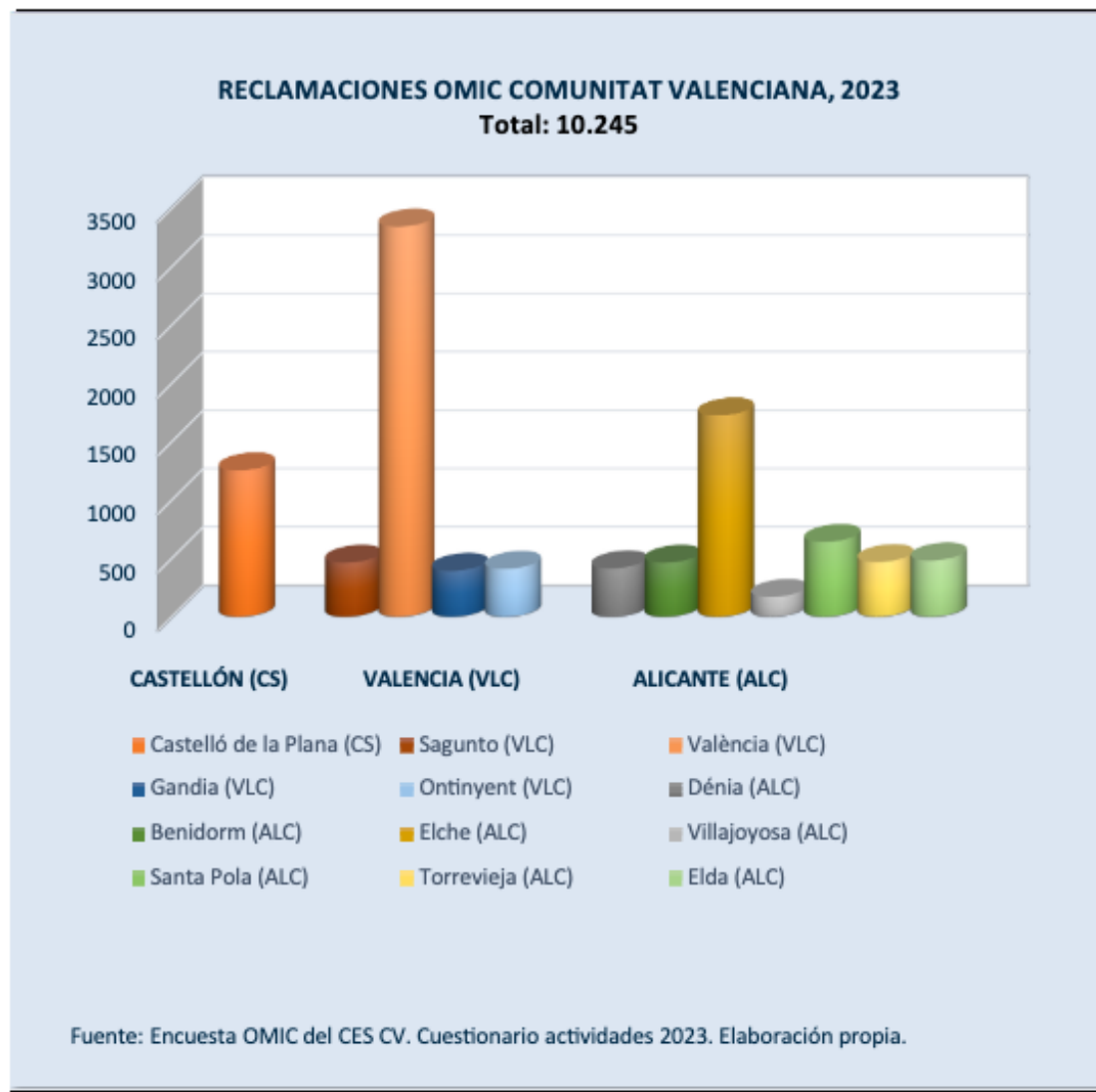

Gràfic 18.5

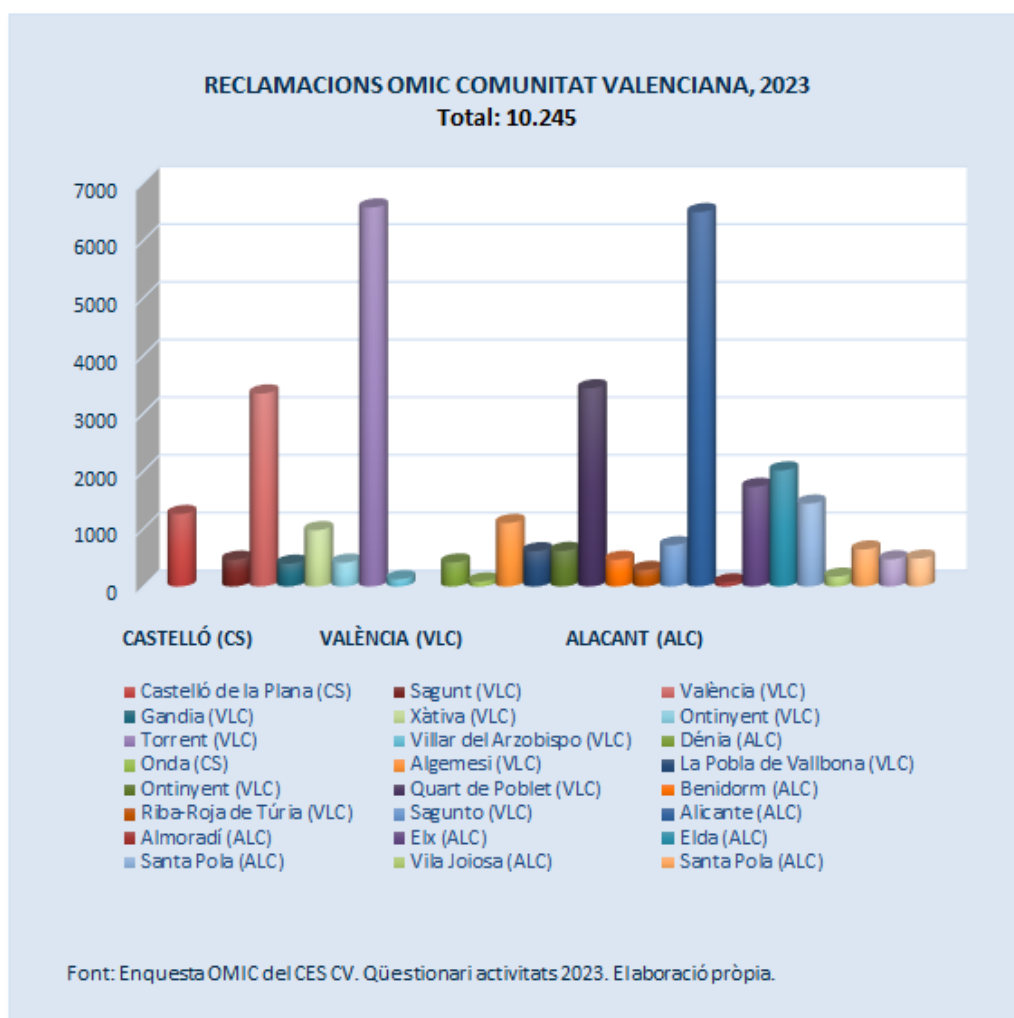

Reclamacions i denúncies en les oficines municipals d'informació a les persones consumidores i usuàries (OMIC)

Les dades rebudes de les OMIC dels municipis de la Comunitat Valenciana que han facilitat informació per a l'elaboració d'aquesta Memòria sumen **un total de 10.245 reclamacions** (Gràfic 18.6) i **756 queixes i denúncies** (Gràfic 18.7). Els sectors més reclamats han sigut: Telefonia, amb 2.512 reclamacions; Electricitat, amb 501; i Bancs i entitats financeres, amb 354.

Gràfic 18.6

Gràfic 18.7

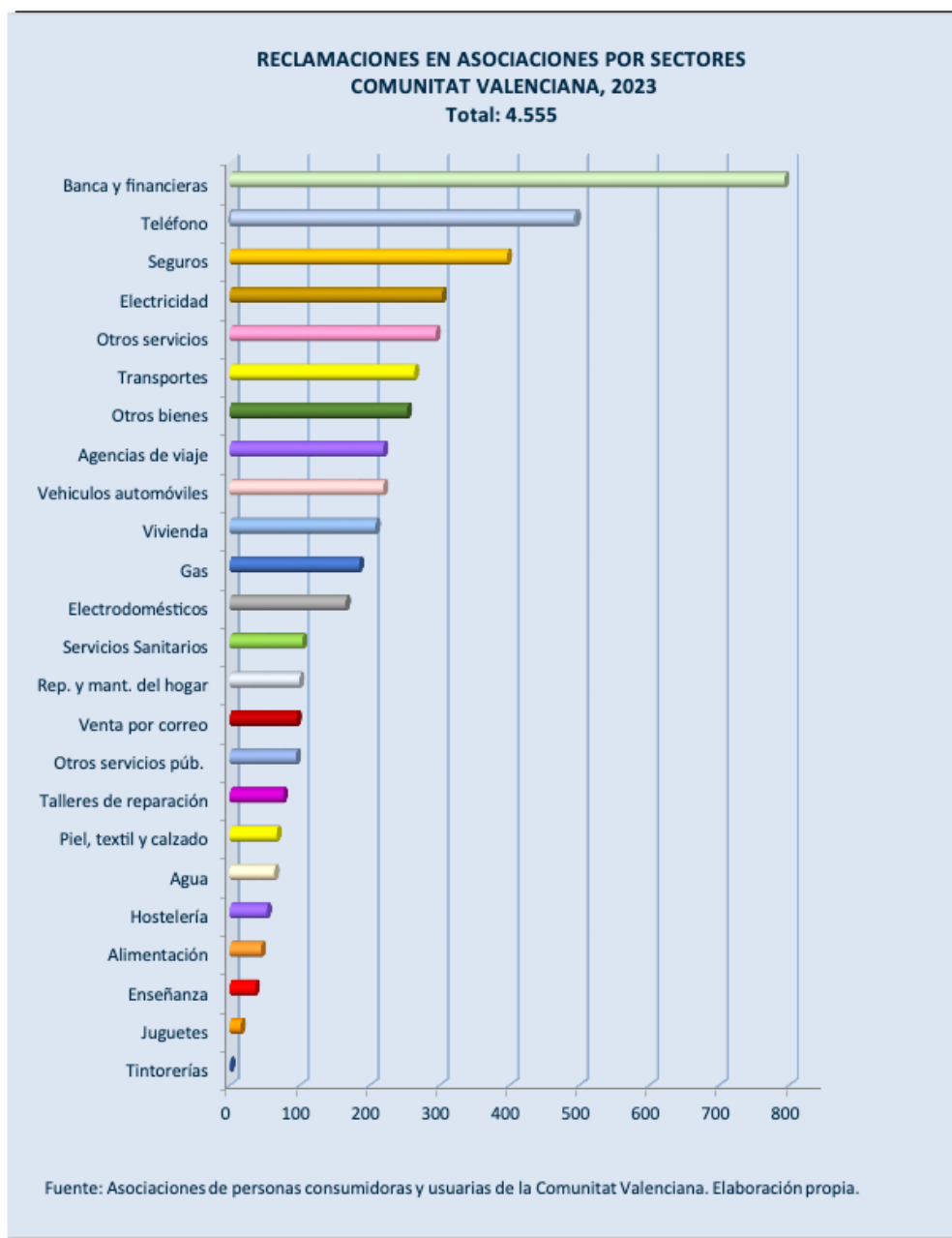

Reclamacions i denúncies en associacions

Abans d'analitzar les dades, cal assenyalar que, quan una persona consumidora o usuària inicia un tràmit de reclamació a través d'una associació o organització per a qüestions individuals, la legislació estableix l'obligació d'associar-se. Aquesta obligació no s'aplica en el cas de les consultes, que poden ser realitzades de manera gratuïta per qualsevol persona consumidora, estiga o no vinculada a una organització.

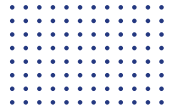
Durant l'any 2023, les reclamacions presentades davant les sis associacions de persones consumidores i usuàries d'àmbit autonòmic que han remés dades al Comitè van sumar un total de 4.555. Les reclamacions més nombroses van correspondre als sectors de Bancs i entitats financeres (17 %), Telefonia (11 %) i Assegurances (9 %). Les dades facilitades es representen en el Gràfic 18.8⁶.

Gràfic 18.8

⁶ Les dades rebudes de les associacions no són homogènies ni consistents.

En les associacions, els motius **més freqüents de reclamació** en el sector de bancs i entitats financeres han sigut: problemes amb el funcionament intern dels bancs i el tancament de sucursals, cobrament de comissions, enduriment de les condicions i reclamacions relatives a les despeses dels préstecs hipotecaris. En el cas de les telecomunicacions, les reclamacions han estat motivades principalment per l'augment de les tarifes contractades, la inclusió indeguda en llistats de morositat, problemes amb les portabilitats i dificultats per exercir el dret de desistiment en contractes subscrits per telèfon o internet. Pel que fa a les assegurances, les reclamacions solen fer referència al rebuig del sinistre per part de les companyies asseguradores o a problemes amb la qualitat o execució de la reparació efectuada.

Encara que la Comunitat Valenciana lidera el rànquing a nivell global en consultes i reclamacions al sector de les telecomunicacions, aquestes han experimentat una reducció significativa respecte a l'any anterior. A més, aquesta disminució s'ha registrat de manera consecutiva en els dos últims anys, fet pel qual el Comitè considera que podria tractar-se de l'inici d'una tendència.

Una tendència que també s'observa a nivell estatal, segons l'últim Informe de

l'Oficina d'Atenció a l'Usuari de Telecomunicacions i Serveis Digitals, de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i Infraestructures Digitals. Per la seua part, el Defensor del Poble assenyala en el seu informe anual que les queixes rebudes durant el 2023 en aquest àmbit es van centrar principalment en discrepàncies en la facturació de la telefonia mòbil i en deficiències en el servei d'internet prestat pels operadors.

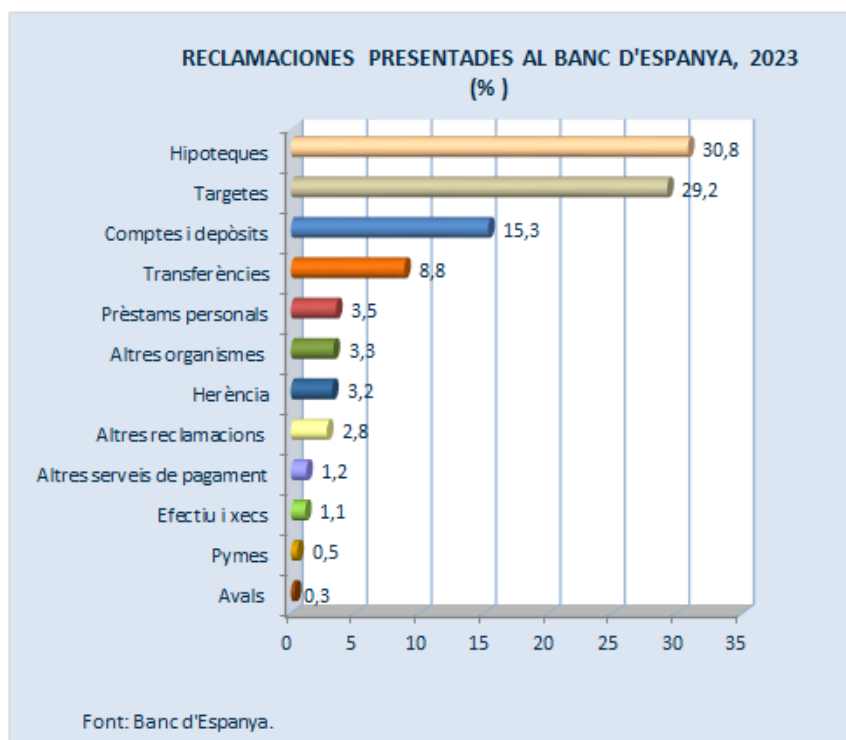

Reclamacions en el sector financer

El **sector financer està exclòs del sistema d'arbitratge de consum i compta amb altres vies per a la resolució de conflictes**: la via judicial, per descomptat, però també la possibilitat de presentar reclamacions davant el Banc d'Espanya o la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) en qüestions de la seua competència. En el cas de les assegurances, es pot recórrer al Servei de Reclamacions de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions, del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital.

Segons les dades provisionals del Departament de Conducta de Mercat i Reclamacions del Banc d'Espanya, durant l'any 2023 **es van registrar 33.789 reclamacions**, xifra lleugerament inferior (1 % menys) a la de l'any anterior. Tres de cada quatre reclamacions (75,3 %) es van concentrar en incidències relacionades amb **préstecs hipotecaris** (30,8 %), **targetes** (29,2 %) i **comptes i dipòsits** (15,3 %) (Gràfic 18.9).

Les reclamacions sobre **préstecs hipotecaris** van estar motivades, en gran part, per la sol·licitud de reintegrament de les despeses de formalització assumides abans de l'entrada en vigor de la Llei 5/2019, de 15 de març, reguladora dels contractes de crèdit immobiliari. Dins de la categoria de **targetes** (de crèdit, de dèbit, revolving i prepagament), van destacar les reclamacions per operacions presumptament fraudulentess o per la manca de lliurament de documentació al client, especialment en el cas de les targetes revolving. Pel que fa als **dipòsits i comptes bancaris**, les reclamacions es van deure principalment al cobrament de comissions.

Gràfic 18.9

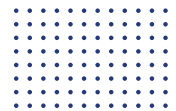
La majoria de les reclamacions presentades van ser **desistiments, inadmissions sobrevingudes o no van ser admeses a tràmit** per diversos motius: perquè el Banc d'Espanya no era competent —com en alguns assumptes que corresponen a la CNMV—; per no haver presentat reclamació prèvia davant el servei d'atenció al client; per incompliment de terminis; o per no aportar la documentació addicional requerida.

Cal tenir en compte que el Banc d'Espanya actua també com a **finestreta** única, de manera que es poden presentar reclamacions sobre problemes relacionats amb contractes de valors perquè siguin traslladades a altres institucions, com la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV). També es traslladen expedients a la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions i a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades. A més, cal considerar que els informes emesos tenen un termini de resolució molt extens i que les decisions del Banc d'Espanya no són vinculants per a les entitats financeres. Tot i això, la majoria dels bancs sí que rectifiquen: el 84,2 % ho van fer l'any 2022 —última dada disponible—, incloent-hi tant les rectificacions després de l'informe com els aplanaments i desistiments previs.

Pel que fa al **Servei de Reclamacions de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions del Ministeri d'Economia, Comerç i Empresa**, les últimes dades disponibles corresponen a l'any 2022, amb un total de 10.797 expedients tramitats (un 8,6 % menys que l'any anterior), dels quals 1.005 van ser consultes, queixes i reclamacions procedents de la **Comunitat Valenciana**. Per províncies, 590 van correspondre a València, 345 a Alacant i 70 a Castelló. Els motius més habituals de reclamació van ser el rebuig del sinistre per part de l'entitat asseguradora i la disconformitat amb la valoració de la indemnització o amb la reparació efectuada, segons el ram de l'assegurança.

La Memòria anual de la **Comissió Nacional del Mercat de Valors**, publicada al juliol de 2023, recull un total de 1.371 reclamacions durant l'any 2022 (un 9 % més que l'any anterior). Del total, 111 reclamacions (un 8 % del total nacional) van procedir de la **Comunitat Valenciana**: 28 d'Alacant, 11 de Castelló i 72 de València.

18.4. EL SISTEMA ARBITRAL DE CONSUM

El **Sistema Arbitral de Consum** es configura com una **via àgil i senzilla** per a la resolució dels conflictes en matèria de consum entre professionals o empreses i les persones consumidores o usuàries. Es tracta d'una forma extrajudicial de resolució de conflictes, de caràcter vinculant. És un sistema institucional, gratuït, voluntari, senzill, flexible, ràpid i, sobretot, antiformalista, que en la majoria dels casos es resol en equitat. La seua decisió rep el nom de laude, té caràcter executiu i la mateixa eficàcia que una sentència judicial.

El **Decret legislatiu 1/2019, de 13 de desembre, del Consell, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut de les Persones Consumidores i Usuàries de la Comunitat Valenciana**, regula en el seu article 84 el sistema arbitral de consum com a mecanisme de resolució de reclamacions i controvèrsies entre persones consumidores i empreses o professionals, sense necessitat de recórrer als tribunals ordinaris de justícia.

A la Comunitat Valenciana, les **sol·licituds d'arbitratge** es poden registrar en les Junes Arbitrals de Consum, en les Oficines Municipals d'Informació al Consumidor (OMIC) i en els Serveis Territorials de Turisme, Comerç o Consum. La seu de la Junta Arbitral de Consum de la Comunitat Valenciana es troba a la ciutat de València, i les seus de les Junes Arbitrals territorials estan situades a Alacant, Benidorm i Castelló.

Les sol·licituds d'arbitratge també poden presentar-se davant les seus de les associacions i organitzacions de protecció i defensa de les persones consumidores i usuàries, sempre que es tracte de persones associades a aquestes entitats.

El Quadre 18.9 recull les estadístiques globals de les Junes Arbitrals de Consum de la Comunitat Valenciana. L'any 2023 es van presentar 2.632 **sol·licituds d'arbitratge**, la qual cosa suposa un augment interanual del 6 %. El detall corresponent a cada Junta Arbitral territorial, així com el desglossament per sexes, pot consultar-se en el Quadre 18.10.

Del total de les sol·licituds, 982 (37 %) van ser presentades per les OMIC de la Comunitat Valenciana.

Les **audiències arbitrals** celebrades han disminuït un 14 % interanual. El nombre d'expedients resolts mitjançant **mediació prèvia** en les Junes Arbitrals de Consum ha augmentat un 1 % interanual, amb un total de 421 mediacions durant l'any 2023. Destaca especialment l'activitat de la Junta Arbitral de Consum de Benidorm, amb 231 mediacions, que representen el 55 % del total.

Les dades rebudes pel Comitè de sis de les associacions d'àmbit autonòmic de persones consumidores i usuàries reflecteixen la seua participació en 125 audiències arbitrals celebrades a la Comunitat Valenciana.

Els expedients resolts durant l'any 2023 mitjançant **laudes dictats** per les Junes Arbitrals de Consum han disminuït un 9 % interanual. Un any més, pel que fa a la modalitat dels laudes, en totes les Junes Arbitrals de Consum el percentatge de laudes estimatoris —totalment o parcialment— va ser superior al dels desestimatoris. En total, dels 972 laudes dictats, el 68 % van ser favorables a la part reclamant (totalment o parcialment) i un 12 % van ser conciliatoris. La tipologia de vot en els laudes va ser, majoritàriament, per unanimitat, amb un percentatge del 98 %.

L'**arbitratge virtual** és el que sol·liciten les persones consumidores i usuàries a través d'internet. A la Comunitat Valenciana, la Generalitat desenvolupa el projecte Arbitratge Virtual de Consum, que permet dur a terme tot el procediment arbitral de consum per mitjans telemàtics, incloent-hi la fase d'audiència, amb citació de les parts i celebració per videoconferència.

El nombre d'arbitratges virtuals gestionats per la Junta Arbitral de Consum de la Comunitat Valenciana durant l'any 2023 va ascendir a 215, amb un augment interanual del 64 %. La distribució va ser la següent: 56 davant la JAC de Castelló, 51 davant la JAC d'Alacant, 29 davant l'OMIC d'Elx, 26 en la JAC de Benidorm, 15 en l'OMIC d'Ontinyent, 14 davant l'OMIC de Xàtiva, 12 en l'OMIC de Gandia, 6 davant l'OMIC de Cullera, 3 en la d'Alcoi, 3 en la de Petrer, 2 en la de Carcaixent, 2 a Madrid, 1 a Alzira i 1 a Ibi, segons dades de la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum.

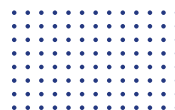
L'any 2023 es van registrar 251 noves **adhesions empresarials** al Sistema Arbitral de Consum, amb la qual cosa el nombre total d'adhesions va ascendir a 24.790 a final d'any.

ESTADÍSTIQUES GLOBALES DE LES JUNTES ARBITRALS DE CONSUM EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Sol·licituds d'arbitratge planteades per les persones consumidors	Nº
Junta Arbitral de Consum d'Alacant	438
Junta Arbitral de Consum d'Alacant (Benidorm)	487
Junta Arbitral de Consum de Castelló	205
Junta Arbitral de Consumo de Comunitat Valenciana	1.502
Total Sol·licituds d'arbitratge 2023	2.632
Total Sol·licituds d'arbitratge 2022	2.485
Variació 2023/2022	5,92%
Mediacions prèvies a la realització d'arbitratge	
Junta Arbitral de Consum d'Alacant	90
Junta Arbitral de Consum d'Alacant (Benidorm)	231
Junta Arbitral de Consum de Castelló	7
Junta Arbitral de Consum de Comunitat Valenciana	93
Total Expedients resolta per Mediacions 2023	421
Total Expedients resolta per Mediacions 2022	415
Variació 2023/2022	1,45%
Audiències arbitral celebrades	
Junta Arbitral de Consum d'Alacant	125
Junta Arbitral de Consum d'Alacant (Benidorm)	35
Junta Arbitral de Consum de Castelló	71
Junta Arbitral de Consum de Comunitat Valenciana	792
Total Audiències arbitral celebrades 2023	1.023
Total Audiències arbitral celebrades 2022	1.190
Variació 2023/2022	-14,03%
Laudes dictats per les Juntes Arbitral de Consum	
Junta Arbitral de Consum d'Alacant	125
Junta Arbitral de Consum d'Alacant (Benidorm)	34
Junta Arbitral de Consum de Castelló	68
Junta Arbitral de Consum de Comunitat Valenciana	745
Total Expedients resolta per Laudes 2023	972
Total Expedients resolta per Laudes 2022	1.069
Variació 2023/2022	-9,07%

.../...

.../...

Adhesions empresarials i professionals al Sistema Arbitral de Consum	
Junta Arbitral de Consum d'Alacant	6.419
Junta Arbitral de Consum d'Alicant (Benidorm)	1.949
Junta Arbitral de Consum de Castelló	2.297
Junta Arbitral de Consum de Comunitat Valenciana	14.125
Total Adhesions 2023	24.790
Total Adhesions 2022	24.539
Variació 2023/2022	1,02%
Tipologia de les Laudos dictats	
Junta Arbitral de Consum d'Alacant	
Estimatoris total	40,80%
Estimatoris parcialment	23,20%
Conciliatoris	2,40%
Desestimatoris	31,20%
No entren assumpte	2,40%
Junta Arbitral de Consum d'Alacant (Benidorm)	
Estimatoris total	47,06%
Estimatoris parcialment	20,59%
Conciliatoris	5,88%
Desestimatoris	23,53%
No entren assumpte	2,94%
Junta Arbitral de Consum de Castelló	
Estimatoris total	26,47%
Estimatoris parcialment	23,53%
Conciliatoris	10,29%
Desestimatoris	38,24%
No entren assumpte	1,47%
Junta Arbitral de Consum de Comunitat Valenciana	
Estimatoris total	42,55%
Estimatoris parcialment	27,65%
Conciliatoris	14,36%
Desestimatoris	14,23%
No entren assumpte	1,21%
Modalitats dels Laudos dictats	
Unanimitat	97,74%
Majoria	0,72%
Conciliació	1,54%

Font: Direcció General de Comerç, Artesania i Consum.

Quadre 18.9

SOL·LICITUDS D'ARBITRATGE EN LES JUNTES ARBITRALS DE CONSUM PER SEXES, COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Sol·licituds d'arbitratge plantejades per persones consumidores	Home	Dona	Altres	Nº
Junta Arbitral de Consum d'Alacant	238	190	10	438
Junta Arbitral de Consum d'Alicant (Benidorm)	232	255	0	487
Junta Arbitral de Consum de Castelló	92	105	8	205
Junta Arbitral de Consum de Comunitat Valenciana	790	690	22	1.502
Total	1.352	1.240	40	2.632

Font: Direcció General de Comerç, Artesania i Consum. Conselleria d'Innovació, Indústria, Comerç i Turisme.

Quadre 18.10

18.5. ELS HÀBITS DE CONSUM EN LA COMUNITAT VALENCIANA

L'**Enquesta sobre Hàbits de Consum 2023** de la Mesa de Participació (MPAC)⁷ reflecteix que el **83 % de les persones consumidores ha modificat els seus hàbits de compra i consum durant l'any 2023** per adaptar-se al context d'inflació, una xifra nou punts per damunt de les dades de l'any anterior. Les persones consumidores de la Comunitat Valenciana són les que, en major mesura, indiquen haver canviat els seus hàbits aquest any.

La Comunitat Valenciana és un dels territoris on més es valora la **qualitat** i on es busquen menys les ofertes. És també la comunitat on més es tria el **supermercat** com a lloc de compra habitual, i una de les tres regions on l'elecció del **mercat municipal** com a espai de compra és més elevada. A més, les persones consumidores valencianes manifesten desconfiança envers la **compra d'aliments en línia**. No obstant això, internet i les xarxes socials són seleccionades com a fonts d'informació per a la compra per damunt de la mitjana estatal.

L'**etiquetatge** dels aliments continua sent un tema de debat rellevant, tant per la seua importància per a la salut com per l'exigència creixent del públic consumidor de disposar de més informació. Les persones consumidores valencianes són, entre totes les del territori espanyol, les que donen **més importància a la informació sobre la composició del producte**, i també són les més interessades a conèixer qui és el fabricant real. Alhora, és en aquesta comunitat on hi ha un major nombre de persones a les quals no els sembla rellevant la informació sobre al·lèrgens.

Les persones consumidores de la Comunitat Valenciana ocupen la tercera posició entre aquelles que afirmen mantindre hàbits **alimentaris saludables**, i destaquen també per mostrar escepticisme davant les al·legacions nutricionals que apareixen en alguns aliments (com light, baix en greixos, sense sucres afegits...), que consideren sovint poc creïbles.

Quant al **desaprofitament alimentari**, es tracta d'una preocupació creixent en la societat i que afecta tots els agents de la cadena alimentària. En el cas de la Comunitat Valenciana, la persona consumidora és assenyalada com a principal responsable d'aquesta problemàtica.

La Comunitat Valenciana destaca en el **reciclatge** com una de les regions on les persones consumidores utilitzen més de tres contenidors.

Finalment, un 33 % de les persones consumidores de tot el territori espanyol afirmen haver-se sentit **vulnerables** a causa d'un baix nivell de renda, per desconeixement en l'ús de les noves tecnologies, per variables psicosocials o per manca de formació.

⁷La Mesa de Participació és un fòrum de debat i grup de treball creat l'any 2015, format per les confederacions i federacions d'associacions de persones consumidores i usuàries (Avacu), la Federació d'Usuaris Consumidors Independents (FUCI), la Federació Unae i la Federació de Consumidors Ucauce, juntament amb Mercadona. L'objectiu dels seus debats és proposar solucions conjuntes en l'àmbit del consum i establir llaços de col·laboració entre l'Administració, les persones consumidores i usuàries i el teixit empresarial.

19 El sistema de seguretat Social a la Comunitat Valenciana

És el segon any que en la Memòria del CES CV el Capítol 19 porta per títol «El sistema de Seguretat Social en la Comunitat Valenciana», en el qual, en un primer moment, es fa una breu ressenya sobre la situació del sistema a Espanya, per a centrar-se, a continuació, en la situació del sistema de la Seguretat Social en la nostra Comunitat.

A la vista de les dades recollides, aquest capítol pot resumir-se en els punts següents:

- **Saldo negatiu del dèficit del sistema de la Seguretat Social a Espanya de 8.627 milions d'euros**, si bé s'incrementen els ingressos per cotitzacions socials en un 10,3 %. Les despeses en pensions pugen un 10,9 % a causa de diverses causes: l'augment en un 1,2 % del nombre de pensionistes; l'elevació, d'un 9,5 %, de la pensió mitjana, i la revaloració general, d'un 8,5 %, de les pensions contributives durant aquest exercici. Així mateix, es produeix un nou increment en l'afiliació, superant en cinc dècimes de punt el registrat en 2022, però en menor percentatge que en l'exercici anterior.
- **Increment de l'afiliació en la Comunitat Valenciana per damunt de la mitjana d'Espanya**, amb quatre punts percentuals per dalt. Major percentatge d'afiliació de persones estrangeres que de nacionals (en més de set punts percentuals), amb un nou increment de tres dècimes de punt en el nombre de persones afiliades al Règim General, en detriment del Règim Especial d'Autònoms.

- **Augment, en la nostra Comunitat, de la recaptació en període voluntari**, en més de nou punts percentuals, amb un percentatge superior al de l'any anterior. Increment també, encara que en menor mesura, en la recaptació executiva.
- **Pujada de les pensions contributives en un 1,3 % en la nostra Comunitat**, representant les pensions de jubilació quasi dos terços del total. Els imports mitjans d'aquestes es troben per davall de la mitjana d'Espanya.
- **Major nombre de pensions i pensionistes en el règim de classes passives**, amb increments percentuals superiors en una dècima de punt a la mitjana d'Espanya.
- **Descens de l'1,3 % en el nombre de pensions amb complements per mínims i increment del 2 % en el nombre de pensions no contributives.**

19.1 SITUACIÓ DEL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL A ESPANYA

19.1.1. Els comptes del sistema

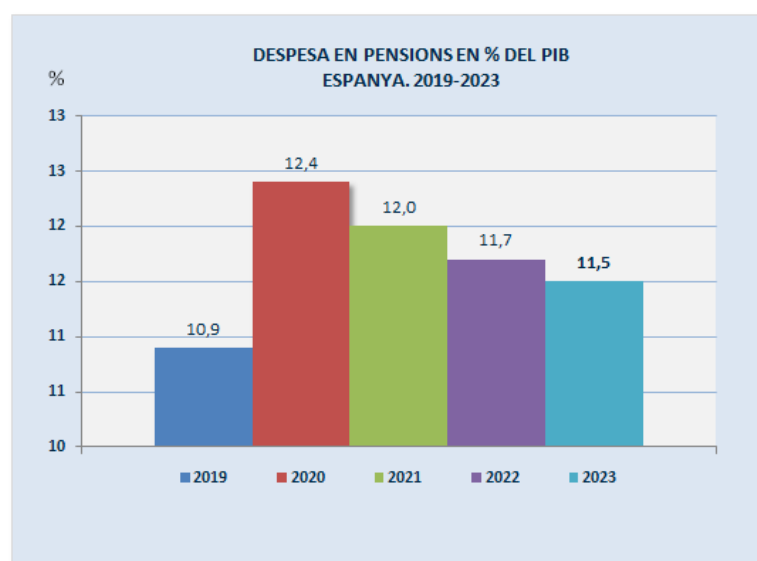
La Seguretat Social va tancar l'any 2023 amb un dèficit de 8.627 milions d'euros (en 2022 aquest dèficit es va situar en 7.160 milions), equivalent al 0,59 % del PIB. Aquest saldo pressupostari és resultat de la diferència entre uns **dreus reconeguts** per operacions no financeres de 201.317 milions d'euros, que reflecteixen un increment del 9,2 %, i unes **obligacions reconegudes** de 209.944 milions, que creixen un 9,7 % interanual. Per la seua part, els Fons de la Seguretat Social, que inclouen, a més del sistema, el SEPE i el FOGASA, van registrar, a final de 2023, un dèficit de 8.211 milions d'euros, equivalents al 0,56 % del PIB, dues dècimes de punt més que en 2022.

Segons dades del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, durant els dotze mesos de 2023 i pel que fa als **ingressos no financers**, les cotitzacions socials han ascendit a 154.633 milions d'euros, la qual cosa suposa un increment del 10,3 % respecte als ingressos del mateix període de l'exercici 2022 (14.385 milions d'euros més). Aquest comportament ve impulsat novament per l'augment en l'evolució de les cotitzacions de les persones ocupades, que van experimentar un increment interanual del 10,5 %, un punt percentual superior al registrat en 2022; la qual cosa es tradueix en 13.790 milions d'euros més, per un augment de l'afiliació a la Seguretat Social.

Quant a les **despeses no financeres**, les prestacions econòmiques a famílies i institucions van arribar als 195.641 milions d'euros, incrementant-se un 10,1 % respecte a l'exercici anterior. Aquesta xifra representa un 93,2 % de les despeses totals realitzades en el sistema de la Seguretat Social, 27 dècimes de punt més que en 2022. La partida més gran, 180.053 milions d'euros, correspon a pensions i prestacions contributives, amb un creixement interanual del 10 %. En 2022 aquest increment es va situar en el 2 %.

En una anàlisi detallada de les diferents **prestacions contributives**, les pensions (incapacitat permanent, jubilació, viduïtat, orfandat i a favor de familiars) van aconseguir un import de 161.077 milions d'euros, superior en un 10,9 % respecte a 2022 (sis punts més que aquest últim respecte al seu precedent), a causa de l'augment del nombre de pensionistes (1,2 %, tres dècimes de punt més que en 2022), a l'elevació de la pensió mitjana (9,5 % davant el 5,3 % de 2022), així com a la revaloració general del 8,5 % (2,5 % en 2022) per a les pensions contributives en l'exercici 2023.

El Gràfic 19.1 recull, per als últims cinc exercicis, el percentatge de representació de les despeses en pensions en el PIB.

Gràfic 19.1

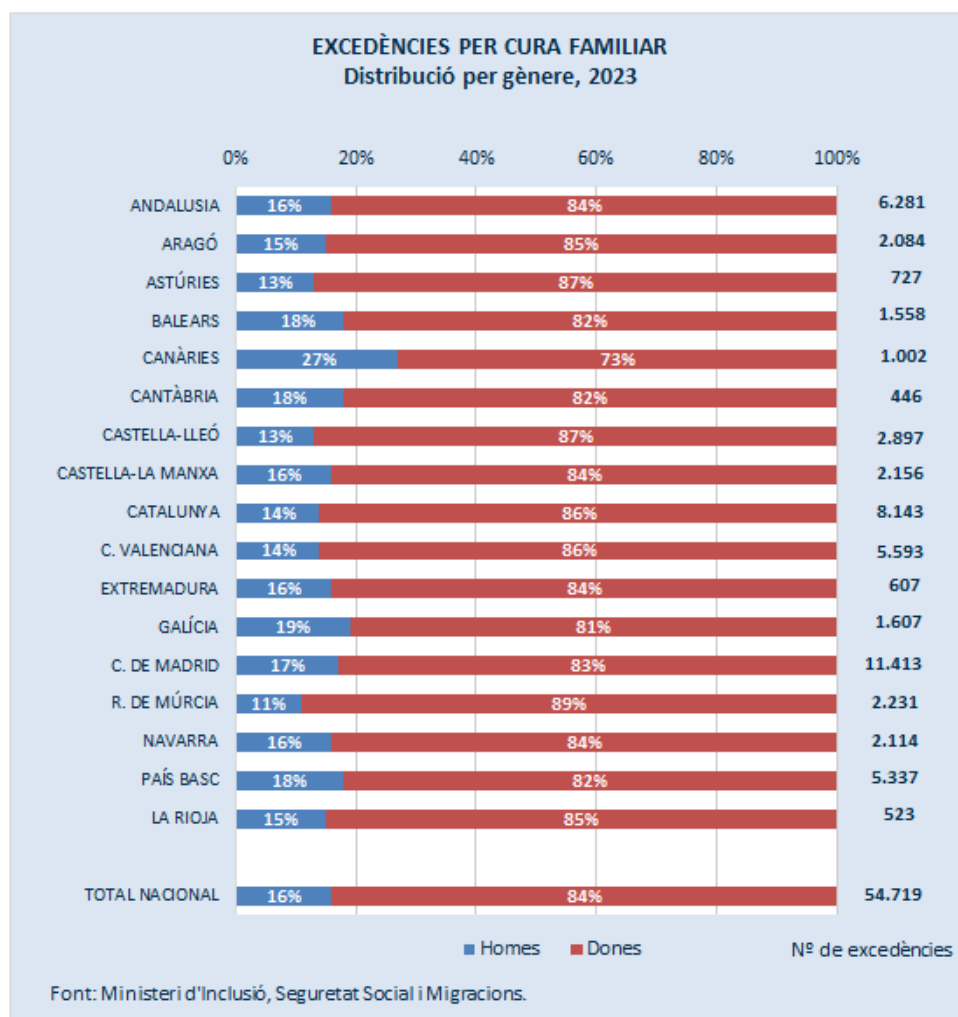

Respecte als subsidis per incapacitat temporal, les despeses totals augmenten un 3,9 % respecte al mateix període de l'any anterior, fins a arribar als 14.122 milions d'euros, mentre que les prestacions per naixement i cura de menor, responsabilitat en la cura del lactant, risc durant l'embaràs i durant la lactància natural, i cura de menors afectats per càncer o una altra malaltia s'han incrementat un 6,5 %, fins a aconseguir els 4.044 milions d'euros.

En matèria d'excedències per cura familiar, el Gràfic 19.2 contempla la distribució per gènere de les excedències per a l'any 2023. Per comunitats autònomes, la Comunitat Valenciana se situa, en el cas dels homes, dos punts per davall de la mitjana d'Espanya, compartint el tretzé lloc amb Catalunya. La menor bretxa per a aquest exercici es dona novament a Canàries, amb una distribució del 27 %-73 %. Respecte a l'any anterior, s'aprecia una bretxa més gran.

Així doncs, en la Comunitat Valenciana, de les 5.593 excedències per cura de fill/a menor acollit o familiar, tan sols 783 van correspondre a homes i 4.810 a dones. Per a l'any 2022, de les 4.866 sol·licitades (un 14,9 % menys), 1.508 van ser sol·licitades per homes.

Gràfic 19.2

19.1.2. Afiliació a la Seguretat Social

En matèria d'**afiliació**, la Seguretat Social va tancar l'any 2023 amb un increment del 2,8 % en el nombre de persones afiliades, 0,5 punts percentuals més que en 2022, i es reflectiren augments en totes les seccions d'activitat, amb l'excepció d'Administració pública, defensa i Seguretat Social, llars amb personal domèstic i indústries extractives (Quadre 19.2).

El Quadre 19.1 conté les xifres mitjanes de persones afiliades, així com les variacions interanuals en termes absoluts i relatius. La **taxa de variació** interanual d'afiliacions mitjanes ha crescut 2,7 punts percentuals, tres dècimes de punt més que en 2022 respecte al seu precedent.

EVOLUCIÓ DE L'AFILIACIÓ AL SISTEMA SEGURETAT SOCIAL. ESPANYA

Règims	Persones afiliades meitat a desembre 2022	Persones afiliades meitat a desembre 2023	Increment Interanual	
			Absolut	Relatiu
Règim General	16.906.359	17.431.739	525.380	3,11%
General ⁽¹⁾	15.822.536	16.368.040	545.504	3,45%
S.E. Agrari	707.922	691.581	-16.341	-2,31%
S.E. Llar	375.901	372.118	-3.783	-1,01%
R. E. Autònoms	3.328.403	3.344.368	15.965	0,48%
R. E. Treballadors Mar	60.527	59.007	-1.520	-2,51%
R. E. Mineria i Carbó	982	896	-86	-8,76%
Total Règims	20.296.271	20.836.010	539.739	2,66%

	Persones afiliades 2022*	Persones afiliades 2023*	Increment Interanual	
			Absolut	Relatiu
Règim General	16.774.979	17.334.024	559.045	3,33%
General ⁽¹⁾	15.691.796	16.276.315	584.519	3,72%
S.E. Agrari	707.668	686.102	-21.566	-3,05%
S.E. Llar	375.515	371.607	-3.908	-1,04%
R. E. Autònoms	3.324.048	3.339.845	15.797	0,48%
R. E. Treballadors Mar	59.309	58.278	-1.031	-1,74%
R. E. Mineria i Carbó	981	895	-86	-8,77%
Total Règims	20.159.317	20.733.042	573.725	2,85%

(1) Inclosos en Règim General les dades de persones cuidadores no professionals. Exclousos dade: Especial Agrari i d'Empleats/as de Llar.

* Persones afiliades a últim dia hàbil.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.1

El Quadre 19.2 mostra, per al Règim General, el nombre de persones afiliades a últim dia de l'any **per seccions d'activitat** i la seua variació mensual i anual. La variació percentual anual és quatre dècimes de punt superior a la registrada en 2022, que es va situar en el 3,34 %.

**RÈGIM GENERAL⁽¹⁾ PERSONES AFILIADES PER SECCIONS D'ACTIVITAT CNAE 2009
ESPANYA 2023**

Seccions d'Activitat	29-dic-23	Variación Mensual		Variació Anual	
		Absoluta	en %	Absoluta	en %
Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca	77.599	-1.340	-1,70	2.423	3,22
Indústries extractives	19.123	-264	-1,36	-167	-0,87
Indústries manufactureres	1.928.547	-20.535	-1,05	42.870	2,27
Suministre d'energia	38.037	-17	-0,04	1.705	4,69
Suministre d'aigua	160.676	1.310	0,82	5.506	3,55
Construcció	961.673	-28.036	-2,83	34.704	3,74
Comerç; reparació de vehicles de motor	2.600.218	17.592	0,68	65.194	2,57
Transport, emmagatzematge	837.693	-2.703	-0,32	41.903	5,27
Hosteleria	1.352.866	-2.283	-0,17	79.373	6,23
Informació i comunicació	640.083	-2.786	-0,43	32.073	5,28
Actius financers i segurs	320.826	-41	-0,01	8.612	2,76
Activitats Immobiliàries	106.718	-47	-0,04	3.688	3,58
Act. Prof. Científiques i Tècniques	909.089	-3.122	-0,34	45.305	5,24
Activitats Admt. i serveis auxiliars	1.397.516	-32.177	-2,25	44.241	3,27
Admon. Pública, Defensa i Seguretat Social	1.141.898	4.225	0,37	-66.290	-5,49
Educació	1.219.453	-13.534	-1,10	148.448	13,86
Activ. Sanitàries i Serv. Socials	1.879.545	34.580	1,87	75.092	4,16
Activitats artístiques, rec. i entreteniment	308.386	7.940	2,64	15.388	5,25
Altres serveis	334.789	1.670	0,50	5.229	1,59
Llars personal domèstic	38.482	-75	-0,19	-805	-2,05
Organismes extraterritorials	3.098	-26	-0,83	27	0,88
Total Règim General	16.276.315	-39.669	-0,24	584.519	3,72

(1) Inclou les dades de persones cuidadores no professionals. Exclou les dades de persones afiliades als Sistemes Especiales Agrari i d'Empleats/des de Llar.
Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.2

Per la seua part, el Quadre 19.3 contempla l'evolució, per sexe, dels dos últims exercicis continuant amb la senda positiva d'anys previs al de la pandèmia.

**EVOLUCIÓ PER SEXE DE LES PERSONES AFILIADES OCUPADES
TOTAL SISTEMA. ESPANYA**

	HOMES		DONES		NO CONSTA SEXE		TOTAL	Var. Interanual %	
	Nombre	% s/total	Nombre	% s/total	Nombre	% s/total		Homes	Dones
30/12/2022	10.655.781	52,86%	9.503.495	47,14%	41	0,00%	20.159.317	1,97	2,70
29/12/2023	10.912.638	52,63%	9.820.356	47,37%	41	0,00%	20.733.035	2,41	3,33

Nota: Inclou dades de persones cuidadores no professionals.
Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.3

En el Quadre 19.4 figura el nombre de **persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social**, amb un nou repunt en 2023 i superior al de l'any precedent. Les persones estrangeres treballadores representen actualment el 12,8 % del total de l'afiliació, set dècimes de punt més que en 2022. S'incrementa fins al 67,8 % el nombre de les procedents de països no comunitaris, mentre que el 32,2 % restant són originàries de països de la Unió Europea.

EVOLUCIÓ DE LES PERSONES AFILIADES ESTRANGERES A LA SEGURETAT SOCIAL
TOTAL SISTEMA. ESPANYA

	De països UE	De països no UE	Total P. Estrangeres	Variación Interanual %		
				De països UE	De països no UE	Total P. Estrangeres
30-dic-22	817.844	1.619.194	2.437.038	4,62	10,52	8,47
29-dic-23	853.188	1.792.567	2.645.755	4,32	10,71	8,56

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.4

El Quadre 19.5 desglossa l'afiliació de persones estrangeres per règims durant els dos últims exercicis. S'observen variacions interanuals positives en tots els sistemes, amb l'excepció del Règim Especial de la Minería i el Carbó, que presenta un descens significatiu.

AFILIACIÓ DE PERSONES ESTRANGERES A LA SEGURETAT SOCIAL PER RÈGIMS
ESPANYA, 2022-2023

Règims	P. Afiliades 2022*	P. Afiliades 2023*	Variació Interanual %
Règim General	2.026.682	2.210.343	9,06
General ⁽¹⁾	1.633.456	1.815.711	11,16
S. E. Agrari	224.726	225.912	0,53
S. E. Empleats Hogar	168.500	168.720	0,13
R. E. Autònoms	406.382	431.410	6,16
R. E. Treballadors Mar	3.943	3.984	1,04
R. E. Minería i Carbó	31	18	-41,94
Total Règims	2.437.038	2.645.755	8,56

(1) No s'inclou el S.E. Agrari ni el S.E. Llar.
S'inclouen les dades de persones cuidadores no professionals.
* Persones afiliades a últim dia hàbil de cada exercici.
Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.5

El Quadre 19.6 recull, per als dos últims exercicis, l'afiliació de persones estrangeres per seccions d'activitat del Règim General. L'any 2023 ha registrat una taxa de variació positiva lleugerament inferior a la de 2022, que va ser d'11,81 punts percentuals. Els percentatges de variació són positius en totes les seccions d'activitat, amb l'excepció d'Administració Pública, Defensa i Seguretat Social, i els Organismes extraterritorials.

AFILIACIÓ DE PERSONES ESTRANGERES A LA SEGURETAT SOCIAL PER SECCIONS DE ACTIVITAT CNAE 2009. RÈGIM GENERAL⁽¹⁾. ESPANYA

Sectors d'Activitat	¹. Afiliades (29-12-23)		¹. Afiliades (30-12-22)		T1	T2
	Nº	%	Nº	%		
Agricultura, Ramaderia, Selvicultura i Pe	18.429	1,01	17.336	1,06	6,30	-4,37
Indústries extractives	1.123	0,06	1.066	0,07	5,35	-5,23
Indústries manufactureres	172.115	9,48	158.311	9,69	8,72	-2,19
Suministre d'energia	1.264	0,07	1.125	0,07	12,36	1,08
Suministre d'aigua	8.446	0,47	7.623	0,47	10,80	-0,33
Construcció	191.412	10,54	170.753	10,45	12,10	0,85
Comerç; reparació de vehicles de motor	287.629	15,84	259.580	15,89	10,81	-0,32
Transport, emmagatzematge	113.725	6,26	102.748	6,29	10,68	-0,43
Hosteleria	356.219	19,62	312.381	19,12	14,03	2,59
Informació i comunicació	74.110	4,08	66.597	4,08	11,28	0,11
Actius financers i segurs	15.630	0,86	13.978	0,86	11,82	0,59
Activitats Immobiliàries	14.817	0,82	13.502	0,83	9,74	-1,28
Act. Prof. Científics i Tècnics	86.168	4,75	77.420	4,74	11,30	0,13
Activitatss Admt. i serveis auxiliars	216.396	11,92	194.421	11,90	11,30	0,13
Admin. Pública, Defensa i Seguretat Soci	14.767	0,81	15.559	0,95	-5,09	-14,62
Educació	57.750	3,18	53.870	3,30	7,20	-3,56
Activ. Sanitàries i Serv. Socials	106.672	5,87	95.577	5,85	11,61	0,41
Activitats artístiques, rec. i entretenime	30.374	1,67	27.286	1,67	11,32	0,14
Altres serveis	43.735	2,41	39.424	2,41	10,93	-0,20
Llars personal domèstic	4.055	0,22	4.014	0,25	1,02	-9,12
Organismes extraterritorials	875	0,05	885	0,05	-1,13	-11,05
Total Règim General	1.815.711	100,00	1.633.456	100,00	11,16	0,00

(1) Inclou les dades de persones cuidadores no professionals. Exclou les dades de persones afiliades als Sistemes Especials Agrari y d'Empleats de Llar.

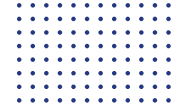
T1. Variació percentual Des.2022-Des.2023 en el nom de persones afiliades.

T2. Variació percentual Des.2022-Des.2023 del percentatge de representació d'aquests sectors.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.6

19.1.3. El Fons de Reserva de la Seguretat Social

A continuació, es presenten les últimes dades disponibles sobre l'evolució del Fons de Reserva de la Seguretat Social, corresponents a 2022.

El Quadre 19.7 recull les dotacions del Fons i la seua evolució en els set últims exercicis, juntament amb l'acumulat des de la seua constitució fins a l'any 2022. A data de tancament d'aquesta Memòria, no s'ha presentat l'Informe corresponent a l'exercici 2023.

EVOLUCIÓ FONS DE RESERVA DE LA SEURETAT SOCIAL

A preu total d'adquisició

Anys	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.Dotacions	53.598	53.600	53.601	53.601	53.601	53.601	53.601
I.a. Acord del Consell de Ministres ¹	52.113	52.113	52.113	52.113	52.113	52.113	52.113
I.b. Excedent de Mútues ²	1.485	1.487	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488
2. Disposicions³	-67.337	-74.437	-77.437	-80.337	-80.337	-80.337	-80.337
3.Rendiments nets generats	28.759	28.932	28.879	28.889	28.874	28.874	28.877
3.a. Rendiments generas ⁴	30.510	30.802	30.793	30.818	30.811	30.811	30.814
3.b. Ajustos per amortització/ alienació d'archius	-1.751	-1.870	-1.914	-1.929	-1.937	-1.937	-1.937
TOTAL	15.020	8.095	5.043	2.153	2.138	2.138	2.141

Import en milions d'euros.

Situació a 31 de desembre de cada exercici.

(1) Amb càrrec o als excedents presupuestaris de les Entitats Gestores i Serveis Comuns de la Seguretat Social.

(2) Derivat de la gestió per part de les Mútues Col·laboradores amb la Seguretat Social de la prestació d'incapacitat temporal per contingències comuns.

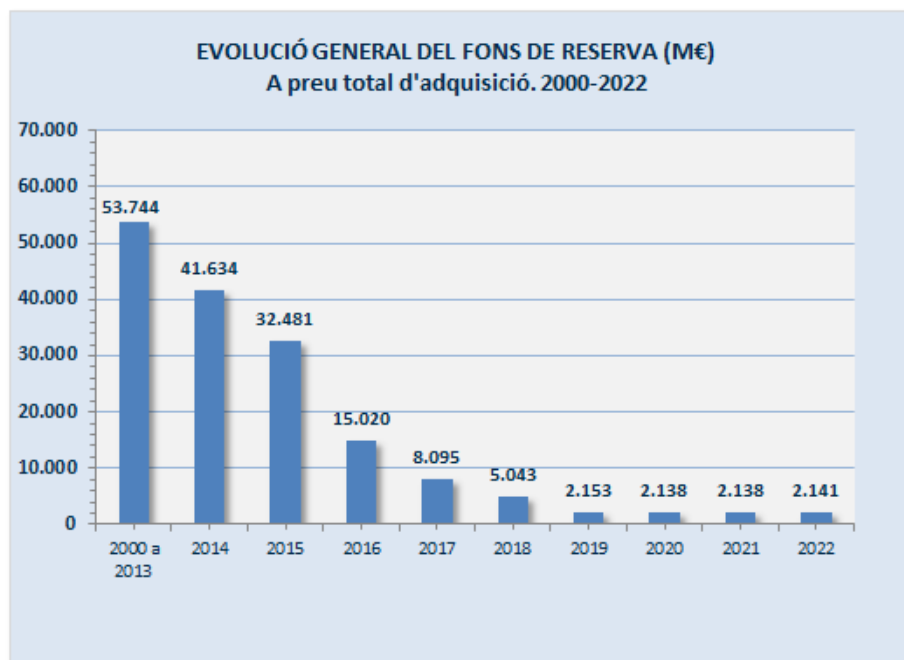
(3) Per Acord de Consell de Ministres de 27-09-2012 i Disposició adicional primera del Reial Decret-Llei 28/2012 de 30 de novembre i Disposició adicional dècima de la Llei 36/2014 de 26 de desembre i disposició adicional centèsima dècima segona de la Llei 3/2017 de 27 de juny i Acord del Consell o de Ministres de 15/11/2019.

(4) Interessos del compte corrent, rendiments dels actius, resultat de les operacions d'enajenació i altres ingressos.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

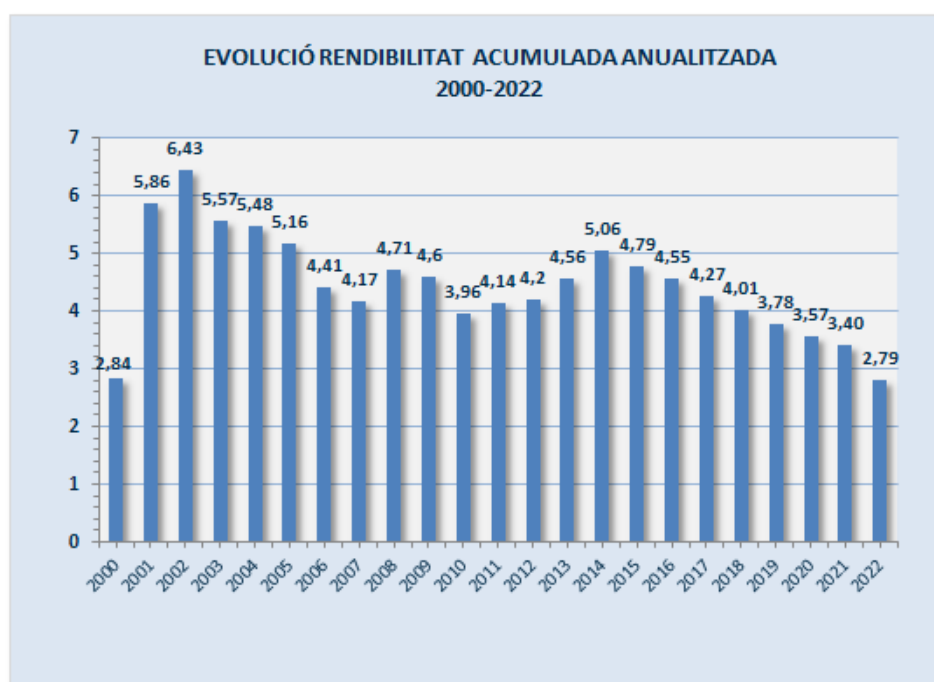
Quadre 19.7

El Gràfic 19.3 mostra l'evolució general del Fons a preu total d'adquisició des de la seua constitució. Aquest Fons s'ha estabilitzat amb un lleuger increment en l'últim exercici.

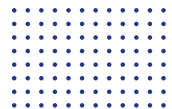

Gràfic 19.3

Per la seua part, el Gràfic 19.4 mostra l'evolució de la rendibilitat acumulada anualitzada a tancament de cada exercici, des de la primera dotació del Fons de Reserva aprovada pel Consell de Ministres l'any 2000.

Gràfic 19.4

Finalment, el Quadre 19.8 presenta una comparativa de les magnituds més representatives del Fons de Reserva de la Seguretat Social (FRSS).

COMPARATIVA DE LES MAGNITUDS MÉS REPRESENTATIVES DEL F.R.S.S.

Dades a 31 de desembre	ANY 2021	ANY 2022
F.R.S.S. A PREU D'ADQUISICIÓ (Milions de €)	2.137,92	2.140,61
F.R.S.S. A VALOR DE MERCAT (Milions de €)	2.137,92	1.937,08
Rendibilitat Actius Renda Fixa (T.I.R.) Adquisició	-	1,42%
Rendibilitat Actius Renda Fixa (T.I.R.) Mercat	-	3,37%
Tipus mig compte corrent	-	0,99%
Rendibilitat acumulada anualitzada del F.R.S.S.	3,40%	2,79%
Rendibilitat Anual del F.R.S.S.	0,00%	-9,39%
Grau de Concentració	-	0,18%
Duració	0 años	6,17 años
Duració Modificada	0 años	5,96 años
% Valor nominal deute estranger sobre total cartera	-	-
% F.R.S.S. sobre P.I.B. ⁽¹⁾	0,18%	0,16%

Dades a 31 de desembre de cada exercici.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.8

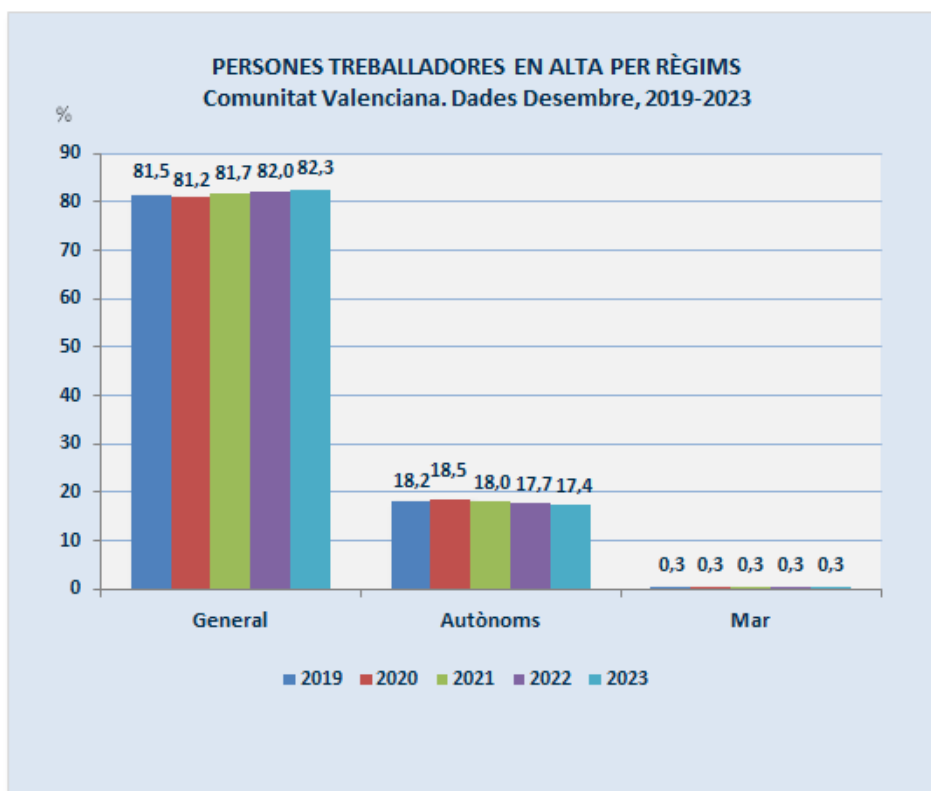

19.2 EL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL A LA COMUNITAT VALENCIANA

19.2.1. Afiliació

A desembre de 2023, el nombre de persones treballadores afiliades al Règim General de la Seguretat Social en la Comunitat Valenciana representava el 82,3 % del total, un percentatge superior en tres dècimes de punt respecte al recollit l'any 2022, mentre que el Règim Especial de Treballadors Autònoms descendia tres dècimes de punt respecte al seu anterior. El Règim Especial dels Treballadors de la Mar es manté sempre amb el mateix percentatge de representació.

El Gràfic 19.5 mostra l'evolució del percentatge de representació del nombre de treballadors i treballadores en alta durant el quinquenni 2019-2023.

Gràfic 19.5

El Quadre 19.9 conté el nombre total de persones treballadores en alta per règims per als últims tres anys en la **Comunitat Valenciana**, a últim dia hàbil de l'any. De l'anàlisi de les dades es constata que 2023 ha registrat un increment del 3,2 % en el nombre total de persones treballadores afiliades a la Seguretat Social en la nostra Comunitat, 0,8 punts percentuals més que l'any anterior. L'increment de l'últim exercici ja és superior al de 2019, any immediatament anterior a la pandèmia i que es va situar en el 2,5 %, si bé encara per davall de 2018, que es va situar en el 3,9 %.

Per províncies, **Alacant** ha experimentat un increment del 3,3 % davant el 3,7 % de l'exercici 2022, i superior al de 2019, que va ser del 2,3 %. **Castelló** ha registrat un augment del 0,9 % davant el 0,1 % de 2022 i el 0,5 % de 2019, any anterior a la pandèmia. Per la seua part, la província de **València** ha experimentat un increment del 3,6 %, quinze dècimes de punt més que en 2022 i sis dècimes de punt més que en 2019.

Les dades de persones afiliades a la Seguretat Social en la Comunitat Valenciana marquen xifres sense precedents en la sèrie històrica, amb increments superiors en dones i persones migrants. Per això, el CES CV anima a continuar amb aquesta tendència per a abordar els reptes demogràfics i avançar, des de les administracions i el diàleg social, en el foment del treball declarat.

Així mateix, atés que es constaten retrocessos en l'afiliació dels sistemes especials agrari i de la llar, caldria realitzar un seguiment de les causes que expliquen l'evolució en cada cas i aplicar mesures perquè l'afiliació reflectisca la situació real d'aquests sectors.

NOMBRE DE PERSONES TREBALLADORES EN ALTA PER RÈGIMS

Per Províncies. Dades desembre. 2021-2023

2021	General ¹			Autònoms			Mar			Total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alacant	272.305	264.239	536.544	87.749	49.433	137.182	1.989	441	2.430	362.043	314.113	676.156
Castelló	111.369	97.698	209.067	25.435	15.897	41.332	854	63	917	137.658	113.658	251.316
València	458.218	433.318	891.536	114.997	66.729	181.726	2.817	631	3.448	576.032	500.678	1.076.710
C. Valenciana	841.892	795.255	1.637.147	228.181	132.059	360.240	5.660	1.135	6.795	1.075.733	928.449	2.004.182
2022	General ¹			Autònoms			Mar			Total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alacant	284.308	276.141	560.469	88.025	50.326	138.351	2.029	476	2.505	374.362	326.943	701.305
Castelló	110.622	98.735	209.357	25.397	15.898	41.295	832	72	904	136.851	114.705	251.556
València	467.463	445.624	913.087	115.186	67.396	182.582	2.798	583	3.381	585.447	513.603	1.099.050
C. Valenciana	862.393	820.500	1.682.873	228.608	133.620	362.228	5.659	1.131	6.790	1.096.660	955.251	2.051.911
2023	General ¹			Autònoms			Mar			Total		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alacant	292.745	287.986	580.731	89.254	51.695	140.949	2.037	517	2.554	384.036	340.198	724.234
Castelló	110.828	100.542	211.370	25.623	16.073	41.696	791	73	864	137.242	116.688	253.930
València	483.953	466.392	950.345	116.004	68.491	184.495	2.965	723	3.688	602.922	535.606	1.138.528
C. Valenciana	887.526	854.920	1.742.446	230.881	136.259	367.140	5.793	1.313	7.106	1.124.200	992.492	2.116.692

(1) Inclosos en Règim General les dades de Cuidadors/es No professionals i els Sistemes Especials Agrari i de Empleats de la Llar.

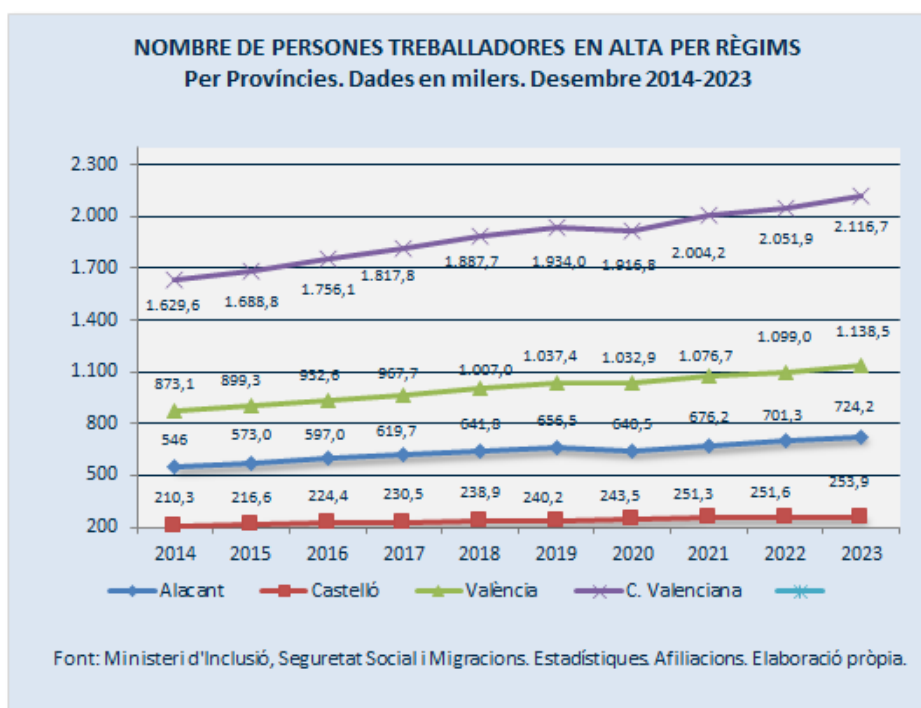
Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

Quadre 19.9

El Gràfic 19.6 presenta l'evolució de l'afiliació en l'últim decenni en la Comunitat Valenciana, en què s'observa un increment progressiu d'aquesta, amb l'excepcionalitat que va suposar l'exercici 2020.

Gràfic 19.6

Igual que en el volum global d’afiliació, les afiliacions de persones treballadores estrangeres a la Seguretat Social en la Comunitat Valenciana han experimentat un nou increment en 2023 (Quadre 19.10), que representa una taxa de variació de 10,7 punts percentuals, davant els 8,5 punts percentuals en 2022 i els 6,2 punts percentuals en 2019 en relació amb el seu precedent.

Del total d’afiliació de persones estrangeres, 115.335 procedien de països membres de la Unió Europea (un 5,9 % més que en 2022) i 191.332 eren originàries d’altres països (un 13,8 % més que en 2022). El nombre d’afiliacions de persones treballadores estrangeres en la Comunitat Valenciana per a l’any 2023 era vint-i-tres centèsimes de punt superior al de 2022, que va ser de l’11,36 %. Les persones treballadores estrangeres representen en la Comunitat Valenciana el 14,5 % del total de persones afiliades a la Seguretat Social, percentatge superior en un punt al de 2022, sent aquest últim huit dècimes de punt superior respecte a 2021, que va ser del 12,7 %.

DISTRIBUCIÓ D’AFILIACIÓ DE PERSONES ESTRANGERES A LA SEGURETAT SOCIAL PER PROVÍNCIES I PER SEXE

Dades a 29 de desembre de 2023

	Unió Europea		No Unió Europea		Total	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Alacant	21.005	18.314	42.839	31.507	63.844	40.669
Castelló	11.107	10.316	14.083	7.244	25.190	17.560
València	29.369	25.224	56.251	39.408	85.620	64.632
C. Valenciana	61.481	53.854	113.173	78.159	174.654	132.013
Espanya	454.351	398.837	1.026.817	765.750	1.481.168	1.164.587

DISTRIBUCIÓ D’AFILIACIÓ DE PERSONES ESTRANGERES A LA SEGURETAT SOCIAL A LA COMUNITAT VALENCIANA I EN ESPANYA

Dades a 29 de desembre de 2023

	Unió Europea		No Unió Europea		Total	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
C. Valenciana	115.335	13,52	191.332	10,67	306.667	11,59
Espanya	853.188	100,00	1.792.567	100,00	2.645.755	100,00

Font: Ministeri d’Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.10

El Quadre 19.11 recull l’afiliació de persones estrangeres a **Espanya** i en la **Comunitat Valenciana** per a l’últim dia hàbil dels exercicis 2022-2023. Com ja s’ha esmentat en Memòries precedents, el percentatge dels homes estrangers afiliats en la nostra Comunitat és superior al de les dones, si bé continua reduint-se, com en exercicis anteriors.

AFILIACIÓ DE PERSONES ESTRANGERES PER SEXE A LA C. VALENCIANA I ESPANYA
Dades a 30 de desembre de 2022 i 29 de desembre de 2023

	Homes		Dones		Total	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2022						
C. Valenciana	158.594	57,26%	118.395	42,74%	276.989	100%
Espanya	1.367.888	56,13%	1.069.150	43,87%	2.437.038	100%
2023						
C. Valenciana	174.654	56,95%	132.013	43,05%	306.667	100%
Espanya	1.481.167	55,99%	1.164.588	44,01%	2.645.755	100%

Font: Ministeri d’Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.11

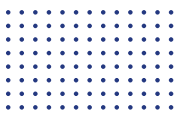
Per règims, la major part de l’**afiliació estrangera** en la Comunitat Valenciana se situa en el Règim General (78,7 %, tres dècimes de punt més que en 2022), que engloba tant el Sistema Especial Agrari del Règim General com el Sistema Especial per a Empleats i Empleades de la Llar. Per la seua part, el Règim Especial de Treballadors Autònoms representa el 21,2 %, davant del 21,5 % de 2022. Tan sols un 0,13 % es troba afiliat o afiliada al Règim Especial de Treballadors de la Mar (0,14 % l’any 2022).

AFILIACIÓ DE PERSONES ESTRANGERES EN ALTA PER RÈGIMS SEGONS LA SEUA PROCEDÈNCIA A LA COMUNITAT VALENCIANA I A ESPANYA
Dades a 29 de desembre de 2023

	General ⁽¹⁾	Autònoms	Mar	Carbó	Total
Procedents de països de la Unió Europea					
C. Valenciana	87.004	28.221	110	-	115.335
Espanya	680.318	171.782	1.073	15	853.188
Procedents de països no pertanyents a la Unió Europea					
C. Valenciana	154.181	36.877	274	-	191.332
Espanya	1.530.025	259.628	2.911	3	1.792.567
Total persones estrangeres					
C. Valenciana	241.185	65.098	384	-	306.667
Espanya	2.210.343	431.410	3.984	18	2.645.755

(1) S’inclou les dades de persones cuidadores no professionals. S’inclouen els corresponents al Sistema Especial Agrari i Sistema Especial per a Empleats de Llar.
Fuente: Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones.

Quadre 19.12

Los Cuadros 19.13, 19.14 y 19.15 recogen, mes a mes, el número de personas trabajadoras en alta por regímenes, en cada una de las provincias de nuestra Comunitat.

NOMBRE DE PERSONES TREBALLADORES EN ALTA PER RÈGIMS

Alacant, 2023

	General	Autònoms	Mar	Total
Gener	554.185	137.591	2.213	693.989
Febrer	559.777	138.112	2.276	700.165
Març	570.927	138.683	2.590	712.200
Abril	582.470	139.929	2.672	725.071
Maig	585.097	140.265	2.758	728.120
Juny	586.945	140.567	2.964	730.476
Juliol	593.293	140.340	2.895	736.528
Agost	572.140	140.043	2.868	715.051
Setembre	589.581	140.808	2.630	733.019
Octubre	585.180	140.684	2.390	728.254
Novembre	585.743	140.962	2.444	729.149
Desembre	580.731	140.949	2.554	724.234

Font: Ministeri d'Inclusió, Segurietat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.13

NOMBRE DE PERSONES TREBALLADORES EN ALTA PER RÈGIMS

Castelló, 2023

	General	Autònoms	Mar	Total
Gener	205.692	41.123	900	247.715
Febrer	205.331	41.267	1.064	247.662
Març	205.334	41.432	1.024	247.790
Abril	207.451	41.811	1.076	250.338
Maig	205.062	41.829	1.066	247.957
Juny	206.540	41.946	884	249.370
Juliol	209.567	41.935	884	252.386
Agost	204.677	41.778	857	247.312
Setembre	205.409	41.813	971	248.193
Octubre	211.297	41.635	1.027	253.959
Novembre	213.527	41.687	877	256.091
Desembre	211.370	41.696	864	253.930

Font: Ministeri d'Inclusió, Segurietat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.14

NOMBRE DE PERSONES TREBALLADORES EN ALTA PER RÈGIMS

València, 2023

	General	Autònoms	Mar	Total
Gener	908.163	181.415	3.366	1.092.944
Febrer	914.427	182.018	3.338	1.099.783
Març	917.097	182.380	3.382	1.102.859
Abril	924.659	183.455	3.411	1.111.525
Maig	919.581	183.386	3.675	1.106.642
Juny	910.030	183.344	3.520	1.096.894
Juliol	909.683	183.034	3.824	1.096.541
Agost	894.794	182.473	3.527	1.080.794
Setembre	924.480	183.721	3.444	1.111.645
Octubre	944.345	183.733	3.393	1.131.471
Novembre	959.044	184.293	3.619	1.146.956
Desembre	950.345	184.495	3.688	1.138.528

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.15

El Quadre 19.16 conté la **distribució per sectors d'activitat** de les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social en la Comunitat Valenciana (exclosos els Sistemes Especials Agrari i per a Empleats de Llar), a últim dia hàbil de l'any. El nombre total de persones afiliades al Règim General s'ha incrementat un 3,7 % en 2023 respecte al seu precedent, que va registrar una taxa de variació del 3,4 %. L'increment experimentat en 2023 és quatre dècimes de punt superior al registrat l'any anterior a la pandèmia, que va ser del 3,3 % en relació amb 2018.

Per la seua part, el Quadre 19.17 recull per a l'últim quinquenni les afiliacions per sexe dels diferents sistemes del Règim General de la Seguretat Social:

- **Sistema Especial Agrari.** A últim dia del mes de desembre de 2023, hi havia un total de 51.286 afiliacions (davant les 51.630 de 2022) a aquest Sistema Especial, de les quals 42.171 són homes, representant el 82,2 % de les afiliacions, nou dècimes de punt més que en 2022.

- **Sistema Especial per a Empleats de Llar.** A últim dia del mes de desembre de 2023, hi havia un total de 29.788 afiliacions (davant les 29.843 de 2022) a aquest Sistema Especial, de les quals 28.501 són dones, representant el 95,7 % de les afiliacions, una dècima de punt més que en 2022.

L'any 2022, el **nombre de persones treballadores afiliades al Règim General**, excloses les dades de persones afiliades als Sistemes Especials Agrari i per a Empleats de Llar, va ser d'1.601.421, situant-se en 1.483.941 l'any 2019 i en 1.436.562 l'exercici 2018, anys immediatament anteriors a la pandèmia.

Al llarg d'aquest últim quinquenni, s'observa, a partir de 2021, un creixement de persones beneficiàries en el Règim General, mentre que disminueixen les afiliacions en el Sistema Especial Agrari i en el Sistema Especial per a Empleats de Llar.

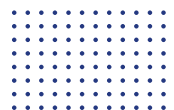
Per al total d'aquest règim, els Sistemes Especials Agrari i d'Empleats de Llar representen, en 2023, el 2,9 % i l'1,7 %, respectivament. En 2022, aquests percentatges eren del 3,1 % per al primer i de l'1,8 % per al segon.

DISTRIBUCIÓ PER SECTORS D'ACTIVITAT DE PERSONES AFILIADES AL RÈG. GENERAL⁽¹⁾
DE LA SEGURETAT SOCIAL A LA COMUNITAT VALENCIANA
A 29 de desembre de 2023

SECTOR D'ACTIVITAT	ALACANT	CASTELLÓ	VALÈNCIA	COMUNITAT VALENCIANA
A Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca	1.050	1.494	3.498	6.042
B Indústries extractives	605	253	525	1.383
C Indústries manufactureres	72.022	42.104	135.048	249.174
D Suministres energia	608	268	2.061	2.937
E Suministres aigua, residus	6.704	2.571	9.578	18.853
F Construcció	37.142	12.083	50.313	99.538
G Comerç; reparació de vehicles de motor	107.071	35.426	171.791	314.288
H Transport, emmagatzematge	25.233	9.179	49.155	83.567
I Hosteleria	66.825	15.134	67.821	149.780
J Informació, comunicació	11.386	2.171	27.882	41.439
K Act. Financiers i Segurs	7.722	2.595	13.477	23.794
L Activ. Immobiliàries	5.585	880	6.251	12.716
M Actv. Prof. Científic Tècnic	19.626	6.391	44.229	70.246
N Actv. Admt. Serveis Auxiliars	37.012	12.559	71.870	121.441
O Admin. Pública, Defensa i S. Social obligat	32.831	13.269	50.741	96.841
P Educació	42.221	14.962	73.567	130.750
Q Activ. Sanitàries i, veterinàries, Serv. Social	59.248	18.862	91.911	170.021
R Actv. Artis. Rec. i Entr.	10.666	3.635	18.516	32.817
S Altres serveis	11.330	3.748	16.980	32.058
T Llars que empen personal domèstic	1.971	401	1.169	3.541
U Organismes extraterritorials	63	3	81	147
Total Règim General	556.921	197.988	906.464	1.661.373

(1) Inclou les dades de persones cuidadores no professionals. Exclosos les dades de persones afiliades als Sistemes Especials Agrari i per a Empleats de Llar.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

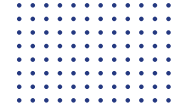
AFILIACIONS A LA SEGURETAT SOCIAL EN EL RÈGIM GENERAL. COM. VALENCIANA, 2019-2023
Dades a últim dia hàbil de cada exercici.

	RÈGIM GENERAL (R.G.)			R.G. (S.E. AGRARI)			R.G. (S.E. EM. LLAR)			TOTAL RÈGIM GENERAL		
	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total	Home	Dona	Total
2019	767.472	716.469	1.483.941	47.251	13.030	60.281	1.274	29.904	31.178	815.997	759.403	1.575.400
2020	752.982	710.532	1.463.514	50.423	12.398	62.821	1.224	29.083	30.307	804.629	752.013	1.556.642
2021	794.291	754.371	1.548.662	46.337	11.745	58.082	1.264	29.138	30.402	841.892	795.254	1.637.146
2022	819.126	782.295	1.601.421	41.969	9.661	51.630	1.298	28.545	29.843	862.393	820.501	1.682.894
2023	844.069	817.304	1.661.373	42.171	9.115	51.286	1.287	28.501	29.788	887.527	854.920	1.742.447

Font: Bases de Dades Estadístiques. Tesoreria General de la Seguretat Social. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.17

Per la seua part, en el Quadre 19.18 figura la distribució per seccions d'**activitat** de les persones afiliades estrangeres al Règim General en els dos últims exercicis. S'hi proporciona, així mateix, el percentatge de representativitat d'aquestes seccions per a l'últim dia hàbil dels anys 2022 i 2023, així com les taxes de variació percentual en el nombre de persones afiliades i en el de representació d'aquestes seccions d'activitat.

Durant l'any 2023, s'observen en la **Comunitat Valenciana** variacions a l'alça en totes les seccions d'activitat, amb l'excepció de les llars de personal domèstic.

**DISTRIBUCIÓ PER SECCIONS D'ACTIVITAT DE PERSONES AFILIADES ESTRANGERES
AL RÈGIM GENERAL⁽¹⁾ DE LA SEGURETAT SOCIAL A LA COMUNITAT VALENCIANA**

Seccions de'Activitat	Persones afiliades (29-12-23)		Persones afiliades (30-12-22)		T1	T2
	Nº	%	Nº	%		
Agricultura, Ramaderia, Silvicultura i Pesca	1.039	0,52	961	0,55	8,12	-0,48
Indústries extractives	81	0,04	74	0,04	9,46	-0,96
Indústries manufactureres	19.939	10,06	18.405	10,52	8,33	9,06
Suministre d'energia	145	0,07	104	0,06	39,42	-0,93
Suministre d'aigua	1.095	0,55	959	0,55	14,18	-0,45
Construcció	20.518	10,35	18.145	10,37	13,08	9,35
Comerç; reparació de vehicles de motor	37.115	18,73	32.657	18,66	13,65	17,73
Transport, emmagatzematge	13.247	6,68	12.261	7,01	8,04	5,68
Hosteleria	45.729	23,07	39.449	22,54	15,92	22,07
Informació i comunicació	5.051	2,55	4.074	2,33	23,98	1,55
Activos financers i segurs	940	0,47	831	0,47	13,12	-0,53
Activitats Immobiliàries	2.444	1,23	2.188	1,25	11,70	0,23
Act. Prof. Científiques i Tècniques	5.539	2,79	4.878	2,79	13,55	1,79
Activitats Admt. i serveis auxiliars	18.988	9,58	16.335	9,33	16,24	8,58
Admin. Pública, Defensa i Seguretat Social	1.586	0,80	1.460	0,83	8,63	-0,20
Educació	6.639	3,35	6.122	3,50	8,44	2,35
Activ. Sanitàries i Serv. Socials	9.032	4,56	8.263	4,72	9,31	3,56
Activitats artístiques, rec. i entreteniment	3.739	1,89	3.149	1,80	18,74	0,89
Altres serveis	4.869	2,46	4.215	2,41	15,52	1,46
Llars personal domèstic	408	0,21	432	0,25	-5,56	-0,79
Organismes extraterritorials	40	0,02	36	0,02	11,11	-0,98
Total Règim General	198.183	100,00	174.998	100,00	13,25	0,00

(1) Incloues les dades de persones cuidadores no professionals. Excloses les dades de persones afiliades als Sistemes Especials Agrari i per a Empleats de Llar.

T1. Variació percentual Des.2022-Des.2023 en el nombre de persones afiliades.

T2. Variació percentual Des.2022-Des.2023 del percentatge de representació d'aquests sectors.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.18

El Quadre 19.19 recull el nombre de **noves assignacions NAF/NUSS a la Seguretat Social** durant els últims quatre exercicis. L'assignació del nombre d'afiliació és un acte administratiu únic i obligatori mitjançant el qual la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) reconeix la condició d'inclusió en el Sistema de la Seguretat Social a la persona física a l'efecte de drets i obligacions, però no implica necessàriament la condició de nova persona treballadora.

Per a l'últim exercici objecte d'anàlisi, s'aprecia un nombre més gran de noves assignacions a les províncies de Castelló i València, i una disminució significativa a la província d'Alacant, en contrast amb l'increment destacat registrat en 2022 respecte del seu precedent.

NOVES ASSIGNACIONS A LA SEGURETAT SOCIAL ASSIGNACIÓ NOMBRE D'AFILIACIÓ / NOMBRE D'USUARI/A DE LA SEGURETAT SOCIAL												
	Alacant				Castelló				València			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Gener	798	238	218	567	142	73	124	177	788	446	747	1.246
Febrer	884	179	260	1.005	141	59	175	195	760	576	788	1.603
Març	455	301	1.327	1.067	84	75	149	207	435	835	1.121	2.003
Abril	119	295	4.088	945	37	76	132	154	159	680	1.037	1.586
Maig	306	438	4.574	850	88	102	194	164	394	905	1.559	1.616
Juny	386	651	2.569	773	86	152	166	229	646	1.153	1.504	1.186
Juliol	437	542	1.737	613	138	139	114	160	614	1.613	1.165	974
Agost	268	363	1.536	445	58	116	101	109	436	872	988	762
Setembre	310	427	1.514	420	96	122	191	157	772	1.455	1.323	836
Octubre	278	344	1.599	439	101	80	145	149	690	1.238	1.389	909
Novembre	293	291	1.519	611	91	103	162	228	573	909	1.437	1.131
Desembre	287	218	559	660	49	69	159	176	428	567	945	949
Total	4.821	4.287	21.500	8.395	1.111	1.166	1.812	2.105	6.695	11.249	14.003	14.801

Contempla NAF i el NUSS. Aquests termes són equivalents i indiquen el nombre d'afiliació a la Seguretat Social.

Font: Direccions Provincials de la Tresoreria General de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 19.19

19.2.2. Recaudació

En aquest subapartat es recullen les dades corresponents a la recaptació de les quotes pressupostàries en període voluntari, la recaptació executiva, el nombre de codis de compte de cotització mitjans en alta per al Règim General, el nombre d'empreses amb persones assalariades en la Seguretat Social i l'activitat duta a terme per la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social en l'àrea de Seguretat Social. No és possible disposar, a data de tancament de la Memòria, de les dades del mes de desembre sobre recaptació de les quotes pressupostàries en període voluntari. Per aquesta raó, es procedeix a tancar els exercicis a mes de novembre per a aquest tipus de recaptació.

En el Quadre 19.20 figura la **recaptació de les quotes pressupostàries en període voluntari per règims**, en cadascuna de les províncies de la nostra Comunitat, per al període 2019-2023². Dels imports acumulats fins al mes de novembre de la recaptació pressupostària en període voluntari en la Comunitat Valenciana, es constata que, en 2023, s'ha produït un increment de 9,2 punts percentuals en relació amb l'exercici anterior, davant dels 6,4 punts en 2022 en relació amb el seu precedent.

Aquest increment supera ja el registrat en els anys anteriors a la declaració de la COVID-19, situant-se en el 8,2 % per a 2019 i en el 6,7 % per a 2018.

Amb l'excepció de 2020, des de l'exercici 2015 s'han anat produint **increments progressius en la recaptació de caràcter voluntari**, paral·lels a l'augment de l'afiliació, que —com s'esmentava anteriorment— ha sigut del 3,2 % en 2023, del 2,4 % en 2022, del 4,6 % en 2021 i del -0,9 % en 2020. Durant els anys previs a la pandèmia, els increments es van situar en el 2,5 % en 2019, el 3,8 % en 2018 i el 3,6 % per als exercicis 2017, 2016 i 2015.

Es pot observar que els increments en la recaptació voluntària són superiors als corresponents a l'afiliació, probablement com a conseqüència, entre altres factors, dels llicaments salarials a l'alça en consonància amb l'IPC.

**RECAUDACIÓ DE LAS QUOTES PRESUPUESTÀRIES EN PERÍODE VOLUNTARI
PER RÈGIMS A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023**
En milions d'euros

	General	Autònoms Agraris	Mar	Carbó	E.Llar	AA.TT.	Desocupació	Cessació	Total
2019									
Alacant	2.512,14	387,62	0,00	11,08	0,10	0,00	238,53	236,59	3.396,33
Castelló	1.029,64	134,20	0,06	7,16	0,03	0,01	103,33	76,01	1.353,92
València	4.330,44	548,61	0,25	34,81	0,00	0,14	402,37	346,68	5.676,69
Total	7.872,22	1.070,43	0,31	53,05	0,12	0,15	744,23	659,28	10.426,95
2020									
Alacant	2.335,44	302,36	0,00	18,95	0,07	0,00	224,53	332,67	3.222,01
Castelló	993,33	107,24	0,04	6,40	0,04	0,01	100,54	102,07	1.312,49
València	4.223,76	435,93	0,17	34,99	0,00	0,01	407,53	464,17	5.578,24
Total	7.552,53	845,53	0,21	60,34	0,10	0,02	732,60	898,91	10.112,75
2021									
Alacant	2.564,55	384,60	0,00	9,89	0,08	0,01	253,44	393,87	3.621,54
Castelló	1.111,63	128,44	0,04	6,95	0,04	0,01	115,42	115,01	1.481,47
València	4.698,95	537,85	0,20	36,02	0,00	0,01	456,89	548,40	6.295,11
Total	8.375,13	1.050,89	0,24	52,86	0,12	0,02	825,75	1.057,28	11.398,13
2022									
Alacant	2.919,12	409,14	0,00	11,16	0,07	0,00	281,55	276,17	3.911,78
Castelló	1.192,10	133,69	0,02	7,38	0,04	0,01	125,53	90,87	1.553,99
València	5.112,47	565,53	0,17	38,55	0,00	0,02	504,22	422,88	6.662,49
Total	9.223,69	1.108,36	0,19	57,09	0,11	0,03	911,30	789,92	12.128,27
2023*									
Alacant	3.266,98	446,92	0,10	12,52	0,03	0,02	305,07	306,53	4.352,03
Castelló	1.259,39	138,78	0,03	7,10	0,04	0,01	129,10	109,04	1.647,91
València	5.581,67	594,46	0,14	37,57	0,00	0,02	535,59	473,25	7.241,72
Total	10.108,04	1.180,16	0,27	57,19	0,07	0,05	969,76	888,82	13.241,66

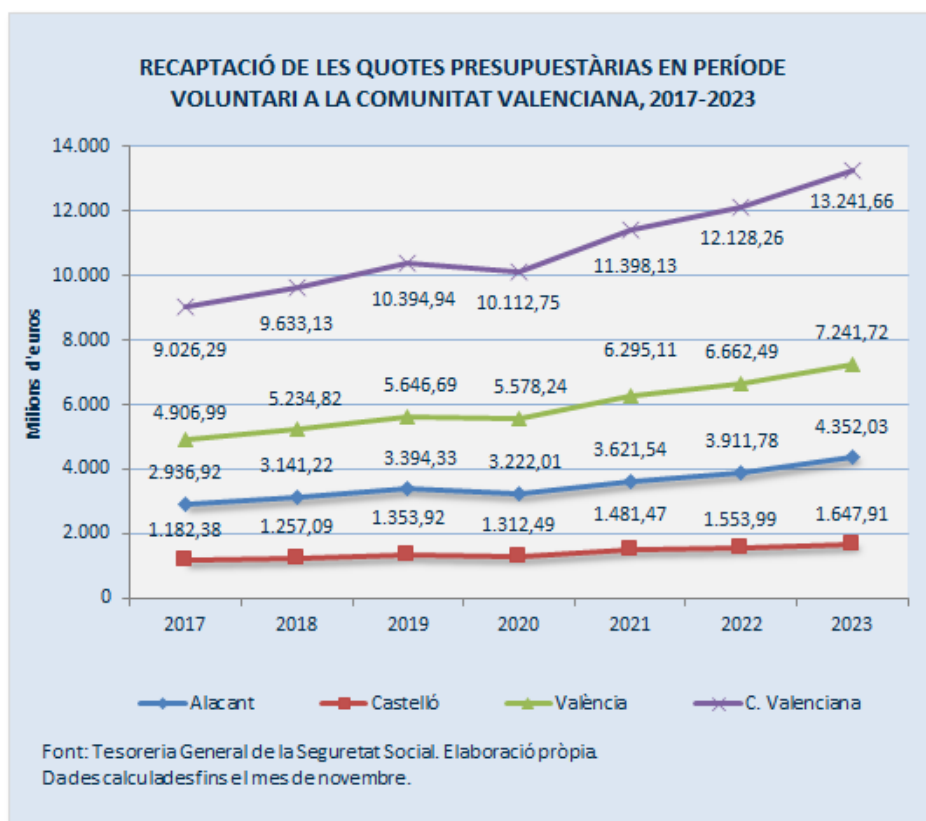
* No se troben inclosos els imports del Mecanisme d'Integració Intergeneracional (MEI).
Dades calculades fins el mes de novembre.
Font: Tesoreria General de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 19.20

²Per aplicació de la reforma de les pensions de 2022 (D.F. 4a de la Llei 21/2021, de 28 de desembre), a partir de 2023 es crea el Mecanisme d'Equitat Intergeneracional (MEI), consistent en una cotització finalista aplicable en tots els règims i en tots els supòsits en què es cotitza per la contingència de jubilació. Aquesta cotització addicional nodrirà el Fons de Reserva de la Seguretat Social.
La cotització es va fixar inicialment en 0,6 punts percentuals, corresponent el 0,5 % a l'ocupador o ocupadora i el 0,1 % a l'empleat o empleada. No obstant això, sobre el disseny original, el Reial decret llei 2/2023, de 16 de març (reforma de les pensions de 2023), ha establert una sèrie de pujades fins a arribar, en 2050, a l'1,2 %, corresponent l'1 % a l'ocupador o ocupadora i el 0,2 % a l'empleat o empleada.

El Gràfic 19.7 mostra l'evolució de la recaptació de les quotes a la Seguretat Social en període voluntari per a cadascuna de les províncies de la Comunitat Valenciana.

Gràfic 19.7

Els Quadres següents recullen la recaptació de les quotes pressupostàries en cadascuna de les tres **províncies** de la nostra Comunitat, per mesos (dades fins al mes de novembre).

Analitzant per separat cadascuna d'aquestes, la província d'**Alacant** ha registrat en aquest últim exercici un increment d'11,3 punts percentuals respecte al de 2022, que va ser del 8 %. Per als exercicis anteriors a la COVID-19, els percentatges es van situar en el 8,1 % per a 2019 i en el 7,0 % per a 2018.

La província de **Castelló** ha experimentat un increment del 6 % en 2023, davant el 4,9 % de 2022, percentatge encara inferior als exercicis anteriors a la COVID-19, que van ser del 7,7 % en 2019 i del 6,3 % en 2018.

Per la seua part, la recaptació de les quotes pressupostàries en període voluntari a **València** fins al mes de novembre s'ha vist incrementada en un 8,7 %, registre superior al de l'exercici anterior (5,8 %) i també ja per damunt dels recollits en els anys 2019 i 2018 (8,4 % i 6,7 %, respectivament).

RECAPTACIÓ DE LES QUOTES PRESUPUESTÀRIES EN PERÍODE VOLUNTARI PER RÈGIMS EN ALACANT, 2023*

En milions d'euros. Executat mes a mes

	General	Autònoms	Agrari	Mar	Carbó	E.Llar	A.T. i E.P.	esocupació	ese autòr	Total
Gener	278,78	40,03	0,011	1,03	0,006	0,002	26,55	27,43	1,28	375,12
Febrer	284,87	39,75	0,013	1,01	0,003	0,001	26,39	29,31	1,26	382,61
Març	281,70	40,66	0,010	1,03	0,003	0,003	26,38	29,20	1,27	380,26
Abril	294,56	40,08	0,009	1,05	0,002	0,001	27,80	30,67	1,28	395,45
Maig	294,21	41,25	0,015	1,12	0,002	0,003	27,63	26,35	1,28	391,86
Juny	302,21	40,69	0,008	1,15	0,002	0,002	28,34	13,95	1,29	387,64
Juliol	302,50	41,26	0,009	1,23	0,002	0,003	28,36	25,51	1,26	400,13
Agost	310,07	40,60	0,006	1,29	0,002	0,002	28,77	26,40	1,24	408,38
Setembre	303,63	41,25	0,005	1,30	0,002	0,002	28,23	42,06	1,24	417,72
Octubre	303,86	40,78	0,006	1,18	0,002	0,002	28,09	27,98	1,23	403,13
Novembre	310,59	40,57	0,009	1,13	0,003	0,002	28,53	27,67	1,23	409,73
Desembre ⁽¹⁾										
Total	3.266,98	446,92	0,10	12,52	0,03	0,02	305,07	306,53	13,86	4.352,03

* No es troben inclosos els imports del Mecanisme d'Integració Intergeneracional (MEI).

(1) Les dades corresponents a la recaudació de desembre no estan disponibles fins que es produïxca el tancament contable de l'exercici.

Font: Direcció Provincial de Alacant. Tesoreria General de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 19.21

RECAPTACIÓ DE LES QUOTES PRESUPUESTÀRIES EN PERÍODE
VOLUNTARI PER RÈGIMS EN CASTELLÓ, 2023*

En milions d'euros. Executat mes a mes

	General Autònoms		Agrari	Mar	Carbó	E.Llar	A.T. i E.P.	esocupaciamet au		Total
Gener	113,00	12,43	0,003	0,62	0,004	0,001	11,75	9,59	0,40	147,80
Febrer	112,71	12,41	0,002	0,63	0,004	0,000	11,65	10,21	0,40	148,02
Març	110,71	12,64	0,002	0,66	0,004	0,001	11,52	10,18	0,40	146,12
Abril	113,57	12,40	0,003	0,66	0,004	0,000	11,85	10,64	0,41	149,54
Maig	113,58	12,78	0,002	0,68	0,004	0,001	11,67	9,23	0,41	148,36
Juny	114,47	12,66	0,002	0,66	0,004	0,001	11,83	4,25	0,41	144,29
Juliol	116,73	12,87	0,003	0,64	0,004	0,003	11,84	9,60	0,40	152,09
Agost	118,72	12,69	0,003	0,64	0,003	0,001	11,94	9,63	0,40	154,03
Setembre	114,14	12,81	0,003	0,59	0,003	0,001	11,67	15,96	0,40	155,58
Octubre	114,14	12,61	0,001	0,64	0,003	0,000	11,57	10,13	0,40	149,49
Novembre	117,62	12,48	0,002	0,68	0,003	0,000	11,81	9,62	0,39	152,61
Desembre ⁽¹⁾										
Total	1.259,39	138,78	0,03	7,10	0,040	0,01	129,10	109,04	4,42	1.647,91

* No es troben inclosos els imports del Mecanisme d'Integració Intergeneracional (MEI).

(1) Les dades corresponents a la recaudació de desembre no estan disponibles fins que es produïxca el tancament contable de l'exercici.

Font: Direcció Provincial de Castelló. Tesoreria General de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 19.22

RECAPTACIÓ DE LES QUOTES PRESUPUESTÀRIES EN PERÍODE
VOLUNTARI PER RÈGIMS EN VALÈNCIA, 2023*

En milions d'euros. Executat mes a mes

	General Autònoms		Agrari	Mar	Carbó	E.Llar	A.T. i E.P.	socupam:ament au		Total
Gener	495,45	53,49	0,02	3,28	0,000	0,005	47,47	39,83	1,75	641,30
Febrer	498,50	53,32	0,02	3,30	0,000	0,002	47,53	42,28	1,74	646,69
Març	492,57	54,35	0,01	3,23	0,000	0,002	47,47	42,09	1,74	641,46
Abril	512,30	52,98	0,01	3,35	0,000	0,001	49,34	43,58	1,75	663,31
Maig	499,35	54,69	0,02	3,31	0,000	0,002	48,41	41,02	1,75	648,55
Juny	510,49	53,96	0,01	3,44	0,000	0,002	49,16	21,77	1,77	640,60
Juliol	509,61	54,71	0,01	3,49	0,000	0,001	49,03	42,07	1,72	660,64
Agost	518,77	53,66	0,01	3,67	0,000	0,001	49,60	43,51	1,70	670,92
Setembre	505,47	54,81	0,01	3,60	0,000	0,002	48,74	68,81	1,71	683,15
Octubre	510,53	54,19	0,01	3,47	0,000	0,003	48,83	45,39	1,69	664,11
Novembre	528,63	54,30	0,01	3,43	0,000	0,003	50,01	42,90	1,70	680,98
Desembre ⁽¹⁾										
Total	5.581,67	594,46	0,14	37,57	0,000	0,02	535,59	473,25	19,02	7.241,72

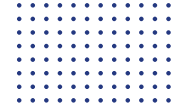
* No es troben inclosos els imports del Mecanisme d'Integració Intergeneracional (MEI).

(1) Les dades corresponents a la recaudació de desembre no estan disponibles fins que es produïxca el tancament contable de l'exercici.

Font: Direcció Provincial de València. Tesoreria General de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 19.23

Per la seua part, els ingressos a través de les **Unitats de Recaptació Executiva (UREs)** en la Comunitat Valenciana (Quadre 19.24) reflecteixen per a enguany un increment del 2,1 %, davant del -4,4 % experimentat en 2022 i el 0,1 % registrat per a 2021. Per a l'exercici 2019 es va registrar un increment del 4,2 %.

De l'estudi per separat de cadascuna de les tres províncies, es pot constatar que, per a la província d'**Alacant**, la recaptació executiva en 2023 ha sigut inferior en un 3,6 %, davant del -6 % en 2022 i del -3,3 % de 2021. Des de 2020 es venen recollint percentatges negatius.

A la província de **Castelló**, s'observa un descens en la recaptació executiva del 4,4 %, davant l'increment del 17,1 % de 2022 i els decrements del 17,3 % en 2021, del -5,5 % en 2020 i del -1,6 % en 2019, tornant a la senda descendent d'exercicis anteriors amb l'excepció de 2022.

Per la seua part, per a la província de **València**, s'aprecia una taxa de variació positiva del 7,8 %, davant de la disminució de 6,6 punts percentuals en 2022 i l'increment del 6,7 % registrat en 2021. L'any 2019, immediatament anterior al de la pandèmia, es va experimentar un increment del 8,8 %.

RECAPTACIÓ EXECUTIVA. COMUNITAT VALENCIANA, ANYS 2021 A 2023
En milions d'euros

	Alacant			Castelló			València			Com. Valenciana		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	21	2022	2023
Gener	6,61	5,85	4,44	1,58	1,30	1,22	9,72	6,78	7,69	17,91	13,93	13,35
Febrer	7,00	5,28	4,12	1,24	1,18	1,29	7,84	6,86	7,85	16,08	13,32	13,26
Març	6,33	5,32	5,13	1,18	1,48	1,43	8,92	7,49	8,26	16,43	14,29	14,82
Abril	6,79	5,65	4,80	1,12	1,11	1,29	8,63	6,67	7,21	16,54	13,43	13,30
Maig	6,89	6,9	5,83	1,61	1,47	1,36	8,47	7,73	7,92	16,97	16,10	15,11
Juny	6,06	5,65	4,25	1,2	1,22	1,33	7,78	8,04	7,88	15,04	14,91	13,46
Juliol	6,40	6,37	6,87	1,38	1,52	1,74	8,05	7,32	8,37	15,83	15,21	16,98
Agost	5,90	5,46	5,54	1,08	1,34	1,53	6,03	6,4	7,82	13,01	13,20	14,89
Set.	5,40	5,68	5,72	1,08	1,65	1,64	6,58	6,87	7,32	13,06	14,20	14,68
Octubre	5,27	4,74	6,12	1,03	1,45	1,22	6,68	6,87	7,90	12,98	13,06	15,24
Novembre	5,19	5,64	7,20	1,21	1,8	1,35	6,94	7,27	8,61	13,34	14,71	17,16
Desembre	4,24	5,17	5,26	1,3	2,05	1,40	6,96	8,19	6,45	12,50	15,41	13,11
Total	72,08	67,71	65,28	15,01	17,57	16,80	92,60	86,49	93,28	179,69	171,77	175,36

Font: Direccions Provincials de la Tesoreria General de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 19.24

Pel que fa als moviments de codis de compte de cotització mitjans del Règim General (Quadre 19.25), s'aprecia un lleu increment a la província de Castelló, sent més accentuat a les províncies d'Alacant i València.

CÓDIS DE COMPTE DE COTITZACIÓ MITJANS. RÈGIM GENERAL

	Alacant			Castelló			València		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Gener	57.388	59.581	60.757	18.764	19.209	19.378	73.189	75.744	76.349
Febrer	56.677	59.907	60.988	18.558	19.270	19.456	72.701	76.070	76.713
Març	57.376	60.805	61.841	18.780	19.471	19.655	73.530	76.638	77.399
Abril	58.258	61.518	62.631	19.135	19.758	19.956	74.301	76.846	77.780
Maig	59.100	62.060	63.059	19.332	19.836	19.975	75.034	77.260	78.123
Juny	60.162	62.552	63.395	19.663	19.968	20.085	75.797	77.556	78.285
Juliol	60.738	62.592	63.402	19.838	20.002	20.174	75.778	77.127	77.818
Agost	59.964	61.770	62.530	19.636	19.888	20.054	74.525	76.001	76.845
Setembre	60.237	61.765	62.501	19.520	19.722	19.859	75.140	76.256	77.111
Octubre	60.645	61.897	62.768	19.460	19.804	19.619	76.030	76.806	77.806
Novembre	60.648	59.004	62.799	19.448	19.188	19.710	76.395	74.542	78.168
Desembre	60.490	61.521	62.721	19.425	19.534	19.721	76.432	76.901	78.330

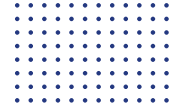
Font: BBDD Estadístiques Tesoreria General de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 19.25

El CES CV destaca l'increment en la recaptació, d'acord amb el nombre de persones afiliades, que permet generar una major solidesa del sistema i el creixement del Fons de Reserva per a contingències extraordinàries.

El Quadre 19.26 recull el nombre d'**empreses amb persones assalariades inscrites en la Seguretat Social per al quinquenni 2019-2023**. Durant l'any 2023, la Comunitat Valenciana ha experimentat un increment d'1,1 punts percentuals, increment superior en tres dècimes de punt al registrat en 2022 en relació amb el seu precedent. A Espanya, també es constata una taxa de variació positiva del 0,6 % davant el descens del 0,2 % en 2022 i l'increment del 2,8 % registrat en 2021 en relació amb l'any anterior.

EMPRESSES AMB PERSONES ASSALARIADES INSCRITES EN LA SEGURETAT SOCIAL, 2019-2023

Últim dia de cada període

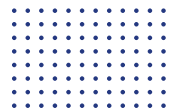
	2019	2020	2021	2022	2023
Alacant	59.556	57.258	59.048	59.998	60.791
Castelló	18.972	18.555	18.886	18.918	19.032
València	74.713	72.981	75.056	75.315	76.162
C. Valenciana	149.745	145.283	149.341	150.493	152.150
Espanya	1.340.415	1.295.656	1.332.390	1.329.897	1.338.191

El total d'empreses a nivell nacional no té perquè coincidir amb la suma d'empreses per CC. AA. ja que les dades per a cada CC. AA. es corresponen amb les empreses que tenen algun centre de treball en aquesta comunitat, i una mateixa empresa pot tindre centres en diverses CC. AA. Per el mateix motiu, el total d'empreses a nivell de CC. AA. no tenen perquè coincidir amb la suma d'empreses per províncies.

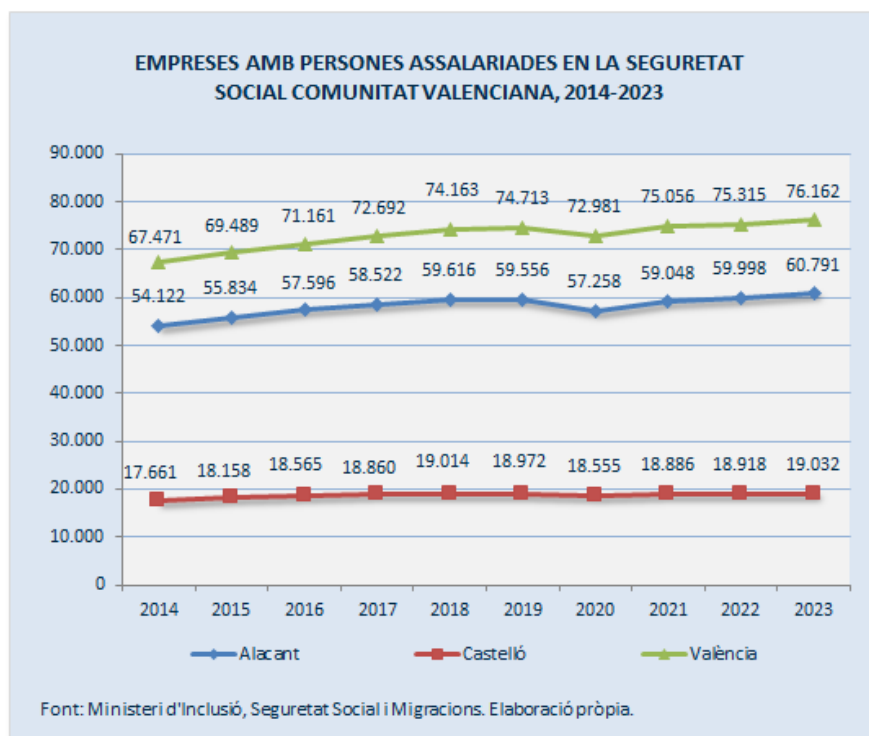
Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.26

En el Gràfic 19.8 pot observar-se l'evolució del nombre d'empreses inscrites a més llarg temps.

Gràfic 19.8

El Quadre 19.27 detalla, per a l'any 2023, l'activitat de la **Inspecció de Treball i de la Seguretat Social** en matèria de Seguretat Social, contemplant tant el nombre d'actuacions com el d'infraccions, l'import de les sancions proposades, el nombre de persones treballadores afectades per les infraccions, els expedients liquidatoris i el nombre d'altres en la Seguretat Social promogudes per la Inspecció de Treball.

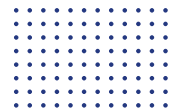
ACTIVITAT DE LA INSPECCIÓ DE TREBALL I SEURETAT SOCIAL (ITSS) EN L'ÀREA DE SEURETAT SOCIAL, 2023

	Ordres de servei finalitzades	Infraccions en acta	Import de les sancions proposades	Persones treballadores afectades per infraccions	Expedients liquidatoris de la Seguretat Social
Alicante	8.435	2.389	7.712.606	8.097	45.624.118
Castellón	2.987	360	1.414.814	1.168	11.650.270
València	13.114	6.097	25.212.020	11.856	48.723.442
C. Valenciana	24.536	8.846	34.339.440	21.121	105.997.830

Font: Delegació Territorial de la Inspecció de Treball i Seguretat Social de la Comunitat Valenciana.

Quadre 19.27

És significativa la disminució en el nombre d'infraccions en actes de Seguretat Social (en 2023 van ser 8.846 davant les 21.322 de 2022), malgrat el manteniment estable en la quantia de les infraccions en aquesta matèria (en 2023 han sigut de 34,3 milions d'euros davant els 34,8 milions de l'exercici anterior).

A continuació, s'analitzen les dades corresponents a les pensions del Sistema de Seguretat Social en la Comunitat Valenciana.

19.2.3. Pensions contributives

El Quadre 19.28 recull el nombre total de pensions contributives en vigor en la **Comunitat Valenciana**, a l'últim dia de cada exercici, per a les tres províncies de la Comunitat i per a Espanya. El nombre total de pensions contributives en la Comunitat Valenciana representa el 10,3 % del total estatal, una dècima de punt més que en els dos últims exercicis.

Nº DE PENSIONS CONTRIBUTIVES A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

Dades a 31 de desembre de cada exercici

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana	Espanya
2019	321.672	132.468	545.470	999.610	9.801.016
2020	324.137	133.301	547.868	1.005.306	9.811.124
2021	327.753	134.703	553.156	1.015.612	9.922.051
2022	332.539	135.695	557.017	1.025.251	10.009.149
2023	338.589	137.446	562.752	1.038.787	10.132.479

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.28

El Quadre 19.29 desglossa el nombre de pensions distribuïdes per **sexe** dels últims cinc exercicis. En analitzar les dades, any rere any, s'observa un increment progressiu en la diferència del nombre de pensions entre dones i homes a favor de les primeres, passant d'una diferència de 42.276 en 2019 a 60.457 en l'exercici 2023.

Nº DE PENSIONS CONTRIBUTIVES PER SEXE. ANYS 2019-2023

	2019		2020		2021		2022		2023	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Alacant	154.943	166.729	155.369	168.768	156.425	171.328	157.805	174.734	159.882	178.707
Castelló	62.532	69.936	62.827	70.474	63.375	71.328	63.610	72.085	64.345	73.101
València	261.192	284.278	261.127	286.741	262.371	290.785	263.011	294.006	264.938	297.814
C. Valenciana	478.667	520.943	479.323	525.983	482.171	533.441	484.426	540.825	489.165	549.622
Espanya	4.723.636	5.077.380	4.706.059	5.105.065	4.737.848	5.184.203	4.758.596	5.250.553	4.799.855	5.332.624

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.29

El 57 % de les quanties de les pensions contributives van destinades als homes mentre que el 43 % a les dones.

A la vista de les dades, el CES CV constata l'existència d'una bretxa de gènere en les pensions contributives.

Per la seua part, el Quadre 19.30 conté els imports totals de pensions durant els cinc últims exercicis, representant la **Comunitat Valenciana**, per a l'exercici 2023, el 9,4 % del total de la despesa en pensions respecte d'**Espanya**, mateixa dada que en anys precedents.

PAGAMENT DE PENSIONS. SEGURETAT SOCIAL. IMPORT TOTAL NÒMINA 2019-2023

Milions d'euros. Dada anual

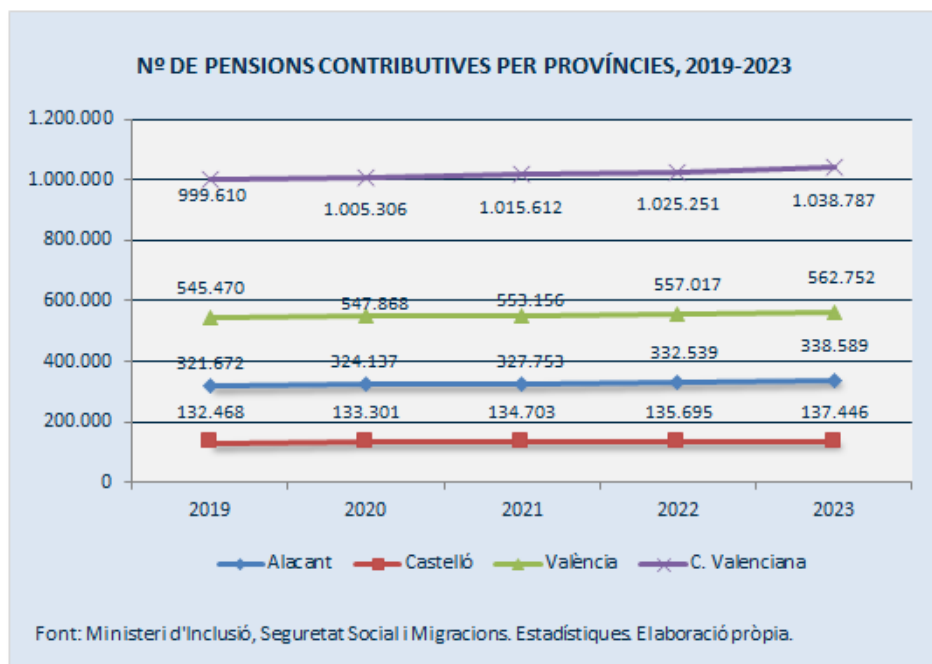
	2019	2020	2021	2022	2023
Alacant	3.819,74	3.938,33	4.126,33	4.339,45	4.832,93
Castelló	1.614,91	1.665,67	1.748,47	1.835,45	2.039,41
València	7.207,06	7.414,32	7.746,91	8.100,29	8.970,00
Comunitat Valenciana	12.641,71	13.018,32	13.621,71	14.275,19	15.842,34
Espanya	134.629,62	138.052,00	144.358,40	151.221,44	167.627,12

Font: Estadístiques de l'INSS. Estadístiques de sèries cronològiques de pensions. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.30

El Gràfic 19.9 mostra l'evolució de les pensions en l'últim quinquenni en la nostra Comunitat, observant-s'hi increments continus en el nombre d'aquestes. La qual cosa manifesta el progressiu envelliment de la nostra població, sent oportú remetre's al capítol de Demografia d'aquesta Memòria per a un estudi més detallat.

Gràfic 19.9

Tant a **Espanya** com en la **Comunitat Valenciana** es pot observar un increment en el nombre de pensions durant aquest exercici, que en termes percentuals se situa en l'1,2 % i l'1,3 %, respectivament. Si s'analitza percentualment cadascun dels cinc exercicis, es pot constatar que, excepte en 2021, la variació percentual d'increment en el nombre de pensions és superior en la Comunitat Valenciana que a Espanya, llevat de 2022, en què en ambdós territoris es va recollir la mateixa dada d'increment percentual (0,9 %).

Dins de les **pensions contributives**, la característica més significativa en l'evolució del nombre de pensions en la nostra Comunitat és que més de la meitat del total, i incrementant-se any rere any, corresponen a prestacions per jubilació (63,5 %, quatre dècimes de punt més que en 2022). Aquesta xifra és inferior en una dècima de punt a la registrada a Espanya, com es pot apreciar en el Quadre 19.32.

El Quadre 19.31 recull l'import de la **pensió mitjana total** de nivell contributiu i per règims. L'import de la pensió mitjana en cadascun dels règims es troba en la Comunitat Valenciana per davall de la mitjana d'Espanya. Aquesta situació es ve arrossegant al llarg dels anys d'elaboració de la Memòria.

PENSIÓ MITJANA TOTAL NIVELL CONTRIBUTIU. TOTAL RÈGIMS

COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2019-2023

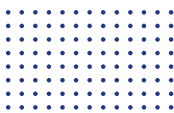
Dades a últim dia d'any de cada exercici

Total Règims	Inc. Permanent		Jubilació		Viduïtat		Orfandat		A favor de familiar		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
2019												
C.V.	928,29	94,9	1.046,56	91,4	673,15	94,1	389,19	95,9	572,69	98,8	918,56	92,2
Espanya	978,20	100,0	1.144,61	100,0	715,44	100,0	405,95	100,0	579,92	100,0	996,73	100,0
2020												
C.V.	935,52	95,0	1.071,97	91,5	685,84	93,9	388,80	94,3	586,62	98,5	939,36	92,2
Espanya	984,99	100,0	1.171,53	100,0	730,08	100,0	412,28	100,0	595,40	100,0	1.019,03	100,0
2021												
C.V.	944,78	95,0	1.095,19	91,5	697,34	93,9	395,38	94,4	598,31	98,7	958,58	92,2
Espanya	994,28	100,0	1.196,68	100,0	743,01	100,0	418,71	100,0	606,16	100,0	1.040,07	100,0
2022												
C.V.	983,28	95,1	1.155,39	91,6	733,59	93,8	414,4	94,2	629,96	98,1	1.010,69	92,2
Espanya	1034,29	100,0	1.261,37	100,0	782,02	100,0	439,79	100,0	642,24	100,0	1.096,37	100,0
2023												
C.V.	1.064,65	95,4	1.264,49	91,7	800,64	93,6	451,07	94,0	691,97	98,0	1.106,03	92,2
Espanya	1.116,25	100,0	1.379,39	100,0	855,58	100,0	479,64	100,0	706,34	100,0	1.199,80	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.31

El Quadre 19.32 contempla l'import de la pensió mitjana total amb caràcter redistributiu i per províncies.

PENSIÓ MITJANA TOTAL AMB CARÀCTER REDISTRIBUTIU PER PROVÍNCIES DE LA COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

Dades a últim dia d'any

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduïtat		Orfandat		A favor de familiars		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
Alacant	1.015,49	91,0	1.175,52	85,2	769,55	89,9	423,12	88,2	675,10	95,6	1.036,80	86,4
Castelló	1.073,87	96,2	1.215,02	88,1	777,77	90,9	443,08	92,4	656,76	93,0	1.077,97	89,8
València	1.082,26	97,0	1.332,78	96,6	825,08	96,4	469,66	97,9	718,41	101,7	1.154,53	96,2
Espanya	1.116,25	100,0	1.379,39	100,0	855,58	100,0	479,64	100,0	706,34	100,0	1.199,80	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.32

En el Quadre 19.33 figuren els percentatges de representació de les pensions contributives en la **Comunitat Valenciana** i a **Espanya**. Es constata que els percentatges de les pensions de jubilació i viduïtat són més alts a la província d'Alacant (fet que podria obeir, entre altres factors, a l'elecció d'esta província com a lloc de residència per als últims anys de vida), els d'incapacitat en la de València, els d'orfandat per igual en estes dues, i els a favor de familiars en la d'Alacant.

REPRESENTATIVITAT DE LES PENSIONS CONTRIBUTIVES A LA C.V. I ESPANYA 2023

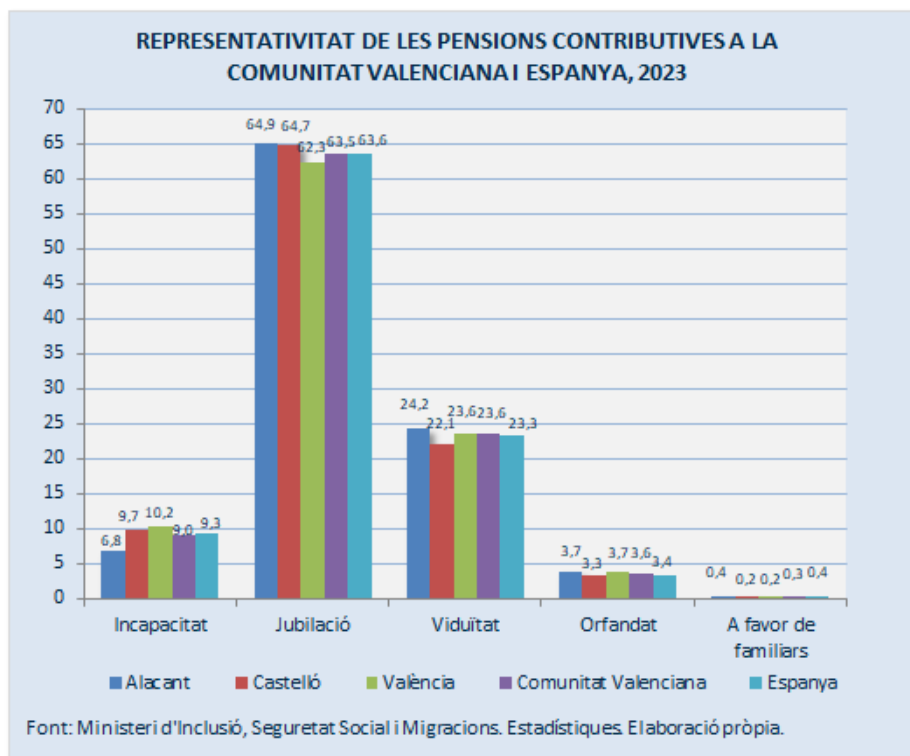
	Incapacitat	Jubilació	Viduïtat	Orfandat	A favor de familiars	Total
Alacant	6,8	64,9	24,2	3,7	0,4	100,0
Castelló	9,7	64,7	22,1	3,3	0,2	100,0
València	10,2	62,3	23,6	3,7	0,2	100,0
Comunitat Valenciana	9,0	63,5	23,6	3,6	0,3	100,0
Espanya	9,3	63,6	23,3	3,4	0,4	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.33

El Gràfic 19.10 mostra la representativitat de les pensions contributives en la Comunitat Valenciana per a cadascuna de les províncies.

Gràfic 19.10

Tot seguit, es procedeix a analitzar per separat cadascuna de les diferents modalitats de pensions contributives. El Quadre 19.40 detalla el nombre total de pensions contributives per règims i tipus de pensió.

JUBILACIÓ. El 63,5 % de les prestacions contributives percebudes en **la Comunitat Valenciana** corresponen a este tipus de pensions, sent a Espanya el percentatge superior en una dècima de punt. El nombre d'eaquestes pensions s'ha incrementat en la nostra Comunitat un 2 %, sent de 646.363 per a l'any anterior (Quadre 19.34).

En la nostra Comunitat, l'import de la pensió mitjana de jubilació l'any 2023 es troba 114,90 euros per davall de l'import mitjà estatal.

Cada any és una constant l'**increment continu** en el nombre d'estes prestacions, fenomen lligat a una major esperança de vida i a un envelliment de la població, que comporta un augment de les despeses en prestacions. Això ha portat a la necessitat de fer ús, en diverses ocasions, del ja minvat Fons de Reserva de la Seguretat Social, esmentat anteriorment.

PENSIONS DE JUBILACIÓ. Nº PENSIONS I PENSIÓ MITJANA, C. V., 2019-2023

Dades a últim dia d'any de cada exercici

	Pensions Total (en milers)	Pensió mitjana (euros)	Taxa de Variació Pensió mitjana
2019	620,3	1.046,56	3,4
2020	627,1	1.071,97	2,4
2021	636,1	1.095,19	2,2
2022	646,3	1.155,39	5,5
2023	659,4	1.264,49	9,4

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.34

INCAPACITAT PERMANENT. Aquestes prestacions representen en la nostra Comunitat el 9 % del total, tres dècimes de punt per davall de la seua representativitat a **Espanya**. Pel que fa al seu import, són 51,60 euros inferiors a la mitjana d'Espanya (Quadre 19.31), degut principalment, igual que ocorre amb les pensions de jubilació, al fet que les bases de cotització són més reduïdes a escala autonòmica.

PENSIONS PER INCAPACITAT PERMANENT. Nº PENSIONS

I PENSIÓ MITJANA COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

Dades a últim dia d'any de cada exercici

	Pensions Total (en milers)	Pensió mitjana (euros)	Taxa de Variació Pensió Mitjana
2019	96,7	928,29	2,8
2020	96,0	935,52	0,8
2021	96,1	944,78	1,0
2022	94,8	983,28	4,1
2023	93,9	1.064,65	8,3

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques Elaboració pròpia.

Quadre 19.35

PRESTACIONS PER VIDUITAT, ORFANDAT I A FAVOR DE FAMILIARS. Aquestes representen conjuntament el 27,5 % del nombre de pensions en la **Comunitat Valenciana**, sent la quantia mitjana de les pensions de **viduitat** la més elevada del segment, si bé es troba 54,94 euros per davall de la mitjana d'**Espanya** (Quadre 19.31). A Espanya, les pensions de viduitat representen el 23,3 % (Quadre 19.33).

PENSIONS DE VIDUITAT. Nº PENSIONS I PENSIÓ MITJANA C. V., 2019-2023

Dades a últim dia d'any de cada exercici

	Pensions Total (en milers)	Pensió mitjana (euros)	Taxa de Variació Pensió mitjana
2019	243,0	673,15	4,6
2020	242,6	685,54	1,8
2021	243,5	697,34	1,7
2022	244,1	733,59	5,2
2023	245,3	800,64	9,1

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.36

Pel que respecta a les pensions d'**orfandat**, el seu import mitjà en la **Comunitat Valenciana** se situa 28,57 euros per davall de la mitjana d'**Espanya** (Quadre 19.31). La representació de les pensions d'orfandat en la nostra Comunitat és dos dècimes de punt superior a la d'Espanya (Quadre 19.33).

PENSIONS D'ORFANDAT. Nº PENSIONS I PENSIÓ MITJANA, C.V., 2019-2023

Dades a últim dia d'any de cada exercici

	Pensions Total (en milers)	Pensió mitjana (euros)	Taxa de Variació Pensió mitjana
2019	37,0	383,19	3,1
2020	37,0	388,80	1,5
2021	37,3	395,38	1,7
2022	37,4	414,40	4,8
2023	37,6	451,07	8,8

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.37

El nombre més baix de prestacions continua corresponent a la categoria de pensions **a favor de familiars**, havent-se concedit en la **Comunitat Valenciana** quatre prestacions menys que en 2022. Pel que respecta als imports mitjans d'aquestes, s'evidencia igualment una diferència negativa en el conjunt de les tres províncies respecte a la mitjana nacional, de 14,37 euros (Quadre 19.31), si bé per a la província de València se situa 12,07 euros per damunt de la pensió mitjana d'**Espanya** (Quadre 19.32).

PENSIONS A FAVOR DE FAMILIARS. Nº PENSIONS I PENSÍO MITJANA
COMUNITAT VALENCIANA, 2019-2023

Dades a últim dia d'any de cada exercici

	Pensions Total (en milers)	Import Mitjà Total (euros)	Taxa de Variació Import Mitjà Total
2019	2,6	572,69	3,7
2020	2,6	586,62	2,4
2021	2,6	598,31	2,0
2022	2,6	629,96	5,3
2023	2,6	691,97	9,8

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.38

Els quadres següents analitzen el nombre de pensions segons els diferents règims de la Seguretat Social, comparant les dades provincials i de la **Comunitat Valenciana** en relació amb **Espanya**. En el Quadre 19.39 es recull el nombre de pensions per règims en termes absoluts per a cadascuna de les tres províncies de la nostra Comunitat.

NOMBRE DE PENSIONS CONTRIBUTIVES PER RÈGIMS, 2023

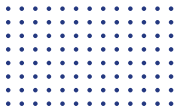
En valors absoluts. Dades a últim dia d'any

	Alacant	Castelló	València	C. Valenciana	Espanya
Règim General	252.719	100.532	439.002	792.253	7.511.977
R. E. Autònoms	65.660	28.654	95.340	189.654	1.989.533
R. E. Treballadors Mar	2.937	1.752	2.019	6.708	117.746
R. E. Minería i Carbó	380	140	187	707	59.046
Rég. Accidents Treball	5.633	2.314	10.270	18.217	202.777
R. Malalties Professionals	779	192	992	1.963	32.354
R. Seg. Oblig. Vellesa i Inva	10.481	3.862	14.942	29.285	219.046
Total Règims	338.589	137.446	562.752	1.038.787	10.132.479

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.39

Por su parte, el Cuadro 19.40 desglosa las pensiones contributivas por regímenes y tipo de pensión.

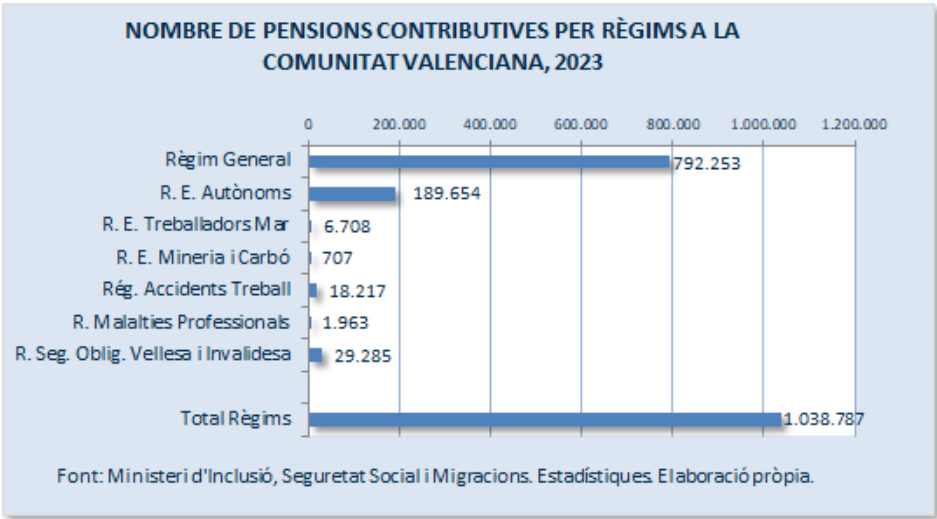
NOMBRE DE PENSIONES CONTRIBUTIVAS PER RÈGIMS I TIPUS DE PENSIÓ A LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023
En valors absoluts. Dades a últim dia d'any

	Incapacitat permanent	Jubilació	Viduitat	Orfandat	A favor de familiars	Total
Règim General	73.243	496.125	190.849	29.833	2.203	792.253
R. E. Autònoms	10.870	127.407	44.750	6.300	327	189.654
R. E. Treballadors Mar	374	3.477	2.467	336	54	6.708
R. E. Minería i Carbó	16	336	302	44	9	707
Rég. Accidents Treball	8.290	4.579	4.328	978	42	18.217
R. Malalties Professionals	857	572	463	68	3	1.963
R. Seg. Oblig. Vellesa i Inva	228	26.904	2.153	-	-	29.285
Total Règims	93.878	659.400	245.312	37.559	2.638	1.038.787

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.40

El Gràfic 19.11 reflectix que més de les tres quartes parts del total de pensions (76,3 %) es troben enquadrades en el Règim General.

Gràfic 19.11

Per a l'exercici 2023, s'ha produït un increment de l'1,7 % en el nombre de **pensions del Règim General**, quatre dècimes de punt més que el registrat l'any anterior, en comptar amb 779.259 prestacions en 2022.

Pel que fa a l'import de les pensions mitjanes d'aquest règim en la Comunitat Valenciana, la totalitat d'aquestes es troben per davall de la mitjana nacional, com es pot apreciar en el Quadre 19.41, sent novament les de jubilació i viduïtat les que presenten el percentatge més baix.

PENSIONS MITJANES ANUAL RÈGIM GENERAL. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduïtat		Orfandat		A favor de familiars		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
C.V.	1.082,32	94,9	1.387,35	90,5	835,63	92,2	466,35	94,8	698,93	95,7	1.188,01	90,9
Espanya	1.140,03	100,0	1.532,17	100,0	906,42	100,0	492,00	100,0	730,46	100,0	1.306,92	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.41

El nombre total de prestacions del **Règim Especial de Treballadors Autònoms** s'ha incrementat un 1,3 % en relació amb l'any anterior (187.165), tres dècimes de punt més que en 2022. Quant a l'import de la pensió mitjana en la nostra Comunitat, aquest és superior en les pensions de viduïtat, jubilació i a favor de familiars, i inferior en les pensions d'incapacitat permanent i orfandat.

**PENSIONS MITJANES ANUAL RÈGIM ESPECIAL AUTÒNOMS
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023**

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduïtat		Orfandat		A favor de familiars		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
C.V.	845,57	99,5	920,59	100,6	623,88	101,6	355,01	90,2	549,01	101,8	826,52	100,5
Espanya	850,19	100,0	915,39	100,0	614,21	100,0	393,50	100,0	539,21	100,0	822,36	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.42

Pel que fa al **Règim Especial dels Treballadors de la Mar**, any rere any s'observa un descens continu en el nombre d'aquest tipus de prestacions (74 menys en 2023), la qual cosa suposa un descens de l'1,1 %, cinc dècimes de punt menys que en 2022.

Quant a l'import mitjà d'aquest tipus de prestacions en la nostra Comunitat, totes —excepte les prestacions a favor de familiars— es troben per damunt de la mitjana nacional (sent significatives les d'incapacitat permanent, que superen un 13,4 % la mitjana nacional), com es pot observar en el Quadre 19.43.

PENSIONS MITJANES ANUAL RÈGIM ESPECIAL TREBALLADORS DEL MAR COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduitat		Orfandat		A favor de familiars		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
C.V.	1.285,59	113,4	1.609,51	105,6	874,68	103,9	628,24	108,0	685,33	91,9	1.261,37	103,1
Espanya	1.133,70	100,0	1.523,99	100,0	841,67	100,0	581,93	100,0	745,89	100,0	1.222,99	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.43

En sintonia amb les prestacions del Règim Especial esmentat anteriorment, el nombre de prestacions del **Règim Especial de Treballadors de la Mineria i del Carbó** ha disminuït en 17 unitats, la qual cosa comporta un descens del 2,3 %, quinze dècimes de punt menys que en 2022 en relació amb el seu precedent.

Quant a l'import de les pensions mitjanes en relació amb **Espanya**, es torna a constatar que totes les prestacions en aquest règim, amb l'excepció de les d'incapacitat permanent, es troben per davall de la mitjana nacional, sent les més baixes les d'a favor de familiars.

PENSIONS MITJANES ANUAL RÈGIM ESPECIAL MINERIA I CARBÓ COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduitat		Orfandat		A favor de familiars		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
C.V.	1.862,20	100,1	2.544,80	95,0	1.131,92	89,6	811,89	93,1	984,67	85,1	1.806,19	86,0
Espanya	1.860,66	100,0	2.679,70	100,0	1.263,22	100,0	871,64	100,0	1.157,18	100,0	2.100,00	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.44

El nombre total de prestacions per **accidents de treball en la Comunitat Valenciana** s'ha incrementat en 162 unitats en relació amb 2022 (0,9 %), davant l'increment de 84 unitats en 2022 respecte al seu precedent. En el Quadre 19.40 apareix recollit el desglossament de les prestacions. Novament, queda constatat que l'import mitjà d'aquest tipus de prestacions es troba per davall de la mitjana nacional, sent els percentatges més baixos els corresponents a la pensió per jubilació i viduitat.

PENSIONS MITJANES ANUAL RÈGIM D'ACCIDENTS DE TREBALL COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduitat		Orfandat		A favor de familiars		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
C.V.	1.221,94	95,0	1.371,17	94,8	981,32	94,8	461,71	94,5	1.036,24	97,0	1.159,52	94,6
Espanya	1.286,78	100,0	1.446,75	100,0	1.035,00	100,0	488,56	100,0	1.068,15	100,0	1.225,62	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.45

En matèria de **malalties professionals**, es produïx un increment de 6 unitats en relació amb 2022 (0,3 %).

L'import de les pensions mitjanes de cadascuna de les prestacions d'aquest règim especial, amb l'excepció de les de viduitat, es troba per davall de la mitjana nacional, destacant significativament les d'a favor de familiars, que es troben en el 37 % de la mitjana d'**Espanya**.

PENSIONS MITJANES ANUAL RÈGIM MALALTIES PROFESSIONALS COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduitat		Orfandat		A favor de familiar		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
C.V.	1.038,57	83,8	1.761,94	94,5	1.396,47	101,8	793,84	87,8	517,61	37,0	1.325,46	90,3
Espanya	1.240,05	100,0	1.864,58	100,0	1.371,95	100,0	904,28	100,0	1.399,44	100,0	1.468,30	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.46

Finalment, pel que fa a l'**Assegurança Obligatòria de Vellesa i Invalidesa**, el nombre total de pensions contributives a la nostra Comunitat disminueix en 2.024 prestacions, un 6,5 % menys que l'any anterior, set dècimes de punt per sota de la reducció registrada el 2022. El 91,9 % d'aquestes prestacions corresponen a pensions de jubilació, el 7,3 % a pensions de viduitat i el 0,8 % restant a pensions per incapacitat permanent. A data de 31 de desembre de 2023, el nombre total de pensions SOVI a la Comunitat Valenciana era de 29.285, distribuïdes de la manera següent: 10.481 a Alacant, 3.862 a Castelló i 14.942 a València. El grup més nombrós corresponia a les pensions de jubilació, amb 26.904 prestacions (91,9 % del total), seguit per les de viduitat, amb 2.153 (7,3 %).

A diferència d'altres règims, en aquest cas els imports de les pensions mitjanes a la **Comunitat Valenciana** se situen per damunt de la mitjana **estatal**.

**PENSIONS MITJANES ANUAL RÈGIM SEGUR OBLIGATORI DE VELLESA I INVALIDESA
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023**

	Inc. Permanent		Jubilació		Viduitat		Total	
	Valor	%	Valor	%	Valor	%	Valor	%
C.V.	484,00	103,3	466,25	103,0	474,13	100,4	466,96	102,8
Espanya	468,39	100,0	452,56	100,0	472,28	100,0	454,40	100,0

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Estadístiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.47

Per a concloure, i a la vista de les dades registrades i exposades en aquest subapartat, podem constatar que el nombre total de pensions subjectes a Règims Especials durant l'any 2023 ha sigut de 246.534. Si a aquesta xifra li sumem les 792.253 pensions del Règim General, obtenim un total d'**1.038.787 prestacions per al conjunt de les tres províncies de la Comunitat Valenciana**. Aquesta xifra suposa un increment de 13.536 prestacions respecte a l'any anterior, és a dir, un augment del 1,3 %, quatre dècimes de punt més que l'increment registrat el 2022 en relació amb el seu precedent.

No podem concloure aquest subapartat sense fer esment d'un altre tipus de pensions: les **Prestacions de Classes Passives**. A desembre de 2023, el nombre total d'aquestes pensions a la nostra Comunitat s'ha incrementat en 1.698, mentre que el nombre de pensionistes ha augmentat en 1.673 respecte a l'any 2022.

Al Quadre 19.48 es pot consultar la distribució provincial d'aquestes prestacions, així com el nombre de pensionistes de classes passives per als dos últims exercicis. La variació percentual, tant en el nombre de pensions com de pensionistes a la **Comunitat Valenciana**, ha sigut set dècimes de punt superior a la registrada a escala estatal.

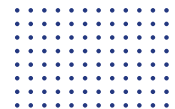
**NOMBRE DE PENSIONS I PENSIONISTES DE CLASSES PASIVES
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, DESEMBRE 2022-2023
Dades a mes de desembre de cada exercici**

	Nº de pensionistes		Variació %	Nº de pensions		Variació %
	2022	2023		2022	2023	
Alacant	18.067	18.589	2,9	18.556	19.088	2,9
Castelló	6.916	7.116	2,9	7.130	7.336	2,9
València	33.113	34.064	2,9	34.036	34.996	2,8
C.Valenciana	58.096	59.769	2,9	59.722	61.420	2,8
Espanya	672.525	687.073	2,2	692.177	706.773	2,1

Font: Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social, Secretaria d'Estat de la Seguretat Social i Pensions. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions Públiques.

Quadre 19.48

El Quadre 19.49 recull l'import de les pensions **del Règim de Classes Passives de l'Estat a la Comunitat Valenciana i al conjunt d'Espanya** per als anys 2022 i 2023. Igual com succeeix amb el nombre de pensions i de pensionistes, la variació en l'import de les pensions abonades és superior a la Comunitat Valenciana, destacant especialment l'increment registrat a la província d'Alacant, que presenta la pujada més elevada.

IMPORT DE PENSIONS ABONADES PER PROVÍNCIES. CLASSES PASSIVES, 2022-2023
Dades a mes de desembre de cada exercici

	2022	2023	Variació %
Alacant	71.792.827	81.133.157	13,0
Castelló	27.597.186	31.076.534	12,6
València	132.421.441	149.275.662	12,7
C.Valenciana	231.811.454	261.485.353	12,8
Espanya	2.660.338.044	2.975.483.350	11,8

Font: Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social, Secretaria d'Estat de la Seguretat Social i Pensions. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions Públiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.49

El Decret de Millora de Revaloració de Pensions del Sistema de la Seguretat Social³ estableix l'increment de les pensions contributives i inclou una taula de pensions mínimes segons el tipus de prestació i l'edat de la persona pensionista. Quan la pensió no arriba al nivell mínim establert, s'aplica el denominat "complement a mínims", que pot ser individual o amb cònjuge a càrrec. Aquest complement s'abona en aquells casos en què la pensió contributiva no cobreix el mínim fixat, en funció d'un llinar determinat d'ingressos. El Quadre 19.50 recull el nombre d'aquestes prestacions a la Comunitat Valenciana per als anys 2022 i 2023.

A data de 31 de desembre de 2023, el nombre total de **pensions en vigor amb complements per mínims** s'havia reduït en 3.422 unitats respecte a l'any anterior, la qual cosa suposa un descens de l'1,4 %, cinc dècimes de punt inferior a la caiguda registrada el 2022 en relació amb 2021. El 57,9 % d'aquestes prestacions corresponen a pensions de jubilació, tres dècimes de punt més que l'any anterior. Les pensions de viduïtat representen el 28,5 %, amb una disminució de tres dècimes. Les prestacions d'orfanat suposen el 7 %, una dècima de punt més, i les d'incapacitat permanent el 6,1 %, una dècima menys. Finalment, les prestacions a favor de familiars es mantenen estables amb un 0,5 %, dada invariable en els darrers cinc exercicis.

Pel que fa a la distribució per **sexe**, de les 250.224 pensions amb complements per mínims vigents el 2023, 79.907 corresponien a homes (32,38 %) i 166.893 a dones (67,62 %), representant més de dues terceres parts. En dos casos no constava el sexe de la persona perceptora. L'any 2022, les dades eren lleugerament diferents: 82.436 homes (32,95 %) i 167.786 dones (67,05 %), també amb dos casos sense registre de sexe.

Una vegada més, cal assenyalar que les variacions en el nombre de pensions estan estretament vinculades al creixement i envelliment de la població, a la taxa d'activitat i a l'entrada en vigor de noves disposicions legals que defineixen els requisits d'accés i inclouen mesures destinades a millorar el control del seu reconeixement.

NOMBRE DE PENSIONES EN VIGOR AMB COMPLEMENTOS PER MÍNIMOS. C.V. 2022-2023

Dades a últim dia de l'any

	Incapacitat Permanent		Jubilació		Viduïtat		Orfanat		Favor de Familiars		TOTAL	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	3.604	3.562	54.315	54.031	25.346	24.868	6.275	6.199	622	620	90.162	89.280
Castelló	2.325	2.291	19.707	19.409	6.662	6.498	1.876	1.899	118	125	30.688	30.222
València	9.501	9.247	70.052	69.574	40.191	38.882	9.112	9.104	518	493	129.374	127.300
Total C.V.	15.430	15.100	144.074	143.014	72.199	70.248	17.263	17.202	1.258	1.238	250.224	246.802

Font: eSTADISS-Estadístiques de l'INSS. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.50

³Reial Decret 1058/2022, de 27 de desembre, sobre revaloració de les pensions del sistema de la Seguretat Social, de les pensions de Classes Passives i d'altres prestacions socials públiques per a l'exercici 2023.

El Quadre 19.51 inclou els imports per complement a mínims en la Comunitat Valenciana per als anys 2022 i 2023.

IMPORT DE PENSIONS EN VIGOR AMB COMPLEMENTES PER MÍNIMS. C.V. 2022-2023

Dades a últim dia d'any. En milers d'euros

	Incapacitat Permanent		Jubilació		Viduitat		Orfandat		Favor de Familiars		TOTAL	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Alacant	545,60	571,43	13.261,06	14.285,86	6.269,35	6.672,99	819,63	877,07	67,45	71,76	20.963,10	22.479,11
Castelló	300,26	322,22	4.853,24	5.147,59	1.579,39	1.668,65	247,42	267,71	12,68	15,14	6.992,97	7.421,31
València	1.442,30	1.487,79	17.021,55	18.297,68	9.696,26	10.127,08	1.255,01	1.357,56	61,60	63,09	29.476,72	31.333,20
Total C.V.	2.288,16	2.381,44	35.135,85	37.731,13	17.545,00	18.468,72	2.322,06	2.502,34	141,73	149,99	61.233,62	

Font: eSTADISS-Estadístiques de l'INSS. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.51

El CES CV avalua positivament la reducció del nombre de pensions amb «complement a mínims», que és conseqüència d'un augment en les quanties de les pensions. Aquest tipus de prestació és percebuda majoritàriament per dones, com a resultat de la bretxa salarial de gènere existent, de la seua dedicació a les cures i al treball no cotitzat. És per això que continua sent necessari aprofundir en mesures que permeten corregir aquesta bretxa de gènere.

19.2.4 Pensions no contributives

Els sistemes de protecció social en la seua modalitat assistencial⁴ agrupen actualment pensionistes acollits a diferents normatives, que van des de les prestacions del Fons d'Assistència Social (FAS), passant per les derivades de la LISMI, fins a les Pensions No Contributives (PNC), implantades amb caràcter general mitjançant la Llei 26/1990. Aquestes últimes tenen com a objectiu protegir la ciutadania que, trobant-se en situació de necessitat, manca de recursos propis suficients per a la seua subsistència.

A continuació, s'analitzen les dades relatives a les **prestacions individuals i pensions no contributives** de la Seguretat Social a la Comunitat Valenciana corresponents a l'exercici 2023.

El Quadre 19.52 recull, per als últims cinc exercicis, el nombre de pensions no contributives de la Seguretat Social —tant de jubilació com d'invalidesa— a la Comunitat Valenciana i a Espanya.

NOMBRE DE PENSIONES NO CONTRIBUTIVAS DE LA SEGURETAT SOCIAL (JUBILACIÓ I INVALIDESA) A MES DE DISEMBRE DE CADA EXERCICI

	2019	2020	2021	2022	2023
Alacant	17.457	17.694	17.895	18.317	19.162
Castelló	4.341	4.299	4.377	4.439	4.522
València	27.193	26.760	26.024	25.702	25.834
C.Valenciana	48.991	48.753	48.296	48.458	49.518
Espanya	452.157	446.021	446.119	444.536	449.198

Font: IMSERSO. Àrea de prestacions econòmiques. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.52

Pel que fa a les pensions no contributives, es constata que el nombre de **dones** beneficiàries l'any 2023 (32.876) representava el 67,64 % del total, mentre que el nombre d'homes (16.566) suposava el 32,36 %. En comparació, l'any 2022 els percentatges eren del 66,86 % per a les dones (32.380) i del 33,14 % per als homes (16.051).

El Quadre 19.53 mostra l'evolució dels últims cinc anys en l'acumulat d'altres a la nòmina de pensions no contributives, tant en la modalitat d'invalidesa com en la de jubilació.

ACUMULAT D'ALTRES EN NÒMINA DE PNC DE LA SEGURETAT SOCIAL AL FINAL DE CADA EXERCICI COMUNITAT VALENCIANA. ANYS 2019 A 2023

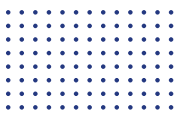
	2019	2020	2021	2022	2023
Invalidesa	1.157	900	1.013	1.470	1.183
Jubilació	2.534	2.101	2.452	3.840	3.561
TOTAL	3.691	3.001	3.465	5.310	4.744

Font: IMSERSO. Àrea de prestacions econòmiques. Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Elaboració pròpia.

Quadre 19.53

⁴La protecció assistencial o no contributiva pot definir-se com un mecanisme col·lectiu de solidaritat, la cobertura del qual s'atorga amb independència de l'existència d'una cotització prèvia o de la pèrdua o reducció dels ingressos professionals. Està destinada a persones, famílies i grups que es troben en situació de necessitat i els recursos dels quals —materials, culturals o socials— són tan limitats que queden exclosos dels modes de vida mínims acceptables en l'Estat on resideixen.

El Quadre 19.54 detalla, mes a mes, el nombre d’altes a la nòmina de pensions no contributives durant els dos últims exercicis. En l’exercici 2023, a diferència de l’any anterior, s’ha experimentat un descens tant en les altes per invalidesa com en les de jubilació.

ALTES EN NÒMINA DE PNC DE LA SEGURETAT SOCIAL PER MESOS COMUNITAT VALENCIANA.
ANYS 2022 Y 2023

	Invalidesa		Jubilació		Total	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Gener	560	118	1.217	225	1.777	343
Febrer	50	103	165	337	215	440
Març	43	103	192	274	235	377
Abril	82	119	270	347	352	466
Maig	91	98	189	287	280	385
Juny	85	142	370	427	455	569
Juliol	102	105	261	366	363	471
Agost	56	70	182	263	238	333
Setembre	36	57	101	190	137	247
Octubre	136	73	340	308	476	381
Novembre	111	86	248	219	359	305
Desembre	118	109	305	318	423	427
TOTAL	1.470	1.183	3.840	3.561	5.310	4.744

Font: IMSERSO. Àrea de prestacions econòmiques. Ministeri d’Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.54

Així doncs, el nombre d’altes a la nòmina de PNC per invalidesa durant l’any 2023 s’ha reduït en 287 unitats, la qual cosa representa una variació del -19,5 %, en contrast amb el creixement del 45,1 % registrat el 2022 respecte a l’any anterior. Pel que fa a les altes de PNC per **jubilació**, aquestes s’han reduït en 279 prestacions, amb una taxa de variació del -7,3 %. En canvi, l’any 2022 aquesta taxa havia sigut del 56,6 % en comparació amb 2021.

PRESTACIONS NO CONTRIBUTIVES, 2022-2023

Dades a mes de desembre de cada exercici

	Pensions Assistencials				LISMI		Pensions No Contributives			
	Personas beneficiarias				P. beneficiàries	Persones beneficiàries				
	Malaltia		Vellesa			Invalidesa		Jubilació		
	2022	2023	2022	2023		2022	2023	2022	2023	
Alacant	13	2	1	0	451	427	5.418	5.393	12.899	13.769
Castelló	2	0	0	0	54	53	1.994	1.960	2.445	2.562
València	27	4	0	0	450	430	9.196	8.973	16.506	16.861
Total	42	6	1	0	955	910	16.608	16.326	31.850	33.192

Fonts: Ministeri de Treball i Economia Social. Boletí d’Estadístiques Laborals. Prestacions no contributives. IMSERSO. Àrea de Prestacions Econòmiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.55

Pel que fa al total de persones beneficiàries de prestacions no contributives a la Comunitat Valenciana, a data de 31 de desembre de 2023, el nombre d'aquestes ha sigut de 50.434 persones, una xifra superior a la registrada l'exercici anterior, que va ser de 49.456. Aquesta dada resulta de la suma de persones beneficiàries de pensions assistencials, de les prestacions recollides en la Llei d'Integració Social de les Persones amb Discapacitat (LISMI) i de pensions no contributives (Quadre 19.55). Any rere any es constata un **descens continuat en el nombre de prestacions assistencials**.

En analitzar les dades per províncies, s'observa que, a **Alacant**, a diferència d'anys anteriors, el nombre de persones beneficiàries de la LISMI és lleugerament inferior al de la província de **València**, i molt superior al de **Castelló**, aquesta última amb només una unitat menys que l'any 2022. No obstant això, es confirma a totes les províncies que, anualment, decreix el nombre de persones beneficiàries tant de les pensions assistencials com de les de la LISMI, en tractar-se de prestacions a extingir. El nombre total de pensions no contributives s'ha vist incrementat enguany a la Comunitat Valenciana (49.518 enfront de 48.458 en 2022 i 48.296 en 2021). S'ha produït un increment del 4,2 % en les pensions no contributives de jubilació i un decrement d'1,7 punts percentuals en les d'invalidesa.

L'import de les prestacions del Fons d'Assistència Social (FAS) i de la LISMI és una quantitat fixa de 149,86 euros mensuals (14 pagues), cosa que representa un total de 2.098,04 euros anuals. Des de l'any 1992 no s'han aplicat revaloracions a aquest tipus de prestacions, ja que es consideren modalitats a extingir. Als seus beneficiaris i beneficiàries se'ls ofereix la possibilitat d'optar per les pensions no contributives (PNC) de jubilació o invalidesa corresponents.

Les **prestacions socials econòmiques per a persones amb discapacitat** (anteriorment denominades Llei d'Integració Social de Minusvàlids, LISMI) es subdivideixen, al seu torn, en tres subsidis (prestacions econòmiques), dels quals el Subsidí de Garantia d'Ingressos Mínims (SGIM, 149,86 euros/mes – 14 pagues) i el Subsidí d'Ajuda a Tercera Persona (SATP, 58,45 euros/mes – 14 pagues) són prestacions a extingir, ja que van deixar de concedir-se l'any 1992. En l'actualitat, només romanen vigents el

Subsidí de Mobilitat i Despeses de Transport (SMGT, 78,20 euros/mes – 12 pagues, enfront dels 72 euros de 2022), que es revalora anualment, i la prestació tècnica d'Assistència Sanitària i Prestació Farmacèutica (ASPF), destinada a persones amb discapacitat que, en no desenvolupar cap activitat laboral, no estan compreses dins del règim de la Seguretat Social.

- **Alacant** 212 (SGIM 180, SATP 11 i SMGT 21)
- **Castelló**: 54 (SGIM 32, SATP 3 i SMGT 19)
- **València**: 200 (SGIM 111, SATP 20 i SMGT 69)
- **C. Valenciana** 466 (SGIM 323, SATP 34 i SMGT 109)

El **nombre total de subsidis abonats** ha sigut de 466, enfront dels 511 de l'any anterior (un 8,8 % menys), tenint en compte que cada persona beneficiària pot ser perceptora de més d'un subsidi. No obstant això, el nombre total de persones beneficiàries de prestacions LISMI en 2023 ha sigut de 910 (un 4,7 % menys que en 2022, amb 955), corresponent 427 a la província d'Alacant, 53 a la de Castelló i 430 a la província de València (Quadre 19.54).

Per la seua banda, l'**import de les pensions no contributives (PNC)** no és una quantitat fixa, sinó que depèn dels ingressos econòmics de la persona beneficiària o dels de la seua unitat de convivència. En aquest sentit, la quantitat mensual màxima a percebre per una persona que no dispose de cap ingrés, ni propi ni de la unitat familiar amb què convisca, ha quedat establida per a l'any 2023 en 484,61 euros mensuals (14 pagues). L'import anual íntegre ascendeix a 6.784,54 euros, amb un increment del 15 % respecte de 2022⁵. En el cas que existisquen ingressos, la quantitat mínima a percebre seria el 25 % (121,16 euros mensuals) de l'import màxim indicat, fixant-se en 1.696,24 euros anuals. Aquest import màxim s'incrementarà un 50 % en aquelles persones beneficiàries de PNC d'invalidesa que necessiten ajuda de tercera persona i el grau de discapacitat de les quals siga igual o superior al 75 %. En aquest supòsit, la prestació mensual s'ha establida en 726,92 euros. L'import anual íntegre (14 pagues) per a aquest cas és de 10.176,88 euros.

Pel que fa a la **prestació d'Assistència Sanitària i Prestació Farmacèutica (ASPF)**, el nombre registrat a la Comunitat Valenciana l'any 2023 ha sigut de 502, davant les 508 de 2022 (un 1,2 % menys) i les 516 de 2021 (un 1,5 % menys). Per províncies, el nombre de prestacions a Alacant ha sigut de 242 (una menys que en 2022), un total de 4 a Castelló (mateixa dada que l'any anterior) i 256 a València (cinc menys que en 2022).

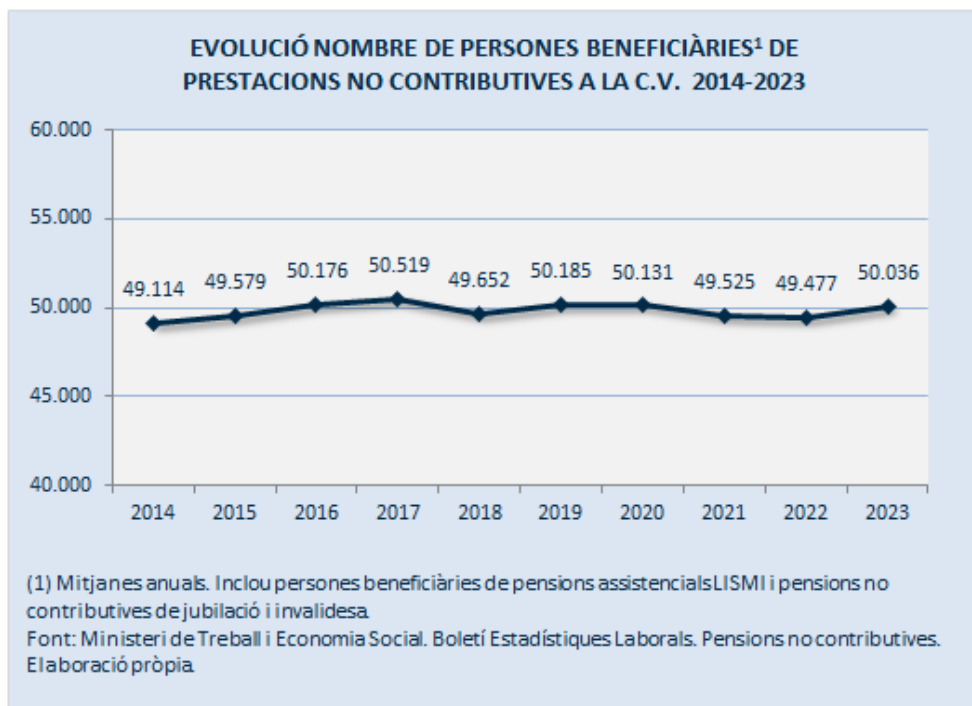
⁵La Llei 31/2022, de 23 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2023, i el Reial decret llei 20/2022, de 27 de desembre, de mesures de resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la guerra d'Ucraïna i de suport a la reconstrucció de l'illa de La Palma i a altres situacions de vulnerabilitat, estableixen per a les pensions de la Seguretat Social en la seua modalitat no contributiva una revaloració del 15 % respecte de la quantia establida a 1 de gener de 2022. D'aquesta manera, l'import queda fixat en 6.784,54 euros anuals íntegres, que s'abonen en 12 mensualitats més dues pagues extraordinàries a l'any.

El Gràfic 19.12 mostra l'evolució del nombre de persones beneficiàries de prestacions no contributives en els últims deu anys a la nostra Comunitat. S'observa una tendència ascendent sostinguda des de l'exercici 2014 fins a 2017, amb fluctuacions posteriors a la baixa i un repunt en 2019. Des d'aquesta data, torna a produir-se una tendència descendent, excepte en l'últim exercici, on es constata un nou increment.

S'observa un descens en el nombre de pensions no contributives, així com en el nombre de persones beneficiàries. Precisament, per a garantir el benestar de totes aquelles persones que es troben en situació de vulnerabilitat, l'actual reforma de les pensions estableix per llei que les quanties de les pensions mínimes i les pensions no contributives estaran vinculades al llindar de risc de pobresa, de manera que aquest actuarà com a garantia de suficiència de les pensions públiques.

Es tracta d'una mesura amb un fort impacte en la reducció de la bretxa de gènere, ja que dos terços de les pensions mínimes i les pensions no contributives estan reconegudes a dones.

Gràfic 19.12

El Quadre 19.56 recull la distribució territorial dels imports bruts de les nòmines de jubilació i invalidesa de les pensions no contributives per comunitats autònomes. La **Comunitat Valenciana** ocupa novament el tercer lloc, precedida per Catalunya i Andalusia.

**PENSIONS NO CONTRIBUTIVES DE SEGURETAT SOCIAL JUBILACIÓ I INVALIDESA
DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DELS IMPORTS BRUTS DE LES NÒMINES
(DINS DESEMBRE 2023)***

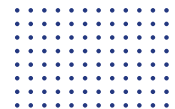
ÀMBIT GEOGRÀFIC	IMPORTS BRUTS DE LAS NÒMINES			
	Jubilació	Invalidesa	Total	%
Andalusia	364.941.393	290.017.899	654.959.292	20,75
Aragó	32.139.136	17.378.100	49.517.236	1,57
Astúries, Principat d'	35.888.545	25.265.210	61.153.755	1,94
Balears, Illes	37.206.926	19.340.018	56.546.944	1,79
Canàries	173.363.794	131.199.289	304.563.083	9,65
Cantàbria	27.055.247	23.617.228	50.672.475	1,61
Castella-Lleó	86.269.611	61.995.702	148.265.313	4,70
Castella -La Manxa	71.809.954	63.214.237	135.024.191	4,28
Catalunya	260.529.523	188.393.685	448.923.208	14,22
Comunitat Valenciana	221.497.495	121.598.103	343.095.598	10,87
Extremadura	48.699.049	36.582.066	85.281.115	2,70
Galícia	160.166.469	93.572.447	253.738.916	8,04
Madrid, Comunitat de	190.911.004	105.478.941	296.389.945	9,39
Múrcia, Regió de	54.971.956	54.289.113	109.261.069	3,46
Navarra, Com. Foral de	12.976.171	7.343.355	20.319.526	0,64
País Basc	47.951.549	44.086.264	92.037.813	2,92
Rioja, La	8.919.644	5.557.741	14.477.385	0,46
Ceuta	6.475.716	8.190.320	14.666.036	0,46
Melilla	7.999.900	9.416.019	17.415.919	0,55
TOTAL ESTAT	1.849.773.082	1.306.535.737	3.156.308.819	100,00

(*) El pagament és efectuat per la Tesoreria General de la Seguretat Social, excepte Navarra i el País Basc les fonts de les quals són el Dptº. de Polítiques Socials i Consum i el Dptº. D'Ocupació i Polítiques Socials, respectivament.

Font: IMSERSO. Àrea de Prestacions Econòmiques. Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.56

El Quadre 19.57 actualitza, per a l'exercici 2023, l'acumulat d'altres, baixes i oscil·lacions en nòmina de les pensions no contributives a Espanya, i ofereix així mateix les dades desglossades per comunitats autònomes. A la Comunitat Valenciana es registren oscil·lacions positives tant en les PNC de jubilació com en les d'invalidesa. En el conjunt d'Espanya, en canvi, es recullen oscil·lacions negatives en ambdues modalitats. Per comunitats autònomes, pràcticament en totes —excepte Andalusia, Extremadura i Galícia—, el total d'oscil·lacions ha resultat positiu. Cal assenyalar que no es disposa de dades sobre el moviment de persones beneficiàries en nòmina a les comunitats de Navarra i el País Basc..

PENSIONS NO CONTRIBUTIVES DE LA SEGURETAT SOCIAL: ACUMULAT D'ALTRES, BAIXES I OSCIL·LACIONS EN NÒMINA. ANY 2023

ÀMBIT GEOGRÀFIC	PNC DE JUBILACIÓ			PNC DE INVALIDESA			TOTAL PNCs		
	Altes	Baixes	Oscil·lacions	Altes	Baixes	Oscil·lacions	Altes	Baixes	Oscil·lacions
Andalusia	4.558	5.778	-1.220	2.109	2.593	-484	6.667	8.371	-1.704
Aragó	734	689	45	250	295	-45	984	984	0
Astúries, Principat d'	643	462	181	236	206	30	879	668	211
Balears, Illes	824	646	178	281	261	20	1.105	907	198
Canàries	2.390	2.484	-94	1.767	1.364	403	4.157	3.848	309
Cantàbria	565	505	60	324	256	68	889	761	128
Castilla-Lleó	1.812	1.651	161	725	724	1	2.537	2.375	162
Castilla-La Mancha	1.490	1.266	224	815	746	69	2.305	2.012	293
Catalunya	5.132	2.923	2.209	2.124	1.565	559	7.256	4.488	2.768
Comunitat Valenciana	3.561	2.725	836	1.183	1.006	177	4.744	3.731	1.013
Extremadura	1.074	1.043	31	401	481	-80	1.475	1.524	-49
Galícia	2.264	2.562	-298	964	986	-22	3.228	3.548	-320
Madrid, Comunitat de	3.393	2.813	580	1.510	1.388	122	4.903	4.201	702
Múrcia, Regió de	1.050	824	226	558	461	97	1.608	1.285	323
Navarra, Com. Foral	-	-	-	-	-	-	-	-	-
País Basc*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rioja, La	247	161	86	76	50	26	323	211	112
Ceuta	147	107	40	113	105	8	260	212	48
Melilla	166	176	-10	98	143	-45	264	319	-55
TOTAL ESTAT	30.050	26.815	3.235	13.534	12.630	904	43.584	39.445	4.139

(*) No es disposa del moviment de persones beneficiàries en nòmina de les comunitats de Navarra i el País Basc.
Font: IMSERSO. Àrea de Prestacions Econòmiques. Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Quadre 19.57

Per la seua banda, el Quadre 19.58 recull les dades acumulades de gestió fins al mes de desembre de les sol·licituds de pensions no contributives a les tres províncies de la **Comunitat Valenciana** i a **Espanya**, corresponents als exercicis 2022 i 2023.

El nombre total de sol·licituds de pensions no contributives resoltes a la **Comunitat Valenciana** durant l'any 2023 ha sigut superior en 1.508 respecte a l'any anterior, la qual cosa representa un increment del 23 %, en comparació amb el 23,6 % registrat en 2022 respecte del seu precedent.

El nombre de **sol·licituds presentades** en l'exercici 2023 també s'ha incrementat en 400, fet que suposa un 6 % més que en 2022, davant de l'augment del 12,9 % registrat aquell any respecte del 2021.

Pel que fa a les **sol·licituds pendents**, es constata un descens de 1.036 expedients, és a dir, una reducció del 25,9 %, en contrast amb l'increment de l'1,8 % registrat en 2022 respecte a l'any anterior.

A **escala estatal**, les sol·licituds presentades van augmentar un 6,5 % en 2023, davant l'1,2 % de 2022; les resoltes van créixer un 17,8 %, en comparació amb el 4,2 % de l'any anterior; i les pendents es van reduir un 20,7 %, mentre que en 2022 havien augmentat un 7,3 % respecte al seu precedent.

PENSIONS NO CONTRIBUTIVES

Dades acumulades de gestió fins els mesos de desembre

	Sol·licituds Presentades			Sol·licituds Resoltes			Sol·licituds Pendents		
	Jubilació	Invalidesa	Total	Jubilació	Invalidesa	Total	Jubilació	Invalidesa	Total
2022									
Alacant	2.055	476	2.531	2.257	510	2.767	1.556	355	1.911
Castelló	431	270	701	418	243	661	74	81	155
València	2.463	928	3.391	2.285	838	3.123	1.331	610	1.941
C. V.	4.949	1.674	6.623	4.960	1.591	6.551	2.961	1.046	4.007
Espanya	39.957	18.947	58.904	38.658	18.062	56.720	20.385	11.686	32.071
2023									
Alacant	2.426	396	2.822	2.889	491	3.380	1.093	260	1.353
Castelló	510	235	745	494	261	755	90	55	145
València	2.643	813	3.456	2.799	1.125	3.924	1.175	298	1.473
C. V.	5.579	1.444	7.023	6.182	1.877	8.059	2.358	613	2.971
Espanya	45.204	17.546	62.750	47.644	19.192	66.836	16.886	8.560	25.446

Font: IMSERSO. Àrea de Prestacions Econòmiques. Elaboració pròpia.

Quadre 19.58

El Quadre 19.59 conté les dades acumulades de gestió corresponents a l'any 2023, fins al mes de desembre, de les pensions no contributives de la Seguretat Social per comunitats autònomes.

PENSIONS NO CONTRIBUTIVES DE LA SEGURETAT SOCIAL: JUBILACIÓ I INVALIDESA PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Dades acumulades de gestió corresponents a l'any 2023 fins el mes de desembre

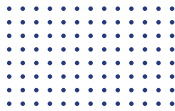
	TOTAL: JUBILACIÓ MÉS INVALIDESA						
	Pendent anterior	Sol·licituds presentades	Resoltes			Sol·licituds pendents	
			Aprovades	Denegades	Cad.-Des ⁽¹⁾	Total	
Andalusia	5.941	9.736	5.135	2.904	1.396	9.435	6.242
Aragó	128	1.334	696	431	219	1.346	116
Astúries, Principat d'	505	1.255	688	243	124	1.055	705
Balears, Illes	135	1.261	665	347	194	1.206	190
Canàries	4.331	4.971	3.039	1.746	607	5.392	3.910
Cantàbria	261	975	786	271	33	1.090	146
Castella-Lleó	604	3.193	2.178	917	207	3.302	495
Castella-Manxa	422	3.249	2.104	942	296	3.342	329
Catalunya	6.860	9.716	6.131	3.113	2.195	11.439	5.137
Comunitat Valenciana	4.007	7.023	4.345	2.528	1.186	8.059	2.971
Extremadura	338	1.797	1.094	490	170	1.754	381
Galícia	1.432	4.636	3.137	1.536	230	4.903	1.165
Madrid, Comunitat de	3.163	7.720	3.875	2.867	1.490	8.232	2.651
Múrcia, Regió de	1.031	2.373	1.230	842	710	2.782	622
Navarra, Com. Foral de	24	591	323	164	64	551	64
País Basc	168	1.963	1.382	517	76	1.975	156
Rioja, La	90	386	284	117	23	424	52
Ceuta	43	298	205	54	42	301	40
Melilla	49	273	187	42	19	248	74
Total España	29.532	62.750	37.484	20.071	9.281	66.836	25.446

(1) Caducades-Desestimades.

Font: IMSERSO. Àrea de Prestac. Econòmiques. Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

Quadre 19.59

El nombre de **prestacions no contributives** de la Seguretat Social a la **Comunitat Valenciana** pendents de l'any anterior representa el 13,6 % del total d'**Espanya**, quatre dècimes de punt més que en 2022, mentre que el nombre de sol·licituds presentades representa l'11,2 %, mateixa dada que l'any anterior. Per la seua banda, el nombre de prestacions resoltes representa el 12,1 %, 0,6 punts percentuals més que en 2022. Finalment, el nombre de prestacions pendents per a l'any següent a la Comunitat Valenciana representa l'11,7 % del total d'Espanya, enfront del 12,5 % de l'any anterior.

De l'estudi del Quadre 19.59, per comunitats autònomes, es pot constatar que la Comunitat Valenciana ocupa el quart lloc tant en nombre de sol·licituds pendents de l'any anterior com en les presentades, resoltes i pendents per al pròxim exercici.

A més d'aquestes prestacions, dins de l'acció protectora del nostre sistema de Seguretat Social, figuren les **prestacions familiars per fill o filla a càrrec**, una prestació no contributiva que concedeix una assignació econòmica per cada fill o menor a càrrec de la persona beneficiària, menor de 18 anys o major d'edat afectat per una discapacitat igual o superior al 65 %.

El Quadre 19.60 recull el nombre de causants i de persones beneficiàries de l'assignació econòmica per fill o filla menor a càrrec a la Comunitat Valenciana, vigent a desembre de 2023.

ASSIGNACIÓ ECONÒMICA PER FILL/FILLA MENOR A CÀRREC PER GRAU DE DISCAPACITAT
Nombre de causants a mes de desembre de 2023

	Menors de 18 anys	Menors de 18 anys sense discapacitat	Menors de 18 anys amb discapacitat ≥ al 33%	Nombre de beneficiaris*	Majors de 18 anys	Majors de 18 anys amb discapacitat ≥ al 65%	Majors de 18 anys amb discapacitat ≥ al 75%	Nombre de persones beneficiàries*
Alacant	21.398	18.609	2.789	14.501	6.293	4.462	1.831	6.200
Castelló	5.711	4.348	1.363	3.929	2.607	1.687	920	2.581
València	25.982	18.980	7.002	19.189	11.650	7.465	4.185	11.483
C. Valenciana	53.091	41.937	11.154	37.619	20.550	13.614	6.936	20.264
ESPANYA	478.156	341.277	136.879	349.108	203.685	131.306	72.379	200.893

(*) Es considera persona beneficiària a cada un dels perceptors de prestacions familiars que figuren en la correspondent nòmina.

Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions Elaboració pròpia.

Quadre 19.60

L'import de la nòmina de desembre de 2023 (pagament semestral) ascendia, a la nostra Comunitat, a 17.263 milers d'euros per als **causants menors de 18 anys**, sent el total de causants 53.091. L'import en 2022 va ascendir a 15.466,4 milers d'euros, tot i que el nombre de causants es va situar en 62.035 persones. L'import corresponent als menors de 18 anys sense discapacitat, al desembre de 2023, va ser de 11.960,7 milers d'euros, mentre que per als causants amb una discapacitat del 33 % o superior, va ser de 5.302,3 milers d'euros.

L'import mensual vigent al desembre de 2023 per als **causants majors de 18 anys** va ser de 10.869,3 milers d'euros, dels quals 6.163,7 milers d'euros corresponen a aquells amb una discapacitat igual o superior al 65 %, i 4.705,6 milers d'euros a aquells amb una discapacitat igual o superior al 75 %.

D'altra banda, durant l'any 2023, es van concedir a la Comunitat Valenciana 2.307 **prestacions familiars a famílies nombroses**, la qual cosa suposa un increment del 35,2 % respecte a l'exercici anterior. Així mateix, es van concedir 478 **prestacions familiars** a famílies monoparentals, un 44,4 % més que en 2022, i 36 **prestacions familiars amb mares** amb discapacitat, amb un increment del 157,1 % respecte a l'exercici 2022.

Per províncies, a **Alacant** es van concedir 1.141 prestacions a famílies nombroses, 175 prestacions a famílies monoparentals i 9 prestacions familiars amb mares amb discapacitat.

A la província de **Castelló** es van concedir 308 prestacions a famílies nombroses, 37 prestacions a famílies monoparentals i 7 prestacions familiars amb mares amb discapacitat.

Finalment, a la província de **València** es van concedir 858 prestacions a famílies nombroses, 266 prestacions a famílies monoparentals i 20 prestacions familiars amb mares amb discapacitat.

20 Els serveis socials en la Comunitat Valenciana

Els serveis socials són el conjunt de serveis i actuacions orientats a millorar el benestar social de la ciutadania mitjançant la prestació d'informació, atenció i suport a les persones i col·lectius vulnerables. Constitueixen un acompanyament a situacions personals, familiars o socials que requereixen suport, mitjançant una valoració de la situació i la definició d'un pla de treball, i serveixen d'orientació sobre els recursos, les prestacions i els serveis més adequats a les necessitats concretes.

Els sistemes de serveis socials constitueixen un dels pilars de l'Estat social i democràtic de dret, sorgit a partir de l'aprovació de la Constitució de 1978, la qual atribueix, en l'article 148.1.20, la competència exclusiva en matèria d'assistència social a les comunitats autònomes. La Comunitat Valenciana va assumir aquesta competència l'any 1982, a través de l'article 31.24.a) del seu Estatut d'Autonomia.

A principis de 2019, s'aprovà la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de Serveis Socials Inclusius de la Comunitat Valenciana, l'avantprojecte de la qual va ser prèviament dictaminat pel Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana, així com els seus posteriors decrets de desplegament. Amb aquest marc normatiu s'ha pretès revertir el deficient estat en què es trobava el sistema valencià de serveis socials, blindant-lo i declarant-lo servei públic essencial i d'interès general. Tot això amb la finalitat de construir el **Sistema Públic Valencià de Serveis Socials**.

L'anàlisi de les dades d'aquest capítol pot resumir-se en els punts següents:

- **Nou avanç en l'execució de la Llei de Dependència a la nostra Comunitat**, amb increments en els serveis prestats, reconeixements de prestacions, valoracions de grau, resolucions i persones ateses.
- **Increment en el nombre de mesures executades** en matèria d'infància i adolescència en medi obert, trucades d'atenció a la infància i adolescència, i finançament per a programes d'emancipació de joves extutelats i extutelades que han arribat a la majoria d'edat. Disminució constant en el nombre d'adopcions sol·licitades i constituïdes.
- **Cert estancament en l'aplicació de la Renda Valenciana d'Inclusió**, amb una reducció del 3,5 % en el nombre de sol·licituds, de l'1,9 % en el nombre de persones destinatàries i del 3,8 % en el de persones beneficiàries.
- **Increment de les taxes de pobresa** monetària en 2 punts percentuals i de pobresa o exclusió social en 2,1 punts percentuals a la nostra Comunitat, segons les últimes dades de l'Enquesta de Condicions de Vida 2023 de l'INE.
- **Increment de la renda mitjana anual per persona i per llar** a la nostra Comunitat, si bé s'aprecia un nou augment en la diferència negativa respecte de la mitjana d'Espanya.
- **Augment de la pobresa energètica** a la Comunitat Valenciana, amb un increment de 4,4 punts percentuals en la taxa de persones i de 3,2 punts en la de llars que no poden mantindre l'habitatge a una temperatura adequada.

20.1. DEPENDÈNCIA

Aplicació de la Llei de Dependència

L'aplicació de la **Llei de Dependència a la Comunitat Valenciana** oferia els següents resultats per a l'exercici 2023.

El nombre total de **sol·licituds actives** durant l'any 2023 va aconseguir la xifra de 204.151, un 10,4 % més que en 2022 (184.919), i 11,8 punts percentuals més que eixe any respecte del seu anterior. Pel que fa a la seua distribució segons el grau de dependència, per a les sol·licituds amb dret en vigor, el nombre va ser de 161.257, un 11,8 % més que en 2022; això suposa 0,5 punts percentuals menys que l'increment registrat en 2022 respecte a 2021. El nombre de sol·licituds sense grau (no dependents) va ser de 27.051, un 10,5 % més que en 2022, huit dècimes de punt més que l'increment de l'any anterior.

D'altra banda, el **nombre de persones** a les quals se'ls ha reconegut el dret a una prestació econòmica o un servei en el programa individual d'atenció a la dependència (PIA) ha sigut de 147.779, enfront de les 135.154 de 2022, la qual cosa representa un augment del 9,3 % (el creixement en 2022 va ser del 12,1 % respecte al seu precedent). El total de persones beneficiàries amb dret a prestació ascendia a 161.791, un 12 % més que en 2022 (144.410), amb un increment del 11,9 % en relació amb 2021, segons la informació estadística del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència, a data de 31 de desembre de 2023.

Segons dades facilitades per la Direcció General de Dependència i de les Persones Majors, de la Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge, el total de prestacions concedides ha sigut de 192.911, un 17,3 % més que en 2022, quan es van concedir 164.447 prestacions, amb un increment del 25,6 % respecte a l'any anterior.

En el quadre següent figura el total de prestacions concedides per als exercicis 2022 i 2023 i el seu percentatge de variació, segons dades facilitades per la Direcció General de Dependència i de les Persones Majors.

DADES D'EXECUCIÓ DE LA LLEY DE DEPENDÈNCIA, 2022-2023

	2022	2023	Variació %
Servicis de prevenció, promoció i assistència personal	1.264	1.391	10,05
Servicis de teleassistència	30.527	50.524	65,51
Servicis en centres d'atenció diürna	8.965	9.657	7,72
Servicis d'atenció residencial	12.902	14.124	9,47
Servici d'Ajuda a Domicili	3.930	4.959	26,18
Prestacions vinculades al servei	21.527	23.190	7,73
Prestacions per cures familiars	85.055	88.564	4,13
Prestacions d'Assistent Personal	277	502	81,23
Total	164.447	192.911	17,31

Font: D.G. Dependència i Persones Majors. Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge

Quadre 20.1

A data de 31 de desembre de 2023, el nombre de persones ateses amb un **servei o una prestació econòmica de dependència** ascendia a 147.779, un 13,5 % més que en 2022 (130.154), mentre que la llista d'espera¹ se situava en 18.580 persones, amb un increment del 46,4 % respecte de 2022 (12.695), trencant així la tendència descendent dels exercicis anteriors. Cal recordar que, l'any 2021, la llista d'espera era de 14.226 persones.

Segons informació facilitada per la conselleria corresponent, l'augment significatiu de la llista d'espera obeïa a la manca de crèdit durant els mesos de juny, juliol i agost de 2023, fet que va impedir la resolució de la major part de les prestacions. Aquesta situació va quedar esmenada a partir del mes de setembre, amb la tramitació d'una generació de crèdit addicional.

El Quadre 20.2 recull l'estadística de sol·licituds registrades, resolucions, prestacions i persones beneficiàries durant els tres darrers exercicis, tant a la Comunitat Valenciana com a l'àmbit estatal. En ambdós casos s'observen increments en totes les variables.

Al llarg de 2023, es van realitzar **190.864 valoracions de grau**, un 11,9 % més que en 2022, i es van resoldre 188.308, un 11,6 % més que l'any anterior. El desglossament segons grau de dependència és el següent: 47.458 de grau III, 59.985 de grau II, 53.814 de grau I i 27.051 sense grau (no dependents). Amb la finalitat de donar suport a les entitats locals en les noves funcions encomanades, s'han implementat tres espais d'intercanvi de coneixement en matèria de gravació, procediment i valoració de la situació de dependència².

A continuació, s'aporta la informació estadística del **Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència**³, a data de 31 de desembre, corresponent als tres últims exercicis, tant a la Comunitat Valenciana com a Espanya.

ESTADÍSTICA DEL SISTEMA PER A L'AUTONOMIA I ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA (SAAD) COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2021 A 2023. Dades a l'últim dia de l'any.

	COMUNITAT VALENCIANA			ESPANYA		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Sol·licituds registrades	166.723	185.933	205.653	1.892.604	1.982.018	2.061.372
Resolucions	151.649	169.110	189.030	1.768.008	1.850.208	1.944.185
Prestacions	128.089	169.532	200.429	1.569.205	1.727.429	1.906.051
P. beneficiàries amb dret a prestacions	129.091	144.410	161.791	1.415.578	1.490.860	1.567.107
P. beneficiàries amb prestació efectiva			144.482			1.387.863
Persones amb Resolució de PIA (1)		133.389	146.290		1.313.437	1.411.866
P. amb Resolució de PIA en relació a la població (%)		2,65	2,87		2,77	2,97
Prestacions per servei (2)	48.829	78.300	102.608	1.086.660	1.210.376	1.337.393
Prestacions econòmiques cures familiars	79.260	91.232	97.295	482.545	517.053	558.234

(1) Programa d'Atenció Individual a persones dependents. Procés burocràtic elaborat pels serveis socials corresponents al municipi de residència de la persona sol·licitant, la finalitat de la qual consisteix en revisar el grau de dependència d'aquesta per a determinar quines prestacions de la dependència són les més adequades en cada cas, després d'avaluar el seu grau de dependència i determinar les circumstàncies socials i econòmiques. A partir de 2022 no figuren dades de persones beneficiàries amb prestacions, substituint-se per la dada de persones amb Resolució de PIA.

(2) Les prestacions per servei inclouen: prestacions ajuda personal a la dependència, prestacions teleassistència, prestacions ajuda a domicili, prestacions centres de dia/nit, prestacions atenció residencial i prestacions econòmiques vinculades al servei.

Font: Imsers. Ministeri Drets Socials, Consum i Agenda 2030. Elaboració pròpia.

Quadre 20.2

¹Persones no ateses, entenent com a tals les persones actives que tenen una sol·licitud registrada i comprovada, menys aquelles que ja reben una prestació o servei, i menys les persones valorades com a no dependents.

²Pel que fa al Nou Sistema d'Informació de Dependència (NSISAAD), posat en funcionament a partir de juny de 2015, en el qual es certifiquen a l'Imerso les altes i baixes de sol·licituds, resolucions de grau i resolucions PIA, cal assenyalar que s'ha realitzat un important esforç d'adaptació i depuració de dades per part de la Direcció General des de la seua implantació. Actualment, continuen existint diferències entre les dades publicades per l'Imerso en les seues estadístiques i les que publica la Direcció General al web de la Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge. Aquestes divergències es deuen, fonamentalment, als rebutjos habituals de dades (que també es produïen abans de la implantació del nou sistema) en els enviaments al NSISAAD, així com a la consideració d'expedients suspesos provisionalment per causes no imputables a l'Administració. Aquests expedients són remesos amb la funcionalitat que permet el sistema, però l'Imerso els comptabilitza igualment com a expedients actius no resolts.

³Malgrat l'esforç realitzat en la incorporació al nou sistema d'informació del SAAD, el volum de gestió encara no es reflecteix de manera fidel en la informació registrada. En l'actualitat, l'Imerso està desenvolupant les aplicacions informàtiques que permetran una correcta integració dels enviaments de dades per part de la Direcció General. Aquests desenvolupaments estan sent complementats pels serveis informàtics de la Direcció General de Tecnologia de la Informació i les Comunicacions, de la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública.

La **Comunitat Valenciana**, amb una població de 5.097.967 habitants l'any 2023, que representa el 10,74 % del total de la població d'Espanya (47.475.420), suposa el 10 % del total de sol·licituds registrades a Espanya, el 9,7 % de les resolucions, el 10,5 % de les prestacions, el 10,3 % de les persones beneficiàries amb dret a prestació, el 7,6 % de les prestacions per servei i el 17,4 % de les prestacions econòmiques per cura de familiars, essent pràcticament tots aquests percentatges superiors als recollits en 2022.

El Quadre 20.3 recull la informació estadística del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD) en cadascuna de les comunitats autònomes a data de 31 de desembre de l'exercici 2023.

INFORMACIÓ ESTADÍSTICA DEL SISTEMA PER A L'AUTONOMIA I ATENCIÓ A LA DEPENDÈNCIA (SAAD)

Dades a 31 de desembre de 2023

	Sol·licituts registrades	Resolucions	Prestacions	P. beneficiàries amb dret a prestacions	Persones amb Resolució de PIA	P. amb Resolució de PIA en relació a població (%)	Prestacions per servei (1)	Prestacions econòmiques cures familiars
Andalusia	420.976	392.545	421.261	322.158	286.600	3,37	338.870	82.380
Aragó	54.128	48.583	51.888	40.520	40.334	3,04	31.726	20.162
Astúries	46.871	41.209	40.207	32.560	31.214	3,11	28.782	11.405
Balears	43.584	40.725	47.979	33.350	29.233	2,48	26.115	21.864
Canàries	63.120	52.927	45.957	46.523	40.697	1,87	29.002	16.685
Cantàbria	23.876	23.077	26.847	18.749	17.166	2,93	17.884	8.963
Castella i Lleó	156.550	150.140	168.591	122.746	122.589	5,17	133.460	32.859
Castella-la Manxa	94.676	91.940	97.263	74.835	72.357	3,52	79.981	17.260
Catalunya	352.939	327.571	245.461	250.190	201.720	2,59	137.741	107.622
C. Valenciana	205.653	189.030	200.429	161.791	146.290	2,87	102.608	97.295
Extremadura	58.876	56.464	40.743	41.046	35.293	3,35	34.323	6.420
Galícia	83.919	83.386	89.704	75.584	73.691	2,74	71.916	17.655
Madrid	237.216	237.020	243.836	185.857	177.795	2,63	197.806	45.947
Múrcia	62.760	54.056	50.551	47.580	40.484	2,64	26.373	24.175
Navarra	22.108	22.030	22.154	16.801	16.142	2,43	12.348	9.770
País Basc	114.252	113.823	94.658	82.443	67.674	3,06	52.912	34.796
La Rioja	14.631	14.615	13.957	10.646	9.180	2,87	12.726	1.231
Ceuta i Melilla	5.237	5.044	4.565	3.728	3.407	2,02	2.820	1.745
ESPANYA	2.061.372	1.944.185	1.906.051	1.567.107	1.411.866	2,97	1.337.393	558.234

(1) Les prestacions per servei inclouen: prestacions ajuda personal a la dependència, prestacions teleassistència, prestacions ajuda a domicili, prestacions centres de dia/nit, prestacions atenció residencial i prestacions econòmiques vinculades al servei.

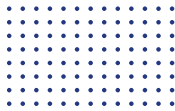
Font: Imfers. Ministeri Drets Socials, Consum i Agenda 2030. Elaboració pròpia.

Quadre20.3

Cal destacar els avanços en l'aplicació i execució de la Llei de Dependència a la nostra Comunitat durant l'últim any. És per això que cal continuar avançant en aquesta direcció per a aconseguir la plena implantació de la Llei i la minimització de les llistes d'espera, de manera que totes les persones puguem rebre la prestació o el servei al qual tenen dret, sense demores.

Pel que fa al dret reconegut a les persones en situació de dependència a percebre una prestació econòmica o un servei, cal assenyalar que un 48,54 % (5,3 punts percentuals menys que en 2022), corresponen a prestacions per a cures familiars. Tenint en compte que la llei estableix el caràcter excepcional d'aquesta prestació, el Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana, tot i observar una certa millora durant aquest últim any, considera que s'hauria de continuar incrementant els recursos professionals per tal que les persones dependents puguem rebre ajuda professionalitzada en el propi domicili.

20.2 PERSONES MAJORS

20.2.1 Residències i centres de persones majors dependents

Pel que fa a les residències i centres per a persones majors, a data de 31 de desembre de 2023, la **Comunitat Valenciana disposava de 27.576 places** (42 més que en 2022) distribuïdes en 322 residències per a persones majors (una menys que l'any anterior) i de 6.382 places (un 2,2 % més que en 2022) en 189 centres de dia (dos més que l'any anterior).

Del total de **places existents en residències per a persones majors**, 3.703 corresponen a les 39 residències de titularitat de la Generalitat Valenciana, mentre que 9.619 són places finançades en 160 residències de titularitat privada, del tercer sector o municipals (mitjançant contracte). A més, hi ha més de 5.315 places residencials ocupades per persones beneficiàries d'una prestació econòmica vinculada al servei residencial, contemplada en la Llei de Dependència (15 més que en 2022). En conseqüència, si sumem les places públiques i aquelles que perceben algun tipus de finançament públic, cal destacar que, a finals de 2023, al voltant del 68 % de les places existents (mateix percentatge que en 2022) estaven adscrites a algun dels diversos sistemes de finançament públic d'estades residencials per a persones majors dependents.

RESIDÈNCIES PER A PERSONES MAJORS. PLACES EXISTENTS
DISTRIBUCIÓ PROVINCIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Nº de Residèn- cies	ALC	CS	VLC	Nº Places disponibles	ALC	CS	VLC
R.P.M dependents de la Generalitat Valenciana	39	11	7	21	3.701	1.224	604	1.875
R.P.M amb places finances	160	43	22	95	9.619	2.814	1.406	5.399
Contractació	94	25	10	59	6.153	1.818	699	3.636
Acció concertada	36	12	6	18	1.886	683	346	857
Municipals	30	6	6	18	1.580	313	361	906
TOTAL	199	54	29	116	13.320	4.038	2.010	7.274

Font. Direcció General de Dependència i Persones majors. Conselleria de Servicis Socials, Igualtat i Habitatge

Quadre 20.4

La Generalitat ha d'intensificar els esforços per a incrementar el nombre de places del sistema públic d'atenció a la dependència, amb la finalitat de donar una millor resposta a les necessitats de la població.

20.2.2 Centres especialitzats d'atenció a majors

Els Centres Especialitzats d'Atenció a Majors (CEAM), actualment denominats Centres d'Envel·liment Actiu (CEA), són centres diürns, de caràcter ambulatori, que presten atenció professional especialitzada i preventiva a persones majors, **promovent un envelliment actiu i saludable**. Desenvolupen actuacions de prevenció, rehabilitació, assessorament i suport personal de manera periòdica, amb l'objectiu de contribuir a l'autonomia personal.

L'any 2023, es continuava comptant amb 34 centres a la Comunitat Valenciana: 12 ubicats a la província d'**Alacant**, 7 a la de **Castelló** i 15 a la de **València**.

El total de **persones associades als CEAM** era de 237.000, un 22,8 % més que en 2022, mentre que el total de persones usuàries habituals ascendia a 50.000, davant les 15.409 de l'exercici anterior. Aquesta xifra comprén les persones usuàries inscrites a tallers i activitats (no inclou les usuàries habituals d'altres serveis com ara cafeteria, perruqueria o podologia).

Els centres compten amb personal de direcció, treball social, infermeria, fisioteràpia, monitors i monitores de tallers, personal de manteniment i auxiliars de serveis. Poden estar oberts de dilluns a divendres, de 9 a 21 hores, i excepcionalment els dissabtes. Pel que fa a les figures professionals que hi intervenen, durant 2023 s'han potenciat especialment els serveis d'infermeria, rehabilitació i orientació i informació social.

Les **activitats** que es desenvolupen en aquests centres inclouen: esports (97 % dels centres), noves tecnologies (94 %), estimulació cognitiva (88 %), art (85 %), música (82 %), idiomes (79 %), habilitats socials i benestar (76 %), manualitats (76 %), formació en salut (73 %), lectura (67 %) i educació (48 %).

20.2.3 Estratègia Valenciana d'Envel·liment Actiu i Lluita contra la Soledat no Desitjada (2023-2027)

A data de 23 de març de 2023 va tindre lloc, al Centre Cultural La Beneficència, la presentació de l'Estratègia Valenciana d'Envel·liment Actiu i Lluita contra la Soledat no Desitjada (2023-2027), ratificada pel Consell a data de 20 de desembre de 2022.

Pel que fa als programes d'envelliment actiu i promoció de la salut, d'una banda, cal destacar el **Programa de Termalisme Valencià**, orientat a promoure estades de persones que ho necessiten en establiments amb tractaments termals especialitzats. L'any 2023 en resultaren beneficiàries un total de 7.900 persones, un 13,9 % més que l'any anterior (6.934 en termes absoluts).

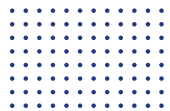
Pel que fa al **Programa Vacances Socials**, els objectius del qual se centren en la promoció de l'oci i el temps lliure perquè les persones majors puguin compartir experiències i dinamitzar les relacions interpersonals, tot gaudint d'un període de descans a la costa valenciana i en zones d'interior durant la temporada baixa, cal assenyalar que no es va poder convocar en 2023, en quedar deserta la licitació del contracte en dues ocasions consecutives.

20.2.4 Línia de subvenció

L'any 2023 no es van convocar les línies de subvenció de la Direcció General de Dependència i de les Persones Majors, com a conseqüència de la **insuficient consignació pressupostària** en aquestes, arran de l'aprovació, el mes d'abril, d'una modificació pressupostària a favor de la Direcció General d'Infraestructures.

La consignació econòmica existent en les línies pressupostàries no afectades per aquesta modificació (S5233 i S2736) va permetre que el Consell, mitjançant acord de data 15 de desembre de 2023, autoritzara el pagament d'obligacions econòmiques derivades de subvencions d'exercicis anteriors, a l'empara de l'article 106 de la Llei 1/2015, de 6 de febrer, d'Hisenda Pública, del Sector Públic Instrumental i de Subvencions. En concret, es tracta dels premis destinats a persones amb malalties neurodegeneratives i de les subvencions en matèria de supressió de barreres arquitectòniques.

20.3 Infància i adolescència

20.3.1 Ajudes en infància i adolescència

El Quadre 20.5 recull les ajudes concedides en matèria d'infància i adolescència per la direcció general amb competències en la matèria.

AJUDES CONVOCADAS DURANT L'EXERCICI 2023 EN MATÈRIA D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA

	Import concedit (€)
Quantitats subvenció per a programes de promoció dels drets de la infància i l'adolescència. (1)	111.308,44
Quantitats subvenció per a programes de promoció dels drets de la infància i de participació infantil. (2)	909.831,36
Quantitats subvenció per a programes de formació a persones professionals que interactuen en el desenvolupament de la seua professió amb persones menors	55.226,99
Quantitats subvenció programes de foment de l'acolliment familiar i adopció xiquets, xiquetes i adolescents amb característiques especials. (4)	106.509,21
TOTALS	1.182.876,00

(1) DOGV 9498, de 27/12/2022.

(2) DOGV 9676 de 05/09/2023

(3) DOGV 9682 de 13/09/2023

(4) DOGV 9682 de 13/09/2023

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.5

20.3.2. Acolliment familiar

Pel que fa a l'**acolliment familiar**, el Quadre 20.6 recull, a data de 31 de desembre de 2023, el nombre d'acolliments familiars. Aquests s'han reduït en un 6,6 % en l'últim exercici (en 2022 van ser 2.209). El muntant del finançament s'ha reduït un 2 % respecte de l'any anterior, en què l'import va ascendir a 19.890.000 euros.

ACOLLIMENT FAMILIAR. COMUNITAT VALENCIANA, 2023

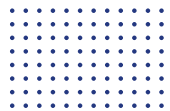
	Acolliments en família extensa.	Acolliments en família extensa.	Totals
Nº ACOLLIMENTS	1.422	641	2.063
FINALITZACIÓ			
	Línia S 5192 Finançament de l'import mensual		18.940.000 €
	Línia S 5193 Gastos d'assist. mèdica qualificats		550.000 €
	TOTAL LÍNIES PRESUPOSTÀRIES 2023		19.490.000 €

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.6

Es constata un nou descens en el nombre d'acolliments familiars, amb una lleu disminució del pressupost. Aquesta situació respon al fet que cada vegada hi ha menys famílies extenses i educadores i, per tant, els menors romanen institucionalitzats, sense disposar d'aquesta mesura de protecció que implica la plena integració de la persona menor en un nucli familiar. Això també comporta una disminució en el nombre de menors que es troben sota la guarda o tutela de la Generalitat. Per aquest motiu, el Comitè Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana considera imprescindible impulsar el foment de l'acolliment familiar, de manera que es prioritze com a mesura de protecció davant de l'acolliment residencial de les persones menors d'edat, la guarda de les quals és exercida per l'entitat pública protectora.

20.3.3. Adopcions

Pel que fa a les adopcions, el Quadre 20.7 presenta les adopcions constituïdes durant els dos últims exercicis. S'accentua de manera molt significativa el **descens en el nombre de sol·licituds d'adopció** (en 2022, la disminució va ser del 6 %) i en el nombre d'adopcions constituïdes (amb un descens del 3,1 % respecte de 2021). Cal remuntar-se a l'any 2021 per a trobar un saldo positiu en aquestes dades respecte al seu exercici precedent.

ADOPCIIONS EN LA COMUNITAT VALENCIANA, EXERCISIS 2022-2023

	Nacionals		Internacionals		Totals		% Variació
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2023- 2022
SOL·LICITUDS D'ADOPCIÓ	239	133	58	28	297	161	-45,8
ADOPCIIONS CONSTITUÏDES	85	77	8	7	93	84	-9,7

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.7

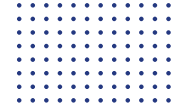
Entre l'1 de gener de 2019 i el 31 de desembre de 2023 s'han constituït un total de 375 adopcions a la Comunitat Valenciana⁴.

D'altra banda, pel que fa a les adopcions internacionals, s'està observant actualment un canvi en les polítiques socials d'infància dels països oferents. La crisi econòmica posterior a la pandèmia, juntament amb els conflictes bèl·lics, està provocant el tancament progressiu dels processos d'adopció. Amb les guerres, s'esfumen les vides de generacions senceres, i països com Rússia i la Xina han girat les seues polítiques d'adopció, restringint o tancant completament la constitució de noves adopcions. Com a dada rellevant, cal assenyalar que, per a tota Espanya, durant l'any 2023 només es van constituir 153 adopcions internacionals.

⁴Determinar el temps d'espera des que una família presenta un oferiment per a l'adopció fins que aquesta es constitueix judicialment és complex i requereix conèixer el procediment recollit en la Llei 26/2018, de 21 de desembre, de la Generalitat.

En aquest sentit, i tal com s'apuntava en la memòria de l'any anterior, resulta difícil fer un pronòstic, ja que cal tindre en compte diversos intervals temporals: el temps que transcorre des que la família presenta el seu oferiment fins que s'incoa d'ofici la tramitació del seu expedient; el temps que passa des que es declara la idoneïtat de la família fins que rep l'assignació d'un xiquet o d'una xiqueta; i, finalment, el període que discorre des que l'entitat pública resol la delegació de la guarda amb finalitats d'adopció, eleva la proposta d'adopció al jutjat i aquesta es constitueix judicialment.

20.3.4. Acolliment residencial

Pel que fa a l'**acolliment residencial**, el Quadre 20.8 recull el nombre de centres d'acolliment residencial i el nombre de places disponibles. En relació amb 2022, es manté el nombre de centres, si bé s'incrementa en 40 el nombre de places oferides.

Dels 118 centres, 86 són de gestió privada, 20 de gestió indirecta, 11 de gestió pròpia i un de gestió pública. Pel que fa a la relació jurídica, 86 centres funcionen mitjançant concert, 20 mitjançant contracte, 9 mitjançant conveni amb la Generalitat, i 2 són de titularitat pròpia de la Diputació.

ACOLLIMENT RESIDENCIAL. N° DE CENTRES I PLACES ÀREA DE PROTECCIÓ DE MENORS. COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Llars / Residencials de protecció	N° Centres	ALC	CS	VLC	N° Places disponibles	ALC	CS	VLC
Residències de primer/a acolliment/recepció	8	3	2	3	269	64	42	163
Llars i Residències	107	45	15	47	1.352	602	176	574
Places d'atenció a la primera infància amb necessitats especials	3	1	0	2	53	37	0	16
Places d'atenció general	77	33	11	33	892	365	137	390
Places d'atenció específica de menors amb problemes de conducta	7	2	1	4	136	40	20	76
Places d'atenció a adolescents embarassades i mares adolescents	3	1	0	2	22	8	0	14
Projecte migratori	16	8	3	5	237	152	19	66
Salut Mental	1	0	0	1	12	0	0	12
Llars d'Emancipació	3	1	0	2	17	7	0	10
TOTAL	118	49	17	52	1.638	673	218	747

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.8

20.3.5 Centres d'atenció diürna

El Quadre 20.9 recull el nombre de centres i la seua financiació, distingint entre **Centres de Suport Convivencial i Educatiu (SCE)** i **Centres d'Inserció Sociolaboral (ISL)**. Durant l'any 2023 es comptava amb tres centres més que l'any anterior, mantenint-se el mateix nombre de places disponibles. El finançament destinat als centres d'atenció diürna s'ha incrementat un 19,1 % respecte de l'any anterior, en què va ser de 8.867.490 euros.

Pel que fa a la tipologia de gestió, 40 centres funcionen mitjançant concert (2022-2026) i 24 mitjançant contracte-programa amb entitats locals. Pel que fa al tipus de servei, 42 centres són de Suport Convivencial i Educatiu (SCE) i 22 corresponen a Inserció Sociolaboral (ISL).

CENTRES D'ATENCIÓ DIÛRNA EN LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

CENTRES DE DIA	Centres de SuportConvivencial i Educatiu	Centres d'InsercióSociolaboral	Totals
Nº de centres	42	22	64
Nº de places que es financen	888	370	1.258
Finançament per concert social			9.273.556,67 €
Finançament per Contracte-programa entitats locals			1.284.427,00 €
TOTAL FINANÇAMENT PER A CENTRES DE DIA MENORS			10.557.983,67 €

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.9

20.3.6. Programes de prevenció, protecció i inserció de xiquets, xiquetes i adolescents en situació de risc o amb mesures jurídiques de protecció, i programes d'emancipació i autonomia personal de joves extutelats que han aconseguit la majoria d'edat

Per a l'any 2023 es manté la línia de suport als processos d'emancipació mitjançant el programa denominat **Programes d'emancipació i autonomia personal de joves extutelats que hagen aconseguit la majoria d'edat**, comptant-se, així mateix, amb el programa de promoció dels drets de la infància i l'adolescència, i de prevenció, protecció i inserció de xiquets, xiquetes i adolescents en situació de risc o amb mesures jurídiques de protecció.

PROGRAMES DE PREVENCIÓ, PROTECCIÓ E INSERCIÓ DE XIQUETS, XIQUETES I ADOLESCENTS EN SITUACIÓ DE RISC O AMB MESURES JURÍDIQUES DE PROTECCIÓ, 2023

PROGRAMA	Import (€)
Programes de prevenció i protecció de la infància i adolescència	55.226,98
Programes per al foment de l'acolliment familiar, així com per a l'adopció de xiquets i xiquetes amb característiques molt especials	106.509,21
Programes de formació a persones professionals que interactuen en el desenvolupament de la seua professió amb persones menors d'edat	55.226,99
TOTAL FINANÇAMENT	216.963,18

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.10

El Quadre 20.11 detalla, per **províncies**, el nombre de llars d'emancipació, de places i d'unitats externes (Oficines Mentores i Oficines Mentores Plus). Pel que fa a les llars d'emancipació, es manté el mateix nombre que en l'exercici anterior, tot i que el finançament s'ha incrementat en un 8,1 % respecte de 2022. A més, el nombre de places s'ha ampliat en dues. Pel que fa a les unitats externes, s'ha comptat amb el mateix nombre tant d'Oficines Mentores com d'Oficines Mentores Plus.

El finançament total disponible l'any 2023 s'ha incrementat en un 28,6 % respecte de l'exercici anterior.

PROGRAMES D'EMANCIPACIÓ I AUTONOMIA PERSONAL DE JOVES EX-TUTELATS QUE HAGEN ACONSEGUIT LA MAJORIA D'EDAT, 2023

	Alacant	Castelló	València	Total CV
RECURSOS D'EMANCIPACIÓ (18 A 25 ANYS)				
Llars d'emancipació	15	3	20	38
Nombre de places	76	14	92	182
Unitats Externes (Oficines Mentora)	2	1	1	4
Unitats Externes (Oficines Mentora)	3	1	5	9
FINANÇAMENT € 2023				
Llars d'emancipació	1.797.238,00	346.947,10	2.295.193,00	4.439.378,10
Unitats Externes (Oficines Mentora)	358500,84*	158.113,92	247.375,56	405.489,48
Unitats Externes (Oficines Mentora Plus)	661.942,67	220.647,56	1.103.237,78	1.985.828,01
TOTAL FINANÇAMENT CV	2.459.180,67	725.708,58	3.645.806,34	6.830.695,59

* Inclou barris zona nord d'Alacant

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.11

20.3.7 Àrea socioeducativa d'infància

En l'**Àrea Socioeducativa d'Infància**, el Quadre 20.12 arreplega les dades estadístiques sobre el nombre de mesures executades al mig obert, les quals s'han incrementat un 21,1 % respecte a l'any anterior, que va ser de 3.933. Les entitats executores locals i privades han sigut les mateixes, incrementant-se prop de 40.000 euros el seu finançament.

Respecte al nombre de residències socioeducatives i places, es mantenen els mateixos que en els dos últims exercicis.

MESURES DE MEDI OBERT I RESIDÈNCIES SOCIOEDUCATIVES COMUNITAT VALENCIANA, 2023

Nº de mesures executades		Entitats executores	
MESURES DE MEDI OBERT	4.763	27 entitats locals i 1 entitat privada	
FINANÇAMENT PER A MESURES DE MEDI OBERT		Contracte programa	1.119.858,50 €
		Contracte	1.592.949,44 €
		TOTAL	2.712.807,94 €
Nº de Residències		Nº de places	
RESIDÈNCIES SOCIOEDUCATIVES	9	422	

Font: Direcció General d'Infància i Adolescència. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.12

De les 9 residències socioeducatives gestionades per diferents fundacions, 7 tenen una relació jurídica mitjançant contracte i 2 mitjançant concert.

20.3.8 Telèfon d'atenció a la infància i l'adolescència

L'1 de juliol de 2022 es va iniciar el nou concert social, segons la Resolució de 25 de maig de 2022, de la Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, per la qual es convocaven els acords d'acció concertada per als anys 2022 i 2023 del **servei d'atenció telefònica a la infància i l'adolescència**.

A l'empara de la Resolució de 17 de juliol de 2023, de la Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge, es va prorrogar l'acord d'acció concertada d'aquest servei per al període comprés entre l'1 de novembre i el 31 de desembre de 2023, convocat inicialment mitjançant la Resolució de 25 de maig de 2022.

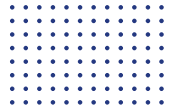
El **total de trucades** rebudes durant l'any 2023 ha ascendit a 16.953, un 20,1 % més que l'any anterior (14.121). D'aquestes, 14.270 —el 84,2 % (en 2022 aquest percentatge era del 81,7 %)— han sigut trucades d'atenció general, mentre que 2.683 han sigut trucades d'orientació especial. En aquestes darreres, majoritàriament ha sigut necessària l'atenció psicològica, la derivació i/o la intervenció de caràcter social i/o jurídic. De les trucades d'orientació especial, s'ha dut a terme orientació, derivació o intervenció en un total de 1.819 casos, un 67,8 % del total (en 2022 era del 69,8 %), de les quals 770 han correspost a persones del sexe masculí i 1.049 a persones del sexe femení.

Per trams d'**edat**, el percentatge més elevat s'ha registrat en menors de 7 anys, amb un 22,4 %; seguit del tram de 14 a 15 anys, amb un 20,7 %, i del de 16 a 17 anys, amb un 17,4 %. El percentatge més baix correspon als majors de 18 anys, amb un 0,4 %.

El CES CV advoca perquè es mantinga i s'intensifiqui l'esforç realitzat per a dotar la infància i l'adolescència de les millors prestacions econòmiques possibles, amb l'objectiu que puguin fer front a les situacions de vulnerabilitat en què es puguin trobar, fins a aconseguir la seua majoria d'edat.

20.4 Actuacions en matèria de diversitat funcional

El Quadre 20.13 recull el **finançament** destinat a les actuacions en matèria de diversitat funcional per a l'any 2023, amb un import total que s'ha reduït un 4 % respecte de l'any anterior, en què es comptava amb un finançament de 17.072.925 euros. Cal destacar, un any més, l'increment del finançament destinat al manteniment de programes, que ha augmentat un 2,3 %, mentre que el finançament per a ajudes individuals ha patit una disminució del 8,7 %. Igual que en els dos exercicis precedents, enguany no s'ha disposat de finançament per al manteniment ni per a inversions en centres.

ACTUACIONS DIVERSITAT FUNCIONAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA, 2023

	Finançament en euros				TOTAL
	Manteniment de Centres	Inversions en Centres	Mantenim. de Programes	Ajudes individuals	
Promoció de la Autonomia Personal			5.750.000,00	1.141.033,67	6.891.033,67
Contracte FESORD (Llengua signes)			306.016,32		306.016,32
Estada Vacacional			1.109.785,00		1.109.785,00
Atenció Especialitzada Residencial				7.857.308,67	7.857.308,67
Millora Condicions Accessibilitat					217.351,90
Total	0,00	0,00	7.165.801,32	8.998.342,34	16.381.495,56

Font: Direcció General de Persones Amb Discapacitat. Conselleria de Servicis Socials, Igualtat i Habitatge.

Quadre 20.13

Per la seua part, el Quadre 20.14 recull, per a l'exercici 2023, els programes destinats a la promoció de l'autonomia personal.

DESENVOLUPAMENT DE PROGRAMES DE PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL I PROBLEMES DE SALUT MENTAL, 2023

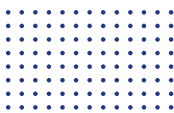
PROGRAMES PROMOCIÓ DE L'AUTONOMIA PERSONAL						
	ALACANT		CASTELLÓ		VALÈNCIA	
	Nº PROGRAMES	IMPORT €	Nº PROGRAMES	IMPORT €	Nº PROGRAMES	IMPORT €
ACTIVITATS FORMATIVES	2	23.453,45	2	3.515,57	11	64.014,86
SUPORT I ATENCIÓ SOCIO SANITÀRIA	1	5.315,46	11	153.152,84	13	124.246,85
CAMPANYES SENSIBILITZACIÓ	2	2.188,96	8	46.628,72	21	154.823,47
COL·LABORACIÓ ENTITATS TUTELARS	1	31.541,31	1	13.824,33	1	13.050,97
CONVIVÈNCIA, PROMOCIÓ D'OCI I TEMPS LLIURE	23	97.816,42	9	71.527,27	46	320.144,78
COOPERACIÓ SOCIAL	7	60.695,56			15	186.066,82
OCUPACIÓ AMB SUPORT	10	82.888,02	3	19.146,63	13	230.905,39
FOMENT DE VIDA INDEPENDENT	16	186.295,97	5	61.678,09	32	567.555,49
INTERVENCIÓ PER A LA PREVENCIÓ E INSERCIÓ SOCIAL	89	971.070,84	19	279.861,19	100	1.621.867,13
PLANS ACTUACIÓ	-	-	-	-	-	-
RESPIR FAMILIAR	11	71.541,13	3	23.673,61	15	254.633,52
TERÀPIA ASSISTIDA AMB ANIMALS DE COMPANYIA	1	2.396,72	-	-	1	4.478,63
TOTAL	163	1.535.203,84	61	673.008,25	268	3.541.787,91
TOTAL ENTITATS PER PROVÍNCIES	84		32		136	
TOTAL ENTITATS			252			
TOTAL PROGRAMES			492			
TOTAL IMPORTS €			5.750.000,00 €			

Font: Direcció General de Persones amb Discapacitat. Conselleria de Servicis Socials Igualtat i Habitatge.

Quadre 20.14

En relació amb l'exercici anterior, el nombre d'entitats ha crescut en 18, el nombre de programes ho ha fet en 31, i l'import s'ha incrementat en un 4,5 % respecte de 2022.

El Quadre 20.15 recull les ajudes per a la realització d'estades vacacionals per a persones amb diversitat funcional. L'import d'aquestes ajudes s'ha incrementat un 4 % respecte de 2022, any en què la quantia destinada a aquesta línia fou de 1.067.076 euros.

Per a l'exercici 2023, el nombre d'entitats participants ha disminuït en 19 i el nombre d'activitats s'ha reduït en 45. Pel que fa al nombre de participants, s'ha passat de 3.875 en 2022 a 3.294 en 2023, fet que representa una disminució del 15 %. Dins d'aquest col·lectiu, destaquen especialment les persones amb un grau de discapacitat igual o superior al 75 %, que representen el 76 % del total, un percentatge 7,5 punts superior al de 2022.

AJUDES PER A LA REALITZACIÓ D'ESTADES VACACIONALS PER A PERSONES AMB DIVERSITAT FUNCIONAL, 2023

ESTADES VACACIONALS						
	IMPORTS €	ENTITATS	ACTIVITATS	PARTICIPANTS		
				≥ 33%	≥ 65%	≥75%
ALACANT	89.535,91	8	33	24	53	367
CASTELLÓ	53.782,00	4	8	6	38	95
VALÈNCIA	966.468,09	21	116	86	585	2040
TOTAL	1.109.786,00	33	157	116	676	2.502

Font: Direcció General de Persones amb Discapacitat. Conselleria de Servicis Socials Igualtat i Habitatge.

Quadre 20.15

Per la seua part, el Quadre 20.16 recull les **ajudes per a la millora de les condicions d'accessibilitat al medi físic**. En aquest cas, l'import de les ajudes ha augmentat un 1,1 %, havent-se comptabilitzat en 2022 un import de 215.007 euros.

Les ajudes destinades a l'**eliminació de barreres arquitectòniques** han registrat un descens del 57,1 %, ja que en 2022 es disposava d'un import de 86.942 euros.

Per a la **promoció de l'accessibilitat comunicativa** s'ha registrat en 2023 un augment del 53,5 % en l'import d'ajudes, augmentant en 1 el nombre d'entitats.

Respecte a les ajudes per a l'**adaptació i equipament de platges i parcs**, l'import ha augmentat un 39,6 %, al comptar en 2022 amb un import de 118.802 euros, havent descendit novament en 1 el nombre d'entitats.

AJUDES PER A LA MILLORA DE LES CONDICIONS DE ACCESSIBILITAT AL MEDI FÍSIC 2023

MILLORA CONDICIONS D'ACCESSIBILITAT							
	IMPORT €	ELIMINACIÓ BARRERES ARQUITECTÒNIQUES		PROMOCIÓ ACCESSIBILITAT COMUNICACIÓ		ADAPTACIÓ I EQUIPAMENT PLATGES I PARCS	
		ENTITATS	IMPORTS €	ENTITATS	IMPORTS €	ENTITATS	IMPORTS €
ALACANT	52.467,75	1	16.291,30			4	36.176,45
CASTELLÓ	63.306,76	1	10.243,68	1	5.792,32	6	47.270,76
VALÈNCIA	101.577,39	4	10.780,92	3	8.427,61	10	82.368,86
TOTAL	217.351,90	6	37.315,90	4	14.219,93	20	165.816,07

Font: Direcció General de Persones amb Discapacitat. Conselleria de Servicis Socials Igualtat i Habitatge.

Quadre 20.16

20.5. Actuacions en matèria d'inclusió social

Renda Valenciana d'Inclusió

La Llei 19/2017, de 20 de desembre, de la Generalitat, té per objectiu establir, en el marc del sistema públic de serveis socials de la Comunitat Valenciana, el règim jurídic de la **Renda Valenciana d'Inclusió**, garantint amb això el dret subjectiu a una prestació econòmica per a cobrir necessitats bàsiques a la unitat de convivència que manque dels recursos econòmics suficients per a la seua cobertura. Així mateix, és objecte de la llei la regulació dels instruments i de les actuacions orientades tant a previndre el risc d'exclusió social com a mitigar les situacions d'exclusió social i laboral.

En 2023 ha comptat amb un **pressupost** de 307.159.567 euros, un 0,6 % superior al de 2022 i que va ser de 305.436.734 euros. El pressupost executat pujava a 301.319.863 euros, havent-se pagat, a data 31 de desembre de 2023, la suma de 283.804.251 euros.

Per a 2023 les quanties corresponents venen recollides en els Quadres següents:

QUANTIA RENDA DE GARANTIA D'INGRESSOS MÍNIMS, 2023

			Percentatge	Import €	30% Lloguer/Hipoteca €	Total €
SMI 12 pagues	1.000	1 membre	35%	350	105	455
SMI 2022 prorrogat 12.000	1.000	2 membres	42%	420	126	546
		3 membres	45%	450	135	585
		4 membres	47%	470	141	611
		5 membres	51%	510	153	663
		6 membres	55%	550	165	715

Font: Direcció General d'Inclusió i Cooperació al Desenvolupament. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.17

QUANTIA RENDA DE GARANTIA D'INCLUSIÓ SOCIAL/RCIP ILP INSS-SOVI, 2023

			Percentatge	Import €	30% Lloguer/Hipoteca €	Total €
SMI 12 pagues	1.000	1 membre	70%	700	210	911
SMI 2022 prorrogat	1.000	2 membres	82%	820	246	1.067
12.000		3 membres	90%	900	270	1.171
		4 membres	96%	960	288	1.249
		5 membres	102%	1.020	306	1.327
		6 membres	110%	1.100	330	1.431

Font: Direcció General d'Inclusió i Cooperació al Desenvolupament. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.18

QUANTIA RENDA COMPLEMENTÀRIA D'INGRESSOS PER PRESTACIONS PNC/FAS, 2023

			Percentatge	Import €	Quantia màxima €	Màxima anual €
SMI 12 pagues	1.000	1 membre	70%	700	197,79	2.373,48
SMI 2022 prorrogat	1.000	2 membres	82%	820	197,79	2.373,48
12.000		3 membres	90%	900	197,79	2.373,48
		4 membres	96%	960	197,79	2.373,48
		5 membres	102%	1.020	197,79	2.373,48
		6 membres	110%	1.100	197,79	2.373,48

Font: Direcció General d'Inclusió i Cooperació al Desenvolupament. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.19

El Decret Llei 1/2022, de 22 d'abril, del Consell, de mesures urgents en resposta a l'emergència energètica i econòmica originada en la Comunitat Valenciana per la guerra a Ucraïna, introduïx modificacions legals, entre altres, en la seua Disposició huitena, modificant-se l'article 17.1⁵ de la Llei 19/2017, de 20 de desembre, de la Generalitat.

En el Quadre següent figuren les quanties mitjanes de la prestació per a l'anualitat 2023 per a la **Renda de Garantia d'Ingressos Mínims**.

QUANTIES MITJANES PRESTACIÓ PER A RENDA GARANTIA D'INGRESSOS MÍNIMS 2023

Província	Import Mitjà Prestació Sense Complement €	Import Mitjà Prestació + Comp. Lloguer €	Import Mitjà Prestació + Comp. Hipoteca €	Import Mitjà Prestació + Comp. Energètic €	Mitjana €
Alacant	310,62	422,25	415,62	358,72	376,80
Castelló	348,12	458,37	451,80	401,66	414,99
València	342,14	468,14	447,14	395,32	413,19
TOTAL Mitjana	333,63	449,59	438,19	385,23	401,66

Font: Direcció General d'Inclusió i Cooperació al Desenvolupament Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

Quadre 20.20

⁵En els termes que s'establisquen reglamentàriament, l'import a percebre en concepte de prestació econòmica de Renda Valenciana d'Inclusió es podrà incrementar fins al 30 % del seu import reconegut per aquestes prestacions, per a sufragar les despeses derivades del lloguer o del pagament de quota hipotecària de l'habitatge habitual de la persona titular de l'habitatge i per a garantir el seu accés als subministraments energètics bàsics, sempre que cap persona beneficiària reba cap quantia pel mateix concepte procedent de qualsevol administració.

Per la seua part, les quanties mitjanes de la prestació per a la **Renda Garantida d’Inclusió Social** en l’anualitat de 2023 han sigut les següents.

QUANTIES MITJANES PRESTACIÓ PER A RENDA GARANTIA D'INGRESSOS MÍNIMS 2023

Província	Import Mitjà Prestació Sense Complement €	Import Mitjà Prestació + Comp. Lloguer €	Import Mitjà Prestació + Comp. Hipoteca €	Import Mitjà Prestació + Comp. Energètic €	Mitjana €
Alacant	625,85	835,27	821,80	734,49	754,35
Castelló	582,41	789,25	755,49	684,43	702,90
València	632,56	852,81	821,92	741,18	762,12
TOTAL Mitjana	613,61	825,78	799,74	720,03	739,79

Font: Direcció General d'Inclusió i Cooperació al Desenvolupament. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.21

En 2023, les quanties mitjanes de la prestació per a la Renda Complementària d’Ingressos per Prestacions han sigut les següents:

QUANTIES MITJANES PRESTACIÓ RENDA COMPLEMENTÀRIA D'INGRESSOS PER PRESTACIONS2023

Província	Import Mitjà Prestació Sense Complement €	Import Mitjà Prestació + Comp. Lloguer €	Import Mitjà Prestació + Comp. Hipoteca €	Import Mitjà Prestació + Comp. Energètic €	Mitjana €
Alacant	148,36	208,99	204,26	199,12	190,18
Castelló	140,30	194,82	190,30	190,30	178,93
València	142,31	201,37	206,98	192,31	185,74
TOTAL Mitjana	143,66	201,73	200,51	193,91	184,95

Font: Direcció General d'Inclusió i Cooperació al Desenvolupament. Vicepresidència segona i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Quadre 20.22

Respecte a la seua **duració**, la Llei de Renda Valenciana d'Inclusió (RVI) estableix que aquesta renda és una prestació periòdica i de duració indefinida, sempre que es mantinguen en el temps els requisits i condicions que van originar el dret a la seua percepció i que permeten la seua renovació.

El nombre total de **persones destinatàries** de la RVI (titulars + beneficiàries) ha sigut de 163.101, un 19,9 % menys que en 2022, de les quals un 25,4 % eren **homes** (24,4 % en 2022), un 74,6 % **dones** (75,6 % en 2022), i en un 0,02 % no constava el sexe. Respecte a la seua distribució provincial, 67.333 estaven a **Alacant** (davant les 68.844 de l'any anterior), 11.490 a **Castelló** (davant les 12.327 de 2022) i 84.278 a la província de **València** (en l'any 2022 el còmput va pujar a 85.112).

El nombre de **persones titulars** ha ascendit en 2023 a 54.164 (1.150 nous titulars), de les quals el 72 % són espanyoles i el 28 % restant, estrangeres. Atenent al sexe, 18.265 homes eren titulars d'aquesta prestació (33,7 %), pujant a 35.881 les dones (66,2 %), i 18 estaven sense catalogar.

El nombre de **persones beneficiàries** ha ascendit a 108.937, un 3,8 % menys que l'any anterior, de les quals 85.757 (78,7 %) eren dones, 23.157 homes (21,3 %) i 23 sense catalogar.

Al llarg de 2023, es van presentar 12.850 **sol·licituds** de Renda Valenciana d'Inclusió, un 3,5 % menys que en 2022, de les quals un total de 9.069 van ser resoltes favorablement, 3.361 van ser denegades, 370 desistides i 50 tancades.

Respecte al **perfil** de la persona demandant, atenent a l'edat de les persones sol·licitants, a 31 de desembre de 2023, el 2,2 % eren menors de 25 anys, el 20,8 % estaven en la franja dels 25 a 40 anys, el 57,4 % es situaven entre els 41 i 64 anys, i el 19,6 % restant per damunt d'eixa edat. Aquestes dades són sensiblement diferents a les de 2022, els percentatges de les quals eren del 2,2 %, 22,6 %, 59,6 % i 15,6 %, respectivament.

El nombre de titulars de la **Renda de Garantia d'Inclusió Social**, en l'exercici 2023, ha aconseguit la xifra de 43.270, un 1,6 % menys que en 2022. El total de persones que s'han beneficiat d'aquesta prestació va pujar en 2023 (titulars + persones beneficiàries) a 103.959 persones, un 31,8 % menys que l'any anterior, 21.388 de les quals eren homes, 82.571 dones i 16 estaven sense catalogar.

Per la seua part, el nombre de titulars de la **Renda de Garantia d'Ingressos Mínims**, durant 2023, va ser de 1.282 i les persones beneficiàries van ser 1.170, davant els 1.647 titulars i 2.332 persones beneficiàries de l'exercici 2022. El total de persones que s'han beneficiat (destinatàries) d'aquesta prestació ha ascendit a 2.452 persones (3.979 en 2022), 986 de les quals són homes i 1.466 són dones.

I en l'última modalitat implantada, la **Renda Complementària d'Ingressos per Prestacions**, el nombre de titulars va ser de 9.594 (7.377 en 2022) i el de persones beneficiàries, 3.805 (3.189 en 2022), ascendint el nombre de persones destinatàries d'aquesta prestació a 13.399, davant les 10.556 de 2022 (un 26,8 % més), de les quals 5.016 són homes (davant els 4.009 de 2022), un total de 8.383 (6.551 en 2022) són dones, i dos estan sense catalogar. En 2022 hi havia 6 persones sense catalogar.

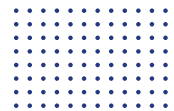
En matèria d'**inclusió**, el Servei d'Inclusió Social, Desenvolupament Comunitari i Voluntariat ha executat les següents línies pressupostàries durant l'exercici 2023:

• **Programes de suport a entitats del tercer sector d'acció social per al desenvolupament de programes d'inclusió i desenvolupament comunitari.** El seu objecte consisteix en la concessió de subvencions a entitats del tercer sector d'acció social en la matèria d'inclusió i desenvolupament comunitari amb les persones o unitats de convivència que es troben en situació de vulnerabilitat, amb la finalitat de millorar l'atenció, protecció i qualitat de vida d'aquestes persones en l'àmbit de la nostra Comunitat. L'import total concedit per a aquest any ha sigut de 2.500.000 euros, la mateixa quantitat que per a l'exercici 2022. El nombre d'entitats beneficiàries ha sigut de 63, incrementant-se en 8 respecte a l'any anterior.

• **Desenvolupament del voluntariat,** sent l'objecte de la convocatòria la concessió de subvencions a les entitats sense ànim de lucre per al finançament de projectes que tinguen com a finalitat la realització d'activitats de sensibilització, formació i intervenció social en matèria de voluntariat social referent a dependència, persones amb discapacitat, família, menors, dones i immigrants. L'import total concedit en 2023 ha ascendit a 1.000.000 euros, mateixa quantia que per a l'any 2022, i el nombre d'entitats beneficiàries ha sigut de 71, que han realitzat 74 projectes. Per a l'exercici 2022, el nombre d'entitats beneficiàries va ser superior en tres unitats, havent-se dut a terme 76 programes.

És molt positiu que s'hagen resolt totes les sol·licituds de Renda Valenciana d'Inclusió presentades en 2023, ja que és una mesura que permet cobrir necessitats bàsiques a les unitats de convivència que manquen dels recursos econòmics suficients.

20.6. EXCLUSIÓ SOCIAL I POBRESA

20.6.1. Risc de pobresa i exclusió social

Segons dades de l'Enquesta de Condicions de Vida (ECV) de l'INE, realitzada en la primavera de 2023, últimes dades publicades per l'INE, la taxa de risc de pobresa monetària a **Espanya** se situava en el 20,2 %, amb dades d'ingressos de 2022, davant el 20,4 % de l'any anterior (amb dades d'ingressos de 2021). Les dades per a la **Comunitat Valenciana** quedaven situades en el 24,3 % per a l'any 2023, augmentant 2 punts respecte a l'any anterior, i mantenint el cinquè lloc per comunitats autònomes —excloses les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla— amb la taxa més alta (Quadre 20.27).

Per la seua part, el percentatge de **persones en risc de pobresa o exclusió social a Espanya** respecte al total de la població (**Indicador AROPE**) se situava en el 26,5 %, 0,5 punts percentuals menys que l'any anterior. En la Comunitat Valenciana, les persones en risc de pobresa o exclusió social representaven el 29,6 % de la població total, augmentant 2,1 punts percentuals respecte a l'any anterior.

El Quadre 20.23 arreplega les taxes de risc de pobresa monetària i les de persones en risc de pobresa o exclusió social en la Unió Europea, Espanya i les seues comunitats autònomes per als últims tres exercicis. Així mateix, contempla el percentatge respecte a la població total del nombre de persones menors de 60 anys que viuen en llars amb intensitat de treball molt baixa.

El percentatge de representació de les persones que viuen en llars amb intensitat de treball molt baixa se situava en la **Comunitat Valenciana** tres dècimes de punt per damunt de la mitjana d'Espanya, sent el sisé més elevat per comunitats autònomes, excloent-hi les ciutats autònomes.

**TAXES DE RISC DE POBRESA. NOVA DEFINICIÓ 2022 I DELS SEUS COMPONENTS
PER COMUNITATS AUTÒNOMES (RENDA ANY ANTERIOR A L'ENTREVISTA)
PERCENTATGE SOBRE TOTAL POBLACIÓ**

	TAXA DE RISC DE POBRESA MONETÀRIA*			PERSONES VIVINT EN LLARS AMB BAIXA INTENSITAT EN EL TREBALL (0 A 64 ANYS)			TAXES DE RISC DE POBRESA O EXCLUSIÓ SOCIAL		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Andalusia	32,3	29,1	30,5	18,4	12,3	12,1	38,7	35,8	37,5
Aragó	15,8	15,0	15,1	7,5	4,8	5,3	20,0	19,1	20,4
Astúries	20,4	20,1	18,6	14,2	12,7	13,6	26,3	25,3	25,0
Balears	17,6	16,9	15,3	7,3	5,9	5,0	22,4	21,5	20,6
Canàries	28,4	29,4	26,1	21,1	14,5	14,3	37,8	36,2	33,8
Cantàbria	15,4	14,8	15,2	11,1	9,4	9,8	21,4	19,5	22,0
Castella i Lleó	17,9	17,8	18,2	7,8	8,2	7,3	23,1	22,1	22,4
Castella - La Manxa	27,4	26,1	25,5	8,4	7,7	6,8	32,5	31,6	31,7
Catalunya	14,8	14,5	13,9	9,6	6,8	6,6	22,3	20,4	21,2
C. Valenciana	25,1	22,3	24,3	11,1	9,1	8,7	30,6	27,5	29,6
Extremadura	32,3	30,0	27,6	13,6	10,1	11,1	38,7	36,9	32,8
Galícia	20,2	18,0	19,4	10,2	9,5	7,5	25,2	23,6	25,5
Madrid	15,2	14,8	12,9	7,6	5,2	5,2	21,6	20,3	19,4
Múrcia	27,7	26,3	24,2	11,0	7,1	5,9	33,8	31,0	30,5
Navarra	9,8	10,9	13,8	9,0	7,3	7,9	14,7	14,5	17,2
País Basc	12,2	12,2	10,2	7,5	6,3	7,6	16,0	15,7	15,5
La Rioja	16,1	16,6	16,9	6,7	6,1	4,8	21,3	20,9	21,8
Ceuta	32,3	34,8	35,9	22,2	27,5	17,3	43,0	40,2	41,8
Melilla	30,1	34,5	30,8	25,8	24,3	20,3	35,2	41,3	36,7
ESPANYA	21,7	20,4	20,2	11,6	8,6	8,4	27,8	27,0	26,5
UE (current 27 states)**	16,8	16,5		8,7	8,6		21,7	21,6	
Zona Euro (19 països)	17,0	16,8		9,0	9,4		21,6(b)	21,8	

A la Enquesta de Condicions de Vida, els ingressos que s'utilitzen en el càlcul de variables com rendes i taxes de risc de pobresa corresponen sempre a l'any anterior.

(*) Risc de pobresa monetària: percentatge de persones que es troben per davall del llindar de pobresa, fixat en el 60% de la mitjana dels ingressos anuals per unitat de consum de les persones.

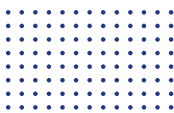
(**) Indicador Europeu de Pobresa i Exclusió Social. Indicador AROPE: persones que es troben en alguna i/o algunes de les següents situacions: risc de pobresa monetària, persones en llars amb intensitat de treball molt baixa i persones que viuen amb escassetat de recursos (privació material severa) al no tindre accés a, al menys, 4 dels següents 9 ítems: gastos i imprevistos, en una setmana de vacances fora de casa, pagament de la hipoteca o de les factures de la llum, aigua, gas, etc., un menjar de carn, pollastre, peix o proteïna equivalent al menys cada dos dies, mantindre l'habitatge a una temperatura adequada els mesos d'hivern, llavadora, TV en color, telèfon i cotxe.

n.d.: no disponible

Font: INE i Eurostat. Elaboració pròpia.

Quadre 20.23

Segons dades de l'Enquesta de Condicions de Vida 2023 de l'INE, en el Quadre 20.24 s'arregla l'evolució de les taxes de risc de pobresa durant els últims cinc exercicis, en cadascuna de les comunitats autònomes.

Respecte a l'any anterior, huit són les comunitats que han augmentat la taxa de risc de pobresa (davant quatre en 2022), experimentant la variació més significativa Navarra, amb 2,9 punts, seguida de la **Comunitat Valenciana** amb 2 punts, i Andalusia i Galícia, amb 1,4 punts més. La nostra Comunitat es troba 4,1 punts per damunt de la mitjana d'**Espanya**, davant els 1,9 punts registrats l'any precedent.

EVOLUCIÓ DE LES TAXES DE RISC DE POBRESA PER COMUNITATS AUTÒNOMES
RISC DE POBRESA (ANY ANTERIOR A L'ENTREVISTA)
PERCENTATGE SOBRE TOTAL POBLACIÓ

	TAXES DE RISC DE POBRESA					TAXES DE RISC DE POBRESA (AMB LLOGUER IMPUTAT)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Andalusia	31,3	28,5	32,3	29,1	30,5	28,1	24,4	27,9	24,3	25,5
Aragó	17,9	16,0	15,8	15,0	15,1	15,4	14,0	14,4	12,7	13,9
Astúries	20,7	22,2	20,4	20,1	18,6	19,5	21,4	19,7	17,6	16,6
Balears	12,0	14,1	17,6	16,9	15,3	14,8	16,1	20,2	15,2	15,4
Canàries	28,5	29,9	28,4	29,4	26,1	22,7	28,0	26,8	25,3	24,8
Cantàbria	17,3	18,0	15,4	14,8	15,2	12,0	14,2	12,4	13,1	13,7
Castella i Lleó	12,9	15,1	17,9	17,8	18,2	11,7	13,4	14,5	14,3	14,7
Castella - La Manxa	26,2	25,1	27,4	26,1	25,5	25,1	20,2	21,6	22,8	21,2
Catalunya	13,9	16,7	14,8	15,5	13,9	12,6	15,7	13,8	14,2	12,9
C. Valenciana	23,7	24,6	25,1	22,3	24,3	20,6	22,2	21,3	19,4	20,1
Extremadura	31,5	31,4	32,3	30,0	27,6	30,4	28,1	26,2	26,7	23,0
Galícia	20,0	22,1	20,2	18,0	19,4	16,2	18,2	16,5	14,6	14,7
Madrid	15,0	15,4	15,2	14,8	12,9	14,6	13,8	14,5	12,9	11,0
Múrcia	27,7	25,0	27,7	26,3	24,2	25,9	20,4	26,0	23,2	22,0
Navarra	7,7	9,9	9,8	10,9	13,8	7,8	9,6	8,3	11,0	12,6
País Basc	10,0	10,0	12,2	12,2	10,2	8,0	9,0	9,4	10,2	8,9
La Rioja	12,3	15,0	16,1	16,6	16,9	12,3	14,2	13,7	12,5	13,4
Ceuta	40,6	35,3	32,3	34,8	35,9	36,1	35,6	29,5	31,0	30,8
Melilla	35,7	36,3	30,1	34,5	30,8	29,7	33,9	30,6	33,4	34,3
ESpanya	20,7	21,0	21,7	20,4	20,2	18,6	18,6	19,1	17,7	17,4

A la Enquesta de Condicions de Vida, els ingressos que s'utilitzen en el càlcul de variables com rendes i taxes de risc de pobresa corresponen sempre a l'any anterior.

Taxes de Risc de Pobresa. Taxa de Risc de Pobresa amb Lloguer Imputat. La definició de renda de la llar inclou el lloguer imputat. El lloguer imputat s'aplica a les llars que no paguen un lloguer complet per ser propietaris o per ocupar un habitatge llogat a un preu inferior al de mercat o a títol gratuït. El valor que s'imputa és l'equivalent al lloguer que es pagaria en el mercat per un habitatge semblant a l'ocupat, menys qualsevol lloguer realment abonat. Així mateix, es dedueixen dels ingressos totals de la llar els interessos dels préstecs sol·licitats per a la compra de l'habitatge principal.

Llindar de Pobresa: és el 60% de la mitjana dels ingressos anuals per unitat de consum (escala OCDE modificada), prenent la distribució de persones. Els ingressos per unitat de consum s'obtenen dividint els ingressos totals de la llar entre el nombre d'unitats de consum.

Font: INE. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Sèries Base 2013. Risc de pobresa.

Quadre 20.24

Els Quadres 20.25 i 20.26 contemplen, per comunitats autònomes, **els percentatges de persones i llars amb carència material**, considerant set paràmetres.

Per a l'últim any objecte d'anàlisi, la Comunitat Valenciana ha registrat augments en quatre dels **paràmetres**, pel que fa als percentatges de persones amb carència material, amb les excepcions d'aquelles que no poden permetre's anar-se'n de vacances almenys una setmana a l'any, retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal, i el no poder permetre's disposar d'un ordinador personal.

Els percentatges de dos d'aquests tres paràmetres es troben per davall de la mitjana d'Espanya, **destacant el de no poder permetre's disposar d'un ordinador**, amb un descens de 0,6 punts respecte a l'any anterior. Pel que fa a les llars amb carència material en la Comunitat Valenciana, es produïxen augments en tots els paràmetres, situant-se quatre d'ells per damunt de la mitjana d'Espanya.

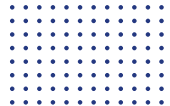
Per la seua part, en el Quadre 20.27 s'analitza el **percentatge de llars amb dificultat per a arribar a fi de mes**, per comunitats autònomes. Per a l'últim exercici objecte d'anàlisi (any de l'entrevista 2023), el 48,6 % de les llars de la Comunitat Valenciana (46,7 % l'any anterior) tenien dificultats per a arribar a fi de mes (molta dificultat, dificultat, certa dificultat), 2,2 punts percentuals més que a Espanya. A Espanya, la dada per a les llars amb dificultats econòmiques per a arribar a fi de mes, per a l'últim exercici, s'ha situat en el 46,4 %, davant el 46,5 % de 2022.

El Quadre 20.28 arreplega els **percentatges de persones amb dificultats per a arribar a fi de mes**, per comunitats autònomes.

Per a l'últim exercici, **la Comunitat Valenciana** ofereix una tendència negativa en els percentatges de dificultat, situant-se en el 48,6 %, quatre dècimes de punt més que l'any anterior, davant el 46,4 % d'Espanya. En contraposició a la nostra Comunitat, s'aprecia per a Espanya un descens d'1,4 punts en el percentatge de persones amb dificultats per a arribar a fi de mes.

El CES CV manifesta la seua preocupació davant els elevats índexs de pobresa monetària i de pobresa i exclusió social recollits en la nostra Comunitat per a aquest últim exercici, que, lluny de reduir-se com ha succeït a Espanya, s'han vist significativament incrementats, ostentant el cinquè i sisé llocs per comunitats autònomes.

**PERSONES AMB CARÈNCIA MATERIAL PER CC AA
(PERCENTATGE DE PERSONES)**

	No pot permetre's anar de vacances al menys una setmana a l'any		No pot permetre's un menjar de carn, pollastre o peix al menys cada dos dies		No pot permetre's mantindre l'habitatge a una temperatura adequada		No té capacitat per fer afrontar gastos imprevistos		Ha tingut retards en el pagament de gastos relacionats amb l'habitatge principal (hipoteca, lloguer, rebuts gas, comunitat,...) en els últims 12 mesos		No pot permetre's disposar d'un automòbil		No pot permetre's disposar d'un ordinador personal	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Andalusia	45,2	43,9	8,0	10,1	21,0	24,2	44,7	46,5	14,5	13,6	6,2	5,2	8,2	9,5
Aragó	23,6	25,7	1,9	3,9	7,7	13,9	27,2	30,4	7,5	10,2	4,1	3,6	4,4	4,4
Astúries	30,8	28,6	3,5	5,1	13,1	16,9	24,0	27,4	6,7	7,8	3,7	3,5	5,6	4,7
Balears	33,0	30,4	7,4	4,2	14,4	18,5	36,4	36,3	19,1	12,1	5,1	4,0	8,5	4,7
Canàries	40,2	42,2	11,9	12,6	16,9	27,6	57,2	53,1	17,5	17,6	9,6	8,2	6,2	10,7
Cantàbria	34,3	32,0	4,7	6,0	13,1	17,8	23,9	25,8	4,8	6,4	3,7	3,0	3,4	3,8
Castella i Lleó	28,1	28,6	3,5	3,5	9,8	14,3	27,1	26,2	8,5	8,4	3,8	3,9	5,6	5,9
Castella-la Manxa	34,4	32,6	7,2	5,1	19,7	21,4	36,6	37,3	12,6	10,0	2,4	2,6	7,1	6,0
Catalunya	30,9	29,8	5,0	5,1	19,2	20,0	34,8	36,1	12,8	12,2	6,3	6,7	5,9	5,4
C. Valenciana	37,0	36,9	3,4	6,6	18,4	22,8	34,6	38,7	10,8	10,5	4,5	4,7	5,8	5,2
Extremadura	42,3	39,5	3,8	5,2	23,1	25,0	42,3	40,7	11,8	11,1	1,6	2,0	6,3	5,7
Galícia	39,1	38,2	4,4	4,5	19,3	21,5	29,3	29,1	7,3	7,5	2,6	3,0	3,9	4,7
Madrid	21,3	22,6	4,5	5,7	14,7	19,4	31,3	34,0	10,2	12,5	5,7	6,8	4,2	4,3
Múrcia	41,9	41,6	3,7	5,9	20,1	26,3	44,7	46,3	11,2	14,5	3,0	5,0	5,1	7,7
Navarra	24,7	24,8	3,5	4,2	9,7	12,3	21,5	27,0	9,3	9,8	1,9	3,8	5,2	6,0
País Basc	18,7	19,4	2,4	3,4	9,3	11,5	18,7	20,6	5,7	9,1	2,7	4,2	3,0	2,2
La Rioja	18,3	26,2	2,2	5,4	8,8	14,7	19,6	27,4	6,7	9,1	3,0	3,6	2,7	4,1
Ceuta	41,1	40,7	13,8	12,8	25,9	34,9	47,0	56,0	22,1	30,9	8,1	7,4	19,6	13,3
Melilla	31,5	29,6	16,6	12,3	20,5	15,1	45,3	46,9	22,8	21,8	9,9	4,6	10,1	12,4
ESPANYA	33,5	33,1	4,7	6,4	14,3	20,7	33,4	37,1	11,6	11,7	5,0	5,2	5,8	6,1

Font: INE. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Sèries Base 2013. Carència material.

Quadre 20.25

**LLARS AMB DIFICULTATS PER A ARRIBAR A FINAL DE MES I CC AA
(PERCENTATGE DE LLARS)**

	Amb molta dificultat		Amb dificultat		Amb alguna dificultat		Amb alguna facilitat		Amb facilitat		Amb molta facilitat	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Andalusia	11,2	12,5	18,0	15,9	24,8	26,1	27,2	25,8	16,2	16,9	2,3	2,4
Aragó	5,9	8,2	9,9	8,7	22,2	24,3	30,4	30,6	27,2	22,5	4,2	5,2
Astúries	7,0	5,9	9,8	10,1	23,0	21,1	30,9	34,0	24,7	22,9	4,2	5,9
Balears	7,1	7,2	11,5	9,6	30,3	28,0	27,6	31,0	19,6	20,7	3,7	3,1
Canàries	15,2	10,0	15,2	18,2	31,2	33,6	24,9	22,5	11,2	13,4	1,8	2,0
Cantàbria	6,6	7,2	11,0	11,9	25,4	23,7	29,1	29,1	23,8	23,2	3,8	4,7
Castella i Lleó	7,6	8,1	10,3	9,2	21,5	21,0	28,7	29,6	27,2	27,3	4,6	4,6
Castella-la Manxa	10,8	9,2	12,6	13,3	26,2	26,5	28,2	27,6	20,1	20,6	1,9	1,9
Catalunya	8,2	8,6	13,4	12,1	25,6	24,0	29,0	30,0	20,7	21,4	2,8	3,5
C. Valenciana	8,0	7,1	12,4	12,6	26,3	28,9	30,6	29,3	19,7	19,0	3,0	2,7
Extremadura	10,8	10,7	15,3	15,7	28,3	26,4	27,2	25,5	15,9	18,8	2,5	2,5
Galícia	7,5	9,6	10,7	10,1	24,9	25,1	33,6	32,3	20,1	19,7	2,8	2,6
Madrid	7,7	8,3	11,0	11,6	22,0	20,9	28,4	29,4	24,7	24,7	5,8	5,0
Múrcia	8,3	8,7	17,5	19,0	31,4	29,2	27,4	25,6	13,7	15,4	1,7	2,0
Navarra	6,6	5,7	10,3	11,2	18,2	20,6	30,0	29,5	28,9	28,9	5,6	4,0
País Basc	4,1	5,6	7,8	7,5	19,9	18,4	32,6	31,8	29,1	28,8	6,4	7,3
La Rioja	3,9	5,1	10,4	10,9	22,4	23,9	30,0	27,7	27,2	24,5	5,9	7,5
Ceuta	17,8	18,1	12,5	12,4	26,3	27,5	17,4	24,3	22,0	15,3	4,0	2,1
Melilla	11,5	11,2	9,9	13,7	19,4	20,2	28,7	25,2	22,0	25,7	8,5	2,4
ESPANYA	8,7	8,9	13,0	12,7	24,8	24,8	28,9	28,7	20,8	20,9	3,5	3,6

Font: INE. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Sèries Base 2013. Carència material.

Quadre 20.27

**PERSONES AMB DIFICULTATS PER A ARRIBAR A FINAL DE MES I CC AA
(PERCENTATGE DE PERSONES)**

	Amb molta dificultat		Amb dificultat		Amb alguna dificultat		Amb alguna facilitat		Amb facilitat		Amb molta facilitat	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Andalusia	11,7	12,5	18,0	15,9	24,8	26,1	27,7	25,8	15,4	16,9	2,2	2,4
Aragó	6,9	8,2	10,6	8,7	21,4	24,3	30,5	30,6	26,0	22,5	4,5	5,2
Astúries	6,5	5,9	9,1	10,1	23,8	21,1	31,8	34,0	24,2	22,9	4,2	5,9
Balears	5,7	7,2	12,2	9,6	31,3	28,0	27,7	31,0	20,4	20,7	2,5	3,1
Canàries	13,4	10,0	16,2	18,2	31,1	33,6	26,7	22,5	10,7	13,4	1,5	2,0
Cantàbria	5,8	7,2	9,4	11,9	26,9	23,7	29,9	29,1	24,4	23,2	3,3	4,7
Castella i Lleó	6,8	8,1	10,3	9,2	22,8	21,0	29,3	29,6	26,2	27,3	4,8	4,6
Castella-la Manxa	10,8	9,2	11,7	13,3	27,3	26,5	29,3	27,6	19,1	20,6	1,6	1,9
Catalunya	8,0	8,6	14,4	12,1	26,2	24,0	29,1	30,0	19,4	21,4	2,7	3,5
C. Valenciana	8,4	7,1	12,0	12,6	27,8	28,9	29,5	29,3	19,5	19,0	2,7	2,7
Extremadura	11,0	10,7	16,3	15,7	28,4	26,4	26,2	25,5	15,5	18,8	2,6	2,5
Galícia	7,0	9,6	10,3	10,1	26,7	25,1	32,8	32,3	20,1	19,7	2,6	2,6
Madrid	8,3	8,3	11,7	11,6	23,3	20,9	26,8	29,4	23,9	24,7	5,8	5,0
Múrcia	7,3	8,7	18,1	19,0	32,9	29,2	27,7	25,6	12,5	15,4	1,5	2,0
Navarra	6,4	5,7	10,5	11,2	22,6	20,6	28,7	29,5	25,2	28,9	6,3	4,0
País Basc	3,9	5,6	8,0	7,5	19,7	18,4	33,1	31,8	29,3	28,8	5,9	7,3
La Rioja	3,3	5,1	10,6	10,9	22,1	23,9	31,8	27,7	26,1	24,5	5,9	7,5
Ceuta	20,2	18,1	14,6	12,4	25,5	27,5	13,1	24,3	22,9	15,3	3,7	2,1
Melilla	15,6	11,2	10,2	13,7	21,7	20,2	24,2	25,2	21,5	25,7	6,8	2,4
ESPANYA	8,7	8,9	13,4	12,7	25,7	24,8	28,8	28,7	19,9	20,9	3,3	3,6

Font: INE. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Sèries Base 2013. Carència material.

Quadre 20.28

En el Quadre 20.29 s'arregla l'import de la **renda anual neta mitjana per persona i per llar** dels dos últims exercicis, per comunitats autònoms.

L'import de la renda anual neta mitjana per persona en la **Comunitat Valenciana**, segons l'Enquesta de Condicions de Vida, Base 2013, elaborada per l'INE en 2023, s'ha incrementat en 929 euros respecte a l'any anterior (7,8 %). Aquest increment resulta inferior en quatre dècimes de punt al registrat per a Espanya en 2023 en relació amb el seu precedent.

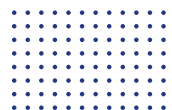
La **renda mitjana per persona amb lloguer imputat en la Comunitat Valenciana** s'incrementava en 953 euros (6,8 %), mentre que a Espanya l'increment era de 1.094 euros. La renda mitjana per persona amb lloguer imputat en la Comunitat Valenciana, per a l'any 2023, se situava 7,7 punts per davall de la mitjana d'Espanya, incrementant-se la diferència en 0,4 punts percentuals respecte a l'any anterior.

La **renda disponible total de la llar** es compon dels ingressos del treball per compte d'altri, beneficis/pèrdues del treball per compte propi, prestacions socials, rendes procedents d'esquemes privats de pensions no relacionats amb el treball, rendes del capital i de la propietat, transferències entre altres llars, ingressos percebuts per menors i el resultat de la declaració per l'IRPF i per l'Impost sobre el Patrimoni. No s'inclouen els components no monetaris, excepte el cotxe d'empresa.

Segons aquesta mateixa Enquesta, la **renda anual neta mitjana per llar en la Comunitat Valenciana s'incrementava en 2.298 euros**, un 7,9 % respecte a l'any anterior, davant els 2.605 euros d'Espanya, amb un increment del 8,1 %. Aquesta renda es troba en la Comunitat Valenciana 10 punts per davall de la mitjana d'Espanya, havent augmentat en 0,1 punts respecte a l'any precedent.

Per la seua part, la renda anual neta mitjana per llar (amb lloguer imputat) augmentava en 2.364 euros en la **Comunitat Valenciana** (6,9 %), davant l'increment de 2.646 euros d'Espanya, un 7,1 %.

Es constata un menor increment en el nivell de renda mitjana per llar amb lloguer imputat en la **Comunitat Valenciana** respecte a **Espanya**, trobant-nos 8,7 punts per davall de la mitjana nacional, augmentant novament en dues dècimes de punt la diferència respecte a l'any anterior.

RENDA ANUAL NETA MITJANA (ANY ANTERIOR A L'ENTREVISTA) PER PERSONA I PER LLAR PER CC AA

	RENDA MITJANA PER PERSONA		RENDA MITJANA PER PERSONA (AMB LLOGUER IMPUTAT)		RENDA MITJANA PER LLAR		RENDA MITJANA PER LLAR (AMB LLOGUER IMPUTAT)	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Andalusia	10.703	11.719	12.746	13.733	27.446	29.916	32.687	35.056
Aragó	14.015	14.810	16.097	16.890	33.181	35.026	38.109	39.947
Astúries	13.777	15.432	16.076	17.792	30.187	33.709	35.225	38.863
Balears	12.451	14.139	14.303	16.005	32.404	36.904	37.224	41.774
Canàries	10.716	12.177	12.490	14.050	27.568	31.296	32.131	36.109
Cantàbria	13.811	14.162	15.945	16.323	32.582	33.373	37.617	38.466
Castella i Lleó	13.323	14.124	15.446	16.277	30.212	31.863	35.029	36.720
Castella-la Manxa	11.037	11.913	12.920	13.765	27.864	29.965	32.617	34.624
Catalunya	14.692	15.830	16.741	17.957	36.163	38.888	41.206	44.113
C. Valenciana	11.876	12.805	13.984	14.937	29.026	31.324	34.178	36.542
Extremadura	10.133	11.363	12.092	13.273	24.326	27.051	29.030	31.600
Galícia	12.352	13.147	14.427	15.262	29.616	31.301	34.589	36.338
Madrid	15.695	16.817	17.928	19.041	39.856	42.926	45.525	48.603
Múrcia	10.632	11.314	12.483	13.182	28.741	30.509	33.747	35.547
Navarra	15.970	16.599	18.053	18.711	39.661	41.187	44.834	46.429
País Basc	16.427	18.189	18.899	20.685	38.712	42.760	44.538	48.626
La Rioja	13.538	14.184	15.653	16.332	31.874	33.245	36.853	38.280
Ceuta	12.152	13.421	13.905	15.276	36.662	40.621	41.951	46.236
Melilla	13.089	13.854	14.744	15.780	38.388	39.727	43.242	45.251
ESPANYA	13.008	14.082	15.086	16.180	32.216	34.821	37.363	40.009

Unitats: Euros

Renda anual neta mitjana per persona (any anterior al de l'entrevista)

Renda anual neta mitjana per llar (any anterior al de l'entrevista)

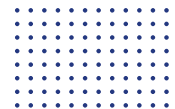
La definició de renda de la llar inclou el lloguer imputat. El lloguer imputat s'aplica a les llars que no paguen un lloguer complet per ser propietaris o per ocupar un habitatge llogat a un preu inferior al de mercat o a títol gratuït. El valor que s'imputa és l'equivalent al lloguer que es pagaria en el mercat per un habitatge semblant a l'ocupat, menys qualsevol lloguer realment abonat. Així mateix, es dedueixen dels ingressos totals de la llar els interessos dels préstecs sol·licitats per a la compra de l'habitatge principal.

Els ingressos per persona s'obtenen, per a cada llar, dividint els ingressos totals de la llar entre el nombre de membres d'esta llar.

Font: INE. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Sèries Base 2013.

Quadre 20.29

Els Quadres 20.30 i 20.31 analitzen, per a la **Comunitat Valenciana**, els nivells de carència material i la renda anual mitjana per persona i unitat de consum, atenent al sexe i als grups d'edat.

**PERSONES AMB CARÈNCIA MATERIAL PER SEXE I EDAT. COMUNITAT VALENCIANA, 2023
(PERCENTATGE DE PERSONES)**

		Total	De 0 a 15 anys	De 16 a 29 anys	De 30 a 44 anys	De 45 a 64 anys	65 anys o més
No pot permetre's anar de vacances al menys una setmana a l'any	Total	36,9	37,1	43,1	31,3	37,6	36,9
	Homes	36,5	36,8	44,6	31,3	35,5	36,9
	Dones	37,3	37,4	41,4	31,3	39,7	36,9
No pot permetre's un menjar de carn, pollastre o peix al menys cada dos dies	Total	6,6	6,8	6,1	7,8	6,1	6,3
	Homes	6,6	5,1	7,7	9,1	4,6	7,8
	Dones	6,5	8,7	4,3	6,6	7,5	5,1
No pot permetre's mantindre l'habitatge a una temperatura adequada	Total	22,8	20,9	26,7	20,8	23,7	22,0
	Homes	22,5	19,0	27,8	22,7	21,5	22,6
	Dones	23,0	22,9	25,4	18,9	25,7	21,6
No té capacitat per fer afrontar gastos imprevistos	Total	38,7	44,8	43,6	38,8	37,5	32,5
	Homes	37,6	43,7	44,4	37,7	34,8	31,2
	Dones	39,9	46,0	42,8	39,9	40,1	33,6
Ha tingut retards en el pagament de gastos relacionats amb l'habitatge principal (hipoteca, lloguer, rebuts gas, comunitat,...) en els últims 12 mesos	Total	10,5	15,1	12,2	12,0	10,8	4,2
	Homes	10,9	16,2	12,3	11,5	10,2	5,5
	Dones	10,2	13,9	12,2	12,4	11,3	3,1
No pot permetre's disposar d'un automòbil	Total	4,7	6,4	4,2	5,9	4,5	2,7
	Homes	4,1	4,0	5,1	4,5	4,2	2,8
	Dones	5,2	8,9	3,2	7,4	4,9	2,7
No pot permetre's disposar d'un ordinador personal	Total	52,0	6,9	6,5	5,3	5,2	3,1
	Homes	4,6	5,3	5,7	5,3	4,5	2,5
	Dones	5,8	8,7	7,3	5,3	5,8	3,6

Font: Portal Estadístic de la Generalitat Valenciana. Elaboració pròpia.

Quadre 20.30

Per al Quadre corresponent a persones amb carència material per sexe i edat, i a diferència de l'any anterior, és **en els homes** i en el grup d'edat de 16 a 29 anys on es dona el percentatge més elevat; en particular, en la incapacitat de poder anar-se'n de vacances una setmana a l'any (44,6 %, davant el 48,5 % de les dones en 2022 i el 41,4 % en 2023). Li segueix el grup d'homes compresos entre els 16 i 29 anys que no pot fer front a imprevistos (44,4 %, davant el 43,4 % en les dones en 2022 i el 42,8 % en 2023).

En el cas de les **dones**, el percentatge més elevat es dona en el tram de 0 a 15 anys i en el paràmetre «no té capacitat per a afrontar despeses imprevistes». L'any anterior, el tram amb pitjor resultat es trobava en el paràmetre «no pot permetre's anar-se'n de vacances almenys una setmana a l'any», en el grup d'edat de 16 a 29 anys, amb un percentatge del 48,5 %.

RENDA ANUAL MITJANA PER PERSONA I UNITAT DE CONSUM SEGONS SEXE I EDAT COMUNITAT VALENCIANA, 2023(EUROS)

		Total	De 0 a 15 anys	De 16 a 29 anys	De 30 a 44 anys	De 45 a 64 anys	65 anys o més
Renda mitjana per persona	Total	12.805	9.184	11.368	13.479	13.759	14.415
	Homes	12.893	8.922	11.597	13.810	14.033	14.488
	Dones	12.719	9.465	11.121	13.160	13.490	14.358
Renda mitjana per unitat de consum	Total	18.752	16.524	17.471	19.808	19.842	18.600
	Homes	18.957	16.062	17.730	20.132	20.012	19.401
	Dones	18.553	17.019	17.190	19.495	19.675	17.962
Renda mitjana per persona inclòs el lloguer imputat	Total	14.937	10.412	12.849	15.463	15.960	17.743
	Homes	14.916	10.152	13.176	15.759	16.194	17.427
	Dones	14.958	10.689	12.494	15.178	15.730	17.996
Renda mitjana per unitat de consum inclòs el lloguer imputat	Total	21.697	18.717	19.735	22.556	22.874	22.665
	Homes	21.802	18.263	20.120	22.833	22.967	23.163
	Dones	21.596	19.202	19.317	22.289	22.783	22.268

Nota El lloguer imputat s'aplica a les llars que no paguen un lloguer complet per ser propietaris o per ocupar un habitatge llogat a un preu inferior al de mercat o a títol gratuït. El valor que s'imputa és l'equivalent al lloguer que es pagaria en el mercat per un habitatge semblant a l'ocupat, menys qualsevol lloguer realment abonat.

Renda mitjana de la llar per unitat de consum:

Ingressos totals de les llars dividits entre el nombre total d'unitats de consum.

Font: Institut Valencià d'Estadística. Elaboració pròpia.

Quadre 20.31

Pel que respecta a la **renda anual mitjana per unitat de consum**, les xifres més elevades per als homes es donen en la franja dels 65 anys o més, i en el cas de les dones, en la franja compresa entre els 45 i els 64 anys d'edat.

El Quadre 20.32 i el Gràfic 20.1 arrepleguen els **indicadors de pobresa** per a la Comunitat Valenciana, desglossats **per comarques**, per a l'últim exercici del qual es disposa de dades. Es tracta de dades de 2022, les últimes disponibles al tancament d'aquesta Memòria, no havent-se publicat en l'IVE les corresponents a 2023.

La província d'**Alacant** se situa 4 punts per damunt de la mitjana de la Comunitat Valenciana en taxa de risc de pobresa; 3,8 punts en la taxa de risc de pobresa o exclusió social AROPE; 2 punts en carència material; i 0,9 punts tant en carència material severa com en carència material i social severa. La seua renda mitjana per unitat de consum es troba 12,1 punts per davall de la mitjana de la Comunitat Valenciana, 0,9 punts menys que en 2021.

Per la seua part, la província de **Castelló** es troba per davall de la mitjana de la nostra Comunitat en 3,7 punts en la taxa de pobresa i la taxa AROPE; en 2,1 punts en carència material; en 2 punts en carència material severa; i en 2,2 punts en carència material i social severa. La renda mitjana per unitat de consum se situa 10 punts per damunt de la mitjana (1,6 punts menys que en 2021), registrant el millor comportament.

A la província de **València**, els índexs de pobresa es troben per davall de la mitjana de la Comunitat (2,2 punts menys en pobresa; 2 punts en la taxa AROPE; 1 punt menys en carència material; i 0,2 i 0,4 punts menys en carència material severa i carència material i social severa, respectivament), encara que amb un comportament pitjor que el de Castelló. La seua renda mitjana per unitat de consum està situada 6,7 punts per damunt de la mitjana de la Comunitat Valenciana, dues dècimes de punt menys que en 2021.

TAULA D'INDICADORS PER COMARQUES I PROVÍNCIES, 2022

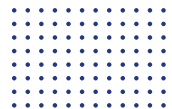
	Taxa de risc de pobresa	AROPE*	Carència material	Carència material severa	Carència material i social severa	Renda mitjana per unitat de consum
Comunitat Valenciana	18,0	23,9	18,9	6,7	6,9	17.444
Província d'Alacant	22,0	27,7	20,9	7,6	7,8	15.335
El Comtat	15,8	21,6	17,5	6,0	6,2	18.044
L'Alcoià	14,8	20,7	16,7	5,9	6,0	18.956
L'Alt Vinalopó / Alto Vinalopó	17,4	22,7	18,7	6,2	6,9	16.147
El Vinalopó Mitjà / El Vinalopó	18,6	24,0	17,2	5,9	6,1	16.478
La Marina Alta	23,5	31,1	23,7	9,1	9,1	13.796
La Marina Baixa	22,8	28,9	21,4	7,7	7,1	15.253
L'Alacantí	21,9	26,3	21,9	8,2	8,1	16.050
El Baix Vinalopó	22,4	27,7	21,2	7,3	8,0	15.093
El Baix Segura / La Vega Baja	25,9	32,6	21,4	7,9	8,5	13.376
Província de Castelló	14,3	20,2	16,8	4,7	5,7	19.186
Els Ports	11,5	16,7	14,8	4,6	4,7	20.504
L'Alt Maestrat	12,0	17,3	15,1	4,8	4,9	20.159
El Baix Maestrat	20,2	25,5	19,6	6,1	6,5	15.923
L'Alcalatén	13,3	18,9	16,1	5,4	5,5	19.095
La Plana Alta	13,9	20,2	16,9	4,6	6,0	20.517
La Plana Baixa	12,5	18,2	15,6	3,9	5,0	18.873
L'Alt Palància	14,6	20,2	16,7	5,7	5,8	18.688
L'Alt Millars	12,7	18,1	15,7	5,1	5,1	19.421
Província de València	15,8	21,9	17,9	6,5	6,5	18.606
El Racó d'Ademús	15,3	21,4	17,2	5,8	5,9	18.226
Els Serrans	14,8	20,4	16,9	5,6	5,8	18.436
El Camp de Túria	16,3	22,6	17,9	5,8	6,5	18.284
El Camp de Morvedre	15,3	22,0	17,1	5,8	6,3	17.670
L'Horta Nord	13,9	20,3	16,0	4,9	5,6	20.644
L'Horta Sud	13,8	21,0	18,4	6,5	6,9	18.597
València	16,5	22,7	18,8	7,5	7,0	19.669
L'Horta Sud	14,8	21,3	17,9	6,8	6,2	17.638
La Plana d'Utiel-Requena	15,4	21,0	17,6	5,5	6,0	17.769
La Foia de Bunyol	16,8	22,1	17,9	6,7	6,7	18.056
La Vall de Cofrents-Ayora	16,1	22,0	17,6	6,0	6,2	17.497
La Ribera Alta	17,5	21,7	16,3	6,4	6,0	17.224
La Ribera Baixa	16,1	21,4	16,9	5,5	5,9	17.525
La Canal de Navarrés	16,2	21,6	17,1	5,8	5,9	18.105
La Costera	16,2	21,2	17,5	5,5	6,5	17.706
La Vall d'Albaida	14,8	20,5	17,2	5,4	6,1	18.240
La Safor	18,1	23,6	19,0	7,3	6,7	16.214

Notes: Valors obtinguts a partir de tècniques estadístiques d'estimació en àrees petites. Les estimacions amb coeficient de variació superiors al 15% poden acumular gran variabilitat i han de prendre's amb precaució. El valor corresponent a Comunitat Valenciana s'obté directament de la explotació de l'enquesta de Condicionis de Vida.

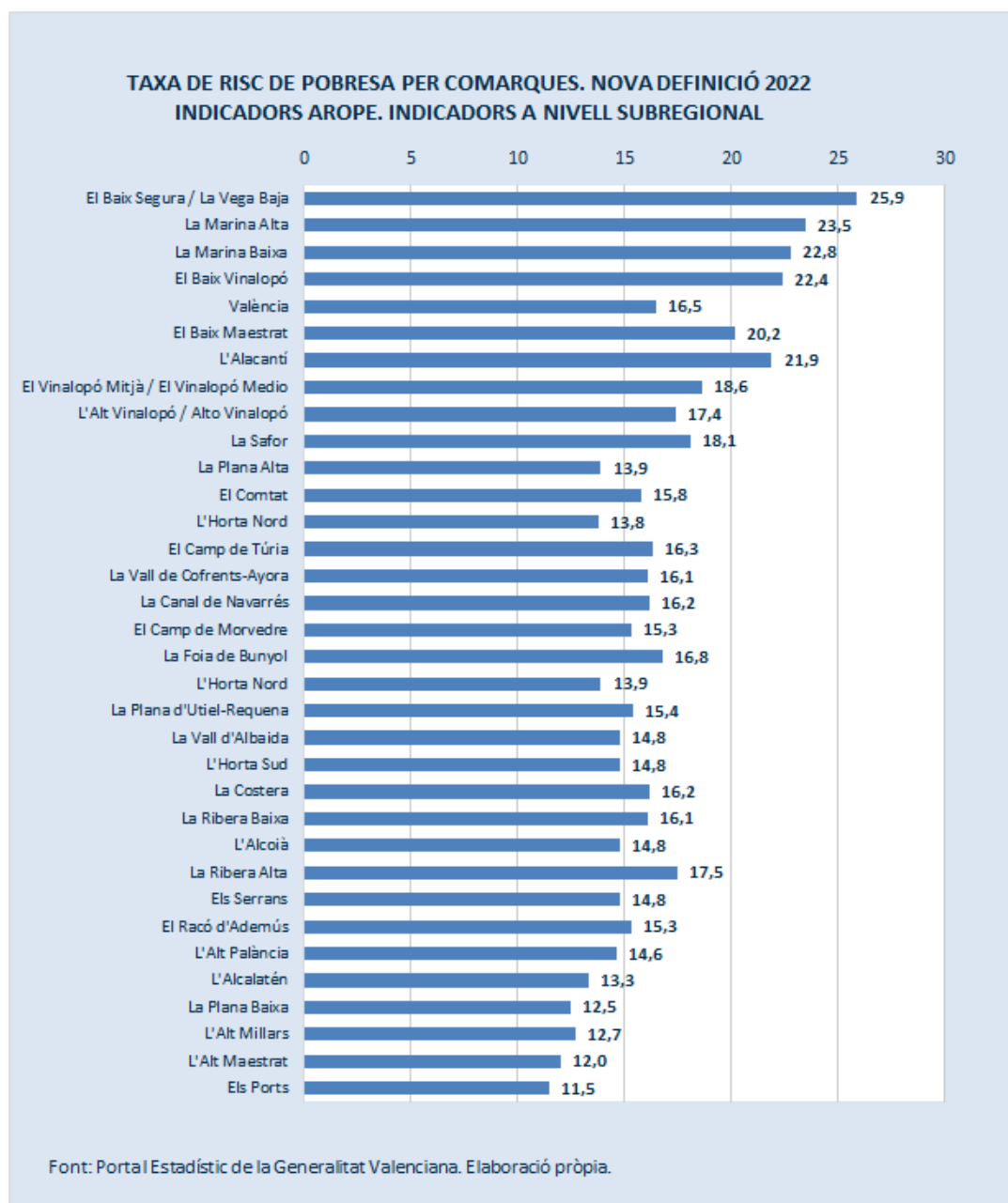
* La taxa Arope de risc de pobresa o exclusió social es va modificar en 2021 d'acord amb els nous objectius de la estratègia Europa 2030. Es definix com aquella població que es troba, al menys, en alguna d'aquestes tres situacions: en risc de pobresa (60% mitjana dels ingressos per unitat de consum); en carència material i social severa (amb carència en al menys 7 conceptes d'una llista de 13); en llars sense ocupació o amb baixa intensitat en la ocupació (llars en els que els seus membres en edat de treballar, persones de 18 a 64 anys, excloent els estudiants de 18 a 24 anys, els jubilats o retirats, així com les persones inactives entre 60 i 64, la font principal d'ingressos de la llar de la qual són les pensions) van fer menys del 20% del total del seu potencial de treball durant l'any de referència. Aquesta variable no s'aplica en el cas de les persones de 65 i més anys).

Font: Institut Valencià d'Estadística. Elaboració pròpia.

En el Gràfic 20.1 pot observar-se com quatre **comarques alacantines ocupen els primers llocs en la taxa de risc de pobresa**, mentre que els cinc últims llocs, amb les taxes més baixes, es registren en comarques de la província de Castelló. La taxa més alta, en el Baix Segura, duplica amb escreix la més baixa, registrada en Els Ports.

Gràfic 20.1

20.6.2. Pobresa Infantil

Entre els col·lectius més vulnerables al risc de pobresa i exclusió social destaca de manera molt especial la població infantil.

Les condicions de vida i la situació econòmica i social de les famílies durant i després de la pandèmia de la COVID-19 continuen tenint un reflex en l'última Enquesta de Nivells i Condicions de Vida 2023, on s'ha apreciat un **nou increment dels índexs de pobresa i exclusió social**. En aquesta enquesta es pot observar que les condicions en què viuen els xiquets i xiquetes poden tindre efectes en el desenvolupament infantil a tots els nivells, des de la salut fins al rendiment escolar, constituint un llit per a la transmissió intergeneracional de la pobresa i la desigualtat. Entre els **efectes de la pobresa infantil** figuren l'abandonament escolar, una mala salut i un treball precari. En aquest sentit es manifesta l'últim Informe sobre el Cost de la Pobresa Infantil de l'Alt Comissionat per a la lluita contra la pobresa infantil⁶.

RISC DE POBRESA O EXCLUSIÓ SOCIAL I DELS SEUS COMPONENTS MENORS DE 16 ANYS I SEXE EN PERCENTATGE. ESPAÑA 2014-2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Els dos sexes										
Taxes de risc de pobresa o exclusió social (indicador AROPE)	34,3	32,2	33,2	31,8	30,8	29,9	31,7	32,8	33,2	36,3
En risc de pobresa (renda any anterior a l'entrevista)	28,5	27,7	28,7	27,6	27,1	26,2	28,1	28,9	28,8	30,1
Amb carència material severa	12,8	10,9	11,0	11,1	11,0	10,2	10,8	12,0	11,1	15,2
Vivint en llars amb baixa intensitat en el treball (de 0 a 64 anys)	6,9	6,5	8,8	6,9	8,0	7,0	9,5	11,1	11,5	14,1
Homes										
Taxes de risc de pobresa o exclusió social (indicador AROPE)	35,1	32,8	33,1	32,2	29,1	29,1	31,3	33,5	33,8	36,7
En risc de pobresa (renda any anterior a l'entrevista)	29,2	28,4	29,0	27,4	26,0	25,5	27,7	29,2	29,0	30,5
Amb carència material severa	12,8	10,7	11,0	11,0	10,5	9,8	9,5	11,2	11,5	15,3
Vivint en llars amb baixa intensitat en el treball (de 0 a 64 anys)	7,2	6,6	8,9	7,2	7,0	6,9	9,3	11,7	11,1	14,0
Dones										
Taxes de risc de pobresa o exclusió social (indicador AROPE)	33,5	31,6	33,2	31,4	32,6	30,7	32,0	32,2	32,4	35,9
En risc de pobresa (renda any anterior a l'entrevista)	27,8	27,0	28,4	27,7	28,2	26,9	28,6	28,6	28,6	29,8
Amb carència material severa	12,9	11,2	11,1	11,2	11,5	10,6	12,3	12,8	10,7	15,0
Vivint en llars amb baixa intensitat en el treball (de 0 a 64 anys)	6,6	6,4	8,7	6,5	9,1	7,0	9,7	10,3	11,9	14,2

Notes:

La població en risc de pobresa o exclusió social és aquella que es troba en alguna d'aquestes situacions:

* En risc de pobresa (60 % mitjana dels ingressos per unitat de consum).

* En carència material severa (amb carència en al menys 7 conceptes de una llista de 13).

* En llars sense ocupació o amb baixa intensitat en l'ocupació (llars en els que els membres en edat de treballar el van fer menys del 20% del total del seu potencial de treball durant A la Enquesta de Condicions de Vida, els ingressos que s'utilitzen en el càlcul de variables com rendes i taxes de risc de pobresa corresponen sempre a l'any anterior.

Font: Institut Nacional d'Estadística.

Quadre 20.33

⁶Segons l'Informe sobre el Cost de la Pobresa Infantil a Espanya de l'Alt Comissionat per a la Lluita contra la Pobresa Infantil, i a la vista del seu increment en l'últim exercici tant a Espanya com en la nostra Comunitat, per a abordar l'estimació d'aquest cost cal tindre en compte una sèrie de dimensions, entre les quals cal destacar la incidència, la intensitat, la desigualtat, la consistència i la cronicitat.

Segons assenyalava aquest Informe, a més, experimentar pobresa en els primers anys de vida pot ser un factor clarament limitador de les oportunitats futures. Com més temps romanguen els xiquets, xiquetes i adolescents en situació de pobresa, majors seran les limitacions per a aconseguir un nivell educatiu suficient, un millor estat de salut i millors oportunitats en l'edat adulta. Espanya destaca per ubicar-se entre els països d'Europa, juntament amb Itàlia (als quals s'unixen alguns països de l'Est), amb nivells de pobresa infantil molt superiors als que caldria esperar, donat el seu nivell de desenvolupament econòmic i social.

Finalment, i segons dades d'aquest Informe, la pobresa infantil severa augmenta en un 90 % la probabilitat de tindre mala salut i en un 45 % la probabilitat de patir depressió.

L'última Enquesta de Condicions de Vida de l'INE arreplega que el **34,3 % dels xiquets i les xiquetes menors de 16 anys a Espanya** es troben en risc de pobresa o exclusió social (Indicador AROPE). La taxa de pobresa infantil continua sent molt més alta que la de la resta de la població, situant-se 7,8 punts per damunt de la mitjana per a persones majors de 16 anys, havent augmentat en 2,6 punts respecte a l'any anterior.

El Quadre 20.33 arreplega les dades estadístiques dels últims nou anys sobre pobresa infantil a Espanya. Es constata que la taxa més alta es va registrar en l'exercici 2014, sent 2023 el segon exercici amb la taxa més elevada.

El **nivell de qualificació dels progenitors** guarda una relació directa amb els índexs de pobresa infantil. D'aquesta manera, i segons Eurostat, a **Espanya**, el percentatge de xiquets, xiquetes i adolescents menors de 18 anys en risc de pobresa o exclusió social, en funció del nivell d'estudis dels progenitors (última dada actualitzada i disponible, corresponent a l'any 2020), era del 63,4 % en el cas de pares i mares amb estudis secundaris o formació professional, i del 13,5 % en el cas de progenitors amb estudis universitaris o de postgrau.

El Quadre 20.34 contempla, per als últims cinc exercicis, la **taxa de risc de pobresa o exclusió social per trams d'edat a Espanya**. Per a 2023, les dones superen els homes en els trams d'edat a partir dels 30 anys. No obstant això, el percentatge és superior per als homes d'entre 0 i 29 anys.

RISC DE POBRESA O EXCLUSIÓ SOCIAL (IND. AROPE, NOVA DEFINIC. 2021) I DELS SEUS COMPONENTS PER EDAT I SEXE EN PERCENTATGE. ESPANYA 2019-2023

	2023	2022	2021	2020	2019
Homes					
Menors de 16 anys	35,1	32,8	33,1	32,2	29,1
De 16 a 29 anys	28,0	26,8	30,2	28,3	29,4
De 30 a 44 anys	23,3	23,1	26,1	23,2	23,4
De 45 a 64 anys	25,1	24,5	27,2	26,9	26,3
65 i més anys	18,1	18,6	17,2	19,3	17,9
Dones					
Menors de 16 anys	33,5	31,6	33,2	31,4	32,6
De 16 a 29 anys	26,7	27,9	32,1	28,5	33,4
De 30 a 44 anys	27,4	26,5	28,1	28,2	24,9
De 45 a 64 anys	28,1	27,8	30,2	29,2	29,3
65 i més anys	23,2	23,4	23,1	23,4	18,3

Notes:

A la Enquesta de Condicions de Vida, els ingressos que s'utilitzen en el càlcul de variables com rendes i taxes de risc de pobresa corresponen sempre a l'any anterior.

La població en risc de pobresa o exclusió social és aquella que es troba en alguna d'aquestes situacions:

*En carència material severa (amb carència en al menys 7 conceptes de una llista de 13).

*En llars sense ocupació o amb baixa intensitat en l'ocupació (llars en els que els membres en edat de treballar el van fer menys del 20% del total del seu potencial de treball durant l'any de referència).

Font: Institut Nacional d'Estadística. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Base 2013

Quadre 20.34

El Quadre 20.35 conté les dades de pobresa infantil en la Comunitat Valenciana per al període 2019-2023. Les **taxes de risc de pobresa** han sigut superiors en els homes menors de 16 anys que en les dones. Pel que fa a les taxes de risc de pobresa o exclusió social, els homes superen les dones en els exercicis 2022 i 2021, mentre que en els exercicis 2023 i 2019 ocorre el cas contrari. Tan sols en 2020 existix una equiparació percentual entre ambdós sexes.

TAXA DE POBRESA INFANTIL EN LA COMUNITAT VALENCIANA 2019-2023

MENORS DE 16 ANYS		2023	2022	2021	2020	2019
Taxa de risc de pobresa (%)						
	Homes	25,8	24,9	34,3	26,1	19,5
	Dones	25,5	20,6	24,8	32,1	30,7
Taxes de risc de pobresa o exclusió social. Indicador Arope. Objectiu Europa 2030						
	Homes	31,2	28,0	38,3	33,8	24,3
	Dones	31,9	27,1	28,9	33,8	35,2

Notes: La població en risc de pobresa o exclusió social és aquella que es troba en alguna d'aquestes situacions:

En risc de pobresa (60 % mitjana dels ingressos per unitat de consum)

En carència material severa (amb carència en al menys 7 conceptes de una llista de 13)

En llars sense ocupació o amb baixa intensitat en l'ocupació (llars en els que els membres en edat de treballar el van fer menys del 20% del total del seu potencial de treball durant l'any de referència).

Font: Institut Valencià d'Estadística. Elaboració pròpia.

Quadre 20.35

Són prou conegudes les conseqüències negatives de la pobresa infantil en el desenvolupament intel·lectual i educatiu, així com en la salut física i mental de la població infantil. Es tracta d'una situació que també afecta negativament el desenvolupament social, cultural i econòmic de la resta de la població. Per aquests motius, el CES CV considera que és imprescindible dedicar el màxim de recursos, en tots els àmbits, per a eliminar aquesta xacra social.

20.6.3. Pobresa energètica⁷

Per a l'exercici 2023, la **Comunitat Valenciana** es trobava 1,8 punts per damunt de la mitjana d'Espanya (una dècima de punt menys que en 2022), ocupant novament el sisé pitjor registre, per darrere de Múrcia, Extremadura, Andalusia, Canàries i Castella-la Manxa, sense incloure les ciutats autònomes. D'altra banda, la Comunitat Valenciana puja al sisé lloc entre les comunitats autònomes —i al huité lloc si s'inclouen les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla— en retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal, situant-se dues dècimes de punt per davall de la mitjana d'Espanya i empitjorant en una dècima de punt el seu percentatge respecte a l'any anterior.

LLARS AMB CARÈNCIA MATERIAL. POBRESA ENERGÈTICA. PER CC AA (PERCENTATGE DE LLARS)

	No pot permetre's mantindre l'habitatge a una temperatura adequada				Ha tingut retards en el pagament de gastos relacionats amb l'habitatge principal (hipoteca, lloguer, rebuts gas, comunitat,...) en els últims 12 mesos			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Andalusia	11,6	19,3	21,4	24,0	15,8	13,8	12,5	11,6
Aragó	2,1	7,6	8,4	13,7	4,0	7,8	6,3	8,1
Astúries	10,4	14,0	15,9	17,8	10,3	7,6	6,1	7,3
Balears, Illes	19,8	15,1	16,2	20,2	12,5	14,8	16,3	11,9
Canàries	20,4	17,5	15,1	24,0	21,3	21,6	16,1	15,8
Cantàbria	4,9	12,4	15,3	20,4	5,1	7,1	4,9	6,5
Castella i Lleó	7,1	10,2	11,3	15,3	5,4	7,1	7,3	7,4
Castella-la Manxa	10,5	17,2	21,4	23,0	6,9	10,0	11,1	8,4
Catalunya	9,8	16,6	19,9	20,7	10,9	11,1	10,8	10,3
C. Valenciana	13,7	16,8	19,6	22,8	12,3	10,9	9,7	9,8
Extremadura	12,9	19,1	23,8	26,8	9,8	9,3	10,3	9,7
Galícia	9,8	13,8	19,1	22,7	5,9	7,0	7,3	6,7
Madrid	10,8	11,6	15,2	19,4	8,0	9,6	8,3	9,6
Múrcia	12,9	21,0	22,8	28,5	11,1	14,7	10,0	12,5
Navarra	9,5	6,8	9,1	12,9	7,6	9,2	7,8	9,1
País Basc	8,1	9,2	10,3	12,6	6,8	7,0	5,0	7,6
La Rioja	7,3	9,6	9,7	16,4	5,9	5,9	6,4	7,9
Ceuta	1,8	30,9	30,9	30,5	25,0	27,4	20,3	26,4
Melilla	15,4	16,4	16,4	15,1	14,7	19,9	18,4	18,0
ESPANYA	11,1	15,2	17,7	21,0	10,7	11,0	10,0	10,0

Font: INE. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Sèries Base 2013. Carència material.

Quadre 20.36

El Quadre 20.37 inclou els percentatges de persones amb carència material (pobresa energètica) per comunitats autònomes.

Pot apreciar-se en el mateix que, per a 2023, la **Comunitat Valenciana** experimenta un nou increment en el percentatge de **persones que no poden mantindre l'habitatge a una temperatura adequada**, amb 4,4 punts més que en 2022, un increment superior al registrat aquell any respecte al seu precedent, que va ser de 2,9 punts. A més, se situa 2,1 punts per damunt de la mitjana d'Espanya.

En relació amb el percentatge de persones amb **retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge**, la Comunitat Valenciana ha descendit en tres dècimes de punt respecte a 2022, ocupant el huité lloc entre les comunitats autònomes i el desé lloc si s'inclouen les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla.

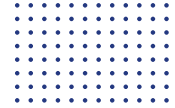
**PERSONES AMB CARÈNCIA MATERIAL. POBRESA ENERGÈTICA. PER CC AA
(PERCENTATGE DE PERSONES)**

	No pot permetre's mantindre l'habitatge a una temperatura adequada				Ha tingut retards en el pagament de gastos relacionats amb l'habitatge principal (hipoteca, lloguer, rebuts gas, comunitat,...) en els últims 12 mesos			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Andalusia	11,3	18,0	21,0	24,2	17,0	15,2	14,5	13,6
Aragó	2,8	8,5	7,7	13,9	4,9	9,4	7,5	10,2
Astúries	7,8	11,6	13,1	16,9	11,4	8,7	6,7	7,8
Balears, Illes	19,9	14,3	14,4	18,5	12,4	15,8	19,1	12,1
Canàries	17,5	16,7	16,9	27,6	21,6	22,5	17,5	17,6
Cantàbria	5,8	11,5	13,1	17,8	5,4	7,1	4,8	6,4
Castella i Lleó	6,6	8,7	9,8	14,3	6,3	8,6	8,5	8,4
Castella-la Manxa	9,6	13,6	19,7	21,4	7,3	12,3	12,6	10,0
Catalunya	9,4	15,9	19,2	20,0	12,4	13,0	12,8	12,2
C. Valenciana	13,6	15,5	18,4	22,8	13,1	11,4	10,8	10,5
Extremadura	13,7	17,6	23,1	25,0	12,7	10,5	11,8	11,1
Galícia	9,6	13,1	19,3	21,5	6,2	7,3	7,3	7,5
Madrid	11,5	11,2	14,7	19,4	11,0	12,0	10,2	12,5
Múrcia	13,4	21,4	20,1	26,3	13,7	16,6	11,2	14,5
Navarra	10,3	5,5	9,7	12,3	10,4	9,8	9,3	9,8
País Basc	7,6	7,2	9,3	11,5	8,2	7,4	5,7	9,1
La Rioja	6,0	9,0	8,8	14,7	8,2	7,1	6,7	9,1
Ceuta	2,9	33,3	33,3	34,9	28,2	29,4	22,1	30,9
Melilla	18,9	18,8	18,8	15,1	19,8	25,3	22,8	21,8
ESPANYA	10,9	14,3	17,1	20,7	12,2	12,6	11,6	11,7

Font: INE. Enquesta de Condicions de Vida 2023. Sèries Base 2013. Carència material.

Quadre 20.37

La situació a **Espanya** és semblant, amb indicadors que assenyalen que una part significativa de les llars espanyoles experimenten condicions associades a la pobresa energètica, amb un increment de 3,6 punts en el percentatge de persones que no poden permetre's mantindre l'habitatge a una temperatura adequada i d'una dècima de punt en el percentatge relacionat amb retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge habitual.

Els Quadres 20.36 i 20.37 arregen, per al període 2020-2023, els percentatges per comunitats autònomes de llars i persones que no poden mantindre l'habitatge a una temperatura adequada i aquelles en què s'han produït retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal, entre les quals s'inclouen els rebuts de llum i gas.

La pobresa energètica, tant en les llars com en les persones amb carència material, s'ha aguditzat durant aquest últim exercici, manifestant-se de manera més acusada en la nostra Comunitat, que es situa dos punts per damunt de la mitjana d'Espanya.

El CES CV alerta i manifesta la seua preocupació en constatar que més d'un de cada cinc llars i persones que residixen en la Comunitat Valenciana no pugen mantindre l'habitatge a una temperatura adequada, i insta a que, des de tots els sectors, es prenguin les mesures necessàries per a revertir aquesta situació.

20.7 ATENCIÓ A PERSONES IMMIGRANTS

Dins dels serveis de l'atenció primària de caràcter bàsic es troba el d'Acció Comunitària, que inclou les oficines d'atenció a persones migrants: Pangea.

La **Xarxa d'Oficines d'Atenció a Persones Immigrants (Xarxa Pangea)** és un instrument de coordinació de les polítiques d'atenció a les persones migrants amb les entitats locals de la Comunitat Valenciana que disposen d'oficines. Aquestes oficines es troben ubicades en les dependències dels ajuntaments i mancomunitats, i proporcionen atenció a les persones migrants que es troben en situació de necessitat social mitjançant actuacions d'informació, primera acollida, mediació i acompanyament als serveis necessaris per a la seua autonomia i inclusió social. Igualment, desenvolupen projectes de promoció de la convivència i la interculturalitat.

Les oficines Pangea d'atenció a persones migrants faciliten informació, mediació, assessorament i orientació

sobre els recursos de l'Administració i de les entitats, així com el desenvolupament de projectes d'interculturalitat (article 55 de la Llei 9/2019, de 23 de desembre). La política migratòria, i per tant les oficines Pangea, depenen del **Servei de Migració, Refugi i Igualtat de Tracte**, adscrit a la Direcció General d'Igualtat en la Diversitat, dins de l'estructura de la Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives (actualment Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge), segons l'article 5 de l'Orde 3/2021, de 30 de març.

A través del següent enllaç: <https://inclusio.gva.es/es/web/igualdad-diversidad/xarxa-d-oficines-pangea>

es pot accedir al directori d'oficines en cadascuna de les tres províncies de la nostra Comunitat, així com a les instruccions de justificació tècnica, informes d'estrangeria i Memòries, sense que a data de tancament d'aquesta Memòria figuren les dels tres últims exercicis.

Para futuras Memorias socioeconómicas, el CES CV manifiesta su interés por poder contar con datos lo más actualizados posibles.

21 Violència de gènere i altres violències sobre la dona

En aquest capítol s'ofereix el panorama global de la violència sobre la dona en la Comunitat Valenciana, incloent-hi tant la més freqüent, que és la de gènere, com altres formes de violència sobre la dona. Es presenten dades de víctimes mortals, denúncies, mesures civils i penals, mesures de protecció judicial, atenció sociosanitària i els drets econòmics i laborals de les víctimes. També es mostren dades sobre les mesures de prevenció, formació i sensibilització social.

Eixa és, precisament, la finalitat d'aquest capítol: sensibilitzar i visibilitzar el greu i alarmant problema social que representen les violències que patixen les dones. Les dades més significatives de l'any 2023 en la Comunitat Valenciana són:

- Les **víctimes** de violència de gènere han augmentat un 14 % interanual, registrant-se una mitjana de 77 al dia.
- La Comunitat Valenciana és la tercera autonomia amb la taxa més alta de **víctimes** de violència de gènere per cada 10.000 dones.
- Set dones han sigut **assassinades en la nostra Comunitat en 2023 per violència de gènere, deixant sis menors en situació d'orfanat**.

- Almenys tres dones han sigut **assassinades per homes que no eren la seua parella ni exparella**: dues d'elles a mans d'un fill i la tercera va ser víctima d'un company de pis.
- Les **denúncies** per violència de gènere han augmentat un 9 % interanual, amb una mitjana de 79 denúncies diàries.
- Les **sentències** per violència de gènere han augmentat un 8 % interanual, i el percentatge de sentències condemnatòries ha arribat al 83 %, per damunt del màxim històric estatal assolit enguany (81 %).
- Les **ordres de protecció incoades** han disminuït un 1 % interanual, i el 80 % han sigut definitivament acordades pels jutjats.
- Els **delictes contra la llibertat sexual** han augmentat un 9 % interanual, per davall de l'augment del 15 % registrat a Espanya.

21.1. VÍCTIMES MORTALS I NIVELL DE RISC

En aquest epígraf es presenten dades oficials procedents del portal estadístic de l'Observatori Estatal de Violència sobre la Dona, creat per la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

21.1.1. Víctimes mortals per violència de gènere

Espanya han sigut assassinades 58 dones a mans de les seues parelles o exparelles, nou més que l'any anterior i la xifra més alta dels últims huit anys. En el 75,9 % dels casos no existia cap denúncia prèvia interposada. També dues xiquetes han resultat víctimes mortals per violència de gènere contra la seua mare en 2023, cap d'elles en la Comunitat Valenciana. La comunitat autònoma amb el nombre més alt de dones víctimes mortals per violència de gènere en 2023 ha sigut Andalusia, amb 16 casos (27,6 %).

A més, 58 menors —la xifra més alta des que hi ha registres— han quedat en situació d'orfanat en 2023 a conseqüència de la violència de gènere contra les seues mares, sis d'ells en la Comunitat Valenciana.

VÍCTIMES MORTALS PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA
PERÍODE 2022-2023

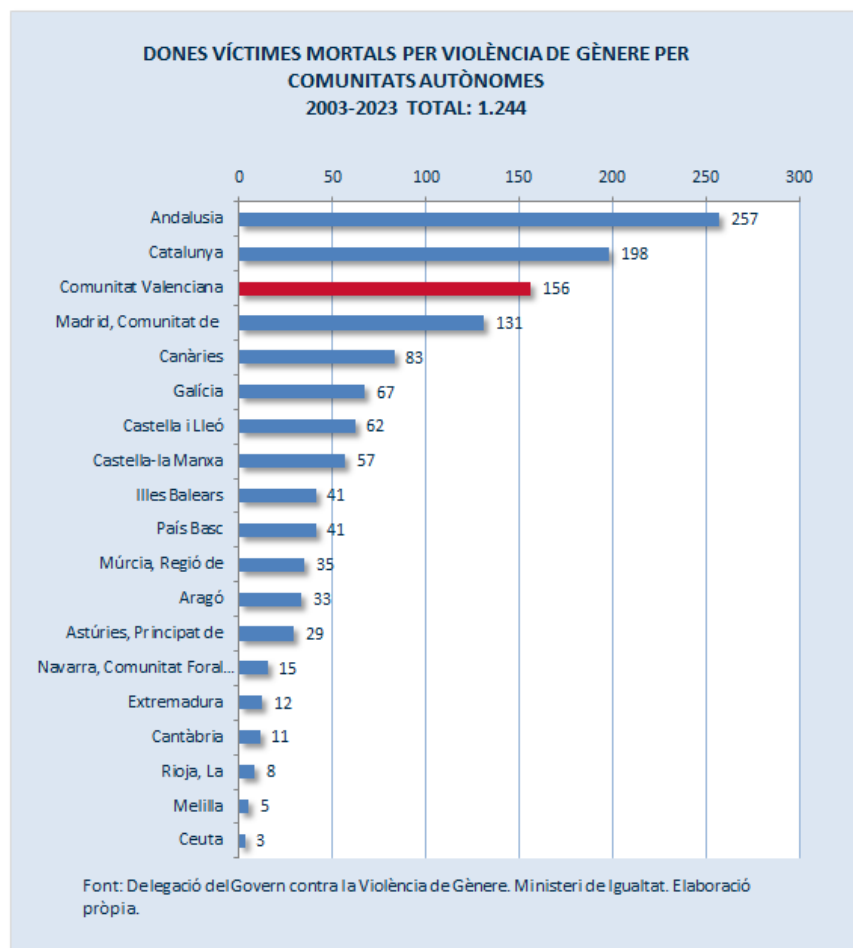
Parella-Exparella	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023					
Exparella	14	3	-	-	3
Parella en fase de ruptura	10	0	-	-	-
Parella	34	4	2	2	-
TOTAL	58	7	2	2	3
ANY 2022					
Exparella	10	0	-	-	-
Parella en fase de ruptura	7	1	1	-	-
Parella	32	2	1	-	1
TOTAL	49	3	2	0	1

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Ministeri de Igualtat.

Quadre 21.1

En la **Comunitat Valenciana han sigut assassinades enguany 7 dones per violència de gènere** (12,1 % del total), quatre més que l'any anterior. Segons aquest Observatori, entre 2003 i 2023, un total de 1.244 dones van perdre la vida a mans de les seues parelles o exparelles. La Comunitat Valenciana, amb 156 víctimes mortals en aquest període, és la tercera amb més casos, darrere d'Andalusia, amb 257, i Catalunya, amb 198 (Gràfic 21.1).

Gràfic 21.1

El Comitè Econòmic i Social considera que la violència de gènere és brutal i inacceptable en totes les seues formes, i que aconsegueix la seua màxima expressió en els assassinats de dones: set en 2023 en la Comunitat Valenciana, que han deixat sis menors en situació d'orfanat.

21.2.2. Sistema de Seguiment Integral en els casos de Violència de Gènere

El Ministeri de l'Interior va posar en marxa, al juliol de l'any 2007, el **Sistema de Seguiment Integral en els casos de Violència de Gènere** (Sistema VioGén), en compliment del que s'establix en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, amb els següents objectius:

- **Aglutinar les diferents institucions** públiques amb competències en matèria de violència de gènere.
- **Integrar tota la informació d'interés que es considere necessària.**
- **Fer predicció del risc.**
- Realitzar, atenent al nivell de risc, el **seguiment i la protecció de les víctimes** en tot el territori nacional.
- **Efectuar una labor preventiva**, emetent avisos, alertes i alarmes quan es detecte alguna incidència o esdeveniment que pugui posar en perill la integritat de la dona.

En definitiva, es tracta d'establir una xarxa sòlida que permeti el seguiment i la protecció de forma ràpida, integral i efectiva de les dones maltractades i dels seus fills i filles, en qualsevol part del territori nacional.

Com a indicadors del **nivell de risc detectat** en els casos de violència de gènere, s'oferix el nombre de casos¹ actius a 31 de desembre computats en el Sistema VioGén en el Quadre 21.2, i el nombre de dispositius electrònics de seguiment per al control de condemnats amb penes d'allunyament de la víctima en el Quadre 21.3.

La Comunitat Valenciana ha comptat amb cinc casos de risc extrem en 2023, el 25 % dels casos de risc màxim registrats a Espanya. Pel que fa al risc alt, s'han registrat 230 casos en la Comunitat Valenciana, el 22,8 % del total registrat a nivell estatal. El nombre de casos ha augmentat en total i en tots els nivells de risc respecte a l'any anterior, tant a Espanya com en la Comunitat Valenciana.

El nombre de dispositius electrònics actius de seguiment per al control de condemnats amb penes d'allunyament ha augmentat un 49 % interanual en 2023, tant a Espanya com en la Comunitat Valenciana. En aquesta última, a més, els dispositius han augmentat en cadascuna de les seues províncies. Els dispositius en la Comunitat Valenciana representen, en 2023, el 13 % del total d'aparells repartits per tot el territori espanyol, el mateix percentatge que l'any anterior.

¹El concepte de «cas de violència de gènere» és molt semblant al de «víctima de violència de gènere», encara que no és idèntic. Un cas conté tota la informació que relaciona a una víctima amb únic agressor. D'aquesta manera, si una dona, al llarg del temps és víctima de violència de gènere amb més d'un agressor, el sistema considera un cas distint per cadascun dels diferents agressors.

SISTEMA DE SEGUIMENT INTEGRAL. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022- 2023

NIVELL DE RISC	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	83.341	13.170	5.040	2.220	5.910
No apreciat	32.242	4.707	1.879	554	2.274
Baix	36.849	5.855	2.161	994	2.700
Mitjà	13.223	2.373	920	609	844
Alt	1.007	230	79	60	91
Extrem	20	5	1	3	1
ANY 2022	75.140	11.954	4.505	2.142	5.307
No apreciat	31.470	4.805	1.813	791	2.201
Baix	32.429	5.253	1.922	972	2.359
Mitjà	10.497	1.772	724	362	686
Alt	726	123	46	17	60
Extrem	18	1	-	-	1

Font: Delegació del Govern per a la Violència de Gènere amb dades del Ministeri de l'Interior.
Elaboració pròpia.

Quadre 21.2

DISPOSITIUS ELECTRÒNICS DE SEGUIMENT. COM. VALENCIANA I ESPANYA, 2022- 2023

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	4.548	586	140	167	279
ANY 2022	3.056	393	82	89	222

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Ministeri de Igualtat.

Quadre 21.3

21.1.3. Altres feminicidis

La Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de Garantia Integral de la Llibertat Sexual defineix el **feminicidi sexual** com «l'homicidi de dones vinculat a la violència sexual», i en el seu article 3 indica: «es considera inclòs en el seu àmbit d'aplicació, a efectes estadístics i de reparació, el feminicidi sexual, entès com a homicidi o assassinat de dones i xiquetes vinculat a definides (...) com a violències sexuals».

Com a conseqüència de l'esmentada Llei, la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere arreplega en 2023 la segona estadística anual d'altres feminicidis (a més dels comesos per violència de gènere). A causa de la dificultat d'obtenció de dades dels feminicidis fora de l'àmbit de la parella, aquestes dades es difonen amb caràcter semestral. L'estadística defineix prèviament el feminicidi com l'assassinat d'una dona a mans d'un home per masclisme o misogínia, i es distingeixen, a més dels comesos per violència de gènere, els següents:

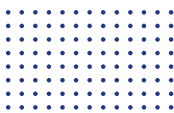
1. Feminicidi familiar: Assassinat d'una dona per homes del seu entorn familiar (exclosa la parella o exparella). S'inclouen en aquesta categoria els feminicidis per crim d'honor.

2. Feminicidi sexual: Assassinat d'una dona per homes sense relació de parella ni familiar, vinculat a les violències sexuals recollides en la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de Garantia Integral de la Llibertat Sexual. S'inclouen en aquesta categoria els feminicidis per agressió sexual, els vinculats al tràfic amb finalitats d'explotació sexual, la prostitució, la mutilació genital femenina i els vinculats a matrimonis forçats.

3. Feminicidi social: Assassinat d'una dona per una agressió, de caràcter no sexual, per part d'un home amb qui no tenia cap relació de parella ni familiar (un desconegut, un company de treball, un veí, un amic, ocupador, etc.).

4. Feminicidi vicari: Assassinat d'una dona major d'edat per part d'un home com a instrument per causar perjudici o dany a una altra dona per raó de gènere.

Segons les últimes dades provisionals publicades per la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere (Quadre 21.4 i Gràfic 21.2), en 2023 es comptabilitzen **22 feminicidis** (2 d'ells amb agressors múltiples) a **Espanya** fora de l'àmbit de la parella o exparella: 12 familiars (54,5 %), 4 sexuals (18,2 %), 6 socials (27,3 %) i 0 (0 %) vicaris. Aquestes dones deixen 3 menors orfes. També un menor d'edat ha sigut víctima mortal a conseqüència de la violència contra la seua mare. En 18 casos (82 %), no hi havia denúncia prèvia. En el 31,8 % del total, és a dir, en 7 casos, el presumpte agressor era fill o net de la víctima. Del total, almenys 3 casos (13,6 %) corresponen a la **Comunitat Valenciana**: dos estan catalogats com a feminicidis familiars (l'agressor era fill de la víctima en ambdós casos) i un com a feminicidi social (l'agressor era un company de pis).

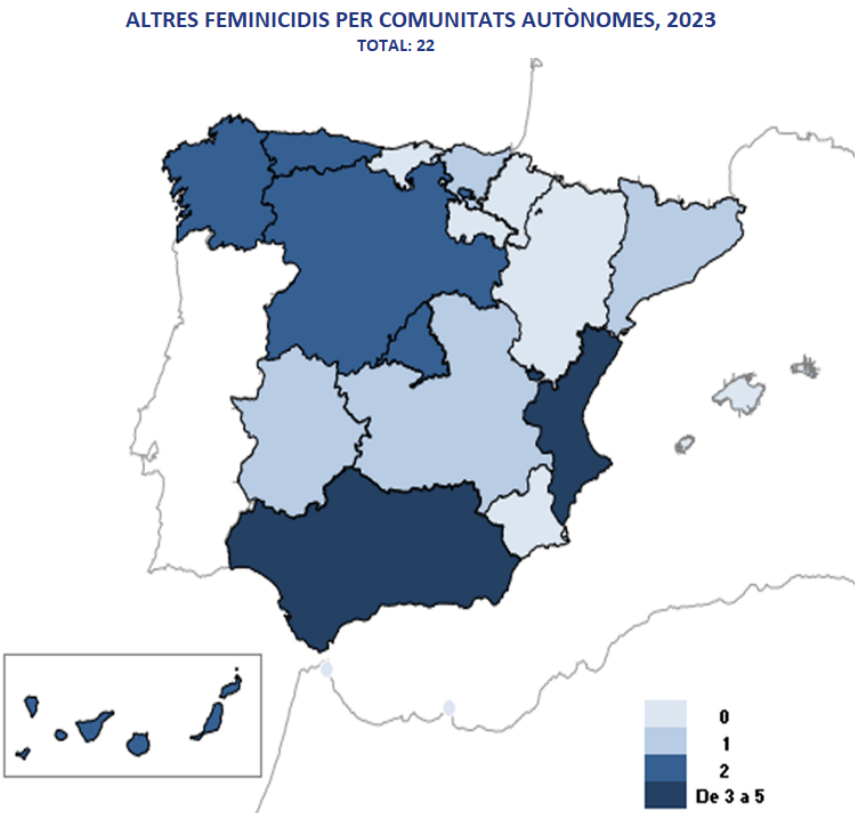

ALTRES FEMINICIDIS. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA
PERÍODE 2022-2023

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023					
Familiars	12	2	-	-	2
Socials	6	1	1	-	-
Sexuals	4	0	-	-	-
Vicaris	0	0	-	-	-
TOTAL	22	3	1	0	2
ANY 2022					
Familiars	21	3	1	-	2
Socials	9	0	-	-	-
Sexuals	4	0	-	-	-
Vicaris	0	0	-	-	-
TOTAL	34	3	1	0	2

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere i elaboració pròpia.

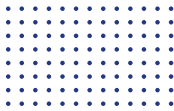
Quadre 21.4

Gràfic 21.2

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere.

21.2. DENÚNCIES I MESURES PENALS EN MATÈRIA DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

21.2.1. Denúncies per violència de gènere

Les **denúncies per violència de gènere han augmentat en 2023** respecte a l'any anterior, tant a Espanya com en la Comunitat Valenciana, segons les dades que apareixen en el Quadre 21.5. El Gràfic 21.3 mostra, a més, l'evolució de les denúncies en l'última dècada. Segons l'Observatori contra la Violència Domèstica i de Gènere del Consell General del Poder Judicial, durant l'any 2023 arribaren als jutjats un total de **199.282 denúncies per violència de gènere a Espanya**, la qual cosa implica una mitjana mensual de 16.606 i una mitjana diària de 546 denúncies. Això suposa un increment interanual del 9,5 %.

D'aquesta xifra total, el 14,5 %, és a dir, 28.955 **denúncies, han sigut presentades en la Comunitat Valenciana**, un percentatge semblant al de l'any anterior. L'increment interanual de denúncies en la nostra Comunitat ha sigut del 9 %.

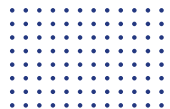
DENÚNCIES PRESENTADES PER VIOLÈNCIA DE GÈNERE. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

	2022		2023	
	Comunitat Valenciana	Espanya	Comunitat Valenciana	Espanya
Presentada directament per víctima en el jutjat	303	2.225	188	2.362
Presentada directament per familiars	61	331	18	370
Atestats policials	20.795	158.162	23.629	173.885
Amb denúncia víctima	16.614	128.064	18.866	138.982
Amb denúncia familiar	406	2.996	418	3.239
Per intervenció directa policial	3.775	27.102	4.345	31.664
Informe de lesions rebut directament en el jutjat	2.736	14.154	3.281	15.821
Servicis assistència-Tercers en general	2.671	7.201	1.839	6.844
TOTAL DENÚNCIES	26.566	182.073	28.955	199.282

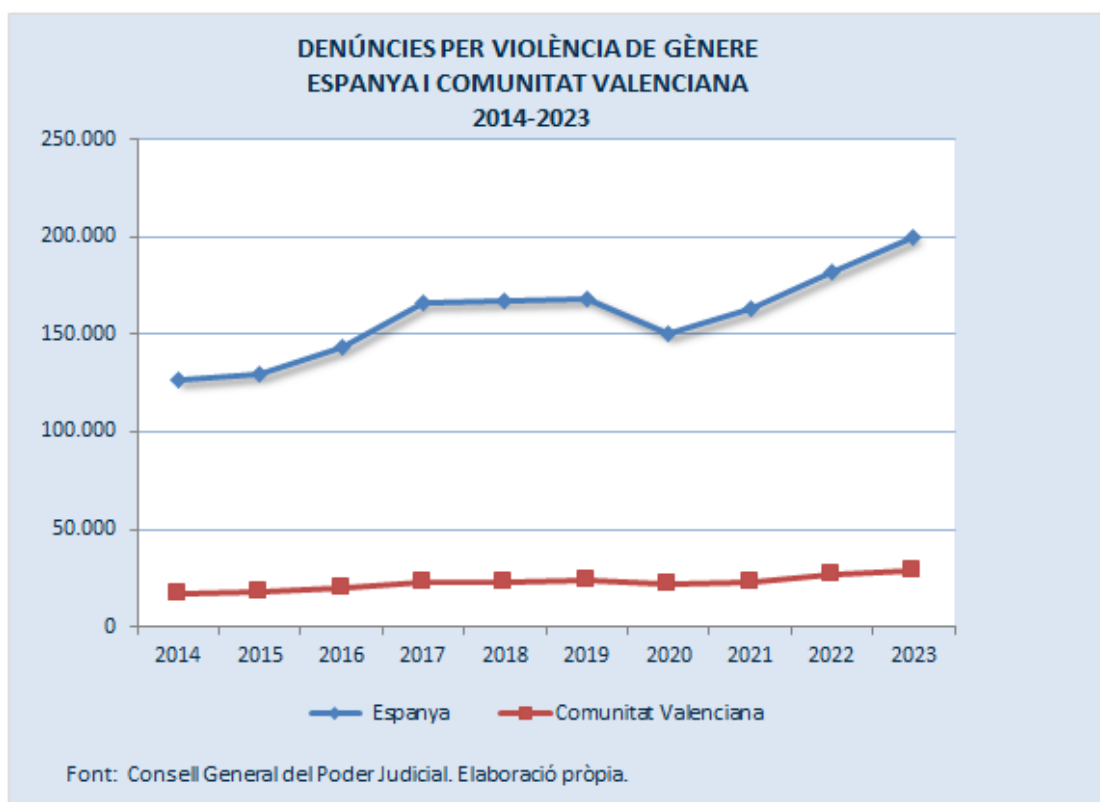
Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

Quadre 21.5

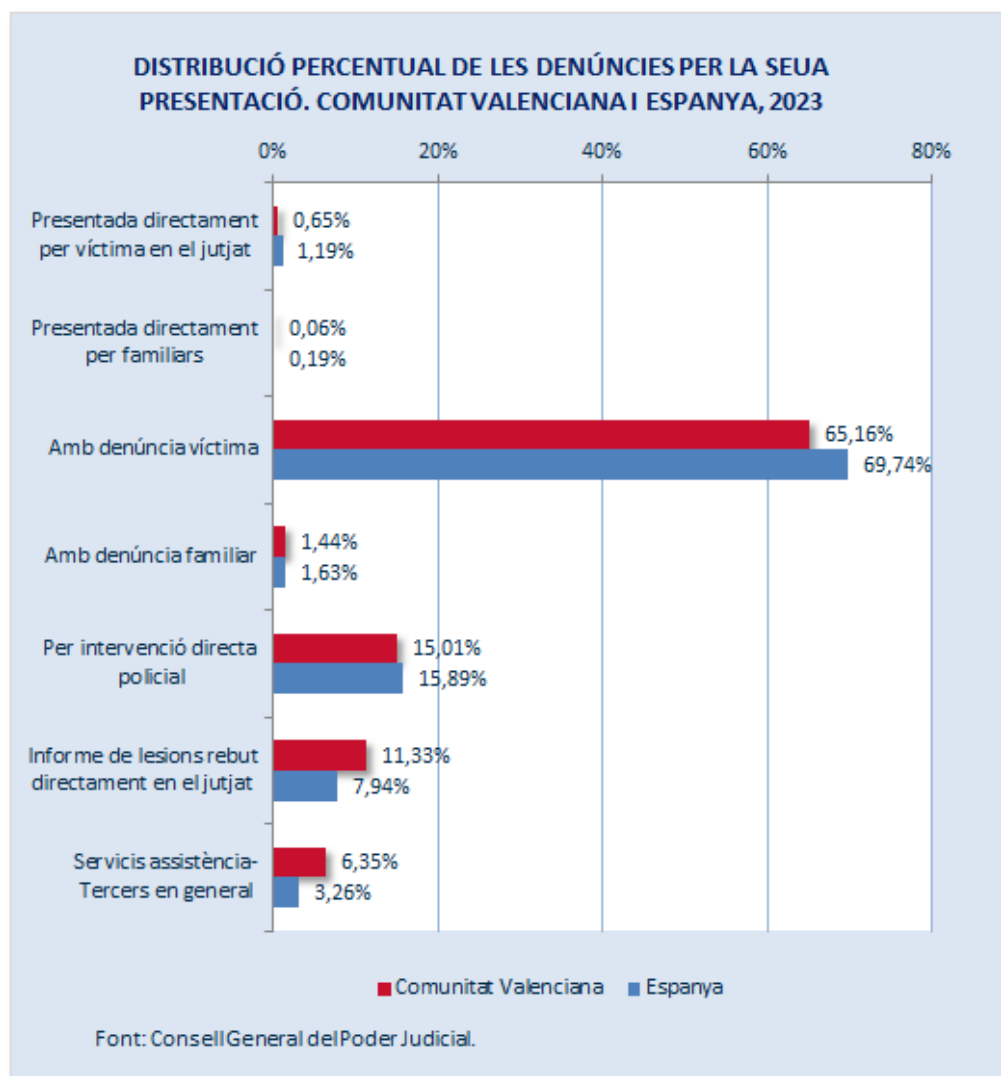
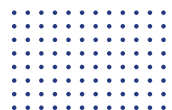

De les denúncies presentades en la **Comunitat Valenciana** durant 2023, el 65,8 % han sigut interposades per la pròpia víctima (65,2 % davant la policia i 0,6 % en el jutjat), l'11 % procedixen de parts de lesions remesos directament al jutjat, i un 15 % corresponen a intervencions directes de la policia. El Gràfic 21.4 representa la distribució percentual segons qui ha presentat la denúncia, comparant la Comunitat Valenciana amb Espanya.

Gràfic 21.3

Gràfic 21.4

Amb l'entrada en vigor, l'1 de gener de 2023, del Reial decret 954/2022, de 15 de novembre, de creació de setanta unitats judicials corresponents a la programació de 2022 i adequació de la planta judicial, s'han determinat huit noves agrupacions de partits judicials per al coneixement d'assumptes de violència sobre la dona en la Comunitat Valenciana, que afecten les províncies d'Alacant i València. El Comitè considera que aquestes agrupacions no tenen en compte un factor molt rellevant per a aquest tipus de víctimes: la necessitat de proximitat territorial del jutjat i la facilitat de mobilitat per a poder-hi accedir, disposant de mitjans de transport públic freqüents i pròxims al domicili de la víctima.

A més, malgrat l'augment d'un 9 % interanual en el nombre de denúncies per violència de gènere en la Comunitat Valenciana, moltes víctimes, després d'haver denunciat el seu agressor en comissaria, no acudixen l'endemà al jutjat per a ratificar la denúncia, fins i tot tenint els jutjats pròxims als seus domicilis, segons informen els col·legis de l'advocacia de València i Alacant. El Comitè considera que, d'acord amb l'estimació realitzada per aquests dos col·legis professionals, seran moltes més les víctimes que, des de 2023 en avant, deixaran de ratificar les denúncies d'agressió en seu judicial.

El nombre de dones que apareixen com a **víctimes de violència de gènere** en les denúncies presentades davant els òrgans judicials ha sigut de 194.658 a **Espanya**, 18.278 més que l'any anterior (un 10 % més en termes interanuals), i d'aquestes, el 65 % són espanyoles i el 35 % estrangeres. Del total d'Espanya, corresponen a la **Comunitat Valenciana** 28.214 dones, un 14 % més que l'any anterior; d'aquestes, el 62 % són espanyoles i el 38 % estrangeres (Quadre 21.6 i Gràfic 21.5).

Cal assenyalar que, a 1 de gener de 2024, el percentatge de dones estrangeres sobre el total de dones és del 13 % a Espanya i del 18 % a la Comunitat Valenciana.

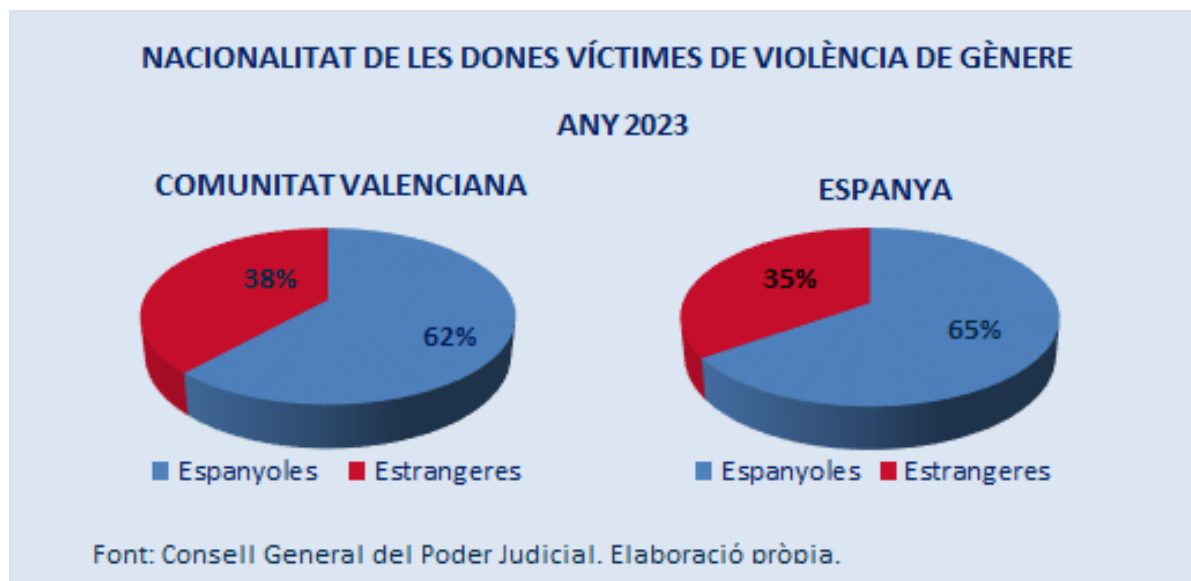
El nombre de **renúncies** ha augmentat en xifres absolutes tant a la Comunitat Valenciana com a Espanya, i també s'ha incrementat el percentatge de renúncies, és a dir, la ràtio de dones víctimes que s'acullen a la dispensa de l'obligació de declarar, en ambdós territoris en 2023 respecte a l'any anterior. Les dades es poden consultar en el mateix Quadre 21.6.

NACIONALITAT DE LES DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE, 2022-2023

	2022				2023			
	CV	%	Espanya	%	CV	%	Espanya	%
TOTAL	24.737	100%	176.380	100%	28.214	100%	194.658	100%
Espanyoles	15.160	61%	115.806	66%	17.421	62%	126.963	65%
Estrangeres	9.577	39%	60.574	34%	10.793	38%	67.695	35%
RENÚNCIES DE L'ANY								
Casos en els quals la víctima s'acull a la dispensa a l'obligació de declarar com a testimoni. Art. 416 L.E.CRIM en l'any								
	2.785		16.839		3.218		19.500	
Ràtio víctimes que s'acullen a la dispensa a l'obligació de declarar/dones víctimes de violència de gènere	11,26%		9,55%		11,41%		10,02%	

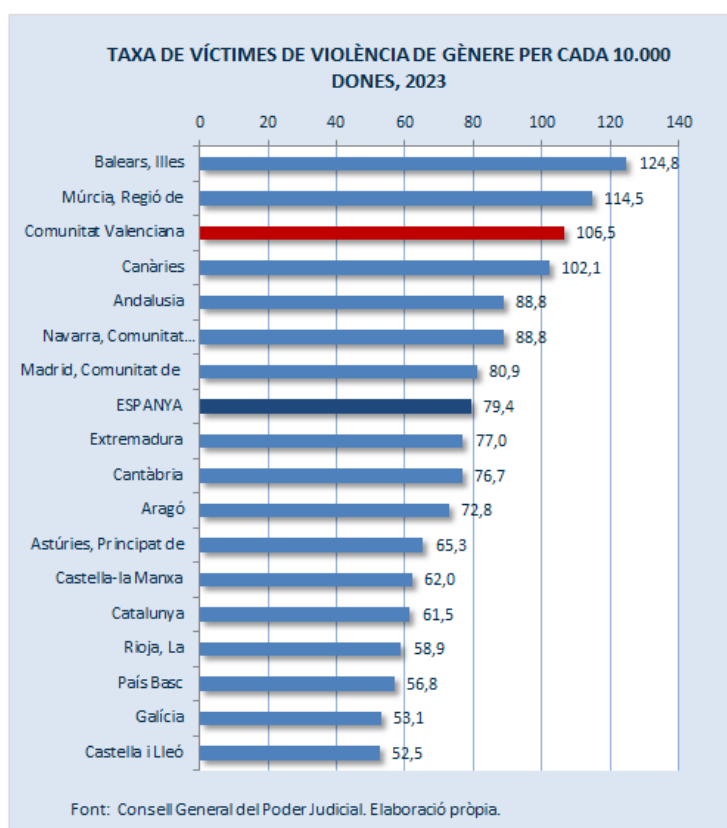
(*) Dones que apareixen com a víctimes en les denúncies.
Font: Consell General del Poder Judicial.

Quadre 21.6

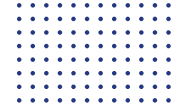

Gràfic 21.5

Per comunitats autònomes, les taxes més altes de **dones víctimes de violència de gènere per cada 10.000 dones** corresponen a les Illes Balears, la Regió de Múrcia i la Comunitat Valenciana (Gràfic 21.6).

Gràfic 21.6

21.2.2. Tipus de delictes instruïts en els jutjats de violència sobre la dona

Pel que fa al tipus de delictes instruïts, el major percentatge, tant a Espanya com en la Comunitat Valenciana, correspon a **lesions** recollides en l'article 153 del Codi Penal: quasi un 55 % en la **Comunitat Valenciana** i un 49 % a **Espanya** (Quadre 21.7).

TIPUS DE DELICTES INSTRUÏTS*. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

	2022				2023			
	CV	%	Espanya	%	CV	%	Espanya	%
Lesions Art. 153 CP	12.696	44,0%	94.432	47,3%	17.512	54,9%	108.383	49,0%
Lesions Art. 173 CP	4.250	14,7%	29.240	14,7%	3.823	12,0%	30.223	13,7%
Contra la llibertat	1.141	4,0%	11.146	5,6%	1.024	3,2%	12.189	5,5%
Lesions Art. 148 i segs. CP	1.645	5,7%	9.540	4,8%	1.226	3,8%	8.298	3,8%
Trencaments de mesures	5.195	18,0%	24.039	12,0%	4.232	13,3%	25.302	11,4%
Contra la integritat moral	371	1,3%	3.889	1,9%	301	0,9%	4.121	1,9%
Contra la intimitat i el dret a la pròpia imatge	63	0,2%	1.000	0,5%	133	0,4%	1.212	0,5%
Contra l'honor	223	0,8%	1.771	0,9%	188	0,6%	1.821	0,8%
Trencaments de penes	2.130	7,4%	15.148	7,6%	2.443	7,7%	18.860	8,5%
Contra drets i deures familiars	97	0,3%	1.027	0,5%	97	0,3%	1.406	0,6%
Contra la llibertat i indemnitat sexual	249	0,9%	2.141	1,1%	338	1,1%	2.818	1,3%
Homicidi	3	0,0%	80	0,0%	10	0,0%	88	0,0%
Avortament	0	0,0%	1	0,0%	1	0,0%	7	0,0%
Lesions al fetus	0	0,0%	4	0,0%	0	0,0%	2	0,0%
Altres	786	2,7%	6.076	3,0%	544	1,7%	6.493	2,9%
TOTAL	28.849	100,0%	199.534	100,0%	31.872	100,0%	221.223	100,0%

(*) Correspon a la prequalificació inicial, que tendix, a més, a englobar com a lesions el gruix de violències denunciades, prèvia a l'acusació que es formule i al pronunciament que faça la sentència.

Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

Quadre 21.7

21.2.3. Persones jutjades en els jutjats de violència sobre la dona i percentatge de condemnes

A continuació, es presenta en el Quadre 21.8 el nombre de **persones jutjades i condemnades** referit a judicis de faltes, delictes lleus i sentències per delictes dictades de conformitat. Les absolucions, per tant, es referixen només a faltes i delictes lleus, ja que la sentència de conformitat és sempre condemnatòria en els Jutjats de Violència sobre la Dona. En la resta de delictes, quan no hi ha conformitat, el cas es remet a una altra instància, bé als jutjats penals o bé a l'Audiència Provincial, i continua jutjant-se. Les dades de l'any anterior s'oferixen desagregades per sexe, ja que, encara que el més habitual és que el condemnat siga un home, en ocasions es produeixen denúncies creuades i, en conseqüència, també poden ser jutjades i condemnades o absoltes algunes dones.

El nombre de persones jutjades i el de condemnades ha augmentat tant a **Espanya** com en la **Comunitat Valenciana** en 2023 respecte a l'any anterior. Les persones jutjades han augmentat un 17 % a Espanya i un 23,5 % en la Comunitat Valenciana. Les persones condemnades han augmentat un 19,4 % a Espanya i un 25,8 % en la Comunitat Valenciana.

PERSONES JUTJADES EN ELS JUTJATS DE VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA, 2022-2023
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

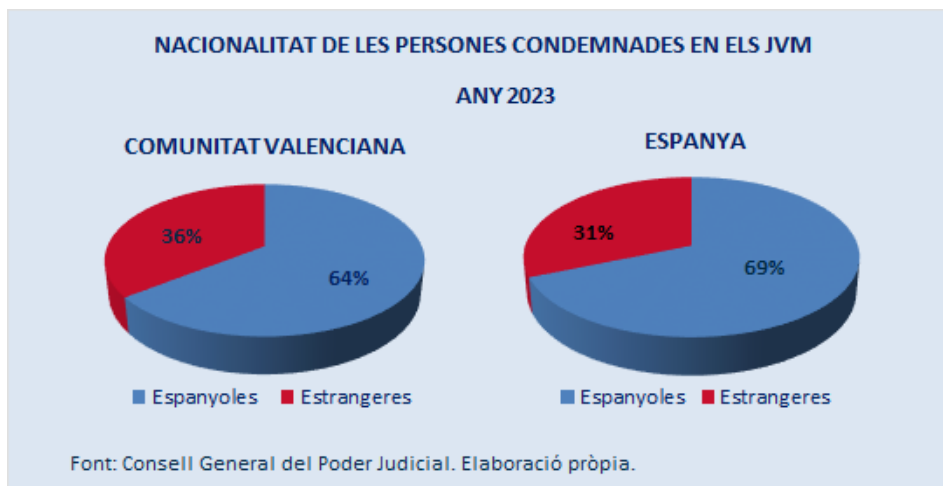
	2022					2023				
	Núm. PERSONES JUTJADES	PERSONES CONDEMNADES		PERSONES ABSOLTES		Núm. PERSONES JUTJADES	PERSONES CONDEMNADES		PERSONES ABSOLTES	
		Persones espanyoles	Persones estrangeres	Persones espanyoles	Persones estrangeres		Persones espanyoles	Persones estrangeres	Persones espanyoles	Persones estrangeres
ESPANYA										
Homes	25.281	15.691	7.189	1.938	463	29.490	18.720	8.507	1.765	498
Dones	20	7	1	11	1	101	59	33	9	0
TOTAL	25.301	15.698	7.190	1.949	464	29.591	18.779	8.540	1.774	498
C. VALENCIANA										
Homes	3.963	2.201	1.376	280	106	4.895	2.895	1.600	279	121
Dones	5	0	0	5	0	6	4	1	1	0
TOTAL	3.968	2.201	1.376	285	106	4.901	2.899	1.601	280	121

Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

Quadre 21.8

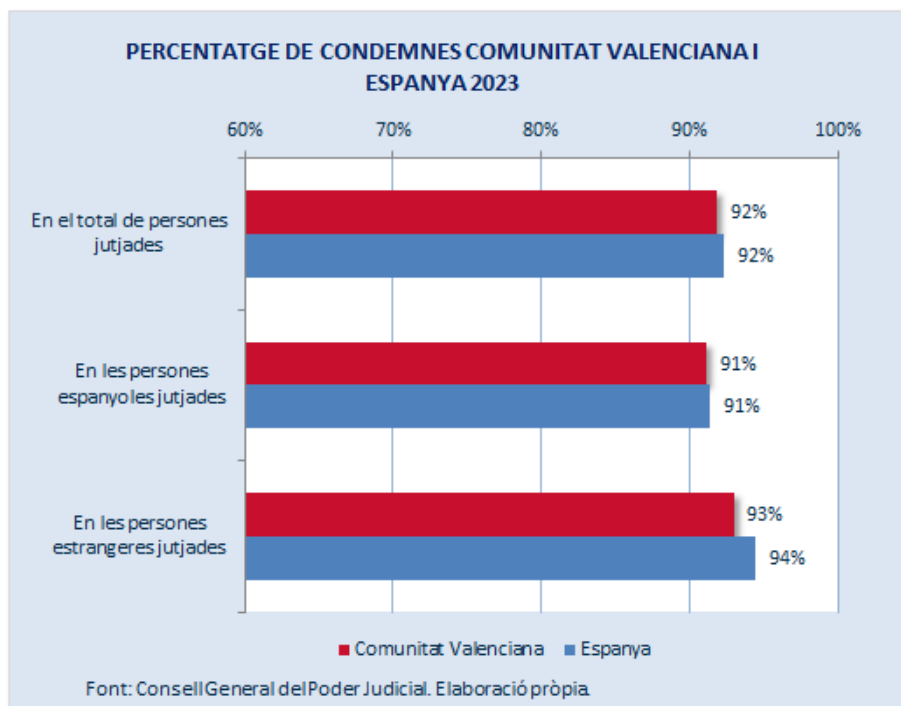

De les persones condemnades en la **Comunitat Valenciana**, el 64 % són espanyoles i el 36 % estrangeres. A **Espanya**, aquests percentatges són del 69 % i del 31 %, respectivament (Gràfic 21.7).

Gràfic 21.7

La **taxa de persones condemnades respecte a les jutjades és del 92 %**, tant a Espanya com en la Comunitat Valenciana. Per nacionalitat, de les persones espanyoles jutjades en els Jutjats de Violència sobre la Dona de la Comunitat Valenciana, un 91 % han resultat condemnades, el mateix percentatge que en els Jutjats de Violència sobre la Dona del conjunt del territori espanyol. En el cas de les persones estrangeres, un 93 % en la Comunitat Valenciana i un 94 % a Espanya han resultat condemnades (Gràfic 21.8).

Gràfic 21.8

El nombre de **menors jutjats** amb imposició de mesures per delictes de violència sobre la dona, una dada d’especial interès i preocupació social, ha augmentat un 31 % a **Espanya** en 2023 respecte a l’any anterior. En la **Comunitat Valenciana** han sigut jutjats amb imposició de mesures 51 menors en 2023, setze més que l’any anterior. Aquests 51 menors representen el 16 % del total de menors jutjats amb imposició de mesures a Espanya (Quadre 21.9).

MENORS JUTJATS PER DELICTE PER VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA, 2022-2023
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

	2022				2023			
	CV	%	Espanya	%	CV	%	Espanya	%
AMB IMPOSICIÓ DE MESURES*	35	100,0%	240	100,0%	51	100,0%	315	100,0%
Epanyols	30	85,7%	199	82,9%	43	84,3%	268	85,1%
Estrangers	5	14,3%	41	17,1%	8	15,7%	47	14,9%
SENSE IMPOSICIÓ DE MESURES*	4	100,0%	16	100,0%	2	100,0%	27	100,0%
Epanyols	4	100,0%	12	75,0%	2	100,0%	22	81,5%
Estrangers	0	0,0%	4	25,0%	0	0,0%	5	18,5%

* S'equiparen a sentències condemnatòries. ** S'equiparen a sentències absolutòries.
Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

Quadre 21.9

21.2.4. Sentències

Es presenten a continuació, en el Quadre 21.19, les dades de les **sentències dictades en la Comunitat Valenciana i a Espanya** en l'àmbit de la violència de gènere, tant en xifres totals com desagregades segons si procedixen dels Jutjats de Violència sobre la Dona, dels Jutjats penals o de les Audiències Provincials.

En total, a Espanya han sigut dictades 59.850 sentències, de les quals **8.493 (14 %) corresponen a òrgans judicials de la Comunitat Valenciana**, el mateix percentatge que l'any anterior. D'aquestes últimes, 7.028 (un 82,8 %, quatre punts percentuals més que l'any anterior) han resultat condemnatòries, i les restants 1.465 (17,2 %), absolutòries. A Espanya, el percentatge de sentències condemnatòries ha assolit un nou màxim històric, amb el 81,2 % de les sentències dictades.

SENTÈNCIES DICTADES EN L'ÀMBIT DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE, 2022-2023
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

	2022				2023			
	JVM	Jutjats Penals	Audiències Provincials	Total	JVM	Jutjats Penals	Audiències Provincials	Total
SENTÈNCIES CONDEMNATÒRIES								
C. Valenciana	3.577	2.567	56	6.200	4.500	2.486	42	7.028
%	90,3%	66,9%	78,9%	78,8%	91,8%	70,3%	75,0%	82,8%
Espanya	22.883	21.097	376	44.356	27.319	20.948	350	48.617
%	90,5%	66,8%	78,3%	77,3%	93,9%	69,1%	81,0%	81,2%
SENTÈNCIES ABSOLUTÒRIES								
C. Valenciana	386	1.271	15	1.672	401	1.050	14	1.465
%	9,7%	33,1%	21,1%	21,2%	8,2%	29,7%	25,0%	17,2%
Espanya	2.401	10.497	104	13.002	1.774	9.377	82	11.233
%	9,5%	33,2%	21,7%	22,7%	6,1%	30,9%	19,0%	18,8%
TOTAL SENTÈNCIES								
C. Valenciana	3.963	3.838	71	7.872	4.901	3.536	56	8.493
%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Espanya	25.284	31.594	480	57.358	29.093	30.325	432	59.850
%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

Quadre 21.10

21.3. MESURES DE PROTECCIÓ I TUTELA JUDICIAL A LES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

21.3.1. Ordres de protecció i mesures de protecció i seguretat

A Espanya, durant l'any 2023, han sigut incoades 50.806 ordres de protecció i mesures de protecció i seguretat per a víctimes de violència de gènere (un 7,5 % més que l'any anterior): 42.478 en els Jutjats de Violència sobre la Dona (JVD) i 8.328 en els Jutjats de Guàrdia. Del total, 6.299 corresponen a l'àmbit judicial de la Comunitat Valenciana (un 1 % menys que l'any anterior), de les quals 5.373 han sigut sol·licitades i incoades en els Jutjats de Violència sobre la Dona, i 926 en els Jutjats de Guàrdia fora dels horaris d'audiència dels JVD (Quadre 21.11).

D'aquestes 5.373 ordres i mesures de protecció i seguretat incoades en els Jutjats de Violència sobre la Dona durant l'any 2023 en la Comunitat Valenciana, 4.286 (el 79,8 %) han sigut finalment acceptades i adoptades pels tribunals, tres punts percentuals menys que l'any anterior. A Espanya, aquest percentatge ha sigut del 68,7 %, cinc dècimes percentuals més que l'any anterior.

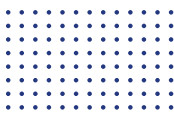
ORDRES DE PROTECCIÓ I MESURES DE PROTECCIÓ I SEGURETAT SOL·LICITADES I INCOADES EN ELS JUTJATS DE VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA*, 2022-2023 COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

	2022				2023			
	CV	%	Espanya	%	CV	%	Espanya	%
INCOADES	5.458	100,0%	39.909	100,0%	5.373	100,0%	42.478	100,0%
Inadmeses	52	1,0%	174	0,4%	49	0,9%	187	0,4%
Adoptades	4.518	82,8%	27.229	68,2%	4.286	79,8%	29.177	68,7%
Denegades	888	16,3%	12.505	31,3%	1.038	19,3%	13.113	30,9%
Ràtio ordres/dones víctimes de violència de gènere		22,8%		24,6%		19,0%		21,8%

(*) Es computen les ordres de protecció sol·licitades a l'empara de l'art. 544 ter LECrim i les mesures de protecció previstes en l'art. 544 bis LECrim.

Font: Consell General del Poder Judicial.

Quadre 21.11

El 35 % de les ordres i mesures de protecció i seguretat incoades en els JVM han sigut sol·licitades per dones estrangeres a **Espanya**. En la **Comunitat Valenciana**, el 62 % han sigut sol·licitades per dones espanyoles i el 38 % per dones estrangeres. En la nostra Comunitat, quasi 22 de cada 100 dones víctimes de violència de gènere sol·liciten protecció, mentre que la mitjana a Espanya és de 19 de cada 100 (Quadre 21.12).

ORDRES DE PROTECCIÓ I MESURES DE PROTECCIÓ I SEGURETAT INCOADES EN ELS JVM PER NACIONALITAT I EDAT DE LA VÍCTIMA, 2023 COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

	C. Valenciana	%	Espanya	%
TOTAL ORDRES I MESURES	5.373	100%	42.478	100%
Dona espanyola major d'edat	3.315	61,7%	27.114	63,8%
Dona espanyola menor d'edat	22	0,4%	431	1,0%
Dona estrangera major d'edat	1.987	37,0%	14.457	34,0%
Dona estrangera menor d'edat	49	0,9%	476	1,1%
Ràtio ordres/dones víctimes de violència de gènere		19,0%		21,8%

Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

Quadre 21.12

De les ordres i mesures de protecció i seguretat en la **Comunitat Valenciana**, un 62 % han sigut sol·licitades per a protegir-se d'homes de nacionalitat espanyola i un 38 % d'homes estrangers. A **Espanya**, aquests percentatges han sigut del 65 % i del 35 %, respectivament (Quadre 21.13).

Cal assenyalar que, a 1 de gener de 2024, el percentatge d'homes estrangers sobre el total d'homes és del 14 % a Espanya i del 18 % en la Comunitat Valenciana.

ORDRES I MESURES DE PROTECCIÓ I SEGURETAT DELS JVM PER NACIONALITAT DE DENUNCIAT, 2022-2023, COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

	C. Valenciana	%	Espanya	%
DENUNCIATS PER NACIONALITAT 2022	5.458	100%	39.909	100%
Home espanyol	3.295	60%	26.254	66%
Home estranger	2.163	40%	13.655	34%
DENUNCIATS PER NACIONALITAT 2023	5.373	100%	42.478	100%
Home espanyol	3.306	62%	27.479	65%
Home estranger	2.067	38%	14.999	35%

Quadre 21.13

Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

En la **Comunitat Valenciana**, de les 5.373 ordres i mesures incoades en els Jutjats de Violència sobre la Dona, el 94 % han sigut sol·licitades a instància de la víctima, el mateix percentatge que a **Espanya**. En el Quadre 21.14 es presenta el detall per províncies en la nostra Comunitat.

Les **mesures de protecció i seguretat** acordades en els jutjats poden ser de naturalesa civil o penal, i també poden donar-se totes dues en una mateixa resolució. En el Quadre 21.15 apareix la relació de totes aquestes mesures i el nombre de vegades que han sigut imposades, segons el tipus, en 2023 a la Comunitat Valenciana i a Espanya. Les **mesures penals** que més s'han imposat en 2023, igual que l'any anterior, tant en la Comunitat Valenciana com a Espanya, són l'allunyament i la prohibició de comunicació.

Les **mesures civils** més repetides han sigut la prestació d'aliments, l'atribució de l'habitatge i la suspensió del règim de visites, sent aquesta última la segona mesura de naturalesa civil més imposada en la Comunitat Valenciana. En relació amb la **protecció de menors**, hi ha hagut a la Comunitat 36 suspensions de la pàtria potestat (totes elles amb OP), 430 suspensions de la guàrdia i custòdia (19 d'elles sense OP), i altres 51 mesures sobre protecció del menor o la menor (16 d'elles sense OP).

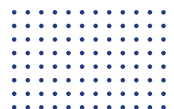
ORDRES DE PROTECCIÓ EN ELS JVM PER SOL·LICITANT, 2022-2023 COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2022					
A instàncies de la víctima	37.524	5.043	1.975	419	2.649
d'altres persones	111	7	4	-	3
del Ministeri Fiscal	1.684	336	224	41	71
d'ofici	574	72	10	2	60
de l'administració	16	-	-	-	-
TOTAL	39.909	5.458	2.213	462	2.783
ANY 2023					
A instàncies de la víctima	40.075	5.069	2.298	473	2.298
d'altres persones	179	5	1	2	2
del Ministeri Fiscal	1.644	255	158	-	69
d'ofici	563	44	2	-	42
de l'administració	17	-	-	-	-
TOTAL	42.478	5.373	2.459	475	2.411

Font: Consell General del Poder Judicial. Elaboració pròpia.

Quadre 21.14

MESURES DE PROTECCIÓ I SEGURETAT DE LES VÍCTIMES (*)
COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2023

	C. Valenciana		Espanya	
	Amb OP	Sense OP	Amb OP	Sense OP
Privativa de llibertat	134	65	871	614
Eixida del domicili	415	434	2.625	807
Allunyament	2.403	980	19.656	5.481
Prohibició de comunicació	2.344	855	19.037	5.233
Prohibició de tornar al lloc del delictes	157	101	1.663	310
Suspensió tinença, ús d'armes	406	328	4.474	1.423
Penal, altres	590	134	1.949	771
TOTAL DE NATURALESA PENAL	6.449	2.897	50.275	14.639
Atribució de l'habitatge	525	107	4.241	309
Permuta ús d'habitatge familiar	118	18	361	61
Suspensió règim de visites	615	59	3.720	306
Suspensió pàtria potestat	36	0	378	35
Suspensió guàrdia i custòdia	411	19	2.276	135
Prestació aliments	972	90	6.055	416
Sobre protecció menor	35	16	173	40
Civil, altres	221	18	2.038	213
TOTAL DE NATURALESA CIVIL	2.933	327	19.242	1.515

(*) Incloues totes Arts. 544 bis i 544 Ter.

Font: Consell General del Poder Judicial.

Quadre 21.15

21.3.2. Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delicte (OAVD)

La **Xarxa de la Generalitat d'OAVD** (Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delicte) es va iniciar el febrer de 2018 amb les 21 oficines recollides a l'annex del Decret 165/2016, de 4 de novembre, del Consell, pel qual es crea i es regula la Xarxa d'Oficines de la Generalitat d'Assistència a les Víctimes del Delicte, a les quals cal afegir l'OAVD d'Utiel, que es va posar en funcionament amb anterioritat, en el marc d'un conveni de col·laboració subscrit entre la Generalitat i la Mancomunitat de l'Interior Terra del Vi. Posteriorment, al juny de 2018, es van crear i posar en marxa les oficines de Carlet i Picassent i, en 2020, les de Lliria i Ontinyent. Tot i les circumstàncies sobrevingudes després de la declaració de la pandèmia de la COVID-19, la Xarxa es va ampliar amb tres noves oficines: Ibi, Quart de Poblet i Massamagrell. En 2021 es van obrir les oficines de Novelda, Sant Vicent del Raspeig, Villena, Montcada i Mislata. En 2022 es va inaugurar l'oficina de la Vila Joiosa, arribant, en aquell moment, a un total de 35 OAVD distribuïdes per tot el territori de la Comunitat Valenciana.

Les OAVD es configuren com a **unitats especialitzades que presten un servei multidisciplinari, públic i gratuït** a les víctimes de delictes, testimonis i persones en situació de risc, en els àmbits jurídic, psicològic i social. El servei es presta les 24 hores del dia i tots els dies de l'any, de manera presencial en l'horari establert en cada localitat. A més, les víctimes poden sol·licitar assistència a través de l'Oficina Virtual o mitjançant un telèfon de guàrdia per a situacions d'emergència.

Així mateix, la Xarxa d'Oficines de la Generalitat compta, des d'abril de 2019, amb **una Oficina de Denúncies i Assistència a les Víctimes de Violència de Gènere de València**, concebuda per a abordar de manera interdisciplinària l'assistència a les víctimes de violència de gènere i facilitar el tràmit de denúncia dels fets delictius. L'atenció multidisciplinària és duta a terme per agents del Cos Nacional de Policia adscrita a la Comunitat Valenciana, personal de la Xarxa d'Assistència a les Víctimes del Delicte i de l'Institut de Medicina Legal, amb l'assistència del torn d'ofici especialitzat en Justícia Gratuïta.

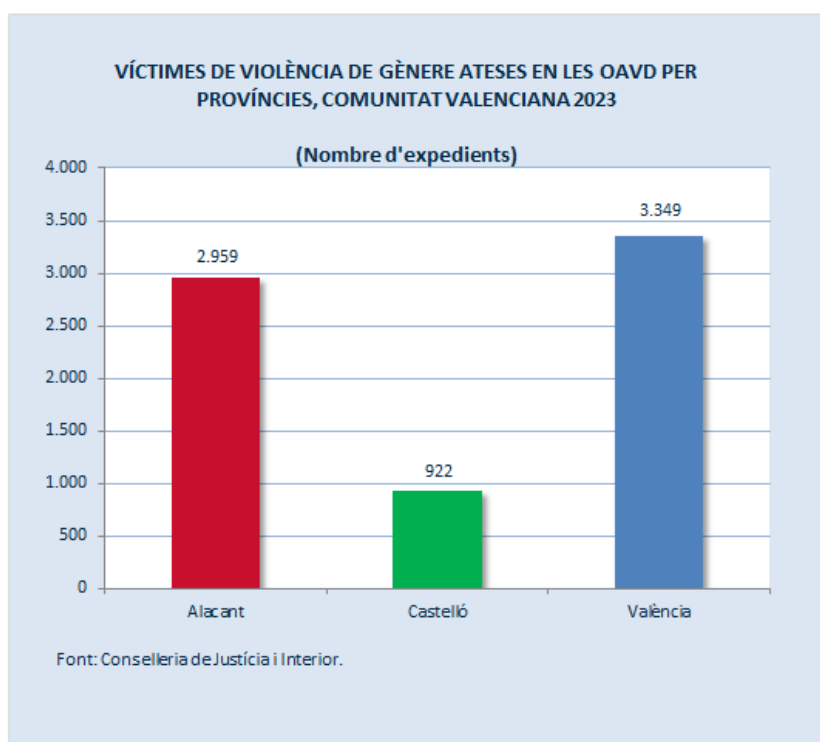
El seu horari d'atenció al públic és de 9.00 a 21.00 hores els 365 dies de l'any. A més, l'any 2022 es van posar en marxa les **Oficines de Denúncies i Assistència a les Víctimes de Violència de Gènere de Castelló de la Plana i d'Alacant**. En 2023 s'han creat dues noves oficines a **Nules i Segorbe**. Amb aquest desplegament, la Xarxa compta, a finals de 2023, amb un total de 37 Oficines d'Assistència a les Víctimes del Delicte i 3 Oficines de Denúncies i Assistència a les Víctimes de Violència de Gènere. En matèria de violència de gènere, les OAVD presten assistència jurídica, psicològica i social a les víctimes, i les oficines provincials (Castelló, València i Alacant) actuen com a punt de coordinació, dins la Comunitat Valenciana, de les ordres de protecció en matèria de violència domèstica i de gènere.

Durant l'any 2023, la **Xarxa d'Oficines ha assistit un total de 23.798 víctimes** amb expedient associat, amb independència de la data d'obertura d'aquest. Aquesta xifra arreu tant les víctimes ateses per primera vegada en 2023 com aquelles que ja havien sigut assistides en anys anteriors. Del total, 14.321 —és a dir, el 60 %— han sigut ateses com a conseqüència de violència de gènere. D'aquestes últimes, 7.230 expedients han sigut oberts per primera vegada en 2023 (2.959 a Alacant, 922 a Castelló i 3.349 a València), mentre que la resta corresponen a expedients iniciats en anys anteriors (Gràfic 21.9).

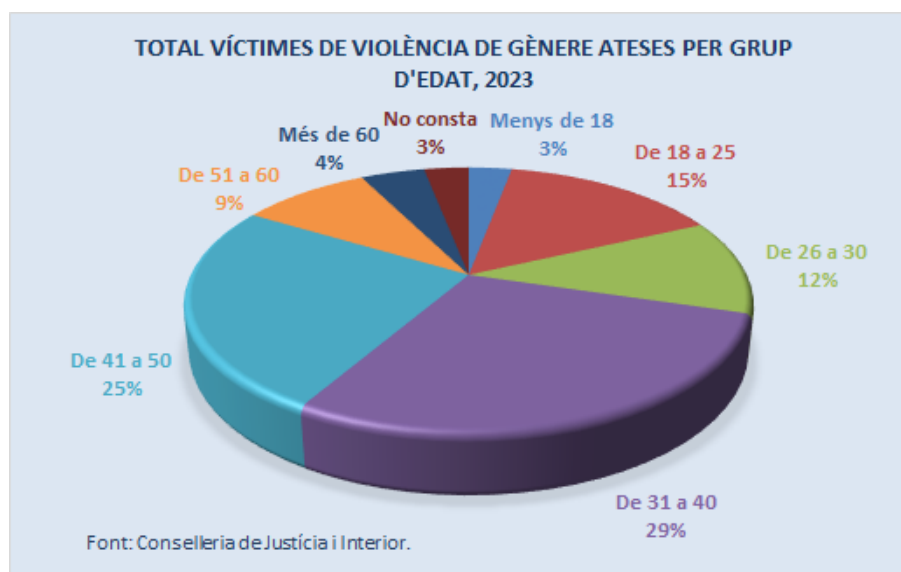

Pel que fa a la **tipologia dels delictes** que han originat la situació de violència de gènere en 2023, un 25,05 % de les dones han sigut víctimes de delictes de lesions; un 17,61 %, d'amenaçes; un 7,73 %, de delictes contra la vida; un 6,45 %, de coaccions; i un 5,38 %, d'altres delictes contra la llibertat sexual. Els trencaments de mesures de protecció representen el 12,06 % dels delictes registrats. La resta de delictes s'agrupen al voltant del 18,41 % (Quadre 21.16).

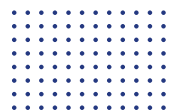
De les 7.230 dones víctimes de violència de gènere ateses en 2023 per la Xarxa, el 29 % es troben en edats compreses entre 31 i 40 anys, i el 25 % entre 41 i 50 anys, sent aquests els **grups d'edat** més prevalents (Gràfic 21.10).

Gràfic 21.9

Gràfic 21.10

FETS DELICTIUS EN EXPEDIENTS ASSOCIATS A LES VÍCTIMES, OAVD DE LA COMUNITAT VALENCIANA , 2023

C. Valenciana		
	N	%
TIPUS DE DELICTE		
Abús sexual	9	0,2%
Agressió sexual	74	1,2%
Amenaces	1.283	21,6%
Calúmnies	60	1,0%
Coaccions	470	7,9%
Contra la vida	563	9,5%
Contra la llibertat sexual	61	1,0%
Contra la integritat física	185	3,1%
Contra la llibertat i l'honor	25	0,4%
Delicte lesions (art. 148)	307	5,2%
Delicte lesions lleus (art. 153)	1.518	25,5%
Delictes comesos a través de mitjans electrònics	41	0,7%
Altres delictes contra la llibertat sexual	392	6,6%
Injúries	16	0,3%
Trencament de mesures	878	14,8%
Resta delictes contra llibertat i honor	62	1,0%
Resta delictes i faltes violència de gènere	7	0,1%
TOTAL	5.951	100%

Font: Conselleria de Justícia i Interior.

Quadre 21.16

21.4. L'ATENCIÓ SOCIO SANITÀRIA I LABORAL A LES DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE I D'ALTRES VIOLÈNCIES SOBRE LA DONA

En aquest epígraf es presenten dades dels serveis d'atenció telefònica a víctimes de violència de gènere i d'altres formes de violència sobre la dona, de l'atenció prestada a través de la Xarxa de Centres Dona de la Comunitat Valenciana i les dades sobre assistència sanitària a dones i detecció de casos de violència de gènere a través dels programes de la Conselleria de Sanitat.

21.4.1. Serveis telefònics d'àmbit nacional

En el Quadre 21.17 es reflectix el nombre de telefonades pertinents al telèfon d'urgències per maltractament 016, que en 2023 ha disminuït un 2,1 % a Espanya i un 2,8 % en la Comunitat Valenciana. El servei 016 es va ampliar al març de 2021 per a incloure l'atenció a totes les formes de violència contra les dones recollides en el Conveni del Consell d'Europa sobre prevenció i lluita contra la violència contra les dones i la violència domèstica, fet a Istanbul l'any 2011 i ratificat per Espanya en 2014. Per tant, a partir d'aquesta data, el servei atén no només casos de violència de gènere, sinó també de violència domèstica, assetjament i violència sexual (mutilació genital femenina, matrimoni forçat, avortament i esterilització forçats, assetjament sexual, etc.).

TELEFONADES AL 016, COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

Nombre de telefonades al 016	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	100.243	10.111	3.752	1.044	5.315
ANY 2022	102.432	10.409	3.826	1.225	5.358

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Ministeri de Igualtat. Elaboració

Quadre 21.17

A les telefonades cal afegir els altres dos canals d'àmbit nacional oberts a les dones per a demanar ajuda: s'han rebut 1.203 **correus electrònics** en 2023 (cap procedent de la Comunitat Valenciana), 5.045 missatges de **WhatsApp** (135 procedents de la Comunitat Valenciana) i 8.079 consultes pertinents (99 de la Comunitat Valenciana) a través del servei de xat en línia de la web de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere.

El Quadre 21.18 presenta el nombre d'usuàries actives, a 31 de desembre, del **Servei Telefònic d'Atenció i Protecció a les Víctimes de Violència de Gènere** (Atenpro). Un acord entre el Ministeri d'Igualtat i la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) contempla l'ampliació d'aquest servei, des de la segona meitat de 2021, a les víctimes de violència sexual i, progressivament, a les víctimes de violència domèstica, fins a arribar a finals de 2023 a totes les víctimes de

qualsevol tipus de violència. L'ampliació i modernització del servei compta amb el finançament dels fons europeus **Next Generation-UE** amb un total de quasi 32,7 milions d'euros, dels quals quasi 10,5 milions corresponen a 2023³.

Atenpro és un servei de seguiment per a víctimes que ja han interposat denúncia, mitjançant el qual reben **atenció especialitzada**. Tant aquest servei com el 016 funcionen les 24 hores del dia durant els 365 dies de l'any i són gratuïts.

El nombre d'usuàries actives del servei Atenpro a 31 de desembre ha augmentat respecte a l'any anterior un 6 % a **Espanya** i un 2 % en la **Comunitat Valenciana**.

USUÀRIES DEL SERVEI TELEFÒNIC ATENPRO. COM. VALENCIANA I ESPANYA, 2022-

Usuàries actives	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	18.074	3.532	1.396	405	1.731
ANY 2022	17.062	3.451	1.343	406	1.702

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere del Ministeri d'Igualtat i Federació Espanyola de Municipis i Províncies. Elaboració pròpia.

Quadre 21.18

³Reial Decret 1042/2021, de 23 de novembre, pel que es regula la concessió directa d'una subvenció a la Federació Espanyola de Municipis i Províncies per a la modernització i ampliació dels dispositius d'atenció i protecció a les víctimes de violència masclista en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

21.4.2. L'atenció a través de la Xarxa Centres Dona en la Comunitat Valenciana

La **Xarxa de Centres Dona**, dependent de la Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge, és un recurs públic i gratuït, gestionat en règim d'externalització per una empresa privada, la finalitat del qual és proporcionar atenció integral no només a les dones víctimes de violència de gènere, sinó també a les víctimes de qualsevol tipus de violència sobre la dona: violència domèstica, agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic, etc.

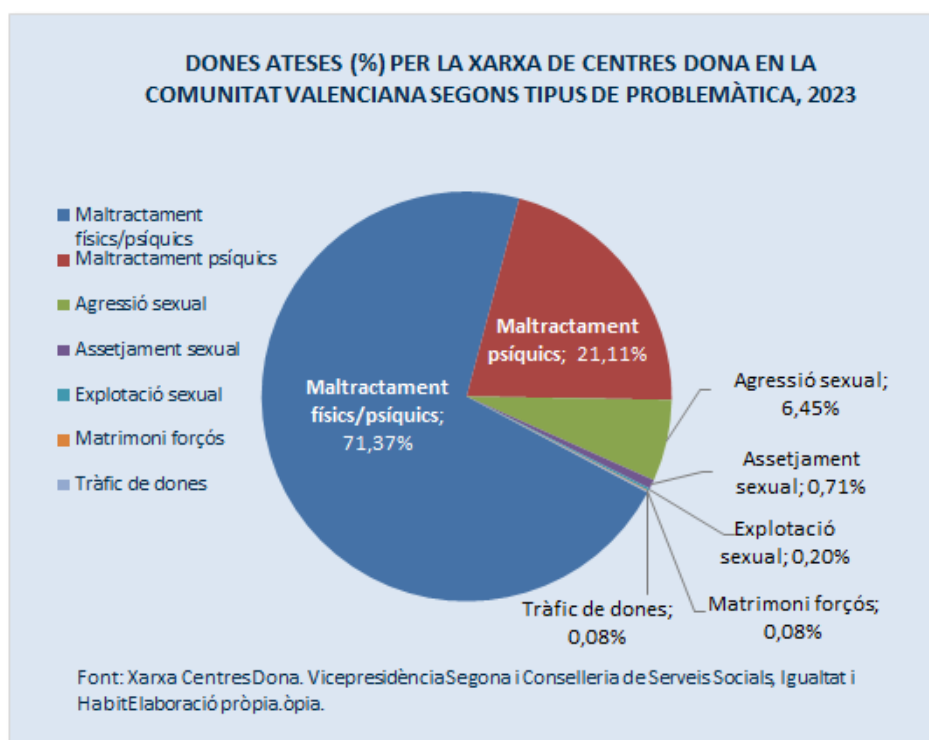
La majoria de les dones ateses per la Xarxa en 2023 han sigut víctimes de violència de gènere exercida per les seues parelles o exparelles. Els **Centres Dona d'Alacant, Castelló i València** funcionen ininterrompudament les 24 hores del dia, tots els dies de l'any. Els centres de **Dénia i Torrevella** presten servei de 08.00 h a 22.00 h també tots els dies de l'any, mentre que els **Centres Dona Rural i d'Interior** de Sogorb, Sant Mateu, Elda, Yàtova i Xàtiva funcionen de 09.00 h a 21.00 h, de dilluns a dissabte.

En 2023, la Xarxa de Centres Dona ha comptat amb un total de deu centres a la Comunitat Valenciana. La **modalitat rural** dona cobertura a les zones rurals i/o d'interior mitjançant un servei d'atenció itinerant combinat amb atenció presencial. Això vol dir que els professionals que intervenen en l'atenció a les víctimes es desplacen fins al municipi de residència de la dona, en coordinació amb els agents socials de la zona. Amb aquests centres es pretén garantir assistència a les víctimes residents en municipis amb majors dificultats d'accés a aquest recurs.

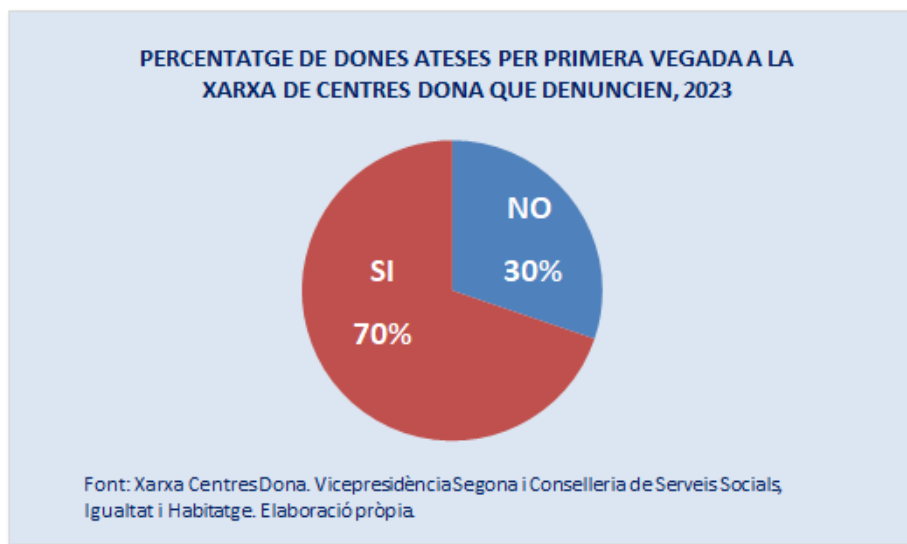
Casos atesos

Durant l'any 2023, la **Xarxa Centres Dona** ha atés un total de 8.634 dones (un 11 % més que en 2022), víctimes de problemàtiques com maltractaments físics i/o psíquics, agressions sexuals en l'àmbit laboral, tràfic o matrimonis forçats. D'aquest total, 3.901 dones han sigut ateses per primera vegada, 3.697 corresponen a casos oberts en anys anteriors i 1.036 han sigut casos represos. El nombre de casos nous ha augmentat un 11 % respecte a l'any anterior. El Gràfic 21.11 mostra, per als nous casos de 2023, el percentatge de dones ateses segons el tipus de problemàtica.

Gràfic 21.11

El 69,8 % de les dones ateses en 2023 als Centres Dona han interposat denúncia (Gràfic 21.12).

Gràfic 21.12

Pel que fa a les **menors** ateses per primera vegada en 2023, 42 presentaven maltractament físic i psíquic, 17 maltractament psíquic i 36 van ser víctimes de violència sexual.

El **servei telefònic d'ajuda** (900 580 888) va rebre, durant l'any 2023, un total de 68.148 trucades, un 1,4 % més que l'any anterior.

Pel que respecta a les **atencions realitzades**, cal destacar que s'han dut a terme un total de 42.407 atencions des dels Centres Dona, un 13 % més que l'any anterior. Del total, 22.946 (54,1 %) van ser presencials, 5.634 (13,3 %) en itinerància, amb desplaçament de les tècniques dels Centres Dona Rurals i d'Interior, 13.666 (32,2 %) de manera telefònica i 161 (0,4 %) per videoconferència.

Quant a les actuacions realitzades en matèria d'**inserció sociolaboral** en 2023, la Xarxa ha intervingut amb **477 dones**, de les quals al 42 % se'ls va obrir expedient en l'any en curs i el 58 % ja tenien expedient obert en anys anteriors. S'han realitzat un total de 1.458 derivacions a diferents programes i recursos d'ocupació (al servei

Labora, associacions i fundacions, agències de desenvolupament local, empreses de treball temporal, etc.) amb la finalitat de facilitar la inserció de les dones ateses. Es té constància que **160 dones** ateses per la Xarxa, aquest any o en anys anteriors, s'han inserit en el mercat laboral durant 2023. El tipus de contractació majoritari ha sigut el temporal (80,6 %), seguit de la indefinida (15,6 %), i el 4,8 % restant correspon a altres tipus de contractació.

Durant 2023, s'ha atès, a més, **758 menors**, fills i filles de dones víctimes de violència de gènere o violència sexual. L'**atenció psicològica** infantojuvenil s'ha prestat de forma exclusivament individualitzada a 730 d'aquests menors (357 xiquets i 373 xiquetes), i de forma conjunta grupal i individual a la resta (11 xiquets i 17 xiquetes).

21.4.3. Atenció sanitària i detecció de casos de violència de gènere en la Comunitat Valenciana

La Conselleria de Sanitat duu a terme un **programa d’atenció sanitària en casos de violència de gènere** amb tres objectius principals: l’atenció específica a les dones que presenten símptomes evidents de maltractament; la detecció activa de casos entre les dones ateses en el sistema sanitari amb símptomes o lesions sospitoses de violència de gènere; i la detecció precoç dels casos de violència en dones de 14 anys o més que acudixen a consulta per altres motius de salut. El programa es desenvolupa a través de l’aplicació SIVIO (Sistema d’Informació per a la Detecció i Actuació contra la Violència de Gènere).

El nombre de dones que han participat en el cribratge del **programa SIVIO** en 2023 ha disminuït un 13,6 % respecte a l’any anterior i ha sigut de 52.049 (25.436 a Alacant, 23.607 a València i 3.006 a Castelló), de les quals 1.670 (687 a Alacant, 793 a València i 190 a Castelló) van donar positiu en violència de gènere física, psíquica i/o sexual. El percentatge de casos positius detectats ha sigut del 3,21 % de les participants, superior al 2,43 % de l’any anterior. El nombre d’informes mèdics elaborats per presumptes lesions per violència de gènere i remesos als jutjats competents ha sigut de 5.071 (Quadre 21.19).

CRIBRATGE DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE PER PROVÍNCIES, COMUNITAT VALENCIANA 2023

	Participants	Casos positius		Tipus de maltractament					
	Núm. dones	N	%	Físic	%	Psicològic	%	Sexual	%
Alacant	25.436	687	2,70%	334	48,62%	652	94,91%	89	12,95%
Castelló	3.006	190	6,32%	108	56,84%	179	94,21%	22	11,58%
València	23.607	793	3,36%	351	44,26%	745	93,95%	105	13,24%
TOTAL	52.049	1.670	3,21%	793		1.576		216	

Font: Direcció General de Salut Pública, Conselleria de Sanitat. Elaboració pròpia.

Quadre 21.19

21.5. DRETS ECONÒMICS I LABORALS DE LES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE I DE VIOLÈNCIES SEXUALS

Amb l'entrada en vigor, el 7 d'octubre de 2022, de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de Garantia Integral de la Llibertat Sexual, es reconeixen **drets econòmics i laborals a les víctimes de violències sexuals** que, a aquests efectes, s'equiparen jurídicament a les víctimes de violència de gènere en alguns casos. També se'ls reconeixen, en determinats supòsits, altres drets, com ara la prioritat en l'accés al parc d'habitatge públic, als centres residencials i als programes d'ajuda per a l'accés a l'habitatge. A partir de 2023, les dades estadístiques inclouen, quan és aplicable, tots dos col·lectius: tant les víctimes de violència de gènere com les de violències sexuals. Per a aquest exercici, es presenten les dades estadístiques desagregades per tipus de col·lectiu de víctimes en aquells casos en què es disposa d'aquesta informació.

21.5.1. Drets econòmics

Les **ajudes econòmiques tramitades en virtut de l'article 27** de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, són de pagament únic i estan dirigides a les **víctimes de violència de gènere** que no disposen de rendes superiors, en còmput anual, al 75 % del salari mínim interprofessional, exclosa la part proporcional de les pagues extraordinàries, i sempre que es presumisca que, per motiu de la seua edat, manca de preparació general o especialitzada, o altres circumstàncies socials, tindran dificultats per a aconseguir una ocupació i, per aquesta raó, no participaran en els programes d'ocupació establits per a la inserció professional.

En 2023, segons dades de la Secretaria Autònoma d'Igualtat i Diversitat, s'han concedit en la Comunitat Valenciana **49 d'aquestes ajudes**, per un import anual tramitat de **279.360 euros**. En 2022, segons l'estadística del Ministeri d'Igualtat, el nombre d'ajudes concedides en la Comunitat Valenciana en virtut del citat article 27 va ser de 65.

El Quadre 21.20 mostra el nombre d'**ajudes per canvi de residència** concedides a **Espanya** i en la **Comunitat Valenciana**. Aquestes ajudes es concedeixen a víctimes de violència de gènere, violència sexual o violència domèstica, amb determinats requisits.

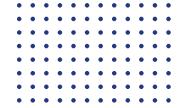
AJUDES PER A CANVI DE RESIDÈNCIA. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	2.348	374	151	38	185
ANY 2022	2.478	372	127	58	187

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Elaboració pròpia.

Quadre 21.20

Altres ajudes econòmiques gestionades per la Secretaria Autònoma d'Igualtat i Diversitat i concedides en la **Comunitat Valenciana** en matèria de **violència sobre la dona** durant l'any 2023 han sigut:

- **Indemnitzacions** per causa de mort, gran invalidesa i incapacitat permanent absoluta. Es concedeix un import de 75.000 euros per cada indemnització. En 2023 s'han concedit 9 indemnitzacions, per un total de **675.000 euros**.
- **Ajudes del Fons d'Emergència** (article 55 de la Llei 7/2012, de la Generalitat, integral contra la violència sobre la dona en l'àmbit de la Comunitat Valenciana). Són ajudes immediates, de pagament únic, per a víctimes de violència sobre la dona residents a la Comunitat Valenciana que manquen de mitjans suficients per a atendre les seues necessitats més urgents en situacions d'emergència. En 2023, un total de 489 dones han sol·licitat i rebut aquestes ajudes, amb un import total executat de **483.894,39 euros**.

Prestacions d'orfandat

L'any 2023, el nombre de pensions i prestacions d'orfandat reconegudes per casos de violència de gènere i altres violències sobre la dona va ser d'**11** en la **Comunitat Valenciana**, dues més que l'any anterior: 5 a Alacant, 1 a Castelló i 5 a València, amb un import mitjà de **757,25 euros mensuals** (690,27 euros l'any anterior). Les dades es presenten en el Quadre 21.21.

PRESTACIONS D'ORFANDAT PER PROVÍNCIES, COMUNITAT VALENCIANA, 2022-2023

	Alacant	Castelló	València	Total CV	Pensió mitjana (€)
ANY 2023	5	1	5	11	757,25
ANY 2022	2	1	6	9	690,27

Font: Institut Nacional de la Seguretat Social. Elaboració pròpia.

Quadre 21.21

21.5.2. Drets laborals

A efectes de **drets laborals i prestacions de la Seguretat Social**, i després de l'aprovació del Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la Violència de Gènere, que modifica, entre altres, la Llei orgànica 1/2004, les situacions de violència de gènere també poden acreditar-se —a més de mitjançant sentència condemnatòria, orde de protecció, mesura cautelar acordada o informe del Ministeri Fiscal— per mitjà d'informe dels serveis socials, dels serveis especialitzats o dels serveis d'acollida destinats a víctimes de violència de gènere de l'Administració pública competent; o per qualsevol altre títol, sempre que això estiga previst en les disposicions normatives de caràcter sectorial que regulen l'accés a cadascun dels drets i recursos.

La Llei orgànica 10/2022 ha estès aquesta mateixa forma d'acreditació a qualsevol de les manifestacions de la violència contra les dones recollides en la mateixa llei, i

afegint que, en el cas de víctimes menors d'edat, l'acreditació també podrà realitzar-se mitjançant documents sanitaris oficials de comunicació a la Fiscalia o a l'òrgan judicial.

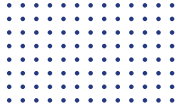
La violència contra la dona té un gran impacte en l'àmbit laboral. En el Quadre 21.22 es presenten dades sobre les **concessions d'autoritzacions de residència i treball a dones estrangeres víctimes de violència de gènere o sexual. A la Comunitat Valenciana** se n'han concedit 935 en 2023, un 17 % del total estatal. En termes de variació interanual, el nombre d'autoritzacions ha augmentat un 30 %, tant a Espanya com a la Comunitat Valenciana.

CONCESSIONS D'AUTORITZACIÓ DE RESIDÈNCIA I TREBALL A DONES ESTRANGERES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	5.537	935	390	130	415
ANY 2022	4.270	717	359	96	262

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Elaboració pròpia.

Quadre 21.22

En els Quadres 21.23 i 21.25 es reflectix el nombre de **contractes bonificats a dones víctimes de violència** i el nombre de **contractes de substitució de dones víctimes de violència** realitzats durant l'any 2023 i l'any anterior, segons publica la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere⁴. Tots dos tipus de contractes han disminuït tant a **Espanya** (un 25 % interanual els bonificats i un 60 % els de substitució) com a la **Comunitat Valenciana** (un 28 % interanual els bonificats i un 34 % els de substitució). Els col·lectius que generen el dret a aquest tipus de contractació són les víctimes de violència de gènere, violència domèstica, violència sexual, tràfic o dones en context de prostitució. Durant l'any 2023, un 18 % del total dels contractes bonificats i un 10 % dels contractes de substitució s'han realitzat a la Comunitat Valenciana (19 % i 6 %, respectivament, l'any anterior). El detall per col·lectius només s'arregla estadísticament per a 2023 i apareix en els Quadres 21.24 i 21.26.

CONTRACTES BONIFICATS. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	785	144	45	20	79
ANY 2022	1.048	201	81	16	104

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Elaboració pròpia.

Quadre 21.23

Núm. DE CONTRACTES BONIFICATS PER COL·LECTIUS. COM. VALENCIANA I ESPANYA,

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
Violència Sexual*	3				
Violència de gènere	713	135	42	20	73
Violència domèstica	57	8	3		5
Tracta i dones en context de prostitució	12	1			1
TOTAL	785	144	45	20	79

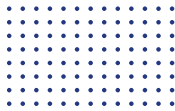
(*) No inclou víctimes de tràfic

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Elaboració pròpia.

Quadre 21.24⁵

⁴Les dades inclouen tant les noves contractacions com les transformacions en contractes indefinits de víctimes de violència de gènere i de víctimes de violència sexual.
⁵D'acord amb el Reial decret llei 1/2023, de 10 de gener, de mesures urgents en matèria d'incentius a la contractació laboral i de millora de la protecció social de les persones artistes, a partir de setembre de 2023:
· S'hi inclou el col·lectiu de víctimes de violències sexuals (exclòs el tràfic).
· La categoria "víctimes de tràfic" agrupa tant les víctimes de tràfic com les dones en context de prostitució.
· Finalitza la vigència de la bonificació dels contractes a víctimes de violència domèstica i de la transformació en indefinits dels contractes de víctimes de violència de gènere i de violència sexual.

CONTRACTES DE SUBSTITUCIÓ. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	305	31	16	2	13
ANY 2022	759	47	19	8	20

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Elaboració pròpia.

Quadre 21.25

Núm. DE CONTRACTES DE SUBSTITUCIÓ PER COL·LECTIUS. COM. VALENCIANA I

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
Violència Sexual*	44	2	1		1
Violència de gènere	261	29	15	2	12
TOTAL	305	31	16	2	13

(*) No inclou víctimes de tràfic

Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Elaboració pròpia.

Quadre 21.26⁶

El Quadre 21.27 mostra el número de **dones víctimes de violència beneficiàries de la Renda Activa d'Inserció (RAI)** en la **Comunitat Valenciana**, segons dades de la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Generen el dret a percebre la RAI les víctimes de violència de gènere, domèstica o sexual que complixen determinats requisits.

BENEFICIÀRIES DE LA RAI. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA, 2022-2023

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023	30.603	4.762	1.915	498	2.349
ANY 2022	30.241	4.848	2.066	470	2.312

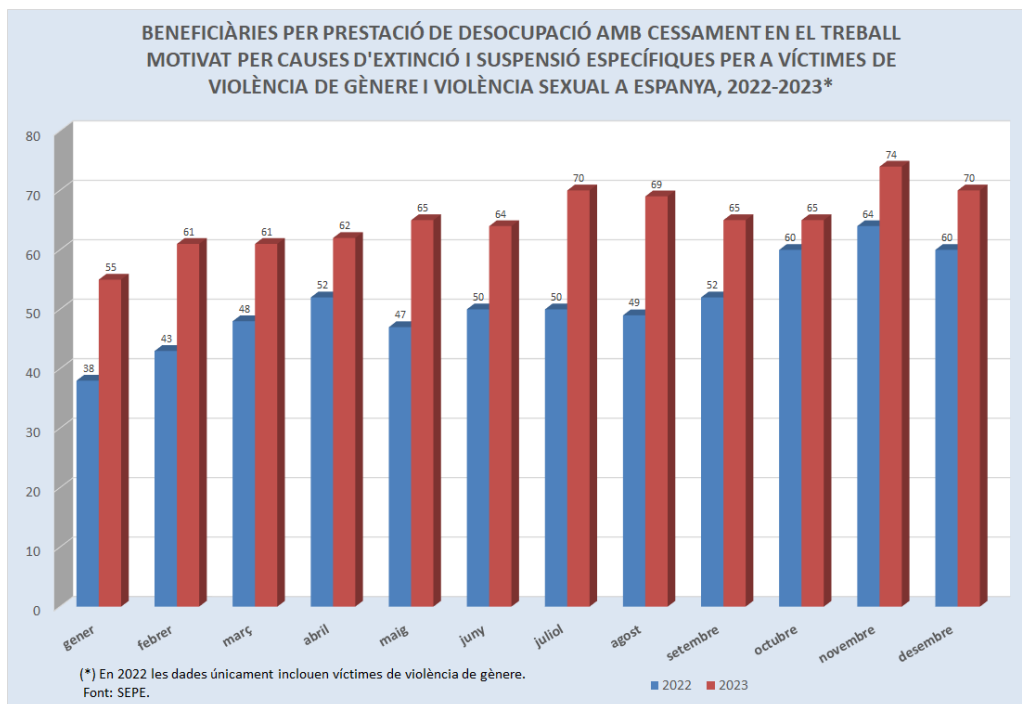
Font: Delegació del Govern contra la Violència de Gènere. Elaboració pròpia.

Quadre 21.27

⁶Pel Reial Decret-Llei 1/2023, de 10 de gener, de mesures urgents en matèria d'incentius a la contractació laboral i millora de la protecció social de les persones artistes, a partir de setembre de 2023 s'inclouen els contractes de substitució de víctimes de violència sexual

Les víctimes de violència de gènere i les de violència sexual tenen la possibilitat de **suspendre o extingir la relació laboral amb dret** a percebre la **prestació per desocupació**. A continuació, es mostren les últimes dades proporcionades pel SEPE sobre les **dones víctimes beneficiàries** d'aquesta prestació per desocupació, tant en la Comunitat Valenciana com a Espanya, en comparació amb les dades de l'any anterior (Gràfics 21.13 i 21.14).

Gràfic 21.13

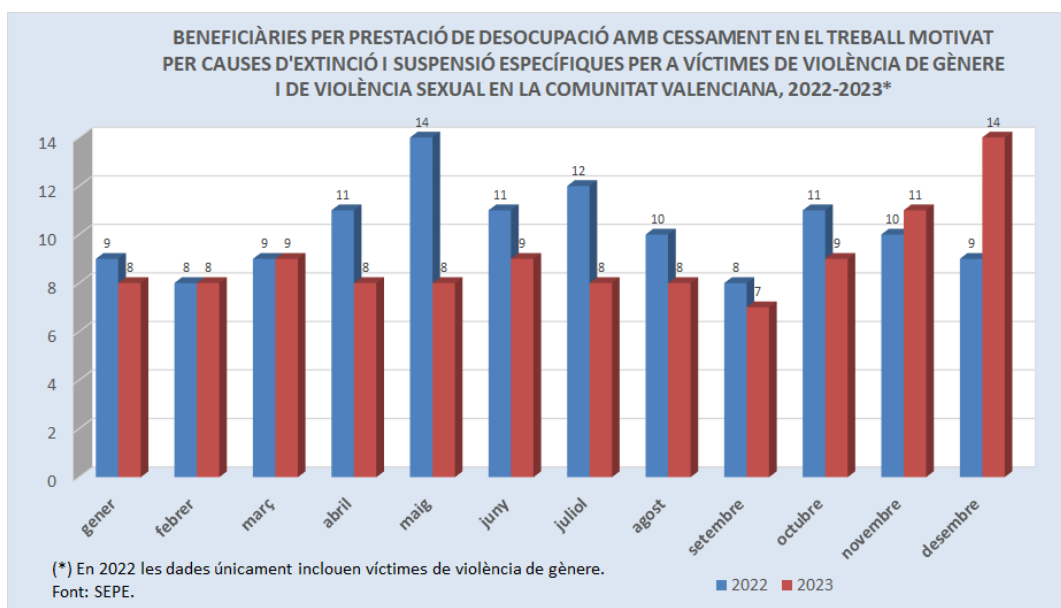

Gráfico 21.14

Una dada d'interés sobre els drets laborals de les víctimes de violència de gènere i de violències sexuals són les clàusules incloses en la **negociació col·lectiva** durant l'any 2023. Les dades corresponents a **Espanya** i a la **Comunitat Valenciana** es reflectixen en el Quadre 21.28.

Les **clàusules amb mesures per a la protecció de les víctimes de violència de gènere** es recullen en un total de 519 convenis signats l'any 2023 (el 38 % del total de convenis), i afecten 2.276.761 persones a Espanya. A la Comunitat Valenciana, aquestes clàusules apareixen en 42 convenis i afecten 157.741 persones. Aquestes clàusules poden contemplar, entre altres, mesures com l'adaptació de la jornada, el canvi de torn, la flexibilitat horària, el trasllat del centre de treball o campanyes informatives.

En el mateix Quadre 21.28 s'oferixen també dades sobre altres clàusules d'igualtat i no discriminació en el treball que contemplen les violències sexuals, com ara les **clàusules de mesures per a previndre l'assetjament sexual o l'assetjament per raó de sexe**. Aquestes últimes s'han incorporat en 666 convenis, el 49 % dels registrats en 2023 a Espanya, i en 52 convenis (52 %) a la Comunitat Valenciana, amb un abast de 2.732.629 persones treballadores a nivell estatal i 214.787 persones a nivell autonòmic.

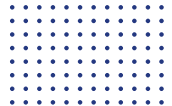
CONVENIS AMB CLÀUSULES SOBRE IGUALTAT. COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA 2023

	Convenis		Treballadors	
	Núm.	%	Nº	%
COMUNITAT VALENCIANA*				
Promoció de la igualtat de tracte i oportunitats entre homes i dones	39	39,00%	32.282	11,30%
Mesures de preferència a favor del sexe menys representat (accions positives)	16	16,00%	12.085	4,13%
Mesures per a previndre l'assetjament sexual o assetjament per raó de sexe	52	52,00%	214.787	73,42%
Mesures per a la protecció de les víctimes de violència de gènere	42	42,00%	157.741	53,92%
Mesures de promoció de la igualtat de tracte i oportunitats no discriminatòries	42	42,00%	157.031	53,68%
ESPANYA**				
Promoció de la igualtat de tracte i oportunitats entre homes i dones	533	39,45%	1.290.955	34,44%
Mesures de preferència a favor del sexe menys representat (accions positives)	229	16,95%	402.073	10,73%
Mesures per a previndre l'assetjament sexual o assetjament per raó de sexe	666	49,30%	2.732.629	72,91%
Mesures per a la protecció de les víctimes de violència de gènere	519	38,42%	2.276.761	60,74%
Mesures de promoció de la igualtat de tracte i oportunitats no discriminatòries	531	39,30%	1.839.787	49,09%

Font: Ministeri de Treball i Economia Social.
* Firmats en 2023 i registrats fins a març de 2024. ** Firmats en 2023 i registrats fins a desembre 2023.

Quadre 21.28

D'altra banda, els **plans d'igualtat** són una ferramenta per a corregir les desigualtats i discriminacions en els centres de treball. A més d'incloure-hi mesures específiques per a les víctimes de violència de gènere, han de contenir un protocol de prevenció i actuació davant l'assetjament sexual i per raó de sexe.

El nombre de plans registrats en 2023 en el REGCON que afecten **centres de treball de la Comunitat Valenciana és de 1.548**, segons dades proporcionades per la Direcció General de Treball, Cooperativisme i Seguretat Laboral.⁷

A més, en 2023, la Direcció General d'Igualtat i l'Institut de les Dones han rebut **222 sol·licituds** per part d'empreses i altres entitats ocupadores de la Comunitat Valenciana interessades a visar els seus plans d'igualtat. El procediment de visat, de caràcter voluntari, està regulat pel Decret 133/2007, sobre les condicions i requisits per al visat dels plans d'igualtat de les empreses de la Comunitat Valenciana. Amb l'obtenció del visat s'acorda, conjuntament, la validació del pla d'igualtat i la concessió del segell «Fent empresa. Iguals en oportunitats».

És necessari garantir i assegurar la difusió del conjunt de recursos, prestacions i drets laborals que assisteixen les víctimes de les diferents violències contra les dones, prestant especial atenció a l'exercici dels drets laborals, econòmics i de prestacions de la Seguretat Social recollits en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, així com en la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual, amb l'objectiu que es pugui fer un ús adequat d'aquests drets.

Així mateix, el Comitè considera important la negociació col·lectiva, inclosos els plans d'igualtat, com a instruments clau per a millorar i complementar la protecció dels drets laborals de les víctimes de violència de gènere i de violències sexuals.

⁷ Les empreses de 50 o més treballadors estan obligades a registrar els seus plans d'igualtat en el Registre i Depòsit de Convenis Col·lectius, Acords Col·lectius de Treball i Plans d'Igualtat, del Ministeri de Treball i Economia Social (Regcon). Les dades s'han obtingut de l'estadística de Plans d'Igualtat en la Comunitat Valenciana, actualitzada a 13 de març de 2024. En el Bloc II d'aquesta Memòria s'inclou informació ampliada i detallada a nivell provincial dels plans d'igualtat registrats que afecten a centres de treball de la Comunitat Valenciana.

21.5.3. Altres ajudes: centres residencials i habitatges públics

A continuació, es detallen altres ajudes concedides durant l'any 2023 a través de la Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge.

Amb la finalitat d'oferir **allotjament i protecció** a les dones víctimes de violència de gènere, víctimes d'explotació sexual en àmbits de prostitució i tràfic, i víctimes de violència sexual, la Conselleria va disposar de 30 centres durant 2023: huit a la província d'Alacant, quatre a Castelló i divuit a València (entre setembre i desembre el nombre de centres va ser de 28). Entre aquests recursos, s'inclouen sis centres residencials especialitzats en atenció integral a les víctimes a la Comunitat Valenciana: dos Centres d'Emergència i quatre Centres de Recuperació Integral. En total, els centres van oferir 374 places entre gener i agost, i 362 places entre setembre i desembre. La tipologia dels centres és diversa: centres d'emergència, centres de recuperació integral, habitatges d'intervenció per a víctimes de violència de gènere i masclista, habitatges per a dones víctimes de tràfic i prostitució, i centres residencials de caràcter convivencial per a dones amb autonomia, segons dades del Comissionat per a la Lluita contra la Violència sobre la Dona. Els centres acullen dones soles o acompanyades de les seues filles i fills menors.

Durant 2023, han sigut ateses en aquests centres **549 dones i 355 fills i filles al seu càrrec**. De les dones ingressades, un 91,99 % eren **víctimes de violència de gènere**, un 5,29 % **víctimes d'explotació sexual i tràfic**, i un 2,72 % víctimes de violència sexual. El nombre de pernoctacions ha superat les 100.000 (més de 35.000 a la província d'Alacant, més de 15.000 a Castelló i quasi 54.000 a València).

Procedents dels fons **Next Generation**, les comunitats autònomes van rebre, en 2023, una assignació de 17 milions d'euros del Mecanisme per a la Recuperació i Resiliència (MRR) per a la creació d'almenys un centre de crisi en cada província, amb atenció integral 24 hores a víctimes de violència sexual, segons el que disposa l'article 32 de la Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

A la **Comunitat Valenciana** li corresponen 1.043.732,63 euros per a aquest fi, import addicional als 2.868.260 euros assignats l'any anterior, i consignats al pressupost inicial de la Generalitat de 2023⁸. El termini per a la creació d'aquests centres finalitzava inicialment al març de 2023, però va ser prorrogat sis mesos més, i de nou fins a finals de 2024⁹. A tancament de 2023, tan sols quatre centres estaven operatius: dos a Madrid, un a Astúries i un a Cantàbria (el de Cantàbria i un dels de Madrid ja funcionaven abans de l'aprovació de la llei).

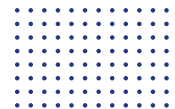
Un altre tipus d'ajuda són els **habitatges públics gestionats per l'Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl**¹⁰, adjudicats a dones víctimes de violència de gènere. Al gener de 2021 es va signar un conveni de col·laboració entre l'actual Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge i l'Entitat Valenciana d'Habitatge i Sòl, pel qual es facilita l'accés a habitatges en règim de lloguer a dones en situació de violència de gènere. El conveni, amb vigència de quatre anys i possibilitat de pròrroga fins a 2026, permet a la Generalitat cedir més de cent habitatges a aquest col·lectiu.

La condició de víctima de violència de gènere o de tràfic és **criteri de valoració preferent** en la sol·licitud d'adjudicació d'habitatge del parc públic, regulada pel Decret 106/2021, pel qual es regula el Registre d'Habitatge i el procediment d'adjudicació. També és criteri preferent en la concessió del bo lloguer jove. Així mateix, la condició de víctima de violència de gènere, de tràfic amb finalitats d'explotació sexual i de violència sexual és criteri de baremació preferent en les ajudes per a facilitar solucions residencials a persones en situació d'especial vulnerabilitat, a través de les entitats locals, en el marc del Pla estatal d'accés a l'habitatge 2022-2025.

Finalment, la Generalitat ha iniciat a finals de 2023 la **rehabilitació de 19 habitatges del parc públic** per a destinar-los a dones víctimes de violència de gènere. Es tracta d'immobles ubicats en 13 municipis de la Comunitat Valenciana: 9 a la província de València, 4 a Alacant i 6 a la província de Castelló.

⁸ A 31 de desembre de 2023, la consignació pressupostària definitiva del programa 323.99 MRR. Mecanisme de Recuperació i resiliència en Igualtat, puja a més de 5,1 milions d'euros que han quedat íntegrament sense executar.
⁹ Resolució de 19 de desembre de 2023, de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i contra la Violència de Gènere, per la qual es publica l'acord de la Conferència Sectorial d'Igualtat, de 6 de novembre de 2023, pel que es modifiquen els Acords de la Conferència Sectorial d'Igualtat de 19 d'abril de 2021; de 27 de maig de 2022; i de 3 de març de 2023, als efectes d'ampliar el termini d'execució dels crèdits pressupostaris destinats a la creació de centres d'atenció integral 24 hores a víctimes de violència sexual fins al 31 de desembre de 2024.
¹⁰ Entitat pública empresarial adscrita a l'actual Vicepresidència Segona i Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge.

21.5.4. Programa ALBA

Aquest programa ofereix itineraris de promoció i també acompanyament per a assessorar sobre els seus drets a les dones en situació d'**explotació sexual per prostitució o tràfic**. Ofereix allotjament d'emergència en la xarxa de centres residencials en el moment en què una dona decidix abandonar la situació d'explotació, per a ella i els seus fills i filles.

El programa compta amb **tres equips multidisciplinaris**, un a cada província. Cada equip està format per 10 professionals: una coordinadora, dues treballadores socials, dues educadores socials, una psicòloga, una advocada, una integradora social, una administrativa i una dona supervivent amb formació en mediació que assessora i acompanya l'equip. Se'ls ofereix atenció social, psicològica, assessorament jurídic, formació, allotjament temporal d'emergència i itineraris d'inserció laboral.

Es treballa complementàriament en la seu i de manera itinerant mitjançant unitat mòbil. Els locals continuen oberts de 9 a 21 hores i fora d'aquest horari es pot rebre una atenció urgent en cas necessari a través d'una trucada al telèfon d'atenció contínua dels Centres Dona.

Durant l'any 2023 s'han atés un total de 2.487 dones en la Comunitat Valenciana: 851 en la província d'Alacant, 760 en Castelló i 876 en València.

21.6. PREVENCIÓ, FORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

La importància de les mesures de prevenció, sensibilització i formació es reflecteix en la normativa aplicable en aquest àmbit, que contempla diverses actuacions amb la finalitat d'implicar tota la societat valenciana en la lluita contra la violència de gènere i altres formes de violència sobre la dona.

21.6.1. Mesures de prevenció

Entre el conjunt de mesures que s'adopten amb la finalitat d'evitar la violència de gènere i altres violències sobre la dona es troben les adoptades en l'àmbit educatiu i en l'àmbit de la publicitat i dels mitjans de comunicació, o el programa d'intervenció amb agressors o potencials agressors.

Mesures de prevenció en l'àmbit educatiu

Cabe destacar las acciones previstas en los artículos 5.9 y Cal destacar les accions previstes en els articles 5.9 i 17.2 del Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els **principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià**. El primer precepte encomana, a la conselleria competent en matèria d'educació, la realització d'accions preventives encaminades, entre altres, a erradicar la violència de gènere i qualsevol altra forma de violència per causa d'intolerància. Segons el segon precepte, els centres docents també han de promoure i desenvolupar actuacions d'orientació, informació, sensibilització i formació dirigides a tota la comunitat educativa, la finalitat de les quals siga, entre altres, la prevenció i l'eradicació de la violència de gènere i qualsevol tipus de violència.

L'Institut Valencià de la Joventut (IVAJ) ha convocat en 2023, dins del **programa M'importa Educar en Valors**, una nova edició del concurs de fotografia, vídeo, teatre i dansa, arts plàstiques, música i microrelats No em toques el WhatsApp. L'exposició de les obres guanyadores és itinerant per diversos municipis, i simultàniament es posa a disposició d'ajuntaments, instituts de secundària, centres socials i juvenils la guia didàctica #noemtoqueselwhatsapp, un recurs de la sèrie M'importa, que promou un desenvolupament pedagògic per a avançar en la prevenció, detecció i denúncia de la violència contra les dones.

Mesures en l'àmbit de la publicitat i dels mitjans de comunicació

L'article 42 de la Llei 9/2003, de 2 d'abril, per a la igualtat entre dones i homes estableix, amb relació a la publicitat no sexista, que la Generalitat vetlarà, de manera específica, pel compliment del **principi d'igualtat i no discriminació en la publicitat** en els mitjans de comunicació social o en qualsevol altre mitjà de difusió¹¹.

La Direcció General d'Igualtat i de l'Institut de les Dones de la Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge és, en l'actualitat, qui compta entre les seues competències amb les relatives a la promoció i execució de les mesures per a fer efectiu el dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, i el Comissionat per a la Lluita contra la Violència sobre la Dona, amb rang de direcció general en la mateixa Conselleria, compta amb les competències relatives a previndre i contribuir a erradicar tota situació de violència contra les dones. Durant l'any 2023, s'han rebut **3 denúncies**.

¹¹Així mateix, la Llei 34/1988, de 11 de novembre, General de Publicitat, modificada per la Disposició Adicional Sexta de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, estableix que és publicitat il·licita i l'article 3.a) contempla la publicitat sexista, descrivint els supòsits en els quals es considerarà vulnerada aquesta Llei..

Mesures de prevenció de conductes violentes

El **programa d'intervenció amb agressors o potencials agressors de violència de gènere** va continuar, un any més, mitjançant la renovació del conveni firmat inicialment en 2018 de col·laboració entre la Generalitat i la Universitat de València, a través de l'equip del programa Context del Departament de Psicologia Social, per a subvencionar la intervenció psicosocial amb homes que han exercit o es troben en risc d'exercir violència de gènere. Aquest programa es desenvolupa amb l'objectiu de previndre la reincidència i protegir les dones víctimes i les seues filles i fills, així com les futures parelles d'aquests homes, que han exercit o es troben en risc d'exercir la violència. Els participants poden ser tant homes condemnats per un delict de violència de gènere com homes que volen participar de manera voluntària. Molts d'ells són derivats pels serveis socials, forces i cossos de seguretat de l'Estat, Conselleria de Justícia, etc.

La intervenció té una duració aproximada d'un any, en forma individual i grupal, i compta amb un pla motivacional individualitzat a desenvolupar amb cadascun dels participants. Cada grup d'intervenció està compost per 12 participants i té una freqüència de 2 hores setmanals. En 2023 el programa ha atès un total de **242 homes**: 169 condemnats, 31 participants voluntaris i 42 homes que havien participat en el programa en anys anteriors però continuaren amb contactes individuals trimestrals amb l'equip de professionals. La dotació econòmica del programa ha sigut de **60.000 euros** en 2023¹².

21.6.2. Mesures de sensibilització

Entre les actualitzacions d'**informació i estratègies de sensibilització social**, dutes a terme per l'Administració pública en 2023, amb la finalitat de previndre i eliminar la violència contra la dona, cal destacar les dutes a terme a través de la Xarxa de Centres Dona, que en 2023 ha organitzat un total de **2.565 accions preventives**: 2.391 actuacions entre xarrades, cursos, conferències i altres accions divulgatives dirigides a públic general, amb un nombre d'assistents aproximat de 46.142 persones, i 174 accions dirigides a professionals, amb un nombre d'assistents aproximat de 2.424. Les persones professionals a les quals van dirigides les accions pertanyen majoritàriament a l'àmbit de l'educació, la sanitat, les forces i cossos de seguretat de l'Estat i l'àmbit social.

Altres activitats en matèria de formació i sensibilització realitzades per la Conselleria de Serveis Socials, Igualtat i Habitatge en l'any 2023 han sigut::

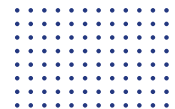
- **Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra la Dona**: el 25 de novembre es va llançar la campanya institucional «#¿A ti no te duele?», per a recordar el Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra la Dona, una campanya de sensibilització social, amb l'objectiu d'interpel·lar tota la ciutadania i la joventut en particular. Amb aquesta acció es busca implicar tota la societat en la lluita contra aquesta violència i incidir en la importància que l'entorn de les víctimes denuncie. Com a novetat, enguany la campanya s'ha presentat també en anglès, a més de valencià i castellà, tenint en compte la població resident estrangera en la Comunitat i el nombrós estudiantat universitari d'intercanvi.

- **Primera edició dels Premis de la Generalitat** en reconeixement al treball realitzat per a combatre la violència contra la dona: s'han concedit 6 guardons, cinc d'ells a diferents grups i organitzacions i un d'ells a un magistrat per la seua trajectòria professional en la lluita contra la violència sobre la dona.

- **Condemna institucional dels assassinats de dones per violència de gènere**: s'ha continuat amb la condemna institucional d'aquests assassinats, donant compliment a l'Acord Institucional del Consell en referència a les actuacions de la Generalitat. En aquests casos, després de rebre la confirmació de la Delegació del Govern per a la Violència de Gènere que s'ha produït un assassinat, es verifica en la base de dades dels Centres Dona de la Generalitat si consta alguna intervenció realitzada amb la víctima. Tant si la dona va ser atesa en aquests centres com si no, s'intenta contactar amb la família per a donar suport i atenció i, si és procedent, realitzar un seguiment. Totes les actuacions es coordinen amb la Delegació del Govern per a la Violència de Gènere.

¹² En setembre de 2023 s'ha renovat pel mateix import.

Respecte al nivell institucional, s'envia un correu massiu a tot el personal de la Generalitat i també als i a les representants de les institucions, organismes i altres administracions de la Comunitat Valenciana per informar de l'assassinat i convocar la realització de cinc minuts de silenci.

- **Protocol per a la intervenció professional amb víctimes de violència contra les dones a través d'Internet:** en compliment del que s'establix en els articles 31 i 36 de la Llei 7/2012, de 23 de novembre, contra la violència sobre la dona de la Comunitat Valenciana.

- **Guia d'intervenció amb adolescents per a la prevenció de la violència sobre les dones:** en compliment del que s'establix en els articles 31 i 36 de la Llei 7/2012, de 23 de novembre, contra la violència sobre la dona de la Comunitat Valenciana. Es tracta d'una guia per al professorat, com a ferramenta tècnica que permeta la intervenció amb adolescents amb la finalitat de previndre la violència sobre les dones des de les primeres etapes evolutives.

- **Dia Internacional de les Dones 8M:** aquesta campanya se celebra anualment amb la finalitat de conscienciar la ciutadania en valors d'igualtat. Dins d'aquesta campanya, la qual en 2023 ha comptat amb el lema «#el8MSeSale», s'atorguen els Premis Isabel Ferrer de la Generalitat, que es concedixen a tres persones físiques o jurídiques, de naturalesa pública o privada, que, des d'un àmbit personal, laboral, social, institucional o cultural, han destacat per la seua labor a favor de la igualtat.

- **XXIV edició del Concurs Literari de Narrativa de Dones:** té com a finalitat fomentar la creativitat literària de les dones i oferir-los un espai d'expressió, així com impulsar la defensa de valors no discriminatoris ni sexistes, com són la tolerància, el respecte i la igualtat. En aquesta edició s'ha concedit un primer premi i dos accèssits, un en la modalitat lliure i un altre en la modalitat associació.

- **Biblioteca de la Dona:** aquesta biblioteca recopila, tracta i difon documentació sobre dones i gènere en diferents matèries des d'un punt de vista interdisciplinari. Està constituïda per més de 20.000 registres amb estudis de tota mena relacionats amb la dona, i entre ells, per descomptat, també sobre violència de gènere i altres violències sobre la dona

- **Punts Violeta:** van ser creats en compliment de la mesura del Pacte Valencià contra la Violència de Gènere i Masclista sobre les festes populars lliures d'agressions sexistes, per a servir com a espais en els festivals de música més representatius de la Comunitat Valenciana, en els quals es sensibilitza el públic i s'atén, informa i ajuda les víctimes de qualsevol tipus d'agressió sexista. La seua finalitat és conscienciar, previndre i celebrar la festa respectant les dones. Tots els Punts Violeta compten amb un servei d'informació, assessorament, prevenció i denúncia de violències masclistes.

- **Premis Festes Inclusives i No Sexistes:** es tracta de premiar aquelles festes locals que contribuïsquen a promoure la igualtat de gènere, així com protegir les dones de qualsevol agressió sexista o forma de violència basada en el gènere. Hi ha diverses categories de premis en funció de la grandària poblacional. En 2023 han resultat premiats 4 municipis: 3 d'ells amb un premi de **10.000 euros cadascun**, i un municipi amb menció especial.

A més, amb la finalitat de promoure les condicions perquè la igualtat de la ciutadania i dels grups en què s'integren siga real i efectiva i eliminar els obstacles que impedisquen o dificulten la seua plenitud, la Generalitat, a través de la conselleria competent en matèria d'igualtat, manté **convenis amb les universitats públiques** de la Comunitat Valenciana per al foment d'activitats que incorporen la perspectiva de gènere de forma transversal, mitjançant el foment de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes com a ferramenta de cohesió i enriquiment social. Així mateix, s'establix la incorporació d'activitats de formació i sensibilització per a les persones que integren la comunitat universitària (professorat, personal d'administració i serveis, i alumnat) mitjançant cursos, seminaris i altres activitats culturals. La dotació econòmica és de 25.000 euros per cadascuna de les cinc universitats públiques valencianes i el termini per a dur a terme les actuacions és l'any natural.

Els convenis, renovats en octubre de 2023, inclouen els següents estudis a realitzar per cadascuna de les universitats públiques:

- La **Universitat Jaume I**, un estudi per a elaborar un diagnòstic de la ciberviolència sexual contra les dones en l'àmbit social, educatiu i laboral.
- La **Universitat d'Alacant**, un diagnòstic de la violència de gènere digital en la població jove de la Comunitat Valenciana.
- La **Universitat Politècnica de València**, un estudi sobre la bretxa de gènere STEAM en la Comunitat Valenciana.
- La **Universitat Miguel Hernández d'Elx**, un estudi sobre l'ús de les xarxes socials en relació amb les violències sexuals en població universitària d'entre 18 i 25 anys de la Comunitat Valenciana, des d'una perspectiva de gènere i interseccional.
- La **Universitat de València**, una anàlisi de la integració curricular de la perspectiva de gènere en els plans d'estudi dels graus de Mestra i Mestre en Educació Primària i Infantil de la Facultat de Magisteri. A més, s'encarregarà d'un diagnòstic sobre l'impacte de les xarxes socials en la joventut.

A més, en 2023 i amb vigència fins al 31 de desembre del mateix any, s'ha firmat **un conveni per part de la Conselleria de Justícia i Interior amb la Universitat de València** per a finançar projectes d'investigació sobre formació i difusió en matèria de drets fonamentals, mediació i assistència a les víctimes del delictes, que inclou a les de violència de gènere i violències sexuals. La Generalitat finança aquestes actuacions amb un import màxim de **75.000 euros**. El conveni inclou fomentar l'accés de la ciutadania als processos de mediació intrajudicial en la Comunitat Valenciana, accions de formació i difusió destinades a reforçar la protecció de les víctimes i la promoció del dret d'accés a la justícia, així com activitats d'informació i orientació per a la detecció i prevenció de qualsevol agressió sexista en l'àmbit de la Universitat de València (Punts Violeta).

La Conselleria de Justícia i Interior també té firmat un **conveni amb les cinc universitats públiques valencianes per a la mobilitat laboral de les víctimes de violència de gènere**. Aquest conveni, firmat en setembre de 2022 i vigent en 2023, permet que les treballadores de les universitats públiques valencianes que, en la seua condició de víctimes de violència de gènere, es veguen obligades a canviar la seua residència, puguen mantindre el seu treball i salari sol·licitant el trasllat des del seu lloc de treball, bé a una altra universitat o bé a un lloc en l'Administració de la Generalitat, i viceversa.

21.7. ALTRES ACTES DE VIOLÈNCIA BASATS EN LA DISCRIMINACIÓ DE GÈNERE: AGRESSIONS SEXUALS I RESTA DE DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL

Les dades dels **delictes contra la llibertat sexual tramitats en els JVM** apareixen en l'epígraf 21.3.2. També s'ha vist al llarg del capítol el nombre d'aquests fets delictius en els expedients de **víctimes assistides en les OAVD** de la Comunitat Valenciana (epígraf 21.4.2). En l'epígraf 21.5.2 s'oferixen les dades de dones ateses en els **Centres Dona** per tipus de problemàtica, que inclou casos d'agressions sexuals, assetjament sexual en el treball, explotació sexual, tràfic, etc.

En el Quadre 21.29 es presenten les **dades globals dels delictes contra la llibertat sexual** (exclosos els que es produïxen en línia), hi haja o no relació de la víctima amb l'agressor, provinents de la Policia Nacional, Guàrdia Civil, policies autonòmiques i policies locals que proporcionen dades al Sistema Estadístic de Criminalitat del Ministeri de l'Interior.

Tant en la Comunitat Valenciana com en tot el territori espanyol han augmentat les xifres globals de la criminalitat en forma de delictes contra la llibertat sexual en 2023 respecte a 2022, encara que l'increment interanual ha sigut major a Espanya (15 %) que en la Comunitat Valenciana (9 %). Respecte a la tipologia d'aquests delictes, les agressions sexuals amb penetració han disminuït un 8 % interanual en la Comunitat Valenciana davant l'increment d'un 14 % a Espanya. La resta dels delictes contra la llibertat sexual ha augmentat de manera semblant en els dos territoris, un 14 % en la Comunitat Valenciana i un 15 % en tot el territori espanyol.

Un altre tema d'interés social és la **violència sexual comesa contra menors**. La Fundació d'Ajuda a Xiquets, Xiquetes i Adolescents en Risc (ANAR), en el seu informe de l'any 2022 (amb dades de 2021) arreplega 17.107 peticions d'ajuda procedents de la Comunitat Valenciana a través del seu xat/telèfon/correu electrònic, xifra que representa l'1,9 % dels xiquets, xiquetes i adolescents valencians. Entre molts i diferents motius de les trucades es troba la violència de gènere i altres violències sexuals. En el 68 % dels casos, la violència es produïx a través de la tecnologia en l'àmbit digital.

NOMBRE DE DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL, 2022-2023 COMUNITAT VALENCIANA I ESPANYA*

	Espanya	C. Valenciana	Alacant	Castelló	València
ANY 2023					
Agressió sexual amb penetració	4.875	472	221	37	214
Resta de delictes contra la llibertat sexual	15.106	1.913	740	226	947
TOTAL	19.981	2.385	961	263	1.161
ANY 2022					
Agressió sexual amb penetració	4.270	513	244	49	220
Resta de delictes contra la llibertat sexual	13.097	1.684	652	192	840
TOTAL	17.367	2.197	896	241	1.060

(*) Dades pendents de consolidar.

Font: Sistema Estadístic de Criminalitat. Elaboració pròpia.

Quadre 21.29

Donada la diversitat d'Administracions públiques que tenen competències i recursos destinats a les dones víctimes de violència de gènere i d'agressions sexuals, és necessària una coordinació eficient i permanent de tots els recursos per a la prevenció i protecció de les víctimes.

21.8. ÒRGANS DIRECTIUS I ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ EN MATÈRIA DE VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA I VIOLÈNCIES SEXUALS

En la Generalitat Valenciana, el **Comissionat per a la Lluita contra la Violència sobre la Dona**, amb rang de Direcció General, és l'òrgan directiu de la Secretaria Autònoma d'Igualtat i Diversitat que exercix les funcions relatives a la prevenció de la violència de gènere i masclista i l'atenció a les víctimes.

El **Pacte Valencià contra la Violència de Gènere i Masclista 2017-2022** va ser, en el seu moment, impulsat pel Consell i firmat per les institucions valencianes, entre elles el Comitè Econòmic i Social, els partits polítics, les universitats, els mitjans de comunicació, les administracions públiques, cossos de justícia, forces i cossos de seguretat pública, agents econòmics i socials, entitats i organitzacions de la societat civil i la ciutadania. El Pacte incloïa 298 mesures alineades amb el cinquè objectiu de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030 de l'ONU. En setembre de 2022 es va donar per conclòs, amb un grau de compliment del 94 % de les seues mesures. Durant 2023 s'ha treballat en un projecte per a una possible renovació del Pacte.

Algunes problemàtiques treballades en el si del Pacte s'arreglen posteriorment en la **I Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals 2021-2025**, que conté 3 eixos estructurats en 10 àmbits, 53 objectius i 183 mesures. Els tres eixos principals són: informació, sensibilització i prevenció; investigació, formació i detecció; i intervenció, recuperació i suport. El grau d'execució de les mesures, en novembre de 2022 (últimes dades disponibles), va ser del 62 % de les mesures realitzades o en execució permanent, 16 % en procés i el 22 % no desenvolupades.

El **Consell Valencià de les Dones**, regulat pel Decret 192/2020, de 27 de novembre, del Consell, és l'òrgan de participació, de caràcter consultiu, adscrit a la conselleria competent en matèria d'igualtat. La seua funció principal és la participació activa i servir de vehicle de comunicació i col·laboració entre l'Administració i el moviment associatiu de dones. La presidència del Consell Valencià de les Dones correspon a la persona titular de la conselleria competent en igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Entre les seues 35 vocalies compta amb una dona en representació d'associacions de dones supervivents víctimes de violència de gènere.

A **nivell estatal**, la Secretaria d'Estat de Seguretat del Ministeri de l'Interior ha aprovat la Instrucció 5/2023 per la qual s'aprova el **I Pla Estratègic de Prevenció de les Violències Sexuals 2023-2027**. En dita instrucció, a més d'aprovar el Pla, es crea l'**Oficina Nacional contra les Violències Sexuals (Onviosex)** i alhora s'impartixen instruccions per a la seua coordinació i funcionament i es desenvolupa i implementa el Sistema de Registre, Seguiment i Prevenció de Delictes Sexuals (VioSex). El Pla Estratègic està articulat en sis grans eixos amb 59 mesures concretes, la missió de les quals és «previndre les violències sexuals a Espanya, atendre i recuperar les víctimes d'aquestes agressions, enfortint els mecanismes de transformació social per a construir una societat més segura, més justa i lliure de violències».

22 Societat digital

Aquest capítol es divideix en quatre apartats: l'Administració electrònica valenciana, l'estat de les infraestructures TIC, els indicadors de la societat de la informació en les llars i les empreses de la Comunitat Valenciana.

- L'any 2023 s'han emés un total de **805.020 certificats digitals** personals, enfront dels 569.640 que es van emetre en 2022.
- La Comunitat Valenciana està **lleugerament per davall de la mitjana nacional** en el percentatge d'usuaris d'internet en els últims tres mesos i en ús diari d'internet. No obstant això, està **per damunt de la mitjana nacional** en el percentatge de persones que han comprat per internet.
- **El 82,6 % de les llars disposa d'ordinador**, percentatge inferior en 0,2 punts al de l'any anterior, i un 53,1 % de tauleta.
- **El 97,1 % de les llars té accés a la xarxa** (l'any anterior va ser del 96,3 %), el 83,1 % tenen connexió de banda ampla fixa i un 13,4 % accedix a internet mitjançant connexió mòbil.
- El 53,3 % del personal de les empreses de més de 10 persones treballadores fa servir l'**ordinador amb finalitats empresarials**, 8,6 punts per davall de l'any anterior.
- En la Comunitat Valenciana **teletreballen un total de 305,5 milers de persones**, la qual cosa suposa un 13,26 % del total de persones ocupades i un augment del 16,65 % respecte a 2022.

22.1. L'ADMINISTRACIÓ ELECTRÒNICA VALENCIANA

El **Pla Estratègic de Transformació Digital de l'Administració de la Generalitat, GEN Digital 2025¹**, persegueix culminar la transformació digital de l'Administració del Consell i els seus organismes autònoms, digitalitzant la manera de treballar, racionalitzant i simplificant la gestió i els processos interns, i transformant la cultura organitzativa de la Generalitat.

A més, aquest pla traça la ruta a seguir per a proveir dels millors i més moderns sistemes i infraestructures TIC per a l'excel·lència i la qualitat en la prestació de serveis públics digitals gràcies a l'Administració electrònica en la Comunitat Valenciana.

En la memòria de 2023 s'introdueixen els indicadors anuals de l'Administració electrònica.

INDICADORES ANUALES DE ADMINISTRACIÓN ELECTRÓNICA . AÑOS 2016 -2023

Indicador	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Variación 2022-2023
Trámites electrónicos realizados	787.319	761.009	1.129.183	1.426.652	2.457.129	3.223.578	3.591.708	3.734.829	3,98%
Notificaciones electrónicas	17.085	59.920	207.777	375.932	840.364	1.058.094	1.675.537	2.134.156	27,37%
Codigo Seguro de Verificación (CSV)	326.991	3.884.929	6.638.368	10.182.578	11.684.734	15.215.134	18.979.180	23.510.913	23,88%
Accesos a carpeta ciudadana	88.920	239.393	611.884	832.279	2.002.768	2.725.810	2.988.459	3.592.884	20,23%
Número de pagos online	5.388	23.705	74.943	126.091	207.083	268.993	357.158	380.972	6,67%
Apuntes registrales telemáticos	97.098	298.185	673.622	973.283	1.706.346	2.178.317	2.623.433	3.152.199	20,16%
Portafirmas – Firmas realizadas	184.216	3.669.735	6.287.959	8.214.962	9.494.639	12.204.165	13.461.935	13.881.478	3,12%
Servicios de verificación	301.226	609.844	860.569	2.240.082	5.575.834	7.256.485	8.973.996	14.712.209	63,94%
Servicios de verificación autonómicos	84.819	130.515	131.626	780.454	825.264	1.471.837	2.181.370	2.499.490	14,58%
CI@ve		162.768	1.569.548	5.466.499	14.231.699	36.550.615	39.176.122	38.571.558	-1,54%
Registros de entrada presenciales			1.686.142	1.307.460	713.982	600.598	502.485	756.019	50,46%
Registros de entrada con documentos digitalizados			25.045	88.406	139.255	331.420	349.251	668.544	91,42%
Documentos digitalizados a registro de entrada			25.918	123.938	281.041	828.581	991.749	3.083.016	210,87%
provenientes de Registros de Entrada	229.602	1.065.607	1.536.427	1.353.918	1.168.939	1.195.117	1.281.698	1.475.861	15,15%
Registros departamentales									
internos entre Unidades Organizativas	103.226	744.507	1.684.030	2.198.119	2.448.438	3.282.381	3.565.919	3.576.407	0,29%
que generan Registro de Salida	1.107	28.816	117.676	179.555	228.273	232.019	92.877	41.654	-55,15%
SJR									
Recibidos	243	60.259	114.256	210.052	244.989	452.334	334.912	296.650	-11,42%
Enviados	5.871	760	13.289	42.305	67.964	93.794	100.585	119.474	18,78%

Fuente: Conselleria de Hacienda Economía y Administración Pública

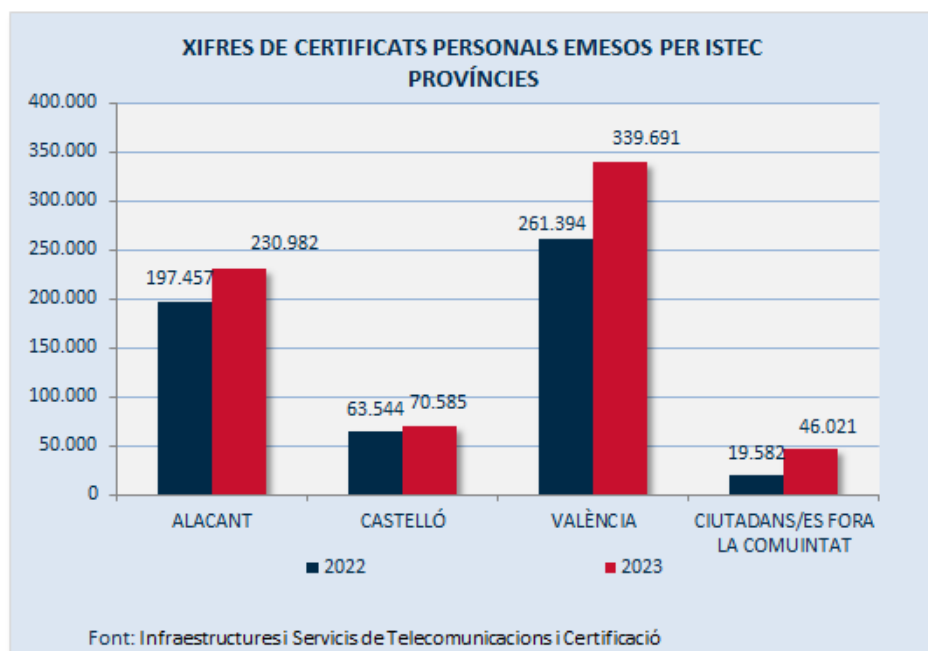

El **Pla de Transformació Digital de la Comunitat Valenciana COM DIGITAL 2025** de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital, elaborat per la Direcció General per a l'Avanç de la Societat Digital, s'articula entorn de 6 eixos estratègics que tenen com a objectiu reforçar les polítiques europees i nacionals mitjançant l'augment de la connectivitat en tot el territori de la Comunitat Valenciana, la transformació digital de l'economia, el territori i el teixit productiu, l'impuls a la transformació disruptiva, així com la digitalització de la ciutadania i l'Administració pública.

Segons la memòria anual de la societat mercantil Infraestructures i Serveis de Telecomunicacions i Certificació SAU (Istec), dependent de la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública, l'any 2023 s'han emés un total de **805.020 certificats digitals** personals, enfront dels 569.640 que es van emetre en 2022, un 41,32 % més. Del total de certificats emesos, 687.279 pertanyen a la ciutadania, 85.369 certificats a personal empleat públic, 609 certificats a personal empleat públic amb pseudònim, 20.768 certificats de pertinença a empresa i 11.001 certificats de representant d'entitat.

Per províncies, a València s'han emés 339.691 certificats personals, la qual cosa representa el 49,43 % del total emés; 230.982 a Alacant (el 33,61 %) i, finalment, 70.585 certificats digitals a la província de Castelló, quantitat que representa el 10,27 %. La resta s'han emés a ciutadans i ciutadanes de fora de la Comunitat Valenciana.

Gràfic 22.1

Durant 2023, l'Istec va posar en marxa una sèrie de projectes i accions, sent els més rellevants els següents:

- **Desenvolupament, implementació i validació de serveis i comunicacions 5G per a emergències**, en col·laboració amb l'Agència Valenciana de Seguretat i Resposta a les Emergències (AVSRE).
- Projecte pilot de **difusió Broadcast 5G** a la Comunitat Valenciana.
- Projecte de **renovació tecnològica d'equips difusors de TDT** per a canals nacionals en 133 centres de telecomunicacions.
- Projecte de la Xarxa IP multiservei de la GVA (IP-RTM): **gestió i manteniment de la xarxa IP de transport de la GVA**.
- **Projecte d'Observatoris Forestals**: conveni de col·laboració entre la Conselleria d'Hisenda, Economia i Administració Pública i la Conselleria de Justícia i Interior per a la ubicació d'estacions de la xarxa d'emergències COMDES en observatoris forestals, i el transport, a través de la Xarxa de Transport Multiservei de la GVA (RTM), de les dades de les centraletes meteorològiques.
- **Gestia**, plataforma intel·ligent de gestió integral, que permet millorar la qualitat dels serveis oferits, automatitzar processos repetitius i obtenir indicadors de qualitat i execució avançats que permeten definir actuacions de millora a curt, mitjà i llarg termini.

- **Oficina tècnica per al projecte Wifies**: dotació de cobertura wifi a 656 centres educatius.
- **Sistema de gestió integrada**: ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001.
- Implementació del **Pla d'Estratègia Ambiental, Social i de Bon Govern** (2024-2026).

Entre els anys 2021 i 2023 s'han concedit **ajudes per valor de 126,14 milions d'euros a la Comunitat Valenciana**, procedents dels fons gestionats per l'Administració General de l'Estat a través del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, mitjançant els programes de subvencions a pimes per als costos d'adopció de solucions digitals i de transformació digital (Kit Digital), de suport a projectes de digitalització de la cadena de valor dels diferents sectors industrials (clústers reconeguts com a Agrupacions Empresariales Innovadores), de suport als Digital Innovation Hubs, i de creació i consolidació de la xarxa d'Oficines Acelera Pyme.

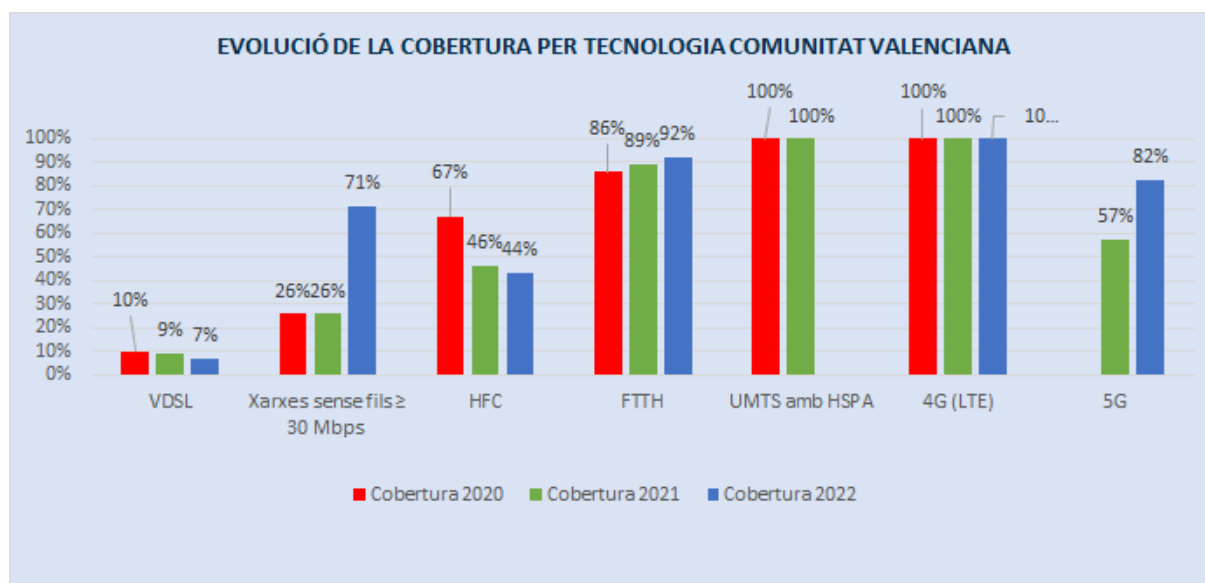

22.2. INFRAESTRUCTURES TIC EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Cobertura de banda ampla en els territoris de la Comunitat Valenciana

En la memòria d'enguany es reproduïxen les dades de l'any anterior, ja que encara no s'han publicat les dades actualitzades. A continuació, es relacionen les dades sobre cobertura de banda ampla en els municipis de la **Comunitat Valenciana**, facilitades pel Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital.

Segons l'Informe de Cobertura de Banda Ampla² de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i Infraestructures Digitals d'abril de 2023³, en la Comunitat Valenciana destaca el **desplegament del 5G**⁴, arribant a una cobertura poblacional del 82 % en tota la Comunitat.

Gràfic 22.2

²Dades de cobertura de banda ampla en Comunitat Valenciana 2022 (mineco.gob.es)

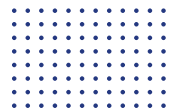
³**VDSL:** Una llar disposa de cobertura VDSL (Línia d'Abonat Digital Alta) si, a més de poder rebre un servei ADSL, es troba a una distància suficientment pròxima, normalment inferior a 500 metres de la central telefònica que li proporciona el servei, i la mateixa disposa d'un equip DSLAM (Digital Subscriber Line Access Multiplexer) que suport VDSL.

FTTH: Una llar té cobertura FTTH (Fibra Òptica a la Llar) si pot connectar-se a la xarxa de fibra fins a la llar sense necessitat de desplegar nova infraestructura de fibra exceptuant la pròpia escomesa.

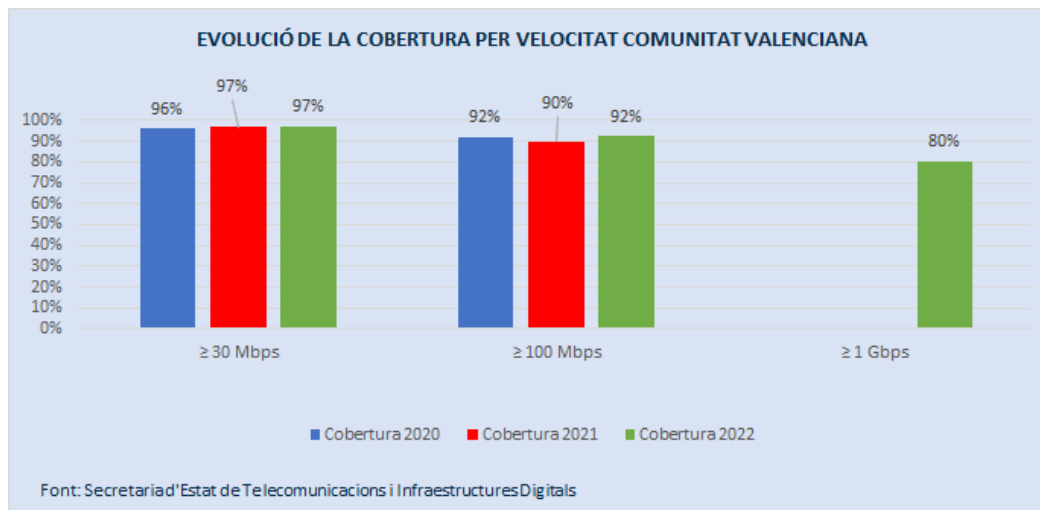
HFC: Una llar té cobertura HFC (Híbrid de Fibra i Coaxial) si es pot connectar a una xarxa HFC, actualitzada a l'estàndard DOCSIS 3.1, sense necessitat de desplegar nova infraestructura de xarxa exceptuant la pròpia escomesa.

Sense fil servei fix ≥ 30 Mbps: Una llar disposa de cobertura d'accés sense fil per a la prestació de serveis de banda ampla des d'una ubicació fixa si es troba en l'àrea de cobertura de, almenys, una xarxa de servei fix que proporcione l'accés a través d'ones electromagnètiques (microones).

⁴Un habitatge té cobertura 5G si es troba en l'àrea de cobertura de, almenys, una xarxa mòbil actualitzada a 5G. Presència entesa com la zona on es complix que la potència rebuda de senyal de referència del senyal de sincronització (SS-RSRP) siga almenys de -118dBm, per a freqüències per davall de 1GHz, d'almenys -120dBm, per a freqüències entre 1GHz i 3GHz, i d'almenys -115dBm, per a freqüències per damunt dels 3GHz.

En el següent gràfic es veu l'evolució de la cobertura per la velocitat de la banda ampla⁵

Gràfic 22.3

Cobertura de xarxes de banda ampla a velocitats ≥ 30 Mbps

Un 90,41 % dels municipis de la Comunitat Valenciana compten amb entre un **90 % i un 100 % de cobertura de banda ampla** a una velocitat superior als 30 Mbps. En un 0,37 % dels municipis, la cobertura de banda ampla a una velocitat superior als 30 Mbps se situa entre el 0 % i el 10 %.

DISTRIBUCIÓ DE MUNICIPIES EN COMUNITAT VALENCIANA PER RANG DE COBERTURA DE XARXES FIXES ≥30MBPS

Rang de cobertura	Núm. Municipis	Núm. d'habitants totals	Núm. llars totals	Llars cobertes xarxes sense fils ≥30Mbps
90≤x≤100	430	4.696.865	2.980.505	2.939.212
80≤x<90	60	273.942	191.780	164.105
70≤x<80	28	72.917	60.662	46.524
60≤x<70	12	10.467	10.564	6.816
50≤x<60	7	2.390	3.346	1.798
40≤x<50	1	135	229	105
30≤x<40	0	0	0	0
20≤x<30	1	524	487	134
10≤x<20	1	669	529	92
0≤x<10	2	229	369	
Totals	542	5.058.138	3.248.471	3.158.786

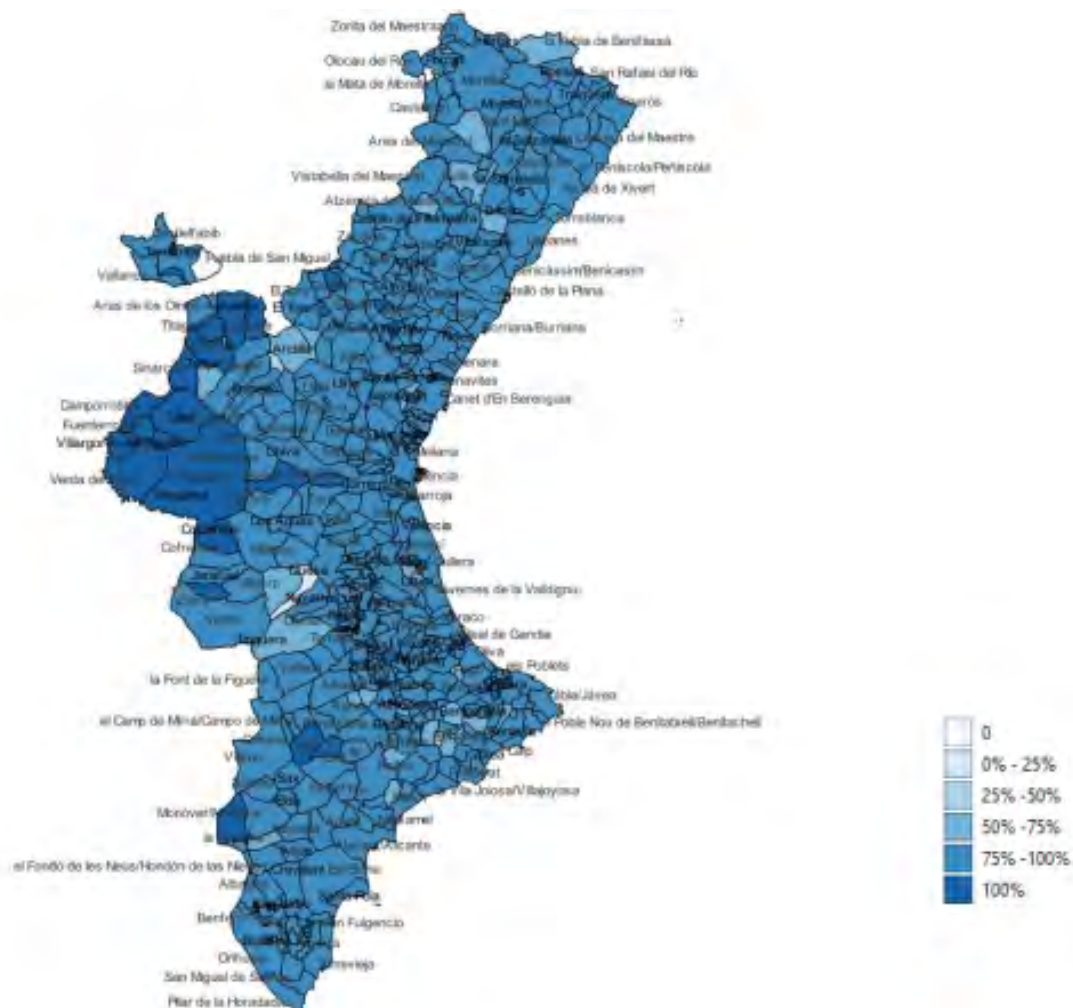
Font: Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i Infraestructures Digitals

Quadre 22.1

⁵Per a l'elaboració de l'informe de cobertura de 2022, donat els nivells de cobertura aconseguits a Espanya i la necessitat d'augmentar la granularitat fins a un nivell potencial igual al de la parcel·la cadastral, s'introdueix una nova metodologia d'identificació de les zones amb cobertura basat en un sistema georeferenciat, així com una diferent font d'identificació dels habitatges, per la qual cosa les dades de cobertura corresponents a algunes tecnologies o velocitats no són directament comparables amb els continguts en l'informe de l'any 2021 a l'efecte de quantificar l'increment real de cobertura assolit l'any transcorregut entre les dos dates de referència.

Cobertura de xarxes de banda ampla a velocitats ≥ 30 Mbps

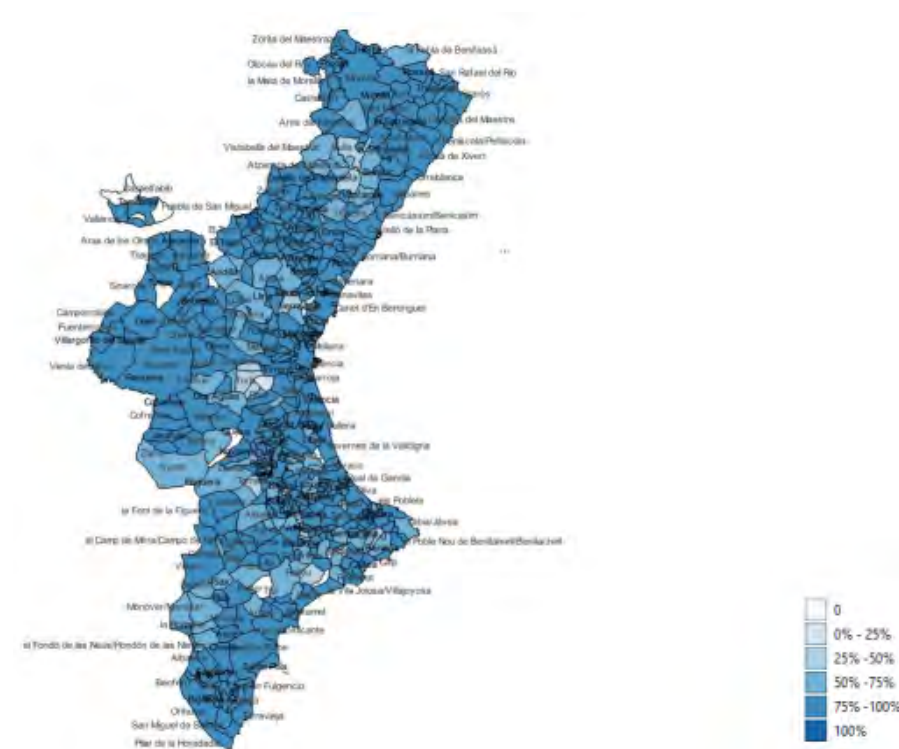
Font: Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i Infraestructures Digitals.

Un **74,35 % dels municipis** de la Comunitat Valenciana compten amb entre un 90 % i un 100 % de cobertura de banda ampla a una velocitat superior als 100 Mbps. En un 2,95 % dels municipis, la cobertura de banda ampla a una velocitat superior als 100 Mbps se situa entre el 0 % i el 10 %.

Rang de cobertura	Núm. Entitats	Núm. d'habitants totals	Núm. llars totals	Llars cobertes xarxes sense fils ≥ 30 Mbps
90≤x≤100	221	2.903.275	1.586.796	1.538.171
80≤x<90	97	910.988	627.645	534.645
70≤x<80	53	348.235	261.048	197.142
60≤x<70	49	356.992	315.099	206.237
50≤x<60	22	84.747	69.830	38.612
40≤x<50	17	157.012	165.680	80.261
30≤x<40	5	8.905	9.990	3.558
20≤x<30	3	13.976	10.587	2.599
10≤x<20	2	43.685	33.954	6.135
0≤x<10	73	230.323	167.842	1.344
Totals	542	5.058.138	3.248.471	2.608.704

Quadre 22.2

Actualment, 16 municipis de la Comunitat no tenen accés a xarxes amb una velocitat mínima d'accés de 100 Mbps.

III. NIVELLS I CONDICIONS DE VIDA

Cobertura de xarxes de banda ampla a velocitats ≥ 1 Gbps

Un **58,67 % dels municipis** de la Comunitat Valenciana compta amb entre un 90 % i un 100 % de cobertura de banda ampla a una velocitat superior a 1 Gbps. En un 13,47 % dels municipis, la cobertura de banda ampla a esta velocitat és d'entre un 0 % i un 10 %.

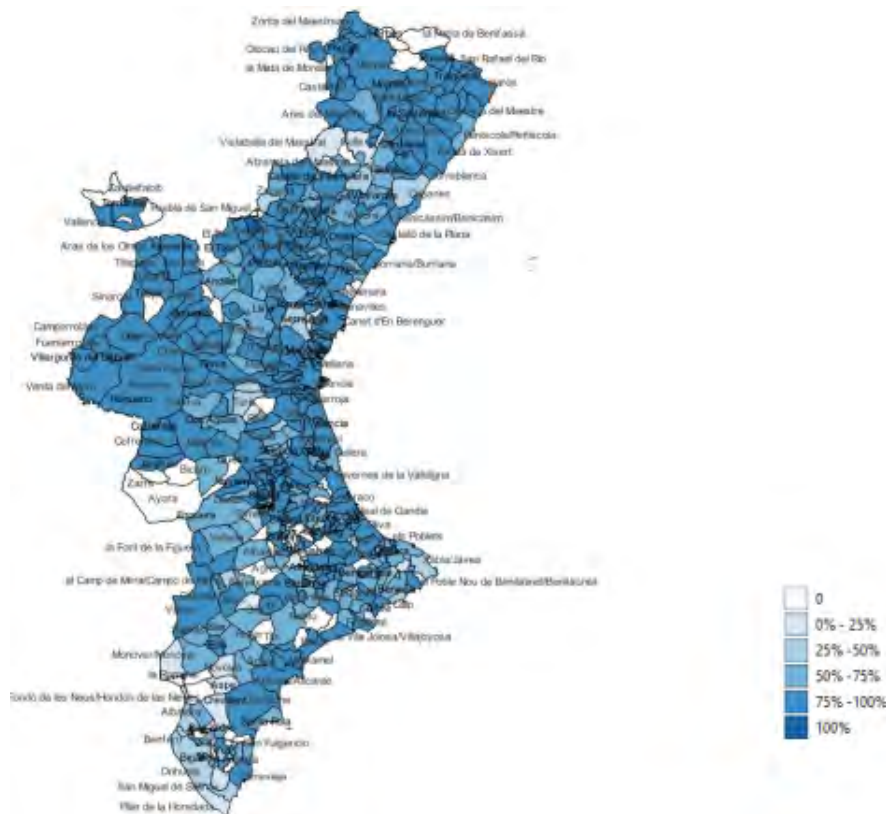
DISTRIBUCIÓ DE MUNICIPIS EN COMUNITAT VALENCIANA PER RANG DE COBERTURA DE XARXES FIXES ≥ 100 MBPS

Rang de cobertura	Núm. Municipis	Núm. d'habitants totals	Núm. llars totals	Llars cobertes ≥ 100 Mbps
$90 \leq x \leq 100$	313	4.166.764	2.606.648	2.529.026
$80 \leq x < 90$	90	412.873	264.842	224.141
$70 \leq x < 80$	56	273.519	201.567	152.778
$60 \leq x < 70$	37	136.305	109.477	72.231
$50 \leq x < 60$	14	25.824	21.723	12.152
$40 \leq x < 50$	9	16.936	16.473	7.359
$30 \leq x < 40$	5	5.603	7.234	2.416
$20 \leq x < 30$	2	4.650	5.002	1.221
$10 \leq x < 20$	0	0	0	0
$0 \leq x < 10$	16	15.664	15.505	57
Totals	542	5.058.138	3.248.471	3.001.381

Font: Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i Infraestructures Digitals

Quadre 22.3

Cobertura de xarxes de banda ampla a velocitats ≥ 100 Mbps

Font: Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i Infraestructures Digitals.

Des del Programa d'Extensió de la Banda Ampla de Nova Generació (PEBA-NGA), cofinançat amb el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), s'han concedit ajudes corresponents a la línia A (≥ 100 Mbps) en la Comunitat Valenciana, en el període 2013-2021, a 30 operadors per a la realització de 90 projectes, amb unes inversions associades de 107,38 milions d'euros i unes ajudes de 53,17 milions d'euros.

D'altra banda, el **Programa d'Universalització d'Infraestructures Digitals per a la Cohesió (UNICO)** dona continuïtat al PEBA-NGA. Este programa s'emmarca dins de la inversió del Pla de

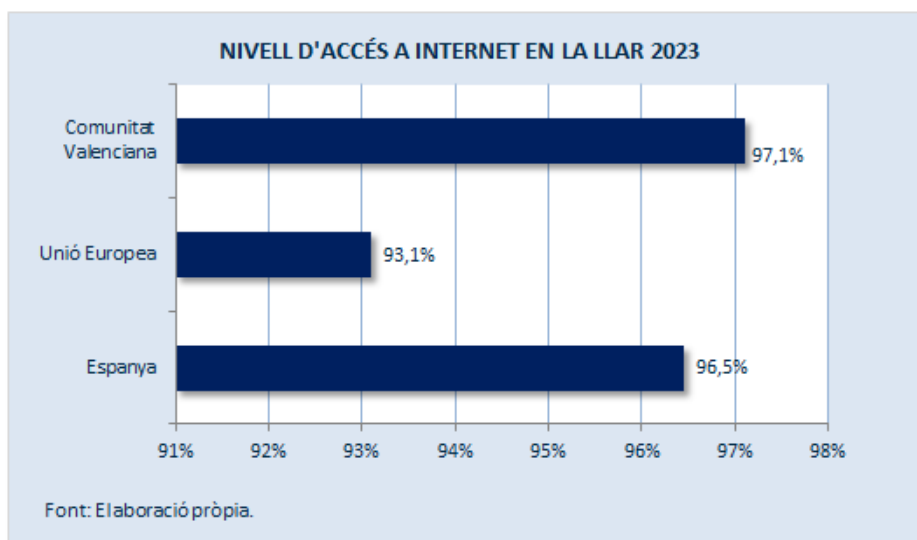
Recuperació, Transformació i Resiliència de l'economia espanyola i és finançat amb fons NextGenerationEU. L'objectiu d'esta actuació és acostar-se a la universalització de les xarxes públiques de comunicacions electròniques capaces de proporcionar servicis de banda ampla de molt alta velocitat (més de 300 Mbps simètrics, escalables a 1 Gbps), a les zones sense cobertura adequada ni previsions per a la seua dotació en els pròxims tres anys, mitjançant la concessió d'ajudes als operadors de telecomunicacions.

S'estableix el 31 de desembre de 2023 com a data límit per a l'execució dels projectes de desplegament d'este programa.

22.3. EQUIPAMENT I ÚS DE TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ EN LES LLARS⁶

Internet a Europa

A la **Unió Europea**, l'any 2023, el 93,1 % de la població té accés a Internet. A **Espanya**, un 96,5 % de la població disposa de connexió a internet en la seua llar, i en la **Comunitat Valenciana**, un 97,1 %.

Gràfic 22.4

⁶Enquesta sobre equipament i ús de tecnologies d'informació i comunicació en les llars.

Ús de les TIC per comunitats autònomes

La **Comunitat Valenciana** només està per damunt de la mitjana nacional en el percentatge de **persones que han comprat per internet**. I percentatge d'usuaris i usuàries d'internet en els últims tres mesos com l'ús diari d'internet.

Les comunitats autònomes amb un major percentatge de persones usuàries d'internet i de persones que han comprat en els tres últims mesos són la Comunitat de Madrid (97,4 % i 62,1 %, respectivament), les Illes Balears (97,2 % i 57,7 %) i Catalunya (96,8 % i 60 %).

Les que tenen un **percentatge més alt d'ús diari** d'internet són la Comunitat de Madrid (93,5 %), Catalunya (92,9 %) i les Illes Balears (92,8 %).

PERCENTATGE DE PERSONES USUÀRIES DE TIC PER COMUNITATS AUTÒNOMES. ANY 2017

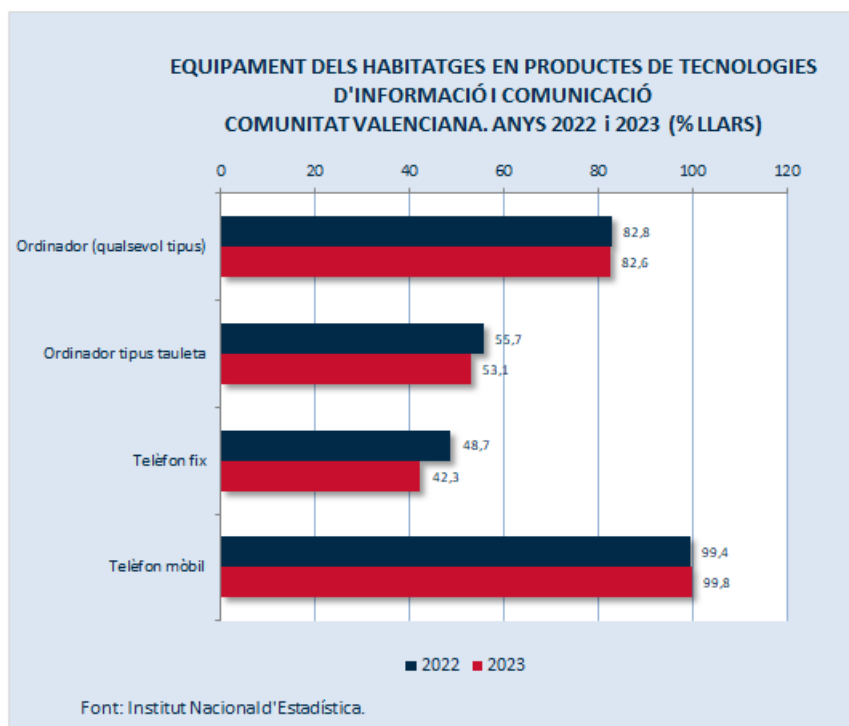
	Han utilitzat Internet en els 3 últims mesos	Persones usuàries diàries d'Internet	Han comprat per Internet en els 3 últims mesos
Total nacional	95,4	90,0	55,9
Andalusia	94,8	88,7	55,4
Aragó	95,5	88,4	56,1
Astúries, Principat de	95,4	87,3	51,3
Balears, Illes	97,2	92,8	57,7
Canàries	96,2	89,5	43,8
Cantàbria	93,7	87,1	54,8
Castella i Lleó	94,2	88,0	52,0
Castella-la Manxa	94,3	88,2	52,7
Catalunya	96,8	92,9	60,0
Comunitat Valenciana	94,8	89,4	56,0
Extremadura	90,9	84,4	52,8
Galícia	92,2	85,9	51,0
Madrid, Comunitat de	97,4	93,5	62,1
Múrcia, Regió de	96,2	89,4	52,0
Navarra, Comunitat Foral de	96,0	90,3	57,1
País Basc	95,3	88,5	55,7
Rioja, La	93,7	88,4	49,1
Ceuta	94,6	90,7	38,1
Melilla	99,3	96,6	63,9

Font: INE.

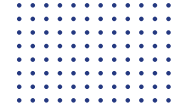
Ús de les TIC en la Comunitat Valenciana

En la **Comunitat Valenciana**, el 100 % de les llars disposa de telèfon (mòbil o fix). El 42,1 % compta amb els dos tipus de terminals. Un 0,2 % de les llars disposa només de telèfon fix, mentre que el 57,7 % disposa només de telèfon mòbil. El 99,8 % de les llars disposa de telèfon mòbil i el 42,3 % de telèfon fix.

Gràfic 22.5

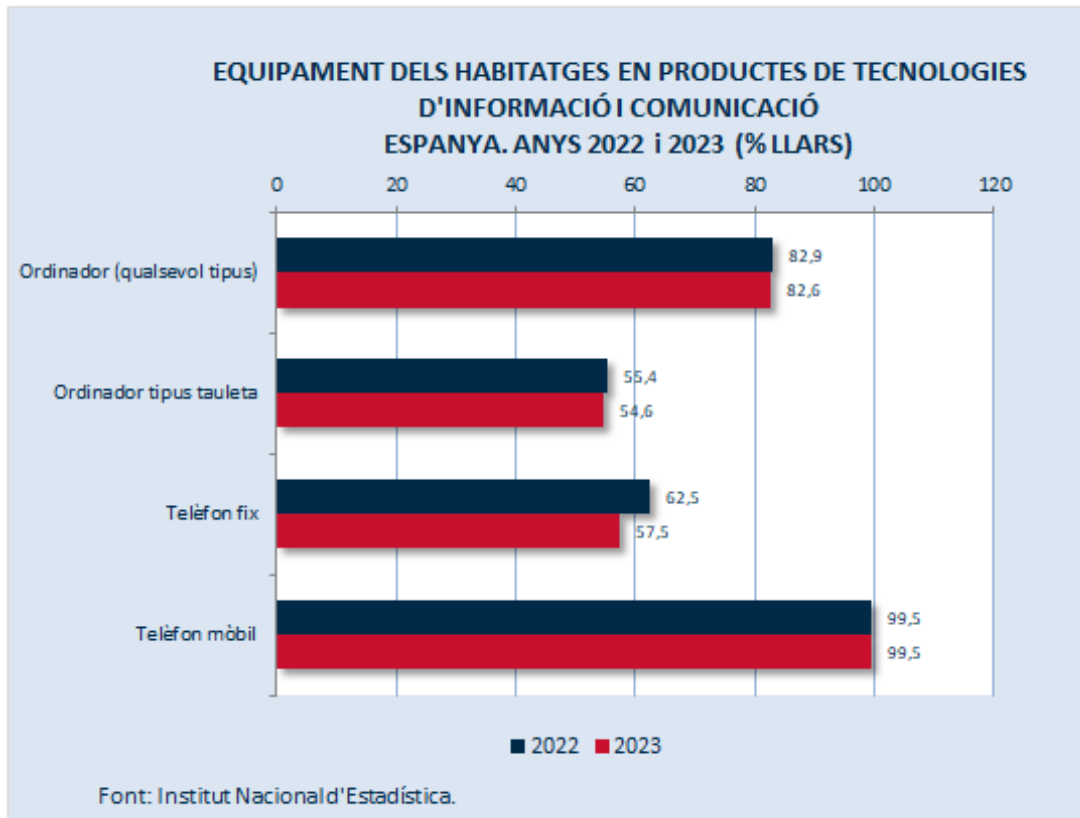

En la **Comunitat Valenciana**, el 82,6 % de les llars, amb almenys un membre d'entre 16 i 74 anys, disposa d'algun tipus d'ordinador (de sobretaula, portàtil, tauleta...), un percentatge inferior en 0,2 punts al de l'any anterior, i un 53,1 % compta amb una tauleta.

A **Espanya**, el 82,6 % de les llars, amb almenys un membre d'entre 16 i 74 anys, disposa d'algun tipus d'ordinador. Per tipus de dispositiu, el 77,6 % compta amb ordinadors de sobretaula o portàtils i el 54,6 % amb alguna tauleta. El percentatge general de llars amb ordinador disminueix 0,3 punts respecte a 2022.

El **telèfon mòbil** és present en quasi la totalitat de les llars (99,5 %, igual que en 2022). Per la seua part, el **telèfon fix** continua el seu descens i es troba disponible en el 57,5 % de les llars, 5 punts menys que en 2022.

A **Espanya**, el 99,9 % de les llars compta amb algun tipus de telèfon (fix i/o mòbil) i el 57,1 % amb els dos tipus. Un 0,4 % disposa únicament de telèfon fix i un 42,4 % utilitza exclusivament el mòbil per a comunicar-se des de la llar (enfrent del 37,3 % de 2022).

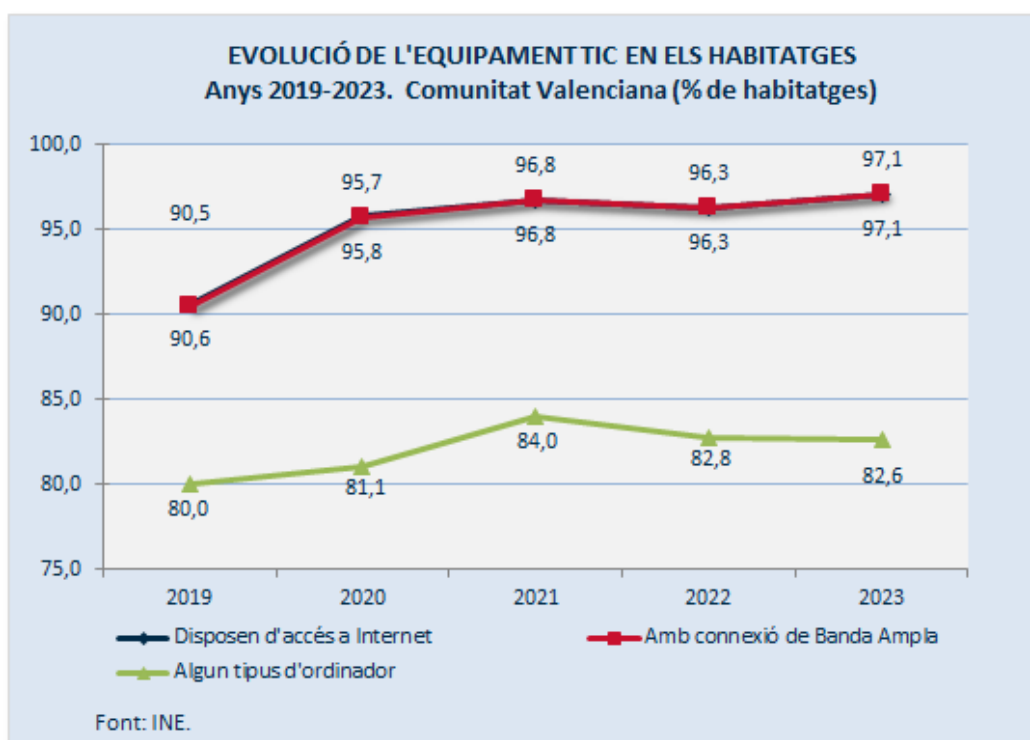

Gràfic 22.6

Habitatges amb accés a Internet

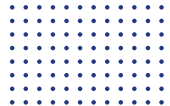
En la **Comunitat Valenciana**, el 97,1 % de les llars té accés a la Xarxa (l'any anterior va ser del 96,3 %).

En la Comunitat, el percentatge de **llars** amb accés a internet en les poblacions de menys de 10.000 habitants és del 94,4 % (1,1 punts menys que l'any anterior). En aquelles famílies amb una renda mensual inferior a 900 euros, els percentatges d'accés a ordinador baixen fins al 56 % i els d'accés a internet fins al 87,7 %, dades que contrasten clarament amb les famílies amb una renda mensual superior als 2.500 euros, on els percentatges d'accés arriben al 100 %.

Gràfic 22.7

A **Espanya**, un total de 17,2 milions de llars, amb almenys un membre de 16 a 74 anys (el 96,4 % del total), disposen d'accés a Internet per banda ampla fixa i/o mòbil (enfront del 96,1 % en 2022). El 83,1 % accedix amb connexió de banda ampla fixa (fibra òptica, cable, ADSL...) i el 13,4 % a través només de connexió mòbil (3G, 4G o 5G).

Ús d'Internet per part dels i les menors

Pel que fa a l'ús d'Internet per part dels i les menors de la **Comunitat Valenciana**, l'ús d'ordinador és del 96,3 % i l'ús d'Internet, del 94,6 %. A més, un 73,3 % de la població d'entre 10 i 15 anys disposa de telèfon mòbil. Per sexe, en els tres indicadors estudiats, les xifres estan per damunt.

PERCENTATGE DE MENORS USUÀRIES DE TIC PER SEXE. COMUNITAT VALENCIANA. ANYS 2022 I 2023

	Ús d'ordinador	Ús d'Internet	Disposició de mòbil
NENES			
2022	98,6	98,6	74,5
2023	97,4	97,9	78,0
NENS			
2022	88,5	95,2	64,5
2023	94,8	91,6	68,9
TOTAL			
2022	93,4	96,8	69,7
2023	96,3	94,6	73,3

Font: INE.

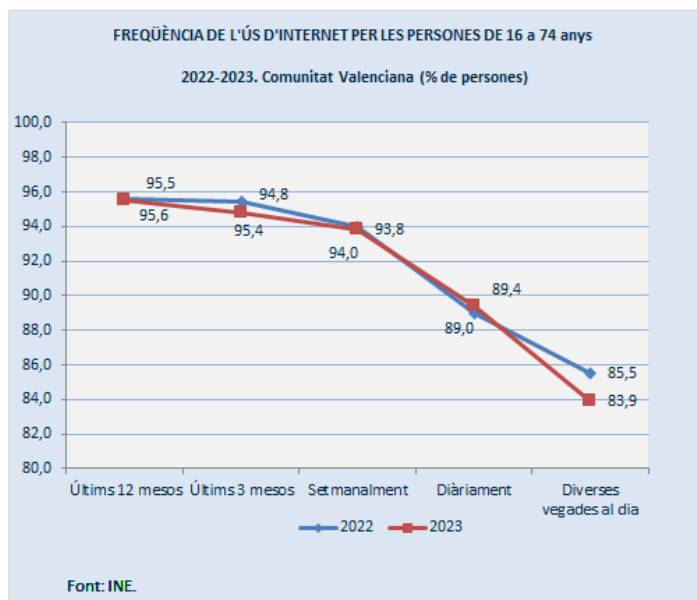
Quadre 22.5

A **Espanya**, el 93,1 % dels menors fa ús de l'ordinador, igual que en 2022, i el 94,7 % navega per Internet, 0,2 punts menys. Per part seua, el 70,6 % utilitza telèfon mòbil, 1,1 punts més que en 2022. Per sexe, les xifres fan servir, en un grau més alt, l'ordinador i Internet (2,5 i 1,4 punts més, respectivament), mentre que els xifres les superen en l'ús de telèfons mòbils (0,3 punts més). Per edat, l'ús de les TIC augmenta a mesura que creix l'edat dels menors, sobretot a partir dels 12 anys.

Ús de TIC per part de les persones de 16 a 74 anys

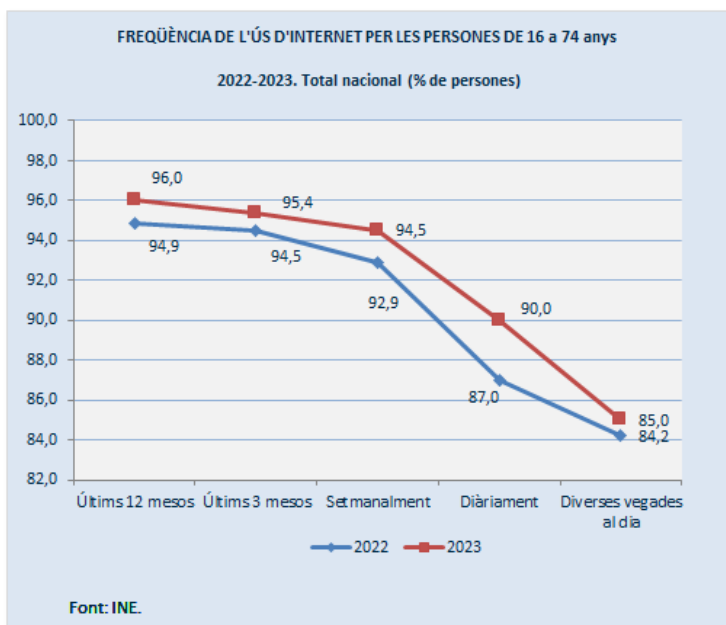
A la **Comunitat Valenciana**, el 94,8 % de les persones de 16 a 74 anys ha utilitzat Internet en els últims tres mesos i el 89,4 % l'ha utilitzat almenys cinc dies a la setmana.

Gràfic 22.8

A Espanya, el 95,4 % de les persones de 16 a 74 anys ha utilitzat Internet en els últims tres mesos (0,9 punts més que en 2022). Això suposa un total de 35,9 milions de persones (amb un augment de més de 2,4 milions d'usuaris i usuàries).

Per freqüència d'ús, el 92,9 % es connecta almenys una vegada a la setmana (1,6 punts més que en 2022), el 90 % diàriament (3 punts més) i el 85 % diverses vegades al dia (0,8 punts més).

Gràfic 22.9

Ús de TIC per sexe

En la **Comunitat Valenciana**, les dones han **presentat percentatges superiors** als homes en els últims tres mesos, en tots els indicadors estudiats: el 99,1 % de les dones ha utilitzat el mòbil, enfront del 98,8 % dels homes; el 94,8 % de les dones ha utilitzat internet, enfront del 94,7 % dels homes, i un 59,1 % ha realitzat compres a través d'internet, enfront del 52,8 %.

A **Espanya**, les dones han **presentat percentatges similars** als homes en els últims tres mesos, en tots els indicadors estudiats: el 99,1 % de les dones ha utilitzat el mòbil, enfront del 99,2 % dels homes; el 95,6 % de les dones ha utilitzat internet, enfront del 94,7 % dels homes, i un 56,3 % ha realitzat compres a través d'internet, enfront del 55,4 %.

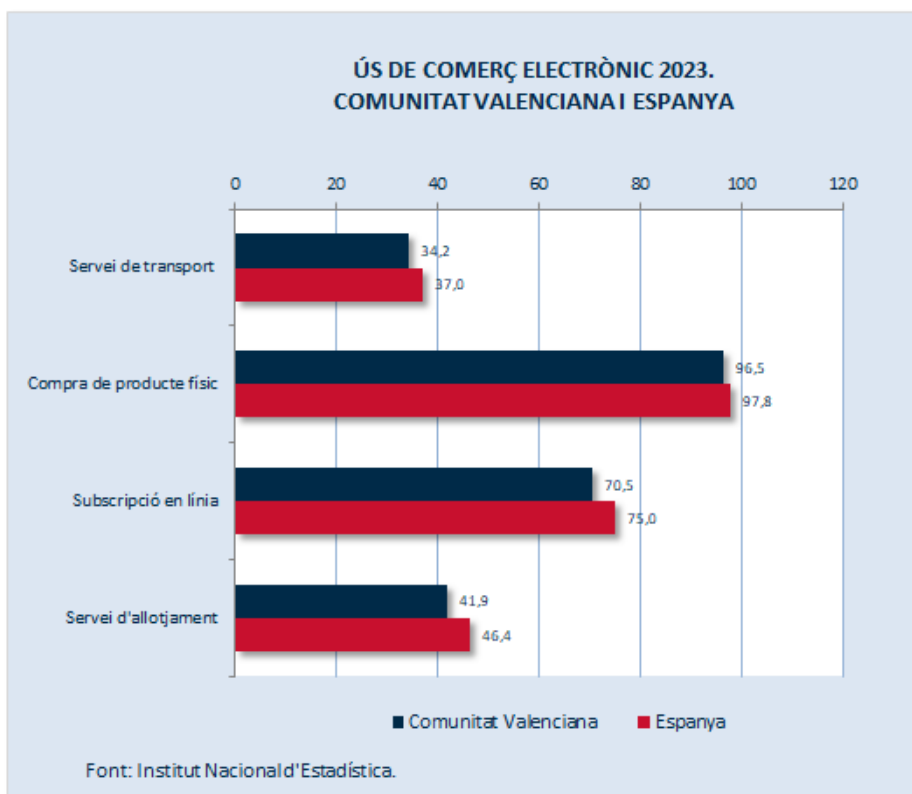
Ús del comerç electrònic⁷

En la **Comunitat Valenciana**, un 58,7 % de les persones usuàries d'internet ha realitzat algun tipus de compra en els últims tres mesos, 0,5 punts més que la dada de l'any 2022.

Un 96,5 % ha comprat algun producte físic, un 70,5 % alguna subscripció en línia, un 34,2 % ha contractat un servei de transport i un 41,9 % algun servei d'allotjament.

A **Espanya**, el 58,5 % de la població de 16 a 74 anys ha comprat per internet en els tres últims mesos per motius particulars. Aquest percentatge és superior al 55,3 % de 2022 i manté la tendència a l'alça dels últims anys.

Un 97,8 % ha comprat algun producte físic, un 75 % alguna subscripció en línia, un 37 % ha contractat un servei de transport i un 46,4 % algun servei d'allotjament.

Gràfic 22.10

⁷ Vegeu Capítol 18 de Consum per a ampliar informació..

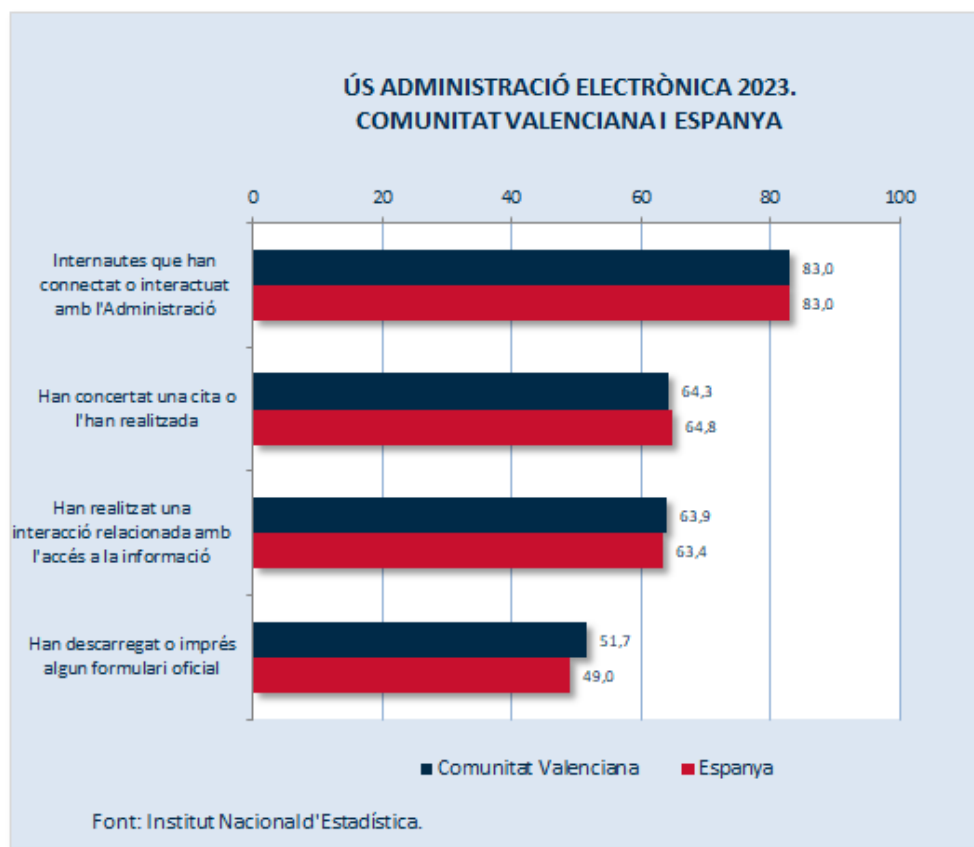
Administració electrònica

A la **Comunitat Valenciana**, el 83 % del total d'internautes ha contactat o interactuat amb les administracions o serveis públics a través d'internet en els últims 12 mesos, per motius particulars.

Els **tràmits** més freqüents han sigut els següents: el 64,3 % ha concertat una cita o n'ha realitzat una, el 63,9 % ha efectuat una interacció relacionada amb l'accés a la informació, i el 51,7 % ha descarregat o imprès algun formulari oficial.

A **Espanya**, el 83 % del total d'internautes ha contactat o interactuat amb les administracions o serveis públics a través d'internet en els últims 12 mesos, per motius particulars.

Els **tràmits** més freqüents han sigut els següents: el 64,8 % ha concertat una cita o n'ha realitzat una, el 63,4 % ha efectuat una interacció relacionada amb l'accés a la informació, i el 49 % ha descarregat o imprès algun formulari oficial.

Gràfic 22.11

Ús d'identificació electrònica (eID)

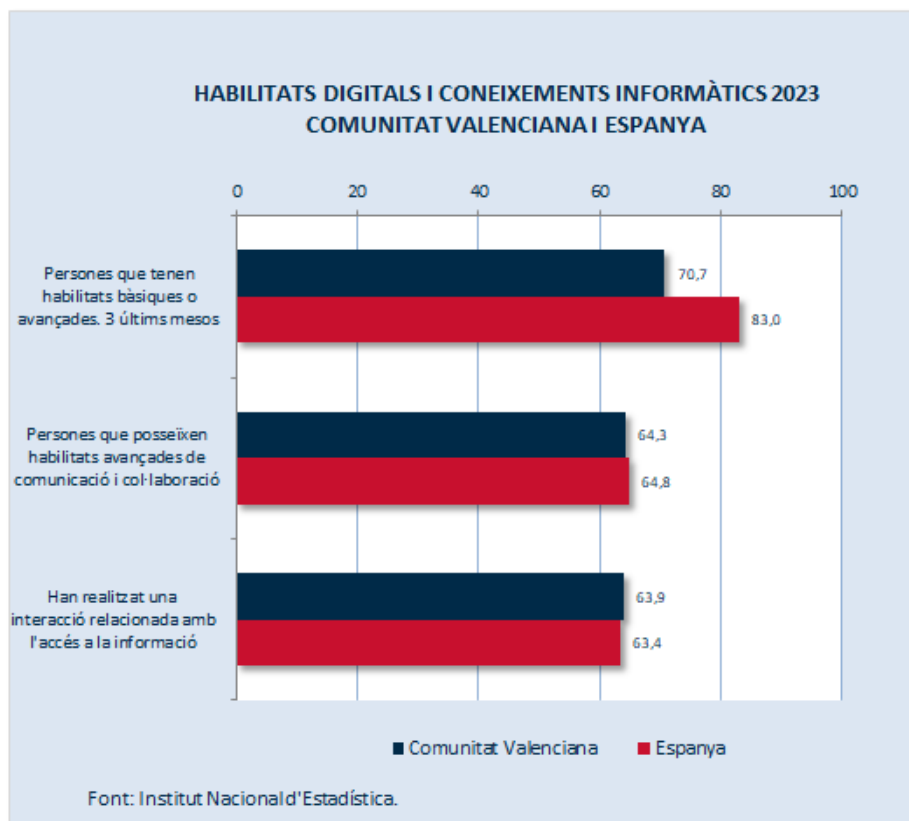
A la **Comunitat Valenciana**, el 58,1 % de les persones de 16 a 74 anys ha utilitzat algun tipus d'**identificació electrònica per a accedir a serveis en línia** en els últims 3 mesos: el 52,2 % ha accedit a **serveis prestats per les administracions o serveis públics**, el 12,6 % ha accedit a **serveis prestats per les administracions o serveis públics d'altres països europeus**, i el 20,6 % ha accedit a **serveis prestats pel sector empresarial, com ara serveis bancaris o mercat digital**.

A **Espanya**, el 57 % de les persones de 16 a 74 anys ha utilitzat algun tipus d'**identificació electrònica per a accedir a serveis en línia** en els últims 3 mesos: el 52,6 % ha accedit a **serveis prestats per les administracions o serveis públics**, el 12,4 % a **serveis d'altres països europeus**, i el 19,9 % a **serveis prestats pel sector empresarial**.

Habilitats digitals i coneixements informàtics

A la **Comunitat Valenciana**, el 67 % de les persones de 16 a 74 anys posseeix habilitats bàsiques o avançades. Aquest percentatge arriba al 70,7 % entre les persones usuàries d'internet dels tres últims mesos. El 89,9 % de les persones de 16 a 74 anys posseeix habilitats avançades de comunicació i col·laboració, i un 77,7 % té habilitats d'informació i alfabetització de dades.

A **Espanya**, el 66,2 % de les persones de 16 a 74 anys posseeix habilitats bàsiques o avançades. Aquest percentatge puja fins al 69,3 % entre les persones usuàries d'internet dels tres últims mesos. El 90,1 % té habilitats avançades de comunicació i col·laboració, i un 79 % d'informació i alfabetització de dades.

Gràfic 22.12

Confiança en Internet

A la **Comunitat Valenciana**, el 36,4 % de les persones usuàries de la xarxa en els tres últims mesos declara que confia poc o gens en Internet (enfront del 28,9 % en 2022), el 59 % confia bastant (61,3 % en 2022) i el 4,6 % confia molt (9,8 % en 2022).

A **Espanya**, el 39,2 % de les persones usuàries de la xarxa en els tres últims mesos declara que confia poc o gens en Internet (enfront del 28,4 % en 2022), el 55,7 % confia bastant (62 % en 2022) i el 5,1 % confia molt (9,6 % en 2022).

Participació en xarxes socials

A la **Comunitat Valenciana**, un 66 % de la població de 16 a 74 anys ha participat, durant els tres últims mesos, en xarxes socials de caràcter general (com Instagram, Twitter, Facebook o YouTube) i un 97,3 % ha utilitzat programes de missatgeria instantània (com WhatsApp, Skype o Messenger).

A **Espanya**, un 67,6 % de la població de 16 a 74 anys ha participat, durant els tres últims mesos, en xarxes socials de caràcter general i un 97 % ha utilitzat programes de missatgeria instantània.

La **Comunitat Valenciana ha experimentat un notable avanç en l'àmbit digital en els últims anys**, reflectint una transformació significativa en diversos sectors. Aquest progrés disruptiu de la tecnologia ha contribuït a enfortir tant les empreses com les llars i les administracions, obrint noves oportunitats per al desenvolupament econòmic i social de la regió.

L'evolució digital en la Comunitat Valenciana en 2023 ha sigut destacable, situant-la com **una de les regions líders en digitalització dins d'Espanya**. Els indicadors mostren un nivell de connectivitat per damunt de la mitjana nacional, amb un augment notable en l'accés a Internet i en l'ús de serveis digitals.

Per exemple, el 97,1 % de les llars valencianes tenen accés a Internet, superant la mitjana nacional en 0,6 punts percentuals. El 58,7 % de les persones usuàries d'Internet han realitzat algun tipus de compra en els últims tres mesos, 0,2 punts percentuals per damunt de la mitjana espanyola..

22.4. ÚS DE TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ I COMERÇ ELECTRÒNIC EN LES EMPRESES⁸

A la **Comunitat Valenciana**, tal com s'aprecia en el Quadre 22.7, el 53,3 % del personal de les empreses de més de 10 persones treballadores utilitza l'ordinador amb finalitats empresarials. Un 8,5 % empren tecnologies d'intel·ligència artificial.

Un 62,68 % de les empreses utilitza mitjans socials, 1,7 punts inferior al mateix període de l'any anterior.

ÚS D'INFRAESTRUCTURES TIC EMPRESES AMB 10 O MÉS PERSONES TREBALLADORES. COMUNITAT VALENCIANA ANY 2023 - Primer Trimestre

	1r Trimestre de 2023	1r Trimestre de 2022
Personal que usa ordinadors amb finalitats empresarials	53,3	61,9
Personal que usa ordinadors connectats a internet amb finalitats empresarials	48,0	55,6
Empreses que empren tecnologies d'Intel·ligència Artificial	8,5	14,1
Empreses que van emprar especialistes en	12,5	16,6
Empreses amb connexió a Internet:	96,6	98,7
Connexió a Internet i lloc/pàgina web (*)	75,9	78,5
Usen mitjans socials (*)	62,7	64,4

(*) Percentatge sobre el total d'empreses amb connexió a Internet.

Font: INE.

Quadre 22.6

A **Espanya**, el 66,2 % de les persones ocupades en empreses amb 10 o més persones treballadores ha utilitzat ordinadors amb finalitats empresarials en el primer trimestre de 2023. Per la seua part, el 61,2 % ha utilitzat ordinadors amb connexió a Internet. El percentatge d'empreses amb connexió a Internet creix 0,7 punts, fins al 99 %. El 63,6 % d'aquestes empreses utilitza mitjans socials, 3,2 punts menys que en el primer trimestre de 2022. Per part seua, la característica que més ha augmentat en l'últim any és la compra de servicis en el núvol. En concret, ha pujat 4,2 punts, fins al 32,4 %. El percentatge d'empreses amb connexió a Internet que disposa de lloc o pàgina web es manté en el 78,5 %. D'altra banda, un 28,3 % paga per anunciar-se a Internet.

⁸ Dades any 2022 i primer trimestre de 2023. Enquesta sobre l'ús de TIC i comerç electrònic en les empreses

Tipus de connexió a Internet

A la **Comunitat Valenciana**, el 96,6 % de les empreses de 10 o més persones ocupades amb connexió a Internet accedix a la xarxa mitjançant alguna solució de **banda ampla fixa**, i el 90,9 % per **banda ampla mòbil**. Per a les empreses amb banda ampla fixa, la tecnologia més utilitzada és la connexió per cable o fibra òptica (77,7 %).

A **Espanya**, el 97 % de les empreses de 10 o més persones ocupades amb connexió a Internet accedix a la xarxa mitjançant alguna solució de **banda ampla fixa** i el 91,9 % per **banda ampla mòbil**. Per a les empreses amb banda ampla fixa, la tecnologia més utilitzada és la connexió per cable o fibra òptica (82,4 %).

EMPRESSES AMB CONNEXIÓ A INTERNET PER TIPUS DE CONNEXIÓ. ANY 2023 Primer Trimestre. Comunitat Valenciana i Espanya

	COMUNITAT VALENCIANA	ESPANYA
Banda ampla mòbil	90,9	91,9
Banda ampla fixa:	96,6	97,0
- DSL (ADSL, SDSL,...)	40,8	38,3
-Xarxes de Cable i fibra òptica (FTTH)	77,7	82,4
-Altres connexions fixes (PLC, leased line, sat	6,8	6,5

Font: INE.

Quadre 22.8

Cloud Computing⁹

A la **Comunitat Valenciana**, el 29,1 % de les empreses ha comprat **serveis de cloud computing** l'any 2023. El 75,35 % de les empreses que han adquirit aquests serveis ha comprat **programari ofimàtic** i un 88,16 % ha contractat **serveis de correu electrònic**.

A **Espanya**, el 31,65 % de les empreses ha comprat serveis de **cloud computing** l'any 2023. El 70,28 % de les empreses que han adquirit aquests serveis ha comprat **programari ofimàtic** i un 85,53 % ha contractat **serveis de correu electrònic**.

Especialistes TIC

A la **Comunitat Valenciana**, el 12,45 % de les empreses ha emprat especialistes TIC¹⁰ en el primer trimestre de 2023, i el 27,7 % ha contractat dones amb aquest perfil. El 18,78 % de les empreses que tenen especialistes TIC ha proporcionat activitats formatives en TIC al seu personal.

A **Espanya**, el 16,44 % de les empreses ha emprat especialistes en Tecnologies de la Informació i les Comunicacions (TIC) en el primer trimestre de 2023, i el 38,73 % ha contractat dones amb aquest perfil. El 22,56 % de les empreses que tenen especialistes TIC ha proporcionat activitats formatives en TIC al seu personal.

Ús de mitjans socials

A la **Comunitat Valenciana**, el 62,68 % de les empreses ha utilitzat mitjans socials en el primer trimestre de 2023. El 92,3 % de les empreses de 10 o més persones ocupades que han utilitzat mitjans socials fan ús de xarxes socials com Facebook, LinkedIn, Google+, Xing, Viadeo, Yammer, etc. I un 27,73 % utilitza mitjans socials per a la selecció de personal.

A **Espanya**, el 63,57 % de les empreses ha utilitzat mitjans socials en el primer trimestre de 2023. El 92,7 % de les empreses de 10 o més persones ocupades que han utilitzat mitjans socials fan ús de xarxes socials com Facebook, LinkedIn, Google+, Xing, Viadeo, Yammer, etc. I un 33,16 % utilitza mitjans socials per a la selecció de personal.

Ús d'intel·ligència artificial

A la **Comunitat Valenciana**, el 8,5 % de les empreses **empra tecnologies d'intel·ligència artificial (IA)**. El 38,9 % de les empreses que utilitzen IA adquirixen programari o sistemes d'IA mitjançant la contractació a proveïdors externs per a desenvolupar-los o modificar-los. El 42,7 % de les empreses amb tecnologia IA l'usa per a la identificació d'objectes o persones en funció d'imatges o vídeos.

A **Espanya**, el 9,6 % de les **empreses empra tecnologies d'intel·ligència artificial**. El 38 % de les empreses que utilitzen IA adquirixen programari o sistemes d'IA mitjançant la contractació a proveïdors externs per a desenvolupar-los o modificar-los. El 36,8 % de les empreses amb tecnologia IA l'utilitza per a la identificació d'objectes o persones en funció d'imatges o vídeos.

Facturació

A la **Comunitat Valenciana**, el 31,2 % de les empreses **envia factures electròniques que permeten el seu processament informàtic automàtic i un 86 % de les empreses envia factures electròniques que no permeten el seu processament informàtic autòmic**.

A **Espanya**, el 41,5 % de les empreses envia **factures electròniques que permeten el seu processament informàtic automàtic i un 84,8 % de les empreses envia factures electròniques que no permeten el seu processament informàtic autòmic**.

⁹Cloud computing és la disponibilitat sota demanda de recursos de computació com a servicis a través d'Internet. Esta tecnologia evita que les empreses hagen d'encarregar-se d'aprovisionar, configurar o gestionar els recursos i permet que paguen únicament pels que usen.

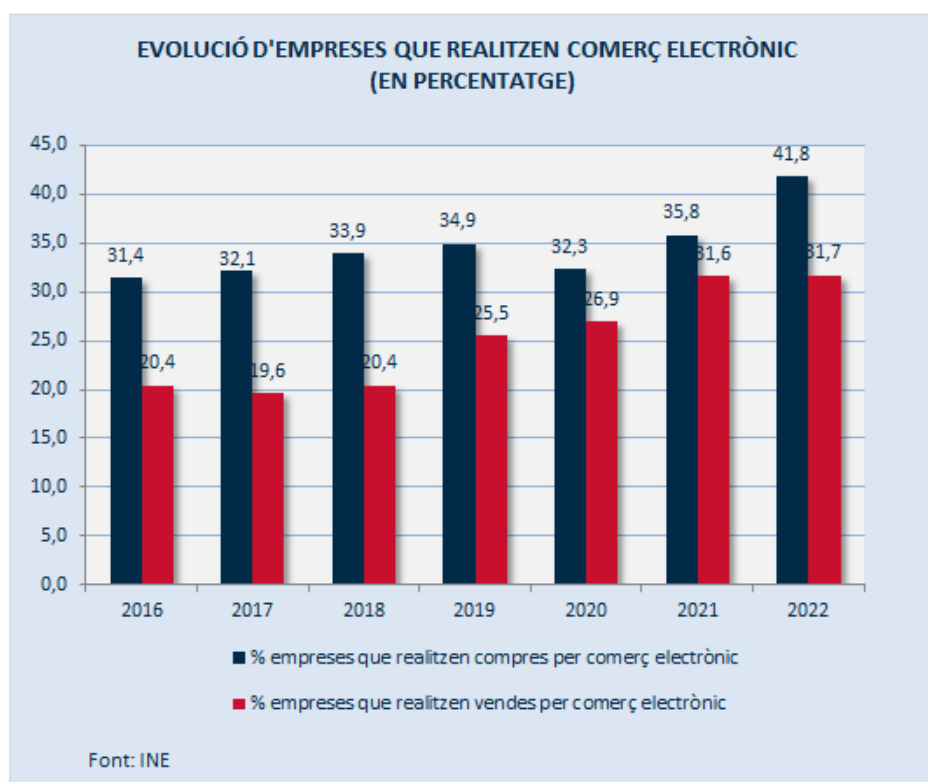
¹⁰Segons la metodologia de l'INE, en esta secció s'ha d'assenyalar si l'empresa empra especialistes en TIC i si se'ls va proporcionar activitats formatives per a desenvolupar o millorar els coneixements sobre les TIC del seu personal.

Comerç electrònic

A **Espanya**, el 31,7 % de les empreses amb 10 o més persones empleades ha realitzat vendes mitjançant comerç electrònic l'any 2022. El volum de negoci generat per estes vendes va aconseguir els 377.058 milions d'euros, amb un augment del 20,3 % respecte a 2021.

Les vendes per comerç electrònic van representar el 19,8 % del total de les vendes de les empreses de 10 o més persones empleades.

El 41,8 % de les empreses amb 10 o més persones ocupades va realitzar compres mitjançant comerç electrònic en 2022.

Gràfic 22.13

Ús de les TIC en les empreses per comunitats autònomes

Les empreses de 10 o més persones ocupades les seus socials de les quals estan situades a Catalunya, la Comunitat de Madrid i el País Basc presenten les majors intensitats¹¹ en l'ús de les TIC en el primer trimestre de 2023. Per la seua part, les empreses de Cantàbria i les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla tenen els percentatges més baixos.

La **Comunitat Valenciana** es troba per davall de la mitjana nacional en 6 dels 7 indicadors estudiats.

ÚS DE DIVERSES TIC PER COMUNITATS AUTÒNOMES EN QUÈ SE SITUA LA SEU SOCIAL DE L'EMPRESA. EN PERCENTATGE. ANY 2023 - Primer Trimestre

	Internet i Web ¹	Ús de Mitjans Socials ¹	Serveis al núvol ¹	Intel·ligència Artificial ¹	ERP (Planificació de Recursos Empresarials) ¹	CRM (Gestió de Relació amb Clients) ¹	BI (Intel·ligència de Negocis) ¹
Andalusia	71,2	62,0	28,0	8,0	52,1	27,2	15,1
Aragó	83,3	65,3	27,0	8,5	55,0	24,8	18,2
Astúries, Principat de	81,0	59,2	31,7	7,4	57,0	24,5	12,5
Balears, Illes	75,6	65,9	29,0	6,2	48,3	22,9	15,7
Canàries	72,5	59,9	22,8	6,1	41,5	26,2	14,5
Cantàbria	73,1	52,4	19,7	6,5	43,1	26,6	12,4
Castella i Lleó	77,4	55,3	24,0	9,2	51,1	26,7	14,9
Castella-la Manxa	74,4	57,9	15,0	6,8	46,3	22,9	12,6
Catalunya	86,5	71,2	44,1	11,9	68,0	38,6	25,8
Comunitat Valenciana	75,9	62,7	29,1	8,5	57,4	24,0	16,8
Extremadura	71,3	59,9	19,8	6,1	48,4	20,8	10,1
Galícia	77,7	60,1	22,1	7,4	57,0	22,6	14,6
Madrid, Comunitat de	80,3	67,7	38,4	12,8	56,5	34,5	20,6
Múrcia, Regió de	72,1	55,1	24,4	6,6	55,6	26,5	17,5
Navarra, Com. Foral de	82,7	58,2	20,7	9,0	64,4	29,3	17,9
País Basc	82,9	56,3	32,4	10,7	70,4	31,4	21,9
Rioja, La	80,0	58,0	20,7	11,1	68,0	28,0	20,1
Ceuta	62,3	60,1	21,0	4,3	31,5	20,1	8,4
Melilla	37,1	54,6	6,4	4,5	47,6	31,8	10,5
TOTAL	78,5	63,6	31,7	9,6	57,4	29,7	18,6

¹ Percentatge sobre el total d'empreses amb connexió a Internet.
² Accés remot al correu, documents o aplicacions de l'empresa
Font: INE.

Quadre 22.8

¹¹Les intensitats en l'ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació fan referència als següents indicadors: Connexió a Internet, Pàgina Web, Ús de Firma Digital, Banda Ampla Mòbil, Ús de Mitjans Socials, Cloud Computing, IA i CRM.

Ús de les TIC en les empreses de menys de 10 persones assalariades

En la **Comunitat Valenciana**, el 87,7 % de les empreses de menys de 10 persones ocupades disposava d'ordinadors en el primer trimestre de 2023, percentatge superior en 1,8 punts al mateix període de l'any 2022. El 83,6 % tenia connexió a Internet.

Per part seua, el 33,3 % de les empreses amb menys de 10 persones ocupades comptava amb pàgina web, enfront del 30,7 % de l'any anterior..

INFRAESTRUCTURES TIC DE LES EMPRESES DE MENYS DE 10 PERSONES ASSALARIADES EN PERCENTATGE COMUNITAT VALENCIANA

	1r Trimestre de 2023	1r Trimestre de 2022
Ordinadors	87,7	85,9
Empreses que van emprar especialistes en	2,8	1,2
Empreses amb connexió a Internet:	83,6	83,6
Connexió a Internet i lloc/pàgina web (*)	33,3	30,7
Banda ampla fixa (*)	88,1	89,7
Usen mitjans socials (*)	35,8	37,9
Empreses que compren algun servei de cloud computing (*)	9,4	

(*) Percentatge sobre el total d'empreses amb connexió a Internet.

Font: INE.

Quadre 22.9

A **Espanya**, el 88,7 % de les empreses de menys de 10 persones ocupades disposava d'ordinadors en el primer trimestre de 2023, percentatge superior en 1,7 punts al mateix període de l'any 2022. El 85 % tenia connexió a Internet.

Per la seua part, el 33,9 % de les empreses amb menys de 10 persones ocupades comptava amb pàgina web, enfront del 30,6 % de l'any anterior.

INFRAESTRUCTURES TIC DE LES EMPRESES DE MENYS DE 10 PERSONES ASSALARIADES EN PERCENTATGE ESPANYA

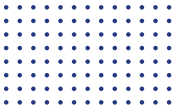
	1r Trimestre de 2023	1r Trimestre de 2022
Ordinadors	88,7	86,0
Empreses que van emprar especialistes en	2,0	1,2
Empreses amb connexió a Internet:	85,0	82,1
Connexió a Internet i lloc/pàgina web (*)	30,6	31,8
Banda ampla fixa (*)	85,4	83,6
Usen mitjans socials (*)	33,9	36,1
Empreses que compren algun servei de cloud computing (*)	10,4	

(*) Percentatge sobre el total d'empreses amb connexió a Internet.

Font: INE.

Quadre 22.10

Treball a distància i teletreball

Segons les dades de l'EPA, l'any 2023, en la **Comunitat Valenciana**, teletreballaven un total de 305,5 milers de persones, la qual cosa suposa un 13,26 % del total de persones ocupades i un augment del 16,65 % respecte a l'any 2022. El 56,53 % eren homes i el 43,47 % dones.

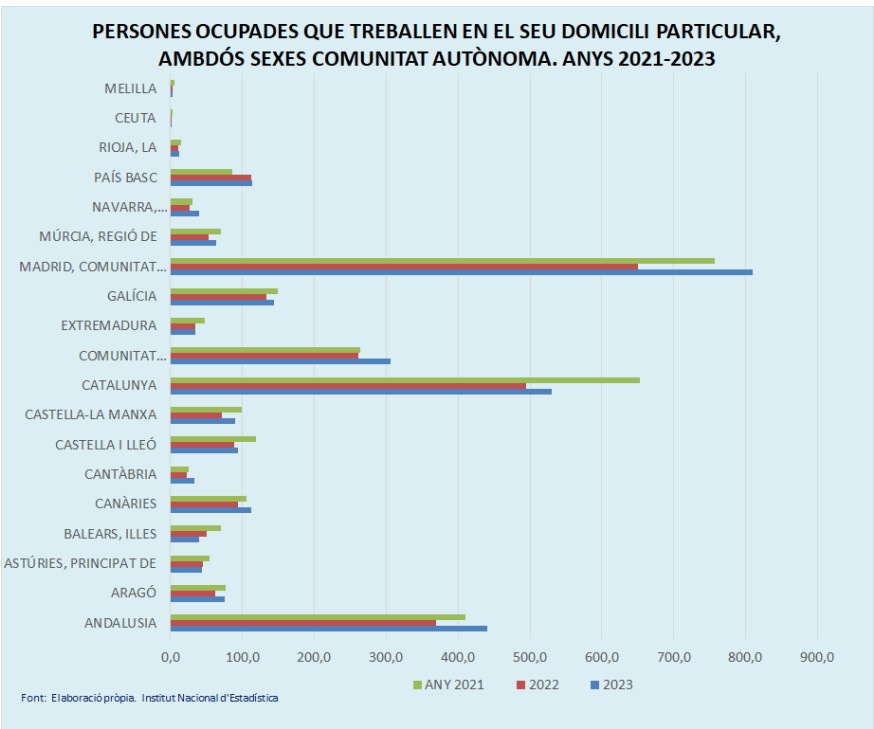
En el desglossament per gènere en la Comunitat Valenciana, **teletreballen en 2023 més homes que dones**, sent esta diferència de 39.900 persones. El nombre de dones que teletreballen ha augmentat en un 9,84 % respecte a l'any anterior.

OCUPATS PER FREQUÈNCIA AMB LA QUAL TREBALLEN EN EL SEU DOMICILI, PER SEXE				
Unitats: Milers Persones				
	TOTAL		TELETREBALLEN	
	2023	2022	2023	2022
Tots dos sexes				
Total Nacional	21.182,2	20.390,6	2.986,1	2.584,7
Comunitat Valenciana	2.304,1	2.183,4	305,5	261,9
Homes				
Total Nacional	11.376,7	10.965,2	1.589,5	1.379,4
Comunitat Valenciana	1.258,5	1.186,5	172,7	141,0
Dones				
Total Nacional	9.805,5	9.425,5	1.396,6	1.205,3
Comunitat Valenciana	1.045,6	996,9	132,8	120,9

Font: Institut Nacional d'Estadística

Quadre 22.11

L'any 2023 l'evolució del treball des de casa ha tingut un comportament d'augment en algunes autonomies.

Gràfic 22.14

PERSONES OCUPADES PER FREQUÈNCIA AMB LA QUAL TREBALLEN EN EL SEU DOMICILI PARTICULAR, ELS DOS SEXES COMUNITAT AUTÒNOMA, VALORS ABSOLUTS

Unitats: Milers Persones

	TOTAL			OCASIONALMENT			MÉS DE LA MITAT DELS DIES QUE TREBALLE		
	ANY 2023	ANY 2022	ANY 2021	ANY 2023	ANY 2022	ANY 2021	ANY 2023	ANY 2022	ANY 2021
ANDALUSIA	3.383,9	3.259,5	3.151,1	204,2	187,9	162,0	236,4	181,6	247,9
ARAGÓ	611,3	584,7	579,7	38,3	33,4	38,5	37,6	28,5	37,8
ASTÚRIES, PRINCIPAT DE	392,5	383,8	390,7	19,8	17,4	21,3	24,2	27,4	32,9
BALEARS, ILLES	589,6	592,4	552,9	25,4	23,6	26,0	14,8	26,7	43,6
CANÀRIES	968,4	952,3	861,2	53,6	42,8	41,8	58,0	51,4	63,6
CANTÀBRIA	254,9	248,4	244,5	17,2	10,9	11,0	16,3	12,3	13,9
CASTELLA I LLEÓ	1.011,4	1.007,6	976,6	51,3	41,4	54,2	42,4	46,9	64,3
CASTELLA-LA MANIXA	895,1	867,1	847,2	53,6	33,0	38,2	36,4	38,6	61,1
CATALUNYA	3.734,5	3.514,3	3.442,1	292,0	222,1	220,1	237,9	272,3	432,4
COMUNITAT VALENCIANA	2.304,1	2.183,4	2.060,5	138,5	124,7	115,4	167,0	137,1	147,9
EXTREMADURA	415,3	409,8	396,3	19,2	17,3	21,7	15,1	17,6	25,9
GALÍCIA	1.128,5	1.103,7	1.085,1	74,6	65,3	74,1	69,5	68,3	75,4
MADRID, COMUNITAT DE	3.328,2	3.190,1	3.134,2	374,9	264,4	236,1	434,8	386,4	520,8
MÚRCIA, REGIÓ DE	668,6	650,1	641,5	37,5	26,5	33,4	26,5	25,8	36,4
NAVARRA, COMUNITAT FORAL DE	298,8	291,8	283,6	20,6	15,0	11,5	18,7	11,8	18,9
PAÍS BASC	995,7	949,3	927,7	54,5	55,7	41,9	58,7	56,1	44,3
RIOJA, LA	146,6	143,4	140,2	6,6	4,4	5,0	5,7	6,4	9,0
CEUTA	26,2	29,0	24,7	1,0	1,0	0,5	0,9	0,9	1,7
MELILLA	28,6	30,1	33,8	1,6	1,4	1,5	0,8	0,8	3,5
TOTAL NACIONAL	21.182,2	20.390,6	19.773,6	1.484,4	1.188,0	1.154,2	1.501,7	1.396,6	1.881,3

Font: Institut Nacional d'Estadística

Quadre 22.12

PERSONES OCUPADES PER FREQUÈNCIA AMB LA QUAL TREBALLEN EN EL SEU DOMICILI PARTICULAR, HOMES COMUNITAT AUTÒNOMA, VALORS ABSOLUTS

Unitats: Milers Persones

	TOTAL			OCASIONALMENT			MÉS DE LA MITAT DELS DIES QUE TREBALLE		
	ANY 2023	AÑO 2022	AÑO 2021	AÑO 2023	AÑO 2022	AÑO 2021	AÑO 2023	AÑO 2022	AÑO 2021
ANDALUSIA	1.862,6	1.825,3	1.814,5	111,4	104,8	88,5	131,4	102,3	134,3
ARAGÓ	333,5	315,4	308,7	18,4	18,7	21,0	17,8	14,9	14,7
ASTÚRIES, PRINCIPAT DE	203,4	201,7	193,8	10,4	10,3	11,5	12,2	15,1	14,0
BALEARS, ILLES	304,7	319,0	291,4	11,2	11,4	16,2	8,1	14,7	16,8
CANÀRIES	508,6	509,4	447,4	32,4	20,4	17,0	29,0	26,4	39,7
CANTÀBRIA	133,9	134,4	128,0	11,0	6,9	5,4	8,0	6,0	6,2
CASTELLA I LLEÓ	554,1	543,6	546,7	29,9	24,0	31,6	25,0	24,4	33,4
CASTELLA-LA MANIXA	503,9	505,6	485,2	28,8	19,6	23,0	19,3	21,1	27,9
CATALUNYA	1.981,7	1.838,6	1.817,4	159,6	115,4	127,6	117,1	139,9	205,1
COMUNITAT VALENCIANA	1.258,5	1.186,5	1.108,2	84,5	71,7	57,9	88,2	69,2	75,9
EXTREMADURA	232,0	232,2	227,8	10,4	10,4	15,1	9,0	10,0	13,7
GALÍCIA	582,8	574,5	572,0	42,1	33,5	40,5	34,1	35,3	41,3
MADRID, COMUNITAT DE	1.734,7	1.653,0	1.630,1	197,6	135,5	118,9	225,3	209,4	292,8
MÚRCIA, REGIÓ DE	370,3	364,5	362,9	23,3	15,0	16,7	13,5	12,6	20,4
NAVARRA, COMUNITAT FORAL DE	156,0	155,2	146,9	11,4	8,8	6,5	7,7	6,1	9,7
PAÍS BASC	543,5	495,6	462,7	26,5	29,9	21,0	25,0	28,3	20,5
RIOJA, LA	80,7	76,5	76,7	3,7	2,1	3,4	3,7	3,4	3,9
CEUTA	16,0	17,8	12,7	0,8	0,6	0,2	0,8	0,8	1,1
MELILLA	15,8	16,6	18,6	0,5	0,6	0,3	0,3	0,4	3,0
TOTAL NACIONAL	11.376,7	10.965,2	10.651,7	813,9	639,5	622,3	775,5	740,0	974,4

Font: Institut Nacional d'Estadística

Quadre 22.13

PERSONES OCUPADES PER FREQUÈNCIA AMB LA QUAL TREBALLEN EN EL SEU DOMICILI PARTICULAR, DONES COMUNITAT AUTÒNOMA, VALORS ABSOLUTS

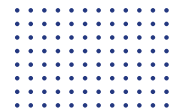
Unitats: Milers Persones

	TOTAL			OCASIONALMENT			MÉS DE LA MITAT DELS DIES QUE TREBALLE		
	2023	ANY 2022	AÑO 2021	2023	AÑO 2022	AÑO 2021	2023	AÑO 2022	AÑO 2021
ANDALUSIA	1.521,3	1.434,3	1.336,6	92,8	83,1	73,5	105,0	79,4	113,6
ARAGÓ	277,8	269,3	270,9	19,9	14,8	17,5	19,8	13,6	23,1
ASTÚRIES, PRINCIPAT DE	189,1	182,2	196,9	9,4	7,0	9,9	12,0	12,3	18,9
BALEARS, ILLES	284,9	273,4	261,4	14,2	12,2	9,8	6,7	12,0	26,9
CANÀRIES	459,8	442,9	413,7	21,2	22,4	24,8	29,0	25,0	23,9
CANTÀBRIA	121,0	114,1	116,5	6,2	4,0	5,6	8,2	6,3	7,7
CASTELLA I LLEÓ	457,3	464,1	429,9	21,4	17,4	22,6	17,4	22,5	30,9
CASTELLA-LA MANIXA	391,1	361,5	362,0	24,9	13,4	15,2	17,1	17,5	33,2
CATALUNYA	1.752,8	1.675,7	1.624,8	132,4	106,7	92,5	120,8	132,5	227,3
COMUNITAT VALENCIANA	1.045,6	996,9	952,3	54,0	53,0	57,6	78,8	67,9	71,9
EXTREMADURA	183,2	177,5	168,6	8,8	6,9	6,6	6,1	7,7	12,2
GALÍCIA	545,8	529,2	513,1	32,5	31,8	33,6	35,4	33,0	34,2
MADRID, COMUNITAT DE	1.593,5	1.537,1	1.504,2	177,2	128,9	117,2	209,6	177,0	228,0
MÚRCIA, REGIÓ DE	298,4	285,6	278,5	14,2	11,5	16,7	13,0	13,2	16,0
NAVARRA, COMUNITAT FORAL DE	142,8	136,5	136,7	9,3	6,2	5,0	11,0	5,7	9,2
PAÍS BASC	452,2	453,7	465,0	28,0	25,8	20,9	33,8	27,8	23,8
RIOJA, LA	65,9	66,9	63,5	2,8	2,3	1,6	2,0	3,0	5,2
CEUTA	10,2	11,2	12,1	0,2	0,4	0,2	0,1	0,2	0,7
MELILLA	12,8	13,5	15,2	1,1	0,8	1,2	0,5	0,4	0,5
TOTAL NACIONAL	9.805,5	9.425,5	9.121,9	670,5	548,5	532,0	726,3	656,8	907,2

Font: Institut Nacional d'Estadística

Quadre 22.14

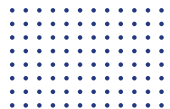
Índex Quadres

I. PANORAMA ECONÒMIC

1. MARC DE REFERÈNCIA

- Quadre 1.1** Estimacions 2023 i Projeccions 2023-2024 De creixement del PIB real, 2024-2025.
- Quadre 1.2** Evolució del PIB - principals economies mundials, 2021-2023.
- Quadre 1.3** Volum del comerç mundial de mercaderies i PIB real, 2022-2023.
- Quadre 1.4** Taxes de desocupació en diverses àrees del món, 2019-2023.
- Quadre 1.5** Taxes d'atur principals economies mundials, 2019-2023.
- Quadre 1.6** Tipus d'interès en les principals economies mundials, 2019-2023.
- Quadre 1.7** Composició del creixement del PIB real en la zona euro, 2022-2023.
- Quadre 1.8** Valor afegit per activitat econòmica en la zona euro, 2022-2023.
- Quadre 1.9** Creixement del PIB real i de l'Índex Harmonitzat de Preus al Consum (IAPC) als països de la zona euro, 2022-2023.
- Quadre 1.10** Evolució de preus i costos en la zona euro, 2022-2023.
- Quadre 1.11** Taxa de variació interanual de l'Índex Harmonitzat de Preus al Consum (IAPC) dels països de l'O.E.-27. Desembre, 2022-2023.
- Quadre 1.12** Rendiments del deute públic a llarg termini, 2019-2023.
- Quadre 1.13** Dèficit i deute de les Administracions Públiques zona euro, 2019-2023.
- Quadre 1.14** Taxes de desocupació per sexes. Anys 2022-2023.
- Quadre 1.15** Taxes d'atur per sexes. Anys 2022-2023.
- Quadre 1.16** Taxes d'activitat per sexes. Anys 2022-2023.
- Quadre 1.17** Percentatge de persones assalariades que tenen un contracte de duració determinada, 2022-2023.
- Quadre 1.18** Producte Interior Brut per capita a la UE-27, 2019-2023.
- Quadre 1.19** Despeses en protecció social, 2017-2021.
- Quadre 1.20** Repartiment de les prestacions socials per grup de funcions, 2021.
- Quadre 1.21** PIB trimestral. Taxes de variació interanual, 2022-2023.
- Quadre 1.22** Evolució trimestral del PIB pm. Components de la demanda, 2022-2023.
- Quadre 1.23** Evolució trimestral del PIB pm. Components de l'oferta, 2022-2023.
- Quadre 1.24** Evolució de població activa i taxa d'activitat en Espanya, 2022-2023.
- Quadre 1.25** Evolució de l'ocupació a Espanya, 2022-2023.
- Quadre 1.26** Evolució de població desocupada i taxa d'atur en Espanya, 2022-2023.
- Quadre 1.27** Tipus d'interès, 2023.
- Quadre 1.28** Repercussió per grups sobre l'IPC, 2022-2023.
- Quadre 1.29** Necessitat de finançament d'Espanya enfront de l'exterior, 2022-2023.
- Quadre 1.30** Tipus de canvi de les principals monedes no integrants de l'euro enfront de l'euro, 2019-2023.
- Quadre 1.31** Dèficit públic, 2022-2023.
- Quadre 1.32** Operacions no financeres de l'Estat en termes de caixa, 2022-2023.

2. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE L'ECONOMIA VALENCIANA

- Quadre 2.1** Producte Interior Brut a preus de mercat en la Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023p.
- Quadre 2.2** Variació percentual del PIB per Comunitats Autònomes, 2021-2023.
- Quadre 2.3** Índex general de comerç minorista. Xifres de negoci i personal treballant. Comunitat Valenciana i Espanya, 2021-2023.
- Quadre 2.4** Matriculació de turismes. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023.
- Quadre 2.5** Convergència real de les Comunitats i Ciutats Autònomes, 2020-2022.
- Quadre 2.6** Indicadors de l'activitat econòmica de la Comunitat Valenciana 2022-2023.
- Quadre 2.7** Superfícies i produccions de cultius herbacis en la Comunitat Valenciana.
- Quadre 2.8** Avanços de producció de cultius llenyosos (t).
- Quadre 2.9** Característiques generals de l'agricultura en la C. Valenciana i Espanya.
- Quadre 2.10** Cabanya ramadera i explotacions ramaderes. C. Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.11** Activitats productives ecològiques i superfície agrícola ecològica per CC.AA. 2022.
- Quadre 2.12** Superfície d'agricultura ecològica per cultius Comunitat Valenciana, 2021-2022.
- Quadre 2.13** Percentatge superfície ecològica sobre superfície total cultivada. Cultius principals. Comunitat Valenciana 2018-2022.
- Quadre 2.14** Indicadors producció ecològica. Comunitat Valenciana 2021-2022.
- Quadre 2.15** Activitats industrials de producció ecològica. C. Valenciana 2021-2022.
- Quadre 2.16** Exportacions del sector primari: Detall per productes. Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.17** Població activa, treballant i aturada sector agrari per províncies, 2022-2023.
- Quadre 2.18** Dades sobre la flota pesquera en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.19** Flota pesquera per modalitat en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.20** Resum pesca desembarcada en la C. Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.21** Dades comparatives de la flota pesquera en la C. Valenciana, 2019-2023.
- Quadre 2.22** Producció d'aqüicultura en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.23** Instal·lacions d'aqüicultura en actiu en la C. Valenciana, 2023.
- Quadre 2.24** Inversions productives en aqüicultura en la Comunitat Valenciana.
- Quadre 2.25** Persones treballant en la indústria per Comunitats Autònomes, 2022-2023.
- Quadre 2.26** PIB sector indústria per Comunitats Autònomes, 2021-2022.
- Quadre 2.27** Indicadors en la indústria manufacturera, d'alimentació i energia.
- Quadre 2.28** Deu primers productes industrials manufacturats exportats. Comunitat Valenciana, 2022-2023p.
- Quadre 2.29** Índex de producció industrial per destí econòmic. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023.
- Quadre 2.30** Índex de producció industrial per branques d'activitat. Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 2.31** Índex de producció industrial per Comunitats Autònomes, 2023.
- Quadre 2.32** Població activa, treballant i aturada sector indústria per províncies, 2022-2023.
- Quadre 2.33** Principals indicadors de la indústria en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.34** Principals indicadors del sector industrial en la Comunitat Valenciana, 2017-2023.
- Quadre 2.35** Licitació pública Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023.
- Quadre 2.36** Licitació pública per organismes, 2022-2023.
- Quadre 2.37** Població activa, treballant i aturada sector construcció per províncies, 2022-2023.
- Quadre 2.38** Índexs de xifra de negoci del sector serveis del mercat per CCAA, 2022-2023.
- Quadre 2.39** Índexs de xifra de negoci del sector serveis per branques d'activitat, Comunitat Valenciana i Espanya, 2023.
- Quadre 2.40** Població activa, treballant i aturada sector serveis per províncies, 2022-2023.
- Quadre 2.41** Evolució de l'oferta turística en la Comunitat Valenciana, 2019-2023.
- Quadre 2.42** Oferta turística: hotels en la Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 2.43** Oferta turística: hostals en la Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 2.44** Oferta turística: pensions en la Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 2.45** Oferta turística: apartaments en la Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 2.46** Oferta turística: càmpings en la Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 2.47** Oferta turística: cases rurals i albergs en la C. Valenciana, 2023.

- Quadre 2.48** Oferta turística : agències de viatge en la Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 2.49** Registre de turisme en la Comunitat Valenciana.
- Quadre 2.50** Turisme de persones estrangeres: viatges, pernoctacions, despeses. Any 2023.
- Quadre 2.51** Turisme de residents: viatges, pernoctacions, despesa. Any 2023.
- Quadre 2.52** Pernoctacions en establiments hotelers. 2022-2023.
- Quadre 2.53** Tarifa mitjana diària (ADR) i ingrés per habitació disponible (REVPAR) de Comunitats Autònomes, 2023.
- Quadre 2.54** Indicadors d'oferta i demanda turística, 2019-2023.
- Quadre 2.55** Persones afiliades en alta laboral en hostaleria i agències de viatge, per comarques per branca d'activitat, 2022-2023.
- Quadre 2.56** Nombre d'empreses segons naturalesa jurídica, 2022-2023.
- Quadre 2.57** Variació percentual del número d'empreses, 2022-2023.
- Quadre 2.58** Nombre d'empreses segons estrat de persones assalariades, 2023.
- Quadre 2.59** Nombre d'empreses per activitat principal, 2023.
- Quadre 2.60** Productivitat, remuneració per persona assalariada i cost laboral unitari per Comunitats Autònomes, 2022 (A).
- Quadre 2.61** Excedent d'explotació brut sobre valor afegit brut. Comunitat Valenciana i Espanya, 2018-2022.
- Quadre 2.62** Nombre d'empreses inscrites en la seguretat social per branques d'activitat Comunitat Valenciana, 4t trimestre de 2023.
- Quadre 2.63** Empreses concursades per activitat econòmica. Comunitat Valenciana.
- Quadre 2.64** Índex d'especialització indústria. Comunitat Valenciana, 2022.
- Quadre 2.65** Índex d'especialització serveis. Comunitat Valenciana, 2021.
- Quadre 2.66** Índex d'especialització comerç. Comunitat Valenciana, 2021.
- Quadre 2.67** Cooperatives i societats laborals constituïdes i socis inicials per Comunitats Autònomes, 2023.
- Quadre 2.68** Nombre de persones sòcies inicials per societats i sexe, 2023.
- Quadre 2.69** Indicadors d'activitat emprenedora i dinamisme empresarial en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 2.70** Despeses internes totals en R+D per sector d'execució. Anys 2022-2021.
- Quadre 2.71** Personal ocupat en R+D per sector d'execució segons ocupació i sexe. Comunitat Valenciana. Any 2022.
- Quadre 2.72** Despeses interns totals en R+D i personal total en EJC per Comunitats Autònomes. Any 2022.
- Quadre 2.73** Despeses en activitats innovadores per grandària de l'empresa. Espanya. Anys 2020-2022.
- Quadre 2.74** Despeses en activitats innovadores per activitat. Espanya. Anys 2020-2022.
- Quadre 2.75** Despeses en activitats innovadores per Comunitats. Anys 2020-2022..
- Quadre 2.76** Empreses innovadores en 2020-2022. Espanya. Percentatges.
- Quadre 2.77** Empreses innovadores en 2020-2022. Per branques d'activitat. Espanya.
- Quadre 2.78** Indicadors estructurals per al sector d'alta i mitjana-alta tecnologia per branca d'activitat. Comunitat Valenciana, 2021.
- Quadre 2.79** Població treballant en sectors d'alta tecnologia per sectors. Comunitat Valenciana i Espanya, 2021.
- Quadre 2.80** Principals indicadors d'R+D en els sectors d'alta tecnologia per Comunitats Autònomes i tipus d'indicador. CCAA, 2021.
- Quadre 2.81** Extracte de línies pressupostàries de la Generalitat vinculades a polítiques públiques de foment a la R+D. D.G. d'Innovació. Desenvolupament tecnològic i innovació.
- Quadre 2.82** Extracte de línies pressupostàries de la Generalitat vinculades a polítiques públiques de foment a la R+D. AVI Agència Valenciana de la Innovació.
- Quadre 2.83** Extracte de línies pressupostàries de la Generalitat vinculades a polítiques públiques de foment a la R+D. Institut Valencià de Competitivitat Industrial (IVACE)
- Quadre 2.84** Convocatòries competitives d'ajudes a la R+D gestionades per la D.G. de Ciència i Investigació. Any 2023. Resum d'Universitats Públiques de la Comunitat Valenciana.
- Quadre 2.85** Convocatòries competitives d'ajudes a R+D gestionades per la D.G. de Ciència i Investigació. Any 2023. Resum d'Universitats Privades CV.
- Quadre 2.86** Convocatòries competitives d'ajudes a la R+D gestionades per la D.G. de Ciència i Investigació. Any 2023. Resum d'Entitats.

3. SECTOR EXTERIOR

- Quadre 3.1** Exportacions i importacions C. Valenciana i Espanya, 2019-2023p.
- Quadre 3.2** Exportacions i importacions per Comunitats Autònomes, 2023p.
- Quadre 3.3** Comerç exterior per sectors econòmics. Alacant, 2023p.
- Quadre 3.4** Comerç exterior per sectors econòmics. Castelló, 2023p.
- Quadre 3.5** Comerç exterior per sectors econòmics. València, 2023p.
- Quadre 3.6** Comerç exterior per sectors econòmics. C. Valenciana, 2023p.
- Quadre 3.7** Comerç exterior per productes a la C. Valenciana, 2023p.
- Quadre 3.8** Exportacions i importacions de la C. Valenciana per països, 2022-2023p.
- Quadre 3.9** Comerç exterior C. Valenciana-Regne Unit per sectors econòmics, 2023p.
- Quadre 3.10** Deu primers productes exportats al Regne Unit per C. Valenciana, 2022-2023p.
- Quadre 3.11** Exportacions i importacions de cítrics de la Unió Europea, 2023p.
- Quadre 3.12** Deu primers productes exportats a Ucraïna per la C. Valenciana, 2022-2023p.
- Quadre 3.13** Deu primers productes exportats a Rússia per la C. Valenciana, 2022-2023p.
- Quadre 3.14** Deu primers productes importats a Ucraïna per la C. Valenciana, 2022-2023p.
- Quadre 3.15** Deu primers productes importats a Rússia per la C. Valenciana, 2022-2023p.
- Quadre 3.16** Deu primers productes exportats a Algèria per la C. Valenciana, 2022-2023p.
- Quadre 3.17** Inversió bruta estrangera per principals sectors a la C. Valenciana, 2023.
- Quadre 3.18** Inversió bruta estrangera per principals països a la C. Valenciana, 2023.
- Quadre 3.19** Inversió bruta estrangera per principals sectors i països. Comunitat Valenciana, 2023.
- Quadre 3.20** Inversió estrangera per Comunitats Autònomes, 2022-2023.
- Quadre 3.21** Inversió de la Com. Valenciana als principals països estrangers, 2023.

4. SECTOR PÚBLIC

- Quadre 4.1** Estructura funcional. Pressupostos inicials de la Generalitat, 2022-2023.
- Quadre 4.2** Distribució orgànica de la despesa. Pressupostos inicials de la Generalitat 2022-22.
- Quadre 4.3** Despesa social del pressupost 2023.
- Quadre 4.4** Resum general despeses per capítols. Pressupostos inicials de la Generalitat, 2022-2023.
- Quadre 4.5** Execució pressupost de despeses a 31 de desembre 2023 per capítols.
- Quadre 4.6** Execució pressupost de despeses a 31 de desembre 2023 per funcions.
- Quadre 4.7** Pressupostos inicials de la Generalitat, 2022-2023. Quadre comparatiu de l'estat d'ingressos.
- Quadre 4.8** Principals fonts de finançament de la Generalitat. Comparació ingressos, 2022-2023.
- Quadre 4.9** Execució pressupost d'ingressos a 31 de desembre 2023 per capítols.
- Quadre 4.10** Fons de Finançament CC.AA., 2023.
- Quadre 4.11** Execució pressupostària. Pressupost de despeses. Administració General i Entitats Autònomes. Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 4.12** Execució Pressupostària. Pressupost d'Ingressos. Administració General i Entitats Autònomes Comunitat Valenciana, 2022-2023..
- Quadre 4.13** Pressupostos de l'Administració General i del Sector Públic Instrumental de la Generalitat. Anys 2022-2023.
- Quadre 4.14** Necessitat o capacitat de finançament de les Comunitats Autònomes. Anys 2022-2023.
- Quadre 4.15** Endeutament materialitzat en valors i crèdits no comercials, per Comunitats Autònomes. Anys 2022-2023.
- Quadre 4.16** Ràtio deute/Producte Interior Brut per CC AA, 2019-2023.
- Quadre 4.17** Endeutament per Comunitat Autònoma i habitant. 2022-2023.
- Quadre 4.18** Increment poblacional. Període 2002-2021 (%).
- Quadre 4.19** Execució del pressupost MRR en la Generalitat Valenciana, 2021-2023.
- Quadre 4.20** Licitacions i contractes MRR en la Generalitat Valenciana, 2021-2023.
- Quadre 4.21** Ajudes i subvencions MRR en la Generalitat Valenciana, 2021-2023.

5. PREUS I COSTOS

- Quadre 5.1** Taxes de variació interanual de l'IPC per Comunitats Autònomes. Desembre, 2021-2023.
- Quadre 5.2** Cost laboral per persona treballadora per components del cost en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 5.3** Cost laboral per hora efectiva per components del cost en la Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023.
- Quadre 5.4** Cost laboral i salarial per sector econòmic en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 5.5** Cost laboral i salarial per sector econòmic en la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 5.6** Guany mitjà anual per persona treballadora i sexe i bretxa salarial per Comunitats Autònomes. Any 2021.
- Quadre 5.7** Guany per hora normal de treball per persona treballadora i sexe i bretxa salarial per Comunitats Autònomes. Any 2021.
- Quadre 5.8** Guany per hora normal de treball per persona treballadora i sexe i bretxa salarial per tipus de contracte. Comunitat Valenciana. Any 2021.
- Quadre 5.9** Tipus d'interès: Entitats de crèdit, 2022-2023.

6. TRANSPORT I INFRAESTRUCTURAS DE TRANSPORT

- Quadre 6.1** Xarxa de Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana, 2023.
- Quadre 6.2** Transport en Ferrocarril. Gestionat per Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana, 2019-2023.
- Quadre 6.3** Transport ferroviari de persones viatgeres per operadors ferroviaris i serveis d'Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.4** Transport de persones viatgeres en ferrocarril gestionats per RENFE-Operador Comunitat Valenciana, 2019-2023.
- Quadre 6.5** Transport per ferrocarril. Mercaderies transportades per RENFE operadora. Tones i Tones/Km Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.6** Mercaderies transportades per ferrocarril amb origen i amb destinació en la Comunitat Valenciana, 2021-2023 (En tones).
- Quadre 6.7** Transport urbà de persones viatgeres amb autobús. Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.8** Moviments en el Registre General de Transportistes. Gestió del transport de persones viatgeres, 2022-2023
- Quadre 6.9** Transport de mercaderies per carretera. Tones transportades segons tipus de desplaçament amb origen o destinació en la C. Valenciana
- Quadre 6.10** Moviments en el Registre General de Transportistes. Gestió del transport de mercaderies, 2022-2023.
- Quadre 6.11** Trànsit per carretera. Parc de vehicles, a 31 de desembre, segons tipologia. C. Valenciana i Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.12** Trànsit per carretera. Matriculacions de vehicles segons tipologia. Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.13** Matriculació de vehicles en la Comunitat Valenciana, 2019-2023.
- Quadre 6.14** Inversió en matèria de noves infraestructures. Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 6.15** Inversions dutes a terme en 2023.
- Quadre 6.16** Instal·lacions al servei de la navegació en els ports d'interès general de l'Estat. Comunitat Valenciana. (A 31-12-2022).
- Quadre 6.17** Trànsit de passatgers i passatgeres per ports, en ports d'interès general de l'Estat. C. Valenciana i Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.18** Trànsit portuari de mercaderies, local i d'avituallament i pesca. Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.19** Nombre de vaixells mercants per ports i TRB (en milers). Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.20** Actuacions i inversions en ports i costes de la Comunitat Valenciana, 2022-2023.
- Quadre 6.21** Inversions autoritats portuàries de la Comunitat Valenciana.
- Quadre 6.22** Trànsit comercial per aeroports. Moviments de passatgers i passatgeres. Comunitat Valenciana i Espanya 2019-2023.
- Quadre 6.23** Evolució del transport aeri de passatgers i passatgeres. Comunitat Valenciana i Espanya, 2021-2023.
- Quadre 6.24** Trànsit comercial de mercaderies per aeroports. Comunitat Valenciana i Espanya 2019-2023.
- Quadre 6.25** Transport Aeri Trànsit comercial per aeroports. Tràfic d'aeronaus. Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023.
- Quadre 6.26** Trànsit de passatgers i passatgeres, operacions i càrrega en els aeroports, C. Valenciana i Espanya. Arribades i Eixides, 2019-2023.

7. SISTEMA FINANCER EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Quadre 7.1 Nombre d'entitats de crèdit a Espanya, 2022-2023.

Quadre 7.2 Entitats de dipòsit en la Comunitat Valenciana a 31 desembre 2023.

Quadre 7.3 Nombre d'oficines per entitats en la Comunitat Valenciana. Desembre 2023.

Quadre 7.4 Percentatges de variació del nombre d'oficines, 2022-2023.

Quadre 7.5 Municipis de la Comunitat Valenciana sense oficina d'entitats de dipòsit per províncies i comarques, 31/12/2023.

Quadre 7.6 Pedanies i municipis de la Comunitat Valenciana en els quals s'ha instal·lat caixer automàtic per províncies i comarques, 2023.

Quadre 7.7 Crèdits de les entitats de dipòsit a Administracions públiques (AA.PP.) i altres sectors residents (O.S.R.), per Comunitats Autònomes, a 31 desembre de 2023.

Quadre 7.8 Dipòsits d'Administracions públiques (AA.PP.) i altres sectors residents (O.S.R.), en entitats de dipòsit per Comunitats Autònomes, a 31 desembre de 2023.

Quadre 7.9 Quota de mercat per tipus d'entitat. C. Valenciana i Espanya, 2019-2023.

Quadre 7.10 Crèdits i dipòsits per províncies i tipus d'entitat. Comunitat Valenciana, 2023.

Quadre 7.11 Seccions de crèdit de cooperatives Comunitat Valenciana, per províncies, 2019-2023. Dades a 31 de desembre.

Quadre 7.12 Seccions de crèdit de cooperatives Comunitat Valenciana, 2019-2023. Dipòsits i crèdits per províncies. Dades a 31 de desembre.

Quadre 7.13 Activitat de AFIN SGR Comunitat Valenciana, 2023.

Quadre 7.14 Finançament Institut Valencià de Finances (IVF), 2023.

Quadre 7.15 Línies d'avalis Ucraïna, detall per províncies de la Comunitat Valenciana i Espanya, 2023.

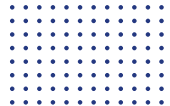

II. MERCAT DE TREBALL, POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ I RELACIONS LABORALS

8. VARIABLES BÀSIQUES DEL MERCAT DE TREBALL

- Quadre 8.1** Taxes de variació interanual del mercat de treball, 2022-2023
- Quadre 8.2** Variables bàsiques del mercat de treball. Unió Europea, Espanya i Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.3** Evolució mitjana i trimestral de les variables bàsiques del mercat de treball. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.4** Evolució de la mitjana anual de les variables bàsiques del mercat de treball. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 8.5** Mitjana anual de la població de 16 anys o més segons activitat. Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 8.6** Mitjana anual de les taxes d'activitat, atur i ocupació per sexe i per províncies. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.7** Població activa per nacionalitat i sexe. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.8** Població inactiva per classe principal d'inactivitat i sexe. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.9** Població ocupada menor de 25 anys i major de 55 anys. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.10** Mitjana anual de les taxes d'activitat, atur i ocupació per sexe i grups d'edat. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.11** Població ocupada per sector econòmic. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 8.12** Població ocupada per sexe i sector econòmic. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.13** Ocupació per branques d'activitat. Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 8.14** Persones assalariades, ocupades i taxa d'assalarització. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.15** Afiliació al règim d'autònoms, 2022-2023
- Quadre 8.16** Afiliació al règim d'autònoms segons gènere. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.17** Afiliació al règim d'autònoms per sectors. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.18** Perfils de treball autònom de persones físiques. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.19** Afiliació en alta per règims i comunitats autònomes, 2023
- Quadre 8.20** Evolució mitjana i trimestral de l'atur estimat. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.21** Evolució mitjana i trimestral de l'atur estimat entre joves. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 8.22** Mitjana anual de persones aturades en cerca del primer treball, 2022-2023
- Quadre 8.23** Persones aturades segons el temps de cerca de treball. Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Quadre 8.24** Dones aturades segons el temps de cerca de treball. Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Quadre 8.25** Evolució mitjana i trimestral de les taxes d'atur estimat per províncies, 2022-2023
- Quadre 8.26** Persones aturades i taxa d'atur per sector econòmic, 2023
- Quadre 8.27** Atur registrat a Espanya i a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 8.28** Atur registrat entre menors de 25 anys per sexe. Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 8.29** Atur registrat per comunitats autònomes, 2023
- Quadre 8.30** Atur registrat per comarques a la Comunitat Valenciana, 2020-2023
- Quadre 8.31** Atur registrat per gènere i comarques a la Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 8.32** Demandes de treball pendents i baixes de demandes a la Comunitat Valenciana, 2023

9. ELS GRANS FLUXOS DE L'OCUPACIÓ

Quadre 9.1 Demandes de treball en els Espais Labora d'ocupació a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 9.2 Persones demandants aturades per províncies i nacionalitat. Desembre de 2023

Quadre 9.3 Estadístiques EURES. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 9.4 Centres col·laboradors amb conveni vigent durant l'any 2023

Quadre 9.5 Agències de col·locació amb declaració responsable, 2023

Quadre 9.6 Contractes de posada a disposició per comunitats autònomes del centre de treball de l'ETT. Desembre de 2022-2023

Quadre 9.7 Contractes de posada a disposició per ETT, segons sector econòmic. Centre de treball de l'empresa usuària i per àmbit territorial. 2023

Quadre 9.8 Contractes de treball inicials a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 9.9 Contractes registrats per sector d'activitat i per comarques a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 9.10 Les 20 ocupacions més contractades a la província d'Alacant, 2022-2023

Quadre 9.11 Les 20 ocupacions més contractades a la província de Castelló, 2022-2023

Quadre 9.12 Les 20 ocupacions més contractades a la província de València, 2022-2023

Quadre 9.13 Nombre de contractacions inicials segons secció d'activitat econòmica, 2023

Quadre 9.14 Contractació segons tipus de contracte, 2022-2023

Quadre 9.15 Contractació de caràcter temporal a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 9.16 Contractes transformats en indefinits segons tipus de contracte i províncies de la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 9.17 Contractes inicials de treball segons tipus de jornada i sexe a la Comunitat Valenciana i Espanya, 2023

Quadre 9.18 Mobilitat de treballadors/es a la província d'Alacant, 2023

Quadre 9.19 Mobilitat de treballadors/es a la província de Castelló, 2023

Quadre 9.20 Mobilitat de treballadors/es a la província de València, 2023

Quadre 9.21 Evolució de les conciliacions individuals finalitzades a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 9.22 Evolució de les conciliacions individuals finalitzades a Alacant, 2022-2023

Quadre 9.23 Evolució de les conciliacions individuals finalitzades a Castelló, 2022-2023

Quadre 9.24 Evolució de les conciliacions individuals finalitzades a València, 2022-2023

Quadre 9.25 Assumptes judicials socials a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 9.26 Expedients de regulació d'ocupació registrats per autoritat laboral. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 9.27 Expedients de regulació d'ocupació registrats per sectors. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 9.28 Expedients de regulació d'ocupació registrats per causa. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 9.29 Treballadors/es afectats per expedients de regulació d'ocupació segons la mesura adoptada. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 9.30 Expedients de regulació d'ocupació registrats segons la grandària de l'empresa. Comunitat Valenciana, 2023

10. POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ

Quadre 10.1 Estructura de l'educació secundària a la Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023

Quadre 10.2 Formació de demanda. Sistema de bonificacions. Formació Professional per a l'ocupació. Participants per grups d'edat i sexe. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.3 Formació de demanda. Sistema de bonificacions. Formació Professional per a l'ocupació. Participants per categoria, àrea, estrat de persones assalariades i modalitat. Any 2023

Quadre 10.4 Formació d'oferta. Formació Professional per a l'ocupació. Participants per grups d'edat i sexe. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.5 Accions formatives per programes a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.6 Accions formatives dirigides prioritàriament a persones desocupades a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.7 Alumnat participant per famílies professionals en programes de FPE dirigits prioritàriament a persones desocupades a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.8 Programes de formació dirigits prioritàriament a persones ocupades a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.9 Plans formatius per sector. Formació Professional per a l'ocupació dirigida prioritàriament a persones ocupades a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.10 Alumnat participant per famílies professionals en formació dirigida prioritàriament a persones ocupades a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.11 Programes d'ocupació-formació a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.12 Alumnat participant per famílies professionals del programa mixt d'ocupació-formació tallers d'ocupació a la Comunitat Valenciana, 2022

Quadre 10.13 Dades estadístiques de la xarxa de centres de turisme per a la qualificació professional a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.14 Activitat dels diferents centres de turisme per a la qualificació professional a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.15 Línies de programes de suport a la creació d'ocupació a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.16 Programa de col·laboració SEPE-Corporacions Locals, 2023

Quadre 10.17 Ingres Mínim Vital. Nombre de persones beneficiàries. Comunitat Valenciana. Desembre de 2022

Quadre 10.18 Cobertura de les prestacions per desocupació a la Comunitat Valenciana. Desembre de 2022 i 2023

Quadre 10.19 Persones beneficiàries de prestacions per desocupació per sexe. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 10.20 Prestacions per desocupació a la Comunitat Valenciana. Mitjana anual de persones beneficiàries, 2014-2023

Quadre 10.21 Persones beneficiàries del subsidi per desocupació per províncies i tipus de subsidi, 2023

Quadre 10.22 Persones beneficiàries de la renda activa d'inserció per províncies i col·lectiu, 2023

Quadre 10.23 Persones beneficiàries i despeses de prestacions per desocupació al mes de desembre, 2022-2023

Quadre 10.24 Despeses de prestacions per desocupació per comunitats autònomes. Desembre de 2023

11. RELACIONS LABORALS

Quadre 11.1 Convenis col·lectius registrats a la Comunitat Valenciana per províncies en 2023

Quadre 11.2 Estructura dels convenis col·lectius segons àmbit funcional. Comunitat Valenciana, anys 2019-2023 (dades percentuals)

Quadre 11.3 Augments salarials pactats a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 11.4 Comparació dels augments salarials pactats i l'IPC. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 11.5 Convenis i persones treballadores afectades per clàusules especials. Per àmbit funcional i tipus de clàusula (inici d'efectes econòmics: gener-desembre de 2023)

Quadre 11.6 Convenis, empreses i persones treballadores afectades i augment salarial pactat, segons àmbit funcional a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 11.7 Convenis, empreses i persones treballadores afectades i augment salarial pactat, segons àmbit funcional a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 11.8 Convenis, empreses i persones treballadores afectades, jornada mitjana i variació salarial, segons trams de jornada pactada, per àmbit funcional a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 11.9 Representació empresarial en la negociació col·lectiva a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 11.10 Representació sindical en la negociació col·lectiva a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 11.11 Resum de les eleccions sindicals a la Comunitat Valenciana. Mandats vigents de l'1/1/2020 al 31/12/2023

Quadre 11.12 Conflictes col·lectius de treball presentats en 2023, segons distribució geogràfica

Quadre 11.13 Conflictes col·lectius de treball presentats en 2023, segons l'àmbit del conflicte

Quadre 11.14 Tramitació dels conflictes col·lectius de treball. Any 2023

Quadre 11.15 Persones treballadores i empreses afectades en tots els procediments presentats en el TAL. Anys 2019-2023

Quadre 11.16 Procediments de conciliació i mediació segons el resultat en el Tribunal d'Arbitratge Laboral, 2019-2023

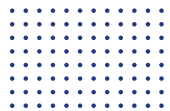
Quadre 11.17 Procediments de conciliació i mediació en convocatòries de vaga segons el resultat en el TAL, anys 2019-2023

Quadre 11.18 Vagues amb incidència a la Comunitat Valenciana segons l'òrgan que en fa el seguiment, 2023

Quadre 11.19 Resultats derivats de les actuacions seguides per la Inspecció de Treball i Seguretat Social a la Comunitat Valenciana en 2023

Quadre 11.20 Activitat sancionadora en matèria laboral a la Comunitat Valenciana en 2023

Quadre 11.21 Accions aconseguides per la Inspecció de Treball i Seguretat Social a la Comunitat Valenciana en 2023

12. SEURETAT I SALUT LABORAL

Quadre 12.1 Accidents laborals a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 12.2 Evolució de la sinistralitat segons la seua gravetat per data de baixa mèdica, 2019-2023

Quadre 12.3 Accidents amb baixa en jornada de treball per data de baixa mèdica i sexe, 2022-2023

Quadre 12.4 Accidents *in itinere* per data de baixa mèdica i sexe. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 12.5 Malalties professionals. Parts amb baixa comunicats, 2022-2023

Quadre 12.6 Índex d'incidència de malalties professionals amb baixa en jornada de treball, 2022-2023

Quadre 12.7 Malalties professionals. Nombre de parts amb baixa comunicats, distribuïts per grups de malalties professionals. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 12.8 Malalties professionals. Nombre de parts amb baixa comunicats, distribuïts per CNAE-2009. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 12.9 Malalties professionals. Nombre de parts amb baixa comunicats, distribuïts per CNAE-2009 i sexe a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 12.10 Malalties professionals. Nombre de parts amb baixa comunicats, distribuïts per CNO-11 a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 12.11 Índex d'incidència del total d'accidents amb baixa en jornada de treball per data de baixa mèdica, 2022-2023

Quadre 12.12 Índex d'incidència dels accidents de caràcter greu per data de baixa mèdica, 2022-2023

Quadre 12.13 Índex d'incidència dels accidents mortals, 2022-2023

Quadre 12.14 Índex d'incidència del total d'accidents *in itinere* amb baixa en jornada de treball per data de baixa mèdica, 2022-2023

Quadre 12.15 Índex d'incidència del total d'accidents *in itinere* greus amb baixa en jornada de treball per data de baixa mèdica, 2022-2023

Quadre 12.16 Índex d'incidència del total d'accidents *in itinere* mortals amb baixa en jornada de treball per data de baixa mèdica, 2022-2023

Quadre 12.17 Resum de la sinistralitat laboral per data de baixa mèdica a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 12.18 Malalties professionals (parts amb baixa) per sectors econòmics i percentatge de representativitat respecte al total de sectors

Quadre 12.19 Evolució dels accidents en jornada de treball per sectors econòmics per data de baixa mèdica, 2022-2023

Quadre 12.20 Accidents en jornada de treball: representació percentual de cada sector econòmic sobre el total de sectors per data de baixa mèdica, 2022-2023

Quadre 12.21 Accidents de treball amb baixa en el centre de treball per sectors econòmics i per data de baixa mèdica. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 12.22 Accidents amb baixa en jornada de treball per sectors econòmics i per data de baixa mèdica i sexe. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 12.23 Accidents *in itinere* per sectors econòmics, per data de baixa mèdica i sexe. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 12.24 Comptabilitzats segons data de baixa mèdica, corresponents al període interanual: gener-desembre de 2023

Quadre 12.25 Plantilla de l'INVASSAT a 31 de desembre de 2023

Quadre 12.26 Evolució de la plantilla de l'INVASSAT, 2019-2023

Quadre 12.27 Plantilla de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social de la Comunitat Valenciana relacionada amb la seguretat i la salut laboral, 2022-2023

Quadre 12.28 Actuacions i resultats de la Inspecció de Treball en matèria de riscos laborals, 2023

Quadre 12.29 Investigacions d'accidents de treball per part de la ITSS a la Comunitat Valenciana, 2023

III. NIVELLS I CONDICIONS DE VIDA

13. ESTRUCTURA DEMOGRÀFICA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Quadre 13.1 Padró municipal continu: revisió del padró municipal

Quadre 13.2 Evolució de la població per comarques a la Comunitat Valenciana i Espanya, 2017-2023

Quadre 13.3 Evolució de la població per comarques costaneres i d'interior, 2017-2023

Quadre 13.4 Indicadors de municipis en risc de despoblament. Comunitat Valenciana, 2022

Quadre 13.5 Residents a l'estranger procedents de la Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023

Quadre 13.6 Flux d'immigració procedent de l'estranger per província i nacionalitat

Quadre 13.7 Migracions interiors. Flux de migració interautonòmica per semestre, comunitat autònoma de destinació i sexe. Persones. Any 2022

Quadre 13.8 Migracions interiors. Flux de migració interautonòmica per semestre, comunitat autònoma d'origen i sexe. Unitats: persones. Any 2022

Quadre 13.9 Principals indicadors de natalitat i fecunditat. Comunitat Valenciana

Quadre 13.10 Edat mitjana a la maternitat segons la nacionalitat de la mare. Comunitat Valenciana

Quadre 13.11 Naixements per comunitats autònomes

Quadre 13.12 Indicadors de mortalitat. Comunitat Valenciana

Quadre 13.13 Defuncions per comunitats autònomes

Quadre 13.14 Suïcidis per comunitats i ciutats autònomes de residència i sexe. Any 2022

Quadre 13.15 Esperança de vida de la població espanyola. Comunitat Valenciana

Quadre 13.16 Creixement vegetatiu de la població. Comunitat Valenciana

Quadre 13.17 Taxa bruta de nupcialitat per comunitats autònomes

Quadre 13.18 Nul·litats, separacions i divorcis per comunitats autònomes. Any 2022

Quadre 13.19 Llars segons la mida de la llar. Comunitat Valenciana, 2022

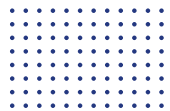
Quadre 13.20 Tipus de llar més freqüents. Espanya i Comunitat Valenciana, 2022

Quadre 13.21 Parelles, 2022-2021. Espanya

Quadre 13.22 Parelles, 2021-2022. Comunitat Valenciana

Quadre 13.23 Llars unipersonals per edat i sexe, 2022. Espanya – Comunitat Valenciana

Quadre 13.24 Nombre de llars segons mida per comunitats autònomes, 2022

14. HABITATGE

Quadre 14.1 Estructura de la Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica per programes pressupostaris, 2023

Quadre 14.2 Nombre de compravendes registrades. Anys 2022-2023

Quadre 14.3 Compravenda d'habitatges per mesos. Any 2023

Quadre 14.4 Estoc d'habitatges nous sense vendre per comunitat autònoma. Any 2022

Quadre 14.5 Règim de tinença de l'habitatge per comunitat autònoma. Any 2022

Quadre 14.6 Edificis i locals registrats i la seua classificació energètica a 31/12/2023

Quadre 14.7 Hipoteques. Any 2023

Quadre 14.8 Estadístiques d'Hipoteques (INE) 2023. Distribució segons el nombre de finques

Quadre 14.9 Estadístiques d'Hipoteques (INE) 2023. Distribució segons imports

Quadre 14.10 Estadístiques d'Hipoteques (INE) 2023. Hipoteques cancel·lades registralment

Quadre 14.11 Estadístiques d'Hipoteques (INE) 2023. Hipoteques amb canvis registrals

Quadre 14.12 Índex de preus de l'habitatge. Mitjanes anuals. Any 2023. Índexs per CCAA: general, habitatge nou i de segona mà

Quadre 14.13 Evolució del preu mitjà del m² d'habitatge lliure

Quadre 14.14 Evolució del preu mitjà del m² d'habitatge protegit

Quadre 14.15 Quota hipotecària mensual mitjana i % respecte al cost salarial. Any 2022

Quadre 14.16 Certificacions per execucions hipotecàries iniciades i inscrites. Espanya, 2023 i % de variació anual 2020-2023

Quadre 14.17 Certificacions per execucions hipotecàries iniciades i inscrites, 2023

Quadre 14.18 Habitatges visats pel col·legi d'aparelladors (a 21/12/2023)

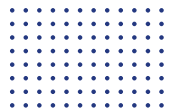
Quadre 14.19 Població jove a Espanya. Primer semestre de 2023

Quadre 14.20 Accés a l'habitatge de la població jove. Espanya, 1r semestre de 2023

Quadre 14.21 Població jove i habitatge de lloguer. Espanya, 1r semestre de 2023

Quadre 14.22 Superfície tolerable i ingressos mínims per a un habitatge lliure. Espanya. Primer semestre de 2023

15. EDUCACIÓ

Quadre 15.1 Estructura de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport per programes pressupostaris, 2022-2023

Quadre 15.2 Estructura de la Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital per programes pressupostaris, 2022-2023

Quadre 15.3 Execució pressupostària per projectes d'inversió en ensenyament primari a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 15.4 Execució pressupostària per projectes d'inversió en ensenyament secundari i de règim especial a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 15.5 Alumnat matriculat en educació infantil

Quadre 15.6 Alumnat matriculat en educació infantil per edats. Curs 2022-2023

Quadre 15.7 Alumnat matriculat en educació primària. Cursos 2018-2019/2022-2023

Quadre 15.8 Centres i unitats d'educació infantil i primària. Curs 2022-2023

Quadre 15.9 Alumnat matriculat en educació secundària obligatòria. Curs 2022-2023

Quadre 15.10 Alumnat matriculat en batxillerat. Curs 2022-2023

Quadre 15.11 Centres que imparteixen sistema estranger. Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023

Quadre 15.12 Centres i alumnat matriculat en programes de qualificació professional bàsica. Curs 2022-2023

Quadre 15.13 Centres i alumnat matriculat en formació professional bàsica. Curs 2022-2023

Quadre 15.14 Alumnat matriculat en cicles formatius de F.P. / mòduls professionals. Curs 2022-2023

Quadre 15.15 Alumnat matriculat en ensenyaments de règim general per sexe. Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023

Quadre 15.16 Alumnat estranger a la Comunitat Valenciana. Cursos 2017-2018/2022-2023

Quadre 15.17 Alumnat estranger per àrea geogràfica de procedència. Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023

Quadre 15.18 Alumnat estranger per nivell educatiu. Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023

Quadre 15.19 Unitats i centres d'ensenyances mitjanes/educació secundària. Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023

Quadre 15.20 Professorat segons el nivell d'ensenyament que imparteix. Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023

Quadre 15.21 Activitats formatives del professorat. Curs 2022-2023

Quadre 15.22 Programa d'immersió lingüística del professorat. Curs 2022-2023

Quadre 15.23 Nombre de becaris no universitaris per titularitat del centre, sexe i nivell d'ensenyament. Curs 2022-2023

Quadre 15.24 Import de les beques no universitàries (euros) per tipus de beca i nivell d'ensenyament. Curs 2022-2023

Quadre 15.25 Beneficiaris i import de llibres i material escolar diferents de beques. Per nivell d'ensenyament i província. Curs 2022-2023

Quadre 15.26 Ensenyaments de música. Curs 2022-2023

Quadre 15.27 Ensenyaments de dansa. Curs 2022-2023

Quadre 15.28 Ensenyaments d'art dramàtic. Curs 2022-2023

Quadre 15.29 Ensenyaments d'arts plàstiques i disseny. Curs 2022-2023

Quadre 15.30 Ensenyaments d'idiomes. Curs 2022-2023

Quadre 15.31 Alumnat matriculat en ensenyaments d'idiomes, comunitat autònoma i modalitat/nivell. Curs 2022-2023

Quadre 15.32 Educació de persones adultes. Curs 2022-2023

Quadre 15.33 Educació de persones adultes. Alumnat matriculat per tipus d'ensenyament. Curs 2022-2023

Quadre 15.34 Ensenyaments no universitaris. Alumnat que va finalitzar els estudis. Ensenyaments de règim general

Quadre 15.35 Ensenyaments no universitaris. Alumnat que va finalitzar els estudis. Ensenyaments de règim especial

Quadre 15.36 Taxes d'abandonament primerenc de l'educació i la formació per comunitat autònoma. Ambdós sexes. Evolució 2017-2023

Quadre 15.37 Taxes d'abandonament primerenc de l'educació i la formació per comunitat autònoma. Homes. Evolució 2017-2023

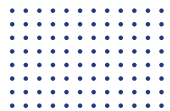
Quadre 15.38 Taxes d'abandonament primerenc de l'educació i la formació per comunitat autònoma. Dones. Evolució 2017-2023

Quadre 15.39 Registre d'incidències en la plataforma PREVI per sexe i tipus de centre. Any 2023

Quadre 15.40 Evolució del nombre d'alumnat i professorat a les universitats de la Comunitat Valenciana

Quadre 15.41 Evolució d'estudiants titulats en cicles, graus i màsters a la Comunitat Valenciana per universitats. Cursos 2018-2019/2021-2022

Quadre 15.42 Estudiants matriculats per universitat i branca d'ensenyament en doctorats. Cursos 2020-2021/2021-2022/2022-2023

- Quadre 15.43** Estudiants matriculats de grau per branca d'ensenyament (Enginyeria i arquitectura i ciències) per universitat
- Quadre 15.44** Estudiants matriculats de màster per branca d'ensenyament (Enginyeria i arquitectura i ciències) per universitat
- Quadre 15.45** Beques de la Generalitat Valenciana per a la realització d'estudis universitaris a la Comunitat Valenciana. Curs 2022-2023
- Quadre 15.46** Ajudes al transport universitari a la Comunitat Valenciana
- Quadre 15.47** Resum de la convocatòria d'ajudes complementàries de beques de mobilitat d'estudiants universitaris del programa Erasmus. Curs 2022-2023
- Quadre 15.48** Beques de finalització d'estudis. Curs 2022-2023
- Quadre 15.49** Beques salari. Curs 2022-2023
- Quadre 15.50** Beques complementàries a les del MECD per a l'exempció completa de taxes acadèmiques. Curs 2022-2023

16. SANITAT

- Quadre 16.1** Estructura de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública per programes pressupostaris, 2022-2023
- Quadre 16.2** Execució pressupostària. Desembre de 2023. Resum per programes i projectes d'inversió
- Quadre 16.3** Cobertura poblacional per grups d'assegurament (SIP, Servei d'Assegurament Sanitari). Any 2023
- Quadre 16.4** Professionals de medicina familiar i comunitària en atenció primària, 2022
- Quadre 16.5** Professionals de pediatria en atenció primària, 2022
- Quadre 16.6** Professionals d'infermeria en atenció primària, 2022
- Quadre 16.7** Professionals d'infermeria obstètric-ginecològica en atenció primària, 2022
- Quadre 16.8** Professionals auxiliars d'administració en atenció primària, 2022
- Quadre 16.9** Nombre de centres de salut i consultoris d'atenció primària per departaments a la Comunitat Valenciana, a data 21/12/2023
- Quadre 16.10** Consultes realitzades. Any 2023
- Quadre 16.11** Nombre de consultes en atenció continuada. Any 2023
- Quadre 16.12** Nombre de consultes per persona en atenció primària. Any 2023
- Quadre 16.13** Nombre de centres d'atenció especialitzada per departaments a la Comunitat Valenciana, a data 21/12/2023
- Quadre 16.14** Indicadors d'hospitalització en hospitals d'aguts. 21/12/2023
- Quadre 16.15** Personal d'administració en atenció especialitzada. Any 2023
- Quadre 16.16** Personal d'infermeria i fisioterapeutes. Any 2023
- Quadre 16.17** Facultatius sense via MIR. Any 2023
- Quadre 16.18** Facultatius especialistes (MIR) de plantilla estructural. Any 2023
- Quadre 16.19** Relació de consultes externes successives/primeres. Any 2023
- Quadre 16.20** Intervencions quirúrgiques realitzades en 2023
- Quadre 16.21** Urgències hospitalàries, 2023
- Quadre 16.22** Indicadors de parts, cesàries, anestèsia epidural i nadons nascuts. Any 2023
- Quadre 16.23** Distribució de les interrupcions voluntàries de l'embaràs. Comunitat Valenciana, anys 2018-2022
- Quadre 16.24** Notificació de les interrupcions voluntàries de l'embaràs segons titularitat del centre. Comunitat Valenciana, anys 2018-2022
- Quadre 16.25** Morbiditat hospitalària a la Comunitat Valenciana, 2022
- Quadre 16.26** Llista d'espera de consultes externes per especialitats. Llista d'espera quirúrgica. Any 2023
- Quadre 16.27** Personal del servei d'emergències sanitàries per províncies i sexe, 2023
- Quadre 16.28** Activitats dels recursos d'emergències sanitàries per províncies, 2023
- Quadre 16.29** Plantilla de professionals en els dispositius de salut mental, 2023
- Quadre 16.30** Evolució de les consultes en salut mental, 2017-2023
- Quadre 16.31** Despesa en productes farmacèutics i sanitaris per comunitats autònomes, 2022-2023
- Quadre 16.32** Despesa farmacèutica per habitant i departament en atenció primària a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 16.33** Despesa farmacèutica per departament de salut, hospital públic i per habitant a la Comunitat Valenciana. Atenció especialitzada, 2023

- Quadre 16.34 Receptes dispensades a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 16.35 Altres prestacions externes a l'assistència sanitària. Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 16.36 Malalties de declaració obligatòria a la Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Quadre 16.37 Tres primeres causes de defunció en dones per als XXI grans grups a la Comunitat Valenciana, per grups d'edat. Any 2022
- Quadre 16.38 Tres primeres causes de defunció en homes per als XXI grans grups a la Comunitat Valenciana, per grups d'edat. Any 2022
- Quadre 16.39 Tres primeres causes de defunció en ambdós sexes per als XXI grans grups a la Comunitat Valenciana, per grups d'edat. Any 2022
- Quadre 16.40 Principals causes de mortalitat a la Comunitat Valenciana. Any 2022
- Quadre 16.41 Cobertures de vacunació. Any 2023
- Quadre 16.42 Cobertures de vacunació de la grip, 2022-2023
- Quadre 16.43 Participació de les dones en el programa de detecció precoç del càncer de mama
- Quadre 16.44 Participació en el programa de detecció precoç del càncer de còlon
- Quadre 16.45 Proves d'infeccions de transmissió sexual realitzades en els centres CIPS/ITS, 2023

17. MEDI AMBIENT, RECURSOS NATURALS I CANVI CLIMÀTIC

- Quadre 17.1 Temperatures registrades durant 2023
- Quadre 17.2 Precipitació acumulada durant 2023
- Quadre 17.3 Estadístiques de precipitació acumulada per comarques, 2023
- Quadre 17.4 Nivells d'insolació a la Comunitat Valenciana
- Quadre 17.5 Nivells d'insolació durant 2023
- Quadre 17.6 Estat qualitatiu de les masses d'aigua a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.7 Estat dels embassaments pertanyents a la Confederació Hidrogràfica del Xúquer (a 25/12/2023)
- Quadre 17.8 Estat dels embassaments pertanyents a la Confederació Hidrogràfica del Xúquer. Variació. Comparativa anual (a 25/12/2023)
- Quadre 17.9 Actuacions en infraestructures hidràuliques durant l'any 2023
- Quadre 17.10 Actuacions i inversions en conservació de llits fluvials, 2023
- Quadre 17.11 Actuacions en matèria de modernització del regadiu, 2023
- Quadre 17.12 Actuacions en matèria de modernització del regadiu, 2023 (duplicat intencionat?)
- Quadre 17.13 Plantes dessalinitzadores en servei a la Comunitat Valenciana, 2014-2023. Producció en m³
- Quadre 17.14 Plantes dessalinitzadores en servei a la Comunitat Valenciana, 2014-2023. Aigües abocades en m³
- Quadre 17.15 Model de finançament de l'explotació i funcionament de les EDAR, 2022-2023
- Quadre 17.16 Despeses d'explotació de les estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR), 2022-2023
- Quadre 17.17 Instal·lacions de depuració d'aigua en funcionament en 2023
- Quadre 17.18 EDAR amb major nombre d'incidències per recepció d'abocaments d'elevada càrrega contaminant, 2023
- Quadre 17.19 Aplicació de les energies renovables en el sector de la depuració. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 17.20 Generació d'energia a partir de plaques solars. Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.21 Avaluació de la petjada de carboni associada a la depuració d'aigües residuals, 2018-2022
- Quadre 17.22 Qualificació de les aigües de bany a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.23 Estat de les masses d'aigua subterrànies a la Comunitat Valenciana corresponents al període 2015-2021
- Quadre 17.24 Estacions automàtiques de control de contaminació atmosfèrica. Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.25 Nivells d'arsènic (As), cadmi (Cd) i níquel (Ni), 2023, segons la normativa vigent estatal i europea
- Quadre 17.26 Nivells de benzé (C₆H₆), 2023, segons la normativa vigent estatal i europea
- Quadre 17.27 Nivells de diòxid de nitrogen (NO₂), 2023, segons la normativa vigent estatal i europea
- Quadre 17.28 Nivells de monòxid de carboni (CO), 2023, segons la normativa vigent estatal i europea
- Quadre 17.29 Nivells d'ozó (O₃), 2023, segons la normativa estatal
- Quadre 17.30 Valors de PM₁₀, 2023, segons la normativa europea
- Quadre 17.31 Nivells de plom (Pb), 2023, segons la normativa vigent estatal i europea
- Quadre 17.32 Emissions de CO₂ de les instal·lacions de la Comunitat Valenciana

- Quadre 17.33** Distribució de les emissions verificades de CO₂ per sectors productius a la Comunitat Valenciana
- Quadre 17.34** Balanç d'emissions de gasos d'efecte hivernacle 2022-2023. Comunitat Valenciana. Distribució de les emissions verificades de CO₂ per sectors
- Quadre 17.35** Generació elèctrica. Potència instal·lada (MW) a la Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Quadre 17.36** Generació elèctrica. Potència instal·lada (%) a la Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Quadre 17.37** Ajudes IVACE-Energia 2023 als tipus d'energies renovables a la Comunitat Valenciana
- Quadre 17.38** Ajudes IVACE-Energia 2023 a comunitats locals per a instal·lacions d'autoconsum col·lectiu
- Quadre 17.39** Ajudes IVACE-Energia 2023 per al foment d'instal·lacions d'autoconsum i emmagatzematge i per a la implantació de sistemes tèrmics d'ús residencial per províncies
- Quadre 17.40** Ajudes IVACE-Energia 2023 a l'autoconsum i l'emmagatzematge i a la implantació de sistemes tèrmics en el sector residencial, per programes
- Quadre 17.41** Ajudes IVACE-Energia 2023 a l'autoconsum i a la implantació de sistemes tèrmics en el sector residencial
- Quadre 17.42** Ajudes a la implantació d'instal·lacions renovables tèrmiques PRTR, 2023
- Quadre 17.43** Gestió del fons de compensació vinculat al Pla Eòlic de la Comunitat Valenciana
- Quadre 17.44** Pressupost IVACE-Energia 2023 per a l'estalvi i l'eficiència energètica
- Quadre 17.45** Resum de les ajudes IVACE-Energia 2023 per a l'estalvi i l'eficiència energètica
- Quadre 17.46** Consum anual estimat en els punts de subministrament d'energia elèctrica en 2023, assessorats per IVACE-Energia
- Quadre 17.47** Actuacions de restauració d'hàbitats en execució durant 2023. Programa operatiu FEDER 2016-2022 de la Comunitat Valenciana
- Quadre 17.48** Banc de dades de la biodiversitat. Espècies silvestres. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 17.49** Banc de dades de la biodiversitat. Nombre de cites. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 17.50** Producció de flora a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.51** Seguiment de la flora amenaçada a la Comunitat Valenciana. Campanya 2023
- Quadre 17.52** Inversions en la Xarxa Natura 2000. Pressupost Generalitat 2023
- Quadre 17.53** Nombre i extensió dels espais cinegètics declarats (EECC), 2023
- Quadre 17.54** Inversió realitzada per les persones titulars dels espais cinegètics declarats. Inversió en euros
- Quadre 17.55** Inversions en matèria de caça i pesca continental. Anualitat 2023. Comunitat Valenciana
- Quadre 17.56** Inversions en espais naturals protegits. Pressupost Generalitat 2023
- Quadre 17.57** Distribució provincial dels espais naturals protegits, 2023
- Quadre 17.58** Distribució de la superfície forestal de la Comunitat Valenciana en hectàrees, 2023
- Quadre 17.59** Distribució de la superfície per ús a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.60** Superfície forestal gestionada per la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, 2023
- Quadre 17.61** Muntanyes catalogades d'utilitat pública, 2022-2023
- Quadre 17.62** Inversió en prospecció fitosanitària i control de plagues, 2023
- Quadre 17.63** Vivers forestals de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Infraestructures i Territori, 2023
- Quadre 17.64** Inversions en instal·lacions recreatives a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.65** Inversions en obres i treballs selvícoles a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 17.66** Estudis i projectes realitzats durant 2023 a la Comunitat Valenciana finançats per la Generalitat, el MAPA i fons FEDER
- Quadre 17.67** Treballs compensatoris al cànon d'ocupació dels parcs eòlics, 2023, finançats per la Generalitat
- Quadre 17.68** Ajudes per a l'aplicació de mesures de gestió forestal sostenible en el marc del Programa de Desenvolupament Rural de la Comunitat Valenciana, 2014-2022, per FEADER
- Quadre 17.69** Ajudes per a l'aplicació de mesures de gestió forestal sostenible en el marc del Programa de Desenvolupament Rural de la Comunitat Valenciana, 2014-2022, PDR FEADER
- Quadre 17.70** Superfície afectada i nombre d'incendis forestals, 2023
- Quadre 17.71** Incendis forestals a la Comunitat Valenciana, 2014-2023
- Quadre 17.72** Causes dels incendis forestals a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 17.73 Activitats realitzades per l'Agència de Seguretat i Emergències en matèria d'extinció d'incendis forestals. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 17.74 Evolució mensual del nombre d'incendis per províncies, 2023

Quadre 17.75 Evolució mensual de la superfície afectada per províncies, 2023

Quadre 17.76 Incendis forestals per comarques, 2023

Quadre 17.77 Incendis en parcs naturals, 2023

Quadre 17.78 Evolució dels incendis en parcs naturals, 2019-2023

Quadre 17.79 Contenidors de paper i cartró, 2019-2023

Quadre 17.80 Recollida selectiva de paper i cartró, 2019-2023

Quadre 17.81 Contenidors de vidre, 2019-2023

Quadre 17.82 Recollida selectiva de vidre, 2019-2023

Quadre 17.83 Contenidors d'envasos lleugers, 2019-2023

Quadre 17.84 Recollida selectiva d'envasos lleugers, 2019-2023

Quadre 17.85 Recollida selectiva d'envasos de medicaments, 2019-2023

Quadre 17.86 Recollida selectiva d'envasos de productes fitosanitaris, 2019-2023

Quadre 17.87 Residus municipals a la Comunitat Valenciana, 2021-2022

Quadre 17.88 Resum d'activitats del CEACV. Any 2023

Quadre 17.89 Resum d'activitats del CEACV. Període 2019-2023

18. CONSUM

Quadre 18.1 Xarxa d'alertes. Productes retirats a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 18.2 Servei d'inspecció. Inspeccions realitzades a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 18.3 Servei d'inspecció. Expedients sancionats a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 18.4 Associacions de persones consumidores i usuaris de la Comunitat Valenciana d'àmbit autonòmic, 2023

Quadre 18.5 Suport financer de la Generalitat Valenciana a projectes de consum durant l'exercici 2023

Quadre 18.6 Serveis territorials de consum. Consultes per províncies a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 18.7 Nombre de consultes per sectors a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 18.8 Denúncies i reclamacions presentades als serveis territorials de consum. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 18.9 Estadístiques globals de les Junes Arbitrals de Consum a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 18.10 Sol·licituds d'arbitratge en les juntes arbitrals de consum per sexes. Comunitat Valenciana, 2023

19. EL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Quadre 19.1 Evolució de l'afiliació al Sistema de la Seguretat Social. Espanya

Quadre 19.2 Règim general: persones afiliades per seccions d'activitat. CNAE-2009. Espanya, 2023

Quadre 19.3 Evolució per sexe de les persones afiliades ocupades. Total sistema. Espanya

Quadre 19.4 Evolució de les persones afiliades estrangeres a la Seguretat Social. Total sistema. Espanya

Quadre 19.5 Afiliació de persones estrangeres a la Seguretat Social per règims. Espanya, 2022-2023

Quadre 19.6 Afiliació de persones estrangeres a la Seguretat Social per seccions d'activitat. CNAE-2009. Règim General. Espanya

Quadre 19.7 Evolució del Fons de Reserva de la Seguretat Social

Quadre 19.8 Comparativa de les magnituds més representatives del Fons de Reserva de la Seguretat Social (FRSS), 2021-2022

Quadre 19.9 Nombre de persones treballadores d'alta per règims. Per províncies, 2021-2023

Quadre 19.10 Distribució de l'afiliació de persones estrangeres a la Seguretat Social per províncies i per sexe. Dades a 29/12/2023

Quadre 19.11 Afiliació de persones estrangeres per sexes a la Comunitat Valenciana i Espanya. Dades a 30/12/2022 i 29/12/2023

Quadre 19.12 Afiliació de persones estrangeres en alta per règims segons la seua procedència a la Comunitat Valenciana i Espanya. Dades a 29/12/2023

Quadre 19.13 Nombre de persones treballadores en alta per règims. Alacant, 2023

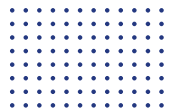
Quadre 19.14 Nombre de persones treballadores en alta per règims. Castelló, 2023

Quadre 19.15 Nombre de persones treballadores en alta per règims. València, 2023

Quadre 19.16 Distribució per sectors d'activitat de les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social a la Comunitat Valenciana, 2023.

- Quadre 19.17** Afiliacions a la Seguretat Social en el Règim General. Comunitat Valenciana, 2019-2023. Dades a l'últim dia hàbil de cada exercici
- Quadre 19.18** Distribució per seccions d'activitat de les persones afiliades estrangeres al Règim General de la Seguretat Social a la Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 19.19** Noves assignacions a la Seguretat Social: assignació de número d'afiliació/número d'usuari/a de la Seguretat Social, 2020-2023
- Quadre 19.20** Recaudació de les quotes pressupostàries en període voluntari per règims a la Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 19.21** Recaudació de les quotes pressupostàries en període voluntari per règims a Alacant, 2023
- Quadre 19.22** Recaudació de les quotes pressupostàries en període voluntari per règims a Castelló, 2023
- Quadre 19.23** Recaudació de les quotes pressupostàries en període voluntari per règims a València, 2023
- Quadre 19.24** Recaudació executiva. Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Quadre 19.25** Codis de compte de cotització mitjans. Règim General
- Quadre 19.26** Empreses amb persones assalariades inscrites en la Seguretat Social, 2019-2023
- Quadre 19.27** Activitat de la Inspecció de Treball i Seguretat Social (ITSS) en l'àrea de Seguretat Social, 2023
- Quadre 19.28** Nombre de pensions contributives a la Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 19.29** Nombre de pensions contributives per sexe. Anys 2019-2023
- Quadre 19.30** Pagament de pensions. Seguretat Social. Import total de la nòmina, 2019-2023
- Quadre 19.31** Pensió mitjana total en el nivell contributiu. Total de règims a la Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023
- Quadre 19.32** Pensió mitjana total amb caràcter redistributiu per províncies de la Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.33** Representativitat de les pensions contributives a la Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.34** Pensions de jubilació. Nombre de pensions i pensió mitjana. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 19.35** Pensions per incapacitat permanent. Nombre de pensions i pensió mitjana. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 19.36** Pensions de viduitat. Nombre de pensions i pensió mitjana. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 19.37** Pensions d'orfanat. Nombre de pensions i pensió mitjana. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 19.38** Pensions a favor de familiars. Nombre de pensions i pensió mitjana. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Quadre 19.39** Nombre de pensions contributives per règims, 2023
- Quadre 19.40** Nombre de pensions contributives per règims i tipus de pensió a la Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 19.41** Pensió mitjana anual del Règim General. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.42** Pensió mitjana anual del Règim Especial de Treballadors Autònoms. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.43** Pensió mitjana anual del Règim Especial de Treballadors del Mar. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.44** Pensió mitjana anual del Règim Especial de la Mineria del Carbó. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.45** Pensió mitjana anual del Règim d'Accidents de Treball. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.46** Pensió mitjana anual del Règim de Malalties Professionals. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.47** Pensió mitjana anual del Règim de Segur Obligatori de Vellesa i Invalidesa. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 19.48** Nombre de pensions i pensionistes de classes passives a la Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 19.49** Import de les pensions abonades per províncies. Classes passives, 2022-2023
- Quadre 19.50** Nombre de pensions en vigor amb complements per mínims. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 19.51** Import de les pensions en vigor amb complements per mínims. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 19.52** Nombre de pensions no contributives de la Seguretat Social (jubilació i invalidesa) al mes de desembre de cada exercici, 2019-2023
- Quadre 19.53** Acumulat d'altres en nòmina de pensions no contributives (PNC) de la Seguretat Social al final de cada exercici. Anys 2019 a 2023
- Quadre 19.54** Altres en la nòmina de pensions no contributives de la Seguretat Social per mesos. Anys 2022 i 2023
- Quadre 19.55** Pensions no contributives, 2022-2023
- Quadre 19.56** Pensions no contributives de la Seguretat Social: jubilació i invalidesa. Distribució territorial dels imports bruts de les nòmines, 2023
- Quadre 19.57** Pensions no contributives de la Seguretat Social: acumulat d'altres, baixes i oscil·lacions en nòmina, 2023
- Quadre 19.58** Pensions no contributives. Dades acumulades de gestió fins als mesos de desembre, 2022-2023
- Quadre 19.59** Pensions no contributives de la Seguretat Social: jubilació i invalidesa per comunitats autònomes
- Quadre 19.60** Assignació econòmica per fill o filla menor a càrrec segons grau de discapacitat, 2023

20. ELS SERVEIS SOCIALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Quadre 20.1 Dades d'execució de la Llei de Dependència, 2022-2023

Quadre 20.2 Estadística del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD). Comunitat Valenciana i Espanya, 2021-2023

Quadre 20.3 Informació estadística del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD). Dades a 30/12/2023

Quadre 20.4 Residències per a persones majors. Places existents i distribució provincial a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 20.5 Ajudes convocades durant l'exercici 2023 en matèria d'infància i adolescència

Quadre 20.6 Acol·liment familiar. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 20.7 Adopcions a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 20.8 Acol·liment residencial. Nombre de centres i places. Àrea de protecció de menors. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 20.9 Centres d'atenció diürna a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 20.10 Programes de prevenció, protecció i inserció de xiquets, xiquetes i adolescents en situació de risc o amb mesures jurídiques de protecció, 2023

Quadre 20.11 Programes d'emancipació i autonomia personal de joves extutelats que hagen complit la majoria d'edat, 2023

Quadre 20.12 Mesures de medi obert i centres socioeducatius. Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 20.13 Actuacions en matèria de diversitat funcional a la Comunitat Valenciana, 2023

Quadre 20.14 Desenvolupament de programes per a persones amb diversitat funcional i problemes de salut mental, 2023

Quadre 20.15 Ajudes per a la realització d'estades vacacionals per a persones amb diversitat funcional, 2023

Quadre 20.16 Ajudes per a la millora de les condicions d'accessibilitat al medi físic, 2023

Quadre 20.17 Quantia de la renda de garantia d'ingressos mínims, 2023 (SMI 12 pagues)

Quadre 20.18 Quantia de la renda de garantia d'inclusió social / RCIP ILP INSS-SOVI, 2023 (SMI 12 pagues)

Quadre 20.19 Quantia de la renda complementària d'ingressos per prestacions PNC/FAS, 2023 (SMI 12 pagues)

Quadre 20.20 Quanties mitjanes de la prestació per renda de garantia d'ingressos mínims, 2023

Quadre 20.21 Quanties mitjanes de la prestació per renda de garantia d'inclusió social, 2023

Quadre 20.22 Quanties mitjanes de la prestació per renda complementària d'ingressos per prestacions, 2023

Quadre 20.23 Taxes de risc de pobresa. Nova definició 2023 i dels seus components per comunitats autònomes (renda de l'any anterior a l'entrevista). Percentatge sobre el total de la població

Quadre 20.24 Evolució de les taxes de risc de pobresa per comunitats autònomes. Risc de pobresa (any anterior a l'entrevista). Percentatge sobre el total de la població

Quadre 20.25 Persones amb carència material per comunitats autònomes (percentatge de persones)

Quadre 20.26 Llars amb carència material per comunitats autònomes (percentatge de llars)

Quadre 20.27 Llars amb dificultats per a arribar a fi de mes per comunitats autònomes (percentatge de llars)

Quadre 20.28 Persones amb dificultats per a arribar a fi de mes per comunitats autònomes (percentatge de persones)

Quadre 20.29 Renda anual mitjana (any anterior a l'entrevista) per persona i per llar per comunitats autònomes

Quadre 20.30 Persones amb carència material per sexe i edat. Comunitat Valenciana, 2022 (percentatge de persones)

Quadre 20.31 Renda anual mitjana per persona i unitat de consum segons sexe i edat. Comunitat Valenciana, 2023 (euros)

Quadre 20.32 Taula d'indicadors per comarques i províncies, 2022

Quadre 20.33 Risc de pobresa o exclusió social i dels seus components en menors de 16 anys i per sexe, en percentatge. Espanya, 2015-2022

Quadre 20.34 Risc de pobresa o exclusió social (indicador AROPE nova definició 2021) i dels seus components per edat i sexe, en percentatge. Espanya, 2019-2023

Quadre 20.35 Taxes de pobresa infantil a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Quadre 20.36 Llars amb carència material. Pobresa energètica. Per comunitats autònomes (percentatge de llars)

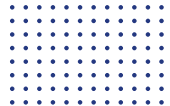
Quadre 20.37 Persones amb carència material. Pobresa energètica. Per comunitats autònomes (percentatge de persones)

21.VIOLÈNCIA DE GÈNERE I ALTRES VIOLÈNCIES SOBRE LA DONA

- Quadre 21.1** Victimes mortals per violència de gènere. Comunitat Valenciana i Espanya, període 2022-2023
- Quadre 21.2** Sistema de seguiment integral. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.3** Dispositius electrònics de seguiment. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.4** Altres feminicidis. Comunitat Valenciana i Espanya, període 2022-2023
- Quadre 21.5** Denúncies presentades per violència de gènere. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.6** Nacionalitat de les dones víctimes de violència de gènere, 2022-2023
- Quadre 21.7** Tipus de delictes instruits. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.8** Persones jutjades en els jutjats de violència sobre la dona, 2022-2023. Comunitat Valenciana i Espanya
- Quadre 21.9** Menors jutjats per delictes de violència sobre la dona, 2022-2023. Comunitat Valenciana i Espanya
- Quadre 21.10** Sentències dictades en l'àmbit de la violència de gènere, 2022-2023. Comunitat Valenciana i Espanya
- Quadre 21.11** Ordres de protecció i mesures de protecció i seguretat sol·licitades i incoades als jutjats de violència sobre la dona, 2022-2023. Comunitat Valenciana i Espanya
- Quadre 21.12** Ordres de protecció i mesures de protecció i seguretat incoades als JVM segons nacionalitat i edat de la víctima, 2023. Comunitat Valenciana i Espanya
- Quadre 21.13** Ordres i mesures de protecció i seguretat dels JVM segons la nacionalitat de la persona denunciada, 2022-2023. Comunitat Valenciana i Espanya
- Quadre 21.14** Ordres de protecció en els JVM segons la persona sol·licitant, 2022-2023. Comunitat Valenciana i Espanya
- Quadre 21.15** Mesures de protecció i seguretat de les víctimes. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 21.16** Fets delictius en expedients associats a víctimes de violència de gènere. OAVD, Comunitat Valenciana per edat, 2023
- Quadre 21.17** Telefonades al 016. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.18** Usuaris del servei telefònic ATENPRO. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.19** Cribratge de la violència de gènere per províncies. Comunitat Valenciana, 2023
- Quadre 21.20** Ajudes per canvi de residència. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.21** Prestacions d'orfanat per províncies. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Quadre 21.22** Concessions d'autorització de residència i treball a dones estrangeres víctimes de violència. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.23** Contractes bonificats. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.24** Nombre de contractes bonificats per col·lectius. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 21.25** Contractes de substitució. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.26** Nombre de contractes de substitució per col·lectius. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 21.27** Beneficiàries de la Renda Activa d'Inserció (RAI). Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Quadre 21.28** Convenis amb clàusules sobre igualtat. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023
- Quadre 21.29** Nombre de delictes contra la llibertat sexual, 2022-2023. Comunitat Valenciana i Espanya

22. SOCIETAT DIGITAL

Quadre 22.1 Indicadors anuals d'administració electrònica. Anys 2016-2023

Quadre 22.2 Distribució de municipis a la Comunitat Valenciana per rang de cobertura de xarxes fixes ≥ 30 Mbps

Quadre 22.3 Distribució de municipis a la Comunitat Valenciana per rang de cobertura de xarxes fixes ≥ 100 Mbps

Quadre 22.4 Distribució de municipis a la Comunitat Valenciana per rang de cobertura de xarxes fixes ≥ 1 Gbps

Quadre 22.5 Percentatge de persones usuàries de TIC per comunitats autònomes. Any 2023

Quadre 22.6 Percentatge de menors usuaris de TIC per sexe. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Quadre 22.7 Ús d'infraestructures TIC en empreses amb 10 o més persones treballadores. Any 2023. Primer trimestre

Quadre 22.8 Empreses amb connexió a Internet per tipus de connexió. Any 2023. 1r trimestre. Comunitat Valenciana i Espanya

Quadre 22.9 Ús de diverses TIC per comunitats autònomes on s'ubica la seu social de l'empresa. En percentatge. Any 2023 – 1r trimestre

Quadre 22.10 Infraestructures TIC de les empreses de menys de 10 persones assalariades. En percentatge. Comunitat Valenciana, 2022-2023 – 1r trimestre

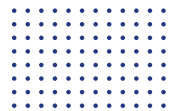
Quadre 22.11 Infraestructures TIC de les empreses de menys de 10 persones assalariades. En percentatge. Espanya, 2022-2023 – 1r trimestre

Quadre 22.12 Persones ocupades segons la freqüència amb què treballen des del seu domicili, per sexe

Quadre 22.13 Persones ocupades segons la freqüència amb què treballen des del seu domicili particular, ambdós sexes, per comunitat autònoma

Quadre 22.14 Persones ocupades segons la freqüència amb què treballen des del seu domicili particular. Homes, per comunitat autònoma. Valors absoluts

Quadre 22.15 Persones ocupades segons la freqüència amb què treballen des del seu domicili particular. Dones, per comunitat autònoma. Valors absoluts

Índex Gràfics

I. PANORAMA ECONÒMIC

1. MARC DE REFERÈNCIA

- Gràfic 1.1** Evolució del producte mundial. Variació percentual anual, 2019-2023
- Gràfic 1.2** Evolució de la inflació mundial, 2014-2023
- Gràfic 1.3** Inflació en les economies internacionals, 2019-2023
- Gràfic 1.4** Tipus d'interès oficials, 2023
- Gràfic 1.5** Taxes d'atur de la zona euro per sexes, 2019-2023
- Gràfic 1.6** Taxes d'atur. Ambdós sexes, 2023
- Gràfic 1.7** Taxes d'activitat per sexes, 2023
- Gràfic 1.8** Taxes d'activitat. Ambdós sexes, 2023
- Gràfic 1.9** PIB per càpita, 2022-2023. UE-27 = 100
- Gràfic 1.10** Despesa en prestacions de protecció social, 2012-2021p. UE-27, zona euro i Espanya
- Gràfic 1.11** Prestacions socials per grup de funcions. Any 2021p
- Gràfic 1.12** Evolució trimestral del PIBpm a Espanya i zona euro, 2019-2023
- Gràfic 1.13** Evolució dels components de la demanda interna, 2019-2023
- Gràfic 1.14** Evolució dels components de la despesa en consum final, 2019-2023
- Gràfic 1.15** Evolució dels components de la inversió, 2019-2023
- Gràfic 1.16** Evolució dels components de l'oferta, 2019-2023
- Gràfic 1.17** Evolució dels tipus d'interès, 2023
- Gràfic 1.18** IPC general i inflació subjacent. Espanya, 2022-2023
- Gràfic 1.19** IPC general. Mitjanes anuals. Espanya, 2014-2023
- Gràfic 1.20** Evolució de l'IPC per agrupacions de despesa, 2022-2023
- Gràfic 1.21** Índexs harmonitzats de preus al consum. Espanya i zona euro, 2023
- Gràfic 1.22** Evolució de l'IPC per grups de despesa, 2023
- Gràfic 1.23** Balanç per compte corrent i de capital. Espanya, 2014-2023p
- Gràfic 1.24** Taxa de cobertura de béns. Espanya, 2014-2023p
- Gràfic 1.25** Components de la balança per compte corrent. Espanya, 2014-2023p

2. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DE LA ECONOMIA VALENCIANA

- Gràfic 2.1** Taxes de variació interanuals del PIB a la Comunitat Valenciana, Espanya i zona euro, 2019-2023
- Gràfic 2.2** PIB pm real. Comunitat Valenciana, 2014-2023
- Gràfic 2.3** PIB Comunitat Valenciana i Espanya, 2014-2023
- Gràfic 2.4** Taxes de variació inter trimestrals del PIB. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Gràfic 2.5** Matriculacions de turismes. Comunitat Valenciana i Espanya, 2014-2023p
- Gràfic 2.6** Despeses corrents i de capital no financers. Comunitat Valenciana, 2014-2023
- Gràfic 2.7** Matriculacions de vehicles de càrrega. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Gràfic 2.8** Importacions de béns d'equip. Comunitat Valenciana, 2014-2023
- Gràfic 2.9** Crèdits totals concedits als sectors residents. Comunitat Valenciana, 2014-2023
- Gràfic 2.10** Convergència real de les comunitats autònomes, 2022a
- Gràfic 2.11** PIB per càpita. Comunitat Valenciana, 2000-2022
- Gràfic 2.12** Producció i renda agrària. Comunitat Valenciana, 2014-2023
- Gràfic 2.13** Ramat a la Comunitat Valenciana, 2021-2023. Cens d'explotacions ramaderes. Taxes de variació interanual
- Gràfic 2.14** Nombre d'activitats de producció ecològica i superfície agrícola ecològica. Comunitat Valenciana, 2013-2022
- Gràfic 2.15** Exportacions agràries. Comunitat Valenciana, 2014-2023. Taxes de variació interanual
- Gràfic 2.16** Persones ocupades, assalariades i aturades del sector agrari. Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Gràfic 2.17** Comercialització pesquera. Quilograms capturats. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Gràfic 2.18** Consum d'energia elèctrica total i per a usos industrials. Comunitat Valenciana, 2022-2023p
- Gràfic 2.19** Índex de producció industrial (IPI). Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 2.20** Índex de producció industrial. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Gràfic 2.21** Taxa de variació de l'índex de producció industrial segons destí econòmic. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 2.22** Taxa de variació de l'índex de xifra de negocis en la indústria. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Gràfic 2.23** Persones ocupades, assalariades i aturades. Sector industrial. Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Gràfic 2.24** Licitació oficial. Comunitat Valenciana i Espanya. Taxes de variació interanual, 2019-2023
- Gràfic 2.25** Persones ocupades, assalariades i aturades del sector construcció. Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Gràfic 2.26** Índex de xifra de negocis del sector serveis de mercat. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Gràfic 2.27** Índex de xifra de negocis i ocupació del sector serveis de mercat. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 2.28** Índex de xifra de negocis del comerç al detall. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 2.29** Índex de xifra de negocis del comerç al detall per tipus de productes. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 2.30** Persones ocupades, assalariades i aturades del sector serveis. Comunitat Valenciana, 2021-2023
- Gràfic 2.31** Evolució de l'oferta turística segons el nombre d'establiments a la Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Gràfic 2.32** Nombre de pernотacions de turistes espanyols i estrangers a la Comunitat Valenciana, 2023
- Gràfic 2.33** Grau d'ocupació en hotels de la Comunitat Valenciana. Anys 2019-2023 (en percentatge)
- Gràfic 2.34** Estructura dels sectors productius. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022
- Gràfic 2.35** Evolució del nombre d'empreses per mil habitants. Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023
- Gràfic 2.36** Productivitat aparent per persona ocupada. Comunitat Valenciana i Espanya, 2018-2022
- Gràfic 2.37** Productivitat aparent per persona ocupada. Comunitat Valenciana, 2000-2022
- Gràfic 2.38** Remuneració per persona assalariada i sector econòmic. Comunitat Valenciana, 2021(p)-2022(a)
- Gràfic 2.39** Remuneració per persona assalariada, productivitat per ocupació i cost laboral unitari. Comunitat Valenciana i Espanya, 2018-2022
- Gràfic 2.40** Excedent d'explotació brut (EEB) sobre el VAB per sectors. Comunitat Valenciana, 2018-2022a
- Gràfic 2.41** Marge sobre vendes a nivell agregat (excl. sectors energètics). Espanya, 2019-2023
- Gràfic 2.42** Empreses inscrites en la Seguretat Social. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Gràfic 2.43** Societats mercantils constituïdes i dissoltes. Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Gràfic 2.44** Empreses concursades a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

- Gràfic 2.45** Evolució de la despesa en R+D a la Comunitat Valenciana (milers d'euros)
- Gràfic 2.46** Despesa interna en R+D per habitant. Any 2022
- Gràfic 2.47** Distribució de la despesa en activitats per a la innovació tecnològica segons classe de despesa, en percentatge. Any 2022
- Gràfic 2.48** Percentatge d'empreses innovadores per comunitat autònoma en el període 2020-2022
- Gràfic 2.49** Sol·licituds de patents nacionals per comunitat autònoma, 2023
- Gràfic 2.50** Sol·licituds de models d'utilitat nacionals per comunitat autònoma, 2023
- Gràfic 2.51** Sol·licituds de marques nacionals per comunitat autònoma, 2023
- Gràfic 2.52** Sol·licituds de noms comercials nacionals per comunitat autònoma, 2023
- Gràfic 2.53** Sol·licituds de dissenys industrials nacionals per comunitat autònoma, 2023

3. SECTOR EXTERIOR

- Gràfic 3.1** Exportacions i importacions de la Comunitat Valenciana, 2020-2023p
- Gràfic 3.2** Exportacions, importacions i taxa de cobertura. Comunitat Valenciana, 2019-2023p
- Gràfic 3.3** Taxes de cobertura. Comunitat Valenciana i Espanya, 2014-2023p
- Gràfic 3.4** Grau d'obertura exterior. Espanya i Comunitat Valenciana, 2019-2023p
- Gràfic 3.5** Nombre d'empreses exportadores i d'empreses que exporten regularment. Comunitat Valenciana, 2014-2023p
- Gràfic 3.6** Exportacions de la Comunitat Valenciana per productes, 2023p
- Gràfic 3.7** Importacions de la Comunitat Valenciana per productes, 2023p
- Gràfic 3.8** Exportacions de la Comunitat Valenciana pels principals destins, 2023p
- Gràfic 3.9** Importacions de la Comunitat Valenciana pels principals orígens, 2023p
- Gràfic 3.10** Comerç exterior entre la Comunitat Valenciana i el Regne Unit, 2014-2023p
- Gràfic 3.11** Taxes de variació interanuals dels principals productes exportats al Regne Unit, 2023p
- Gràfic 3.12** Exportacions de cítrics de la Comunitat Valenciana, 2023p
- Gràfic 3.13** Comerç exterior de la Comunitat Valenciana amb Ucraïna i Rússia, 2019-2023p
- Gràfic 3.14** Nombre d'empreses exportadores de la Comunitat Valenciana a Rússia i Ucraïna, 2014-2023p
- Gràfic 3.15** Comerç exterior de la Comunitat Valenciana amb Algèria, 2019-2023p
- Gràfic 3.16** Taxes de variació interanuals dels principals productes exportats a Algèria, 2023p
- Gràfic 3.17** Nombre d'empreses exportadores i importadores de la Comunitat Valenciana amb Algèria, 2014-2023p
- Gràfic 3.18** Inversió estrangera a la Comunitat Valenciana, 2013-2023
- Gràfic 3.19** Inversió a l'estranger de la Comunitat Valenciana, 2020-2023

4. SECTOR PÚBLIC

- Gràfic 4.1** Despesa social pressupostària, 2023
- Gràfic 4.2** Obligacions reconegudes de despesa per funcions (%), 2023
- Gràfic 4.3** Obligacions reconegudes de despesa en béns públics de caràcter social, 2023 (% respecte de la despesa total executada)
- Gràfic 4.4** Destinació del Fons de Finançament de les Comunitats Autònomes (FFCCAA) de la Comunitat Valenciana, 2023
- Gràfic 4.5** Despesa pública (% PIB) per comunitats autònomes, 2023
- Gràfic 4.6** Despesa pública (% PIB) a la Unió Europea per països, 2022
- Gràfic 4.7** Despesa pública (% PIB) als països de l'OCDE, 2022
- Gràfic 4.8** Dèficit/superàvit en % sobre el PIB. Comparativa per comunitats autònomes, 2023
- Gràfic 4.9** Dèficit de la Comunitat Valenciana, 2014-2023 (% sobre el PIB)
- Gràfic 4.10** Endeutament per comunitats autònomes, 2023 (milions d'euros)
- Gràfic 4.11** Endeutament de les comunitats autònomes, 2023 (%)
- Gràfic 4.12** Deute de la Comunitat Valenciana a 31 de desembre de 2023 per instruments financers (%)
- Gràfic 4.13** Ràtio deute/PIB per comunitats autònomes, 2023 (%)
- Gràfic 4.14** Endeutament per càpita per comunitats autònomes, 2023 (euros per habitant)

- Gràfic 4.15** Evolució de l'endeutament a la Comunitat Valenciana. Anys 2014-2023
- Gràfic 4.16** Despeses no financeres per càpita de les comunitats autònomes, 2002-2021 (índex d'obligacions reconegudes)
- Gràfic 4.17** Ingressos tributaris de la Comunitat Valenciana, 2002-2023 (drets reconeguts, en milions d'euros)
- Gràfic 4.18** Ingressos per operacions no financeres. Comunitat Valenciana, 2002-2023 (drets reconeguts, en milions d'euros)
- Gràfic 4.19** Ingressos no financers per càpita de les comunitats autònomes, 2002-2021 (índex de drets reconeguts)
- Gràfic 4.20** Rendiment definitiu del sistema de finançament autonòmic i finançament efectiu per càpita del sistema de finançament autonòmic, 2021
- Gràfic 4.21** Deute viu de la Comunitat Valenciana a 31-12-2022 i deute per infrafinançament acumulat en el període 2002-2022
- Gràfic 4.22** Distribució del deute públic autonòmic segons el seu origen. Comunitat Valenciana, 2022
- Gràfic 4.23** Next Generation EU. Comunitat Valenciana, 31-12-2023 (milions d'euros)
- Gràfic 4.24** Fons REACT-EU: assignació per comunitat i ciutat autònoma, 31-12-2023
- Gràfic 4.25** REACT-EU Comunitat Valenciana. Assignació de fons (%)
- Gràfic 4.26** Distribució del MRR per comunitat i ciutat autònoma, 31-12-2023
- Gràfic 4.27** Persones beneficiàries d'ajudes i subvencions del MRR de la Generalitat Valenciana, 31-12-2023
- Gràfic 4.28** Persones beneficiàries d'ajudes i subvencions de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Valenciana, 31-12-2023

5. PREUS I COSTOS

- Gràfic 5.1** IPC – Taxes de variació interanual. Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023
- Gràfic 5.2** IPC – Taxes de variació de les mitjanes anuals. Comunitat Valenciana i Espanya, 2008-2023
- Gràfic 5.3** Taxes de variació interanual de l'IPC per comunitats autònomes. Desembre 2023
- Gràfic 5.4** Taxes de variació interanual de l'IPC per províncies. Desembre 2022-2023
- Gràfic 5.5** Inflació per grups especials. Desembre 2023
- Gràfic 5.6** Inflació subjacent (IPC sense aliments no elaborats ni productes energètics). Comunitat Valenciana i Espanya, 2022-2023. Taxes de variació interanual
- Gràfic 5.7** IPC general i inflació subjacent. Comunitat Valenciana, 2022-2023. Variació percentual interanual
- Gràfic 5.8** Taxa de variació interanual de l'IPC per grups de despesa. Comunitat Valenciana. Desembre 2022-2023
- Gràfic 5.9** Taxes de variació interanual de l'IPC per grups de despesa a la Comunitat Valenciana i Espanya. Desembre 2023
- Gràfic 5.10** Subgrups de productes que més han crescut per damunt de la mitjana de la Comunitat Valenciana. Taxes de variació de la mitjana anual 2023
- Gràfic 5.11** Índex de preus general, d'electricitat, gas i altres combustibles, i d'aliments. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 5.12** Subgrups de productes que més han baixat. Comunitat Valenciana. Taxes de variació de la mitjana anual 2023
- Gràfic 5.13** Deu rúbriques de productes que més han crescut. Comunitat Valenciana. Taxes de variació interanual 2023
- Gràfic 5.14** Cost salarial per persona treballadora i trimestre a la Comunitat Valenciana, 2019-2023
- Gràfic 5.15** Taxes de variació interanual dels costos salarials per persona treballadora i per hora treballada. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 5.16** Cost laboral per persona treballadora i mes, i per branques d'activitat. Comunitat Valenciana. Quart trimestre 2023
- Gràfic 5.17** Cost laboral per persona treballadora i mes, i per branques d'activitat. Comunitat Valenciana. 4t trimestre 2023. Taxes de variació interanual
- Gràfic 5.18** Cost salarial per persona treballadora i mes per comunitats autònomes. 4t trimestre 2023
- Gràfic 5.19** IPC, cost laboral i cost salarial a la Comunitat Valenciana. Taxes de variació interanual de les mitjanes anuals, 2014-2023
- Gràfic 5.20** IPC, cost laboral i cost salarial a la Comunitat Valenciana. Taxes de variació interanual, 2014-2023
- Gràfic 5.21** IPC i salari mitjà per persona treballadora. Comunitat Valenciana, 2012-2021. Variació percentual interanual

- Gràfic 5.22** Guany mitjà anual per persona treballadora. Comunitat Valenciana, 2011-2021 (en euros)
- Gràfic 5.23** Evolució percentual de la bretxa salarial. Comunitat Valenciana i Espanya, 2012-2021
- Gràfic 5.24** Percentatge de bretxa salarial per guany per hora normal de treball i comunitat autònoma. Any 2021
- Gràfic 5.25** Percentatge de bretxa salarial per guany per hora normal de treball i tipus de contracte. Comunitat Valenciana. Any 2021
- Gràfic 5.26** Persones ocupades per ocupació i sexe. Comunitat Valenciana, 2023
- Gràfic 5.27** Evolució de l'índex de preus industrials (IPRI). Comunitat Valenciana i Espanya, 2014-2023. Taxes de variació de les mitjanes anuals
- Gràfic 5.28** Índex de preus industrials a la Comunitat Valenciana i Espanya. Taxes de variació interanuals, 2021-2023
- Gràfic 5.29** Taxa de variació de l'índex de preus industrials segons destí econòmic. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 5.30** Índex de preus industrials (IPRI) per divisions. Comunitat Valenciana, mitjana 2023. Taxes de variació interanuals
- Gràfic 5.31** Taxa de variació de l'índex de preus d'importació de productes industrials (IPRIM) segons destí econòmic. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 5.32** Taxa de variació de l'índex de preus d'importació de productes industrials (IPRIM) per seccions. Comunitat Valenciana, 2022-2023
- Gràfic 5.33** Índex de costos del sector de la construcció, 2022-2023
- Gràfic 5.34** Evolució de l'índex de costos del sector de la construcció, 2014-2023
- Gràfic 5.35** Evolució del preu del petroli, 2021-2023
- Gràfic 5.36** Evolució del preu del gas natural, 2021-2023
- Gràfic 5.37** Evolució del preu de l'electricitat, 2022-2023
- Gràfic 5.38** Evolució de l'índex de matèries primeres de la indústria i total, 2013-2023
- Gràfic 5.39** Tipus d'interès: entitats de crèdit, 2022-2023
- Gràfic 5.40** Tipus d'interès actius (TAE) i passius de les entitats de crèdit, 2022-2023

6. TRANSPORT I INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT

- Gràfic 6.1** Milions de persones viatgeres gestionades per Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana (2019-2023)
- Gràfic 6.2** Transport de persones viatgeres gestionat per RENFE-Operadora a la Comunitat Valenciana (2019-2023)
- Gràfic 6.3** Accidents de trànsit i persones mortes en vies interurbanes per províncies (2019-2023)
- Gràfic 6.4** Persones passatgeres en règim de transport i de creuer acumulat, 2023
- Gràfic 6.5** Persones passatgeres en règim de creuer. Acumulat final d'any 2023
- Gràfic 6.6** Trànsit portuari. Acumulat final d'any 2023
- Gràfic 6.7** Inversions de les autoritats portuàries de la Comunitat Valenciana. Ports de l'Estat (2019-2023)
- Gràfic 6.8** Trànsit de passatgers/es per aeroports. Acumulat final d'any 2023
- Gràfic 6.9** Trànsit de mercaderies als aeroports. Acumulat final d'any 2023

7. SISTEMA FINANCER EN LA COMUNITAT VALENCIANA

- Gràfic 7.1** Evolució de les persones empleades en entitats de depòsit. Espanya, 2008-2022
- Gràfic 7.2** Evolució de les oficines d'entitats de depòsit. Comunitat Valenciana, 2008-2023
- Gràfic 7.3** Evolució del nombre d'oficines d'entitats de depòsit. Comunitat Valenciana i Espanya, 2008-2023. Percentatge de variació interanual del nombre d'oficines
- Gràfic 7.4** Distribució dels municipis sense oficina a la Comunitat Valenciana, 31/12/2023
- Gràfic 7.5** Evolució dels crèdits i dipòsits. Comunitat Valenciana, 2014-2023
- Gràfic 7.6** Diferència entre dipòsits i crèdits. Comunitat Valenciana, 2014-2023

II. MERCAT DE TREBALL, POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ I RELACIONS LABORALS

8. VARIABLES BÀSIQUES DEL MERCAT DE TREBALL

Gràfic 8.1 Evolució de les variables bàsiques del mercat de treball. Comunitat Valenciana, 2014-2023. Detall trimestral, 2022-2023

Gràfic 8.2 Taxes d'activitat i d'ocupació a la Comunitat Valenciana, per sexe i trimestre, 2019-2023

Gràfic 8.3 Població ocupada menor de 25 anys i majors de 55 anys. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 8.4 Dones ocupades a la Comunitat Valenciana per sectors. Mitjana 2023

Gràfic 8.5 Persones ocupades per branques d'activitat. Comunitat Valenciana, 2023. Taxes de variació interanuals

Gràfic 8.6 Població assalariada per tipus de contracte. Població assalariada per tipus de contracte i sexe. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 8.7 Taxa de temporalitat de les persones joves. Comunitat Valenciana, 2021-2023

Gràfic 8.8 Afiliació al treball autònom a Espanya i la Comunitat Valenciana, 2014-2023

Gràfic 8.9 Afiliació al treball autònom. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Gràfic 8.10 Percentatge de persones aturades per sector econòmic. Comunitat Valenciana sobre el total estatal, 2019-2023 (termes mitjans)

Gràfic 8.11 Taxa d'atur per comunitats autònomes, 2023. Promig anual

Gràfic 8.12 Taxa d'atur per comunitats autònomes. Promig anual, 2022-2023

Gràfic 8.13 Atur registrat mensual per sectors. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Gràfic 8.14 Atur registrat mensual per sectors. Espanya i Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 8.15 Persones aturades registrades per branques d'activitat. Comunitat Valenciana, desembre 2023. Variació interanual en termes absoluts

Gràfic 8.16 Atur registrat mensual per províncies. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Gràfic 8.17 Atur registrat mensual per sexes. Comunitat Valenciana, 2022-2023

Gràfic 8.18 Taxes de variació de l'atur registrat. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 8.19 Taxes de variació de l'atur registrat femení. Comunitat Valenciana i Espanya, 2019-2023

Gràfic 8.21 Atur registrat mensual de persones joves. Comunitat Valenciana, 2022-2023

9. ELS GRANS FLUXES DE L'OCUPACIÓ

Gràfic 9.1 Persones ateses pel personal tècnic d'orientació de LABORA, 2023

Gràfic 9.2 Mitjana mensual dels contractes registrats en el SEPE a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 9.3 Nombre de contractes per nivells formatius per províncies, 2023

Gràfic 9.4 Ocupacions amb més contractació, per sexes. Espanya, 2023

Gràfic 9.5 Contractes inicials per sexe. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 9.6 Ocupacions amb més contractació, per sexes. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 9.6 Ocupacions amb més biaix de gènere. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 9.7 Bretxa de gènere per seccions d'activitat econòmica. Comunitat Valenciana, 2023

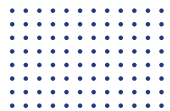
Gràfic 9.8 Raons del treball a temps parcial a Espanya, 2022 (població de 15 a 64 anys)

10. POLÍTIQUES D'OCUPACIÓ

Gràfic 10.1 Prestacions assistencials i contributives en relació amb l'atur. Comunitat Valenciana, 2014-2023

Gràfic 10.2 Taxa de cobertura. Comunitat Valenciana, 2014-2023

Gràfic 10.3 Distribució de la despesa en prestacions per desocupació. Comunitat Valenciana. Desembre 2023

11. RELACIONS LABORALS

Gràfic 11.1 Taxa de cobertura de la negociació col·lectiva (%) per comunitat autònoma i sexe, 2024

Gràfic 11.2 Convenis col·lectius i persones treballadores afectades, 2022-2023

Gràfic 11.3 Evolució dels convenis col·lectius. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 11.4 Comparació dels increments salarials pactats i de l'IPC. Comunitat Valenciana, 2014-2023

Gràfic 11.5 Variació interanual del nombre de persones teletreballadores. 4t trimestre de 2023

Gràfic 11.6 Percentatge de persones ocupades que treballen des de casa. 4t trimestre 2022 i 2023 – mitjana mòbil de 4 trimestres

Gràfic 11.7 Representació empresarial en la negociació col·lectiva. Comunitat Valenciana, 2023 (% treballadors/es)

Gràfic 11.8 Representació empresarial en la negociació col·lectiva. Comunitat Valenciana, 2023 (% empreses)

Gràfic 11.9 Representació sindical en la negociació col·lectiva. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 11.10 Representants sindicals a la Comunitat Valenciana. Valors absoluts (mandats vigents de l'1/1/2020 al 31/12/2023)

Gràfic 11.11 Representants sindicals a la Comunitat Valenciana. Percentatges (mandats vigents de l'1/1/2020 al 31/12/2023)

Gràfic 11.12 Procediments de conciliació-mediació presentats al Tribunal d'Arbitratge Laboral per matèries, 2022-2023

Gràfic 11.13 Procediments de conciliació-mediació presentats al Tribunal d'Arbitratge Laboral per sectors d'activitat, 2023

12. SEGURETAT I SALUT LABORAL

Gràfic 12.1 Evolució dels accidents de treball en jornada de treball per províncies, 2014-2023

Gràfic 12.2 Evolució total dels accidents amb baixa en jornada de treball. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 12.3 Evolució dels accidents mortals en jornada de treball. Comunitat Valenciana, 2014-2023

III. NIVELLS I CONDICIONS DE VIDA

13. ESTRUCTURA DEMOGRÀFICA EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Gràfic 13.1 Piràmide poblacional. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 13.2 Piràmide poblacional. Espanya, 2023

Gràfic 13.3 Índex d'envelliment a la Comunitat Valenciana i Espanya, 1975-2023

Gràfic 13.4 Evolució de la natalitat a la Comunitat Valenciana, 1976-2022

Gràfic 13.5 Esperança de vida en néixer per comunitats autònomes, 2022. Ambdós sexes

Gràfic 13.6 Creixement vegetatiu de la població a la Comunitat Valenciana, 1976-2022

Gràfic 13.7 Evolució del nombre de matrimonis a la Comunitat Valenciana, 2013-2022

14. HABITATGE

Gràfic 14.1 Pressupostos de la Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica. Any 2023

Gràfic 14.2 Mercat hipotecari: tipus de referència oficials, 2015-2023

Gràfic 14.3 Taxa d'emancipació residencial de la població de 16 a 34 anys

Gràfic 14.4 Salari net d'una persona jove assalariada de 16 a 34 anys

Gràfic 14.5 Cost d'accés a la compra d'un habitatge lliure per a una persona assalariada de 16 a 34 anys

15. EDUCACIÓ

Gràfic 15.1 Pressupost d'educació per capítols de despesa i nivell d'ensenyament, 2019-2023. Ensenyament Primari

Gràfic 15.2 Pressupost d'educació per capítols de despesa i nivell d'ensenyament, 2019-2023. Ensenyament Secundari i Especial

Gràfic 15.3 Taxa bruta d'escolarització en Cicles Formatius de Grau Mitjà i en Batxillerat per comunitats autònomes. Curs 2022-2023

Gràfic 15.4 FP Dual 2022-2023

Gràfic 15.5 Taxa mitjana d'afiliació. Inserció de les persones titulades en Formació Professional. Grau Bàsic. Comunitat Valenciana

Gràfic 15.6 Taxa mitjana d'afiliació. Inserció de les persones titulades en Formació Professional. Grau Mitjà. Comunitat Valenciana

Gràfic 15.7 Taxa mitjana d'afiliació. Inserció de les persones titulades en Formació Professional. Grau Superior. Comunitat Valenciana

16. SANITAT

Gràfic 16.1 Evolució de la satisfacció de les persones pacients, 2018-2022

Gràfic 16.2 Satisfacció de les persones pacients segons l'àmbit sanitari, 2018-2022

Gràfic 16.3 Persones pacients molt satisfetes, 2018-2022

Gràfic 16.4 Llista d'espera quirúrgica per especialitats. Comunitat Valenciana, 2022-2023

17. MEDI AMBIENT, RECURSOS NATURALS I CANVI CLIMÀTIC

Gràfic 17.1 Evolució temporal de l'estat de les masses d'aigua subterrànies. Comunitat Valenciana, 2013-2019

Gràfic 17.2 Evolució temporal de l'estat de les masses d'aigua subterrànies (%). En relació amb la contaminació difusa per nitrats. Comunitat Valenciana, 2013-2019

Gràfic 17.3 Precipitació mitjana a la CHJ per anys naturals, 2004-2023

Gràfic 17.4 Percentatge d'aigua embassada sobre el total a finals d'any a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Gràfic 17.5 Volum d'inversió en obra executada per l'EPSAR a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 17.6 Situació de les obres de l'EPSAR a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Gràfic 17.7 Distribució per províncies i per usos de l'aprofitament d'aigües depurades, 2023

Gràfic 17.8 Evolució anual del nombre d'inspeccions d'abocaments realitzades a la Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 17.9 Distribució de les emissions de CO₂ per sectors. Comunitat Valenciana i Espanya, 2019

Gràfic 17.10 Balanç d'emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, 2023. Comunitat Valenciana

Gràfic 17.11 Balanç energètic general. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 17.12 Temps d'interrupció equivalent de la potència instal·lada (TIEPI), en minuts

Gràfic 17.13 Evolució de la potència elèctrica en serveis instal·lada mitjançant energies renovables. Comunitat Valenciana, 2014-2023

Gràfic 17.14 Demanda de la Xarxa Elèctrica Espanyola, 2023

Gràfic 17.15 Instal·lacions a Castelló

Gràfic 17.16 Instal·lacions a Alacant

Gràfic 17.17 Instal·lacions a València

Gràfic 17.18 Distribució dels projectes presentats en energies renovables per províncies a la Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 17.19 Distribució percentual dels projectes presentats en energies renovables segons el tipus d'energia. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 17.20 Distribució del nombre d'expedients i de la inversió en estalvi i eficiència energètica, i de les ajudes del programa "Estalvia amb energia", per províncies. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 17.21 Percentatge de jornals de les brigades de la Xarxa Natura 2000 segons la tipologia de treball, 2023. Comunitat Valenciana

Gràfic 17.22 Percentatge de nombre d'incendis forestals per províncies, 2023

Gràfic 17.23 Causes dels incendis forestals. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 17.24 Superfície afectada pels incendis forestals segons les causes. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 17.25 Consultes rebudes pel CIDAM segons el tipus de sol·licitant. Comunitat Valenciana, 2023 (%)

Gràfic 17.26 Consultes rebudes pel CIDAM segons la temàtica. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 17.27 Consultes rebudes pel CIDAM segons el canal de consulta. Comunitat Valenciana, 2023

18. CONSUM

Gràfic 18.1 Nombre de consultes en els STC per sectors i províncies a la Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.2 Consultes a les OMIC. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.3 Consultes en associacions per sectors. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.4 Reclamacions als STC. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.5 Denúncies als STC. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.6 Reclamacions a les OMIC. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.7 Denúncies i queixes a les OMIC. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.8 Reclamacions en associacions per sectors. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 18.9 Reclamacions presentades al Banc d'Espanya, 2023

19. EL SISTEMA DE SEURETAT SOCIAL EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Gràfic 19.1 Despesa en pensions en % del PIB. Espanya, 2019-2023

Gràfic 19.2 Excedències per cura familiar. Distribució per gènere, 2023

Gràfic 19.3 Evolució general del Fons de Reserva (M€). A preu total d'adquisició, 2000-2022

Gràfic 19.4 Evolució de la rendibilitat acumulada anualitzada, 2000-2022

Gràfic 19.5 Persones treballadores en alta per règims. Comunitat Valenciana, 2019-2023

Gràfic 19.6 Nombre de persones treballadores en alta per règims. Per províncies, 2014-2023

Gràfic 19.7 Recaudació de les quotes pressupostàries en període voluntari. Comunitat Valenciana, 2017-2023

Gràfic 19.8 Empreses amb persones assalariades en la Seguretat Social. Comunitat Valenciana, 2014-2023

Gràfic 19.9 Nombre de pensions contributives per províncies, 2019-2023

Gràfic 19.10 Representativitat de les pensions contributives a la Comunitat Valenciana i Espanya, 2023

Gràfic 19.11 Nombre de pensions contributives per règims a la Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 19.12 Evolució del nombre de persones beneficiàries de prestacions contributives a la Comunitat Valenciana, 2014-2023

20. ELS SERVEIS SOCIALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA

Gràfic 20.1 Taxa de risc de pobresa per comarques. Nova definició 2022. Indicadors AROPE. Indicadors a nivell subregional

21. VIOLÈNCIA DE GÈNERE I ALTRES VIOLÈNCIES SOBRE LA DONA

Gràfic 21.1 Dones víctimes mortals per violència de gènere per comunitats autònomes, 2003-2023

Gràfic 21.2 Altres feminicidis per comunitats autònomes, 2023

Gràfic 21.3 Denúncies per violència de gènere a Espanya i la Comunitat Valenciana, 2014-2023

Gràfic 21.4 Distribució percentual de les denúncies segons la seua presentació. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023

Gràfic 21.5 Nacionalitat de les dones víctimes de violència de gènere. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023

Gràfic 21.6 Taxa de víctimes de violència de gènere per cada 10.000 dones, 2023

Gràfic 21.7 Nacionalitat de les persones condemnades als Jutjats de Violència sobre la Dona, 2023

Gràfic 21.8 Percentatge de condemnes. Comunitat Valenciana i Espanya, 2023

Gràfic 21.9 Victimes de violència de gènere ateses a les OAVD per províncies. Comunitat Valenciana, 2023

Gràfic 21.10 Total de víctimes de violència de gènere ateses per grup d'edat, 2023

Gràfic 21.11 Dones ateses (%) per la Xarxa de Centres Dona a la Comunitat Valenciana segons el tipus de problemàtica, 2023

Gràfic 21.12 Percentatge de dones ateses per primera vegada a la Xarxa de Centres Dona que denuncien, 2023

Gràfic 21.13 Beneficiàries de prestació per desocupació amb cessament laboral motivat per causes específiques d'extinció i suspensió per ser víctimes de violència de gènere o de violència sexual a la Comunitat Valenciana, 2022-2023

Gràfic 21.14 Beneficiàries de prestació per desocupació amb cessament laboral motivat per causes específiques d'extinció i suspensió per ser víctimes de violència de gènere o de violència sexual a Espanya, 2022-2023

22. SOCIETAT DIGITAL

Gràfic 22.1 Xifres de certificats personals emesos per ISTEC. Províncies

Gràfic 22.2 Evolució de la cobertura per tecnologia. Comunitat Valenciana

Gràfic 22.3 Evolució de la cobertura per velocitat. Comunitat Valenciana

Gràfic 22.4 Nivell d'accés a internet en la llar, 2023

Gràfic 22.5 Equipament de les llars en productes de tecnologies de la informació i la comunicació. Espanya, anys 2022-2023 (% de llars)

Gràfic 22.6 Equipament de les llars en productes de tecnologies de la informació i la comunicació. Comunitat Valenciana, 2022-2023 (% de llars)

Gràfic 22.7 Evolució de l'equipament TIC en les llars. Anys 2019-2023. Comunitat Valenciana (% de llars)

Gràfic 22.8 Freqüència d'ús d'internet per les persones de 16 a 74 anys, 2022-2023. Comunitat Valenciana (% de persones)

Gràfic 22.9 Freqüència d'ús d'internet per les persones de 16 a 74 anys, 2022-2023. Total nacional (% de persones)

Gràfic 22.10 Ús del comerç electrònic, 2023. Comunitat Valenciana i Espanya

Gràfic 22.11 Ús de l'administració electrònica, 2023. Comunitat Valenciana i Espanya

Gràfic 22.12 Evolució de les empreses que realitzen comerç electrònic, 2016-2022

Gràfic 22.13 Persones ocupades que treballen al seu domicili particular, ambdós sexes, per comunitat autònoma. Anys 2021-2023

